Broj 1. U Trstu 3. Jenara 1884. Godina XV

[illegible]A

...kari" Nar. Pesl.

...; il u slučaju opetovanja vrieme, neka to javi odpravničtvu koju.

Občinari kastavski!

Pozvani ste da birate novo zastupstvo, da pak ovo izabere izmedju sebe občinsko vieće i občinskoga glavara.

Izbori občiskoga zastupstva su svuda znameniti — znameniti su imenito i u našoj občini.

Ona je najveća i najbogatija u Istri, u njoj govore svi občinari jednim jezikom, hrvatskim. Oni bili su prvi u Istri, koji su se probudili iz narodnoga sna, koji su pokazali, da neće gospodstva tudjega jezika, nit naroda da će bit sami gospodari u svojoj kući.

To je pribavilo našoj občini i prijatelja i neprijatelja.

Prijatelji, naša jednokrvna braća, radovali su se i nastojali ju slediti.

Neprijateljem našega jezika i roda bila je od vajkada, i jest, trn u peti.

Tajno navještali su njoj „smrtne udarce“ — „colpi di grazia“, i prema tomu pod kojekakvimi krinkami radili.

Htjeli su ju razdieliti, i zasijati razdor medju pojedine županije; htjeli su da se občinari medju sobom svadjaju, prepiru, pravdaju, da tako občina osiromaši, oslabi, svoju samodlučnost izgubi.

Svojedobno pustilo se je, da u upravi zavlada nered, da se pak u zgodno vrieme zastupstvo razpusti. Skoro bilo se je pokazalo, koje svrhe, protivne našoj občini i našoj narodnosti, se je imalo.

Nije se uspjelo. Njihove namjere razbile su se o poštenje i čeličnost občinara i o složan njihov postupak.

Kušalo se je narivavanjem činovnika, tudjih po jeziku i čuvstvu; htjelo se je, da občina svojim mliekom doji guje, koje bi njoj raztrovale život.

Odlučnim postupkom našega zastupstva, zagovorom naših muževa u kraljevom Beču, razpršilo se je neprijatelje. Pravica nadvladala je nad nepravicom.

Kušalo se je tretjim, upravo paklenskim načinom. Rovalo se je kod puka, huckalo, varalo i zavadjalo ga, lagalo mu svakojako. I puka bilo se je diglo proti vlastitim svetinjam, proti vjeri i narodnosti, i napadalo na svećenike učitelje, glavara i zastupstvo, činovnike i zaslužne občinare.

I taj paklenski pokušaj proti našoj občini osujetilo se je sviestju većega diela pučanstva, odlučnostju zastupstva, zagovorom odjelitih muževa.

Oćiti, često bezkoniti i nasilni napadaji na občinu, prestali su. Možda se je već onda zasnovao novi, tajan, težko opazit način — — — — — — — —

Sve što daljeto više čulo se je prigovora proti raznim nepravilnostim u upravi, imenito sada već pokojnoga glavara.

Prigovaralo mu je već prilikom predprošlih izbora.

Kod sastanka u Matuljah bilo se je ipak odlučilo kandidirati ga za glavara, i to obzirom na njegove zasluge od prije, i nato što se njegovih mana nije pripisivalo nit zloj volji nit zlim nakanam njegovim, nego stanovitoj bezbrižnosti i dobroćudnosti njegovoj. Postavilo mu se je v bok nesamo poštene nego i izkusne i odrješite savjetnike i zastupnike.

Ovi su nastojali odvratiti ga od svakoga zla koraka, i prigovorili su mu, i oštro, kad je trebalo. On jih je žalibože sve manje slušao, i počeo se sve više držati onoga, koj je htjeo s njim zavladati.

Prilikom posljednjih izbora, prije tri godine, kušalo se je tražiti načine, kako bi se već unapried doskočilo nepravilnostim u buduće, i sazvalo u tu svrhu sastanak u Matulje

K tomu sastanku bio je pozvan i blagopokojni glavar i obećao doći — al nije došao. Tad se je najsjajnije vidilo, da već nije sam svoj gospodar, da je drugi njim obladao. Tim je nastao razdor medju občinari, koji žalibože i danas traje, koj se je kasnije uzalud nastojalo odstraniti. Svi želimo i svi valja da radimo da prestane, te da najbolji medju boljimi preuzmu upravu občine u ruke.

Prije tri godine biralo se je zastupstvo pod geslom „mi ćemo stare“; u istinu izključilo se je iz zastupstva 23 stara biša zastupnika, i medju njimi navlastito one, koji su znali i bili voljni prigovarati nepravilnostim i osobam, koje su jih počinjale.

Stanovit čovjek da je rekao, da je morao na to raditi, da spasi sam sebe, da pak bude, kako da je takodjer rekô, i glavar i vieće i zastupstvo.

Mi nismo stalni da li se je tako samo iz vlastitoga nagona radilo ili i u svezi sa čimbenici izvan občine. Stalno je da s talijanske, nam sasma protivne novine, bile javile poslie onih izbora, da je pobjedila „umjerena slavsko - istrijanska stranka“, da su se nad onimi izbori radovali naši najveći protivnici.

Novi zastupnici, dobri domoljubi, nisu stalno znali, komu je njihov izbor ugodan, nit s kim u svezi se je tako uradilo.

Te sveze u ostalom mogla bi potvrditi razna putovanja stanovitoga čovjeka u Poreč, Trst itd. na trošak občine, dolazak javnoga službenika, zagriženoga protivnika našega naroda i njegovih svetinja, u našu občinu, kao i svojedobne priprave za dolazak drugoga javnoga službenika, isto tako zagriženoga i mnogo pogibeljnijega protivnika našega naroda i svega što mu je sveto.

Sa strani občinske uprave postupalo se je kako nikad prije.

...je je ovieća, tù će
...jednom bit i ploda
... radost i slavu
Hrvatskoga roda.

—

...trajajmo dakle
Ja vas svjatujući,
...vi, rode, moje,
Svjeto slušajući.

...lo se samo talijanski jezik.
...ojalo se potalijaniti občine.
...atske škole pretvaralo se je
...ško; na novo se je ustrajalo
...talijanske.
...ilo se novac većinom u ta-
...vrhe.
...alo se knjige, koje su se tru-
...azati, da je Istra pokrajina

...lo se o tom u novine. Pi-
...ako u Rimu, u Milanu, pak

...lih je usljed toga vjerovalo
...tra sbilja talijanska, i neke
... napravilo zadnjih dvadeset

...ikud najednom Hrvati u Istri
...e u čudu sad jur pokojni ...
Beču, kad jih je naš zast...
put spomenuo.

...ah u rieci Jordanu kupaju na-
...zdravstvenog gledišta osobito
...udra promislimo li, da Jordan
... na mjestu gdje u mrtvo more
...ore isto u toliko mjeri sumpora
...žaje, du, kako sveto pismo kaže:
...u njem živit može, nit se ptica
...ega preletit usudjuje«. Koli su
...dravoslovci naši pratoci bili, vidi
...iz strogog načina kojim su sa
...postupali.
...nesretnikom nesamo što bi za-
...obćiti sa sugradjani, već izvrženi
...ramoti, kiši i svakojakom nevre-
...radoše sav svoj život sprovadjati
...inah, živeći o milosti i darežlji-
...losrdnih ljudih; postupak doista
...n, al ako se sjetimo, da guba u
...ja nebijaše ništa drugo nego za-
...syphilis, slična ili istovjetna sa
...kljevo« koje se jedva danas u
...etljenom viteku priečenjem ženitbe
...njem (izoliranjem) izkorenit na-
...o ne možemo van divit se taki
...dravstvenoj opreznosti muževa
...ikona.
...bolanskih i mudroslovnih knjigah
...o, da ni kod starih Grkah ne-
...a znanost u manjoj mjeri njego-
vana. Otac medicine, stari Hypokrates
sipilo poput žarkog sunca trakove svo-
jeg medicinskog znanja na svoje supl
menike i na potomstvo. Njegovo djelo
zraku, vodi i predjelih njegova

površno sudimo. Zdravoslovje je jedna o najstarijih znanostih; njezini koreni sižu čak u najdavnija vremena starog zakona, u dane kad je Mojsija svoj potišten narod u obećanu zemlju vodio, svojim čarobnim štapom iz pećine vodu dozivao tečna gori

(III. knjiga, 13. glava) i o jelu i piću (III. knjiga 11. glava) govori: »Sve što dieli parklje i sve što prežvače, možeš jesti«. Svinja, kako nam je znano. Imade razdieljeno kopito al neprežvače, stoga zabranjuje Mojsija Židovom branit se njezi-

osam danah«, ona se u mošnjoj knjizi «imadu se takvom boleščU (Syphilis) oku-ženi, svećeniku koji ranu liječi predstavit te ako se rana u ... put ćsam danah ne izliječi imadu se o... loga pučanstva odje-lit. « Stabež živ... laže, da se svakih to-

Jezika našega puka nije se poštovalo nit branilo, kako bi se imalo i moralo. Molba Mata Serdoča, kao novoizbranoga glavara, upravljena na dan izbora dne 6. novembra t. g. na kotarskoga glavara u tom obziru, nije bez temelja.

Uhodarstvo ili špionstvo bilo je jedno doba takovo, da se nije moglo sastati ni pet ljudi, nepoćudnih občinskoj upravi, a da njim nebi bili sliedili za petami odaslanici občinske uprave. U jednom slučaju se je takove pred njimi popisalo, a krčmaru naložilo, da krčmu već o 9. uri zatvori.

Občinare se je često prijavljivalo oblastim, kad bi se bilo moglo i bez ovih stvarih obaviti. Izdavalo njim se je slabe svjedočbe. Tajno se jih klevetalo i crnilo. Grozilo njim se je žandari, ako bi ma i proti najnepravednijoj stvari pisnuli, ma i najpravedniju stvar zagovarali.

Javnosti kao da se je bojalo.

Često su se obdržavale tajne sjednice, te tako nije pučanstvo znalo što njegovo zastupstvo odlučuje. Mnogo se je toga sakrivalo i zastupnikom. Njih samih tužilo se je, da neznaju što nit kako se radi. Njih se je nastojalo držati daleko od onih, koji bi njim bili mogli štogod razjasniti i razložiti.

Župane, nepoćudne občinskoj upravi, izabrane od puka, ma da su i najbolje obavljali svoju službu, odstavilo se je, i imenovalo druge, bez da se je pozvalo puk da bira župana kako je to od vajkada bivalo.

Tajnika, koj je savjestno obavljao svoje poslove, odpravilo se je.

Dotadanjega blagajnika imenovalo se je tajnikom, i bilo najprije odlučilo povjeriti mu dielomice likvidaciju, *da može tako zaslužiti koju stotinu forinti više.* Kad nije to išlo, povjerilo mu se je nadzor nad novoimenovanim blagajnikom i doznačilo mu za to *100 forinti redovite godišnje remuneracije.* Mi neznamo tko je odgovoran za blagajnu, da li blagajnik ili njegov nadzornik. A neznamo u obće, kako može jedan čovjek, uz tajničke poslove, koji zahtjevaju *cielega čovjeka*, nadzirati blagajnu, obavljati poslove sudbenoga delegata za oporuke i inventare i sudbenoga procienitelja, povjerenika pokrajinskoga vjerozijskoga zemljištnega zavoda, agenta družtva „Assicurazioni generali“, voditelja gostione; te uza to još i privatnih molba činiti, da li sad uz povlaštenu ili nepovlaštenu odštetu; i još k tomu putovati na razne strane, i biti na svakojake komisije, i u najnovije doba opravljati mešetarenje kod kupoprodavanja zemljišta kod mora.

Tim načinom i sličnim može se pak tumačiti, da je občinski ured često skoro prazan, da i pozvane stranke nemogu obaviti poslova rad kojih su pozvane, jer nije pa sve tobože vrieđena i da se zato na ljude stresa, kad su najmanje krivi.

Provelo se razprodaju občinskih zemljišta ili tako zvanu štivru, i hvali s da je u blagajnu unišlo liepoga novca. Ima razloga za razprodaju i proti njoj, za štivru i proti, i nećemo za to nit povladjivati občinskoj upravi nit odsuditi ju. Stoji pak, da se kod dieljenja občinskoga tnala nje uvjek postupalo kako treba, da se ljudi tuže da se je razmjerno nejednako dielilo, da su neki občinski uvjetnici i zastupnici dobili bolja zemljišta i jeftinije, da se je pojedincem dalo zemljišta, koja bi bili občinari skupno jednako, ako ne i draže platili, da se je prodalo zemljišta, koja su pak kupci odmah mnogo skuplje preprodali (kupili po 2 for. klaftar i par dana za tim prodali po 6 for. i više, i to na hiljade klaftara), d. se je sasvim tim prodalo zemljišta, kod mora i u *najuvrštjoj sjednici* bez licitacije, da se je za mjerenje zemljišta bilo uzelo i jednoga, koj je mutio puk prije deset godina po Kastavšćini, koga su i oblasti bile odpustile od službe, od kojega se nije moglo očekivati valjana rada i koji u istinu nije u redu radio, da se je uzelo cieniteljem hiljade i hiljade obć. parcela obć. zastupnika, *koji nezna ni čitati ni pisati*, usljed čega nastale smutnje kod procjene obć. zemljišta, da se je dielilo štivru i onim, koji niti stare neplaćaju i da se za razvide i plane uzimaju previsoke ciene.

Ko proda blago, taj mora imati novaca. Ako je občina prodala svoja zemljišta, onda je posve naravski da je u blagajnu unišlo novca. *Nego pita se*, kako se je novcem upravljalo.

Utjerivanje zaostalih pristojba povjerava se čovjeku, koj je svojedobno dižao tri mjeseca kod sebe utjerani novac, i izručio ga jedva onda, kad su ljudi, pozvani da plate što su već bili platili, digli buku.

Za nepredvidjene troškove dozvolilo se je svojedobno novi kredit, bez da se je imalo opravdanje za prekoračenja proračuna u pojedinih rubrikah, — i bez da se je bilo odgovorilo na opazke o slogih i računih šterne u Marčeljevoj i Saršonovoj, te groblja u sv. Mateju.

Nekoga doista manjega pronevjerenja sa strane jednoga mladića reć bi da se nije opazilo; nekih svota, ako i ne velikih, danim pojedincem, čini se, da se nije osiguralo. Nekoje pravde občine nemarnošću uprave izgubilo se. Neznamo da li se je izplatilo vjerovniku dug občine za kaštel od 3500 for. — da li se je izplatilo dug za žensku školu u Klani od 5000 for. —, premda se je dotični rijetro utjerao; da li se je odplatilo duga od 10.000 for. —, učinjenog za školsku zgradu u Rukavcu i za školu u Zamelu i onog za školu u u Brežcih. U ime odštete za cestu u Preluki primilo se je svojedoba 5000 for. —, al se nove ceste sagradilo nije i pita se, gdje su sada uloženi ti novci?

Neki činovnici i njeki savjetnici i zastupnici potegli su na godinu na stotine forinti dnevnica po 2 i $2^1/_2$ forinta, a osim toga dalo se njekim njih 100 i više forinti remuneracije. Drugi su dobili prednjma i posuda iz občinske blagajne. Duguju za to i za štivre, premda se to ne slaže sa čatju občinskih savjetnika.

Drva iz obć. šume Lisine vozi se preko občinske medje a občinarom prinanjkuje potrebiti ogriev. Travu sv. Lucije, gdje su naši stariji pokopani, prodaje se za male novce za kravu blagu, na mjesto da se ju po staroj navadi izgori.

Za sudbene troškove izdavaju se ogromne svote, a na smiešne opazke revizionalnog odbora još se smiešnije odgovara.

Kad bi mogli pregledati knjige občinske blagajne, mogli bi toga navesti i više, al se je dogodilo, da nekim občinarom nije se dozvolilo uvid u te knjige nit onda kad su bili račun položi izloženi na uvid občinarom, premda se toga prije branilo nije.

Nego i rečeno je dovoljno za razjasniti občinsku upravu.

A sve to nespominjemo, da objedjnjemo dosadanje zastupstvo nit pojedince u njem, nego da dokažemo potrebu, kako ipak treba nekih poboljšica, i kako je vredno da se svaki občinar zanima da izbori novoga zastupstva čim bolje prodju.

Broj 1. U Trstu 3. Jenara 1884. Godina XV

Občinari Kastavski!

Glavar koj bijaše na čelu občini 16 godina, i onda kad bijaše podvržena najvećim kušnjam, a koga bijaše odvratilo od skupnoga pogovora kod posliednjih izbora, preminno je — Bog ga pomilaj i Bog mu plati za sve ono što je za občinu dobra i častna učinio.

Prvi savjetnik, izabran glavarom dok se obave novi izbori, nit ne misli da bi i na dalje glavarom ostao. Kod izbora zastupstva, k komu ste pozvani za koji dan, valja dakle misliti, više nego drugda i na budućega glavara.

Mi poznamo muža — a i Vi ga svi poznate — koj posve dobro pozna sve občinske poslove i koj je voljan svoje sile posvetiti dobru občine, i stupiti na njesto prvoga občinara. Njemu uz bok valja postaviti kao zastupnike najbolje medju najboljimi.

Da se to postigne, dalo se je nas nekoliko na posao, čim smo dočuli da su izborne listine izložene.

I čim se je klicalo da su izložene, opazili smo da treba bit oprezni, da treba na svaku paziti. Na „Bielu nedjelju", *dne 6. oktobra*, klicalo se je, da su izborne listine izložene. Čekali smo tu nedjelju, pak ponedjeljak, pak utorak, da vidimo pribit pismeni oglas za to u Kastvu. Pošto ga nije bilo, išli smo na glavarstvo, i pitali za taj oglas. Rekli se nam je, da je sluga zaboravio pribiti ga. Dobiv ga u prepisu, opazili smo, da je oglas od *30. septembra*.

Reklo nam se, da su listine izložene već od toga dana. Kad smo na to rekli, da to nije istina, jer da znamo stalno, da su listine bile gotove jedva *3. oktobra u večer*, onda se je dane promjenilo onako kako bijaše pak popravljeno oglašenje.

Iza toga dali smo prepisati listine u cielosti i za svaku županiju poseb̄ice, pak dali pregledavati, da li su svi imajući pravo izbora uneseni u listine, i učinili reklame za one koji nebijahu uneseni.

Bar jednomu gospodinu savjetniku nebijaše pravo, da se je listine prepisivalo. On je otac listinu jedne županije onomu, komu ju bijasmo izručili.

Nas nekoliko je udesilo, da se je obdržavao *sastanak pozvanika* dne 4. novembra u Kastvu u prostorijah „Narodnoga Doma". Došlo je mnogo izbornika skoro iz svih županijah. Ti izbornici su nas podpisane izabrali u *izborni odbor*, i povjerili nam tim vodstvo izbora sa strane izbornika.

Sastavši se izbornici kao i mi smo mnienja, da se *občinsko glavarstvo*, kao takovo, nit samo nit po *županih* od njega imenovanih i njemu podredjenih, neima pačati u izbore, nego u koliko je to po zakonu dužno, naime da izloži listine, da po komisiji za reklame rieši reklame, i da vodi nepristrano izborni čin po izbornoj komisiji; a da njima nit samo nit po svojih županih sazivati skupštine po županijah da predlože zastupnike, da neimaju župani imena tih predloženika nositi *na glavarstvo*, da neimadu oni predloziti nekoliko zastupnika, da neima glavarstvo tiskati listića predloženika nit za to, nit za išto slična trošiti iz občinske blagajne.

Glavarstvo je dalje pozvalo župane, da sazovu skupštine po županijah dne 10. novembra i da isti župani donesu imena predloženika i da neke kandidate sami predlože. Al tako se neizabire nigdje po svietu neima se ni kod nas. A kako je ono što se je učinilo nevaljano, kažu okolnosti, da su neki župani znali za dotične pozive i sastanke i osam i više dana prije, drugi su i pozive dobili dva tri dana prije, dočim su ih neki dobili jedva uru dvie prije, nego li su imali sazvati sastanak. Sve se je prevelo *tajno* radilo. Nit župani svi nisu znali do zadnjega časa za sastanke. Stalno nije znala velika većina izbornika. Znalo je glavarstvo, znala je većina župana, i znali su oni, kojim su ovi htjeli kazati. I kako je glavarstvo tajilo stvar za neke župane, tako je ovih tajilo za neke izbornike, dočim je dio njih — valja im reći u pohvalu — postupalo posve nepristrano i pravedno.

Uslied nepravilnosti i pristranosti nekih župana, mnogi izbornici ili su bili ubavješteni u posliednjem hipu ili u obće nisu bili ubavješteni. Kod samih nekih županijskih sastanaka postupalo se je pristrano. Jednim n. pr. udovicam se je dozvolilo glasovati, drugim nije, tako i jednim sinovom njesto otaca, drugim ne. I takovim i sličnim postupkom se je moglo dogoditi, da se u svih županijah nije saznalo za želju svih izbornika, dapače niti većine njih. U jednoj županiji da se je počelo bilježiti prije ustanovljene ure, kako se je htjelo. U jednoj drugoj da je neki gospodin, koji nije Kastavac i koji se, neznamo zašto, odviše ovo zadnje doba mješa u naše občinske zbore, htjeo smesti sakupljene izbornike s nekim upitom na kandidata, bez da je pak dosegao svoje svrhe. U jednoj trećoj da je isti gospodin ostjetio izražaj mnienja već sakupljenih izbornika tim, da im je rekao, da poziv glavarstva nije od nikoga podpisan, da bi svako predloženje nevaljano bilo. U jednoj županiji da je glasovalo samo jedno selo, ostali veći dio nisu došli na sastanak bud da zanj nisu znali, bud da zanj, rečenim načinom sazvan, nisu marili, i svojim odsustvom proti njemu prosvjedovali. Podpisani župan kastavski, koji je glavarstvu prvi pod nosom, uvriedjen, što je dobio poziv da sastanak sazove samo par ur prije, nego li se je imao obdržavati, nije sastanka one nedjelje u obće sazvao.

Župani njih dvadesetak, dakle ne svi, došli su usljed poziva glavarstva sliedeći dan, dne 11. novembra u občinski ured. Neki zahtjevali su, da im se u to ime iz občinske blagajne danguba izplati.

Župani su se sastali na glavarstvu i zabilježili imena predloženika. Da ni kod toga, ne većina, *već oni, koji su ih zvali*, nisu nepristrano postupali, kaže najbolje okolnost, što nisu zabilježili imena dviju muževa, koje su izbornici dotičnih županija izabrali velikom većinom glasova. Tako se neima raditi, tako se ne dolazi do sloge, tako su i sami *nekoji* župani pokazali, da se ni oni sami ne drže onoga, zašto su, usljed nepodpisanog poziva glavarstva, bolje rekuć poziva gosp. *Stefana*, sazvali sastanke i došli u občinski ured.

Oni su kasnije izabrali medju sobom izborni odbor, sa zadaćom, da još po svojoj volji popuni broj kandidata i da za nje agitira. Predsjednik toga izbornog odbora izabran je gosp. *Josip Marotti*, župan Spinčićeve.

Na sastanku župana prigovaralo se je *najviše* onom gospodinu, koji, ne domaći čovjek, došav za nevolju u naše krajeve, odviše se pača ovo zadnje doba u naše poslove i muti pojmove našemu tužnomu narodu.

---

površno sudimo. Zdravoslovje je jedna o najstarijih znanostih; njezini koreni sižu čak u najdavnija vremena starog zakona, u dane kad je Mojsija svoj potišten narod u obećanu zemlju vodio, svojim čarobnim štapom iz pećine vodu dozivao te na gori (III. knjiga, 13. glava) i o jelu i piću (III. knjiga 11. glava) govori: »Sve što dieli parklje i sve što prežvače, možeš jesti«. Svinja, kako nam je znano, imade razdieljeno kopito al neprežvače, stoga zabranjuje Mojsija Židovom branit se njezi-

osam danah«. Čita se u Mojsijinoj knjizi, »imadu se takvomu bolešću (Syphilis) okužení, svećeniku koji ranu liječi predstavit te ako se rana u [illegible] put ćeam danah ne izliječi imadu se od [illegible] pučanstva odieljit. »Strabež živi [illegible] da se svakih to-

bijaše ova znanost u manjoj mjeri njegovana. Otac medicine, stari Hypokrates sipljе poput žarkog sunca trakove svojeg medicinskog znanja na svoje suplmenike i na potomstvo. Njegovo djelo: zraku, vodi i predjelih njegova

Tužni naši župani nisu ni sanjali, da je taj gospodin u *najužoj svezi* sa onimi, koji danas sa glavarstvom občine ravnaju, da je u *najužoj svezi* sa onim, kojega su predsjednikom birati dali. Već ono popodne bili su zajedno i tako uvjek svakoga dana ako ćete i na samom občinskom poglavarstvu.

Svakomu i najmanjemu broju izbornika je slobodno zastaviti se u izborni odbor. Nebiva pako, da se ga sastavi službeno i od službenih ljudi. Iz svega se vidi, da se mješa, da se radi i nepravilno i pristrano pod samom službenom mantijom.

Svuda po svietu, gdjegod se izbori obavljaju, brinu se sami izbornici za takove stvari, i izabiru u tu svrhu izborne odbore. To je već u naravi stvari, a da se je neima prinuštati občinskom glavarstvu nit njegovim podredjenim, dokaz je i spomenuti postupak glavarstva sa oglasom o izloženih izbornih listinah, i postupak kod sazivanja ljudi po županih da predlože zastupnika. *Mi smo poše za to, da se ljude po županijah susluša koga žele pa zastupnika*, al smo takodjer za to, da se to ima dogoditi posve neodvisno od glavarstva i njegovih podredjenih.

Neodvisno od onoga i ovih imadu se izbori obaviti, i naročito zastupnici predložiti.

Mi ćemo jih predložiti za svako izborno, tjelo posebice, i dati tiskati listice, koje će svaki izbornik moći od nas kojega dobiti. Kod postavljanja predloženika nastojali smo da bude po mogućnosti svaka županija zastupana, i da budu županije zastupane po onih, koje izbornici županija žele. Njihov broj popunili smo obzirom na sjelo občinskoga glavarstva i na napredak občine.

Kod toga predlaganja, kao i kod svega našega postupka, vodila nas je i vodi želja, da bude novoizabrano zastupstvo izražaj volje puka naše prostrane i na glasu občine, da dodje do sloge medju občinari, kako to iskreno svi čestiti občinari žele, da bude zastupstvo doraslo svim zadaćam koje ima vršiti, i da obavlja savjestno občinske poslove na čast i korist, občine i občinara.

Naši suobćinari!

Kako smo kandidate postavili bez obzira na dosadanje dvie stranje u občini, da li je naijmo jedan ili drugi spadao k jednoj ili drugoj, tako pozivamo sve izbornike bez razlike, da glasuju one muževe, koje smo postavili za kandidate.

Predlažemo jih, osvjedočeni da će se brinuti za dobru i poštenu upravu, da će znati i htjeti čuvati i braniti skupna, duševna i tjelesna dobra občinara, našu starinu, koju su nam naši stariji ostavili, svuda i svagda i pred svakim.

Mi jih predlažemo, na vas je svih da budu izabrani!

Nije dosta da ste jih predložili medju sobom, nego valja da dodjete birati i one koje ste sami predložili i one koje su drugi predložili u Kastav.

Dodjite po mogućnosti svi one dane, za koje ste k izborom u občinski red pozvani. Nežalite jednoga dana, neće bit izgubljen, bit će za dobro i Vas pojedinca i ciele občine.

Neslušajte na Vašu škodu plaćene ljude i smutljivce i nedajte se od nikoga varati.

Neglasujte za propale gospodare, jer koji nije vriedan sa svojim dobrom gospodariti, neće ni sa občinskim.

Neglasujte ni za one, koji neijmaju nikad domaće novine, nego uvjek *samo tudje*, nam protivne, jer će vas izdati.

Učinite svakoji svoju dužnost, i Bog će pomoći!

U KASTVU, dne 1895.

Izborni odbor:

Izdao izborni odbor u Kastvu — Tiskarna Dolenc u Trstu.

Broj 1. U Trstu 3. Jenara 1884. Godina XV

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Silnjem zastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale). Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vreme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju.

NAŠA SLOGA ISTRANOM

na mlado ljeto.

Istrani, Istrani,
Ovenula grano,
Naroda hrvatskog
Plemé odabrano.

Potnaesto vam ljeto
Već pod krov dolazim,
Kako mati djecu
Čuvam vas i pazim.

Moja ste vi dika,
Moja sto vi nada:
Kada djeca trpe,
Tad i mati strada.

Protivnici jedni
Vaši su i moji;
Al se Hrvat nikog
Do Boga neboji.

Što je pravo, mora
Jednom da pobiedi,
Pa bit će i vašoj
Najzad konac biedi.

Ovenula grana
Opet prolistala,
Preko svake nade
Bujno procvjetala.

Gdje je ovieća, tu će
Jednom bit i ploda
Na radost i slavu
Hrvatskoga roda.

Ustrajajmo dakle
Ja vas svjetujući,
A vi, rodo, moje,
Svjeto slušajući.

Poziv na predplatu.

Pozivljemo svenaše prijatelje, da se izvole čim prije oglasiti na novu predplatu.

Predplata za inteligenciju i sve one, koje je Bog obilatije nadario, iznašati će 5 for. na godinu ili for. 2 i 50 noč. za pol god.; jedino za seljake obaljena je ta cienu na godišnja for. 2 ili for. 1 za pol godine.

Novci nek se šalju administraciji „Naše Sloge" (Corsia Stadion 12.) i to najjeftinijim putem, t. j. poštarskom naputnicom.

Ovom sgodom opominjemo jošte jednom sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine svoju dužnost, jer je nepošteno list primati a ne plaćati ga. Koji nam ne pošalje svoje zaostatke, tomu nećemo slati u buduće lista i biti ćemo prisiljeni, predati ga sudu.

U Trstu, 15. Novembra 1883.

Uprava „Naše Sloge".

Na razstanku s godinom 1883.

Češće smo već rekli kako je naš narod u Istri stoljeća i stoljeća pod tudjinci stenjao.

Do ovoga vieka ipak si je sačuvao svoj materinski jezik.

Osim peščice Talijanah, ostanakah mljetačkih, u njekih gradićih prema zapadnoj obali i osim onih na toj obali, Istra još godine 1848. bila je čisto hrvatska odnosno slovenska. Pa tko se nesjeća kako se je te godine u Pazinu i cieloj Istri pjevala pjesma: »Još Hrvatska ni propala!«

Došla su druga vremena.

Nastalo ustavno doba. Hrvati nisu imali, nisu mogli imati, svojih izobraženih mužovah, svjestnih Hrvatah, koji bi bili mogli odoljeti muževom odgojenim u Italiji i opojenim duhom talijanštine.

Ovi posliednji dobili su vlast u ruke.

Talijanski ili talijanašci sabor i odbor radili su u prilog Talijanom i talijanstvu.

Radilo se kao da se je u talijanskoj pokrajini.

Nit istoga zakona nije se oglašivalo jezikom većine pučanstva.

Rabilo se samo talijanski jezik.

Nastojalo se potalijaniti obćine.

Hrvatske škole pretvaralo se je u talijanske; na novo se je ustrajalo većinom talijanske.

Trošilo se novac većinom u talijanske svrhe.

Plaćalo se knjige, koje su se trudile dokazati, da je Istra pokrajina talijanska.

Pisalo se o tom u novine. Pisalo se tako u Rimu, u Milanu, pak i u Boču.

Ljudih je usljed toga vjerovalo da je Istra sbilja talijanska, i neke neg ju je napravilo zadnjih dvadesetu godinah.

»Odkud najednom Hrvati u Istri zapitao je u čudu sad jur pokojni ... nistar u Boču, kad jih je naš zast... nik prvi put spomenuo.

Podlistak.

Povjest i razvitak zdravoslovja (Higiena) kod starih narodah,

piše dr. **Frane Mandić.**

Zdravoslovjem zovemo onu granu medicinske znanosti, koja nas k stazi dobrostanja vodi te nam predočuje postanak bolestih i od ovih nas očuvat nastoji. Hygiena bdije nad zdravljem pojedinca i cielog čovječanstva, kažem, cielog čovječanstva jer makar i pojedinac svoje zdravlje čuvno na posliedku dodje to ipak u korist cielog ljudstva.

Medicina u užjem smislu, bavi se poznavanjem i liečenjem bolestih; Hygiena kao podloga cielog medicinskog znanja, imade samo zdrava čovjeka pred očima i zdravim ga nastoji uzdržat; zovemo ju stoga punim pravom: »Klinika zdravog čovjeka«. Znanost toli važna i poučljiva nalazi se žalibože još na tako nizkom stepenu, u kolievci svojeg razvitka, da bi čovjek i nehotice pomislit mogao: ta grana nelmade prošlosti, ona se jedva iz zametka pojavila. Ljuto bi se prevarili, da ovako površno sudimo. Zdravoslovje je jedna o najstarijih znanostih; njezini koreni sižu čak u najdavnija vremena starog zakona, u dane kad je Mojsija svoj potišten narod u obećanu zemlju vodio, svojim čarobnim štapom iz pećine vodu dozivao te na gori Sinaju deset zapovjedili od Boga primio; susretamo ju u staroj povjesti kadno su bili veliki svećenici, državnici i filosofi jedini zastupnici liečnikah i tumači medicine. Mojsija, Likurg i Hypokrates njegovaše Hygienu, istinabog svaki sa svojeg stanovišta i u svoje vlastite svrhe, al svaki njih doprinesao je sa strogimi propisi i naredbami ne malo do blagostanja i procvata svojeg naroda. Mojsijine zdravoslovne ustanove uzorom su i današnjoj medicini, i za modernog liečnika sadržavaju toli zabavnog i poučnog. da čovjeka i nehotice na više nadahnuće sjećaju; makar i bile te naredbe izkićene kojekakvimi crkvenimi i narodnimi običaji i ceremonijami, koje sa zdravoslovjem u nikakvoj svezi ne stoje, ne oduzimlje stvari važnosti, pomislimo li da bi suhoparne zapovjedi bez religijoznog uresa za narod nauk, bez ikakvog uspjeha ostale. Stoga i vidjamo velikog sveć-nika gdje svečano, nadahnut duhom Stvoritelja, Izraelu naputke dieli. bolesti izpitiva, odstranjuje okužene bolestnike od zdravih. proglašuje nastale kužne bolesti i proglašuje za preostale, po svojem izkustvu. U pet Mojsijinih knjigah važna su po nas osobito mjesta gdje se o kužnih bolestih (III. knjiga, 13. glava) i o jelu i piću (II. knjiga 11. glava) govori: »Sve što dieli parklje i sve što prežvaće, možeš jestiv. Svinja, kako nam je znano. imade razdieljeno kopito ni neprežvaće, stoga zabranjuje Mojsija Židovom branit se njezinim mesom, veleć, da je svinja životinja nečista, što u ostalom nije pravim razlogom, već stoga, jer svinjetina često kuduce, (Trichine. male cerviće) i zametke rice, (Trichine. male cerviće) i zametke traknvice (taenia) sadržaje, koje kad se u čovjeku ugnjezde, smrtonosne postati mogu. Patrijarka Židijah zabranjuje svojemu narodu ženitbu medju rodjaci (III. knj. gl. 18). dakako samo s moralnog stanovišta, jer mu bez dvojbe nije bila poznata: vodogljavost (Hydrocephalus), glupost (Cretinismus), padavica. vidovica (Chorea St. Viti) i ostale živčene (nervozne) bolesti kod diece takovih roditeljah. Prekoračio bi granice zadaće kad bi htio nabrojit sve njegove zdravstvene (sanitarne) ustanove, osobito one koje o umjerenosti (dietetici) čovjeka govore; rečeno nas već može o važnosti i zamašaju Mojsijinog zdravoslovja uvjerit. Spomenut ću samo u kratko propise kojimi se narodu pod kaznom zabranjuje u vrieme čišćenja, žene se dodirnut (stoga su Židovkinje i toli plodne) i strogo religijoznu ustanovu o obrezovanju djeteta osam danah poslie poroda, o čijoj zdravoslovnoj važnosti nitko podvojit neće; nadalje propisi tičuće se veneričkih, sramežljivih i gubavih bolestnikah. »Svakih osam danah«. čita se u Mojsijinoj knjizi, »imadu se takvom boljetku (Syphilis) okužene ženi, svećeniku koji ranu liečit predstavit te ako se rana u ... put osam danah ne izliečit imadu se o ... loga pučanstva odieljit. « Strabežljivi ... laže, da se svakih toliko danah u rieci Jordanu kupaju; naredba sa zdravstvenog gledišta osobito važna i mudra promislimo li, da Jordan navlastito na mjestu gdje u mrtvo more utiče, i more isto u tolikoj mjeri sumpora i soli sadržuje, da, kako sveto pismo kaže: »nit riba u njem živit može, nit se ptica preko njega preletit usudjuje«. Koli su vredni i zdravoslovci naši praotci bili, vidi se jasno iz strogog načina kojim su sa gubavimi postupali.

Tim nesretnikom nesamo što bi zabranjeno obćiti sa sugradjani, već izvršenu ruglu i sramoti, kiši i svakojakom nevremenu, moradoše sav svoj život sprovadjati izvan zidinah, živeći o milosti i darežljivosti milosrdnih ljudih; postupak doista nečovječan, al ako se sjetimo, da guba u staro doba nebijaše ništa drugo nego zastarjela syphilis, slična ili istovjetna s našim »kiselovo« koje se jedva danas u 19. prosvetljenom vieku priečenjem ženitbe i osamljenjem (izolranjem) izkorenit nemilo, to ne možemo van divit se takovoj stroznoj zdravstvenoj opreznosti muževah starog zakona.

Iz medicinskih i mudroslovnih knjigah doznajemo, da ni kod starih Grkah nebijaše ova znanost u manjoj mjeri njegovana. Otac medicine, stari Hypokrates sipljе poput žarkog sunca trakove svojeg medicinskog znanja na svoje suplmenike i na potomstvo. Njegovo djelo: zraku, vodi i predjelih« njegova

I sami Slaveni, i oni monarhije, malo su ili ništa o njih znali.

I Hrvatah bijaše, koji jih nisu poznali.

»Tužna Istra», »jadni istarski Hrvati«, »kad će njim nastati bolja vremena», bili su uzklici, koje se je kadgod od njekih čulo.

Medju tim su njeki istarski rodoljubi, stanujući većinom u Trstu, zasnovali i počeli izdavati »Našu Slogu«. Ona je tiho i lagano al postojano radila oko probudjenja i osvještenja hrvatskoga naroda u Istri.

Mladji istarski Hrvati pridružili se starijim, prionuli uz »Našu Slogu». Napisao se po koji člančić i drugdje. Napisala se i po koja knjižica. Širila se knjiga medju rodoljubi u Istri, a ovi znali ju priljubiti narodu gdje više gdje manje. Ustrojila se i po koja čitaonica. Bilo je i taborah. Došli izravni izbori, a istarski Hrvati su bar jednoga svoga muža poslali u carevinsko vieće. Naš glas čuo se i u Beču. Za istarske Hrvate moglo se saznati i izvan Istre.

Hrvati Istre budili se i bude se sve to jače usuprot svim protivštinam, na radost svih Hrvatah, na strah protivnikom, a na sramotu onih koji su trubili da jih nejma.

Groznica bila jih je stresla još godine 1882., kad je naš čovjek bio izabran u zemaljski sabor sa 60 glasovah proti 13 koje je njihov dobio. Taj izbor sam uništio je njihovu tvrdnju, da je zapadna Istra talijanska. Povodom već samoga toga izbora pobojali su se za svoju vlast i za obćeniti novac kojim samovlastno gospodare. Nadošao je i zakon, kojim se je proglasila valjanost hrvatskoga a kod sudovah. Protivnici upoli su netom minule godine 1883. sredstva, da budu izaljudi u zemaljski sabor. ča rigalo su se laži, kleа naše ljude, osobito na one malo birati. Proti njim nebo i pakao u pomoć. ni krivo dojavljivalo se avarom, moleć, zaklinjuć, a se jih premjesti.

glasom dovikivalo se izirana hrvatska stranka nju čoljad da se proti

anje po zemlji, u pojedine kot... u pojedine obćine dao se je zemaljski kapetan, zemaljski inžinir, zemaljski računarski činovnik i mnogi drugi.

Novac, podkupljivanje, gostbe, dugovi, grožnje dužnikom, laži, varke veliku su ulogu igrale.

Po Poreču, za cielu Istru, ravnal su se njihovi pristaše u pojedinih kotarih i obćinah.

Protivnici su u većini kotarah, bilo kako, pobjedili. Al i oni čute, da je to bila Pirova pobjeda. Još jedna takova oni propadoše u svojoj neomedjašenoj vlasti.

Poslje sto i stogodišnjega robovanja naš je narod zametnuo prvu osbiljnu borbu sa svojim: zakletimi neprijatelji. I borio se od Podgrada do Promontura i na otocih, od Pirana do Voloskoga i Labina. Borio se po svih kotarih, skoro i po svih obćinah za svoja sveta prava.

U Voloskom kotaru, sve obćine, bez iznimke, dokazale su, da je tamo tudjinstvu za uvjek odzvonilo. Jednoga zastupnika je doista sabor izključio, al on ako bude htjeo, ili njemu sličan bit će opet izabran.

U Lošinjskom kotaru krivo se je tumačilo zakone, bojalo se je javnosti izbora, ništilo se je nepovoljne izbore izbornikah. Prosvjedi išli su na namjestničtvo, ministarstvo i na sabor iz više obćinah. Prosvjed krčke obćine podpisala je većina biračah. Zastupnik Laginja prikazao je cieli postupak saboru i svakomu komu je drago upoznati ga. To, što nit namjestničtvo nit ministarstvo neodgovara ničim na prosvjede, to što je sabor potvrdio izbor gg. Elušoka i Bolmarčića, neuništuje nit neumanjuje činjenicah navedenih u prosvjedih a izrečenih po rečenom gospodinu zastupniku. Izbor Lošinjski ostaje kao primjer uzor-ustavnosti dovetnaestoga vieka; ostaje dokazom, kako se je s Hrvati Istre god. 1883. postupalo. Hrvatom Istre, imenito onim kvarnerskih otokah, koji nisu se još nikad tako junački ponieli kod izborah, bila je to najbolja škola, a nastojat će da i njihova djeca i njihovi potomci od toga koristan nauk crpe. Svaka sila do vremena, a Bog, pravica do vieka.

U Koparskom kotaru bilo je ljuto borbe. Slovenske obćine osvjetlale si lice. U dvih hrvatskih, podlegli su naši, al ne bez borbe. Hrvati Buzeščine kao takovi stupili su za prvi put na bojno polje. Uspjeh bio je prilično prema okolnostim u kojih se nalaze i prema mošetarijam koje se je proti njim upotrebilo. Pobjeda u tom kotaru bila je na našoj strani. A tu pobjedu nimalo neumanjuju izmišljene nezakonitosti protivnikah, koji su i u saboru izmišljotine za istinu uzeli i izbor uništili. To uništenje izbora na temelju izmišljenih razlogah najbolje kaže, kako se protivnici naših ljudih u saboru boje.

Sama dva probudjena sela i pojedinci iz ostalih pazinske obćine, činili su strepiti protivnike cieli dan. Prouzročili su izbornu borbu koja je trajala od 9. ure u jutro do 3. poslie ponoći, dakle ništa manje nego 18 urah. Što će biti, kad se sva probude? A tomu neće se mnogo. — U Labinštini propali su naši za dva glasa. Dosad bio je tamo barun Lazzarini svemogući rad svojih posjedah. I sad samo osobni obzir na njega, tegnuo je na protivničku stranu. — Tinjanski Hrvati ponesli su se junački uza sve iznimno i nečuveno stanje u kojem se je nalaziла uprava njihove obćine. U Žminjščini su naši malo učinili. Boljunci odnesli su pobjedu.

Izvanjski obćinari puljski, za prvi put u borbi, pobjedili su. — Bili bi i oni Vodjanske, da ne bijaše izdaje jednoga Krnjela. Žestoka borba razvila se u Barbanu. Uza sve silne agitacije, uza sva zastrašivanja, obećanja, novac, uza svu gospodu iz Vodnjana i Poreča, protivnici jedva su sa njekoliko glasovah pobjedili. Zemaljski sabor dobio je prosvjed, u kojem su naši izbrojili sb... so proti kojim nije ...

rekao, a ipak izbor potvrdio.

I Hrvati porečkoga kotara, koje se je već za zamrlo držalo, pokazali su da živu. Ljuto bijaše kreševo u Vršaru. — U Poreču samu, tom sjelu talijanaških mogućnikah, protivnici Hrvatah pobjedili su samo za jedan glas. I to varkom mjonjivajuć listiće našim ljudem, i grozeć se da će *nastati vojska,* ako budu naši izabrani . . . .

Dà, dà, gospodo Latini, nastati će vojska i nastala je. Mi je nismo izazvali. Nikad veseliji, nego kad bi bio mogao naš narod mirnim putem dobiti ona prava koja ga idu po božjih i ljudskih zakonih. Nedobiv jih, narod se mora boriti. Ako se gospoda boje da neće već tako lagodno živiti, da si već neće toli lahko nit kese nit lónce napunjivati, ako se u obće boje za svoje probitke, želje i nakane, tomu narod nije kriv. *On nemože ništa izgubiti, al dobiti može i mora!*

Pomozi Bog!

A ti mili nam hrvatski narode po Istri, postoj u borbi koju si zametnuo godine 1883. proti svojim suvražnikom!

To je, što ti želimo početkom godine 1884., znajuć, da ćeš se samo tako osloboditi pijavicah tvoje krvi, mrzitelja tvoga jezika, tlačiteljah tvojih pravah, protivnikah tvoga napredka i blagostanja; znajuć da će ti samo tako bit *sretnija nova godina* i sve koje joj budu sliedile!

DOPISI.

Na otoku Cresu dne 28. decembra 1883.

Zdravo nam mila »Naša Sloga«! I mi te iz našeg krásog Cresa, pomladjenu podvostručenu radostni i veseli pozdravljamo; Kad si se prvi put u bieli svièt pomolila, kad si prvi put našemu puku u Istri prosgovorila, ti nas još onda silno razveseli al kad si nam na konou svogu 14godišnjega života poručala, da ćeš dojduće godine svakoga četvrtka izlaziti, ti nas baš uzbiti! I pravo je, da se s djetinstvom oprostiš a u mladost zaploviš, i pravo je, da svojom 15. godinom zajdeš, jer se neprijatelji našega hrvatskoga puka množe, jer se kunu, da će nam Istru potaliјančiti, da će nas »šćave« zatrti, da će nas »vilane« skončati. Zar mislite mili čitatelji, da nekane to naši dušmani i na našem Cresu i Lošinju? Evo vam u kratko dokaza:

Poviestnica, ta učiteljica života, kaže nam očito, da su još u stara vrémena nastanili se Hrvati na Cresu, da su hrvatski naseljenici osnovali na Lošinju Velo i Malo selo, da su Hrvati malo pomalo iztisnuli iz glasovitoga a sada razorenog Osora latinski živalj, da se je već iz početka u gradu Cresu hrvatska krv udomila. Al da nas to i poviestnica neuči, zar mi nejmamo živih i jasnih dokazah, da je narod i vlastelske i kopačke ruke na naših otocih čisto hrvatskog porieka? Prezimena naša jamče, da su ovdje sve sami Hrvati. Preberi jih brate, pobroji jih, al ćeš se uvjeriti, da su ona u ogromnoj većini hrvatska. — Jezik našega puka veli ti, da ovuda živu puki Hrvati, i to bnš stari Hrvati. Mi smo osvjedočeni, a to će ako Bog da naši jezikoslovci bistro dokazati, da se možda nije nigdje u našoj domovini čakavsko narječje čistije očuvalo nego li na kvarnerskih otocih: ugodan je govor radi svoga starog nagiaska, liep je radi svojih osobitih oblika, a bogat radi svojih starinskih rieči, kakovih ćeš zahman drugud tražiti. Pučke naše pjesme što no se po naših selih iz veselih grlah naših seljakah ore, a što no se ore još i po gradovih uzprkos bisnoj tudjinštini, dokazuju i slepcem, da je ta mladost štono jih pjeva, čisto hrvatske krvi. Naše crkve, u kojih se hrvatski moli, hrvatski propovjeda, a na mnogih mjestih hrvatski i misi i pjeva, same ti govore, da su to Hrvati, štono jih pohadjaju. — Nošnja našega puka odaje ga za čista Hrvata. Naši muškarci i naše žene kite svoje najsvećanije ruho sve samo našom trojom obljubljenom bojom crveno-bielo-modrom. Drugih bojah van te troje na njih opaziti nećeš. — Nazovi ... naših gradovah i naših selah sv... vatski ili barem pohrvać-ni, pa ... gradskih ulican i razuih predjelah ... i Lošinju, svjedoče, da u tih gradov... nuiti Hrvati a ne Talijani. Imena ze...

ograđah i oranicah, imena većine rtov zaljevah i morskih dragah govore, vi da su ovu zemlju morali Hrvati a ne dr napučiti i obraditi. — Naša dakle otoka, od šumovite Porozine do pitom Ilovika, od ubavog Plavnika do čarobne Sušaka, vapiju s toliko glasovah, koliko je na njih grudicah zemlje, s toliko grla, koliko je pleska pokraj njihovog plavog mora, vapiju da: ovdje živ Hrvat, Hrvati ovdje živu!

Pa ipak! Ipak naši neprijatelji htjeli bi, da mi nebudemo Hrvati, sile nas, da zatajimo naš rod, naše porieklo, da se izvrgnemo u što mu drago, samo da ne rečemo: Hrvati smo. Pak zato nam oni našhrvatski jezik preziru, zato nam oni sve talijanski pišu, pak zato nedadu, da se naša djeca u školi po gradovih uče svoj jezik, pače nedopuštaju joj nit prekrižit se nit »Oče naš« izmolit u svojem hrvatskom jeziku, u kojem ih to doma majka naučilu! . . . .Zato naši neprijatelji, neće, da izberu u svoju obćinsku reprezentancu niti jednoga, jednoga vanjskoga čovjeka, već sve same gradjane, i to takove koji neće, da znadu za naš hrvatski jezik i za naše pravice. Zato nam oni brane da nebiramo u vrieme izborah naše ljude. Zato nam oni mrze i proganjaju naše rodoljube, navlastito svećenike, bili oni i sveti, jer s pukom drže, i jer bi htjeli, da se svakomu pravica kroji, dočim hvale i kade one pope, koji s njimi drže, pak bili oni i najgorji. Pak zato nam oni . . . ai nećemo danas dalje. Nećemo danas obielodaniti sve nepravice što se i na našim otocih našemu hrvatskomu puku nanašaju, već mi danas pozivljemo sve rodoljube na složan rad. Neprijatelji naši urotili se protiva nam, sve sile reć bi da su u zadnje vrieme napeli, da nas unište ili barem, da nas premjese u Talijane. Dakle za ljubav božju nestojmo ni mi prekršenih rukuh. Pokažimo svakomu, da smo mi potekli od slavnoga hrvatskoga roda i plemena, koje no je uviek bilo na braniku naše svete vjere, koje no je toliko puti krvcu svoju lievalo za našu moguću vladarsku kuću. Pokažimo našim neprijateljem, da mi ništa nepitamo van što nas ide po Bogu i zakonu — da nam se samo pravica kroji. S drugo opet strane, neka naši kršni otočani uprv u tielesni rad. Ove naše pusto i većinom strine predjele, ljudi božji zasadimo vinovom lozicom, sladkom smokvom i pitomom maslinom. Zaljubimo se svi u trud, da nam se kuće podignu, da nam gospodarstvo procvate, pak da nebudemo uviek dužni i tako svakomu sužnji.

Ti pak mila »Naša Sloga« budi nam savjetnicom, ai nam, budi eto sada pomladjena, i ljubeznom majkom, kojoj ćemo priobćivati sve naše i radosti i žalosti. U to ime pomoz Bog!

POGLED PO SVIETU.

U T... 2. jenara 1884.

Nakom... ins...
t. j. u vri...
cah, nutarnja...
da počiva. Stra...
sliednjeg zasjedanja,
a i sami Niemci lióv...
bili u sviet raztrubili, da...
stvo Taaffe-ovo uzdrmano, ...
prije morati ustupiti mjesto mu...
stvu njemačkih lievičarah, ti nezn...
voljnici, povukli su rogove u se p...
već sami izpovjedaju, da je još dadaleko ono vrieme, kad će njih opet zapast sreća, da usreće nenjemačke narode Austrije.

Hrvatski sabor otvorip se u drugoj polovici prošlog mjeseca. Novi ban predstavio se saboru obćinv, da mu je glavni zadatak uvesti u zemlju red, rad i zakon. Sjednicah bijaše nekolikoliko burnih. Zastupnici iz Krajine jesu već ovjerovljeni. Nekoji su pristupili k vladinoj stranci, nekoji k stranci prava a većina njih ustroji poseban klub.

U Hercegovini nemogu oblasti nikako, da uvedu podpun mir i red. Ustaše pokazuju se često na različitih mjestih te napadaju na žandare ili na vojničke patrole. Ustašom pridružilo se ovih danah do 100 mladićah, koji su bili u vojnike uzeti. Ovako pojačane čete ustašah uznemiritivati će i dalje zemlju pa će još mnogo krvi dok se ... na Hercegovina očisti ... d malo danah našli ... a dva vojnika austrijih pala u krv... ane.

---

tika (umjerenost) kod težkih bolestih »daje nam pojam o bistroumu i učenosti toga zastupnika grčke medicine, koji je dravoslovje više cienio negoli svu u praktičnu medicinu. «Mnogo je olest prepriečit nego liečit ju« — bi često svojim sugradjanom »drži ge tople, glavu studenu a prohod ude redovito otvoren, pa se neboj

tarih knjigah učimo na kojem se slave nalazio grčki grad Sparta u zakonodavca Likurga. Jelo, svakvot i običaji odlikovaše se osobitom jednostavnošću i jednakošću kod svih stališah.

»Crna čorba (juha) bijaše svakdanjim i skoro jedinim jelom tog žilavog naroda. Po navršenoj 7. godini, djeca bi roditeljem oduzeta te na državne troškove nečuvenom strogošću u podnašanju glada, žedje, studeni, vrućine i bolestih uvježbana i u sti podučavana; slabašnu i krzcu izlaganu na planinah gladu i kon bo zahtjevaše, da se iznemoraštaju na put stane, držeć se one su zdravom tielu zdrava duša; i sastojala država od samih hrstih državljanah. Špartanac hrlio uz pjev i glasbu, okrunjen kao da irovanje.

rici nadzornikah (Ephorah) bišem bditi nad izvršivanjem tog

Njemački carević vratio se u Berlin iz Rima, gdje je bio u posjetu kod kralja i u audienciju primljen od pape. Njemačke i talijanske novine pišu o tom posjetu sa velikim oduševljenjem. Carević nemože se zbilja potužiti, da mu bijaše uzkraćena kod rimskog dvora ijedna čast koja ga ide kano budućeg vladara Njemačke. I sam sv. Otac primio ga je — u koliko to sadašnje okolnosti njemu dopuštaju — svim dostojanstvom.

U Srbiji postrieljano je prošlog mjeseca mnogo vodjah i prvakah radikalne stranke za koje se dokazalo, da su sudjelovali kod posljednjeg ustanka. Kralj Milan imenovao je ili promjestio 30 okresnih poglavarah. Sadanje ministarstvo zaključilo je ovu skupštinu razpustiti te novu mjeseca febrara sazvati.

U Italiji su još uviek na dnevnom redu demonštracije u duhu Oberdanka. Vlada zatvori ovdje i ondje po kojeg nemirnjaka nu domala pojave se novi demonštranti na drugom mjestu.

Francuzki general Coubert održao je pobjedu u Tonkinu zauzev važno mjesto Sontay. Ovaj dogodjaj mogao bi poplašiti Kinu i Annite pa je nade, da će doći izmedju Francuzke i Kine do mirnog riešenja Tonkinskog pitanja. Pronosao se glas, da se iz Amerike ukrcalo više Irackih, protivnikah Englezke, koji su nakanili pogubiti sadanjega predstojnika engleskog ministarstva lorda Gladstona, te zadati u obće englezkoj vladi, gdjegod njim moguće bude strah i trepet.

U španjolskom saboru nastao je razdor izmedju vlade, i najveće stranke; vodja te stranke Sagasta nije sporazuman sa nekojimi predlozi španjolske vlade.

U turskoj ide sve po tursku. Činovnici i vojnici čekaju mjesece i godine na kukavnu svoju plaću jer su državne blagajne prazne nu kod svega toga, zaključeno je jučer, da se gospodi ministrom plaća podvostruči. Bar će oni — makar oni jedini biti — znati, da je u Turskoj ipak dobro.

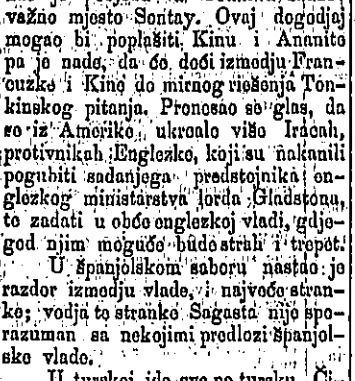

Franina i Jurina.

Fr. Ža pet zloć krnjeskeh i Jure moj ja te ne bin tačas poznal, skem već toliko let Šandikan. Ti si se vas promenil i prohukal.

Ju. A ča češ no Franino moj! Imamo ne budi Bogu zamereno, malo više božje kapljice, pak i ti znaš, da vince gladi liše a ki ima neč više nego mu za težaki pasa, more za kapljicu kukov krajcar tokat pak biti čagod boljega va se čagod na se. Ter znaš ti najbolje, da je već bila zadnja dobra, da se malo pokrpan. Bormlća me je bilo već sram mej ljudi poć, vavek va jednoj kože kako i medved.

Fr. Ne misli ne, da mi je to žal, ter mi ni na srcu zraslo. Da ti pravo rečen, baš mi je drago, da si se po našu starinsku obukal.

Ju. Šarenjak ni Krnjel nisan, da bi se po njihu nosil. Ma i ti si Frane vavek do sada golentinil i goloruk plehutal a sada horme te vidin va jaketičine.

Fr. Znaš ča ti je Jure. Tamo s vaše strani Učki laglje pridete do pesti vuni pak van ženi doma spredu, susedi za mali beči stku a va grofovem je dosti vodi ovo leto kade van sukno stupićaju al valjaju. Mi drugi, s naše strani Učki, pridemo laglje do krajcara; mi smo već zbižiganti pak se malo bolje nosimo i ku ter ku mericu više popijemo nego vi.

Ju. Baš je lepo, da smo se obadva valje na početke leta malo polihali, zač neka govori ča ki oće, ča je lepše, lepše. Od sada ćemo se ako Bog dà, više puti videt i neće nam moć ovakoven suki vrunić za postol tanečit.

Fr. Poštena ti Jure vera! Sada dajmo malo onu starinsku, ter ju nismo već leto dan.

Fr. i Ju. Na tom mladom letu veselimo se!

Različite viesti.

Našim čitateljem. Koji nekani držati »Naše Sloge« molimo ga, da nam ovaj broj na vrieme vrati te ujedno — ako nam štogod duguje o prispoštli izvoli.

Današnjemu broju priložen je poziv na predplatu na časopis, »Polltik«.

Ubilo ga vino. Pod tim naslovom donesti ćemo u budućem broju početak veoma zanimive, za naš narod osobito poučne pripovidčice našeg zemljaka i poznatog romanopisca g. Jenka Sisolskoga (Braćanima) komu od srca na patriotičnom maru hvalimo, te njegov recept našim zemljakom (učenim i neučenim) nalazećim se u Hrvatskoj što toplije preporučamo; ta neživi čovjek samo od kruha!

Premjene u Krčkoj (Vojskoj **biskupiji.** M. č. g. Antun Andrijić dosadanji blsk. kapelan ide za upravitelja na Unije, a ondašnji upravitelj m. č. g. Juraj Čubranić prelazi kao koralni namjestnik i duhovni pomoćnik u Osor na mjesto M. čast. gosp. Nikole Sparožića koji bje imenovan biskupskim kapelanom gospodin Antun Gršković dosadanji upravitelj na Kornidu pošao je na nauke u Rim, a na njegovo mjesto bi odredjen mladomisnik č. g. Mate Mahulja. Mladomisnik č. g. Toma Bogović pošao je za duh. pomoćnika u Rab, a mladomisnici gg. Mate Oršić i Antun Pretis imenovani su koralnimi namjestnici i duh. pomoćnici u Krku, dočim dosadanji koralni namjestnik i duh. pomoćnik M. č. g. Josip Žic-Kludić nastupio je privremenu mirovinu.

† Ivan Capellari prošt i počastni kanonik u Pazinu preselio se koncem p. m. na vječnost. Pokojnik bijaše dušom i tielom zauzet za poštanjačenje Istre a k tomu je i živo radio! Vječni mu pokoj!

Imenovanja u mornarici. Po morskim kapetanom duge plovitbe imenovan je pomorski častnik Antun Mavor Oktavijanov iz maloga Lošinja.

Pomorskimi častnici imenovani su sliedeći pomorci:

Buntielić Antun Bartulov iz Kućišta; Donk Arpad Adolfov iz Sigeta; Skopinić Josip Vjekoslav i Maloga Lošinja.

Slavjanska čitaonica u Trstu imala je u nedelju 30. p. m. glavnu skupštinu na kojoj je odbor izvieštio o skupštinare o svom godišnjem djelovanju. Izabran bijaše novi odbor. U budućem broju donesti ćemo obširnije izvješće jer nam to za danas prostor lista nedopušta.

Političko družtvo »Edinost« obdržavalo je dne 28. p. m. svoju glavnu skupštinu, na kojoj bijaše izabran novi odbor i više važnih predlogah poprimljeno. Dne 6. t. m. imade novi odbor prvu sjednicu. Predsjednik moli, da se dostave k toj sjednici svi novoizabrani odbornici, zamjenici i povjerenici jer će se odbor konstituirati. Budući da je to družtvo od velike važnosti za naš politički život, svratit ćemo se prvom zgodom opet na to družtvo.

Tršćanski »Sokol« imade dne 18. t. m. svoju godišnju skupštinu u svojih prostorijah: Via Coroneo kod Judit mana. Glavna točka dnevnoga reda biti će izbor novoga odbora, a mi želimo, da bude taj izbor što sretniji!

Razum čitaonicam. Od većine čitaonicah primili smo jur predplatu — na čemu njim hvala — nu neće nam one zaisto u grieh upisati ako se pritužimo, što nam skoro odasvud posluše najnižu predplatu t. j. for. 2. kano i naši seljački predplatnici, kojim šaljemo list skoro izpod cene. Ako je ikomu težko žrtvovati 5 for. na godinu, to će tu žrtvu družtva kano što su čitaonice laglje pregorjeti nego li pojedinci. Naše rodoljubive čitaonice, će nam zaisto u pomoć priteći, da uzmognemo našemu siroti seljaku u Istri, što jeftinije list slati.

Izbori u Tinjanu. Kod nedavno minulih izborah u Tinjanu pobjedila je sjajno (?) krnjeska ili šarenjačka stranka, podmiv svakojakih nezakonitostih. Naši sviestni birači uložiše utok proti tim izborom, navedši sva nedjela i sve nezakonitosti izvršene od podrepinah pazinske gospode. Namjestništvo u Trstu uvažilo je pravednu tužbu naših prijatelja i uništilo protuzakonite izbore u Tinjanu. Preporučamo prijateljem tinjanske obćine, da bilju i rade dok je vrieme jer će druga borba biti valjda žestija nego li prva.

Umjetnost. Piše nam ovdašnji prijatelj umjetnik: Ovih sam danah posjetio našeg Rendića u njegovom ateliereu, te sam imao priliku diviti se kipu, što mu ga je naručio gosp. Ivanković za nadgrobni spomenik svog otca na ovdešnjem pravoslavnom grobilju.

Kip predstavlja djevojče, od kakvih šestnaest, sedamnaest godinah u narodnom odielu, siedeću na grobu i vjenac pletuću. Divna je to hrvatskih gorah vila; prijaznjeg ljubeznjeg lica, nježnijeg izražaja nemožeš si ni pomisliti; izrađena je tako vjerno po naravi, da kad ju motriš, izčežava ti izpred očijuh glina iz koje je modelirana, te nevidiš do osobe, koja, reć bi, diše i misli!

Doista pravo je imao čuveni, ovdje živući ruski slikar kad reče: Rendić je dika i ponos nesamo Hrvatah već svih slavenskih narodah.

Iz Pićna primili smo podulji dopis, koji se osvrće opet na neki dopis tiskan u porečkom listiću »Istria« dne 1. decembra prošle godine.

Prostor lista nedopušća nam, da taj dopis danas tiskamo već ćemo jednostavno spomenuti; kako su pićanski šarejaci zagriženi neprijatelji svega, što se hrvatskim imenom krsti. Tamošnju školu pohadjaju skoro izključivo djeca naše narodnosti. Trebalo bi po želji tih talijomanah tamo učitelja, koji bi tu našu djecu odnarodio, koji bi ju sasvim potalijančio. Budući nisu u tamošnjem vriednom učitelju g. *Antunu Nežić-u* našli takova prijatelja, stoga na sve načine nastoje, da ga ocrne, zamraze, da ga tim lagje izrinu, jer neradi za bližnju zemlju. Taj rodoljubivi učitelj zahrinut za dobro siromašnoga pučanstva podučuje isto riečju i savjetom, noćedi ni vremena ni truda da pomogne bud ičim onom našem zapuštenom narodu.

Uprav to je trn u oku naših zakletih dušmanah, pa zato ogovaraj ga i plši laži u novine drže se one »Ipak će se nešto vjerovatie.

Neka znaju oni, kojim nije po volji, da se čovjek vrsteći sviestno svoju dužnost nikoga neboji te da mu nema nitko strašiti a najmanje onaj, koji nije prigodom dolazka Njeg. Veličanstva u Pazin htio ostati u Istri. Znademo mnogo toga pa ako treba, iznjeti ćemo na vidjelo!

»La Patria«. Pod tim imenom vele, da će početkom nove godine početi izlaziti list u Kopru. Mnogi se nadaju, da će on biti dr. Gambini. Do mala vidit ćemo, kakav će biti.

Pomorske viesti.

Nesreće na moru. Austro-ugarski bark »Lealtà« svojina petorice Riečana ploveć iz Liverpula za Rieku, crkut ugljena razbio se 19. prošloga mjeseca decembra ulazeć u tiesnac Gibraltar. Kapetan Pavletić i sva ostala momčad, osim dvojice, nadjoše u valovih svoj grob.*)

Pred pet ili šest godinah, isti kapetan Pavletić, ploveć iz Engleze za Kinu, razbio se na jednom otočiću blizu Sumatre, isto tako ulazeć u jedan tiesnac, nu onda se većina momčadi i on sam spasili, dočim mu se žena, koja je s njim putovala, utopila. Čovjek bi skoro pomislio, da je i njemu sudjeno bilo u pučini morskoj poginuti.

Na 8. istoga mjeseca potonuo je na sred široka atlantičkoga oceana drugi austro-ugarski bark po imenu »Andrea B.« (prije se zvao »Treći dubrovački«) svojina tršćanskog brodovlastnika Andrije Benussia. Momčad ovoga broda bila sretnija, jer se sva spasila. Koji je uzrok tomu potonuću, još se nezna.

Dne 30. pr. decembra odjedrio je iz Rieke za Bonu austr. ug. bark Marie kap. Ant. Mlnak, ali već istoga dana nasuče se na otočiću svetionika Galioli blizu Lošinja. Iz Pule odposlan je onamo ratni parobrod »Triton« da ga izvuče.

Ista sreća zatekla je i brod »Urin« jedreći iz Rieke za Cette. On se nasukno na otoku Unie, i težko da se ga spasi.

Siromasi mornari.

*) Doznajemo u posljednji čas da se i kapetan spasio.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u Rieku 22. prosinca: Toni C. kap. Katarinić iz New Yorka. Hrvat, kap. Golubović iz Aleksandrije. Kostrena, Pajković iz Jakina. Kalk, Ursičić iz Pula. Demetrio-Pobor iz Trsta. — 23. prosinca p. b. Tibor, Randić iz Liverpoola. P. b. Barun, Kemeny, Sterk iz Celle. 25. prosinca b. p. Jana Randi iz Porto Vende.

U Bathurst: 15. prosinca, bk. Sušak, Randić iz Marsilje.

U Bari 17. prosinca bk. Marietta C. Ivančić iz Rieke.

U Celle 21. prosinca Capricorno, Pezelj iz Rieke. Industre, Sodić iz Rieke. Aquila, Tičac iz Rieke. Gregorius, Antončić. 23. prosinca. Gino, Jačić

U Gibraltar 18. Stefanic, Randić iz Rieke.

U Havre 21. prosinca Tisza iz Rieke.

U Marsilju 22. prosinca, Etra, Kozulić iz Tripola. Bice. Katarinić iz Aleksandrije. 25. prosinca Carlu, Bakrčić iz Rieke. 26. prosinca Catterina Štuk, Novak iz Marlonopol.

U Ripošo 17. prosinca bk. Giovanni D. Dulčić iz Cette.

U Palermo 22. prosinca Lagittirio Sodić iz Rieke.

U Savonu 22. prosinca Amor, Premuda iz Varizana.

U Mijetke 24. prosinca Superbo Matković iz Odesse.

U Civijavecchia 22. prosinca Marietta B., Školetić iz Marsilje.

U Messini 13. prosinca. Ezio, Prenuda iz Marsilje.

U Aleksandriju 12. Varšak, Škopinić iz Marsilje. 13. prosinca Olga, Radoničić iz Marsilje.

U Tolun 22. Maratona, Gojdanić iz Toluna.

U Queestovu 27 prosinca Milan, Vukašović, iz Jave

U Carigrad 14 prosinca Vesta, Radimiri iz Berdjanske. 16 prosinca Teodosia T. Trojanović, 19 prosinca. Leandro, Gladnlić iz Maloga Lušinja Tigri, Zotti iz Trsta.

U Cagliari 21 prosinca, Maylath, Peršić iz Marsilje.

Odpremljeni.

U Trstu 27. prosinca Mater Škopinić, 28. prosinca Nuovo Ciriaco, Tomanović za Laurion.

U Melbournu 31. listopada Ciro, Martinolić za Bung-kok.

U New-Orleansu 12. prosinca Attivo, Košović za Trst.

U Taragoni 20. prosinca Milica, Trojanović za Oran.

Odjedrili.

Iz Rieke: 24. prosinca Urin, Babić za Cette, 29. prosinca: Marie Mlnak za Bona.

Iz Bara: 17. prosinca Emerico, Mlnak za Brindisi.

Iz Cadica: 18. prosinca Franky, Gladilo za Fray-Benton, 13. pros. Rose, Valčić za Fray-Benton.

Iz New-Jorka: 10. prosinca, Imp. Franc. Gius. Premuda za Trst.

Iz Malte: 16. prosinca. Viganj, Kovačević, za Marsilju, 17. prosinca Lamek, Vekarić za Marsilju.

Iz Bone: 20 prosinca Lussignano. Gladulić za Kardiff.

Iz Marsilje: 24. Prosinca Aurora M. Koršić za Martiniku.

Iz Carigrada: 17 prosinca Vesta Radimici za Barcelonu, 17. pros. Leandro Gladulić za Batum, 17. pros. Tigri, Zotti. za Batum.

Iz Port-Eados: 12. pros. Margarita. Ragusin za Havre.

Iz Riposta: 19. prosinca. Giovanni D., Dulčić za Trst.

Iz Kardiffa: 24. prosinca Ararat, Ferlan za Pul.

Na prolazku.

Kod Tarife: 17. prosinca bk. Figlio, Rajčić, za Pul.

NEUKU NAUKA.

***

Da kostanj ne sagnjije preporuča neki M. Ferrari sledeća sredstva. Ponajprije probere sav kostanj; što je nezdravo je popucane kore to se odstrani, a što li zdravo metne se u posudu pa polije vodom i dobro promješa. Ta voda mienja se svaku 24 sata kroz 8 danah. Zatim se kostanj raznatre po podu i danomice promiješa, dok se god dobro ne osuši. Ovim načinom veli Ferrari rieši se kostanj neke škodljive kiseline, koja proizvadja gnjiloću kostanja.

***

Kano lick proti gamadi (šenci, uši) ka tetućine (peradi) preporučuju nekoji gospodari saje. Imadeš li u kokošnjaku t škodljivih životinjicah, poškropi ga vodo pak ga pospi naokolo sajami. Da se n zakote na kvočki šenci ili da se jih oslo hodi, valja mjesto gnjezda ona sjedi, sajan posipati.

***

Kako češ sačuvati škorup (vrhnje) kro više tjednah? Friško vrhnje skuha s kano obično; či u se ohladi metne se u staklenicu, koja se dobro zatvori, slamom omota i u posudi studenom vodom napunjenoj na oganj postavi. U toj posudi ostane staklenica dok voda uzavrije. Iza toga izvadi se staklenica iz vode, grlo umoći se u rastbljenoj smoli ili vosku po se odnese u pivnicu ili u koje hladna mjesto.

Listnica Uredničtva

Gospodi pjesnikom. Vašoh pjesmicah nemogosmo u ovaj broj uvrstiti jer nam jednu stari prijatelj našeg lista za ovu zgodu izpjevao. Vaše ćemo redomice u budućih brojevih uneti. Bilo bezzamjere!

G. I. F. Plešivica. Pristajemo

G. Z. Plešivica. I-to tako

Gg. Prijateljem predplatnikom Egiptu Izvolite se dogovoriti više Vas, da Vam šaljemo list u jednom paketu; stojati će Vas mnogo manje, jer je poštarina za tamo preskupa. Srdačan pozdrav.

G. J. T. Opatija Sliglo u redu; platili smo kaznu 10 novč.

G. G. S. Ndrezine, Pristajemo na Vaš predlog. Na prvo pismo poslasmo Vam. Hvala na Vašem novom ljetu. Živili!

G. G. Ljubotina V. kako želite.

G. J. Z., Sv. Lovreč nam pišete odavna j nat

Gg. predplatnikom, koji su nam poslali predplatu za tekuću godinu javljamo, da ćemo u buduće u »*listnici*« donašati početna imena i »Pošt.« onih, koji su na cielu ili pol godine predplatu poslali,

G. Dr. Josip Bistak, odvjetnik u Trstu prenesao je svoju pisarnu u Tergesteo III. stube, II kat.

U njegovoj pisarni govori se i piše hrvatski i slovenski.

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane ciene. Rio od for. 56—72; bolja f. 78—96. Laguaira for. 65—73. Portoriko for. 94—115. Moka for. 116—123.

Cukar obzirom na vrieme razmjerno nizke ciene, prve Marke gotova roba od f. 27—28.50.

Ulje obično za jelo for. 43.— Dalmatinsko for. 45—47. Talijansko fino for. 72—88 po kakvoći.

Riža talj. for. 14—22 i pol.; engleska for. 13—15 i pol. *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 12 i jedan četvrt u barilah: f. 12 i pol — 13 u sand.

Mast svinjeća prava po f. 70.—, engleska f. 58—58 i pol.

Slanina slabo tražena po f. 62—63 i pol. *Maslo* f. 88—95.— *Loj* for. 44 i pol. *Naranče* i limoni od for. 3—6 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50. *Ljeskovi* f. 39.— *Grozdje* Sult. f. 21—25. *Smokve* for. 18—15.— *Gražak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 18—20. — *Vuna* bosanska for. 100—115. Istarska f. 115—135 slabo tražena.

Koze strojene f. 150—195. — *Volovske* suhe for. 45—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 80—105. *Zečje* for. 34—42. *Lisje* slabo tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.55.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28 slabo tražene.

Pšenica Odeska f. 10.40—11. Kukuruz vlaški f. 7 i jedan četvrt—7 i pol. *Banatski* f. 8—8 i pol. *Hrvatski* f. 7 i pol. *Raž* f. 7 i pol. *Zob* madjarska f. 7—7 i pol. *Hrvatska* f. 7 i pol—8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borsa dne 31. *decemb.* 1883

Austr. drž. papiri f. 79.20, isti u srebru f. 79.65.

Zlatna renta f. 98.90. 5%, aust. renta f. 93%.

Dionice narodne banke f. 842.—Kredit f. 292.90.

London 10. lira Sterlina f. 120.70—121. Napoleoni f. 9.58 i pol —61. c. kr. cekini f. 5.67. Državn. marke f. 59.20—30. Francezke f. 47—48.05.

Lutrijski brojevi.

od 29. decembra.

Beč	1.	52.	63.	58.	23.
Grac	50.	66.	31.	61.	7.
Temešvar	84.	80.	31.	34.	81.

od 2. januarja

Brno	35.	63.	20.	51.	25.
Insbruck	89.	90.	29.	51.	45.

Javne zahvale.

Onomu dobrotvoru iz kotara podgradskoga, koji opetovano daruje predplatu za više jelšanskih čitateljah »Naše Sloge« budi izrečena ovim najtoplija zahvala.

UPRAVA »NAŠE SLOGE«.

„Slavija“

uzajemno osjeguravajuća banka u Pragu.

Podpisanim izgorio je noćju dne 10. novembra 1883. skadanj, koji je bio na sreću kod banke »Slavije« osiguran.

Pošto nam je to poštovana banka kroz svoga zastupnika u Kastvu g. Mirka Jelušića, osiguranu škodu pošteno izplatila, ovime joj se javno zahvaljujemo preporučujuć svakomu, koji želi, da mu oganj imanja neuništi, neka se kod »S l a v i j e« osjegura.

U Mavrih-Sroki, obćine Kastav, dne 2. decembra 1883.

Ivan i Anton braća Ferlan kbr. 14/53.

za delavsku školu u Kastvu darovali su:

G. Spinčić Mate, Matulji, 32, 1 for. — G. Milić Ivan Lušian, Matulji, 33 st., 4 for. — Jardas Antun, Rubeši, 23, 20 nvč. — G. Lučić Aleksa majstor u arsenalu Pulja 1 for. — G. Šepić Josip Tometov, Matulji, 33, 2 for. — Gosp. Matulja Ivan, Matulji 40/3, 1 for. — G. Jelušić Ernest nadučitelj u Kastvu 10 for. — G. Pavlinić Josip, Jurdići, 39, 1 for. — G. Vlah Josip, učitelj u Kastvu 1 for. — G. Gorbac Josip, Jurdići, 25, 1 for. — Skupa upladeno 22 for. 20 nvč.

Dočim se gospodi darovateljom najtoplije zahvaljuje umoljavaju se svi oni, koji su u tato ime obećali i upisali po koju svotu, neka izvole istu čim prije uplatiti, jer je kastavska obćina dobavila već za školsko svrhe kaštel u gradu Kastvu.

Kastav, dne 24. decembra 1883.

Mirko Jelušić,
obćin. blagajnik.

Trgovina finih jestvinah

Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštansko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i brez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šlivovice hrvatske.

Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtev šalje se cienik bezplatno.

Skladište svakovrstnih **čavlah i čavlićah za živinu, poslove podkove i druge ručne železnine,**

Petar Podgornik,

u Sežani

preporuča se svim trgovcem u **gradovih i na selu** za mnogobrojnu naručbu te obećuje, da će poslužiti robu **prve vrsti** po najnižoj cieni. Na zahtjev pošilje cienik. 3–1

Prosta i fina roba!

Vrlo cieno!

PETAR SKAREL

krojač u **Sv. Mateju** kod **Kastva** preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tu-
skina . . . . 29 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13–23 „ — „
Hlače iz modroga
platna . . . . 1 „ 50 „

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cieno!

Prosta i fina roba!

Objava.

Ponizno podpisani časti se uljudno objaviti sl. p. n. občinstvu i o. k. posadi u Trstu, da je otvorio opet dne 24. novembra već odavna poznatu, sada posve obnovljenu gostionu:

„Buon Pastore“

sa vinotočjem (Osteria o Bottiglieria) i to na vlastiti račun. *Sobe po* 80 *nvč.* i više.

Istodobno obznanuje podpisani, da imade na *skladištu* najboljeg stolnog i za butilje vina *iz vinarskoga istarskoga družtva u Poreču*, kao takodjer ovdašnje, na daleko poznate tvrdke *Emilio Bouillon*, sva ta vina prodaje po najnižih cienah.

S počitanjem

G. Hochwind

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano padielan

Cviet proti trzanju

po dr. Maliću,

je odlično najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo »*cvet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću*« *uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **I. pl. Trnkoczyju,** lekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi **silno trpila** i razne domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, **sjetim se na Vaš dr. Maličev kostoboljni lijek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudo i uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **pizanjem dakle dr. Maličev kostoboljni cviet** kano izvrstan lek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačnije hvale;** svim štovanjem.

Frano Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Korisatniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće kruglijice o. kr. priv.,

neki smjele unijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzetjem

Lekarna Jul. pl. Trnkoczy-ja „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

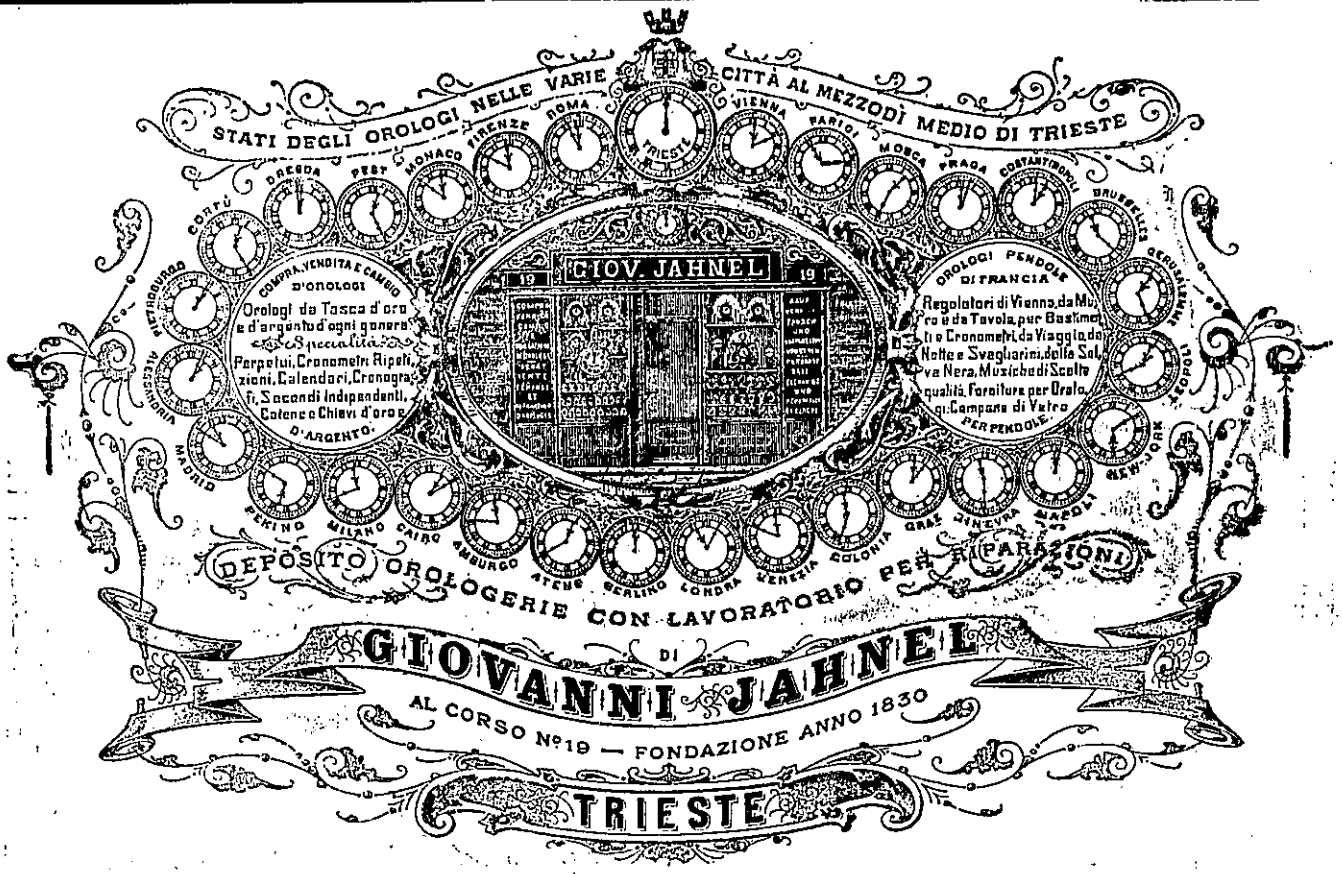

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 2. U Trstu 10. Jenara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Psl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbliže u pošiu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako so izvana napiše: „Reklamacija".

ISTRANU – NAŠA SLOGA.

za prvi dan ljeta 1884.[1]

Već četrnaest ljeta kucam ti na vrata,
Da próbudim te iz sna dragi moj Istràne,
Da òbavijem i izvidam grdne rane
Što zlobno zàdala ih paklenska ti jata.

I pròm si mržen, gažen dò ovòga sata,
Nepùštam te i nećn kroz sve tvoje dane:
Jer nèvoljniko tužne, jadne sirotàne
Svadj srce moje vruće ljubi i svojata. —

Od mene ne odvraćaj svojog milog lica —
Znaj: Otca nèbeskòga kći sam miljenica
Poslana s neba, da ti slobodu donesem,
Sužanjstva ljutog s tebe okove da stresem.
Da s tvojih mutnih oči òtarèm suzice
I izvojštim ti davno žèljene pravice. —

A. K.

[1] Rekli smo u posljednjem broju (listnica Ur.), da smo primili više pjesmicah za prvi broj te da domo nekoje tiskati. Evo jedna od tih.

Poziv na predplatu.

Pozivljemo sve naše prijatelje, da se izvole čim prije oglasiti na novu predplatu.

Predplata za inteligenciju i sve one, koje je Bog obilatije nadario, iznašati će 5 for. na godinu ili for. 2 i 50 noč. za pol god.; jedino za seljake obaljena je ta ciena na godišnja for. 2. ili for. 1 za pol godine.

Novci nek se šalju administraciji „Naše Sloge" (Corsia Stadion 12.) i to najjeftinijim putem, t. j. po štarskom naputnicom.

Ovom sgodom opominjemo jošte jednom sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine svoju dužnost, jer je neposteno list primati a ne plaćati ga Koji nam ne pošalje svoje zaostatke, tomu nećemo slati u buduće lista i biti ćemo prisiljeni, predati ga sudu.

U Trstu, 9. jenara 1884.
Uprava „Naše Sloge".

Na razstanku s godinom 1883.

II.

Naši protivnici Talijani priznali su u svojem glasilu, da su se *silno morali potiti* kod posljednjih pokrajinskih izborah, da su se borili *skončivajuć se i tresuć*. Već to kaže, koli znamenita je lanjska izborna borba koju je zametnuo naš narod proti svojim neprijateljem i koju smo u prošlom broju n kratko naertali.

Nu ima još toga, što je vriedno da se spomene, prije nego li se razstanemo s notom prošlom godinom.

Saborski predsjednik dr. Vidulić, u svom nastupnom govoru, sa žalostju je spomenuo žestoke izborne borbe medju pučanstvom razne narodnosti, *koje su pak po njegovu mnienju izvana unešene*. Na prvi mah bi čovjek pomislio, da je g. predsjednik upravio te rieči na razne dotepuhe iz Talije i Karnije, jer bez njih nebi moguća bila u izvanjskih občinah istarskih nikakva narodnostna borba. Nu kad je on rekao, da se u obće zadovoljava sa uspjehom izborah, da je *većina pučanstva* dokazala, da želi uzčuvati »stoljetno uljudbeno predaj Istre, on je dokazao, da nemisli na pritepence talijanske i krnjelske, no na Hrvate i Slovence, koji su u v likoj manjini u saboru zastupani, (je tim rekao, da nebi bio zadovolje kad bi bilo više Hrvatah. On je t priznao, što je porečko trubilo trub već prije, da je sva borba bila un šena iz Zagreba i Ljubljane. Ka to može reći jedan doktor, jedan bi odvjetnik, jedan saborski predsjedni zastupnik na carevinskom vieću, j dan muž poriekla hrvatskoga »kor da nije majka nego hrvatski govorik kojemu su valjda prve rieči hrvats bile? Kako se to može reći o tisu ljetnih stanovnicih Istre?

Po službenih podatcih zabilježili Hrvati nit Hrv telji, ima u Istri skoro (

PODLISTAK.

UBILO GA VINO

napisao **Jenio Sisolski.**

I.

U jednom od najljepših krajevah kršne Istre stoji malen gradić na mrkih klisurinah, što se koče nad modrim morem. Recimo, da se taj gradić zove Predgrada. Pred nekoliko godinah življahu u tom gradiću dva trgovca, od kojih se je jedan zvao Lovro Ružić. Bio to čovjek obljubljen i štovan u cielom onom kraju. O njegovom poštenju, o dobroti njegova srca nisu ljudi nikada sumnjali. Lovro rodio se u Predgradi, gdje su mu bili zakopani roditelji i djedovi. Drugi trgovac nije bio domaći sin. Ljudi su ga zvali šior Anselmo. Taj šior Anselmo došao jednog dana, nezna se odkuda u Predgradu, da prodava igle, ruhce, konac i druge sitne stvari za koje bi uzimao od ženah cunje, krpe. Šior Anselmo se nastani najposlie u Predgradi, te otvori izprva krčmu, a kašnje i malen dućančić. Prije njegova dolazka u Predgradi nije se znalo za tat bine, te su se i ljudi dosta načudili, kad je jedne noći neki zlikovac pokrao apalt (trafiku), ponesav sobom carski duhan i nešto malo novacah.

U Predgradi uvuku se ljudi rano u postelju, jer se dosta kroz dan namuče po onih svojih grebenih, pa se stoga i nikoga nevidja u krčmi šiora Anselma jedan sat poslie: Zdrave Marije. Jedne večeri čulo se u tihom gradiću neobično pjevanje. Svi glasovi koji pjevahu bili su nekako sulti i promukli. Krčma šiora Anselma nije daleko od carske ceste, a tuj su se bili zabavili neki mladići, koje je toga dana upisalo u vojnike. Mladi novaci došli su iz okružnoga mjesta, gdje je valjalo svudi se toga dana pred nekom mrkom gospodom, pa budući da su kuće tih mladićah bile malo podalje od Predgrade, odpočinuše oni u krčmi šiora Anselma, da si malo grlo nakvase, da si srce razigraju. Nu, nije čovjek baš onda najveseliji kad pjeva, kad buči i kad lieva u sebe vino, te znamo, da nije ni tim mladićem srce u radosti toga dana plivalo. Oni su piti i pjevali i sokolili jedan drugoga samo, da zaborave na onaj nesretni stanglik, a zabavili su se kod šiora Anselma do kasne noći, jer su znali, da će kod kuće naći suze i naricanja i kukanje: vah zašto sam te rodila, sinko dragi!

Mladići piju, lievaju u sebe vino kao za okladu, a šior Anselmo donaša vrč za vrčem, pa jih sokoli i podjariva, i veli im, da su sretni, jer da će viditi svieta u carskojsluži, da će naučiti i ovo i ono. Šior Anselmo malen je čovjek, crn u licu, debeo, sav rutav po prsih i po ruku. Zavrnuo je rukave košulje do lakta, prsa je razgalio, pa ljuljajući se na kratkih i debelih nogu, gurlo je ruke u žepove, gdje premeđe srebrne novce. Krčmar se znoji, namiguje mladićem i kune se, da je njegovo vino najbolje u cieloj Istri, te da oni neće takovoga okusiti na carskih brodovih. Mladići ljuču, podcikuju, ma nekoji starci u Predgradi nemogu ni spavati ni Boga moliti od te buke u Anselmovoj krčmi. Mato Ilijić, krasan momak i čvrst kao dren lieva u sebe jednu čašu za drugom. Njegove se oči kriese, lice mu je crveno kao rak, kosa mu je razkuštrana, a ogriiv jednoga prijatelja, pjeva koliko ga grlo nosi. I u njegovu žepu zvoni srebro. Mato, vele ljudi, da je dobar mladić, nego da je škoda, što se odveć zaljubio u sladki sok trsa, u zna se, da je taj sok pravi otrov, ako nisi pametan i umjeren. Šior Anselmo najviše ševrda oko Mate, svako malo poplehta ga po ramenu, smijuli mu se i kaže mu: Ti se nisi rodio, da živiš medju ovimi grebeni.

Oko jedanaiste ure razstanu se veseli prijatelji. Šior Anselmo smiešio se u brk, gledajući za njimi. Bila je jasna i vedra noć. Pun mjesec sjajio se medju zlatnimi zvjezdami. More, bregovi i otoci sve se razabiralo u sjaju mjesečine što se prelievala morskom površinom kao zlatna i nemirna struja. S gorah se spuštao ugodan vjetrić k moru i suštio je medju granci cami maslinah i smokavah i drugoga stablja.

Mato nije hodao ravno carskom cestom što no mu se pred očima bl se svijala oko kukovah i gub i potoke, nego je sve ševrda lieva. Dugo je vremena mah mrmljao sam sobom, a najpos vati. Glas mu se razliegao kuka i zamirao negdje u mr nad morem.

Sve je bilo tiho u toj noći, sve je već bilo usnulo s samo je lepa Tonka uzdisala slušajući promukli glas sv Mate. Pod strmom stranom go granatimi kestenji, medju maslinami smokvami bielilo se pročelje Tonkine ku na zlatnoj mjesečini. Na pročelju te ku vidilo se s daleka crn otvor, a to je otv ren prozor, gdje se naslonila krasna Tonk da dočeka svoga Matu. Tonka sluša glas i srce joj se steže, jer zna, da Mato i opet odveć pio, te da je sramot što se je takov mladić podao piću.

Prestane pjevanje. Malo kašnje zač Tonka nestalne Matine korake po kamenj široke putine, kojom je drla voda za ve likih jeseneskih daždevah.

— Mato! šaptnu Tonka s prozora, k opazi čovjeka u sjeni visoke masline.

— Dà, ja sam dušo ja, odgovori Mato.

— Tiho, tiho, da ne pr opomenu ga djevojka.

(Nastavit će

Hrvatah i Slovenacah. Ti Hrvati tlačeni, na prosjačku palicu spravljeni, neuživajući nikakvih skoro pravah, imajući do sad u saboru samo par svojih zastupnikah; želeći da jih više imadu i radeći u tu svrhu, boreći se proti svojim neprijateljem, da trebaju za to poticala iz vana! Nè, nè, gospodine predsjedniče. Na borbu potaknuo je Hrvate vaš i vaših drugovah dvadesetgodišnji rad, njihovo duševno i tvarno *zlostanje*. Hrvatski narod u Istri je konačno, ako i ne posve nit občenito, uvidio na što je spao u doba vašega i vaših drugovah rada. Uvidio je, da se i njegovi novci troše na poljepšavanje istarskih gradovah; na talijanske pučke i gradjanske škole, na gospodarsku školu u koju se samo talijanski znajući primati mogu, na talijanske djake po sveučilišćih, na knjige dokazajuće, da je Istra pokrajina talijanska, na »poljodjelska družtva» bez jkakve koristi za poljodjelce Hrvate. Čuo je, da njegovi poglavari, Talijani ili Talijanaši njegov materinjim mliekom usisani jezik zovu »pasjim jezikom«. Uvidio je, da mu je težko doći sa svojim jezikom i k onim oblastim koje su u njegovo ime izabrane, da se ga smatra šćavom ili robom, da je tudjinac u svojoj kući. Očutio je, da je njemu svaki dan to gore, da je zapušćen i zanemaren, i da mu nije od nikud pomoći. Poprimio se ono stare hrvatske poslovice: »pomozi si sam, pomoć će ti Bog!« Prenuo se, osvjestio se bar dielomično. Htjeo je izabrati u sabor svoje ljude, koji poznadu i čute njegove novolje, koji bi zagovarali njegove probitke, koji bi se zauzeli za njegovo blagostanje — *kod oblastih*. Naglasujemo »kod oblastih.« U Poreču se je priznalo crno na bielom, da su istarski poljodjelci zapušćeni, i dodalo, da bi imali svećenici poboljšati njihovo stanje. Svećenici mnogi i čine što mogu, premda nisu to dužni po svojem zvanju. Za poboljšanje stanja poljodjelacah dužni su brinuti se oni, kojim poljodjelci različite porezo i nameto plaćaju, dužno su oblasti, dužan je medju ostalimi zemaljski sabor i zemaljski odbor u Poreču, kamo ide sila novacah istarskih poljodjelacah Hrvatah. A zemaljski sabor i odbor sačinjava gospodin predsjednik Vidulić i njegovi drugovi i sumišljenici preko dvadeset godinah. Ako je poljodjelstvo u Istri zanemareno i zapušćeno, što se i u Poreču priznaje, krivnja je na prvom mjestu na njem i na njih.

Ako nisu Hrvati Istro uspjeli kod prvoga pokušaja, otresti se zastupnikah kakovih su većinu preko 20 godinah imali, to oni ipak nisu se prestrašili prvoga maha. Oni će raditi sve više dotle, dok nouspiju. Ni malo se neće obazirati na »*stoljetne uljudbene predaje*«. Sudeć po izborih godine 1883., one se sastoje u gostbah (i sa osalskim mesom), u podkupljivanju, u grožnjah dužnikom, u lažih, u varkah, u klevetah, pa napokon u onoj »većina odlučuje« u saboru.

Još nismo se razstali s godinom 1883.

DOPISI.

Iz občine pazinske početkom siečnja.

Ovuda vlada sada neka tišina u političkom življenju, a to me čini slutiti na veću buru, koja se pripravlja. Tu buru pripravlja ital. političko družtvo za Istru, pak kad se bude ovo počelo gibati, evo nàstati će bura. Ta bura probuditi će i one od naših, koji su dosad spali; činiti će da postanu oni, koji bijahu dosad hladni, vatreni i živi; odieliti će pšenicu od ljulja, te će biti prisiljeni oni, koji su dosad šepali sad ovamo sad onamo, odlučiti se ili za našu hrvatsku stranku ili za protivnu tal. stranku, jer Bogu i vragu nije moguće zajedno služiti; oni, koji su se dali dosadu varuti i zapeljivati, brže će spoznati istinu . . . pak će, ako su još poštenjaci, ohrabriti se k nam, ili ako su ništarije, ostati, što jesu, ništarije. Oživotvorenje tal. političkoga družtva može biti dakle i našoj stranci ponekle od koristi, osobito ako budu znali i hotjeli naši narodnjaci upotriebiti tu prilliku. Bez dvojbe našeg, seljaka valja buditi, a to će biti, čini mi se sad lagje, kad ga budu Talijani dražili, mamili, mutili, podkupljivali tim svojim družtvom, jer naši će moći sve protivno dokazivati. Tom borbom uzbuditi će se naš seljak, pak spoznati, da mora nemalo koristiti onim, koji ga mame i podkupljuju novci za svoju stran; spoznati će, da to rade talijanaši samo zato jer se boje izgubiti službe i plaće, u kojih su, te ih uživaju, ili bolje, da se boje biti odtjerani od stola okol kojega se tuste — izgubiti palicu, kojom tuku našeg kmeta; razumiti će, što misle Talijani s Istrom učiniti, kad bi im se posrećilo potalijaniti ju, pak odlučno pridružiti se hrvatskoj stranci. — Kako rekoh, to družtvo biti će i nam od koristi, ako budu naši znali i hotjeli upotriebiti tu prilliku. Zato pozor narodnjaci! Puzite na svaki korak toga družtva, i radite u protivnom smjeru. Upućujte za vremena naše i kužite im pogibelj, koja im prieti. Recite im: borba će nastati žešća negoli dosada, ali držite se hrabro — mi nemožemo više ništa izgubiti, nego sve zadobiti.

Škoditi bi nam moglo mnogo to družtvo da naši drže križem ruke, ili čak, da pomognu zaprezati naše hrvatske ljude pod stari jaram, izpod kojega su počeli bježati, ali uz naše hodrenje i nastojanje mora nam koristiti, jer istina i pravica moraju napokon pobjediti.

Iz Kopra početkom siečnja 1884.

U jednom od prošlih brojevah dične »Naše Sloge« čitali smo dopis iz ovih stranah u kojem se oštro nu većinom pravedno šibaju nekoja zla i neredi u našem javnom životu.

Neću da se namećem nikomu za sudca a još manje za odvjetnika, već kanim ovim malko razbistriti stvari u našoj kaznioni, napose one tičuće se škole i domaćeg rada u istoj.

Godine 1874 bila je utemeljena redovita pučka škola sastojeća iz dvijuh posebnih odjelah, naime hrvatskog i talijanskog. Svaki odjel djeli se na dva razreda. Za Slivene je učevni jezik izključivo hrvatski, za Talijane talijanski. Hrvatski odjel pohadjuju svi tamničari iz Istre i Dalmacije (izvan onih koji dolaze iz potalijančenih gradićah), nešton njih iz Bosne, Hrcegovine, Crnegore, Kranjske, Štajerske i Koruške.

Školu u tamnici dužan je pohadjati svaki uznik koji nezna čitati i pisati i ako nije prekoračio 35. godinu. Iz Istre i Dalmacije dodju skoro svi uznici nepismeni a većina njih su poljodjelci ili pastiri. Početkom ide tim nesretnikom nauka težko od rukun, nu čim se uvjere, da će stalno naučiti čitati i pisati, potrude se skoro svi, da to čim prije postignu.

Na svrsi svake godine drže se izpiti u tamnici; ove godine bijahu držani obični izpiti dne 20. prosinca. Presjedne je izpitu c. k. odvjetnik g. Urbančić kao vladin povjerenik, a prisustvovaše gg. kotarski glavar Bosizio, školski nadzornik Spindić, nekoji hrvatski i slovenski profesori te članovi tamnice, nadelu njim g. ravnatelj vitez Mahorčić.

Izpit počeo je najprije vjeroučakom, zatim prešlo se na čitanje. Učenici čitali su toli jasno i razgovietno, da su se prisutni napredku čudili. Iz računstva riešavili su uznici praktične i dosta težke zadaće. Iz domaće povjesti i zemljopisa, tičućeg se Austrijske države, osobito trojedne kraljevine, zatim Istre i onih pokrajinah austrijskih iz kojih su uznici, odgovarali su oni iz II. razreda tako dobro i okretno, da su se gg. predsjednik i nadzorni nadzornik vrlo povoljno o lieponapredku izrazili. Na koncu izpita podielio je predsjednik šestoricu najboljih učenikah nagradami, a zatim preporuči u poduljem govoru uznikom, da i nadalje marljivo uče, te da kad jednom iz onih zidinah izadju, sve ono što su dobra i korisna u tamnici naučili, kod kuće sebi i obitelji na korist upotriebiti nastoje; da ne zaboravе koliko ljubav učitelji truda i muke s njimi, da budu učiteljem i poglavarom poslušni. Napokon reče, da moraju biti harni glavi države, premilostivom caru koji je mudro utemeljio onu školu i pozove prisutne, da uzkliknu s njim skupa: Živilo Njeg. Veličanstvo car i kralj Franjo Josip. Na to bi odpjevana carevka.

Uznici hrvatskog odjela ostave školsku dvoranu, a oni talijanskoga stupe u nju, da i oni obave izpit, koji je tekao istim redom kano i hrvatski.

Dodati mi je, da je obstojala i prije školu u tamnici, nu neznam kakvim se je uspjehom podučavalo; toliko je poznato, da su prije g. 1874. podučavali u toj školi i nekoji uznici. Neko vrieme pohadjali su taljansku školu tamničari iz Istre i Dalmacije, koji su znali samo pokoju riečtalijanaku, nu odposle vladaju zavodom sadašnje c. k. oblasti, nemogu se u tom potužiti uznici slavjanske krvi, da njim se krivica čini.

Uz brjcu učiteljah, da što više uznicah nauče, nastoji i sam g. ravnatelj, pohadjajuć često škole i nagovarajuć na marljivu nauku, da se čim bolji uspjeh postigne. On sam govori prilično slovenski pa obći bez tumača sa svimi uznici. Njemu na čast moram također kazati, da je zavodu zavodu najlieplji red te nelma onoj prvašnjoj buki i nemiru ni traga a o kakovoj buni nelma pod njegovim ravnanjem ni govora.

Osim duševne nauke, zavedena je u posliednje doba i ručna ili tielesna nauka, t. j. razne obrtnijske radnje.

U tom pogledu učinilo se do godine 1879. u kaznioni veoma malo. Uz obćenered i nezadovoljstvo, nije se moglo očekivati, da bude i u tom napredka. Hadilo se doduše i prije u kaznioni i sama vlada podupirala je izdašno taj rad, nu g. 1879. našao je novi ravnatelj 68.000 for. duga koje je vlada izbrojila u ime podpore za materijal, koji se u kaznioni izradjivao. Nije se dakle ni toliko privrediti moglo, da se radnjom tamničarah naplati materijal. Pod novom upravom preustrojene su sve radionice. Zavedene su rukotvorne sprave najboljeg sistema za sve zanate, tako, da je sada kaznionа kano mali arsenal. Tu je radionica izvrstnih tkalacah, krojačah, postolarah, stolarah, kovačah, bačvarah, knjigovežah, tiskarna, predionica itd. Spomena vriedna je tvornica drvenih stolacah, koje pravi preko 200 uznikah; zatim tvornica amerikanskih metlah, košarah za voće, kefah, šagovah itd.

Tkalci rade veoma dobro platno za domaću porabu i za c. kr. kaznionu u Lavovu. Bielo fino platno prodaje se privatnikom, osobito čustnikom u vojsci. Postolari rade za domaću potrebu, te za kotarske kriminalne zatvore u Dalmaciji. Krojači rade za kuću, za različita javna družtva, za gradsku poslušnike u Trstu, za pilote, za žandarmeriju Lloyda i za privatne osobe. Isto tako rade i kovači, bačvari, knjigovežе i ostali zanatlije za domaću porabu i za svakoga koji to naruči. Valja bo znati, da kaznionа u Kopru može se u tom najlepše sa svimi zanatnici u pokrajini i što se tiče elene, dobrote i finoće radnje.

Od oko 730 tamničarah, zabavljeno jih je preko 600 različitom radnjom u pojedinih radionicah.

Osim što nauči prosti tamničar u kaznioni nešto čitanja i pisanja te kakav koristan zanat, zasluži si lieplih novacah, od kojih može nešto potrošiti u zatvoru a ostalo što mu preostane, uzme sobom kad izadje na slobodu.

Nu nije samo to, već uprava kaznionе daje 14—15000 for. godišnjeg dobitka državnoj blagajni, pošto je izplatila 68.000 for. spomenutog jur duga.

U kaznioni nalaze se dva svećenika katoličkog vjeroizpovjedanja, koji prodiču i podučavaju uznike u sv. vjeri u moralnom i poštenom životu. U novije vrieme dobili su i pravoslavni (grci) svog svećenika, a podigli njim i liepu kapelicu u kaznioni, tako da se nemogu ni oni potužiti.

Eto vam u kratko opisan duševni i tielesni rad u našoj kaznioni. Postarano je za svakoga, da se čemu nauči te da stupiv jednom na slobodu, postane valjan i čestit član čovječanstva.

Zaveden je k tomu u zavodu uzoran red i čistoća. Svaki obavlja svoj posao dragovoljno jer znade, da će mu koristiti i da će tim već u samom zavodu nešto zaslužit.

Nelma sada hvala obziru predpostavljenih nit nemiruh nit sukobah izmedju tamničarah i nadzornikah jer se svatko boji oštrog i pravednog postupka poglavarah. Imao bi vam još koješta reći o zdravstvenom stanju u koparskoj kaznioni, nu to ostavljam za drugi put.

Iz Kopra Početkom siečnja.

Čitatelji »Naše Sloge« znadu, da u Kopru već nekoliko godinah »čitaonica« obstoji. Nije mnogobrojna nit ima Bog zna kako sjajna življenja. Ipak ima zavidnikah. Privatno se je već više put izrazilo zavidnost, kako mi Slaveni ovdje u Kopru složno držimo, kao braća živimo, i svoju čitaonicu imamo. Pred malo vremena došli smo i u javnost. Netko iz Kopra javio se poročkomu listiću. Tužio mu se, na žalostne družtvene odnošaje u gradu medju Talijani, na stanje družtva «Kazino», koje da uzdiše, i da će uzdahnuti pod teretom dugovah. Medju tim da se širi «*čitaonica*» u starinskoj kući benetačkoj. Kad bi gospodar ove ustao iz groba, protjerao bi članove čitaonice kaošto je Isus protjerao grešnike iz templa božjega. O! srdca smo se nasmijali, kad smo to čitali. Već sam taj jal naših neprijateljah bio bi dovoljan uzrok, da se u čitaonici svi sretniji Slaveni koparski sakupljaju.

Dne 22. p. m. imala je »čitaonica« svoju godišnju skupščinu. Svoja izvješća čitat su tajnik i blagajnik, izabrao se novi odbor i odlučilo o novinah koje se ima držati. Spomenulo se, da nelma družtvo

Povjest i razvitak zdravoslovja (Higiena) kod starih narodah,

piše dr. **Frane Mandić.**

Njegovanje i usavršivanje tiela bijaše glavnom zadaćom svakog Grka, pa ako i nisu polagali Bog zna kakovu važnost na kupelj, kao Rimljani (iz bojazni, da neostalo i da se nerazmažu) vidjelmo u njih tielovi žub (gimnastiku) u najvećem cvietu. Zakonodavac Solon bio je prvi koji je uveo tako zvane »Gymnazije«, središta u kojih bi se narod tielesno jačio i vježbao. Zakonodavci, liečnici, mudroslovci i svaki pojedinac sudjelovaše pod poselnom pažnjom kod takovih gimnastičkih vježbanjah; uviditše bo, da jedino ova sačinjavaju pravu podlogu tielesnoj okretnosti i zdravlju; da samo ovim načinom narod slobodan kao grčki, krepostnim i ratobornim uzdržat mogu.

Neda se skoro vjerovat, koliko je mudrac Aristoteles važnih knjigah o zdravoslovju napisao; njegova djela »o zdravlju škodljivom položaju gradovah«; o »vojli i zraku«; o »razlici vode za piće i za ostalu porabu« mogu se i sa modernimi zdravoslovnimi knjigami natjecat. Hipokratov suvremenik, Plato dovikuje Rimljanom nek poruše zidine oko grada jer da su zdravlju stanovnika škodljive; ž-li nadalje, da se izaberu gradski nadzornici koji bi imali pazit na čistoću kućah i ulicah da, se imenuju učitelji koji bi narod u gimnastici vježbali, ni pokvarenost i razmaženost naci Rimljane na tako nizki stepen narodne samosvijesti, da su tekom godinah i na gimnastiku i na ostalu, zdravlju koristnu nauku zaslon zaboravili. Mladi Rim nije se više pokazivao u kazalištih (arenah) da si tielo vježba i svojim se junačtvom gizda, već se zastarjeli, okamenjeni Rim požudno naslađuje gdje se robovi i borioci (gladiatori) medju sobom bore i nedužnu krv prolievaju.

Izmedju rimskih spisateljah izticu se povjestničari: Celsus, C. Plinius i Galen, koji su nečuvenom posljonašću gradjanom dokazivali, da umjerenosti te izbiegavanju bolestih veću važnost dati valja, nego li poznavanju same bolesti, liečenju iste, i samim liekovom. Ovi pisci i njihovi suvremenici liečnici jamče nam, da je zdravoslovje i pažnja na zdravlje rimskomu narodu prirodjeno bilo, tako rekuć u mozak i krv mu prešlo, pa i čemu nam njihovih dokazah kad nam to još i dan danas divne razvaline velikanskih palačah, sagradjenih jedino u higieničke svrhe dokazuju? Sjajna kupališta kralja Neronа, Agripine, Diokleciјana, Tita i Trajina spadaju ovamo; sav prosvietljeni svieti njim se divi.

Čitanje i kupanje smatrali su Rimljani prvom i glavnom pogodbom čovjeka zdravim, i čvrstim uzdržat: »Nit znade čitat niti plivat. (Neque literas didicit nec natare) pokazivao bi Rimljanin porugljivo prstom na neznalicu.

U doba cara Justinijana nalazimo u u Rimu 815 javnih i privatnih kupalištah i 1352 velikih sahranilištah (Bassins) za vodu u koju je 14 podzemnih vodovodah utiealo. Car Augustus imenova posebnoga nadzornika vodah (curator aquarum). Kanalizacija (cloaca maxima) t. j. podzemne cievi Tarquinija Prisca kojimi su ljudski izmet iz grada u rieku Tiber izvažali, jest jedno od najsavršenijih izumah rimske kulture; pokopališta moradoše biti izvan zidinah gradskih; nadziranje mesa, pšenice i kruha (aediles cereales) najvećoj strogosti podvrženo.

Kojemu od čitateljah činit će se suvišnim i suhoparnim ovo nabrajanje zdravoslovnih ustanovah u rimsko doba, al ako pomislimo, da su u modernom Beču prije malo godinah typhus i ostale kužne bolesti neizreciv strah pučanstvu zadavale a nakon par godinah, iza strogo i mudro izvedene kanalizacije i namješćenja podzemnih vodovodah, skoro sasma izčeznule; ako znademo, da su kanalizacija grada i vodovodi glavnim životnim pitanjem svakog grada, dotično pučanstva, da je jedino pomanjkanje vode i nesavršena kanalizacija uzrokom što n. pr. u Trstu škrlatina i difteritis evo već četvrtu godinu (uzprkos svim nuzgrednim higieničkim propisom) nemilice hura i jur mnogu majku u crno zavi, nepreostaje nam ino, nego željeti, da se napredni 19. viek ugleda u starodavni Rim i njegove zdravoslovne naredbe, koji, ako je i težio od gradjanah svakojakih žrtvah u ovršavanju gradjanskih dužnostih, štitio je život i zdravlje pojedinca u svakom obziru.

Držao sam za potrebito već na početku iztaknuti priznatu važnost i zamašaj zdravoslovja kod starih narodah, a danas završujem u nakani vratit se opet na isti predmet, na pojedine naime poglavlja modernog zdravoslovja, koja će, nadam se, čitatelje u većoj mjeri zanimati nego ili ovaj suhoparan uvod.

u svom življenju nikakva sjaja, al da ima svoju znamenitost i da je za nas neobhodno potrebito.

Prijateljski smo se sastajali, bratimski razgovarali, čitali i pozabavili se što u družtvenoj sobi samoj što sa izleti. Naradovali smo se čvakomu narodu kad je otvarao svoje velebno kazalište. Subrali smo lepu svoticu i poslali ju uredničtvu »Mira« u Celovcu, da stanoviti broji iztiskah svoga lista našoj zapuščenoj braći u Koruškoj pošalje. Oduživši smo se po svojih silah prerano umrlu redoljubu Franu Ravniku, bivšemu članu družtva tim, da smo mu na grob u Korte odnesli vienac i pomolili mu se za dušu. Reklo se takodjer, da u zapadnoj Istri t.j. u Puli čitaonica obstoji, i da se jetečajem godine ustrojila čitaonica u sredi Istre, u Lindaru, koju se je u skupšćini svečano pozdravilo. Iz blagajnikova izvešća razabralo se, da družtvo nema nikakvih dugovah, da ima čak i viška i da je broj članovah u novije vreme narasao.

Bilo jih u budoće još više.

Iz Vodnjanskog kotara početkom siečnja.

Zdravo »Slogo« naša budilice! Četrnajsta već iztekla godina, što naš siromašni ali dobroćudni narod grli zabave i pouke iz tvojih stupacah. Vjerna zamisli svojih utemeljiteljah nosila si visoko stieg, koga su ti oni povjerili. Stieg je taj: krš, a na križu zastava hrvatskoga roda. Vjera i dom tvoje je geslo i cilj tvoga rada; za vjeru i za dom protekla je hrvatske krvi na reke; za vjeru i za dom plamti svako čisto hrvatsko srce. Nije a toga čudo što se oko tebe kupi sve, što neće više tudjincu dati, da mu hrvatsku zemlju i njegova prava gazi, onu zemlju, koju Hrvat svojimi potom zalieva, ona prava, što su mu Bogom i zakonom zajamčena. Budi »Slogo« unapred naš zanemareni narod onim zanosom i onom vatrom kako i dosad; nosi luč prosvjete i u najzabitniju njegovu kolibicu, uči ga, da naša prava od nikog nesiđe vun od pravde i od našeg mara.

A Tebi neka lebdje pred očima one rieči našeg pjesnika:

Mi pitamo i Bog pita svoje,
Tko je junak u na odpor stati
Gilje ustiju dva: Bog i Hrvati.

Napokon naš kotar dobio je svoga sudca u osobi gospod. Ambroža Flegara. Mnogo se je o njemu pisalo prije njekova premještaju, a nešto i poslije. Najviši se je iztakla »Istria«. Ona ga nije želila ilirizu, ni kao našeg kandidata za poreški sabor, nitti ala altra veste«, naime, kao sudca. Ipak gosp. Flegar bio je premješten. Ova ju je viest sprva presenetila, ali ona se je brzo snašla. Poručila je panslavistom (Bože moj! još ima ljudi, koji ovom robom trguju), da nek nemisle, da su Flegarom zadobili sredstvo za svoje stranačko svrhe. Ovo nas je sjetilo, one priče o ciganu, komu je, sjedećemu na gromači, pala šestica; on digne kamen da dohvati šesticu, a šestica padne još dublje, digne treći, četvrti kamen, ali zaludu, šestica se je sve dublje u gromači gubila. Napokon mu dosadi taj posao i reče: eh neka, mi bude za habitnu dušu. Tako po prilici rekla je i »Istria«, kad je uvidila, da njezino črčkanje ne prieči, da se pravica vrši.

Mi nismo pitali nitti da nam da tu Petra, niti da nam nedadu Pavla. Zahtjevali smo za kotar, gdje su Hrvati u većini, ne sredstvo za stranačke svrhe, već sudca, koj jezik te većine razumije i zna de. Hrvati vodnjanskoga kotara prestali su biti negdašnji »schiavi« koji su se klanjali i ruke ljubili svojim tlačiteljem. Oni znaju, da jih je Bog nadario lepim i bogatim jezikom, da se tim jezikom upravlja jedan dio carstva, da se u njem pišu svakojake znanstvene knjige, da njim zakon dopušća, služiti se tim jezikom kod sudah i kod drugih oblastih, pa neće više trpiti, da njim se drugi koji jezik nameće, da se drugomu duje prednost, a njihov, da se zabacuje. Za to su oni želili, da njim se dade čovjeka, koj će razumiti njih, a oni njega, komu neće trebati, da dozivlje jednu ženu ili slugu, da bude tumačem njihovih rieči. Hvala carevom ministru on nam je poslao čovjeka po našoj želji, i mi smo zadovoljni. Za Trnovcem smo tugovali i kazivali: ni ga bilo sudca, ča je Trnovec. Kad se budemo morali od g. Flegara djelit — nedaj Bog toli brzo — mi ćemo, nadamo se i o njemu kazati: bilo mu i nasliednik takovi«

Karnica u dolnjoj Istri dne 6. jenara.

Da ima kod nas ljudih, kojim je tudjinština izpila mozak i otrovala srce, neka bude dokazom sliedeći slučaj.

Mi imamo za delegata Jakova Škabića sina hrvatske majke, koji nosi biele gaće kako i mi drugi. Počeo sa gospodom črešnje zobat pa zamrzlo sve, što se hrvatskim krati. Ovdje imamo svoju hrvatsku školu. To se nije mililo našemu gačaru. Lanjske je godine u sjednici vodnjanskoj, koji na našu nesreću i nam zapovieda, predložio, da se u Karnici hrvatska škola zamieni talijanskom. Pred nekoliko danah dobije neka žena od svojega muža hrvatsko pismo te ide k delegatu, da joj ga pročita. On pogleda list, vidi da je hrvatski pisan i baci ga u kraj rekav ženi: kažite mužu neka talijanski piše. Žena na zlom glasu mrzi onu, koja je na dobru glasu, jer njoj ova svojim ponašanjem kaže, kolika je njezina sramota. Benevrekar Jakov Škabić ljuti se na onog dobrog čovjeka, koj svojoj ženi hrvatski piše, jer vidi, da ima još ljudih, koji nisu Talijanu dušu prodali. Kršćani čuvajte se, jer je poturica gori od Turčina.

Marčana na dan sv. trih kraljah.

Ovih danah bilo je kod nas izabrano obćinsko upravitelistvo. Bili su izabrani oni, koje je želio vodnjanski municipij — daleko mu bila kuća od nas! To nas je dolaza začudilo, da su se vriedni Marčanci dali ovaj put zavesti, al nas je još više začudilo, da je gosp. Pavišić sin Dalmacije, te koljevke hrvatskih kraljevah, ovaj put radio u prilog vodnjanske gospode; šnjom se vozikao. Neznamo, da li je već leća skuhana.

Iz Puljskog kotara.

Liep je taj oplevani liberalizam, naše braće Talijanah! Nakon duge stanke uprava puljske obćine vraća se puku u ruke. I pravo je, jer skrbničtvo nije nikad nigdje najboljim plodom urodilo. Ako se nije htjelo, da to skrbničtvo i nadalje traje, morale su se stranke složiti. I to je pravo, al nije pravo, da se Hrvatom kojih ima u puljskoj lednanjskoj obćini većina, dadu dva samo zastupnika i to još dvojica koja je poslušna svakom migu naše gospode. *Talijan se preko naših glavah rukuje sa Njemcem na naš zator.* Braćo puljskog kotara: budite na oprezu i pameti!

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 9. jenara 1884.

Dne 22. t. m. otvara se iznova nakon božićnih blagdanah carevinsko vieće u Beču. Ovo zasjedanje biti će odmah na početku osobito zanimivo a valjda i burno jer dolazi na dnevni red predlog zastupnika Wurmbranda po državnom jeziku«. On i njegovi drugovi t. j. njemačka lievica, predlažu, da se zakonom priznade njemački jezik za državni jezik. Većina u carevinskom vieću oprieti će se tomu predlogu i nadamo se pouzdano, da će biti zabačen jer nebi bilo pravedno, da postane njemački jezik državnim u državi, koju ne sačinjavaju sami Niemci, u državi u kojoj živi Slavenah i drugih narodih mnogo više nego li Niemacah, Niemci lievičari osvjedočeni su, da će njihov predlog podleći, nu njim je stalo do toga, da pravo nemir i nered u državi, da pravo vladi i većini u carevinskom vieću neprilike to da se oni dočepaju vlade, koju nisu bili kadri u svoje vrieme rukovoditi i uzdržati.

Na mlado ljeto držao je hrvatski sabor običnu sjednicu, u kojoj bijaše porazdieljena medju članove sabora osnova o privremenom proračunu. Osim toga bijaše pročitano pismo banovo kojim javlja saboru, da je Njeg. Veličanstvo kralj ručnim pismom od 25 decembra nekadašnju vojnu Krajinu, sjedinjenu god. 1881. sa kraljevinom Hrvatskom, dokinuo ter bana dignuo sa časti kraljevskog povjerenika. To je posljednji kamen u velikom i trudnom djelu sjedinjenja Krajine sa kraljevinom Hrvatskom. Od toga dana prestala je Krajina biti nešto iznimnoga; ona imade odsada svoga ustavnoga hrvatskoga bana te je neraz drživo spojena sa svojom maticom. Dao Bog bio taj povjestnički korak sretan za pojedine dielove i za cielinu!

Rasprava o privremenom proračunu u hrvatskom saboru bijaše vrlo živahna. Opozicija poslala je u govorničkoj boj svoje najbolje sile nu ni vladina stranka nije držala ruke u žepu.

Odbor jedanaestorice, odabran od hrvatskoga sabora, da vieća o predlogu zastupnika Dra. Vojnovića t. j. ob ukinuću ustava u Hrvatskoj prigodom poslednjih nemirah, radi marljivo. Sve stranke, zastupane u tom odboru, složene su u tom, da je bio hrvatski ustav povriedjen i da nije smio biti imenovan kraljev. komesar, jer da ako bana i nije bilo, zastupno ga je njegov zamjenik t. j. predstojnik nutarnjih poslah. — Jučer se obavila u Rimu izvanredna svečanost. Prenesli su naime kosti slavnog talijanskog kralja Viktora Emanuela u Panteon.

Kao što smo kazali posljednji put, da imade nade, da će se razmirica izmedju Francuzke i Kine mirnu rieši ti, javlja se sada, da je kinezki poslanik Tseng dobio naputak od svoje vlade, da je Kina zadovoljna, ako Englezka u toj razmirici posreduje.

Novine pišu, da se je sv. Otac veoma pohvalno izrazio o njemačkom carevicu, pa da se nada, da će se crkveno pitanje u Njemačkoj do mala na korist kat. crkve rieši ti.

Narodna bugarska skupština (sobranie) bijaše dne 1. t. m. prieslovnim govorom zatvorena.

Franina i Jurina.

Fr. Si ti Jure čul kako se naša »trinaesta Poreče hvali, da je 20 tisuć fojet ovo leto po Istroj razdelila?

Jur. Dobro je! Ma se pita: su-le fojeti deljene za pladu kako i sve drugo po celem svete, al su šle onako s pod ruki, al kako oni govore: a maka.

Fr. Bit će segurno to drugo, zač je bilo puli nas teh fojet i za praščiće pitat; kigod je otel i kolikod je otel jih je dobil; još su mu trebeda zahvalili ako ju je zel.

Jur. Ma mane nepijaža jako ono ča se samo ponuja, osobito ako je ženskega spola; ter znaš ča mislim reć . . . . .

Fr. Ha! Bože moj! sakakeh nas je na svete. Kega ter kega i takove pljažaju; nego mane gre druga po glave; ki vraniće toj gospode va Poreče toliki beći taneći, da moru tega toliko razdavat.

Jur. Ja! da znaju živine govorit bi nam čagod morda koza povedela, al ovako niš mane niš tebe.

Fr. Tako i tu valja onista: ostrić koze runo pak storit krnjelu kožuh.

Jur. Franino moj, joh i katoloh ti onoj kuće va koj ni pravega gospodarstva

Ju. Kad si se Franino, 29. martinšćaka izkrcal u Rabcu, kamo si bil s vaporom došal, zač si onda počel meriti Ripendu, kako nekakav jometra?

Fr. A vadljal sam se, s gosp. Potezuličem, onim školnikom.

Ju. Zač si se vadljal?

Fr. Vadljal sam se, da ću ja, Franina stipati va svetonedeljsku plovanilju pet plovanij; hoćeš li na poreščini, hoćeš li na puljščini.

Ju. Vidim, da si fina glavica; samo bih ja rado znati, koje su te plovanije, kè zauzimlju toliko prostora koliko sama svetonedeljska, pak da su jedna kraj druge?

Fr. Vidiš, na poreščini je tih pet plovanij, kè broje i manje puka krstjanskoga od svetonedeljske, pak ipak ima svaka svoga plovana (broji pa prste): jedna Rakotole, druga Karojba, treta Novaci, četrta sv. Nedilja u Labinčih, peta Bačva. — A na puljščini (broji opet na prste): Promontura, Medulin, Ližnjan, Šišan i Pomer. Prve četiri od ovih na puljščini ima svaka svoga plovana, a zadnja ima administratora.

Jur. Dakle polag tega računa imati će svetonedeljska plovanija pet popi!

Fr. Dragi ti, već su tri miseci, da svetonedeljska nemà niti jednoga hlopca, kako mu to neki govore; a va četiri leta su se već četiri popi promenili.

Jur. Tako se valjda u svetonedeljskoj plovaniji ljudi niti no zakone, niti se radjaju, niti umiraju?

Fr. Zakone jih popi u Plominu, a kad se radjaju nose jih krstit ponajviše u Labin.

Jur. A ki jih izpovida i priče suje, kad su na smrt bolni?

Fr. A jedini; aš upray oni dan, kad sam ja Ripendu meril, umri je. Domać neki s Tiča, kako blago brez popa, kako to učeni ljudi govore: sine lux, sine crux i sine comedere Deus.

Jur. Ter tako po živinski umiru i va Puli i po drugih većih gradovih.

Fr. Istina je, da ki put zovu popa, a ki put opet ne zovu.

(Dalje sliedi).

Različite viesti.

Carski dar. Njeg. Vel. car i kralj darovao je iz svoje privatne blagajne 200 for. za popravak župne crkve u Volovskom.

Promjene kod zasjedanja poretske. Vrhovno sudište u Trstu odlučilo je, da imadu odsada unapred zasjedati istarske i tršćanske porote (Rovinj i Trst) mjeseca febrara, maja, agusta i novembra.

Krokodilske suze lije dopisnik tete »Istrie« u njezinom broju od 5. jenara pišuć o posljednjih izborih u obćini Višnjanskoj. Izbori su izpali onako kako je Bog hotio, a ne mrzi (razsli) Italijanski; taj narod je nemaran, nije došao na izbore a oni koji su došli odabrali su dvojicu popovah, (potari jih sveti križ) za svoje zastupnike. Nu nije talijansko pučanstvo Istre tako bezvjersko, da bi se ona zgražalo nad izborom dvojice popovah u ma koje zastupstvo, a nije možda takav niti sam dopisnik g. M. nu njega boli što su ti popovi »stupovi budućeg velike Slavije« što nisu renegati, izdajice svoga roda; njega peče što ta dvojica ljubi svoj rod, što njim narod više vjeruje nego talijanskim čarlatanom. G. dopisnik M., dobričina kakav je, nebi se zalsto srdio, da je i deset popovah u obćinskom zastupstvu u Višnjanu ai ti nebi smjeli pisati »pipak« niti na svojih niti na tudjih imenih, ti nebi smjeli biti stupovi velike Slavije već velike Italije; popovah koji na talijanskih izbornih banketih drže vatrene govore, kako je ovo talijanska pokrajina jer samo Talijani napučenu; popovah — slavenskih izrodah — koji za zdjelu leće prodaju sebe i povjeren jim puk. Takovih bi Vam se htjelo popovah u višnjansko — pa i u ostala obćinska — zastupstva u pokrajini, da uzmognete mrženomu »Slavu« čim prije zapjevati »de profundis« nad grobom. Nije vam do slobodoumnih načelah, niste vi proti popovom, tà talijanskim ilžete skute i koljena, već hoćete pošto poto, da svuda iztienete naše svećenike, da puk lišite dolrih mu pastirah pa da tad medju njim gospodarite kano vuci u stadu koje nelma čuvara; ni još živi stari Bog, još imade mrva pravice i zakona na svietu.

Dr. Ivan Manzini. Iz Kopra doznajemo, da je tamo umro dne 12. decembra dr. Ivan Manzini poslie duge i težke bolesti. Dne 15. istoga mjeseca bio mu je pogreb, kakva Kopar malo kad vidja. Prisustvovale su sve oblasti, mnogo pučanstva, a bilo je i gospode iz Pirana, Bujah i drugud. Jedan gradski starešina nosio je vienac kojega je pokojniku prikazala »Patria«. Drugih više, i načelnici, držali su po stranah crne trakove. Načelnik dr. Gambini držao mu je na izlazu iz grada oprostni, patriotičan govor, u kojem je pozivao sugradjane osobito mladje, da pokojnika slieđe u njegovih nazorih i djelovanju. Dr. Manzini bio je Talijan, al poštén Talijan, pak su ga cienili nesamo Talijani nego i Slaveni, koji su ga poznavali. —

Polukli se cigani u Volovskom. Četa ciganskih muzikaših nastanila se bila u dražestnoj Opatiji kraj Volovskoga i pošto su već avim Opatijcem otupili ušesa od silnog sviranja i bubnianja, odputili se četa put Volovskoga, da i one sretnike odobrovolji rajskimi svojimi zvukovi. Na putu iz Opatije u Volosko, opazi jedan od ciganah, mi ćemo ga nazvati Menelaj, da mu imad ženami nema Helene, najlieplje njihovih krasotica. Se četa uzbuni kad se osvjedočiše, da nelaj nije prevario, i svi smućeni tražiti krunu liepog njihovog družtva jednom, eto sreće! Helena im crvena i zapuhana pokuže na vrh Priblizu se Helena, zapita ju Mene je bila i što je radila? Ona mu od da su joj u jednoj baraki dali neš pa da je zato zaostala. Nu Menel tomu vjerovao te stao butinom od liepoj al nevjernoj Heleni. Na plačom nice razdvojilo se družtvo, polovica za nju, polovica proti njoj, i sve se stalo lupati i vikati, da se čulo i u Opatiji i u Volovskom. — Pošto je svatko nešto dobio a nešto dao, izmiri se sve. — Primirje medjutim nije dugo trajalo, jer se na Voloskom tučnja nastavila još žešća dok nije gosp. Rnjčić, voloski načelnik, pomoću žandarah mir učinio, zatvoriv sve što nije pobjeglo.

Rovinjski proces proti porečkoj »Istriu radi uvrede poštenja gg. Semelića, Velnića i Mikiše biti će sada razpravljan kod vrhovnoga suda u Beču dne 26. t. mjeseca.

Odvjetnici ili advokati. Zanimati će koga od naših čitateljah, ako spomenemo, da je u gradu Beču sa predgrađi 597 odvjetnikah, dočim u cielej provinciji dolnje Austrije ima ih samo 129. U gradu Trstu ima ih 60, U Istri su dva sudbena kotara, koja nemaju nijednoga advokata a ta su: *Pazgrad* i *Buzet*.

Ples delavskog podpornog društva u Trstu biti će u nedelju kod »zelenoj hribu« (Monte verde). Igrati će glasba veteranskog društva. Ulaznina za osobu 40 nvč. Čisti prihod je namenjen mirovinskoj zakladi (pens. fondu).

Ljubljanski knez nadbiskup Pogačar obolio je težko. Po najnovijih viestih okrenula je bolest na gore, te je već providjen posljednjimi otajstvi.

Dubrovačko pomorsko družtvo nalazi se u likvidaciji te kao takvo vraća dioničarom (azionista) svake godine nekoliko na odplatu kapitala. Dionice bijahu svoje doba izdane po 200 for. nominalne vriednosti. Dioničari dobili su prošlih godinah 60 for. na račun kapitala, a sada javlja uprava istoga družtva, da će početkom od 24. t. mj. izplatiti opet 30 for. po svakoj dionici. Družtvo imade još šest dobrih brodovah, koji jamče dioničarom, da će skoro do cieloga svojega kapitala doći. Interesi dakako neka se obese na klin.

Zakonik za Crnugoru. Čitamo u »Odeskom Vjestniku«: Profesor novoruskoga sveučilišta g. Bogišić sastavlja gradjanski zakonik za kneževinu Crnugoru po nalogu crnogorskoga knez Nikole. Vrstno to djelo biti će naskoro dokončano i podnešeno njegovoj visosti knezu Nikoli.

Telegrafičke direkcije u Trstu, Zadru, Pragu i Lavovu uknute su početkom ove godine. Svi poslovi preneseni su na direkcije tako, da će se sada unapred zvati: c. kr. direkcija poštah i telegrafah. U Beču bijahu te direkcije već prošle godine spojene.

Pomorske viesti.

Calmar 28. decembra. Bark austro-ugarski »Nathan« bit će prodan na javnoj dražbi.

Pernambuco 4. jenara. Telegram iz Aracaty-a javlja, da je austro-ugarski bark »Tre Cuginli«, kap. Beban ostavljen na moru, jer se je užgao, a oganj nije se moglo ugušiti. Ljudi su se svi spasili.

Pul 6. jenara. Bark »Maria« kap. Ant. Minak, o kojem smo zadnji put pisali, da se je nasukao blizu M. Lošinja morati će izkrcat svu robu, jer je nastradao.

Brodolomi u g. 1883. Minula godina bila je za brodove vrlo nesretna te je broj brodovah i ljudih, što su na moru zaglavili, nadmašio nesreće od g. 1882., koja je bila jedna od najgorih, što su ubilježene u povjesti pomorske plovitbe. Brodolomah prijavljeno je upravo 2 hiljade. Od tih potonula su na engleskoj obali 522 broda. Ljudih zagiavilo je kod tih nesrećah 4200. Najveća nesreća bila je propast parobroda »Cimbrije«, pri kojoj je preko 500 ljudih zaglavilo.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u Trst: Bark Drina, kap. Kossović iz Tarrazone; skuner Erica, kap. Martinolić iz Rettmo.

U Novi: Demetrio, kap. Pobor, koji je odmah odjedrio u Trst.

U Senj: Sv. Stefan, kap. Grubišić iz Trstu.

U New-York: Zabulon, kap. Marinović iz Tabel-Bay.

U Cospoli: Diana, kapet. Calvi iz Geddah.

U Tarragonu: Viganj, kap. Kovačević iz Berdianske.

Dojedrili u New-Orleans: Boritelj, kap. Tripković iz Barbadoes.

Dojedrili u Marsiliju: Arleto, kap. Serianović iz Kustendje; Robert, kap. Margetić iz Rieke.

Dojedrili u Mesinu: Marietta B. kap. Sljoletić iz Marsilje.

Na prolazku.

Dungeness 5. jenara. Ljubidrag, kap. Kalafatović iz Trinidad za Bremerhaven. J. J. Strovshmayer kap. Randić.

Odpremljeni.

New-York: Dvanajsti Dubrovački, kap. Bradičić za Rangovu.

Fowey: Josipa M., kap. Stangher za Rieku.

Cagliari Mailath, kap. Peršić za S. Giovanni.

Marsilja: Olga B., kap. Mikulčić za Martinjku.

U Odessi stoji pripravnih do 40 parobrodah, da odvažaju robu, zato su noli nizki.

Iz Braile brzojavljaju dne 4. t. mjeseca, da je Dunav podpuno smrznuo.

U Trstu bijaše dne 4. ovoga mjeseca usidrenih brodovah na jidra 28 austro-ugarskih, 3 njemačka, 19 grčkih, 15 talijanskih, 5 turskih. Parobrodah ili vaporah: austro-ugarskih 27, engleskih 4, grčka 3, talijanska 2.

Toga dneva bijaše u tršćanskoj luci sveukupno 107 brodovah.

Književne viesti.

Hrvatske vile izašao je osmi zvezak s ovim sadržajem: »Pod kabanicom«, pripoviest iz krajiškoga života (konac). — Rožična pjesma«, od Augusta Harambašića. — »Seoski sud i razprava«, napisao N. Gegolj, preveo N. D. — Romanzu Rusine« za sopran uz pratnju glasovira iz opere »Mislav«. Rieči od dr. F. Markovića. Uglasbio Iv. pl. Zajc. — »Mlinine ćeski napisao F. Herites, preveo I. S. — »Critice« N. Kokotovića. IV. Na badnjak. — »Milićević«. Napisao Desiderius (nastavak). — Listak. — Slike su ove: Bas-reljef Ivana Rendića. Izvori. Vitave u Českoj Šumavi. Fridrik Falački u čas bitke bjelcgorske.

Vienac. Posljednji broj Vienca izašao je sa sliedećim sadržajem: Baba Marta; Pjesme J. Kosorca; Drvena klara; Sretan tad bi...; Zadnji dan škole; Hoćemo li naturalizam; Savjest-ili savjest, povlest ili povijest? Listak Slike; Franjo pl Suppé; Prvo ljubavno pismo (Slika E. Fontane).

Početkom od mjeseca siečnja 1884. izlaziti će u Zagrebu u mjesečnih svezcih: »Obća pučka škola«, knjižica za učitelje, uzgojitelje i sve prijatelje pučkog uzgoja i obuke. Svaki sveščić stojati će 30 nvč, predplatu prima: *Uprava lista Sv. Ceolije u Zagrebu.*

Matica Hrvatska razposlala je svoj *»Izvještaj za god. 1882«*, te pozvala svoje povjerenike, da saberu prinose članovah za god. 1883. Tko to do sad učinio nije, neka se požuri, jer nebi dobro da »Matica« uz onolik trud i napor, uz onako krasne knjige kojimi nudi svoje predplatnike radi nemarnosti istih, nastrada.

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane ciene. Rio od f. 56—72; bolja f. 73—97. Laguaira f. 65—73. Portorico f. 94—115. Moka f. 116-125.

Cukar življe tražen, prve Marke gotova roba od f. 27—28.50.

Ulje obično za jelo f. 48.— Dalmatinsko f. 45—47. Talijansko fino f. 73—88 po kakvoći.

Riža tal. f. 14—22.55; engleska f. 13—15.50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 12.25 u barilah: f. 12.50—13 u sand.

Mast svinjeća prava po f. 70.—, engleska f. 58—58.50.

Slanina slabo tražena po f. 62—63. *Maslo* f. 88—95.— *Loj* f. 44.50 *Naranče* i limoni od f. 3—6 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Ljeśnaci* f. 30.— *Grožđje* Sultt. f. 24—25. *Smokve* f. 13—15. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 100—115. Istarska f. 115—135 slabo tražena. —

Kože strojene f. 150—195. — *Volovske* suhe f. 45—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 80—105. *Zečje* f. 34—42. *Lyes* slabo tražen, a cieno uzdržano. — *Sieno* f. 1.20—1.55.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—28 življe tražene. —

Pšenica Odeska f. 9.60—11. Kukuruz vlaški f. 7. 25 do 7.50; *Banatski* f. 8—8.50. *Hrvatski* f. 7.50. *Raž* f. 7.50. *Zob* madjurska f. 7—7.50 *Hrvatska* f. 7.50 —8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borsa: dne 7 Janara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.20, isti u srebru f. 79.80—85.

Zlatna renta f. 89.85—5% aust. renta f. 99.90.

Dionice mirovine banke f. 842.— Kredit f. 301—304.

London 10. lira Sterlina f. 120.70—121. Napoleoni f. 9.59 c. kr. cekini f. 5.65. Državn. marke f. 59.20—30. Francezke f. 47.90.

NEUKU NAUKA.

Voćni ocat (kvasina) dobiva se od olupakah i ostankah voća koje obično zabacimo. Ostanci ti polijmo vrielom vodom a posudu prikrijmo kakvim pokrivalom te ju metnimo na koje toplo mjesto. Za 6—8 tjednah imati ćemo najboljeg voćnog octa.

* * *

Kako će izliečiti kiselasto vino? Uzmi za svaki hektolitar vina jednu čašu pšenice, pa ju izpraži (izpeci) kano i kavu. Ovakvu pšenicu saspi u uzku vrećicu od tanke tkanine. Vrećicu turi na provazu kroz čep u bačvu, koju češ dobrahno ame tamo valjati, da se vino promješa i sa pšenicom u dotlonj dojde. Izpečena pšenica ostane u vinu 2-3 ure, onda se izvuče jer je već vinu oduzela, kiselost.

* * *

Da kokoše mnogo nesu, prikriju Englezi tlo kokošnjaka sa gnojem (djubrom) iz staje, koji se često mienja. Svakako bit će ovdje toplina gnoja koja djeluje. Sredstvo ovo ne stoji ništa osim malo truda kojeg neće naše gospodarice sada u zimi žaliti, ta znadu najbolje same, kako su jaja skupa zimi, pa će njim se taj malen trud lieno nagraditi.

Kako se liepi porculansko posudje., koje se slučajno razbije, poučava nas »Gospodarski Poučnik«:

Uzmi jedan dio kozjeg sira, i 3 dielа vapna što prvo pogašena, pa umjesi sve skupa u tiesto, ovim zamaži rubove polupanih komadah, spoji ih skupa, izgladi, pa gotov posao. Posudje ovakovim kitom slieplieno možeš stavljat na vatru, držat unj vodu, pa se no će razliepiti.

Javna zahvala.

Mnogi prijatelji i znanci poželiše mi pismeno sretan početak godine. Naradovali su mi se neki i u ime grada Poreča.

Nemogući svim posebice odgovoriti, zahvaljujem se ovim putem i uvjeravam svih, dakle i čestitare iz Poreča, da svako dobro, koje oni meni žele, želim i ja njim.

Volosko 6. jenara 1884.

Matko Laginja.

Listnica uredničtva

G. F. Š. Bačve. Vaše brojeve poslali nam natrag jer da neznaju gdje su Bačve u Istri (!). Pak se pomozite? Odpremili smo Vam isto brojeve, na čast našim sl. poštarskim uredom!

Platilo predbrojbu za svu tekućugod. 1884.

Gg. M. T., Novalja; M. Š., Zagreb; J. H., Jaska; M. H., Djakovo; H. H., Županja; T. G., Zagreb; G P., Poreč; A. V., Zagreb; Dr. V., Zagreb; Dr. A. E., Zagreb; F. K., Truške; M. K., Kopar; R. V. Kastav; F. Š., Bačve; J. B., Labin; B. S., Novi; A. S., Rieka; J. T., Zagreb; P. D., Baška; J. V., Čerovlje; M. S. Žumberak; I. R., M. L., O. Č., O. P., M. M., svi u Stinjanu; M. S., Pazin; J. J., Rukovno; J. F., Sušnjevica; F. Š., Rukavac; Dr. V. M. Fünfkirchen; J. Ž., Punat; G. Č., Unije; Narodna čitaonica, Split; T. D., Selca.

(Sliedi.)

Lutrijski brojevi.

5. jenara.

Trst:	24	51	49	44	62.
Budapost:	25	16	77	24	40.

9. jenara:

Prag:	35	83	42	31	50
Lavov:	25	66	18	69	62
Hermanstadt:	20	28	14	79	27

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srieskoga dlon. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah, kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu.

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (u kruglje Ca 1½ Kilo) od g. groša Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć narudžbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
(via S. Caterina 2. u Trstu).

Prosta i fina roba!

PETAR SKAREL

Vrlo cieno! krojač u Sv. Mateju kod Kastlja preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu. Vrlo cieno!

Odjeća iz crnog tuskina . . . 23 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13-23 « — «
Hlače iz modroga platna . . . 1 « 50 «
Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Prosta i fina roba!

Trgovina finih jestvinah

Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštansko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i brez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šlivovice hrvatske.

Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

Objava.

Ponizno podpisani časti se uljudno objaviti sl. p. n. občinstvu i c. k. posadi u Trstu, da je otvorio opet dne 24. novembra već odavna poznatu, sada posve obnovljenu gostionu:

„Buon Pastore“

a vinotočjem (Osteria e Bottiglieria), s to na vlastiti račun. *Sobe po* 80 *nvč.* i više.

Istodobno obznanuje podpisani, da imade na *skladištu* najboljeg stolnog i za butilje vina *iz vinarskoga istarskoga družtva u Poreču*, kao takodjer ovdašnje, na daleko poznate vrdke *Emilio Bouillon*, sva ta vina prodaje po najnižih cienah.

S počitanjem

G. Hochwind.

Skladište svakovrstnih čavlah i čavlićah za živinu, posloto podkove i druge ručne železnine,

Petar Podgornik,

u Sežani

preporuča se svim trgovcem u gradovih i na selu za mnogobrojnu naručbu te obećuje, da će poslužiti robu prve vrsti po najnižoj cieni. Na zahtjev pošilje cienik. 3—1

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano podlelan

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnutim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *accet* (obrambena znamka) *proti trzanju po dr. Maliću« uz priloženo znamenje; t. staklenica 50 nvč.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, lekarn u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malićek kostobolni lek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudo it uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve teških bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem** dakle **dr. Malićev kostobolni** avliet kano izvrstan lek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačnije hvalu**; svim štovanjem.

Franc Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Pšeninski bršinski sirop kranjski,
izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće krugolice c. kr. priv.,
neki smjele unijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak.

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uvjek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

Ljekarna Jul. pl. Trnkoczy-ja „pri samorogu“ u Ljubljani. Mesni trg. br. 4.

Izdavatelj, odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 3. U Trstu 17. Jenara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

Blogom rastu, lasno stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom vaglicom (assegno postale). Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dolje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju.

Poziv na predplatu.

Pozivljemo svenaše prijatelje, da se izvole čim prije oglasiti na novu predplatu.

Predplata za inteligenciju i sve one, koje je Bog obilatije nadario, iznašati će 5 for. na godinu ili for. 2 i 50 novč. za pol godine za seljake obaljena je ta cielna na godišnja for. 2, ili for. 1 za pol godine.

Novci neka se šalju administraciji „Naše Sloge" (Corsia Stadion 12.) i to najjeftinijim putem, t. j. po štarskom naputnicom.

Ovom sgodom opominjemo još jednom sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine svoju dužnost, jer je nepošteno list primati a ne plaćati ga. Koji nam ne pošalje svoje zaostatke, tomu nećemo slati u buduće lista i biti ćemo prisiljeni, predati ga sudu.

U Trstu, 9. jenara 1884.
Uprava „Naše Sloge".

Na razstanku s godinom 1883.

III.

Dan 21. mjeseca agusta 1883. znamenit, vele znamenit, najznamenitiji jest dan u novom ustavnom životu istarskih Hrvatah.

Na dnevnom redu bilo je ovjerovljenje ili verifikacija saborskih zastupnikah. Kod izborah istih bilo je pritiska, bilo je sve nepodobščine koju zloba ljudska samo izmisliti može. I sami smo toga mnogo vidjeli i čuli. I prijatelji su nam mnogo toga javili. I objavili smo toga našemu čitaćemu obćinstvu. Svoga nije nam se dozvolilo. List bio nam je plienjen. Došla ura, u kojoj se neplieni. Progovorio je zastupnik naroda, komu nije tako lahko oduzeti rieči, koj može s istinom na svjetlo. *Progovorio je hrvatski*, za prvi put u istarskom saboru.

Progovorio je samo nekoliko rieči. Nastao je biesan krik, grozna vika, silan štropot medju natlačenim a stalno bar dielomično najmljenim obćinstvom na galeriji. Saborski podpredsjednik, imenovan na predlog c. k. namjestničtva, uzeo je klobuk i izašao iz saborske dvorane. Njegov primjer sliedili su gospoda: Vergottini, Scampicchio, Gambini, Venier, načelnici obćinah porečke, labinjske, koparsko, bujsko, u kojih svih ima množina Hrvatah odnosno Slovenacah, s kojimi svimi se bez hrvatskoga jezika niti razumjeti nemogu; Petris i Bočić, prvi zemaljskoga odbora prisjednik drugi tajnik, dakle muži plaćeni od zemaljske blagajne u koju velike svote doprinašaju Hrvati i Slovenci; Constantini, Mrak, Bolmarčić i neki imenovanih, odvjetnici, koji svaki dan kod svojega odvjetovanja hrvatski jezik rabe; baron Lazzarini, kojemu težko da dan prodje bez da bi hrvatski govorio i koji je bio izabran u hrvatskom kotaru; Ivančić brodovlastnik, kojemu je hrvatski jezik svaki dan u porabi; Strudthoff, izabran na mjesto odstupivšega barona Depretisa c. kr. namjestnika; Bubba i Dolbello, c. kr. bilježnici ili notari; Doblanović, c. kr. kotarski liečnik za kotar puljski, napučen polovicom Hrvati; Elušek, c. kr. kotarski kapetan u kotaru velikom većinom hrvatskom, uz spomenutoga Bolmarčića izabranik »umjerene hrvatske stranke« na otocih. Izašli su svi, izašli su i svi ostali, osim zastupnikah kotara voloskoga i koparskoga. Izašli su nehoteć čuti hrvatskoga govora. Kakvu moć ima hrvatski jezik! Toliki i takvi junaci bježe pred njim! Reć bi, da se ga boje, kao nečisti križa — dakako u saborniči samo, jer izvan nje nebi si mnogi mogli služiti novacah, nebi mogli, odnosno nebi smjeli obastati na svojih mjestih.

Iz sabornice Istre, napučene većinom Hrvati, bježe zastupnici, kad se počimlje hrvatski govoriti, i samo zato jer se hrvatski govori.

Na što smo spali, kamo nas privelo!

U Istri je *hrvatski* jezik stariji nego *talijanski*.

Iz trinajstoga stoletja imamo spomenik, *hrvatskim jezikom* i *hrvatskimi* slovi pisan, a njemu sličnih ima i od prije.

Iz petnajstoga, šestnajstoga, sedamnajstoga stoletja ima množina napisah, hrvatskim jezikom i hrvatskimi slovi, po cieloj Istri.

U šestnajstom vieku izdavao je »azbukvare«, katekizmo, evangjelja, sv. pismo u *hrvatskom* jeziku i hrvatskim pismom »Stjepan Konzul Istrijanin« iz Buzeta. Radio je to isto i Juro Juričić, takodjer Istran. U tom stoletju izašao je takodjer «misal izdan trudom Nikole Brozića župnika u Omišlju na otoku Krku«. U Bnecih bio je tiskan i »časoslov hrvacki, od pre Mikule Brozića iz Omišljaca. Isti Vergerij, bivši koparski biskup, nastojao je oko prevoda sv. pisma na hrvatski jezik.

Već stoletja i stoletja se u Istri hrvatskim jezikom krsti, krizma, izpovjeda, pričešćuje, dieli posliednje pomazanje, pozakonjuje, uči nauk vjere i propovjeda! Stoletja i stoletja pjeva se u istarskih crkvah, u hramovih božjih »slavu Bogu u visinah«, hrvatskim jezikom! A u porečkoj dvorani da se nebi smjelo hrvatski govoriti! To da zabrane gospoda zastupnici Talijani, i da neima nikoga, koj bi jih boljemu priučio! Uzobjestili se gospoda Talijani. Tà oni bi već htjeli i iz crkve hrvatski jezik iztrebiti, i u njoj ga zabraniti, i u njoj zapovjedati. Mi razumjemo njihov jed, njihovu protivnost hrvatsk viku, njihove namjere zašto da Pisalo se i govorilo, da i krajina talijanska. Hrvat istarskom saboru to uniš

Hrvatskih knjigah z u istarskih crkvah tiskal više u Mljetoih. Mljetač zahtjevala je od svojih i Istri koji su imali posl hrvatskim pukom, da po vatski jezik. Mljetačka republika poš štovala je hrvatski jezik u Istri. danas, da mu se to poštovanje uzkrati Ma da se svi talijanski zastupni, porečkoga sabora, i svi njiho prijatelji i sumišljenici, postave glavu, oni nezaprečiše hrvatskoga go vora, oni neuništiše hrvatskoga narod u Istri. Sad potišten, on će se uzdić sad u kut potišnjen on će zauzeti on mjesto koje ga ide, pa bilo to nje govim neprijateljem pravo ili ne.

Hrvatskim jezikom nagovarali m ih vi

PODLISTAK.

UBILO GA VINO

napisao Ivanko Sisolski.

(Nastavak)

— E, pa da ga i prohudim i reče Mato i prebaci kaput s ramena na rame.

— Mato, Mato, uzdahne tužno djevojka.

— Što je? upita ju Mato i zaljulja se na nogu.

— Mato i danas si previše pio, ukori ga djevojka ljubeznim i tužnim glasom.

— Tonko, pili su i drugi! Zar ne znaš, da me upisalo u mornaricu?

— Znam; pripovjedali su ljudi. A gdje si se do sada zadržao? upita ga tiho i bojazljivo.

— E, gdje? gdje? — Pili smo putem, mahne Mato rukom.

— Da, da, pili ste, ali ti neznaš, da me je i danas otac karao radi tebe. On veli, da te neće za zeta, jer ti, odveć piješ. Mato, cieli sam večer plakala, reče Tonka tužno i otare suze na lieporn licu.

— A, što plačeš razljuti se Mato i zavrti kapom na glavi.

— Jer Bog zna, hoću te li ješte ikada vidiliti, jecaše sada Tonka na prozoru.

— Tonko, što ti suze koriste? Dà umrli se, vratit ću se; nè, nè, neću više piti! Ah vino, prokleta krčma, dà, neću više piti! Tonko ne plači, vjeruj, nikad ja neću više u krčmu, obećivao je Mato, a jezik mu se pleo, noge su mu klecale. Mato se nasloni o deblo jedne masline. U glavi mu silno šumilo, u grlu ga palilo, a u srcu nešto peklo. Kroz grane maslina probijali su traci mjeseca i razsvietljivali mu lice, razrovano od vina. Razkuštrana crna kosa padala mu po čelu. Tonka ga gledala suznim očima i čutila je u srcu najveću tugu.

— A kad ćeš u Pulj na carske brodove? upita ga djevojka.

— Za koji mjesec, odgovori joj Mato i spusti glavu na prsa.

— Mato, idi kući, umoli ga Tonka, videći ga onakva.

— Ah, prokleta krčma! škripne Mato zubmi, pa pogleda u prozor i naglo otide onom grdnom putiem.

Tonka je slušala i sada njegove korake i trla suze, što joj debele kapahu niza lica. Prekrasna je bila Tonka; nije joj bilo premjece na daleko. Ovisoka, obla, punana, stasita i čvrsta kao krèmen. Crne joj i suzne oči gledahu tužno niz brieg, u more, u maglovite otoke. Tjelesna kosa sjajila se na mjesečini kao gavranovo krilo. Rumene joj usine podrhtavahu od plača ljecanja; djevičanske njoj se grudi naglo dizahu i padahu. Tonka zatvori kasno u noći prozor, legne u svoju čistu postelju, i izplakavši se tiho, mirno usne.

Sutra dan opet je karao Marko Šarić svoju jedinicu Tonku, jer je bio čuo, da je Mato kod šiora Anselma u ludo protepao nekoliko forinti za sebe i za svoje prijatelje. Marko Šarić bio je udovac već dugo vremena, a sve što je imao najmilijega na svietu, bila je njegova dobra Tonka, kojoj je bio i otac i majka. Marko bio je pošten seljak, štedljiv i radin kao pčela, u koju bi se moglo ugledati mnogo ljudi. Marko nije imao gospoštije, nu ono malo zemlje što mu je Bog dao, neumorno i revno je obdjelavao, pa se nije potucao od praga do praga, da uzajmi novacah na svoje siromaštvo. Ni u najtežih godinah nije trebovao tudje pomoći, jer je suvišak spravljao za crne dane, što mogu snaći i najbogatijega čovjeka. Marko imao je jednu staru škrinju, a na dnu u toj škrinji bila je stara, modra kapa, u kojoj je bilo u svako doba nekoliko škudah. Marko bio je sretan, dok mu nije kći Tonka ponarasla, al kad se ona razvila poput najubavije i najmirisavije ruže, eto ti jada i nevolje na njegovu sijedu glavu. Djevojačko srce silno zakucalo, a vele ljudi, da toj bolesti neima lieka. Marka je bolila duša, što mu se kći zagledala u mladića, koji je nije bio vriedan.

Starac više je puti nagovarao svoju kćerku, nu ona bi mu odgovarala suzami, a starać je razumio te suze.

— Tonko, slušaj ti svoga otca i okani se Mata. Nisi se ti rodila za njega, govorio je Marko sjedeći na velikoj škrinji u njezinoj sobi i držeći u mršavoj ruci malu

lulu. — Tonko zar ne čuješ, kako mu s sav svlet ruga? E, Mato nije bio ovakv dok se nije jadan upoznao sa onim šja rom Anselmom. Dà, dà taj Anselmo, u je prava kuga u našem mjestu! Dok se nije bilo, nije se znalo za te grdobe, n se čulo, da naši ljudi pijančuju svaki delje za vrieme večernje, pa i dok va služi velika misa. Pa kako da nas i do Bog ne kazni, kad se takove stvari sv vaju kod nas? E, znam ja, zašto ti mni dići zalaze k šioru Anselmu! On pisni piše; dug raste, al će doći i vrieme, ka bude Anselmo pitao svoje novce. Ljiel, govore, da je Mato već dosta zadužen šiora Anselma, a ja dobro znam. dani, Anselmo posudio mnogo novacah i Mat ocu. Ivan, Matin otac, ima još dosta ena mlje, all u ovo deset zadnjih godinah pro prodao je najbolje komade. Tonko, u o kući nije reda, ni božjega blagoslova.

Maše Marko glavom i mljaskaše ustim vore je u

— Otče, ja ću Mata moliti, da se pravi, reče Tonka, gledajući u pod. a se

— Nećeš, dieteumoje. Ostavi ti Mazne dà, poslušaj ti svoga otca. Ono što u tri stari protepao i razprčkao i ovako i onišaju protepsti će sin, reče Marko puneći sprvo lulu. stre-

— Možda se Mato omudri na car koji brodovih, reče Tonka tiho, i pogledu jezljivo u otca.

(Nastavit će se.)

i sami tobožnji Talijani pazinskoga kotara u vrieme izbora hrvatskoga seljaka.

Sam predsjednik sabora pokarao je talijanske poslanike za to što su izašli iz sabora rad hrvatskoga govora. Još godine 1869., pak i ovom prilikom, pripoznao je Hrvatom pravo govoriti hrvatski. Tko da njim zabrani služiti se njihovim svetim, uzakonjenim pravom? Zašto da se ovi s njim nesluže?

U saboru u Zagrebu govori se jedino hrvatski. U saboru u Zadru, u susjednoj nam posestrimi Dalmaciji, govore skoro svi zastupnici hrvatski. U saboru u Ljubljani govori većina zastupnikah jezikom slovenskim sličnim hrvatskomu. U saboru u Gorici govori jedan dio zastupnikah talijanski drugi dio slovenski, pak zato ne bježe jedni pred drugimi.

U državnih saborih u Beču i Pešti ima se pravo i govori se i hrvatski.

Po državnom zakonu, napravljenom u Beču, a potvrdjenom Njeg. Veličanstvom carom i kraljem, svi su jezici u državi jednakopravni. Za sudove u Istri napravljen i potvrdjen je zakon o uporabi hrvatskoga jezika.

Izvršujuće oblasti, od najnižih do najviših, valjda zakone izvršuju odnosno izvršivati dadu i dakako da njihovi članovi poznadu jezike pokrajinah u kojih služe.

Samo Nj. Veličanstvo, našega cara i kralja nagovaraju Hrvati hrvatskim jezikom, a On njim hrvatski odgovara. Njegov primjer imali bi slieditti svi oni u pojedinih zemljah i potarih, koji u njegovo ime rade, svi ki kraljevski službenici, od najm. do najvišega.

[illegible] ako je tako s hrvatskim jeržavnih saborih, ako ga Nj. Veličanstvo rabi, onda se ima rabiti i u saboru pokrajine Istre, u kojoj je stanoviti nego li ijedan živućih jezikah u svoj, u kojoj se njim i Boga u njegovih hramovih hvali, u kojoj velika većina njezinih stanovnikah hrvatski govori.

FRANJO RAVNIK.*)

Franjo Ravnik rodio se je godine 1832. u selu Smokuću, župi Breznici, u Gorenjskoj Kranjskoj. Latinske škole izučio je u Ljubljani. Bogoslovne nauke u Gorici i Trstu, kao pitomac tršćansko-koparske biskupije. Već u Gorici počeo je čitati hrvatske knjige i novine. Gdje nije što razumio, gdje je trebao slovuličnu razjasnjenja u mu je najviše pomogao sadanji kanonik kod zavoda sv. Jeronima u Rimu dr. an Crnčić. U Trstu, u četvrtoj i posledoj godini bogoslovja učilo se hrvatski talijanski jezik, da se pripravi tim bolje a službovanje, a on je i sam po sebi roučavao te jezike. Učiteljem i ravnateljem lo je i njemu veliki pokojnik biskup Juaj Dobrila, s kojim je i kasnije češće dolisivao. Biskup Bartol Legat redio ga je većenikom 11. decembra 1855. i poslao lužbovati najprije u Brtoniglu, kotar poački.

Već tada bijaše nastala doba potalijanjanja Istre. U Brtonigli govorilo se je skoro ključivo hrvatski, kako govore i danas tariji muževi a i mladje žene. Baš negde ono doba počeo je po koji put propovjedati talijanski pokojni tamošnji župnik erčić, rodjen iz Voloskoga ul odgojen udjinski. Kako je tada crkva imala škole oje svojom vlastju, a mladji svećenici i čitelji bili, tako je i Ravnik bio učitelj rtoniglanske škole. Hrvatsku djecu *morao* podučavati talijanskim jezikom, te tako omogao i proti svojoj volji pripravljati rtonigle na ono na što je danas spala, a to naime da se smatra talijanskim mjeancem, i da djeca načelnika Gardevića ičićega negde iz Ičćarije a govorećega sve dobro hrvatski, neznadu niti rieči rvatski a da je on jedan glavnih pomoičah porečkih mogućnikah.

Iz Brtonigle premjestilo Ravnika za itelja i ravnatelja škole u Kastav. Već ije njegova došašća radilo se u Istri ako kako se danas u mnogom obziru di: gdje nemože s talijanskim tu udri s njemačkim. Rabila je za svaku najmanju ljeskovica ili drenovica. Čulo se »ko špeha na kapusu, »košamadinca«. Držalo se po pol ure prst u vis i izgovaralo nerazumljivo »pielhinaus«. Po školi išao »cenzor« iz ruke u ruke onoga koji bi hrvatsku progovorio, te koji bi se morao upisati i na svršetku škole platiti račun. Po gradu (Kastvu) nosilo se sramotnoga osla na brbtu. Biljeležilo se u »švarcesbuh«. Mučilo se sa »šprahlere«, rad koje selje često drhtalo gdjegod u šumici sve vrieme škole, pak se vraćalo kao da se je u školi bilo, al opet tako smrznuto da su roditelji varku upoznali, pak da bijaše s njimi posla. Ta tko se nespominje onih lieplih vresena! — Do godine 1858/59. bila je u Kastvu »Hauptšule« sa jednim civilnim učiteljem. Te godine došao je još učitelj »četvrtoga« razreda, svećenik veleč. gosp. Hut. Poslie pol godine postao je vojnički dušobrižnik, kakovim je i danas u Trstu. Zamjenio ga je velečastni gosp. Mezek, sad dušobrižnik u Brgudu; ovoga pako poslie druge pol godine naš Ravnik. Učitelj četvrtoga razreda u Kastvu dao je nekim načinom povoda, što je više djećakah iz Kastavščine išlo na daljnje nauke. U taj razred pobralo se bolje učenike, dočim je četvorica na riečku gimnaziju, poslie druge petorica, pak još koju godinu tako, ili blizu tako. I Ravnik je tomu pripomogao. Učio je i uzgajao djećake, uclopljivao njim je želju za naukom, ljubio jih je i ljubili su ga. Nagovorno je roditelje, da šalju djecu u školu, ako je vidio da jih ikako mogu uzdržavati i da imadu djeca volje i glave. Mnogi roditelji i tadanji djevolje i gluve. Mnogi roditelji i tadanji djeca čuli su mu i danas za to zahvalni. Kako se je tada radilo o proširenju škola u obće, tako je i Ravnik bio češće zapitan za svoje mnienje. Među ostalimi znamo da je bio i za to zapitan, koji drugi jezik da se podučuje u kastavskoj školi: njemački ili talijanski. On se je izrazio za ovaj posliednji. Njemački nemia mjesta u Istri. Hrvati se imadu učiti talijanski, Talijani hrvatski. Da se je toga držalo, nebi se danas njemaštinom tako širila u Istri, na štetu Hrvatah i Talijanah. Nego gospoda Talijani branili se proti njemačkomu u svojih gradićih, silili talijanski u hrvatskih mjestih, a o hrvatskom nisu nit čuti htjeli. Jeli se mogu danas pravom tužiti, što se i njihova djeca njemački učiti moraju? Nisu li oni krivi, da se danas od njihovih mladićah izučivših zahtjeva poznanje njemačkoga jezika? Nisu li oni krivi, da se ti njihovi mladići moradu učiti hrvatski sada, kada su već nauke svršili? Da jadikuju, što njim se nije dalo prije prilike naučiti se taj jezik, potrebit u Istri za svakoga, koj hoće kakovu javnu službu obavljati ili kakav javni posao tjerati? Mi poznamo talijanskih mladićah koji se uče hrvatski već pošto su nauke svršili, i koji se tuže što nisu imali prilike prije naučiti ga. I bit će jih svaki dan više.

S Ravnikom počeo je n Kastvu i drugčiji družtveni život. Bio je prijazan, bio je veseljak, znao je pjevati, bio je i glasbeno prilično naobražen, bio je opojen narodnim duhom. Sastajalo se. U sastan ljivalo za domoljubni rad. Samo dvie godine bio je u Kastvu, a ipak stekao si je obćenitu ljubav. To se je najbolje dokazalo pri njegovu odlazku. Svi su ga željli još jednom pozdraviti, još jednom stisnuti mu junačku ruku. Prijatelji s kojimi je svaki dan obćo, među njimi i pokojni starina župnik i dekan Vjekoslav Vlah odpratili su ga do sv. Mateja, gdje se je imao ukrcati na »koriernu«. U čast Ravniku imali su tu skupni objed. Razstali se ali duhovno su i nadalje vezani ostali.

Došao je u Kopar kao koralni vikar sustolne crkve, kao upravitelj crkve sv. Bassa opredieljene za službu božju Slavenah Kopra i okolice, i kao učitelj »slavjanskoga jezika« (lingua slava) na gimnazijanskoga jezika« (lingua slava) na gimnaziji u Kopru. Nekako se je ipak došlo do toga, da se zaveo na toj gimnaziji »slavjanski jezik« kao slobodan predmet. Rečenu crkvu polazili su Slovenci, propovjedao njim je slovenski. Na gimnaziji malo je koji Slovenac bio. Bilo je pak Hrvatah iz srednje i južne Istre, učio jih je hrvatski, tako da se pod onim »slavjanski« jezik hrvatski razumjevati ima. Na gimnaziji vladao je duh posve talijanski. Za hrvatski malo je ko mario. Učeći se ga, bili su porugam izvrženi. Njihovi drugovi zvali jih »ščavi«, a ravnatelju i profesorom je to valjda pravo bilo. Ovi su već pri upisivanju nastojali, da se jih čim manje hrvatski uči. Silili jih da se upišu za Talijane, a kao takovi nisu bili dužni učiti se hrvatski. Da je u tom stanju bio težak položaj Ravnikov na gimnaziji, može se lahko pojmiti; tim laglje, što nebijaše nit izvan zidinah gimnazije nijednoga prijaznika hrvatskomu jeziku. Oštrinu neprijatelja stupio je naš Franjo svojom vedrom ćudi, svojim prijaznim načinom. U družtvenom življenju bio je on dapače obćenito obljubljena osoba. Za to pak nije zatajilo svoga roda nit jezika, ostao je rodoljub kako je bio. Slovenci okolice i kotara koparskoga obljubili su ga rad njegovih vrlinah, osobito rad njegova domoljublja.

Pozvali ga kao govornika na tabor u Kubedu. Izvrstno je govorio naglasujuć, da je na slavenskih tlih. To što je išao na tabor, što je kod njega govorio i tako govorio, prouzrokovalo mu je neprilikah u Kopru. Skoro da nije bio stalan svog života. Morao je vele obziran biti. U samom profesorskom sboru, predbacilo mu je to sada mišljmo penzioniran profesor kanonik Favento. Upravo vikao je na njega rad onih riečih da je na »slavenskih tlih govorio. I zagrozio mu se. A to je onaj gospodin, koj nije htjeo upisati Hrvata za Hrvata, jer je bio iz zapadne Istre; a u njoj tobož nema Hrvatah! I od drugud, od oblastih zamjeralo mu se i grozilo rad toga govora. On je ipak i dalje svojim putem išao. Narod ga je sve više ljubio.

Godine 1869., dakle kod drugoga biranja, bio ga je i u sabor izabrao. Prvi u Istri. On da je diete koje jedva progovarati poče, ali diete krepko i zdravo koje će brzo narasti. Uz svetce i sajme nalazimo u njem rodoslovje prejasne vladajuće kuće, »narodne posigvice«, »basne«, pak poučne člančiće: »Što je uzrok groznici po Istriji?« a kao odgovor na to: nahlada, poredna voda za napitak, pogrješke u hrani, nečistoća. U članku »Nješto o gohranu, nečistoća. U članku »Nješto o gospodarstvu« govori se o gnoju, o živini. Puk o vodarstvu, svilarstvu. Sve je pisano pripro stim, razumljivim jezikom. Pisci su J. D., mi bi rekli pokojni Juraj Dobrila, i P. Št., živući pročastni starina Petar Studenac.

I za sliedeću godinu 1870., izašao je »Istran« pod uredničtvom Ravnikovim. Tu već nalazimo i drugo Ravnikovo pomoćnike: M. L. I. L., V. S. V. Z., mladje ljude, koji su Kušali svoja pera u koledariću. Krasna je u njem pjesma »Istranom«. Pjesnik se u uzpinjao na vrh Učke. Iz guščе mu se prikaže sjed i dostojanstven starac. Suze roni, neprogovara nit rieči, već uzimlje pjesnika za ruku, povede ga na vrh Učke gore i zače mu govoriti. Pokazuje mu zemlje, kuda stanuju Hrvati. Pokazuje mu Istru, njednu heerku majke Hrvatice« »lepu negda, Bogom sad prokletu«. U toj zemlji naš kmet njive ore, snoplije vrši i grozdove masti; u toj zemlji naš kmet davke plaća, jer poštuje Boga i cesara; al u Istri težka prokletinja: u njoj jesu tudjinska gospoda, pravdu kroje, naše novce broje, tar sve čine u tudjem jeziku, a kad narod svog jezika nelma, onda narod oblijažja neima, neg se smieša sa svakim tudjincem, i tudjin mu djedovinu uzmo«. Pjesnik je pohožno slušao starca, pojezdio konja proročkoga pak zapjevo sretnija vremena. »Istra, zemljo najmiladja u majke, obćana si lica gospodskoga, pak te traže do dva vjeronika, jedan s morske strane željud s kopnene strane: s morske strane željud talijanska, a od kopna ta Nemčija stara. I stvari te težke upitaše, da jim dadeš za zalog žonitbe: ravna polja i zelene luge, i starinske nošnje i navade, da zatajiš jezik i narodnost, pak poviček da si Talijanka, Talijanka il Nemkinja mlada«. Pjesnik vidi što će njim tražena vjeronica odgovoriti, da neće naime za tudjinca već za svoga poći. Tako nju i ostalu djecu za svoga poći. Tako nju i ostalu djecu zaklinjala majka na umoru rad ranah dobljenih od neprijateljah. Tri sto je tomu godinah. Kletva je izpunjena. Majka ima uzkrsnuti, i ženiti djecu kući na Imanje, nedavat je nikomu tudjinu. Deveto koljeno raste, po kojem imaju nastati bolja vremena.

Osim te pjesme, svetacah, rodoslovja vladajuće kuće, sajmovah, ima taj koledarić članke: o zemlji, suncu i mjesecu«; »nauke članke: o zemlji, suncu i mjesecu«; »nauke ranje« i to 1. neznanost, 2. poljska tatvina, 3. občinska zemljišća i naše šume; pripovjedicu »Sloga od Boga a nesloga od vraga«; poučni člančić »kako da ravnamo s vinom« te konačno dve narodne pjesme iz Kastavščine.

Koledarić nije već izašao. Uz »Našu Slogu«, uz koledar družtva sv. Jeronima koje broji mnoge članove u Istri, kao da je postao nepotrebit ili bar neobhodno ne uždan.

Ravnik je još malo vremena ostao u Kopru, ili u »Kapreriu kako ga je on šaljivo nazivao. Prosio je i dobio župu u Kortah (Gorte d' Isola) u piranskom sudbenom kotaru. Liepo je to seoce, napučeno dobrimi ljudmi, dosta dobro stojećimi, Slovenci. Tu se je i na dalje bavio knjigom. i pisao je kadgod, al sve što dalje, sve manje. Bio je nekim načinom z ivoljo. Vidio je kako Talijani proti Slavenom sve poduzimlju. Vidio je, da vlada ništa nepoduzimlje u obranu njihovu. Vidio je, da su vladini zastupnici koje je narod proti postavljenim od Talijanah bio rao, isto tako Talijani, kako i oni koje Talijani postavljuju i izabiraju, pak nije već htjeo k izborom dolaziti. Po svojem osvjedočenju radje bi bio izabirao, slobodna i neodvisna Talijana, nego li vladinovca. Mislio si je, da bi tako izabrao jednostrukoga mjesto dvostrukoga neprijatelja. Mnogi su ga odsudjivali, da li pravedno ili nepravedno nek sudi, koj pozna naše stanje u Istri. Svog rodnog mjesta nije zaboravio. Zajedno sa veleč. gosp. Franom Župnikom u Poljanah u Istri i još šestoricom drugih svećenikah rodjenih u Smokuću ustanovio je »Smokošku ustanovu«, iz koje će se za vječna vremena dielitti štipendije učenikom iz Smokuša, a kad nebi tih bilo, iz župe brezničke.

Svojim župljanom u Kortah bio je i otac i majka. Točno je vršio svoju župničku dužnost. Osim toga učio je, svjetovao, nagovarao. Davao knjige i novine u ruke. I koliko se danas tamo čitaju i knjige i novine, koliko je puk u narodnom obziru probudjen, koliko pozna svoje neprijatelje, to je sve njegova zasluga. Videć da nelma u Kortah škole, sam si je naprtio to breme uz dosta slabašnu nagradu. I podučavao je i u crkvi i u školi do zadnjega tjedna svoga življenja, premda se je već dulje vremena tažio na griz u želudcu. Subotu, dne 16. junija imao je još kod sebe svoga vrhovnoga pastira, koji se je veoma pohvalno izrazio o podučenju djece u kršćanskom nauku. Već utorak za tim lego je, bacho krv, četvrtak izdahnuo, a subotu, osmi dan svečanosti krizmanja, doživile su Korte veliku žalost — pogreb svoga ljuboznoga i ljubljenoga dobrovnoga otca. Sve, i staro i mlado, i ženske i muško izkazalo mu je zadnju počast, plačuć i naričuć.

* * *

Majka mu još živuća u Smokuću, prekasno je doznala za smrt svoga sina. Došla je kasnije, da mu se pomoli na grobu. Odaslanici čitaonice u Kopru, koje je on član bio, odputili se u Korte dne 1. novembra. Uz njihovo prisustvo, i uz mnoštvo puka, kojemu si opazio žalost na licih i u sasuzenih očijuh, čitala se je u crkvici na groblju sv. misa za pokojnika. Poslie mise postavilo se nadgrobni kamen postavljen pokojniku, na desno pred crkvicom, žalobni vienac s riečmi »čitaonica u Kopru svomu članu«. Postavila je taj skroman vienac kao izvanjski znak harnosti i zahvalnosti, što ju dugujuju pokojniku Hrvati i Slovenci u obće, a oni Istre napose.

Vječna mu spomen!

DOPISI.

Iz Buzeščine, 12. siečnja 1884.

U nas kao da su izgubile valjanost zakonite ustanove. Prigodom posliednjih saborskih izborah napravilo so izborne listine kako se je htjelo, nit se je ikakvih izpravakah učinilo. U tih listinah bili su kao birači pojedinih selah hrvatskih i hrvatski čutećih zabilježeni mrtvi, nestanuli u tih selih, svakakovi a najmanje onih, koji bi po zakonu imali biti birači. Mjestno školsko vieće valjda je obustavilo sav svoj rad. Bar njegovi članovi nisu preko godinu i pol danah ni malo u njem sudjelovali. K nijednoj sjednici nisu bili pozvani, ni jedne sjednice nije se u sve to vrieme održavalo. Što je radilo predsjedničtvo toga vieća, to mi u obće nezuamo; znat će ono a valjda su doznalo i više školske oblasti. Istina je, da je ovih danah pukla po obćini viest, da je naše mjestno školske vieće razpuščeno, a imenovan školski upravitelj ili administrator. Tim su članovi mjestnoga školskoga vieća izgubili svako pravo kao takovi. Oni su kažnjeni za propuste i za nemarnost predsjednika. Oni su kažnjeni nedužni i nekrivi, pošto oni nisu mogli doći k sjednicam kad jih nije bilo, pošto su se dupače rad toga neki i pritužili i zahtjevali, da se sjednice zakonito obdržavaju. Nu tim nisu kažnjeni samo oni, neg smo kažnjeni svi občinari, kažnjena je ciela naša občina, trpit će naša občinska blagajna. Iz nje plaćati će se školskoga upravitelja. I to sve ne krivnjom nas, občinarah, ne krivnjom bivših članovah mjestnoga školskega vieća, nego krivnjom njegova predsjedničtva, u osobi načelnika Klarića i njegova namjestnika. I takvih još troškovah imao nam je prouzročiti g. Klarić prema svršetku načelnikovanja!

Nego što velim o svršetku njegova načelnikovanja! On bi bio imao već svršiti. Već je nekoliko mjesecih što su iztekle tri godine, a mi ipak još ništa neznamo kad će bit novi izbori. Ne kuha li se štogod? Nečeka li se možda na kakvu zgodnu priliku? Ili imadu doći, kakva gospoda iz Poreča i pred ovimi izbori kako su došla sega leta pred pokrajinskimi izbori! Za nas siromahe su to sve tajne.

U ostalom već kod izborah prije tri godine pokazala je velika većina pučanstva

*) Ovim se odužujemo našemu obećanju u broju prošle godine, i uspomeni zaslužnoga sinovika za istarske Hrvate. — Uredničtvo.

da nije zadovoljna sa načelnikovanjem Klarića. Izabrala je većinu zastupnikah njemu protivne stranke. Žalibože nekoji njih bili su premalo stalni, premalo muški, pak su se dali nagovoriti, da su njemu svoj glas za načelnika dali i tako se izneverili puku koj ih je izabrao. To nek pučanstvo pamti, pak nek izabere za zastupnike muže, stalne, značajne, nekoristoljubive, koji neće danas ovako sutra onako misliti i raditi, kojim će pred očima lebditi samo občinska i občenita korist.

Još ovu. Sama taljanaška stranka reć bi, da nije već zauzeta za g. Klarića. Čitali smo u »Istriji« dopis iz naših stranah, *da je naša občinska uprava u neredu*, da je občina velika, da je mnogo posla, a gosp. Klarić kao da nije dorasao obavljati sve i vellike dužnosti načelnika občine kako je naša. Iz toga bi reći, da misle Taljanaši napustiti g. Klarića a izabrati nekoga drugoga, za stalno ne našega nego njihova čovjeka. Pazimo občinari, da nas neprevare. Novi načelnik Taljanaš bio bi za nas onoliko koliko je stari bio. Promjenila bi se samo osoba, načelo ni malo, ako ne možda na gore. Tako znadu Taljanaši i po drugih istarskih občinah raditi. Kad vide, da je puk progledao, da je nezadovoljan sjednim načelnikom, tada postave za kandidata drugoga, govoreć, da će taj biti bolji. Kad tamo, osoba se promjeni, al način uprave ni malo, narod i na dalje mora trpiti.

Izborničiti pazimo što radimo. Što učinimo, bit će za tri godine učinjeno. Kako si prostremo, tako domo spavati. — Imam toga još prilično punu vreću iz naše občine. Za danas nek bude dosta.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 16. jenara 1884.

Bečke službene novine donose imenovanje desetorice članovah gospodske ili gornje kuće. Dva su člana sa pravom nasljedstva a ostali doživotni. Većina njih je nepoznata u javnom političkom životu te se nije osim grofa Chotoka nitko od njih upletao u politiku. Oni će se većinom pridružiti u gornjoj austrijskoj kući vladinoj stranci t. j. desnici. Ustavovjerno njemačke novine nisu zadovoljne tim imenovanjem a to znači, da su novi članovi protivni njemačkim vikačem. To bi bio novi dokaz, da je sav trud njemačke opozicije proti Taaffe-u do sada uzaludan, da si je on sviestan svoje sile i da kani uztrajati na stazi izmirenja austrijskih narodah.

U hrvatskom saboru razpravlja se dugo o predlogu jedanajstorice o kojem smo posljednji put govorili. U sjednici od 12. t. m. navalila je opozicija toli žestoko na vladu i njezinu stranku, da je posljednja dne 14. t. m. predložila, da se imadu nekoji članovi opozicije za 8 danah od sjednicah izključiti; taj predlog bijaše ograničen kasnije samo na jednoga člana, koji je takodjer izključen. Iza dovršene razprave o rečenom predlogu dolazi na dnevni red zakon o žandarmeriji.

Vladin predlog o privremenom proračunu bijaše primljen sa 69 glasovah proti 25. Ban je izjavio, da vlada uzimlje na sebe svu odgovornost i da hoće zakonito vladati.

Poznati predlog ugarske vlade o mješovitoj ženidbi, zabacila je opet gospodska kuća sa 200 proti 190 glasovah. Tim glasovanjem pokvarila je većina gornje kuće računo ministru Tiszi, koji je hotio madjarske židove tim zakonom k sebi privezati. Govori se, da će biti uslied ovog glasovanja gornja kuća tako preustrojena, dá nebi mogla u buduće vladi smetati t. j. da bi vlada imala u buduće u gornjoj kući uviek pokornu većinu.

Ruski ministar vanjskih poslah g. Giers vraćajuć se u Petrograd, kani na svojem povratku posjetiti austrijskog cara Franju Josipa. Ovaj posjet imao bi posvjedočiti, da je nestalo onog nesporazumljenja medju Austrijom i Rusijom o kojem se nedavno toliko govorilo i pisalo. Reć bi, da je taj posjet potaknuo knez Bismark, koji želi mir te traži nove prijatelje proti revolucijonarnim spletkam, koje se snuju u Francuzkoj, Italiji i Španjolskoj.

Sin kneza Bismarka imenovan je za njemačkoga poslanika na ruskom dvoru.

Bugarski ministri Stoilov i Mačević (pravosudje i financo) su odstupili.

U Španjolskom saboru nemogu nikako nastati redoviti odnošaji. Ministar je nedavno izjavio, da vlada želi reformu ustava nu ne onakovu kakovu hoće opozicija. Ima biti do mala zavedena vojnička služba obvezna za sve Španjolce i obće pravo glasovanja uvedeno, čim bi broj biračah narasao na 3 i pol milijuna.

Krivi prorok napredujo svojimi četami vooma naglo to je prisiljena egipatska vlada važnije pozicije jednu za drugom napustiti.

Franina i Jurina.

(Konac).

Ju. Su pako Repenjani zvali popa?

Fr. Oni, kò pravi i dobri kraljani, neimajući svojega popa, iskali su ga po susiedini baš oni dan, kad sam ja k njim došal, ali za novolju nisu ga našli.

Ju. Ča nisu mogli skočit va Labin po popa?

Fr. Velika škoda, da je bolan gosp. Krsančić, zato nije mogal poći niti on drugi pop, ki po našu Boga moli.

Ju. Jeli pak bilo to nekim drago, ča ne?

Fr. Meni je bilo rečeno, da mu se je zaradi toga zapretilo s fagotom ali sa svim tim napuzi on pred nikim po robsku, i vrši svoju svetu dužnost.

Ju. Zna pako gosp. Prokuratur, čigovi biz nouf su se već pred *150 let* prosolili iz kršančine va Motovun, da ljudi va Ripendi tako po brečju umiru?

Fr. A ča da kukuvica jadna; stišće s pleći, aš da on nije kriv, da nisu biskupi još do sada uredili ili osim plovanije iz nje učinili još tolike kapelanije, kako se je to imalo učiniti po svih labinskih plovanijah.

Ju. A će se bi kada naći kakav biskup, ki će s pomoći cesarske vlade urediti one plovanije?

Fr. Moral će imati jake zube, ako bude otel zagristi va tu jabuku; osim toga potreba je, da bude ljubil naš puk hrvatski i naš zajik.

Ju. Čulo se je za nekoga Slobodičića iz Motovuna, da će biti naš biskup.

Fr. Beno, ono su samo novine donesle za šolac, kò da bi u oči mladoga leta.

Ju. Ča pak govori oni dobri, siromaški puk.

Fr. Spominje vavik nekega pokojnoga biskupa Jurja.

Ju. Ča ga nisu naslidovali noki drugi

Fr. Doklo a je biskup Jure živel i tri leta kašnje, kad se je premestil va Trst, Repenjani da nisu umirali brez sv. sakramenti, pak zato se oni njega spominju.

Ju. Dragi moj Franino, povedaj mi pak, kako su Repenjani pokojnoga Domca brez popa zakopali?

Fr. Opet su šli popa iskat, pak su ga za dobri heli bečí i našli.

Ju. Koga, za Boga?

Fr. A nekoga Pre-Matiju, kako ga negde zovu, kade je prije bival.

Ju. Pa koliko je pital za sprovod Pre-Matijo?

Fr. On je ovako ganal: znajte, ljudi moji, da od ovde moram ja dobro jahati tri ure va Ripendu, a opet tri ure nazad-sime; zato ćete mi dati za svaku uricu jedan fiorin.

Ju. Duklo su mu dali 6 fiorini?

Fr. Da; i još rado, aš su rekli u svojoj pripostoj pameti, da budući je pokojni Domac umro brez sv. izpovedi, barem ima popa u sprovodu.

Ju. Ča se pak čuje, misli li gosp. Prokuratur poslati pòpa Repenjanom?

Fr. Govore, da je rekal, da neka još potrpe, aš do nekih te let da će doći do 30 popi iz Kopra, pak da će oni svakoga zadovoljiti i onoga preobučenoga ščavuna va sv. Nedelji.

Ju. Meni se čini, da neće biti niš od svega toga, aš bi mogli svi Repenjani do ono vrime umriti, kako pokojni Domac brez popa. Pak ča će jim i oni koparski fičirići koristiti, kad neće razumiti niti njihova zujika niti njihova srca?

Fr. Da nebudu i Repenjani brez sv. izpovedi uz one pope iz Kopra umirali, pročitaj broj 144. one prelzvratne »Slobode«, ča je do sada izlazila na Sušaku, pak ćeš videti kako se kuca na vratih Preuzvišenoga gospodina grofa Taaffe-ja, da nam se pošalje biskup, ki će nam donesti svetu veru i pravicu ili pako....

Ju. Vredn ju tečem čitati: hvala ti, dragi Franino, na nauku i Bog s tobom!—

Različite viesti.

Imenovanje. Mladi Istran g. Fran Dorčić koji je nedavno svršio nauke u Beču, imenovan je veterinarom (ličnik za blago) za tri politička kotara Istre t. j. Volosko, Pazin i Lošinj sa sjelom u Voloskom.

Zadušnice. Dne 14. t. m. bijahu obdržavane zadušnice u stolnoj crkvi u Trstu za nezaboravnog nam nadpastira i voljenoga pok. biskupa Dobrilu. Sv. misu služio je sam presvjetli g. biskup Glavina uz mnogobrojnu asistenciju višeg i nižega svećenstva. Prijateljah i štovateljah pokojnikovih sabrala se u crkvi liepa kita a bilo je mnogo i ostalog pobožnog naroda. Tog dana prošle su dvie godine odkad stradamo onu plemenitu dušu koja nas je u naših nevoljah bodrila i tješila, koja nas je uviek zagovarala i branila a našoj sirotinji svuda oblato u pomoć pritekla. Tužnim srcem ostavismo hram božji sjećujuć se što smo sve izgubili u pokojniku, koliko nas je svevišnji podepsao pozvav k sebi našeg miljenika. Kao što si nam bio na zemlji prijatelj pastiru i ljubeznim otcem, zaštitnikom i braniteljem, budi nam i kod prestola božjega zagovaratelјem i posrednikom pa izprosi svomu rodu ono do čega mu ljudska zloba doći ne dade.

Vječna Ti spomen blagi naš Otče!

Odbor slavjanske čitaonice u Trstu. U glavnoj skupštini obdržavanoj dne 30. dec. 1883. bijahu izabrani novi odbor za g. 1884. Predsjednikom bi izabran iznova g. Mato Polić; u odbor sledeća *gospoda: Dr. Dukić*, Korenčan, Dr. Longino; dr. Mandić, Iv. Mankoč, Dr. Stanger; Truden, i Zavadlal. Zamjenici Iv. Bunc i A. Kulister. Revizori gg. P. Baričević, Pogorelec i Žvab.

Tršćanski „Sokol“. Dne 13. t. m. imao je tršćanski »Sokol« svoju glavnu skupštinu u kojoj se birao novi odbor za tekuću godinu. Predsjednikom bi opet izabran g. G. Vučković; u odbor sledeća gospoda: Bone, Čokeli, Drašil, Inamo, Kalister, Kerže, Lampe i dr. Longino. Družtvo je tekom prošle godine liepo napredovalo. Novih članovah pristupilo je preko 50 te jih imade sada preko 200. U blagajni ostalo je na ko neu godine gotovih 200 for.

Političko družtvo „Edinost“. U glavnoj skupštini od dne 26. decemb. obdržavanoj »al Monte Verde« pod predsjedničtvom g. Iv. Nabergoja, narodnoga zastupnika, bijaše nakom rješenja više važnih pitanjah, odabran novi odbor za g. 1884. Predsjednikom odabraše opet g. Nabergoja a u odbor sledeću gospodu: V. Dolenca, vlastnika tiskarne u Trstu; St. Nadliška, zem. poslanika u Trstu; J. Jana, kanonika iz Dolline; R. Mahorčića, župana u Sežani; Sl. Jenka, trgovca iz Podgrada; G. Starle, činovnika banke u Trstu; M. Mandića urednika »Naše Sloge« u Trstu; A Bremica, činovnika u Trstu; M. Laginju zem. poslanika u Kastvu. Za namjenike biljahu izabrani gg.: K. Lampe župan u Dolini; J. M. Vatovec veleposjednik iz sv. Ivana; A. Trobec, posjednik iz sv. Ivana; F. Smrdu posjednik u Bazovici; J. M. Malalan posjednik u Občini; F. Kljun posjednik u Trstu; V. M. Živic, inžinir u Trstu; G. Kastelec župan u Materiji; J. Dolinar posjednik u Trstu; J. Sancin posjednik u Škednju. Za družtvene povjerenike odabraše: gg. F. Žitko posjednik u Trstu; J. Požar posjednik u Rojanu; F. Balanč posjednik u Proseku; J. M. Ferluga posjednik u Gretí; A. Martelanc posjednik u Barkovljah; J. Jež posjednik kod sv. Ane. Imade se birati još nekoliko pouzdanikah, osobito iz Istre u smislu §. 14. pravilah, nu ovi će se odabrati kasnije pošto se dozna za njihovo mnienje.

Dne 13. t. m. sastao se novi odbor, da se konstituira. Podpredsjednikom bi izabran g. M. Mandić, tajnikom g. V. Dolenc, blagajnikom g. Bremic.

Preporučamo našim prijateljem, osobito u Istri, ovo toli važno družtvo, napose sada pošto su naši narodni protivnici sve sile napeli, da sličnim družtvom našu Istru raznarode, potalijanče. Tko bi želio upisati se kano član, neka se izvoli obratiti na naše »Uredničtvo« ili kasnije, na naše povjerenike.

Petarda u Pazinu. Dne 31. decembra p. 1883. na večer prasknu petarda u Pazin-gradu pred gimnazijskom zgradom; bijaše valjda namenjena gosp. ravnatelju rečenog gimnazija jer je dobio sledećeg dana preteće pismo-kano čestitku, podpisano: »il comitato«. Govori se, da je išao g. ravnatelj oblasti na ruku kod iztrage povedene proti nadobudnoj irredentističkoj mladeži pazinskoj, kao što mu to i dužnost nalagala. Prijatelj nam obećao o toj liepoj demonstraciji naših »*prosvjetiteljah*« obširnije pisati.

Pozor. Posljednjih danah prošloga mjeseca rešena je kod ovdašnjega c. k. zemaljskoga sudu znamenita civilna parnica ili proces, koji je po svojih motivih za nas dosta važan. Pred 8 godinah umrla je u Trstu bogata starica, koja je govorila samo svoj materinji jezik slovenski, jer drugoga ni poznavala nije. Nije znala ni čitati ni pisati. Pred svoju smrt htjela je razpoložiti svojim imetkom, koji je cienjen na pol milijuna forintih, te je u tu svrhu prizvala tri svjedoka, da učini pred njimi pismenu oporuku ili testament. Pozvan je bio i jedan c. k. notar, da ovjeravi podpise. Učinila je dakle sve, što zakon preplsuje. Svjedoci sastaviše oporuku u njemačkom jeziku. U toj oporuci imenovan je baštinikom njezin netjak a osim toga učinila je više zapisah ili legatah u vrednosti do 200.000 for. Zakonlti njezini nasljednici, koji bi bili došli do baštine da je pokojnica umrla bez oporuke, nisu se zadovoljili sa oporukom već su podigli tužbu, da se ista uništi a baština, da predje na zakonite nasljednike. Tvrdili su naime u tužbi, da posljednja volja sadržana u njemačkoj oporuci neodgovara pravoj volji pokojnice, jer da ona nije razumjela, što je u njoj napisano a niti da njoj nije bilo pravo protumačeno. Konačno je sud prvo molbe izrekao, da je oporuka ništotna te da baštinstvo prelazi na zakonite nasljednike. U motivih navadja se, da nisu strogo obdržavani svi zakonski propisi, osobito onaj §. 581 o. g. iz., a s druge strane da nije testamentarnom baštiniku pošlo za rukom dokazati, da su svjedoci točno u slovenskom jeziku protumačili pokojnici sve ustanove u njemačkom jeziku sastavljene oporuke, jer da ne obće poznato i da nitko nenlese, da pokojnica nije znala nego slovenski.

Ova sudbena osuda, ako i nije pravomoćna, jer ju još može promjeniti sud druge ili treće molbe, ipak je za nas od velike važnosti. U njoj je izrečeno načelo, da nevalja sve ono, što nam drugi u tudjem jeziku napišu i pročitaju. nego da i mi sami moramo znati, što i kako se piše. Iz ove osude možemo izvesti princip, neka se svaki služi svojim jezikom, osobito u poslovih od većega zamašaja.

Istarski narode! Nemoj više oporukah a niti nijednoga drugoga spisa napisati u jeziku, koji ti nije materinji; vidiš, kakovih neprilikah i tužbah imaju baštinici radi naše nesmotrenosti i slabe ljubavi do našega jezika. Onim pisarom, koji su ti dosada pisali oporuke u talijanskom jeziku, pokaži vrata pa se obrati k onim, koji znaju hrvatski pisati onako kako i ti govoriš. Ako dodješ na sud to zahtjevaj, da ti se protokol napiše u hrvatskom jeziku, jer ti nisi dužan ni podpisati ni podkrižati ono, čega nerazumješ. Kamopod išao na cesarske ili druge urede, zahtjevaj da se piše i uredje u tvojem jeziku. Tako zakon zahtjeva.

Nešto malo zakona.

Današnji dopis iz *Buzeščine* daje nam povoda, da navedemo nekoliko zakonskih ustanovah za občinske izbore.

§. 20. občinskoga reda glasi: »članovi zastupstva i njihovi zamjenici, kao i občinski savjetnici, biraju se za tri godine. Ostaju pako u službi i poslie toga roka dok se namjesti novo zastupstvo.

Drugi odsjek izbornoga reda za občine u Istri govori o *pripravah za izbore*. Tu čitamo:

§. 12. Za izbor občinskoga zastupstva sastavi načelnik točan imenik svih članovah občine imajućih pravo izbora. Na prvom mjestu imaju biti postavljeni počastni članovi, pak pripadnici občine naznačeni u §. 1. pod 2. (to će reći bez obzira na plaćanje poreza): svećenici, razni činovnici, vojnički častnici, doktori, školski ravnatelji i stalni učitelji, pomorski kapetani, onda svi ostali, plaćajući poreze, po redu kako koj više plaća. Kod svakoga imena imu bit naznačen iznos poreza. Najposlednji su oni, koji plaćaju 1 forint izravnoga poreza bez nametah.

§. 13. Na temelju toga imenika stvore se izborna tjela. Redovito tri (a to i je u občini buzetskoj).

Da se stvori ta izborna tjela, ima se sbrojiti u rečenom imeniku sve porezne godišnje iznose i razdieliti taj sbroj u tri jednaka diela. Izbornici koji doprinašaju prvu tretjinu toga sbroja, spadaju u prvo izborno tjelo; koji doprinašaju drugu tretjinu, spadaju u drugo izborno tjelo, koji

doprinašaju tretju tretjinu, spadaju u treće izborno tjelo.

§. 14. Počastni članovi i oni navedeni u §. 1. pod 2. spadaju u prvo izborno tjelo.

§. 16. Svako izborno tjelo ima jednak broj zastupnikah i njihovih zamjenikah.

§. 17. Načelnik sastavi za svako izborno tjelo posebne izborne imenike.

Ti imenici imaju biti u občini izloženi na uvid svim i svakomu najmanje četiri tjedna prije izbora, a to se mora oglasiti javnim oglasom u občini, naznačiv rok od osam dunah, u kojem se može prizvati ili reklamirati.

Odbor sastavljen od načelnika i četvorice zastupnikah izabranih od zastupstva odlučuje najdalje u trih dnevih o prizivih učinjenih u pravo vreme, i izpravlja gdje obnadje pravednim.

Proti odlukam toga odbora može se napraviti utok (rekurs) kod kotarske političke oblasti (kapitanata). Taj utok mora se učiniti najdalje tri dana poslie obznanjene odluke, izručiti rečenomu odboru, koj ga pošalje kotarskoj političkoj oblasti. Kako ova odluči, tako valja.

Osam danah prije izbora ucima se u imenicih nikakve promjene učiniti.

§. 18. Poziv k izborom ima obznaniti javnim oglasom načelnik najmanje osam danah prije nego se izabirati započme. U tom oglasu ima naznačiti mjesto, dan i uru kada imaju izabirati pojedina izborna tjela, kao također broj zastupnikah koje ima pojedino izborno tjelo izabrati. Istodobno mora to priječiti kotarskoj političkoj oblasti.

§. 19. Kotarska politička oblast ima paziti, da se na vrieme odredi sve što na izbore spada, te da se može novo zastupstvo poprimiti svoga poslovanja odmah kad izteče vrieme (tri godine) staroga zastupstva.

Pomorske viesti.

Havana 27. decembra 1883. Bark Andrea B. (prije treći Dubrovački) kap. Canussi odplovio je 23. novembra iz New-Yorka za Lisabon u Portugalu a potonuo je u atlantičkom oceanu, kao što smo već u prvom broju javili. Svi ljudi su se spasili na engleski brod Mary A. Nelson, koji ih je ovdje u Havani izkrcao. Odovud odnio ih parobrod Niagara u New-York.

Na prolazku opaženi su u atlantičkom oceanu brodovi: Ban Mažuranić kap. Forenbaher, i Florida kap. Skopinić.

Bralla 9. jen. Ostalo je u ladu u ovoj luci 5 grčkih i 13 turskih brodovah.

Havre, 11. jen. Adior kap. Skopinić odlazeć iz Tampika nasukao se je na ulazu u ovu luku. More je uznemireno. Izbavljen je nu pretrpio je veliku škodu.

Palermo 14. jen. U zalovu Castellamare kod velike oluje potonuo je brik Pavlina J., kapot. Luchanović dolazeć iz Cette. Ljudi su se svi spasili.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 14. jen. Aquilone, kap. Stipanović u 21 danah iz Mesine.

Bakar 7. jen. Ressurrezione kapet. Blažić; Tonina, kap. Andretić iz Venecije.

Rieku 4. jenara. Vinodol kap. Pobor iz Trsta.

Kurčulu 29. decembra. Amalia D. kap. Kljunak iz Venecije, te odjedrio dne 2. jen. za Carigrad.

Trst 10. jen. Sors, kap. Zazević iz Rettimo; Tacito kap. Stanger za 68 danah sa 3544 bartlah petrolija iz New-Yorka. Petka, kap. Račić za 77 danah sa žitom iz Jeski.

Novi 7. jen. Margita kap. Jelišić iz Rieke. Corinna, kap. Franjul iz Venecije; Francesco kap. Blondić iz Trsta. 9. jen. Vinodol, kap. Pobor iz Rieke.

Senj 9. jen. Catina, kap. Valentin iz Barcelone.

Salonik 5. dec. Anna M., kapet. Raičić iz Malte. 5. dec. Kobilić, kap. Kukuljica iz Pirea. 24. dec. Angjela, kapet. Paikurić iz Marsilje.

Shields 11. jen. Juno, kap. Mikulić iz Bona.

Glesgoa 10. jen. Jokai, kap. Gotbardi iz Trsta.

Kingston (Jamajka) 29. dec. Sulin kap. Uršičić iz Quadalupe.

New York 20 dec. Trojednica kap. Marochini iz Bostona.

Cipar 2. jen. Nuova Anna, kapet. Vulović iz Limi.

Civitavecchia 4. jen. Reu, kap. Jakolić iz Berdianska.

Venecija 2. jen. Emulo, kap. Javolvelli iz Salonika. 10. jen. Dušan, kap. Marokino iz Filadelfije.

Samorang 18. nov. Phison, kap. Ragusin iz Singopora.

Simons Bay 6. dec. Conte Oscar kap. Ragusin iz Kardiffa.

Bahia Blanca jen. Caterina D. kap. Drušković iz Newporta.

Swansea 6. jen. Sem. kap. Butitielić iz Genove.

Pouillac 9. jen. Pošćić, kap. Tomičić iz Rieke.

Motterbank (Otok Wight) 6. jen. Noe, kap. Gabella iz Trsta za Dunkerque.

Gibraltar 26. dec. Zante, kapet. Domini iz Arzewa.

Odjedrili iz:

Szeged, kap. Stuparić sa lesom iz Patras. Marietta W., kap. Bakarčić sa lesom u Aleksandriju. Mileva, kap. Petrović sa lesom u Patras.

Novoga 9. jen. Marjeta, kap. Jelišić za Trst.

Salonika 9. nov. Pavlina T., kap. Nikolić za Cette. 24. nov. Ida S., kap. Segura za Ruchpani. 28. nov. Guido, kap. Jeletić za Ruchpani. 5. dec. Nilo, kapet. Marinović za Falmouth. 10. dec. Trappano, kap. Merčić za Cette. 18. dec. Due Cugini, kap. Jeletić za Lagos.

Ponte de grove 5. jen. Stefanie, kap. Randić za Rieku.

Bordeaux-a 5. jen. Tri Brata, kap. Rosić za Dakar.

Bona 20. dec. Rachele, kap. Grško-vić za Philippeville.

Pouillac-a 10. jen. Padre Stefano, kap. Sinković za Kardiff.

Montevideo 7. decem. Dalmacija, kap. Vidović za Barbadoku.

Malte 30. dec. Ida P., kap. Crnković za Carigrad.

Gibraltara 11. jen. Tibor, kapet. Randić za Leith.

Rieke 3. jen. Minavra V., kap. Mikulčić za Cette; Kaiser Rudolf, kap. Giovanoiti za Ship Island.

Marsilje 30. dec. Giusto, kap. Rudoslović za St. Thomas. 9. jen. Robert, kap. Margetić za Cette. 7. jen. Pola, kap. Begna za Pointe-a-Pitre.

Bathurst-a 18. dec. Sušak, kap. Randić za Marsilju.

Payal-a Elisa kap. C. Cerčić za Havre.

P. Eads 17. dec. Dora, kap. Radoslović za Havre.

Newport-a 30. dec. Jakob, kap. Stuk za Cape Town.

New Orleans-a 22. dec. Lincoln, kap. Capponi za Havre.

B. Ayres 29. nov. Cavaliere Krapf, kap. Pendo za Jamaiku.

Faulmouth-a 4. jen. J. J. Strosmayer, kap. Randić za Leith; Tempo kap. Verona za Rouen.

Cospoli 29. dec. Giuseppe Sginoppa kap. Tunjica za Maltu; 3. jen. Teodosia T. kap. Trojanović za Maltu.

Pod kranjem stoje u:

New-Yorku 21. dec. Ardito, kap. Milić za Lisabon; Draga D. kap. Bakarčić (već odpremljen za Rieku); Regent, kap. Perić (odpremljen za Gibraltar). Trojednica, kap. Stanger (odpremljen za Gibraltar.

New-Orleans-u 22. dec. Agostino C., kap. Premuda; Unità Parantà, kapet. Suhor; Boritelj, kap. Tripković; Nimrod, kap. Jerolimić; Roma, kap. Jerolimić, svi za Havre.

Dne 9. jenara bijaše u tršćanskoj luci 40 parobroda i 64 broda na jidra.

Austro-ugarski Lloyd. Mjeseca novembra 1883. inkasiralo je ovo družtvo for. 938.826. U istom mjesecu god. 1882. inkasiralo je isto družtvo for. 912.695.

Do konca novembra prijelo je družtvo za god. 1883. for. 7.723.760.

NEUKU NAUKA.

Najbolji voćni divljaci za opitomiti. Istina je mnogogodišnjimi izkustvi dokazana, da voćke uciepljene na divljacih odgojenih iz sjemena, te posle ma kako pravilno presadjene u vrtove od početka lepo uspievaju i rode, ali nakon nekolliko godinah počmu bolovati i hirliti, dok usahnu, te riedko kad preko 50—60 godina žive, dapače i kraće vrieme, te se opet a nova moraju nasadjivati. S toga ne može čovjek nikad imati veliko i duga života plemenito drvo. Naprotiv tomu dokazano je, kad se šumski divljaci, koji pojedince u šumah rastu, opitome, da mnogo bolje uspievaju, da se razviju u veliko drvo, i tako dugo žive, da će to nezna ni najstariji čovjek u selu, kad je takvo drvo opitomljeno i posadjeno. Što se sami osvjedočiti možemo, motreći ogromna stara stabla od kruške: tepke, nekih naših sladkih jabukah i takozvanih jabukah božićnicah. Takva drveća obično ne pogibaju od nikakve bolesti, jaka su stabla, vrlo plodna i dugovieka — živu i preko 500 godinah. Naši seljaci uprav takve divjake rado potražuju i izkapaju, samo treba ih tada valjano na svodno mjesto presaditi, te posle kako su se dobro primile nakon druge ili treće godine uciepliti valjano kako treba, da im rana lakše zaraste. Zato tko može, neka nastoji, da se pobrine za šumske divjake, pak neka radi kako netom rekosmo. (S. G.)

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane cieno. Rio od f. 58—76; bolja f. 75—99. Lagnaira f. 67—75. Portorico f. 96—115. Moka f. 116-125.

Cukar življe tražen, prve Marke gotova roba od f. 27—28.50.

Ulje obično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—48. Talijansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; engleska f. 15—18.50 *Bakalar f.* 24.

Petrolj čvrsto držan po 12.25; u barilah f. 12.50—13 u sand.

Masti svinjeća prava po f. 70.—, engleska f. 58—58.50.

Slanina slabo tražena po f. 60—70. *Maslo* f. 83—95.— *Loj* f. 44.50 *Naranče* i limoni od f. 3—6 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 30.— *Grožđje* Sult. f. 21—25. *Svakve* f. 13—15. — *Gračak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15, — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 115—135 slabo tražena. —

Kože strojene f. 150—195. — *Volovske* suhe f. 45—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 60—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* slabo tražen, a cieno uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.55.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28 življe tražene. —

Pšenica Odeska f. 10.40—11. Kukuruz vlaški f. 7.25 do 7.50; *Banatski* f. 8—8.50. *Hrvatski* f. 7.50. *Raž* f. 7.50. *Zob* madjarska f. 7—7.50 *Hrvatska* f. 7.50 —8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borza: dne 15. Jenara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.40—50 isti u srebru f. 80.85—80.

Zlatna renta f. 100.85—5% aust. renta f. 94.15.

Dionice narodne banke f. 842.— Kredit f. 303.50—304.

London 10. lira Sterlina f. 120.85-121.85 Napoleoni f. 9.60—61 c. k. cekini f. 5.66-67 Držav. marke f. 59.20—40. Francezke f. 47.90—48 10.

Listnica uredničtva

Molimo gg. prijatelje i dopisnike, da nam ne zamjere ako ne nadju već u današnjem broju svojih dopisah; doći će svi na red.

Platiše predbrojem za svu tekuću god. 1884

Gg. JJ. Kršovne za sebe i prijatelje: F. B. Trviž; A. M. Pazin; J. M. Vrana; J. B. Vrana; F. A. Zagreb; Družtvo Dvorana Varaždin; I. M. Blažovci; P. V. Metlika; J. P. Senj; S. M. Samobor; S. D. Vaškut; J. A. G. Vrbnik; J. T. Opatija; J. S. Altura; G. R. Rieka; J. V. Bazovica; J. J. S. Djakovo; Dr. E. V. Djakovo; R. V. Senj; A. Kuka; The Iquique Reading Room. Iquique; J. V. Jušići; M. P. Gržšano; B. P. Malinska; V. Z. Novi; I. P. Gržšano; P. S. Rieka; B. Z. Rieka; B. A. B. J. P. A; J. J. svi u Višnjanu; F. M. Kastav; N. H. Zagreb; T. V. Karlovac; J. B. Bakar; F. P. Višnada za 2. seljnka; J. M. Rieka.

Lutrijski brojevi.

12. jenara.

Beč.	67	29	74	38	19
Grac:	74	68	44	16	92
Insbruk:	83	65	29	32	2
Temešvar:	14	17	5	90	66
Berno:	85	75	29	12	50

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dlon. vinarskog družtva u Ilioku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah, kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu.

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (u kruglje c.a 1½ Kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bleagu. Izvršavajuć naručbe po najnižih cienah.

G. Vučković,

(via S. Caterina 2. u Trstu).

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange

St. Anne

Petit Mélange

Bleu Belge

Rouge St. Pierre,

Leventо,

Brocatelle d'Espagne itd.

GIO. BATT. STELLA

Via Zovenzoni Trst.

Prosta i fina roba!

Vrlo cieno!!

PETAR SKAREL

krojač u **Sv. Mateju** kod **Kastva** preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tuskina . . . 23 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13-23 « — «
Hlače iz modroga platna . . . 1 « 50 «

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cieno!!

Prosta i fina roba!

Skladište svakovrstnih **čavlah i čavlićah za živinu, posloge podkove i druge ručne železnine,**

Petar Podgornik,

u Sežani

preporuča se svim trgovcem u **gradovih i na selu** za mnogobrojnu naručbu te obećuje, da će poslužiti robu prve vrsti po najnižoj cieni. Na zahtjev pošilje cienik. 3—1

Trgovina finih jestvinah

Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštansko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i bez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šlivovice hrvatske.

Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano podielan

Cviet proti trzanju,

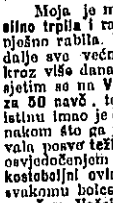

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i žilcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *ovaj* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću* uz priloženo *znamenje; t. staklenica 50 nvč*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** lekarju u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Maličk kostobolni liek** za 50 novč., te ei ga odmah naručim. I, u istinu imao je čudo ti uspjeh da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve teških bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem priznajem dakle dr. Mališev kostobolni ovlaš kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem puko najsrdačniju hvalu; ostajem štovanjem

Franc Jug,

posjednik u Šmarji kod Celja

Planinski biliński sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi

Krv čisteće krugljice c. kr. priv.,

neki smiju nejednom gospodaru manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad se utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano osobito uspješne pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-ja „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Izvanredni odgovorni urednik IVAN DANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 4. U Trstu 24. Jenara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pod.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka u cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 i za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

OJ ISTRANE![1]

Oj Istrane mučeniče!
Razvedri se der i diži;
Pruži ruku; kad ti kliče
I čestita brat najbliži.

Zar na tvoja nije vrata,
Kô i tvojih pijavica
Pokucala nova, zlata,
Nada puna godinica?

Eh, znam dobro, da si budan;
Al blaženstva gdje trag nema,
Gdje duh skršen — život trudan,
Tu najsladja rieč je niema.

Gdje nepravda krunu nosi,
Nerodice gdje je žiće,
Tu i kamen suze rosi,
A nekmoli ljudsko biće.

Kô, da svemir — vedro nebo
Na Hrvata gnjev svoj prosu,
Gdje siromah već ozebo,
Smrti, rek bi čeka kosu. —

Oh! ak' bolje ije bit neće —
Srcu reć ću, da ne kuca; —
Al šta vidim? — kolo kreće:
Napred brate! — zora puca.

Novo, glo, nam svanu lieto,
Novi glas dopire s'gora,
Novo sunce grije oto,
Nove sreće — sviće zora.

Nove i ti skupi sile;
Viek kô junak budi stavan,
Novim plamom draži žile,
U borbi je život slavan.

Tko u borbi već uztraja,
Tko dušmana na mig gleda,
Tko bdieti neprestaje,
Njegova je tad pobieda.

Za dušmana j'novo lieto
Nov na stazi korak greba,
A za tebe? — vrieme sveto,
Još svetijeg bliza doba.

I sam silnik — razum bistri,
Veli: da mu je' slabo bilo;
Vidi bo već, da u Istri
Gospodstvu mu odzvonilo.

Još ć'u sinje koj put more
Tonut sunce na okrugo;
Al do one zlatne hore
Proći vjeruj — neće dugo.

Kad će pravda Svevišnjega
Naplatiti tvoje trude;
Kada «Učka» mješte sniega,
Lovor-vienac nosit bude.

Kad i tvoje smrzle grudi,
Kô susjedne pleme kleto,
Sgrijati će, stalan budi,
Sunce jarko — sunce sveto.

Kad u lugu i dubravi,
Ne, kô sada kukavice,
Neg milozvuk u svoj slavi
Orit će se slavulj-ptice.

Kad će škavo gospodaru
Izručiti jaram robstva
Na liepom mu hvaleć daru
Oslobodit kleteg sobstva.

Oh! tada će tad iz groba
Oci naši k'nam hrliti;
Pak u gluho noćno doba
S nama radost će dieliti.

I moja će tada vila
Veselije zapjevati;
Domovina kad jej mila
Sladji bude san snivati.

Ali de tad postojano
Na braniku stoj Istrane;
Pravdu ljubeć neprestano,
I Bog s'tvoje bit će strane.

Na razstanku brate, dugo
Svaka sreća nek te prati,
Veselije nek ti drugo
Mlado lieto se povrati!

A. T

[1]) Ova mam pjesma stigla takodjer za prvi broj nu morala je radi preobilna materijala do danas izostati. Ured.

Na razstanku s godinom 1883.

IV.

Zastupnik gospodin Laginja prije nego je počeo govoriti hrvatski, rekao je nekoliko riečih talijanski, da opravda svoj hrvatski govor. On je, reče, rodjen i izgojen Hrvat, najbolje pozna hrvatski jezik, njega su izabrali izbornici hrvatski sa slovenskimi, on ima pravo u istarskom saboru govoriti tim jezikom. Tim neporiče talijanstva »plemenitog i gostoljubivog« grada Poreča. Nije govorio kao gradjanin porečki, nego član sabora Istre, koji može zasjedati i u kojem drugom gradu, a koja Istra nije talijanska.

Kad je vidio, da zastupnici neće slušati govora hrvatskoga, on je prosvjedovao proti njihovu postupku i govorio talijanski. Neki su mu to zamjerali. Mi ne. Htjeo je, da čuju zastupnici, što se je sve kod izborah dogadjalo i da pak nereku, da ga nisu razumjeli. Htjeo je nekim načinom izkusiti pravdoljubivost većine zastupnikah porečkoga sabora.

Osvjedočio se je on, osvjedočili su se svi još jedan put, da nekorisati govoriti nit talijanski za pravo Hrvatah Istre. Pokazao je svim zastupnikom Hrvatom za sva buduća vremena, da imadu govoriti u saboru Istre hrvatski. Za sad nemogu doseći svojih pravah nijednim jezikom. Govoreć pako hrvatski, spasavaju načelo, služe se svojim pravom, dovikuju jasno glasno svemu svietu, da Istra nije talijanska zemlja.

Svi talijanski i talijanaški zastupnici bili su ovjerovljeni, njih dvadeset i pet. Od petorice zastupnikah Hrvatah nisu ovjerovili trojice. Jedan te trojice bio je odsutan. Dvojica izkusili su »plemenitost i gostoljubivost« Porečanah. Zviždanjem, biesnim krikom, urlikanjem popratili su jednoga pak drugoga do stana, i sretni su bili što su unj živi došli. Cieli dan nisu se već pouzdali izaći, a sliedeći dan su tajno umaknuli, jer njim je još draga koža. Nit dvojica ovjerovljenih njihovih drugovah nisu bolje prošli. Poslie svršene sjednice izašli su oba *zajedno i sami*. Svjetina je i njih popratila do njihovih stanovah urlikanjem. I nebijaše njej dovoljno jedan put. Opetovala je dokaze svoje kult kad su išli k objedu, kad su se vra sa objeda kući, u obće opetovala je dan kadgod jih je vidjela.

To se je dogodilo, to se je dogad cieli dan *zastupnikom naroda*, osob u svakoj državi u svakoj pokrajini sv svetim, osobam koje zastupaju hiljad hiljade državljanah plaćajućih por davajućih svoje sinove u vojnike za čenito dobro, za javnu sigurnost. A g su bili predstavnici te javne sigurno Mogli su biti nepripravni u prvi moglo se je štogod dogoditi jedno zastupniku, ma i dvojici, ali četvoric razdobju više urah, opetovano, cieli to je pojmivo samo u Istri prema tom. Kotarski glavar, a njedne vla

PODLISTAK.

UBILO GA VINO

napisao **Ivan Sisolski.**

(Nastavak)

Tonka nije znala, što da reče, nego ga je molila svojim milim očima, da joj se smiluje, da joj ne gazi srce. Otac počeo je hodati kućom iz sobe u kuhinju, i držeći straga prekrižene ruke, sve je nešto mislio. Njegove su misli bile bez sumnje nevesele, jer mu se čelo bilo smrknulo. Starac je bio težko zabrinut za svoju milu jedinicu.

Djevojka bila se zagledala u Mata još pred dvie godine, i čutila je, da ga svakim danom više ljubi. Mnogo oko bi zapelo o njeno milokrvno lice, nu ona je mislila samo o svom Matu. Otac je opažao, da mu kći biva sve više tihom i mučaljivom, i da su joj oči više puta crvene od plača. Tonka bila je dobra, poslena, umna, a svi su ju žalili, što je uzdisala za Matom.

Tonka češće se razgovarala sa svojim zlatom, te molila ga i zaklinjala ga svojom ljubavlju, da nikada nestupi preko praga krčme široa Anselma. Mato bi joj u brzu ruku sve obećao, nu još bi brže zaboravio na svoju rieč. Izgovarao bi se, da su ga drugi zavell. Tonka bi plakala i plakala, a on obećivao i obećivao. Dva tjedna zatim opet bi ga ljudi našli u jarku carske ceste, poderana i zaprljana.

Nadodje i vrieme Matina odlazka iz Predgrade. Valjalo je poći u Pulj pod pušku. Gorak bijaše taj razstanak, jer se u istinu ljubljahu. Mato obeća Tonki, da će joj češće pisati, da neće polaziti zla družtva, te da će mu se ljudi čuditi, kad se kući povrati.

— Mato, moj otac dozvolit će, ako budeš dobar, govorila mu Tonka smiešeći se milo.

— Hoću, dušo, hoću dobar biti, obeća Mato i položi desnicu na srce.

— Ah, mili Mato, ti znaš koliko plačem radi tebe, reče mu tiho djevojka i pogleda ga u oči milo i povjerljivo.

— Dušo, ti me nećeš zaboraviti? upita ju on, a nije mogao maknuti oka s njezina prekrasna i tužna lica.

— Ta kako da te zaboravim, kad samo o tebi mislim? šaptne Tonka i spusti svoju liepu glavu na njegovo jako rame.

Mato ju obavije desnicom i poljubi ju usried toplih i rumenih usanah. Tonka mu drhtaše u naručju i milo ga gledaše velikim i crnim očima.

— Tri godine valja da služiš, šaputala je Tonka stišćući mu jaku desnicu.

— Proći će i to, mila Tonko. Umiri se, dušo sladka, tješio ju Mato i glačlo joj crnu i mekanu kosu nad bliedim čelom.

— Zar nećeš u to vrieme kadgodj kući doći? Tri godine, tri godine! uzdahnu Tonka i tužno mu se u lice zagleda.

— Kako da ne dodjem! Molit ću dopust, jer i meni bi težko bilo, da ne vidim toliko vremena svoje drago Tonke, kimnu Mato i ogrli ju.

— Mato .... šaptne Tonka i nemogne svršiti, što je htjela reći, jer joj zapeše rieči u grlu.

— Dušo, što mi želiš reći? upita ju Mato.

— Ako sam ti draga, a ti budi dol kao što si bio, dok nisi zalazio onomu . . . onomu . . .

Mato ju pogleda milo i sramežlji i reče:

— Ne, neću više k šioru Anselmu

Tonka mu se osmjehnu i privinu se na prsa od radosti.

— Ne, ne ću, ponovi Mato, kao čov koji se kaje.

U Predgradi na zvoniku tuklo je noći u taj par. Vjetar je šuštio medju likim lišćem granate smokve, a to li bilo je obliveno zlatnom mjesečinom.

— Mila Tonko, ne plači, šaptne Mato zadnje rieči. Držeći ju privinutu grudi, zagleda se u more, što se je spoj daleko pod strmom obalom tihoga kr I njegove oči zalište se zuzami.

Jošte im se jednom spojište usne i nim i toplim poljupcem, jošte se jedin pogledaše, a u njihovih očijuh zrcalila sva tuga i bol gorka razstanka.

Sliedećega dana otidje Mato u Pu

(Nastavit će se.)

povjerenik kod sabora bio je u sabornici dok je sabor trajao i rekao pritužujućemu se Laginji, da je nemire u saboru mogao očekivati poslie hrvatskoga govora. Što je radio poslie saborske sjednice, kad su se sramotjenja ovjerovljenih zastupnikah Hrvatah opetovala? Mi nezname, a čuli smo, da su se u Trstu u službenih krugovih tužili, da neimaju iz Poreča službenih viestih. I taj glavar još je u Poreču, a valjda će još i povjerenik vladin u saboru biti.

Občinski načelnik, jedan od onih koji su izašli iz sabora za hrvatskoga govora, jedva se je onda prenuo, kad je saznao, da i ovjerovljeni zastupnici Hrvati odilaze. U večer došao je k njim i molio jih, da za Boga neodu. Pobojao se je za Poreč.

I u Trstu i u Beču saznalo se kako se je za izborah radilo i što se je zastupnikom Hrvatom dogodilo. I oni koji se nisu obazirali na zakon u vrieme izborah i oni koji su prouzročili pogrde, odnosno koji jih nisu zaprječili, mirno sjede na svojih mjestih.

Sabor je zasjedao i bez zastupnikah Hrvatah naglo, naglo. Talijani mogli su raditi, nikim neprječeni, što i kako njim drago. Izabrali su i članove zemaljskoga odbora ili junte, i to u osobah saborskoga podpredsjednika dra. Amorosa, prijašnjega člana g. dra. Petrisa, tajnika zemaljskoga odbora dra. Bečića, i notara dra. Delbello. Izabrali su jih bez zastupnikah Hrvatah. Izabrali su same zastupnike Talijane. Dvanajst zastupnikah izabranih u izvanjskih občinah izabire po zakonu jednoga člana. Bilo jih je samo sedam. Izabran bi dr. Amoroso. Taj muž dakle zastupa u zemaljskom odboru Hrvate Istre. Velim Hrvate Istre, jer i po priznanju samog poreckog biskića, izvanjske občine su skoro izključivo hrvatske. Kako on s Hrvati misli, već i naši čitatelji toga mnogo znadu. Neće dugo petrajati, te ćemo i jedan dokument priobćiti, koj će razjasniti rukopipateljno njegov postupak sa Hrvati i njegove namjere s njimi. Za sad bilježimo, da smo čuli kako se je on češće izrazio, *da će izstupiti iz zemaljskoga odbora onaj hip, kad bude unj izabran koji Hrvat.* U tom mi naziremo znamenit jedan uzrok, zašto se je kod izborah zastupnikah izvanjskih občinah *silno potilo.* Kad su ti izbori svršili, uzdahnula je poreška teta, kao da njoj je težak kamen sa prsijuh odpao. Rekla, je da se je pisalo u novine, da će bit zastupnikah Hrvatah devet i da će izabrati jednoga člana u zemaljski odbor. To pisanje da bijaše neosnovano. Neće bit Hrvat član zemaljskoga odbora. Od Hrvatah se za stalno nike nejagmi za tom častju i službom. U načelu želili bi i imaju razloga želiti, da bude i jedan Hrvat u zemaljskom odboru. Htjeli bi znati u obće i u potankostih, što i kako radi zemaljski odbor, kako se gospodari sa zemaljskim imetkom, kamo sve idu novci žuljevah hrvatskih. Nije njim dosta čuti ono nekoliko podatakah u kojoj saborskoj sjednici.

To što se raduje teta, da ga neima, to što da bi izstuplo iz zemaljskoga odbora dr. Amoroso kad bi ga bilo, poveava želju Hrvatah, da ga bude, potvrđuje i utvrđuje potrebu i nuždu njegovu.

Medjutim dru. Amorosu netreba izlaziti iz odbora. teta se može veseliti, a Hrvati valja da čekaju, da uzmognu uviditi potanko djelovanje zemaljskega odbora — bez njih izabrana.

***

Mi se razstajemo s godinom 1883., al je nezaboravljamo nit ćemo ju ikad zaboraviti. Motreć borbu, koju je zametnuo naš narod po cielo j zemlji sa svojimi protivnici, videć kako su se oni, dotad svemogući, morali potiti, kakva sve sredstva su morali rabiti, da pobjede, mi smo se u vrieme izborah više no ikad osvjedočili, da je budućnost naša. Osvjedočili smo se, da je narod uvidio na što je spao za dvadesetgodišnjega djelovanja većine istarskoga sabora. Spasila se je u saboru starodavna čast hrvatskoga jezika u Istri. Pokazala se je moć toga jezika bjegom zastupnikah Talijanah i Talijanašah. bježali su i c. kr. činovnici, službujući u pretežno hrvatskih kotarih. Temeljite prigovore proti izborom na jednoj strani nije se uvažilo. izmišljene nezakonitosti uzelo se za istinu. I peterice zastupnikah Hrvatah bojalo se. Trojicu je sabor zabacio a svjetina obružila. Dvojica obružena nećutivši se sigurnom, zapustila je Poreč. Bez zastupnikah Hrvatah izabralo se zemaljski odbor za zemlju u kojoj ima velika većina Hrvatah. Živila ustavnost i vlada istarska godine 1883.!

DOPISI.

Dobrinj, početkom siečnja 1883.

Umačem pero, da se odužim svomu obećanju, izvješćujuć slavno obćinstvo starog mučenika, roda hrvatskoga o stvarih dobrinjskih.

Jur javih mjeseca lipnja kako su ovdje na neobičan način odabrani predstavnici obćinski; sad u kratko iztaknuti mi kako je bilo izždrieban glavar i obćinski većnici. Ako su i bile čete složne u izboru svojih predstavnikah, al predstavnici nebijahu medju sobom složni, koga da si odaberu za glavara, poklam je glavar Ivan Kirinčić izjavio, da on neprima načelničtva. Većina predstavnikah složila se bila, da odabere za glavara Ivana Jakominića Musurinčića iz Rasopasne, čovjeka razborita i neporočna, al na žalost nepismena. Jakominić nehtjede o tom nit čuti, izjaviv, da će radjo pregorjeti 100 for. globe, nego tom čašću poremetiti svoje gospodarstvo; sličnom izjavom otimno se i rotnik rodoljubivi Ivan Španjol iz Gostinja. Slavičnici koji gramzite za častju, ugledajte se u ova dva poštenjaka iz Rasopasne i Gostinjan! Jakominića i Španjola nehtjedoše staviljati na muke, a budući nekoji nepismeni hlepili za tom častju, većina odluči birati načelnika pismena, česa radi predloženo dvojicu, naime: Antona Varioln iz Dobrinja i Ivana Perovića iz Krasa. Budući je bio proti Varioli njegov vlastiti sin pop koj zagovarao svom oštrinom svoga prijatelja Perovića na uštrb svoga otca, buduć da je Perovića preporučio isti glavar Kirinčić, zato budo on za glavara odabran.

Većinom glasovah budu odabrani za većnike: Ivan Španjol iz Gostinjca, Ivan Kirinčić prvašnji glavar i Juraj Justinić, koj je kratko vrieme uživao tu čast, jer ga pokosi rana smrt. Izza smrti Justinićeve, zastupstvo odabra većnikom Antona Pavačića iz Polja. Obćinski odbor sastoji iz trijuh čelik rodoljubah za kojimi uzdamo se neće zaostajati niti sudac Perović.

Ugledno zastupstvo dobrinjsko, odmah potvrdi dosadašnjega tajnika Ivana Žica, odkroji mu plaću i usvoji jednoglasno, da *uredovni jezik bude hrvatski.*

Glavar Perović do sada u koliko se znade, uvjek je pristajao uz narod i većkrat akoprem znade dobro talijanski govoriti, ukorio bi u družtvu onoga, koj bi stao talijanski kokodkati. Varioln kao rodoljub valjda je nazirao u Perovića dobra svojstva, kad ga predpostavljao svomu ostarjelomu otcu. J. Perović kao glavar samo na narodnoj stazi može si steći dobar glas i priznanje svoga naroda, a to će lahko biti bude li uvažavao glas puka i slušao savjet svojih obćinskih većnikah Poslovica veli: »glas puka, glas Boga«. Na otoku imadomo primjera kako su prezirani šarenjaci poput Bozanića, Desantića, Bujića, Bogovića i ostali . . . Glavar Perović, lahko si hoće steći ljubav i blagoslov, ne samo puka dobrinjskoga nego svega otoka i svega roda hrvatskoga, bude li i unapred muževno branio jezik i pravice puka i naroda.

Bez zamjere, jedno bismo svjetovali sudcu Periviću, da se čuva zalaziti u Krku u kuće K. i Z. prezrene od istih Krčanah, jer najveći prijatelj njemu mora biti puk dobrinjski i narod hrvatski, a nebi bilo dobro, da mu se spočituje: »pravi mi s kim se družiš, reći ću ti kakov si«.

Iz Voloskoga kotara.

Na oko je narodu milo, da su se Jurina i Franina onako lepo opravili za novo ljeto. Najbrže će Vam Luce ali Mare pisati, da jim preporučite, neka čuvaju hajine.

Kastavsko zastupstvo da je naručilo glavaru, neka sve moguće učini, da se u korist ovih krajevah rieši pitanje o nametku radi desetine, jer je desetinu narod ovuda posve izplatio, pak zašto bi još plaćao adicional za dug, kojega neima.

Voloska crkva poljepšala se je novimi zvonici; dosta su lieni, osobito za onoga, koj je poznavao prvašnje »dimnjake«. Njegovo Veličanstvo cesar i kralj darovao je u to ime 200 forintih, premda se govori, da molbenicu nisu dosta toplo preporučili oni koji bi morali. »Austrijska Nizza« — tako mnogi zovu ovaj kraj — nije preveć sretna.

U Minakovu selu (Villa Černikovica) umro je pred nekoliko vremena gost, koj je došao na zdravlje ovamo. Mislim, da je to bio neki upravitelj imanja bogatuša Kukovića iz Hrvatske.

A u Šikićevom stanu umrla je ovih danah neka kneginja Hohenlohe.

Za nas to nije čudo, jer bogme i ovdje se mora jedanput umreti, a mi smo i prije znali, da tko je dobro »staknut«, nemore obastati ovuda, gdje je u jutro i večer zrak dosta oštar.

Južna željeznica gradi u Opatiji kuće. Jedna je od jeseni pod krovom. Veličanstvena gradnja, ali se lagano napreduje.

Na proljeće, da će kod Škrbići graditi opet neki Ruski Poljak i jedan trgovac iz Ugarske zemlje.

Pošta u Frančićih bit će opeta otvorena, ja bi rekao, da će biti i doba, i da je to već odavna moralo biti.

U Lovranščini ni sada podpuna mira, a neće ga valjada ni biti brzo.

Mošćenički plovan zamolio je kod višje oblasti, da mu se daje plaća za konja (ferdpaušal). Ili po topovščini ili po neznanju neki je pobudio u puku krivu misao, da plovan išče od puka *konja, žitalu* i *seno* i čujem da je zato dne 28. decembra prošloga bio sastanak puka u Mošćenicah, da tobože protestuje proti tomu. Oni koji su čuli, kako je u istinu ta stvar, umirili su se, al drugi još ne. Gospodin kotarski kapitan nemože nam reći, da se prove ć zabadamo u njega; vendar nam se čini potrebito upozoriti ga, da budo malo pozorniji na neke ljude, koji u naših komunih vodu muto, jer mi imamo puno toga u glavi i mučimo samo dok nismo *pristiljeni* govoriti.

Iz Buzeščine, 19. jenara 1884.

Kad je slavno uredničtvo natiskalo moj dopis u prošlom broju i povodom njegovim nas nekoliko u zakonu podučilo, vidi se, da se za nas jako zauzimlje. Tim osokoljen pišem ovaj dopis. Sva sela buzotsko obćine, koja sačinjavaju dvadeset i pet dielah ciele obćine, tuže se na obćinsku upravu. Neka nemogu dobiti soli po sniženoj cieni. Neka neimaju škole kakve bi želili. Neka neimaju nikakve škole. Najveć pak se tuže Krašani. A to su stanovnici živući na Krasu, u selih Lanišće, Brgudac, Podgnće, Praproće, Klenoščak Slum, Brest, Kropinjak, Dane, Trstenik, Raspor, Račjavas, Rakitović. Za danas zaustavljam se kod njih.

Dok nas nisu godine 1868. u Poreču usrećili su novim obćinskim razdieljenjem, ta sela imala su svoju obćinu sa središćem u Lanišću. Usljed toga novoga razdieljenja su sva pod obćinu Buzet.

Koji su to učinili, težko da su ikad u naših stranah bili. Ta sela su tri i četiri i više urah odaljena od Buzeta. A putevi su, da se Bog smiluje. Obćinari imaju svaki čas i za svaku najmanju posla kod glavarstva. Tako odaljeni i po takovih putevih, oni moraju po ciele dane gubiti, trošiti za hranu ili glad trpiti, derati obuću i odeću za svaku najmanju stvar. Dok su imali u Lanišću svoje glavarstvo, plaćali su uredno poreze od obćinskih dobarah, plaćali su svoje činovnike, plaćali su uredno sve što bijaše za potrebu, i nisu znali za kakve obćinske dugove. Od kad su se pridružili Buzetu, svako selo ima duga, i na stotine. Radi duga podazimlju se i dražbe. A tim propadaju obćinska dobra i ako stvar ovako još malo godinah potraje, propasti će posvema, i Krašani ostali će bez svojih obćinskih posjedah.

Oni su to brzo i uvidili. Već prije šest godinah napravili su molbenicu, da se odcieple od Buzeta i sastave svoju vlastitu obćinu. I pri svem njihovom propadanju njihova molba se nije uslišala. Kao da oblasti nemare za to što obćine propadaju. Dugo vremena su čekali odgovor. Napokon išli su i u Poreč, a tu njim se je reklo, da se je namjestničtvo izreklo proti njihovoj molbi, jer da neimaju osobah koje bi uredovale. Nego ako neima drugoga, ta malo valja ili ništa. Lanišćka obćina je već prije znala uredovati i upravljala je kako Bog zapovjeda. Pa kad i nebi bilo osobah vještih za današnje zahtjeve, našli bi jih. Nit druge obćine neimaju u svojem krugu osobah, koje bi uredovale, pak si jih nadju. Nit u Buzetu nije tajnik domaćina. Za plaću došao je od drugud. Za plaću dobili bi ga i Krašani.

Oni neće mirovati, dok njim se ja želja nezpuni. A oblasti neće se uviek moć protiviti toj pravednoj njihovoj želji.

Medju tim, sad još nije izpunjena. Krašani su još združeni s obćinom buzetskom, i mogli bi biti još koju godinu. Sad su skore novi obćinski izbori, a Krašani dužni su doći k tim izborom u podpunom broju. Koliko jih bude više, toliko će si prijaznije zastupstvo i prijaznijega načelnika izabrati. Nek nastoje, da izaberu takova načelnika i takovo zastupstvo, koje će bolje upravljati sa kraškimi obćinskimi dobri, dok bude Kras sdružen s Buzetom. Inače moglo bi do toga doći, da bi samo dugovah imali, kad bi sami svoji postali. Neka se nedaju prevariti od nijednoga na nijedan način. Koji nije dosad za nje dobro radio, nemože ni odsad, a nit njegovi prijatelji. Vuk menja dlaku, al ćudi nikad.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 23. jenara 1884.

Carevinsko vieće u Beču bijaše jučer otvoreno. Na dnevni red ima doći odmah prvih danah predlog Wurmbradov o državnom jeziku. Borba biti će veoma žestoka; sve stranke pripravljaju se odlučno za ovaj parlamentarni boj. S početka se mislilo, da će predlog njemačkih ljevičarah o njemačkom državnom jeziku biti na lahku ruku zabačen. Sada se stvar ponešto zamrsila jer će za taj predlog glasovati nekolicina pristašah desnice, njemačke narodnosti. U ostalom imade nade, da će predlog taj ipak biti zabačen. Pogovara se, da će donesti podpredsjednik zastupničke kuće nov predlog t. j. neka se metne mjesto njemačkoga državnoga jezika: »njemački državni poslovni jezik za centralne urede i oblasti«.

Hrvatski sabor bio je dne 20. t. m. naglo odgodjen. Razpravljalo se uprav o tom, imade li se poslati Njeg. Vel. kralju adresa i kakova da bude, kad stigne kraljevsko pismo, kojim se sabor odgadja. Za razlog tomu navadjaju poslednje burne dogodjaje u saboru. Iza odgode sastale se pojedine stranke, da se pogovore, kakovo da zauzmu stanovišće napram položaju u zemlji. Vladina stranka odlučila je medju ostalim, izdavati nov časopis koji će zastupati njezina načela. Da su se i obe opozicije posavjetovale što njim je sada raditi, netreba tekar dokazivati.

Dalmatinski italijanaši nemogu nikako pregerjeti, što njim je hrvatska stranka oduzela gospodstvo u zemlji pa ruju i kopaju gdjegod mogu. Nedavno su izvjesili po uglovih u gradu Splitu veleizdajničke napise koje je policija odmah odstranila. Vidi se odatle, da gdje nemogu italijanaši svojih nezakonitih težnjah postići zakonitim putem, tu udri demonštrirati proti državi, proti susjedom i proti svakomu koji njim je na putu. Mi se tomu ne čudimo jer smo se sličnoj igrariji naučili u našoj Istri.

Ruski ministar Giers bijaše primljen u podulju audienciju od našeg cara te istog dana pozvan na gostbu u carski dvor. U nedelju pohodio je više članovah carske obitelji i nekoje važnije političke osobe. U obće je ruski ministar svuda kamogod zalazi, najboljo susretan i primljen, što nam potvrdjuje, da su odnošaji izmedju Austrije i Rusije na bolje okrenuli.

U Srbiji podnesao je ministar-predsjednik kralju obširno izvješće o posljednjem ustanku i o uzpostavi reda i mira. Kralj je podielio mnogo odlikovanja prigodom svladanja ustanka.

Iz Italije dolaze još uviek viesti o putovanju cara Franje Josipa u Rim, nu reć bi, da širitelji tih viestih imadu većinom stranačke svrhe.

Španjolski državni sabor poprimio je

vladi protivnu adresu na kralja, te je usljed toga ministarstvo odstupilo i novo se ustanovilo pod predsjedničtvom Canovas-a.

U Francuzkoj vrije još uviek medju revolucijonisti koji šalju iz svojih sastanakah vladi i republikanskim zastupnikom razne peticije zahtjevajuć, da se promieni ustav njim u prilog.

Franina i Jurina.

Jr. Baš ove zime, Franino moj! se nekako dobro nečutim, nešto mi se vrti va glave, da sam neznam ča mi fali.

Fr. Bog te očuval, da se tebi nebi zavrtilo kako i Saulu, ki je pozval k sebi Davida, da mu s muzikom izljera vrtoglavicu.

Jur. Toga se nebojim, jer si ne razbijam glavu a ničorem, ni da ča novoga izumim ni storim, kako naš podeštat.

Fr. Čim si on razbija glavu, i ča je novoga izumil?

Jur. Mnogo si je razbijal glavu, da postane podeštat, a sad si tare glavu, kako bi se pošteno zahvalil na ovoj časti i odavna jako redko gre va podeštarija. Mukom izumil je italijanska imena, kimi krati žminjsko »kutevo« *sestiero alla necropoli*; *via centrale*; *via artiari*, *piazza del duomo*. Neznam kako Žminjci mogu trpeti ovu sramotu. Izumil je način izplatiti občinske dugove, i to s novci, ke su seljaci platili za žito, a sad si razbija glavu, kako da jih povrati, kad su rekurirali na Juntu u Poreču, ka je metnula na nje za to žito dicional, i ga plaćaju. Si je razbijal glavu, da najde kakva takva miedigа, a kad ga pronašal, obeća mu plaću od osam sto florini na leto, a nema odkud plaćati, ako neporabi i ono osam sto forinti, ki su njegovomu predšastniku ostali od dva miljara položenih puli Popića Kamuža za graditi novu školu. I kad ove konsuma *zsi tare glavu*«, kako da koncem leta odpravi miedigа odkud je došal, ili da naprti još drugi dicionni na kmete svrhu onih 68 po sto ke sada plaćaju. Opet si tare glavu, da malo tko razumije, i nije si još stekao pouzdanja. Si razbija glavu radi železničke postaje puli Pifari, ka mu nije bila dozvoljena.

Fr. A tad doista moralo mu se va glavi zavrtiti huje nego Saulu.

Jur. I zato si još za vrieme nabavil neke male orgulje, da mu sviraju i razbistre težku glavu.

Fr. Ja se ufam Jurino, da tih tebe ni trebe.

Jur. Ju mane, ter ja nisam ni Bog Žminjski ni Kastavski.

Fr. Ča ti se vidi Jure, čemu je ono svoje, da su se ovi dni oni šarenjaci va Pazine sleteli kako i gavrani na krepalinu?

Jur. Morda su prišli oglodat one magareće kosti, ke su njim ostale od zadnjeh balotacijoni.

Fr. Neki ter neki bi rekal, da su šli tamo mrežu plest.

Jur. Ča misle va »fojbe« glavoči al pasoglavci lovit?

Fr. Nemislim, već kane kako se čuje va tu mrežu nas istarske kmete zaplest pak da te nas nutre držat, dok se nezamehurimo a onput ćemo s mehurić čisti mali šarenjačići zletet.

Jur. Po Krnjela! bi se moglo trefit, da njim srčeni tu mrežu razderu pak pobegnu i da samo muhe bez glave va njoj ostanu.

Fr. Znaš pak kako su krstili tu mrežu?

Jur. Neč brnda teta porečka, da se to pletivo zove: *istarsko talijansko političko društvo.*

Fr. Očuvaj nas Bože i sveta trojica!

Različite viesti.

Tršćanska čitaonica priređuje ovih pokladah četiri zabavne večeri. Dne 20. jenara i 2. febrara tombolu sa plesom; dne 16. febrara veliki ples, a dne 23. febrara plesnu zabavu. Početak je učinjen prošle nedelje. U dvorani »Monte Verde« sakupila se je mnogobrojna kita gospodjah i gospodjicah te otmene gospode, da sprovedu ugodnu i veselu večer. Plesalo se do 3 sata poslie polnoći. Možemo bez ikakva laskanja izreći, da je ta večer izpala na obćo zadovoljstvo. Dobar znak za sledeće zabave.

Tršćanski Sokol razašilje poziv na veliki ples koji će se obdržavati dne 26 t. mjeseca te na maskirani ples urečen za 26 febrara. Prve večeri plesati će se krasni hrvatski ples »Kolo«.

Družtvo „Zvonimir“. Upravni odbor hrv. akad. družtva »Zvonimir« u Beču zahvaljuje se ovim najsrdačnije veleštovanomu g. Marku Jelinieku, što je veledušno poklonio krasnu sliku Kikercčevu »Zadnji časovi Zrinjskog - Frankopana«.

Nadalje se zahvaljuje sliedećim uredničtvom, koje nam bezplatno šalju dotične časopise: »Naša Sloga«, »Sloboda«, »Pozor«, »Narodne Novine«, »Narodni List«, »Katolička Dalmacija«, »Sarajevski List«; »Stekliš«, »Narod«, »Svjetlo«, »Hrvatska Vila«, »Napredak«, »Iskra«, »Hrvatski učitelj«, »Občinar«, »Viestnik hrv. arch. družtvaa, »Liečnički Viestnik«, »Šumarski List«, »Nada«, »Bič«, »Vragoljan«, »Agramer Zeitung«, »Tribüne«, »Parlamentär«, »Vaterland«.

BEČ, 15. jenara 1884.

predsjednik: tajnik:
Velimir Deželić, *Angjelko Brunšmid.*

Pišu nam iz Lindara, da tamošnji poltalijančenici nedaju nikako mirnim gradjanom mira. Jedna ovdašnja hrvatska obitelj slavila je domaće slavlje a to biljaše zazorno našim nemirnjakom te htjedoše pošto poto izazvati nered ili što gorega.

Naši ne odgovorišе na prostačka izazivanja jer kad bi bili htjeli izazivače dostojno nagraditi, premalo bi bilo u naših šumicah ljeskovačnih a k tomu nije bilo vredno u smetište dirati, da još više nezaudara. Ovaj put su prošli čitavom kožom nu nek se paze, da nam naša odveć miroljubiva ćud neprekipi jer tad ćemo bez miloserdja izgrednike kazniti pa makar još više pijani bili. Pijan čovjek nek ide spavati a ne dirati u mirne, ljude i ktomu rukami na nje navaljivati što odaje njihovu plemenitu *»talijansku civilisaciju«*

Buzećanom. U posliednjem broju donesli smo nekoliko ustanovah za občinske izbore. Nije toga mnogo al je one ipak tako važno, da bi morao svaki izbornik one točke dobro poznavati. Kako čujemo bližnju se u buzećšini občinski izbori, toga radi upozorujemo za vrieme naše prijatelje i rodoljube, da pročitaju i protumače narodu one ustanove, da budu narodu pri izboru na ruku, da ga rukovode i upućuju. Dosta su se već u toj občini nagospodovali nepozvanici pa bi već bila doba, da dodje občinska uprava u bolje i sretnije ruke, u ruke koje će raditi za obće dobro občinara a ne za *»poročki konsorcij«*, ne za pojedine osobe. Bude li se vršio zakon pri izborih, budu li naši izbornici vršili svoju gradjansku dužnost, bit će bolje občini i občinarom. Tri godine su duge. U to vrieme može se učiniti mnogo dobra i mnogo zla. *Buzećani!* birajte izmedju jednoga i drugoga.

Razpis učiteljskih službah. Čitamo u talijanskih, njemačkih i slovenskih novinah, da su otvorena sledeća učiteljska mjesta u pol. kotaru Volosko.

1. Mjesto učitelja III. reda u Brezovici sa slovenskim učovnim jezikom.
2. Mjesto učiteljice III. reda u Rukavcu.
3. Mjesto podučitelja u Kastvu;
4. Mjesto podučiteljice u Sv. Mateju; poslednja tri su sa hrvatskim učevnim jezikom. Molitelji imadu podati svoje molbe u roku od 4 čednah od 10. jenara počam.

Do sada nam je pošiljalo kotarsko školsko vlеće razpis za slične službe; sada nas je mimoišlo. Moguće da je to u interesu našeg školstva! Nepojmljivi su tvoji putevi o gospode!

Bačve kod Poreča. Tuži nam se prijateljah iz Porešćine kako tamošnji kramarići ili trgovčići sa našim jadnim seljakom postupaju. Stogod dopelja na trg htjeli bi od njega skoro badava kupiti a ono što on od njih traži, to mu za skupe novce prodavaju. Hrvatski s njim neće da razgovaraju jer je za civilizirana Krnjela (!) sramota ako šćavunski progovori.

Imade naših kmetovah koji su posvema u rukuh tih trgovčićah. Sirota počme sa puprom i solju; Krnjel nudja i sili a uz to piše kako mu se hoće u svoje knjige. Kad uvidi, da je kmeta dobro ošišao, zahtjeva, da mu dug plati (taj dug uz velike kamate naraste ogromno), pošto toga seljak radi loših letinah učiniti nemože, dodje njegov posjed pod bubanj. Imademo u našem kotaru na stotine primjerah, kako su se dovandrali, siromašni, goli i bosi Krnjeli za malo godinah ohogatili, dakako sve na račun našeg neukog seljaka.

Preporučamo toplo našim kmetovom, da se čuvaju takoviu trgovčićah kano žive vatre. Zalazite rodje u gradove a kad vas već na to sila goni, radje skočite u poveći grad, gdje ćete za gotov novac cienju i bolju robu dobiti.

Iz Rovinšćine. Moj Todore svaki dan na gore! Naši občinski odnošaji su toli kukavni i žalostni, da mora čovjeka srce zaboliti čim na nje pomisli. Bivše male občine, spojene sa gradskimi občinami mjesto da napreduju, nazaduju danomice. Kod izborah občinskih uzimlje se malo ili ništa obzir na vanjske podobćine te bivaju izabrani većinom gradski izbornici, Šarenjaci i Krnjeli. Oni biraju opet svoje činovnike koji mrze vanjščake i preziru njihov jezik. Občinski dohodci troše se na mnogobrojno občinsko činovničtvo, a što njim preostane, na poljepšanje gradskih ulicah i trgovah na svetkovine i muzike. Ovdje vrledi ona stara hrvatska: »da gospoda ostriža sela pa sašiju gradu halju.« Za izvanjske izbornike, za njihove težnje i želje nitko nemari; njih se pozna samo kod izbora. Uprava občinska je obično u stranačkih rukuh koje rade hotomično na propast izvanjskih občinarah, na propast nesretnog *»žćava«*.

Občinskim imetkom gospodari se svakojako ali najveć naopako; občinsko imanje dolazi skoro u svakoj takoj občini pod bubanj, jer občina nesmaže novacah, da plati razne poreze. Občinski računi ne polaže se redovito a kad se polože, nepregledavaju se točno.

Imade podobćinah na rovinjšćini, koje su prije kano samostalne, sve tekuće troškove namirivale; uzidale bi po koju crkvu ili školu. Danas kubure i propadaju obćine i podobćine. Mi ne upravljamo s njimi van naši narodni protivnici. Na nje pada sva krivnja; oni će odgovarati Bogu i vrlemenom ljudem, za našu nesreću.

Nemožemo dosti preporučiti našim seljakom, našim izbornikom, da se nedadu varati prigodom izborah. Da njim govorimo od srca, za njihovu korist, uviditi će lahko, ako promisle, na što su spale naše lieпe obćine odpotlo gospodare a njimi naši protivnici. Svaki je kovač svoje sreće!

„Koledar i Kažiput Trsta“ o kojem bijaše na ovom mjestu govora već se razašilje. Knjiga je veoma lieпa ktomu koristna. Izašno je do sada samo koledar i kažiput; drugi će dio izaći početkom febrara. Oba diela koštaju 80 nvč.; I. dio 50 nvč. Tko bi želio ovu lieпu knjižicu, neka se obrati na našeUredničtvo.

Martinšćica na otoku Cresu. Ovih danah razstasmo se sa velečastnim g. Konradom Žgaličem bivšim predstojnikom manastira sv. Jerolima na našem otoku. Bio je to tužan razstanak. Dieliti se od onako plemenite duše, uzor svećenika, čelik rodoljubal Svaka naša riečpri razstanku bijaše slabašan izraz naših čuvstvah i osjećajah. On nam je bio i učitelj i savjetnik, otac i majka. Koliko ga je ljubio narod, pokazao je pri njegovom razstanku, a da su gа cienili njegovi poglavari i braća, svjedoče nam tolike časti koje je kroz mnogo godinah obnašao. Višegodišnja bol prisili ga odreći se službe i časti te povući se u zasluženi mir na susjedni otok Krk. Prevriedni predstojničel pratila Te ruka Svevišnjega na svakom putu, da budeš i nadalje dika vjeri i svomu redu, ponos i obrana narodnosti našoj. Razsviljeni za Tobom, šalju . Ti ovaj iskreni izliev ožalošćenih srdacah te Ti kliču još jednom s Bogom ljubezni otče! Stanovnici Martinšćice.

Naše pošte. Ne prodje dan, da ne dobijemo više reklamacijah i tužbah od naših predplatnikah radi silnog nereda na poštah. Čitavi paketi našeg lista idu izgubljeni ili se šalju natrag jer neće da znadu nekoja gospoda činovnici gdje se nalaze nekoja mjesta hrvatski pisana. Pred nami leže tri iztiska drugog broja; na svakoj pasici je čitljivo (za svakog normalca) napisan naslov i pošta kao: Osiek-Hrvatska, pa su ti nesretni brojevi putovali u: *Oswiecim u Poljskui* Ovdje preastaje neznanje, tu mora biti zlobe. U Istri je još mnogo gore, a to se dade protumačiti tim, što dolazi naš list u ruke poštarom, koji bi nas i naš list u žilici vode utopili. Neznamo u istinu čemu da plaćamo poštarski biljeg? Koliko nam se timi neredi zadaje suvišna troška i krade skupocjena vremena, neće valjda dotična gosgoda ni sanjati. Ili se možda ide za tim?

Štipendija. Početkom tekuće školske godine 1883—84 ima se podieliti jedna državna štipendija od godišnjih 84 for. za koju predlaže prositelje preč. tršćansko-koparski ordinarijat. Ovu štipendiju mogu dobiti djaci občinah istarskih (bez otokah), koji se kane posvetiti svećeničtvu. Molbenice providjene krstnim listom, svjedočbom o cjepljenju kozicah i o siromaštvu, školskimi posledjnih dvih tečajah, te dokaz, da pripadaju kojoj od občinah istarskih, imadu se poslati preko dotičnih školskih ravnateljstvah c. k. namjestničtvu u Trstu u roku prvih dvih čednah iza početka drugog školskog tečaja.

Štipendije iz zakiade biskupa Dobrile. Početkom drugog tečaja tekuće školske g. 1883—4 jesu tri štipendije gornje zaklade u vriednosti od 112 f. a. v. za podieliti. Usljed želje zakladatelja, mogu uživati rečene štipendije djaci iz rodbine i to najprije bližnji zatim dalnji. U slučaju, da nebma rodjakah, podieliti će se rečene štipendije drugim djakom iz Istre, pri tom imadu pako siromašni seljački sinovi slavenske narodnosti prednost. U ostalom vriede kod podieljivanja ovih štipendijah obstojeći zakoni i propisi. Pravo podieljivanja pripada namjestničtvu u Trstu. Štipendiju vuče se na dva puta t. j. za I. tečaj 15. oktobrom, za II. tečaj 15. aprilom svake godine. Prositelji imadu poslati molbenice providjene krstnim listom, svjedočbom o cjepljenju kozicah, zatim školskom svjedočbom drugog tečaja prošle i prvog tečuja tekuće g., dokaz rodbinstva sa zakladateljem i drugih gore navedenih zahtjevah — putem predpostavljenih gimnazijalnih ravnateljstvah u roku od dva čedna iza početka II. tečaja tekuće školske godine.

Velika kradja na pošti. Kako javljaju 5. o. m, iz Budimpešte, počinjena je toga dana u večer na ondješnjoj glavnoj pošti velika kradja; ukradena je naime željezna novčana skrinja u kojoj je bilo dvjesta biljadah forintah. »Wiener Allg. Zeitung« priobćuju se o tom ove potankosti: Kod glavne pošte obavljen je danas obračun sa poštarskim glavnim uredom u toliko, što su se iznosi, koji su ovdje predani poštarskimi naputnicami imali u Beč odpremiti. U tu svrhu poslagani su ti iznosi u željezne skrinje a dvoja poštarska kola imala su da skrinje sa novci te ostale pošiljke odvezu na kolodvor austro-ugarske državne željeznice. Prva kola odpremljena su u redu. Kad su se druga kola imala natovariti, opaziše dotični organi, da je iznenada nestalo novčane skrinje sa 200.000 for., govori se pače sa 240.000 fr. Kradja počinjena je u nekoliko časovah. Zatvoreni su odmah četiri sluge, no taje odriešite. Redarstvo uzburkalo se silno, tražeći tate. Gradski nadkapetan Thaisz vodi osobno iztragu. Medju ukradenim bilo je navodno i starih probušenih notah.

Katastrofa u Napulju Velika nesreća potresla je napuljskim gradjanstvom, koje je veselo prolazilo ulicami.

U tako zvanu Vico Afflitto imade zabitna kućarica, u kojoj je stanovao Salvatore Galateo sa svojom obitelju. Galateo pravio je kriesove za Božić, te ih čuvao u obližnjoj sobici. Na jednom iskra, ne zna se odakle nastala, zapali barut. Stade silno praskanje kano tutnjava gromovah.

Zidovi obližnjih stanovah pukoše. Na polju neopisiva strava. Sve se dalo u bieg, ter poznatvaralo kuće. Al odvažni radnik, po imenu Gennaro Bisogno, skoči, ne mareć za svoj život, u vatru, te prisplje još na dobu pograbiti neku ženu. U nesretnici, pretvorenoj u ugljen, razpoznaše majku Galateove supruge, Fortunatu Mognano.

Srčan Bisogno pohrli zatim u manju sobicu, te izvadi mrtvu, 25-godišnju djevojku, Concetta Esposito, sestru Galateove supruge i petgodišnjega dječaka, takodjer, pretvorena u ugljen.

U taj par začu se na dnu sobe jauk; junačina radnik baci se po treći put u vatru, i izadje slavodobitno pokazujuć prestrašenomu občinstvu desetmjesečno čedo, živo, ali izgoreno tako, da neće ostati na životu.

Pomorske viesti.

Gibraltar, 15. jen. Brik Pola, kapetan Begna ploveć iz Marsilje za Ponte-a-Pitse prisplo je amo izgubiv jidra i protrpiv druge manje škode.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Odjedrili iz:

Trsta 16. jen. Nikoletta V., kapet. Petrović sa ljesom za Kandju. 17. jen. Vajale, kap. Mijotti sa ljesom za Nizzu. 15. jen. parobrod Dubrovnik, kap. Podić za Dubrovnik.

P. Eads 29. dec. Šesti Dubrovački, kap. Suhor za Havre. 1. jen. Unita Parentà. kap. Suhor zu Havre. Roma, kap. Gerolimić za Havre.

S. Nazaire 9. jen. Plo, kap. Peršić za Kardiff.

Marsilje 14. jen. Paolina T., kap. Nikolić za Cette. 16. jen. Vjeran, kapet. Randić za Rieku.

Kingston-a (Jamajka) 22. decemb. Sulin, kap. Uršić ze Europu.

Plymouth-a 13. jen. Enrica, kap. Stipanović za London.

Rieke 12. jen. Rosanca, kap. Sillé za Kurčolu. 14. jen. Szapary, kap. Jeletić za Trst. 14. jen. Slavni Filip, kap. Unković za Kurčolu. 15. jen. Moise Montefiore kap. Matković za Cette. 18. jen. Else, kap. Gerbac za Cette. Marietta, kap. Legac za Gravozu. Zora, kap. Sočić za Zadar.

New-Yorka 31. dec. Crono, kap. Raičić za Gibraltar. 31. dec. Zvonimir, kap. Bielovučić za Genovu. 29. decembra Dvanaesti Dubrovački za Rangovu. 3. jen. Ardito, kap. Milić za Lisabon. 4. jenara. Prima Donna, kap. Matijević za Mali Lošinj. 5. jen. Trojednica, kap. Marokini za Aveku.

Nuovi N. Orleans-a 12. jen. Agostino C., kap. Premuda za Havre. 4. jen. Alberto, kap. Cragnez za Havre. 15. jen. Nimrod, kap. Zerolimi za Havre.

Sv. Elene 2. dec. Esempio, kap. Petrina za Swanseu.

Ankone 8. jen. Protetto, kap. Šeplé za Rieku.

Ponte de Grove, 13. jen. Tri brata, kap. Rošić za Dakar.

Mobile 2. jen. Jednunaesti Duprovački kap. Knežević za Liverpool.

Newport Mon 12. jen. Marino, kap. Zenković pod krcanjem za Trst.

Kardiff 14. jen. Rebecca pod krcanjem za Capo-Verde.

Mesine 12. jen. Ellade, kap. Jadrošić za Trst.

Gibraltara 16. jen. Barone Kemeny. kap. Strk za Bordeaux.

Queenstowna 16. jen. Emma, kap. Pendo za Bristol.

Motterbank-a (otok Wight) 15. jen. Carmella, kapet. Pollić za Buenos-Ayres.

Montevidea 12. dec. Olga T., kap. Skopinić za New-York. Meta, kapet. Stangher za New-York.

Cette 17. jen. Gregorius, kap. Antončić za Trst. Industre. kap. Sodić za Trapani. Capriorno, kap. Pesely za Trapani.

Rio-Janeiro 25. dec. Ave, kap. Radoslović za Rio-Grande.

Kurčule 15. jen. Esau, kap. Krističević za Smirnu.

Palerma 14. jen. Sagittario, kap. Kiselić za Rieku.

Na prolasku.

Gibraltar 10. jen. Giusto, kapet. Radoslović iz Marsilje za sv. Thomas. 11. jen. Edvige, kap. Simunić iz Genove.

Capo-Sapes 6. jen. Conte Geza Szapary, kap. Dubrović iz Rieke za Bordeaux.

Dojedrili u:

Montevideo 12. dec. Folila, kap. Gramenadi iz Newcastla.

P. Eads 1. jen. Podesta Bazzoni, kap. Müller iz Matangas. 2. jen. Formosa, kap. Skopinić iz Marsilje. Emilia T., kap. Radoničić iz Lisabona. Deveti dubrovački, kap. Jasić iz West-Hartlenpool.

Antwerpen 13. jen. Milan, kap. Vukasović iz Juve.

S. Thomas 22. dec. Hiperion, kap. Car iz Marsilje.

N. Orleans 28. dec. Sansone, kap. Capponi iz Cape Town.

Rieku 12. jen. Adria, kap. Pascoletto iz Glasgowa. Balkan, kap. Flamin iz Aleksandrije. 17. jen. Novi Klas, kap. Keršić iz Cresa.

Pouillac 9. jen. Ireneo, kap. Tian iz Rieke.

Genovu 11. jen. Trapparo, kapetan Merčić iz Salonika.

Algeri 6. jen. Trino, kap. Vidulić iz Trsta.

Rouen 10. jen. Tempo, kap. Verona iz Buenos-Ayres. 8. jen. Jokul, kap. Gotthardi iz Rieke. 17. jen. Tibor, kap. Randić.

Malta 3. jen. Pietro Boscovich, kap. Kalugjerović iz Smirne. Giacomina, kap. Tomašić iz Cipra.

Bremerhaven 9. jen. Ljubidrag, kap. Knlafatović iz Trinidad-a.

Barbadoc 23. dec. Ukraine, kap. Mirković iz Malte. 27. dec. Vincenza, kap. Poščić iz Buenos-Ayres.

Dunkerque 11. jen. Noe, kapet. Buntielić iz Rieke.

Leith 12. jen. J. J. Strosmayer, kap. Randić iz Smirne.

New-York 4. jen. Tilde, kap. Colazio iz Rieke. 5. jen. Kraljevica, kapet. Gudac iz Lisabona. 6. jen. Saggio kapet. Budinić iz Lisabona. Vila, kap. Stanos iz Lisabona.

London 16. jen. Enrica, kap. Stipanović iz Bongie.

Marsilju 17. jen. Maratona, kap. Gojdanić iz Tolona.

Havre 16. jen. Deseti Dubrovački, kap. Marinović iz N. Orleans.

Aleksandriju 8. jen. Irene, kap. Paskvan iz Trsta.

Falmouth 19. jen. Cibele, kapet. Kozulić iz Salonika.

Cette 18. jen. Paolina T., kap. Nikolić iz Salonika.

Odpremljeni.

New-Orleans 29. dec. Unita Parentà, kap. Suhor za Havre. 2. jen. Sator kap. Minio za Trst.

U Trstu bijaše dne 17. jenara 107 brodovah. Od tih austrijanskih parobrodah 31, brodovah na jidra 27.

NEUKU NAUKA.

Sir izvrstna hrana. Sir hrani više nego meso. Funta sira i pol funte muke ili kruha hrani toliko, koliko dvie funte mesa. Od sira tvori se u tielu meso, krv i jakost. To znadu veoma dobro Englezi i Amerikanci. U Englezkoj porabi se na godinu 300 millona, u sjevernoj Americi 200 millona funatah sira. Samo kod nas u Europi ne uživa sir (i mljeko, one vriednosti koja ga ide. Mljeko je prva hrana svakog čovjeka, svakog sisavca. Nu mljeko mora se pretvoriti u sir, hoće li da djeluje, a to se dogadja u našem želudcu. Svakako je dakle bolje, ako se odrasli hrane odmah sirom. U naših gradovih a gdješto i na selu, ovatu nesretne rakijašnice, dočim imadu Amerikanci mjesto njih, mlječnice t. j. dućane gdje se pije i prodava mljeko. Morali bismo i u tom slediti napredne Amerikance pak bi naši niži razredi pučanstva k sebi došli, ojačali bi na duhu i tielu i nestalo bi u mnogoj obitelji biede i nevolje koju često prouzrokuje piće rakije i sličnog smrada.

Dovažanje žita iz Amerike u Europu. Amerika šalje godimice na Europska tržišća silne proizvode zemlje a medju timi zauzimlje najvažnije mjesto žito. Prošle godine doveženo je iz Amerike u Europu 48,247.023 hektolitarah pšenice; 500.491 hektolitarah žita; 107.049 hektolitarah ječmena; 99.239 hektolitarah zobi i 5,441.776 hektolitarah kuruza. Iz ovih podatakah uvidjamo, koli je europejskoj trgovini sa žitom pogibeljna Amerika, a gdje su ostale plodne kojih se dovaža na milione hektolitarah.

Bratovščina hrv. ljudi
U ISTRI.

Fabris Antun župnik, Gologorica 4 f. — Pučić Ivan, Lindar 30 n. — Stofanutti Ivan Lindar 70 n. — Marjanović Vinko, Veprinac 2 f. — Šuftić Franjeu, Klana 1 f. Tepper Ferdinand n. k. šumski komisar Volosko 2 f. — Dubrović Vinko, kapelan sv. Matej 1. f. — N. N. Kustav 63. n — Gojtan Franjo, kapelan Opatija 2. f. — Jurković Ivan, Poreč 2 for. — Mohorvičić Franjo djak Kučeli 50 n. — Zahija Petar djak Senj 50 n. — Kraljić Ivan duh. pom. Pazin 2. f. — Valčić Franjo pom. kapetan Moščenice 1. f. — M. L. Moščenice 1. f. — S. M. 1. f. — Grašković Mate duh. pom. Moščenice 1 f. — Velikonja Barbara kuharica Moščenice 1 f. — Dukić Antun djak Rubeši 50 n. Marčić Iv. Maks tajnik, Senj 1 f. — Vuić Izidor trgovac Senj 1. f. — Masarini Vjekoslav brijač Senj 1. f. — Vlah Vinko č. stražar Peroniči 40 n. — Srećec August bogoslov Zagreb 13 for. 60 n. Buršić Antun kmet, Čabrunici 1. for. 60 n. — Dubrović Mate, Peroniči 50. n. — Pošćić Josip djak Veprinac 40 n. — Defar Šime pojednik Tinjan 50 n. — Križmanić Šime 30 n. Crvar Toma kmet 30. n. — Rimanić Antonija 30 n. — Turčinović Antun Tinjan 50 n. — Stražimir Dragutin župnik, Dolnja Zelina doplatio kao utemeljitelj 5. for. — Sila Matija župnik Repentabor 2 f. — P. A. M., Vrbnik 1 f. — Ivan Božanić Antonov Vrbnik 30 n. — Josip Harbić pok. Josipa Vrbnik 30. n. — Ivan Grašković pok. Mata Vrbnik 33 n. — Lucija ud. pok. Iva Volarića Vrbnik 30 n. — Fran Volarić gimnazijalne Vrbnik 30 n. — Niko Illić, župnik Dubašnica 1 f. — Franjo Rode. učitelj Dubašnica 1 f. — Petar Bogović župnik u miru Dubašnica 1. f. — Matej Justinić, kurat 1. f. — Ive Juranić, kmet Dubašnica 50 n. — Mate Kraljić kmet Dubašnica 50 n. — Pere Bogović, Ivanov Dubašnica 30 n. — Pere Turčić Perov Dubašnica 30 n. — Gj. Miletić župnik Kuterevo 1 f. — Bratulić župnik Trst 2 f. 50 n. Podreka A. gimnazijalne 50 n. Skrlj J. Obćina 1 f. — Bogdan Bertić račun. savjet. Sarajevo kano utemeljitelj 1. rok 10 for. —

Lutrijski brojevi.

19. jenara.

Trst	43	56	88	82	28
Linc	71	36	40	12	52
Ofen	37	40	31	80	72

23. jenara.

Prag	30	16	90	38	77
Lavov	39	63	86	76	20
Hermanstadt	20	59	81	22	74
Insbruk	13	17	35	38	33

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane cene. Rio od f. 58—76; bolja f. 75—99. Laguaira f. 67—75. Portorico f. 96—115. Moka f. 116-125.

Cukar življe tražen, prve Marke gotova roba od f. 26.50—28.50.

Ulje obično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—48. Talijansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 12·25; u barilah: f. 12·50—13 u sand.

Mast svinjeća prava po f. 70.—, englezka f. 58—58·50.

Slanina slabo tražena po f. 60—70. *Maslo* f. 88—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 3—6 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnaci* f. 39.— *Grožđje* Sult. f. 24—25. *Smokve* f. 13—15. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 115—135 slabo tražena. —

Kože strojene f. 150—195. — *Volovske* suhe f. 45—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 60—115. *Zečje* f. 24—35. *Lisje* slabo tražen, a cjene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.55.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28 življe tražene. —

Pšenica Odeska f. 10.40—11. Kukuruz vlaški f. 7. 25 do 7.50; *Banatski* f. 8—8·50. *Hrvatski* f. 7·50. *Raž* f. 7·50. *Zob* madjarska f. 7—7·50 *Hrvatska* f. 7·50 —8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borza: dne 27. Jenara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.40—50 isti u srebru f. 80.35—80.

Zlatna renta fr. 100.25 aust. renta for. 80—80.10 5%, austr. renta f. 94.75.

Dionice narodne banke f. 842. — Kredit f. 303.50—304.50.

London 10. lira Sterlinga f. 120.90-121.50 Napoleoni f. 9.60—62 c. k. cekini f. 5.66-67 Državn. marke f. 59.70—60. Francezko f. 47.90—48 15.

PONUDA

Nudja se kapital od for. 30,000 u banknotah na kuće u *Trstu* uz prvu hipoteku. Može se dobiti i u manjih svotah ipak ne manje *od* 10.000 *for.* Interes 5%. Novce se dobije odmah.

Pobliže viesti dajo administracija našega lista: *Via Torrente tiskara V. Dolenc*

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srienskog dlon. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah, kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu.

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (u krugljo a c. 1½ Kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižijih cienah.

G. Vučković,

(via S. Catérina 2. u Trstu).

Svoji k svojim!

Krojačija

nasliednikah pok. Ljudevita JELUŠIĆA,

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **mužke robe po najnovijem kroju.** Naručbe primaju se i izvana i obavljaju točno po naznačenoj meri poštom.

Uz civilnu odjeću radi se i **uniforma.**

Roba dobavlja se iz moravskih tvornicah i zaračuna u cienu, koju ista tvornica računa.

Prodaju se ljubljanske jakete za decu i odrasle, jeftinije nego ih prodaje sam Ljubljančan na sajmovih.

Muštre daju se svako doba na ogled.

Naručbe prima upravitelj

K. Jelušić.

Prosta i fina roba u dobru cienu.

Cieni, da se nije bojati konkurencije!

Prodaju se i novije hrvatske knjige.

FRANJO DUKIĆ

trgovac,

Kastav u Istri.

Preporuča p. n. občinstvu u mjestu i okolici svoj novo otvoreni dućan

jestiva i drugih potrebščinah.

Prodaje se vrlo cieno.

U istom dućanu dobije se i

„Naša Sloga" 5 nvč. broj.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange.

St. Anne

Petit Mélange

Bleu Belge

Rouge St. Pierre,

Leventо,

Brocatelle d'Espagne itd.

GIO. BATT. STELLA

Via Zovenzoni Trst.

Trgovina finih jestvinah

Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštansko pouzeće u pak tih od 5 kila **franko i brez svako troška vozarine i minice** (dacije) p komotskih jestvinah, konservah, fi domaćih i tudjih kano i pravo šliv vice hrvatsko.

Poveće naručbe biti će odpre ljene iz skladišta po najnižih cien

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno

☛ Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se taj lijek p dr. Maliću smatrati kano padielan

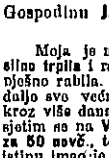

Obranbe znamka) *proti trzanju po dr. Mališ uz priloženo znamenje; f. staklenica 50 nv*

Cviet proti trzanju

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lijek pro kostobolji i reumatizmu, t zanju po udih, bolesti križu i živcih, otekli, utvrd nuilm udom itd.; ako rabi i kratko vrieme pro stane posvema trzanje, št dokazuje množina zahval nicah. Traži se samo *ove*

☛ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju.** lieka u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na noc silno trpila i razno domaće liekove bezu ljesno rabila. Pošto se je pako bolest š daljo sve većma pogoršavala a ona ol kroz više danah više na nogu stati mogla sjetim se na **Vaš dr. Mališek kostoboljni lie za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. istinu imao je čudo it uspjeh da se je majk nakom što ga je kratko vrieme upotrebl vala posve težkih bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem priznajem dakle dr. Mališe **kostoboljni cviet** kano izvrstan lijek to g svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **pre poručam.** Vašoj blagorodnosti izričem pak **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Franc Jug,

posjednik u Šmarji kod Celj

Planinski bilinski sirop kranjski, izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolj prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 6 nvč. Korisatniji nego li svi u trgovini nalazeći siropi

Krv čisteće kruglјice c. kr. priv nebi smjele unijednom gospodarstvu manj biti; one su već tisuć puta pomogle ka je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jet njih i bubrežnih bolestih; u škatulah 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah for. 5 novč., Razašilje se samo jedan motak

☛ Gori navedene specijalitete, ko su mnogoljetnim izkustvom kano **osobi uspješne** pripoznate, imade sviek čiste zalogi i razpošilja odmah poštarskim po zetjem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „P samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC

Broj 5. U Trstu 31. Jenara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak, Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; ili u slučaju opotovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napuštnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše : »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebilježovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Državni jezik.

U carevinskom vieću u Beču započela je dne 24. tek. mj. razprava o predlogu zastupnika Wurmbranda i njegovih njemačkih drugovah. U političkom pogledu osvrnuli smo se već nekoliko putah na taj predlog. On sastoji u tom, da se zakonom priznade za sve zemlje i pokrajine zastupane na carevinskom vieću, njemački jezik kano državni jezik.

Nekoje europejske države, da neidemo dalje — imadu svoj državni jezik. Tako je u Italiji, Francezkoj, Ruskoj, Španiji itd. itd. Nu taj jezik nije zakonom, već potrebom priznat. U tih državah stanuje većinom samo jedan narod, jedna narodnost. U Austriji nije tomu tako. Uz 8 milionah Niemacah, živi u našoj državi preko 14 milionah Slavenah, neračunajuć amo druge manje narodnosti. Austrijski Niemci (lievičari) u carevinskom vieću zahtjevaju, ni više ni manje, nego da priznade ta ogromna većina slavenskih i inih narodnostih, njemački jezik kano državni. Imade li tomu kakva razloga ili temelja, da i negovorimo o pravici i ravnopravnosti, koja je priznata S. 19. državnih temeljnih zakonah za sve narodnosti, živuće pod zaštitom krune Habsburgah? Mi kažemo, a s nami svatko, koga nije zaslieplila stranačka strast, da tomu neima ni temelja ni razloga. Njemačka manjina predstavlja nam državu kano osobu, koja mora imati neki materinji jezik. To bi vriedilo, kad bi država sastojala iz jedne narodnosti. Većina shvaća Austriju kao mnogojezičnu državu, a to njezino shvaćanje odgovara svakako više duhu S. 19. drž. tem. zakonah kao i duhu pravednosti i ravnopravnosti, nego li tumačenju manjine. Rekosmo prije, da nekoje države imadu svoj državni jezik. Kod nas nije to moguće, jer se većini nemože narinuti jezik manjine. Kazat će se, da treba ipak nekakav zajednički jezik, pomoćju kojega bi se razumili i dogovorili zastupnici (ne narodi) svih narodnostih u našoj poli države. Takav jezik zbilja postoji, a to je njemački. Neima stranke u Austriji, koja bi nijekala valjanost, recimo slobodno, prvenstvo, njemačkomu jeziku u području skupnih interesah, u javnomu životu, u državnoj upravi, u koliko to zahtjeva jedinstvo države. Tomu jeziku pruža se prvenstvo dobrovoljnim priznanjem i dobrovoljnom porabom u državnom vieću u svih najviših uredih, kod vojske itd. Nu Niemcem nije to dostatno. Oni bi htjeli, da se ono što zbilja postoji, zakonom priznade. Oni su uvjereni, da uživa njihov jezik prvenstvo u državi, da ga je danas nemoguće kod središnjih oblastih mimoići, da mu je osigurana sadašnjost i budućnost, nu oni idu zatim, da poremete red u državi, da žanju posljedice, koje bi izašle kad bi se njihov jezik proglasio državnim. Posljedice bile bi te, da bi Niemci, pošto bi bio zakonom priznat njemački jezik državnim, proglasili državu za njemačku. Austrija pako nije bila niti je sada takovom državom, jer je njemački živalj u njoj u velikoj manjini,

Ovelo se pitanje u carevinskom vieću, da li je ono kompetentno opredieljivati državni jezik. Većina carevinskoga vieća je to odlučno pobijala; po našem mnenju spada to pitanje u područje zemaljskih saborah. Većina nesmije sa svoga gledišta nikako dopustiti, da pitanje o porabi jezika za sve zemlje carevinsko vieće rieši. Nemoguće je jednim zakonom urediti porabu jezika kod tolikih zemaljah, za tolike narodnosti i pri toli različitih željah i potrebah.

Proti predlogu Wurmbrandovu opire se većina državnog vieća, napose pako zastupnici svih slavenskih zemaljah. Desnica je bila naumila jednostavno predležiti, da se predje na dnevni red preko njemačkog predloga. Taj naum desnice bila bi zaista veseljem poprimila sva plemena slavenska, živuća u Austriji. Nu u zadnji čas promienila je većina svoj prvotni predlog, dakako u prilog Niemcem. U novom obrazloženju većine priznaje se valjanost njemačkog jezika u javnom životu i u državnoj upravi. Već tim popustom, da nerečemo privilegijem, morala bi se zadovoljiti njemačka manjina državnog vieća. Nu ona hoće kad njoj se podaje prst, cielu ruku,

Sama vlada nije se izrazila ob ovom pitanju, nu izvjestno je, da i ona drži, da je ono, najblaže rečeno, u današnjih okolnostih neumjestno, dá pogibeljno.

Većina carevinskog vieća održat će svakako pobjedu, premda će morati i sama priznat, da je Niemcem do skrajnosti popustila. Njemački jezik uživati će i nadalje onu prednost koju je dosada uživao, on će biti u istinu državnim jezikom, nu zakonom neće biti kano takav priznat. Ako se može većina čim pohvalit, a to je, da nas je riešila zlih posljedicah, koje bi nastale kad bi bio zakonom priznat njemački jezik državnim. Ne samo u sve srednje, već u iste pučke škole nastojali bi Niemci uvesti njemački jezik. Oslona za to našli bi u samom zakonu. Zakon priznaje njemački jezik državnim, svaki dakle državljanin treba da znade jezik države, a taj bi bio njemački. Dok se ne odreknemo svoje narodnosti, svoga jezika i dok postoji S. 19. državnih zakonah, to nesmije biti.

Pravo su iztaknuli nekoji govornici desnice, da nije Niemcem stalo do državnoga jezika, jer on u istinu je takovim, već oni hoće, da pod krinkom državnoga jezika germaniziraju nenjemačke, osobito slavenske narodnosti Austrije. Desnica znade vrlo dobro za čim manjina teži; ona se opire toj nepravednoj težnji; uz nju su svi dobro misleći državljani Austrije — uz nju je pravica i zakon.

DOPISI.

Iz Buzeta polovicom siečnja.

Iza podulje stanke, za koje je šutio naš smutljivac (pietra scandalosa) izmišljajuć valjda koju novu laž budi proti hrvatskomu narodu, budi proti kojemu nedužnomu svećeniku, evo ga opet zanovetajuć raznimi člančići od male vriednosti, nikakove važnosti.

Prijazni dopisnik (uvjek isti onaj neprijatelj hrvatskog naroda i njegovog jezika, akoprem ima više posla sa Hrvati nego s Talijani, koji, da se uzdrži na svojem toli milom mu mjestu, ipak je prisiljen učiti isti jezik) nije kazao, da je bilo razpušćeno mjestno školsko vieće zarad njegove nemarnosti, i da je bio imenovan upravitelj, koji za jedno s jednim zastupnikom crkve i jednim zastupnikom škole. ima da rukovodi školske poslove dotle, dok bude imenovan novi načelnik, odnosno novo školsko vieće.

Lahko si mislimo u kojem se je stanju nalazilo vieće za vrieme prodaje, ako se kaže, da u vrieme jedne i pol godine nije držalo nijedne sjednice, i to iz bojazni samo, da bi mogao koji član istoga učiniti predlog, da se uvede hrvatski jezik u našu školu. Takav predlog bio je učinjen u jednoj sjednici godine 1882. i to u zadnjoj toga vieća. Bivši predsjednik se je trsio uništiti sve što je naginjalo na hrvatski.

Evo čina:

Nastojanjem kotarskih školskih oblastih i odnosnih nadzornikah, obstojale su pred nekoliko godinah pomoćne dćione na Vrhu i u Movražu, u kojih su podučavali ondešnji svećenici. Takove škole nisu bile po ćudi g. Klarić-u, jer se u njih podučavalo u hrvatskom jeziku; on je postigao svoju svrhu, da su naime imenovane škole zatvorene bile, ukoprem su gg. svećenici podučavali marljivo i s ljubavju. Nije se htjelo naime izplatiti g. župniku Vranić-u na Vrhu pravednu i zasluženu nagradu, a u Movražu nije se htjelo izvesti neobhodno potrebite popravke u školi, i to samo zato, što se je podučavalo hrvatski a ne talijanski. To su čini koje se nemože pobiti.

Popravak škole u Movražu bio je odgodjen od godine do godine s razloga, što kapitali bratovskih trećinah nisu bili nikad dostatni i nije se htjelo položiti računa, što su toliko puta zahtjevale više oblasti. Poslove šk. vieća predalo je upravitelju. Ali kakova je to bila prednja?! Četiri nerešeni spisi, nekoliko rešenih i unosni zapisnik, ali o novcu, o zadružnih trećinah nije bilo ni govora. Znamo, da je računanje iza 6 ili 7 godinah veoma težko, ali će se morat učiniti, i mi koji ljubimo red i pravicu, hoćemo da znademo, kamo su došle zadružne trećine, koje nesmiju biti jošte tuknute jer su odredjene jedino za uzgoj i nauk naše djeca. Nedvojimo, da su ostale netaknute, i zato molimo buduće upraviteljstvo, da pozove na polaganje računa

---

PODLISTAK.

UBILO GA VINO

napisao **Ivan Sisolski.**

(Nastavak)

II.

Već je prošla jedna godina, da je Mato otišao u vojnike. Izprva je često pisao Tonki, nu nakon pol godine rietko bi se jadna djevojka razveselila njegovim listovom. Mato je pisao svakoga mjeseca šioru Anselmu, koji mu je šiljao novacah u Pulj i koji je pomno spravljao pisma bezumnoga mladića. Poštarova žena u Predgradi znala je za ta Matina pisma i za novčane pošiljke šiora Anselma, te nije čudo, da se je do mala taj glas raznesao u mjestu. Tonku je srce bolilo slušajući te glasove, a neke žene često bi joj to kazivale, ne da ju utješe, nego da ju odvrnu od Mate. Te žene imale su sinove, pa bi im drago bilo, da im njihovi sini dovedu u kuću djevojku toli umnu, radinu i čestitu. Te žene naklapahu Tonki koješta, uzdisahu, lamahu rukami i nagovarahu ju, da se okani Mata, jer da nije baš vriedan, te da će zlo svršiti, da ne će imati do mala ni kuće ni krova, gdje da se skuči.

Matin otac bio je čovjek zavidan, svadljiv i lahkouman. Već je odavna prijateljevao sa šiorom Anselmom, koji mu posudjivaše novacah na njegovo imanje. Lovro Ružić, domaći trgovac, često bi zaklinjao Matina otca, da se opameti, nu sve uzalud. Izprva davaše mu Ružić, što je trebovao, nu kad uvidje, da je razsipnik, stisne svoju kesu, te ne htje da bude krivac tudje nesreće. Ivan, Matin otac uteče se k šioru Anselmu, koji je bio spreman na svako zlo. Šior Anselmo počeo posudjivati Ivanu dosta velike svote, a u malo godinah bio je Ivan u njegovih šakah. Ivan se napokon zalieni. Sramio se svoje motike i počeo trgovati vinom, kožami i blagom. Sve je sajmove pohadjao, nu sve što bi dobio, lasno bi opet zaplo, a šior Anselmo gulio ga i derao, tako da nije nikada mogao dosta novacah smaći za kamate na svoj dug.

Ivan Ilijić bio je udovac. Žena mu umrla od tuge, videći jadna, kako joj muž zlo gospodari. Ivan bi se opio svake nedelje, a ona plači i kukaj sgurena na ognjištu. Sramila se svojih susjedah i hodala pokunjene glave. Kad bi Ivan u kasno doba noći dojunjao doma, navikao bi se na ženu, a ona ako pisne i jednu rieč, udri on po njoj šakami. Sin mu Mato bio već od mladih godinah priviknuo uz njegove navade. Ivan Ilijić bio je jak i zdrav čovjek i rado se tukao po prsima vičući, da je od kremena, od željeza. Tražio je i našao svoju smrt. Na nekom sajmu u zimsko vrieme opio se i srušio se u neku grabu. Prospav cielu noć pod vedrim nebom, težkom mukom podje u nečiju kuću. Tri dana zatim umrie u tudjem mjestu, daleko od svoje rodbine i od susjedah. Nad njegovim otvorenim grobom nije ni jedna suza pala. Malo vremena prodje, a Mato osvane u Predgradi. Odpustilo ga na uviek iz vojničke službe. Došav kući, razturi se izprva videći, da je osamljen na ovom svietu, nu u brzu ruku zaboravi na otčevu smrt, jer ga utješi šior Anselmo, kod koga sprovadjaše ciele dane uz vrčeve.

Matina kuća bila stara i trošna, pa ga s toga poče nagovarati šior Anselmo, da si sagradi novu i veću kuću. Nu odakle novac? To je bila Anselmova skrb. Šior Anselmo sagradi Mati kuću, a Mato tek sada uvidi, da je pao u šake lihvara i lupeža. Sve njegovo nije vriedilo, koliko je bio Anselmu dužan. Mato je bio sada pod tudjim krovom, te ne znajući, kako da se izkopa iz duga, poče se klatariti po sajmovih, misleći, da će trgovinom doći do novacah, nu vino i kartanje posve ga dovedoše na rub propasti. Šior Anselmo nije prihtio više davati na dug. On nije više Mato poznavao. Za cielo to vrieme mislio je Mato na Tonku i nadao se, da će njezin otac napokon privoliti na ženitbu. Nu stari Marko bio bi volio utopiti svoju kćer nego da ju uda za mladića, koji je bio sti; prava sramota obćini predgradskoj.

Stari Marko zabrani svojoj Tonki, da se s Matom razgovara, ali djevojka još j ljubila onoga, koga su svi ljudi žalili, mnogi i prezirali. Jadna djevojka ginul je i venula od tuge i neprestano se nadal da će se njezin Mato omudriti. Mnogo s bilo prosaca najavilo u njena otca, nu on

onoga ili one, koji su na to dužni. Nadamo se, da ćemo onda skoro vidjet otvorene one dvie škole, i još druge koje do sada nisu bile ustrojene. Bilo bi još mnogo toga za prigovoriti, ali za danas dosta ovo.

U Tinjanu početkom nove godine.

Pisalo se u bahi Istriji o sjajnoj i presjajnoj pobjedi krnjelsko-šarenjačke stranke nad našom hrvatskom poštenjačkom, hoteć pokazati, koli su oni obljubljeni od naših do kosti oglodanih kmetah.

Ovdješnji dopisnik »L' Istrije« hvali i uzvisuje ono što bi treba psovati i kuditi a kudi ono što bi vriedno hvaliti; mjesi preogromne laži, u zviezde kujuć sebe i svoje jednomišljenike, bacajuć u blato plemenite namjere uzor poštenjakah naše dobro misleće stranke, šuteć ono što mu se uha nebi lovilo.

Svaki pošten i značajan čovjek mora prezirati i one krnjele, do kojih se je još nekoliko držalo, kad se onakvom ništarijom druže kukovom su se u netom minulih občinskih izborih združili bili. Neću nit spominjati stvarih sbivših se kod istih jer mi se koža ježi kad se na nje sjetim, tim više, što jih naš utok kano pokosio, o čemu jim se neda nit pisnuti u njihovoj lažitorbi. Izbori su Ipak uništeni.

Neznam kako je mogao zaboraviti ovdješnji dopisnik dati ovo na javnost, a i g. Županić zaboravio ili bolje rekuć, valjda se sramio dati proklicati na placi, kako je običajno, da se proklične ovakva stvar javno.

G. dopisniku je dosti, da psuje i kleveće proti hrvatskoj stranki, kojoj da je na čelu jedan poutlfex sa desetak pristašah. Pitam ja g. dopisnika, gdje se je naučio tako hudobski lagati? Deder, pitam, imade li u Tinjanu do deset obliteli Talijansko-krnjelsko-šarenjačkih? Valjda si se bio pomutio u čaši vina kod Žvanuta pak si obratno stvar uzeo? Što možeš prigovoriti jednomu Bratulidu, Macuki, Hekiću, Križmanidu, Rajku, Šuranu, Quarantaottu, koji uz našu poštenjačku stranku pristaju? Ti jim zato prigovaraš i jim zavidjaš jer gledaju korist občini i jer su odkrili nedjela tvoje svojte? Zašto nepokažeš muže, kojim ste se vi pridružili? Ovo nije za tvoju barku, zar ne? Poznamo mi naše lisice. Tko neće da uz vašu stranku privoli, nije značajan, nije razuman, nije pošten? A ja velim, da uz vašu stranku pristati nemože značajan čovjek. Znadem dobro kamo vi smjerate i kako nas kanite usrećiti svojimi irredentskimi spletkami. Svaki koji neće da s vami teži za blaženom zemljom, je nemirnjak, buntovnik, dà isti c. k. oružnici vam nisu po volji, jer svoju službu pravedno vrše, jer su nepristrani, jer neće da s vami u jedan rog pušu, s toga jih tužite, ogovarate i nastojite, da takovo ljude odstranite, da vam dodju vaše bagre ljudi, da vam budu razvezane ruke za širiti irredentu? Došli ste kao naseljenici med nas dobrodušne, gdje ste si lepo življenje pribavili, pak nas sada ovako plaćate? Za nagradu što vam se naš kmet do crne zemlje klanja vi ga mrzite, ščavom krstite; tjerate mu najdraži biser, materinji jezik iz škole, pak mu narivavate vašega, da otupljen i nadalje ostane vašim robom, sužnjem i porivalom.

Samo da vam pomognu irredentistični svrhom, mili i dragi su vam isti pojideži i varalice; pošteno il nepošteno, samo udri po brižnom *šćavu*.

Ej pobratime! nediraj dalje u ono što tvoje nije; brani svoje i poštuj tudje, jer znaj dobro, da će doći dan osvete. Vi izaziviete al jaoh si ga onomu, po komu smutnja izađe. Narod se budi, a kad se probudi, nebude vam tlačiteljem obstanka medju nami.

Vidilo se kod zadnjih izborah koliko i najmoćniji gospodin ovdje (prem talijan) do vas drži, kad vam pleća okrenu; sve molbe kojimi ste ga u svoje kolo vabili odbio je pridruživ se našoj stranki, a zašto? Mislim da netreba tumača. Tu se vidi koliko vriedite.

Do koji dan nadamo se, da će se obnoviti izbori. Mislim da su mogli i slepi progledati, te se ufamo, da neće više ljudi dati glas novaljalim ljudem, izdajicam, mrzitelјem naših svetinjah a kamo li pojideżem! Do vidjenja.

Pazin dne 20. siečnja 1884.

Budući se od neko vrieme riedko koji dopis iz našeg grada u »Slogi« čita, kao da smo mi ovdje najsretniji ljudi na svietu, odlučih od sada unapried izvješćivati Vas redovito o naših razmjerih, da se nebude mislilo, da smo zadovoljni sa kukavnim stanjem, u kojem se sad nalazimo, a Vi g. uredniče biti ćete tako uslužni te odstupiti mi malo mjesta u Vašem listu, dičnoj »N. Slogi«, koja ovo stupa u petnajstu godinu svoga vieka, pomladjena i ojačena, da nas hrabri u borbi za sveto pravice naše, da liečí gorke rane prezrenog istarskog Hrvata.

U viestih trećeg broja ove godine javlja je »N. Sloga«, da je dne 31. decembra prošle godine bila postavljena potarda pred gimnazijsku zgradu te namienjena valjda g. Hafneru, gimnazijskom ravnatelju, koji je malo pred tim odlikovan od Njegovog Veličanstva redom Franje Josipa I. za zasluge.

Bio bih se odmah latio pera, da vam to javim, nu nadno sam se, da će se naći koja bolje obaviešćena osoba, da vas izviesti ob istoj stvari.

Nebi bilo težko pogoditi, koji je onu potardu bacio te odkuda potiče pismo sa podpisom »Il comitato«. Rekao bih, da nije drugi početnik zločina, van nekolicina bezposlenih gospodskih *šćfirčak* koji se cieli dan gradom šeću, koji pravo razne demonstracije to znadu lepo fućkati za našimi ljudi, a dobro su podučeni od nekojih starešinah talijanske svojte.

Šesterica od prilike, ovakovih dangubah, bila je nedavno odsudjena pred okružnim sudom u Rovinju na 14 dnevni zatvor pooštren dvjema posti jer su vikali po ulicah »*Viva l'Italia*« prigodom zadnjih pokrajinskih izbornh.

Dosole nije još mogla oblast pronaći onog, koji je bacio potardu te pisatelje anonimnog pisma, u kojem prieti ravnatelju, te mu svjetuju, da bi čim prije otišao iz Pazina, jer ga oni nemogu trpiti (neznam radi čega, valjda jer je rodjen »Slaven«).

Takva što javno rade naši Talijani i Talijanaši jer se ne boje pravde ni zakona.

Ponedeljak dne 14. tekućeg mjeseca sastalo se za prvi put u našem gradu novo zasnovano političko družtvo istarskih Talijanašah, da se konstituira.

Izabrani su prvim predsjednikom poznati »junak« Costantini-a drugimi: Ad. Mrak i dr. Ghira; prva dvojica Pazinčani, a posljednji iz Rovinja; dobro nam poznate osobe.

Držalo se tom prigodom svakojakih govorah, kojim netreba tumača, nu budući put osvrnuti ću se na nje te napisati par riečih o smjeru tog družtva, da narod sazna što naša gospoda snuju. Za ovaj put zaključujem i ostajem Vaš vazda vjerni

Prodolović.

Kastav, 4. siečnja 1884.

Pozdravljamo te dičnu »Našu Slogu« iz tvoga kršnoga Kastva grada i želimo ti najsretniji uspjeh u tvom plemenitom radu, koji smjera na duševno probudjenje našega hrvatskoga roda u Istri, kao i na njegov materijalni napredak.

Veselim srcem čitasmo onomadne viest, da novom godinom nastaje novo razdobije u tvom življovanju, da postaješ naime tjednikom. Veselo dočekasmo 1. broj od tekuće godine, u kojem opaziemo liepo nove haljine toli narodu obljubljenih Franine i Jurine. Kratke gaće i malen klobučić našega Jurine, njegovo narodno istarsko odielo, pokazuje šarenjakom istarskim, da našega naroda imade ne-samo ovkraj Učke-goro, nego i onkraj u ostaloj Istri, i da se jedan s drugim može liepo i razumljivo razgovarati, da je to jedan te isti narod, a né da ima, koštо to hoće učena talijanska knjiga prof. Benussia, četrnajst, petnajst što il, slavskih jezikah i narječjah u Istri. To novo narodno odielo našega Jurine pokazuje, da će »Naša Sloga« raditi ko i dosad, oko probudjenja i osviešćenja toga siromašnoga puka, koji je kroz vjekove sačuvao svoju narodnu nošnju, kao obilježje koje ga luči od svojih gospodarah-šarenjakah, koji stanuju u gradićih istarskih.

Srotan ti dakle mila »Naša Sloga« bilo početak nove godine. Vidjovala se u rukuh ne samo imućnih i učenih, no što više u onih, koje su zarudjene žestinom sunca, u priprostoj kućici našega i najsiromašnijega seljaka.

Sad da zabilježimo nešto nova iz ovoga kraja. Ovih danah vidjevasmo na sgradi (nazvanoj kaštel); koja je jur pripadala nekadanjoj kastavskoj gospoštiji tablu sa napisom: »svojina Občine Kastav« U svojoj sjednici dne 25 oktobra p. g. Zastupstvo kupi tu sgradu od vlastnikah barunah Vranyczany. Što se nesmije proćutiti jest to, da je Zastupstvo tu sgradu kupilo *lih u školske* svrhe. Hvala svjestnim zastupnikom kastavskim, koji tim korakom jasno dokazuše, da Istarski Hrvati teže za znanjem za školom koja je faktor koji vodi do prosvjete a prosvjetom do blagostanja. Oblasti potvrdiše zaključak Zastupstva. Občina je sgradu posve izplatila, te će, kako čujemo, do mala prirediti u njoj školske sobe.

Mi se nadamo, da će c. kr. vlada sada zadovoljiti opravdanoj, vrućoj želji našega puka, da se naime utemelji obrtnička škola ili za sada barem jedan odiel t. j. škola od risanja, osobito za kljesarski zanat. Tu želju puka povladjivale su jur naše oblasti, dapače bilo je utemeljenje te škole za sjegurno obećano, čim občina pribavi potrebite prostorije. Občina je svoje učinila — na višjih je da i oni učine svoju.

U kaštelu se kani takodjer prirediti sobu za još jednu žensku školu, koje se potreba obćenito ćuti. I tu školu su nadležne oblasti jur obećavale pod gori navedenim uvjetom, te nedvojimo, da će mjesto biti čim skorije sistemizirano, tako da bude moglo predavanje započeti odmah sa drugim polulietjem.

Čujemo, da je razpisan natječaj za mjesto župnika i dekana u Kastvu. Želimo doskora vidjeti na tom mjestu svećenika potekla iz našega puka, ljubećega svoju vjeru i svoj narod, i kojemu godine i snaga dopuščaju preuzeti na se težak posao skopčan sa službom župnika u Kastvu.

Občinsko zastupstvo imenovalo je u svojoj sjednici od 3. t. m. tajnikom-likvidatorom občine, svršenoga pravnika g. F. D.. Poznavajuć ga lično, jer je naš sugrađanin, uvjereni smo, da će se on u svemu držati onih načelah, kojih se je nepokolebivo držao njegov prevriedni predšastnik u službi, i da neće nikad žaliti truda, gdje se radi o boljku rodne mu občine. U toj nadi mi mu čestitamo najsretniji početak.

Iz donje Istre, 15. siečnja.

»*Il Bumbaro*« (liepa li imena) Istrijin dopisnik, u svojem se zadnjem dopisu zadjeo medju ostalim i o »Slogino« ovejanog panslavistu dra. Staniću, da dokaže, kako se Hrvati medju sobom gule. Mi nećemo uzeti u obranu dr. Stanića, jer on tudje obrane ne treba, niti ćemo navesti čin kako se je zbilja dogodilo, jer ne bi čitatelje zanimao. Kazat ćemo samo, da po svietu odvjetniku se plaća radnja, ako i nije sudu predana; da se odvjetnik mora zanašati na riječi svoga pisara, koj mu kaže, da je nešto predao sudu, što mu je zato bilo uručeno i da protivnikov »možda« vriedi koliko »zbilja«. — Kad se gospodinu Bumbaru toliko mili razgovor o »guljenju« neka se malko potrpi. Imamo dvie jabuke koje mu sazrievaju. Za koje vrieme ćemo mu je poslat na okus. Medjutim mogli bi mu već sada navesti ime jednoga od Istrijinih dopisnikah, komu su seljaci platili, da njim dobavi dozvolu lova i nošnje oružja, a dosad nema ni dozvole ni novacah, ali pustimo to za sada, doć će vrieme i za to.

Bumbero je učen čovjek; on čita i Zastavu i beogradski Istok, pa, navadjajuć što je jedna od ovih novinah za rusko-turskoga rata rekla o budućnosti balkanskih narodah i o njihovoj zadaći prema zapadu, izmjehava njihovu budućnu prosvjetu. Što će biti u buduće, toga neznamo baš ni mi, ni Bumbar, ni da neće biti niti na Balkanu, niti kod nas ono, što je i kako je sada, o tom ga možemo uvjeriti. Da je znao o čem piše, možda nebi bio poslao svoj dopis da resi zlatne stupce Istrijine. Mi bi mu mogli kazati, da, kako bolesti, koje on liječi, tako i život narodah ima

---

je sve odbila, pa su stoga neke glupe žene bile osvjedočene, da je Mato djevojku začarao. Tonkin otac mučio se svakako, da dokaže svojoj jedinici, kako bi bila nesretna, kad bi pošla za pljanca, za propalicu, koji je ludo spao na prosjački štap. Da, otac se mučio, pa i prietio, da ju osviesti, ali najposlie uvidi, da mu je sav trud uzaludan.

Jednega dana pasla je Tonka svoje malo stado ovacah na podnožju jednoga kuka, do samoga mora. Ovce su tražile riedku travu medju nizkimi smrekami i grizkale sivi i mirisavi kuš. Tonka je sjedila na povisokom kamenu i gledala zamišljeno u tiho i modro more. Njeno lice bilo je bliedo, a oči vlažne od suza. Toga dana dodje k njoj Mato, da sazna zadnju riečˊ njena otca. Djevojka čim ga opazi zadrhta i porumeni po bielom vratu i krasnom i tužnom licu. Mato sjednu do nje i kimnu glavom nekoliko puta, pa ju upita tiho:

— Tonko, jesi li govorila s otcem?

— Jesam, odvrati djevojka, a suze joj skoče na oči.

— Za što plačeš? reći će Mato, i uze ju za ruku.

— Što me to pitaš? Kako da budem vesela, kad si ti . . . nije mogla izreći jadna djevojka.

— A što sam ja? upita Mato ljutito i saže ramenima.

— Odkad si došao iz Pulja jošte više polaziš k onomu Anselmu. Mato, pred svietom se stidim.

Tonko, ne ljuti! Neka nam dozvoli tvoj otac, da se vjenčamo, pa proklet bio, ako još ikad zadjem u kuću onoga lopova, koji me je ogulio do kože, reče Mato i udri se desnicom po prsima.

— Otac neće, da ti budem ženom, šaputnu djevojka i glava joj klone na grudi.

Matovo se lice zažari od gnjeva.

— Tonko, ti si moja! reče on kroz zube.

Djevojka zadrhta i nasloni mu glavu na rame. Sada umuknu. Sunce je već zapalo za visoku i golu goru, zapad oblio se rumenilom. More je tiho, samo gdjegdje crni mu lagodan vjetrić modru površinu, duvajuć iz uvalah i potokah, što su se zajeli medju kukove. Podaleko od kraja bieli se jato galeba, što se premještaju, a oštar im se cik razliega tišinom ljetnoga sutona. Biela jedra nekojih ladjah sumorno i lieno podrhtavaju. Nad žalom nad klisurinami titra tanka maglica od težke sparine. Mato i Tonka se gledaju, rumene se i udišu svježi mirisavi i slani zrak. kuša malgriža, izprane obale i sinjega mora.

Sliedećega dana dodje Mato k staromu Marku. Mladiću bijaše tiesno pri srcu. Penjajuć se brlegom, onom strmom putinom neprestano je otirao znoj sa čela. Marko sjedeći pred svojom kućicom, pleo je nekakav koš i pušio malenu lulu, nasadjenu na kratkom kamišu.

(Nastavit će se.)

Šarenjakom.

Šaren Šarenjaci,
Narodna kopilad,
Odurni i mrski
Kako kuga i glad!

Hrvatske vas majke
Pod srcem nosile,
Hrvatskim vas mliekom
Jadne zadojile.

Hrvatskom vas pjesmom
Mučne uspavale,
Hrvatskim vas srcem
K srcu pritiskale.

Hrvatski vas Boga
Učile moliti,
I rad Boga uvjek
Poštenimi biti.

Što su jošte mogle,
A nisu vam dale,
Kada su vam svoju
Krvcu darovale?

A vi jim sad zato,
Kô da su tepice,
Sramujuć se roda-
Pljuvate u lice!

svoj tok, da su balkanski narodi tek juče stupili na pozornicu svieta, da oni, premda toli mladi, ipak su već na zapadu (ne u Istriji) cienjeni; mogli bi mu kazati, da oni imaju učenjakah i umjetnikah, koji i na zapadu slove, I da je kod njih prosvjeta na većem stepenu nego li »djedovska kultura« u Istri. Bumbar, naravski, svega toga nezna, pa bi mu mogli kazati, bez zamjere, ono što je grčki slikar Apelles rekao postolaru, koji prigovoriv načinu kojim je naslikao postole, htio je prigovarati i odjeći i drugomu. Sapienti sat!

Što je u obće rekao, to je htio i primjeri dokazati, pa je naveo slučaj, koji se je ovdje pred dva tri mjeseca dogodio. Kod toga nije htio navesti sve, nego je pao kako onaj neznabožac, koj je u svetom pismu našao napisano »nema Boga«, pa je poviknuo: evo i sv. pismo kaže nema Boga. Mi nećemo ni ovdje izpričavati dr. Stanića, jer bi se mogao uvrediti, što ga branimo proti Istrijinim, vellmo Istrijinim napadajem. Jedno ćemo ipak kazati, da naime žalimo dra. Stanića, što je došao u Vodnjan po uljudnost, kad je kako Istria veli, nije našao ni po gimnazijah, ni po sveučilištih.

Čudimo se gospodinu Bumbaru što nije naveo još koji slučaj, da podkrlepi svoju tvrdnju o budućoj slavenskoj prosvjeti i o njezinom uplivu na zapad. Čudno nam je na primjer, da nije kazao, kako mu je dobra hrvatska ruka mastno poputnicu davala kad bi išao na sveučilište. To bi bilo također liep »documentum« dokaz, kako Hrvati širo prosvjetu medju Talijane i Krnjelc.

Iz ovoga može gosp. Bumbar uviditi, da ga poznamo, a poznamo ga pod drugim i pod trećim imenom, pa, ako Bog da i sreća junačka, mi ćemo se još kadagod porazgovoriti. Do vidova!

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 30. jenara 1884.

Državni jezik, o kojem govorimo na prvom mjestu, zabačen je sretno, te ostaje i nadalje u tom pitanju sve pri starom. Od govornikah većine carevinskoga vieća, iztaknuli se osobito dr. Gregr, dr. Rieger i Hohenwart. Prvomu od navedenih čestitala je ne samo većina carevinskoga vieća, nego isti njegovi politički i narodni protivnici.

U novije vrieme počeli se gibati revolucijonarci (poznati pod imenom socijalistah) u glavnom gradu Beču. U malo danah smaknuli su dvojicu rednrstvenih činovnikah. Redarstvo je ušlo nekojim od tih zločinacah u trag, pa jih neće minuti zaslužena kazna. Vlada je odlučila poprimiti najstrožije mjere proti tim rušiteljem mira i reda.

Hrvatski sabor imao bi se sastati opeta mjeseca junija, da nastavi svoje djelovanje. Prva će mu biti skrb, da razpravi i izpita proračun. Mjeseca agusta izteče sadašnjemu hrvatskomu zastupstvu mandat, pa je naravno, da se za nove izbore već sada stranke dogovaraju i brinu. Hrvatski ban otići će skorih danah u Beč ili Peštu, da izviesti vladu o stanju u Hrvatskoj, te da uredi nekoja važnija pitanja. Javljaju iz Zagreba, da je odlučio novi ban pročistiti činovničtvo zemlje, te odstraniti sve one, koji su nesposobni i nevaljani.

Talijanski radikalci ili irredentiste izdavali su dva časopisa u Napulju, t. j. »Pro Patria« i »L' Italia degl' Italiani«. Poznati talijanski vetrogonja Imbriani javlja, da moraju ti časopisi prestati izlaziti, budući da neimaju u občinstvu dosta podpore. Tim bi nestalo na talijanskom zemljištu irredente kano družtva, nu pojedinci rovati će i nadalje, a vlada talijanska nesmije oka smetnuti s tih nezadovoljnikah, neće li, da kraljevinu zaplete u ozbiljne zapletaje sa susjednimi državami.

U pruskom saboru dolazi na dnevni red evo već treći crkveno-politički predlog, koji se tiče preinake crkvenih zakonah. Predlog taj učiniti će takozvana središnja stranka pruskoga sabora. Ostale stranke opiru se tomu predlogu navodeć, da neima praktične vriednosti i da je neumjestan sada kad se imadu razpravljati gospodarstvena pitanja.

Moskovsko plemstvo podastrelo je caru ruskomu adresu u kojoj mu zahvaljuje na mudrih i milostivih riečih, koje je on izrekao plemstvu i seljačtvu prigodom svoga krunisanja. Ministar vanjskih posalah u Rusiji Giers povratio se dne 24. t. m. u Petrograd, a novi ministar rata za kneževinu Bugarsku odputovao je drugi dan iza toga iz Petrograda u Bugarsku.

Francezke novine javljaju, da neće poduzeti dalnje navale u Kini francezki admiral Courbet dok mu nestigne nova pomoć, a to može biti jedva koncem febrara. Francezi su veoma nestrpljivi radi toga zatezanja, pa bi se moglo dogoditi, da bude admiral Courbet zamienjen drugim, odvažnijim zapovjednikom.

Novi predsjednik španjolskoga ministarstva Canovas, kani mjeseca maja sazvati novi državni sabor, te se već sada sve stranke pripravljaju za nove izbore.

U pobunjene pokrajine Egipta postao je egipatski podkralj novoga generalnoga namjestnika u osobi Gordona-paše. Poslanstvo to naići će na velike zaprieke, jer krivi prorok naglo napreduje, te je već po jednoj viesti zauzeo vrlo važno mjesto Hartum.

Franina i Jurina.

Fr. Od kuda to Jure mlatiš?

Jur. Bnš od naše dike lipog Pazin-grada.

Fr. Ti si valjda bia na prvoj seduti talijanaško-šarenjačko-krnjelskog družtva, pa češ mi lipo kazat, kako je tamo bilo.

Jur. Eh brate sladki, nebih svršia do sutra, da stanem pričati pazinske novosti; a da su mi pak sve poznate, da nisu mnoge ostale u mraku.

Fr. Čudim se, da nisu naši mili talijanski susedi izabrali koje drugo misto u Istri mesto Pazina, na primer: Kopar, Poreč al Pul, za svoje pristanište?

Jur. Kopra se boje jer su blizu peržuni, Poreč je previše na moru, pa kad bude trebalo bižat, nebi kamo, a u Puli, druže sladki, zijaju na sve strane one grdne životinje kojim narod kanuli pravi, a tih se Talijomani boje kô nečisti tamjana. U Pazinu je bezdna jama »fojba« nazvana, u kojoj će se zgubiti sve one neizmjerne govorancije o talijanskoj didovskoj kulturi, o šarenjačkoj iskrenosti i vjernosti, o krnjelskoj dobroti i miloserdju.

Fr. Ma u Pazinu bi jih mogâ odnest mrak ili razderat kakav leon.

Jur. Ne boje se oni ni toga jer znadu, da mrak odnaša samo dobru i nedužnu dičicu a leoni njihovi su pitomi i krotki kano janjci.

Fr. Al neće više moći predikat onu njihovu poznatu: dalle alpi al mar (od alpah do mora).

Jur. A oni će drugu novu, naime: dalle alpi fino alla fojba di Pisino (od alpah do pazinske jame).

Razgovor medju Tomom i barba Šimom na placi u Tinjanu.

Tome. Hvaljen Isus barba Šime; ste rano došâ za veliku mašu.

Šime. Vazda budi nevodo (netjak) Tome, nisam sinko došno rano, nego kasno za malu mašu, kako znaš, da mi je dalje nego tebi pak moram čekat veliku mašu. Ča češ, mi sirote smo skoro iz dna komuna, svakih osam dan vidimo crikvu, dakle nebi bilo lipo da budem danas brez maši kad su sv. tri kralja.

Tome. Pravo govorite barba Šime, nu dokle bude počelo zvoniti sidimo se vode (ovdje) na škrilju pred našu Podeštariju, ćemo se malo porazgovorit, ću Vas ča popitat.

Šime. Drago volje nevodo moj, u onoliko koliko znam, ću te naputit i povidat.

Tome. Ča bi te vi reka, ja sam plaća prije šteure za svim dieljenalom nešto priko 20 for., a suda pak na jedan put priko 30 for., odkuda je to tako naglo nareslo?

Šime. A ni nevodo moj samo tebi nego meni i svim od našega, križanskega i Supetarskoga komuna, i to za pet lit da ćemo morati plaćati, kako sam moga čuti.

Tome. A zašto pak to barba Šime?

Šime. A ča neznaš ono par kili ozimca i kompiri ča su nam naši oderuhi bili dali, bi ti ga vranić kako se je ono bilo dilio, jilo i razteplo, a sada ki ga je jija i ki ni, više ili manje mora plaćati za ono, ki su ga na vreće spravljali i još kako čujem prodavali; bi reka naš kmet moramo plaćati za vražju r . . .

Tome. Ma to ni pošteno barba Šime, da bimo se mi kamo zato potužili, pak bi mora platiti samo ki je koliko uzeja, a ono ča bi falilo neka plati ki ga je delija.

Šime. Dobro bi bilo i to ali kamo ćeš: »Vrana vrani oko nezvadi«, oni ki drži vrlću, neće izdati onoga ki u nju sipije; pamti dobro ča ću ti reći: *»Nikad nevodo moj, nam nebude bolje, dokle si sami nebudemo znali pomoćie«*; da ti kažem kako je bilo onda kad je ono žito došlo. Imalo se dakle diliti; dodjem u Podeštariju onde je bila cila pravica, a i gosp. plovan. Počeli računati, toliko kili po svakoj duši i Bog. Na to dodje naš mladi Šime unutra, pita uljudno gosp. Podeštata račun, koliko to žito podnaša, pak neka se proračuna koliko košta svaka kila, toliko kili, po tim kila i toliko ćeš platiti; pak onda će svaki platiti ,koliko je pojija, na što oni odgovorišе, da nimaju još računa i zato da nemogu toga učiniti, a naš Šime reče svim: hajdimo kući dokle dodje račun pak onda ćemo žito uzeti. I poslušali su ga, izašli su ali kud je on pošа kući, jih povabišе nazad, neka si idu po žito; oni su pošli nemisleć niš kako i ki će ga platit, i tako ti je moj drugi Tome; dokle budemo mi slepim varkam verovali, nam će biti sve gorje. Govori g. Bog: pomozi si sam pomoći ću ti i ja.

Tome. Pravo govorite barba Šime, ali zašto se niste vi čuva, da bar vas neprevare?

Šime. A ča češ, i meni se je dogodilo kako i petehu, kad sprid lisice komaé živu glavu odnese; ali kad ga je lisica drugi put zvala: dodji dole s drva petle, joj odgovori: *bija sam doli bija.* Drugi put bih se i ja zna čuvati. Vuku nevalja dati pasti ovce.

Tome. Istina je barba Šime, da smo mi jako dobre ćudi; oni koji nas bolje gull, gloje i dere, njega držimo za prijatelja a onega ki nas na dobro puti i nagovara, kako bimo si stanje poboljšali, da ne moramo pod starost oslabljeni, puni tuge i nevolje proseliti se na sočalju na benečiju, onoga mrzimo.

Šime. Nu sad vidim, da si i ti počeja poznati kako se kod nas upravlja, ali žalibože jih je čuda, ki su pravo zaslepljeni, ki misle, da velacaš makar i razdrapan, mora vajk gospodarit u komunu; samo da zna namazati par slovah na harte, to je dosti, naš kmet mu se odkriva i klanja kako da bi bija cesar.

Tome. Tako da bi ne, ter smo vidili kod zadnjih balotacijoni kako su jopet izabrali bili jednu bâbicu pravo finu muži.

Šime. E hvala Bogu se je i tomu leku našlo, samo neka gledaju sad kad budu opet balotocijoni, da se nepuste prevarit kako i prvi put.

Tome. Po moju dušu, ako se sad neopamete, neće nikad drugo, sć će pak bolest preoteti mah pak jim drugo neće pomoći nijedna medežija.

Šime. Bolje kada nego nikada, mislim, da je bolje držati svojega čovika za brata neg tujega za gospodara.

Tome. Ćemo vidili ako budemo živi.

Šime. Ako nima bit bolje, neka nas Bog uzme.

Različite viesti.

†Preuzv. g. biskup Pogačar. Dne 25. tek. mj. preminuo je u Ljubljani knez biskup Ivan Zl. Pogačar u 73. god. Pokojnik bijaše kano nadpastir, rodoljub, pisac i politik uzor svakomu Slovencu, upravo muž po božjoj i narodnoj volji. On se neumorno starao za duševni i tjelesni napredak svoga naroda, komu je bio odan dušom i tielom, te nelma danas Slovenca, koji nežali duboko smrt obljubljenoga biskupa i rodoljuba.

U ovom žalostnom trenutku, želimo braći Slovencem, da dobiju dostojnoga nasliednika previriednomu pokojniku, komu bila u Slavenstvu vječna uspomena!

Imenovanja u tršćansko-koparskoj biskupiji. Prosvjetli biskup Glavina imenovao je prosinodalnimi izpitatelji sliedeću gospodu: Frana Uemana kanonika; Ferd. Staudahera, počastnoga kanonika; Dragutina Fabrisa, župnika kod sv. Jakova; Ivana Legata, c. kr. profesora.

Školskimi nadzornici od strane ordinarijata gospodu: Ferd. Staudahera za trgovačku i nautičku akademiju. Za razne privatne škole u Trstu gg.: Andriju Šterka, kanonika; Drag. Fabrisa, župnika; Frana Černe, župnika; Ivana Komana, župnika i Mihu Debelaka, kapelana.

G. Šime Matejčić, župnik u starom Pazinu, imenovan je upraviteljem župe u Pazinu.

Umirovljen je g. Angelo Marsich, kapelan u Trstu. — U bogosloviju u Goricu primljen je g. Josip Benković. Do 15. febrara razpisane su sliedeće župe: Kastav, Kerbune i Pazin.

Tršćanski sokol priredio je prošle subote veliki ples, koji je na obće priznanje izpao sjajno. Prostrana dvorana bila je dubkom puna. Milina je bila gledati, kako se med elegantnim nježnim spolom kretahu dični sokolovci u svojoj ukusnoj odori. Ples je bio otvoren sa družtvenom himnom, uskladnjenom od prof. Gjure Eisenhuta iz Zagreba. Velikom napetošću očekivalo se je *hrvatsko kolo.* Burni pljesak zaori, kad prileti u dvoranu 16 parovah plesačah, da započmu u Trstu rieđko viđjeni ples.

Četiri plesačice bijahu odjevene poput tršćanskih okoličankah, četiri na crnogorsku, četiri u poljsku, četiri u ruskoj narodnoj nošnji. Plesači nosili su svi sokolsku odoru sa crvenimi košuljami. Elegantno izvršeni ples iznzvno je tako silno odobravanje, da se je kolo moralo opetovati. U obće ples bijaše jako živahan i zabavljiv. Zagrebački »Sokol« pozdravio je telegrafično svoje drugove u Trstu. Čestitamo družtvu na tako lieposi zabavi.

Političko družtvo »Edinost«. Predsjedničtvo poziva ovim sve odbornike, zamjenike i povjerenike za ponedeljak dne 4. febrara t. g, na sjednicu u prostorije delavskoga podpornoga družtva Corsia Stadion br. 11.

Dnevni red: Razprava o družtvenom organu; iztraga, dali i koliko je istine u očitovanju »Slovenskog Naroda«; eventualni predlozi, kako imade družtvo postupati. Ujedno poziv ije podpisano predsjedničtvo, uredničtvo »Slov. naroda« i svakoga drugoga Slovenca, koji može ono dokazati što piše »Slov. Narod« glede uredničtva »Edinosti«, da odboru predloži ustmene ili pismene dokaze. Za predsjedničtvo:

M. Mandić — V. Dolenc
podpredsjednik. — tajnik.

Delavsko podporno družtvo u Trstu priredjuje za petak 1. febrara u kazalištu »Fenice« *veliki ples,* koji će početi točno o 9½ satih na veče. Ulaznina je 50 nvč. za osobu. Želiti je, da posjeti čim više Slavenah tršćanskih i okolice tu zabavu, jer je njezin čisti prihod namienjen penzijskomu fondu družtva.

Razprodaja »Naše Sloge« na malo. Izrazila nam se želja sa više strana, da bi se »N. Sloga« na malo prodavala. Za grad Trst udovoljismo toj želji. Prodava se već u više trafikah uz more, kamo naši mornari i znanstlje zalaze i to broj po 5 nvč. Sloga produje se na malo u bielom Zagrebu. Želili bismo, da se za zagrebačkimi knjižari povedu i njihovi drugovi po ostalo Hrvatskoj.

Za Istru obratili smo se na nekoje prijatelje u pojedinih gradovih molbom, da nam označe osobe koje bi preuzele razprodaju našeg lista; nedobismo jošte odasvud odgovora, a taj nam je potrebit, jer se mora u tu svrhu namjestničtvo za dozvolu umoliti. Tko bi hotio preuzeti razpačanje »Sloge« nek nam to izvoli javiti. Na svakom broju dajemo 4 nvč. dobitka.

Političko talij. družtvo, što se je 14. t. mj. ustrojilo u Pazinu, priobćuje kroz poreču »Istru« imenik svojih članovah, kojih ima nešto preko 100. Razumjeva se, da su svi članovi istarske junte zapisani u to družtvo. Nego nešto osobita vadimo iz toga imenika. Morao se je pomoći tražiti u drugoj provinciji, da jih bude malo više. Naime članovah, koji nisu nikada pripadali ni nepripadaju Istri, niti nežive u njoj. Po paragrafu 3. njihovih pravilah, može doduše postati članom toga družtva svaki austrijanski gradjanin, nu to je izrečeno radi toga, da se odstrane elementi, koji nepripadaju državi, jer takvi ni nemogu postati članovi nikakvoga političkoga družtva u našoj državi. Proglašeni imenik podnelo nas je jasno, odkuda traže istarski Talijani i njihovi šarenjaci pomoći, da na očigled cielega naobraženoga svieta odnarodjuju pripadnike netaljanske narodnosti; sve što dalje, tim više uvidjamo, da moramo bezobzirno postupati, jer pravednosti i jednakopravnosti nestalo je iz Istre. Utekli se dakle svojoj braći u Trst, poznatim Talijanom, nu nisu mnogo uspjeli. Ipak su pristupili kao članovi toga družtva odvjetnici u Trstu gg. dr. *Anton Vidacovich* i dr. *Guido d'Angeli,* c. kr. notar gosp. dr. *Juraj Riccoli,* sve članovi tršćanskoga pol. družtva »Progresso«.

Iz Barbana piše nam prijatelj o rovinjskom procesu sledeće: Da upoznate što bolje barbanske Krnjele, navadjam Vam sledeći istinit dogodjaj. Kako je poznato, razpravljala se dne 20. rujna tužba naših svećenikah proti uredniku »Istre«.

Posle razprave bijahu pozvani svedoci u drugu sobu, da im se plati dnevnica t. j. plaća i putne troškove. Medju svedoci bio je načelnik barbanski g. Karlo Cleva i *kovač* Julio Cleva isto iz Barbane. Svedočili su obojica za urednika »Istre«. Ovomu poslednjemu dao je činovnik u Rovinju kano i drugim 5 for., nu on toga nehtjede primiti jer da je on tajnik občine barbanske i da mu kano takovomu ide veća plaća. Činovnik je na to zahtjevao dokaze, na što mu odgovori *kovač-tajnik*, da sada nemože pružiti dokaza, da je on zbilja tajnik nego da će to posvedočit prisutni g. načelnik. Načelnik se zbilja približi i reče: *dajte mu više, ovaj je občinski tajnik.* Tako dobi *lažitajnik* na rieči svoga strica načelnika svotu od for. 9 i 80 nvč.

Da se je tako dogodilo, pripovjedao je drugi dan iza razprave g. Šime Ljubić iz Voribe (isto svedok) u prisutnosti g. Bastiana Malabotića tajnika barbanskog, g. Ivana Batela Osipova i g. Mihovila Zubana občinskog sluge. Treti dan iza razprave, pripovjedao je isti dogodjaj u krčmi Menićevoj u Barbanu, g. Martin Mirković Čulinov iz Grandićih u prisutnosti rečenog g. Malabotića i g. Ivana Miletića iz Barbane.

Dogodjaj ovaj bijaše javljen rovinjskomu sudu, koji ga odstupi sudu Vodnjanskomu, nu reć bi da je tamo sve zaspalo.

Na ovaj način htjeli su naši Krnjeli sebe okoristiti a naše vriedne svećenike čim većimi troškovi oprtiti, napitajuć je li to pravo i Bogu drago. Pak još imade našeg naroda u Istri koji ovakvim pijavicam i varalicam vjeruje!

Natječaj za primalju razpisuje občinsko poglavarstvo u Krku za podobćinu Dubušnicu do 10. febrara. Godišnja plaća iznaša cielih 50 for.

Pomorske viesti.

Imenovanja. Kr. ugarsko-hrvatska pomorska oblast na Rieci imenovala je g. *Marka Antuna Starčić-a* iz M. Lošinja za pomorskoga kapetana, g. *Dutković-a Ivana* iz Zagreba za pomorskoga pomoćnika.

Iz *Bostona* u Americi 27. jen. Bark Slavjanska B. kap. Romuald Solić na putu iz Natala, grada u Braziliji, za Halifax zapušten je na otvorenom moru. Jedan parobrod primio je svu momčad te ju izkrcao u Bostonu. Slavjanska B. sagradjen je u Bakru g. 1869., nosi 257 tonelatah. Brodovlastnik je Julio Stiglić u Bakru.

Bark »Cviet«, kap. Matković brodeć iz Haiti za Falmouth natjeran je na kraj deset miljah daleko od Ponpance u Engleskoj. Utopio se je kapetan i dva mornara a pomoćnik sa 7 mornarah se je spaslo. Brod je vlastničtvo Stjepana Bielovučića stanujućega u Janjini.

Iz *Malog Lošinja* javlja se, da je grčki brigantin »San Giorgio«, kap. Barbarije, ploveć iz Trsta za Pirej posvema na moru izgorio.

Nadalje doznajemo iz Maloga Lošinja, da je nav *Urin* već popravljen te da će već za koji dan počet opet kreat duge.

Pernambuco 4. jen. Loger Tre Cugini, kap. Behan, upalio se je dne 30. decembra 1883. po prilici 150 miljah daleko od punte S. Roque.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 23. jen. Andrastea, kap. Tomašić iz Venecije. 27. jen. Graovac, kap. Tomić za 37 danah iz Pireja. Istria, kap. Stutega za 55 danah iz Powey. 26. jen. Diana, kap. Cavalieri za 43 dana iz Marsilje.

Rieku 21. jen. Balkan, kap. Flamin iz Aleksandrije. 28. jen. Protetto, kapet. Flamin iz Trsta.

Bakar 18. jen. Ricordo, kap. Bačić iz Venecije.

B. Ayres 20. dec. Maria T., kap. Mikulić iz Newcastle.

Montevideo 23. dec. Amalia kap. Randić iz Kardiffa.

Livorno 21. jen. Pia S., kap. Soldatić iz Aleksandrette.

Maltu 11. jen. Mala Marica, kapet. Busanić iz Acri. 10. jen. Figlio kap. Rajčić iz Kardiffa.

Rosario 10. dec. Vincenzo M. kap. Minak iz Kardiffa.

Kardiff 20. jen. Lusignano, kapet. Gladulić iz Bone. Pio kap. Peršić iz S. Nazaire. 22. jen. Padre Stefano, kapet. Sinković iz Bordeauxa.

Bordeaux 20. jen. Bar. Kemeny, kap. Strk.

Calamata 1. jen. Sloga, kap. Lujak iz Trsta.

Glasgow 21. jen. Sretna V., kap. Drobac iz Kalfe.

P. Eads 11. jen. Bolivar, kap. Kozulić iz Palerma.

Baltimore 11. jen. Padosa, kap. Večerina iz Hamburga.

N. Orleans Hiperion, kap. Cur iz Marsilje.

Gravesend 23. jen. Catina R., Sforzina iz Trinidad-a.

Marsilju 25. jen. Armonia, kapet. Zagabria iz Cette.

Plymouth 24. jen. Nilo iz Salonika.

Odjedrili iz:

Trsta 23. jen. Ida Maggiore, kap. Medini za Kandiju.

Senja 17. jen. Corinna, kap. Franjul Trst. 18. jen. Francesco, kap. Blondić za Trst.

Coresa 22. jen. Drago G., kapet. Stefić za Rieku.

Malte 18. jen. Figlio, kap. Rajčić za Pul. Pietro Boscovich, kap. Kalugjerović za Oran. 21. jen. Giacomina kapet. Tomušić za Valenen. Figlio kap. Rajčić za Pul.

Palerma 10. jen. Venus B. kap. Sabljić za New-York.

Aleksandrije 11. jen. Spirito kap. Kosović za Rieku. 13. jen. Argos, kap. Costantini za Genovu.

Marsilje 20. jen. Bice, kap. Katarinić za Port Said. 22. jen. Padre Figli, kap. Štuk za Trst.

Philippeville 12. jen. Rachel, kap. Grašković za Cork.

Samarang 5. dec. Phison. kapet. Ragurin za Cannle.

Liverpoola 19. jen. Aurora J., kap. Premuda za N. Orleans.

P. Eads 6. jen. Alberto, kap. Cragnez za Havre.

Bakra 23. jen. Resurreziono, kap. Blazić za Ankonu.

Rieke 23 jen. Adria, kap. Pascoletto za Leith. 25. jen. Giustizia, kap. Valentin za Volo.

Livorna 22. jen. Pia S., kapetan Soldatić za Marsilju.

Mesine 21. jen. Ezio, kap. Premuda za Gibraltar.

Gibraltara 17. jen. Tare, kapet. Kopsić za Plymouth.

Genove 23. jen. Cristoforo Romano, kap. Tičac za Rieku.

Cetta 21. jen. Helgoland, kap. Menard za Trst.

Table-Bay 26. dec. Honor, kap. Kamalić za New-York.

Pripravni za odlazak:

Calamotta 14. jen. Vernik P., kap. Foretić iz Kurčole za Dubrovnik. 18. jen. Milevn, kap. Petrović iz Trsta za Patras. S. Rocco, kap. Kozulić iz Dubrovnika za Sibenik.

Na prolazu:

Tarifa 24. jen. Costante, kap. Malabotić iz Baltimora za M. Lošinj.

Usidren;

Deal 20. jen. Dio Fili, kap. Bernotić iz Londona za Kardiff.

Književne viesti.

Poljodjelstvo. Po najnovijim izvorim složio Petar pl. od Tortaglia-e. Sa 82 slike. Nakladom pisca. Sušak. Tiskom Milana Kerdića 1883.

Notice historique sur le Notariat. Par le docteur Vladimir Popafava. Traduit par Charles Anzias-Turenne, avocat à Grenoble. Grenoble 1884.

»Hrvatska vila« br. 11. imade sledeći sadržaj: Pjesme: Na livadi; Na povratku; Miloj pokojnici; Posavčice. Proza: Milinarov jedinac; Sni bogojavljenja; Nije do smrti zaboravio; Tri broda; Rotterdam; O kometih; Listak. Slike: Ferdo Kikerec; Zadnji časovi Petra Zrinjskoga i Krste Frankopana; Seljakinja iz Draganića kraj Zagreba.

Vienac br. 2. Boj na Kosovu g. 1389; pjesma F. G. Martića; Zamrla ljubav, priposviest g. J. Tomića; Uzalud od Sinkiewicza; Na čistu od M. Bjelinskoga; Mletci; Listak; Slike; Erazmo Barčić; Zadnji časovi bana Petra Zrinjskoga i Frankopana. Riva dei Schiavoni u Mletcih.

Adolfo Ružnov vlećnik i tajnik stola sedmorice u Zagrebu pozivlje na predbrojku na: »Pučki pravnik ili pravni katekizam. Sbirka svih za praktični život potrebnih zakonskih pravnih ustanovah u pitanjih i odgovorih uz prilog obrazacah za privatne izprave i sudbene podneske.

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane cienе. Rio od f. 58—74; bolja f. 75—96. Laguaira f. 67—75. Portorico f. 96—115 Moka f. 114-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—28.50.

Ulje oblično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—48. Talijansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 12·25 u barilah; f. 12·50—13 u sand.

Mast svinjeća prava po f. 66.67, engleska f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 60—70. *Maslo* f. 88—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—5 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Ljeśnaci* f. 37.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 115—135 slabo tražena. —

Kože strojene f. 125—160. — *Volovske* suhe f. 45—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 60—115. *Zečje* f. 24—30. *Lisje* slabo tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.55.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28 življe tražene. —,

Pšenica Odeska f. 10.40—11. Kukuruz vlaški f. 7. 25 do 7.50; *Banatski* f. 8—8·50. *Hrvatski* f. 7·50. *Raž* f. 7·50. *Zob* madjarska f. 7—7·50 *Hrvatska* f. 7·50 —8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borsa: dne 30. Janara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.90 isti u srebru f. 80.35—80; isti u zlatu f. 100·45 5% austr. renta for. 95·75.

Dionice narodne banke f. 848.— Kredit f. 307.50; Lloyd f. 6.20.

London 10. lira Sterlina f. 121.30; Napoleoni f. 9.62; c. k. cekini f. 5.70; državne marke for. 59.70—40. Francezko for. 47.90 do 48·15.

Lutrijski brojevi

od 26. jenara:

Beč	66	3	59	17	38.
Graz	35	83	40	71	5.
Temešvar	60	5	2	83	23.

od 30. jenara:

Brno	11	43	7	72	85.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladiste mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Leventо,
Brocatelle d'Espagne itd.

GIO. BATT. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah, kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu.

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (u kruglje a c. 1½ Kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
(via S. Caterina 2. u Trstu).

Prosta i fina roba!

Vrlo cienol

PETAR SKAREL

krojač u Sv. Mateju kod Kastva preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tu-
skina . . . 28 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13-23 „ — „
Hlače iz modroga
platna . . . 1 „ 50 „

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cienoll

Prosta i fina roba!

Trgovina finih jestvinah

Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštanske pouzeće u paketih od 5 kila **franko i brez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šlivovice hrvatske.

Poveća naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

Svoji k svojim!

Prosta i fina roba u dobru cienu.

Krojačija

nasliednikah pok. Ljudevita JELUŠIĆA,

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **muške robe po najnovijem kroju.** Naručbe primaju se i izvana i obavljaju točno po naznačenoj meri poštom.

Uz civilnu odjeću radi se i **uniforma.**

Roba dobavlja se iz moravskih tvornicah i zaračuna u cienu, koju ista tvornica računa.

Prodaju se **ljubljanske jakete za decu i odrasle,** jeftinije nego ih prodaje sam Ljubljančan na sajmovih.

Muštre daju se svako doba na ogled.

Naručbe prima upravitelj

K. Jelušić.

Cienа, da se nije bojati konkurencije!

Prodaju se i novije hrvatske knjige.

FRANJO DUKIĆ

trgovac Kastav u Istri.

Preporuča p. n. občinstvu u mjestu okolici svoj novo otvoreni dućan

jestiva i drugih potrebščinah.

Prodaje se vrlo cieno.

U istom dućanu dobije se i

„Naša Sloga“ 5 nvč. broj.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lick po dr. Maliću smatrati kano podielan

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najboljі lick proti kostoboljі i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *scvet*

(Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; f. staklenica 50 nvč*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dulje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Maličev kostoboljni lick za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudo it uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostoboljni cviet** kano izvrstan lick te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi

Krv čisteće kruglice c. kr. priv.,

neki smjelo unijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek čisto u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzetjem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Tisk. V. BOLENC.

Broj 6. U Trstu 7. Febrara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nr. Pal.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; ii u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Imo, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Novci i pisma šilju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Politička družtva.

Medju najblagodatnije ustanove moderne države, spadu pravo osnivati politička družtva. Sve naprednije pokrajine naše polovice države služe se tim pravom, t. j. koriste se takovimi družtvi. Do nedavna obstojala su u takozvanom austrijskom Primorju, t. j. na goričkom, Gradiški, Trstu, Istri sa otoci, dva politička družtva, naime političko družtvo »Sloga« za goričku stranu i političko družtvo »Edinost« sa sjelom u Trstu, namienjeno prvobitno Slovenom Trsta, okolice i bližnjih političkih kotarah. Oba ta družtva djeluju blagodarno na politički razvitak naše braće Slovenacah. Za danas ostavljamo političko družtvo »Slogu«, pa ćemo se malko pobliže upoznati sa družtvom »Edinost«. Političko družtvo »Edinost« oživotvoreno je godine 1875. Rekosmo već, da je družtvo »Edinost« imalo spočetka na umu samo Slavene Trsta, okolice i bližnjih političkih kotarah, prem bijaše osnovano za cielo Primorje. S razloga pako, što je družtvo »Sloga« preuzelo brigu na sebe, da bdije nad političkim životom jednoga dielа Primorja, i budući da je družtvo »Edinost« rano uvidilo, kolika pogibelj prieti Slavenom Istre i otokah od strane Talijanah, protegne svoju zadaću na Istru i na otoke. Najnoviji korak »Edinostin« u Istri, bijaše tabor u Brezovici, obdržavan prošlo godine. Od koliko bijaše važnosti taj tabor, progovoriti ćemo malo kasnije.

Koja je zadaća, koja svrha političkomu družtvu?

Glavna zadaća takovomu družtvu jest, buditi i širiti narodnu sviest, pokazati narodu, da je član velikoga družtva, koje se državom zove; pokazati pojedincu, da je državljanin, koji imade dužnostih naprama tomu velikomu družtvu, a družtvo obratno naprama njemu; podučiti ga u političkom, napose u gospodarstvenom životu; braniti i zagovarati narodna i sva druga prava; pospješivati materijalne i dušovne koristi narodne u državnih, crkvenih, školskih, občinskih i gospodarstvenih pitanjih.

Da se sve to postignuti može, mora takovo družtvo imati k tomu potrebitih sredstvah.

Prvo i glavno sredstvo svakoga političkoga družtva za postignuće narodnih potrebočah jest: sazivanje narodnih sborovah ili taborah pod milim nebom. Osim toga može imati političko družtvo i drugih pomagalah, kao što su primjerice: sbori družtvenih članovah, u kojih se razpravljaju družtvenoj zadaći koristne ili potrebite stvari, kano pitanja o državnih ili občinskih izborih, prošnje, adrese i resolucije na c. kr. namjestničtva, ministarstva, na pokrajinske ili državne sabore. U sjelu družtva imade obično mjesto, gdje se sastaju članovi na pogovore i dogovore; družtvo nabavlja članovom primjerene knjige i časopise itd. — Iz navedenoga vidimo u kratko što se kani postići političkimi družtvi i koja su sredstva, da se to postigne.

Izteknusmo s početka, da su do nedavna obstojala u našem Primorju samo dva politička družtva. Od nove godine amo, imadomo naime u Primorju i treće takovo družtvo i to talijansko družtvo: »Società politica istriana«, ne za cielo Primorje, već za samu Istru. Rečeno nam bijaše sa više stranah, da je tabor brezovički izazvao to družtvo, tim bi bilo opravdane one prije navedene rieči o važnosti ročenoga tabora. Svatko neće tako suditi, jer će reći, da smo taborom brezovičkim izazvali zlo. Nu mi ne sudimo tako. Ponajprije nam je kazati, da ako je već osnutje neprijateljskoga nam družtva samo po sebi zlo, da je jednom moralo doći do sličnoga zla, a iskreno govoreć, volimo, da je nadošlo prije, nego li kašnje. U dopisih, tiskanih u našem listu, čitamo, a o tom smo i sami uvjereni, da jedino mi možemo žeti plod talijanskoga političkoga družtva, budemo li iole vršili svaki svoju dužnost. Narod će naime i nehoteo, da neočemo silomice, uviditi, što namjeravaju naši protivnici svojim družtvom. Uviditi će sam ili uz neznatnu poduku, da nije talijanašem Istre do toga stalo, da probude narodnu sviest u talijanskom pučanstvu Istre, već da idu za tim, kako bi hrvatskoga kmeta bolje pod jaram skučili, kako bi ga bolje u tmini i neznavstvu podržali, kako bi ga bolje sisali i muzli dok bi iznemogao i iztrošen u njihovo krilo pao, i to ne više kano Hrvat, već kano narodni poturica, propalica, izrod, smet. Upoznati će naš seljak pomoćju ovog družtva, da je on Talijanašem prostim sredstvom za postignuće nečiste svrhe; da njim je mio i drag jedino u vrieme izborah i u obće samo tada, kad ga trebaju i kad se njim služe.

Napokom mi smo morali jednom početi i ovim načinom buditi u narodu sviest dočim neimadu naši protivnici što da bude jer: ne znamo, da bi se Talijan Istre gdje za Hrvata izdavao, neznamo, da bi bili gdje Hrvati u Istri koga Talijana pohrvatili; neznamo, da bi gdje u Istri bio Talijan od Hrvata tlačen i gažen, dočim imademo primjerah na hiljade, da su Talijani našu krv odnarodili, kako se djeca nedavno preminulih ili još živućih Hrvatah za Talijane izdavaju, kako je Hrvat Istre na sve moguće načine od svojih nemilih gospodarah preziran, mržen, gažen i tlačen.

Pa zar da sva ova nedjela, prikrita sada krinkom političkog pazinskog družtva ne otvore našemu kmetu oči? Ta on se nebi smio zvati čovjekom, slikom i prilikom božjom, kad bi hotio i nadalje dragovoljno i strpljivo podnašati ovakvo nepravdo! »Svaka sila, svako nasilje i nepravda do vremena, a Bog do vieka«, kaže naš narod, a mi primjećujemo, da su naši protivnici oživotvorenjem italijanskog pol. družtva, zadali prvi udarac tomu nasilju toj nepravdi.

Mi smo pozorno pratili narodjenje, krst i potvrdbu talijanskog političkog družtva pa se nadamo u Boga i u ljudsku pravdu, koja će jednom morati i nam naše pripoznati, da ćemo viditi i njegovu smrt. Neki mudrac kaže, da sve ono što je sagradjeno na pjeskovitom i nestalnom temelju za postignuće opake i nečiste svrhe, mora samo po sebi propasti. Mislimo, da nam ne treba dokazivati, na kakvom je temelju osnovano i za kakvom svrhom teži pazinsko političko družtvo.

Da nam se pako ne predbaci, da nekoga bez razloga sumnjičimo, navesti ćemo samo jedan primjer.

Kaže se, da u nedužnom djetetu neima vaške, provare i hube. Takovo jedno dieto — nu brkato — našlo se kod prve glavne skupštine talijan-

---

PODLISTAK.

SLOBODI.

Slobodo, Slobodo,
Vječito povoje,
Kad će već biti jednom
Iz tebe djevoje?

Sa sto te oltarah
Poklečice kade,
Sa sto grlah časte
I po liscu glade.

Ti si jim i više
Od Boga i duše,
Jer rad tebe crkve
I oltare ruše.

A tko neće s njimi,
Ruže ga i psuju,
U tvoje ga ime
U verige kuju.

Kada ćeš, Slobodo,
Celo smrknut svoje
Na lažne i krive
Poklonike tvoje?

Kad ćeš im zagrmit,
Pravedna kraljice —
Da nema slobode,
Gdje nema pravice?

UBILO GA VINO

napisao Janko Sisolski.

(Konac)

II.

Starčeve su ruke podrhtavale pri poslu, a te ruke su bile poernjele i mršave. Kućica se veselo sjajila na zadnjih tracih sunca, što se je već bilo nagnulo nad goli vrh briega. I po koščatom starčevom licu i po zakrpanoj mu modroj i čistoj košulji su puzili zadnji žarki sunčani traci. Malo podalje od kuće širila se po tratini ugodna sjena krošnjate lipe.

Kad Marko opazi mladića, uzčudi se i nastavi svoj posao.

Mato se približi, pozdravi ga i reče mu:

— E, kume, vaše su ruke uviek u poslu. Liepo ste spleli taj koš.

— I toga treba kod kuće, odgovori starac i nepogledav mladića,

— Marko, čujte me, došao sam, da vas još jednom upitam, što mislite, reče Mato smeteno i gledajući u brieg.

Srarac slegne rameni, ustane i odgovori mu:

— A što da vam po stoti put kažem istu stvar?

— Kume Marko, dajte mi ruku! Kad ćemo pirovati? Marko, ne će te požaliti, ako mi Tonku date, obeća Mato, a krv mu bila udarila u lice.

— Mato, ostavite mi kuću u miru, jer dok je u meni duše, nećete vi u crkvu s mojom Tonkom, reče starac odlučno i udalji se od mladića klimajući glavom.

Mato gledaše za njim zapanjeno i cielim tielom drhtaše, a napokon škripnu zubmi, pogleda još jednom u otvoreni prozor na pročelju biele kućice, pa se naglo spusti u Predgradu k šior Anselmu. Tu ostane cielu večer i dobar dio noći. Pio je strastveno i požudno, tukao je rukom po stolu, škripao zubmi i grozio se nekomu, dižući šake u zrak. U zoru napiješe ga neki ljudi pod nizkim zidom carske ceste, gdje je spavao kao zaklan.

III.

Bilo je u proljetno doba. U Predgradi bio veliki sajam. Sila se svieta tuj-sgrnula iz obližnjih mjestancah i selah. Pred gradićem je liepa tratina, zasadjena starimi lipami. U debelom hladu pod timi lipami točilo se vino, pjevalo se i veselo razgovaralo. Malo podalje uhvatili se momci i djevojke u kolo, pa udri, tko da bolje uznoji svoje zlato. Tuj stoji cika i vika, pjevanje i veselo ljukanje. Krasne i rumeno djevojke vrte se kao vretena, a nožice sitno prebiraju po pogaženoj travi. Miris lipa prostire se zrakom, ugodan popoldašnji vjetar duva s mora, što se vidja kroz grane stabalja. Živahni valovi prebacuju svoju pjenu, a tamo podalje nagnula se na bok malena ladja, bielih i nadutih jedrah. Vjetar lagodno duva i razhlađuje rumena lica mladim plesačicam. Djeca su čisto odjevena, njihove platnene modre hlače nekako su ukočene; vidi se, da su danas za prvi put obučene. Oko vrata svezali su ovelik svilen rubac, a sestre im se i majke ponose bielinom njihove košulje. Ta djeca glodju velike kolače, guraju se medju starijimi, bulje zapanjeno u čudnovate predmete, što su razgrnuli nekoji trgovčići pred sobom, na kakvoj širokoj dasci, ili na nečijih širokih kućnih vratih. Medju onimi glavami, što se neprestano mješaju, sjaju se i puške dvojice žandarah, koje je amo poslala politička oblast, da uzdrže red. Žandari se neguraju

skog družtva u Pazinu. To siromašno dieto bilo naviklo doma slušati, koja je glavna svrha novomu družtvu, pa, ne dosti podučeno, izbrblja pred cielim sborom i pred c. kr. kotarskim kapetanom, *da treba udariti visoke prinose za članove družtva, jer da će trebati mnogo novca za izborne agitacije!!* Bože dragi! koliko li dietinske iskrenosti!

Uvjereni smo, da bi bio onaj čas g. dr. Constantini radje vidio toga svoga pitomca na vrh Učke gore, nego li u liepoj občinskoj dvorani pazinskoj. To su dakle one plemenite težnje vašega družtva g. predsjedniče, koje vi nabrajaste u svojem nastupnom govoru? Zar je vam stalo do poboljšanja duševnog i materijalnog stanja Istre, kojom gospodarite po miloj volji već eto 20 godinah? Vi pobieljeni grobovi! koji u svojih sastancih jedno snujete i kujete, pa nešto posve protivnoga u sviet trubite! Vi hoćete pridignuti i oseviti istarskoga kmeta na ljudsko dostojanstvo; vi ga kanite osloboditi od izvanjskog pogibeljnog upliva; vi ga želite prosvietiti, vi ga hoćete osloboditi?? Nije istina! A to nam potvrdjuju vaša najmilija vam djeca, vaši pitomci vaše pripepine. *Vam se hoće novca, da sapnete u nerazriešive okove istarskog Hrvata; vam treba sredstva, da utučete i posljednju iskru hrvatstva u hrvatskom seljaku Istre, to vam se hoće i ništa drugo; to je svrha i cilj vašemu družtvu; to izpovjeda pred cielim svietom vaš milyenik i sučlan u vašoj prvoj i glavnoj skupštini.*

Istrani Hrvati! Hoćete li se dati uloviti u zamku, koju Vam protivnik po bielom danu nesakrivenu kaže? I niema životinja bieži od pogibelji čim ju zanjuši. Vam ju netreba njušiti, Vi ju možete rukom hvatati. Vaša poslovica kaže »da se oparen pas i mrzle kašo boji«. Vi ste pareni kroz viekove, Vas paro i danas, svaki dan, pa zar da se nećete plašiti to talijanaške vruće kaše? Nu nije dosta, da se je samo plašite, već valja takodjer čuvati se. Ljekarska je znanost pronašla i za najjači otrov protuljek. Da neima za Vas većega otrova, nego li je talijanaško političko družtvo u Pazinu, rekli smo. Taj otrov valja uništiti protuljekom. Takav protuljek je naše političko družtvo «Edinost« sa sjelom u Trstu. Ono je dužno, da Vas podučaje u svemu što Vam treba znati za svakdanji život, da Vas rukovodi i svjetuje u svakom pitanju, koga Vi, ostavljeni sami sebi, nebi mogli riešiti. Ono će tu dužnost dragovoljno vršiti. Vam valja samo pitati pa će Vam se pomoći.

Političko družtvo »Edinost« neteži za tim, da pohrvati Talijane Istre, već da obrani Hrvate od opakih i nečistih namjerah talijanskih. Ono neima sredstva niti teži za njim, da uzmogne iz rukava sipati prigodom izborah, da kupuje, miti i vara neuke ljude. Ono vojuje čistim i dopuščenim oružjem t. j. podukom i dobrim savjetom. Radi toga i jesu prinosi članovah u našem družtvu neznatni, toliki, da se namire najpotrebitije stvari. Ne treba nam novacah na izborne agitacije, to prepuščamo pazinskom družtvu koje teži samo za plemenitom svrhom (?) Na čast mu služilo!

Na koncu još jednu našim rodoljubom.

Gospodo i prijatelji! Neprijatelj je pred vrati. Poznata nam je njegova sila i njegovo oružje. Oboružajmo se i mi dok je vrieme. *Stupimo svi u političko družtvo »Edinost«, da izbijemo klin klinom.* Prinos je malen a nesti hoće obilato plodove. Tko želi pruzeti povjereničtvo ili postati članom, može dobiti od nas točnije obaviesti.

DOPISI.

Vrbnik, 27. siečnja 1884.

Na neprijatelje hrvatskoga našega naroda radi njihove zlobe, pade proklotstvo, a kletva sirotinje do neba se čuje. No Bogu je plakati, gledeć one naše tužne kukavice, koji premda sinovi našega roda i plemena, odtlanuše se te šuruju s tudjinci, s nametnici našega roda, koji se timi našimi šuljevci u svoje svrhe služe. Da neldem izvan našega kruga, što su naš Bozanich, Desantich, pa Bulich, Bogovich i još neki u svojih šarenjačkih odnošujih sa visokom gospodom? Govoreć ovih danah neki priprosti čovjek o tom, izrazio se po njegovu prostudušno al za čudo istinito: Ti ljudi su, tako je po prilici kazao, prilični onim djevojkam u selu, koje u 17toj godini nadkriljuju sve ostale, al pošto se uzoholiše, nehaju nekuko za domaće mladiće, i služi se, dodje tudjinac, lepo očešljan, nacifran, kupi, daruje jim kojugod stvarčicu, sladko s njimi zbori itd. itd. pak napokon lipe obole djevojčice pokriju starijim obraz sramotom! No kad su već jednom počele vrtoglavo plesati, neznaju prestati te postanu utvrdnute u zlu i lahko da poginu kano sramotne i nepokajane grješnice. Zatim je naš čovjek dokončao svoju prispodobu, imenujuć zavodnika gospodina . . . . . a zavedene djevojke bez stida, koje, dok jih teče, još uvjek za svojim zavodnikom čeznu, da su ti i ti . . . (al ja vam jih neimenujem jer bi vas državno odvjetničtvo zakvačilo). Tako je.

Naši Šarenjaci i njihova družina služeć i idući u svem na ruku gospod. E. i slavnoj Junti, navukli na sebe prezir od strane svojih sugradjanah i postali smješnimi. Jer poslušati zakonite naredbe političnih oblastih, kao načelnici občinski, njim je dužnost, al uvjek po zakonu. No neobzirat se na ćut svoje občine na pravedne želje *svega* zsstupstva, nego slepo uganjati i pogadjati osobne strančarske hire visokih osobah te se drage volje zamjeriti svomu rodnomu mjestu, nije li to ludost i sramota?

Kao što se prilipka drži stjene, tako se sva ta šarenjačka šačica drži načelničkih klupah, te je, dosta o tom smjeha i pozuge od puka. Kažu njim, da je načelnikova kaša dobro sa ocvirčići začinjena.

Prošle su i tri i poj godine, listine su bile izložene, i svi utoci riešeni i zaboravljeni, al ureć dan izbora toga ne. Tako suglasno rade Desantich u Baški i Bozanich u Vrbniku. O izbori prosvjeduju, pišu gore i na ministarstvo al sve se odbija od umjetne prevrtljivosti gospodina . . . znate koga? A naši zaljubljeni načelnici blaženo prežívaju načelničku smočnu kašu, te smijuć se vele: dok *On hoće*, tira avvanti.

Ovih danah išlo 45 muzih iz Vrbnika komesaru u Krk, sve što je boljega i uglednijega, med timi većina občinskoga zastupstva. Komesar Fabris iznenadjen, napokon odredi sam, da izbori budu dne 8. i 9. budućega veljače; al mi znamo, da Fabris snuje a mali Bog boguje, koji znade bolje tumačiti izborne zakone, a da pak pusti S. da reče svoju, mi znamo kako bi reko Fabrisu, oj Andrijčiću! znate li vi što bi S. reko?

Čujemo, da se Bozanich napokon odrekao načelničtva — al još stoji i drži ključe — ah ključi, ključi blagajne! drago moje!

Vidjet ćemo dal će biti izbori sbilja 8. i 9. veljače, te koga će voljet E. žrtvovati Fabrisa il Bozanicha, ugled ces. kr. komisara ili svoju lutku Bozanicha.

Nego Bozanih je već jednom sam resignarao i predao ključ blagajne za izsušenje našega polja, pa poslje se pokajao te morali kumovi ne baš najčasnijim načinom naredjivat i ovako i onako, dok se nije riešilo, da je Bozanich otvorio kovačom tu blaženu škrinju, tu diktirao nad njom zapisnik (usljed višjeg naloga valjda) pop Ive, a pisao mu Bure c. kr. postmajster. Da li se pokajao Bozanich i za načelničtvo?

Mi se nemožemo donačuditi kako je to, da Njegovo Veličanstvo hoće mir med svojimi narodi, a neko gospodstvo zamoće razdor i nemir u svoj osobni prilog, il je to možda u prilog i po programu naše slavne junte?

Oj bogovi tamo na bečkom olimpu! dignite nam s leđja onog čovjeka, koga vi dobro znate, pošljite nam čovjeka makar kinezа, koj bude vršiti sam zakon i strogo činio vršiti drugo, pa eto nam mira: jer su na otocih najmirniji ljudi na svietu. Tu Hrvati su!

Ako nas svih nepovješaju, javit ćemo Vam što bude sa izbori, a do tamo zdravstvujte.

P. S. Glasa se, da ćemo dobiti kr. komisarа, da upravlja občinom (i obsadno stanje)! Što se babi htilo to joj se i snilo. Zaključujemo riečmi Isusovimi: »Sudče Ive na što si došao. (Bolje bi ti bilo . . .)

Evo zapisnika.

ZAPISNIK

sastavljen u c. k. namjestnom političkom Uredu u Krku 14 siečnja 1884.

Predstavivši se podpisani občinari iz Vrbnika podastiru sliedeći upit:

S razloga što je trolječe sadašnjog občinskog zastupstva u Vrbniku jurve dokončalo dnevom 16 Lipnja 1883.

S razloga što su izborne listine bile izložene kroz četiri tjedna i da su takodjer bili riešeni reklami kod Oblasti u drugoj molbi, rad čega ne obstoji nikakve zapreke za ovršanje novih izborah,

S razloga što je i onako občinsko zastupstvo u Vrbniku izdalo dnè 19 lipnja 1883. u javnoj sjednici nepouzdaniću načelniku Bozaniću, s kojom se podpisani podpuno slažu: *ovi traže, da* Slavni c. k. namjestni Ured naloži načelniku, neka ustanovi već napokon dneve za izbor, i neka se podpisanim sa strane Slavnog namjestnog Ureda dade do znanja, kad će se ovi izbori obaviti.

Fabris v. r. c. k. Kom.

Sliedi 45 podpisa.

U neodvlačni odgovor ovomu upitu, snabdjeve se ozgor podisanim, da:

Uzev u obzir izvješće občinskog ureda u Vrbniku od 13. Siečnja 1884. Br. 19, kojim isti dogtasuje, da se još imade prepisati občenita listina izbornikah,

S razloga što će podpisani uslied višjeg dopusta biti odsutan kroz dva tjedna od dana 21. tek. unapried i

S razloga što podpisani u svakom slučaju hijeo bi biti prisutan izborom, nalaže istodobno Vrbničkom načelniku, da ustanovi izbor za dneve 8. i 9. dojdućeg mjeseca Veljače

Fabris v. r. c. k. Kom.

Iz Pazinščine polovicom jenara.

Prošle godine kudili su »Franina i Jurina« Mohorića i još nekoga iz Novakih jer su držali s Talijanaši prigodom izborah za porečki sabor, a nisu ni spomenuli ovdješnjega učitelja, koji ne samo da je i onapo noći hodio na izbore u Pazin, nego se i svagda pokazuje protivnik naše hrv. narodnosti. Poznato je, da je za ondješnju školu ustanovljen hrv. nastavni jezik, ali on svejedno neprestaje u školi talijanski govoriti. Kad bi koji od naših učiteljah tako činio u talijanskih školah, to bi ga »Istria« živoga poždrla. Nu on se izgovara, da nezna hrvatski, premda zna. Što kažu na to oblasti školske? Od sl. junte mu se piše, neka se strpi ondjel Što to znači? Zar ne, da mu se tim namiluje, nek i nadalje školu talijani? Taj učitelj protivi se i izvan škole našemu jeziku i mrzi ga. Nu nije on prijatelj ni crkve. Ta kada se ga vidi ići u nju. Možda kad je misa za carev rodjendan ili imendan? Možda vodi školsku mladež, da se pomoli za premiloga cesara? Evo još jedna liepa o njemu. Imao je diete, nu nije ga pustio krstiti već jedva nakon dva mjeseca, pošto je već na umoru bilo, te je g. župnik jedva dospio krstiti ga u kući. Jeli nastojanjem otčevim? Kako je to liep primjer puku osobito školskoj dieci! Ova ako neimaju i moralnoga uzgoja, nemogu se ni materijalno dobro razvijati. U ostalom mislim, da i napredak u školi nemože se pohvaliti. Baš je trebalo u Novake, poslie prijašnih škandalah, poslati još ovakova učitelja, koji bi možda u gradovih neopažen prošao, ali u malom selu nije to moguće. On si želi premještanje u koji grad, a i mi mu ga želimo.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 6. febrara 1884.

U Beču je vlada u suglasju sa državnim zastupstvom uvela strožije mjere proti revolucijonarcem ili kako rekosmo posljednji put, proti socijalistom. Ovo strožije postupanje krsti se pod jednim imenom: *iznimno stanje*. Iznimno stanje uvede se samo tada, kad prieti ljudskomu družtvu koja pogibelj, ma od koje strane. Zakoni budu tada pooštreni, blagi odstranjeni, novi strogi uvedeni itd. Iznimnim stanjem u Beču sužila je vlada slobodu štampe, i ukinula do konca tekuće godine porotne sudove. Nekoji zločini kao što je: veleizdaja, buna, javno nasilje, padjelanje javnih papirah i novca, vriedjanje vjerozakona, umorstvo i ubojstvo, težka tjelesna ozleda, kradja, razbojstvo itd. jesu mnogo strožije kažnjeni. Svaki dakle koji podpade pod jedan od navedenih zločinah, biti će dok traje iznimno stanje, mnogo strožije kazajen, nego bi bio u drugo vrieme za isti zločin. Tim načinom nada se vlada stati na put rušiteljem mira i poredka.

Nakon razprave o državnom jeziku, viećalo je carovinsko viće o predlogu zastupnika Herbsta i njegovih drugovah, kojim traže, da se u Českoj odstrani ona naredba, koja uvadja u toj kraljevini ravnopravnost za sve stanovnike t. j. za Niemce i za Čehe. Pak da nisu ti blaženi Niemci slični našim Talijanašem kano jaje jajetu? Budimo ravnopravni svi i svuda, viču ti junaci, al mi želimo biti samo nešto malo više t. j. mi hoćemo biti Vaši gospodari a vi naše roblje. Tako razumjevaju ravnopravnost austrijski liečiari i njihovi prijatelji naši Talijomani.

---

njih se nitko ne dotakne; kud prolaze ljudi im se ugibaju.

I šior Anselmo toči vino na sajmu. Njegova bačva je uz deblo najveće lipe. Anselmo je zasukao rukave; znoj mu kapa sa crvenoga i tustoga lica. Oko njegove bačve zvekeću vrčevi i čaše; neki mladići pjevaju što im pluća podnose, a šior Anselmo prima novac i broji ga na dlanu svoje rutave ruke. Medju timi mladići je i Mato. Već ga noge slabo nose. Lice mu gori, vlasi su mu razkuštrani nad čelom, oči su mu mutne i krvave, a grlo promuklo i suho. Kapu je potisnuo nad zatiljak. Ustnice u uglovih žute su mu od izgrizkane cigare, koju drži neprestance u zubih, koju neprestano grize i napaljuje, ljuljajuć se na nogah. Kad se Mato vincem nakiti, ne zna što radi, ni što govori. Naprasit je tada, krv mu vrije, izgubi pamet, pa kako je svadljive ćudi, skočio bi i na samoga crnoga vraga.

Matu doprie do uha sviranje mieha, digne vrč u vis, udri nogami o zemlju, i poče pjevati i plesati pred Anselmom, koji mu reče:

— Ej, čovječe, nemoj ovdje plesati. Ajde gdje plešu djevojke, gdje ti je Tonka.

— Idem, idem, povikne Mato i podje k plesu. Mato odmah opazi Tonku, koja se je baš u taj par vrtila s jednim mladićem. Ljudi su govorili, da će taj mladić oženiti Tonku do mala.

Matu zasvlete oči, ustne mu se stisnu, lice mu se zažari, te se zaleti proti mladiću, što je plesao s Tonkom, i udri ga vrčem po glavi. Ljudi se preplaše, neke se djevojke razlete. Mladić uhvati Mata za vrat i hoće da ga obatali. Mato se brani junački, nu zapletu mu se noge, i sruši se. Sada se još većma razpali, sakupi sve sile i željeznimi rukami odrine od sebe svoga neprijatelja. Skoči na noge, pa se obali na njega kao ranjen lav. Na to dotrči jedan žandar uhvati Mata za rame i hoće da ga odtrgne od mladića. Mato udri žandara šakom u prsa. Žandar pobiesni i digne pušku, da prasne Mata po glavi. Mato se obrani laktom, uhvati pušku i iztrgne ju iz ruku žandara, naglo ju okrene i ubode žandara u stegno. U to priskoči na pomoć drugi žandar i probode Mata u prsa. Ljudi vrisnu od straha i užasa. Mato se zanjiše i sruši na zemlju. Časak zatim umrie. Tonka zadrhta, problieđi i pade na mrtvaca.

— Eto, ljudi, vino je Mata ubilo, reče neki stari mornar.

Nekoliko dobrih ženah uzdignuše Tonku i odvedoše ju doma. Tonka nije progovorita putem ni riečí. Njezine su oči bile staklene, ukočene i mutne, te se nisu nikada više razbistrile. Jadna djevojka bijaše poludila, a domala je umrla. I otca joj je shrvala tuga u grob.

Šior Anselmo, pet godina kašnje, bude glavarom u Predgradi, gdje je bio najbogatiji čovjek. I on je umro, a na groblju u Predgradi diže se danas samo jedan spomenik od mramora medju malimi drvenimi križevi. Na tom skupocienom spomeniku čita se, da je šior Anselmo radi velikih zaslugah bio odlikovan zlatnimi križevi i plemstvom, te da su mu nad grobom proplakali svi siromasi, kojim da je on bio najbolji zaštitnik i otac!

Većina carevinskog vieća zabacila je predlog Herbstov.

Proračunski odsjek carevinskoga vieća, zaključio je resoluciju, u kojoj se zahtjeva od vlade, da pruži izdašnu pomoć češkomu učenjaku dru. Holubu, koji putuje po Africi u znanstvene svrhe.

Ministar Tisza savjetovao je svojoj stranki u ugarskom saboru, da se povuče natrag predlog o mješovitoj ženidbi. Stranka poprimila je savjet svoga vodje i naložila mu, da vlada izradi drugu osnovu, kojom bi se pitanje o mješovitoj ženidbi riešilo. Pritom obćio je tom zgodom Tisza svojim pouzdanikom, da je bio u Beču radi hrvatskih dogodjajah.

Iz Hrvatske neimamo ovaj par ništa osobita da javimo. U zemlji vlada podpuna tišina, koja često više znači, nego bučni dogodjaji.

U posestrimi Dalmaciji diže opet glavu poznati neprijatelj Hrvatstva i nekadanji vodja dalmatinskih talijanašah dr. Bajamonti. Ta junačina javlja u talijanskom časopisu »Dalmata«, da opet preuzimlje na molbu svojih prijateljah vodstvo nad talijanaškom strankom. Misli valjda, da je nadošlo zgodno vrieme, da počmo iznova rovariti i uznemirivati zemlju. Reć bi, da je dobio Bajamonti mig od neke strane, koja gleda mrkim okom napredak Hrvatstva u Dalmaciji. Vidili smo jur propasti i sjajnijih zviezdah, nego li je Bajamonti, pa ćemo viditi i njega, ostavljena od svojih, prezirana i mržena od protivnikah.

Iz Petrograda pišu, da su ondešnji vladini krugovi vrlo zadovoljni sa srdačnim dočekom, koji je pripravio bečki dvor ruskomu ministru Giersu. Njegovo putovanje i dogovaranje sa austrijskimi državnici smatra se jamstvom za mir i uzdržavanje prijateljskih odnošajah medju trimi susjednimi državami.

U Srbiji su nastupili žalostni odnošaji. Vlada postupa bezobzirno sa svojimi protivnici; ona proganja i zatvara činovnike i učitelje, koji su sudjelovali kod izborah za narodnu skupštinu.

Franczcki ministar financijah Tirard pripravlja proračun za g. 1885. Glavno mu je pitanje, kako da pronadje nova vrela za pokriće troškovah, koji nastaju radi uvedenja nekojih novih zakonah. On predlaže ministarskomu vieću, neka se uvede školska pristojba. Ovo bi bilo jedno vrlo dohodakah, nu ujedno i težak porez za sve porezovnike bez razlike.

Nekoji predstojnici okružjah (prefekti) pozivlju gradske načelnike, da njim čim prije predlože popis svih radnikah. Ovako se kani doznati, koliko jih imade bez posla. Vidi se odatle, da je franczekoj vladi radničko pitanje dogorilo do nokatah.

Iz Berlina javljaju, da će oko 20. marča tamo doći naš cesar Franjo Josip i cesarević Rudolf. Po nekojih viestih imali bi u to vrieme doći i talijanski kraljevski supruzi.

Dne 4. o. mj. otvorio se je englezki sabor. U prestolnom govoru se naglasuje, da imade nade, da će se neriešena izvanjska politička pitanja čim prije riešiti i da će englezka vojska iz Egipta krenuti čim tomu okolnosti dopuste.

Krivi prorok Mahdi uživa osobitu sreću u Sudanu. Dobiva jednu bitku za drugom nad egipatskom vojskom. Po zadnjih viestih uzeo je navalom Sinkat, potukao posadu zatim se bacio na vojsku egipatskog vodje Baker paše, potukao ga nanesav mu velike gubitke. Sam Baker javlja svomu podkralju, da mu je krivi prorok poubijao preko 2000 vojnikah.

Franina i Jurina.

Jur. Dragi kume, povej mi malo, ča bi oteli naši talijančići s tim kunšiljom od politike va Pazine?

Fr. Ča nisi štal, ča j' govoril tamo neki špecijer, kad su se bili zbrali, da kunšiljaju.

Jur. Ki bi pazil na talijanske čakuli!

Fr. Viš njemu se je tamo zareklo, da nimaju još dosta beći za vreme, kad budu balotacijoni, pak da treba najviše za to skrbet.

Jur. Pur su šegavi, skladaju beći, da nas na talijansku podkuju.

* * *

Fr. Ča novega va Pazine?

Jur. Nič slabega. Ač kako se vidi iz dopisa iz Pazina va »teti poročkoj«, vuk je postal janjac.

Fr. Dunke će i vrana pobielit!

Jur. I bezbožni grešnici postat svetci . . .

Fr. I pljanci — noćni klaćuhi — ki čekaju po ulicah, da se s kmeti potuku, postat će predikaći.

Jur. I Dotorići od leje, ki su dosada na Telovskoj procesiji pasevali pokriti s cigaron va ustih posred nje, kad se je davat blagoslov, prekratit će se va dotore od tolovlje i vadit biskupe katekizam i Boga molit.

Fr. Je pustno vreme, ma sejedno pustimo kumedije. Ča mi imaš povedat, ma budi kratak ne gundrljaj mnogo.

Jur. Tamo va »Istrici« brblja neki zeloni dotorić, neka biskup dobro gleda, kiega će postat va Pazin za plovana, i još ga vadi, kakov mora bit ta plovan.

Fr. Ma kako to, ter na balotacionih su i mane govorili, da se nimaju popi pačat va njihe stvari, zač da se pak oni miešaju va popovske i crkvene stvari?

Jur. Ča još ih nepoznaš?! Lioumirci su; jedno govore, a drugo opravljuju, vuci su razderavci va ovčjoj koži; pobeljeni su grobovi ki su s nutra puni sakoga smrada.

Fr. I još imaju obraza, nam se nametat za zagovornike. Hulje! Grdobe!

Jur. Bih ja rekal, još nešto, nu . . .

Različite viesti.

Iz Pula nam pišu, da je sloga izmedju Talijanah i Njemacah kratko vrieme trajala. Poznato je, kako su se u oči posljednjih občinskih izborah sdružili Talijani sa strankom c. k. mornarice, da sporazumno sastave občinsko zastupstvo. Izbori vršili su se u redu te su izabrani svi predloženici. Na 29. prošloga mjeseca urečena je bila prva občinska sjednica, na koju nisu došli zastupnici predloženi od mornarice a sjednica nije se mogla obdržavati. Uzrok tomu je, što Talijani zahtjevaju, da se izabere za načelnika ili podestu dr. *Barsan*, dočim druga stranka neće da o tomu ništa čuje. Talijani su izjavili, da neće drugoga načelnika. Vidit ćemo, tko će popustiti.

Iz Baške na otoku Krku doznajemo, da nije visoka c. kr. vlada dozvolila, da se uvede tamo žandarska postaja, koja je tako silno bila zahtjevana od Desantića i drugovah. Kako bi neki strašili da mogu. Doć će jednom i kod nas stvar na čistac.

Iz Vrbnika nam se tuže, da će naši ljudi uz neprestana protivnička zadirkivanja napokon izgubiti strpljivost. Mi savjetujemo svim našim prijateljem, da nečine nikakvih izgredah, jer tim bi samo izpunili želju naših protivnikah, da uzmognu i nadalje ocrnjivati nas i našu narodnost. Oni nastoje, da na svaki način zadrže vlast u rukah, a vi imate samo tražiti, da se zakon vrši i ništa drugo. Pojmimo opravdanu ogorčenost nu ipak preporučamo strpljivost i uztrajnost. Pobjeda lje neće uzmanjkati.

Iz Drniša (Dalmacija) javlja nam skup tamošnjih Hrvatah veselu viest, da će se tamo skoro vjenčati vrli rodoljub i naš suradnik Nikola Vezić, šumski nadzornik, sa čestitom gospojicom Mandom kćeri poznatog otačbenika Grge Čelara iz Šibenika. Radujemo se od srca g. Vezću i čestitamo mu kličuć: Bog blagoslovi!

Nevačenje u Primorju. Letos ima se izabrati u našem Primorju 1529 vojnikah za stalnu i pomorsku vojsku; 168 za pričuvu (reservu) i 294 u domobranstvo. U Trstu će biti biranje novakah dne 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. i 10. marča; u Tržiću (Monfalcone) 11. i 12. marča; u Červinjanu 13. 14. i 15. marča; u Bolcu 15. marča; u Tolminu 17. 18. 20. 21. i 22. marča; u Sežani 22. i 24. marča: u Komnu 26. 27. i 28. marča; u Gorici 28. i 29. marča; za goričku okolicu 31. marča i 1. 2. 3. 4. i 5. aprila; u Ajdovščini 7. 8. i 9. aprila; u Gradiški 31. marča i 1. aprila; u Korminu 3. 4. i 5. aprila; u Pazinu 5. 6. 7. i 8. marča; u Motovunu 10. i 11. marča; u Buzetu 13. 14. i 15. marča; u Piranu 17. i 18. marča; u Podgradu 17. 18. i 20. marča; u Kopru 20. 21. 22. i 24. marča; u Bujah 26. i 27. marča; u Poreču 29. i 31. marča; u Rovinju 1. i 2. aprila; u Puli 3. 4. 5. i 7. aprila; u Malom Lošinju 16. i 17. aprila; u Cresu 19. aprila; u Krku 21. i 29. aprila; u Voloskom 24. 25. i 26. aprila; u Labinju 28. i 29. aprila.

»Slovenski Narod« i »Edinost«. Već skoro dva mjeseca napada svojim otrovnim porom neki strastveni gospodin iz Trsta uredničtvo »Edinosti« u ljubljanskom časopisu «Slov. Narod«. Ta pisarija je toli podla, toli mrzka, da se čovjeku želudac diže kad ju čita. »Sloven. Naroda« nepoznavajuć odnošajah tršćanskih, otvorio je svoje stupce čovjeku komu reć bi, da nije ništa sveto na svietu. »Slovenski Narod« se ljuto vara ako možda misli, da je svojimi podlostki pripomogao u čem narodnoj slovenskoj stvari. Takav način pisanja vikli smo čitati u njemačkih i talijanskih takozvanih »revolver-jurnalih« nu od »Naroda« nismo se tomu nadali.

Našemu svećenstvu javljamo, da imade u našoj tiskari svakojakih tiskanicah u hrvatsko-slovenskom jeziku za razne crkvene račune kano: Godišnji računi; izvadci računah; dnevnike dohodkah i troškovah; izkaze raznih zakupninah; izkaze glavnicah itd. Tko bi želio naručiti jednu ili drugu navedenih tiskanicah, neka se izvoli obratiti na naše Uredničtvo.

Sada se nemože više nitko izpričavati, da mora crkvene račune voditi u njemačkom ili talijanskom jeziku jer da nema naših tiskanicah. Svakomu svoje a što komu Bog dade.

»Matica Hrvatska«. Povjereničtvo »Matice Hrvatske« preuzeo je za Trst, okolicu i za Istru (gdje ga neima) uredničtvo našeg lista. Pozivljemo ovim sve prijatelje hrvatske knjige, da se na vrieme prigiase povjereniku. Nebi smjelo biti kuće u kojoj se hrvatski ili slovenski čita bez krasnih i jeftinih matičinih knjigah. Godišnji prinos iznaša for. 3.

Zadnji časi Petra Zrinskog i Frana Krsta Frankopana, uljena slika od hrvatskoga slikara Quiquerca, veoma lepo izradjena sa zlatnim ili crnim okvirom, dobiva se preko našeg uredničtva za gotovih for. 12 ili uz mjesečne obroke (2 for.) for. 14. Koji si želi ukrasiti sobu krasnom slikom iz jedne dobe tužne hrvatske prošlosti, neka se izvoli obratiti na naše uredničtvo.

»Tribüne«. Njemački u Beču izlazeći časopis »Tribüne« prestao je dne 26. pr. m. izlaziti. Žalimo to duboko jer bijaše »Tribüne« najvrstniji njemački list, koji je neustrašivo zagovarao slavenske želje i težnje u Austriji.

Riedka starost. Dne 21. p. m. preminula je u Brezi u občini Kastav najstarija žena Marija udova Matetić u lepoj starosti od 108 god. Kod zadnjeg popisa brojila je 100 god., rodjena bijaše 1781. Pokojnica nije nikad bila bolna a radila je na polju sve do pred samu smrt.

Pomorske viesti.

Dne 26. pr. mjeseca digla se bila silna oluja u sredozemnom moru i atlantičkom oceanu. U franczekih lukah, Bordeaux, Marsilji, Tolunu, Cetti i Havru pretrpili su mnogo škode, nu na engiezkih obalah bilo je još gore, jer su se ondje mnogi brodovi razbili a u kanalu »La Manche« utopilo se do 30 putnikah.

Bark. s. u. Cviet o komu smo u poslednjem broju javili, da se razbio kod Porthlevena u Engiezkoj, kako odanle pišu, još se nije raztresao i nade je, da će lies kojeg je krcat bio, sav spasiti. Mrtva tjelesa utopiljenih prigodom onog brodoloma, dvojice mornarah i kapetana Matkovića, izbacilo more na obalu i bjehu dne 29. prošloga mj. pokopana u crkvi svetog Bartola u Porthlevenu.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 29. siečnja. Stefania kap. Randić iz Rieke. 30. Tisza, Zambelli iz Bordeauxa. 31. Crnogorac, Negri iz Bola. Dubrovnik kap. Podić iz Dubrovnika.

Rieku 27. siečnja. Speranza, kapet. Rossi iz Cette. Slavomir kap. Verona iz Milazza.

Senj 23. siečnja. Emerico, Minak iz Jakina.

Mali Lošinj 2. veljače. Gregorius, Antončić iz Cette.

Point à Pitre 2. siečnja. Sabioncelo kap. Haggia iz Nantesa.

Havre 24. siečnja. Roney kap. Jadrošić iz Point à Pitra. 1. veljače. Dora, kap. Radoslović iz New-Orleansa.

Bordeaux 24. siečnja. Barun Kemeny, Sterk iz Rieke. 27. Conte Geza, Szapary, kap. Dubrović iz Rieke.

Waterford 22. siečnja. Jokai, kap. Gottardi iz Glasgowa.

London 25. siečnja. Cattina R., Sporzina iz Trinidada.

New-Orleans 8. siečnja. Armida, kap. Kozulić iz Liverpula. 14. Bolivar kap. Kozulić iz Palerma.

St. Nazaire 23. siečnja. Jane, Ziga iz Rieke.

Genovu 27. siečnja. Pia S., kapet. Soldatić iz Aleksandrete.

Savonu 27. siečnja. Nada, Medanić iz Pnysendua.

Marsilju 27. Farau, kap. Ragusin iz Carmena. Betti, kap. Goletić iz Trsta. Nadir, kap. Mihletić iz Tripoli.

Aleksandriju 19. siečnja. Columbus, kap. Menghetti iz Marsilje. 1. veljače. Marietta W., kap. Bakarčić iz Trsta:

Veneciju 25. siečnja. Noel Gjurjević iz Limasola.

Pensakolu 12. siečnja. Hrabren, kap. Stuk iz Marsilje.

Portl. Eads 15. siečnja. Euro, kap. Premuda iz Montevidea. 11. Genitori Tarabocchia iz Liverpula.

Cette 27. siečnja. Sirena, Kozulić iz Rieke. 29. Sedmi Dubrovački iz New-Orleansa.

Carigrad 10. siečnja. Bosana, Tomanović iz Odesse. 23. Ida P., Crnković iz Malte. 24. Neptun, Luković iz Trsta.

Cagliari 30. siečnja. Mimi, Tominić iz Newcastlu.

Leith 29. siečnja. Tibor, kap. Randić iz Rieke.

Nova York 16. siečnja. Ban Mažuranić, Forempocher iz Dunkersa.

Trapani 23. siečnja. Industre, Sodić iz Trsta.

Odpremljeni u:

Trstu 29 siečnja. Adrastea kap. Tomašić za Batum. 30. Mattea, kap. Katarinić za Pireo. 31 Stefanie, kap. Randić za Bordeaux.

New-Castlu 21 siečnja. Marino, kap. Zenković za Trst. 28 Juno, Nikolić za Krf.

Genovi 1. veljače Cavaliere, kap. Gladulić za Martiniku.

Filadelfiji 25 siečnja. Sredstvo kap. Car za Trst.

Nova-Jorku 14 siečnja. Nemirna, kap. Tomić za Lisabon. 17 Benefattore, kap. Tlan za Lisabon.

Pensakoli 8 siečnja Germana Antonio. kap. Buničić za Glasgow.

Odjedrili iz:

Rieke 24. siečnja. Memfi, Mersa za Carigrad. Pompeo III. kap. Karstelj za Špljet. 28. Stefanje kap. Randić za Bordeaux. Kalk. kapet. Uršičić za Cette. 30. Jona, kap. Randić za Tunis.

Senja 25. siečnja. Cattina kap. Valentin za Barcelonu.

Licate 12. Miran, kap. Pajkurić za Mljetke.

Malte 18. siečnja. Pietro Bosković kap. Kalujerović za Oran.

Smirne 5. siečnja. Emilie, kapet. Tlanić za New-York.

Mljetaka 22. siečnja. Superbo kap. Matković za Trapani. 25. Taganrog kap. Radonilčić za Aleksandriju.

Bordeauxa 29. siečnja. Br. Kemeny kap. Strk za Glasgow.
Marsilje 31. Silce kap. Tarabochia za Trst. 26. Prelucano kap. Vladiskovič za Progresso. Nuova Fama, kap. Luccheta za Solun.
Havra 25. siečnja. Tibor kap. Randić za Rieku.
Pouillaca 26. siečnja. Bakran za New-port.
Phillipeville 24. siečnja. Grad Karlovac kap. Soić za Kraljevicu.
Carigrada 21. siečnja. Bosana kap. Tomanović za Trst. 24. Neptun kap. Sukovič za Batum.
Porth-Eadsa 13. siečnja. Blandina P., Soić za Cadice. 16. Agostino C., kap. Premuda za Havre. 17. Nimrod, kap. Jerolimić za Havre.
Cetta 39. siečnja. Robert kap. Margetić za Kingstown.
Aleksandrije 19. siečnja. Argos kap. Constantini za Genovu.
Vola 23. siečnja. Temi, kap. Tomašić za Orfano.

Na prolazku kod:

Deala 26. siečnja. Tibor, kap. Randić za Leith.
Tarifc 23. siečnja. Stilicone, kap. Vranić za Aleksandriju.
Delaware 13. siečnja. Sredstvo za Trst.
Grimsbya 31. siečnja. Emma, kap. Peudo za Boston.

U tršćanskoj luci bilo je prošlog godna usidrenih 80 brodovah, od kojih 42 jedrenjaka i 44 parobroda, dakle već sada više parobrodah nego jedrenjakah. Vidi se iz toga kako brodovah na jedra silno nestaje, tako da se može očekivati, da će za koji desetak godinah brodovi na jedra biti rieđki ko i biele mušice.

Kad se to zgodi, bit će zlo po naše mornare.

NEUKU NAUKA.

Žito iz Indije. Ne samo iz Amerike već takodjer iz Indije počimlju žito u Europu dovažuti i to čim dalje sve u većoj mjeri. Dočim je žita iz Indije dopeljano u Europu prije 5 god. 3,170.000 metričkih centah, prošle godine dopeljalo ga već 9,931.760 metričkih centah.

***

Koliko vriedi gnjezdo mladih ptićah? Neki prijatelj tih životinjah, proračunao je koliku korist ima poljodjelac od jednoga samo gnjezda mladih ptićah. On računa ovako: Pet mladih ptićah u jednom gnjezdu, pojede na dan najmanje 200 gusjenicah. Stari krme mlade skoro 30 danah. Dok odhrane svoje mlade unište dakle 7500 gusjenicah. Uzmimo, da uništi svaka gusjenica na dan samo jedan voćni cviet, tad bi 7500 gusjenicah uništilo u to vrieme barem četvrt miliona voćnih cvietićah. Recimo, da i bi od svih cvietićah odpala polovica (radi mraza, dažda itd.) pošto bijahu gusjenice uništene, ima ipak jedno gnjezdo ptićah cienu osmog dielu miliona jabukah, krušakah, šljivah ili kojeg drugog voća. Eto nam liepe poduke, koliko su nam koristne naše domaće ptice i koliko griješe oni, koji uništuju mlade i odrasle ptice.

***

Gnoj (djubar) valja ostaviti u stajah (Italah). Gnoj koji ostane u stajah pod životinjom, je polju najkoristniji jer ne gubi ništa od svojih česticah (svojstvah) koje zemlju gnoje; ostane li dulje vremena pod životinjom, biva sve tušći a bilju koristniji. Ako odnašamo svaki dan gnoj iz staje, tad ga valja odmah odnesti na polje gdje se razbaca, pa makar se odmah i ne oralo ili kopalo. U ovom slučaju valja pako paziti, da ne bude polje izloženo povodnji, jer bi tad voda gnoj odnesla.

Prigovorit se može, da je mnogo gnoja pod životinjom, istoj škodljivo, nu i tomu se dade pomoći, ako se pazi, da budu staje prostrane i visoke i da imadu odtok, kojim odtiče suvišna gnojnica te tako životinja uviek u suhoj stelji ostane. Pripomenuti valja jošte, da se porabi više steljiva (a tim dobije i više gnoja) ako se ostavi gnoj dulje vremena pod životinjom.

Književne viesti.

Poziv na predplatu. S više razloga sam odlučio tiskati u posebnoj ukusnoj knjižici svoje sitne pjesme »*Poletarka*«. Samo ih je njekolliko obielodanjeno u hrvatskih časopisih. Sada ih ima skoro dvie stotine. Predplata stoji samo 1 for. Novci neka se pošalju najkašnje do konca veljače, jer će početkom ožujka knjiga pod tisak. Tko sakupi predplatnikah za deset iztiskah, primit će jedanaesti badava. — U Zagrebu 10. siečnja 1884. — K. Ostojić. — Mesnička ulica broj 6.

Hrvatski, pučno-zabavni listovi u Zagrebu. Prem bi rado u svakom broju donieli obširna izviešća iz hrvatskih beletrističkih časopisah u obće a napose iz »Vienca« i »Ville«, nije nam to uviek moguće radi preuzkog prostora u našem listu.

Ta dva lista natječu se u plemenitom i požrtvovnom radu tako, da čovjek, komu je stalo do napredka naše liepe književnosti, poželiti mora, da to književno natjecanje potraje dok bude hrvatskog čitateljstva. Ovo pako nesmije zanemariti ta dva u istinu svake podpore vriedna časopisa. Komu je moguće podupri jednoga i drugoga a tko nemože oba, bar jednoga.

»Vienac« nezaostaje u ničem za svojimi predšastnici a »Vila« za koju smo se — iskreno govoreć bojali, plovi pod upravom našeg dičnog zemljaka stalnim odmjerenim i sjegurnim putem.

Koli u »Villi« toli u »Vienca« naći će čitatelji zdravog i jedrog štiva koji bavi i podučaje.

Preporučujemo što toplije našim čitateljem, da po mogućnosti podupru navedene listove, koji će za stalno svu brigu u to uložiti, da budu što savršeniji.

Družtvo *sv. Jeronima* razposlalo je za tekuću godinu sledeće knjige:

1) *Prva pomoć* kada tko nastrada. Napisao prof. dr. A. Lohmayer. Sa 32 slike.

2) *Život svetaca i svetica božjih* za mjesec rujan. Napisao dr. Fr. Ivekovič.

3) *Danica.* Koledar i ljetopis družtva Svetojeronimskoga za prestupnu godinu 1884. Na svietlo izdalo »Družtvo sv. Jeronima«.

4) *Opis zemalja* u kojih obitavaju Hrvati. Napisao Vjek. Klaić III. svezak. U ovoj posledujoj knjizi opisao je prof. Klaić medju ostalim i našu Istru, kano pokrajinu u kojoj obitavaju Hrvati. Naći demo u njoj vjerno zrcalo našog političkog, gospodarstvenog i prosvjetnog života. Već radi same ove knjižice morao bi svaki istarski Hrvat nabaviti si knjige sv. Jeronima. Godišnji prinos iznaša 1 for.; za cieli život for. 5.

Hrvatske biblioteke br. 13. Crtice iz hrvatskoga života. Napisao Josip Draženović. Izdala akademijska knjižara Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu. Cienu 15 novč.

Bratovšcina hrv. ljudi
U ISTRI.

G. *Bogdan Bartić* rač. savjet. Sarajevo dalnjih for. 5 kano utemeljitelj.

Sakupljeno u Kastvu prigodom razstanka tamošnjih rodoljubah sa *A. Jelušićem* for. 4. 11. nvč.

U posledniem izviešću izpuštena je iz imenika članovah gjica. *Sarkon Ivana-Petrova* koja doprinaša for. 1. G. *Stražimir Drag.* župnik, mjesto navedenih for. 5 ima glasiti for. 15.

Telegrafičke viesti.

Kastav dne 6. febrara. Danas izmedju 10 i 12 satih prije podne posjeti Njegova carska Visost nadvojvoda Albrecht naš Kastav grad. Službena dočeka nebijaše. Obavieštćeni naši prvaci, sprovedoše Njeg. Visost na povratku. Očarana prekrasnim položajem i vidikom ostavi Njegova Visost naše mjesto. (Očekujemo pobliže viesti o tom izvanrednom posjetu. Uredn.)

Listnica uredničtva

Platiše predbrojbu za sve tekuću god. 1884. Gg. N. P. Poreč; I. J. Selve; hrv. čitaonica Kastav; A. M. Borsač; I. J. Barbana; Trg. Obrt. Komora Zagreb; S. G. Sisak za 1. seljaka; J. B. Zagreb za 1. seljaka; J. D. Sušak; A. J. Predmorica; Nar. Čitaonica Požega; M. J. Grobnik; Z. L. Silba; G. B. Preputnjak; Nar. Čitaonica Gerovo; R. M. Vodnjan; I. L. Fontane; S. Ć. Plešivica; Dr. Fr. F. Krk; (dalje sliedi).

Javna zahvala.

Za delavsku školu u Kastvu darovali su nadalje: g. Vlah Ivan poduzetnik, Jušići, kbr. 23. à saldo upisanih 3 for. — G. Gerbac Vicko, Jurčići kbr. 21 upisani 1 for. — Uplaćeno skupa 4 for. — Zahvaljujuć ovim, umoljavaju se ostali, da obećanje izpune. Blagajna občine

Kastav, dne 22. jenara 1884. **Jelušić.**

Lutrijski brojevi.

1. febrara.

Trst	32	46	82	54	85
Linc	34	33	90	81	7
Buda	64	28	34	57	63
Innsbruk	51	44	19	66	3

Od 6. febrara:

Prag	82	29	56	66	25
Linc	78	33	35	61	23
Hermanstadt	83	54	2	56	40

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane cienе. Rio od f. 58—74; bolja f. 75—96. Laguaira f. 67—75. Portorico f. 94—115 Moka f. 114-118.

Čukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—28.50.

Ulje obično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—48. Taljansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 12·25 u barilah; f. 12·50—13 u sand.

Mast svinjeća prava po f. 66.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 88—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—5 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Ljeśnaci* f. 37.— *Grožđje* Suit. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 145—180. — *Volovske* suhe f. 45—50. — *Janjeće* 100 kom. f. 60 —115. *Zečje* f. 24—34. *Ljes* slabo tražen, a cienе uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.55.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* Odeska f. 10.40—11. Kukuruz vlaški f. 7. 25 do 7.50; *Banatski* f. 8—8·50. *Hrvatski* f. 7·50. *Raž* f. 7·50. *Zob* mađjarska f. 7—7·50 *Hrvatska* f. 7·50 —8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borsa: dne 5. Februara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.25 isti u srebru f. 80.40—.— ; isti u zlatu f. 100·45,5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848.— Kredit f. 306.50; Lloyd f. 0.20.

London 10. lira Sterlina f. 121.—; Napoleoni f. 9.60; c. k. cekini f. 5.64; državne marke for. 59.25—.— Francezke for. 48.—

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srienskog dlon. vinarskog družtva u Ilioku glasovito sriensko vino u bačvah i butiljah, kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognaku.

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (u krugljе 1½ Kilo) od g. gvoća Jos. Draškovića u Bisagu, izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
(via S. Caterina 2. u Trstu.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd. kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Prosta i fina roba!

Vrlo cieno!

PETAR SKAREL

krojač u Sv. Mateju kod Kastva preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tuskina . . . . 23 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13-23 « — «
Hlače iz modroga platna . . . . 1 « 50 «

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cieno!

Prosta i fina roba!

Svoji k svojim!

Krojačija

nasliednikah pok. Ludevita
JELUŠIĆA,
obstojeća već 40 godinah,
KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **muške robe po najnovijem kroju.** Naručbe primaju se i izvana i obavljaju točno po naznačenoj meri poštom.

Uz civilnu odjeću radi se i **uniforma.**

Roba dobavlja se iz moravskih tvornicah i zaračuna u cienu, koju ista tvornica računa.

Prodaju se ljubljanske jakete za decu i odrasle, jeftinije nego ih prodaje sam Ljubljančan na sajmovih.

Muštre daju se svako doba na ogled.

Naručbe prima upravitelj
K. Jelušić.

Prosta i fina roba u dobru cienu.

Cienа, da se nije bojati konkurencije!

Prodaju se i novije hrvatske knjige.

FRANJO DUKIĆ
trgovac Kastav u Istri.

Preporuča p. n. občinstvu u mjestu okolici svoj novo otvoreni dućan

jestiva i drugih potrebščinah.

Prodaje se vrlo cieno.

U istom dućanu dobije se i **„Naša Sloga“ 5** nvč. broj:

Trgovina finih jestvinah
Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštansko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i brez svakoga troška vozarine i mitice** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šlivovice hrvatske.

Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lijek po dr. Malliću smatrati kano padielan

Cviet proti trzanju,

po dr. Malliću,

je odlučno najbolji lijek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Malliću iz priloženo znamenje; t. staklenica 50 nvč*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** lickaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lickove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malićek kostobolnji lie za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudo it **uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila,** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolnji cviet** kano izvrstan lijek te ga svakomu bolestniku u slučaju bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi

Krv čisteće krugljice c. kr. priv.,

nebi smjelo unijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak za 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitate, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i napošilja odmah poštarskim pouzećem.

lickarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 7. U Trstu 14. Februara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pod.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nobiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za šcijake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poreč-Kastav-Jelšane.

Čovjek plaća cesarske franke od dohodka onde gdje stanuje, makar je njegova trgovina dala dobitak i drugdje.

Tako je bilo prije i sa željeznicami. Budući željeznice imaju svoje upravljanje u Beču, plaćalo su tamo cesarske franke od svoga dohodka (imposta industria-rendita).

Tako je došlo, da je sam grad Beč dobivao sve občinske namete na one silne poreze, koje su željeznice morale plaćati.

Našlo se je poštenih ljudi, koji su rekli: Željeznice nedobivaju samo u Beču, nego i po mnogih drugih občinah, zato nije pravo, da Beču gradu svi občinski nameti, a drugim ništa.

Zato su stvorili zakon od 8. maja 1869. Polag toga zakona ima se u svakoj zemlji, kuda željeznica prolazi, propisati toliko franki, koliko odpada po duljini željeznice.

Za Istru propišu se ti franki u Poreču, jer zakon govori, da u glavnom gradu, a neki se je pomutio, pak je uzeo Poreč za glavni grad Istre.

Dobro valja zapamtiti, da je rečenomu zakonu namera bila odstraniti krivicu, a učiniti pravicu, i da u zakonu nije rečeno, da glavni grad ima dobiti občinske namete, koji se onde propišu na porez ili franke od dohodka željeznice.

Sada da vidimo, kakova je pravica izašla.

U Istri plaća takove vrsti poreze samo južna željeznica ili Sidban. Ta željeznica prolazi u Istri samo kroz dva glavarstva, kroz kastavsko i jelšansko, pak od svih namotah ili adicionalah, kojo željeznica plaća na svoj dohodak, občina kastavska i jelšanska nedobivaju ni novčića, nego sve dobiva grad Poreč.

Reći će tkogod: a što će nam par forintih, jesu ili nisu.

Da i za par forintih ni nam nebi žao, ali se ovde radi o tisućah, a buduć da nameti neće prestati, jer su potrebe občinske uvjek veće, tu je račun za buduća vremena o stotinah tisućah forintih!

Godine 1883., koja je prošla, dobio je grad Poreč u ime toga nameta 6101 for. 05 n., a odbor za ceste sudbenoga kotara Poreča dobio je 2091 for. 79 n., a to nisu mačje suze.

Občine Kastav i Jelšane misleć, da nije u zakonu to utvrdjeno, podigle su pritužbu, najprvo na financu.

Ministarstvo financije reklo je, da ono nemože tu stvar odlučiti.

Zemaljski odbor ili Junta takodjer drži, da to nije njezina stvar.

One občine su se pritužbom obratile na c. kr. namjestničtvo u Trstu.

One govore ovako: Zakon od 8. maja 1869. htio je učiniti pravo i odstraniti krivo.

Zakon govori u istinu tako, da bi za Istru valjalo propisati poreze od željeznice u Poreču, ali Poreč velo to občine, nije glavni grad Istre, zato bi nameti od željeznice morali poći občinam, kuda željeznica prolazi, to jest občini Kastavskoj i Jelšanskoj, a ne gradu Poreču.

Tako stvar stoji. Mi smo ju prijavili, jer je znamenita i osvedočeni smo, da će občine Kastav i Jelšane prije ili kasnije dobiti svoje pravo, makar bilo tako, da se zakon popuni, ako nije dosta jasan.

Jednu stvar ipak moramo spomenuti.

Iz zemaljskih pravilnikah, koji su izašli s febrarskim patentom od god. 1861., viditi je, da 4 zemlje austrijske neimaju odlučenoga *glavnoga* grada, a to su: Vorarlberg, Bukovina, Goričko i Istra. Za sve druge kraljevine i zemlje spomenuti su neki »*zemaljski glavni gradovi*«, za te 4 nisu, nego se kaže samo, da se sabor Vorarlberga sakuplja u Bregencu, sabor Bukovine u Černovicah, sabor Goričkoga-Gradiške u Gorici, sabor Istre u Poreču, ali nije rečeno, da su ti gradovi glavni gradovi onih pokrajinah.

Koj zna zgodovinu Istre, taj se neće ni malo prečuditi, da Istra još noima glavnoga grada.

Mi se čudimo samo onim, koji nam za zlo uzimaju, ako Poreču poričemo tu čast.

Ta mi znamo, da koji god grad bude odlučen za glavni grad Istre neće biti naš, dakle ne činimo »za svoj trbuh«. Stvar je o Poreču posve preporna. Dok je ovako, kako je, nam bi se činilo najplemenitije, da se občina grada Poreča, bez terati mak na konac, izjavi pripravna uzeti neki del spomenutih namotah, a tako i cestni odbor. Ostalo neka bi se davalo mestnim občinam Kastavskoj i Jelšanskoj, i odboru za ceste kotara Voloskoga. Da ovo pitanje do danas nije rešeno u korist svih občinah u Austriji, kuda željeznice prolaze, bit će uzrok taj, da nisu sve občine razumjele o kolikoj stvari se radi. Ali sunce božje obasjava svih i progleduju sve malo po malo.

DOPISI.

Dobrinj početkom veljače 1884.

Dogodjaj sbivši se u Dobrinju 27. prosinca 1883. na dan sv. Ivana evangjeliste sili me, da se najprvo u kratko osvrnem na zadnje izbore poslanikah za pokrajinski sabor istarski.

Ako je bila sva Istra, gdje se slavski govori uznemirena, pogrdjena i varana budi mitom budi pretnjom, te ako je u nutrnjosti Istre kipila bezobraznost talijanska proti hrvatstvu, to na kvarnerskih otocih dostiže svoj vrhunac, o čem je bilo dosta pisano u uloženih utocih i u javnih listovih. Občina Dobrinj nebijaše prosta od talijanskoga kukolja, dapače u ovu občinu uložiše najviše truda, da varkom i novcem pokrenu nekoje izbornike na gadnu nevjeru, samo da dobiju »kravu« kako je to sam K. pisao u Dobrinj.

Ovdje se lagalo, da popi rade za svoju korist; budu li odabrani narodni poslanici, da će popovom biti povećana plaća na terot tužnoga kmeta; nevoljni kmet, da će plaćati for. 5 za svaku udatu ženu, a od djevojke for. 10, da će se plaćati na kokoše, na prozore i svakovratne domaće životinje; ovakve i slične budalaštine širili pristaše Bolmačića i druga mu. Nekoje blune dubašnjarske i tuke gabonjarske povjerovaše krčkim bezposlicam. Glavni hajkaši bijahu mesari u Krku, koji su obletali otok, a za ovimi zaletali se u občinu Dobrinjsku K. Z. i J. B. slabe sluge loša gospodara.

K. Zak dneva 17. lipnja prolieti na konju poput kana tatarskoga — Dubašnicu Malinsku, Sv. Vid, Rasopasno, Gabonjin, Kras i Dobrinj, noseć svojim mita i darove, a rodoljubom strah i trepet. Izbornikom Dobrinjskim nudi po sto forinti, samo da nagnu na njegovu stranu, a popom izbornikom lepi darak namienjuje »smrt nožem«. Za Zakon diže se na 18. lipnja Justo Bogović, hodkarl po Rasopasnom i Gabonjinu i plete naopako. Gabonjari i Strčić iz Rasopasne hodočaste Buliću, Tončiću i družini; fratar Juranić i pop J. Bogović sokole plaćenike. Isti Šip Roke Bajčić iz Cresa bane na Gabonjin, da dižu četu gabonjarah u Krk, da štite na dan 23. lipnja izdnjice roda svoga.

Za spletkarenjem i šurovanjem sliedili su gadni čini, koji moradoše ogorčiti svaku rodoljubivu dušu. Na 20. lipnja Gabonjari kamenuju narodnjake Ivana Španjola iz Gostinjca i Mika Kirinčića Ivančića, da jedva živi iznesoše glave. Na 21. lipnja dvanajst Gabonjarah traže na Rasopasnom popa Butkovića, valjda da ga nadare Zakovim darom; iste noći spaljuju lese Ivana Jakominića Musurinčića. Podkupljenici 29. lipnja u Dobrinju bacaju rodoljubom kamenje u vrata. U noći 1. srpnja zapaljuju bezdušnici štale popa Ant. Kirinčića; oganj hvataо susjedne štale gdje bijaše zatvoreno više blaga i spravljeno mnogo siena i na stozih slame, kad mladić Frane Črvić sa svojimi drugovi, opaziv na zvoniku odsjev požara, vićuć potrči na lice mjesta, te u svojoj blagdanjoj haljini ugušio zametak ognja na susjednih stajah, a nadošlo stanovničtvo, probudjeno glasom zvona, težkom mukom omedjaši vatru; izgorjele samo popa Kirinčića staje i izpržio se popa V. jedan krmak.

K. Zak pisao je u vrieme izbora porugljive listiće u Dobrinj i to gospodji Ivani ženi liekara Vjekoslava Kopana i popu V., a u Krku posprdno i uvriedljivo govori o dobrinjcih i njihovih popovih. I teta Istria pisala: »I villani di Dobrigno«. Za ova junačtva u Dobrinju sve režilo malo i veliko na Zaka, isti njegov prijatelj V. hlesnio proti njemu; tom prigodom reče prijatelj g. V. sliedeće: »vi ćete jošte Zaka gostiti u svojoj kući«, na što mu V. odgovori: »kad se to sbude, polupajte mi prozore«.

Navedši istinite činjenice, evo me na sam dogodjaj. Dne 27. prosinca 1883. banu nemila družba u Dobrinj i to junak K. Zak sa dvojicom svakah, Franjom Karabajićem i Antonom Maškullnom. Da dodju po svojem poslu, neka, al došli su na porugu Dobrinjcem na krmetinu ka V., na uspomenu izpržena mu krmka — hoćete li veće ironije? V. je znao, da će doći, dapače nekoji tvrde, da jih je pozvno, mogude, al ako istina, od koga Ivana koj Ivani Dobrinjci nisu zaboravili junaštva Zakova, zato odmah čim su stigli u Dobrinj, budu pozdravljeni sa zviždanjem; ljudi ih gledaju mrko na poprieko, te se snebivaju od čuda, skoro nevjeruju svojim očim. U kući krčani nakrmili se kupusa sa slaninom, a vani dobrinjci zbijaju šale su zbiljom!

Izašavši naši velmože po objedu iz kuće V., mladost zgrne se oko njih kako ptičice okolo sove; oni sa svojim ponašanjem i svojim govorom izazovu još veće negodovanje, te budu pozdravljeni kao nemili gosti. Sve što bliže k noći sve više rasla gungula. Zak potajno uzjaše konja, te kriomice podje u obližnje selo Hlapu da tamo pozdravi kumu i nadari maloga pijuna, al Hlapari čim uočili Z. prisilo ga kamenjem na vratolomni bieg: Vikao je kano ludjak:

»*Mamma mia, ča me mislite ubit!*« Svakako Hlapari nisu namjeravali udriti, nego samo pokazati Zaku, da je ovo hrvatska gruda zemlje, koju nesmije oskvrnjivati noga zlobnog neprijatelja. Vrativ se Z. u grad, izgrod dostiže svoj vrhunac, jer sve stanovničtvo, mužko i žensko bijaše na okupu. Pjesmo se orile. »Još Hrvatska ni propala! . . . . Oj Hrvati, jošte živi rieč naših djedovah! . . . i drugo zanosite pjesme Kliktalo se: Živio car Franjo Josip I. Živila kuća Habsburgska! Živila Hrvatska Krepa Šarenjak!

Kad se noć spustila, u jedan tren budu porazbijana stakla na kući V. gdje je Z. družinom večerao i na kući popa J. koji je po podne Krčane napajao. Krčane spopade smrtni strah, noge jim klecaju, a bled kao krpa nemogu rieči smucati. Nekoji poznajuć čud Dobrinjcah i da zaprieč kakovo zlo, svjetuju Šarenjakom na potajni bieg. Naši dolje jedva dočekaše ta savjet, te u pratnji desetorice, na tajna vrata, tiho kroz neprolazne klanjice uz makoše iz mjesta.

Kažu, da su se i na Krasu skupljali Krasani, da jih pozdrave dostojno nu od makoše sretno put Krka, razmišljajuć kak Dobrinjci znadu muževno braniti svoj hrvatsku čast.

Krčani su govorili u kući V., da će drugi put doći oboružani revolveri i po pratnjom žandarah. Ako i je Zaku E . . kum, ai oružnici nisu njegova tjelesna straža. Dobrinjci već sada govore kako će drugi put Z. dočekati. »Tko vjetar sije buru žanje«.

Peroj, 12. (25.) siečnja.

»Naša Sloga« stupila je u svoje peto najsto ljeto, a još nije u njoj bilo glasa iz pravoslavnog Peroja. Ja sam prvi, ko Vam se javljam, al neću biti posljednji

Uvriedio bi nas tko bi rekao, da u Perojcah nebije srce za narodne svetinje. Ne, ini, ako smo i šutjeli, radili smo za probitak naš i naših suplemenikah. Možemo ponosom kazati, da smo bili uvjek u prvih redovih. Sjećamo se, kad se je narodna sviest počela u Istri buditi, kako je naš Ljubotina u puljskom zastupstvu podigao svoj glas za narodne škole. Onda je on bio jedini u zastupstvu, koj se je za to borio. Zastupnici Hrvatah još su spavali, nisu poznavali važnost njegova predloga, a Talijani, na čelu im Wassermann, podmetali su mu veleizdajničke težnje. Ali to ga nije zastrašilo. On je ostao na braniku. Sada Hrvati imaju svoje hrvatske škole.

Kako Ljubotina, tako smo svi Perojci. Potomci junakah, koji su lievali krvcu za krst častni i slobodu zlatnu, ljubimo svoju svetu vjeru i svoju narodnost. Udomili smo se u sriedi talijanskog života. Nit latinska sila nije bila jaka, da nas odvrati od naših svetinjah, pa niti neće. Da znade kamenje govoriti, mnogo bi nam pričalo o mukah, što su nam naši prvi susjedi zadali. Al prošlo je ono vrieme. Koji su nas nekada bili, sada nas služe!

Obćinski izbori u Pulju minuli su bez našega uticaja. Savez Talijanah i Njemacah slomio nam ruke. Izbori su izpali kako su naši krvni neprijatelji htjeli. Od pridruženih vanjskih obćinah bili su po miloszi izabrani samo dvojica o kojih je dopisnik »N. Sloge« krivo kazao, da su poslušni na svaki mig gospode. Ne, oni su snaše gore liste.

Nenaravni savez naših neprijateljah razpliniuo se poput morske pjene. I jedan i drugi hlepe za vlašću, pa se nemogu složiti u izboru načelnika. Talijani hoće imati dra. Barsana a Niemci ga neće, jer njim je odviše crven. Oni, koje Niemci predlažu, odbijaju čast. Bit će dakle po staru. Dobit ćemo opet komisara. Doć ćemo opet pod vladino skrbničtvo.

Zlo je što nam neprijatelji vratom zavijaju, al nije dobro, da puk sam svojimi poslovi neupravlja. I teško će biti uvjek dok nestane jednoga ili drugoga — Talijana ili Niemca.

Pa zar je prave, da rad njihove pohlepe za vlašću mi trpimo? Kad se oni nemogu, a i neće se složiti, neka nam se povrate naše stare obćine. U Peroju, u Medulinu, u Stinjanu, u Šišanu i u Premanturi ima sposobnih ljudih, koji će znati vješto obćinskimi poslovi upravljati, onako, kako bi jih bilo u Karnici, u Marčani i u Filipanu, da se i njih oslobodi od težkog iga vodnjanske gospode. Mi kmeti nemamo ništa zajedničkoga sa gradovi. Mi smo narod drugog jezika, drugih običajah, druge nošnje i drugog zanimanja. Svoju korist i svoju potrebu poznajemo najbolje sami, i sami ćemo si znati najbolje pomoći. Svojimi novci hoćemo, da svoje halje krpamo, a nećemo, da, kako je već »N. Sloga« rekla, gospoda ostrižu sela, pa sašiju gradu halju.

Al nije dosta govoriti i naklapati ovako pojedince ob onom što bi po nas bolje bilo. Mi moramo složno podignuti svoj glas i zahtjevati na nadležnom mjestu svoje pravice. Hrvati naprieđ! Prenite se! Perojci će svi uz Vas!

Iz Voloskoga kotara.

Naši zastupnici gg. Zamlić i Laginja bili su dne 9. febrara primljeni u audienciju kod njegove cesarsko visosti nadvojvode Albrechta u Opatiji. Kad su ga pozdravili i poželili, da mogućnici pomognu podići ovaj naš liepi, ali siromašni kraj, popitao se je nadvojvoda o mnogih stvarih, izjavio je, da mu se mili ovaj puk našega kraja, jer ako i siromašan, da je vrlo dobre ćudi i marljiv. Cieli kraj da je vrlo liep. Pohod je trajao okolo pol ure.

Pred nekoliko danah bilo se je pronesao ovuda glas, da je okradjen neki riečki vozar na putu iz Matulje u Rieku, i to usred biela dana. Pučanstvo se je malo prestrašilo, jer bi to kod nas bilo posve nenavadno, ali sada nebi bilo čudo, kad ima množina svakovrstnih radnikah u Rieki i Pretuki, pak se medju nje lahko pomješa koji god, komu je zanat kopati u tudjem žepu.

Bilo se je počelo govoriti, da su to domaći ljudi, zato je kastavsko glavarstvo počelo oštro stvar izpitivati. Pak što se je doznalo?

Da je onaj vozar bio pijan kao čep, pak je pao s kolah, a tako mu je palo i onih 7 forintih i beljica za konje, što da mu je tobože ukradjeno. Jedno i drugo su pošteni domaći ljudi našli i izručili u bližnjoj kući. A kočijaš će svoju šaju platiti najbrže kod rečke policije.

Ovako tihe i liepe zime davno nije bilo. Bojat se je, da ćemo ovo plaćati na proljeće, kad bi imalo biti suho. Čuti se i prilično nestašica vode.

Ovih danah dogodila se je nesreća, da se je utopila u šterni neka djevojka u Mavrih obćine Kastav u bolje stojećoj kući. Zločina nije, a nezna se, jeli nesreća, je li samovolja.

Na Trsatu priredjena je bila zabava u korist »Bratovšćine brv. ljudi u Istri«. Čist prihod od for. 20 i 30 nvč. družtvo je jur dobilo. Zrno do zrna pogača! Ugledali se i drugi u taj primjer!

U Beču, 10. veljače 1884.

Želeći Vas u buduće obaviešćivati češće o znamenitijih dogodjajih iz ove prieslonice počimljem danas sa izviešćem o jednoj čisto slavenskoj zabavi.

U petak 8. veljače o. g. imadosmo u t. zv. »Blumensäle« veliku Turgenjevljevu svečanost, pri kojoj učestvovahu sva skupa družtva slavenskih djakah, izuzam poljskog »Ognjiska« i rutenskog »Sića«. Svečanost svrši izvanredno dobro. I morade dobro izpasti, znajući, da slavimo velikana Turgenjeva, da su pjevali sve po izbor umjetnici: gospodin Broulik-Čeh, gosp. Bianchi-Hrvatica, slavensko pjev. družtvo; da je gudio gosp. Grigorović-Rus, mladi umjetnik od kakvih 15 godinah, da je prebirala tipke gdja. Stefanoff, riečju, kad znademo, da su Turgenjeva slavile samo iskrenost i najbolje sile u babilonskom Beču. — Iza koncerta, koji je sastojao iz 9 točkah, sliedio je komers. I ovaj izpade dobro; samo »govorancije« bijahu od policije strogo zabranjene. Razni zborovi, pjevani po raznih družtvih te popraćeni finom glasbom »orchestra Fahrbacha senior« izazvali su silno povladjivanje, neutišljivi aplaus. Hrvati iztaknuše se, kao uvjek dosada, svojimi krasnimi pjesmami: »*U boj! Zrinjski-Frankopanka! Hrvatica*m, *Kolo*, i t. d.«. Hrvatski sklad osvojio je svačije srce, da pribavio mu je i iskrenog čestitanja od strane slavenskog obćinstva i bečkog njemačkog novinstva.

Ova velika zabava bje dobro posjećena. Bilo su zastupane u velikom broju sve slavenske narodnosti.

Medju odličnjaci vidjesmo ruskog poslanika, g. Riegera, Polita, našeg dičnog zastupnika dra. Vitezića i druge. Novčani prinosi za podignuće spomenika pok. Turgenjeva nisu loši. Do vidova! x.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 13. febrara 1884.

Zavedeno iznimno stanje za Beč i okolicu biti će od većine carevinskoga vieća odobreno. Odbor, koji je viećao o iznimnih odredbah vlade, prihvatio je vladine predloge. Kako se glasa, neće većina carevinskoga vieća uzkratiti vladi privolu na te odredbe, nu ujedno namjerava izjaviti, da vlada nesmije prekoračiti označeni cilj, t. j. da se te odredbe imadu protezati jedino na socijalističke agitatore.

Usljed ovih iznimnih naredbah opržena je njemačka ljevica, jer se iste tiču njezinog miljenika grada Beča. Ona će predložiti u carevinskom vieću posebau predlog i zahtjevati, da se stave izvan krieposti iznimne odredbe, a uvedu druge blažije i manjeg zamašaja. Ona želi, da se spomenute odredbe ograniče jedino na prevratne slojeve pučanstva.

Vlada neće zaisto priečiti poštenoj i pravednoj slobodi štampe, sastajanja itd., nu mora ipak odlučno na put stati težnjam, koje smjeraju na prevrat svega postojećega.

O boravku hrvatskoga bana u Beču javlja se, da su bila tom zgodom razpravljena nekoja pitanja, tičuća se Hrvatske. Medju ostalim bijaše ugovoreno vrieme budućemu zasjedanju hrvatskoga sabora. Do to doba, da će vlada posvetiti glavnu pažnju zemaljskoj upravi, a radi toga biti će čim prije imenovani odielni predstojnici, jer da bez njih rad zapinje.

Ugarska gospodska kuća pretrpila je ovih danah težki udarac. Jedan od vodjah gospodske kuće grof Cziraky, preminuo je 9. t. mj. na svojem imanju. Pokojnik bijaše veoma ugledna osoba, nepomirljiv protivnik židovah u Ugarskoj.

Uspjeh izbora u srbsku narodnu skupštinu iznenadio je — tako bar vladine novine pišu — iste vladine krugove. Mi bi tim glasovom vjerovali, kad nam nebi bila poznata sredstva, kojimi se je srbska vlada kod izborah služila. Vlada imati će sada u skupštini ogromnu većinu, nu da li će uz nju biti većina naroda, drugo je pitanje.

Sv. otac razposlao je enciklike na franczeke biskupe, u kojoj ističe zasluge francezkoga naroda za katoličku crkvu; sjeća, da se nije Francezka nikada posvema odaljila s pravoga puta; poziva ih roditelje, da bi svoju djecu odgojili u nabožnom duhu; čestita biskupom na njihovoj gorljivosti za dobro crkve i zaključuje u nadi, da će savez izmedju sv. stolice i Francezke uviek čvršći biti a odatle jednoj i drugoj korist niknuti.

Francezka zastupnička kuća izabrala je odbor od četrdeset i četiri lica, koji će proučiti gospodarsku krizu, te o njoj podnieti zastupstvu izviešće. Vlada se nada od toga iztraživanja povoljnomu uspjehu.

Kako pišu englezki listovi, buknuo je ustanak na otoku Kreti, kamo je turska vlada na brzu ruku poslala 500 vojnikah, sakupljenih u Solunu i u Smirni.

Iz Egipta dolaze sve to strahovitije viesti. Englezka šalje na vrat na nos svoje brodovlje na pomoć egipatskoj vojsci proti krivomu proroku, koji u Sudanu gospoduje. Baker paša, zapovjednik egipatske vojske, javlja, da će se jedva moći oprieti krivomu proroku u gradu Suakim, jer mu nestaje hrane, a nije moguće do nje. Sada sve ovisi od toga, hoće li englezki general Gordon na vrieme Bakeru u pomoć stići. Obe englezke zastupničke kuće razpravljati će ukoro kojimi opozicija vladu dariva. U gornjoj kući predlaže markiz Salisbury, da se zaključi sledeće: »Ova je kuća mnienja, da se poslednji žalostni dogodjaji u Sudanu imadu većim dielom pripisati neodlučnosti i nedosliednosti vlade njez. veličanstva«. U dolnjoj pako kući dodan je izpravak gornjemu predlogu, glaseći: »kuća se nada, da vlada neće u buduće upotrebljivati englezke vojske, da se paća u izbor vladara egipatskoga naroda«. Ovi predlozi jedva će biti primljeni, nu ipak nam jasno pokazuju, na kolike poteškoće nailazi englezka politika doma i u Egiptu.

Najnovije telegrafične viesti javljaju, da je Sinkat pao u ruke prorokove, namjestnik Tevfik paša pao je; njegova vojska, do 600 vojnikah, poginula je sva.

Franina i Jurina.

Fr. Ha, ha, ha, hi, hi, hi!

Jur. Ča ti je sekira danas va med pala, da se tako drezgetaš?

Fr. Pusti me malo, da se razkokodačem jer imam upravo čemu.

Jur. Povej dakle, ćemo se oba hihatat.

Fr. Štil sam va »Istriji«, da su na Baderančini iz neke jame izvukli mrtvačku glavu, jako staru, pak da su ju poslali naši Šarenjaci u Trst, neka tamo vide, je li to bila gospodska talijanska glava ili šćavunska. U Trstu da su talijanski miedjaši rekli, da je to bila gospodska glava talijanska a naši Krnjeli, Šarenjaci i tutti kvanti, skaču od veselja, da je s tom glavom dokazano da u Istri prebivaju Krnjeli od vremen Adamovih a šćavuni, da su došli lani ili preklani u Istru. Pak te pitam jel to za puknut od smiha al ne?

Jur. Borme je za plakat, da se još dana tako pametnih ljudi najde.

Fr. Te nevolje neznaju, da dolaze u Istru Krnjeli i Furlani bosi i gladni, pak da love po naših jamah divlje »golube« i »pol miše pol tiće« pak je valjda jedan takov pal u jamu i eto ti kako je proslavili talijanaštvo Istre. Tako ja zdrav i vesel, ću poslat toj gospodi moju pipu, morda te pronađe ako je iz zemlje od kostih talijanaških, i ako je, ne fali mi dobra ruka: Istra je za Talju spašena.

Jur. Da se je to zgodilo o mladem vinu nebi se čovek čudil, al ovako je za razmislet, jer neće bit sakemu svakolka na mestu.

* * *

Jur. Kume moj dragi, ča biš ti rekal, kad su kapuni i kokoše najbolje?

Fr. Bi reć da petačni dan na plese, jer Žminjci, ako ih i redko jedu, najvolu jih jesti petačni dan.

Jur. Ah da bi jim prisel?

Fr. Tako da neb!

Jur. A kako to?

Fr. Va nediju za tim, kad se neko društvo veselilo, u polnoći trupi kamik kroz okno, razbije staklo i puć nekoj mladoj na glavu, i ju težko rani radi česa sad sud posla ima.

Jur. Ali to je gadno i ružno napadati mirne ljude na veselju.

Fr. Dakako da je, ali i grdo je kad gospoda u vrime balotacione podkupljivaju zlikovce i š njimi se druže, i jih po oštarijah po cele noći napajaju i nagovaraju, napadati poštene kmete.

Jur. Su jih pak na svoje veselje pozvali?

Fr. Dragi ti, kad balotacion fini, za nje više nemare, niti jih trpe u svom družtvu, nego se jih boje kako vrag križa.

Jur. Zato zlikovci srditi, da više ne ločju iz njihovega korita, vračaju gospodi »šilo za ognjilo«, te im kvare njihova veselja i glave razbijaju.

Fr. To te gospoda pozabit do budućih balotacijoni.

Karnjelom.

Karnjeli, Karnjeli,
Istarski vi Paše,
Goli ste i nagi
U' kraje došli naše!

Mi smo vas najeli,
Mi smo vas napili,
Kad ste ono gladni
I kad žedni bili.

Svoje smo vam kćerce
Za supruge dali,
Rodjenom vas braćom
Držali i zvali.

Kod nas ste vi stekli
Kuće i imanja
Bez ikakva truda
Osim baratanja.

Kako ste nam za to
Sada vi zahvalni?
Kako ste u starom
Prijateljstvu stalni?

Tako, da nas tužne
Gonite i ljuće
Od samih Turakah —
Iz vlastite kuće!

Različite viesti.

Imenovanje. Ministar poljodjeljstva imenovao je g. b. Kramara, dosadanjeg putujućeg učitelja u Kranjskoj, putućim učiteljem gospodarstva za Primorje, sa sjelom u Trstu. U dobar čas za naša zapuštena gospodarstva!

Političko družtvo »Edinost« pozivlje svu gg. odbornike k sjednici, koja će se obdržavati dne 17. veljače ob 10 satih jutro u prostorijah delavskog podpornoga družtva. (Corsia Stadion br. 11.) *Dnevni red, vesma važan.*

Nadvojvoda Albrecht u Kastvu. U poslednjem broju donieli smo

brzojavnu viest, da je Njegova Visost nadvojvoda *Albrecht*, c. kr. maršal i vrhovni zapovjednik austrijanske vojske, dne 6. t. m. posjetio starodavni grad Kastav. Danas donašamo nekoje potankosti toga posjeta. Nadvojvoda boravi već duže vremena u dražestnoj opatiji kraj Volo-skoga, gdje si je već oporavio svoje malko poremećeno zdravlje. Pripovjedaju nam, da se nemože nadohvaliti nad liepim položajem i blagim podnebljem te naše Nizze. Krasnim danom 6. ovoga mjeseca opaze kastavski gradjani, da dolaze nekoji vojnički častnici iz Opatije. Nadvojvoda nosi se uvjek na vojničku a i njegovi pratioci su častnici. Podao se je direktno u grad te razgledavao sve važnije starine, došao pred glavnu crkvu sv. Jelene, odkud se je divio velebnomu vidiku na Kvarner, Učku i druge strane. U crkvi vjenčao je istodobno župnik dvoje mladoženjah, koji se nisu nadali, da će k njihovoj ženitbi doći tako visoki gost. Iza crkvenoga obreda popita nadvojvoda g. župnika za nekoja razjasnjenja, o crkvah, o njihovih odnošajih i t. d. Najviše zanimala se Njegova Visost za starodavnu crkvu sv. Trojice. Saznav medjutim občina za prisutnost visokoga gosta, izvesi državnu zastavu, te se nekoji od glavarstva brže bolje sakupe, da ga pozdrave, jer se je glavar toga dneva nalazio u obćinskoj šumi »Lisini«. Kod stubah občinskoga ureda bude nadvojvoda u ime občine pozdravljen te zamoljen, da pogleda občinski ured. On se tomu odazove te pregleda občinske prostorije. Pokazali mu diplome od carevah *Josipa II.* i *Franje I.* podeljene gradu Kastvu, onda pismo gjenerala *Nugent-a* od god. 1814., gdje ovaj hvali Kastavce kao vrle junake u ratu proti Francezom. Vidilo se je veselje na nadvojvodinom licu, kad je opazio na zidinah občinske dvorane dve slike cesarske obitelji, sliku vladajućega cesara i lik grofa Nugenta.

Popitao se nadalje kako govori pučanstvo, pa kad mu se je reklo, da se u cieloj občini *hrvatski* govori, ostala je Njeg. Visost začudjena.

Malo časovah pred podne ostavio je nadvojvoda sa svojom pratnjom grad Kastav oprostiv se prije sa občinskimi činovnici i ostalom gospodom, koja su ga u ime občine pozdravila.

Konačno nam je primjetiti, da se je Njegova Visost veoma laskavo izrazila o položaju grada Kastva i o divnom vidiku koji se tamo na sve četiri strane pruža.

Hrvatska čitaonica u Kastvu priredjuje dne 20. febrara o. g. zabavu sa sledećim programom: 1. Pjevanje. 2. Predstava. 3. Tombola. 4. Ples. Početak u 7 sati večer. — Ulaznina za muške for. 1. — Kastav, 9. febrara 1884. Odbor.

Porečki biskup. Mislili smo, da nećemo više trebati pisati ob imenovanju novoga biskupa za Poreč, nu okolnosti nas silе, da rečemo još koju. Kandidatah se pojavilo sa svih stranah, a sada dolazi na vidik još neki dr. *Flapp* iz Gorice, koji da je označen za Poreč. Kažu o njem, da nezna niti jedne hrvatske rieči. Nepojmivo nam je dakle, kako se je i mogio doći na takvu osobu, koja niti nepoznaje jezika većine pučanstva porečke biskupije. Imade u Primorju vrstnih i sposobnih svećenikah, koji bi mogli zauzeti rečenu stolicu i koje bi svi biskupijani bez razlike osim dvih, trih talijanskih pretjerancah, s radošću pozdravili, nu neznamo, dali će se naše pravedne želje izpuniti. K tomu čitamo još u porečkom listiću od 9. tek. mj. *spomenicu* talijanskoga političkoga društva, upravljenu na g. ministra nauke i bogoštovja, gdje ga predsjedništvo istoga društva moli, da neka vlada imenuje za biskupa u Poreču svećenika bez ikoje boje ili drugimi rieči čovjeka, koji bi znao obuzdati niži kler. U toj spomenici izrazuje se želja, da bi biskup ipak morao pripadati talijanskoj narodnosti. Istarskim talijančićem poletila su krila i I punim pravom. Kad im sve po njihovoj volji ide, zašto nebi se po istoj volji imenovao i biskup? Logično je; da li će si pako vlada dati prepisivati biskupe, to dvojimo, jer znamo, da nije vlada u tom odgovorna ni samom bečkom carevinskom vieću! Nego do kratka vidit ćemo.

Političko talijansko društvo u Pazinu. U porečkom listiću od 9. tekućega mjeseca naluzimo prevedenu našu kratku o tom društvu donešenu viest. Uredništvo toga lista dodaje našoj viesti tri primjetbe:

ad 1) Kaže, da smo slabo obaviešćeni o svem, jer da broj članovah toga političkoga društva iznaša ne 100 nego 310.

Mi smo rekli, da ih ima nešto preko sto, jer si niemo dali truda, da idemo brojiti. Taj posao pripustili smo porečkomu listiću.

Ad 2) Učeni pisac kaže nadalje, da je Trst u Istri te neka si naš list to dobro zapamti.

Hvala liepa! Talijanske poduke o geografiji možete možda pružiti kakovomu Kalabrezu, nu mi smo se u našoj mladosti toliko potrudili, da znamo kamo Trst spada. Trst nije spadno ni nespada ni danas pokrajini Istri i to držeć se austrijanskoga državnoga prava i geografičkih kartah, koje nisu radjene u Italiji. Politička pokrajina »Primorje« sastoji iz trih posebnih pokrajinah: *Trst s okolicom*, *Istra* te *Goričke sa Gradiškom*. Nego to su stvari koje spadaju u normalne škole.

Ad 3) Netrebamo poblize upoznati gospodu dra. *A. Vidacovicha* i drugove, dosta da ih vi poznate, jer takodjer dvojimo, da bi mogli g. *Vidakovića* dovesti natrag u krilo svoje hrvatske majke. Neka vam bude to i onako veći dio vaših pristašah pripada po krvi našemu narodu. Što je htio porečki listić dokazati tim, što je naveo, da je Vidaković rodom iz Kopra, a Piccoli iz Rovinja? Htio je dokazati, da mogu biti članovi političkoga istarskoga društva. Tko jim je to pravo negirao? Naveli smo mi, da po pravilih može biti članom istoga društva svaki austrijanski gradjanin, dakle Čeh iz Češke, Poljak i Rusin iz Galicije, Niemac iz Salcburga, da i isti cigan iz Bukovine, pa kamo li nebi bio mogao biti bliženi Vidaković. Mi smo samo rekli, da traže pomoći u susjednoj pokrajini Trst, što nemože nitko tajiti. Dakako da nam se to čudnovato čini, kako bi se čudnovato cielomu svietu činilo, kad bi koje političko društvo u Ljubljani išlo tražiti članove u Češku i Političko društvo ponajprije je za užu semlju, to društvo imaju sačinjavati oni muževi, koji joj pripadaju kao politički gradjani. Činjenica, da je ovaj ili onaj tamo rodjen, neodlučuje baš ništa, jer ako nema Vidaković u Istri nikakva posjeda, nepripada mu takodjer u njoj nikakvo političko pravo t. j. nemože birati niti izabran biti.

Radi ovoga neka nezamjeri talijansko klepetalo, ako mu odvraćamo potrebitu lekciju.

Niemština i talijanština na kvarnerskih otocih. Pišu nam iz Cresa: Ne samo što za većinu stanovništva jezik talijanski ovuda uvjek još gospodari u svih uredih, već se u zadnje vrieme počeo šuljati k nam i njemački jezik. To vriedi osobito za oblasti financijalne i pomorske, pak sada svuda se šepiro napisi: »K. k. Steueramt«, »K. k. Finanzwache«, »Landungsplatz« i t. d. A taj njemački jezik razumiju ljudi na našem otoku kano i kinezki! Na hrvatski jezik ni jedna se oblast ne obazire, kano da smo mi Hrvati samo za to na svietu, da budemo do konca svieta tudji sluge. Talijanski još gospoda razumiju, ali njemački niti veći dio činovnikah. A ipak na Cresu vam financa daje ljudem na njemačkom jeziku dopust, da smiju kuhati rakiju, jer državni službenici neznaju pravo ni talijanski ni hrvatski. Da se vidi, kako klasično piše talijanski creska financa, priobćujemo ovdje jedan dopust za pečenje rakije na talijanskom jeziku, izdan prošloga oktobra:

»Il siggello dell lampico e pisogno di porlare dell Sig. Anziano per molare e la fasi pure li lavore sina che vengono una patuglia delle guardia finanza per siggellare de nuovo li cupello. N. N. comandante«. Takvo postupanje služi na čast oblasti! Koji će razumiti ovakav jezik!

Predlog. Prošle godine odlučila je hrvat. sveučilišna omladina, da almanakom »Hrvatskom« ponudi domovinu Hrvatsku.

Medju ostalim piše odbor u svojem pozivu na predplatu sliedeće:

»Kako nam je trista jada i nevolja zaskočilo braću Hrvate u tužnoj Istri, namienismo *čisti suvišak »bratovštini hrvatskih ljudi u Istri«*, koja podupire vriedne a oskudne djake rodom iz onih krajevah. Sveta je dužnost naroda hrvatskoga, da spase istarsku braću od smrtna napadaja dušmanskoga zmaja. Nadamo se, da će se narod obazrieti na namienu, te nam almanak k srcu privinuti. Bilo na diku hrvatskomu imenu!«

Žalibože almanak nije ugledao svietla, i glasa se, da neće.

Podpisati sabrano je u Kastvu svotu od 14 for. u ime predplate na almanak, a platili su sliedeća gospoda po 1 for.: i to: Jelušić Ernest, nadučitelj; Laginja Matko, zastupnik naroda; Munić Fran Kasver, obć. glavar; Vlah Robert, posjednik; Laginja Mijo, upravitelj župe; Puž Anton, kapelan; Grosman Miroslav, učitelj; Vlah Josip, učitelj; Rubeša Franjo, učitelj; Polonijo Ivan, učitelj; Jurinac Rudolf, trgovac; Sarčon Josip iz sv. Mateja; Stefan Josip, obć. kancelista; Jelušić Mirko, obć. blagajnik.

Pošto almanaka nije, nešto valja odlučiti, što će se s novci. Povratiti svakomu svoje ili darovati ih u dobru svrhu.

Podpisani predlaže, da se novci, kada su već jednom *»bratovštini hrvat. tjudi u Istri«* namienjeni bili, istomu društvu daruju.[1])

Tko se s ovim predlogom neslaže, neka izvoli do 1. marča t. g. svoj iznos kod podpisanoga dignuti.

Što taj dan gotovoga ostane, predati ću kao darovano blagajni »bratovščine«.

Kastav, 10. febrara 1884.

Mirko Jelušić.

Životopis biskupa Dobrile. Javljju nam odbor društva sv. Jeronima, da je snizio cienu životopisu nezaboravnog Dobrile na 20 nvč. da tako uzmogne i najsiromašniji istarski Hrvat do te krasne knjižice. Odbor će čekati razprodajom tih vjekopisah do konca aprila a što se do onda ne razproda, neka izvole gospoda prodavači vratiti predsjedniku društva sv. Jeronima presvj. g. Tomi Gajdeku u Zagrebu. Odbor imade još vjekopisah u zalihi.

Iz Cetinja. Čitamo iz privatnog pisma iz Cetinja (Crna gora), da bijaše tamo dne 14. pr. mj. predstava drame *»Balkanska carica«* izpjevane od kneza gospodara Nikole I.

Predstavlja kako je sin Štefan (Stanko) Ivan, Bega (Iva Crnojevića) izdao svoju domovinu pošav u turski logor obsjenjen obećanji tadanjeg sultana Murata, koji mu je bio obećao gospodstvo nad dobrim djelom Balkana.

Stanko hotljaše povesti sobom dragu Danicu (koja ga je od izdajstva odvraćala i proklinjala) te se je i nadao uspjehu opisav njoj blaženstva koja će moći tada uživati kao »Balkanska carica«. Odtud ime drami. U tom dramatičkom spjevu kojeg kani gospodar premjesiti u tragediju, zrcali se bujna mašta uzvišenog pjesnika, bogatstvo i čistoća njegovog jezika. Oni koji su imali zadovoljstvo slušati tu dramu, mogli su se uvjeriti o uzvišenih i patriotičnih idejah obljubljenog gospodara, koje su odista ganule slušaoce dosuzah. Uzvišeni pjesnik sam morao si je otrt suzu koja nam je potvrdila naše uvjerenje, da je ova pjesma čisti izvor Njegovog iskrenog otačbeničkog osjećanja, koje duboko žali u historiji našeg naroda pojav izdajstva, sličnog onog Stankovog.

Mjesto dogodjaja jest polje pred gričom Žabljak na kojem su hrvatski kraljevi počeli zidati bedeme slobode, koje su srbski vladaoci dozidali.

Predstavljali su dobrovoljci cetinjske čitaonice, može se reći dosta dobro akoprem su oni stihovi vriedni izkušenijih igračah.

U slavu Ivana Sergejevića Turgenjeva priredili su slaveuski djaci u Beču 8. t. mj. glasbenu zabavu uz sudjelovanje pjevačice kod dvorske opere u Beču Blanche-Bianchi, Vjere Stjepanove, Wienzkowskoje, Broulika, K. Grigorovića i slavenskog pjevačkog društva. Čisti prihod je namenjen za spomenik, što će se podignuti neumrlomu pisatelju u Petrogadu.

Izpravak. U posljednjem broju bijaše pogrješno otisnuto, da je slika koju preporučismo od g. Quiquerca, što ovim izpravljamo, budući da je njegova izašla nakladom Kočonde i Nikolića u Zagrebu.

Nov časopis. Početkom t. mj. počeo je izlaziti u Zagrebu nov list pod naslovom *»Tipografija«* glasilo hrvatskoga tipografičkoga društva. List izlazi mjesečno jednom, stoji na godinu 1 for. 20 nvč., a uredjuje ga g. Ivan *Justić*, slugar u tiskari »Nar. Nov.«. Tisak »Dioničke tiskare«.

Današnjemu broju je priložen cienik g. **J. K. Purger-a** u **Groedenu-Tirol,** na što upozorujemo naše čitatelje, osobito svećenstvo.

Euka u Belom na otoku Cresu. Beli (Caisole) jest poveće mje-

[1]) Preporučamo i ostalim našim prijateljem, da sakupljeni novac gornjoj svrhi namiene. Ured.

stance na otoku Cresu (broji oko 700 dušah), a leži na briegu povrh mora nasuprot otoku Krku. Stanovništvo Beloga bavi se poljodjelstvom, stočarstvom i ribarljom. Siromašni su to ljudi, ali pošteni i marljivi Hrvati. Beljani su dugo iščekivali, da im pomorska oblast sagradi izpod Beloga jedan mul, koji bi omogućio, da barke mogu doći pod Beli i ostati ondje i kad je jaka bura ili jugo. Budući da ondje nema nikakve naravske ni sagradjene luke na cieloj iztočnoj obali otoka Cresa, brodovi moraju pri malo jačem vjetru bježati na otok Krk, koji obiluje dobrimi lukami. Ako ima samo malo vjetra, Beljani nemogu poći doma, jer bi ih more hitilo na kraj; a i po najljepšem vremenu moraju oni povući svoje ladje na kraj. Za ono siromašno stanovništvo, koje dobrim dielom živi od mora, je to velika nevolja. A nije ondje potrebna luka samo za Beljane, ona bi koristila cieloj sjevernoj polovici Cresa. Onuda ima liepih šumah iz kojih se izvažaju drva ali ih brodovi na različitih mjestih moraju ukrcivati, a pri najmanjem vjetru, moraju neopraviv posao, bježati pod Krk i čekati povoljnije vrieme. Pred kakovih 10 godinah molili su vladu creski gospodari brodovah, da se sagradi luka izpod Beloga; vlada je zbilja poslala jednoga inžinjera onamo, ali je napokon stvar sasvim zaspala. Sada su se Beljani obratili s molbom na carevinsko vieće u Beč, moleći, da vlada dade izgraditi izpod Beloga primjerenu luku, koja nebi bog zna koliko koštala. Prošnju naših Beljanah predao je vriedni zastupnik istarskih Hrvatah dr. Dinko Vitezić dne 25. prošloga mjeseca na stol zastupničke kuće, a u koliko će ovisiti o njegovoj volji, Beljani će dobro proći. Mi se ufamo, da će ovoga puta uslišane biti želje naših Beljanah. Vlada je svakako dužna podupirati ljude, koji su vjerni državljani, a i novcem i krviju doprinašaju što mogu, za cara i dom.

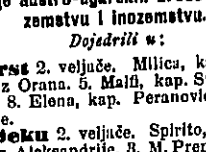

Pomorske viesti.

Iz *Buenos-Ayresa* javljaju, da se je blizu Ensenade nasukao a. u. bark. Ruma kap. Benja. Brod je pun vode i neima nade, da će ga spasiti.

Iz Pernambuka pak javljaju, da je a. u. loger »Tre cugini« 31. decembra zapušten sav u plamenu na sred mora nedaleko rta sv. Roka u južnoj Americi. Bio je krcat šećera i pamuka. Mornarica spašena.

Iz Paimpola dolazi viest, da je grčki bark »Franz Kovačević« nadjen na sred mora blizu Brehatu bez momčadi. Ni brod ni teret nije mnogo pretrpio. O momčadi nikakva glasa.

Queenstown 5. febr. (Tel.) Dojedrio ovamo austr. ug. bark Maria Andriana, oštećen na jedrih i teretu.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 2. veljače, Milica, kap. Trojanović iz Orana. 5. Malfi, kap. Svilokosi iz Gruža. 8. Elena, kap. Peranović iz Aleksandrije.

Rieku 2. veljače. Spirito, kap. Kosović iz Aleksandrije. 3. M. Premuda, kap. Premuda iz N.-Yorka. Vjeran kap. Randić iz Marsilje. Sagittario, kap. Šodić iz Palerma. 6. Szapary, Jeletić iz Trsta.

Senj 3. veljače. Cvietnidan. Turina iz Port. Vendre. 4. Demetrio, Pobor iz Rieke.

Maltu 28. siečnja. Cilta, Lužina iz Aeri. Teodosia T., Trojanović iz Berdjanske. 4. veljače. Giuseppe Zioppa, kapet. Tunjica iz Berdjanske.

Bordeaux 30. siečnja. Conte Geza Szapary, kap. Dubrović iz Rieke. 9. veljače. Beautiful Star, kap. Perčić iz Trsta.

Marsilju 1. veljače. Sušak, kapet. Randić iz Bathurata. 5. veljače Mate kap. Jurković iz Rieke.

Greenock 31. siečnja. Grad Zagreb kap. Marunić iz Jamajke.

Holyhead 31. siečnja. Guglielmo D., kap. Fransin iz N. Orleansa.

Palmu (Majorka) 24. siečnja. Joseph kap. Ivančić iz N.-Yorka.

Batum 3. veljače. Neptun, kapet. Luković iz Trsta.

Trapani 23. siečnja, Industre, kap. Sodić iz Cette. 4. veljače. Ezio, kapetan Premuda iz Messine.

Volo 27. siečnja. Giusto dall Argento, kap. Ragusin iz Venecije. 29. Isis, kap. Vidulić iz Trsta.

N. Orleans 16. siečnja. Podesta Bazzoni, kap. Müller, Matangas. Gloria, Premuda iz Bordeauxa. 19. Genitori Tarabocchia, kap. Tarabochia iz Liverpoola.

Porth. Eads 19. siečnja. Triade Tarabocchia, kap. Tarabochia iz Hulla.

Liverpool 1. veljače. Guglielmo D., Fransin iz N. Orleansa.

Boston 5. veljače. Ema, kap. Pendo iz Grčke.

Lewes 5. veljače. Sloboda, Jelalla, iz Cap. Towna.

Smirne 6. veljače. La fortuna, kap. Žiga iz Pirea.

Middlesboraugh 4. veljače. Tibor, kap. Randić.

Glasgow 4. veljače. Baron Kemeny, Strk.

Buenos Ayres 24. prosinca. Uros, Andrianić iz New-Castlea.

Nova Jork 22. siečnja. Olga R, kap. Mikulčić iz Torrevieja. 27. Artlere Giovani, Flamin iz Lisbone.

Lisbonu 30. siečnja. Jafet II., kap. Kalangić iz Jave.

Jakin 1. veljače. Ascensione, Bernečić iz Rieke.

Plymouth 2. veljače. Tare kapet. Kopčić iz Sulline. 3. Guido kap. Jeletić iz Orfana.

Falmouth 2. veljače. Ida S., kap. Sgegura iz Orfana.

Pouillac 4. veljače. Lea, kapetan Smerkinić iz Rieke.

Carigrad 28. siečnja. Virgo, kap. Gladulić iz Trsta. 30. Amalia D., kapetan Kljunak iz Mljetskah.

Svansea 2. veljače. Esempio, kap. Petrina iz Porsh Nolloth.

Pensacola 21. siečnja. Deveti Dubrovački Jašić iz Hartlepoola. 28. Vincenza, Počćić iz Buenos Ayresa.

Cardiff 7. veljače. Reno kap. Vlašić iz Bordeauxa.

Towcy 7. veljače. Tempo, kapet. Verona iz Rouena. Forza kap. Perčić iz Rouena.

Odpremljeni u:

Trstu 9. veljače. Tisza kap. Zambelli za Barcelonu. 10. Crnogorac, Denegri za Milnu.

Novo-Orleansu 21. Boritelj kap. Tripković za Bremu.

Nova Jorku 27. siečnja. Carolina, kap. Stiglić za Lisbonu.

Savannah 23. siečnja. America, kap. Valentin za B. Ayres.

Odjedrili iz:

Rieke 5. veljače. Amelia, kapetan Kisolić za Algir. Peppina, kap. Randlć za Cette. Tastaco, kap. Pezelj za Paleram. 6. Dorina kap. Mohović za Volo. Sloga M. kap. Marocvić za Civitavecchia. 7. Milislav Spahia, kap. Kovačić za Jelsu. 8. R. Robinson kap. Moresan za Trapani.

Mobila 20. siečnja. Rebus, kapet. Ivančić za Liverpool.

Pirea 20. veljače. La fortuna, kap. Žiga za Smirne. 20. Vinka, kap. Medanić za Solun.

Marsilje 3. veljače. Pomoć, kap. Katarinić za Martinilku. Mira, kap. Skopinić za Martinsku. Zebra, kap. Sutera, za St. Louis (Senegal). 6. Maria S., kap. Nikolić za Kandiju. Antal, kap. Šarinić za Rieku.

Genove 3. veljače. Cavallere kap. Gladulić za Martiniku.

Civitavecchie 25. siečnja. Reu kap. Jakulić za Korčulu.

Bordeauxa 2. veljače. Bakran kap. Pravdica za Cardiff.

Plymoutha 1. veljače. Nilo, kap. Marinović za Malpas.

Cetta 3. veljače. Gino, kap. Jačić za Algir.

Deala 2. veljače. Dio fili, kapetan Zach za Kardiff.

Carigrada 29. siečnja. Virgo kap. Gladulić za Batum.

Havre 5. veljače. Deveti dubrovački kap. Marinović za Kardiff.

Cagliari 4. veljače. Penelope, kap. Kampacci za Trst.

Falmoutha 5. veljače. Cibele, kap. Kozulić za Dunkerque,

New-porta 3. veljače. Marino, kap. Zenković za Trst,

Svansee 3. veljače. Sem, kap. Buntielić za Capo-Verde.

Leitha 4. veljače. Tibor, kap. Randić za Rieku.

Riposta 3. veljače. Aquila, kap. Tičac za Rieku.

Algira 4. veljače. Trino, kap. Vidulić za Cagliari.

Malte 2. veljače. Teodosia T., kap. Trojanović za Barcelonu.

4. Clita, kap. Zužlina za Marsilju.

Trapana 4. veljače, Industre, kap. Todić za N. York.

Schieldsa 5. veljače. Juno, kap. Nikolić za Krf.

Kardiffa 8. veljače. Lussignano, kap. Gladulić za Trinidad.

Krcaju u:

Kardiffu 7. veljače. Padre Stefano, kap. Luković za Trst.

7. Sofia B., kap. Merčić za Montevideo

Nova Yorku 26. Olga R. za Trst ili Rieku; — Luigia P. za Lisbonu, Vila

Leishu 7. veljače. Strossmajer, kap. Randić za Demeraru.

NEUKU NAUKA.

Kako ćeš osušiti mokru obuću (postolu i čizme)? Svuci mokru obuću, naspi u nju ovsa (zobi) koji vuče u se naglo vlagu. Ovim jednostavnim sredstvom osuši se obuća a da nelzgubi svoje pravo podobe t. j. da se nezuži, nerazširi i nenabere.

Proizvodjanje masla iz loja u sjevernoj Americi biva danomice sve to veće. U samom Newyorku izradi se masla na godinu do 4 miliona kila. Mnogo surovoga masla dovaža se u Holandiju gdje se usavršuje i odavle većinom u Englezku pod imenom pravog masla ili umjetnog proizvoda razpošilje.

Vriednost mekin (posej) sudi se obično (nu pogrješno) polag toga, kako su fine te drže nekoji, da čim su finlje tim i bolje. Ovaj nazor je nevaljan. U debelih mekinah lahko je upoznati ostatke hranjiva žita dočim u finih nelma nego gola gornja kožica zrna.

Gnoj (đubar) valja na polju ili vinogradu razbacati a ne ostaviti ga dulje vremena na kupovih jer se tad lahko zapali, zakisa i tim na vriednosti mnogo gubi.

Da ti naraste na livadah čim više trave, valja ti rano na proljeće razbacati krtinjake i ta mjesta dobrim sjemenom trave posijati. Velika gospodarstva gnoje k tomu livade al kod nas žalibože nelma dosta gnoja niti za polja i vinograde.

Lutrijski brojevi.

Od 9. febrara:

Beč	50	8	27	67	72
Grac	33	25	62	54	69
Temešvar	41	9	59	5	76

13. febrara.

Brno	60	82	55	62	27
Innsbruck	2	73	69	47	7

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane cieno. Rio od f. 58—74; bolja f. 75—96. Laguaira f. 67—75. Portorico f. 94—116 Moka f. 114-118.

Čukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—28.50.

Ulje obično za jelo f. 43.— Dalmatinsko f. 44—48. Talijansko fino f. 72—98 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 12·25 u barilah; f. 12·50—13 u sand.

Mast svinjeća prava po f. 66.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 83—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—5 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Ljeśnaci* f. 37.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gratak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 145—180. — *Volovske* suhe f. 45—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 60—115. *Zečje* f. 24—34. *Lyes* slabo tražen, a cieno uzdržano. — *Sieno* f. 1.20—1.55.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* Odeska f. 10.40—11. Kukuruz vlaški f. 7. 25 do 7.50; *Banatski* f. 8—8·50. *Hrvatski* f. 7·50. *Raž* f. 7·50. *Zob* madjarska f. 7—7·50 *Hrvatska* f. 7·50 —8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borsa: dne 15. Februara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.90 isti u srebru f. 80.60—.—; isti u zlatu f. 100·45,5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848.— Kredit f. 306.50; Lloyd f. 6.20.

London 10. lira Sterlina f. 121.25; Napoleoni f. 9.61; c. k. cekini f. 5.64; državne marke for. 59.35—.— Francezke for. 48.—

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelju!

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv ćelavosti, ispadanju kose, perutî i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Depot u Trstu: Paolo Rocca, apot.— **Zadar:** N. Andrović, apot. — **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. — **Sarajevo:** Ed Plevela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. Zagreb. C. Arnaim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 65 novčića.— *Bouquet duSerail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Cieno for. 1.50

PREPORUKA

I. K. Purger, Groeden, Tirolsko, Austrija preporuča se častnomu svećenstvu i crkvenim predstojnikom za izradbu **crkvenih i domaćih oltarah i tabernakulah** u svakom slogu; u to ime on razpolaže i razpošilje ako se zahtjeva na ogled mnogobrojne fotografije u velikom formatu.

Takodjer **izbočena propela i okvire** (u kojemgod slogu) te **jaslice** izradjujem u svakoj mjeri i po svakoj želji; osobito preporučam **velike crkvene jaslice** prečastnomu svećenstvu, koje se nameštaju na oltaru i koje su najfinijim suknenim prahom prebučene. Troškovah osim naručbe nelma, samo valja dotične naerte **vratiti** ako se naručba nelzpuni ili ne potvrdi.

Sjeguran sam za **izvršbu svake naručbe, da će slogu odgovarati.** Preporučam se najuljudnijl za obilne naručbine.

Sodličnim štovanjem

I. K. Purger.

PRIPOSLANO

Od na daleko poznate umjetničke radionice za crkvene kipove gosp. **Iv. Krst. Purger-a** u Groedenu u Tirolu primio sam posledujih dannh za ovu župnu crkvu jedno **nadgrobno propelo,** koje i radi savršeno radnje i liepote ne može biti savršenije. Toga radi činim jedino ugodnu dužnost, izrečem il Purgorovim kipovom zasluženo priznanje i preporučim il rečenu radionicu svoj svojoj p. n. subraći

Bolce, 31. jenara 1884.

Ivan Cumar

Župnik, dekan, knezo-biskupski stalni konzistorijalni savjetnik i počastni kanonik.

Objava.

Podpisani čast si obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah. kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognaku.

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (u krugije 1½ Kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižijh cienah.

G. Vučković,

(via S. Caterina 2. u Trstu.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Prosta i fina roba!

PETAR SKAREL

krojač u **Sv. Mateju** kod **Kastva** preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Vrlo cieno!

Odjeća iz crnog tuskina . . . 23 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13—23 « — «
Hlače iz modroga platna . . . 1 « 50 «

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cieno!

Prosta i fina roba!

Svoji k svojim!

Prosta i fina roba u dobru cienu.

Krojačija

nasliednikah pok. **Ludevita JELUŠIĆA,**

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **mužke robe po najnovijem kroju.** Naručbe primaju se i izvana i obavljaju točno po naznačenoj meri poštom.

Uz civilnu odjeću radi se i **uniforma.**

Roba dobavlja se iz moravskih tvornicah i zaračuna u cienu, koju ista tvornica računa.

Prodaju se **ljubljanske jakete za decu i odrasle,** jeftinije nego ih prodaje sam Ljubljančan na sajmovih.

Muštre daju se svako doba na ogled.

Naručbe prima upravitelj

K. Jelušić.

Cieno, da se nije bojati konkurencije!

Prodaju se i novije hrvatske knjige.

FRANJO DUKIĆ

trgovac Kastav u Istri.

Preporuča p. n. občinstvu u mjestu okolici svoj nove otvoreni dućan

jestiva i drugih potrebščinah.

Prodaje se vrlo cieno.

U istom dućanu dobije se i **„Naša Sloga" 5** nvč. broj.

Trgovina finih jestvinah

Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštansko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i brez svakoga troška vozarine i minice** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šlivovice hrvatske.

Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladištu po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lieh po dr. Maliću smatrati kano padielan

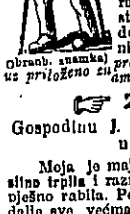

Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo zamenje; 1. staklenica 50 nč*

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lieh proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, otvrdnulim udom itd.; ako se rabi i krutko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cvet za 50 novč.*, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudo it **uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrioma upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila,** Punim osvjedočenjem **sizujem** dakle dr. **Malićev kostobolnji** cviet kano izvrstan lieh te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vnšoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frane Jug,

posjednik u Šmarji kod Celja

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korlstniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi

Krv čisteće krugljice c. kr. priv.,

nebi smjele unijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razsilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priposnate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzetjem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 8. U Trstu 21. Februara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

J. B. PURGER.

Preis-Liste

von

RELIGIÖSEN SCULPTUR-ARBEITEN in HOLZ

fein, matt in Oel gemalt und mit Gold-Borduren,

wie auch

mit Gold und Silber reich polychromirt,

des

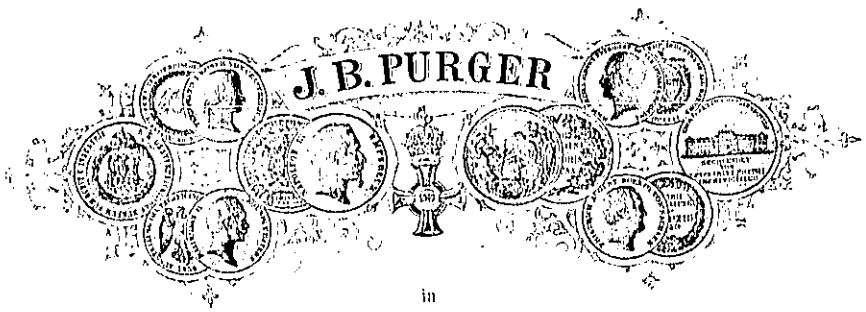

in

GRÖDEN, TIROL (Oesterreich).

ST.

re pokvari" Nar. Pod.

. 12. —

više 5 novč.; ll u slučaju opetovanja
je dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu
A SLOGA" izlazi svakog četvrtka na
ljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 11

Vriedno je, da onaj vjerni puk
slije stotina godinah jednoč dobije
skupa, koji će sv. evanjjelje propo-
vedati u njegovom materinjem jeziku«.

Što je onda vriedilo, mislimo, da
da još u mnogo većoj mjeri vriedi.

Prihvaćamo ovu zgodu, da V.
, izrazimo naše duboko počitanje.

Trst, 17. veljače 1884.

redsjedničtvo pol. sl. dr. «Edinosti«.

DOPISI.

Iz Pazina.

Dne 20. pr. m. priredili su pazinski
terani plesnu zabavu na korist bolest-
h drugovah u Pilatovoj dvorani. Svirati
imala glasba tršćanskih veteranah, nu
a nedodje. Naši protivnici radovali se
j našoj neprilici, nu radost njim potraje
ratko, jer je ravnatelj pučke škole sa
kolicinom prijateljah tršćansku glasbu
domjestio. Nastaje pitanje, zašto se nisu
terani poslužili pazinskom glasbom?
dgovor je kratak: ova je slaba i druga.

Občinu i crkvu pazinsku stoji glasba
nogo a koristi neimaju skoro nikakve
im što se naše krasotice glasovirati uče
ito pasu oči na učitelju glasbe, koji je
ć radi toga priteživ jer je Talijan i
si ime jednoga junaka iz Dante-ova
kla.

Ples su počastili svojim posjetom c.
kot, kapetan, častnici domobranskog
talijuna, ravnatelj gimnazije, nekoji
ofesori i mali broj činovnikah. Većina
kr. činovnikah sjala je svojom odsut-
šću. Veteransko družtvo je čisto austrij-
o-patriotično, to bi čovjek očekivao, da
takovo družtvo u prvom redu podupli
ti c. kr. činovnici, nu oni izostaše veći-
m demonstrativno a tim pokazaše svoje
inje i svoj patriotizam.

Njemački lievčari u Beču u mjesto da

---

ga — za nje bo donese strašilo s rogovi
i repom, — šibe. Na Nikolin dan, poznato
je, da kod nas u Primorju vlada čiča zima,
kadkada i osnieži, — nu toga dana god.
1868. obukosmo se već za prvi put u blelo
— naime u blelu košulju i hlače, stavnati
šešir na glavu i bosonogi. Bilo veoma
vruće, a kako i nebi! deset nas stupnjevah
sjevarne zemljopisne širine dielilo od po-

[1]) Crtica iz putopisa (u rukopisu) od Vinka Marijanovića pod naslovom: »Putopisne crtice iz Kine, Siama, Indije i Japana u god. 1868. do 1871.« Uredn.

istočne obale zlatonosne Brasilije.

Već 17. udjosmo u tako zvane ekva-
torijalne kalme (tišine) (steru se 6 stup-
njevah sjeverno i južno od polutnika).
Zapovjednik fregate Donau,[2]) naloži nam
sa znakom, užgati oganj pod parostrojem,
da uzmognemo svladati tišine zraka i
mora, i preseći polutnik ondje, gdje su
ove tišine najmanjeg obsjega, što je pro-

[2]) Spomenute godine poslala je austrijska vlada dva carska broda »Donau« i »Friderik« u navedene krajeve radi trgovačkih interesah. Uredn.

a brod treba da se zaleti za preskočit ga;
drugi su opet sanjali da je nekakva ogromna
crta, koja paše cieli sviet, a ta crta da
je grdna morska nakaza, zmija, kojom
Amerikanci i Englezi toliko sviet varuju.
Bilo šale i smjeha o tom dosta. Al nije
bilo neukim toliko niti zamjeriti, osobito
s toga, što su bili očevidci silnih i neo-
bičnih pripravah od strane nekojih stari-
jih mornarah.

Stražu stražeći podčastnik zahvati za
sviralicu o vratu mu viseću na zapovjed
častnika i zafijuče: »ti ti ti ti tio tio tio

---

tio fij fililij ti tiov tio fiće; znak, da
sbenici stupe na palubu. Za dva časa
je u redu; nema tu šale ii oklevanja.

Službujući častnik motrio je medjutim
romnu svetilju ili peć, svemirom oko
je kružeću, za koju je kazao neki Dal-
tinac: Ta hoga mi, da ono luče opade
našeg Federika, odosmo, evi se izpe-
smo i izgorismo, nikad nebi više vidio
kova ni Velebita, al sreća da je vode
abundancija.

Officir motrio je dakle svojim svjet-
šestarom kroz obojadisana stakla i
e žarko sunce, da mu neuteče i prora-
navo je pomoćju logaritmičkih tablicah
kronometra položaj brodu u oceanu, da
uzmogne točno označiti mjesto i vrieme
kada će liepi Frederik zabrazditi sredinom
svieta i sgnječiti amerikansku zmiju.

Gladkim morem puzasmo poput strielc.
Dielilo nas nekoliko hvati od polutnika.

Svečana zavlada tišina na brodu,
veća nego o ponoći, jer se još i tada čuju
koraci stražah na palubi.

(Nastavit će se.)

N. Orleans 16. siečnja. Podestà Bazzoni, kap. Müller, Matangas. Gloria, Premuda iz Bordeauxa. 19. Genitori Tarahocchia, kap. Tarahocchia iz Liverpoola.

Porth. Eads 19. siečnja. Triade Tarabocculo, kap. Tarabocchia iz Hulla.

Liverpool 1. veljače. Guglielmo D., Fransin iz N. Orleansa.

Boston 5. veljače. Ema, kap. Pendo iz Grčke.

Lewes 5. veljače. Sloboda, Jelalia, iz Cap. Towna.

Smirne 6. veljače. La fortuna, kap. Žiga iz Pirea.

Middlesborough 4. veljače. Tibor, kap. Randić.

Glasgow 4. veljače. Baron Ke Strk.

Buenos Ayres 24. prosinca. Andrianić iz New-Castlea.

Nova Jork 22. siečnja. Ol kap. Mikuličić iz Torrevieja. 27. A Giovani, Flamin iz Lisbone.

Lisbonu 30. siečnja. Jafet II., Kalangić iz Jave.

Jakin 1. veljače. Ascensione, nečić iz Rieke.

Plymouth 2. veljače. Tare Kopčić iz Sulline. 3. Guido kap. Jele Orfana.

Falmouth 2. veljače. Ida S., Sgegura iz Orfana.

Pouillac 4. veljače. Lea, ka Smerkinić iz Rieke.

Carigrad 28. siečnja. Virgo Gladulić iz Trsta. 30. Amalia D., ka Kljunak iz Mljetskih.

Svansea 2. veljače. Esempio Petrina iz Porsh Nolloth.

Pensacola 21. siečnja. Devet brovački Jašić iz Hartlepoola. 28. cenzo, Poščić iz Buenos Ayresu.

Cardiff 7. veljače. Reno kap. iz Bordeauxa.

Towey 7. veljače. Tempo, Verona iz Rouena. Forza kap. Per Rouena.

Odpremljeni u:

Trstu 9. veljače. Tisza kap. belli za Barcelonu. 10. Crnogorac, negri za Milnu.

Novo-Orleansu 21. Boritelj Tripković za Bremu.

Nova Jorku 27. siečnja. Car kap. Stiglić za Lisbonu.

Savannah 23. siečnja. Am kap. Valentin za B. Ayres.

Odjedrili iz:

Rieke 5. veljače. Amelia, ka Klsolić za Algir. Peppina, kap. R za Cette. Tastaco, kap. Pezelj za Pal 6. Dorina kap. Mohović za Volo. M. kap. Marcović za Civitavecchia. Hislav Spahia, kap. Kovačić za Jel R. Robinson kap. Moresan za Trapa

Mobila 20. siečnja. Rebus, Ivančić za Liverpool.

Pirea 20. veljače. La fortuna, Žiga za Smirne. 29. Vinka, kap. Me za Solun.

Marsilje 3. veljače. Pomoć, Katarinić za Martinsku. Mira, kap. pinić za Martinsku. Zebra, kap. Si za St. Louis (Senegal). 6. Marla S., Nikolić za Kandlju. Antal, kap. S za Rieku.

Genove 3. veljače. Cavallere Gladnlic za Martiniku.

Civitavecchie 25. siečnja. kap. Jakulić za Korčulu.

Bordeauxa 2. veljače. Bakrar Pravdica za Cardiff.

Plymoutha 1. veljače. Nilo Marinović za Malpas.

Cetta 3. veljače. Gino, kap. za Algir.

Deala 2. veljače. Dio fili, ka Zach za Kardiff.

Carigrada 29. siečnja. Virgo Gladulić za Batum.

Havre 5. veljače. Deveti dubro kap. Marinović za Kardiff.

Cagliari 4. veljače. Penelope, Kampacci za Trst.

Falmoutha 5. veljače. Cibele, Kozulić za Dunkerque,

New-porta 3. veljače. Marino, Zenković za Trst,

Svansee 3. veljače. Sem, kap. tiellć za Capo-Verde.

Leitha 4. veljače. Tibor, kap. dić za Rieku.

Riposta 3. veljače. Aquila, Tićac za Rieku.

Algira 4. veljače. Trino, kap dulić za Cagliari.

Malte 2. veljače. Teodosia T., Trojanović za Barcelonu.

4. Clita, kap. Zužlna za Marsilju

Trapana 4. veljače, Industre, Todić za N. York.

Schieldsa 5. veljače. Juno, kap. Nikolić za Krf.

Kardiffa 8. veljače. Lussignano, kap. Gladulić za Trinidad.

Krcaju u:

Kardiffu 7. veljače. Padre Stefano, kap. Luković za Trst.

7. Sofia B., kap. Merčlć za Montevideo

Nova Yorku 26. Olga R. za Trst ili Rieku; — Luigia P. za Lisbonu, Vila

Leithu 7. veljače. Strossmajer, kap. Randić za Demeraru.

NEUKU NAUKA.

Kako ćeš osušiti mokru obuću (postolu i čizme)? Svuci mokru obuću, naspi u nju ovsa (zobi) koji vuče u se naglo vlagu. Ovim jednostavnim sredstvom osuši se obuća a da neizgubi svoje pravo poćobe t. j. da se nezuži, nerazširi i nenabere.

Proizvadjanje masla iz loja u sjevernoj Americi biva danomice sve to veće. U samom Newyorku izradi se masla na godinu do 4 milioni kila. Mnogo surovoga masla dovaža se u Holandiju gdje se usavršuje i odavle većinom u Englezku pod imenom pravog masla ili umjetnog pro-

PREPORUKA

I. K. Purger, Groeden, Tirolsko, Austrija preporuča se častnomu svećenstvu i crkvenim predstojnikom za izradbu **orkvenih i domaćih oltarah i tabernakulah** u svakom slogu; u to ime on razpolaže i razpošilje ako se zahtjeva na ogled mnogobrojne fotografije u velikom formatu.

Takodjer **izbočena propela i okvire** (u kojemgod slogu) te **jaslice** izradjujem u svakoj mjeri i po svakoj želji; osobito preporučam **velike**

bru cienu.

Svoji k svojim!

Krojačija

nasliednikah pok. Ludevita **JELUŠIĆA,**

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **muške robe po najnovi-**

Cieni, da se

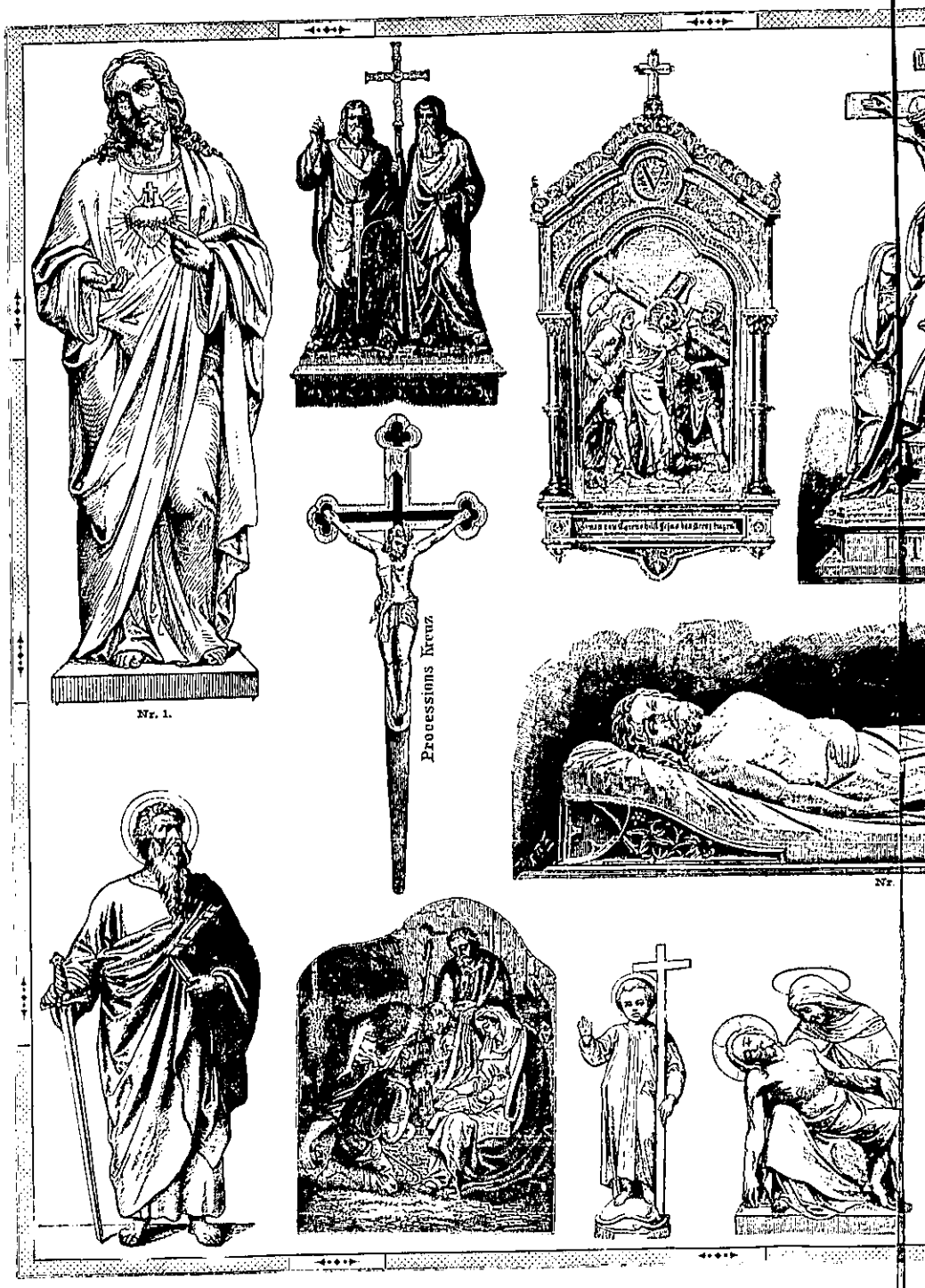

slabići i *glovobolji*.

Depot u Trstu: Paolo Rocca, apot. — **Zadar:** N. Andrović, apot. — **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. — **Sarajevo:** Ed Plevela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. Zagreb. C. Arnzlm, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svieżost i bieloću puti. Cieni 85 novčića. — *Bouquet duSerail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno liepe spravo, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Vrlo cienol

PETAR SKAREL

krojač u **Sv. Mateju** kod **Kastva** preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tuskina . . . . 23 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13-23 « — «
Hlače iz modroga platna . . . 1 « 50 «

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Prosta i fina roba!

Vrlo cienol

Je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ

Tisk. V. DOLENC:

N. Orleans 16. siečnja. Podestà Bazzoni, kap. Müller, Matangas. Gloria, Premuda iz Bordeauxa. 19. Genitori Tarabocchia, kap. Tarabochia iz Liverpoola.

Porth. Eads 19. siečnja. Triade Taraboccula, kap. Tarabochia iz Hulla.

Liverpool 1. veljače. Guglielmo D., Fransin iz N. Orleansa.

Boston 5. veljače. Ema, kap. Pendo iz Grčke.

Lowes 5. veljače. Sloboda, Jelalla, iz Cap. Townа.

Smirne 6. veljače. La fortuna, kap. Žiga iz Pirea.

Middlesborough 4. veljače. Tibor, kap. Randić.

Glasgow 4. veljača. Baron Ke: Strk.

Buenos Ayres 24. prosinca. Andrianić iz New-Castlea.

Nova Jork 22. siečnja. Ol kap. Mikulčić iz Torrevieja. 27. A Giovani, Flamin iz Lisbone.

Lisbonu 30. siečnja. Jafet II., Kalanglć iz Jave.

Jakin 1. veljače. Ascensione, nečić iz Rieke.

Plymouth 2. veljače. Tare Kopčić iz Suline. 3. Guido kap. Jele Orfana.

Falmouth 2. veljače. Ida S., Sgegura iz Orfana.

Poullac 4. veljače. Lea, ka Smerkinić iz Rieke.

Carigrad 28. siečnja. Virgo Gladulić iz Trsta. 30. Amalia D., ka Kljunak iz Mljetskah.

Swansea 2. veljače Esempio Petrina iz Porsh Nolloth.

Pensacola 21. siečnja. Devet brovački Jašić iz Hartlepoola. 28. cenza, Poščić iz Buonos Ayresa.

Cardiff 7. veljače. Reno kap. iz Bordeauxa.

Towey 7. veljače. Tompo, Verona iz Rouena. Forza kap. Perl Ronena.

Odpremljani u:

Trstu 9. veljače. Tinza kap. helli za Barcelonu. 10. Crnogorac, negri za Milnu.

Novo-Orleansu 21. Boritely Tripković za Bremu.

Nova Jorku 27. siečnja. Car kap. Stiglić za Lisbonu.

Savannah 23. siečnja. Am kap. Valentin za B. Ayres.

Odjedrili iz:

Rieke 5. veljače. Amelia, ka Kisulić za Algir. Pepplina, kap. R za Cette. Tastaco, kap. Pezelj za Pal G. Dorina kap. Mohović za Volo. M. kap. Marcović za Civitavecchia.Islav Spahia. kap. Kovačić za Jel R. Robinson kap. Moresan za Trapa

Mobila 20. siečnja. Rebus, Ivančić za Liverpool.

Pirea 20. veljače. La fortuna, Žiga za Smirne. 29. Vinka, kap. Me za Solun.

Marsilja 3. veljače. Pomoć, Katarinić za Martinsku. Mira, kap. pinić za Martinsku. Zebra, kap. Si za St. Louis (Senegal). 6. Maria S. Nikolić za Kandiju. Antal, kap. S. za Rieku.

Genove 3. veljače. Cavallero Gladulić za Batum.

Civitavecchie 25. siečnja, kap. Jakulić za Korčulu.

Bordeauxa 2. veljače. Bakrut Pravdica za Cardiff.

Plymoutha 1. veljače. Nilo, Marinović za Malpas.

Cetta 3. veljače. Gino, kap. za Algir.

Deala 2. veljače. Dio fili, kap Zach za Kardiff.

Carigrada 29. siečnja. Virgo Gladulić za Batum.

Havre 5. veljače. Devoti dubro kap. Marinović za Kardiff.

Cagliari 4. veljače. Penelope, Kampacci za Trst.

Falmoutha 5. veljače. Cilele, Kozulić za Dunkerque.

New-porta 3. veljače. Marino, Zenković za Trst,

Svansee 3. veljače. Sem, kap. Ilellć za Capo-Verde.

Leitha 4. veljače, Tibor, kap. dić za Rieku.

Riposta 3. veljače. Aquila, Tlćac za Rieku.

Algica 4. veljače. Trino, kap dullć za Cagliari.

Halte 2. veljače. Teodosia T., Trojanović za Barcelonu.

4. Clita, kap. Zužina za Marsilju

Trapana 4. veljače, Industre, Todić za N. York.

Schieldsa 5. veljače. Juno, kap. Nikolić za Krf.

Kardiffa 8. veljače. Lussignano, kap. Gladulić za Trinidad.

Krcaju u:

Kardiffu 7. veljače. Padre Stefano, kap. Lukavić za Trst.

7. Sofia B., kap. Merčić za Montevideo

Nova Yorku 26. Olga R. za Trst ili Rieku; — Luigia P. za Lisbonu, Vila

Leithu 7. veljače. Strossmajer, kap. Randić za Demerara.

NEUKU NAUKA.

Kako češ osušiti mokru obuću (postolu i čizme)? Svuci mokru obuću, nasipi u nju ovsa (zobi) koji vuče u se naglo vlagu. Ovim jednostavnim sredstvom osuši se obuća a da nelzgubi svoje pravo poloibe i. j. da se nezuži, nerazširi i nenahere.

Proizvadjanje masla is loja u sjevernoj Americi biva danomice sve to veće. U samom Newyorku izradi se masla na godinu do 4 milioni kila. Mnogo surovoga masla dovaža se u Holandiju gdje se usavršuje i odavle većinom u Englezku pod imenom pravog masla ili umjetnog pro-

PREPORUKA

I. K. Purger, Groeden, Tirolsko, Austrija preporuča se častnomu svećenstvu i crkvenim predstojnikom za izradbu **crkvenih i domaćih oltarah i tabernakulah** u svakom slogu; u to ime on razpolaže i razpošilje ako se zahtjeva na ogled mnogobrojne fotografije u velikom formatu.

Također **izbočena propela i okvire** (u kojemgod slogu) te **jaslice** izradjujem u svakoj mjeri i po svakoj želji, pošilio preporučam svoje

bu cienu. Cijene da se

Svoji k svojimi

Krojačija

nasliednikah pok. Ludevita **JELUŠIĆA,**

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **muške robe po najnovi-**

Christusse auf Kreuz ohne Postament

für Kanzeln, Häng- und Wand-Kreuze, für Kloster und Schulzimmer etc. etc.

Grösse der Christusse 25 cent. fl. 3.—, 30 cent. 4.—, 40 cent. 6.—, 50 cent. 9.—, 60 cent. 12.— per Stück.

Dieselben Grössen mit Postament

zum Gebrauche als Altar-Kreuze, Steil-Crucifixe auf Katafalke u. s. w.

25 cent. fl. 4.—, 30 cent. 5.—, 40 cent. 7.—, 50 cent. 10.—, 60 cent. 15.— per Stück.

Grössere Christusse ohne Kreuz

zum Aufstellen auf Missions-Kreuze in Friedhöfen, Feld-Capellen etc. etc.

von 65 cent. fl. 8.—, 80 cent. 12.—, 1 Meter 20.—, 1 M. 15 cent. 30.—, 1 M. 35 cent. 45.—, 1 M. 50 cent. 60.—, 1 M. 65 cent. 75.—, per Stück,

von 1 M. 80 cent. fl. 100., 2 Meter 125. per Stück.

Corpusse — Leichname Christi

für das heilige Grab in der Charwoche.

von 1 Meter fl. 30.—, 1 M. 15 cent. 40., 1 M. 35 cent. 55., 1 M. 50 cent. 75.—, 1 M. 65 cent. 100.—, 1 M. 80 cent. 150. per Stück.

Madonnen und Heilige jeden Namens und nach jeder Abbildung.

von 1 Meter fl. 45.—, 1 M. 15 cent. 55.—, 1 M. 35 cent. 70.—, 1 M. 50 cent. 85.—, 1 M. 65 cent. 100.—, 1 M. 80 cent. 150.—, 2 Meter 200.— p. St.

Knieende Engel „Cherubinen"

für Tabernakeln und Heilig-Gräber

von 50, 65, 80 cent. und 1 Meter fl. 30.—, 54.—, 72.—, 120.— das Paar mit versilberten und vergoldeten Flügeln.

Kreuzwege im Relief

in Holz geschnitten reich polychromirt.

Figuren-Grösse (ohne die Rahmen) mit 1 Fig., 5 Fig., 6 Fig.
150 cent. fl. 450.—, 600.—, 750.—
165 cent. fl. 650.—, 900.—, 1200.— Preis vom ganzen Kreuzwege.

Krippen-Collectionen

mit reinstem Tuchschurstaub überzogen, bestehen für gewöhnlich aus folgenden Figuren: Jesuskindlein, Maria und Josef, Gloria-Engel, 3—4 Hirten, 3 Königen, 3 Dienern, sowie Ochs, Esel, Kameel, einige Schafe und Lämmer.

Die gewöhnliche Figuren-Grösse ist von 30- 65 cent. Der Preis von fl. 40. bis fl. 250 per Vorstellung und darüber, je nach der Grösse und Anzahl der Figuren und ob mit oder ohne Stall.

Bemerkungen

von welchen **vor** Ertheilung der Aufträge Einsicht zu nehmen bitte.

Ein Gulden Oesterr. Währ. ist gleich zwei Reichs-Mark, und so umgekehrt zwei deutsche Reichs-Mark gleich Einen Gulden Oesterr. Währ. Francs 2.50 gleich Einen Gulden.

Gruppirte Statuen kommen je nach ihrer Grösse höher zu Preise wie z. B. eine stehende hl. Anna mit Kind, eine Dolorata mit dem Leichname in Schoose, eine hl. Dreifaltigkeit etc. etc.

Auf speciellen Wunsch liefere ich auch die Holz-statuen wie auch die Corpusse in Naturholz ohne Fassung, desgleichen auch Krippen-Collectionen u. s. w. Auch kann ich mit Bergholz-Bildern dienen, in feinster Holzschnitzerei, als: Heiligenprediger, Christi Abendmahl u. s. w.

Die Emballage etc. wird separat in Anrechnung gebracht.

Die Commissionen werden der Reihe nach wie sie einlaufen in Arbeit genommen, es vergehen daher je nach der Anzahl und Grösse der Statuen oft 4—6 Monate, ehe der Auftrag complett ausgeführt und zum Versandt gebracht werden kann.

Anfertigungen, resp. Lieferungen, Immediater in den Mai-Monat, insbesondere aber Krippen-Vorstellungen, welche auf bestimmten Tag oder Woche abgeliefert werden müssen, diese Bestellungen erledige ich mit Pünktlichkeit genug, insbesondere bei Krippen-Figuren, welche lange Zeit in Anspruch nehmen bis eine ganze Collection complett, fertig abgeliefert werden kann.

Für gewöhnlich muss ich Aufträge, welche mir erst im Monat Oktober eingehen, zu Krippen-Collectionen schon im Monat Oktober eingehen, zu Bildschnitzen bis zum Dezember hinausschieben, da die Bildschnitzer bis zum Dezember hinaus mit Aufträgen überhäuft und ausser Stande sind, später eingehende Bestellungen auszuführen.

Bestellungen auf Haus- oder Kirchen-Altäre wie auch auf Tabernakeln und Kreuzweg-Stationen in Relief erbitte ich möglichst genau aufgegeben, mit allen Nothigen, resp. Anlagen versehen, um die Preis-Anfragen richtig an alle Theilen beantworten zu können.

Auch wolle man überdenken werden, bei Auftrags-Ertheilung mit die Post oder eventuell die zunächstgelegene Eisenbahn-station aufzugeben.

Diese Preisliste annullirt alle vorhergehende eben.

Für eine solide gute und saubere Ausführung bisher gelieferter Sculpturen, sprechen die verschiedenen Preis-Medaillen welche mir als öffentliche Anerkennung zu Theil wurden.

Mich daher dem hochw. Clerus bestens empfehlend, zeichne ich mit Hochachtung ergebenst

J. B. Purger.

slaboći i glorobolji.

Dopot u Trstu: Paolo Rocca, apot.— Zadar: N. Andrović, apot. — Gorica: C. Cristofoletti, apot. — Sarajevo: Ed Pleveta, apotekar k caru austrijskomu. — Novi Sad: G. Plašića, apot. Zagreb. C. Amalin, apot. ☞ Tamo se može također dobiti *Han de Hebe*, iztačno sredstvo ljepotu, koje uzdrži svieži i bieločin put. Ciena 65 novčića.— *Bouquet duSerail de Grolick*, vonj za rubice i elegantni svieć. Ovo je biesar svih vonja. Radi vanredno lepe spravo, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cieua for. 1.50

Vrlo cienjeni!

PETAR SKAREL

krojač u Sv. Mateju kod Kastva preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tokina . . . 23 for. — nvč.
Odjeća iz fiole . 13-23 „ — „
Hlače iz modroga platna . . . 1 „ 50 „

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cienjeni!

Je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak za 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano osobito uspješne pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

Ljekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Prosta i fina roba!

Tisk. V. DOLENC.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Broj 8.

Spomenica ministru ...štovja glede imenovan... Poreču.

Vaša preuzvi...

Prodstoji imenov... porečko-puljske biskupi... rao imati svoje sjelo ... u Poreču, po pol godi...

Podpisano predsjed... kog družtva »Edinost... prava i dužnosti koja ... koj carskoj vladi kod ... kvenih dostojanstvenika ... u tom pogledu izjavi... na to prisililo javnosti... randum političkoga dru... od dne 2. febrara 188... od uprave istoga druž... P. na uvaženje.

Neće podpisano, ... dolikovalo, da se osvrn... nja i osvadjanja slaven... stva u Istri, sadržana ... memorandumu, već ... spomenuti nekoje toč... ručamo V. P., da ih ... Ladanjsko pučanstvo m... puljske biskupije pri... narodnosti, dočim je ... čanstvo ograničeno na ... manjih gradićah.

Hrvatsko pučans... biskupije, stenjalo je to... ležah pod vladom mi... pod upravom tudjih ... koji nisu marili niti ... rodnost, niti za njego... za vjeru i čudorednost... rabili samo kao roba ... ostaviv ga u tmici ne...

PODLIST...

Moje drugo krš... ekvatoru...

Svakomu je poznato, ... kola zaštitnik mornarah. ... svetac, dodje 6. prosinca. ... sele tomu danu. svetačn... Brodovlje svijuh narodal... tarke šarenimi zastavimi.

Dobra se djeca takadj... svetcu, jer jim donese rano ... ćici na prozoru spavaće sol... i svake vrsti slaščicah; zl... ga — za nje bo donese ... i repom, — šibe. Na Niko... je, da kod nas u Primorju... kadkada i osniježi, — nu... 1868. obukosmo se već za ... — naime u bielu košulju ... šešir na glavu i bosono... vrude, a kako i neki! dese... sjeverno zemljopisne širin...

[1]) Crtica iz putopisa (u r... Marijanovića pod naslovom ... iz Kine, Siama, Indije i Jap... do 1871. » Uredn.

Broj 8. U Trstu 21. Februara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

Nr.

ST.

ve pokvari" Nar. Psl.

. 12. —

više 5 novč.; ll u slučaju opetovanja ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu A SLOGA" Izlazi svakog četvrtka na ciljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 i 1

Vriedno je, da onaj vjerni puk oslije stotina godinah jednoč dobije iskupa, koji će sv. evanjelje propojedati u njegovom materinjem jeziku«.

Što je onda vriedilo, mislimo, da ada još u mnogo većoj mjeri vriedi.

Prihvaćamo ovu zgodu, da V. . izrazimo naše duboko počitanje.

Trst, 17. veljače 1884.

Predsjedničtvo pol. sl. dr. «Edinosti«.

DOPISI.

Iz Pazina.

Dne 26. pr. m. priredili su pazinski terani plesnu zabavu na korist holest-h drugovah u Pilatovoj dvorani. Svirati imala glasba tršćanskih veteranah, nu ia nedodje. Naši protivnici radovali se j našoj neprilici, nu radost njim potraje atko, jer je ravnatelj pučke škole su okolicinom prijateljah tršćansku glasbu adomjestio. Nastaje pitanje, zašto se nisu terani poslužili pazinskom glasbom? govor je kratak: ova je slaba i draga.

Občinu i crkvu pazinsku stoji glasba nogo a koristi neimaju skoro nikakve im što se naše krasotice glasovirati uče ito pasu oči na učitelju glasbe, koji je ć radi toga priteživ jer je Talijan i si ime jednoga junaka iz Dante-ova kla.

Ples su počastili svojim posjetom c. . kot. kapetan, častnici domobranskog taljuna, ravnatelj gimnazije, nekoji ofesori i mali broj činovnikah. Većina kr. činovnikah sjala je svojom odsut-šću. Veteransko družtvo je čisto austrijo-patriotično, te bi čovjek očekivao, da takovo družtvo u prvom redu podupi-i c. kr. činovnici, nu oni izostaše većim demonstrativno a tim pokazaše svoje ije i svoj patriotizam.

Njemački lievičari u Beču u mjesto da

---

ga — za nje bo donese strašilo s rogovi i repom, — šibe. Na Nikolin dan, poznato je, da kod nas u Primorju vlada čiča zima, kadkada i osniježi, — nu toga dana god. 1868. obukosmo se već za prvi put u bielo — naime u bielu košulju i hlače, stavnati šešir na glavu i bosonogi. Bilo veoma vruće, a kako i nebi! deset nas stupnjevah sjeverne zemljopisne širine dielilo od po-

[1]) Crtica iz putopisa (u rukopisu) od Vinka Marijanovića pod naslovom: «Putopisne crtice iz Kine, Siama, Indije i Japana u god. 1868. do 1871.» Uredn.

istočne obale zlatonosne Brasilije.

Već 17. udjosmo u tako zvane ekvatorijalne kalme (tišine) (steru se 6 stupnjevah sjeverno i južno od polutnika). Zapovjednik fregate Donau,[2]) naloži nam sa znakom, užgati oganj pod parostrojem, da uzmognemo svladati tišine zraka i mora, i preseći polutnik ondje, gdje su ove tišine najmanjeg obsjega, što je pro-

[2]) Spomenute godine poslala je austrijska vlada dva carska broda »Donau« i »Friderik« u navedene krajeve radi trgovačkih interesah. Uredn.

misliti su, da ide nekakav jarak oko zemlje, a brod treba da se zaleti za preskočit ga; drugi su opet sanjali da je nekakva ogromna crta, koja paše cieli svieta, a ta crta da je grdna morska nakaza, zmija, kojom Amerikanci i Englezi toliko svieta varaju. Bilo šale i smjeha o tom dosta. Al nije bilo neukim toliko niti zamjeriti, osobito s toga, što su bili očevidci silnih i neobičnih pripravah od strane nekojih starijih mornarah.

Stražu stražeći podčastnik zahvati za svirallcu o vratu mu viseću na zapovjed častnika i zaljuče: »ti ti ti ti tio tio tio

tio flj fiiiiilj ti tioov tio fić«; znak, da sbenici stupe na palubu. Za dva časa i je u redu; nema tu šale il oklevanja.

Službujući častnik motrio je medjutim romnu svetiljku ili peć, svemirom oko se kružeću, za koju je kazao neki Dalmatinac: Ta boga mi, da ono luče opade našeg Federika, odosmo, svi se izpeasmo i izgorismo, nikad nebi više vidio okova ni Velebita, al sreća da je vode abundancija.

Officir motrio je dakle svojim svjetešestarom kroz obojadisana stakla i e žarko sunce, da mu neuteče i prora-avno je pomoćju logaritmičkih tablicah i kronometra položaj broda u oceanu, da uzmogne točno označiti mjesto i vrieme kada će liepi Frederik zabrazditi sredinom svieta i sgnječiti amerikansku zmiju.

Gladkim morem puzasmo poput strijele. Dielilo nas nekoliko hvati od polutnika.

Svečana zavlada tišina na brodu, veća nego o ponoći, jer se još i tada čuju koraci stražah na palubi.

(Nastavit će se.)

N. Orleans 16. siečnja. Podesta Bazzoni, kap. Müller, Matangas. Gloria, Premuda iz Bordeauxa. 19. Genitori Tarahocchia, kap. Tarabochia iz Liverpoola.

Porth. Eads 19. siečnja. Triade Tarahoccula, kap. Tarabochia iz Hulla.

Liverpool 1. veljače. Guglielmo D., Fransin iz N. Orleansa.

Boston 5. veljače. Ema, kap. Pendo iz Grčke.

Lewes 5. veljače. Sloboda, Jelalia, iz Cap. Towna.

Smirne 6. veljače. La fortuna, kap. Žiga iz Pirea.

Middlesboraugh 4. veljače. Tibor, kap. Randić.

Glasgow 4. veljače. Baron Ke: Strk.

Buenos Ayres 24. prosinca. Andrianić iz New-Castlea.

Nova Jork 22. siečnja. Ol kap. Mikulčić iz Torrevieja. 27. A Giovani, Flamin iz Lisbone.

Lisbonu 30. siečnju. Jafet II., Kalangić iz Jave.

Jakin 1. veljače. Ascensione, nečić iz Rieke.

Plymouth 2. veljače. Tare ' Kopčić iz Suline. 3. Guido kap. Jele Orfana.

Falmouth 2. veljače. Ida S., Sgegura iz Orfana.

Pouillac 4. veljače. Lea, ku Smerkinić iz Rieke.

Carigrad 28. siečnja. Virgo Gladulić iz Trsta. 30. Amalia D., ki Kljunak iz Miljetkah.

Svansea 2. veljače Esempio Petrina iz Porsh Nollotb.

Pensacola 21. siečnja. Devet brovački Jašić iz Hartlepoola. 28. cenza, Poščić iz Buenos Ayresa.

Cardiff 7. veljače. Reno kap. ' iz Bordeauxa.

Towey 7. veljače. Tempo, I Verona iz Rouena. Forza kap. Peri Rouena.

Odpremljeni u:

Trstu 9. veljače. Tisza kap. belli za Barcelonu. 10. Crnogorac, negri za Milnu.

Novo-Orleansu 21. Boritelj Tripković za Bromu.

Nova Jorku 27. siečnja. Car kap. Stiglić za Lisbonu.

Savannah 23. siečnja. Am kap. Valentin za B. Ayres.

Odjedrili iz:

Rieke 5. veljače. Amelia, ka Kiselić za Algir. Peppina, kap. R za Cette. Tastaco, kap. Pezelj za Pal G. Dorina kap. Mohović za Volo. M. kap. Marcović za Civitavecchia. ' Ilsiav Spahia, kap. Kovačić za Jel R. Robinson kap. Moresan za Trapa

Mobila 20. siečnja. Rebus, I Ivančić za Liverpool.

Pirea 20. veljače. La fortuna, Žiga za Smirne. 29. Vinka, kap. Me za Solun.

Marsilje 3. veljače. Pomoć, Katarinić za Martinsku. Mira, kap. plnić za Martinsku. Zebra, kap. Si za St. Louis (Senegal). 6. Maria S., Nikolić za Kandiju. Antal, kap. Š. za Rieku.

Genove 3. veljače. Cavallero Gladulić za Martinsku.

Civitavecchie 25. siečnja, kap. Jakulić za Korčulu.

Bordeauxa 2. veljače. Bakrać Pravnica za Cardiff.

Plymoutha 1. veljače. Nilo, Marinović za Malpas.

Cetta 3. veljače. Gino, kap. za Algir.

Deala 2. veljače. Dio fili, kaj Zach za Kardiff.

Carigrada 29. siečnja. Virgo Gladulić za Batum.

Havre 5. veljače. Deveti dubro kap. Marinović za Kardiff.

Cagliari 4. veljače. Penelope, Kampacci za Trst.

Falmoutha 5. veljače. Cibele, Kozulić za Dunkerque.

New-porta 3. veljače. Marino, Zenković za Trst,

Svansee 3. veljače. Sem, kap. I tielić za Capo-Verde.

Leitha 4. veljače. Tibor, kap. dić za Rieku.

Riposta 3. veljače. Aquila, Tičac za Rieku.

Algira 4. veljače. Trino, kap. dulić za Cagliari.

Malte 2. veljače. Teodosia T., Trojanović za Barcelonu.

4. Cilta, kap. Zužlina za Marsilju

Trapana 4. veljače, Industre, Todlć za N. York.

Schiedsa 5. veljače. Juno, kap. Nikolić za Krf.

Kardiffu 8. veljače. Lussignano, kap. Gladulić za Trinidad.

Krcaju u:

Kardiffu 7. veljače. Padre Stefano, kap. Luković za Trst.

7. Sofia B., kap. Merčić za Montevideo

Nova Yorku 26. Olga R. za Trst ili Rieku; — Luigio P. za Lisbonu, Vila

Leishu 7. veljače. Strossmajer, kap. Randić za Demeraru.

NEUKU NAUKA.

Kako će osušiti mokru obuću (postolu i čizme)? Svuci mokru obuću, naspi u nju ovsa (zobi) koji vuče u se naglo vlagu. Ovim jednostavnim sredstvom osuši se obuća a da nelzgubi svoje pravo potlobe t. j. da se nezuži, nerazširi i nenabere.

Proizvadjanje masla iz loja u sjevernoj Americi biva danomice sve to veće. U samom Newyorku izradi se masla na godinu do 4 milioni kila. Mnogo surovoga masla dovaža se u Holandiju gdje se usavršuje i odavle većinom u Englezku pod imenom pravog masla ili umjetnog pro-

PREPORUKA

I. K. Purger, Graeden, Tirolsko, Austrija preporuča se častnomu svećenstvu i crkvenim predstojnikom za izradbu **crkvenih i domaćih oltarah i tabernakulah** u svakom slogu; u to ime on razpolaže i razpošilje ako se zahtjeva na ogled mnogobrojne fotografije u velikom formatu.

Također **izbočena propela i okvire** (u kojemgod slogu) te **jaslice** izradjujem u svakoj mjeri i po svakoj želji, osobito preporučam **veoma** bru cienu. Cieni, da se

Svoji k svojim!

Krojačija

naslednikah pok. Ludevita **JELUŠIĆA,**

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **muške robe po najnovi-**

Christusse auf Kreuz ohne Postament

für Kanzeln, Hüng- und Wand-Kreuze, für Klöster und Schulzimmer etc. etc.

Grösse der Christusse 25 cent. fl. 3.—, 30 cent. fl. 4.—, 40 cent. fl. 6.—, 50 cent. fl. 9.—, 60 cent. fl. 12.— per Stück.

Dieselben Grössen mit Postament

zum Gebrauche als Altar-Kreuze, Stell-Crucifixe auf Katafalke u. s. w.

25 cent. fl. 4.—, 30 cent. fl. 5.—, 40 cent. fl. 7.—, 50 cent. fl. 10.—, 60 cent. fl. 15.— per Stück.

Grössere Christusse ohne Kreuz

zum Aufstellen auf Missions-Kreuze in Friedhöfen, Feld-Capellen etc. etc.

von 65 cent. fl. 8.—, 80 cent. fl. 12.—, 1 Meter fl. 20.—, 1 M. 15 cent. fl. 30.—, 1 M. 35 cent. fl. 45.—, 1 M. 50 cent. fl. 60.—, 1 M. 65 cent. fl. 75.— per Stück,

von 1 M. 80 cent. fl. 100.—, 2 Meter fl. 125. per Stück.

Corpusse - Leichname Christi

für das heilige Grab in der Charwoche.

von 1 Meter fl. 30.—, 1 M. 15 cent. fl. 40.—, 1 M. 35 cent. fl. 55.—, 1 M. 50 cent. fl. 75.—, 1 M. 65 cent. fl. 100.—, 1 M. 80 cent. fl. 150.— per Stück.

Madonnen und Heilige jeden Namens und nach jeder Abbildung.

von 1 Meter fl. 45.—, 1 M. 15 cent. fl. 55.—, 1 M. 35 cent. fl. 70.—, 1 M. 50 cent. fl. 85.—, 1 M. 65 cent. fl. 100.—, 1 M. 80 cent. fl. 150.—, 2 Meter fl. 200.— p. St.

Knieende Engel „Cherubinen"

für Tabernakeln und Heilig-Gräber

von 50 cent. fl. 30.—, 65 cent. fl. 54.—, 80 cent. fl. 72.— und 1 Meter fl. 120.— das Paar mit versilberten und vergoldeten Fliegeln.

Kreuzwege im Relief

in Holz geschnitten reich polychromirt.

Figuren-Grösse (ohne die Rahmen)	mit 1 Fig.	5 Figg.	6 Fig.	Preis vom ganzen Kreuzwege.
	50 cent.	fl. 150.	600.—	750.
	65 cent.	fl. 650.—	900.—	1200.—

Krippen-Collectionen

mit reinstem Tuchschuratstaub überzogen, bestehen für gewöhnlich aus folgenden Figuren: Josuskindlein, Maria und Josef, Gloria-Engel, 3—4 Hirten, 3 Königen, 3 Dienern, sowie Ochs, Esel, Kameel, einige Schafe und Lämmer.

Die gewöhnliche Figuren-Grösse ist von 30—65 cent. Der Preis von fl. 40. bis fl. 250 per Vorstellung und darüber, je nach der Grösse und Anzahl der Figuren und ob mit oder ohne Stall.

Bemerkungen

von welchen vor Ertheilung der Aufträge Einsicht zu nehmen bitte.

Ein Gulden Oesterr. Währ. ist gleich zwei Reichs-Mark, und so umgekehrt zwei deutsche Reichs-Mark gleich Einen Gulden Oesterr. Währ. 1 Franco 2.50 gleich Einen Gulden

Gruppirte Statuen kommen je nach ihrer Grösse höher im Preise wie z. B. eine sitzende M. Anna mit Kind, eine Dolorata mit dem Leichname im Schosse, eine bl. Theresiahilfigur etc. etc.

Auf speciellen Wunsch liefere ich auch die Holz-Statuen wie auch die Corpusse in Naturholz ohne Fassung, desgleichen auch Krippen-Collectionen u. s. w. Auch kann ich mit Reliefe-Bildern dienen, in feinster Holzschnitzerei, als: „Hochgebirgskreuz, „heil. Abendmahl" u. s. w.

Die Emballage etc. wird separat in Anrechnung gebracht.

Die Commissionen werden der Reihe nach wie sie einlaufen in Arbeit genommen; es vergehen daher je nach der Anzahl und Grösse der Statuen oft 4—6 Monate, ehe der Auftrag complett angefertiget und zum Versandt gebracht werden kann.

Anfertehungen, Crucifixusse, Immaculaten für den Mai-Monat, insbesondere aber Krippen-Vorstellungen, welche auf bestimmten Tag oder Woche abgeliefert werden müssen, diese Bestellungen erbitte ich mir frühzeitig genug, insbesondere bei Krippen-Figuren, welche lange Zeit in Anspruch nehmen bis vom ganze Collection complett, sodertig abgeliefert werden kann.

Für gewöhnlich muss ich Aufträge, welche mir auf bestimmte Collectionen schon im Monat October eingelaufen, zu nachstehenden, da die Bildschnitzer bis zum Dezember hinein beschäftiget, so die Bildschnitzer bis zum Dezember hinein beschäftiget, so dass diese Zeit mit Aufträgen überhäuft und meist schon im Stande sind, später eingehende Bestellungen auszuführen.

Bestellungen auf Haus- oder Kirchen-Altäre wie auch auf Tabernakeln und Kreuzweg-Stationen in Reliefe ersuche ich möglichst genau aufzuzeichnen, mit allen Nöthigen, resp. Vorlagen versehen, um die Preis-Anfragen richtig in allen Theilen beantworten zu können.

Auch wolle mir über solche, bei Auftrags-Ertheilung mit die Post oder eventuell die zunächstgelegene Eisenbahn-Station anzugeben.

Höher Preisliste annullirt alle vorhergehenden.

Für ein solch gute und sandere Ausführung bisher geleistete Sculpturen, sprechen die verschiedenen Preis-Medaillen welche mir als öffentliche Anerkennung zu Theil wurden.

Mich daher dem hochw. Clerus bestens empfehlend, zeichne ich mit Hochachtung ergebenst

J. B. Purger.

slabosti i glavobolji.

Depot u Trstu: Paolo Rocca, apot. — Zadru: N. Andrović, apot. — Gorici: C. Cristofoletti, apot. — Sarajevu: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — Novi Sad: G. Piašica, apot. Zagreb. G. Arnzim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izvrstno sredstvo lipote, koje uzdrži svieži i bieloću puti. Cieno 65 novčića. — *Bouquet duSerail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svieet. Ovo je biesur svih vonja. Radi vanredno lepe spravo, sinži i kao dar za Božić i Imendan. Ciena for. 1.50

Vrlo cieno!

PETAR SKAREL

krojač u Sv. Mateju kod Kastva preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodnju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tukskina . . . 23 for. — nvč.
Odjeća iz štofe . 13-23 „ — „
Hlače iz modroga platna . . . 1 „ 50 „

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cieno!

Prosta i fina roba!

Je čovjek zatvoren, kod glavobolje. kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

Hekorna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Tisk. V. DOLENC:

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Broj 8.

NA

POU

— Urednı

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripos: uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarsl u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarin ciselom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo

Spomenica ministru nauke i bogoštovja glede imenovanja biskupa u Poreču.

Vaša preuzvišenost!

Predstoji imenovanje biskupa porečko-puljske biskupije, koji bi morao imati svoje sjelo po pol godine u Poreču, po pol godine u Pulju.

Podpisano predsjedničtvo političkog družtva »Edinosti«, znajuć za prava i dužnosti koja pripadaju visokoj carskoj vladi kod imenovanja crkvenih dostojanstvenikah, nebi se bilo u tom pogledu izjavilo, da ga nije na to prisililo javnosti predan memorandum političkoga družtva u Pazinu od dne 2. febrara 1884., koji da je od uprave istoga družtva predan V. P. na uvaženje.

Neće podpisano, a nebi se niti dolikovalo, da se osvrne na ocrnjivanja i osvadjanja slavenskoga svećenstva u Istri, sadržana u spomenutom memorandumu, već će jednostavno spomenuti nekoje točke, koje preporučamo V. P., da ih svesrdno uvaži.

Ladanjsko pučanstvo malene porečko-puljske biskupije pripada hrvatskoj narodnosti, dočim je talijansko pučanstvo ograničeno na nekolicinu pomanjih gradićah.

Hrvatsko pučanstvo spomenute biskupije, stenjalo je tečajem više stoleća pod vladom mletačkoga lava, pod upravom tudjih mu gospodarah, koji nisu marili niti za njegovu narodnost, niti za njegov jezik a malo za vjeru i čudorednost, već su ga rabili samo kao roba za svoju korist, ostaviv ga u tmici neznanstva. Uz

PODLISTAK.

Moje drugo krščenje na ekvatoru.[1])

Svakomu je poznato, da je sveti Nikola zaštitnik mornarah. Velik je to njihov svetac, dodje 6. prosinca. Pomorci se vesele tomu danu. svetačni im je to dan. Brodovlje svijuh narodah uresi svoje katarke šarenimi zastavimi.

Dobra se djeca takodjer vesele ovomu svetcu, jer jim donese rano u zoru u papučici na prozoru spavaće sobe orahe, lješnjake i svake vrsti slaščicah; zla deriščad boji se ga — za nje bo donese strašilo s rogovi i repom, — šibe. Na Nikolin dan, poznalo je, da kod nas u Primorju vlada čiča zima, kadkadu i snieži. — nu toga dana god. 1868. oluknosmo se već za prvi put u bielo — naime u bielu košulju i hlače, stamnati šešir na glavu i bosonogi. Bilo veoma vruće, a kako i nebi! deset nas stupnjevah sjevarne zemljopisne širine dielilo od po-

[1]) Crtica iz putopisa (u rukopisu) od Vinka Marijanovića pod naslovom: »Putopisne crtice iz Kine, Siama, Indije i Japana u god. 1868. do 1871.« Uredn.

Broj 8. U Trstu 21. Februara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom zastu naše stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč., svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Spomenica ministru nauke i bogoštovja glede imenovanja biskupa u Poreču.

Vaša preuzvišenost!

Predstoji imenovanje biskupa porečko-puljske biskupije, koji bi morao imati svoje sjelo po pol godine u Poreču, po pol godine u Pulju.

Podpisano predsjedničtvo političkog družtva »Edinosti«, znajuć za prava i dužnosti koja pripadaju visokoj carskoj vladi kod imenovanja crkvenih dostojanstvenikah, nebi se bilo u tom pogledu izjavilo, da ga nije na to prisililo javnosti predan memorandum političkoga družtva u Pazinu od dne 2. febrara 1884., koji da je od uprave istoga družtva predan V. P. na uvaženje.

Neće podpisano, a nebi se niti dolikovalo, da se osvrne na ocrnjivanja i osvadjanja slavenskoga svećenstva u Istri, sadržana u spomenutom memorandumu, već će jednostavno spomenuti nekoje točke, koje preporučamo V. P., da ih svesrdno uvaži. Ladanjsko pučanstvo malene porečko-puljske biskupije pripada hrvatskoj narodnosti, dočim je talijansko pučanstvo ograničeno na nekolicinu pomanjih gradićah.

Hrvatsko pučanstvo spomenuto biskupije, stenjalo je tečajem više stoljećah pod vladom mletačkoga lava, pod upravom tudjih mu gospodarah, koji nisu marili niti za njegovu narodnost, niti za njegov jezik a malo za vjeru i čudorednost, već su ga rabili samo kao roba za svoju korist, ostaviv ga u tmici neznanstva. Uz sve to nepovoljno stanje, nemogoše ga otudjiti svomu rodu, iztisnuti mu mili jezik. Nije si sačuvao ni slavo ni bogatstva, već jedino svoje najveće blago, svoj hrvatski materinji jezik. Nije ga on njegovao i gojio u javnom životu, po uredih i školah, jer je tu hrvatski jezik bio sasvim izključen, već jedino utočište bila mu je »crkva« i domaće ognjište. Sedam je već stoljećah proletilo odkad se znade, da se je u većem dielu Istre propovjedalo rieč božju u hrvatskom jeziku, kojeg govori većina istarskoga pučanstva. U tom se jeziku još i danas po Istri uzdavaju hvalospjevi Svevišnjemu. To je jedini bedem, koji se protivi poitalijančenju Istre, pak za to bi ga htjeli neprijatelji Hrvatah odstraniti.

Odtuda protivničke navale na naše svećenstvo, koje još slabimi silami odoljuje talijanskoj bujici, i koje nada, da se naš dobri i pobožni puk silom poitalijanči.

Nu talijanska nastojanja poduprta su sa dva važna faktora, našemu narodu sasvim protivna, i to jedno, što naš narod u Istri, a osobito u porečko-puljskoj biskupiji neima niti jedne podpuno normalne škole, a drugo što sve c. kr. političke, financijalne, sudbene i zemaljske oblasti uredjuju sasma talijanski, a ništa hrvatski. Sad nebi dakle preostalo, nego iztisnuti još hrvatski jezik iz crkve, pa eto ti talijansko Istro. To pripoznava i protivnički memorandum kad kaže, da valja imenovati biskupa, koji će obuzdati niži kler!

I to bi bila kršćanska ljubav!

Bit će poznato V. P., da se i naš narod u Istri budi te da nastoji steći si sva zakonom mu zajamčena prava. To protivnikom nije pravo, pa za to proglašuju svakoga našega čovjeka rušiteljem mira, ako zahtjeva, da se dade našemu narodu narodnu školu, da se za njega uredjuje hrvatski. Eto stoga smo mi u njihovih očijuh panslavisti, jer nećemo biti irredentisti!

Podpisano predsjedničtvo družtva »Edinosti« neima tako slabi pojam o visokoj vladi, da će ona slavenskom agitacijom biti prinuždena porečkim biskupom imenovati slavenskoga pristašu jer ta agitacija postoji samo u fantaziji naših protivnikah.

Nu podpisano nada se od današnje c. k. vlade u Beču, da će za biskupa postaviti svećenika ne samo učena i pobožna, nego koji će osim toga imati srdca i ljubavi do našega zapuščenoga i prezrenoga naroda u onoj biskupiji, pravoga pastira zanemarenim ovčicam.

Nemožemo pako ni podvojiti, da bi visoka vlada u današnjem vieku prosvjete i napredka mogla ni sudjelovati kod toga, da se biskupom u Poreču imenuje svećenik, koji nije podpuno vješt hrvatskomu jeziku!

Kad se je godine 1857. tražilo nasliednika pokojnomu biskupu Peteani-u, izrazio se je tadanji ljubljanski knez-biskup dr. Anton Wolf u svojem izvieštu ovako:

»Veličanstvo! Dobrila je za tu biskupiju najvredniji i najsposobniji. Vriedno je, da onaj vjerni puk poslije stotina godinah jednoć dobije biskupa, koji će sv. evanjjelje propovjedati u njegovom materinjem jeziku«.

Što je onda vriedilo, mislimo, da sada još u mnogo većoj mjeri vriedi.

Prihvaćamo ovu zgodu, da V. P. izrazimo naše duboko počitanje.

Trst, 17. veljače 1884.

Predsjedničtvo pol. sl. dr. «Edinosti«.

DOPISI.

Iz Pazina.

Dne 26. pr. m. priredili su pazinski veterani plesnu zabavu na korist bolestnih drugovah u Pilatovoj dvorani. Svirati je imala glasba tršćanskih veteranah, nu ona nedodje. Naši protivnici radovali se toj našoj neprilici, nu radost njim potraje kratko, jer je ravnatelj pučke škole sa nekolicinom prijateljah tršćansku glasbu nadomjestio. Nastaje pitanje, zašto se nisu veterani poslužili pazinskom glasbom? Odgovor je kratak: ova je slaba i draga.

Občinu i crkvu pazinsku stoji glasba mnogo a koristi neimaju skoro nikakve osim što se naše krasotice glasovirati uče i što pasu oči na učitelju glasbe, koji je već radi toga pritežljiv jer je Talijan i nosi ime jednoga junaka iz Dante-ova pakla.

Ples su počastili svojim posjetom c. kr. kot. kapetan, častnici domobranskog batalijuna, ravnatelj gimnazije, nekoji profesori i mali broj činovnikah. Većina c. kr. činovnikah sjala je svojom odsutnošću. Veteransko družtvo je čisto austrijsko-patriotično, te bi čovjek očekivao, da će takovo družtvo u prvom redu podupirati c. kr. činovnici, nu oni izostaše većinom demonstrativno a tim pokazaše svoje težnje i svoj patriotizam.

Njemački lievičari u Beču u mjesto da

PODLISTAK.

Moje drugo krščenje na ekvatoru.[1]

Svakomu je poznato, da je sveti Nikola zaštitnik mornarah. Velik je to njihov svetac, dodje 6. prosinca. Pomorci se vesele tomu danu, svetačni im je to dan. Brodovlje svijuh narodah uresi svoje katarke šarenimi zastavimi.

Dobra se djeca takodjer vesele ovomu svetcu, jer jim donese rano u zoru u papučici na prozoru spavaće sobe orahe, lješnjake i svake vrsti slašticah; zla derišćad boji se ga — za nje ho donese stražilo s rogovi i repom. — Šibe. Na Nikolin dan, poznato je, da kod nas u Primorju vlada čiča zima, kadkada i osniježi, — nu toga dana god. 1868. obukosmo se već za prvi put u bielo — naime u bielu košulju i hlače, stavnati šešir na glavu i bosonogi. Bilo veoma vruće, a kako i nebi! deset nas stupnjevah sjeverne zemljopisne širine dielilo od polutnika — dakle vječno ljeto, koje se jedino dieli polag dobe, — na suho i vlažno.

Sjevero-iztočnjak potjerao nam Friderika silom od 10 miljah na uru. Sve nam povoljno, vrieme da nemože ljepše, ni oblačka na obzorju.

More umjerene jakosti, u krmu podpomagalo je brod — da brže jedri.

Veselismo se znajuć, da nas svaki dah vjetra, svaki val oceana bliža obećanoj zemlji — carstvu nebeskom. Idjasmo u susret zemljam i narodom, koji su samo nekolicini iz knjige poznati.

Dana 10. prosinca zahvatismo periodični jugoiztočni monsun i zaplovismo jugo-zapadnim pravcem širom oceana put istočne obale zlatonosne Brasilije.

Već 17. udjosmo u tako zvane ekvatorijalne kalme (tišine) (steru se 6 stupnjevah sjeverno i južno od polutnika). Zapovjednik fregate Donau,[2]) naloži nam sa znakom, užgati oganj pod parostrojem, da uzmognemo svladati tišine zraka i mora, i preseći polutnik ondje, gdje su ove tišine najmanjeg obsjega, što je prošao glasoviti hidrograf i častnik američke ratne mornarice g. S. Manry.

Opomenuti mi je ovdje čitatelja, da admiralski brod uvjek zapovjeda pridijeljenom mu brodovlju, koje svaku zapovjed mahom izvršiti mora (n. pr. zatvarati i otvarati jadra, krenuti označenim pravcem i činiti vojničke vježbe svake ruke — i sl. istodobno.)

Liepim tihim vremenom a pomoću parostroja približavasmo se polutniku.

Osvanu 20. prosinca. Eto nas blizu polutnika. Nekoji od mornarah slušajuć danomice govoriti o nepoznatom jim ekvatoru, koji da tobož zemlju u dvoje dieli, mislili su, da ide nekakav jarak oko zemlje, a brod treba da se zaleti za preskočit ga; drugi su opet sanjali da je nekakva ogromna crta, koja paše cieli svjet, a ta crta da je grdna morska nakaza, zmija, kojom Amerikanci i Englezi toliko svjet varaju. Bilo šale i smjeha o tom dosta. Al nije bilo neukim toliko niti zamjeriti, osobito s toga, što su bili očevidci silnih i neobičnih pripravah od strane nekojih starijih mornarah.

Stražu stražeći podčastnik zahvati za sviralicu o vratu mu viseću na zapovjed častnika i zafijuče: »ti ti ti ti tio tio tio tio fij fiiiiij ti tioov tio fić«; znak, da glasbenici stupe na palubu. Za dva časa sve je u redu; nema tu šale ili oklevanja.

Službujući častnik motrio je medjutim ogromnu svetiljku ili peć, svemirom oko sebe kružeću, za koju je kazao neki Dalmatinac: Ta boga mi, da ono luče opade na našeg Federika, odosmo, svi se izpekosmo i izgorismo, nikad nebi više vidio Blokova ni Velebita, al sreća da je vode in abundancija.

Officir motrio je dakle svojim svjetlim šestarom kroz obojadisana stakla i leće žarko sunce, da mu neuteče i proračunavao je pomoću logaritmičkih tablicah i kronometra položaj broda u oceanu, da uzmogne točno označiti mjesto i vrieme kada će liepi Frederik zabrazditi sredinom svieta i sgnječiti amerikansku zmiju.

Gladkim morem puzasmo poput strijele. Dielilo nas nekoliko hvati od polutnika.

Svečana zavlada tišina na brodu, veća nego o ponoći, jer se još i tada čuju koraci stražah na palubi.

(Nastavit će se.)

[1]) Crtica iz putopisa (u rukopisu) od Vinka Marijanovića pod naslovom: «Putopisne crtice iz Kine, Siama, Indije i Japana u god. 1868. do 1871.» Uredn.

[2]) Spomenute godine poslala je austrijska vlada dva carska broda »Donau« i »Friderik« u navedene krajeve radi trgovačkih interesah. Uredn.

muče nenjemačke narode sa njemačkim državnim jezikom, morali bi nastojati, da njihovi prijatelji činovnici dobiju čiste pojmove o državnom interesu o državnom patriotizmu.

Da nije prisustvovao zabavi niti družtveni počastni član, g. dr. F. Constantini, netreba ni spominjati, ta on ima posla sa političkim družtvom istarskim, koje mu prieči doći medju izslužene vojnike austrijske. Neznam što je onaj delija namjeravao, kad je g. Constantini-a predložio trščanskomu glavnomu ravnateljstvu za počastnoga člana veteranah? Valjda je hotio ojačati austrijski patriotizam tim imenovanjem!

Napokom savjetovali bi vodjam našega veteranskoga družtva, da u sličnih zgodah ne zaborave na nas Hrvate kao što zaboraviše ovaj put. Nas imade mnogo Hrvatah u družtvu a i prijateljah izvan družtva, pa bi bilo — najblaže rečeno — pristojno, da se pozivi i hrvatski tiskaju i razašilju. Ne zanemarivajmo svoje i ne ližimo se protivnikom.

Barbana, polovicom febrara.

Medju mnogimi stvarmi koje bi Vam imao priјaviti i koje označuju žalostno stanje u kojem se nalazi naše mjesto, navesti ću Vam za danas rieduk slučaj koji se ovdje predprošle nedelje dogodio. Rečene nedelje u večer dodje u kuću gospodina Sebastiana Malabotića naš učitelj gosp. A. Mallgoi pošto si bio prije u krčmi M. Juranića dobrahno grlo nakvasio. Nezna se pravo zašto je došao onakav i u onu kuću, nu pogodit nije toga težko ako se znade, da je on vatren pristaša talijanaško-krnjelsko stranke, to da mu porečka *baba* budava dolazi, koju on našim šarenjakom marljivo čita i tumači. On je k tomu kano svi njemu slični, očit neprijatelj našeg svećenstva.

One večeri bio je pozvan k stolu g. Malabotića g. župnik kanonik Mijat Semelić. Domaćina ponudi g. učitelju stolicu i htjede ga pozvati, da s njimi zagrize, nu on, sav uzrujan i razpaljen, naklapao je sad talijanski sad hrvatski, služeć se najprostijimi i najblatnijimi izrazi, izazivajuć njimi g. župnika, komu je opetovno posprdno dovikivao: »*donesao sam ti kući Istriu* (onaj broj nalme, u kojem bijaše konačna odluka parnice izmedju urednika Istrie i naših svećenikah) *ali te nisam doma našao* . . . .! Nastavljajuć prostačko izazivanje, predbaci župniku, da ga svi mrze, da izazivlje ovdje iste nemire kano i u drugih mjestih gdje je služio itd. Napokon mu dovikne: »*Znaj, da se tebe ne bojim niti me boli glava radi tebe, jer ne odvisim od tebe*«. Svi prisutni ostadoše iznenadjeni i zapanjeni na ovakvo ruglo. Domaćica htjede stvar tim umiriti, da je svrati la govor na drugi predmet šaleć se, da je mesopust, da treba veselo biti, sa svakim u miru i ljubavi živiti itd. Nu naš *prosvetitelj* nehtjede o tom ništa čuti, već navaljivaše i nadalje sve većom prostotom na g. župnika, kojemu bijaše na licu viditi, da se težkom mukom suzteže. Gospodaru dozlogrdi napokom ta neotesanost te dignuv se, pozove učitelja, da se odaleči. Zar mislite, da je taj delija poslušno kuće gospodara? A jok! dapače otrese se osorno: »*da neide ako neide i župnik*«. Tu nastane sveobća tišina i negodovanje. G. župnik bojeć se izgreda, ustade, kano pametniji i razboritiji, te se udalji. Malo zatim otidje i učitelj.

Ovo vam nije prvi i jedini slučaj, gdje se je pokazao naš učitelj toli nizkim čovjekom. Njegovo gospodarenje i ponašanje označuju najbolje rieči kojimi se on tako rado služi, naime: »*mangiare, bere e lassa ché Aschia*« (jesti i piti pa nikomu ni petka). Tu njegovu rečenicu opetuje javno i pred njim njegovi učenici. Živeć polag ovog pravila, pade on i njegova polovica u takovu bledu i siromaštvo da se stide izaći na ulicu kroz više mjesecih jer nelmadu što da na sebe metnu.

Kakav mora biti napredak u barbanskoj školi pod učiteljem, komu je jedino i glavno načelo: *piti i jesti pak mirna Bosna*, pod učiteljem, koji se znade toli liepo u družtvu i na ulici ponašati, znati će školske oblasti, nu i to samo onda, *ako se budu za našu školu više brinule nego li do sada*. Mi kažemo bez ikakve strasti samo toliko, da je barbanski učitelj g. Malligoi sve drugo više nego li učitelj mira, reda i moralnosti. Do sada smo mirno i strpljeno podnašali njegova nedjela, nu što će biti ako on, osokoljen i podboden talijanaškim političkim družtvom (koje će valjda ovakovim učiteljem nagrade dielili) u prostačtvu uztraje ili ćak napreduje, neka paze oni, koji su zvani bditi nad pučkom prosvjetom.[1])

[1]) Zar neima kod Vas kot. školskih vlećah i nadzornikah ili ste u Tunguziji? Uredn.

Lovran, 15. febrara 1884.

Usiljen sam opet pribvatiti se pera, da Vam se potužim na nepodobščine lovranskih, propalicah i beznačajnikah, koji napadaju vriedne i poštene gradjane rieču ili njim se rugaju i grože u nepodpisanih pismih. Taj običaj su baštinili od svoje braće istarskih iredentašah, koji straše petardami i sličnimi pismi svakomu koji u njihov rog nepuše. Za povod tomu izazivanju uzimlju ovdašnju školu, iz koje bi htjeli iztisnuti hrvatski a urinuti talijanski jezik a tim pripraviti naš Lovran za *prekomorsku domovinu*.

Nedavno skovali su nekakvu molbenicu za poitaljančenje naše škole. Tih molbenicah bilo je kod nas jur više.[1]) U toj molbenici navadjaju naši Šarenjaci, da oni većinom sami plaćaju školsko nametu, da je vanjski svlet ubog te da živi u kukavnih kolibah bez sobah itd.

Gledo plaćanja školskog nameta, pripomenuti nam je, da će šarenjačku tvrdnju jedva djeca vjerovati a kamoli pametni ljudi koji poznaju občinske i zemaljske izborne zakone. Da bi oni zbilja sami plaćali školski namet, morali bi takodjer sami u občinskom zastupstvu sjediti, a znademo, da nelmaju niti jednoga svoga zastupnika, prem su nastojali svimi silami svoje ljude u zastupstvo narinuti. Što to znači? Znači naime, da kmeti, koji prebivaju — po njihovom sudu u kolibicah i potleušicah — više plaćaju nego li umišljena gospoda lovranska. Kmeti bo ne samo da su nadvladali u III. i II. razredu pri izborih nego dapače i u samom I. razredu, gdje glasuju gospoda kapetani, trgovci i brodovlastnici. Eto Vam dokaza, da imade i u ovom razredu više kmetah nego li gospode. Tko dakle plaća! Valjda onaj koji ima pravo izbora? Ako ovo ne osvjedoči juntu, ako njoj ovo ne otvori oči tad je znak, da nemari za dokaze i da je uzalud sav naš trud uvjeriti i osvjedočiti ju o nečem što si je ona iz principa preduzela ne vjerovati.

Medju podpisatelji molbenice figuriraju i nekoji bivši brodovlastnici (armatori) koji sada na svoje novce nikakva poreza neplaćaju, drugi opet plaćaju porez ili namete, nu ne u Lovranu, već na Rieci, a napokom imade i takovih, koji nelmaju ni broda ni barke.

Što je pako najglavnije, jest faktum, da svi podpisani u molbenici nelmaju ukupno 10 djece, sposobne za školu, dočim znamo, da jih imade u cieloj občini preko 300 takovih. Dakle ova ogromna većina djece bi se imala zavoji desetorice, kad bi ta desetorica i bila talijanska, talijanskim jezikom mučiti? Dakle kmeti koji su u ogromnoj većini i mnogo više plaćaju, imali bi robovati našim Šarenjakom. Pak da niste gospodo smješni?

Sad čujte jošte jednu liepu. Poznata Vam je ovdašnja babica M. Terdić iz rovinjske pravde. G. plovan treba od glavarstva svjedočbu ponašanja proti toj babici, koja je bila rekla, da je u Rovinju *krivo prisegao*. Govori se, da je bila kasnije od Šarenjakah pristiljena pisati plovanu, da to nije istina. Što je na tom istine, neznam, toliko ipak mogu reći, da je radi one pravde puk grozno škandaliziran.

G. glavar inače dobar čovjek, ali odvisan, nehtjede s početka izdati svjedočbu bez zastupstva. On sazove zbilja zastupstvo, nu to nehtjede ni čuti o kakvoj svjedočbi. Videć to naši Šarenjaci, stanu se glavaru groziti, da će ga upropastiti ako njim ne učini po volji. Govori se, da njim je ipak zadovoljio. Na čast njim takove svjedočbe!

Naš plovan Dragovina (oprostite da mažem Vaš velecienjeni list ovim imenom) rekao je prije par mjesecih g. kot. kapetanu, *da valja razpustiti sadanje občinsko zastupstvo, jer da ono nesluži občini na čast!* A te, kako ga vi jur okratiste, *ništarija*, nesrami se pitati pouzdanicu, dotično dobru svjedočbu od zastupstva, koje nije, po njegovom sudu, na čast občini! Zbilja bi moglo plovanu samo takovo zastupstvo podielitti dobru svjedočbu, koje bi bilo na sramotu našoj i svakoj drugoj občini. Taj nikogović pita svjedočbu dobra ponašanja od zastupnikah, koje on krsti fakinskimi naslovi (porchi di croatazi)!! Kako da okrstimo takovo postupanje čovjeka, koji bi nam morao biti zrcalom u svemu? Za plovanom povadjaju se i njegovi prijatelji svađge, gdje mogu pogrditi ili naškoditi našoj hrvatskoj narodnosti. Čuli smo pripovjedati od vjerodostojne osobe, kako je neka osoba učitelju savjetovala, da neka ne uči onu *svražju čobanijuu*, nego samo gradsku šarenjačku djecu. Dali sliedi gosp. učitelj taj *saputak* svojih prijateljah, neznamo, prepuščamo to gosp. školskomu nadzorniku.

Dne 2. t. mj. obdržavaše sajam u Mošćenicah. Tamo je došao poznati lovranski vukodlak V. da kupi od naroda podpise, valjda opet za plovana ili za talijansku školu. Narod je odmah uvidio za čim lovranski nemirnjak teži, pak mu okrenu leđa te morade jadnik kući bez ljednog podpisa. Može Bogu zahvaliti, da je odnio zdravu glavu, nu neka znade da ako je ovaj put dobro prošao, da mu neće svaki put dobro proći[1]) jer je mjera puna pa bi mogla prekipiti.

Nadamo se ujedno da će vas već jednom riešiti viša školska oblast neprestanih zadirkivanjah radi lovranske škole. Ili se imade poprimiti jednodušan i više puta poprimljen odgovor občinskog zastupstva, ili se ga u obće neima za savjet niti pitati. Ta Bog Vas vidio, zar su zastupnici djeca, da će danas jedno a sutra nešto sasvim protivnoga zaključiti. Tko misli da će občinsko zastupstvo zasjesti varkom na vrgun, taj se ljuto vara!

Konačno nekoliko rieči gospodi gradjanom lovranskim.

Znajte da su prestala vremena kad ste vi sami gospodovali. Sad je sunce došlo pred naša vrata. Većina plaćajućih neima služiti nego gospodovati.

Velite da se u Lovranu uči jezik *ne vaš*. Odkuda ste mi došli častna i poštovana gospodo? Ako jezik, kojim svaki dan govorite, zovete *ne vašim*, koji je jezik vaš? Koje narodnosti ste vi? Hrvati ne, prem je hrvatski vaš materinji jezik. Nešto talijanski znate, jeste li Talijani? To nesmijete reći jer bi vam se svlet smijao, a nit srdce vam nebi dalo. Drugoga jezika neznate, drugo po narodnosti nemožete biti. Što ste dakle? Robovi, jer oni su bez narodnosti, robovi ono talijanske klike tamo u Istriji i njezinih pomoćnikah u naših stranah, koja vas rabi za svoje svrhe. A koje su njezine svrhe, to kažu očito petarde u Vodnjanu, Pazinu, Kopru; talijanske zastave; vikanje »Viva l' Italia«. Takvoj kliki vi služite i tako nehotice postajete izdajice svoga roda i svoga vladara. Ugledajte se radje u svoje djede, koji su se ponosili svojim jezikom i rodom i kojim je bilo glavno vjera dom i cesar. Neuznemirujte občine, jer bi vas za to već vuša djeca mogla proklinjati.

[1]) Sjećamo se i one pod kojom je bio podpisan Vaš veleđastni g. župnik kano »padre di famiglia« il je to ista o kojoj Vi govorite? Uredn.

Sa kvarnerskih otokah.

(*Agitacija pod krinkom*). Je ste li kada pomnjivo motrili svakojaka lica na trgovišćih ovećih gradovah? Svaki put kad mu dopane ruku naša »Istria«, dakako ona od papira, čini mi se, da vidim gradsku preprodavačicu. U zadnje vrieme napela se zijati što ju grlo nosi, da je njezina roba nad svaku robu. Vidi se, očito se vidi, da joj gori pod nogama.

Pa koji su ju snašli osobiti jadi? Krezuba blebetuša nezna držat jezika. Što no se kaže za zubima. Ako se nevaram u posljednjem broju prošle godine, loveć se za kuštravu kosu naklapa, da bi još ove godine mogli biti izbori za carevinsko vieće. Jao, jao! Croati složni, u dobro uredjenom su bojnom redu. A mi kukavice ciepamo se na mlade i stare, na Patriote i Istriote (razumij kusajuće iz zdjele i za zdjelom hlepeće). Svi u kolo sada, pod istu zastavu pod istoga vodju, a taj vodja? Ta znate mu ime. Pak što da i jest nešto promienio dlaku? ali ćudi promienio nije! Ne, nije promienio ćudi. Ja bi vam to ta čas dokazala! Al pustimo babu da babuje.

* * *

U istom broju ima takozvana kritika nekakve knjižice, što je potekla iz pera velemožnog V. — Istriona (nomen et omen) dakako, na velu notu hvali robu svoga gospodara. Kako ona čavrlja, g. auktor pronašao je ništar manje, nego kako se ima povoljno riešiti životno pitanje ne samo jednoga našega kvarnerskoga grada, već i cielo obale austro-ugarske; ako je istina (što je stavno), da su ekonomičnom pitanju, i umo i tamo isti uzroci i iste posljedice. To djelo, ako i malo obsegom, imalo bi dakle namaknuti visokomu piscu još i veće prestija. Možete si misliti, da sam nestrpljiv gotovo gutao tu kritiku. Gorke li su razobmane! To je bila hvala bake vračarice (istrione) . . . Za žemlju rakije.

* * *

Pročitah samo kritiku, jer sudim, da bi bila od Boga grehota za vrieme htijući pročitati to. . . . epokalno remek-djelo, pročitah i nadalo mi se zavapiti: smješan li je čovjek doban i važan, kad se preobuče u jaketu od baršuna s crvenom postavom, recimo »alla matricolinna«, kako je bila moda tamo pred god. 1848. pokli se svlet naučio gledati ga u opraporčeni frak nadivena. To djelo nije li vrstno podignuti liberalski ugled auktorov! Svlet je dandanas jako skeptičan, pa gleda pojedinou u putni list cielog života: pred čistimi značaji skida kapu, a šarenjaka odpravlja s onom: doliljah si lijo! Nepomuže tuj nit smješeće se Janušice nit Perunska brada!

* * *

Znate li, zašto Lošinjska mornarica propada (a po tom i ona svih austrijanskih primorskih pokrajinah)? Velemožni komendatour će vas poučiti: Fu provocato (questo decadimento) dalla diffettosa educazione che cominciò nell' anno 1818 col sistema scolastico introdottovi dal governo austriaco. Coll' affidare la Direzione dell' Istruzione (in lingua tedesca si noti bene) della gioventù a chi tende ad impartirla nell' interesse di un dato ordine di cose, — e di una determinata classe di uomini, gli interessi dei quali erano distintti da quelli del resto della società, non si può riuscire ad altro che a rendere per lo meno ipocriti quelli che non si fosse arrivato a rendere imbecilli. Per questa via un tal quale servilismo e bigottismo avvilianto va ad impadronirsi di buon ora di tutte le teneri menti — itd.« Kad bi to izpalo iz pera jednoga Yorka — ni po ćuda! ali — — —

O kojemu je ovdje servilismu i bigotismu rieč, to neka sdušno razmišljaju visoka naša gospoda duhovna i svjetovna, koja se s velemožnim g. auktorom znadu po prijateljsku rukovati.

Znate li koji je jošter uzrok, da je zapela pomorska trgovina naših krajevah. Čujte (i to Vam je moral!) »il bel vezzo di alcuni dei precettori . . . . . che scrivono ora il loro nome di famiglia diversamente dal nome scritto dai loro preautori . . . . pak nesmij se, čovječe!

Kad bi se sjutra kojom mogućom sgodom promjenio talijanski jezik u školah i uredih naše pokrajine, recimo u hrvatski il njemački, znatiželjni smo što bi g. auktor odgovorio na ime svojih lr— isstma, kad bi mu se s protivne strane zabrusilo: senza sconoscere il diritto sacrosanto ed indiscutibile di ogni stirpe a coltivare con amore la propria lingua, ogni sua ulteriore aspirazione non è più un diritto, ma una violenza che evoca altre violenze . . . što bi tad odgovorio?

Što bi za sve ovo preautor Vidul, da bi mu dano bilo dignuti se iz groba? Što? Praunuk znao bi ga miriti od prilike ovako: »Praotče Vidule, ti znaš, da sam ja ono izkapao iz pera isto kako iztresnuh mnogu iz ustljuh mojih. Mundus vult decipi, il kako su ono naši stari popi veloseljski glagoljali vsaki človik lž, a to se tim više događja kad to i zanat donaša. Oh! da je meni jezero sinovah, znaj (što i svlet, koji svaku na rovaš plše, znade) kako bi jih dao odgojiti: Ne bi lje nijedan njih doživio sramote, da nebi u dušu poznao jezika naših dragih uspomenah, kojim je i mene tatošila majka otca moga. Zato bi se već pobrinula gimnazija, ne koparska već hrvatska riečka«. Polako! reći će koji čitalac, polako kumiću. Vidulov praunuk nebi valjda privolio, da se glavica njegova djeteta slavlja nad ožimače, da se iz njega napravi korajb? Ipak dragi čitaoče, ja ti znam reći, da bi velmožni gospodin dao svoje diete u hrvatske odgojilice ruke. Vjeruj mojoj tvrdnji a nepitaj dokaza, kada ga nit sam velmožni Vidulov praunuk nebi imao srca pitat.

[1]) Upozorujemo iznova kot. oblast, da stane na put ovim izazivačem jer dodje li do izgredah, neće se moći nitko izpričati, da nije znao što se u kotaru događja. Neka nitko nemisli, da mora narod na sve šutiti, sve mirno podnašati. On je krvat, pa ako krv uzavrije, bit će svašta. Uredn.

Velmožni auktor upućuje svoje zemljake na onu: pomozi se sam. Dielom ima i pravo. Ali pogledom na velike kapitale kojimi razpolažu inozemci, jedva je tim savjetom pomoženo. Zašto posred obćenitih tužbah kogod ipak napreduje. Vladinoj pomoći zahvaliti je. Ali da! quod licet Jovi . . . . a spomenuti Loydove odnošaje nije probitačno g. auktoru. Njegovi odnošaji naprama Lloydu poznati su. A bogme tko će da pijuje u čašu iz koje pije.

* * *

Kako vidite velmožni g. auktor nije baš pronašao Arhimedove točke za riešiti ovo pitanje. Hoće se tuj više soli i veće ljubavi do istine. Jeli pak postigao svoju osobitu svrhu, to će valjda pokazati izbori za koje se već sada diže tolika hajka i pod krinkom. Rešetar.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 20. febrara 1884.

U carevinskom vieću u Beču zaključena je 15. t. mj. razprava o izimnom stanju za grad Beč. Za vladin predlog glasovalo je 177, a proti njemu 139 zastupnikah. Tomu uspjehu nije se nadala niti sama desnica, osobito pako glede ukinuća porotnih sudovah, što bijaše takodjer prihvaćeno znatnom većinom.

Poslednjih danah bijahu podnešene u carevinskom vieću dvie interpelacije na vladu glede propadanja poljodjeljstva. Interpelacije podali su članovi desnice, takozvani umjereni Niemci, a naperene su proti židovom i njihovim prijateljem u carevinskom vieću, t. j. proti njemačkoj ljevici.

Iz Hrvatske neimamo ni danas da što osobita javimo.

Ugarski ministar - predsjednik, boraveć nedavno u Beču, prisustvovao je razpravi carevinskoga vieća o izimnom stanju. Tom zgodom posa-ćetovao se je Tisza sa ministrom-predsjednikom Tauffeom o nekojih skupnih državnih poslovih. Dogovorili se takodjer o zatvoru ugarskoga sabora, te o razpisu novih izborah. Ugarski sabor kani riešiti do konca mjeseca aprila sve predloge, koji su mu podastrti, zatim će se zemaljsko zastupstvo razpustiti, a novi izbori tamo mjeseca junija razpisati.

Nakon obavljenih izborah za srbsku skupštinu, može se kazati, da će pojedine stranke ovako po prilici biti zastupane. Naprednjakah ili čiste vladine stranke imade 62 zastupnikah; 37 zastupnikah prijanjati će, sudeć po njihovih nazorih, većma vladinovcem, nego li radikalcem ili liberalcem; 12 zastupnikah je nepoznatoga političkoga vjeroizpovjedanja, nu i za ove se nada vlada, da će većma uz nju, nego li uz njezine protivnike; odrješitih vladinih protivnikah biti će u skupštini oko 20. Odatle se vidi, da će napredna ili vladina stranka razpolagati za sada ogromnom većinom u skupštini.

Iz Rima doznajemo, da se na željezničkoj prugi izmedju Corneta i Montalta namjeravalo pogubiti talijanskoga kralja Umberta. Dne 17. t. mj. imao je kralj proći željeznicom iz Pise u Rim. Kod spomenutog mjesta naišli su kraljevski vojnici na nekoje dvojbene osobe, koje se nehtjedoše na poziv vojnikah odaleciti. Pošto bijahu silom otjerani, nadjoše vojnici na željezničkoj prugi razne predmete, koji posvjedočuju, da bijaše zasnovan nečist posao.

Iz Berlina javljaju, da će vlada razpustiti sabor, ako ovaj neprimi produženje zakona proti socijalistom. Zakon taj vriedi jošte do 1. listopada g. 1884.

Sve viesti dolazeće iz Španjolske potvrdjuju, da tamo u narodu vrije i kipi. Politika vladina, koja je Španjolsku privezala uz Prusku, reč bi da ne nalazi u narodu odobravanja. Španjolci kano ogranak romanskog plemena žele, da se Španjolska otrgne od Pruske, a pridruži suplemenikom Francezom.

Englezka gornja kuća izrazila je nepovjerenje ministru Gladstonu radi njegove politike u Egiptu. Sa ovom politikom ne slažu se niti mnogi dosadanji pristaše Gladstonovi, nu oni će ipak u dolnjoj kući odobriti njegovu politiku u Egiptu, jer ih na to veže izborna reforma, koja se ima izvesti i kojom se ima u buduće osirati gospodstvo liberalne (Gladstonove) stranke u Englezkoj.

Franina i Jurina.

Fr. Ti si Jure pismen čovek i domaći pak blž mogal prosit za mesto perita va Gologorice.

Jur. Ala Frane moj ni za prašćića sedlo, nè.

Fr. Zač pak ni, ter bi ti dobro stalo, da onako primeš po toljar za velu štimu, al za malu fiorinčić i 25 soldi.

Jur. To je sve lepo i dobro, ma za to mesto se ponuja naš plešivac, kemu su rekli na sude, da se preporuči načelniku, ki će ga za to mesto proponit. On je brižan prosil za to načelnika, a ov mu je to obećal samo da ga vavek ne šeka. G. načelnik je šal neboro va Pazin po svojem poslu al je sirota zabil na obećanje plešivcu. Ma jih je potle čul svake fožo. Valje drugi dan je prišal plešivac va Pazin i pital ako je bil proponjen za perita. Tu su mu rekli, da o tem niš neznaju. Skoči on na vrat na nos doma pak ti prime načelnika onako baš po babiju.

Fr. Po tem bi reć, da ni avancal za Perita.

Jur. A ni borme ni za fanta komunjskega.

Fr. Ma reci mi pak ča je to za jednu peršonu?

Jur. Pitaj malo Lindarce. Oni te ti povedat kako su ga jur za taneku loviti, kad su ga tratali za župana a on je sirota mislel, da oni to u istinu tako misle.

Fr. Je pak koliko študijana glava?

Jur. Bože moj! ter je gola kako i koleno od silnega študija!

Fr. Škoda je, da se takova glava ovuda zgubija.

Jur. Ma je, osobito va ovo mesopustno vreme.

* * *

Fr. Poznaš ti Jure onu živinu ka va korito smradi iz kega ji?

Jur. A Bože moj! kako ju nebih poznal ter je jedna takova zakvilila iz Voloskega da ju je čula valje tamo na Poreče teta Istra.

Fr. Da onemu čoviku nisu pravo naši zvoniki? Ter neka jih negleda, al nekastavi i po zimeć černi oćati. Va crekav gre samo na cesarovu a onda se more ako ga je volja molit za Lumberta mesto za našega cesara i kralja.

Jur. Ma nebore mu neda mira ni škola va Moščenicah i Berseče, zač da se je tamo odlučilo, da se nima niš talijanski vadit.

Fr. Pitaj ga malo zač se va Poreče, Rovinju al Kopre nevadi va škole hrvatski.

Jur. Reć će ti da su tamo Talijani.

Fr. A ti mu reci, da smo mi ovde Hrvati pak svakomu svoje.

Jur. Ja ma kada gre ča cepit va Moščenice al Berseč neće naroda razumet zač on je puro sangue italiano.

Fr. Ala ne zove ga jako ne, zač ga niš neštima.

Latinom.

Latini, Latini,
Ugrijane glave,
Opojeni jekom
Prozujale slave!

Uviek nam pletete,
Da smo mi došljaci,
S tog u ovoj zemlji
Vi da ste prvaci.

Vam da patri pravo
U njoj gospodarit,
Nam Hrvatom pako
Slušat vas i radit.

A niste li i vi
Po dva put došlići:
Jednom pod Rimljani,
Drugom pod Mlječići?

Ako dakle otci
Ni vaši ni naši
Nisu ovdje nikli —
Tko da komu straši?

Zemlja, koju svojim
Tko natapa znojem,
Božja je i njegova —
On je svoj na svojem!

Različite viesti.

Dar nadvojvode Albrechta. Doznajemo iz Opatije, da je Njeg. carska visost nadvojvoda Albrecht darovao pri svojem odlazku iz Opatije crkvi sv. Jakova for. 100 a ubogim one kapelanije for. 50.

Spomenica ministru Conradu. Na prvom mjestu donašamo spomenicu političkog družtva »Edinosti« upravljenu na ministra bogoštovja i nauke g. Conrada u Beču. Spomenica ta razlaže u kratko prošlo i današnje crkveno stanje Istre u obće, a napose ono biskupije Poračko-Puljske, koja je sada bez pastira. Na to uzvišeno mjesto htjeli bi Talijani Istre, a na čelu njim pol. talijansko družtvo u Pazinu, postaviti čovjeka, koji bi pomagao Istru dopoltaljančić. U to ime poslaše »memorandum na ministra bogoštovja i nauke, zahtjevajuć da se neimenuje osoba, većini vjernikah one biskupije prijatna t. j. da se imenuje Talijan. Memorandum navaljuje bieslo na naše dobro svećenstvo, grdi i ruži sve što mu zaudara po slavenšćini a uz to igra »djedovska kultura« oblčnu ulogu! Pol. družtvo »Edinost« nije moglo stupiti u »kaljužu« poput pazinskog družtva; nije se htjelo obazirati na laži i klevete jer je nedostojno za pojedinca a kamo li ne, za ovakvo družtvo, baratati sa ljudmi kojim je svaka rieč, svako pismo i lnž, kleveta i osvada. Probilo njim!

Slavjanska čitaonica u Trstu obdržavala je prošle subote svojoj ples, koji se može računati med najljepše plesove, što jih je ovo družtvo priredilo ovih zadnjih godinah. Prostrana dvorana jedva je mogla obuhvaćati neobično veliki broj ukusnih i skupocjenih odjećah prisutnih gospodjah i gospodjicah, te gg. članovah i pozvanih gostovah. Uprava družtva nastoji, da bude »čitaonica« stecište holjega slavjanskoga u Trstu, što joj postupice ide za rukom. Žalostno je, ali moramo spomenuti, da je tršćanska bolja klasa smatrala »čitaonicu« kao nekakvo družtvo prostih radnikah, koji nemaju smisla za današnjo socijalne zahtjeve. Upravu družtva zapala je dakle težka zadaća, da odstrani to nepovjerenje, te pokaže, da ni ovo družtvo nezaostaje za drugimi boljimi družtvi. Začudjeni su dakle ostali mnogi gostovi pripadajući drugim narodnostim, kad su na svoje oči gledali, da nisu ni tršćanski Slaveni »barbari«. Posledica toga jest, što su sada čitaoničke zabave rado polažene i od ostaloga tršćanskoga svieta. Početak je dobar, nu valja uztrajno raditi.

Nepristrani izjavili su se pohvalno o živahnosti i prijateljskom susretanju, koje vlada kod zabavah ovoga družtva. Iztaknuti nam je vješto izvedeni kotiljon, koji je trajao preko dva sata. Plesalo se je sve do pet sati u jutro. Glasa se, da će i posledinja zabava ovih pokladah, urečena za 23. t. mj., biti mnogobrojno posjećena.

Poreča Istria tuži se već više putah, kako da se u Istri hrvatska imena i prezimena još pišu hrvatskim pravopisom te zaklinje svjetovne i crkvene oblasti, da joj priteknu u pomoć t. j. da zabrane naš pravopis.

Mi joj zadajemo tvrdu vjeru, da se još nije rodilo junaka, koji bi nam to zabraniti mogao. To pravo zajamčeno nam je državnimi temeljnimi zakoni pa nam ga stoga niti nemože nikakva oblast oduzeti. Mi pišemo i pisat ćemo naša imena kako to zakoni našega jezika zahtjevaju pa neka bude poreški listić uvjeren, da se nećemo nikad popitati ni kod poreče gospode ni kod ikoje oblasti, kako da pišemo naša imena, jer to mi najbolje sami znademo.

Talijanska skromnost. Švaba kaže, da jeduć raste apetit a ta njegova poslovica obistinuje se ovaj put i na talijanskom pol. družtvu u Pazinu. Jedva stupilo u život razbacuje se nogami i rukami, kano dite kad ga majka rieši povoja. Možemo doduše govoriti samo jedno ob onom što na svjetlo izadje, nu već toga je toliko, da nas pred tim sveti strah spopada. Sabirati i snašati novce za izborne agitacije; loviti članove izvan pokrajine; bajati muhamedovom fantazijom o »djedovskoj kulturi«; graditi »po šarenjačku« sve i svakoga u Istri koji se ne klanja talijanskomu »Molohu« itd. itd. Ovo sve tako nevine stvari, da se istarskog talijanaša bez istih ni pomisliti nemože. Nu u jednoj točki prekoračili su ovaj krat svoju običnu skromnost ili jasnije govoreć očkrili su svoje licumjerno lice. U odborskoj sjednici naime odluči odbor pazinskog družtva u svojoj skromnosti, *da imade biti družtvenim grbom zemaljski grb*) (t. j. koza)! Ma dakako gospodo, tako valja! Više vriedi mrvica iskrenosti nego vreća licumjerstva. Ta to je bila zaisto želja svakog Šarenjaka Istre da bude zemaljski i družtveni grb jedan te isti. Samo žalimo, što ste se na pol puta zaostavili. Tko nebi jednim mahom proglasio pazinsko družtvo zemaljskim družtvom sa sjelom u zemaljskoj zgradi u Poreču pod upravom zemaljskog odbora! Stvar bi bila mnogo jednostavnija! Možda bi se doduše moralo još po kojeg činovnika uzeti, nu to ne smeta; Istra imade novca a hvala Bogu našlo bi se još možda koje *»gospodsko dite«* koje bi se udostojalo vući hiljadu, dvie plaće. Slav. odbor pazinskog družtva ipak valjda još dobro dašao na ovu spasonosnu misao, nu jeduć raste apetit, pa se nadamo, da će prihvatit naš predlog a mi ćemo nastojati, da zanj u saboru glasuju svi oni naši zastupnici koji nebudu u Poreču insultirani ili kući poslani.

Uzor natječajt- Amerikanci su poznati širom biela svieta kano uzor trpljenih sleparah. Oglasi, objavami, izjavami, očitovanji, preporukami itd. nude i narivavaju na prodaju sve što ljudska glava izmisli, ljudska ruka izradi. Mnogo imade priprosta svieta koji njim na liepak sjeda. Za Amerikanci povelo se — nu posve u drugom genru — naše novopečeno talijansko političko družtvo u Paziuu. U našoj državi postoji njemačko družtvo »Šulferajn« nazvano, komu je cilj širiti njemštinu medju nenjemačke narode. Glavna mu je zadaća germanizirati Slavene. Ono radi uztrajno, neumorno, troši silan novac, nu nismo čuli ni čitali da bi otvoreno t. j. javno u novinah razpisalo natječaj na nagrade onim učiteljem koji bi se mogli izkazati, da su najviše nenjemačkih glavah ponjemčili. Na taj moderni izum odnarodjenja došlo je stopram pazinsko polit. družtvo. Izum je divan, božanstven. Vriedilo bi potražiti za nj čim prije »*Patent*«. Četiri pučka učitelja na ladanju (gradovi su i onako talijanski, valja dakle apostolovat na ladanju gdje su čisti Hrvati) dobiti će novčanu nagradu (for. 50, 40, 30), ako se izkažu, da su mnogo istarskih Hrvatah pripravili za prekomorsku domovinu. Molitelјem netreba službenih dokazah (!) da su dobro talijančili, jer je težko naći inspektora, koji bi izdao sličnu svjedočbu, nu sl. odbor pol. družtva će se jur drugim putem osvjedočiti, da li je istina, da je učitelj, recimo n. p. u Barbani ili u Novakih toliko i toliko hrvatskih glavah premjesio. Najbolji, Hrvate talijaneći učitelji, dobiti će nagrade. Ovo je krasna misao! Nam je osobito mila jer ćemo tim znati, gdje nam najvećma pogibelj prieti. Poznati ćemo one slipe kreature, one bezdušne propalice, koji se učitelji krste a nisu drugo nego pazinske gospode vižlad, koja će se za novac na svakoga baciti.

Kad nejma u kaznenom postupniku paragrafah proti ovim modernim ljudožderom, slab će zaisto i školski zakon proti njima biti. Ako imade ikakva lieka proti ovoj kužnoj bolesti, valja da ga gg. školski nadzornici uporabe.

»Hrvatska čitaonica« u Lindaru priredjuje zabavu, koja će se obdržavati dne 20. o. m. sa sliedećim progra-

mom: 1. Pjevanje. 2. Predstava »Novel za diplomu«. 3. Deklamacija. 4. Ples. Početak ob 7 sati u večer. — Ulaznina za muškarce 50 novčića. Darovi se primaju sa zahvalnošću. — U Linduru 12. veljače 1884. Odbor.

Ples zagrebačkega »Sokola«. Javlja nam prijatelj iz Zagreba, da je priredio hrvatski »Sokol« u Zagrebu dne 11. t. m. u *novih* družtvenih prostorijah veoma sjajan družtveni ples. Trud uložen od sl. odbora, da zabava bude čim zanimivijom, urodio je najboljim plodom. Sve prostorije bijahu odabranim občinstvom dobro posićene. Od plesovah milila se osobito novo sastavljena »*Sokolka*«, družtvu od g. Coronelli-a posvećena. Kolo plesalo je osamdeset parovah. To nam svjedoči, koliko je obljubljen naš »Sokol« kod zagrebačkog občinstva.

»Steklišu« necvatu ruže. Posljednji broj »Steklišа« bio je opet zapljenjen i to radi sledećih članakah: »*Pavlinović u hrvatskom saboru*«; »*Položaj u banovini*«; »*Niz biserа*«; »*Ipsilinovićevi pozežu*« i »*Što je nova*«. Drugo izdanje bijaše zabranjeno od političke oblasti.

Prilog. Današnjemu broju dodan je kano prilog »Poziv na predplatu« na veoma krasni illustrovani češki časopis »Zlatá Praha«, koga poznavateljem češkoga jezika toplo preporučamo.

Trideset i četiri čovjeka dopala pod led. Magjarski neki list donaša ovu groznu viest iz Ofehértó-a: Ovih danah bila je u Czigándu jedna svatba. Poslije svatbe htjeli su svatovi da podju na sedam kolah u Domrád, odkuda je zaručnik. No da onamo dodju, morali su prieći preko smrznute rieke Tise. All led nije bio dosta jak, te se je uz strašnu pucnjavu pod teretom kolah razlomio, zakopavši podа se trideset i četiri čovjeka, skupa s kolima. Jecanje i vikanje ljudih u smrtnom strahu i borbi za život bilo je strašno, neopisivo. Spasio se je samo jedan čovjek — muzikant, koji je donio tu užasnu viest.

Proti morskoj bolesti. Kako tvrdi neki dr. James u Bostonu, gluhonijemi netrpe niti od omiljavice niti od morske bolesti. On za to savjetuje svakomu, koji od potonje bolesti boluje, da si, čim budu na moru, začepi uši vattom. Sa ovim savjetom dra. Jamesa u savezu je priča o Odiseju, koji je svoje drugove, kad su bili na uzburkanu moru, usilio, da si uši začepe voskom.

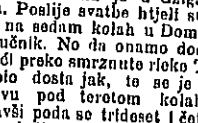

Pomorske viesti.

Iz Weforda javljaju da se ondje razbilo a. u. bark. Sem, kapet. Buntilelić na putu iz Svansee za St. Vincent. Momčad se sva potopila.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 12. veljače. Vinconza, Novak iz Ettolika. 14. Gregorius, Antončić iz Cette. Helgoland, Menard iz Cette. 15. Maria, Stipanović iz New-Jorka. Jokal, Gottardi iz Gladgowa.

Rieku 10. veljače. Tisza, Zambelli iz Havre.

Ronen 8. veljače. Adria, Pascoletto iz Rieke.

Salonik 27. siečnja. Jared, Barbarić iz Civitavecchie.

Algir 6. veljače. Gino, Jačić iz Cette.

Carigrad 3. veljače. Enos, Blešić iz Burgasa. 6. Pelesac, Buntilelić iz Batuma.

Dunkerque 9. veljače. Cibele, Kozulić iz Salonika.

Havre 10. veljače. Unita Parentà, Suhor; Lincoln, Capponi; Roma, Jerolimić svi iz New-Orleansa.

Kingstown 10. siečnja. Cav. Krapf. Pendo iz Buenos-Ayres.

Orana 3. veljače. Pietro Bošković, Miailović iz Malte.

Pensakolu 28. siečnja. Vincenza, Pošćić iz Buenos-Ayres.

Basbados 17. siečnja. Dalmazia, Višković iz Montevideo.

Cap. Town 17. siečnja. Filadelfia. Poldrugo iz Zelu.

Cardiff 12. veljače. Marte, Domini iz Granville.

Cagliari 10. veljače. Trino, Vidulić iz Algira.

Liverpool 11. veljače. Josip, Bielić iz New-Orleansa.

Fort de France 29. veljače. Maria D., Negovetić iz Marsilje.

Nova Jork 12. veljače. Sloboda, Gelalia iz Table-Bay.

Queenstown 14. veljače. Florida, Skopinić iz Mulmeina.

Barcelonu 13. veljače. Teodosia, T., Trojanović iz Berdjanske.

Mljetke 12. veljače. Miran, Pajkurić iz Likale.

Odjedrili iz:

Trsta 12. veljače. Sospir, Vukašović za Santos, Petka, Račić za Vostico.

Rieke 11. veljače. Szapary, Jeletić za Leith. 9. Dido, Bielovučić za Carigrad. Pietro, Dorić za Fara.

New-Jorka 26. siečnja. Luigia P., Šepić za Lisbonu. Kraljevica, Gudac za Rieku. 29. Ban Mažuranić, Forempocher za Lisbonu.

Trapani 6. veljače. Venus B., Sabljić; 7. Amor, Skopinić; 8. Capricorno, Pezelj svi za New-Jork.

Holyheada 8. veljače. Aurora J., Ivančić za Mobile.

Salonika 4. siečnja. Anna M., Rajčić za Napoli. 19. Kobilić, Kukulinka za Smirne. 2. veljače. Angela, Pajkurić za Cette.

Leitha 9. veljače. J. J. Strossmajer za Demerara.

Carigrada 5. veljače, Enos, Blešić za Marsilju. 6. Pelesac, Buntilelić za Korčulu. 7. Ida P., Crnković za Odessu.

Queenstown-a 12. veljače. Maria Andrina, Pravdića za Hamburg.

Barbadosa 23. veljače. Dalmazia, Vidović.

Glasgowa 13. veljače. Br. Kemeny, Strk za Jukin ili Mljatke.

Malte 9. veljače. Giuseppe Sgluppa, Tunjica za Marsilju.

St. Vincenta 30. siečnja. Sara, Botta za Pensakolu.

Larnake 26. siečnja. Ossojnak A., Jelenčić za Capo-Carrubiere, Iskra, Kadmanarović za Smirne. 29. siečnja. Elena D., Klačević za Capo-Carrubiere.

Marsilju 15. veljače. Mirto, Peršić za Porth-au-Prince.

Odpremljeni u:

Pensakoli 26. siečnja. Lada, Medanić za Leith.

Cardiffu 7. veljače. Sofia B., Marčić za Montevideo. 11. Pio, Peršić za Gruž.

Krcaju u:

Marsilji 12. veljače. Mosoraka Vila, Storf za Montevideo. Armonia, Zagabria za B. Ayres.

Na prolazku kod:

Tarife 7. veljače. Trojednica za Rieku.

Javna zahvala.

Kao svake tako je i ove godine presv. i preč. gospodin Tomo Gajdek kanonik i predsjednik svetojeronimskog družtva poslao »Bratovšćini hrv. ljudi u Istriⱬ f. 20. Zahvaljujuć prevrjednom starini družtva na ljepom daru, molim Boga, da nam ga još više godina uzdrži čila i zdrava na čast i korist mile hrvatske domovine. — U Kastvu dne 19. febrara 1884.

Er. Jelušić, predsjednik.

Listnica uredničtva

Piscu pripovjesti »Matilda« ovdje: Izvolite nas posjetiti u Uredničtvu:

Platiše predbrojbu za polovicu tekuće godine 1884.

Gg. F. K. Pul; G. M. Kuterevo; Pučka čitaonica Čabar., M. T. Fužine; T. R. Rieka; Obća čitaonica Brod na Kupi; M. M. Pul; J. K. Sv. Lovreč; Narodna čitaonica Juska; J. B. Gjurgjevac; R. S. Tolmin; M. J. Malinska; G. R. Malinska; J. M. Rieka; Čitaonica Novi Vinodol; M. H. Sv. Nedelja; J. L. Sušak; V. M. Brusje; J. L. Milje; N. P. Brseč; S. F. Plomin; R. R. Trsat; J. M. Kopar; J. P. Montovun (1 za 2 seljaka za cielu god.); J. K. Omišalj; N. A. Omišalj; N. B. Omišalj; A. S. Pobri; J. B. Pobri; J. O. Lanišće; J. Z. Poreč; M. Š. Beram; F. S. Sisak; V. J. Fužana; Sbor duh. mladeži Senj; Sbor duh. mladeži Zagreb; J. K. Pazin; Bralno družtvo Podgrad; N. Ž. Lovran; M. R. Sv. Lovreč; F. R. Brgud; A. B. Vrbnik; A. D. Krk; Dr. F. J. Zagreb; M. D. Bednja; J. S. Meja; G. M. Sušak; T. Ć. Sarajevo; G. B. Bakar; L. P. Kukujevci; M. M., N. G. i J. P. Beli; N. S. Krk; N. J. Omišalj. (Sledi).

Lutrijski brojevi.

Od 20. febrara:

Prag	52	31	22	6	82
Hermannstadt	15	11	71	5	48
Lemberg	78	58	83	6	27

Trgovačke viesti.

Kava svemilj uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 114-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—28.50.

Ulje obično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—48. Taljansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 11·25 u barilah; f. 12·50—13 u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 88—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—5 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnaci* f. 37.— *Grožđe* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gračak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—13. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 145—180. — *Volovske* suhe f. 45—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 60—115. *Zečje* f. 24—34. *Ljes* slabo tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.55. *Šljive* bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* Odeska f. 10.40—11. Kukuruz vlaški f. 7. 25 do 7.50; *Banatski* f. 8—8·50. *Hrvatski* f. 7·50. *Raž* f. 7·50. *Zob* madjarska f. 7—7·50 *Hrvatska* f. 7·50 —8 Arbanaška f. 6.50—7.

Tršćanska borsa: *dne 20. Februara* 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.75 isti u srebru f. 80.60—.—; isti u zlatu f. 100·45,5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 306.50; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.25; Napoleoni f. 9.61; c. k. cekini f. 5.64; državne marke for. 59.35—.— Francezke for. 48.—

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah, kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognaka.

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (u krugljе 1½ Kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
(via S. Caterina 2. u Tratu.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Leventо,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Prosta i fina roba!

Vrlo cieno!

PETAR SKAREL

krojač u **Sv. Mateju** kod **Kastva** preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tusakina . . . . 28 for. — nvč.
Odjeća iz šiofe . 13-23 „ — „
Hlače iz modroga platna . . . 1 „ 50 „

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo cieno!

Prosta i fina roba!

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

besnapješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelarosti, ispadanju kose, peruti i osedenju*. Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glorobolji*.

Depot u Tratu: Paolo Rocca, apot.— Zadar: N. Andrović, apot. — Gorica: C. Cristofoletti, apot. — Sarajevo: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — Novi Sad: G. Plašića, apot. Zagreb. C. Araxim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izvrstno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 85 novčića.— *Bouquet duSerail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps spravo, služi i kao dar za Božić i imendan. Cieno for. 1.50

Svoji k svojim!

Cieni, da se nije bojati konkurencije!

Prosta i fina roba u dobru cienu.

Krojačija

nasliednikah pok. Ludevita JELUŠIĆA,

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu delo **mužke robe po najnovijem kroju.** Naručbe primaju se i izvana i obavljaju točno po naznačenoj meri poštom.

Uz civilnu odjeću radi se i **uniforma.**

Roba dobavlja se iz moravskih tvornicah i zaračuna u cienu, koju ista tvornica računa.

Prodaju se **ljubljanske jakete za decu i odrasle,** jeftinije nego ih prodaje sam Ljubljančan na sajmovih.

Muštre daju se svako doba na ogled.

Naručbe prima upravitelj

K. Jelušić.

Prodaju se i novije hrvatske knjige.

FRANJO DUKIĆ

trgovac Kastav u Istri.

Preporuča p. n. občinstvu u mjestu okolici svoj novo otvoreni dučan

jestiva i drugih potrebščinah.

Prodaje se vrlo cieno.

U istom dućanu dobije se **„Naša Sloga“** 5 nvč. broj.

Trgovina finih jestvinah

Antona Paparotti u Trstu

šilje uz poštansko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i braz svakoga troška vozarine i minioe** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šlivovice hrvatske.

Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah. **Na zahtiev šalje se cienik bezplatno.**

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano padielan

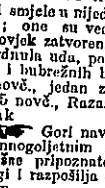

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i roumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *scret proti trzanju po dr. Maliću* s *priloženo znamenje*; *t. staklenica 50 nvč*

Obranb. znamka

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju.** liekarn u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršivala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ejtim se na **Vaš dr. Maličev kostobolni liek za 50 novč.** te si ga odmah naručim. I u istinu imno je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostobolni sviet** kano izvrstan liek to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju **hvalu;** svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vrtoboljh, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisatniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. priv.,

nobi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uvlek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Broj 9. U Trstu 28. Febrara 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

PUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Poslana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šalju upravom. Imo, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i no tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka na cielom arku. Novci i pisma šalju se uredničtvo ili odpravničtvo. Nabilježovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Talijanski šulfe

Nije tomu davno, što izreklo načelo, da se ima u ako podučavati, kako se u cr povjeda. Ništa naravnijega oga. Od svoga prvoga početka ska crkva jednako je ljubila svde i njihovo jezike. Boga se moviti i hvaliti ne samo u hebrejs grčkom i latinskom jeziku, n svih drugih. Toga su se držali apostoli, a za njimi svi njiho i nasljednici. Posvuda i sva propovjedali su kršćansku vjer onih jezicih, u kojih su jih n razumjeli, ako njim je bilo d ako su vjeru razširiti htjeli.

Svi uzgojitelji i učit odkad i gdje jih ima, izrekli su o, da se ima u školah podučav narodnjem jeziku, to jest u jeziku, koj narod govori, koj n djeca razumiju. Toga načela su se i drže svi oni, kojim je dilo i do razširenja prosvjete medi.

I pošto crkva rabi nji jezik za podučavanje vjere, a školi drugo nego saznuti, ka u crkvi podučaje za znati, kak a podučavati i u školi.

Blažena ona zemlja kojoj je crkva i škola u tom složna.

Istra nije takovom

Već prije više g počelo se je navaljivati na cr njezine zastupnike. Svega se proti njim izreklo, svakako se jih rod narodom obružit nastojalo. ik rabljen u crkvi nije prijao sv onih, koji u zavladali udesom I A pošto taj jezik, u crkvi n, morao rabiti i u školi, za to nije moglo nego voditi vodu na njihov mlin, kad se je školu odielilo od crkve.

Zadobiti ćemo jednu, školu, a kad to dostignemo, tad ćemo zadobiti i crkvu. Tako su mogli već onda računati, a na to već idu danas i u život uvadjaju. Danas se već i crkva i njihovi zastupnici prilagodjuju njihovim svrham. Baciv pod noge načelo školsko obuke u narodnom jeziku, nastoje baciti pod noge takodjer načelo crkvene obuke u narodnom jeziku. Žalibože ide njim so na ruku, a narod zaostaje i u školi i u crkvi.

Nego ostanimo kod škole.

U Istri imadu Talijani škole u talijanskom jeziku, i to je posve pravo. Ima u talijanskih gradićih i hrvatske i slovenske djece, al na te se nit malo neobazire, a moralo bi se kad bi se jednakom mjerom mjerilo Hrvatom i Talijanom.

U Istri imadu Hrvati i Slovenci u nekih stranah hrvatskih i slovenskih školah, i to je posve pravedno. Al u Istri u mnogih stranah imadu Hrvati talijanske škole; ili se jih podučaje hrvatski dok se nauče čitati, pak se okrene na talijansku; ili se jih neko predmete podučaje hrvatski a drugo talijanski; ili se jih sili učiti talijanski; ili se obazire na poteroicu, desetoricu talijansko ili talijanaške djece, pak se za nje ustraja posebno odiele na štetu ogromne većine hrvatske djece. A to sve nije se samo dogadjalo u prošlih godinah, nog se dogadja i danas. Evo novijih primjerah, izvadjenih iz izvieśća sjednice zemaljskoga odbora.

U Petroviji (prije se je zvalo to selo Petrinje), selu hrvatskom, ustrojila se je škola samo sa talijanskim naukovnim jezikom. Hrvatski neće se podučavati nit kao predmet, nit u prvih školskih godinah neima mu nit traga. To selo je u občini umažkoj, a župi materadskoj i ima nešto preko 400 stanovnikah. U istoj občini ima još selo sv. Lovreč (daljski) sa preko 800 stanovnikah, i Materada sa skoro 700 stanovnikah. A ta sela, nit jedno nit drugo neima škole. Možda je nisu htjela imati? Materada je stalno, i za to se zatozalo, zatezalo, izgovaralo, uviek novih zaprekah našlo, i napokon došlo sa školom u Petroviji. To selo je hrvatsko, al duh talijanski je med nekimi zavladao, odkad se je bilo tamo poslalo svećenika neznajućega hrvatski, odkad se ga je priklopilo občini umažkoj, odkad se ljudo nagovara, da neidu k šćavom k misi u Materadu već k Latinom u Umag. I za to jer je nekoliko obitelji tamo upilo talijanskoga duha, bilo je nagradjeno sa školom, a Materada jer se nije dala pod jaram talijanski, jer nije htjela izdati svoga jezika, bila je kažnjena, nije dobila škole. Drugi primjer. Sv. Lovreč pazonatički, spadajući pod vrsarsku občinu, u svojoj cielini hrvatski, dobio je takodjer školu, sa hrvatskim i talijanskim naukovnim jezikom u nižih školskih godinah, a sa samo talijanskim u viših. Čepiću, čisto hrvatskom u občini plominjskoj, dalo je školu «slavjansku«, talijanski jezik kao predmet.

Netreba nikad zaboraviti, da o naukovnom jeziku odlučuje c. kr. zemaljsko školsko vieće. Ono dakle pospješuje širenje talijanstva u Istri, ono otudjuje hrvatski narod samu sebi.

Nego neostaje pri tom.

Ono daje svake godine novacah za njemačke knjige, te nagradjuje učitelje koji taj jezik podučaju. Nešto siromaštvo, nešto bezznačajnost nekih učiteljah prouzrokuje, da zapuštaju redovite predmete, samo da čim više uče njemački i da čim veću nagradu dobe.

Sad je političko istarsko družtvo došlo s nagradami. Danom 5. febrara iz Pazina k broju 13. razpisuje u svojem službenom listu »Istriji« natječaj za četiri nagrade, jednu po 50 for., jednu po 40, a dvie po 30, koje će se dati onim učiteljem ladanjskih pučkih školah u Istri, koji se budu odlikovali u *podučavanju* i *širenju* talijanskoga jezika i kulture medju odnosnom djecom. Oglasit se imadu najdalje do mjeseca julija kod družtvenoga predsjedničtva, navodši ujedno okolnosti po kojih se bude moglo razsuditi, da su nagradu zaslužili. Predsjedničtvo neće se osvjedočiti o njihovu djelovanju iz službenih spisah već najshodnijim načinom. Te nagrade mogu dobiti samo učitelji ladanjskih pučkih školah, a izključeni su učitelji glavnih mjestah sudbenih kotarah.

Oglasujemo i mi taj natječaj, jer se čini, da je za hrvatske učitelje, pak bi se moglo dogoditi, da inače kojigod zanj nesaznade. Glavna mjesta sudbenih kotarah su izključena — imadu talijanske škole.

Natječaj je razpisan samo za ladanjske škole dakle one koje nisu sasvim talijanske. Te mogu biti troje vrsti: ili, da se u nižih razredih talijanski i hrvatski podučaje a u viših samo talijanski, ili, da se talijanski samo kao predmet podučaje, ili da se

---

PODLISAK.

Moje drugo kruže na ekvator

Zapovjednik broda u rukom te ete, u isti čas zaori iz zrak trokratni trudbesni »*hurrah*«. Gla zaigra carevku. Srsi prodjoše svakoga, tim neobičnim pojavom, posred neba i va najvećma od neizvjestnosti, kojoj usup brimo.

Tiho je, glasba umre. S protivne strane iz triuh četve tnih otvorah i trbušine Frederika, st, diže i puza se nekakva nakaza, nekat cvietjem, ribjom kosti i zastavicami naken vozičak. Vozi ga osam strašilah, polu di polu morske grdobe. Sprovadja g nekakav čudnovat čovuljak. Polunag je, a glavi mu kruna, u desnici ogromni tzub; o boku mu, reć bi dva pobočnika, edan sa nekakvom ogromnom brijačom štitom, drugi motri drvenim nespretnim štitom kralja dana, žarko sunce.

Na vozičku sjedi lepo djavojče, žena, što li je?

Nakaze vode vozičak; na njemu je svjetlo — mjedeni, izkitjeni osamfuntaški top a na njem sjedi djevojka. Sav taj provod čuvidah prikazah i grdobah zaokupila je mornarica, jaučuć, vlčuć i derući se poput mačje muzike.

Glasba zaigra koračnicu, nu štropot stareg željeza, pleha, lanacah, kotlovah, harmonike, meha, pastirske frule i vika mornarah i jednog krmčeta — nadmašuje harmonične zvukove glasbe. Za oglušit je i puknut od smjeha. Šta je mljetački karneval napram ovomu akordu božanskih zvukovah?

Da upoznam čitatelja, bar površno sa glavnimi osobami. Čovuljak krunom na glavi, trozubom u desnici, sivom, dugom bradom, dolsta većom od one kraljevića Marka, predstavljao je Neptuna, boga mora; djevojka na osamfuntašu, bila mu drugarica.

Podčastnik And. Mavar iz Cresa predstavljao Neptuna, o boku mu, kako napomenuh, pobočnici brijač i zviezdoznanac.

Bogo Neptun diže kažiprst na usine. Zapovjednik, oficiri, civilni izvjestitelji i momčad — znakupe čudo nevidjeno. Svaki se sili držati ozbiljno, no uprav radi toga sve se stade derati od smjeha.

Neptun zamoči veliku bieljaču u lonac napunjen vapnom, što no mu ga pružio neki pobočnik, polunaga nakaza. Bogo se razkorači te pruženim mu, dva hvata dugim drvenim linijašom, zamočiv jošte jednom bieljaču, potegne debelu ravnu, (oprosti božel) bielu cestu po palubi popreko broda.

Zaoriv silencium, zavlada grobna tišina.

Gospodo! Vezani i slobodni muži, mladići, bez brige i novca! Zemaljski patuljci i mišavi kopnal čudite se, bojte se mene, boga mora; pozor i paste auf!!

Evo točke, gdjeno se izpod vaših nogah, vašeg groba, stere moj zlatni priestol. Priestol usred neizmjernog mi carstva.

Nije to šala uznemirivati velikoga boga — Neptuna u njegovom carstvu.

Nakon svladanja Titanah i Gigantah podielismo nas troje bratje sviet i svemir; mojemu moćnomu bratu Jupitru pripalo je vladanje strielom i gromom, dakle nebo. Brata Plutona dopade bogatstvo i zemaljske tmine; meni pako dopale su dubine morske. Ciklopi podaše mi znak vladanja, žezlo kralja, mogući trozub; s ovim žezlom svladao sam Saturna, koga sam s bratjom počastio onako, kako je on počastio našeg otca Urana. Bacili smo ga u tamni Tartar, skupa sa Titani, a pod stražu moćnih Hekantogirah (giganti od stotine rukah).

To je u kratko moja i kraljevstva mojega povjest.

Čudite se i strepite vi patuljci!

Sada se podigli parcevi kopna! To ste vi! Vi se usudjujete vašom orahovom ljuskom zabraziditi širom moga carstva, a povrh mojeg priestola. Mislite li proći poput ćićkih kuntrabandiracah kada ono s Rieke i Trsta po Krasu duhan i kavu u svoja gnjezda, Mune i Žejane na lodjih prte? Kanite li i Vi uteći kano kundrabandirci! A jok! Svaki koji želi preći liniju, mora da plati carinu, tribut, al ako ćete po domaću — daciju.

Prvi mora to platit gosp. komandant, onda gg. oficiri, a mi ćemo si mastit bradu.

Nakon dovršena govora nastade svepćí smjeh. Glasba zaigra koračnicu.

Bogo Neptun, zamočiv svoju bieljaču u kutram, namaže obraz, bradu i bielu opravu nekom oficiru, a umočiv ju sada u vapno, stade tobož bieliti i čistiti, ono što je zamazao. Ovomu bojadisanju

u obće talijanskoga nepodučaje. U prvih dvih slučajevih, učitelj je dužan podučavati talijanski jezik, te nebi imao biti nagradjen za ono što je dužan učiniti jer za to je već plaćen, U trećem slučaju učitelj nesmie podučavati nijednoga predmeta, dakle ni talijanskoga jezika, bez dozvole školskih oblastih. Hoće li mu ove dopustiti, da podučaje za dobiti onu zdjelicu leće koju mu nudja političko družtvo?

U svih trih slučajih učitelji bit će Hrvati, pošto će morati poznati i hrvatski jezik, a zna se, da Talijani hrvatski neznadu.

U svih trih slučajih radi se o školah sa hrvatskom djecom.

Podučavati tu djecu talijanski i širiti medju njom talijansku kulturu znači, otudjivati tu djecu svomu jeziku i narodu. A ako to čini učitelj hrvatskoga roda, kao što je ovdje, tad to znači otudjivati hrvatsku djecu svomu narodu i jeziku po Hrvatu.

Dobivati nagradu za takvo djelo izvršeno po takovu čovjeku, znači biti nagradjivan za izdaju svoga jezika i naroda. To valja tim više ovdje, gdje dieli nagradu družtvo, koje si je postavilo za zadaću, širenje talijanstva a uništenje hrvatstva u Istri.

Jednom se je izdajice svoga jezika i roda s motlami tjeralo, zatvaralo, proganjalo, strieljalo, vješalo, u obće kažnjivalo; danas je kod nas već do toga došlo, da njim se nudja nagrade!!

Nudjaju njim jih Talijani, »*patrioti*«, »*slobodnjaci*«, oni koji imadu gdje crpiti nauke za patriotizam za slobodu! Talijani koji nas Hrvate nazivlju mračnjaci, nazadnjaci; koji viču po svojih novinah, da mi sijemo neslogu i mržnju kad podučajemo naš narod u ljubavi za svoj jezik, za svoj rod, za slobodu, kad mu razlažemo njegova prava, kad ga pozivljemo da se s njimi služi!

To vaše postupanje i djelovanje, gospodo Talijani Istre, nek sudi sviet, nek sude imenito Talijani Talije.

Mi vam i ovom prilikom dovikujemo:

Dva su naroda u Istri: hrvatski sa slovenskim i talijanski. Dok nebudu ta dva naroda pripoznala jedan drugoga, dok nebudu poštovala prava jedan drugoga, dok nebudu imala svaki svojih školah, dotle neće bit mira nit ljubavi medju njimi. Koliko se budete više napinjali, da zatrete hrvatski jezik i narod, koliko mu budete veće zapreke činili za dosegnutje njegovih pravah, toliko će kod njega sve više rasti mržnja proti vam, toliko će veći nemiri nastati medju njim i vami. »Nasilje izazivlje druga nasilja«, kaže isti povašeni dr. Vidulić.

Nemiri, neuradjaju nigdje dobrim plodom i mi jih neželimo. Al ako jih hoćete imati nek nastanu.

Hrvatah je više nego vas u Istri, a oni neimaju šta izgubiti.

Licumjerski dopisnik.

U jednom posliednjih brojevah »Istrije« je dopis iz Voloskoga, koj sav kaže licumjerca-dopisnika. Želi se javiti bar jednom na godinu, nejma ništa ili malo zanimiva za Istrijine čitatelje. Govori o napredku Opatlje i Voloskoga i želi njim čim veći napredak iz ljubavi koju njemu i njegovoj obitelji pučanstvo izkazuje, ob onih koji u tih stranah sreću ližu, a takav da je i jedan »brat« iz zemlje s one strane Rieke. Nadalje o voloskih zvonicih; o privatnoj ženskoj školi koju da ustruja baron Rajer, i za koju kao da manjka novacah; o kanoniku Štrku koj da često tamo zalazi rad svojih poslovah, a i zato, da uzdrži tvrdu vjeru kod svojih sumišljenikah, koji bi htjeo opet bit izabran, al koji će dobro razviditi sve okolnosti da zaprieči dolsta neugodan čin uništenja izbora. Svršuje sa Lovranom: tamo da se proganja župnika sve časti vredna i sa visokih mjestah, jer neće da bude agitator za strančarske svrhe i privatne nit sijati nesloge nit narodnje mržnje, već radi bez strasti po nauku evangjelja za mir i ljubav. Tamo da je obćinsko zastupstvo jednodušno zaključilo, da se iz škole mošćeničke i brsečke posvo izključi talijanski jezik, a taj zaključak da je i neka školska oblast potvrdila. Zastupstvo da je tim pokorno bilo zapovjedi, da naime vojuje bez prestanka proti talijanskom jeziku dok se ga posve uništi. Zastupstvo da je osvjedočeno, da netreba onomu pučanstvu talijanskog jezika, da mu je dosta hrvatski, koj se po svuda govori od Adama do danas. Ono nezna da čovjek toliko više valja koliko više jezika znade. Imena zastupnikah i njihov zaključak da bi vredno zabilježiti u zlatnu knjigu na vječnu uspomenu. — Ne samo da nije zanimivo čitateljem »Istrije« što njim dopisnik iz Voloskoga piše, nego nije to nit njemu nit njim ugodno. »Istrija« donaša većinom i s najvećom nasladom dopise i članke kako se Hrvati zatiru ili kako se imaju zatirati. Toga njoj on iz Voloskoga nejavlja. Mogao ju je poštediti i prišteditи njoj skoro dva stupca koja je napunio s onim što njoj je malo ili nimalo ugodno. On možda i želi napredak Opatlje i Voloskoga, al i to samo iz zahvalnosti za ljubav što ju njemu i njegovoj obitelji (!) ono pučanstvo izkazuje. Nekaže ništa o tom, da li je on ili njegova svojta iz Poreča štogod za napredak onih stranah učinila. Već tim kaže, da nije ništa, kao što u istini nit nije. A njegova svojta bi bila morala, bila je i jest u dužnosti. Od sreću ližućih došao je i jedan Hrvat s one strane Rieke. Zgražajte se ljudi. Taj je dopisniku na zubu. Svi drugi najviše Njemci, dobro su mu došli. Mi poznamo ljudih koji su došli izprsk Učke sreću iskati u one strane, i koji si služe svakdanji hljebac u njih. Takov jedan je najbrže i gospodin dopisnik »Istrijin«, za to od vlade nepladen. Što o voloskih zvonicih i o ženskoj školi govori, bit će iz »ljubavi« do gosp. župnika Voloskoga i do škole, proti kojoj njegovi jednomišljenici zubmi i noktmi rade. Gospodinu kanoniku Štrku netreba hodit u one strane, da uzdrži čvrstu vjeru kod svojih jednomišljenikah. Njegov jednomišljenik je sav tamošnji narod, izuzam pešćicu dopisnikovih prijateljah. Ili njega ili drugoga Hrvata izabrat će opet u sabor, a dopisniku za stalno neće biti žao ako toga Hrvata saborska većina zabaci, išćuć dlaku u jaju. Još najljepši je završetak o Lovranu. Župnik lovranski da je sve časti vredan, posle svega onoga što mu se je u javnosti reklo, a on na sve šutio! Njega da proganjaju i sa visokih mjestah, a on je još uvjek u Lovranu, dočim se je »prognalo« kapelana a njegovo »prognanje« sa klikltanjem u »Istriji« pozdravilo! On da neće bit agitator u stranačke svrhe nit za privatne probitke, a ono se nešto govori o privatnih svezah izmed njega i najvećega agitatora talijanaša u Lovranu, a ono se znade, da je lovranski župnik uz g. Jurja Cupara bio najveći, najžešći, najbleskniji agitator proti svom bivšem prijatelju, najbližemu susjedu župniku na Veprincu Vinku Zamiću, kao kandidatu hrvatske stranke za gradove kotara voloskoga! On da neće sijati nesloge nit narodnje mržnje, on da radi u duhu evangjelskom za mir i ljubav, a zna se da je radio svimi silami *proti* većini svojih župljanah kod izbora pokrajinskoga zastupnika, da je radio za talijansku školu u Lovranu te tim jednodušnom zaključku obćinskoga zastupstva! Raditi dakle *proti* volji puka, u kojem i od kojega živi, to neznači gospodinu dopisniku sijati neslogu i narodnju mržnju, to je njemu evangjeoski nauk. to njemu znači raditi za mir i ljubavi Tim je najbolje označena evangjeoska nauka, mir i ljubav, koju od nekoga vremena propovjeda teta »Istrija« i njezini patroni. Njim je evangjeoska nauka talijanstvo! I koji na tu nauku neprisiže i prema njoj neradi, taj je agitator, taj radi u stranačke i privatne svrhe, taj sije neslogu i narodnju mržnju. Da nije u onih stranah g. župnika Dragovine, da nije gospodina dopisnika i još nekolicine, zavladao bi mir i sloga i ljubav. Oni su jedini koji siju nemir i neslogu i mržnju. Zastupstvo lovransko bilo je pokorno svojoj svjesti, kad je i koliko je izključilo talijanski jezik iz školah u Mošćenicah i Brseču. Što je koja školska oblast učinila, to mi neznamo; doprati u tajnosti školskih oblastih bit će dozvoljeno samo g. dopisniku Istrijinu i služi na čast predstavnikom tih oblastih. Za školu u Lovranu neveli, da bi nit zastupstvo nit koja školska oblast iz nje posve izključila talijanskoga jezika. Za zastupstvo znamo da nije (a moglo je kad bi bilo htjelo) za oblasti školske još neznamo. Zastupstvo je odlučilo da se talijanski jezik podučaje kao predmet, a tim nije pokazalo nikakvoga bojovnoga duha proti talijanskomu jeziku, tim je dapače činom pokazalo ono što riečmi hoće da pokaže dopisnik, da je najme korisno više jezikah znati. Znade li g. dopisnik jezik naroda med kojim živi i svakdanji kruh služi? Svakako onu lekciju koju je dao lovranskomu zastupstvu mogao je radje dati zastupstvom preko Učke i nekim na otocih koja su naviestila rat proti hrvatskomu jeziku, koja ga tjeraju posve i iz onih škola, koje bi imala polaziti samo hrvatska djeca. Tu lekciju bi bio mogao dati i slavnomu zemaljskomu odboru, i »Istriji« i svim njezinim. Tu lekciju bio bi mogao dati onim zastupstvom i oblastim, koje zavadjaju njemački jezik u talijanske škole za pretežno hrvatsku djecu, i to kao odgovor na prošnje roditeljah te djece, da se bar neki predmeti hrvatski podučaju. Dok i koliko se bude više tjerao i mrzio hrvatski jezik sa talijanske strane, dotle i toliko bi bilo opravdano tjeranje i mržnja talijanskoga jezika sa hrvatske strane. Toga tjeranja i mržnje nisu još pokazali zastupnici lovranski. Al nek znadu Talijani, da će ga Hrvati sve više kazati, onoliko koliko ga kažu Talijani napram hrvatskomu — sve na veću radost trećega. Hrvatski jezik ili njemu sličan govori se više po svietu nego li talijanski. Iz Talije dolazi drugamo gladnih ljudih, od drugud jih malo dolazi u Talju za službom budi kojom. O prvom se može g. dopisnik osvjedočiti kod gradnjah u Opatiji i na Voloskom; za drugo može se popitati kod onih nepristranih ljudih koji po svietu hode. — Svršujemo s dopisnikom. *Imena zastupnikah lovranskih i njihov odnosni zaključak o jeziku u školah' zaslužuju biti zabilježena u zlatnu knjigu na vječnu uspomenu* — njim u slavu a na strah dopisniku i njegovoj kliki! Živilo svjestno zastupstvo lovransko! Živilo sljedeće!

DOPISI.

Gračišće, 24. febrara 1884.

U 11. broju »L' Istria« načerčkao je neki H., sjegurno Hulja il Hrdjaković —, o našem učitelju svakojakih lažih s plemenitom namjerom, da ga kod oblastih osumnjiči i ocrni, pa da mu se tako bogzna za što osveti.

Na čast tomu dopisniku možemo izjaviti, da je ono pričanje o učiteljevoj osobi od početka do konca priesna laž. Mi izazivljemo ovime svakoga Gračišćana, pjevača il nepjevača koga je naš učitelj u dan slavnosti sv. Blaža snubio da s Lindarskimi pjevači poveća urnebes (!) u nekoj krčmi, neka to javno očituje. Mislimo, da će to tim pripravnije učiniti oni, koji su imali još toliko stalne svjesti to da su mu u brk kazali, da njegovoga vina netrebaju, kad ih je tobože bogatim napitkom mitio. Za te ljude koje je bolna mašta g. H. stvorila, neznamo ništa, niti znademo, da je koga mito, niti da je tobožnji fiasco učinilo.

Ili će sam gosp. H. svoje navode podkriepiti s dokazi? Slobodno; — samo neka se čuva lži — svjedoka, jer su u laži kako se vid, noge kratke. Ako mu pod tim uvjetom za rukom podje dokazati, da se je g. učitelj ponašao onako, kako on piše, mi ćemo mu u znak našega priznanja i udivljenja okloniti veliko zlatno pero, koje ćemo nakar iz vječnog Rima za njega naručiti.

Medjutim neka misaoni ljudi sude, da li je taj delija više smješan il bezobrazan. Priznajemo, da je dosta drzovit i podal, Nu moglo bi i to biti, da mu u glavi nije sve u redu.

Ostale smješnosti i bulažnjenja, kojimi se djeca zabavljati mogu, mimoilazimo mukom. Ni u buduće nećemo se obazirati na potvore od ljudih, koji se skrivaju pod jednim H., nego držat ćemo se one stare: »sjajni mjesec ište nehaje, što nanj pseto laje«.

Kastav, 24. veljače 1884.

Evo me dična »Sloge«, da te izvjestim o zabavi ove »čitaonice« dne 20. o. mj.

Isti dan priredila zabavu i lindarska »čitaonica«, na koju pozva i svoju kastavsku drugu. Nemogući glavom prisustvovat zabavi dičnili Lindaracah, smatrao si je naš odbor svetom dužnošću, da putem munjonosne žice pozdravi vrle Lindarce. Braća braći ljubo odzdraviše. Obćinstvu se pročitalo telegram iz Lindara, a dvoranom zaori gromki pljesak ruku i veseli uzklici: Živili Lindarci! Živila njihova čitaonica! Živio predsjednik Inocenc Fabris.

Kastav i Lindar dva su hrvatska zrna, za koja su svi tadjinski zubovi prekrhki!

Ali vratimo se k zabavi.

Sa predstavom »*Kumovanje*« bilo obćinstvo posve zadovoljno, što nam svjedoči burno povladjivanje na koncu.

Duet »*dalmatinski šajkaš*«, koj dva mlada učitelja D. i Š. vrlo skladno odpjevaše, izazvao je burno povladjivanje.

I darovi tombole bijahu birani.

Po staroj navali započe ples sa živahnim »*hrvatskim*«. Hitri ples izmjenjivao veselu pjesmu, te tako zabavljajuć se »sve u šestnaest« dočekasmo rujne zore i biela dana.

Ala veselo, još jedan *hrvatski*, da se razstanemo!

Zahvaliv se prisutnim, osobito odaljenijim gostovom iz Voloskog, Veprinca, Paza, Trsta, Rieke, Šapjana, Grobnika, podjosmo tko na »počište«, a tko na zrak, da si razhladi uzgrijanu glavu.

---

moradoše se podvrći mnogi od oficirah, kadetah i izvjestiteljah; mornare je osobito štedio. Znao je naime, da je mornar siromah.

Medjutim pripravilo se svakovrstna drvena posudja na palubi, a to sve napunilo morem. Povrh ruba širokoga čabra, bude postavljena malena i uzahna daščica.

Novokršćenik morao je zasjesti na daščicu. Brijač stade ga svojom grdnom britvom po bradi gladiti, a Neptun morem polievati.

Najednom iztrgne neka morska božica (Najada) izpod pogana daščicu a moj ti goso ode gore kopiti u čabar. Dogodilo se to mnogim drugim nu prefrigani bogo, znao što radi. Namazao je osobito one oficire, od kojih nije očekivao velikog dankа, ostale samo strašio. Danak sastojao je od finih cigarah i duhana, vina i pive, sapuna, kave, čaja itd. Mogao je biti poštedjen od nezgrapne britve i nemile pomasti samo onaj, koji se je pravodobno dankom odkupio.

Najednom poče sa svih stranah, s jarbolah, odozdo, s desna i s lieva velikom silom frcati voda iz štrcaljkah, a mornari pograbiv napunjene siće, kable, kace, udri svom silom s vodom u onoga, tko je bliži pri ruci.

Nitko neostade suh, a sam komandant morade bježati, nemogav podnesti takva bombardiranja. Za ovo vrieme brundala je glasba iz svojih polivenih glasbovihah neki smušeni i tupi »potpourri«.

Kad se nabralo dovoljno desetine, bude porazdielјena medju mornare; glavni dio dobio naravski, Neptun.

Kršćenje potraja od 2. do 4. ure.

Kormilar odbije u zvono, četiri sata. Zapovjednik dade znak; ladjar zafiuče, sazove momčad u red. Glasba odigra koračnicu, pa carsku himnu i tako prodje blagdan drugog kršćenja.

Preobukosmo se u suho, a za 10 časovah nije se nitl poznalo da se je toliko vode razbacalo po brodu. Troplčko sunce brzo sve posušilo. Redoviti poslovi nastupe na brodu.

Sada sam bio zadovoljan, znajuć da sam kršćen po drugi put, nu taj put od samoga boga Neptuna. Napomenuti mi je da obavi ovakovo ekvatorijalno kršćenje svaki brod koji prvi put ekvator predje, isto sam ták kašnje saznao, kad sam ga još triputa prešao u indijskom oceanu, i uzalud očekivao kršćenje. Nije bo svakog petka Božić!

Čisti dohodak zabave iznaša do 24 fr., koji će se uloži za predstojeći trošak čitaonice.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 27. febrara 1884.

Na temelju iznimnoga stanja za Beč i okolicu, izagnala je bečka policija do 250 domaćih i tudjih pogibeljnih osobah. Poznati velikonjemac i zastupnik Schönerer predlagao je u carevinskom vieću, da se dopita državna podpora obiteljim izagnanikah, nu predlog pade, pošto je grof Taaffe proti njemu govorio.

Ministar za trgovinu predložio je zastupničkoj kući trgovački ugovor izmedju Austro-Ugarske i Francezke, koga je kuća odmah u razpravu uzela kano prešan predmet i napokon odobrila.

Nadalje je zaključeno, da se razpravi i zakonski predlog o nabavi željeznicah: Fran-Josipove, Rudolfove i Voralberžke od strane države. Predlog taj bijaše primljen i tim su postale te željeznice državnimi.

Gornja ili gospodska bečka kuća odobrila je iznimne mjere prihvaćene u zastupničkoj kući.

Ugarski sabor odobrio je takodjer trgovački ugovor izmedju Austro-Ugarske i Francozke.

Nekoji njemački listovi tvrde, da će se do mala kruniti cesar Fran-Josip za kralja českoga, a to izvode iz posljednjega govora vodje českoga naroda dra. Riegera, u kojem je iztaknuo značaj českoga kraljevine.

Obie hrvatske opozicije dogovaraju se, kako bi se u jednu stopile, da njim bude rad uspješniji a najpače, kako da se vladaju prigodom budućih saborskih izborah.

Jaz izmedju Hrvatsko i Ugarske postaje danomice sve to širji, te nemina nade, da će doći brzo medju njimi do prijatoljskog sporazumka. Madjari snuju za g. 1885. zemaljsku izložbu u Pešti. Na izložbu pozvali su takodjer savoznike Hrvate, nu zagrebačka trgovačka komora odluči, da neće nipošto sudjelovati kod to izložbe, već da će nastojati, da se g. 1888 priredi posebna izložba za Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju, da se takovom samostalnom izložbom poda svietu jasan dokaz napredka hrvatskoga naroda.

Kraljevina Srbija imade novo ministarsvo. Predsjednik i ministar vanjskih posalah je Garašanin; nutarnjih posalah, Novaković; bogoštovja Kujundžić; pravosudja, Marinković; financijah, Pavlović; rata, pukovnik Petrović; gradjevinah, Protić i narodnoga gospodarstva, Gudović. Srbska vlada kani sada preustrojiti i povećati narodnu vojsku.

Knezu Bismarku pošlo je za rukom pritegnuti k Njemačkoj Rusiju te pišu sada njegove novine, da postoji medju timi državami uzko prijateljstvo. Još nedavno imala je jedna i druga država na prusko-ruskih granicah mnogo vojske, a ta je u novije vrieme sa granicah natrag povučena. U Berlinu imenovan je ruskim poslanikom prijatelj Bismarku knez Orlov.

Talijanske novine dvoje, da li se ima pripisati zgodi u Montaltu značaj pokušaja umorstva na talijanskog kralja. Ministar Genola izjavi u zastupničkoj komori, da staklenka, koja bijaše bačena na jednoga talijanskoga vojnika nije takova, da bi mogla željeznički vlak, u kojem se kralj vozio oštetiti.

Francezkoj vladi djelaju još uvjek tristo neprilikah radnici bez radnje. Sva njezina nastojanja da uredi goruće radničko pitanje, ostala su do sada bez uspjeha.

Englezka vlada zapliće se u Egiptu sve to većma u novo neprilike. Dne 24. t. m. imale su englezke čete, sakupljene na brzu ruku u Alexandriji, Kairu, Adenu i Malti krenuti pod generalom Grahamom iz Trinkitata na crvenom moru, da oslobode egipatsku posadu u Tokaru, nu tri dana prije toga pao je Tokar u ruke ustašah. Sada bi mogao krivi prorok navaliti i na same englezke čete, pošto je bio jur prije ponosno odbio miroljubivu ponudu englezkoga admirala Hevetta. Englezke novine zahtjevaju, da general Graham bezodvlačno navali na ustaše. Ustanak se širi na sve strane.

Lihvarom.

Lihvari, Lihvari,
Gusenice kužne,
Što ste učinili
Od Istre nam tužne?

Pod divotom groždja
Trsje se polama,
Iz njega se ciedi
Medovina sama.

Pšenica se bieli
Kano sinje more,
Gdje se tekar plugom
Crnica zaore.

Stada muču, bleje
Od zore do mraka
Po zelen-livadah
Istarskog seljaka.

Kako dakle biva,
Da baš seljak strada,
Gol i nag da uvjek
Pogiba od glada?

Tomu nije kriva
Povodnja ni suša,
Neg vaša, Lihvari,
Bez savjesti duša!

Različite viesti.

Imenovanje. Njegovo Veličanstvo imenovalo je c. k. savjetnika prizivnoga suda, gosp. *Josipa Zenkovich-a*, predsednikom trgovačko - mjenbenoga i ujedno podprodajnikom zemaljskoga sudišta u Trstu.

U »**Edinosti**« čitamo: Pošto ovdašnje poštarsko ravnateljstvo zahtjeva kod natječaja službah za poštarkke činovnike samo poznavanje talijanskog jezika, to se je gosp. Nabergoj, zastupnik potužio ministru trgovine, koji mu odgovori, da će shodna odrediti, da se odsele nebude zahtjevalo poznavanje jedino talijanskog jezika, već *zemaljskih jezikah*. S tom odredbom se još nešto drugoga preprieči.

Porečko-puljski biskup. Ovaj predmet je od tolike po naš narod važnosti, da priobćimo rado svaku viest koja se o njem pronese.

Tršćanski njemački list »Triester Zeitung« donaša u 47. br. u prevodu memorandum tal. političkog družtva u Pazinu i našeg pol. družtva »Edinosti«. Na koncu kaže doslovce: »Kako doznajemo iz najbc.jeg vriela, je tim (naime usljed podneska tih memorandumah) imenovanje — koje jur predstojalo, — profesora u. goričkom centralnom sjemeništu, Ivana Flappa za biskupa u Poreču — Pulju otegnuto ako ne posve dvojbenim postalo. Profesora Flappa preporučiše najtoplije biskupi Dr. Zorn u Gorici i Dr. Glavina u Trstu i napokon zemaljski kapetan za Goricu-Gradišku, grof Coroni-Cronberg.« Toliko Trlesterica. Mi primjećujemo sledeće: Što se tiče preporuke biskupa Zorna i grofa Coroninia, malo nas za to glava boli, jer oni nam ne mogu željeti dobra i vriedna nadpastira, pošto nisu naše gore list. Njim je do toga stalo, da namietnu na poreču biskupsku stolicu svoga čovjeka, pa bilo on zato sposoban ili ne, bilo to većini vjernikah po volji ili ne. Glede presvj. biskupa Glavine, nemožemo *nikako* vjerovati, da je on preporučilo vis. vladi svećenika koji je našoj pokrajini posvema tudji, koj ne pozna zemlje, naroda niti njegova jezika. Presvj. biskug Glavina osvjedočio se sam koli je mučan posao voditi vjernike porečko puljske biskupije pravim putem, prem je domaći sin, pozna točno narod i oba zemaljska jezika.

Opet velimo, da je nemoguće, da je biskup Glavina, koga je odhranila slavjanska majka preporučio za onu stolicu svećenika, koji je tamošnjim odnošajem posvema tudji, te koji nebi mogao uz najbolju volju, vršiti sdušno svojega visokoga zvanja jer nebi razumio većine vjernikah niti ona njega.

Bilo kako mu drago, došao u Poreč za biskupa Petar Ili Pavao, mi ćemo — kao što nam to dužnost nalaže — odrešito od njega zahtjevati, da bude jednako pravedan napram obim narodnostim, da štuje i cieni naše svetinje istom mjerom ka i one naših suzemljakah. Ne bude li se toga držao, tad mu prorićemo, da ćemo u buduće u interesu našega naroda i njegove vjere, bezobzirno postupati.

Curia Episcopalis, glasilo tršćanske biskupije donaša u posljednjem broju dva razpisa natječaja na štipendije, pok. Dobrile i jedne državne štipendije za Istru. Razpis taj donesli smo mi već u 4. broju, te se nebi na to dalje osvrtali, da nas se nije nemilo dojmilo što list biskupije po većini hrvatske i slovenske priobćuje razpis jedan samo u njemačkom drugi u njemačkom i talijanskom jeziku. Istina, to su oglasi c. kr. namjestničtva. Al ako se ono neobazire na većinu pripadnikah biskupije, nebi se imala biskupska oblast na to obazirati. Ili zar da nas niti crkvene oblasti nepripoznavaju? Zar nismo mi sinovi crkve, koja nepoznaje razlike izmedju jednoga naroda i drugoga, već svim narodom jednakom mjerom mjeri? Biskupski list nije valjda služheni list c. kr. namjestničtva, da bi morao samo ono i onako tiskati, kako mu ovo naloži! Da se ustaneš veliki pokojnike Jurju! Pa da vidiš, da se oglasi Tvojih štipendijah nit ne oglasuju u jeziku onih za koje si ih ustanovio! Pa i u listu izdavanu za veliku većinu Hrvatah i Slovenacah svećenikah biskupije! U istom broju ročenoga lista je izvješće milodarah za biskupijski konvikt tiskano samo talijanskim jezikom. Kao da je samo za Talijane, kao da su samo Talijani te milodare darovali, a ono vidimo, da su to milodari svećenikah iskoro samih Hrvatah i Slovenacah, vjernikah iz skoro samih hrvatskih i slovenskih župah, članovah svete obitelji iz većine hrvatskih i slovenskih mjestah, crkavah skoro samo hrvatskih i slovenskih. Pri takovih činjenicah mi već nemožemo šutiti.

Bužećani pozor! U našem listu već se je često, u raznih prilikah pisalo o vašoj občinskoj upravi. Netreba, da to još oputujemo. Netreba, jer vi znate, kako se je za vas radilo i neradilo, kako ste u svakom obziru zapušćeni, kako su računi uredjeni, kako vašu dobra upravljana, kako se je za uje poreze plaćalo. Već je nekoliko mjeseah proteklo, što bi se bili imali obaviti občinski izbori. Vi ste se i tužili na to. Razne oblasti zapustile su u tom obziru svoju dužnost. Napokon izbori su ipak na vratih. Izborne listine su gotove. Mi smo sigurni, da ste u tom obziru već dosad svoju dužnost učinili, to jest nastojali, da budete unešeni u listine svi, koji imate pravo da budete unešeni. Naskoro bit će te listine izložene. Još je vrieme da se popravi što se je zlu učinilo, da se izvrši, što se je zanemarilo. Progledajte pomnjivo te listine. Ako niste koji u nje unešeni, nastojte da budete. Ako nosite bremena, zašto nebi i prava uživali! Ako poreze plaćate, zašto nebi svoje izborno pravo vršili! Zašto nebi izabirali zastupstva, koje ima upravljati s vašimi občinskimi stvarmi! Ono će upravljati u vaše ime. Ono će biti pred zakonom smatramo kao zastupstvo vašom voljom izabrano. Što i kako bude ono radilo, kao da radite vi sami. Sad je doba, da si prostrete postelju na kojoj ćete spavati tri i više godinah. Ako sad netražite svoje pravo izbora, ako sad ne vršite toga svoga prava, uzalud vam kasnije, kroz tri i više godinah, sav trud, uzalud svaka pritužba. Morali bi šutiti i trpiti radi svoga nemara. — *Dakle, ako niste unešeni u listine imajuć pravo, nastojte da budete.* Ne marite da jedan dan za to upotrebite. Neće bit izgubljen. Mnogo više bi vam mogao koristiti, nego onaj forint, dva vrednosti koji bi inače zaslužili. Tu ide za dobro koji bi inače zaslužili. Tu ide za dobro občine; občinu sačinjavate vi; ide dakle za dobro vas svakoga. Naučenji učite i uputjujte manje učene!

Milosrdni liečnik. Ako je itko a to je zaisto liečnik dužan obavljati svoje zvanje sdušno, točno i požrtvovno. Od njega bo ovisi često život bolestnikah pa nepoduzme li bezodvlačno sva sredstva, život sačuva, griješ težko proti čovječanstvu. Kako shvaćaju nekoji od naših protivničkih liečnikah u Istri svoju zadaću, govori jasno sledeći primjer, dogodivši se nedavno u Medulinu kraj Pula. Dne 24. t. m. posla P. M. iz Medulina u Pulu po liečnika jer mu djeca težko obolila. Gospodin Dr. Sprocani iz Pula dodje na poziv u Medulin. Pošto je učinio svoju dužnost u kući bolestnikah, krene prama svojoj kući, da se povrati u Pulu. Budući pako da je kći M. K. istodobno bolovala, podje isti na trg te dočeka tuj g. liečnika i pozove ga, da mu za plaću posjeti bolestnu kćerku. Istu molbu opetovali su i drugi Medulinci koji imadu pokojeg člana obitelji bolestna, nu g. liečnik odgovarao je svim: »*non ho tempo, non ho tempo*« (nije mi lazno) i ostavio Medulin a da ne obadje dotičnih bolestnikah, te su morali seljaci drugi dan u Pulu po drugoga liečnika. Naš Medulin je veliko hrvatsko selo a to je našim Talijanašem trn u oku pa nas oni — bili to učeni ili prostaci — jednako mrkim okom gledaju. G. liečniku hvalimo na usluženosti i čovječnosti, koju može samo »djedovska kultura« roditi.

Ples tršćanskoga »Sokola.« Žaisto se nemože potužiti nijedan prijatelj pokladnih zabavah u Trstu, da se nije imao u ovo vrieme gdje zabaviti. Medju timi zabavami zauzimiju jedno od prednjih mjestah naše slavenske zabave. Natjecala se sva slavenska družtva u Trstu, kako da članovi ugodnije sprovedu pokladne večeri.

Plesove čitaonice pohvalili su isti protivnički nam listovi u Trstu. Za čitaonicom nezaostaše ni ostala družtva a najmanje naš »Sokol«. Jučer na večer sabrala se mnogobrojna kita odabrana obćinstva a medju njimi u velikom broju okršni sokolovi u kitnjastom odielu, u dvorani kod zelenog hriba, da završe pokladne zabave družtvenim plesom. Zabavljalo se živahno, neprisiljeno a ipak posve pristojno. Od plesovah omililo nam najvećma »*hrvatsko kolo*« plesano od gospodjicah u crnogorskoj, poljskoj, ruskoj i slovenskoj narodnoj nošnji i od sokolovah u šarenom njihovom odielu. Občinstvo bijaše tim plesom upravu uznešeno te ne prestade pljeskati, dok se »kolo« ne opetova. Nadamo se, da će se ovaj narodni ples u Trstu u slavenskih družtvih posve udomaćiti te iztisnuti slične tudje plesove.

Osim domaćih prijateljah »Sokola« posjetili su ples takodjer crnogorski sokolovi na čelu njim vojvoda Maše Vrbica sa sinom, brigadir Matanović, brodovlastnik Mihailović i nekoji drugi. Mile naše goste iznenadila je sokolska zabava, napose narodno kolo, te ostaviše dvoranu, davno iza poi noći, veseli i zadovoljni, što su daleko od domovine, sproveli tako ugodnu i liepu večer.

Svaka čast odboru »Sokola« na toli liepu uspjehu!

Jedno budi ovdje rečeno bez svake zamjere. Želili bismo naime, da se bar kod sokolovih zabavah više njeguje hrvatski ili slovenski jezik, jer su upravo sokolska družtva, gdjegod postoje, najrodoljubnija i najbudnija družtva pa nesmi niti kod nas inače biti. Napokom, rado bismo bili vi ljeti i gospodu predstojnike odbora u krasnom družtvenom odielu koje je izvanjsko obilježje svakog člana, tim većma prvakah družtva.

Poklade ili mesopust u Trstu zuale su se sprovesti pred nekoliko godinah na sjajan način. Iz raznih stranah dohadjahu stranci, da se naužiju veselosti i živahnoga karnevala, koji se je ov. osobito posljednjih ovih danah mogao uzporediti s onim u Veneciji i Nizzi. Nu sada ostadoše samo ostanci, a karneval sam polagano izumire. Prolaze još doduše svakoga poslje podne u trih posljednjih dnevih kočije glavnom tršćanskom ulicom »Corso«, al svake godine jih je manje. Cvieće, koje se u prijašnje vrieme odasvud sipalo, sve bliva redje a krabuljah (maskerah) i s ovimi spojenih lakrdijah mogao bi na prste izbrojiti. Iztaknuti nam je malenu četicu na crnogorsku odjevenu, koja je svirajuć gradom prolazila.

Za pučanstvo obdržavaju se plesovi u raznih kazalištih, kamo dolaze i krabuljje. Ovi su plesovi uz plaćenu ulazninu svim pristupni. Vriedno je spomenuti sjajni ples na pokladni ponedeljak u kazalištu »Politeama.« Kazalište u svih kutevih ukrašeno raznolikim cviećem i eksotičnimi biljinami prima te večeri u svoj prostorije na hiljadu posjetnikah, koji se više razgovaraju i šale nego li pleše, jer nema prostora radi prevelikoga broja ljudih. Ova večer sjeća čovjeka, da se nalazi u pokladno doba u Trstu.

Tršćanski Talijani nemaju u privatnom životu središta, gdje bi se mogli zabavljati, jer nemaju družtva, gdje bi se sdružili mogao holji dio pučanstva. Niemci imaju svoj »Stillerverein«, koji je mnogo položen od Talijanah i drugih.

Slovenci i Hrvati imaju svoju čitaonicu, dočim Srbi nemaju nikakva družtva. Spomenuti nam je još Tršćanski Sokol, koji se liepo razvija. Ovo je prvo družtvo u Trstu, koje je uvelo u svoje zabavne večeri krasni naš ples »Kolo«. Nadat se je, da će se na godinu i čitaonica prihvatiti »Kola«, koje već nebi nikad imalo izostati.

Pomorske viesti.

Imenovanje u mornarici. Pomorskimi kapetani duge plovitbe imenovani su sliedeći pomorski častnici: D'Ancona Stanko iz Rieke. Dobrilović Ivan iz Maloga-Lošinja i Randić Ljudevit iz Oprica.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 19. veljače. Bosana, Tomanović iz Odesse. Nuovo Ciriaco, Tomanović iz Lauriona. Imp. Fr. Gius. I. Premuda iz New-Jorka. Tea. Naccari iz Catacolo. Anna Bušanić iz Cardiffa. Formica, Pajkurić iz Calamote. 20. Nuova Anna, Vulović iz Limassola. Retta, Favrić iz Rettima. 23. Alfa, Nikolić iz Maratonisa.

Rieku 18. veljače. Aquila, Tičac iz Riposta. Jokal, Goltardi iz Glasgowa.

Cardiff 14. veljače. Deseti Dubrovački, Marinović iz Havre. Dio fili, Zach Londre.

Lisbonu 11. veljače. Nemirna, Tomić iz New-Jorka. 21. Tilde, Colazio iz New-Jorka.

Trapani 7. veljače. Superbo, Matković iz Mljetaka.

Batavia 12. siečnja. Fiume E., Volčić iz New-Jorka.

Cette 15. veljače. Else, Gerbac iz Rieke.

Waterford 14. veljače. Rachel, Geršković iz Philippeville.

Buenos-Ayres 9. siečnja. Regolo, Randić iz Marsilje.

Leith 17. veljače. Adria, Pascoletto.

Bordeaux 18. veljače. Stefanie, Randić.

Marsilju 18. veljače. Clita, Lugina iz Acri.

Barcelonu 17. veljače. Catina, Valentin iz Senja.

St. Thomas 26. siečnja. Metta, Stengher iz Montevideo.

New-Orleans 6. veljače. Dalmazia, Vidović da Barbadocs. Arciduca Rodolfo, Martinolić. Londre.

Savannah 7. veljače. Orion Stuparić iz Avane. Euro, Premuda iz Montevideo.

Pensakolu 5. veljače. Triade Tarabocchia, Tarabocchia iz Hulla. 23. Olga T, Tomašić iz Montevideo.

Paleram 22. veljače. Tartaro, Pezelj iz Rieke.

Holyhead 18. veljače. Solerte, Corsano iz Liverpoola.

Boston 4. veljače. Triton, Raimondi iz Genova. *Odjedrili iz*:

Rieke 16. veljače. Zora, Pigasi za Kotor. 21. Drago G., Stefić za Marsilju. Mali Ivo, Sillć za Vis. Društvo, Ljubić za Kotor.

Marsilje 16. veljače. Caterina Strik za Carigrad. 17. Carla, Bakarčić za Martinsku.

Cagliari 14. veljače. Volunteer, Marinto, za Bar.

Dunkerque 15. veljače. Noè, Gabella za Kardiff. Grobnik, Stipanović za N. Castle.

Tarragone 12. veljače. Viganj. Lazzarović za N. Jork.

Savone 16. veljače. Nada, Medanić za Rieku.

Trapani 14. veljače. Ezio, Premuda za New-Jork.

Gibraltara 20. veljače. Szapary, Jeletić za Rouen.

Cardiffa 15. veljače. Slavia, Kamenarović za B Ayres. Sofia B., Merčić za Montevideo. 18. velj. Padre Stefano za Trst.

Havre 15. veljače. Margarita, Ragusin za Cardiff.

Delaware 7. veljače. Sloboda, Jelalla za New Jork.

Port-Eadsa 4. veljače. Sansone, Capponi za Genovu.

Odpremljeni u:

Trstu 21. veljače. Millica, Trojanović za Batum. 22. Tacito Stangher za Batum. Figlia Penelope, Niketlć za Patras.

Genavi 15. veljače. Trappano, Nerčić za Trapani.

Pensakoli 7. veljače. Deveti dubrovački, Jašić za Liverpool.

NEUKU NAUKA.

Dalmatinsko ulje. Kako piše »Nar. Liste izveli su ove godine iz Zadra talijanski parobrodi 15.000 barilah ulja, kupjena po zadarskih otocih. Poznata čistionica u Luki u Italiji nabavila je sve to ulje, koje da je najprikladnije za rafiniranje. I ovo će se ulje proturat u sviet kano fino *lučko* ulje; tim domaćim blagom bogati se tudjinac pošto neznamo sami upotriebiti domaće proizvode kako bi valjalo. Tomu je krivo nehajstvo naroda i nemar mjerodajnih krugovah.

Lutrijski brojevi.

Od 23. febrara:

Beč	90	64	12	57	6
Grac	47	24	8	76	53
Temešvar	41	67	11	73	7
Innsbruck	59	22	82	55	8

dne 27. febrara:

Brno	60	4	6	56	83

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94 —115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—28.50.

Ulje obično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—50. Talijansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 11·25 u barilah; f. 12 50—13 u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, engleska f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 83—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—5 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnaci* f. 37.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gračak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo traženu. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75 —115. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* živija tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.50—11. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·2. *Zob* madjarska f. 8— —. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska borsa: dne 27. Februara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.60 isti u srebru f. 80.60—.—; isti u zlatu f.101—5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 300.10; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.93; c. k. cekini f. 5.68; državne marke for. 59.30—.— Francezke for. 48.20

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Nepogrješivo!

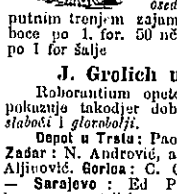

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanja kose, peruti i osedjenja.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Depot u Trstu: Paolo Rocca, apot.— **Zadar:** N. Andrović, apot. — **Solješ:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arazim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 85 novčića. — *Bouquet duSerail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kno dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrlepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvorono može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

FRANJO DUKIĆ

trgovac

Kastav u Istri.

Preporuča p. n. občinstvu u mjestu i okolici svoj novootvoreni dućan

jestiva i drugih potrebščinah

uz vrlo jeftine ciene.

U istom dućanu dobije se **„Naša Sloga" 5** n. broj.

Prosta i fina roba!

PETAR SKAREL

Vrlo ciene!

krojač u **Sv. Matoju** kod **Kastva** preporuča P. n. občinstvu u okolici svoju prodaju muške robe na metar i ušivenu.

Odjeća iz crnog tuskina . . . . 23 for. — nvć.
Odjeća iz štofe . 13-23 « — «
Hlače iz modrega platna . . . 1 « 50 «

Osim toga ima robe svake vrsti. Ako odjeća nestoji dobro, prima ju natrag bez prigovora.

Vrlo ciene!

Prosta i fina roba!

Prosta i fina roba u dobru cienu.

Ciena, da se nije bojati konkurencije!

Svoji k svojim!

Krojačija

nasliednikah pok. Ljudevita

JELUŠIĆA,

obstojeća već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu djelo **muške robe po najnovijem kroju.** Naručbe primaju se i izvana i obavljaju točno po naznačenoj mjeri poštom.

Uz civilnu odjeću radi se i **uniforma.**

Roba dobavlja se iz moravskih tvornicah i zaračuna u cienu, koju ista tvornica računa.

Prodaju se **ljubljanske jakete za djecu i odrasle,** jeftinije nego ih prodaje sam Ljubljančan na sajmovih.

Muštre daju se svako doba na ogled.

Naručbe prima upravitelj

K. Jelušić.

Prodaju se i norijo hrvatske knjige.

Podružnica c. kr. povl. austrijskog vjeresijskog (kredit) zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu.

NOVCI ZA ČKAMAĆENJE

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%

u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

OKRUŽNI ODJEL

u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE

za Beč. Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA i PRODAJA

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ¼% provizije.

PREDUJAM

na varrante, uviseti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

Trgovina finih jestvinah

Antuna Paparotti

u Trstu

šalje uz poštarsko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i bez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinah, konservah, finih domaćih i tudjih kano i prave šljivovice hrvatske. — Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lijek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlično najbolji lijek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuju množina zahvalnicah. Traži se samo *sviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; t. staklenica 50 nč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, lekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ejetim se na **Vaš dr. Malića kostoboljni lijek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolnji sviet** kano izvrstan lijek te ga svakomu bolestniku u slično bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,

posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnijih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč, Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitate, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Broj 10. U Trstu 6. marča 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše : »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Spomenica

pol. družtva »Edinosti« upravljena na carevinsko vieće, radi željeznice, koja bi spojila iztočnu Istru sa državnom željezničkom prugom Divača–Pul.

Visoka zastupničkа kućo!

Visoki zemaljski sabor Istre poprimio je u svojoj sjednici od dne 27. augusta 1883. predlog, da se podnese visokoj carskoj vladi spomenica radi željozničke pruge, koja bi spojila istarsku državnu željeznicu *Divača–Pul* sa prugom južne željeznice Sv. *Petar–Rieka*. Iz dotičnoga predloga i razjašnjenja proizlazi, da se želi takovu prugu, koja bi spojila, tunelom izpod Učke, postaju južne željeznice *Matulje–Opatija* sa postajom Lupoglav, na državnoj željeznici *Divača–Pul*.

Političko družtvo «E d i n o s t» vruće želi, da se uvede bolja sveza izmedju gradovah *Pul–Trst–Rieka*, nu smatra si ujedno svojom dužnosti, podignuti svoj glas u interesu državo i pučanstva Istre, proti namišljenoj svezi *Matulje–Lupoglav* te preporučiti druge pruge, koje imadu više prednostnih i odgovaraju bolje svrhi.

Svakako je neobhodno potrebita željeznička sveza izmedju zapadnog diela Istre i njezinimi sjevero-zapadnimi stranami.

Visoki gorski lanac *Učka–Šiva–Planik* otežčava neizmjerno svakdanji promet izmedju obih dielovah pokrajine Istre. Iztočna Istra zaostaje mnogo za zapadnimi stranami, kojimi prolazi u cieloj duljini pokrajine, državna željeznica *Divača–Pul*, dočim neimadu odatle nikakve koristi sudbeni kotari : *Podgrad, Volosko, Lošinj, Cres, Krk, Labin* i dobar dio pazinskog sudbenoga kotara.

Pripomenuti valja jošte, da se je do sada posvema zanemarilo iztočnu Istru sa romantičnim dielom Učke, na podnožju koje se nalazi krasno i zdravo mjestance *Opatija*.

Spojiti zapadnu i iztočnu Istru, znači ujedno gradove Pul i Rieku najkraćom crtom približiti, ili drugimi riečini: austrijsku vojničku luku sa Hrvatskom i Ugarskom najuspješnijom svezom spojiti, i ujedno pri ruci imati, čim nastane potreba, vojničtvo, hranu i svakojake vojničke sprave.

Kod namišljeno željezničke sveze u Istri, imalo bi se osobito paziti na sledeće zahtjeve:

1) *Na strategičku važnost;* 2) *trgovačku i kulturnu korist same Istre;* i 3) *na pokraćenje dosadanje pruge Trst–Sv. Petar–Rieka, dotično na zbliženje tih dvih lukah.*

Uzmo li se u obzir, da se nijo osobito zauzeo tršćanski zemaljski sabor za gore spomenuti predlog; da ne trebaju bolje spojitbe gradovi *Rieka i Trst*, jer će se izgradjenjem pruge : *Hrpelje–Trst* lahko dospjeti iz Trsta u Rieku za $3^1/_2$ sata a k tomu imadu ovi gradovi protivne trgovačke težnje, to mora družtvo »Edinost« u skupnom interesu Istre, samo dva druga glavna momenta podupirati t. j. 1) *strategičku važnost i 2) kulturne ciljeve*, koje bi se postiglo željezničkom svezom državne željeznice *Divača–Pul* sa prugom sv. *Petar Rieka*.

Sveza postaje Lupoglava (na prugi Divača–Pul) sa postajom *Matulje–Opatija* (na prugi sv. Petar–Rieka) je jedino po zračnoj crti najkraća u istinu je ona pako mnogo dulja a k tomu veoma skupocjena, jer hoće li se to postaje najkraćom crtom spojiti, tad treba pod Učkom tunel, sličan onomu izpod Montcenis prokopati, što bi značilo, odviše tražiti. —

Racionalne crte, koje se ovdje u obzir uzeti mogu jesu :

I. Crta koja bi išla sa postaje *Jurdani* (na prugi sv. Petar–Rieka) medju *Zvonečom* i *Brgudom*, preko *Žejanah* i *Munah* na *Materiju* a odavle na postaju *Hrpelje* (na državnoj željeznici Divača–Pul). Ova pruga izpoljala bi se veoma lahko pošto je k tomu tlo veoma prikladno, i razmjerno veoma jeftino, pruga veoma kratka a luke gradovah *Pul i Trst* bile bi sa riečkom lukom mnogo bolje spojene.

Iz vojničkih razlogah bila bi ova pruga svakako najsigurnija, a da se spoji *Trnovica* (mjestance u občini Kastav) u kotlini Riečine dobrom cestom sa Kastvom, tad nebi trebalo (u slučaju potrebe) vojničtvo na Rieku, već izravno sa postaje Bakar (na prugi Karlovac–Rieka) preko Riečine i Kastva na postaju Jurdani, kamo bi dospjelo u 3 sata hoda. Uprav ovom cestom (koju bi se imalo — kako je rečeno — popraviti) pošao je godine 1814. grof Nugent iz Hrvatske sa vojskom proti Francezom u Istru.

(Konac sliedi),

DOPISI.

U Tinjanu koncem veljače.

Veleštovani gospodine uredniče! Molim Vas, da izvolite uvrstiti ovo nekoliko redakah u cienjenu »Našu Slogu«.

Nemogu želji odoljeti a da ne dadem oduška čuvstvu koje gojim napram braći Lindarcem radi gostoljubivosti koju nam izkazaše prigodom zabave, koja se obdržavala dne 20. t. m. u njihovoj *»Hrvatskoj čitaonici«*.

Članove i nečlanove izvana dočekali su hrvatskom gostoljubivosti, kako no se pristoji, da brat brata susreta medju izobraženim svietom.

Na početku zabave izpjevao zbor domaćih pjevačah carevku koja se i opetovala zatim nekoliko pjesamah junačkih, koje su osobito zanimale prisutno občinstvo. Zatim su sliedile »deklamacije« koje su veoma dobro izpale. Predstava *»Narci za diplom«* dojmila se svijuh prisutnih tako, da su bili predstavljači burnim pljeskanjem pozdravljeni.

Zatim se išlo zadovoljno na večeru, koja je bila pripravna u trijuh sobah jedne privatne kuće. Veselo kolo, malne stotina osobah, prisustvovalo večeri. Kada su gostovi malo založili, ustade veleoblubljeni predsjednik »čitaonice« gosp. J. Fabris, te proshori nekoliko ganutljivih rieči i nazdravi ponajprije našem premilostivom caru, pozvav prisutno občinstvo, da ustane i uzklikne: »Živio naš cesar Franjo Josip I.«, kucajuć čašom u čašu. Na to se odpjeva carevka opetovano, zatim opet više junačkih i ljubovnih pjesamah narodnih.

Onda išlo se opet u »Čitaonicu« gdje je mladji naraštaj započeo plesnu zabavu, a starji mužkarci zabavljali se u posebnoj sobi igrom i prijateljskim razgovorom.

U istinu moram reći, da sam bio tako zadovoljan kao nikada, videći gdje se brat sa bratom grli i ljubi, i da vlada u svem najbolji red. Medju pojedinimi plesovi čulo se milozvučne glasove Lindarskih krasoticah, vodeć jedna drugu izpod ruke u kolu po dvorani i pjevajuć narodne vesele pjesmice.

Vriedno je spomenuti i pohvaliti sve bez razlike, muževe i mladiće, obzirnu gospoje i milokrvne djevojke, vema tu uljudnosti, ugladjenosti i ljepote, napram svakom domaćih ilimo li ju stovah. Slava jim! Ugledobra. S[illegible] braća Istre u čestite brat[illegible] na pet [illegible] i oni jednom bratski za lot sob[illegible] bratsko narodno kolo, k[illegible] vatam, prietnjam i strahu protivnikah i prieličeljah p[illegible] predka. [illegible]rovaše

Živili složni Lindarci! [illegible]nost«
Živila bratska sloga! [illegible]za-

———

PODLISTAK.

Mesopustna crtica.

Ča se ono na gorici bili?
Je li ono iz planine vila,
Il je ono mila ljuba moja?
Nit je ono iz planine vila,
Nit je ono mila ljuba moja!

Već je ono . . . . . .

Tako zapjevah spaziv na zidu jedne kuće u našem selu nešto biela, neobična, poput nekakvog oglasa. Nekoliko seljakah skupilo se oko toga i gledaju, bulje kao vol u šarena vrata. Približim se, upitam jih što je, a jedan od njih će mi: bi ga Bog, gospodine, neznamo. Naš Gluhin zna čitat i pisat, al ni on nezna kazat što je. Bit će možda kakov novi *»provijale«* ili *»savić za levu«*. Dotisnem se do zida, žmirnem i uprem oko na bieli papir, što je bio ondje prilieplјen. Pročitav nekoliko redakah, rekoh, to vam je mesopustna biela knjiga, što vam ju šalje družtvo, koje su Karnjeli i njihovi prijatelji u Pazinu ustrojili, da nas opuhnu sa zemaljske kore.

»A što nam valjda javljaju, da će nam unapried davati novce bez interesah ili, da će nas još bolje šišat?«, upita jedan. »Deder nam to gospodine, pročitajte«, reče drugi. »Hoću drage volje«, odvratim ja.

Poslanica bila je visoko na zidu prilieplјena. Bojali su se, da je se pogane ruke nedotaknu. Stanem valiti kamen, da mi bude podnožkom, al se seljaci dosjetili, pa mi dovalili debeli panj. Popnem se gore i čitam:

»Našim vanjščakom!« Vidite neće, da nas pravim imenom zovu. Strah jih je hrvatskog krsta. A sada čujte:

»Predsjedničtvo talijanskog istarskog političkog družtva, sabrano u sjednici mislilo je, da nemože bolje započeti svoj rad, nego proshorlv iskrenu i poštenu rieč stanovnikom naših selah«.

Čujmo! vikne u jedan glas seljaci.

»»Predsjedničtvo Vam neće spominjati imena onih, koji su Vam opustošili Vaša sela, koji su Vam otell Vaša kućišta, Vaša polja, Vašu zadnju kravicu, zato, jer njim niste platili urečenih *sto po sto* kamatah i jer njim povrh kamatah niste donesli na dar jajah, puranah, butinah (pršut) ili janjećićah; ono Vam neće ništa natuknuti o svojem programu, o svojem budućem radu, koj će ići samo na to, da Vam otme Vaš jezik, da ugasi Vašu narodnost, da pokaže svietu, da ste Vi *»schiavi«* i *»šćavuni«* a ne sinovi slavnih Hrvatah. To znaju već i vrabci i kosi, koji pozobilju plod Vaših poljah i Vaših vinogradah, prije nego Karnjel dodje po njega. Nebilo tih zlobnikah!«

Kako vam je, dragi moji ljudi poznato kod zadnjeg zasjedanja poročkog sabora neki talijanski zastupnik donio je spasonosan predlog, da se ukine zabrana ćarenja, toli ugodne zabave gradskim gospodičićem. Sada znate zašto!

Jest jasno govore i iskreno, odreže Gluhin.

Čujte dalje :

»Al će Vam »Predsjedničtvo« kazat, da najprečl cilj našeg družtva jest, da se uzpostavi stara naša sloga . . .«

Ne »Naša Sloga« u Trstu, protumačim ja; nju netreba uzpostavljati ona stoji čvršće, nego bi Talijani želili. Idimo dalje:

» . . . da se uzpostavi stara naša sloga, sloga svih Istranah, bez razlike medju stanovnici gradovah i stanovnici selah. A ta sloga ovisi od toga, ako Vi budete glupi i bedasti, kako ste do sada bili pa se pustite mamiti na gospodske medene rieči da Vas onda mogu bolje i lagje globiti i perušati. Budite krotki, ta znate, da krotko janje i dvie majke siše. Bez takove sloge naše družtvo neće nikada postići ono što si je zabilo u glavu. Na Vami je dakle, da mu to omogućite!«

»Ovo je »Predsjedničtvo« tim više smatralo potrebnim, da pošlje u sviet ovu izjavu, jer ima ljudi, koji vas oblietavaju samo onda, kada Vas trebaju, i koji su Vam htjeli utuviti u glavu, da će naše družtvo samo o Vašem dobru raditi. Nevjerujte njim, to su Vam obieljeni grobovi, rumene al gnjile jabuke, još gnjilje od onih, koje su u Poreču za Vašimi zastupnici letile«.

»Stanovnici selah, seljaci (čitaj Hrvati) sačinjavaju u Istri ogromnu većinu, tako da bez njih nemože biti o Istri ni govora«

»Jeli moguće da družtvo, komu je glavni cilj sreća talijanske manjine. koje broji toliko karnjelskih i talijanskih . . . . . , ograniči svoj rad na tu manjinu, da ne nastoji skučiti poda se kmetove (čitaj Hrvate), koji malne jedini sačinjavaju današnju Istru? Ne, doista! — to tvrditi bilo bi tvrditi nemoguće — a vjerovati bilo bi baš ludo.

»Usuprot, naše političko družtvo ako hoće, da se dobro godi ujegovim miljenikom — a na to ono samo ide — mora prije svega gledat, da Vas drži u tmini neznanstva, da vam krati Vaše škole, da nagradjuje one vaše izdajice, koje budu

Kastav, 29. veljače.

U današnjoj sjednici občinskoga zastupstva u Kastvu bila je na dnevnom redu i sledeća molba občinarah i građjanah kastavskih, koju ovdje u cielosti priobćujemo, uz primjetbu, da ju je zastupstvo sa velikim oduševljenjem jednoglasno prihvatilo. Molba glasi ovako:

Slavno zastupstvo!

U našoj občini i od roditeljah domaćih rodjeni su gospodin Andrija Šterk, kanonik i plovan sv. Justa u Trstu i Alojzij Spinčić školski inšpektor u Kopru.

Ova dva gospodina prestali su po zakonu biti člani naše občine, jer sada pripadaju onim občinam u kojih vrše službu; jedan u gradu Trstu drugi u Kopru. Budući da su obadva skroz vriedni muži, i svake hvale dostojni; budući da su ljubitelji našega puka i našega jezika, budući da su u vrieme kad je naša občina bila u smutnjah mnogo doprinesli do toga, da se je mir povratio i da su od nas odpali troškovi dvojega komisarstva, i da je zakonito zastupstvo izabrano, po kojem sam puk upravlja svoje stvari, zato mi potpisani građjani kastavski želimo, da spomenuta dva gospodina budu drugim načinom naši občinari.

Molimo naime slavno zastupstvo, da u prvoj svojoj sjednici postavi na dnevni red i odluči: »Da se poštovana gospoda Andrija Šterk, kanonik i plovan kod sv. Justa u Trstu i Alojzij Spinčić, školski nadzornik u Kopru proglase počastnimi građjani grada Kastva u znamenje njihovih zaslugah za ovu občinu i njihovoga javnoga djelovanja za občenitu korist.

Sledi 50. podpisah.

Iz Hrvatske, polovicom veljače 1884.

Veoma je bila razveselila naš seljački puk radostna viest, da će početkom ove godine izlaziti pučki list »Hrvatski Narod«. Nu jedva se povesello, kako će i on imati svoj listić, koj će mu donašati viesti iz domovine i svjetske dogodjaje, podučavati ga u svemu, što mu za znanje, to političke zrelosti, to umnog gospodarstva treba, te neće biti neznalica u vlastitoj kući, kao što to danas biva, gdje svi ini slojevi imadu svoja glasila i svoje listove, samo naš seljački puk, glavna podloga svakomu radu, nema svoga listića, prem su na nj u prvom redu uprte sve oči prijateljah mu i neprijateljah: velim, jedva se je tomu veselju podao, da će mu listić ugledati i opet svjetlo, stignu mu najednom nemili glasovi, da navješten listić ipak izlaziti neće, radi tko zna kakovih zaprikah.

Bože moj! težkim li je patnjam izvržen naš tužni i siromašni puk, u progoni ga odasvuda /strahoviti udes. Neprijatelj pogubne je razpreo mreže, da ga polovi i podavi. Svi elementi kao da se urotiše proti njemu. S njim se postupa više manje nečovječji, [illegible] vuče seljga za nos, vara ga [illegible] Marinto, [illegible] i s njegovom neukosti služi

Dux u svoje podle i sebične svrhe.
za Kardilja u neznanstvu uzdrži, da
Tarabas svoje mreže dobije i privabi.
Lazzarović u plakati? Al onda čuditi
Savenda za Rieku, loljuhom, naposeb u Za-
Trapani prekrštenih ruku, te se
za New-Jorkvanje vele potrebitoga li-
Gibraltar Jelotić za [illegible] naš puk. Zagreb je glavno
Carigrad ništve svih podhvatah za na-
narovviar, dakle punim pravom apell-
Monte Zagreb, da se u njemu dadu
gusl[illegible] i na izdavanje pučkoga listića, te
[illegible]adati, da će se dotični rodoljubi
[illegible]

uloviti u tu svrhu u složno kolo. Kao što je već jednom u »Našoj Slogi« iztaknuto bilo, listić bi imao izlaziti svaki tjedan na pô tabaka s posve popularnim, poučnim, političkim i gospodarstvenim sadržajem, jer mnogo je bolje, da puk dobiva bar svakim tjednom svoj listić, ako i manji, nego recimo dva krat na mjesec, makar na cielom tabaku. Zatim gledati je, da bi mu bila cena što manja, jer puk naš imade se sigurno boriti velikom materijalnom nestašicom, pa nebi bilo dobro radi oveće predplate odbiti ga od lista; rodoljuba pako bila bi sveta zadaća, listić i porom i novcem poduprieti i razširiti u puk koliko više moguće. Samo na taj način moguće nam bude zapušteni i neuki naš seljački puk prosvjetliti pa dovesti ga do političke zrelosti i pripravljati ga za pravu slobodu. Zaključujemo dakle i opet rodoljube u Zagrebu, da se dadu na razmišljenja ob ovom predmetu i da se odvaže na izdavanje sigurno potrebitoga pučkoga listića.[1])

—r.—

[1]) Opetujemo ono što rekosmo u 6. broju »N. Sl.« od godine 1883. t. j. da bi morali hrvatski rodoljubi nastojati, da se naš list čim većma u Hrvatskoj razprostrani te da nam se češće oglase u onih predmetih, koji su hrvatskih odnošajah najvećma tiču. Uredn.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 5. marča 1884.

Carevinsko vieće uzeti će ovih danah u razpravu proračun za tekuću god. 1884. pa će radi toga imati svakog dana dok se isti nerazpravi, po dvio sjednice. Austrijska vlada predložila je car. vieću nacrt željeznice Mostar-Metković, koja će se graditi na državne troškove. U tu svrhu doprinieti će država od viška svojih dohodakah 1 milion 700.000 forintih.

Gospodska kuća primila je austrijsko franceszki ugovor i pogodbu o sirotinjskih pravicah sa Švicarskom.

Premda je bečka policija iza proglasa iznimnih odredabah izagnala množtvo pogibeljnih osobah iz Beča i okolice, ipak njoj nepodje za rukom riešiti se ih posvema. Dne 28. febrara bi uhvaćena u Beču jedna od tih popogibeljnih ptičah, imenom Kuminer. On se je ljuto branio redarstvu te je nekoliko osobah što lahko što težko ranio. Kod njega našlo je revolver i drugog oružja a u njegovom stanu dinamita.

Sve stranke ugarskoga sabora pripravljaju se za predstojeće izbore. Obe opozicije nastoje, da se preustroje i prilagode postojećim okolnostim. Inozemske novine pišu mnogo o položaju u Ugarskoj te kažu jednoglasno, da će biti budući izbori najžešća kušnja za ministarstvo Tiszino, koje će ovom prigodom pokazati stalnost ili slaboću svog položaja.

Našim čitateljem biti će poznato, da imade bivša vojnička Krajina velike zaklade, koje postoje iz prodaje velikih šumah ili se imadu dopunit dalnjom prodajom istih. U poslednje doba povećale su se te zaklade, pa će se sada istimi graditi željeznice širom Krajine. Ponajprije imala bi se graditi željeznica iz Broda u Sisak ili iz Broda u Sunju zatim ona iz Mitrovice u Vinkovce. Prva pruga važna je za riečku trgovinu a druga za trgovinu iz Srbije.

Slovenski zastupnici na carev. vieću predali su ministru Taaffe-u spomenicu slovenskog političkog družtva u Mariboru, u kojoj se vlada moli, da namješta u slovenskoj dolnjoj Štajerskoj samo takove činovnike, koji poznaju točno slovenski jezik. Taaffe odgovori, da je taj zahtjev posve pravedan pa da će se u buduće zahtjevati od svakog činovnika, koji bude želio u tom kraju služiti, da pozna temeljito jezik naroda. Hoće li se i kod nas sličnomu zahtjevu zadovoljiti ili ćemo mi ostati uviek u iznimnom stanju?

Austrijsko poslaničtvo oglasilo je srbskomu dvoru, da će doći u Beograd kraljević Rudolf sa projasnom suprugom. Kraljević obaći će tom zgodom Rumunjsku, Bugarsku i Carigrad. Tomu putovanju pripisuju svakojako političke svrhe.

Prijateljstvo medju Rusijom i Pruskom biva danomice sve to čvršćim. U Berlinu bijaše dne 27. febrara na čast ruske deputacije sjajan obed. Obedu prisustvovao je ruski knez Mihajlo, poznati general Gurko i grof Suvalov. Car Vilhelm napio je kićenimi riečmi zdravicu svomu prijatelju caru Aleksandru. Koli njemačke toli ruske novine ističu, da će taj prijatelski odnošaj medju obimi državami, biti dobar i spasonosan po jednu i po drugu.

Sv. Otac predali su kardinali prigodom godišnjice njegovog krunjenja i rodjendana čestitku, na koju je On odgovorio tužeći se na talijansku vladu, koja stavlja svuda zaprieke kat. crkvi.

Talijansko ministarstvo dobilo je nepouzdanicu u zastupničkoj kući dne 28. p. m. kod razprave o višoj poduki. Ministar nastave hotio je odstupiti, nu ostali drugovi ne pristanu na to.

U Englezkoj su na dnevnom redu požari i rušenja, prouzročena od ircah i njihovih prijateljah iz Amerike, koji se osvećuju svakom zgodom englezkoj vladi.

General Graham javlja englezkoj vladi, da je njegova vojska potukla prorokove čete, zauzela Tokar a ustaši da su pobjegli u brdine.

---

tudjim jezikom ubijale pamet i razum Vaše djece. U tmini je putnik tih i krotak, posluša svog vodiča, u tmini ćemo Vas držat, da Vas bolje za nos vodimo«.

»Smetnite dakle svaku sumnju proti družtvu »Societa politica Istriana«, pače pobrinite se, da se naužijete svih onih slastih, koje smo Vam jur spomenuli, da opet oživi stara sloga, da se povrati staro doba, *gdje ste Vi davali, a mi uzimali* — i onda su stvari bolje išle — što smo toliko put dokazali. Onda će samo naše družtvo moći sa uspjehom raditi«.

»Ako bude dakle tkogod htio u Vami probuditi sumnju, ako Vam tko reče, da su se gospoda udružili nebi li Vas u zlato obukli, nevjerujte njim — to su ljudi, koji siju razdor, ljudi, kojim Vaša sreća nije sreća, ljudi koji teže za nečim izvan ove pokrajine . . . . . Dobro si za uho zapišite, da oni, kojih Vi gospodom zovete, bez Vas nemogu živiti, da, kad nebi Vas, nebi ni njih bilo, da bi oni propali kad bi Vi prestali biti ovce a oni vuci.

»Predsjedničtvo »političkog istarskog družtva« misli, da mu ne treba ništa više dodati, ono drži, da je prosborilo jasno i po svih razumljivo. Dakle nek poleti u njegovo krilo tko je zatajio majčino mleko«.

(Sliedi podpis).

Okrenem se, da vidim kako se je seljakah dojmila ova liepa poslanica. On su zijali i napeto slušali; mislili su, da će još štogod slieditl.

Prvi prekine šutnju Gluhin:

Da su nam Karnjeli uvjek tako jasno i glasno, iskreno i pošteno govorili, mi nebi bili na čem smo sada.

Dakako, dometnem ja; al sada kada jih poznajete, kad su vam se sami odkrili u svoj svojoj golotinji, vaša je, da jih se kanite, da nebudete krotki i glupi, nego da njim zagrmite: Vi Hrvatsku zemlju gazite! A da njihovih riečih nezaboravite evo vam svakomu po komadić poslanice, da vam bude zapisom.

Strgnem poslanicu i razparam ju na toliko komadah, koliko je bilo seljakah, pa je podielim kao svećenik koj dieli »krušac bielu«.

Jur. A koliko god vraga ćeš; jih je u kratkih bragešah, u pantalonah u benevrekah i opankih, ravnih i grbavih, slepih i ćoravih.

Fr. Ča pak misliš ki su najgorji?

Jur. Svakega Bog nas očuvaj, šepastega pak libera me domine.

Fr. Bog s tobom tr takovih je valja malo.

Jur. Ja sam doznal za jednoga u Tinjanu neki dan kad sam bil u Majkusi kod sv. Ivana; tamo su mi povedali, da je silni Talijan, da ima butigu, i sve ljude da nagovara, neka one vražje Hrvate neslušaju, jer da imamo sve iz Talije, odkud se on hvali, da potiče, a otac mu kratke gaće nosi, mati i svi u kući čisto hrvatski govore, i nemore ni dihat brez hrvatskega jezika al ipak mrzi na sve ča je hrvatsko.

Fr. Dakle mrzi i na samoga sebe?

Jur. To se razumije a ponajviše kad si u noge pogleda; nu ča ćemo, onako mu je Bog dal. On ima za svakoga masti, nego ja bih reka, da kad ga je Bog jednom domislil, da je naružen, bi mora biti jedno malo više ljubežnjiv i zahvalan napram onomu koji ga živega drži, a ne sipat svako rugo na sve kmete, a ponajviše na svoju rodbinu, koja je za izgled i koja nastoji, da spasi čast i ugled svih poštenih Tinjanci.

Fr. A ča ćeš, valja ima prezime talijansko.

Jur. Da ima da, ali nožnja otca mu, deda i šukundeda svedoče, da je Hrvat, al on je ipak iredentaš.

Fr. Ala Jurina moj kad bude došal Talijan simo zapovidat govore, da će on bit president ovde kako pokojni Gambeta u Franceszkoj a županić da će mu bit pobočnik.

Jur. Te mu valja prvo dat u Tinjanu kakov titul?

Fr. Tr ga ima jur. Sam čul jedno dete kod ovac pjevat ovako:

Motovilo se motalo
Kranjsku preju je snovalo,
Slepe kmete zamrežalo
Pak jih dobro oglodalo,

dakle ja mislim, da to ide njemu zač je za jednu Kranjicu oženjen, a bogme i kranjske evancike su mu dobre.

Jur. Da bi mu mogle noge naravnat, još bi bile bolje,

* * *

Fr. Nekakov krnjelski landrovac tuži se va »porečkoj hane«, da je čul va Krnici va škole brojit *tri, četiri, piet*, a to ga je sirotu jako ubolo.

Jur. Ja, kako nebi, zač se boji, da mu nete drugi put znat po krnjelsku nabrojit sto po sto interesi keh uzimlje siromašnemu šćavunu.

Fr. Ma da govore va Krnice bolje talijanski nego va Rovinje, Vodnjane i Fažane.

Jur. Verujem, zač se mi Hrvati lagljе navadimo saki jezik nego Krnjeli, al njim nismo mi krivi, da nose na vrate tikve mesto glav.

Fr. Hvali ta junak i nekega Š. iz Krnice kega je neki dan »Sloga« operušala.

Jur. Zač mu je valjada mešinu z vinom nalel, pak znaš ča ti je, par para i va crekve najde.

Fr. Danas si najbrže na koprivu stal zač svemu mendu najdeš. Češ bit barem sporazuman z onim landrovcem kade plače, da je videl va Barbane nemški, talijanski i hrvatski napis na plovanskoj kuće.

Jur. Imaš pravo, va tem se slažemo, zač onde nima mesta nego hrvatski napis.

Franina i Jurina.

Fr. Kako gre, Juriću moj, onemu Jugu v Reke, čuj' va Peštu bil landroval, ta »lotteria con Ungheria?«

Jur. Deju, da n' oven dele na Pehljine, ni bil ni jedan *ambo*.

* * *

Fr. Ča ti se vidi Jurino, koliko vrsti šarenjakah je u Istri?

Istri.

Istre, mila Istro,
Dvajuh Mati rodah,
Njihovih čuvarko
Zgodah i nezgodah!

Hiljadu godinah
Već ružne trpime,
U mraku i tmini
Život sprovodime.

Sve se druge zemlje
Ponapredkom diče,
Samo naša Istra,
Kô da se nemiče.

Vidjev, s talijanstvom
Da se napred neda,
Naumismo svojeg
Obrzdat medvjeda.

I gle, to nam naši
Sad brane zemljaci,
Već da i nadalje
Budimo glupaci! —

Komu češ to, Majko
(Jer nekomu moraš),
Nam il Talijanom,
Zarezat na rovaš?

Različite viesti.

Počastno građjanstvo. Občinsko zastupstvo našeg dičnog Kastva izabralo je u sjednici od dne 29. febrara ug. Andriju Štrka kanonika u Trstu i Vjekoslava Spinčića kot. školskog nadzornika u Kopru jednoglasno, počastnimi građjani občine Kastvske. *Živili sviestni občinari! Živili novi građjani!* (Vidi dopis iz Kastva).

Premjene u trščansko-koparskoj biskupiji. G. Šebastjan Marchio dosadanji pomoćnik kod sustolne crkve u Kopru, imenovan je *koralnim kanonikom kolegijalnoga kapitula u Piranu.*

Utok naših prvakah u Tinjanu prot. posljednjim obć. izborom bje po nje povoljno riešen, al sasvim tim ne vidi se obnovljenja izbora već eto preko dva mjeseca, što bi bilo imalo odmah zatim slieditи. Čeka se najbrže duljidan, prikladniji za uspjeh naših pašah, kad velikim poljskim djelom obterećeni kmetli neće moći doći, a njihovi podrepnjaci doći će, da izdadu na žalost sebe i svoj rod. Upozorujemo ovim više oblastl. na koje to spada, da se zakon vrši.

Ribolovu jadranskom moru. Ovih danah dogovoriti će se austrijski i talijanski komesari u Gorici, da se napokon uredi pitanje o ribolovu u jadranskom moru.

Rat ili mir. U Pragu izlazeći časopis »Politika« donaša u 55. br. dopis iz Poreča o namješćenju biskupa u Poreču. Evo dopisa u prevodu; svraćamo na nj mjerodavne krugove: *»Borba među pojedinimi faktori radi posjedanja biskupske stolice za Poreč-Pul,* čini se, da će imati gorlh posliedicah, nego li se to i misliti moglo. Talijani žele takovog biskupa, kojeg bi samo ime slavenskomu svećenstvu i slaveuskomu pučanstvu jamčilo, da nisu izjave mjerodavnih osobah u Trstu, da mora biti naime u cieloj Istri jedino talijanski službeni jezik, puke prietnje, već da se to usupor Taaffe-ovoj eri provesti mora.

Slaveni nasuprot, siti dobročinstvah talijanske kulture i bezprimjernog gulenja od strane dotepenih Krnjelah i lukavih izdajicah, pripravni su na skrajnosti prije nego li bi pristali na nekoje uništujuće jih nasrtaje. Viest da će postati gorički profesor dr. Flapp biskupom u Poreču, dovela je pučanstvo u nekojih občinah na misao, radje prestupiti na *grčko nesjedinjeni vjerozakon* nego li priznati dra. Flappa biskupom. Od predstojnikah občinah podpisani zaključi da su jur poslani u Rim. Osim narodnog boja predstoji nam eto i crkvena borba. Velimo i opet: *tko sije vjetar, žanje buru.*

Novo parobrodarsko družtvo. Javlja nam prijatelj iz Lošinja, da su tamošnji brodovlastnici zaključili oživotvoriti novo parobrodarsko družtvo, kojemu želimo najbolji uspjeh.

Ne nalažem ništa imate — pravo. Što se sve radi na kvarnerskih otocih proti Hrvatom, to je nevjerojatno neklm zastupnikom u Beču. Oni nemogu, neće da vjeruju onomu, što se u istini događa. U uredjenoj državi, za vlade svim narodom pravedne grofa Taaffe-ja, nemogu raditi, nerade onako njegovi činovnici, kako se o njih piše. A ako, i kad rade? Gospodi bi bila dužnost, da se o tom osvjedoče. Što je s občinskimi izbori u Vrbniku, koji su se već davno morali obaviti? Pitamo to i naše prijatelje tamo, jer po nekih viestih imali su se obaviti još 9. pr. mjeseca. Koliko vremena se već zateže s občinskimi izbori u Baški? Kad već sve nije ništa pomoglo, pritužio se je izborni odbor bašćanski molbom 24. decembra 1883., kod namjestničtva. Na tu pritužbu dobio je sliedeći odgovor:

»Cienjenomu izbornomu odboru u Baški, na znanje odnosno na molbenicu podastrtu visokomu c. kr. namjestničtvu danom 24. decembra pr. g. U Krku, 16. febrara 1884. Ces. kr. izloženi komesar Fabris v. r. Br. 244. Cienjenomu občinskomu vieću u Baški. Prema častnomu dopisu 7. t. m. br. 1292. nije visoko c. kr. namjestničtvo obnašlo nikakvih nalogah dati usljed utoka toga vieća proti komisarljalnomu dekretu 23. novembra pr. g. br. 1647. pošto je razabrala ista visoka oblast iz izviešća občinskoga glavarstva 7. jenara t. g. br. 19. da će biti na skoro izložene izborne listine, i pošto je već častnom odlukom 13. decembra 1883. br. 16220. naglašen *neuredan* (inkorektan) postupak občinskoga načelnika u toj stvari. Istodobno naložilo je visoko c. kr. namjestničtvo, da se izborne listine neposredno izlože. Nek izvoli dakle naručiti shodna, da se bez odvlake redovito izlože spomenute izborne listine već obstojeće, i obavjestiti me odmah, da je to izvršilo priloživ i prepis odnosne objave. U Krku, 16. febrara 1884. C. kr. izloženi komesar«. — Što je tu sve izrečeno! Još 24. decembra 1883. pritužio se je izborni odbor. Jadva posle 16. febrara 1884. dakle skoro dva mjeseca poslie pritužbe dobio je odgovor. Listine se imadu skoro izložiti. Načelnik je neuredno postupno. Nek se bezodvlačno izlože listine, *već obstojeće.* Svakako tko kuca, dalje i dalje, tomu se bliže ili dalje otvara, samo da bi to nešto brže išlo. Prijatelji! budni pratite sve što se oko vas i o vas događja, i nezašutite ni jedne.

Nešto malo zakona. Naše ljude na Buzešćini pozivljemo, da sada još jedan put pročitaju ono nešto malo zakona što smo donesli u 3. broju tekuće godine u našem listu, i da se prema tomu kod predstojećih občinskih izborah ravnaju. Tamo se govori o pripravah za izbore. Kuže se, koji ima pravo izboru, kako se stvore izborna tjela, kako se sastavi za svako izborno tjelo izborne imenike, kako moraju ti imenici biti izloženi u občini najmanje četiri tjedna, da se svaki osvjedoči da je u imenik unešen, što ima učiniti onaj koj nije u imenik unešen. Na svrsi, kako ima občinski načelnik najmanjo osam dana pred izbori objaviti *mjesto, dan i uru* gdje i kada imadu izabirati pojedina izborna tjela, i koliko zastupnikah svako tjelo.

Danas idemo dalje. Navesti ćemo neke zakonske ustanove o samu *izboru,* o kojem govori treći odsjek izbornoga redu za Istru.

§. 20. Glasovanjem ravna izborni odbor ili komisija, sastavljen iz načelnika ili jednoga savjetnika kao predsjednika i iz četirih občinarah koje izabire predsjednik kao povjerljive muževe.

Kotarska politička oblast može poslati k izboru poslanika, da pazi da se zakon vrši i da se uzdrži mir i red.

§. 21. Izborna tjela skupljaju se svako posebe.

Najprije izabire trećjo izborno tjelo, pak drugo, pak prvo.

Svaki birač izabire izmedju svih izbervih občinarah bez obzira na tjelo u koje spada. (To će reći, da može birač trećjega izbornoga tjela izabrati za zastupnika birača ne samo iz trećjega izbornoga tjela nego i iz drugoga i prvoga, a tako birač drugoga izbornoga tjela nesamo birača iz prvoga nego i iz drugoga i trećjega).

§. 22. Izbor se vrši javno (a to znači, da ima svaki pravicu biti ondje gdje se izbor vrši. I to je zakonodavac jako dobro učinio, da se nepočini kakva nezakonitost). Prije nego izbor započine reče predsjednik izbornoga odbora *sakupljenim* biračem zahtjeve potrebite za izbervisost, razloži njim način kako ima glasovati i glasove brojiti, i pozove jih, da dadu svoj glas po svojem slobodnom osvjedočenju i bez obzira na drugotne privatne svrhe, onako kako znadu i misle, da će hit na korist občine.

(Drugi put dalje, medju tim očekujemo, da će se naši ljudi, prije neg k izboru pođju, dogovoriti i složiti medju sobom, koje poštene, razumne i nesebične muže će izabrati za svoje zastupnike u pojedinih izbornih tjelih).

Znak vremena. Doznajemo iz Zagreba, da je povodena iztraga proti uredničtvu časopisa »Slobodea« g. Franu Folnegoviću i dru. Davidu Starčeviću i obustavljeno privremeno izdavanje časopisa. Tiskara javlja predplatnikom, da se za koji dan strpe, ćok se uklone zaprieke dalnjemu izdavanju »Slobodee«.

»Hrvatska«, akademičko zab. lit. družtvo »Hrvatska« u Gracu priredjuje dne 8. ožujka t. g. u prostorijah Steinfelder Bierhalle *»svečanu sjednicu«* u proslavu petnaestgodišnjega obstanka hrvatskog družtva u Gracu, sa sledećim programom: 1) Proslov. 2) Gj. Eisenhut: Hrvati, pjeva zbor. 3) Osvrt na petnaestgodišnji rad i život družtveni, čita g. Ivan Živić. 4) F. Herold: Ouvertura iz opere »Zampa« udaraju na glasoviru gg. M. Breyer i D. Bakarčić. 5) Vj. Klaić: Svraćanje, pjeva sologuartet. 6) J. Meyerbeer: Potpouri iz opere »Hugenotti« gudi gosp. M. Neuberger, uz pratnju glasovira. 7) Iv. pl. Zajc: Pojmo pjesmu«. pjeva zbor.

»Hrvatska Lira« sveučilištno pjevačko družtvo u Zagrebu upriličuje u petak dne 7. ožujka 1884. *»Večernu glasbenu zabavu«* sa plesnim vienčićem, u korist prenosa nezaboravnoga Frana Krežme. Ulaznice su za obitelj for. 3, za pojedinca for. 1. Preplate se sa zahvalnošću primaju

Pomorske viesti.

Javljaju sa otoka *Scia,* da se u onoj blizini nasukao parobrod aust. ug. Lloyda »Flora« i to u pogibeljnom položaju.

Sa otoka *Lošinja* dolazi viest, da se ondje sastalo nekoliko brodovlastnikah koji su odlučili ustrojiti ondje novo parobrodarsko družtvo.

Iz *St. Thomasa* došla viest, da se na otoku *Haiti* razbio aust. ug. bark »Angele e Camille« kap. Ant. Fiškević.

Kapetan Lemešić koji je dne 28. prošloga mjeseca sa leydovim parobrodom Melpomene iz Brazilije u Trst doplovio, javlja, da je dne 24. p. m. prolazeć uz tiho more kod rta Spartiventa na otoku Sardiniji prepoznao au. ug. brodove: Crona, Trojeanicu i Regenta a kod Otranta sreo n. v. bark. Dragu D. koji je jedrio put jadranskoga mora.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 26. veljače. Tisza, Morović iz Rieke. 27. Kobilić, Kukuljica iz Smirne. 2. ožujka. Tibor, Randić iz Leitha.

Rieku 25. veljače. Massimiliano, Rocco iz Trsta. 27. Tibor Randić iz Mlesheranjka.

Civitavecchiu 18. veljače. Due Cugini, Jeletić iz Lagosa.

Liverpool 20. veljače. Jedanaesti dubrovački, Knežević iz Mobila.

Havra 23. veljače. Alberto, Cragnoz iz New-Orleansa.

Barlette 20. veljače. Esther, Car iz New-Castla.

Nova Jork 11. veljače. Sloboda, Jellnlin iz Cape Townа. 14. Venera, Ferlan iz Gloucestera. 1. ožujka. Honor, Kamalić iz Table Baya.

Pensacolu 13. veljače. Metta, Stanger iz Montevidea. 15. Formosa, Skopinić iz Marsilje. Dalmazia, Vidović iz Barbadoes.

Algir 25. veljače. Amelia Kiselić iz Rieke.

Bronwershaven 25. veljace Guido, Jeletić iz Orfana.

Schields 21. veljače. Grobnik, Stipanović.

Marsilju 22. veljače. Elpida, Crivelasi iz Trinidada. Glas. Sgluppa, Tunjica iz Berdjanske. 29. Sela, Dančević iz Carigrada. Koločep, Kordić iz Catacolo. Due Cugini, Jeletić iz Lagosa.

Siru 8. veljače. Iskra, Kamenarović iz Aleksandrije.

Porth-Empedocle 8. veljače. Sors, Zečević iz Trsta.

Trapani 20. veljače. R. Robinson, Moresan iz Rieke. 25. Argos, Constantini z Aleksandrije.

Cagliari 20. veljače. Enos, Alešić iz Burgasa. 26. Eber, Marčević iz Marsilje.

Bangkok 11. veljače. Ciro, Martinolić.

Buenos-Ayres 26. veljače. Ester, Žiga iz New. Castla.

Rouen 27. veljače. Szapary, Jeletić.

Aleksandriju 26. veljače. Stillcone, Vranić iz New-Jorka. 21. Tagenrok, Radoničić iz Mljetaka.

Lisabon 22. veljače. Benefattore, Tian iz New-Jorka. Ban Mažuranić, Forempoch i 24. Luigia P., Šepić iz New-Jorka.

Cardiff 27. veljače. Noe, Gabella iz Dunkerka

Jakin 22. veljače. Sagittario, Sodić iz Rieke.

Barbadoes 2. veljače. Ara, Suttora iz Nantesa. Hitar, Randić iz Dakara.

London 27. veljače. Florida, Skopinić iz Moulwelna.

Cette 29. veljače. Kalk, Ursičić iz Rieke.

St. Pierre 5. veljače. Tonina II. Soppa iz Marsilje. 9. Vodja, Kozulić iz Aleksandrije.

Bremerhaven 29. veljače. John Margan iz Trinidada.

Leith 29. veljače. Tare, Kopčić iz Sulline.

Volo 27. veljače. Ergo Gadrošić iz Mljetakah. Dorina, Mohović iz Rieke.

Odjedrili iz:

Pula 28. veljače. Marie, Minak za Bonu.

Senja 21. veljače. Corina, Franjul za Trst.

Rieku 26. veljače. Jokai, Katnić za Glasgow. Tisza, Morović za Bordeaux. 28. Narenta, Sučić za Smirne. Protetto, Šepić za Port-Vendre. Vjeran, Randić za Cette.

Falmontha 28. veljače. Ida S., Spegura za Belfast.

Aleksandrije 17. veljače. Irena, Paskvan za Englezku.

Gibraltara 23. veljače. Br. Kemeny Strk za Jakin.

Plymoutha 23. veljače. Guido. Jeletić za Schiedam. 26. Juno, Nikolić za Krf. —

New-Orleans 12. veljače. Bollvar, Kozulić za Gibraltar.

Bordeauxa 28. veljače. Stefanle, Randić za Belfast. 26. Ireneo, Tian za Newport. Poschich, Tominić za New-Jork.

Cagliari 23. veljače. Mater, Skopinić za N. Jork. 27. Crono, Rajčić Regent Perić oba za Aleksandriju.

Marsilje 24. veljače. Maratona, Gojdanić za Martiniku. 26. Lamek, Vekarić za Cagliari. Betti, Jeletić za Santoriu. 29. Nina, Kožulić za Trst.

Vola 21. veljače. Isis, Vidulić za Stilides.

Montevidea 28. veljače. Amalia, Randić za Barbadoes.

Queenstowna 25. veljače. Florida, Skopinić za London.

Algira 22. veljače. Gino, Jačić za Torrevicja.

Waterforda 24. veljače. Rachel, Grškovič za Kork.

Greenocka 20. veljače. Srećna P., Drobac za Cap-Town.

Holyhead 26. veljače. Solerte, Corsano.

Kardiffa 27. veljače. Pio, Peršić za Gruž. Padre Stefano, Sinković za Trst.

Trapani 22. veljače. Argos, Constantini za Genovu.

Havra 28. veljače. Dora, Radoslović za South-West-Pass. Šesti dubrovački, Suhor za Kardiff.

Liverpoola 27. veljače. Guglielmo D., Fransin za Cape-Town.

Palme 21. veljače. Josef, Ivančić za Martiniku.

Dungenessa 28. veljače. Cibele, Kožulić za Kardiff.

Fowcya 29. veljače. Tempo, Verona za Trst. Forza, Perčić za New-Jork.

NEUKU NAUKA.

Riedka plodnost. U občini Gäbersdorf u pruskoj Slezkoj opazili su prošle godine riedak slučaj plodnosti žita. Iz jednoga žitnoga zrna narasla je stabljika (slama) sa 94 klasa, od kojih je svaki za sebe 20—60 zrnah imao. Bijaše dakle u svemu na jednoj stabljiki 3—4 tisuće zrnah, izraslih iz jednog jedincatog zrna. Na mjestu na kojem je ta stabljika narasla, ležao je leto pred tim gnoj. To nam je opet dokaz, da, obradjivali mi polja i vinograde kako nam drago, bez gnoja neima pravog ploda.

Kuhanje zelenine (povrtja) u slanoj vodi. Zelenina kuhana u čistoj mekoj vodi, nije nikad tako dobra, neima nikad takove slasti i ukusa, kano ona, koja se kuha u slanoj vodi. Kuhajmo n. pr. kapulu u vodi iz rieke ili od dažda, nedodav njoj soli, biti će posvema, štono rieč, bez slasti i masti. Dodajmo istoj vodi malko soli, bit će kapula u njoj skuhana, dobrog i mlrisavog ukusa. To isto valja i za sve ostale zelenine. Voda neimajuća u sebi soli, izvuče iz zelenine sav ukus, sav mlris. Osoljena pako izgubi posvema tu moć. Valja dakle kad kuhamo zelenlnu, odmah ju malko zasoliti, jer osolimo li ju kasnlje, neće biti više tako dobra. S[illegible] pako ne treba mnogo mećati; na pet [illegible] ricah vode ide po prilici jedan lot soli.

Javna zahvala.

Kastavskim rodoljubom koji darovaše svotu od for. 20 pol. družtvu »Enost« izriče ovim u ime istoga najsrdačniju zahvalu.

Trst, 3. ožujka 1884.

M. Mandić
podpredsjednik.

Lutrijski brojevi.

Od 1. marca:

Tst	46	71	2	40	84
Linc	14	74	69	83	30
Ofen	69	82	74	18	81.

Od 5. marca:

Prag	67	53	50	46	79
Hermannstadt	40	45	83	54	51
Lavov	71	73	90	54	7
Innsbruck	43	75	85	68	70

Natječaj.

Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri dielliti će podpore siromašnoj dobro učećoj se mladeži.

Molitelji, koji po družtvenih pravilih do podpore pravo imadu, neka svoje molbe, podupirte svjedočbom prvog tečaja ili položenog kolokvija iz kojeg glavnog predmeta odboru u Kastav do 31. marca 1884. pošalju.

M. Grosman,
tajnik

Er. Jelušić,
predsjednik.

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane cene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—28.50.

Ulje obično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—50. Taljjansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bačalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 11·25 u barilah; f. 12·50—13 u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 83—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—5 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnaci* f. 37.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gražak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* žlvlje tražen, a cene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.50—11. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjurska f. 8— —. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tržčanska borsa: dne 27. Februara 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.60 isti u srebru f. 80.60—.—; isti u zlatu f.101— 5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 309.10; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.92; c. k. cekini f. 5.63; državne marke for. 59.30—.— Francezke for. 48.20

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Ilioku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih sveteskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Isto lohno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Leventо,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Svoji k svojim!

Krojačija

nasliednikah pok. Ljudevita

JELUŠIĆA,

obstoječa već 40 godinah,

KASTAV u ISTRI:

Preporuča p. n. občinstvu djelo **mužke robe po najnovijem kroju.** Naručbe primaju se i izvana i obavljaju točno po naznačenoj mjeri poštom.

Uz civilnu odjeću radi se i **uniforma.**

Roba dobavlja se iz moravskih tvornicah i zaračuna u cienu, koju ista tvornica računa.

Prodaju se **ljubljanske jakete za djecu i odrasle,** jeftinije nego ih prodaje sam Ljubljančan na sajmovih.

Muštre daju se svako doba na ogled.

Naručbe prima upravitelj

K. Jelušić.

Prosta i fina roba u dobru cienu.

Cieni, da se nije bojati konkurencije!

Prodaju se i novije hrvatske knjige.

FRANJO DUKIĆ

trgovac

Kastav u Istri.

Preporuča p. n. občinstvu u mjestu i okolici svej novcotvoreni dućan

jestiva i drugih potrebščinah

uz vrlo jeftine cene.

U istom dućanu dobije se **„Naša Sloga“ 5** n. broj.

Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vreme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću« uz priložen znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** lekarn u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je jako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni lek za 50 nvč.**, te si ga odmah naručim. I u istim imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posvo **težkih bolih oslobodila.** Pustim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolni cviet** kano izvrstan lek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem jako **najerdačnju hvalu;** svim štovanjem.

Ivane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski, izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugl ice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 nvč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 nvč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješno** priznate, imade uviek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

5000
odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za cele mužke odjeće. Šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Podružnica c. kr. povl.
austrijskog vjeresijskog (kredit) zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu.

NOVCI ZA ÚKAMAĆENJE
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleodondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3¾%

OKRUŽNI ODJEL
u bankah 2¼% kamate na svaku svotu u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE
za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Clelovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA i PRODAJA
od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ¼% provizije.

PREDUJAM
na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ¼% provizije na 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrlepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Trgovina finih jestvinah

Antuna Paparotti

u Trstu

šalje uz poštarsko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i bez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinâ, konservâ, finih domaćih i tudjih kano i prave šljivovice hrvatske. — Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonje)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, perutî i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčen. Originalne bocc po 1. for. 50 nč. i bocc za pgobu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji.*

Depot u Trstu: Paolo Rocca, apot. — **Zadar:** N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristoforetti, apot. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arazim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bjeloću puti. Cieni 85 novčića. — *Bouquet duSerail de Grolich*, voni za rubce i elegantni sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno liepe spruve, služi i kao dar za Božić i Imendan. Ciena for. 1.50

Mlada udovica

želi stupiti u dobru kuću k jednomu ili dvojici gospode za gospodaricu; primila bi takodjer mjesto kasirice u dućanu. Ako je potriebno, može dati dovoljnu novčanu jamčevinu. Govori slovensko-hrvatski, njemački i talijanski.

Pobliže obavjesti daje administracija našega lista.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Ohrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli ljesnom toli dušernom dobrostanju.* Najbolji *domaći lek* za urediti probavu, primjereno mješanja krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA bilinski balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkriepljih zelenjah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odbrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolesitb*, kod *bolesti u crevih, hypohondrije i melanholije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *zdravlje.* Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjegurni ljudski domaći lek* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* uz sve strane uz *pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra.

Rose bilinskoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lek izvrstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, na čutim ikakvo bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti lek ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje taka česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
Nadzornik feljerničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a bilinski balzam iz ljekarne B. Fragnera, ljekarna »kernow'u orlu« u Pragu, ugao »Sporngasse Br. 205-3

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jaskievič (gornji grad); A. E Jakšić; Milosrdna braća; M. L. Finkh; Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Vuriašić; *Belovar* Mikolčić *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kukovič. *Gospić* V. Vonk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Buchorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Čaštek *Ogulin* Jos Finkh. *Petrovaradin* Dend. Erben. *Pregrada* H. Billnsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar*, Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga bilinskoga balzama.

Tamo se takodjer dobije:

Pražko domaće mazilo proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se žicnam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nejma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izlieči; *smrad koji iz oteka teče, izvuče ova mazilo* brzo i ranu izlieči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rane *se prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zaprieči takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moreju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilicpi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho.

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Broj 11. U Trstu 13. marča 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svako četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljuko 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Spomenica

pol. družtva »Edinosti« upravljena na carevinsko vieće, radi željeznice, koja bi spojila iztočnu Istru sa državnom željezničkom prugom Divača–Pul.

(Konac).

Mnogo veću gospodarsku vriednost, računajuć amo jur spomenute prednosti, imala bi:

II. *Crta na iztočnoj obali Istre.* Kod ove pako odpada sveza izmedju Trsta i Rieke. Ova pruga ležala bi posvema na ovoj strani carevine. Izašla bi naime sa pruge Sv. *Petar–Rieka*, na riečkoj granici, te tičuć prirodnu luku Preluku, gradić Volosko, kupeljno mjesto Opatiju zatim Lovran, Mošćenice, Brseč i južno podnožje brda Sisol, dotaknula bi se lukah Plomin i Rabac i pripojila državnoj željeznici *Divača–Pul*, negdje medju *Žminjom i Vodnjanom*. Osim možda u kotlini Raše, nebi bilo nigdje drugdje tehničkih potežkoćah.

Od luke Rabac pod gradićem Labin, gdje se nalaze bogata ležišća kamenog ugljevlja, može se doći, uredjenom morskom plovitbom, za 1 sat u grad Cres na istoimenom otoku.

Ovom prugom spojila bi se ciela iztočna Istra i kvarnerski otoci sa središćem Istre te ujedno gradovi Pul i Trst najkraćom crtom približili. Na ovoj prugi ležali bi najkrasniji predieli iztočne Istre sa poznatim kupeljnim mjestom Opatija. Ova pruga bi se radi živalnog prometa veoma dobro izplatila.

Iz vojničkog gledišća bila bi ova pruga mnogo manje pogibelji izložena nego li ikoja druga na zapadnoj strani Istre, jer se mora smatrati morski tiesnac u Kvarneru kano zatvoreno more, te bi neprijateljsko brodovlje — uzmu li se u obzir mnogobrojni otoci i vojnička luka Pul — samo velikimi žrtvami do Rabca prodrieti moglo.

Visoka zastupnička kuća neka izvoli odlučiti:

Neka se ova spomenica izruči sa drugimi predlozi, tičućimi se istog predmeta c. kr. visokoj vladi na pretres kod pitanja o gradjenju spojne željeznice medju iztočnom Istrom i Pulom, dotično, državnom željeznicom *Divača–Pul.*

DOPISI.

Sa otokah Kvarnerskih.

God. 1833. podastriešo šarenjaci Nerezine molbenicu, da se uvede u našu pučku školu talijanski jezik. Sada doznajemo, da je zemaljsko školsko vieće tu molbenicu zabacilo, što je pravo i pravedno. Vlast ova uzradova nas a pokunji naše protivnike. osobito nekoga »Nikogovića« koji je u krčmi T., na sva usta pripovjedno, da je čitao u porečkoj blebetuši, kako je u Narezinah odredjen talijanski učovni jezik te kano pomaman vikao: »bravi Neresinotti, tutti quelli, che hanno sotoscritto la supllca per l' introduzione della lingua d'insegnamento italiano nella scuola di Neresine, bravi b . . . . e m . . . . al croati, itd. Pošknj pobro, dok trava narasle! ovaj put si se pronaglio; sol u solnu lcu pamet u glavlcu, moj goso, dovlkuje ti naša narodna poslovica.

Čujte sada kako bijaše spomenuta molbenica podpisivana. Skoro mjesec danah obilctale su vrane i gavrani oko Petra i Pavla od Pilata do Jeruda, moleć i prosećnarod, da ide podpisat molbenicu u dućan g. S. S početka uztezao se svako pošten molbenicu podpisati, nu šarenjaci što varkom, što sladkimi riečmi, što grožnjom, da neće nitko moći na more niti u vojnike iko nezna talijanski itd., nagovore Nerezinčanah, da podpišu molbenicu. Eto Vam braćo Nerezinci, sada vidite što ste dobili od sladkih šarenjakah! Osmradili ste si pošteno hrvatsko ime, učinili se smiešnimi pred pametnim svietom a postigli ste ruglo i sramotu. Zar ne znate ješte za čim teže vaši i naši protivnici, ove šarenjačke izjelice? Oni hoće, da mi ostanemo u tmini i neznanstvu, da nas lagije globe i varaju; žele, da ostanemo njim poslušni i pokorni do sudnjega dana a to može jedino tada biti, budemo li se i nadalje dali od njih za nos voditi, uz njihove svirale plesati. Zagrmite tim licumjercem i laskavcem, nek se nose preko mora ako se nećute doma pod svietlom krunom našega cara i kralja, nek puste na miru sirotu oguljenu Hrvata. Vi nepitate od njih ni bluga ni bogatstva već jedino, da vas se mane, da nedirnju u Vas, da vam štuju vaše svetinje kano što vi štujete tudje. A sad jednu još veseliju, koja je nemilo ujela naše »nadritalijane«.

U mesopustnu nedelju priredi preko 50 Nerezinčanah krasnu maškaradu, u narodnom odjelu ili kako ovdje kažu: po bokežku, t. j. u crvenih kapah i u širokih modrih hlačah. Narodni ples plesalo preko 70 parovah, sve u najlipšem redu. Plesom redala se vesela hrvatska pjesma a najčešće naša obljubljena: »*Još Hrvatska ni propala*«. To se opetovalo i na dan mesopusta; zabava potrajala do iza pol noći, a mi se raztasmo veseli i zadovoljni. Tim poknzaste moji Nerezinci što sve sloga i prijateljstvo uzmogne. Pokažite se svakom zgodom ovako odlučni i složni pa nam neće oko nosa brudat kojekakav potepuh ili oderuh. Ljubimo i cienimo svakom zgodom naš hrvatski jezik, našu nošnju i naše običaje. Ostavimo šarenjakom šarenjačtvo. Svakomu svoje. Nam poštenje i hrvatski ponos a šarenjakom izdajstvo i podlost.

Iz Voloskoga.

Neki gospodin koji se simo doklatio sa one strane Učke, umjesto, da se bavi svojim poslom za kojeg je bogato plaćen, umjesto da pohodi kadšto onu kuhinju, gdje se vare i gotove njegove stvari (kako no čine njegovi drugovi po cielom svietu) on smradi u onu zdjelu iz koje jede, piskarajuć o svemu i svačem u poreču babu krezubu.

Spomenuta kuhinja smrdi našemu »morettu« kano vragu tamjan a ona je tako lipa i čista, da takove još ne bijaše u gospodskom Voloskom. Al da, ne boji se on kuhinje, već gospodara, koji neće da bude izdajica svoga roda, koji izpovjeda očito svoj jezik i narod a to je učenomu Talijanu dostatan razlog, da izbjegava našu kuhinju.

Što ga siromaha osobito u oči bode, to su naši novi ili popravljeni zvonici. Tomu se nije čuditi; stvar je to posve naravna. Zvonici mu naime sa one visine dole viču, da mi nismo Benečići, već da smo bili do nedavna uz našu bielu Ljubljanu; odatle i naziv u Dalmaciji za Istrane »*Kranjci*« a za hrvatsku Rieku: »*Kranjska Rieka*«. A dina mi, ako je Rieka kranjska nije ni Volosko puljižko. Još i dan današnji zovemo u ovih stranah predmesopustnu nedelju »lontošnjom nedeljom«. Uspomena je to odkad su naši djedovi u Kastav na izbore zalaziti, da si izaberu poslanike za »Landtag« (sabor) u Ljubljanu a ne u prnjavi Poreč. — Da Vam tvrdoglavcem pokažemo koliko nam je mila ta uspomena, da vidite, da se nedamo u vaše šarenjačko-krnjelsko kolo, da smo i da ćemo ostati Hrvati, koji su kroz stotinu godinah živili uz Ljubljanu, sagradili smo po ukusu naše braće Slovenacah zvonike pa bilo vam to pravo g. dopisniče ili ne. Vam je slobodno dignuti »ankoru iz fonda« pa odnesti se u talijanska gnjezda te tamo graditi makar na »duzine« zvonikah sve po štilu onog sv. Marka. Mi vam lje za to nećemo prigovoriti.

PODLISTAK.

Razgovor medju Markom i Antunom pred poreckom biskupijom.

Marko. Eto Ante mojl skoro uvik su nam ovi sveti dvori prazni. Našoj crkvi udovici kao da se neće udati. Traži vojna i livo i desno pak ga valjda po volji nemože dobiti.

Antun. Dobila bi ga ona, dobila, al njoj ga nedadu kakova bi ona želila i koji bi njoj pristajao. Muče jadnicu očuhi i maćehe pa ju hoće silomice udati za čovika neljubljena i nevoljena i tako ostajemo mi sirote bez oca, bez pastira, koji bi nas vodio i rukovodio.

Marko. Reci starče dragi, koji li su to bezdušnici, koji narivavaju našoj ostrelej crkvi nemila njoj vojna?

Antun. To su Ti oni sinko, koji nemare ni za sv. viru ni za nas jadne šćave; koji bi htili, da bude crkva njihova robinjica, a pastir njihov sluga, kojim bi po volji kretali kano s kakovom igraljkom. To su ti rano moja, oni naši strašni neprijatelji, koje su nedavno okrstili naš »Franina i Jurina« licumirci i farizejci, oni koji gaze nogami našu viru, sve što nam je milo i drago pod ovim božjim nebom.

Marko. Bora ti Ante, kako mogu biti oni farizejci i licumirci, ta ja sam čuja da šarenjaci i talijanaši prose presvitloga cesara kroz talijansko političko družtvo u Pazinu, da njim pošalje čim prije biskupa.

Antun. Tako je tako sinko, al ti si čuja samo na jedno uho. Oni pitaju biskupa, al ne svećenika pravedna i ljubezniva, koji bi bio drag Bogu i ljudem. Oni traže biskupa koji bi nam ukrao naš mili jezik, koji bi pogazio sv. viru naših otacah, koji bi bio talijanaškim batom s kojim bi po nas nemilice udarali dok bi nas sa lica ove zemlje izbrisali. Znaš dobro Marko, da naši Talijanaši nemare za crkvu, ni za njezin nauk; da nemoru viditi popa niti na kraj oka; a bogme sinko moj, pravo kaže naš puk, da koji nemore viditi moga pseta nemore trpiti ni mene. Da oni dakle mare za crkvu i za biskupa, nebi mrzili i proganjali naših dobrih i vrednih svećenikah; nebi već unapred preporučivali budućemu biskupu, da metne u železa popove naše krvi; da njim zabrani obćiti s našom sirotinjom; da nam nebudu više otci i savjetnici, nego bezdušnici i varalice. Takovoga biskupa žele i pitaju naši protivnici a ne boli jih glava što će biti sv. virom i crkvom Isusovom.

Marko. Onda reci mi, kakav bi morao biti taj naš budući biskup?

Antun. Na to ti je sinko meni prostu čoviku težko odgovoriti, al u koliko imam zdrava mozga sudim, da bi naš pastir morao biti sin ove naše pokrajine, koju zovemo Istrom, da bi morao dobro poznati oba jezika koji se u zemlji govore t. j. hrvatski i talijanski; da bi morao biti učen i pobožan, pravedan i ljubežljiv i to jednako napram svakomu od nas.

Marko. Pak što nije moguće naći takovoga biskupa?

Antun. Rekao sam ti prije, da nadje udovica težko muža koja imade zločestu maćehu. Imade vrednih i dobrih svećenikah, koji poznaju sve naše jade i nevolje i koji bi bili na čast ovoj slavnoj biskupskoj stolici, ali za takove neće da čuju Talijanaši, koji s našom pokrajinom gospodare; ili takovi se nedaju k nam, jer se boje, da bi uvik u nje maćeha zadirkivala, da nebi mogli vršiti kako Bog zapovida svoje dužnosti, da bi bili samo po imenu biskupi a biskupovala bi gospoda porečka i pazinska.

Marko. Pa što sudiš Ante, što će biti s nami ako nam pošalju biskupa koji ne pozna našeg jezika, koji bude služio gospodi iz Poreča i Pazina, koji nebude pravi i vriedni nasljednik našemu nezaboravnomu Jurju?

Antun. Biti će sinko moj zlo i naopako. Propast će sv. vira, propast će ljubav i štovanje do crkve i njezinih naučiteljah a mi ćemo biti stado bez pastira kojim će vladati vuci razdiravci.

Marko. Al toga nemože dopustiti dobri Bog.

Antun. Eh, dilete moje! On nedopušća niti ovoga što se sada dogadja na

Orlovo oko porečkog dopisnika zapelo je i na našem svečanstvu napose znostavilo se na preč. g. A. Šterku, kanoniku i župniku stolne crkve u Trstu. Našemu došljaku je toli mila osoba g. Šterka, da ju on i u snu vidja, kad dolazi naime u naše strane radi budućih izborah. Kažemo ti po duši, došljaku dragi, da vidimo veoma rado g. kanonika u ovih stranah nu na žalost nevidismo (mi koji nevidimo u snu) ga odpotle bijahu izbori naših zastupnikah u Poreču uništeni nego jedan put i taj put ostao je ovdje samo pol dana. Porečka lažitorba i njezin vjerodostojni dopisnik iz Voloskog znadu predobro, da se gospodinu kanoniku Šterku netreba izbornikom preporučivat, jer gdje se je po više putah jednoglasno izabrano tu netreba preporuke; ono što neće da znadu jest faktum, 1) da gosp. Šterk neteži za mandatom, 2) da je ka istomu gospodinu jur god. 1867. iz Pazina u Lovran došao g. kapetan Schwarz te mu nudjno kandidaturu za Poreč, nu on to odbi, 3) Ista čast bijaše mu ponudjena i g. 1870. nu ju opet odbi 4) U vrieme postednjih izborah za Beč nudjala je gosp. Šterku jedna veoma *uplivna osoba iz Poreča*[1]) kandidaturu za carevinsko vieće te mu kano »pravomu domorodcu« obećivala kriepku pomoć, nu on nepristade na taj nečist posao prem je i tršćanska vlada zagovarala njegovu kandidaturu. Iz svega navedenoga proizlazi, da se g. Šterku netreba nikomu za porečki sabor preporučivati ili radi toga kući doluziti. Njega bira svojevoljno narod a on se pokorava kano rodoljub jednodušnoj voji naroda.

Porečke babe piskar spočitava nadalje g. Šterku, da se je požurio upisati u tabularne knjige u Voloskom baštinu svoga otca na svoje ime. Što misli g. piskar, da je gosp. Šterk nezahvalan svojim biračem kao i on koritu iz kojega jede? Kod posljednjih izborah bijaše on unešen u izborne listine; birači su znali, da je on sa braćom suposjednik. Kapetan kotarski potvrdio je izborno pravo njegovo, nu gospoda u Poreču, tutori porečke babe, prijatelji voloskog piskaru, odlučiše proti jasnomu slovu zakona svojevoljno, da g. Šterk nemože biti biran. Zar nebijaše sveta dužnost g. Šterku pobrinuti se, da si još bolje osjegura izborno pravo?

Gnjev dopisnikov izlijan u istom dopisu na Mošćeničane i Brsečane, nedosiže do njih. On i njegovi prijatelji u Istri vični su hvaliti i dičiti izdajice i izdajstvo a jer nisu Mošćeničani i Brsečani takovi, udri po njih. Da su oni odlučili, da bude u Mošćenicah i u Brseču u školah talijanski učevni jezik, bio bi jih zaisto podignuo u deveto talijansko nebo, ovako pako nabacuje se na nje svakojakim smradom. Recimo, primjera radi, da bi sutra rodna obćina dopisnika Istrije zaključila, da bude u njezinoj školi učevni jezik njemački, što bi na to g. dopisnik i njegovi sumišljenici? Zaisto digнuli bi nebo i pakao proti takovom zaključku. A zar nelma vriediti za nas ono što valja za Vas? Hoćeš ili nećeš g. dopisniče, mi ćemo živiti, raditi i upravljati se kako nami zakon dozvoljava i kako hoćemo mi. Nije li ti to pravo a ti poberi svoja kopita pa se nesi preko Učke u svoja blažena krnjelska gnjezda, gdje te, neće uznemirivati naši zvonici, naši zastupnici i naše škole.

Pul, 8. marča 1884.

Srce me boli gospodine Uredniče kako se ovdje s nami postupa pa mislim, da će mi odlanuti ako Vam se malo potužim.

Imade nas na puljšćini više, gospodarah i pastirah iz gornje Istre koji dolazimo simo u zimsko vrieme, da prehranimo ovdje naša stada.

Mi smo većinom neuki i priprosti ljudi pak svaki misli, da može s nami delat što i kako mu se hoće. Kad nam ponarastu janjčići, nesemo jih u Pul na trg, da koju krajcaru uberemo ai nam pri tom na našu žalost i škodu postavlja puljski magistrat svakojake neprilike. Najprvo su nam bili odredili, da možemo prodavat naše janjčiće na trgu »Piazoli« potle kod »Divića«, zatim na trgu »od drvih«, onda na »Portaratu« itd. itd. tako da ne znamo nikad gdje nam je pravo mjesto. Ako dodjemo na jedan trg, goni nas odatle policaj; dodjemo kamo nas je ovaj poslao, tjera nas drugi opet drugamo, tako da putujemo uvlek od Jeruda do Pilata.

Isto što rade snami, rade i sa ovdešnjim siromašnim kmetom, koji donese na trg u košarici ili rubcu po koje jaje, malo radiča ili koje druge zelenine. Dotrči k njemu sad jedan sad drugi policaj, pa duj plati za trg, a ako nemaš čim platiti odnesu mu svu siromašćinu. Tako nam se godi mila »Naša Sloga« u ovih stranah, gdje nemamo čovjeka koji bi se za nas zauzeo. Što nam se nemože oteti milom a to nam otmu silom. Da smo Talijani ili Krnjeli nebi tako s nami radili nli su sirotom »ščavom« može se svatko poriivat. Mi smo ovdje samo za neko vrieme u godini al jaoh si kukavnomu kmetu Hrvatu koji je privezan za ovdašnju grudu zemlje pa nemože nikud nikamo. Tako vidite umjesto da gospodarimo u ovom kotaru u mi služimo a to će potrajati sve dotle, dok budemo vjerovali ljudem druge krvi i drugog jezika.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 12. marča 1884.

Hrvati i Slovenci Primorja imadu zaista malo razloga biti zadovoljni sa postupanjem carevinskog vieća napram njihovim narodnim težnjam. Glavna narodnosna slavenska pitanja, razpravljana u carevinskom vieću, ticala su se ili Češke ili Poljske, a za nas nije imala nikad većina državnoga zastupstva pravog saučešća, te su sve naše i naših zastupnikah molbe ostale neuslišane. Sad napokon ipak će se nešto učiniti za hrvatsku i slovensku narodnost u Istri, Goričkoj i Štajerskoj. Proračunski odbor zastupničke kuće prihvatio je predlog Henrika Clama Martinica, kojim se vlada pozivlje, da uredi državne gimnazije u Pazinu, Gorici, Mariboru i Celju tako, da se u materinskom jeziku podieljuje obuka hrvatskim, slovenskim i talijanskim učenikom nižih razredah na rečenih gimnazijah, a njemački jezik, da se goji u toliko, na koliko to zahtjevaju obstojeći odnošaji. Ovaj će predlog poprimiti i carevinsko vieće pa bude li dobre volje kod vlade, moći će se bar u nižih razredih naša mladež u materinskom jeziku poducavati.

Prošlog čedna započela je razprava o proračunu za godinu 1884. u carevinskom vieću. I ovaj proračun pokazuje priličan manjak, nu taj se svaljuje na željeznice, koje se imadu graditi i na nekoja druga podnzeća. Dohodci bi imali 474½ milijunah for. a troškovi 515 milijunah. Po tomu bio bi manjak u proračunu od 40 milijunah for. Od ovih 40 milijunah računaju 35 milijunah na željeznice i u druge koristne svrhe, a pravi manjak iznašao bi samo 5 milijunah for. Velika doduše svota, nu napram manjku prijašnjih godinah, izčezava skoro sasvim.

Putovanje kraljevića Rudolfa na iztok hoće da prikažu službene novine kano puku zabavu, dočim mu pripisuje neodvisno novinarstvo veliko političko znamenovanje. Neima dvojbe, da je našoj vladi do toga stalo, da se uzdrže i utvrde prijateljski odnošaji sa srbskom, rumunjskom i turskom vladom, a k tomu će svakako mnogo doprinesti prisutnost kraljevića Rudolfa na dotičnih dvorovih.

Radničko pitanje doći će i u njemačkom saboru do mala na razpravljanje. Njemačka vlada nastoji, da se poduzme nešto ozbiljna i za taj razred naroda, koji najvećma trpi i strada. Biti će njoj svakako briga, da osigura kod radnje unesrećene radnike mirovinom ili državnom podporom, čim će predusresti prevratna komešanja i socijalističke izgrede, koji se upravo sada pojavljuju u Francezkoj, Englezkoj i Austriji.

Sbližanje Rusije i Njemačke reć bi da znači i sbližanje s Austrijom, te ima nade, da će biti ovo najboljim sredstvom, da se u Europi uzdrži mir i uzpostavi nutarnja sigurnost. — Ruske novine pišu mnogo u posljednje vriemo o sporazumljenju Rusah sa Poljaci. Neima zaisto pravog slavenskoga srca, koje nebi želilo, da se to sporazumljenje čim prije postigne.

U Englezkoj zastupničkoj kući predložila je vlada veoma važnu osnovu, naime novi izborni zakon, kojim se povećava broj izbornikah skoro za dva milijuna. Ovim zakonom želi Gladstone pridobiti si naklonost slobodoumne stranke u Englezkoj, naposo onih članovah sabora, koje nezadovoljava njegova politika u Egiptu.

Talijanska vlada zahtjeva od zastupničke kuće 150 milijunah lira za nekoja gorska utvrdjenja na granicah. Novine talijanske pišu, da će se podignuti opozicija proti tomu zahtjevu, nu vlada će ipak prodrieti svojim predlogom.

Zapovjednici krivog proroka sakupljaju nove čete proti Englezom, a to svjedoči, da nekane pristati na pogodbe englezkoga generala Herwetta. Englezki zapovjednik javio je svojoj vladi, da nemože osvojiti nekoje tvrdjave na Nilu, ako mu se ne pošalju nove čete na pomoć.

Franina i Jurina.

Fr. Jurino, dragi ti, povej mi malo, koliko si ti dal za eni turnić na Voloskoj crekve?

Jur. Koliko? 15 fiurini!

Fr. Judi božji, tako koliko! on na Porte!

Jur. Ja baš koliko! on, al i kako i on, to će reć samo z besedun.

Fr. Fina je to munida, po tićevu dušu, kada se najde ki ju za dobru prime.

Jur. Je hörme zač ki ume ima dve.

* * *

Fr. Ti si Jure bela vrana va staren Pazine pak češ mi valjada čagod novega povedet kada te vidim tako redko.

Jur. A ča češ da ti povedem, ono ča su drugi pozabili?

Fr. Povej mi na primer malo, kako je ono neki dan prišà onako kisel doma »ona babica od Trošti«, ki se nikada s nami k meti nepača, a on dan ga je neki kmet s kratkimi bragešami peljà kako deveri nevestu.

Jur. Pak tomu se ti čudiš?

Fr. Bog ti se smiluj, ter ga poznaš i vidiš kada gre va Pazin vavik grizka pipicu i va tlo gleda, kako da se s nami nedostoji govorit. Nosi se sagdan kako i blagdan, druži se s gospodun Krnjeli, htlja bi, da ga svaki časti kako kakovega Bog zna kako študijanega človeka.

Jur. Srami se nas zač se boji gospode a druži se s onemi, ki ga pred njim hvale i časte a mrze ga više nego nas zač znaju i oni, da ki izda svoj rod, da bi moga i njih izdat.

Fr. Bi bolje stori, da se pača svojim parom, da odbaci zle navade, da bude ono ča smo i mi dva, zač bi moral znat, da ki s gospodun črešnje zoblje da mu riepi ostanu.

Jur. Bojim se, da je već predugo zašà pak nemore nazada.

Veladam.

Velade, Velade,
Vi medeni kumi,
Vi božje dušice,
Tko vam nerazumi!

»Ja sam tvojeg otca
Poznao i djeda,
A moj otac tvôga
Djeda i pradjeda.

»Mi smo uvjek pravi
Prijatelji bili,
Dosta smo jim dobra
Mukte učinili.

»Da nas nije bilo,
Sve bi vam propalo,
Sad se nebi više
Za vaše ni znalo«. —

Tako se vi eto
Prikupljate kmetu,
Kad vam njegov treba
Glasac za Dietu.

A iz starih pisam'
Vi predobro znate,
Njegovo da j' bilo,
Sve što sad imate!

Telegrafičke viesti.

Krk, 12. *veljače.* *Kod izborah občinskog zastupstva u Vrbniku vladao je najbolji mir i red. Svi hrvatski predloženici izabrani skoro jednoglasno. Zaslieplјenici uvidjeli, tko su buntovnici i tko je sijao nemir i neslogu.* (Živili sviestni Vrbančani! Ured.)

Različite viesti.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. G. *Antun Turak*, župnik-dekan u Oprtlji (Portole) imenovan je župnikom-dekanom u Kastvu. Za župnika u Pazinu predložen je g. *Orbanić*, župnik u Laniščih. G. *Franjo Peculić* ide za duhovnoga pomoćnika u Gračišće. G. *Sajovec* iz Gračišća kao upravitelj župe u Kerbune. G. *Klemente Scubla* premješćen je od sv. Antona k B. D. Mariji gornjoj (jezuiti). G. *Karlo Žnidarić* ide u Sovinjak upravljat župom. G. *Dinko Bullo* imenovan je upraviteljem župe u Kastanjici.

Umre je g. *Ivan Jelenc* župnik u Sovinjaku. Pokoj mu duši!

Grdna nezahvalnost. Čitamo u naboţno-političkom časopisu »*Vigilanza*«, izlazećem u Trstu, opis svečanosti obavljene dne 25. p. m. u biskupskom konviktu u Trstu. Tog dana blagoslovio je naime presvietli biskup Glavina kapelu u konviktu. Svečanosti da prisustvovaše od strane svietskih oblastih g. namjestnik Pretis, g. barun Scrinzi, podnačelnik tršćanski Dimmer i više druge gospode. Pitomci da su latinskim govorom pozdravili goste i zapjevali carsku himnu u njemačkom, talijanskom i slovenskom jeziku.

Sve je to lieno i dobro i mi sve dragovoljno podpisujemo, nu jedno je, što nikako zamučati nemožemo, jedno je, što nas veoma smućuje a ražalostiti će zaisto svako pošteno i pravedno srdce. »Vigilanza« opisujuć potanko svečanost, mukom muči ob onom, koji je začetnik i utemeljitelj rečenog konvikta, šuti kano kamen o nezaboravnomu biskupu Dobrili! Zar nezna »Vigilanza« za ono, za što znade svako diete u ovom Primorju? Zar ne znadu gospoda, da je pokojni Dobrila upravo stradao, da uzmogne više sredstva

---

[1]) To je morala biti koja sviestovna osoba, jer Dobrila bijaše tada već u Trstu. Ured.

ostavlja čoviku slobodnu volju, da čini što će i kako će a sebi je pridržao samo časak do kojeg čoviku to dopušća. Kad je puna mjera, kad je odviše uvriedjena Njegova prevelika dobrota, tad reče: dosta je. Al Marko dragi, kako je težko čoviku o zlu na dobro čekati. A to je nam Hrvatom Istre u obće a osobito u ovoj biskupiji.

Marko. Dakle nam nelma druge pomoći nego strpljeno mučat i čekat na ono što budu presvitla gospoda odlučili?

Antun. Ne sinko tako. Mi moramo svakom prigodom pokazati svoje zube i reći sudcu i popu što je dobro i pravo. Ako nam pošalju za biskupa čovika tudje krvi, mi ćemo ga slušati u koliko budemo znali, da radi za naše duševno i telesno dobro. Budemo li vidili, da se je složio sa našimi protivnici i neprijatelji a mi ćemo se uteći k našim župnikom i kapelanom koji će nas upućivati i podučavati u svemu što nam je potrebito za duševno i telesno dobro. Za to valja da štujemo, častimo i ljubimo svećenike i prijatelje našeg roda i našeg jezika pa uz njihovu i božju pomoć biti će nam bolje.

za konvikt prištediti; ne znadu li, da je molio i prosio milostinju za konvikt, gdjegod mu se zgoda pružila te snašno poput marljive pčelice novčić po novčić za budući biskupski konvikt; neznadu li, da je on u oporuci skoro zaboravio i na svoju rodbinu i rodno mjesto jer nije hotio prikratiti konvikta?

Dobrilina je zasluga, da je Njeg. Vel. car upravo carski naš konvikt nadario. Milostivi car je vidio kako se Dobrila muči i kini radi konvikta pa ga htjede razveseliti i obodriti na uztrajnost te mu priteče u pomoć carskom pomoći.

Dobrilina je zasluga što se u svoje vrieme sastao u Trstu onako odličan odbor od preko 30 lica, da sabire prineske i milodare za budući konvikt. Njegova je zasluga ustrojenje bratovšćine »sv. obitelji«. Pomoću ove i rečenog odbora sabrala se u kratko vrieme tolika svota, da je imao konvikt po smrti Dobrilinoj, preko 100.000 for., neračunjuć amo sve one hiljade koje su se dielile medju siromašno djačtvo. Od ove liepe svote, od stotinu i više hiljadah forintih nebi bilo *niti jednoga jedinoga novčića* bez Dobrilinog utiecaja i upliva.

Čudno je i neraztumačivo kako upravo ovdje »Vigilanza« spava te o Dobrili šuti kada je za konvikt posve ništa učinio! Nadali smo se, da će se uprav prigodom krščenja novog zavoda ime velikog Dobrile, kano utemeljitelja i najvećeg dobročinitelja, dostojno proslaviti. Poznato je naime, da se u drugih biskupijah slični zavodi okrste imenom utemeljitelja, ili osobitog dobročinitelja; tako postu n. pr. u Ljubljani Alojzijanum (po biskupu Alojzu Wolfu) u Gorici »Andreanum« (po nadbiskupu Andriji Gollmayeru) itd., pa smo mogli mirne duše očekivati, da će gospoda konviktu ime »Georgianum« nadenuti. A »Vigilanza« niti nespomenjo ime našeg Jurjuli! Zar je njoj i njezinim prijateljem ovo ime toli zazorno? U ostalom, nazvali i okrstili biskupski konvikt kako njim drago, *Dobrilu je i biti će dok bude konviktu spomena, njegov začetnik, utemeljitelj i najveći dobročinitelja.* »Vigilanzi« pako blagodarimo osobito na ovom doista riedkom primjeru zahvalnosti.

Pastirske poslanice. Naši će se čitatelji sjećati, da smo običavali prvom broju »Sloge« koji bi izašao u sv. korizmi priložiti pastirsku poslanicu biskupije tršćansko-koparske. Mi bi bili rado i ljetos to učinili, nu nebijaše nam moguće, jer nedobismo poslanice niti za uredničtvo a kamo li za naše čitatelje. Latinac kaže: mienjaju se vrieme i ljudi s njim. Hvala Bogu! Toliko o poslanici tršćansko-koparskoj.

Prijatelj našeg lista poslao nam pastirsku poslanicu biskupije porečko-puljske i to u talijanskom i hrvatskom(!) jeziku. Prvoj nemamo prigovora sa nijednog gledišća. Nu što da rečemo o drugoj t. j. onoj u hrvatskom (?) jeziku? To vam je pravi galamatijas bez glave i repa. Od naših čitateljah, od kmetske ruke dobivamo svakojakih spisah, koje je težko razumiti, nu tako bezsmislena spisa kao što je hrvatska poslanica biskupije porečko-puljske, ije nedobismo. Tko ne vjeruje eto mu primjera. Vadimo iz navedene poslanice samo nekoje stavke jer nam nedozvoljava prostor lista niti ovo sv. vrieme, da cielu poslanicu donesemo. Evo par primjerah pak neka to razumi tko može, mi to nemožemo: »Nema doista *njedan medju pravom i iskrenom kršćanom koji nebi poznati* koliko je u istinu brižljiva i skrbljiva Sv. Crkva naša ljubeznjiva mater, *podajući uvek svoje pomnjive skrbi* na neprestanu uspomenu božanstvenih otajstva, na duhovnu korist *svinh nas bogoljubni njezini sinovi«*, ill ovaj: »Baš i ovde *u prednost tolikomu velikomu dogodjaju*, tolikomu visokomu otajstvu, temelj naše Sv. vere, Sv. Crkva osobitim nastojanjem predstavlja jedno vreme pripravljanja, t. j. S. Korizmu, za da pravoverni, kroz ovih četrdeset danah, da imaju vreme i način *ozbiljno misliti sebi istinu*, i motriti kako u promašranje od Uskrsnutja Gospodina Isukrsta, pristojno da i mi iz naše strane nastojmo upotrebiti sva *spasonosna* sredstva za uskrsnuti od dunovne smrti, u *kojoj se nagjemo prevaljini* poradi griha, i zato nastojmo uskrsnuti na život milosti, to jest *vekovečnomu životu na nebesku slavu*«. Kao što sadržaju ova dva primjera najveći nesmisao, takova je cielu poslanica te smo zbilja prisiljeni vjerovati, da ju je porečko-puljski ordinarijat jedino radi toga izdao i razposlao, da ju narod neraz-zumi. — Gospoda u Poreču mislila su valjda, da ščavu netreba ništa pametna za duševnu hranu podati, on je mučen na ovom svietu pa neka ga muče i na drugom koliko njim drago.

Nećemo da spominjemo, da je odpust za Talijane štrih rukavah nego li za Hrvate jer nas to ne iznenadjuje. Čuli smo, vidjeli i skusili do sada iz Poreča svakojakih, koli od svjetovnih toli od crkvenih oblastih pa ne čekamo više ništa dobra od tamo. Prijatelje naše i našeg roda molimo, da uče i podučavaju naród u poštenju i krieposti, da ne zaluta krivim putem od čega ga poslednja poslanica njegovih duševnih pastirah nikada očuvala nebi.

Pazinski irredentiste. U poslednje vrieme razprodaje se »Naša Sloga« na malo u dućanu pazinskog rodoljuba g. Antuna Brtoša. Pazinskoj naobraženoj (?) fukari nije to dakako po ćudi. Nu proti tomu nemna zakonita lieka jer imade g. Brtoš dozvolu za razprodaju »Sloge« od c. kr. namjestničtva u Trstu. Al gdje nemogu zakonito naši Krnjeli, tu se poslužu oni svimi mogućimi nezakonitostmi. A kako i nebi kad njim je u Istri sve dozvoljeno? Dne 6. t. m. u 8 satih na večer sakupilo se u dućanu g. Brtoša više kupacah. Oni u razgovoru, kad na jednom udare dva kamena u dućan t. j. jedan u tablicu (koja obznanuje, da se tu prodaje »Sloga«) a jedan upravo u ono mjesto, gdje obično sjedi g. Brtoš. Jedan kamen pogodi tablicu koju probi a drugi potuče dva stakla na prozoru. Kolika se mogla dogodit nesreća, da je pogodio kamen gospodara, komu bijaše namienjen?

Nameće nam se pitanje: zar je zbilja pazinskim nihilistom sve dozvoljeno? zar nema tamo nikakve oblasti, koja bi štitila imetak i život mirnih gradjanah, čestitih državljanah? Pitamo se nehote, jesmo li u dobro uredjenoj državi ili ill . . . . . Pazinske pako rodoljube hodrimo, da se ne prepiaše sličnih demonstracijah. Ne bude li znala tamošnja pol. oblast (jer za gradsku pulicijo znademo, da njoj je to deveta briga) bditi nad javnim poretkom doći će i na naše čitatelje. Prijatelji a mi ćemo tražiti drugdje lieka. Prijatelji i rodoljubi uztrajte, u borbi je spas. Zakonom zajamčene nam pravice moramo dobiti, pa se tomu protivili Krnjeli kolliko njim drago.

Izviešće delavskoga podpornoga družtva u Trstu. Najvažnije slavensko družtvo u Tratu jest bez dvojbe »delavsko podporno družtvo«. Osnovano na zdravom i čvrstom temelju, napreduje pod ravnom, požrtvovnom i nesebičnom upravom g. predsjednika Dolenca danomice sve to veoma. Da ne pretorivamo niti za dlaku, svjedoči nam netom izašlo izvješće za god. 1884. Do konca g. 1883. brojilo je družtvo **1021** muških i **242** ženskih članovah. Bolovalo je tekom godine jednih i drugih **359** te su dobili od družtva podpore **4802** for.

Od 1. jenara do 28. febrara 1884., dakle u nepodpuna dva mjeseca, pristupila su družtvu **102** nova člana. Sada imade družtvo u svemu 1365 članovah t. j. 1091 muških i 274 ženskih. Doista liep broj uzme li se u obzir, da družtvo postoji tekar od god. 1880.! Članovi uplatili su kroz cielu godinu (svakog čedna tolika) 9912 for. 88 nvč.; od darovah unišlo je 197 for. 11 nvč.; od družtvenih zabavah čistoga dohodka 515 for. 9 nvč.; od interesah za družtvene kapitale 292 for. 60 nvč. Na konou godine obnašao je družtveni kapitul u blagajni 8692 for. 95 nvč. Čitav družtveni imetak na konou godine vriedio je 11.260 for. 31 nvč.

Osim toga imade družtvo liepu knjižnicu od blizu 1000 svezakah, raznog, vedinom družtvu odgovarajućeg sadržaja. U družtvenih prostorijah bijaše članovom na razpolaganje do 25 novinah, većinom slovenskih i hrvatskih.

Brine se dakle uprava za duševni i tjelesni boljak članovah.

Gori navedeni broj članovah kaže najsjajnije, da je »delavsko podporno družtvo« uhvatilo čvrst koren, da ga valja istim načinom kano i do sad njegovati pa će narasti u veliko slavensko stablo u Trstu, kojim će uzalud naši narodni protivnici drmati. Na hiljade imade još te u Trstu Slovenacah i Hrvatah (jednog i drugog spola) za koje obstoji del. podporno družtvo i koji bi se morali u nj upisati. Inteligentniji Slaveni Trsta dužni su putiti i nagovarati obrtnike, zanatlije i službenčad naše krvi, da stupi u del. podp. družtvo, gdje će naći materijalnih polakšicah, i gdje će doći do narodne svjesti. Uz malo dobre volje, narasti će broj članovah u par godinah na više hiljadah, čemu se i odbor nada i čemu mi od srdca kličemo: *da Bog dade!*

Kvarner (Quarnero). Nov časopis počeo je izlaziti u Bakru i to svakih 15 danah jednom. Prvi broj izašao je 1. ožujka. On bi imao zastupati načela stranke prava i zamieniti »Slobodu« koja se je odselila u Zagreb. Tiskan je u hrvatskom i talijanskom jeziku. Sadržaj je prvomu broju raznolik i veoma zanimiv, nu bojimo se, da će se naći malo Istarskih Hrvatah, koji bi se složili sa onom točkom »Kvarnerovog« programa, gdje govori o granicah »Hrvatske«.

Izpravak. Natječaju bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri imademo dodati, da moraju molitelji osim navedenih jur svjedočbah, priložiti takodjer svjedočbu siromaštva.

Nešto malo zakona. I opet upozorujemo obćinare obćine buzetske na zakonske ustanove što smo jih natiskali u 3. broju ove godine i na one koje smo danas osam danah tiskali. Upozorujemo u isto vrieme i ne bez razloga i kotarsku političku oblast na §. 20. treći stavak, to jest, da se posluži svojim pravom i da odašalje svoga poslanika k izborom, koji će imati paziti da se zakon vrši i uzdrži mir i red. U Buzetu se je već svega dogadjalo, ljudi su progledali, nedaju si već svojih pravah gaziti. A kad bi jih koji kušao gaziti, tad bi se moglo svega dogoditi. Odgovornost nebi pala toliko na počinitelje zla, koliko na one koji imadu nadzirat da se zakon vrši. Zakoni su za to, da se vrše, a neke oblasti, u ovom slučaju c. kr. kapitanat, je dužnost, da se u istinu vrše i da na red pozovu one, koji jih možda nebi vršili.

Predpostaviv to, mi sliedimo, gdje smo danas 8 danah prestali, o samu izboru.

§. 23. U pojedinih izbornih tjelih glasuju najprije članovi izbornoga odbora imajući pravo glasa u odnosnom tjelu.

Slieđe pak usljed pozivanja jednoga člana izbornoga odbora drugi izbornici po redu kako su upisani u izbornih listinah.

Izbornici koji dodju u izbornu skupčinu poslie kad su već bila pročitana njihova imena, glasuju jedva onda, kada se pročita sva izborna listina i za to treba da se oglase kod izbornoga odbora.

§. 24. Svaki izbornik, pozvan da glasuje, imenuje toliko osobah, koje bi želio da budu zastupnici i njihovi zamjenici, kolliko ima izabrati zastupnikah ili zamjenikah ono izborno tjelo u koje on spada.

Dopušćeno je rabiti cedulje (na kojih bi bila napisana imena zastupnikah i njihovih zamjenikah, koje želi glasujući da budu izabrani) samo da birač neznajući čitati izjavi pred izbornim odborom. da znade sadržaj (to jest što je u cedulji zapisano) i da načini iznimke kada jedan član odbora čita ime za imenom.

§. 25.; Jedna trećina može glasovati u ime jednoga izbornika u slučajih predvidjenih u §§. 4—7. i pod uvjetom, da se prikaže zakonito opunovlašćen. (Tu je osobito vredan spomena §. 7., koj govori, da suvlastnici, t. j. oni koji skupa posjeduju kakav posjed, imadu samo jedan glas. Ako su suvlastnici muž i žena poznjekonjeni, tada ima pravo glasa muž. U protivnom slučaju imadu oni, suvlastnici, odlučiti jednoga od njih sa punovlastju ill prokurom, ill jednu trećinu da vrši izborno pravo.)

§. 26. Svaki glas unese se u prisutnosti birača u za to ustanovljene rubrike listinah za glasovanje naproti imenu glasujućega.

Naznačena imena bilježe se u isto vrieme u protulistine načinom, ča se kod prvoga glasa koji jedan ili drugi dobije za zastupnika ili zamjenika, upiše njegovo ime u odgovarajuću rubriku, a u sledećoj broj 1, kod drugoga glasa, koj bi on dobio, broj 2 i tako dalje. (Sliedit će).

NEUKU NAUKA.

Kako se soli meso. Navadni način solenja mesa t. j. kad se meso dobro osoli i takovo ostavi dva do tri čedna u solnoj tekućini, imade tu pogriešku, da se takovo meso pri većoj toplini lahko pokvari. Osim toga leži ill meso dulje vremena u slanoj tekućini, gubi mnogo od svoje jakosti i dobrote. Najbolje i najsilnije čestice mesa ostanu u tekućini, koja nemože za ništa služiti nego za polivanje gnoja.

Drugi i mnogo bolji način solenja mesa, pri kojem ne gubi ono nikakve dobre čestice a sačuva se veoma dobro i u sriedljota, jest sliedeći: Čim se zakolje i odere živinče, namaže se toplo meso solju u koju se prije i to u jednu funtu jedan lot ledca primješalo. Nasoljeno tako meso, posiplje se pšeničnimi mekinami (posejumi) te se objesi u dimnjak. Može se takodjer prikriti papirom, da se nenasmradi od dima i sajah. Ovim načinom osoljeno meso sačuva krasnu cervenu boju, tekne mnogo bolje nego običnim načinom osoljeno, a nepokvari se kroz više godinah.

Sredstvo proti kokošnim ušim (šencem, tekutom). Drugom prigodom naveli smo papar kano sredstvo proti ovoj gamadi. Drugo isto tako jeftino sredstvo jest petrolej. Poznato je, da domaća letućina (perad) mnogo trpi od rečenih živinčah. Dogodi se često, da ostavi kvočka svoje leglo jer njoj odveć dodijaju uši. Od svih sredstvah koja su dosad upotrebljena proti njim, pokazao se petrolej kano najbolje. Njim se namaže kos ill druga posuda u kojoj sjedi kvočka a zatim se posuda nastalje čistom slamom ill sjenom. Isto tako postupa se sa mjestom gdje kokoše nesu. Gdje su se uši ill tekuti jednom zalegli, tuj treba kokošnjak, osobito pako mjesto gdje kokoše nesu, često petrolejom namazati. Komu ne škodi vonj petroleja taj može ljeti njim namazati postelju i druga mjesta pa će tako iztriebiti nesnosne stjenice (čamže) muhe i drugu gamad.

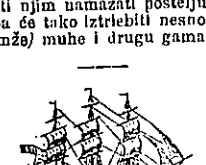

Pomorske viesti.

Iz *Paimpola* javljaju, da je englezki parobrod Wonder onamo dovukao grčki brod Franz Govačević o kojem javismo u predposlednjem broju, da je nadjen na sred mora bez momčadi i u dosta dobrom stanju. Kapetan i podkapetan čekaše ondje brod. Ostala momčad bje odsudjena na tri godine tamnice jer je ostavila brod proti zapovjedi kapetana.

Iz *Coursoulles* 5. ožujka, dolazi viest da se aust.-ug. škuner »Elisa C.« koji je bio dan prije odjedrio iz Havre za Afriku zapalio na sred mora i potonuo kod Langrune. Mornarica spašena po a. u. barku »Agostino C.« i dopeljana u Havre.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 6. ožujka. Sors. Začević iz Girgenti. Attivo, Kosović iz New-Orleansa. 7. ožujka. Sredstvo, Car, iz Filadelfije. Penelope, Campacci iz Cardiffa. 8. ožujka. Sator, Minio iz New-Orleansa. Baron Kemeny, Strk iz Glasgowa.

Rieku 1. ožujka. Otac Antun, Pehovac iz Gruža. 5. Draga D., Bakarčić iz New-Jorka. Anta), Sačinić iz Marsilje.

Mljetke 28. veljače. Pelešac, Buntiellć iz Batuma. 1. ožujka, Romolo, Soppa iz Alessandrette.

Civitavecchiu 24. veljače. Adamo, Bračanin iz Odesse.

Cork 28. veljače. Rachel, Gršković iz Philippevilla.

Filadelfiju 17. veljače. Edvige, Šimunić iz Genova.

New-Jork 17. veljače. Errante, Nikolić iz Smirne.

Carigrad 25. veljače, Conte Arturo L., Dabinović iz Odesse. 27. Adrastea, Tomašić iz Trstu. Fratelli F., Faenza iz New-Jorka.

Pireo 20. veljače. Drina, Kosović i Mattea, Katarinić iz Trsta.

Algir 20. veljače. Aurelia, Kiselić iz Rieke.

Philippeville 27. veljače. Aquilone, Stipanović iz Trsta.

Cagliari 1. ožujka. Lamek, Vekarić iz Marsilje.

Trapani 27. veljače. Trappano, Merčić iz Genove.

Penarth 4. ožujka. Šesti dubrovački, Suhor iz Havre. Cibele, Kozulić iz Dunkerka.

Belfast 1. ožujka. Ida P., Sgegura iz Grčke.

S. Elena 1. ožujka. Heribea, Radoslović iz Tuticorina.

Havre 5. ožujka. Agostino C., Premuda iz New-Orleansa.

Kardiff 4. ožuj. Unita parentà, Suhor iz Havre. 5. Nilo, Marinović iz Malfasa.

Genovu 7. ožujka. Argos, Malvić iz Aleksandrije.

Odjedrili iz:

Trsta 5. ožujka, Ten, Nakari za Kandlju. Sabin, Maettnolić za Rettimo. 7. Miran, Pajkurić za Fillatra. 8. Tibor, Randić za Rieku.

Rieke 5. ožujka. Kostrena, Pezelj za Girgenti. Proletto, Šepić za Porth. Vendre. Vjeran, Randić za Cette. Dampier, Prisklć za Cagliari.

Newporta 1. ožujka. Stefanie, Randić za Mljetke.

Rouena 1. ožujka. Szapary, Jeletić za Leith.

Cagliari 27. veljače. Trino, Vidulić za Elsinore. 5. ožujka. Mimi, Tominić za Elsinore.

Havra 29. veljače. Roma, Jerolimić za Savannah. Unita parentà. Suhor za Kardiff. 1. ožujka. Lincoln, Capponi za Kardiff. 4. Elisa C., Cerčić za Gabon (Afriku).

Pouillaca 28. veljače. Ireneo, Tiano za New-porth. Poschich. Tominić za New-Jork.

Marsilje 2. ožujka. Mate, Blažević za Cagliari. Mosorska Vila, Storf za Montevideo. 3. Armonia. Zagabria za Buenos-Ayres.

Carigrada 26. veljače. Conte Arturo L., Dabinović za Berutti. 28. Adrastea, Tomašić za Batum.

Kardiffa 1. ožujka. Marte, Domini za Gruž. Deseti dubrovački, Marinović za Gruž. 2. veljače. Dio Fili, Zach za Buen. Ayres.

Bordeaux-a 2. veljače. Conte Geza Szapary, Dubrović za Kardiff.

Tarragone 29. veljače. Viganj, Kovačević za New-Jork.

Aleksandrije 26. veljače. Maria R., Randić za Kronstadt.

Trapana 3. veljače. Superbo, Matković za New-Jork.

Priposlano.[1]

Zagrebačka tvrdka »Kočonda i Nikolić« napala me u zadarskom »Narodnom Listu« bez ikakvog razloga služeć se lažju i klevetom, radi česa će mi pred sudom odgovarati. Napadaj taj ne potiče zaisto iz drugog razloga, van iz kruhoborstva i lakomosti. Ja se nisam nikada izdavao za zastupnika rečene tvrdke te držim, da je bilo suvišno javno raztrubiti, da nisam njezin zastupnik. Zastupnici tvrdke Kočonda i Nikolić stoje vrlo loše pa bi si htjeli ovim načinom pomoći. Vjerujte mi gospodo da bi me stid bilo nazvati se vašim zastupnikom. Slavno občinstvo u Dalmaciji i Istri pozna me kroz više godinah pa mi ne treba blatne reklame razglasivat

Viktor pl. **Carlć**
trgovački putnik.

[1]) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Lutrijski brojevi.

Od 8. marča:

Beč	27	79	14	7	3
Grac	13	31	20	57	10
Temešvar	5	56	34	50	68

Od 12. marča:

Brno	19	82	77	53	84

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94 —115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—28.50.

Ulje obično za jelo f. 42.— Dalmatinsko f. 44—50. Talijansko fino f. 72—93 po kakvoći.

Riža talj. f. 14—22.55; englezka f. 15—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 11·25 u barilah; f. 12·50—13 u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 83—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—5 sanduk. *Rožiči* f. 5—6.50 *Lješnaci* f. 37.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75 —115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Tržćanska borsa: dne 12. marča 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.70 isti u srebru f. 80.60—.—; isti u zlatu f.101—5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 323.02; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.02; c. k. cekini f. 5.63; državn. marke for. 59.30—.— Francezke for. 48.20

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA ŪKAMAĆENJE
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3¾%
30-dnevni odkaz 3¼%
u napoledondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3¾%

OKRUŽNI ODJEL
u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE
za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA
od devizah, efektah, takodjer unovčanje kuponah uz ½% provizije.

PREDUJAM
na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah. do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačiva na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagradjen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendona posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Mlada udovica

želi stupiti u dobru kuću k jednomu ili dvojici gospode za gospodaricu; primila bi takodjer mjesto kasirice u dućanu. Ako je potriebno, može dati dovoljnu novčanu jamčevinu. Govori slovensko-hrvatski, njemački i talijanski. — Pobliže obavjesti daje administracija našega lista.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM
(sredstvo za bradonje)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višekratnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glorabolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacia ala Marina, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, ljekarnik. **Zadar**: N. Andrović, upot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Črtofolettti, upot. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, upotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, upot. **Zagreb**. C. Arnaim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hêbe*, izvrstno sredstvo ljepote, koje uzdrži sviežost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet duSerail de Grolich*, voni za rubce i elegantni svie. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Ciena for. 1.50

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Ohrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju* i *pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju.* Najbolji *domaći lieh* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA bilinski balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkriepljih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *ljelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolesitih*, kod *bolesti u črevih, hipohondrije* i *melanholije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje.* Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice I for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročitu. Šalje se na *frankirana pisma* ne sve strane *uz pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra.

Rose bilinskoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lieh izvrstan, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, ne ćutim ikakvu bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti lieh ozdravio je i moju supругu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od almanice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
Nadkornik željezničkog podnaeća u Aleksinacu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a bilinski balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: bilinski balzam a ne izrično: dra ROSE bilinski balzam.

Pravi dr. Rose-a bilinski balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernom u orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Loitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Ricka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jaskievič (gornji grad); A. E Jakšić; Miłosrdna braća; M. L. Finkh; Fr. Perklut. *Stara Gradiška* St. pl. Vatrinčić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Ruković. *Gospić* V. Vouk. *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Jeanić* Ed. Tottović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Kržavci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Dvod. Erben. *Pregrada* H. Billinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al. Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar*, Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Maltor A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga bilinskoga balzama.

Tamo se takodjer dobija:

Pražko domaće mazilo proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnu upale u koljenih, rakah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, neima boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izlieči; *smrad koji iz oteka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i ranu izlieči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i *rana se prije ne zaciieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zapriečiti takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho.

Po mnogih pokusih pokazno se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Hrvatskom narodu u Istri!

Za ovu korizmu

preporučuje se »**Hrvatski Bogoslužbenik**« u kom osim jutrnjah, večernjah i raznih pjesamah hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i **put od križa**, oficiji velike nedjelje, plač gospin itd. itd. — Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Nevezan zapada f. 2 — a vezan i pozlaćen f. 2 70 nv. Tko pošalje upravi »Narodnoga Lista« novce unapried prima ovu knjigu od preko 400 stranah u kuću bez ikakva poštarskoga troška.

Trgovina finih jestvinah

Antuna Paparotti

u Trstu

šalje uz poštarsko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i bez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinâ, konservâ, finih domaćih i tudjih kano i prave šljivovice hrvatske. — Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

☞ Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se taj lieh po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lieh proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme pretane posvema trzanje, *što* okazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *sviet*

(Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lieove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje ave većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ejetim se na **Vaš dr. Malića kostobolnji lieh za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolnji** sviet kano izvrstan lieh te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Franc Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaran želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilju odmah poštarskim pouzećem

lieharna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Lessingova djela

krasno illustrovano izdanje, liepo vezana, prodaju se za veoma nizku cienu. — **Pobliže u administraciji ovoga lista.**

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 12. U Trstu 20. marča 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *vaputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razunjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Glas o biskupu.[1]

Već dulje vremena raznose se kojekakovi glasovi o našoj biskupiji i o našem budućem biskupu. Jedni nam kažu i poručaju: dobiti ćete ovu ili onu osobu za biskupa, drugi odmah proti tomu protestiraju, toliko, da ni danas iza tolikih prepirah i razpravah ne znamo na čemu smo. Politička družtva mole i peticijoniraju svako sa svojeg gledišća — te onaj koga jedno želi i pita, nije drugomu mio ni drag. Ovim načinom baca se čast i dostojanstvo biskupsko pod noge i od onih, koji su zvani i dužni nju najvećma braniti i zagovarati. A zašto sve to? Za to, jer se pazi u ovom slučaju veoma malo na ono, radi česa je postavio duh sveti biskupe, da vladaju crkvom božjom, za to, jer se više pazi na narodna pitanja, na politiku, nego li na pravo zvanje biskupa.

Komu je dobro poznata naša tužna Istra, osobito naša siromašna biskupija, uviditi će lahko, da istinu govorimo.

U novije vrieme nastoje naši narodni protivnici, gospoda Talijani, svimi silami, da nas Hrvate potalijanče. Naše obćine ukinuli su te nas pripojili talijanskim obćinam, talijanskim gradićem. Hrvatskih školah neimamo; one koje obstoje, nastoji se potalijančiti a nove koje se ustraja, jesu većinom *talijanske i za hrvatsku djecu;* siplje se mržnja kano iz rukava na hrvatsku inteligenciju; mami se kmeta na sve dopušteno i nedopuštene načine; vara se ga i laska mu se kad se ga treba a nekoristi li to, tad se ga tlači i gazi tako, da iznemogno, iz zdvojnosti u protivničke šake pada. Svećenik naš, pa bio on uzorom svećenika, grdi se i psuje, osvadjuje se i klevće se o njemu svega i svašta. Zauzme li se on, ma gdjegod, za povjereno mu stado, za njegove pravice, eto ti na nj vike i krike, da nek se ne paća u drugo van u crkvu, neka gleda i šuti pa makar propao narod i vjera, dočim je talijanskomu svećeniku dozvoljeno agitirati, nagovarati, na banketih oduševljene govore držati itd. itd.

Činovničtvo bilo carsko bilo zemaljsko, ide njim u svemu na ruku. Njim je dobar i sladak naš krušac nu naš jezik naši običaji, u obće, naše svetinje za njih ne postoje. Hoćemo li s njimi obćiti, valja da znademo talijanski ili da si pribavimo tumača jer oni nepoznaju našeg jezika. Tim postupanjem došli smo tako daleko, da nam je bilo propovjedano našoga premilostivoga cesara i kralja u našoj kući u našem jeziku pozdraviti!

Preostaje još jedino biskupska čast, biskupska osoba, koja je do sada većinom sa kmetom hrvatski obćila, da se takovu makne, il odstrani pak neće seljak više niti iz toga vriela čuti svog materinjeg jezika. Talijani naši odlučili su i tu zaprieku potalijančivanju odstraniti; zaključili su dobaviti nam biskupa pošto poto takovoga, koji ne poznaje našeg jezika, da tako »šćavi« uvide, da njim drugo neprcostaje, nego obući talijanske svite. Taj posao povjerili su svomu vodji u Poreču, onoj mršavoj i lukavoj liji, koja je znala nagovoriti biskupe Primorja, da su ovi predložili visokoj carskoj vladi za biskupa svećenika, koji ne poznaje niti rieči hrvatske, te je ova videć valjda i sama, da je taj predloženik nesposoban, prvi predlog gospode biskupah odbila. Po žolji i volji spomenute lije predlažu biskupi opet tudjeg čovjeka, koji ne pozna našeg jezika pak sada očekujemo odgovor visoke vlade na taj drugi predlog.

Svatko nepristran zapitat će se: je li je moguće, da postane nadpastirom stada Isukrstova čovjek, koji ne poznaje jezika dotičnog stada? Zakon božji il crkveni toga nedopušća pa se tvrdo ufamo, da će sv. stolica, bude li njoj stvar jasno razložena, takav nepravedan predlog zabaciti.

Da vidimo kako glase crkveni zakoni i tumačenja o sposobnostih biskupa.

Regula XX. rimske kancelarije o jeziku glasi ovako: »Ako bi se dogodilo, da se u istoj kuriji ili izvan nje podieli župa (plovanija) ili koji drugi beneficium spojen sa duhovnim pastirstvom, a takovoj osobi, koja ne pozna jezika mjesta gdje se beneficium nalazi, ima se smatrati to podieljenje kano nevaljano, bez ikakve vriednosti«.

Rieči one: *ili koji drugi beneficium spojen sa duhovnim pastirstvom«* tumači rimski kanonista P. Camillo Tarquini, Isusovac[2]) ovako: »Dužnost (officium) pastira u podpunoj cjelosti nalazi se jedino u rukuh biskupa, jer ostali dušobrižnici vrše dužnosti pastira ograničeno i po nalogu biskupa«.

U prvom smislu t. j. oni koji imaju beneficium spojen izravno sa dužnostju, jesu biskupi. Ovi, kaže isti kanonista, jesu po smislu tridentinskoga sabora, *najprvi zvani po božjem pravu, svoje stado poznati, njemu rieč božju naviešćivati i otajstva podielivati.* A tko je po božjem pravu obvezan na neki cilj ili svrhu, zaisto je takodjer dužan po istom pravu rabiti shodna tomu sredstva. Sredstvo za naviešćivati rieč božju jest u smislu tridentinskoga sabora[3]) *pučki jezik* (lingua vernacula). Tko ovog ne pozna taj je po pravu božjem nesposoban vršiti dužnosti sa onim dobrom (beneficium) spojeno t. j. on je nesposoban za onaj beneficium! Kaže dakle pravo spomenuta regula rimske kancelarije, da ako je župa ili koji drugi beneficium, spojen sa duhovnim pastirstvom, kano što je biskupska čast — podieljen čovjeku koji ne pozna jezika puka gdje se nahadja dotični beneficium, da je to podieljenje (bilo u kuriji ili izvan nje) nevaljano, kano da nije bilo učinjeno.

Prigovoriti će tkogod, da je naš pokojni biskup Peteani bio biskupom prem nije poznavao našeg jezika, pak bi tako i sada moglo biti. Nu tu se ima stvar drugače. Cesar Josip II. uništio je u Austriji moć regulah rimske kancelarije te su tim prestale biti kod nas zakonom a usljed toga mogao je Peteani postati biskupom. Sadanji naš cesar Franjo Josip I. ukinuo je §. 35. konkordata one zakone koji su oduzimali moć regulam, dakle ove imadu sada kod nas moć zakona a i vlada se drži konkordata kad se radi o imenovanju biskupah.

[1]) Ovaj članak primismo od veoma ugledna svećenika porečko-puljske biskupije. Ured.

[2]) U Congregatio de propaganda fide, u predmetu: »o dužnosti pastira« dne 23. marča 1863.

[3]) Sess. XXIV. Cap. 7. de reform. et Sess. XXII. Cap. 8. de reform.

PODLISTAK.

Pravila

političkoga družtva »Edinost« za Primorje.

Ime i sjelo družtva

§. 1. Ustanovljuje se za cielo Primorje — spadajuće pod tršćansko namjestničtvo — političko i poučno družtvo pod imenom »Edinost« sa sjelom u Trstu.

Svrha (cilj) družtva.

§. 2. Svrha tomu družtvu jest: buditi i širiti narodnu sviest i raznu, osobito gospodarsku nauku medju slovenskim (hrvatskim) pukom u Primorju; braniti narodne i sve druge pravice spomenutoga puka i u obće pospješivati njegove duševne i materijalne koristi u državnih, obćinskih, crkvenih, školskih i gospodarskih pitanjih.

Pomagala družtva.

§. 3. Pomagala, da se postigne družtvena svrha jesu:

a) Sastanci članovah u družtvenoj sobi na čitanje i prijateljski razgovor;

b) zborovi družtvenih članovah, u kojih će se razpravljati družtvenoj svrsi primjereni predmeti, najpače izborna pitanja, prošnje, adrese i zaključivati resolucije;

c) novine i razne knjige, koje će biti spravljene u družtvenoj sobi, članovom na poduku i zabavu;

d) zabavni sastanci ili besede za naobrazbu i bistrenje duha;

e) sazivanje pučkih zborovah (taborah) pod vedrim nebom i javnih obćih zborovah po cielom Primorju u smislu §. 3. zakona od 15. nov. 1867. drž. zak. br. 135;

f) po mogućnosti izdavanje takodjer družtvenoga časopisa.

Tko i kako postaje članom.

§. 4. Tko želi stupiti u družtvo, oglasi to odboru. Ovaj odlučuje nadpolovičnom većinom u tajnoj sjednici, koji se ima primiti ili odbiti.

Isto tako zaključuje odbor kad se ima koji član izključiti iz družtva te nije dužan kazati razloga izključenju. Maloljetni mužkarci, ženske i tudjinci, nemogu biti članovi ovoga družtva.

Pravice članovah.

§. 5. Svaki član ima pravo u družtvenoj sobi čitati družtvene novine i knjige; može sudjelovati kod svih družtvenih sastanakah, taborah i razgovorah, kod zborovanja može govoriti, savjetovati, predlagati i kod zaključakah i izborah glasovati.

Dužnosti članovah.

§. 6. Svaki član je dužan po svojih silah podupirati i pospješivati družtvene ciljeve (§. 2.), ravnati se u smislu zborovih pravilah i odborskih zaključakah te unapried plaćati 1 for. ulaznice a zatim 10 nvč. na mjesec, da se pokriju družtveni troškovi.

Dobrovoljni prinesci primaju se sa zahvalnošću; uplaćeni prinesci se ne vraćaju.

Odaljenim ili ubogim članovom se sniži ulaznina i mjesečnina; prva posvema odpusti ili njim se družtveni časopis uz sniženu cienu, ili ako je moguće badava šalje, o čemu odlučuje odbor.

Izbor predsjednika i odbornikah.

§. 7. Glavna skupština izabire izmedju članovah družtva predsjednika i 9 odbornikah; predsjednik i bar 4 odbornici moraju prebivati u Trstu ili okolici.

Odbor izabire izmedju sebe, podpredsjednika, tajnika i blagajnika, koji moraju stanovati u Trstu ili u okolici.

Glavna skupština izabire takodjer 9 zamjenikah, od kojih mora četvorica stanovati u Trstu ili okolici. Ako je koji odbornik zapriečen doći k sjednicam, mora to javiti predsjedničtvu bar 2 dana prije sjednice, da ono pozove mjesto njega, zamjenika na sjednicu, koji imade tada sva prava odbornika.

Odbornici i njihovi zamjenici dužni su popitati se za potrebe svojeg kraja ili sela te to javiti odboru, koji će jih pročuti i ako bude potrebno, na dnevni red glavne skupštine donesti.

Rad i dužnosti odbora.

§. 8. Odbor prima članove (§. 4.), sazivje glavne skupštine i sastanke (§ 10.), riešava nutarnja pitanja; ovršuje zaključke glavnih skupštinah te iste obznanjuje u novinah; pozivlje gostove u zborovanja; upravlja družtvenim imetkom i kada odstupi, daje račun od svega toga glavnoj skupštini; predsjednik ili njegov zamjenik zastupa družtvo pred oblastju i trećim osobah.

§. 9. Da izvrši svoje dužnosti, sastaje se odbor na predsjednikov poziv na skupnu savjete i zaključuje sa nadpolovičnom većinom glasovah. Ako su glasovi razpolovjeni, odlučuje glas predsjednika ili njegova zamjenika. Da može odbor zaključivati, mora biti prisutnih bar 5 odbornikah.

Glavne skupštine i njihove pravice.

§. 10. Redovita glavna skupština mora se sazvati bar jednom na godinu i to mjeseca oktobra; u toj glavnoj skupštini polaže odbor račune i izvješće o godišnjem djelovanju (§. 8.). Izvanredna glavna skupština mora se sazvati ako to zahjeva 6 odbornikah ili tretjina članovah.

Zborovanje je u družtvenoj sobi ili

Sada dakle nemože postati biskupom onaj koji ne pozna jezik puka dotične biskupije.

(Sliedi).

Govor

dra. Viteziča nar. zastupnika na carevinskom viću, držan dne 14. marču prigodom proračunske razprave.

God. 1880. izašla je u Mljetcih knjiga pod naslovom: »La Venezia Giulia, studii politico-militari di Paolo Fambri, già Capitano del genio militare italiano con prefazione di Ruggiero Bonghi« (Julski Mljetci političko-vojne študije Pavla Fambri-a, bivšega kapetana u ženijskomu odsjeku talijanskog vojničtva, sa uvodom Ruggiera Bonghi-a). Pisac si je preduzeo ovom knjigom dokazati, da su granice ustanovljene g. 1866. izmedju Austrije i Italije za ovu posljednju veoma nepogodne te da je nastala potreba tu pogrješku tim izpraviti, da se iztočni dio Frijula ili današnja goriška pokrajina, zatim Trst sa okolicom i Istra t. j. Primorje Italiji odstupi. Tako bi bile granice Italije sa ove strane dielomice julijske alpe dielomice adrijatičko more. Da dokaže svoju tvrdnju, navadja povjestničke, zemljopisne, političke, etnografske i klimatičke razloge.

Moram spomenuti, da u svom nastojanju nije Fambri osamljen, već da je to dio programa takozvane nespašene Italije (Italia irredenta) te da se zato znanimlju isti umjereni državnici talijanski.

Razlika postoji jedino u tom, što nastoje umjereni Talijani postići taj cilj diplomatičkim putem, dočim su pripravni »nespašenci«, da postignu svoj cilj, neobazirajuć se na ugovore i bude li nuždno, pograbiti i za isto oružje.

Fambri nastoji u tom pitanju udariti srednjim putem; on priznaje, da bi se morala ponajprije stvar mirnim putem riešiti, nu nefali ni kod njega pretnjah, ako se tim putem cilj nepostigne. Dapače može se uztvrditi, da on pripada više k naprednoj ili aktivnoj stranci nego li ka umjerenoj.

U istom spisu pobija Fambri poznatu brošuru: »Italiane rese«, koju je napisao austrijski pukovnik — i što je javna tajna, urat pok. ministra izvanjskih posalah, Haymerla.

Na strani 184 svojeg spisa piše on u prilogu sledeće (čita): »Bila bi pogrieška, nas sa skrajnom strankom prispodabljati« — on govori nalme o svojoj stranci, o sebi — »nu nemanja pogrieška bila bi tvrditi, da nelmamo mi umjerenjaci s njimi ništa zajedničkoga, te da ćemo mi u svakom slučaju njihovo poduzeće, nadošlo ono kada mu drago i bilo ono još smjelije, odsuditi. Istina je dodušo, da mi tražimo sporazumak, oni neslogu, mi slogu i jedinstvo, dočim se oni nebi plašili ni boja niti bi se preplašili odkinuća; pošto se pako nemogu kod uljednih težnjah, najmanje pako kod politike ravne cile povući, tad uljedi, da je moguć sporazumak i da nam je zajedničkoga jedna spojna točka«.

Bivši talijanski ministar i senator Bonghi pisao je na prošnju Fambri-a, jedno pismo i izrekao svoje mnienje u pitanju Fambri-a. Ovo pismo tiskano je kano uvod Fambrijevom spisu. Tuj se izjavlja Bonghi odlučno za umjerenu stranku pišuć, da i on želi, da se izprave one granice nu nipošto oružjem već putem mirne riešidbe. Budući da je Fambrijevo djelo pobudilo obći interes u Italiji, budući da zasiže u životno pitanje Austrije i budući da razpravlja o narodnoj egzistenciji, o životu ili smrti nas Slavenah Primorja, držao sam shodnim u ovoj visokoj kući o njem progovoriti, da uzmognem izreći svoj sud o politici naše vlade u Primorju. Do sada uzdržao sam se govoriti o tako škakljivom predmetu jer sam se nadao, da će se napokon visoka vlada, podučena opomenami koje njoj dolaze sa raznih stranah i koje sam njoj ja sam sa ovog mjesta često dao, odlučiti da promieni dosadašnji pogibeljni pravac svojoj politici u Primorju. Pošto se pako to dogodilo nije a nade nelma, da se to dogodi u budućе i pošto se usuprot stanje Slavenah Primorja danomice pogoršava, jesam prisiljen, kano Austrijanac i Slaven, tu ranu čvrstom rukom dohvatiti te njoj po mogućnosti lieka priskrbiti.

Nije moja namjera a niti je tomu ovdje mjesto, pušćati se potanko u pojedina pitanja koja je Fambri u svojem djelu iztaknuo. Nemogu ipak zamučati, da je slavenski živalj u Primorju — hotomice ili nehotice — malonvažen te da je on stanje stvari — ja mislim iz neznanstva — posve krivo predstavio.

Slavene Istre smatra on kano šaku došljakah, dotepuhah (antichi hospiti slavi), kano siromašan narod, koji nije imao niti ima kakav prosvjetni zavod, jednog spisatelja, u obće vriedna čovjeka. U Istriji nelma druge kulture osim talijanske. Tako piše na strani 182. Na strani puko 183. piše sledeće (čita): »Ipak nebi bilo ništa protivnijega naravi onih dobroćudnih i neukih Slavenah nego li nasilje. Mora se predpostaviti, da su u posljednje doba kotarski kapetani, tučji svećenici i tudji emisuri sve sile napali, jer još god. 1866. bijahu nalme Slaveni Istre — posve drugle. Da ovo dokaže, navadja on, da su se g. 1866. kad je vlada htjela upeljati teritorijalnu stražu, protestu Istranah — tako krsti on samo Talijane, kano da nisu i Slaveni Istrani — pridružili takodjer isti Slaveni, t. j. odlučili radje pridružiti se strani talij. gradovah. K sramoti eto i ruglu! Pošto bijaše Slavenom Istre oduzeta ne samo pod miljetačkom republikom već i poslje nakom pripojenja ka Austriji — a u to doba valjda još većma — svaka prigoda, da se nnobrazo i prosvjetle, predbacuje njim se sada, da su neuki, uhogi i neprosvjetljeni. Zaista plemenito!

Da je Fambri jednostran i neuk u razsudjivanju odnošajah Primorja, vidi se odatle, što se tuži na službeni rad sadašnjega namjestnika, na izborni zakon i način kojim se isti vrši, te stvar tako predočuje, kako da bi Talijani progonjeni a Slaveni štićeni bili. Baron Depretis pristaša slavenske stranke! Zaista je gospode pri tom težko uzdržati se.

Na ovaj način predstavljalo se Talijanom odnošaje susjedne zemlje. Zar bi se bilo moglo dogoditi u Primorju ono što se dogodilo prigodom carevog putovanja god. 1882. da je istinito što Fambri piše? Kolliko imade Fambri razloga tužiti se, bit će mi čast tekom svog govora pokazuti. Bonghi cjeni posve inače slavenski živalj Primorja nego li Fambri. On piše nalme na strani X. navedenog pisma ovako (čita):

Bila bi upravo sreća, da možemo kazati, da u onoj zemlji o kojoj sam prije govorio i koju Austrija grofovijom Goriškom i Gradiškom, margrofovijom Istrom i Trstom nazivlje, da u toj nalme zemlji koja obsiže okolo 145 četvornih miljah živu samo Talijani. Žalibože nemože se to kazati.

(Nastavit će se.)

DOPISI.

Sa otoka Krka.

Magjaricam na otoku Krku.[1]) Odkad Magjari na otoku? zapitat će mnogi čitatelj; a ipak je tomu tako.

Nečudim se što Magjari našoj braći u Trans danomice trista jada zadavaju, jer je to već obće poznata stvar, nego se tim više čudim, što ih je nečisti (prosti Bože) i u ovaj zakutak natjerao, da i ovdje svoju neograničenu bahatost pokažu, gdje o njihovom bitisanju ili eksistenciji naš seljak do sad nit sanjao nije. Kako je našim otočanom jur poznato, omilio je već odavna ovaj zapadni kraj mnogoj strastvenoj gospodi sbog izdašnog lova, osobito pako na kljunače (beccaccie) tako, da neprodje lovačka sezona bez visokorodjenih gostovah. Do lani dolazila su gospoda sve samo kaukazkoga roda i plemena, dočim se lani pojavi iznenada, kao kukolj med pšenicom, neka sgrbljena tamnoputna mongolska sjena, koja donekle bude predmetom obćeg pogovara. Ljetos pako, osim nekolicine Niemacah, lepše Vam po Malinskoj čitave porodice magjarskih magnatah, svakog spola i vremena, kao vukodlaci sred tihe noći. Skoro svakog tjedna dolaze ili odlaze Vam parobrodići ukrcajuć ili izkrcajuć otu plemenitu granu ljudskog pokoljenja, uz veličanstveno razlieganje onog milozvučnog »törötök-u«. — Takvoj konkurenciji madjarske braće, dno je povoda zakup (arrenda) lova, koji je žalibože ljetos njihovih rukuh dopao.

Ljetos dakle nakon pet godinah bude opet otvoren natječnj dražbe, za cieli otok za druglh pet godinah. Tu uze lov poznati agent grofa Festetića, riečki savjetnik ili mislim vice guverner Valenčić (Valentsits) na gospodarov račun; u lime grofa podieljeni su svi dopusti. Nego, kako čujem, pridruži mu se kušnje barun Way, član ugarske visoke komore — živa prilika oblizećeg skeleta. Sad su naši urodjeni lovci prekrštenih rukuh čekali te koješta nagadjali o tom, da li će i kada će im visoka gospoda podieliti dopuste. Napokon nakon duljeg vromena, dali su mnogim pomenute dopuste, ali uz nekoje iznimke. Poljodjelcem nalme, koji se lovom zanimaju, bilo je dopušteno loviti samo u nedelju, a inteligencji svako doba tečajem lovačke sezone; jednim i drugim pako uzkratili su strieljati veliko i male orebice (cotorni e pernici) i kljunače (beccaccie). Tako ograničene dopuste mnogi su primili, a nekoji su ih odbili.

Nadalje, da se što strožije vrše njihove naredbe, namjestili su u svakoj obćini na vlastite troškove dovoljan broj priseženih stražarah. K tomu dao si je napraviti u ovo zadnje vrieme rečeni barun Way od ovdješnjeg stolara stotinu tablicah s napisom »caccia riservata«, koje kani usaditi, dakako na obćinsko ill privatno tlo i zatvoriti tim svoj izabrani predjel u ovom sjevero-zapadnom kraju. — Ja bi gosp. Way-u savjetovao, da mjesto talijanskih, metne magjarske napise, tim bo će svojim bolje ugoditi, a stanovništvu bit će po prilici sve jedno; kod svake table pako da posadi po jednoga stražara, da ju čuva od zlih nepogodah. Takovim bezobzirnim gospodarenjem u tudjoj kući, kakovim se Magjari i ovuda iztiču, probudili su obće nezadovoljstvo kod naših lovacah. Vrhunac pako nezadovoljstva postigli su kod cielog stanovništva svojim osobitim načinom lovljenja. Osim prilićnog broja plemenite gospode ide još za njimi čitava povorka muževah i dječakah, nosećih puške i po dva debela štapa, kojimi proizvode paklensku buku kao da bi medvjeda od zimskog sna prenuti htjeli.

Sad mislite si, kad takova družba kojimgod smjerom udari, koliko li štete našim poljodjelcem nepočini, gdje je zemljište većim dielom na nebrojene ogradjene particele razdjeleno.

U kratko: njive se gaze, ograde i zidove ruši, a jadnu marvu spopade strah, pak bježi glavom bez obzira. Kmetovom je to naravski već dosadilo, pak su onomad proti tomu prosvjedovali, al sve uzalud. Došlo bo je vrieme, da ostanu i pravovdne pritužbe neuslišane.

Napokon čujte i divite se! Čovjek bi mislio, da je lov inteligenciji puka i nevina zabava; tim nevinija morala bi biti magjarskim velikašem. Nego stvar se ima tu sasma inače. Nam je to zabava, a magjarskim magnatom vreto iz kojega mastni dohodak vade?!? Svakog ljeta naime šilje jedan član tog visokog lovačkog kruga punu košaricu kljunačah poznatomu Wildprätthändleru u Beč, koji mu plaća 1 for. 20 nvč. komad. Nadalje govori se, da svaki dan postrieljaju znatan broj zecevah, te, da im samo zadnjak pojedu, a ostalo, da psom pobacaju, a ipak je već od 15. jenara streljanje zecovah zakonom strogo zabranjeno.

Dosta liepo! Sad je svakomu lahko dokučiti zašto ste svim našim lovcem pomenutu letućad ubijati kratili.

Dragi moji velikaši! I prije Vas zalazila su umo plemenita gospoda, koja nas sada radi vaše prisutnosti izbjegavaju ali koja si nisu takvimi djeli oskvrnula plemenšćine, te koja su s našimi lovci malko ugladjenije postupala.

Konačno zaključujem ovu tužaljku dopunjenom litanijom svetih: »Od kuge, glada, rata i magjarskih magnata, oslobodi nas Gospodi!

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 19. marča 1884.

U carevinskom viću u Beču zaključena je glavna razprava o proračunu. Niemci lievičari dokazivali su i ovaj put zlo stanje naših financijah nu glavna njim bijaše svrha, da se potuže, kako tobož Niemstvo u Austriji propada, kako su siroto Niemci tlačeni i prezirani (!). Minister financijah g. Dunajevski razjasnio je svoj financijalni program, odrešito pobijao prigovore protivnikah i ogradio vladu proti prigovoru lievičarah, da bi htjela makar samo pokušati, tlačiti Niemce. «Svi austrijski narodi» — reče minister — «imaju u svojem vladaru zaštitnika, u kojega se s punim pouzdanjem nadaju. Dok Austrija bude Austrijom, biti će i monarhija, a dok bude u njoj vladalo habsburžko žezlo, izključeno je potlačivanje i najmanjega naroda».

Od strane većine hvale govore Gregra, Viteziča i Clan-Martinica dočim su se od lievice iztaknuli najbolje Herbst, Russ i Plener. Zastupnik Vitezić govorio je veoma krasan govor kojeg smo počeli danas na drugom mjestu tiskati. Prigodom proračunske razprave pitao je Dr. Vitezić vladu, da li kani dignuti zabranu proti zagrebačkomu časopisu «Pozoru». Ministar Taaffe odgovorio je, da će to težko ići dok bude isti časopis ovako pisao.

U specijalnoj debati proračuna primljeno je više poglavljah skoro bez debate; tako n. pr. poglavlje: carski dvor, kabitnetska pisarna, državni savjet, državno sudište, ministarski savjet itd.

U Ugarskoj drže Srbi i Rumunji izborne sastanke, pa će kako se glasa izraditi nove političke programe. Madjari se nadaju, da će te dvie narodnosti popustiti u svojih narodnih težnjah te prilagoditi se više madjarskoj državnoj ideji.

---

[1]) Stiglo prekasno za prošli broj. Ured.

---

u kojemgod kraju Primorja, što opredieli svaki put odbor.

§. 11. Sjednicam i zborovom predsjeda i njimi upravlja predsjednik; ako je on zapriečen, njegov zamjenik; nedodje li nijedan od njih k sjednici i zboru, predsjeda najstariji odbornik.

§. 12. Glavna skupština ima pravo izabirati odbor (§. 7.), zaključivati o pitanjih tičućih se družtvene svrhe; pregledati godišnji račun te upravna izvješća odstupajućega odbora (§. 8.); mienjati pravila, razpustiti družtvo i odlučiti, što se imade u tom slučaju učiniti sa družtvenim imetkom.

§. 13. Za pregledatelje računah bira glavna skupština 3 člana koji nisu bili odbornici u prošloj dobi odborovog djelovanja.

Za valjanost zaključakah glavne skupštine, mora biti prisutnih najmanje 20 članovah; jedino ako se imade družtvo razpustiti, valja da je prisutna polovica članovah a od tih moraju dvie tretjine prisutnih za to glasovati.

Uvedenje gostovah.

§. 14. Odbor ima pravo upeljati u družtvena zborovanja punoljetne mužkarce kano goste, koji mogu dozvolom predsjednika, sudjelovati kod razpravah, ipak nemogu glasovati niti birati. Svaki gost se upiše u toj svrsi namienjenu knjigu.

Spomen-knjiga.

§. 15. U spomen-knjigu bilježi se sve što se dogadja u sjednicah i zborovih, t. j. predmeti govorah; podnešeni savjeti i razprave o njih; izvješće o izborih i sve ostale za družtvo važne dogodjaje, tako, da bude ta knjiga spomenica ili družtveni ljetopis. Knjigom upravlja tajnik.

Tko smije u družtvenu sobu i k družtvenim veselicam?

§. 16. U družtvenu sobu smiju doći čitati jedino članovi i upeljani gostovi.

§. 17. Zabavne sastanke ili veselice upriličuje i rukovodi odbor. Prisustvovati mogu članovi sa rodbinom i upeljani gostovi.

Pomirni sud.

§. 18. Nastane li medju članovi prepir, sude o tomu izabrani sudci. Svaka stranka članovah izabire dva člana za sudce te ako se oni ne sporazume, izabiru si nadsudca, koji konačnu odsudu izriče.

Izstup i izključenje iz družtva.

§. 19. Koji izstupi iz družtva, mora to oglasiti odboru jedan mjesec unapried.

Iz družtva se briše onaj, koji bi bio družtvu na sramotu; isto tako izključi se i onaj, koji plaćanjem 3 mjeseca zaostane i na ponovljene opomene odbora svoj dug neizplati.

Tko podpisuje družtvene spise.

§. 20. Pisma, oglasi i zapisnici jesu valjani, kad su podpisani od predsjednika ili njegovog zamjenika i tajnika.

Blagajnik.

§. 21. Sve dohodke prima blagajnik; on izplaćuje takodjer sve troškove; podpisuje naputnice, ipak ne smije ništa potrošiti bez odborovog zaključka. Svaka tri mjeseca mora blagajnik izvlestiti u odborskoj sjednici o stanju blagajne.

Madjari se strašno ljute na Hrvate osobito na zagrebačku trgovačku komoru, koja je odlučila ne sudjelovati kod zemaljske izložbe u Pešti. Kad bi imali Madjari sile koliko imadu volje, jao si ga Hrvatom i cielomu Slavenstvu.

U njemačkom saboru ustrojila se nova stranka pod imenom «slobodoumne» koja će smetati knezu Bismarku u njegovoj unutarnjoj politici.

U ruskoj pokrajini Minskoj počeli se seljaci jatomice seliti u Sibiriju. Domaća policija hotjela je to seljenje zapriečiti te je posredovala proti začetnikom, na što buknuše ozbiljni nemiri.

Francezko narodno zastupstvo zaključilo je sa 315 proti 219 glasovah, da se odgodi do god. 1885 članak o povišenju plaće pučkim učiteljem.

Iz Englezke javljaju, da se dogovara Austrija, Francezka i Englezka kako će svladati urotnike koji grozе svietu dinamitom. Dodjo li do kakvog zaključka, priključit će se tomu savezu zaisto i ostalo velovlasti.

U Španjolskom glavnom gradu Madridu odkrila je vlada vojničku urotu proti kraljevskoj vlasti. Urotnici pripadaju republikanskoj stranci. Zatvoreno je nekoliko generalah, više oficirah i podoficirah.

Javili smo u svoje vrieme, da su malo amerikansko državice Peru i Chili vodile krvavi rat. Sada je potvrdila peruanska narodna skupština mir izmedju Peru-a i Chili-a.

Englezki general Graham javlja, da je održao i drugu pobjedu nad četami Osman Digme, vodje egipatskih ustašah. Ovaj, uzdajuć se u pomoć proroka Muhameda, dočekao je navalu englezke vojske, mjesto da se povuče u gore. Reć bi, da mu nije taj put prorok pomogao.

Franina i Jurina.

Fr. Na kega ti Jure, najviše misliš?

Jur. Na onega kapetana va Lošinje i na onega podkapetana va Poreče.

Fr. Zač jušto na nje?

Jur. Aš su oni najprvo bežali iz diete, kad se je čula naša beseda pak ih zato nikako nemorem pozabit.

Fr. Dragi ti, umiri se no, to je bil samo prvi sfog a po tićevu dušu te se i na to navadit, ako žele va Istre ostat. Potrpi se malo no.

Trsatu.

Trsate, Trsate,
Grade Frankopanah,
Gnjezdo sokolovah
Za boljih nam danah!

Rec' mi, što te muči
U tvojoj starosti,
Da si tako punan
Tuge i žalosti?

»Kako nebi grdne
Jadovao jade,
Gdje pod sebom gledim
Onolike gade?

»S Istoka se slegli,
Slegli sa Zapada,
Pa tko umi gore,
Hrvata napada.

»U svojoj ga kući
I ruže i psuju,
Nauj svoju otrovnu
Slinetinu bljuju...«

Nisi l' mogô, da te,
U tvôm mladom vieku,
Gdje drugdje posade,
Nego baš nad Rieku!

Različite viesti.

Telegram poslan dr. Viteziću.

Na muževnom Vašem držanju, na otačbeničkom govoru, izrečenomu 14. tek. mj., na obranu narodnosti i pravah istarskih Hrvatah, uz najiskrenije oduševljeno priznanje primite izraz najsrdačnije naše hvale.

Hrvati u Trstu.

Gospodin Ivan Rendić poznati hrvatski umjetnik imenovan je, kako javlja »Hrvatska Vila«, dopisujućim članom srbskoga učenoga družtva u Beogradu. — G. Rendić odputiti će se skoriih danah u crnogorskih sokolovah gnjezdo, Cetinje, gdje će dulje vremena proboraviti. Želimo mu sretan put i još sretniji povratak. Drago nam je, što našega umjetnika bar izvanjska družtva i izvanjski velikaši odlikuju, kad mu nije to doma dano.

Odlikovanje. Crnogorski knez Nikola poslao je ovih danah uredniku zadarskoga »Narodnoga Lista«, g. Jurju Biankiniu, na dar zlatni prsten sa sjajnim draguljem i zlatni sat sa lancem, u priznanje njegovog novinarskog rada na korist slobodne Crnegore.

Nebu jel ričeta. Zastupnici zukupa i potrošarine napali su g. Slavoja Jenka rodoljuba i trgovca u Podgradu nepristojnim načinom (valjda bljahu na to navedeni). G. Jenko, videć s kim imade posla, nije hotio na prostote prostotom odgovarati već se prituži financijalnoj oblasti, koja je naložila gospodi zastupnikom, da se moraju odmah predstaviti tko su i što su, inače da će njim se oduzeti njihove punomoći (kreditive). Uslied toga zahtjevno je gosp. Jenko od njih punomoć te jih nehtjedo puščati u svoje magazine, pošto su se ustručavali istu pokazati. Zastupnici tužili su g. Jenka kot. sudu u Podgradu, a ovaj ga odsudio na 4 dana strogoga zatvora. Na tu odsudu kimali su ljudi al nebijuše ine pomoći, nego pritužit se višoj oblasti t. j. zemaljskomu sudu. Ovaj je zbilja uvažio razloge g. Jenka i proglasio ga nekrivim. Mi nebi svega toga spominjali, da se nije i u čisto slovenskom Podgradu uvriežila nekolicina šarenjakah koji snuju i ruju proti svakomu koji nepuše u njihovu tikvu. G. Jenko kano uzor rodoljub je trn u oku tim ljudem te nasloje svimi silami, da ga ocrne, da mu naškode. I ovom zgodom su se veselili tobože nesreći g. Jenka, pa je bilo čuti u Podgradu i okolici veselo podvikivanje: *bu jel ričet* (t. j. jesti će sočivo ili: ići će u tamnicu). Želja podgradskih šarenjakah nije se izpunila a i neće dok bude pravice na svietu a mi njim poručamo, da g. Jenko *nebu jel ričeta.*

Koncert za „Narodni dom" u Ljubljani. Zagrebačke novine javljaju, da će tamošnja pjevačka družtva: »Kolo«, »Hrvatska Lira« i »Sloga« prirediti dne 24. t. m. u prostorijah sokolske sgrade sjajan koncert, na korist »Narodnoga doma, u Ljubljani. Toga dana doći će u Zagreb slovenski kvartet i poznati pjevač Meden iz Ljubljane, da sudjeluju kod koncerta. »Hrvatski Sokol« odstupio je bezplatno svoje prostorije u tu plemenitu svrhu. Drago nam je, što možemo javiti ovaj plemeniti čin bratske ljubavi i uzajemnosti.

Nešto malo zakona. Mi sliedimo su zakonom o izboru gdje smo zadnji put prestali, imenito za občinare *buzetske.*

§. 27. Kad svi birači jednoga izbornoga tjela dešavši glasovati odglasuju, predsjednik izbornoga odbora proglasi, da je glasovanje svršeno.

Odbor uzporedi odmah uspjeh obih listinah glasovanja, popravi pogreške ako jih ima, podpiše listine i pobroji glasove.

§. 28. U svakom izbornom tjelu smatraju se kao izabranici zastupstva oni koji su medju predloženimi za zastupnike dobili najviše glasovah, a kao zamjenici oni, koji su dobili najviše glasovah medju predloženici za zamjenike.

Ako dobije jednak broj glasovah više muževah nego li se zahtjeva da bude podpun broj zastupnikah dotičnoga izbornoga tjela, tad odluči sreća koji od njih ima ostati zastupnik ili zamjenik.

§. 29. Ako bi bio izabran muž neizberiv, ili koji bi htjeo, da se ga izvadi imajuć za to zakonit uzrok, ima biti zastupnikom ili zamjenikom onaj, koji je u dotičnom izbornom tjelu dobio najviše glasovah za zastupnika odnosno zamjenika poslie članovah zastupstva.

To isto se dogodi, bez obzira na globu koju se ima nametnuti u smislu §. 19., občinskoga reda, ako izabranik neće primiti izbora kad nelma za to zakonitoga uzroka.

§. 30. Ako je koji već izabran za zastupnika u jednom izbornom tjelu, drugo izborno tjelo, koje kasnije izabire, nesmie mu dati glasa.

Ako se to ipak dogodi, ima se upozoriti glasujućega, da taj glas neće bit računan.

Usuprot ako koga, već izabranoga za zamjenika, izaberu kasnije u drugom izbornom tjelu za zastupnika, dodje na njegovo mjesto kao zamjenik onaj, koji je u odnosnom izbornom tjelu dobio najviše glasovah za njim.

(Drugi put dalje. Občinari buzetski pozor! O vašoj koži se radi).

NEUKU NAUKA.

Napajajmo često mlada teleta. Tko želi odgojiti dobre i plodne krave, mora paziti na to, da budu teleta već često i hranjivom tekućinom napajana. Napoj taj pako nesmije biti odveć topao jer bi se njim nutarnji ustroj tjela, služeći za probavu hrane, odveć napunio a tim bi oslabio. Ovakav napoj bio bi teletu većma škodljiv nego li koristan.

Bolest mlade perади (letućine). Kano što se pojavljuju kod drugih životinjah razne bolesti, biva to i kod mlade peradi s tom samo razlikom, da su te bolesti kod peradi pogibeljnije jer se često pretvore u pošasne bolesti, što odvisi od tjelesne toplote ovih živinah (ova dosegne kod njih 40° C. dočim je kod sisavacah samo 38° C.). Ljekarije proti bolesti kod mlade peradi pomažu veoma malo. Najbolje sredstvo, očuvati mladu perad od svake bolesti, sastoji u tom, da se ju od stare peradi posvema odieli. Nesmije imati ništa skupnoga t. j. spavališta, ni hrane ni vode, u obće ništa. Posudje iz kojeg je prije stara perad pila ili jela, valja uvjek za mladu perad dobro izprati i osušiti. Onaj koji hrani i čisti perad, mora paziti, da iz jednog ležišća ne prenese na noguh ili odjeći gnoja ili smrada u drugo ležišće peradi. Ljeti, za toplih danah pojavljuju se *bolesti* kod peradi češće nego li u proljeću.

Proti stjenicam (čamži) koje na proljeće i ljeti toliko jada gospodaricam zadaju, upotriebi se sliedeće sredstvo. Pokućstvo (postelje, ormare itd.) namaže se sirovom žući od goveda. Neka gospoja pripovjeda, da njoj je jedino tim sredstvom pošlo za rukom zatrti te koli mrzke toli pogibeljne životinje. Žuč se lahko dobije, nije dakle težko skusiti.

Listnica uredničtva

Gosp. P. D. Mošćenice. Činite nam krivo. Zaista ste čitali u našem listu tužbe na naše pošte. Ne samo da nam ide mnoge brojevah izgubljeno, već i privatna pisma nam nedolaze sva u ruke. Opomenuli smo naše prijatelje, da nam svaku važniju stvar u preporučenom pismu dojave. Ako ste pismo, o kojem govorite, preporučili, izvolite ga reklamirati. Onoga, čega nismo primili, nemožemo tiskati. Uredn.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 10. ožujka. Giovanni D., Buić iz Marsilje. 13. Crnogorac, Denegri iz Milne. 16. Prima Donna, Matlević iz New-Jorka. 17. Romolo, Soppa iz Miljetakah. Szeged, Stupavić iz Patrassa.

Rieku 9. ožujka. Tri sina, Crnković iz New-Jorka. Trojednica, Marocchino iz New-Jorka. Nada, Medanić iz Savone. Demetrio, Pobor iz Trsta. 10. Tibor, Randić iz Trsta. 12. Clementina, S. Sattalić iz Trsta.

Cadix 3. ožujka. Blondina P., Solić iz New-Orleansa.

Kardiff 7. ožujka. Šesti dubrovački, Subor iz Havre. 8. Cibelo, Kozulić iz Dunkerka.

Glasgow 7. ožujka. Germana Antonio, Bunićić iz Pensakole. 13. Jokai, Katnić iz Rieke.

Maltu 5. ožujka. Emerico, Jeletić iz Senja.

Salonik 11. veljače. Nuova Fama, Luchetta iz Marsilje. 29. veljače. Vinka, Medanić iz Pirea.

Cette 6. ožujka. Peppina, Randić iz Rieke.

Buenos-Ayres 29. veljačа. Ester, Žliga iz New-Castla. 11. veljače. Ave, Radoslović iz Rio Grande.

Savannah 13. ožujka. Leda, Erschen iz Santosa.

New-Jork 26. veljače. Honor, Kamalić iz Cap-Townа.

New-Orleans 22. veljače. Ukraine, Mirković iz Trinidada.

Hamburg 6. ožujka. Maria Andriana, Pravdica iz Payandya.

Rogario Alesandro T., Marović iz Marsilje.

Newport 3. ožujka. Ireneo, Tian iz Bordeauxa.

Smirne. 27. veljače. Faleo, Tomašić iz Bostona. 28. Giovanni, Busatto iz Bostona.

Liverpool 9 ožujka. Rebus, Ivančić iz Mobile.

Falmouth 9. ožujka. Mercurius, Stipanović iz Gualeguay.

Carigrad 3. ožujka. Tigri, Zotti iz Batuma. Giorgio Bošković, Jinović iz Trsta. 5. Libertas, Jurjević iz Trsta.

Volo 4. ožujka. Giusto dall' Argento, Ragusin iz Carigrada. 28. veljače Giustizia, Valentin iz Rieke.

Marsilju 14. ožujka. Novi klas, Keršić iz Rieke.

Palermo 8. ožujka. Antonio S. Naccari iz Trsta.

Miletke 12. ožujka. Adria, Pascoletto iz Engleзke.

Cagliari 9. Giano, Raimondi iz Trsta.

Charleston 25. veljače. Hitat iz Barbadoes.

Montevideo 18. veljače, Mirto N. Kordić iz Kardiffa. Rose Valčić iz Cadixa.

Ascension 18. veljače, Dvanaesti dubrovački, Bradičić iz New-Yorka.

Point à Pitre 13. ožujka. Pola, Benja iz Marsilje.

Fort de France 11. veljače. Aurora, M. Keršić.

Kingston 15. ožujka. Robert, Margetić iz Cette.

Kryf 24. veljače. Marietta, Zamlić iz Trsta.

Odjedrili iz:

Schiedam 8. ož. Grobnik, Stipanović za Rieku.

Salonika 24. veljače. Jared, Barbarić za Carigrad.

Gibrattara 7. ožujka. Stefanie, Randić za Miljetke.

4. ožujka. Josef, Ivančić za Martiniku.

Harre 7. ožujka. Alberto, Cragnez za Kardiff.

Cette 9. ožujka. Sirena, Kozulić za Filadelfiju.

9. ožujka. Pavlina, T. Nikolić za Amsterdam.

9. ožujka. Sedmi dubrovački, Karaman za Trst.

9. ožujka. Minova, V Mikulčić za Cadix.

9. ožujka. Ati, Ferrari za Cadix.

Jakina 6. ožujka. Sagittario, Sodić za Neufahrwasir.

S. Giorgios 8. ožujka. Conte Geza Szapary, Dubrović za Kardiff.

Smirne 25. veljače. Esaù, Krstičević za New-York.

Gravesend 8. ožujka. Cattina, R. Sforzina za Trinidad

Carigrad 4. ožujka. Tigri, Zotti za Mali Lošinj.

4. ož. Giorgio Bošković, Jinović za Smirno.

5. ož. Libertas, Jurjević za Batum.

New-Yorka 27. veljače. Artiere Giovanni, Flamin za Alexandriju.

3. ož. Miroslav, Mikulčić za Rieku.

Bordeaux 10. ož. Beautiful Star, Perčić za Haiti.

Port. Eadsa 29. veljače. Lino, Ivančić za Genovu.

3. ož. Armida, Kozulić za Reval.

Glasgow 11. oz. Grad Zagreb, Maurović za Rio Janerio.

Ascensiona 21. veljače. Dvanaesti dubrovački, Bradičić za Rangoon.

Genove 13. ož. Pia S., Soldatić za Cagliari.

Aurerse 13. ožujka. Milan, Vukašović za Shangai.

Malte 8. ožujka. Emerico, Minak za Marsilju.

Barlette 6. ožujka. Esther, Car za Trst.

Leitha 12. ožujka. Szapary, Jeletić za Miljetke.

Marsilje 14. ožujka. Nadir, Mihletić za Port-Said. Etra, Kozulić za Volo.

St. Elene 25. veljače. Phison, Ragusin Lisabon.

Newporta 13. ožujka. Bakrav za Buenos Ayres.

Kryf 25. veljače. Marietta, Zamlić za Carigrad.

Javna zahvala.

Svim onim, koji premilu nam majku *Margaretu Giusti* do hladnoga groba sprovedoše, budi ovim izrečena srdačna zahvala.

U Kraljevici, 15. ožujka 1884.

Tugujuća obitelj.

Književne viesti.

1) *Zaruke Hrvatske.* Komedija-alegorija u 1 činu. U Zagrebu. Tisak dioničke tiskare 1884. Ciena 30 nvč.

2) *Hrvatska biblioteka.* Br. 16. Roman siromašna mladića. Francezki napisao Octave Feuillet. Preveo Gjuro Gruber Drugi svezak. Akademijska knjižara Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu. Ciena 15 nvč.

3) *Račun in letno poročilo.* Delalsko podporno društvo pod pokroviteljstvom Nj. visokosti cesarjeviča Rudolfa. Trst. Tiskom V. Dolenca. 1884.

Lutrijski brojevi.

O d 15. marča:

Trst	25	29	90	63	35
Linc	83	10	62	30	46
Pest	48	81	58	9	13
Insbruk	35	70	49	75	27

Od 19. marča:

Prag	83	66	23	34	12
Hermanstadt	26	81	33	17	37
Leopoli	40	11	70	12	82

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 48—49. Talijansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·25 u barilab; f. 12.— u sanduclh.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gražak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9¼. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tržčanska borsa: dne 18. marča 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.30 isti u srebru f. 80.60—.—; isti u zlatu f.101—5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 324.—; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.62; c. k. cekini f. 5.62; državn. marke for. 59.30—.— Francezke for. 48.20

Priposlano.*)

Victoru Cerić-u.

Na Vaše »Priposlano« držimo izpod našeg trgovačkog glasa i časti odgovarati i opravdavati Vam se pred javnošću, tim više što ste Vi osoba koja prama nama u takovom odnešaju stoji, da bi morali prcti njoj radi prijašnji čina kriminalnim putem postupati, što ćemo u sveje vrieme i učiniti. Čudimo se samo, da ste još toli drzovit izazivat nas.

Ostajemo slavnog uredničtva pokorni

KOČONDA i NIKOLIĆ
u Zagrebu.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

U ovoj dobi godine trpe najviše od kojekoljuju u zglobovih i poganici; nedušljivi sprovadjaju težke dane i još težu noć, između se svakojaki prišti na koži u obilatoj mjeri; pojave se zlatne žile (šulevi) i sve bašnjenje bolesti n. pr. škrofuloze i rakitične. U onih koji boluju na kakvih bolesti u utrobi (n. pr. u želudcu, crievih, jetrih, mjehuru itd.) bol se u ovo vrieme povećava. Tko se želi od svih navedenih bolestih posve izlječiti, ima poti **sirup** (sladorači) Parigline, viteza Mazzolini-a u Rimu, ovo bo je jedino pravo čistilo krvi, radi toga i bijaše šest putah odlikovano. Prodaje se ciela staklenica po 9 a pol po 5 talijanskih lirah.

Glavno skladište P. Prendini ljekarnik u Trstu.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačiva na vellko i malo izvratan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrajden sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA UKAMAĆENJE
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
20-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

OKRUŽNI ODJEL
u bankah 2½, ½ kamato na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE
za Beč, Prag, Pešta, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Gran, Hermanstadt, Innsbruck, Celovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA
od dovizah, efektah, također uunovčenje kuponah uz ½, ½% provizije.

PREDUJAM
na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjesaca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okriepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Nepogrješivo!

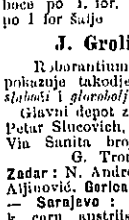

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonje)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višekratnim tronjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boca za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u Trstu: Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — U Rovinju: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — Spljet: N. Aljinović. Gorica: C. Cristoloietti, apot. — Sarajevo: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — Novi Sad: G. Plašića, apot. Zagreb. C. Arazim, apot. Tamo se može također dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježkost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet duSerail de Grotich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je biesar svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Hrvatskom narodu u Istri!

Za ovu korizmu

preporučuje se »**Hrvatski Bogoslužbenik**« u kom osim jutrnjah, večernjah i raznih pjesamah hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i **put od križa**, oficiji vellke nedjelje, plač gospin itd. itd. — Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Nevezan zapada f. 2 — a vezan i pozlaćen f. 2 70 nv. Tko pošalje upravi »Narodnoga Lista« novce unapried prima ovu knjigu od preko 400 stranah u kuću bez ikakva poštarskoga troška.

Trgovina finih jestvinah

Antuna Paparotti

u Trstu

šalje uz poštarsko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i bez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvinâ, konservâ, finih domaćih i tudjih kano i pravo šljivovice hrvatske. — Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najboljі liek proti kostobolji i roumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću« uz priloženo znamenje; t. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekarn u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razna domaće liekove bezuspješno rabila Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolnji liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu limo je čudovit uspjeh da se je majka onkom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolnji cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku i sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,
izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego ii svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglje c. kr. povl.,
nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnule uda, pokvareni želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak za 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći liek* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkrieplјih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hypohondrije* i *melancholije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolesno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći liek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* u sve strane uz *pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj liek izstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, nečutim ikakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti liek ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od almaice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izričino dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izričino: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladišću B. Fragnera, ljekarna »kernoru orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, liekarnici.

U Zadru Andrović N; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jasklević (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Finkh: Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod u. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findols i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Čanček *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sisak* J: Wertheimstein. *Valpovo* Al. Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Multer A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarsko, imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobija:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutija, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenuh, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućini ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, neima boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izlieči; *smrad koji iz oteka leče, izvuče oco mazilo* brzo i ranu izlieči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zaciedi, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zapriečі također rast divljega mesa i čuva od upale. Također ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilieni.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho.

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

3000

ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000

odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 13. U Trstu 27. marca 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše : »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci — pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Glas o biskupu.

(Konac.)

Ono što kaže regula, uči nas i sv. Pavao govoreć: naviešćuj rieč (predica verbum) i: jao meni nebudem li evangjelje naviešćivno. (Vae mihi si non evangelisavero).

Ove rieči tumači kardinal Bona[4]) ovako : »Dužnost naviešćivati rieč božju spada najprije na biskupe; to nam svjedoči starinski običaj crkve i primjer svetih biskupah; to proizlazi iz biskupskog posvećenja, gdje se govori: *«primi evangjelje, ili, prodići puku tebi povjerenu«*. Ovomu dodaje Riganti[5]): »dakle ne samo župnici, nego i biskupi moraju poznati jezik puka, jer inače nebi mogli vjerni, njim podloženi, bez čudesa razumiti jezika koji njim je tudji«.

Ako imade u jednoj te istoj biskupiji — kao što je kod nas — puka koji govori razno jezike, nije dostatno, da poznade biskup jezik samo jedne narodnosti. Čujem Talijane govoriti : »mi smo u većini«, nu ja njim odgovaram, da imade po krvi nas mnogo više nego njih. U ostalom moram reći, da talijanski politikaši krste svakoga Talijanom koji znade pet rieči talijanski izbrbljati.

Biskup je dužan i po nalogu tridentinskoga sabora više putah obaći svoju biskupiju, podieliti sv. bermu, učiti puk pak pitam ja, kako bi to mogao onaj biskup kod nas, koji nebi poznavao hrvatskoga jezika!? Koliko imade kod nas župah u kojih se prodiče hrvatski a koliko onih, gdje se propovjeda talijanski? Župe u kojih stanuju skoro sami Talijani jesu : Vodnjan (Juršići imadu posobnoga kapelana), Galezana, Fontane, Rovinj i Orsar. U Puli, Poreču i Labinju prodiče se talijanski i hrvatski, tako bi moralo biti u Motovunu i Balah jer tamo imade i Hrvatah. Hvala Bogu svega skupa 10 župah (ne tajimo, da su nekoje velike) recimo sa talijanskim pučanstvom, nu gdje je ostalih 47 župah u kojih se prodiče hrvatski? Biskup dakle koji će zadovoljiti svojoj dužnosti, morao bi propovjedati u 10 župah talijanski, a u 47 hrvatski. U 47 župah imao bi prodikati, slušati želje pučanstva, tješiti ga i bodriti u hrvatskom jeziku. U 47 župah morao bi primati djecu u ime Isusovo i slušati ju u hrvatskom jeziku. Ako ne pozna jezika, kako da zadovolji svojoj svetoj dužnosti? Dakle po pravu božjem i po običaju crkvenom, pastir mora poznati jezik svog stada, želi li biti pravi pastir. Neimade li to sposobnosti, dogodit će mu se ono, što piše papa Klemens XIII.[6]) t. j.: *»izručiti bi morao drugomu mreže, koje je posebnim načinom Bog biskupom povjerio, da budu ribari ljudih«*. O istom svojstvu govori Urban VIII.[7]) *»Nesposoban je za beneficium crkveni onaj, koji ne pozna jezika onog puka, gdje mu je biti pastirom«*. A i sam Isus govori: *»Ovce moje slušaju glas moj«*, a kako će slušati glas pastira kad ga ne razumo?

Liep primjer o tom podaje nam sv. Augustin[8]) koji je, hoteć poslati biskupa u Fesule, nastojao naći čovjeka, koji bi poznavao jezik punički premda se u ono vrieme u Africi mnogo govorilo i latinski.

Sv. *Vasilij*[9]) veliki tražio je za Armeniju takove biskupe, koji su poznali jezik onih kraljestvah, premda se tamo govorilo mnogo grčki. Eto kako su nekada sv. biskupi skrbili i brinuli se, da dobiju čovjeka za biskupa koji bi znao jezik stada svoga a dan danas traži se takovoga, koji nebi razumio svojih ovčicah!

Cesarius pripovjeda, da je hotio kralj rimski imenovati za biskupa u Koloniji nekog iz Chambrai-a nu odustade odmah od toga, čim mu rekoše knezovi, da dotični ne pozna jezika one biskupije. Vilim, kralj englezki hotio je na svu silu imenovati biskupom učenog i slavnog Guimonda, nu ovaj se sam tomu žestoko uzprotivio, jer da ne pozna jezika onog kraljovstva.

Godine 1643. imenovao je car austrijski biskupa Petra de Orosio Franjevca za Hrvatsku, na što mu je Rim odgovorio dne 18. julija 1643. da pristajo na to, ako poznade Orosio jezik govoren u biskupiji, da uzmogne vršiti svoje dužnosti.

Ovo su dobro uvidili i upoznali — kako je kazala u svoje vrieme »Naša Sloga« — prečastni prošt gorički g. Valussi i prošt koparski g. Petronio, koji su izjavili, da kad bi njim bila i ponudjena biskupska stolica u Poreču, da ju nebi mogli zasjesti jer da ne poznaju hrvatskoga jezika u kojem bi morali kano biskupi propovjedati. Oni su se dapače osvjedočili, da bi bilo usljed XX. rimske regule njihovo imenovanje nevaljano. Mislimo, da će biti ovi razlozi i g. dru. Flappu poznati pa da će reći, ako mu se ponudi biskupska čast u Poreču, po primjeru gg. Valussia i Petronia: *«non possumus»* (nemogu primiti).

Pitamo se sada, što će biti s nami, hoćemo li biti uvjek ovce bez pastira, il će nam ga poslati vriedna i sposobna? Iztaknuto je jur bilo i u ovom listu, da imado u našoj biskupiji svećenikah, koji govore hrvatski i talijanski i koji bi zaisto zadovoljavali dužnostim biskupa. Nu na žalost neimamo doktorah sv. bogoslovja a taj naslov smatraju nekoji kano svojstvo koje bi imalo riesiti biskupa. Mi se ne slažemo s tim. U susjednoj Dalmaciji imade vriednih i čestitih biskupah koji nisu doktori. Pokojni biskup mariborski Slomšek nije bio doktorom a bio je biskupom, da mu treba promca tražiti. Koliko drže u Beču do doktorstva pokazali su tim, što su imenovali nadbiskupom carskog grada svećenika, koji nije doktor, pa ako može biti u Beču nedoktor biskup, gdje imade doktorah sva sila, mislimo, da može biti tim lagljo u Poreču.

Čitali smo više putah poslanice sv. Pavla upravljene Titu i Timoteu nu nismo nigdje našli, da bi morao biskup imati diplomu doktora, već nešto posve drugo.

U novije vrieme zahtjeva se od biskupa i jedna nova sposobnost, bez koje nerado imenuju nekoga za biskupa, a to je, da *biskup mora znati njemački*. Kod nas je malo svećenikah koji bi imali ovu sposobnost, o kojoj ne govori ništa niti pontifikal niti ceromoniar, pa će se takovoga morati zbilja izvan biskupije tražiti, bude li »conditio sine qua non« niemština.

Budući da nije — kako se čuje — još pitanje biskupa riešeno, mi bi savjetovali, da se ga još ne imenuje dok se duhovi i strasti ne umire. Počekajmo još nekoliko, dok se nadje sposobna osoba ili nek nas sdruže sa Trstom ili Krkom, bar bi tim prestale unutarnje smutnje.

[4]) Rer. liturg lib. II. cap. 7. num. 7.
[5]) Comentarium etc. Romae 1744.
[6]) Encicl. 14. Sept. 1758.
[7]) Constit. 6 incip. Sanctissimus. Cap. 20.
[8]) Epist 261.
[9]) Epist. 185.

Govor

dra. Viteziča nar. zastupnika na carevinskom viecu, držan dne 14. marča prigodom proračunske razprave.

(Nastavak.)

Na temelju statističkih podatakah popisa puka od godine 1851. koje vadi iz Czörnigove knjige, kaže, da u pokneženoj grofoviji Goričkoj i Gradiški nelma Talijanah niti polovica koliko je Slovenacah. Što se tiče Istre, veli, da je tamo sve drugače, nu tu se naslanja na statističke podatke nekoga Combi-a.

Podatci ovi su očevidno krivi, jer navadja, da je već god. 1859. bilo u Istri više Talijanah nego Slavenah dočim se je pokazalo kod poslednjeg popisa, da imade Slavenah ⅔, a Talijanah ⅓, pučanstva, prem se je od 1859. pomnožio broj ovih drugih. Sam Bonghi ne vjeruje podatkom Combi-jevim ter želi nove podatke. Na svaki način, kaže on, ako se i obe pokrajine sdruže, biti će i tada Slavenah isto toliko koliko i Talijanah. Bonghi navadja također razloge iz povjesti te kaže, da se Fambrijevo dokazivanje ne temelji posve na povjestničkih dogodjajih, bar ono ne, gdje govori o cieloj pokrajini. Izrično navadja, da nisu mogli Mljetci uz sav nelzmjeran napor talijanskih granicah tamo protegnuti, gdje jih je imala prije mnogo stoleća rimska država, te kamo jih je protegnuo za nekoliko godinah Napoleon. »Mi ne možemo tvrditi« kaže Bonghi, »da biljahu prastanovnici Talijani. Prastanovnici biljahu Grci ili nepoznatog pokolenja. Rim jih je polatinio. Kad je Rim pao, došli su u pokrajinu preko planinah razni novi narodi; najprije Germani zatim Slaveni.«

Ovi posljednji, piše Bonghi na strani XII., koji su se naselili posobice na granici, nisu se sdružili, oni imadu još svoja narječja, svoje običaje, svoju nošnju u onom dielu pokrajine, kojeg su zasjeli prigodom seobe narodah ili kamo jih je poslao kakav mogućnik.

Iza toga dolazi jedan stavak, s kojim se podpuno slažem i koji glasi (čita): »Mnienje, da oni (Slaveni) nelmaju prava tamo stanovati, bilo bi smiešno; tvrdnja puka, da su dužni, hoće li tamo ostati zaboraviti što su, bila bi luda. Neugodno je, piše dalje, što smo morali čekuti riešenjem tog pitanja do dobe u kojoj se u narodih onkraj julskih planinah, njim srodnih, probudila narodna svlest, koja je doduše kod njih manje živahna, nu u razmjeru sa našom, ne obećuje manjega uspjehna.

Takovog protivnika, gospodo moja, moramo štovati, premda teži za ciljem koji je nam protivan, nu on bar otvoreno izjavlja, za čim ide. On računa sa postojećimi fakti a ne umišljenimi faktori. Sredstva kojimi se služi jesu, osvjedočenje i razum, nipošto surova moć.

Koli je dobrohotno takovo shvaćanje i razpravljanje postojećih odnošajah napram govoru istarskoga pokrajinskoga kapetana, kojim je otvorio dne 16. augusta prošle godine pokrajinski sabor? On, prem je rodjen Slaven, nije se mogao uzdržati u da ne osumnjiči lojalne i zakonite težnje nas Istarskih Slavenah. On je nalme rekao, da mora sa žalostju priznati, da se je unesao u novije doba prepir glede narodnosti u nekoje krajeve Istre a taj da bi mogao zaustaviti napredujući razvitak pokrajine; prepir taj da je većinom iz *vana unšen*. Uvidjavnost velike većine pučanstva, koje se drži starih predajah i stare kulture, da se opriela krlepko tomu novomu podražinvanju, što on sa zadovoljstvom naglasiti mora. Gospodin pokrajinski kapetan priznaje se dakle otvoreno i izravno za strančara, za pristašu talijanske i protivnika slavenske stranke.

Usljed svojeg častnoga položaja morao bi se bar po glavnih načelih ustavnosti uzdržati ovakvog strančarstva. Koli je oprezno postupao pokrajinski kapetan susjedne grofovije Goriške i Gradiške u kojoj su isti narodnosni odnošaji kano i u Istri! Računajuć sa timi odnošaji, nije se izjavio niti za niti proti jednoj ili drugoj narodnosti, već je otvorio zasjedanje u obih jezicih, u slovenskom nalme i talijanskom. Tako, gospodo moja, zahtjeva obzir, to zahtjeva pravičnost i ustav. Lukavoštju i spletkami, ako su još bolje zasnovane, nemogu se u devetnajstom stoletju glavna pitanja riešavati, tim manje narodnostno pitanje, koje — što se lahko reći može — ovim stoletjem ovlada.

Što da se pako reče o većini pokrajinskoga sabora u Poreču, koja je 21. agusta p. g. čim je počeo hrvatski zastupnik govoriti u svojem materinjem, to jest hrvatskom jeziku, kojim govori većina istarskog pučanstva, koja je velim, sa zemaljskim podkapetanom na čelu (čujte! na desnici) demonstrativno ostavlja saborniecu i nije se više povratila, dok se nije osvjedočila, da neće spomenuti zastupnik više u svojem materinjem jeziku govoriti? Zar nije ta većina upravo u onom griešila što nazivlje Bonghi ludim i smješnim? Vraćam se na zanimivu knjigu Bonghi-a.

Premda on (Bonghi) uvidja — kako sam veli — u primorskih Slavenih veliku poteškoću za oživotvorenje njegove ideje, za utjelovljenje Primorja naime, ipak sa veseljem priznaje, da napreduje talijanski jezik sve to većma, ne samo u Primorju već dapače i u Tirolu. Na strani XV. do XXV. dokazuje ovo sa citati iz Schöllera, Czörniga i Combi-a; zatim navadja statističke podatke i to za svaku pokrajinu zasebice. Žalibože neda se tajiti, da potalijančivanje u Primorju u obće, napose pako u Istri silno napreduje. Što se tiče Istre, razložio sam u sjednici od 9. marča pr. god., da su se Hrvati Istre u teku od jedanajst godinah za 13 postotakah umanjili, u jednoj godini dakle 1 po sto, dočim su se Talijani u isto vrieme za 8.40 postotakah pomnožili.

Pita li se za uzrok tomu pojavu, mislim da ga netreba tražiti jedino u većoj naobrazbi i pruževnoj sili, već da je tomu najvećma kriva politika, koju vodi do sada vlada u ovoj pokrajini.

Prije nego li predjem, da dokažem ovu tvrdnju, želim označiti jedro talijanske politike, koju preporučajnr umjereni državnici, kojim prednjači upravo sam gosp. Bonghi. »Italija« — tako govore ti muževi — »mora želiti moćnu prijateljsku Austriju, da ne dobije Njemačku ili Rusiju za susjedu; napose mora se Austrija podupirati na balkanskom poluotoku, da prodre do Soluna. Ako protegne Austrija svoj posjed do egejskoga mora, pristati će u prijateljskom sporazumku, da odstupi Italiji južni Tirol i Primorje«. Na stranici XXXIII. piše isti državnik (čita): »Num će dobro doći, da se Austrija na jug u iztočne krajeve Turske pruži. Tako će doći Rusiji iza ledjah, zatvoriti će njoj jadransko more i ojačati će napram Njemačkoj. Mi njoj moramo u tomu pomoći pod pogodbom, da nam na tom moru, koje je nekoć cielo naše bilo, prizna bolji i liepši dio nego li ga imademo sada, pošto se ona u pokrajinah za Dalmacijom razširi i do egejskoga mora prodre«. Bonghi izriče u istom pismu nadu, da će na narodnoj podlozi ustanovljena talijanska država postići tada svoje prirodne granice, kad se primorski Slaveni potalijanče. U tom smislu piše na strani XXIX. . . . .

Predsjednik (mu upadne u rieč). Molim g. govornika, da se drži stvari. Ta i meni je mučno uvjek moliti, da se govornici predmeta drže. Ako se kod svakog poglavlja o svakojakih predmetih govori, kada ćemo svršiti? Ovdje se ipak razpravlja o proračunu ministarstva nutarnjih posalah.

Zastupnik dr. Vitezić: Molim g. predsjedniče, uzmite u obzir, da se tuj radi o životnih pitanjih moje pokrajine Istre, te da je upravo danas vrieme, da se govori o politici, koja se tamo provadja. Mi nemamo u pokrajinskom saboru nijednoga glasa, izjerali su nas iz njega, stoga nek mi se bar ovdje dozvoli slobodna rieč.

Predsjednik: To barem spada u pokrajinski sabor a ne amo.

Zastupnik g. dr. Vitezić (nastavljaj): Bonghi piše na strani XXIX. (čita): Mi moramo postignuti bolje granice nego li su sadašnje, te imademo pravo zahtjevati, da sva pokrajina, koja je bez dvojbe u zemljopisnom smislu talijanska, bude takodjer politički talijanska. Nu k tomu valja, da se upliv talijanskog življa u nekojih krajevih te pokrajine razširi a cilj se može postignuti samo onda, ako se uzmu posve u obzir medjunarodni odnošaji a ne tim, da bi se Austriji prietilo ili njom se dremalo«. Ovdje se nemiče samo pitanje, je li u interesu Austrije, da posluhne ovaj zavodljiv sirenski glas.

Ovo pitanje bi zaisto daleko zastzalo te bi trebalo više satih, da se posvema rieši. Da udovoljim pako takodjer želji gospodina predsjednika, hoću, nepazeć na druge razloge — pokazati na važnost Trsta za razvitak obrta i trgovine u Austriji. Mislim, da je u tom sva kuća samnom istoga mnienja i da se samnom slaže ako velim, da bi gubitak tog trgovačkog skladišća (emporija) bio nenadoknadljiv. Ne uzme li se niti na to obzir, te ako bi se i bijelo pogadjati za odstup, tiko će jamčiti Austriji za to, da ne bi Italija, povećana u južnom Tirolu i Primorju, svoje pohlepne oči obrnula na važnu riečku luku, na hrvatsko Primorje i na Dalmaciju? Jeduć raste apetit.

Povjest bitke kod Visa uči nas, kako su Talijani čeznuli za dalmatinskim pobrežjem, bogatim dobrih dražicah i lukah. Tà sam Bonghi kaže o jadranskom moru: »che è stato una volta in tutto nostro« (da je bilo nekoć cielo naše). Zaista nije naveo Bonghi ove povjestničke uspomene slučajno, već je to dobro promislio. Neosnovanih željah i težnjah za dalnje zahtjeve, nadje se lahko.

Iz ovih kratkih ocrtah proizlazi, da je u interesu Austrije, da Primorje za sebe očuva. Njezine težnje moraju ići za tim, da širenju talijanstva postavi granice, pospješujuć naime po mogućnosti duševni razvoj Slavenah, kojih imade više nego Talijanah. Nu vladini organi provadjaju ovomu upravo protivnu politiku, te uprav oni idu na ruku Bonghi-u i njegovim istomišljenikom.

U sjednici od 14. marča g. 1881. interpelirao sam vladu radi neke u Milanu u talijanskom jeziku izašle tiskanice. U njoj bijahu navedena sredstva kojimi se je služiti talijanskoj stranci, da konačno postigne svoj cilj, uništenje naime Slavenah Istre. Tamo se nalazi sledeći stavak: »Sada smo na putu, da postignemo prvi cilj«, pod tim prvim ciljem pako razumjeva pisac uništenje Slavenstva u kotaru voloskom, koga on smatra glavnim ognjištem Slavenstva, — »sve je od toga odvisno, da neostanemo na pol puta, već da se, upotriebiv izdašno slepost sadašnje vlade, okoristimo do skrajnosti povoljnimi nam okolnostmi«.

Što se pako dogodilo usljed ove moje interpelacije? Umjesto da se išlo u trag obstojećemu odboru, podnzeli se koraci proti slavenskoj stranci; dapače sudbenim putem nastojalo se izpitati, tko je rečenu tiskanicu izdao, kano da bi tobože samo izdanje tiskanice državi 'poglbeljno bilo.

Pitam vas, da li bi bila mogla talijanska vlada drugače raditi, nego li je radjla naša?

Da dokažem tvrdnju, da vladini organi tiače Slavenstvo na korist Niemstva i Talijanstva, hoću glede Istre, koju se častim zastupati, u kratko kolko bude moguće, nacrtati sliku žalostnoga stanja Slavenah, i to sa trih gledišćah, u školi naime, uredu i u javnom životu; tim ću pokazati, kako se u Istri vrši članak XIX. temeljnih državnih zakonah i program Taaffeo-v.

Najprije moram navesti razmjere pučanstva po jeziku kojim se služi, kako nam to pokazuje posljednji popis puka. Po tom popisu imade u Istri 284.154 stanovnikah. Po obćevnom jeziku imado 4.779 Niemcah; 43.000 Slovenacah; 114.291 Talijanah i 121.732 Hrvatah. Po postotcih imade 5·798 Slavenah 4·004 Talijanah i 0·168 Niemcah. Slaveni su dakle u ogromnoj većini tako, da stoje Slaveni napram Talijanom kano 3 i 2, t. j. tri petine Slavenah i dvie petine Talijanah.

Govoriti ću poanprije o školstvu. Da se postupa sa Slaveni, u koliko se škole tiče, upravo inćuhilnski, pokazao sam jur više putah u ovoj visokoj kući. Talijanska manjina imade skoro sve škole u svojih rukuh, slavenske škole može se skoro na prste prebrojiti a i ovo su većinom jednorazredne. Snavim tim nastoji se sada i ono malo slavenskih škola potalijančiti. Glavnom zadaćom jednog nedavno ustrojenog družtva jest, nasliedovati njemačko družtvo Šulferajn. Ovo družtvo razpisalo je nedavno natječaj na darove onim seoskim učiteljem, koji bi se osobito odlikovali širenjem talijanske kulture. Cilj je dakle jasan, svrha tomu je odnarodjenje, doličnо potalijančenje seoskog pučanstva. Pitam vas, da li smije školska oblast trpiti ovakvu zloporabu učiteljskog zvanja. U školi imao bi učitelj slavenski podučavati a vani talijanski kulturu širiti! Neće li se ga tim zavesti, da zanemari svoje dužnosti? G. namjestnik pronašno je shodnim, prigodom putovanja po kotaru Voloskom i Lošinjskim, slavenskim stanovnikom savjetovati, da uvedu u pučke škole njemački jezik. Dakle u školi, gdje se djeca skoro jedino u čitanju i pisanju podučavati imadu, imalo bi se djecu sa jednim posve tudjim jezikom mučiti? Gdje je tu, gospoda moja, podagogija? Zar nebi bilo mnogo praktičnije i korisnije, da je u zajednici sa Slaveni živećim Talijanom savjetovao, da nauče drugi zemaljski jezik, kano što se Slaveni sa svoje strane trude, da nauče talijanski jezik? Tim bi se ova dva naroda, koji zajedno stanuju, uzajemno poštovali i ljubili, radili bi spojenimi silami za dobrobit pokrajine umjesto da se radi medjusobnih prepirah cjepkaju.

(Nastavit će se.)

Nova željeznica.

Drago nam je javiti, da se svaka zdrava misao dojme našega puka, i da on promišlja vrhu stvarih koristnih, koje se ogluse u »Našoj Slogi«.

Tako smo dobili nedavno pismo od čovjeka kmetske ruke iz gornjega Krasa, koj se tuži, da željeznica Herpelje-Trst nije pravo zasnovana.

On računa, da bi linija za Trst morala poći od *Podgorja* i taknuti koliko je moguće: Černotić, Kastelac, Dolinu, Kragulje, Boljunac, sv. Anu i preko Skednja (Servole) pasti k sv. Andreju u Trstu; a od Podgorja prama gradu Rieki, da bi imala proći nova linija po priliki kroz Jelovice, Vodice, Mune, Žejane i Bergud i kod Jurdani priključiti se sadašnjoj liniji, koja ide od sv. Petra u Rieku.

Dopisnik tvrdi što je istina, da bi ova pruga bila zaklonjena od mećave a zemljište posve cieno.

Mi se sada nemožemo još pravdati s inžinirom, koja bi linija bila bolja i cienija, jer tomu se hoće mjerenja i troška. Dosta je reći, da se je misao o boljem spoju Rieke-Trsta-Pule probudila i da najkraća linija, ako se samo na vojničtvo pazi, bude predobila, a ta je svakako tamo negde od Jurdani prema Kozini i prema Podgorju.

Što nije bilo, može biti. Zato mi već sada preporučamo ljudem, da budu skloni i pripravni od svoje strane olahkotiti posao. Ako se nadju obćine, koje bi badava pustile komunal za železnicu i ako se nadju ljudi, da nebudu preveć zanovetali za odkup svojih privatnih parcelah, nego se zadovolje s onim, što je pravo, onda će jim železnica sigurno bliže proći, ako druge neprilike neuzrokuju većih troškovah, nego bi bill na kojoj drugoj strani istoga kraja.

Obćinska poglavarstva, koja imaju interesa kod ove stvari, trebalo bi da svako za se čini molbu na državni sabor u Beču, pokriliki onako, kako je spomenulo družtvo »Jedinosta« i kako je štampalo »Naša Sloga«.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 26. marča 1884.

Carovinsko vieće riešilo je i proračun ministarstva nauke i financijah te je započelo razpravljati proračun ministarstva trgovine. U sjednici dne 24. t. m. odgovorio je naš zastupnik Dr. Vitezić dostojno na neosnovane napadaje njemačkoga zastupnika profesora Süssa. U istoj sjednici zagovarao je baron g. Kübeck naše brodarstvo te preporučio, da se pomogne našoj trgovačkoj mornarici. Zastupnik dalmatinski g. Bulat preporučio je vladi, da uzme u obzir nekoje dalmatinsko luke, koje treba popraviti ili izgraditi. Zastupnik g. Tauscho zahtjeva, da se pitanje o ribarenju rieši po državnih zakonih.

U Ugarskoj započele su jur izborne agitacije te su po starom običaju i batine počele rabiti. U Czegledu n. pr. sakupilo se više zastupnikah raznih stranakah, koji su htjeli narodu govoriti i preporučit se za predstojeće izbore. Svim nebijaše moguće zadovoljiti. Oni se počeli prepirati a kasnije batinami darivati. Narod počasti nepoćudne zastupnike jaji i kamenjem.

U Italiji dalo je ministarstvo ostavku. Kriza traje već dulje vremena. Govori se, da će bit sad ovaj sad onaj ministarskim predsjednikom, nu najviše nade imado Depretis, koji bi tad sastavio ministarstvo iz sredine umjereno lievice. Talijanom nije po ćudi što se Njemačka približila Rusiji te drže, da je Italija u savezu sa Austrijom, Rusijom i Njemačkom peto kolo. Jur dulje vremena pronosi se glas, da će sv. Otac ostaviti Rim jer da se od strane talijanske vlade ne štuju niti postojeći zakoni, koji prikraćuju svuda papine pravice. Sv. Otac, pišu novine, biti će prisiljen ostaviti stolicu svojih predšastnikah jer u Rimu ne ćuti se slobodnim a sve njegove pritužbe ostaju neuslišane.

Francezke novine javljaju, da se dogovara Španjolska i Francezka o savezu, kojeg bi imale te dvie državе sklopiti. Poznato je, da se je bila Španjolska oslonila na Njemačko prijateljsko, nu uvidiv, da njoj Njemačka u trgovačkih poslovih smeta, obratila se na prirodnijù saveznicu t. j. na Francezku.

Usljed vojničke urote vlada na madridskom dvoru velika uzrujanost. Viši i niži častnici se zatvaraju, ministri se često na dogovore sastaju i viećaju o položaju u kojem se zemlja nalazi. Čini se ipak, da vlada ne kani obustaviti ustavnih sloboština. Ruska vojska zaposjednula je veoma važno, vojničko i trgovačko mjesto, pokrajinu naime Mervu u Aziji. Radi toga zaposjednuća uznemirili se Englezi, koji se boje za svoje indijske interese. Oni su bili naučni gospodariti po miloj volji u indijskih kolonijah. Vukli su bogato zemaljske prihode a malo se brinuli za dobrobit onih naroduh. Sada, reć bi, da će njim Rusija računе pokvariti. Ova naime postupa sa svojimi podložnici mnogo više čovječji nego li Englezi pa njoj se oni poludivlji narodi sami u naručaj bacaju i za njezino pokroviteljstvo mole. Ruske novine proglasuju, da Rusija ne namjerava ni koraka dalje od Merva prama Indiji, nu Englezi malo vjeruju novinarskim izjavam.

Franina i Jurina.

Fr. Ča se onako jadi porečka Istra, da se po naših i drugeh gazetah va našem cesarstve piše neč i od istarskeh Talijani i šarenjaki?

Jur. Peče jih, da svet dozna, da ih je va Istre samo pešćica a ipak da oni sami gospodare.

Fr. Pak ča se zato jadi?

Jur. Kušpo, ter su bili va Istre navajni, da nijedan niš nedozna ča delaju pak moreš znati kako ih sada grize, da se i ščavi znaju braniti!

Fr. Sad razumem onu njihu: »beati tempi passati«.

Jur. Negda bilo sad se spominjalo.

* * *

Jur. Kuda to vajka klatiš, da se čovek na te imbatit mora, kada najmanje sanja i misli?

Fr. A ma ča češ no, intriga, čovek ima svaki dan drugeh afari, toliko da nima ni ure ni hipa mira.

Jur. Kako mi se vidi, greš ti iz Črnegore, ča ne?

Fr. Ma jušto si indovinal. Tamo san bil ja zgradi nekeh afari.

Jur. A ha, a ha, sada san razumel. Vero san već kurlož doznat čagod z oneh kraj; daj povejmi ča novega, no.

Fr. Veramiente mi je povedal kum Zvanić, da se tamo goji neki oparen šarenjački podreplć, ki da se je potle tolikega vijaja po svetu, najveć pak na vijaju po moru do Beča, i svakidanjega študijanja toliko navadil, da je rekal, da se po cielen našen cesarstvu samo talijanski govori.

Jur. Po moje uho to je fina glavica kad toliko zna. Smrtni greh, da se tuda zgublja!

Fr. Pravo govoriš. Ma svejedno ni bil vriedan po cielen njegoven vijaju jednu onako študijanu mladu nać, kako je on sam, nego bi otel ritat i šekat okol naših Črnogorkah, ma ga i one ne štimaju ni za blato pod podplatom, zuč znaju, da su pametneje i študianeje, nego on; pak one i dišu drugačije nego on.

Jur. Škoda za njega, ma je brižan nesrećan!

Fr. Ma ča češ dragi ti, da ti se neki s takovim slepim mišem paća, kad nezna nič pod bogom nego ala Napulitana brbljat i neke šunjave komplimente delat.

Jur. Čuj! ja bih mu ju na oči ovako zaštel

Oj ti sladki butigar
Hod' još malo u bili svit,
Brižan ćeš se naučit
Na tujoj glavi tuć papar.

* * *

Fr. Su razdelili Jure puli vas komunelu?

Jur. Nisu još nel ma su rekli, da te valje ovoga proletja.

Fr. Bože moj! ča govore vaši poglavari, te li dat parti vašim butegarom i kunčarom kako i poli nas?

Jur. Još ta bi se stela! su prišli prad nekoliko let k nam i z našem su se zamogli pak još da im purat dat; joh neližu ga ne, ku bi i otel ki kola mazat, ma svejednako temu škripat, zač mi se nismo pod kokošon zlegli.

Ter oni nepričaju komunski potroški, niti puti ne napravljaju i ono je pak naša starina a ne tuja za to im se nepristoji. A ča ste im vi dali parti?

Fr. Tako božje nej bismo bili mi već imeli ter znaš i ti da ča naš Pavlć učini, da je dobro učinjeno. On je naš timun, kako će on tako i mi, kamo on tamo i mi; ter znaš, da mi brez njega nevaljamo nič. Meni se čini, da bi bilo bolje one particeli prodat, pak novci spravit za napravljanje potrebnega puta.

Jur. Dakle imate i vi slabi puti?

Fr. Slabeji nemoru bit, sve do Tupaljskega kunfina je put tako slab, da huji nemore bit; tamo je kus puta koji ni više za ljudi ni za blago; al je blato al voda, al kamenje. Preko Tupaljske i Krbunske vale se pasa ni po pet ni po šest, sve do Gologoričkoga kunfina, a kada stupiš u Gologoriščinu, više nepoznaš občinskoga putiča.

Jur. A ča ljudi, nimaju žive duše ka bi za to skrbela?

Fr. Aj imaju jednoga zastupnika ki gre svaki put kad je šeduta va Pazin steplit kantregu, ma još da ni rieči sprogovoril, nego da pobere svoji dva fiorinčića pak da kundrlja doma.

Jur. A ča ti bojži ljudi nisu mogli kega drugega proponit, ne njega.

Fr. San i ja tako rekal, ma mi je rečeno, da ga nišu oni proponili nego komitat u Pazinu, da si ga je izabrá i po tom znaš, da im broj nepokabi.

Jur. Dakle se tomdi ča godnr u pismo?

Fr. A ja, uprav onako kako i tvoja žena va krosna.

Miru.

Miru, krasni miru,
Božje dar reduše,
Ziva želje svake
Plemenite dušel

Susjedi, gle, naši
Krive nas Hrvate,
Što se već u Istri
Davno nezna za te.

Lieno li je, vele,
Nekad ovdje bilo,
Kad se o Hrvatih
Nije niti snilo.

Jedan jezik, jedna
Prosvjetnica knjiga,
Jedni sudi, jedna
Za napredak briga!

Dosta, dosta, braćo,
To bijaše liepo,
Al ujedno bože
Nepravo i sliepo. —

Na robove nebi
Ni u Rimu huke,
Dokle nije Spartak,*)
Išô u hajduke.**)

*) Spartak, rimski rob, rodom sa Rodopskih gorah u Traciji. Godine 73. prije Isukrsta, utekao iz robije, imami mučem u ruci osvetiti pogaženo čovječje dostojanstvo na sebi i nebrojenih mu drugovih. U tu svrhu sakupi vojsku od stodvadeset hiljadnih robovah iz ciele Italije, Germanah, Gallah, Tračanah, pa krene put Rima, tog gnjezda samosilja i gujavežа. Ako ikada, tom se prigodom Rim trsao sa temelja, jer što bi bilo od njega, da budu stigli pristati uz Spartaka svi robovi stare Italije? To bijaše prvi junački uzklik čovječjeg dostojanstva i slobode!

**) *Iti u hajduke* jest, boriti se za svoju slobodu.

Različite viesti.

Brzojavna viest «Naše Sloge».

Krk, 26. marča. Njegova visost nadvojvoda Stjepan posjeti jučer Punat. Na hrvatski pozdrav odzdravi hrvatski. Narod primio nadvojvodu oduševljeno, klicajuć neprestano: živio! Nadvojvoda razgovarao većinom hrvatski. Njemu čast a činovnikom našim na nauku! Njegova visost posjetiv Košljun, odputova prije podne put Baške.

Čestitamo. Gosp. dr. Fran Volarić, kancelar biskupije Krčke i vrli rodoljub, imenovan je ovih danah kanonikom kapitula krčkoga, na čemu mu od srca čestitamo.

Slavjanska čitaonica u Trstu uzela je u najam za više godinah veoma krasne prostorije kod »zelenoga hriba« (Monte verde). Da to znači napredak Slavenstva u Trstu, svjedoče nam nekoji tršćanski listovi, koji nemogu radi toga suzpregnuti svog jala i zavisti.

† **Franc. Kraljić** kapelan u Slivju preminu danas u Trstu. Vječni mu pokoj!

Kanonička vizitacija i podieljivanje sv. hermе biti će dne 4. maja u *Roču*, 5. u *Humu*, 6. u *Grimaldi*, 7. u *Grdomselu*, 8. u *Kašćergi*, 10. u *Zamasku*, 11. u *Trvižu*, 12. u *Kringi*, 13. u *Tinjanu*, 14. u *Bermu*, 15. u *starom Pazinu*, 25. u *Novomgradu*, 26. u *Umagu*, 27. u *Salvoru*, 29. u *Krkavcih*; 14. junija u *Movražu*, 15. u *Kubedu*, 16. u *Loki*, 17. u *Pasjovasi*, 21. u *Antinjanu*.

Našim čitateljem. Radi važnog govora zastupnika dra. Vitezića, moradosmo ispustiti više dopisah i članakah. Neka nebude radi toga zamjere od naših dopisnikah. Preporučamo našim čitateljem, da čitaju pomnjivo govor našeg zastupnika. Koji nemože to na jednom, nek ga podieli, a komu je odveć pretrgnut, neka spravi sve brojeve, pa nek ga čita na jednom. Mi smo se pobrinuli, da se taj prekrasan govor posebice tiska i to u hrvatskom i talijanskom jeziku. Naši čitatelji i tko bude želio, dobit će ga uz neznatnu cienu.

Gosp. dr. Vitezić govorio je opet u državnom saboru, dne 18. i 24. marča. Svratit ćemo se redomice i na ove govore.

Kranjski zemaljski predstojnik g. Winkler. Goričkomu časopisu »Soči« pišu iz Trsta, da je bio g. Winkler u Trstu, da se pogovori sa tršćanskim biskupom o imenovanju ljubljanskoga biskupa. Ovlašćeni smo izjaviti, da gosp. Winkler nije niti vidio prosvj. biskupa Glavine, da nije dakle ni mogio biti kakva pogovora medju njimi.

Velevažna razsuda. Ces. kr. najviši sud u Beču izdao je dne 2. okt. 1883. pod br. 11635 ovu razsudu: »Glasom §. 12. 13. obć. sudbenog postupnika (§. 14. za Istru) trieba latinske izprave (dokumente), koje dodju u porabu kod ces. kr. sudovah, latim doniesti u uredovnom prevodu«. — Budući da izdavaju naši župnički uredi skoro sve izvadke iz matičnih rodjenih, vienčanih i umrlih u latinskom jeziku, dužnost nam je opozoriti naše župničke urede na ovu velevažnu razsudu, da budu barem od sada unapried mogli izdavati takove izvadke u hrvatskom ili slovenskom jeziku te time prištedili siromašnomu našemu puku nepotriebitih troškovah.

Vitezićev govor. Pod tim naslovom piše slovenski časopis iz Gorice »Soča« sledeće: «Vitezićev govor, kojeg je držao dne 14. t. m. u carevinskom vieću, činio nam se toli važnim, da smo ga uvrstili na prvo mjesto te smo radi njega odložili druge dopise. Gg. čitatelje molimo, nek se neplaše duga govora, već nek ga čitaju do kraja; ako nemogu sve na jedan dušak, neka ga razdiele. Iz toga govora, o kojem bijaše i cesar izvješćen, što se dogadja obično sa važnijimi pitanji, upoznati će čitatelji, kako se marljivo zanimaju Talijani sa stanjem u Primorju te kako nalaze žalibože na austrijskom zemljištu takove odnošaje, koji jih nadom u njihovih težnjah napunjuju. Osvjedočeni smo, da će imati u Beču Vitezićev govor taj uspjeh, da će početi Primorje vezati za Austriju čvršćimi sponami. To je neobhodno potrebito, na to smo uvjek pokazivali, tomu se čvrsto nadamo. Nepretrgnut vez, kojim su pokrajine spojene s cesarstvom i koji daje muževom povodu, da strašu u vatru i smrt, zadovoljava i osvjedočuje narode, da je državna zaštitnica tjelesnoga i duševnoga blagostanja, vjere, pravice, narodnosti. To su naravske dobrote, koje svako pozna i ljubi; tko je pokroviteljem ovih temeljah, taj je gospodar i vladar narodah. Austrija priznajo i jamči svakomu državljanu i svakoj narodnosti ta prava; neka je činom oživotvori po pravednih i poštenih zahtjevih svojih narodah a njezin će orao mogućno širiti svoja krila nad jadranskim morem, da se neće više drznuti kukavica s bombom na svjetlo. Austrijo, zar trebaš mišicah? evo nas, daj nam oružje te *nas oduševi!*»

Poštarski ured u Frančićih. Nakom tolikog moljakanja biti će napokom iznova otvoren poštarski ured u Frančićih. Dne 1. aprila započeti će uredovanje.

Iz Baške (otok Krk) javlja nam prijatelj, da su napokon i tamo nakon tolikog pisarenja prošle nedelje izborne listine izložili, te da ostaju za šest čednah izložene. Preporučamo prijateljem, da pomnjivo pročitaju ono malo zakona o izborih, što ga priobćismo u posljednjih brojevih.

Ministar-predsjednik grof Taaffe izjavio je u sjednici carevinskog vieća, dne 15. t. m., da je naložio strogu iztragu o dogodjajih u Istri, te da će se, pošto su dotični spisi kod nižih uredah, brinuti, da dobije o svih pitanjih, tičućih se političke uprave pouzdana izvješća. Napokon reče, da se državni zakonik za Istru izdaje u njemačkom, talijanskom i slovenskom jeziku.

Uredjenje plaće svećenikom. Carevinsko vieće u Beču izabralo je poseban odbor, kojemu je zadaća proučit pitanje o uredjenju svećeničkih plaćah pa dotične predloge državnomu zastupstvu na pretres donieti. Taj odbor držao je već više sjednicah pod predsjedničtvom zastupnika grofa Riharda Clam-Martinica i izradio obrazac za pojedine kraljevine i pokrajine niže države. Za danas osvrćemo se na odborove predloge tičuće se južnih pokrajinah, napose Istre i ostalog Primorja.

Za *Istru*, *Trst* sa okolicom, *Goricu* i *Gradišku* predlaže odbor sledeću plaću neodvisnim svećenikom (dotično župnikom i kapelanom) i duhovnim pomoćnikom:

U gradu Trstu neodvisnim dušobrižnikom 1200 for., pomoćnikom 400 for. U okolici na dvie milje od Trsta, u gradovih i selih sa preko 3000 stanovnikah te u mjestih za liečenje bolestnih imali bi neodvisni svećenici 700 for., pomoćnici 350 for. U ostalih mjestih, neodvisni svećenici 600 for., pomoćnici 300 for.

U susjednih pokrajinah: Kranjskoj, Štajerskoj i Koruškoj predlaže odbor za glavne gradove neodvisnim dušobrižnikom 800 for., pomoćnikom 350 for., u ostalih mjestih: župnik sa sistemiziranim pomoćnikom 700 for.; pomoćnikom 300 for.; župnikom bez pomoćnika 600 for.

Za Dalmaciju predlaže odbor: u Zadru neodvisni dušobrižnici 800 for., pomoćnici 350 for., u gradovih i varoših sa preko dvie hiljade stanovnikah i u većih mjestih za liečenje, neodvisnim dušobrižnikom 600 for., pomoćnikom 300 for.; u ostalih mjestih, neodvisnim dušobrižnikom 450 f., pomoćnikom 250 for. U budućem broju svratit ćemo se na nekoje iznimke i na mirovinu (penziu) svećenikah.

Delalsko podporno družtvo u Trstu, Dne 16. t. m. obdržavalo je rečeno družtvo u dvoranl kod »Zelenog hriba« glavnu skupštinu. Članovah se dostavilo preko 500. Skupštinu otvorio je u 7 satih u večer predsjednik g. V. Dolenc liepim primjerenim govorom, koji bijaše često burnim odobravanjem pretrgnut. Iza toga čitao je družtveni činovnik g. Dolinar godišnje izvješće a blagajnik g. Schmidt izvješće o stanju blagajne. Jedno i drugo bijaše sa zahvalnošću odobreno. Zatim bijahu nekoji predlozi članovah riešeni ili novomu odboru na riešidbu ostavljeni. Napokon prešlo se na izbor novoga odbora. Izbornih listićah predalo se u sve t. j. za muški i ženski odio 664. Skrutinacija trajala do 2 sata po pol noći. *Predsjednikom* bijaše izabran g. V. Dolenc skoro jednoglasno, za *tajnika* g. M. Katelan a *blagajnika* g. D. Schmidt; u *odbor* pako sledeći članovi: gg. M. V. Živic; F. Žitko; Št. Prelc; L. Hajn; M. Mandić; Gj. Vučković; M. Pregarec; V. Ster; A. Muha; F. Primožić; A. Batič; A. Kljun. *Za zamjenike*: gg. Iv. Krapeš; J. Čelan; M. Hrvatin; F. Andrejčić, Gr. Lotrič, And. Vertovec. *Za pregledatelje računah*: gg. A. pl. Živic, Jos. Drašček, Iv. Drašček: Odbor za ženski odio sastoji od sledećih gospodjah i gospodičnah: Kat. Dolinar, Mar. Schmidt, Kobal A., Vičić V., Avšič M., Jager A., Jericio Kat., Kranje Jos. Za zamjenice: Čargo M., Račić A., Gerin El., Vičić A. Za pregledateljice računah: Tosti M. i Kovačić R.

Skupština obavila svoj posao u najlepšem redu, prem bijaše mnogobrojno posjećena, na čemu se imade najpače zahvaliti obzirnomu postupanju g. predsjednika.

U subotu dne 22. t. m. imao je novoizabrani odbor prvu sjednicu, da se konštituira. Za podpredsjednika bi izabran urednik g. M. Mandić, za knjižničara g. A. Muha, za knjigovodju g. F. Primožić, za gospodare gg. F. Žitko i Št. Prelec. Odbor je odlučio držati sjednice svake srede u 8 satih na večer a dne 20. aprila veliki koncert, kojeg čisti dohodak je namienjen zakladi pjevačkog zbora.

Iz Opatije piše nam prijatelj, da je u onom kraju zemljište dobilo velliku cienu. Nedavno prodan je komadić vrta, od 150 klaftri za dve tisuće forintih. Najviše da se sada cienе zemljišta od Lipovice (Volosko) do Skrbići, a to i je najzdraviji kraj. — Velika palača južne žeijeznice skoro je posve gotova. Zvonik sv. Jakova, skučio se je pod njom. Liepa je kao smišljena.

Petarda u Trstu. Dne 17. t. m. u večer bačena bi u vrtu pred c. kr. namjestničtvom mala petarda. Nesreće nebijaše nikakve. Ta najnovija demonstracija u Trstu tumači se razno, nu prevlada mnienje onih, koji drže, da se je htjelo petardom demonstrirati proti odsudi bivšega urednika tal. časopisa »L'Indipendente« g. Juretiga koga je porota u Insbruku odsudila na osamnajst mjesecih zatvora i 3000 for. kazne.

Nešto malo zakona. §. 31. kad se svrši izbor u svih izbornih tjelih, zaključi se razprava glasovanja i podpiše po članovih odbora (izbornoga).

Načelnik ju uzme zajedno sa izbornimi spisi.

Isti oglasi skupni uspjeh izbora u svih izbornih tjelih i dade ga na znanje kotarskoj političkoj oblasti.

Ova uništi kano nezakonite one izbore, koji bi zapali osobe neizberive, pustiv slobodan utok na namjestničtvo.

§. 32. Prigovori proti izbornom postupku imadu se učiniti u roku osam danah poslie svršena izbora kod načelnika, koji jih podastre namjestničtvu, da o njih konačno odluči.

Ako se u ustanovljeno vrieme neučini prigovorah, ili ako nije vriedno obazirati se na učinjene, ima se preći na izbor občinskoga odbora ili deputacije.

(Tim svršuje. III. odsjek, »ob izboru«, izbornoga reda za občine u Istri. Sledi glava druga istoga izbornoga reda, »ob izboru občinskoga odbora«. Nije za silu priobćivati ju. Izbori zastupnikah, valja da se prije obave. Ima već pol godine, što bi se bili morali obaviti. Dosta se je zateglo, valjda se već neće duljiti. Pol godine mogao je i Klarić sve priprave k izborom učiniti. Ili čeka kakvu zgodu? A gdje je kotarska oblast? Gdje je zemaljski odbor? Mi znamo, da je kotarska oblast silila, da se izbor občinskih zastupnikah obavi, čim je iztekao rok trijuh godinah prvanjega zastupstva. Bilo je to onomadne u Kastvu. Tamo je načelnik Hrvat, u Buzetu je Talijan. Je li to uzrok, da se različito postupa? Dali su samo hrvatske občine za to, da zakone vrše, a one koje su u talijanskih rukuh, da rade što njim je drago? Tako se bar čini. To je još jedna pritužba Hrvatah Istre, pritužba proti nevršenju zakona od onih, koji bi imali nadzirati, da se vrše. Bit će još tih pritužbah, sve dotle, dok se nebude zakon jednako za sve rabio. Nepomaže li bliže, ići će se dalje i dalje . . . Občinari buzetski! Pregledajte još jednom sve §§., koje smo vam u ovo nekoliko brojevah priobćili. Držite se jih i pazite, da se jih i drugi drže. Za slučaj, da se jih nedrže, da vam se krivo učini, pritužite se. Prigovorite u roku od osam danah proti mogućim nepravdam kod izbora. Predajte pismene prigovore načelniku, koj jih ima po §. 32. poslati namjestničtvu. O vašem dobru, o vašem imetku se radi. Neštedite vremena ni malog troška. Učeniji učite manje učene. Nek svaki svoju učini, pak će ići dob. Pomozite si sami, pomoć će vam Bg.

O ribarenju u jadranskom moru. Čitamo, da su u komisiju, koja imade urediti ribarenje u jadranskom moru izabrana od strane austrijske vlade sledeća gospoda: Načelnik pomorske oblasti u Trstu g. dr. vitez Alber; savjetnik u ministarstvu trgovine g. Karlo Haardt i savjetnik ministarstva poljodjelstva g. Anton vitez Rinaldini. Ugarska vlada odabrala je savjetnika Mihalovića. Splitska trgovačka komora zamolila je austrijsku vladu, da bi i njoj bilo dozvoljeno odposlat jednog zastupnika, koji bi zagovarao i branio interese Dalmacije.

Novi časopis. U Ljubljani počeo je izlaziti prošloga mjeseca novi slovenski časopis: »Ljubljanski list« kano večernji prilog zemaljskomu službenomu listu. Kad ćemo mi dočekati sličan hrvatski prilog za Hrvate ovog namjestničtva?

Listnica uredničtva

G. *Ivan Bassich Rieka.* Na vaše pismo od dne 5. febrara odgovorismo Vam dopisnicom koja nam bijaše povraćena, jer da neima osobe pod tim naslovom na Rieci. Mi pristajemo na Vaše pogodbe. Izvolite nam poslati novac i točnu adresu Vašeg prijatelja.

Pomorske viesti.

Danas imao je ovdešnji Lloyd porinuti u more svoj dosad najveći parobrod Elektra. — Taj parobrod je 375 noguh dug, 29 i pol širok a 27 visok; nositi će 4000 bačavah (tonelata) a stroj mu ima jakost od 1500 konjah.

Iz Pula došla 22. t. m. vieat, da se one noći nasukala na otočiću Lievolo blizu Medulina u Istri amerikanska nav »National Eagle« kreata petrolija iz New-Jorka za Rieku. Momčad spašena. Brod se prelomio i nema nade da će se ga spasiti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 21. ožujka. Mileva, Petrović iz Kalamote.

Rieku 19. ožuj. Adria, Pascoletto iz Glasgowa.

Split 23. ožujka. Iskra, Kamenarović iz Santorina.

Marsilju 15. ožujka. Mala Marica, Bušanić iz Akri. 20. Drago G., Štefić iz Rieke.

Cagliari 14. ožujka. Aquilone, Stipanović iz Phillippeville.

Carigrad 6. ožujka. Ida P., Crnković iz Odesse. Leandro, Gladulić iz Batuma.

St. Thomas 23. veljače. Sabloncello, Haggia iz Guadalupe.

Montevideo 18. veljače. Franky, Glabalo iz Cadixa.

Pensacolu 5. ožujka. Olga T., Tomašić iz Montevidea. Sara, Botta iz St. Vincenta:

Port. Eads 1. ožujka, Giusto, Radoslović iz Marsilje. 6. Vodja, Kozulić iz Aleksandrije. 7. Lucia B., Krelić iz Falmuta.

Barbadoes 20. veljače. Conte Oscar L., Ragusin iz Simons-Town.

Demerara 8. veljače. Leptir, Kamonarović iz Leithu.

Lisabon 13. ožujka. Vila, Stanos iz New-Jorka.

Fort de Bouc 14. ožujka. Nadir, Mihletić iz Marsilje.

Savannah 5. ožujka. Hitar, Randić iz Charlestona.

Falmouth 18. ožujka. Euplea, Vidulić iz Smirne.

Pomillac 19. ožujka. Tisza, Morović iz Trsta.

Lamlash 15. ožujka. Grad Zagreb, Mamnić iz Glasgowa.

Batum 21 ožujka. Libertas, Jurjević iz Trsta.

Kardiff 19. ožujka. Conte Goza Szapary, Dubrović iz Bordeauxa. 20. Rachel, Geršković iz Korku.

Greenock 18. ožujka. Jafet II. Kalangić iz Jave.

Buenos-Ayres 8. veljače. Giulia, Campaccl iz Cardiffa.

Celle 20. ožujka. Catterina B., Babić iz Trsta.

Bremerhaven 19. ožujka. Borltelj, Tripković iz New-Orleansa.

Liverpool 20. ožujka. Devoti dubrovački, Jašić iz Pensakole.

Odjedrili iz:

Trsta 18. ožujka. Helgoland, Mihanović za Phillippeville. Vincenzo Novak za Maltu. 20. Barun Kemeny, Strk za Bordeaux. Betta, Favrić za Maltu.

Rieke 17. ožujka. Hrvat, Golubović za Algir. 20. Antal, Šarinić za Batum.

Phillippeville 7. ožujka. Aquilone, Stipanović za Cagliari.

Carigrada 7. ožujka. Ida P., Crnković za Maltu. Leandro, Gladulić za Mali Lošinj.

Malte 9. ožujka. Girolamo, Zagabria za Trst.

Cagliari 15. ožujka. Eber, Marčević za Elsinore.

Trapani 12. ožujka. Trappano, Merčić za Boston (Amerika). 15. R. Robinson, Moresan za New-Jork.

Kardiffa 16. ožujka. Reno, Vlašić za Pul. 19 Cibole, Kozulić za Kingston (Jamajca).

Plymontha 15. ožujka. Alberto, Cragnez za Kardiff.

Barbadoes 13. veljače. Ara, Suttora za Guadalupu.

Kerinie (Cipar) 4. ožujka. Ossojnak A., Jelenčić za Maltu.

Celle 17. ožujka. Molso Montefiore, Stipanović za Rieku.

St. Pierre 23 veljače. Maria D., Negovetić za Genovu.

Lisbone 13. ožujka. Luigia P., Šoplć za Kardiff. Minerva V., Tomičić za New-York. Nemirna, Tomić za New-York.

Liverpoala 17. ožujka. Josip, Bielić za Valparaiso.

Flessinge 17. ožujka. Milan, Vukasović za Shangai.

Marsilje 18. ožujka. Sušak, Randić za Cronstadt.

Falmontha 19. ožujka. Mercurius, Stipanović za Berwick.

Port-Eadsa 6. ožujka. Emilia T., Radoničić za Reval.

Genove 20. ožujka. Elios, Ivančić za Cagliari.

Glasgowa 21. ožujka. Jokai, Katnić za Trst.

Gibraltara 21. ožujka. Tibor, Randić za Rouen. Szapary. Jeletić za Miljetke.

Aleksandrije 12. ožuj. Tagunrog, Radoničić za Trst.

Trgovačke viesti.

Kava sveudilj uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 77—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 6.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 43—49. Talijunsko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·25 u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61.—. *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Lutrijski brojevi.

Od 22. marča:

Beč	25	77	20	65	31
Grac	35	7	51	5	9
Temešvar	1	54	19	84	61

Od 26. marča:

Brno	25	10	3	77	53

Pazite na zdravlje! Svakim danom preporučuje se bolujućemu čovječanstvu svakojaka sredstva za čišćenje krvi, nu većina ovih nema nikakove vriednosti. Sirup (sladorača) Pariglina Mazzolinia u Rimu, jedino čistilo, koje je sa najvećom nagradom — zlatnom kolajnom za zasluge — odlikovano, ne samo radi dobre slasti već i radi zdravstvene jakosti, koju u sebi sadržaje, zaslužuje predmet kod mnogo bolestih. Neizmjerno je ukusan, lahko probavljiv, bez ikakvoga opasnoga upliva na želudac, crieva i na ostala uda kroz koja prolazi, nesmeta ni najmanje djelatnosti tiela. Imade osobitu čišćenja moć kod kožnih, škrofuloznih i reumatičkih bolestih. Poznato je, da je ovo sredstvo bivalo i danas još biva predmetom neprestane prepirke, jer se ga htjelo sa drugim lickom istoga imena zamjeniti, koji ni iz daleka njegove vriednosti nemade; jer ako i sadržaje sirup Pariglina Mazzolinia u Rimu mnogo Pariglina, odlikuje se osim toga i radi oblinog vegetabilnog soka, koje na tielo kao izvrstno čistilo djeluje i kojeg je prvi Mazzolini u Rimu pronašao. Dakle, koji je osbiljno odlučio krv si čistiti, neka pazi na izbor. Provare imade mnogo, stoga se obćinstvu javlja, da se ovaj sirup samo u navedenih skladištih kupuje i da svaka staklenica utisnutu marku fabrike i svaka pouka ima izumitelja nosi; ciela staklenica stoji 9, a polovica staklenicé 5 talijanskih lirah.

Glavno skladište P. Prendini lekarnik u Trstu.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten produvati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kuo i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačiva na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (krugije 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu, izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.
austrijskog vjeresijskog zavoda
za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA ÚKAMAĆENJE
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3¾%
30-dnevni odkaz 3¾%
u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3¼%
6-mjesečni odkaz 3½%

OKRUŽNI ODJEL
u bankah 2¼% kamate na svaku svotu u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE
za Beč. Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Herman-stadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA i PRODAJA
od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ¼% provizije.

PREDUJAM
na varrante, uviesti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posobnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći.

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okriepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti edino u ljekarni C. Zanetti u Trstu I ta Nuova br. 27.

Kod g. Špire Artale
tiskara-nakladnika u Zadru
izašla je knjiga:

„Oficij velike nedilje"

s dodatkom: Jutrnja na Božić; Večernje; Jutrnja i pohvala za mrtve i različitih pisama i molitava. Četvrto popravljeno i popunjeno izdanje.

Ciena for. 1.—.

Prodavačem se popušća rabat. Tkosakupi 12 predbrojnikah, dobije trinajsti iztisak badava.

Tko pošalje novac unapried, dobije knjigu bez troška.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. obćinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Nepogrješivo!

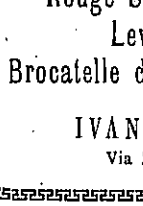

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM
(srednstvo za hrabrost)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelarosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Stucovich, farmacin ala Marine, Via Sanita broj 13. — U **Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Solljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arazim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Ban de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet duSerail de Grolich.* vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je biosar svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kno dar za Božić i Imendan. Ciena for. 1.50

Hrvatskom narodu u Istri!

Za ovu korizmu

preporučuje se **»Hrvatski Bogoslužbenik«** u kom osim jutrnjah, večernjah i raznih pjesamah hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i **put od križa**, oficij velike nedjelje, plač gospin itd. itd. — Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Nevezan zapada f. 2 — a vezan i pozlaćen f. 2 70 nv. Tko pošalje upravi »Narodnoga Lista« novce unapried prima ovu knjigu od preko 400 stranah u kuću bez ikakva poštarskoga troška.

Trgovina finih jestvinah
Antuna Paparotti
u Trstu

šalje uz poštarsko pouzeće u paketih od 5 kila **franko i bez svakoga troška vozarine i mitnice** (dacije) prekomorskih jestvina, konservâ, finih domaćih i tudjih kano i prave šljivovice hrvatske. — Poveće naručbe biti će odpremljene iz skladišta po najnižih cienah.

Na zahtjev šalje se cienik bezplatno.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,
po dr. Maliću,

je odlično najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nč.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolni cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,
izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,
nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3. for. 80 nvč.

L. Storch, tvornićar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Izdavatelj odgovorni urednik M. MANDIĆ.

Tisk. V. DOLENC.

Broj 14. U Trstu 3. aprila 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ Izlazi svakog četvrtka 1 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Neblagovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carovine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poglavitoj gospodi

Aleksandru vit. Elluschegg-u u Lošinju

i **Jurju** dru **Bolmarcichu** odvj. u Krku

Nepouzdanica.

Polag zadnjeg službenog popisa pučanstva od god. 1880. ima u izvanjskih občinah kotara lošinjskog, dakle u Vašem izbornom kotaru, 24.300 duša, od kojih se 1058 izjaviše, da obćo u talijanskom jeziku, i to u jedinoj občini osorskoj njih 1025. Vi poglavita gospodo znate i sami, da ih u osorskoj občini neima niti 15, kojim je talijanski občevni jezik, ali držimo se popisa službenog, koj, ako i ne u prilog Hrvatom učinjeni, to je ipak i ostaje uvjek službeni. Svi ostali njih na broju 23.242 jesu zgoljni i čisti Hrvati.

Kako ste izabrani to znate dobro Vi i mi. Znali smo uvjek, da Vi poglavita gospodo nećutite za nas — buduć smo Hrvati — akoprem Vas visoka službena osoba označila, da ste kandidati umjereno hrvatske stranke, i zato smo se suprotivili Vašemu izboru svimi onimi zakonitimi sredstvi, koji su nami bili na ruku. Uza sve to, kad ste već jednom ovjerovljeni bili, nadali smo se, da ćete imati koliko obzira na onu ogromnu većinu, koju ste pošli bili zastupat u Poreč. Nadasmo se, ali se prevarismo.

Kad je dne 21. kolovoza 1883. u istarskom saboru u Poreču zastupnik izvanjskog volovskog kotara, poglaviti g. Matko Laginja počeo govoriti u hrvatskom jeziku; dakle nesamo u jeziku većine istarskoga pučanstva, nego i u jeziku onih 23.242 Hrvatah po Vam zastupanih, Vi se poglavita gospodo ujedno sa talijanskom većinom istarskoga sabora udaljiste iz saborske dvorane, i tim zatajiste prvo i najsvetije pravo puka, kojeg zastupate.

Mi koji hoćemo, da se svagdje i uvjek uzčuva značaj hrvatstva ovog kotara, dakle značaj nepokolebive vjernosti i odanosti prama prejasnoj vladajućoj kući; Vam ovim izkazujemo poglavita gospodo javno i svečano, da neimamo u Vas povjerenja, i usljed toga stalno očekujemo, da ćete se odreći poslanstva u zemaljski sabor.

U lošinjskom kotaru na kvarnerskih otocih.

Sliedi 523 podpisa izbornikah.

Govor

dra. Vitezića nar. zastupnika na carevinskom vieću, držan dne 14. marča prigodom proračunske razprave.

(Nastavak.)

U učiteljišću u Kopru su tri odiela, talijanski, hrvatski i slovenski. nil za volju školskoj noveli, uči se ipak najviše i najvažnije predmete u njemačkom jeziku, dapače u četvrtom razredu uče se svi predmeti u njemačkom jeziku.

Slični razmjeri su u ženskom učiteljišću u Gorici. U poljodjelskoj školi u Poreču, koja je bar namienjena izključivo poljodjelcem, koji su skoro izključivo Slaveni, podučaje se u talijanskom jeziku. Odatle naravno sliedi, da je za šest mjestah, ustanovljenih u tom gojilišću, koje pripada toj školi, težko naći prositeljah.

Nautička škola u Lošinju je takodjer talijanska. U Istri neima niti jedne srednje škole sa slavenskim učevnim jezikom. Gimnazija u Kopru je talijanska, u Pazinu njemačka; realka u Piranu je talijanska nu ova je na smrtnoj postelji, jer se morala napustiti radi pomanjkanju učenikah.

U Puli je njemačka realka, i to je vojnički zavod. Nu nije dosti, da u Istri neima nijedne slavenske srednje škole, već se prieči na sve moguće načine, djakom polazak hrvatskih gimnazijah na Rieci i Senju, premda su ove gimnazije osnovane na istoj osnovi kano gimnazije ove polovice države, premda su tamo izvrstni učitelji, premda je tamo življenje mnogo jeftinije i premda imadu ti gradovi shodan položaj za stanovničtvo kvarnerskih otokah i za stanovnike voloskoga kotara jer se nalaze u blizini te bi se tu mladići podučavali u materinjem jeziku: ipak sve to ništa nepomaže, prieči ili zabranjuje njim se polazak tih gimnazijah, nije dozvoljeno bez ministarskog dopusta, pohadjati ikoje sveučilišće ove polovice države, dapače i štipendije iz crkvene zaklade njim se odriču ako se žele posvetiti svećeničkomu zvanju. U ministarskoj naredbi od dne 9. maja 1882. izrečeno su mnogo teže naredbe glede primanja učenikah ove polovice na zagrebačkom sveučilišću, nepram onim prijašnjim. Ovim načinom nastoji se Slavenom Istre i kvarnerskih otokah svaku višu naobrazbu zatvoriti, da se tim Slavenstvo polagano zatare. Nešto osobitoga je sa štipendijami. Istra imade 8 štipendijah po for. 84, a te štipendije su u državnom proračunu kod koparske gimnazije zapisane. Zatim je zapisana državna podpora od 1200 for. kod državne gimnazije u Pazinu; te štipendije dakle i ta državna podpora jesu tako rekuć, vlastnina onih gimnazijah, jer se djakom drugih gimnazijah ne podieljuju.

Godine 1875. se je ipak za mladiće kvarnerskih otokah ustanovilo 10 štipendijah po 100 for., nu ove imadu veoma čudnu povjest postanka. Pokojni biskup krčki uložio je naime molbu na ministarstvo, da bi se na otoku Krku otvorila gimnazija sa hrvatskim učevnim jezikom. Na ovo pako su mu odgovorili: Ne, gimnazije sa hrvatskim učevnim jezikom vam nemožemo dati, nego vam dajemo 10 štipendijah po 100 for. Pridodali su samo pogodbu, da moraju mladići, koji će uživati rečene štipendije, polaziti njemačku gimnaziju u Pazinu. Namjesto kruha, bacili su njim eto kamen. (Tako je! na desnici).

Naravski je, da se te štipendije nediele, jer na kvarnerskih otocih neima nijednoga mladića, koji bi poznavao njemački jezik, a radi toga štipendijah nitko i ne pita. Što se pako tiče štipendijah iz pokrajinske zaklade, ove se nikad ne diele hrvatskim ili slovenskim mladićem, nego uvjek talijanskim ili potalijančenim djakom, a ipak doprinašaju Slovenci i Hrvati u pokrajinsku zakladu bar toliko, koliko Talijani; nu zemaljski odbor neće, da za to znade.

U novije vrieme uslobodjuje se dapače privatne i obiteljske ustanove štipendijah spraviti u vladine šake, samo da slavenski mladići ne mogu polaziti školah, gdje bi se učili u materinjem jeziku.

Slična naredba izdana je u dekretu zemaljskoga namjestničtva u Trstu od dne 25. oktobra 1883. glede privremenih godišnjih podporah iz dohodakah od baštinske ostavščine Arčirove na otoku Krku. Po ustanovi povjerena je uprava biskupu, on imade takodjer dieliti podpore.

Ovdje se dakle radi o posve privatnoj ustanovi, a ipak se pokazalo, da se podpore nemože podieliti bez ministarske dozvole. Sadanji biskup uložio je protest proti toj naredbi a ujedno u kratko molio, da bi se mladićem sa kvarnerskih otokah podieljivale koli državne toli privatne štipendije i podpore bez razlike, da li će na gimnazijah na Rieci i Senju ili na drugih državnih gimnazijah; dokazano je takodjer, da će do mala nastati pomanjkanje svećenikah u krčkoj biskupiji — kano što se je to dogodilo u biskupijah tršćanskoj i porečkoj — ako mu se ovo ne dozvoli. Uzam se dakle, da će visoka vlada njegovo ruzloge uvažiti i njegovim zahtjevom zadovoljiti. Žalibože počimlju se slične, istarskim Slavenom neprijazne namjere, ovdje i ondje i kod crkvenih dostojanstvenikah opažati. U žalostno pitanje, radi imenovanja novoga biskupa u Poreču, koja je duhove tako razjarilo, neću da se upuščam.

Ipak namogu zamučati, da bi bila, pošto je u onoj biskupiji velika većina Slavenah, velika pogreška, da se podieli ono mjesto onomu, koji ne pozna slavenskog jezika. Što se tiče u obće one namjere, moram naglasiti, da je ustanovio pokojni biskup Dobrila više štipendijah sa izričnom naredbom, da se podiele siromašnim učenikom hrvatske i slovenske narodnosti. Sadašnji tršćanski biskup neka se brine za to, da se ta naredba vrši.

Kako se sada ta odluka vrši, vidi se odatle, što se je nedavno razpisao natječaj na dvie tih štipendijah u časopisu tršćanskoga ordinarijata »Curia episcopalis« u talijanskom i njemačkom jeziku, a ne u onom jeziku, kojemu su upravo te štipendije namienjene, t. j. u hrvatskom i slovenskom jeziku.

Oni koji žele rečene štipendije uživati, moraju polaziti talijansku gimnaziju u Kopru ili njemačku u Trstu; slavensku gimnaziju nesmiju polaziti. Spomenuti g. biskup, dok je još živio, sabirao je prinaske, da podigne malo sjemenište za slavensku mladež, gdje bi se mladići pripravljali za svoje buduće zvanje, za duhovno naime pastirstvo medju slavenskim pučanstvom.

Njegov u službi nasliednik ustanovio je sada od sakupljenih prinesakah takovo sjemenište u Trstu. Buduć da moraju tu mladići pohadjati njemačku gimnaziju, nije nikako postignuta namera pokojnoga biskupa. Spomenuti sadašnji tršćanski biskup, sabrao je takodjer, dok je još bio u Poreču, nešto novca za zavod, kojeg je otvorio u Kopru i na kojega troši zemaljski odbor godišnjih 1000 for. Pošto se pako na tamošnjoj gimnaziji uči slavenski jezik jedino kano predmet, dade se lahko misliti. da se tu nisu mladići dostatno upoznali sa onim jezikom, kojeg će u svojem budućem zvanju, kano duhovni pastiri u zemlji, najviše trebati. Dapače velika je pogibelj, da će se još većma otudjiti.

Što se tiče uredah, nadali smo se mi istarski Slaveni nakon proglašenja državnih temeljnih zakonah, da će pravična i uvidjavna vlada svoj postupak polag njih upriličiti, da će naš jezik u školi, u uredu i javnom životu pristojno mjesto zadobiti. Žalibože u tom smo se prevarili. Kano što je u školi tako je takodjer i u uredih u svakom obziru svaki dan sve to gore. Naš se jezik za volju niemštine i talijanštine koli kod političkih toli kod financijalnih i sudbenih oblastih zanemaruje. U Istri je malo gdje koji činovnik, koji pozna slavenski jezik, a još je manje takovih, koji bi mogli u tom jeziku sa strankami pismeno obćiti. Prvi činovnik, gospodo moja, ne pozna i ne govori jezika većine stanovničtva; njemu nije takodjer milo, da ga njegovi podložnici govore. Meni je poznat slučaj, da je bio premješćen neki kotarski komesar od boljeg na gore mjesto jedino radi toga, što je sa hrvatskimi stanovnici i obćinami u njihovom jeziku obćio. Kazni se dakle činovnik, koji vrši savjestno državni temeljni zakon. Kod političkih oblastih ne prima se nijednoga, koji ne dokaže, da pozna posve njemački jezik. Sa hrvatskimi obćinami obćl se u njemačkom jeziku i kazni se ono obćine, koje neodgovaraju na njemačke dopise. Sa talijanskimi obćinami, razumije se po sebi, dopisuje se u njihovom jeziku, dapače i hrvatskim se obćinam preporuča, da dopisuju u talijanskom jeziku. Ako pošalje koja hrvatska obćina kakav hrvatski spis zemaljskomu odboru, može biti sigurna, da neće biti riešen. Spis se jednostavno na stran metne, jer tamo neće u obće, da štogod znadu o slavenskom jeziku.

Creska je obćina dugovala crkvenoj upravi u Belom, na otoku Cresu, radi neke crkvene zgrade nešto novacah. Crkvena uprava učini namiru u hrvatskom jeziku. Nu obćina nehtje izplatiti namire jer bijaše ista napisana u jeziku stanovnikah tog kraja, koje osim hrvatskoga, ne pozna nijednog drugog jezika.

Političke oblasti pišu u čisto hrvatskih kotarih njemački, razašilju svoje odredbe njemački, kao da bi mi bili vani u »rajhu«. Gdje je tuj ravnopravnost našega jezika? Moramo li mi Slaveni u Istri poznavati tri jezika zato, da drugim olakkotimo posiove?

Kapelan u Zvonečah molio je kapetana voloskoga kotara, da bi s njim dopisivao u materinjem jeziku, pošto drugoga ne pozna. Na to bijahu izdana dva dekreta naime od 18. oktobra 1881. i 16. febrara 1883. koje se uslobodjujem njihove originalnosti radi ovdje pročitati.

Prvi glasi (čita):

»Vaša molba, da se s Vami dopisuje samo u hrvatskom jeziku, nemože biti uzeta u obzir s razloga, što morate Vi usljed Vaših naukah biti vješt njemačkomu jeziku koji je u Austriji občevni za državne oblasti, kojim se župnički uredi, kao voditelji matrikulah priložiti moraju.

C. kr. kotarski kapetanat.

Volosko 18. oktobra 1881.

Drugomu je dekretu, koji je iz novije dobe dalo povoda okružno pismo kapetana volovskoga kotara na listoga kurata u Zvonečah; isto je bilo sastavljeno takodjer u njemačkom jeziku. On je poslao ovo pismo natrag i molio, da bi se bar hrvatski prevod priložio, pošto on njemački ne razumije a neima u mjestu nikoga koji bi mu je prevesti mogao. Na tu molbu dobi sliedeći odgovor (čita):

»Mnogočastnomu kuratskomu uredu u Zvonečah s opazkom, da funkcioniraju dušobrižnički uredi u poslovih matrikulah jedino kao od države delegirani državni uredi, te da se kao takovi moraju smatrati za delegirane organe političke državne uprave (čujte! s desna). Jezik nutarnjeg ophenja političkih državnih oblastih je pako izključivo njemački.

Radi toga ne nalazim razloga pisati Vam u hrvatskom jeziku.

C. kr. kapitanat, Volosko 16. febrara 1883. Jettmar v. r.

Iz tih dvih dekretah razabire se, gospodo, da je uveo odavna g. kot. kapetan, nemareć za zakonske ustanove, svojevoljno njemački kao državni jezik i to u takovom obsegu, da ga je hotio protegnuti čak i na voditelje matrikulah. Naravska posliedica takove odredbe bila bi, da bi morale sastavljene biti matrikule same, i to u cieloj ovostranoj polj monarhije u njemačkom jeziku. Kakva »slasta« za gosp zastupnika grofa Wurmbrand-a i njegov jednomišljenike (živahna veselost). Gospoda bi mogla izdati g. kotarskom kapetanu svjedočbu dobroga ponašanja; da li može biti pako u istoj mjeri s tim zadovoljan gosp. ministar-predsjednik, to prepuštam njegovomu sudu.

Pred 10 godinah — 29. aprila 1874. — interpelirao sam u ovoj visokoj kući o uporabljenju hrvatskog jezika u uredih i sudovih. Dne 15. febrara 1875. odgovorio mi na to tadanji ministar unutarnjih posalah barun Lasser. Neću da ova dva spisa sada ovdje pročitam, ali uslobodjujem si učiniti nekoje opazke na dani mi odgovor.

Istinito je doduše, da bijahu izdane naredbe o porabi slavenskih jezikah sa strankami poreznim uredom i sudovom, ali je žalibože i prevelika istina, da se drže porezni uredi i sudovi tih naredbah veoma riedko ili skoro nikad.

U odgovoru na moju interpelaciju rečeno je. da se ne zgadjaju kod političkih, sudbenih i provincijalnih oblastih nikakove zaprieke u pogledu porabe slavenskih jezikah. Nu to je skroz i skroz neistinito, jer se takove zaprieke dogadjaju, tako rekuć, svaki dan. Isto je tako neistinita druga tvrdnja, da se naime kod popunjivanja službah kod sudbenih, političkih i financijalnih oblastih uzimlje obzir na jezične odnošaje koji postoje u Istri. Da nije tomu tako, dokazuje posve jasno činjenica, da ima kod najvećeg broja političkih oblastih ljudih, koji ne poznaju dovoljno hrvatski jezik ili ga ne rabe. Dogadja se veoma često, da nelma kod sudovah nijedne osobe, koja bi poznavala hrvatski jezik.

Tà kod natječajah za popunjenje poštarskih službah u Primorju ne zahtjeva se niti danas poznavanje slavenskih jezikah. Nedavno se je dogodio slučaj, na što je uprav moj prijatelj Nabergoj upozorio g. ministra za trgovinu, i jasno ilustrirao istinitost tvrdnje, da se zahtjeva ih poznavanje talijanskog jezika, a da o slavenskom jeziku ni spomena nelma, kao da nebi Slavenah u Istri niti bilo. I recepisi i druge tiskanice koje su u porabi kod poštarskih uredah, izdavaju se u talijanskom ili u talijanskom i njemačkom jeziku ne pako u hrvatskom ili hrvatskom i njemačkom jeziku, dapače niti u onih krajevih u kojih stanuju samo Hrvati. U Istri se govori dielomice slovenski, dielomice hrvatski jezik. Ali je posve neistinito tvrditi, da oni koji govore ove jezike — zovu jih nekoji samo dialekti — nebi razumjeli književni hrvatski ili slovenski jezik.

Kad bi ta tvrdnja istinita bila, morala bi biti istinita i glede slovenskog jezika u Kranjskoj i glede hrvatskog jezika u Dalmaciji. I u tih zemljah su ovi jezici u porabi kod uredah, a ipak neima nikakovih zaprieka. To je dakle samo izlika, a da je traljava ta primjetba, dokazuje historična istina, da je ostao na otoku Krku hrvatski jezik sa glagoljicom pod Frankapanskom vladom kroz vjekove izključivo uredovnim jezikom. Da se je ta uporaba uzdržala ne samo pod mletačkom vladom nego i do početka sadanje austrijske vladavine, pokazuju spisi sahranjeni u arhivu kotarskog suda u Krku medju kojimi imade sljaset notarskih spisah u hrvatskom jeziku, pisanih glagoljicom.

Što se gospodo javnog života tiče, razabire se odatle, kako je nam Hrvatom u Istri, da se niti zemaljski zakoni i zemaljske naredbe ne objelodanjuju u hrvatskom jeziku. Zahtjeva se poštivanje zakonah a neće, da se kaže kako glase ti zakoni. Držim, da nelma takva što u nijednoj zemlji u Evropi. (Zastupnik Rаić: samo u Austriji moguće). Sve objave, svi pozivi se razašilju bilo pojedincem, bilo obćinam u talijanskom ili u njemačkom, jako riedko u slovenskom jeziku ali nikada u hrvatskom.

U prijašnje vrieme izdavalo je dekrete profesorom i učiteljem u dvih jezicih; Talijanom naime talijanski i njemački, Slovencem slovenski i njemački a Hrvatom hrvatski i njemački. Naravski, da je bio već uveden njemački jezik *de facto* (činom) ako i ne *de jure* (po pravu) kao državni jezik.

Sada se hoće posvema zapostaviti Hrvate i Slovence, i piše se samo ili njemački ili talijanski. Da li to odgovara programu nj. preuzvišenosti g. ministra predsjednika? Nekojim obćinam mojeg zavičajnog otoka onemogućilo se je čak obratiti se molbom na visoko carevinsko vieće, da se uvede hrvatski jezik u ured i škole.

Hrvate se sili, da pišu svoja imena talijanskim pravopisom. Usljed moje, dne 6. decembra 1882. predane interpelacije, označilo je ministarstvo za unutarnje poslove dekretom 10. svibnja 1883. uvjete glede pisanja hrvatskih obiteljskih imenah u nekojih krajevih Istre, kod upisivanja u matrikule, i izdavanja izvadakah iz tih matrikulah. Polag te naredbe nije dozvoljeno u izvadcih pisati imena po sada obćenito poprimljenom pravopisu niti u zaporkah (čujte! s desna), a što se novih upisivanjah tiče, doista dozvoljeno je strankam zahtjevati, da se upišu pravilnim, od prijašnjeg razlikujućim se načinom, nu za to mora biti sastavljen poseban protokol a taj providjen biljegom od 50 nvč. (Zast. Rаić: Ravnopravnost u Austriji!)

Držim gospodo, da je posvuda slobodno pisati svoje ime postojećim pravopisom, jer se pravopis, kako je obće poznato u svih jezicih mienja; nemienja se jedino u hrvatskom jeziku nego i u njemačkom, talijanskom i u svih drugih jezicih. Mora dakle ipak dozvoljeno biti pisati ime onim pravopisom koji je u to vrieme u porabi. Nu toga se Hrvatom u Istri neće da dozvoli. Oni se moraju podvrći svim formalnostim i s njimi skopčanim troškovom. To je tim čudnovatije, što je hrvatski jezik u Dalmaciji takodjer u porabi. Ovdje je taj postupak dopušćen, u Istri pako nesmije se što takova dogoditi.

(Nastavit će se.)

DOPISI.

Punat koncem marča 1884.

Dne 25. t. m. posjetila je naše selo Njegova Visost nadvojvoda Stjepan. Čim stignu glas, da će nadvojvoda na Punat, dalo se na noge malo i veliko, da ga dočeka čim dostojnije. I zbilja već u rano jutro bijaše okolo mora množtvo ljudih. Hrvatska zastava vijala se na obćinskoj zgradi. Mužari bili pripravljeni, da ga pozdrave pri njegovom dolazku. Oko 9 sati prispio je na konju sa petoricom od pratnje. Dočeka ga starešinstvo i svećenstvo. G. župnik pop Josip Mrakovčić pozdravi nadvojvodu čim je sjahao sa konja, hrvatskim pozdravom, na što mu takodjer on odgovori hrvatski. Pozvan od g. župnika, da razgleda naše selo, odputi se s njim oko mora. U taj čas razpuknu se jedan mužar te prebi nogu Petru Franolliću pok. Nika, koji je mužare palio. Nadvojvoda postade, te odasla odmah svog liečnika bolestniku, da mu ponačini nogu. Čim se odputio liečnik k bolestniku narod počeo klicati: Živila njegova visoat Stjepan! Živio naš kralj Fran Josip I.! Živila Austrija! Zatim pohodi u pratnji starešine i svećenstva našu siromašnu crkvu. Odatle prolazeć kroz selo, posjeti ranjenika. Pohodiv siromašnu kućicu bolestnika, to podieliv mu lepu svotu novacah i naredivši, da ga krčki liečnik g. Fabianić pohadja dok bude trajala bolest, podje pozvan na zajutrak. Primiv dragovoljno tu ponudu, odputi se prama kući Antona Žica Klačića, gdje bijaše pripravljen liepi stol, obskrbljen od g. župnika i popa Josipa Žica. Kao što je prolazeć kroz selo razgovarao većinom hrvatski, tako bi i kod stola, popitkivajuć za stanje našeg sela i naše luke. U kući ostao oko tri četvrt sata. Zatim se uputi put mora, gdje ga čekao liep čamac, prostrt sagovi, da ga preveze na malen otočić Košljun, gdje stanuju oci Franjevci. Vozeć se pratilo ga množtvo drugih naših čamacah dubkom punih ljudi, da izkažu ljubav, koju goje prama njemu i habsburskoj kući. Tu se zadržao debeli sat pregledavajuć samostan. Pohodi takodjer kapelu gdje počivaju kosti Kate Frankopanke i biblioteku, gdje se upisao u namienjenu za to knjigu. Na poziv velečastnog O. Lenarda Matkovića guardijana samostana, podje u refektorij, gdje mu bijaše takodjer pripravan mali obrok, po sliah onih siromašnih otaca. Svrativ se s Košljuna na Punat oko 11 sati, odputova put Baške.

Mi smo ovdje bili veoma veseli i radostni na njegovom posjetu, tim više, što se je udostojao posjetiti naše siromašne kućice. Vidili smo, da je nadvojvoda čovjek dobra i prijatna srdca, te mu zato ovdje opet dovikujemo: *Živila njegova Visost nadvojvoda Stjepan!*

Kako dočusmo, bi takodjer lepo primljen u Baški; dokaz tomu je, da je drugi dan dne 26. t. m. c. k. parobrodom »Krka« odplovio opet tamo. Jedini Krčani ne počastiše ga nikako. Dospio je u Krk dne 24. te kako kažu, podje na parobrod c. k. komisar Fabris i načelnik Pozzo Balbi, valjda da ga posjete, nu njegova Visost bila u taj čas zaprečena. Od toga časa nikoga nije se više vidjelo do jedinoga biskupa, koji je imao audienciju. Njegova Visost odvrati audienciju dne 26. prije no odplovi put Baške. Krk, to šarenjačko gnjezdo, imao je baruta (praha) prvoga svibnja lanjske godine, da grmljavinom mužarah pozdravi nadošle Magjarone. Potrošilo se tada mnogo baruta, da se njih počasti, a za njegovu Visost nelmadoše ga. Ali ne samo da ga nepočastiše, nego bijahu nekoji toli bezobrazni, da su tražili za najmljene konjiće prevelliku svotu novacah. *Vidi se iz svega, tko traži spas izvan države Habsburgah, oni ili mi.*

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 2. aprila 1884.

Carevinsko vieće prihvatilo je nakon tolikog razpravljanja proračun za god. 1884. Razprava bijaše zaključena razpravom o porabi jezikah. Tom prigodom pokazali su opet Niemci liberalci, da su jedino napram sebi liberalni; da njim ništa drugo na srcu toliko neleži, koliko misao, dočopati se u Austriji opet vlade pa tlačit i mrcvarit Slavene stoput gore nego li su to prije činili. Jedan od njihovih vodjah, bečki zastupnik Jaques kazao je otvoreno, da će glasovat jedino radi toga proti proračunu ministarstva pravosudja, što ministarstvo ne pripada liberalnoj stranki. To su njemački razlozi!

Dne 3. t. m. odgadjaju se zasjedanja carevinskog vieća koje će ostat zatvoreno sve do 24. t. m.

Gospodska bečka kuća poprimila je privremeni proračun za mjesec april, nadalje odobrila je vladin predlog o državnoj kupnji željeznicah: Fran Josipa, Rudolfove i Arelske.

Ugarska zastupnička kuća prihvatila je vladin predlog glede izgradjenja željeznice izmedju Mostara i Metkovića. Prošlog četvrtka započela je u ugarskom saboru razprava o novoj osnovi obrtnoga zakona. Kako čitamo u hrvatskih novinah, otišli su u Poštu i hrvatski zastupnici na ugarskom saboru, da tamo brane hrvatske interese prigodom razprave tog novog zakona. U koliko će oni obranit interese Hrvatske, pokazat će budućnost.

Hrvatski sabor imao bi se sastati poslednji čedan mjeseca aprila.

Sv. otac potvrdio je 28. p. m. nekoje nove biskupe, izmedju kojih i Franjevca Markovića za biskupa in partibus i apostolskoga upravitelja banjalučke biskupije. Tom zgodom potužio se papa na svietske moći, koje stvaraju zakone crkvi protivne i pogibeljne. On znade — reče — da će nastati još veća progonstva nu da je pripravan sve strpljeno podnašati.

Pronosi se glas, da će talijanski kralj nakom otvorenja izložbe u Turinu, sa kraljicom posjetit berlinski dvor.

Talijansko ministarstvo je napokom sastavljeno i to od 5 članovah starog ministarstva i četvorice novih ministarah. Predsjedničtvo preuzeo je, kako već poslednji put rekosmo, g. Depretis.

Zastupnik ruske vlade na bečkom dvoru, knez Lobanov, koji se sada nalazi u Petrogradu, neće se valjda više u Beč vratiti već bi imao zauzeti poslaničko mjesto u Londonu. Njemu će bit najpače povjerena zadaća, da umiri englezku vladu radi zauzeća Merva od ruskih četah.

Francezko ministarstvo održalo je u zastupničkoj kući pobjedu nad opozicijom, koja je predlagala, da se sadanji ustav promieni. Većinom od 131 glasa zabačen je predlog opozicije, podnešen zastupnikom Baredotom.

Iz Londona javljaju, da je obolio ministar Gladstone pa da bi mogao, nešto radi bolesti, nešto radi malo sretne politike u Egiptu, odstupiti.

Njemački sabor držao je u četvrtak poslednju sjednicu prije uskrsnih blagdanah. Čim se opet sastane, razpraviti će zakon proti socijalistom i prihvatiti onakova, kakovoga želi knez Bismark.

Englezke novine pišu, da je Gordon poražen od ustašah, ujedno krive radi poraza dvojicu egipatskih oficirah, koji da su Gordona izdali.

Franina i Jurina.

Fr. Kadi si bil ovih dan Jurino, ja sam te iskal, da ću ti nič lipoga pravit, a nisam te mogal nigdire nać?

Jur. Nismo bili dugo ne, ti si bil va šarenjačkom gnjezdu va Veji, a ja sam ti bil va Baški.

Fr. Po zlodija, da sam znal, bih te bil pohodil.

Jur. Nebiš me bil našal, ač sam se skrival da me nebi oni šarenjaci, mesarići i gospoda s Veje zizviždali, kako su naše va vrime izbora.

Fr. Si ča čul novega?

Jur. Čul sam, da su šarenjaki s Veje učineli rekors na vrhovno sudišće, da bude posićeno ča je namjestničtvo odredilo od zadnjih obćinskih izborah ač da njim ni onako pravo leh da su oni naučni gospodovat i zapovidat tužnomu kmetu od žule Vejske, koga oni zovu »ščavo« kako i nas gospoda ovuda.

Fr. Pak ča misliš, da te njim tamo va Beču rekorš odobrit.

Jur. Kako njim drago, ter oni znaju, da su Vejani va vrime izbora govorell prama lavu od kamika »quešto že noštro parona«.

Fr. Ča tako po moju glavu; bim njim ja dal lava nek ih svih proždere, pak tako bi nestalo kukolja sred šenice.

Jur. A ča si ti čul ali videl va Baški?

Fr. Čul sam, da podešćat ni otel dat van izborne listine, ač da se boji, ča ovoga puta će morat poć pužiće pobirat po žalu baščanskomu; ma mu je prišlo ovih dan, da je mora izložit.

Jur. Tako će prit i njemu posle 15 let njegova ura.

Fr. Sigurno da, samo ako nebudu delali onako, kako su delali kod zadnjih pokrajinskih izborah.

Jur. A si ča pak videl?

Fr. Videl sam ti ovo, na drži pak čitaj.

Jur. (Čita): Nro. di cassa b. 9. N. N. poso oggi il 24 liennjo da questa vitta in naltra da putrido verminoso la tumulazione del Cadavere segvira dopo spirate li 48.

Fr. Ča ti se čini, ča ni to lipo po šarenjačku?

Jur. Ma, na moju kušlencu ova je fina.

Fr. Da ti vidiš toga škrivana kako visoko drži glavu, baš onako kako i purman.

Jur. To će bit valjda on ki stoji pod brestl va Drazi.

Fr. Da, to ti je on, ta mudra glavica.

Bog i savjest.

Pitali divljaci
Starešinu svoga,
Može l' imat savjest,
Tko neima Boga.

Nemož', neg opreznost,
Da se neomući.
Starešina divljak
Diviljakom poruči.

Savjest nije nego
Spoznanje čovjeka,
Da ga netko gori
Na odgovor čeka.

I kopnom i morem
Sve u strahu živi,
Jačemu od sebe
Da što nezakrivi.

Cviet se boji crva,
Crv se boji mrava,
Vuk se boji tigra,
Ljuti tigar lava.

Lav se boji biča
Svojeg gospodara:
A kog da se boji
Čovjek bez oltara!

Različite viesti.

Čestitka dru. Vitezića. Piše nam prijatelj, da su Hrvati kvarnerskih otokah dne 20. p. m. zastupniku dru. Vitezića brzojavno čestitali na junačkoj obrani u car. vieću.

† **Ivan Vesel-Koseski.** Dne 26. p. m. preminu u Trstu slovenski pjesnik Vesel-Koseski. Rodio se u selu Koseze na Gorenjskem. Gimnaziju svršio u Ljubljani, a pravo u Gracu. Posvetiv se financijalnoj

struci, postade financ. savjetnikom. Kâe gimnazijalne slagao je pjesme, kojimi je budio slovenski narod. U »Novicah« od g. 1844.—1852. Imade gotovo u svakom broju po koja pjesma Koseskoga. Godine 1870. izdade »Slov. Matica« sva njegova djela. Koseskoga ubrajaju braći Slovenci medju prve slov. pjesnike. Slovenci Trsta, okolice i Primorja pokazali su kod pogreba pokojnika, kako znadu cienit i ljubit svoje književne prvake. Sve što je u Trstu slavenskoga, izkazalo je tog dana velikomu pjesniku posljednju čast. Nadošlo je deputacijah izvan Trsta a vienacah bijaše veoma mnogo i vrlo krasnih. Vience sa narodnimi vrpcami položila su na lies pokojnika sva slavenska družtva i pojedinci u Trstu i mnogo štovatelja iz čitavog Primorja. Isti Talijani i Niemci popratili su pokojnika do hladna groba. Sprovod bijaše veoma krasan. Na grobu pjesnika govorio je poznati slov. pjesnik Fr. *Cegnar* a pjevači del. podp. družtva odpjevali su tužalicu u crkvi i na grobu. *Vječni spomen slavnomu pjesniku.*

† **Anton Flego.** Primismo iz Buzeta sledeće redke o vrlom starcu pokojniku, iz Štrpeda kraj Buzeta: Dne 19. t. m. pokopasmo redkog muža, koji je dočekao lieпu starost od 90 godina. A. Flego izučio je gimnaziju i stupio u semenište odakle morade radi obiteljskih poslovah kući, gdje preuze razgranjeno gospodarstvo. Marljivošću i uztrajnošću usavrši svoje gospodarstvo u tolikо, da je ono danas najbolje u okolici. Štovan i ljubljen od naroda, bude često izabran u zustupstvo, a svomu rodnomu selu bijaše mnogo godinah županom. Svaku čast obnašao je pravedno, točno te su ga radi toga i njegovi protivnici štovali i cienili. Svoj narod ljubio je poput mladića a narodna knjiga bijaše mu milu kano svagdanji kruh. Pobožan i miłosrdan, činio je dobra gdjegod je mogao a hvale ili uzdarja nije nikad tražio. Kod sprovoda sudjelovahu činovnici svih uredah iz Buzeta, učitelji, školska djeca i sila naroda. Pokojnika oplakuju dva sina (jedan je: Petar u Trstu bisk. kapelan) mnogobrojna rodbina i svatko koji ga je poznavao. Starcu poštenjaku bila lakka crna zemljica!

»Slovenec« o Vitezićevom govoru. Ljubljanskomu časopisu »Slovencu« javlja iz Beča njegov dopisnik o Vitezićevom govoru kako sledi: »Dr. Vitezić govorio je preko dva suta, sliknjuć živo žalostne odnošaje u Istri. Kad je počeo govoriti, vladala je u saborniei velika buka, nu pomalo sakupljali se oko njega poslanici obih stranah te su sa velikom pozornostju pratili njegovo razpravljanje. Lieničari su mu se doduše porugljivo posmjehivali, nu zato bijaše često čuti: *Čujte! čujte, tako se dogadja u Austriji! To je ravnopravnost!* itd. Predsjednik porečkoga zemaljskoga sabora dr. Vidulich sjedio je kao na trnju kad je Vitezić u živih slikah opisivao dogodjaje u pokrajinskom (porečkom) saboru; on se je oglasio za rieč. Što je dakle odgovorio Vitezću? Zahvalio mu se, što je dao njemu i njegovim istomišljenikom u Istri zgodu u, da izreče, da mu njegova dužnost zabranjuje ikomu drugomu račun podati o svojem djelovanju na pokrajinskom saboru, van onomu, koji ga je na to častno mjesto pozvao, te da mu se gnjusi vjerovati svaku praznu rečenicu.(!) Lieničari su mu podvikivali: Istina je, pravo je! Zastupnici desnice paka pitali ga: *Zar je to sve, što na tužbe odgovarate? Ne imate li ništa bitnoga za izpraviti?* —

Razpisano mjesto. U mužkoj tamnici u Kopru razpisano je mjesto adjunkta sa plaćom XI. razreda. Prositelji imadu predati svoje molbenice za četiri čedna na c. kr. državno nadodvjetničtvo u Trstu. Dokazati moraju, da su vještі njemačkomu, talijanskomu i jednomu jugoslavenskomu jeziku (!), te da su položili izpit iz državnog računovodstva.

Sudbeni jezik. Sto i sto putah prilužili smo se, da se našemu jeziku neda nikakove pravice.

Ljudi, kojim su stariji u kožnatih blačah po Istri lonce prodavali, danas se hvale svojim talijanstvom i pljuju na »proklete Kranjce«.

Po Istri je ljudih u službi, koji dok nisu došli na ljeta, nisu ni čuli govoriti talijanski. Mnogi od tih ljudih su čista naša krv. Ime i obraz jim to i danas pokazuje, ali premda u službi Austrije, misle, da su veća gospoda ako svoju djecu neuče ni rieči domaćega jezika, a oni sami se ga sramuju.

Da vide naši čitatelji kako se kod nas odavna već radi, evo niže jedna tužba *vjerno prepisana*, koju nam je prijatelj poslao i koja je podnešena na sud u talijanskom jeziku i primljena od suda i odredjen dan za odgovor.

Mi pozivamo svakoga poštenoga Talijana, neka sam izreče je li ili nije kvariti čisti hrvatski puk kada se ovakove stvari dopuštaju, a na hrvatske spise se smjehom odgovara. Evo tužbe:

G. . . L. . . va debitore a G. . . . J . . . f. 50. v. a inprestati nel mese Magio li quali si obbligato da pagarmo entoro un mese, non avendo esso Reo Convenutto pagatto un quale si volge minimo Importo a fronte di ripetutte provocazioni fategli pregaro codest' Inclito J. R. Giudizio affine previa udienza. Essere tenutto G . . . L . . . a pagarmi entro giorni 14 e loro interesi della data in poi e le spese di lite fratanto protestate.

Ova je tužba malo starija. Tako od prilike sastavljaju u istom kotaru tužbe još danas pojedini ljudi, medju njimi jedan sluga istoga suda, koj ima druge poštene zasluzbe i koj bi mogao, ako mu vremena preostaje, prepisati štogod u sudu, da ljudi brže dobiju svoje pravo. Mudromu je i jedno oko dosta!

Uredjenje plaće svećenikom. U posliednjem broju obećasmo osvrnut se na mirovinu svećenikah i na nekoje iznimke u plaći kako to odbor predlaže. Predlog o privremenih dušobrižnicih u izpražnjenih župah glasi, da ovi primaju plaću iz vjerozakonske zaklade; ta iznosi u župah koje imaju do 500 for. kongrue, 30 for. na mjesec, u onih od 700—900 for. kongrue, 50 fr. mjesečno a u župah sa 1000 for. ili više kongrue, 60 for. mjesečno. Glede mirovine zaključio je odbor sledeće: Dušobrižnici koji su postali bez svoje krivnje nesposobni, primaju mirovinu kako niže u obrazcu. Mirovine, u koliko se nemogu pokriti iz dobarah nadarja, bit će izplaćene iz vjerozakonske zaklade, dotično iz državne dotacije. Spomenuti obrazac glasi:

Obrazac za odmjerenje mirovine:

	od 10 godinah	od 10 do 20 godinah	od 20 do 30 godinah	od 30 do 40 godinah	od preko 30 godinah
a) za neodvisne dušobrižnike kad kongrua iznosi:					
	sa službom				
	f o r i n t i h				
450	300	315	390	415	440
500	300	350	400	425	450
600	300	360	420	450	480
700	300	370	440	475	510
800	300	380	460	500	540
900	300	390	480	525	570
1000	300	400	500	550	600
ili više					
b) za pomoćnike	225	250	275	300	300

U župah u kojih je bila dosadanja kongrua veća nego li ju predlaže odbor, uporavit će se ovo odredbe za slučaj novog uvedenja župnika u tu župu i to jedino tada, ako se obstojeća veća kongrua ne temelji na kojem posebnom pravu. Umirovljeni dušobrižnici koji uživaju veću mirovinu nego li to odredjuje novi predlog, uživati će i unapried prijašnju mirovinu.

Naposled bi zaključeno, da će ovaj zakon stupiti u život prvog jenara 1885.

Podpore ranjenim vojnikom i njihovim obiteljim. Čitamo u službenom »Osservatore Triestino« natječaj patriotične podporne zadruge za Trst i Istru za god. 1881. Podporu dobiju ranjeni vojnici ili njihove obitelji. Prošnje nek se šalju do konca maja t. g. na tršćanski magistrat i to na gradskog načelnika kano predsjednika kuratorija.

Hrvatski jezik na bolonjskom sveučilišću. Na glasovitom talijanskom sveučilišću u Bologni ustrajaju posebne profesorske stolice za slovenske jezike. Medju ove ubrojen je takodjer hrvatski. Predavat će se na najvišem učevnom zavodu u srcu Italije i naš lieпi jezik dočim je kod nas u Istri — dakle u svojoj kući — iztisnut iz svih srednjih školah a nastoji se ga iztisnuti iz istih pučkih. Jednom zgodom kazao je neki prvak talijanaški u Istri, da služi hrvatski jezik jedino onim, koji trguju sa krmci. Sad bi ga rada pitali, što on drži, čemu li će uvesti hrvatski jezik na sveučilište bolonjsko? Zar će se možda Bolonjci dati na trgovinu krmakah sa Hrvatskom?

Našim Talijanašem potamnila je strast razum a srce otrovala u toliko, da su izgubili smisao za sve što je uzvišeno i plemenito, lieпo i koristno. Ej vi Krnjeti, Šarenjaci i kako se svi zovete, bacite prokletstvo na »Izdajice« u Bologni, koji se usudjuju talijanskomu narodu tumačiti mrzki vam jezik »šćavunski«.

Novi list »Obrtnik« počeo je izlaziti u Zagrebu prvim aprilom pod uredničtvom g. Milana Krešića. »Obrtnik« (glasilo trgovačko-obrtničke komore) izlazi svaki deseti dan, naime 1., 10., 20. svakog mjeseca; ciena mu na godinu for. 4, na pol for. 2, na četvrt for. 1, poštom 40 nvč. više.

NEUKU NAUKA.

Lick proti ubodu ose ili pčele. Pčelari preporučuju kano lick proti ubodu pčele, ose ili koje druge slične živinice, sledeće jednostavno sredstvo. Ako te ubola koja od rečenih životinjicah, uzmi malo domaće ili kuhinjske soli, poškropi ili ovlaži ju vodom pa ju ovij oko rane t. j. na mjesto gdje si uboden. Do mala nestati će svake bolі i ubodeno mjesto neće oteći.

* * *

Da ti kolci u zemlji ne gnjiju. Kolika je neprilika vinogradurom mienjati svake, il bar svake druge godine kolce u vinogradih, kolik je s tim skopčan posao i potrošen novac, netreba nam dokazivati. Gdje imade u izobilju hrastovine ili kostanjevine, valja svakuko kolce tog drvetja upotrabljavati jer traju mnogo dulje nego li drugo kod nas rastuće drvetje. Da nam traju kolci i drugog drvetja čim više, valja da je močimo u rastopini modre galice (vitriola). Prigovorit će tko, da je to preskupo sredstvo i velik trud, nu ne valja ni jedna ni druga primjetba. Galica je dosta jeftina a trud koga uložiš kod tog posla, izplatit će ti se stostruko. Kako da postupamo kod umakanja kolacah? Evo ovako. Uzme se prilično velik badanj ili čabar. Ulije se unj do polovice vode; na svaki hektolitar (100 litarah) vode, treba ti 3 kilograma modre galice. Galicu metni u košić a košić u čabar, da se galica rastopi. Kad se galica rastopila, uroni u vodu kolce i to bar tako duboko, koliko je kaniš kasnije u zemlju urinuti. Kolce valja u takovoj vodi ostaviti do 12 dunah, posilo se izvade — i u hladu osuše. Nekoji gospodari skusili su ovo sa mehkim drvetjem, kao što je vrba, lipa, topol itd. pa se dokazalo, da traju kolci mehkog drvetja umočeni u galici više nego li kolci hrastovi i kostanjevi neumočeni.

Pomorske viesti.

Imenovanje u trgovačkoj mornarici. Kapetani duge plovitbe imenovani su od k. pomorske obinšti na Rieci sledeći podkapetani: g. Natal Berettini iz Rieke; g. Alois Capponi iz malog Lošinja · Anton Franjul iz Lovrana; Paškval Matković iz Podvezice; Mate Pajkurić iz Rieke; Albin Priškić iz Opatije. Podkapetani sledeći pomorci: g. Marijan Martinolić iz malога Lošinja · Ivan Vladišković iz Voloskog i Rudolf Premuda iz malog Lošinja.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 23. ožujka. Girolamo, Zagabria iz Malte. — 23. Fratelli B. Nikolić iz Astaka. — 25. Erica, Martinolić iz Rettima. — 27. Polesne, Buntlelić iz Mljetskah. — 27. Glusko, Petričević iz Kopra. — 28. Stenfanie, Randić iz Glasgowa. — 29. Leandro, Gladulić iz Batuma. — 29. Tigri, Zotti iz Batuma. — *Rieka* 23. ož. Bar. Kemeny, Strk iz Glasgowa. — *Bordeaux* 21. ožujka. Tlaza, Morović iz Rieke. *Tarifa* 23 ožujka. Miroslav, Mikulčić iz New-Jorka. *Marsilja* 22. ožujka. Angela, Pajkurić iz Cette. 27. Emerico, Mlnak iz Senja. *Aleksandrija* 16. ožujka. Crono, Rajčić iz New-Jorka. *Port-Said* 10. ožujka. Plod, Turabocchin iz Aspinwalla. *Cadix* 15. ožujka. Ali, Ferrari iz Cette. Minerva V., Mikulišić iz Cette. — *Cette* 18. ožujka. Urin, Babić iz Rieke. — *Bona* 19. ožujka. Marie Minak iz Rieke. — *Cagliari* 29. veljače Dampier, Poščić iz Rieke. 25. ožujka Elios, Ivančić iz Genove. Amelia, Kiselić iz Algira. 26. Pia S., Soldatić iz Genove. — *Malta.* 20. ožujka. Osojnak A., Jelenčić iz Cipra. Isis, Vidulić iz Volo. — *Pouillac* 26. ožujka. Otac, Smaić iz Trsta. — *Kyf* 17. ožujka. Marietta, Šioletić iz Mljetskah. — *Gibraltar* 20. ožujka. Gino, Jačić iz Torrevieja. Szapary, Jeletić iz Middlesbro. Tibor, Randić iz Rieke. — *Plymouth* 25. ožujka. Milan, Vukašović iz Anverse. — *Sharpness* 25. ožujka. Euplea, Vidulić iz Smirne. — *Carigrad* 21. ožujka. Catterina Stuk, Novak iz Marsilje. —

Odjedrili iz:

Trsta 26. ožujka. Noel, Jurjević za Kanen. 27. Imperator Franc, Gius. I., kap. Premuda za Likatu. 28. Koblić, Kukurica za Patras. — *Cette* 21. ožujka. Angela, Pajkurić za Odessu. — *Marsilje* 23. ožujka. Cilta, Luzina za Port-Said. — *Genove* 22. ožujka. Zvonimir, Bielovučić za Pensakolu. — *Algira* 15. ožujka. Amelia, Kiselić za Cagliari. — *Lamlasha* 21. ožujka. Grad Zagreb, Marunić za Montevideo. — *Montevideo* 18. ožujka. Franky, Glabalo za Frey-Bentos. — *Lisbone* 18. ožujka. Tilde, Colazlo, za New-Jork. P. Carolina, Stiglić za New-Jork. — *Torrevieja* 14. ožujka. Gino, Jačić za Elsinore. — *Falmoutha* 20. ožujka. Euplea, Vidulić za Gloucester. — *Port-de-Bouc* 20. ožujka. Nadir, Mihletić za Port-Said. — *Havre.* 24. ožujka. Agostino C., Premuda za Valparaiso. — *Kardiffa* 25. ožujka. Cibele, Kozulić za Kingstown. Lussignano, Gladulić za Trinidad. Noe, Gabella za Smirne. 28. Unita Parentà, Suhor za Smirne. — *Batavije* 16. veljače. Fiume E., Valčić za Probilingo. *New-Jorka* 12. ožujka. Andre, Tićac za Lisbonu. — *Cagliari* 25. ožujka. Lamek, Vekarić za Kaparavdu.

Listnica uredničtva

Gg. dopisnikom. K. J. u K. Vašeg putovanja iz P. u P. neprimismo, ostalo ćemo upotriebiti. *P. D. u M.* Dopis stigao; bude li moguće, ćemo objelodanit, nebude li, kazat ćemo Vam svoje razloge u privatnom pismu. *F. G. u B.* Doći će čim bude moguće i to kako želite, na jedan dušak. *J. M. u V.*, hvala na priposlanom; više u pismu čim posao dopusti. *S. S. u T.* Vaš razgovor čeka mjesto. G. Ljusković takodjer.

Lutrijski brojevi

od 29. marča:

Trst	38	72	45	79	14
Linc	51	46	14	69	3
Ofen	76	23	38	20	72

Od 2. aprila:

Prag	17	24	25	34	22
Hermanstadt	41	59	56	29	64
Lavov	3	11	52	79	32

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava sveudilj uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Lagunaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44. — Dalmatinsko f. 43—49. Talijansko fino f. 70—80 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·25 u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55. — *Janjeće* 100 kom. f. 75 —115. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* življe tražen, a ciene uzdržane. — *Sisno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9·1/2. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska borsa: dne 2. aprila 1881.

Austr. drž. papiri f. 79.90 isti u srebru f. 80.80; isti u zlatu f. 101.— 5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 324.—; Lloyd f. 620.

London 10. hra Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.61; c. k. cekini f. 5.62; državn. marke for. 59.30—.— Francezke for. 48.20

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučuju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačiva na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu, izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Kod g. Špire Artale

tiskara-nakladnika u Zadru

izašla je knjiga:

„Oficij velike nedilje"

s dodatkom: Jutrnja na Božić; Večernje; Jutrnja i pohvala za mrtve i različitih pisama i molitava. Četvrto popravljeno i popunjeno izdanje.

Ciena for. 1.—.

Prodavačem se popušća rabat. Tko sakupi 12 predbrojnikah, dobije trinajsti iztisak badava.

Tko pošalje novac unapried, dobije knjigu bez troška.

POZOR!

Uljena slika

zadnji časovi u tamnici okovanih:

bana Petra Zrinjskog i Frankopana

po **originalu** ogromne veličine sa 5" širokim zlatnim ili crnim okvirom može se naručiti kod mene u **Belovaru**

J. B. Pećar.

Slika stoji u gotovom . . . for. 12.—,
a uz četiri mjesečna obroka . » 14.—.

Hrvatskom narodu u Istri!

Za ovu korizmu

preporučuje se »**Hrvatski Bogoslužbenik**« u kom osim jutrnjah, večernjah i raznih pjesamah hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i **put od križa**, oltelji velike nedjelje, plač gospin itd. itd. — Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Nevezan zapadu f. 2 — a vezan i pozlaćen f. 2 70 nv. Tko pošalje upravi »Narodnoga Lista« novce unapried prima ovu knjigu od preko 400 stranah u kuću bez ikakva poštarskoga troška.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Nepogrješivo!

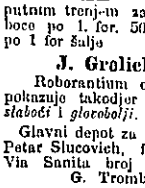

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višekratnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofolatti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, liek. Pul: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arnalm, apot. ☛ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieppo spravo, služi i kao dar za Božić i Imendan. Ciena for. 1.50

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli dušernom dobrostanju.* Najbolji *domaći liek* za uredbu probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, tiečničći najkrieplјih zeleninah*; izkazano se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolesith*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije* i *melanholije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje.* Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći liek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne sve stranu *uz ponešće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj liek izstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, nečutim lkakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah Isti liek ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski

nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtievaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernovu orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, liekarnici.

U Zadru Andrović N.; Ricka J. Prodam; Dubrovnik J. Aloksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji slieđeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jasklević (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Finkh: Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk. *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Jrasić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findula I Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Buchorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Deol. Erben. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J. Werthelmstein. *Valpovo* Al Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Maltor A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nema boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečí; *smrad koji iz oteka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i ranu izliečí. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zapriečí također rast divljega mesa i čuva od upale. Također ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazno se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Javna zahvala.

Deputacijam raznih slov. družtvah, slov. družtvom u obće, gospodinu govorniku Cegnaru, pjevačem, drugoj gospodi i mnogobrojnomu narodu izričemo ovim za sudjelovanje kod pogreba, za prekrasno pjevanje, za mnogobrojne vience i za sve ostale dokaze ljubavi do našega pokojnoga otca, g. **Ivan Vesel-Koseskoga**, najtopliju zahvalu.

U Trstu, 29. marča 1884.

Rodbina Vesel.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA UKAMAĆENJE
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

OKRUŽNI ODJEL
u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE
za Buć. Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA
od devizah, efektah, također unovčenje kuponah uz ¼% provizije.

PREDUJAM
na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

☛ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *sciet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

☛ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekarn u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolјni liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolјni cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje. kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč, Razašilje se samo jedan zamotak

☛ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješno** priznate, imade uviek čista u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za ciele muške odjeće. šalje uz pouzeće po 5 for. odreznk.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Izdavatelj odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskom V. Dolenca.

Broj 15. U Trstu 10. aprila 1884. Godina X

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodjo na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carovine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Govor

dra. Vitezića nar. zastupnika na carevinskom vieću, držan dne 14. marča prigodom proračunske razprave.

(Konac.)

Spomenuti moram takodjer, da je lošinjski kapetan u dekretu, s kojim je občinam svojega kotara tu naredbu obznanio, istu bitno i samovoljno preinačio. U drugoj je točki umjesto *»zadnji upis«* postavio *»prijašnji upisi«* (anteriori registrazioni). Naredbom se naime zahtjeva, da, ako je samo posledni upis po novom pravopisu zabilježen, da se može i u buduće istim upisivati. On pako nije sa posledjim upisom zadovoljan, već zahtjeva i sve prijašnje upise (čujte! čujte! na desnici). U trećoj točki naredbe izpustio je sledeći stavak (čita): *»U dosadanje promjene kod upisivanja neimaju se uredi službeno pačatiti«*. Ona imena dakle, koja bijahu već od prije unešena novim pravopisom, imaju se takodjer u buduće postojećim, t. j. novim pravopisom pisati. On pako toga neće, već traži, da se takodjer ona imena, koja su unešena novim pravopisom, preinače u stari pravopis. To je njegova namjera. To su svakako takove promjene, koje ograničuju sadržaj naredbe. Ja mislim, da se može od kotarskoga kapetana bar toliko tražiti, da budu naredbe, koje dobiva od više oblasti, radi obznane dotičnim organom i strankam, razglašene nepokvarene. (Tako je! na desnici).

Kako sam jur spomenuo, živi u Istri, računajuć po postotcih 5.708 Slavenah i 4.004 Talijanah. Da je izborni zakon pravedan, morao bi biti takodjer broj zastupnikah tomu primjeren.

Kako je pak u istinu? Zemaljski sabor imade 33 člana, t. j. 30 biranih poslanikah i 3 virilca. Od tih 30 biranih poslanikah moralo bi biti 17 Slavenah a 13 Talijanah. Nu Slavenom se nije jošte posrećilo prekoračiti broj četiri. Za to dolazi jedan Slaven na 7½ Talijanah; samo u posledniji sabor posrećilo se Slavenom izabrati 5 svojih poslanikah. Tim nebijaše pako većina zadovoljna. Izbor trojice zastupnikah uništi (čujte! čujte! na desnici) premda nija k tomu imala nikakva razloga; odatle sliedi, da sada zastupa Slavene Istre dvojica, kažem dvojica zastupnikah u zemaljskom saboru (čujte! čujte! na desnici). U carevinskom vieću bijasmo sve do izravnih izborah bez zastupnika. Od vremena, odkad su uvedeni izravni izbori, zastupa Slavene Istre jedan zastupnik, naime ja a Talijane tri zastupnika. Takav nerazmjer je naravska posledica izbornoga zakona. Želim samo iztaknuti, da izmedju 30 biranih zastupnikah, pripada njih 18 u skupinu veleposjednikah, gradovah i trgovačke komore a samo 12 njih u skupinu izvanjskih občinah, koje sačinjavaju svakako najveći dio pučanstva i koje sastoje skoro jedino od Slavenah, a ipak gospodo moja, tuži se Fambri na ovaj izborni zakon! Na strani 182 kaže, da je vlada, da se obrani talijanskoga življa, spojila slavenske občine s talijanskimi gradovi, da uzmogne tako ondje činovnike ili svećenike birati.

Gospodin Fambri pako mimoilazi to, što je upravo spojenjem izvanjskih občinah sa gradovi, došlo stromašno slavensko stanovničtvo pod oblast talijanskih gradjanah a to dokazuju najbolje svi dotični izbori. Nemogu se uzdržati a da ne spomenem dogodjaje koji su se zbili mjeseca junija prošle godine u lošinjskom kotaru prigodom pokrajinskih izborah.

Kod tih izborah dogodile se nečuvene nezakonitosti i neurednosti od strane državnih organah, koji su po svojem zvanju upravo dužni, da paze, da se zakoni vrše. Kotarski kapetan, prezirajuć dužnost, koju mu nalaže njegova stroga služba, da se uzteguo naime svakoga izravnoga ili neizravnoga upliva na jednu ili drugu stranku, ponudio se sam u tom kotaru za kandidata (čujte! na desnici). Učinilo se sve moguće, da nadvlada taj kandidat. Poslan bijaše na izbore kano vladin zastupnik njemu podložni komesar, koji je *»došeljeni«* Talijan. Prva mu bijaše zadaća, da obavi izbore u Vrbniku na otoku Krku. Tamo se sastalo 60 izbornikah. Od tih je glasovalo 47 za slavensku a 13 za talijansku listu; razumije se, da on nebijaše zadovoljan s tim izborom, te je rudi toga tvrdio, da nema jošte većine i naložio, da se po drugi put bira (vejik nemir).

Predsjednik (pozvoni): Molim malo više miru, da mogu čuti o čemu govori gospodin zastupnik (živahna veselost).

Zastupnik dr. Vitezić: Stalo mi je do toga, da me javnost čuje. On je dakle odredio drugi izbor. Kod razmjera medju 47 i 13 tvrdio je, da nema većine (smjeh).

Samo se smijte, gospoda moja. Tako se vrše ustavni zakoni u Austriji (izvrstno! izvrstno! na desnici). On je dakle odredio drugi izbor. Kod drugog izboru bijaše opet 47 glasovah za slavensku a *samo* 3 za talijansku listu. Nu on nebijaše ni tim zadovoljan već odredi i treći izbor. (Čujte! na desnici). Kod trećeg izbora imala je opet slavenska lista 47 glasovah a talijanska *samo* jednoga jer su ostali otišli. Sada nemogoše napred tjerati te proglasi, da je izbor valjan. Radi toga izbora napuno ga takov jad, da je dao zatvoriti jednoga budućega doktora pravah (čujte na desnici) jedino radi toga, što je taj, vesco radi pobjede uzkliknuo: *Živio cesar! Živili Hrvati!* (*Čujte! Čujte! na desnici. Zastupnik Raić: To je sloboda u Austriji!*) Uprav tako dao je zatvoriti i nekoga drugoga birača, radi istog uzroka. Napram nekomu svećeniku ponašao se tom zgodom toli nepristojno, da ga je taj pozvao pred sud radi uvriede časti. Ovdje se pako umješao gospodin biskup a strota svećenik morade tužbu povući. (*Zastupnik dr. Trojan: Je li kotarski komesar još uvjek tamo?*) *Da, tamo je jošte.* (*Zastupnik Raić: Dobro zahranjen!*) *Na papiru su ga premjestili ali on je još uvjek tamo.*

Gospodo moja! Prem se je oblastim ovo čudno postupanje brzojavno javilo, ipak bijaše taj kotarski komesar, »doseljeni Talijan«, poslan u Bašku, isto na otoku Krku, da tamo upravlja izbori. Po temeljnih načelih svakoga izbornoga zakona sliedi, da izbor mora biti javan. Nije li istina? Tako ja mislim. Nu kod nas nije tomu tako. Izbor se obavljao posve tajno. Kod istoga prisustvovao je g. kotarski komesar, koga sam upravo sada spomenuo, občinski načelnik i občinski tajnik iz Baške te občinski načelnik iz Vrbnika; ovi su svi pristaše kotarskoga kapetana, o čigovom se izboru radilo.

Ovoga posledjnjega, občinskoga načelnika naime iz Vrbnika, uzeli su sobom u Bašku, da uzmognu, tako rekuć po domaću, svoje stvari izvršiti. (Čujte! čujte! na desnici). U to kolo bijaše jedan izbornik za drugim pozvan i tuj se od njega zahtjevalo, da dade svoj glas a zatim se ga odpravilo. Jedan je birač dolazio za drugim a gospoda su napokom učinili kako se njim svidilo.

Izbornici su se vani medjusobom pobrojili te se je dokazalo, da su u velikoj većini. Pošto su pako gospoda tri sata skupa viećala, proglašeno bi, da je nadvladala talijanska stranka. Tko je mogao tuj nadzirati? Toga nitko nezna. (Tako je! na desnici). Istim načinom, tajno — jer to je već tamo običaj — postupalo se i kod izborah u Cresu. Ja svakako mislim, da se što takova još nikad u ustavnoj državi dogodilo nije, t. j. da se izbori vrše tajno, bez nadzora. Tu je dakako svaki ustav puka sleparija. U Krku, gdje su se takodjer obavljali izbori, nu podravnanjem drugoga vladinoga komesara, dobila je slavenska stranka većinu. Zapisnike su poslali u Lošinj, kotarskomu glavaru, koji je bio, nota bene, sam kandidat, a ovaj je izbor, budući njemu nepovoljan, „jednostavno uništio i novoga odredio. (*Čujte! čujte! na desnici. Zastupnik Raić: Pravica u Austriji!*)

Proti tako jasnoj krivdi poslala je većina na izbore došlih biračah, protest zemaljskomu namjestniku sa upitom, kukovo zadovoljstvo kani dati zemaljski namjestnik povriedjenomu čuvstvu naroda. Nu na taj protest nedodjo odgovor. U Trstu izlazeći časopis »Naša Sloga«, koji je donio otvoreno pismo na namjestnika radi navedenih nepravilnostih, bijaše bez svakog obzira zaplienjen. Jošto moram navesti, da se je dne 20. junija obavljao drugi izbor; 14. junija vršio se, kako rekoh, prvi izbor u Krku. Ovoga je kotarski kapetan uništio a drugi izbor obavio se 20. junija.

Kod ovog drugog izbora uvidili su, da će propasti bude li se javno biralo. Izbor se dakle tajno vršio a izpao je kotarskomu kapetanu u prilog.

Nu i druga osobitost dogodila se tamo; birali su naime gradske izborniko za 6 dueljare izvanjskih občinah. Sličnih slučajevah dogodilo se i pripustilo se više. Naveo bih lahko još više ovakvih neurednostih. Vi ćete mi svakako odprostiti, što skušam odvesti Vašu strpljivost. (Samo daljel na desnici), nu težko si je i pomisliti sličnih neurednostih, kakove su se tamo zgadjale. Toga radi će te mi odprostiti ako Vas i nadalje tim zadržavam. Držim, da Vam je moje razlaganje dostatno dokaznio nered, kojega su proizvadjali politički činovnici kod ovog izbora.

Proti tomu izboru bijaše uloženo pet protestah na zemaljsko zastupstvo. Protest krških izvanjskih občinah bijaše podpisan od 149 biračah, molim ne zaboravite toga broja — koji se pokazao kod izborah dne 14. i 20. junija.

Po izviešću samoga zemaljskoga odbora došlo je na izbore 278 biračah, onih 149 sačinjavalo je dakle većinu biračah, koji su došli na izbore, a ipak se nije na taj protest nikakva obzira uzelo. (Čujte! na desnici).

Težko je vjerovati, da je zemaljski sabor, usuprot svim tim dogodjajem, potvrdio izbor koji se je na tako čudan način obavio. Je li to u duhu ustavnosti? Da su se dogodili slični neredi u kojem zemaljskom saboru gdje imadu Slaveni većinu, zaisto bio bi već davno takav sabor razpušćen. Ako pak vlada neće posegnuti za ovakvim odlučnim sredstvom, držim, da je svakako njezina najsvetija dužnost, povesti iztragu proti onim, koji su sakrivili ove neurednosti, te kazniti one, koji su krivci, a krivimi biti će bez sumnje proglašeni. To zahtjeva pravica, to traži povriedjeno pravno čuvstvo Slavenah, koji neće, da se s njimi postupa kano sa bezpravnim stvorenjem. Ministarstvu bijahu ovi dogodjaji prijavljeni, i to ne samo raznimi telegrami već dapače peticijom istarskih zemaljskih zastupnikah, koji su upravo u tu svrhu poslali poselnu deputaciju. Njeg. preuzvišenost ministar predsjednik izjavio je nekom zgodom svečano u ovoj visokoj kući, da će uvjek strogo na to paziti, da se po njemu odvisnih službenicih zakoni točno vrši. Kazao je: ako se meni dojave gotove činjenice gdje su činovnici zakone kršili ili svojevoljno postupali, pozvati ću krštitelje na odgovornost. Eto, ovdje je dojavljeno dosti takovih činjenicah. Činovnici pako, koji su tako postupali, sjede mirno na svojih mjestih te proganjaju i nadalje Hrvate. (Čujte! na desnici). U Baški, gdje vlada Slavenom protivna stranka, nisu obćinski izbori razpisani premda će biti brzo godina danah, odkad je minulo vrieme za nove izbore.

Poslani bijahu protesti tičući se ovog pitanja na kotarsko glavarstvo, zemaljsko namjestničtvo i na samo ministarstvo, nu svi su ostali do sada bez uspjeha. Ja mogu samo toliko kazati, da leži takodjer sada protest kod ministarstva pa se nadam, da će se bar ovaj put pravedan glas saslušati.

Lošinjski kotarski školski savjet poslao je u Vrbnik na otoku Krku, na izpražnjeno podučiteljsko mjesto na djećačkoj školi u kojoj je hrvatski jezik izključivo naukovnim, neku učiteljicu, koja je izpitana jedino za talijanske škole; ona nije učila hrvatskoga jezika niti kano školskoga predmeta, nu dobila je mjesto premda su se na isto glasila dva posvema sposobna prosioca, all to se učinilo namjerom, da se duhove drači.

Mislim, gospodo moja, da je umjestno, ako jošte spomenem pouličnu demonstraciju, koja bijaše priredjena u Poreču dne 21. augusta pr. g. prigodom izlaza većine zemaljskih zastupnikah iz sabornice, kad se je ono usudio jedan hrvatski zastupnik govoriti u materinjem jeziku, u jeziku većine pučanstva. Kad su iza one burne sjednice htjeli hrvatski zastupnici kući, popraćeni bijahu do stana zviždanjem, psikanjem i deračinom. U čas te demonstracije nebijaše prisutan nitko od občinskih stražarah, nijedan od žandarmerije. Vladin zastupnik u zemaljskom saboru, koji je ujedno kotarski kapetan, čuo je i vidio kako narod pred saborničem više i psiče, nu on se poduzme ništa, da zaštiti zastupnike od rulje.

Umjesto da bi protestirao proti onomu, što se u sabornici dogodilo, umjesto da se pobrinuo, da se zakon strogo vrši, odobravao je tako rekuć postupak onih ljudih pošto je, stisnuv s rameni, primjetio zastupniku, da je mogao očekivati, da će gospoda ostaviti sabornicu budući da ne poznaju jezika u kojem je govorio. Najprije moram očitovati, da to nije istina, jer su zastupnici većinom odvjetnici i veleposjednici, koji su naravski sa narodom u svagdanjem dodiru, a pošto je taj narod većinom slavenski, sliedi, da i oni dobro slavenski znadu. Nu neobzirući se na to, pitam Vas, gospodo moja, da li je mogla utjeha, koju daje vlada u svojoj časti grdo povriedjenim zastupnikom slavenskoga pučanstva, da li je mogao takav postupak one zastupnike potaknuti, da i nadalje u Poreču ostanu i svoje mandate kano zemaljski zastupnici vrše? To gospodo moja, nebijaše nikako moguće. oni su morali iz grada u tamnoj noći (čujte! čujte! na desnici) pobjeći, da se obrane od napadajah. Mislim, gospodo moja, da je potrebito u takovih okolnostih potaknuti pitanje, da li je grad, u kojem su načela o dostojanstvu i nedodirljivosti zastupnikah naroda, tako slabo dozrijela i toli slabo uvažena, da li je takovo mjesto u obće za zemaljski sabor sgodno i prikladno. (Posve pravo! na desnici).

Svakako usudujem se upitati visoku vladu, da li bijahu pozvani na odgovornost oni službenici u Poreču, koji su postavljeni za to, da paze na red; da li bijahu pozvani na odgovornost, što su propustili štititi slavenske zastupnike od napadajah i sramoćenjah, koja su se dogodila dne 21. augusta pr. g.; da li su se poprimile mjere u tu svrhu, da budu u buduće — kako se pristoji u ustavnoj državi — istarski zemaljski zastupnici sigurni u slobodnom i neprisiljenom ovršivanju svojih mandatah?

Imao bi, gospodo moja, spomenuti jošte jedan dogodjaj, koji se tiče moje osobe, da me je naime moja predpostavljena oblast pokarala na temelju neke od zemaljskoga namjestničtva u Trstu izdane obtužbe, koja je notemeljita i na krivoj podlozi osnovana. Budući da pako očekujem, da će mi se pružiti dostojna zadovoljština službenim putem, neću se radi toga u to dalje upuštati. All, gospodo moja nam Slavenom Primorja nije samo u pogledu moralnom i kulturnom gore nego Talijanom, već dapače i pogledu materijalnom. Naveo bih lahko po koji slučaj,

da ovu tvrdnju dokažem, nu odustajem od toga jer sam i onako Vašu strpljivost odviše skušao. Samo u kratko hoću iztaknuti, da raste u pokrajini danomice sve to većma uboštvo i da je to bezuvjetna posliedica ove politike. Svagdanja seoba pučanstva iz pokrajine, koja je i onako slabo napučena, nam je dokazom, da su u njoj odnošaji skoro nepodnosljivi. Tekar ovih danah čitali smo u novinah, da je neki bosanski beg naselio na svoja imanja dvanajst obiteljih iz Istre te da je mnogo drugih izseljenikah iz Istre na putu za Bosnu. Pitam Vas dakle, da li mogu takovi odnošaji i nadalje trajati?

Ja sam pri koncu. Njemačka stranka viče: »Austrijski Niemci hoće, da Austrija ostane njemačkom; upeljajmo njemački jezik u škole; dopisujmo sa občinami njemački; dajmo prednost njemačkomu jeziku gdjegod možemo, pa ćemo već doći do cilja!« Prem je ta stranka sada u manjini, ipak se bar u Primorju vrši njezina volja. Ministarstvo dopušća, da gospodari kako se njoj svidja. Sada pitam, kakav imade uspjeh nastojanje te stranke? Uspjeh u Primorju i Istri jest, potalijančenje ili množenje talijanskoga življa. Tim se postigava ono, za čim teži Bonghi i njegovi jednomišljenici. Statistički podatci, koje sam naveo, dokazuju ovo neoborivo. Nu recimo, da se njemačkoj stranci zbilja posreći Primorje ponjemčiti — što je nemoguće, jer mi znademo iz izkustva, da njoj ne bijaše to uz sve silovito nastojanje moguće — već se je postiglo nešto uprav protivno. Ali recimo ipak, da njoj se ponjemčenje posreći, pitam Vas, je li to Austriji u prilog? U tom obziru je veoma poučno i zanimivo pismo, koje je pisao neki ugarski rodoljub piscu one knjige, iz koje sam ovdje dosta navadjao. To pismo je na stranici 189. do 201. rečene knjige talijanski tiskano. Ugarski državnik, mimogred rečeno, zagovornik saveza podunajskih zemaljah, predbacuje Talijanom, da žele razpadnuće Austrijske državne te njim predočuje posliedice, koje bi odatle po Italiju nastale.

Medju ostalim njim poruču, da bi Talijani morali biti kratkovidni ljudi, kad nebi vjerovali, da Niemci teže za Adrijom. Da njim dokaže protivno, navadja Fambri-ju rieči iz nekoga pisma, koje je njemu neki uplivni državnik iz Berlina pisao. Fambri je priznao tomu pismu toliku važnost, da ga je na dvih mjestih svoje knjige štampao. Nu ja vam nesmijem cielo pismo pročitati jer je za sadašnje političko stanje odveć oštro.

Državnik iz Berlina piše (čita): »Mi smo svoje oči obrnuli k Trstu te će gospoda Italie iredente morati tamo razgovarati s nami, koji imademo tvrdju kost za njihove zube (čujte! na desnici). Ako i ne pokazuje za sada naša politička uvidjavnost te misli na nebu, nu ona ju svakako maglom zastire, a vi budite ipak osvjedočeni, da ćete ju kod prve zgode u podpunoj svietlosti opazitie. Ono što sam izpustio je, gospodo moja, mnogo oštrije (čujte! na desnici). Gospoda poniemčitelji — ako imadu jošte koliko srca za Austriju — neka stvar dobro promisle te misli koje su u rečenom pismu za uspomenu dobro si zapamte.

Sudeć iz svega toga, držim, da je Austriji uspješna samo ona politika, koja si je postavila zadaću, putem ravnopravnosti sve narode pomiriti. (Dobro! na desnici). Buduć se puko politika, koja se izvadja sada u Primorju, neosniva na tom načelu; buduć se tamo nastoji svimi mogućimi sredstvi slavenski živalj potlačiti i zatrti, nemogu takovu politiku kano Austrijanac i Slaven podnipošto odobravati, držim dapače za svoju najsvetiju dužnost, pobijati ju svimi zakonitimi sredstvi.

Jošte samo par riečih za opravdanje. Jedna meni protivna stranka, kušala je mene osumnjičiti kod mojih talijanskih suzemljakah tim, da me je obtužila, da upotrebljujem svaku zgodu u ovoj visokoj kući, kako bi posijao neprijateljstvo proti talijanskim stanovnikom i talijanskoj narodnosti u Istri.

Pozivljem čitavo ovo zastupstvo na svjedočanstvo, ako sam ikad kakovu neprijateljsku rieč proti onim stanovnikom izustio (Glasovi na desnici: nikada). Uvjek sam smatrao svojom dužnosti braniti prava slavenskoga pučanstva, ka kojemu da pripadam, ponosim se osobito; braniti ga proti krivdi, ma došla ona od njemačke ili talijanske stranke, odavle, iz ove visoke kuće ili odkud mu drago. Svakomu otudjivanju opirao sam se; radi toga prosvjedovao sam jednako odriešito i proti poniemčivanju kano i proti potalijančivanju. Vjeran načelu: unicuique suum (Svakomu svoje) nisam nikad posizao u tudja prava, i tim zaključujem. (Odobravanje i pljeskanje na desnici).

DOPISI.

Iz Opatije.

Nakon jedne godine danah došao sam opet pred kratko vrieme u liepu Opatiju. Velike promiene zbile se ovdje u to vrieme. Nekoji vele promiene na bolje, a drugi promiene na gore. Tko ima pravo, neznam; nego valjda u nečem jedni, u nečem drugi.

Podigle se nove kuće, osobito krasna palača u kojoj se ovih danah ima otvoriti hotel, dogradile i povećale mnoge druge kuće; ali mirna Opatija promienila se u kakvo bučno predgradje povećega grada. Svud vrve stranci, sve su kuće iznajmljene, koje mnogobrojnim radnikom, koje opet gospodskim obiteljim; svud se čuje tudji jezik, njemački ili talijanski — tako da tu se pričinja, da nisi u našoj Opatiji. I prije bilo je ovdje ugodno boravište za riečku gospodu, ali samo za kratko vrieme, kad ih najmre ljetna sparina izagnala iz grada u hladovitu Opatiju, a sadanji gosti kao, da se ovdje stalno nastaniti kane. Eto uzroka, da nastalu promienu jedni hvale, a drugi ne.

Stara je vlastitost hrvatskoga naroda kudgod bivao, da je gostoljubiv. Tako je i u Opatiji svaki stranac liepo dočekan; ali nekoji gosti nisu vazda sa domaćimi dostu obzirni.

Niemac čudi se, da nitko njegova govora nerazumije, jer je naučan čitati u svojih novinah, da Opatija leži uz čisto njemački gradić Volosko, a Talijanac on hoće, kao da je ovdje doma. Ipak jedan i drugi imali bi znati, da u Opatiji živi čisto hrvatski narod. Ako i nekoji poznadu donekle jezik talijanski, komu su se kao pomorci naučili, ipak oni ljube nad sve svoj jezik materinski, jezik hrvatski. S ponosom iztičem napose, da svi u koliko su naobraženiji, toliko više ljube svoj mili jezik *hrvatski*, da ima ovdje čestitih domoljubah, pravih Hrvatah.

Nekoji tudjinci ne štuju ni naše vjersko osvjedočenje, dapače ga i vriedjaju nemalo tim, da u sve nedelje i blagdane bez razlike rade, i to u samoj blizini crkve, obavljajući bučne radnje stolarske, tesarske i t. d. Čuo sam jošte, da se nekoji finiji radnici ćak podsmehuju puku kad se sabere na pobožnost u svojoj obljubljenoj crkvici sv. Jakova. To mi je težko vjerovati, ali ipak budi ovim upozorena politička oblast, kojoj je dužnost bditi nad javnim redom. Ako zanemari svoju dužnost obćinska oblast, neka na to pripazi oblast kotarska po svojih organih sigurnosti — ta i onako su skoro sami Niemci ili Talijani. X.

Krk, početkom aprila.

Na 24. pr. m. nešto iza podneva prispje u amošnju luku prieko senjskog kanala Njegova c. kr. Visost nadvojvoda Stjepan sa ratnim parobrodom »Kerka«. Slični posjeti rieđko se u naših stranah vidjovaju. S toga se tvrdo nadasmo, da će se uz svečane veselje osobitom svečanošću proslavit toli visoki i neobični posjet. Kad tamo, čuj, pa se križaj! Netom je ušao u krčku luku ratni parobrod »Krka«, zaputi se na nj, kako kažu, ovdašnji glavar g. Teodoro Pozzo-Balbi u pratnji ces. kr. komisara g. Fabrisa. Pošto bje Njegova Visost u taj hip zapriečena, nemogaše ih primit. Uljudnosti i odanosti radi prama članovom vladajuće kuće mislilo se, da će se još jednom g. T. P.-B. potrudit do parobroda. Ta valjda mu neškodi more? I ako mu škodi, mogao ga je dočekat bar na kraju — pa bilo i sa milozvučnim »Eviva«. Težko je vjerovat, da nije znao da kani Njegova Visost drugog dana presv. g. biskupu odvratit posjet, a zatim otići na Punat, te trećeg tek dana otići. O tom bo se govorilo u čitavom gradu. Nije baš hvale vriedno, da se slični gostovi onako hladnokrvno, da nerečem još i gore primaju. Čovjeka je bolilo srdce, videć kako nadvojvoda dolazi i polazi, a oko njega na moru jedino iz znatiželjnosti stoji nekoliko ljudih kao diveni kipovi. A! da! Kako će jadnik glavar da odoli tolikim poslovom? Amo vlastiti poslovi, tamo korešpondence sa ovim i onim, muči ga večera priredjena u čast g. Wurmbrandu, sudcu lošinjskom, koji se udostojao pohodit nakon kratkog odsutja svoje vrlo stare prijane. K tomu još i učenjački (!) govor izpljuo mu mozag, kojeg je imao izreći pri toj »seljačkoj večeri« (tako ju netko okrsti). Blago si ga g. Wurmbrandu na tolikoj časti. Uz toliko bo siromaštvo i nemar, koji se je pokazao prama Njeg. Vis. Stjepanu, njemu se ipak pripravila večera, bila i seljačka, pri kojoj mu se udostojao nazdravit medju drugimi i sam glavar. Nije to bome šala. Za nadvojvodu nema praha, nema glasbe, za nj promukli glasovi, za nj nema ništa. Za riečke pako Ungareze lani našlo se svega u izobilju, a za gg. deputate Elluschegga i Bolmarcicha prigodom onih blaženih izborah bijaše svega bez kraja i konca. Tad se bilo malo i veliko uzvrpoljilo. Išla muzika po gradu, a za njom medj ostalom svjetinom gg. askultanti i adjunkti. Dočim je dakle u gradu Njeg. Vis. nadvojvoda Stjepan kao usried morske pučine, primaju ga na Puntu, Košljunu i Baški najvećim oduševljenjem tamošnji Hrvati. Svi bez razlike odsudjuju ponašanje krčkog glavara prigodom dolazka Njeg. Visosti nadvojvode Stjepana.

* * *

! Još prošle godine razpisa krčki ordinarijat natječaj na kanonikat stolne crkve. Umah u početku raznio se glas, da se nalazi medju inimi molitelji i velečč. g. dr. Volarić, bivši protukandidat kapetana Elluschegga za pokrajinski sabor. Svojom kandidaturom naravno umnožao si je broj svojih političkih neprijateljah, koji su ga javno na ulici po bielom danu nadprostački napadali. Saznav poznata već osoba za njegovu prošnju na kanoničko mjesto, kaže se, da se je izrazila, da dok je njoj na ramenu glava, da ije neće dr. Volarić postat kanonikom. G. krčki glavar valjda inspiriran, takonjer veli se, da se je izjavio, da je velika probitačnost, da neće postat kanonikom. Nehtjede dapače vjerovat telegrafičnoj vjesti o promaknuću dra. Volarića. U nedolju pako mogao se glavom osvjedočit, videć njegovu inštalaciju u crkvi. Eh ovog puta bio je uzaludan trud još nekoga. Vjest o promaknuću za kanonika velečč. g. dra. Volarića striesimice se raznesla i u najzabitnije krajove krčke biskupije. Veselju i radosti nema kraja. Svaki bo zna, da je on trn u oku nekim ter nekim osobam, a njegovo promak nuće njim »šentana pljuska«. Ovog puta ćikaju i bez ćike.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 9. aprila 1884.

Vrata carevinskog vieća ostati će do iza uskrsnih blagdanah zatvorena. Strusti, koje su bile prigodom proračunske razprave razvezale, će se sada sleći pa je nade, da će državno zastupstvo nakon praznikah opet mirno i hladokrvno svoj rad nastaviti.

Jedan magjarski list javlja, da je naredilo c. kr. zajedničko ministarstvo, da se bud oštrije bud slabije imadu nabrusiti sablje i bajunete u austro-ugarskoj vojsci i da se taj posao imade čim prije obaviti. Naredba ta kaže, da se tim nekani ništa drugo, van za slučaj mobilizacije, olahkotiti oštro brušenje. Poznato je, da se u drugih vojskah bruse sablje i bajunete jedino u času mobilizacije, pa neznamo kako da si tumačimo tu naredbu. Trubi se doduše sa svih stranah u svjet, da je osiguran europejski mir te da se neima za dugo rata očekivati, nu slične naredbe uznemiruju one krugove, kojim nisu poznate tajne raznih vladah. Ili se možda drži c. kr. ministarstvo rata one latinske poslovice, koja kaže: »hoćeš li mir a ti se spremaj na rat«, Bog dao bilo tako!

Medju austrijskom i magjarskom vladom nastao je sukob radi neke naredbe dolnjo-austrijskog namjestničtva u pogledu izvoza blaga iz Požuna u Austriju. Naredba ta glasi, da smije blago iz Ugarske jedino pod stanovitimi pogodbami a madjarska vlada poriče toj naredbi moć slične zabrane. Tisza očitovao je, da je ta naredba neovlaštena i nezakonita. Ugarski časopisi predbacuju austrijskoj vladi, da hoće iztisnuti ugarsko blago sa austrijskih tržišćah te da nastoji, da se potreba mesa u Austriji pokriva vlastitom marvom. Ako je tomu tako, tko će radi toga austrijskoj vladi zamjeriti?

Svi austrijski sabori kojim iztiče ove godine zakonodavna perioda, imadu se još ovoga mjeseca ili početkom dojdućega razpustiti a za mjesec juni razpisali bi se novi izbori. Buduć da će car. vieće još posle uskrsa dulje vremena zasjedati, nebi se nijedan spomenutih saborah više sastao.

Biogradske novine javljaju, da će se srbska narodna skupština sastati u Biogradu u drugoj polovici mjeseca aprila ili prvih danah mjeseca maja.

U Sofiji (Bugarska) prisustvovalo je nedavno do 3000 osobah svih stranakah sastanku, na kojem je govorilo više političkih i crkvenih dostojanstvenikah. Skupština ta poprimila je predlog u kojem se žali, što nisu europejske vlasti obe Bugarske sjedinile u jednu državu. Na konou izriče skupština nadu, da će europejske vlasti taj zaključak usvojiti.

U talijanskoj zastupničkoj kući izjavio je ministar izvanjskih posalah g. Mancini, da Italija stoji ne samo sa Njemačkom već i sa Austro-Ugarskom u veoma prijateljskom odnošaju i da je ona stupila u taj trojni savez, sa podpunom jednakošću i zamjenitošću uvjetah. Približenje Njemačke ka Rusiji — reče ministar — da je vrlo povoljnim uvjetom za mir.

Knez Bismark oslabio je u poslednje vrieme pa se raznosno glas, da će izstupiti iz pruskoga ministarstva i pridržati samo službu državnoga kancelara. Pruskim ministrom predsjednikom biti će Puttkamer.

Franczki senat zabacio je zaključak zastupničke kuće, kojim je ista razdielila grad Pariz na četiri izborna kotara, koji bi skrutinijem listinah birali 20 do 23 zastupnikah. Senat je primio drugi predlog, po kojem bi imao Pariz 20 kotarah, koji bi skrutinijem listinah birali po četiri zastupnika. Tim je nastao sukob izmedju senata i zastupničke kuće.

Medju rumunjskim ministarstvom i narodnim zastupstvom došlo je do sukoba radi promiene ustava. Ministarstvo, videć, da neuživa povjerenja većine, odstupilo je.

Franina i Jurina.

Fr. Toliko da ni dobil tombulu ali cinkvinu.
Jur. Ki? Kade?
Fr. Tamo neki Talijan s pod Triglava va škoj pul Lovrana, kada je na silu hotel, da numeri talijanski povedaju.
Jur. Ter su mogli zakričat — dvajset i pet, venticinkve i mu jih odmerit.
Fr. Drugi put će bit tako na moju puru — ako se neopameti.

* * *

Fr. Jure si čul, kako se na nas jadi on žnidar od stare modi zač da smo mu robu oprašili va 8. broje »N. Sloge«. Ljudi božji, ki ga je imel ni na misle. On nezna, da je osal tovaru spodoban.
Jur. Za pravo ti reć, nisan niš čul, zač san bil preko Učki.
Fr. Ala na našen štaćijone šiprunal je kako i alhokat kontra meni i tebi, da nas on nima straha; da ima više hećnego Franina i Jurina; da su šarenjaci i krnjeli fini ljudi a no mi itd.

a to sve zač, da smo mu mi dva rekli, da ima golu glavu.

Jur. Bože moj! neka si ju pokrije; ako su mu pali vlasi te mu drugi narast, kada se namoči. Ma reci mi barem, ki je ta gologlavac.

Fr. To ti je Jure moj jedan naš šarenjak, ki bi rad dobit kmešćinu od oca zač misli, da bi valje postal župan i perit ni otac drži svoje dok more i poštena mu vera.

Jur. A! sad ga poznam; to je on ki ono puli cestu osle pripaševa, ma čaj bil lud onako nas poć ofendit; ki je imel niti u pameti njegovu golu tikvu, ni misli da je njegova jedina na svetu.

Fr. Ja, onako pametnih je svakako malo.

* * *

Fr. Biš ti Jure veroval, da su se šarenjaci i krnjeli paziuski poboljšali?

Jur. Morda odpotle imaju političko družtvo?

Fr. Ma bi reć, zač da su biskupiju prosili, da bi njin se dopustilo va korizme talijanski predikat.

Jur. Joh ti nevoljet ter ni nikad nijednega ni blizu crikve, kako da se boje, da će zvonik na crikvu past. Ča će njin dakle ni talijanska ni hrvatska predika.

Fr. Zna brate zna, svako pazinsko dete, da njim je do crikve i predike kako i do lanjskega snega, nego oni bi oteli va crikve kumedijat kako kumedijaju i vani.

Jur. A onda neka sagrade krnjelsku sinagogu pak neka va njoj kumedijaju kako njin drago.

Fr. Su ju sagradili su, ma s našemi krvavimi žulji i kumedijaju va njoj a mi moramo mučat; za siromaha je bilo vajk joh i kataloh.

Luca. Kuma Luce blažene oči ke vas vide; više puti sam pomislela, da ste već morda poginula zač vas ni čut ni videt.

Mara. Ča ćemo na, ter je dosti da Franina vavek atorzijo konati, ča bi bilo s dečini i gruntićini, da smo oba jednaki. Ni san kuma moja imela pravo ča na se stavit pak san najraje doma čučela. Smo se nebore okol mladega leta dobrahno ošpondali pak moramo sada šparat. Našega Franinu smo obukli od peti do glavi a ta moderna robićina gušta dušo moja čuda a malo dura.

Luca. Je tako je, ki ne špenduje ta neveruje; jenemu postoli, drugemu bragešе trećemu baretu, maličinan sad brhan sad travera a jumane od kuda će to človek zimat. Naš stari sej hitili varamente na domaću robu, ma ni nju se ne najde na dirake.

Mara. Imamo Bogu hvala saki nekakovu grintu, a joh njemu ki je nima; govore naši stareji, da ni oltarića prez križića, pak tako je i nam, blaze njemu ki ga je vredan strpljeno nosit.

Luca. Namor je tako. Petljari smo prišli na svet a siromašni ćemo pod zemlju ai ćemo našoj dece baren dobar glas pustit. Mane gre samo jad na ljudi, ken je Bog dobro dal pak ga ne znaju uživat. Ter poznate onega s pazinšćini ča mu je neć pokojni biskup svoje bil. Storil mu je čuda dobra a danas ga brižnega va grobe proklinje.

Mare. To ni človek; jenega biskupa poć proklinjat pak još ki mu je dobra storil.

Luca. Takov van je dan današnji svet, ja. Neki dan je tekal kako nori brek po Bermu i pretil hćere s puškun.

Mara. Ča mu se morda ni ča ponesla?

Luca. Draga vi, jabuka ne pade dugo od debla.

Mara. Jur san nejde čula, da su ga gospoda pazinsko za prežentanta zabrali.

Luca. Ha, ter znate onu, da par para, . . . pst! mučimo, da nas ki nečuje zač bi valje pozuh potekal.

Vjera i znanost.

Oj vjero, oj znastvo,
Kažu da vas dvoje
Nemogu uzporedi
Carstvo imat svoje.

Da se mora vjera
Pokoriti znanstvu,
Ili znanstvo vjere
Podleći tiranstvu.

Zar bi sunce svoju
Izgubilo sjajnost,
Da kraj njega sine
Drugog sunca tajnost?

Ni vjera ni znanstvo
Nemare do rata,
Samo svak na svoja
Nek ulazi vrata.

Gdje prestaju strmih
Planinah visine,
Tu počimlju plavih
Nebesah dubine:

Gdje se smrkne znanstvu,
Da nemože dalje,
Odtud svoju zemlji
Vjera svjetlost šalje!

Različite viesti.

Dr. Vitezić naš zastupnik u Beču, bio je prošlu nedelju dočekan u Matuljah od više svojih štovatelјah i pozdravljen od strane g. Fr. Dubrovića izučenog pravnika u ime topioga priznanja za posledњi njegov govor u državnom saboru u Beču. Iz Matuljah odputio se je g. zastupnik na Volosko i Opatiju, gdje je pohodio neke prijatelje i Njeg. Preuzvišenost ministra rezidenta barona Reyera. Po podne išao je u Rieku preko Matuljah, gdje se je zadržao neko vrieme u prijateljskom razgovoru.

Primili smo iz Kastavšćine dopis o tom liepom dočeku dra. Vitezića nu nemogosmo ga više u današnji broj uvrstiti, te ga ostavismo za budući broj. *Kastavcem čast!*

† **Mate Skočanić** brodovlastnik i posjednik u Iki preminuo je u noći od 5. na 6. aprila o. g. u 65. godini svoje dobe. Obljubljen, obćenito žaljen je od prijateljah i znanacah i od sirotah, koje je rado zagovarao. Bio je do prod nedavno obćinski glavar u Lovranu a do svoje smrti obnašao čast savjetnika. Pokoj mu duši!

Protiaustrijske demonstracije u Pazinu. Pazin ki Talijanaši hoće na svaki način, da postanu svojimi proti-dinastičkimi izgredi glasoviti. Ne prodje skoro nijedan mjesec u godini a da ne pokažu svoju ljubav i odanast do vladajuće kuće sa petardami, proglasi ili ustmenim predavanjem. Doznajemo, da su i ovih danah sa plakati, na kojih je igrala glavnu ulogu »Italija« i »Umberto« dali oduška svomu austrijskomu patriotizmu. Tih plakatah sakuplo je — kako čujemo — žandarmerijski stražmeštar pune šake a izčarali bijahu sa: »*Evviva l'Italia*« i »*Eviva Umberto*«. Najviše plakatah da bijahe prilieplјeno na kapelicah na kalvarlji. Ej babo u Poreču! što ćeš ti na to? Je su li i to panslaviste počinili?

Govor zastupnika g. dra. Vitezića pretiskan je iz »Naše Sloge« u formi male knjižice te se može dobiti kod našeg uredničtva. Knjižica iznaša 46 stranicah. Bez ovoga govora nebi smjela biti nijedna istarska obitelj u kojoj se hrvatski čita. Taj govor biti će dokazom i našemu budućemu potomstvu, kako se je Slavenom Istre u drugoj polovici devetnajstoga vieka godilo. Ciena knjižici iznaša *samo 10 novč.* Upozorujemo naše prijatelje na ovu knjižicu molbom, da ju nastoje što većma medju naš narod razširiti. Ciena je toli nizka, da si ju svatko nabaviti može. Najbolje bit će, da se njih više složi te ukupno knjižicu naruče.

»Slovenčev« dopisnik iz Primorja opasao je britku sablju u 74. br. istog lista, da obrani profesora Flappa od klevetanja (!) slavenskih časopisah i da dokaže njegovu sposobnost za biskupa u Poreču. Neka rečenica glasi: »Očuvaj me hože od prijatelјah jer od neprijatelјah čuvat ću se sam« a tako je morao uzdahnut i g. dr. Flapp kad je pročitao njemu posvećen hvalospjev u »Slovencu«. Nećemo da nam se reče, da izvraćamo rieči ili smisao hvalospjeva, to radi toga navadjamo nekoje stavke g. dopisnika, kojimi nastoji dokazati, da dr. Flapp pozna slovenski jezik i da nije protivnik slovenščine:

»Naučil se je nekoliko slovenščine že popred v semenišču in je mnogoleten *ud družbe sv. Mohora.* Kolikor ga poznajo njegovi sošolci, ni nikakor nasprotnik slovenščine, ampak je kakor Furlan rad govori. *Ima tudi služabnico slovenskega rodu*«.

Svakako duhovita obrana, zar ne g. dopisniče? G. dr. bit će Vam do groba zahvalan Drago nam je — što dalje g. dopisnik navadja, da g. doktor uči iz slovnice hrvatski, nu želimo, da ide kamo drugamo prakticirati a ne upravo u Poreč. G. dru. poslužilo je još najbolje njegov branitelj izjavom, da je: »On v oziru narodnosti *»brez barvo«* (boje) ali z drugo besedo *»vladen«* kakor je sama Tržaška vlada«. Na zdravlje g. dopisniče! Porečku biskupiju oblivena je prilično morem, a ti znadeš da može dvoživac (amfibij) živit i na kopnu i u vodi; ima si ti glavica, nu znaj, da je nam istarskim Hrvatom milji očit i otvoren protivnik nego li šišmiši koji su . . . . kakor itd. itd.

Uzor pošte u Istri. Nelma skoro broja u kojem se ne potužismo na nerede na naših poštah u obće a napose na onih u Istri. Naše predmjevanje, da imade poštarah u Istri, koji zabacuju ili inače škode iz narodne mržnje našemu listu, pokazala se najajnije ovih danah. Jedan naš predbrojnik u porečkom kotaru dobiva četiri iztiska »N. Sl.«. Dogodilo se jur, da nam bijahu vraćena sva četiri iztiska su opazkom, da neznadu gdje ji to mjesto (bijaše bo hrvatski naslov). Poslednja četiri broja primio je doduše adresat, nu ti bijahu svi *zamazani crnilom i svakojakimi slikami, sa dugimi nosovi i magarećimi ušesi.* Predbrojnik poslao je paket u Trst na ravnateljstvo poštah sa pritužbom, da isto već jednom na put stane sličnim neredom i nezakonitostim. Mi posjetismo danas radi iste stvari g. ravnatelja poštah, koji nam obeća iztragu sa svom strogošću povesti.

Molimo naše predbrojnike, da nas odmah obavieste o svakoj neurednosti koju opaze ma kod koje pošte, a mi ćemo, nebude li tomu lieka kod ravnateljstva u Trstu, istog drugdje potražiti.

Prisiljeno veseljе u Izraelu. Doznajemo iz Istre, da su naši protivnici htjeli svečano dočekati talijanske zastupnike kad su se vraćali iz Beča i to radi njihovog *»junačkog mučanja«* na sve obtužbe našeg zastupnika dra. Vitezića. Čestitamo i mi gg. zastupnikom na toli sjajnom (?!) uspjehu u carevinskom vieću a njihovim prijateljem u Istri savjetujemo, da nabave lovor vienac starom Niemcu Süssu (za onaj novac naime, koga su imali potrošiti za dočck zastupnikah) te mu ga pošalju u Beč uz zahvalno pismo što je jadan išao vadit kostanj iz prhavice za gospodu talijanske zastupnike Istre a pri tom si sirota spržio prste te će se zasiato u buduće sjetiti one: da je pametnije mudro šutiti neg ludo govoriti.

Ala jih peče!! Koga? Što? Naši narodni protivnici nemogu se nikako osvjestiti iza udarca zadanog njim dne 14. t. m. od našeg zastupnika u carevinskom vieću. Baba Istra koprca se lievo i desno nebi li kako okrnjila ili umalovažila govor našeg zastupnika. Gdjegod je kakav šarenjak u Istri pritiče njoj u pomoć; gdjegod kakva povoljna njim viest o govoru Vitezićevu, sve, sve to snaša i donaša Istria. Mi pojmimo njihov jal i jad. Oni, vični do sada gospodarit po tursku bez ikakvog nadzora, najednom su razkrinkani. Naš vapljući glas nije dopirao izvan Istre jer je znala porečka konsorterija predstavit upravu Istre uzornom, liberalnom. Krinka njim strgnuta, njihov lažljivi liberalizam, njihova lažljiva ravnopravnost i pravednost odkrita je pred čitavim svietom. Pa da ne viču, da se neuzvrpolje? Mi se nebi čudili, da njim na sve pravedne obtužbe Vitezićeve pukne zuč; ona zuč, koja sipje svoj otrov na sve što je u Istri slavenskoga. Činjenicami, činjenicami na svjetlo, pa ćemo s vami razgovarati.

Pozor. Porečki listić javljajuć svietu, da je dr. Vitezić upitao grofa Taaffea, misli li dozvoliti slobodan ulaz zagrebačkomu »Pozoru«, kaže, da je ovaj list *»revolucijonarne«* (pošteni ljudi zovu takav postupak denuncijancijom) pa ipak da ga naš zastupnik uzimlje u zaštitu. Ele i tu se je pokazala duboka temeljitost talijanske učenosti! Talijani govore i pišu o stvarih, kojih nisu nikada vidjeli ni o kojih se nisu niti obavjestili. *Pozor* je između hrvatskih listovah veoma umjeren, dobro je uredjivan, ima tu pogrešku što brani interes i pravo Hrvatah. Preporučamo porečkomu listiću, da se drugi put malo bolje popita.

Vrag u škripcu. U selu Csalamu u Ugarskoj sbilo se je nedavno ovo: Neka seljakinja, kojoj supruga nebijaše kod kuće, spavala je sama, kad ju iznenada po noći nešto probudi, razabrav se, spazi pred sobom tele, koje poče od nje tražiti novacah. Sirota prestraši se i odmah pomisli, da je to pravi pravcati vrag; ovaj to i potvrdi. Dade mu plačuć 200 for., no vrag nebijaše zadovoljan, poče bučiti te pograbi diete, koje je u koljevci spavalo. Žena moljaše ga, da joj diete ostavi, uvjeravajuć, da neima više novacah, no da na tavanu (podu) ima mnogo suhoga mesa, te neka ga slobodno odnese. Kako vrag u potrebi uzima sve što mu se daje, tako se i naš vrag uputi na tavan i stade svietiljkom tražiti suho meso. Na nesreću prolazila je upravo selom oružnička straža, te opaziv svietlo na tavanu, približi se kući i zapita seljakinju na prozor, zašto gori na tavanu svieću. Nesretnica prestraši se oružnikova šešira, te pomisliv, da je vrag poslao svoje pomoćnike, stade oružnike zaklinjati, da ju puste u miru; stari vrag da je upravo otišao, i da sad traži suho meso na tavanu. Kad su se oružnici na to uputili na tavan, silazio je stari vrag upravo niz stube; primiše ga prijateljski te ga sapeta odvedoše k obćinskomu glavaru. Ovoga nebijaše kod kuće, a i njegova žena nije znala kazati, gdje je iznenada povikne žena: ta vrag ima čižme mojega supruga. Skidoše mu kožu, te nuto čudo, vrag bijaše sam obćinski glavar glavom. Oružnici odvedi su ga odmah u Ar Maroth i predali kaznenomu sudu.

POZDRAV.

Ej Vrbniče! gnjezdo sokolova,
Mâ kolievko, otočana slavo,
Kô tvoj sinak — na zator korova,
Nad pobjedom kličem Tebi zdravo!

Kraj sve silе nečistih duhova
Na površje ipak Ti si splavo;
»Širim« krila satro gavranova,
Neka znadu — što će reći pravo.

Tako valja! kliču naša braća,
Izza truda mnogo j' sladja plaća,
A ljudstvo će: »Vrbnik nije spavo«.

Želeć staza, da Ti bude kraća,
Ka jedinstvu koja Te navraća
I opet mi zdravo, budi zdravo!

A. T.

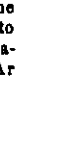

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 2. travnja. Sedmi dubrovački, Karaman iz Cette. 4. Tempo, Vorona iz Fowey. Padre Stefano, Sinković iz Kardiffa. Jokai, Gottardi iz Glasgowa. 6. Elena D., Klačević iz Miletakah. — *Rieku* 26. ožujka: Tartaco, Pezolj iz Palerma. 28. Ellade, Jadrošić iz Maloga Lošinja. 4. travnja. Moiso Montefiore, Matković iz Cette. Stefanie, Randić iz Trsta. — *Gruž* 31 ožujka. Pio, Peršić iz Karcliffa. — *Berwick* 23. ožujka: Mercurina, Stipanović iz Gudalupe. — *Aleksandriju* 19. ožujka. Regent, Perčić iz New-Jorka. 4 travnja. Neptun Luković iz Batuma. — *New-Jork* 17. ožujka. Emille, Thianić, Smirne. — *Port-Eads* 17. ožujka. Conte Oscar L., Ragusin iz Cape-Townа. — *Boston* 28. ožujka. Filadelfia, Poldrugo iz Cebu. *Ranen* 28. ožujka. Tibor, Randić iz Rieke. — *Gibraltara* 23. ožujka. Bolivar, Kozulić iz New-Orleansa. — *Cagliari* 31. ož. Stilicone, Vranić iz Alessandrie. 30. Ararat iz Pula. Marietta W., Bakarčić iz Aleksandrije. — *Carigrad* 20. ožujka. Catterina Stuk, Novak iz Marsilje. Milica, Trojanović iz Trsta. Giusto dall' Argentо, Ragusin iz Volo. 21. Jared, Barbarić iz Salonika. 22. Cosmo G., Peršić iz Kefalonije. 23. Tacito, Stanger iz Trsta. 24. Providenza, Pesciutti iz Korčule. 26. Neptun, Luković i Virgo, Gladulić iz Batuma. 27. Matteo, Katarinić iz Pirea. — *New-Orleans* 16. ožujka. Vodja, Kozulić iz St. Thomasa. — *Kardiff* 31. ožujka Ida S, Sgegura iz Belfasta. — *St. Pierre* 26. ožujka. Nehaj, Vičerina iz Dakara. — *Cette* 2. travnja. Vjeran, Randić iz Rieke. — *Marsilju* 3. travnja. Pietro Bosković, Kaljuferović iz Smirne. *Goreu* 15. ožujka. Tri brata, Rošić iz Dakara. — *St. Louis* 12. ožujka. Zebra, Sutora iz Marsilje. — *Pentakolu* 19. ožujka Arciduca Rodolfo, Martinolić iz Londre. — *Falmouth* 2. travnja. Irene, Pasquan iz Aleksandrije. — *Plymouth* 2. travnja. Anna M., Rajčić iz Napulja. *Trapani* 31. travnja. Antonio S., Makari iz Palerma. — *Filadelfiju* 19. ožujka. Padre iz Cette.

Odjedrili iz:

Trsta 29. ožujka. Nuovo Ciriaco, Toma

nović za Kandiju. 1. travnja. Stefanie, Randić za Antwerpen. 3. Polesac, Košić za Batum, Attivo, Košović za Batum. 4. Formica, Pajkurić za Rio grande do Sul. — *Rieka* 27. ožujka. Barun Kemeny, Strk za Bordeaux. 29. Peleg, Matković za Trapani. Otac Niko, Kalafatović za Cagliari. Elce, Dujmić Marsilju. Adria, Pascoletto za Leith. — 1. travnja Majlath, Peršić za Marsilju. — *Korčule* 25. Henok, Buntilić za Carigrad. — *Lisabone* 23. ožujka. Ban Mažuranić, Forempocher za N. Jork. Benefattore, Tian za New-Jork. Carolina, Stiglić za New-Jork. — *Aleksandrije* 18. ožujka. Stiticone, Vranić za Cagliari. Marietta W., Bakarčić Cagliari. — *Bordeauxa* 25. ožuj. Tisza, Morović za Kardiff. — *Kardiffa* 26. ožujka. Besti dubrovački, Suhor za Gruž. — *Penartha* 25. ožujka. Margarita, Ragusin za Table-Bay. 3. travnja. Tisza, Morović za Mljetke. — *Smirne* 21. ožujka. La fortuna, Xigga, za New-Jork. — *Heloreta* 29. ožujka. Guido, Jeletić za Livorno. — *Porth-Badsa* 15. ožujka. Arciduca Rodolfo za Pensakolu. 20. Gloria, Premuda za Reval. — *Civitavecchie* 28. ožujka Mate, Blažević za Elsinora. — *St. Thomasa* 17. ožujka. Sabioncello, Haggin za Pensakolu. — *Marsilje* 2. travnja. Sein, Pomenić za Jaffu. Kaločep, Kordić za Paleram. — *Carigrada* 21. ožujka. Catterina Stuk, Novak za Berdjansku. Milica, Trojanović za Batum 22 Cosmo G., Persich za Ibrailu. 24. Tacito, Stanger za Batum. 27. Neptun, Luković za Aleksandriju. Virgo, Gladulić za Trst. — St. Pierra. Ophir, Adamec za Genovu. *Martinike* 11. ožujka. Tomina II., Soppa za Marsilju. — *Bahia-Blanche* 27. veljače. Caterina D., Poščić za Bremu. — *Malte* 27. ožuj. Osojnak, Jelenčić za Kork. — *Leitha* 3. trav. Tare, Kopšić za Montovideo.

Odgremljeni u:

Rouenu 31. ožujka. Tibor, Randić za Leith. — *Genovi* 4. travnja. Argos, Mavar za Marsilju. — *Cadixu* 30 ožujka. Minerva V., Mikulčić za B.-Ayres. — *Pensakoli* 20. ožujka Motta Stangher za Delfshaven. — *Kardiffu* 2. travnja. Rachel, Gršković za Rieku.

Članovi „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri".

Petar Bučar, župnik sv. Petar na Mrežnici. Ivo Karabaić, Cetinje po 25 fr., Vinko Zamilić, župnik Veprinac 15 fr. kao utemeljitelji.

Čisti dohodak zabave obdržavane na Trsatu dne 2. veljače 1884. 20 fr. 30 nvč.

Mirko Jelušić izručio na temelju predloga u »Našoj Slogi« od dne 14. februara sabranih u ime predplate na almanak Hrvatska 14. fr.

Odbor »Hrvatske čitaonice u Lindaru« sakupljenih kod večere prigodom veselice dne 20. febrara 10 for. 14 nvč.

J. V. Cerovski 10 fr. Po 5 fr. Ivan Kraljić, duh. pom. Pazin. Ante Turak, dekan u Oprtlju. — Po 3 fr. Matko Kunić trgovac Frančići, Hrvatski stol u Ikl po g. Niku Peršić. Antun Kalac, dekan. — Po 2 fr. Mirko Jelušić, olić. blagajnik Kastav. Rajmund Jelušić, duh. pom. Buzet. Ivan Jelenc, župnik Sovinjak. Ivan Vranić, župnik Vrh. — Po 1 fr. Franjo Logar, župnik Brseč. Andrija Miklša duh. pom. Brseč. Gajallć učit. Brseč. Niko Žic, duh. pom. Vilim Grosman, naduučitelj. Katarina Lukas, učit. Lovran. Robert Vlah, posjednik Kastav. Ant. Nežić, učitelj Plćan. Ivan Franki, učitelj Rukavac. Mate Seplć, učitelj Veprinac. Nikola Albaneze, dekan Omišalj. Ivan Kraljić, duh. pom. Omišalj. Nikola Jedrlinić, učitelj. Ivan Mahulja, po lučit. Antun Frankl, posjednik. Omišalj. Mar. Vellkonja, Franj. Debeljak. Franjica Debeljak. Franjo Flego pok. Sebast. Ignac j Visentini, učitelj. Antun Patelin, kapelan Grnica. Josip Orbanić, župnik Lanišće. Mate Mikuš, župnik Dragućl. Mate Šupljina, župnik Beram. — Po 50 nvč. Skalamera. Ivan Gulović Perušić. Mato Premuž. Mate Skočanić, brodovlastnik Lovran. Jos. Fr. Sušan, gimn. Volosko. Matia Sanković, posjednik Dane. Ivan Letis, gimn. Trst. Anton Justi, djak Koper. Nikola Marčić, načelnik. Bartol Vitezlć, duh. pom. Lindar. Mate Mahulja, seljak Vrbnik. Marla Krapeš. Ana Krapeš. Kazimir Mandić, djak Rieka. Robert Jurinčić, djak Arbanasi. — Po 30 novčićah. Marian Hošović. Josip Mavrović. Leopold Tominić, gimn. Ivan Lukež, učitelj. Plćan. Maria Brechler, učiteljica. Nikola Turato, tajnik. Anton Turato, krčmar Omišalj. Nikola Antončić mornar, Nikola Baffo ml., Anton Dapčić i Ivan Albaneze stolari, Niko Kumbatović posjednik svi iz Omišlja. Antun Klarić i Antun Jakac, kmetl. Josip Flego, Franjev. Anton Flego, pok. Jurja Mate Flego, pok. Jurja. Antun Flego, Antunov. Dinko Flego, pok. Petra. Antun Podreka, pok. Antuna. Mate Podreka pok. Blaža. Antun Flego, pok. Mata. Ivan Buzin, pok. Andra. Antun Prodan pok. Matije, Jakov Žonta pok. Matija, Lovro Oražčić pok. Sebast., Antun Tončić pok. Matije. Silvester Finderle, kmet, Antun Sinčić pok. Mikulec iz Buzeta.

Lutrijski brojevi

od 5. aprila:

Beč	20	58	62	10	72
Grac	17	50	16	69	08
Temešvar	14	38	73	61	04
Innsbruck	82	8	72	28	57

Od 2. aprila:

Brno	72	26	6	32	17

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava sveudilj uzdržane cene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 43—49. Talijansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·25 u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Ljekinjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gražak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15, — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* suhe f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življa tražen, a cene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačiva na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (krugla 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Blatgu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Kod g. Špire Artale
tiskara-naladnika u Zadru
izašla je knjiga:

„Oficij velike nedilje"

s dodatkom: Jutrnja na Božić; Večernje; Jutrnja i pohvala za mrtve i različitih pisanna i molitava. Četvrto popravljeno i popunjeno izdanje.

Ciena for. 1.—.

Prodavačem se popušća rabat. Tko sakupi 12 predbrojnikah, dobije trinajsti iztisak badava.

Tko pošalje novac unapried, dobije knjigu bez troška.

Nepogrješivo!

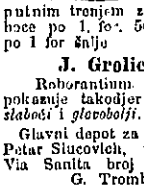

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM
(erdutsko za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto teško sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanja kose, peruti i osedenja.* Uspjeh višepotnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrobljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u Trstu: Petar Slucovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — U Rovinju: G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — Spljet: N. Aljinović. Gorica: C. Cristofoletti, apot. Rieka: C. Silhavy, ljek. Pul: A. Rodinis. — Sarajevo: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — Novi Sad: G. Plašića, apot. Zagreb. C. Arosim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepota, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je biesar svih vonja. Radi vanredno lieposprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Pronadjeno!!

Neumernom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okriopi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakunu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Hrvatskom narodu u Istri!

Za ovu korizmu

preporučuje se »**Hrvatski Bogoslužbenik**« u kom osim jutrnjah, večernjah i raznih pjesamah hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i **put od križa**, oficiji velike nedjelje, plač gospin itd. itd. — Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Novezan zapada f. 2 — a vezan i pozlaćen f. 2 70 nv. Tko pošalje upravi »Narodnoga Lista« novce unapried prima ovu knjigu od preko 400 stranah u kuću bez ikakva poštarskoga troška.

☞ Bez ove obrambene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najboljl lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću« ne priloženo znamenje; t. staklenica 50 nvč.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Maliča kostobolnl lek za 50 novč**, to si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostobolnl cviet** kano izvrstan lek te ga svakomu bolesniku a sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Juš,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,
izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korlstnlji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,
nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubražnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč, Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobite uspješne** pripoznate, imade uvlek čista u zalogi i razpošilja odmah poštarskim povzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), **željeznine** prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA UKAMAĆENJE
u bankah uz
4 dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3¼%
u napoledondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3¼%

OKRUŽNI ODJEL
u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE
za Beč, Prag, Pešta, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Celovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA
od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

PREDUJAM
na varrante, uvjeti na sporazumljenju uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 16. U Trstu 17. aprila 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom častu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše : »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskuju. — **„NAŠA SLOGA"** izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carovine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Govor

dra. Vitezića držan u car. vieću dne 24. marča 1884.

Izprosio sam rieč, da uzmognem učiniti nekoje primjetbe na molbenicu priposlanu ovoj visokoj kući te istu ujedno preporučiti. Radi se naime o molbenici mjesta Beli na otoku Cresu, kojom se traži, da bi se tamo sagradio maleni nasip, koji bi brodove koji tamo dolaze od olujah štitio. Ovdje postoje skoro isti odnošaji kano i kod mjesta stare Baške na otoku Krku, o čemu sam prije dvie godine sa ovoga mjesta govorio.

Ova dva mjesta jesu skoro od cielega svieta odieljena, neimaju putevah, neimaju lukah, gdje bi svoje brodove sahranili.

Što se tiče Beloga, živi u njemu marljiv narod, komu je glavni prihod ono što mu zemlja proizvadja a osobito drva. Živi takodjer od ribarstva, nu kad stupi ribar na kopno, mora i svoje ladjice na kopno povući jer se boji, da mu je oluja ne razbije. Veće ladje ili trabakuli koji odvažaju drva, moraju se uteći na drugu obalu otoka Krka čim nastane malko nemirnije more. Svakako je dakle neobhodno potrebito, da se tamo spomenuto djelo poduzme. Troškovi nebi bili veliki te radi toga preporučam visokoj vladi što toplije navedenu molbenicu i ujedno onaj drugi predmet o kojem sam prije dvie godine govorio.

Ovom zgodom moram se osvrnuti na govor predgovornika, zastupnika g. barona Kübeka. Slažem se podpunoma u tomu sa g. zastupnikom gdje govori o potrebi oko promicanja pomorskih interesah u Austriji, o premijih koji bi se davali pomoćnim parobrodom vojne mornarice, u obće sa svim onim, što je naveo na podlozi one brošure, koja nam bijaše prije nekoliko dana oglašena. S njim ujedno molim visoku vladu, da bi predložila na to smjerajuću zakonsku osnovu visokoj kući i da se ona u tom pitanju sa ugarskom vladom sporazumi.

Što je pako kazao g. zastupnik na početku svoga govora, što je naime nam primorskim Slavenom predbacio, da se mi zanimamo jedino sa narodnim pitanjem, moram od nas odbiti. Gospodin zastupnik će se još sjećati, da sam ja, dok je on u istom predmetu izviestiteljem bio, skoro svake godine o promicanju pomorskih interesah govorio. Ja mislim, da nam on nemože predbaciti, da nam ovi probitci na srcu ne leže.

U koliko je spomenuo narodno pitanje, moram reći g. zastupniku, da smo dužni i mi zauzeti se za svoju narodnost isto tako kao što se za svoju zauzimlju Niemci i ostali. Mi se jedino branimo od navalah koje se na nas čine. Dužnost mi je osobita odlučno odbiti one navale, koje je naperio zastupnik g. Ed. Suess proti mojemu govoru, izrečenom 14. t. m. u ovoj visokoj kući. One su puka potvaranja i..., nemogu da uporabim pravi izraz jer se bojim, da me se pozove na red — nu g. zastupnik može si misliti što sam kanio reći. (Samo izrecite! na lievici, veselost na desnici).

On kaže naime, da sam ja podvojio o vjernosti napram državi kod pojedinih narodnostih te da nisam smio toga učiniti; nadalje kaže, da nije istina, da imade manje i više vjernih narodah, da neima stupnjevah vjernosti napram državi. Pozivljem ovim g. zastupnika, da mi iz mojega govora navede mjesto odakle on crpi svoj zaključak, a na taj zahtjev sam i tim prinuždon, što o tomu pišu sve talijanske novine Istre, dapače i talijanske novine kao što je »Fanfulla«. Nije istina, da sam ja to rekao. Molim g. zastnpnika, da mi citira ono mjesto mojega govora na kojem temelji svoju tvrdnju. Ja zahtjevam, da mi to učini.

DOPISI.

Kastav, 8. travnja 1884.

Dr. Vitezić-medju nami. Jedva se razniio glas, da vriedni naš zastupnik polazi južnom željeznicom na uskrsne blagdane kući, sakupi se kita njegovih štovatelja, da ga u Matuljih dočeka; dočeka i pozdravi šlitnika naših pogaženih pravah. Bilo tuj seljakah, obrtnikah, trgovcah, občinskih zastupnikah, činovnikah, učiteljah itd. Častnog svećenstva nebijaše, bila bo nedjelja Cvjetnica. Ej, »Istrio« iz prnjavog Poreča, ne sami »popovi!«

Stupiv g. zastupnik sa vlaka, pozdravi ga g. Fr. Dubrović od prillike ovako:

»Veleučeni gospodine! Kao svakom zgodom tako i ovo zadnje doba pokazuste Vi, veleučeni gospodine, da Vam na srcu leži ne samo matertjalno blagostanje ovoga pučanstva, već i krasni njegov hrvatski jezik, kojeg sveta prava Vi i najskorijih danah hrabro i neustrašivo braniste. Ja Vam s toga, veleučeni gospodine, u ime občine Kastavske i cielega pučanstva ovih krajevah najsrdačnije zahvaljujem!«

Tronut do suzah zahvali se g. zastupnik, iztaknu, da je vršio ilh svoju dužnost, koju će i do posliednjeg daha svjestno vršiti.

Burni »živio!« i tutanj mužarah zaori na to.

Iza toga mu kratkim slovom izruči g. F. Munlć, glavar kastavski, krasno izradjenu diplomu počastnog gradjanina, na čem se naša dika Dinko srdačno zahvali.

Narod zaklične oduševljeno »Živio!«, a mužari opet zagrme.

Umoljen g. M. Laginjom, prekine g. zastupnik dalnje putovanje, te se svrati na Volosko i Opatiju, odkud dodje poslie podne opet na Matuije.

Tuj se naroda opet sakupilo, a sada neizostaše nit gg. svećenici. Razgovaralo se, pjevalo, šalilo, kako je to već u hrvatskom krugu običaj.

Oko 7 satih ostavi nas g. zastupnik, te krene put Rieke praćen srdačnimi *Živio-klici.*

Iz Opatije.

Obodren tim, da ste moj zadnji dopis u cielosti priobćili u dičnoj »Slogi« evo me i opet g. Uredniče sa kratkimi crticami iz ove hrvatske Nizze.

Dobra polovica zemljišta, što ga dosada družtvo južne željeznice ovdje dobavilo, pripadalo je crkvi sv. Jakova, ili da se bolje izrazim, arcidiakonatu ove crkve, s kojom je sdružen naslov i čast opata. Abbatia realis s. Jacobi ad palum, pod tim imenom dolazi ovaj beneficij u svih spisih. Naslov opata ove naše crkve nosi sada poznati hrvatski književnik Ivan Famin kanonik i župnik sustolne crkve na Rieci, rodom iz Skrbići kraj Opatije. Družtvo je preuzelo zemljište uz stanovitu svotu, kojom bi se imala uzdržavati ova crkva, plaćati dotični svećenik, koji je ponekle zamjenik naslovnika opata. Premda je već novi vlastnik preuzeo zemljište i proti

PODLISTAK.

Razgovor

medju Toninom i Markom kod Markovčanske lokve.

Tonin. Dobro jutro kume Marko! Bože moj što je to kume, voli su ti došli sami na lokvu a ti si toliko zaostao za njima?

Marko. E kume moj Tonin, ne biš možda nikad pogodio što je tomu uzrok, a znaš i ti dobro sam, da moj običaj nikad nije bio, same vole pustit da gredu na lokvu, da se s kakovima drugima voli nepobiju, ali žalibože ovo jutro kad sam prolazio izpred naše crikvice sv. Jelene, zagledao sam se u nju i počeo razmišljat, da na njoj se više nenahodi nikakovoga napisa, da je ono naša crikva svete Jelene.

Tonin. Kume dragi, nije se toliko čudit tomu, jer i sam znaš, da svagdilr se tako dogadja kadi je nesloga doma.

Marko. Ti istinu govoriš, ali ja mislim, da je tomu najviše kriv naš plovan.

Tonin. A za Boga koji te je dà, kako možeš sudit, da je naš plovan tomu kriv.

Marko. A tako Tonin moj; znaš i ti dobro, da prija nego smo popravili našu staru crikvicu s. Jelene, da se je na njoj nalazivâ izvan jedan napis koji se ni da lahko štiti od svakoga; govorilo se je, da je ta napis možda francezki, zač da naši Deli-marni u svo vrime što se je pametilo, da su u njoj bivali komešingi, a kako znači Deli-marni predime franceczko, tako lahko sporadi njihove časti, da je mogâ biti u staro vrime učinjen i onaj napis francezki; poslje što su onoga obalili, kako znaš i sam, naš plovan umio je postavit hrvatskoga, radi kojega su mu se zagrozili svi naši »šiori« iz *Višnjana*, jer da *Markovac* ni zemljište hrvatsko, nego jedino talijansko, i sporad toga kako znaš i sam, onaj napis hrvatski su nam hitili doli a talijanskoga su postavili. Sad je pak došlo do toga, da još nikoji naši Markovčani se ponose što su Hrvati, i sporad toga mislim, da su oni obalili onoga talijanskoga, koga su nam naši »šiori« bili postavili. Tako sudeć, ne dajem ja nijednomu drugomu krivicu nego našemu plovanu, zač mu ni pripadalo na zemljištu i medju narodnost talijansku postavljat napise hrvatske i s tim činiti bunu medju pukom.

Tonin. Dobro si pogodio kume, sada vidim, da si puno razuman ; molim te reci mi po tvojoj glavi što držiš, da smo mi Markovčani Hrvati ali Talijani?

Marko. Ja sudim brate moj, da smo Talijani a ne Hrvati.

Tonin. Biš li mi možda zadovoljio, te mi dokazao na koji način smo mi Talijani a ne Hrvati.

Marko. Lahko kume dragi; vidiš i sam, da izvan nikojih, smo skoro počeli svi nosit šešire na glavi kako i naši »šiori« u Višnjanu, a ne više klobuke kako i Ščavi, Hrvati; isto tako jaketičine i gaće od kupovnoga sukna iz butige kako i naši šiori Talijani; zato mislim kad njim nalikujemo u nošnji, da smo sve jedan rod.

Tonin. Sada vidim, da ti si morâ čuda svita obajti sve od Gradul do Batičana kad mi tako mudro razlažeš; kako te čujem, nedaj Bože, da biš bio kada u kakovomu vellkomu mistu i da biš bio vidio kako komedijaši obuču šimiju u kakovu crljenu kotulu, ti biš valje rekâ, da ono ni već šimija nego diete i tako Boga mi krstaš sada sve nas Markovčane.

Marko. Dakle kada ti tako pravo nije, kako biš ti drugčije sudia.

Tonin. Kada želiš čuti evo me, da ti sve pobijem što si dosad ovdje rekâ; samo jednu istinu si rekao ali ovu si rekâ iz neznanstva kako i sve ostale krivo, t. j. kad si rekâ, da mi i šiori iz Višnjana smo sve jedan rod i sve jedna narodnost.

Marko. Molim te kad si počeo tako govoriti razloži mi dakle tu stvar, kako ti sudiš.

Tonin. Kada želiš čuti, hoću dobre volje Da je naše selo Markovac talijansko, nebi ga isti Talijanaši nazivali Markovac nego bi ga zvali Marketi a toga se još ni čulo; ono predime našega suseda »Delimarni« što si kazao, da ga drže, da je franceczko ali nalik talijanskomu, ono ti je predime hrvatsko, odkuda se najveći dio naših pradiedovah ovamo nas selio, zač predime »*Delimarni*« znači u talijanskomu jeziku: *eroi diligenti*, a ostali Markovčani, da smo Talijani, Brnobići bi se bili zvali *Coronalleti.* Pulin., *Polini* jer se pripovjeda, da nose svoje predime što su jednoč došli ovamo iz Pule, a nasuprot, da bi bili Talijani, bili

volji upotriebio za sgrade i puteve govori se, da nije još ugovorena svota določena, ni dotični dobitak glavnice obračena na opriedeljenu svrhu; jer sadanji službujući kapelan dobiva i sada svoju kukavnu pluću stranom od ovoga puka, a stranom od prije obstojalih glavnicah. Govori se dapače, da se vodi nekakva parnica izmedju austrijske i ugarske vlade, komu da pripada ta svota, budući je beneficium u cisljajtaniji, a naslovnik, beneficiat u translajtaniji. I u tomu ćutimo plod nesretnoga dualizma.

Glavna sgrada je već občinstvu otvorena, druga uz nju spremljena skoro pod krov, a za treću još veču kopaju se jurve temelji, i glasa se, da će se redom podignuti još tri, četiri velike sgrade. Ljudi se čudili čemu te veličanstvene sgrade i prikprave za veliki broj gostijuh kad neima pitne vode, osim kišnice u nekoliko bunarab. Mjernici strukovnjaci obilazili obližnje briegove, nebi li našli gdje traga podzemnoj živoj vodi, i govorilo se, da će u najgorem slučaju napraviti vodovod ćak iz Učke. Pred malo danah riešilo se to pitanje tim, da je odkriveno vrelo bistre vode uz moraku obalu na punti kolovoj pred nekadanjim jezuitskim, kasnije Kožulovim, a sada Koričevim zaselkom. S poraznumno sa občinskim glavarstvom voprinačkim u čijem se obsegu taj vrutak, Klara nazvan nalazi, izkopan je malen bunar, u koga utiče prilično jaka žila bistre i sasvim zdrave vode. Občinarom zejamčeno je pravo služiti se vodom, a vlastnici zemljišta okolo stojećih nagodiše se kako koji mogaše bolje.

Privatno družtvo u svoje svrhe malenim troškom našlo je vode toli potrebite za svoj podhvat, a cielu Istru, svi gradići i sela koliko netrpe radi pomankanja vode? i nitko se nemiče da pomoć pruži. Vlada je negdje pred dvie godine odposlala nekakva na glasu geologa (Wolfa) da razvidi nebi li se gdje našlo podzemne žive vode, ali se nesjećam, da bi nigdi čitao niti čuo štogod o njegovom iztraživanju. Zemaljska vlada porečka neture si glave za takve malenkosti, a občinska glavarstva preko Učke imaju prečijega posla oko kojekakvih družtvah, nego skrbiti se za vodu vanjščakom-ščavom.*)

U Pazinu, koncem marča**).

Poznata će Vam biti novica, da su naša gospoda zaključila poslati deputaciju u Beč, koja bi visoke vladine krugove uvjerila o najlojalnijoj odanosti ovog gradjanstva. Ne znam kako se došlo do toga zaključka. Možda misle gospoda, da se o njihovoj odanosti u Beču dvoji? ili je prekipio njihov patriotizam za Austriju pa bi mu radi dati u Beču oduška? Mi bi rekli, da tišći drugdje pazinsku gospodu postoi. Čuje se naime, da kani ministarstvo za zemaljsku obranu odavle maknuti domobranske čete i pridružiti jih odielom stalne vojske. Ako je tomu tako, tad bi morao odavle i pazinski bataljun domobranacah, a došao bi u Trst ili Pulu. To bi bilo svakako nemilo udarac za grad Pazin, jer pomislite, da bi tim godimice 50 do 60 hiljadah forintih iz grada nestalo.

Občina sazidala je vojničtvu liepu kazarmu za koju duguje i sada kreditnomu zavodu u Poreču veću svotu novacah, a da je očekivala izseljenje vojnikah, jedva bi bila to učinila.

Da će se svalit ta nesreća na grad Pazin jamče nam rieči nadvojvode Rajnera, koji se izrazio jednoj osobi kod nadziranja ovdašnje posade, da će se valjda smjestiti u sadašnju kazarmu c. kr. kotarska oblast i drugi uredi. Ovo je dakle potreslo našimi otci te hoću ili kuju lako bi premišljenje vojničtva zapriečili. Ovo je razlog toj pazinskoj deputaciji koja bi*) u Beču podastrla dokaze svoje odanosti.

Svakako valja odobrit, da se naši otci brinu za boljak grada i občine, nu neide nam u našu tvrdu ščavunsku tikvu misao, da se izkazuju znakovi odanosti i ljubavi do vlade samo tada, kad se štogod od nje traži t. j. kad se ju treba. G. kum porečke babe će nam oprostiti ako ovo ističemo, ta deputacija će se i onako brzo vratiti a on će moći i nadalje vladi . . . . kazat.

U deputaciju će bit valjda izabran kakav dostojanstvenik političkoga družtva (bit će to doduše gorka pilula, al nek se sjeti one: per neglio camparla ili one cinque soldi di mac . . .) pa mu mi liepo savjetujemo sledeće: Budući da se čuje, da će s vremenom i pazinsku gimnaziju ukinuti jer je sada odveć slavonska (!) što udara u oči i samim Talijanom, te bi tim ostala ona sgrada prazna a izpraznilo bi se i mnogo drugih stanovah, čim bi Pazin mnogo štetovno; budući da se nalazi sada porečki sabor odviše u sjeni zvonika sv. Marka koja mu prieči da bujno raste i cvate; i budući, da nemaju u Poreču shodne sgrade za sabor i za gg. zastupnike, predlažemo, da se taj član deputacije u Beču pobrine, da bi visoka vlada odredila, za slučaj, da se premjesti vojničtvo i digne gimnazija, da se prenese zemaljski sabor u Pazin grad. Tim ćete odškoditi občinu i grad za vojničtvo i za gimnaziju, tim će procvasti naša »perla« tim će poskočiti naš patriotizam, tim ćete pokazati, da Vas pravom ide naslov otacah domovine. Na rad dakle gospodo patrioti. Pokažite, da ste dostojni našeg povjerenja.

U Moščeničkini mjesecom aprilu.

Kao što Vas malo koji Vaših dopisnikah svojimi dopisi razveseli, tako nemogu Vam ni ja ništa ugodnoga sa ovih stranah javiti.

Svakim danom smo siromašniji; plaćila se neprestano povisuju, a svako leto gore. Ovoje Vam je bila lanjske godine velika suša te nam skoro ništa prirodilo nije. Masline su bile tako drobne, da se niti trud za pobrati ih, izplatio nije. A naši tošt počivnju. Gdjekoji je primio koji novčić za kuš i lumber, a drugo nemamo zašto bi koji novčić dobili. Sreća i Bog, da je bila povoljna zima, inače bismo bili mnogi težko proživjeli. A sada su mnogi u stisci, da si nabave živeža. Novac nije a dug je zali drug, branit ipak se mora. Uz to nam treba koješta pretrpjeti i pregorjeti. —

Moglo bi se ipak nam hjednim kmetom olakšati naš doista težak život. Ovdje je vrlo dobar položaj za voće, osobito kod mora. Moglo bi se učiniti občinski voćnjak pa kmetom nadavati voćke za saditi. One, koji bi se gojenjem voćkah odlikovali, moglo bi se nagraditi. Učiteljem trebalo bi naložiti, da mladež i odrasle u tomu podučavaju, te kad to dobro ovrše dati im nagradu. Tako bi se naše stanje poboljšalo, jer bi se po koji novčić više primlo, za težke dane pribranio.

Naša visoka vlada troši dosta novacah za šumske komesare. A baš šumske naredbe ovdje u Primorju su nam škodne, rekao bi nelzvedive. Da bi se visoka vlada pobrinula, da naše krasove zašumi i podupre nas, da si vrtove voćkami obogatimo inglje i bolje bi se živjelo. Bog dao, te bili mi uslišani.

Prošle godine dobili smo novoga plovana i jer je naše gore list, smo ga skoro jednoglasno odabrali. Nu nekakav mutikaša razglasio je, da je on prosio kroz više oblasti, da mu mi sagradimo stanu, kupimo i hranimo konja i što ja znam jošte. Da pako jednom znademo kako ta stvar stoji, pitamo ovim g. plovana: je li istina, da je pitao kod više oblasti, da mu mi Moščeničani sagradimo stanu, kupimo i hranimo konja? Do vidjenja.

Volosko, 7. aprila 1884.

Kad ovo bude štampano, morda neće više biti potrebito, al nijedna javna stvar nesmije proći bez suda.

U Opatiji otvorena je velika gostiona »Hotel Quarnero«, u novoj veličanstvenoj sgradi južne željeznice. Ima do 60 sobah za goste. Uredjena je posve po ukusu velegradskih gostionicah.

Bez dvojbe dolaziti će svaki dan tudjinci. Ali nemožemo nikako zamučati stvar, koja se južnoj željeznici nesmije oprostiti, a to je ona silna prašina od Voloskoga do Opatije. Do pred tri godine to vam je bila najljepša šetnja, koju je čovjek mogao želiti.

Odkad je južna željeznica počela zidati u Opatiji, prolaze ovuda iz Matuljah silni vozovi opeke i drugoga materijala. To tare cestu i čini praha, da se nemože proći. Istina je, da tri mjeseca nismo imala dažja i da je praha takodjer drugudu, al gdje se vise vozi, više ga je.

Mi prepuštamo samoj upravi južne željeznice neka ona prosudi, kojim okom mogu gledati onu prašinu i šetati po njoj prsobolni i drugi bolestnici tudjinci. Ali nam se čini, da se ni u domaćem pučanstvu nemože osobite simpatije zadobiti radeć kako se radi. Jer najkasnije nam nije ništa bolje, ako se grade u Opatiji velike kuće, a od onuda do nas nemože se, ni od nas onamo. Dakle posvema je potrebito, da južna željeznica, koja je prahu najvišje krivu, dade barem svaki tjedan jedan put poliati morem cestu od Voloskoga do Opatije, pak blato zgrnuti na kup. To će biti njoj u interesu, a i mi domaći ljudi nebimo još radi umreti od jetike.

Ako sad i bude daždilo, još će biti suše, zato ovu pritužbu dajemo u novine, tim više što želimo, da se za nos primu neki, koji bi rado, da se trošak polevanja ceste napriti na občinu ili na erar. I občina i erar imaju prečega posla, a koji želi u našem kraju dobitka, neka ga nešće na račun našega zdravlja.

Iz Koparščine koncem marča.

Po drugi put pozori braćo Piranci, Pomnjanci, Pasjovasjani i Dolinci kao i Miljci i Već nekoliko vremena javljaju se tu i tamo, nekakove gavran ptice, koje obletaju okolo siromašnoga i potlačenoga našega kmeta. A zašto to? pitati će te. Slute bez sumnje hrane, pak bi ju rade za sebe i za svoje sramotne gospodare prigotoviti, dakako na naš račun. Da mi se ne spočitne, da u primerih govorim, reći ću sve jasno. Protivnici naši kupuju nevine kmete vinom, hlnbenim prijateljstvom i obećanjem ćak do 10 forintih, ako budu glasovali za trbušare, koje im budu oni javili u svoje vrieme. Te zlokobne ptice, kako se vidi slute, da ćemo u kratko morati po drugi put birati naše jurve poznate obljubljene poslanike za Poreč. Zato bi one rado sa svojim sleparenjem pomutiti nam naše račune, pa da izaberu svoju svojtu, naše zatornike. Dobro bi bilo, da naši pošteni kmeti to varalice, kad se u kući pojave metlom spašu, da im nikada više ne pade na um išto takovoga poduzeti. Mislimo da je ovdje umjestno upozoriti na to naše oblasti. Poslednji put smo trezno i mirno birali naše poslanike, našimi povjerenikom se je obećivalo ćak do 100 i više forintih neka bi glasovali za naše protivnike, za to znadu i oblasti, jer je to naš poslanik u saboru glasno kazao. A što se je učinilo sa našimi poslanici u Poreču, ne treba ponavljati, to znademo svi. Protivnikom bilo bi pravo kad bi se bili naši povjerenici pustili podmititi pak izabrali trbušare. Ali oni nisu toga htjeli, pak je bilo gospodi u Poreču krivo, da naši poslanici s njimi sede i hrane naše probitke, naše blagostanje. Sramotno su nam jih doma poslali a mi jih trezno i častno nazadu u Poreč pošaljimo; kad su njim dobri naši novci, neka njim budu dobri i naši ljudi, koji naš narod i naša sveta prava brane. Svećenici i kmeti, najbrže vas bude izbor zatekao kad budete najviše zabavljeni poslovi. Prvi žrtvujte sve, ter i tako znate, da se trnjevim putem dodje do viekovečne sreće, a trnjevim putem nam treba doći do svete nam slobode i napredka. Kmeti braćo! pomislite, što bi nam pomoglo trudili i ubijati se ako je sreća naša i budućnost naša u rukuh ljudi bez srca i poštenja. Budimo

---

*) Gospoda talijanska nebrinu se niti za svoje. U glavnom gradu Poreču n. pr. neima niti jednog občinskog bunara, nego se svi služe vodom iz nekakve lokve, koji nemogu kupiti od gospode maštelo vode ili od vozara koji ju u grad na kolih dovaža jednu uru daleko i plaćati za kubno 6—10 nvč. Uredn.

**) Zakasnilo radi preobilnog materijala.

*) Jur je podastrla. Urod.

---

bi donesli svoje predime De Pola. Isto tako Višnjan, da bi bio od starine selo iliti gradić talijanski, bi ga bili danas nazivali po pravomu talijanskomu prevodu *Altura*. A za one šiore koje ti držiš za čisto talijansku krv u Višnjanu se varaš zač kad bi bili donesli svoje predime iz Italije, nebi se danas nazivali Deklići nego Serveti, Željko Desiderio, Mijanići Acarezzati, Radoši Volonteresi, Radovani Giubilanti i tako naprid; svi mi i naša misla svidoče nam, da smo krv i rod hrvatski a ne talijanski.

Marko. Po moju dušu kume, još nikad nisam čuo od žive duše, da bi bio koji to tako raztumačio; sporadi toga uvidjam i ja, da naš plovan ni imà nikakove krivice kad je uzpostavio napis hrvatski na našu crikvicu s. Jelene za koji napis je bila buka i buka od šiori iz Višnjana na njega. A Boga mi, da sam ja mogà toliko prija razumiti koliko razumim sada, bih bia ja oni napis talijanski doli obalio iz naše crikvice kako ga je obalio nikoji pametniji od mene.

Tonin. Hvala Bogu! puno se radujem, da se su i tebi otvorile oči.

Marko. Ma baš se možeš radovat, zač se i ja radujem, da posije dugotrajne turobnosti dojde jedan dan kad se čoviku oči otvore, i duše mi sad sam namislio, da bih i ja reka, da sam Hrvat, da me ni sram i strah onih šiori s kojima prijateljujem.

Tonin. A brate moj, ča misliš svo svoje vrime ostati *bena i ludjak*; malo prija si mi kazà, da si se skoro preporodio u duhu na ovo malo rièi što sam ti ovdje kazà i raztumačio, a sad mi kažeš, da sporad srama i straha ti pomankiva srčnosti. Reci mi po duši, ovdje klepetamo već skoro jednu uru, a pak u kakovumu jeziku se razgovaramo, talijanski možda ne znaš ni tri beside, pak kako se možeš hvalit da si Talijan; ne znaš li ča govori stari barba Blaž Kapura i barba Tonin Brnobić koji nose hlače i gaće kako su noševali njihovi oti i djedi: da će Bog onoga zatrt, koji svoje zatira.

Marko. Kume moj, to je lahko tebi tako govoriti, ali znaj kad se dojde u njihovu zadružinu k njim na kafu iliti s njima u lov pak bi mi težko bilo se izgovorit što sam postao njihov odpadnik.

Tonin. E sad vidim, da si zajedno strašljiv i mljohav; što te ni više sram i strah ocrniti svoj rod od koga si potekà na priliku poturice, nego zamiriti se onim, koji ti dadu jedan put ali dva na godinu po jednu kavu ali čašu vina koju moraš skupo platit dokle ča imaš kod kuće. A ne znaš li, da tebe više pomažu Dragućani i Grimaldjani, koji ti tvoje polje obdelavaju nego oni šiori koji ti dolaze samo u pohode; što se pak tiče lova ne zamiri mi kume, rekao bih, da ni za te, zač ti imaš dosta polja, vinograda, masline, i kod kuće živoliuje što ti zadaje puno posla, a kod kuće stare i iznemogle roditelje, ženu i drobnu dicu; zato drži na pameti one rièi koje je više puti dok je bio u životu izustio pokojni barba Mate Kapura komu ni bilo para u našemu selu: da lovac od puške i svirac od violina, nisu vridni oba po soldina.

Marko. Ne možem drugo reći nego da je sve ono što si mi ovdje izrekà jako pametno i mudro, ali ne zamiri mi još ćeš me u jednoj stvari posnivotovat. Ti znaš, da mi hvala Bogu imamo dice i kako skrbni i marljivi roditelji, da smo dužni jih slati na nauk u školu, ali su mi rekli naša gospoda Talijani u Višnjanu, da hrvatska škola je najzadnji nauk na svitu, i da su bedasti oni roditelji koji u takovu školu šalju svoju dicu, i da su bedasta sva ona dica koja se takav jezik uče, dakle molim te što biš mi ti na to odgovorio.

Tonin. Kume dragi odgovori ti meni ča se tebi vidi, da bi svi oni, koji su tebi to rekli, mogli bez ono malo hrvatskoga što znadu, ovde živiti; što bi činovnici, odvetnici i trgovci da se ne mogu sa kmetom porazgovoriti; kako bi ga gospoda gulila i varala, da neznaju njegova jezika? znaj, da će doć vrime kada neće moći dobiti u Istri nikakovo misto, nikakovu službu koji nebude znà hrvatskoga jezika.

Marko. Bogme kume dosta mi je to, sada jur uvidjam, da mi je na nikòji način laglje pri duši, i te uvirivam, da dok budem hodili po ovoj svetoj zemlji, da neću zaboravit ovog jutra ni tvojih pametnih besid.

dakle složni i radini, koracajmo muškim i smielim korakom proti svomu zatorniku. Za mili rod, nek nam bude sladka svaka žrtva.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 16. aprila 1884.

Kraljević Rudolf i kraljevna Stefanija odputovali su dne 15. t. m. iz Beča za iztok. U njihovoj pratnji nalazi se više odličnih osobah, jednog i drugog spola. Ovo putovanje neće ostati bez političkoga znamenovanja premda se uvjerava, da neće biti na dvorovih u Beogradu, Bukareštu i Carigradu ni govora o politici. U Carigradu čine se velike priprave, da se austrijske goste dostojno dočeka i i ugodan njim boravak pribavi.

Prepir koji je bio nastao medju dolnjo-austrijskim namjestničtvom i ugarskom vladom radi zabrane uvoza blaga u Austriju, riešen je po želji ugarske vlade. Taj volovski rat prestao je tim, što je austrijska vlada opozvala naredbu namjestničtva, kojom se odredjivalo, da se blago dolazeće u Beč sa Požunskoga marvinskoga trga, podvrgava policajsko-živinarskomu pregledavanju. Madjari pokazali su i ovom zgodom, da znadu potlačiti sve stranačke težnje čim zagrozi zemlji kakova materijalna ili moralna pogibelj. Sve stranke, sva zemlja brani jednoglasno ono što drži svojim pravom i svojim interesom. Tako rade Madjari, a njihovi prijatelji Niemci liovičari u Austriji upotriebe svaku zgodu kao oružje makar i proti vlastitim interesom, makar na korist protivnika, samo ako se tim zadaju vladi neprilike. Njihovi listovi ne biraju sredstva, samo ako ista mogu vladi ili njezinoj stranci naškoditi.

Nekoje češke novine javljaju, da će grof Coronini i drugovi mu podnieti u carevinskom viecu predlog, da se revidiraju svi zakoni, tičući se uporabe jezikah u pojedinih zemljah, zastupanih u car. viecu. Svrha tomu predlogu jest, da se točno označe sve ustanove, koje valjaju za narodno jezike u državi, jednim državnim zakonom. U odbor, koji bi imao pregledati sve postojeće ustanove, imali bi doći zastupnici svih narodnostih bez razlike na veličinu i broj pučanstva pojedinih pokrajinah.

U Ugarskoj su sada na dnovnom redu zemaljski izbori. Osim Madjarah ističu se jur sada najviećma Rumunji i Srbi. Ovi posledniji držali su konferenciju, da se dogovore, kako će se vladati kod predstojećih izborah. Uspjehom te konferencije, reć bi, da su zadovoljni Madjari. Oni će baciti Srbom po koju mrvicu, da jih uzmognu kasnije upotriebiti proti ostalim narodnostim, osobito proti Hrvatom. Oni će prividno zadovoljiti Srbom pa kad jih nebudu više trebali, ostaviti će jih na cjedilu kao što se dogodilo toliko putah hrvatskim zastupnikom na ugarskom saboru.

Englezke liberalne novine hvale se sa uspjehom, kojeg je postigla vlada u zastupničkoj kući pri glasovanju izborne reforme. Ovom se reformom povećava broj birača za dva milijuna, a i samoj Irskoj daju se nekoje koncesije.

Iz Carigrada javljaju, da je sultan ponudio crnogorskomu knezu Nikoli na dar palaču na Bosporu. Knez Nikola da se liepo zahvalio na tom daru i odbio ga, jer da palače nebi mogao rabiti.

Iz Petrograda dolazi viest, da kani ruski car sa caricom tekom ove godine putovati po svom carstvu. Ministar Tolstoj će sprovadjati svoga vladara.

Francezkim republikancem zadaje sve to većma brige komešanje grofa Parižkoga, koji bi se rado dočepao francezke krune. Govori se, da će vlada predložiti zastupničkoj kući zakon, po kojem bi se izagnale iz Francezke sve obitelji, koje su vladale u Francezkoj.

U Bugarskoj očekuju kneževsku naredbu, kojom će se još tekom ovog mjeseca razpisati izbori za narodnu skupštinu. Nezna se, hoće li se skupština sastati odmah iza izborah ili negdje kasnije. Ministar predsjednik g. Zankov radi k tomu, da se skupština čim prije sazove.

Franina i Jurina.

Fr. Ča delavaš Juro, da to ni videt?

Jur. Brajde rešem. Biš mi morda ča dal al povadnal?

Fr. Povedet ću ti neć, ma neka ostane moj nami. Va Kanfanare ti je šaronjak; tomu je obećal Krnjel kaput srebrnimi batuni (ako mu stori neku službicu). Šaronjak je sel Krnjelu na vrgun a Krnjel mesto kaputa, iz krnjelske zahvalnosti, proda lipo šaronjakov dug drugomu Krnjelu.

Jur. Ča jadan nezna, da je va takovih 150 nečistih i torba čavli?

Fr. Zna sada zna, ma je prekasno!

Jur. Pak ča je učinila ta drugi Krnjel s dugom šaronjaka?

Fr. Lipo mu je stavil pod bubanj kuću sa svim imanjem. Siromah šaronjak, videć se na cesti, utiče se k poročkoj banke. Tu mu obećaju pomoć. Al nečisti ne spava. Kad su bili va Kanfanare izbori, poplašila se poročka svojta, da šaronjak za našu listu dela, su ga škreditali i lipo je dobil.. tikvu.

Jur. Je l' pak istina, da je bia proti Krnjelom?

Fr. Htia je sirota sedit na dvih kantridah. On je prvo izdâ benevreke pak su se bojali, da izda i veladu.

Jur. Dobro stoji sakomu takovimu, nek se u nesreći pameti nauče.

* * *

Fr. Alora kana, kana, kana!

Jur. Ča ti je zmoda, da kraknćeš kako i šoja?

Fr. Ni mi zmoda no, nego iščem kanu ka mi je pofalila va Gologorice na šarenjačkem plesu.

Jur. Ti va kane!

Fr. Ma upravo ja. Kupil san ju za 6 florini o puste; pozvali su me na ples a ja lepo moral doma bez kani, va posujenoj šarenjačkoj onje.

Jur. Ter valjda nejedu tamo kani?

Fr. Al jedu al nejedu, ja san lepo bez nje. Ma očuvaj ga Bog i sv. Florijan, ako ga ja doznam ki ju uživa, će mu presest.

Jur. Bi reć, da nisi bil pul ljudi od šesta?

Fr. Aj su, su ljudi od šesta, ma šesta nimaju.

Jur. Huje ti budi smrade, češ se navadit poć va družtvo šarenjačko.

Fr. Ala me neće više videt ne, kako ni ja svoje kani.

* * *

Fr. Odkuda ako Bog da?

Jur. S onega sela blizu Pazina; od onega prežentanta h kemu hode rada gospoda, da se naloču.

Fr. Ča imaš i ti posla šarenjaki kakov je on prem se nezna taljanski ni zlamenat?

Jur. Hodil sam ga pitat ako ga od klimanja glava boli kada je va sedute.

Fr. Pak?

Jur. Rekal je, da njim mora na sve klimat zač da ne razume ča ga pitaju. Ma da nisu slaba gospoda ne, zač da mu daju za to klimanje saki put 2 florinčića?

Fr. Tuga ga popala ča nezna, da tim kopa jamu sebe i svem nam skupa.

Jur. Ni mane za njega, nekа ga sotona pobere, ma će pomoć da i nas do kože suču.

Fr. Mući, te se benj naši ljudi opametit, kada budu goli i bosi, žejni i lačni, a gospoda će njim se izpod brka smijat.

Različite viesti.

Prečastni g. Andrija Šterk, kanonik u Trstu, koji boluje već preko mjesec danah i za kojega nas pitaju njegovi prijatelji i štovatelji, nalazi se izvan svake pogibelji. Na dan uskrsa pridigao se iz postelje. Upala podrebnice (pleuritis) prestala je posvema, a njegov liečnik g. dr. M. nas uvjerava, da će g. kanonik do malo dana moći ostaviti sobu, te krijepiti se na svježem proljetnom zraku. Toliko na utjehu svim prijateljem g. kanonika.

Imenovanja. Ministar pravosudja imenovao je kotarskimi pristavi prisluškinje g. Eugena Martinolicha za Krk i g. Ivana Marcolinia za Buje.

Delavsko podporno družtvo u Trstu priredjuje na koncert, kojega priredjuje dne 20. aprila t. g. pjevački odio istoga družtva u gornjoj dvorani »zelenoga hribaa (Monte verde). Medju programom predati će se zaslužnomu predsjedniku g. V. Dolencu spomen-medalja od članovah družtva. Iza koncerta sliediti će ples u glavnoj dvorani, a u pokrajnih sobah zabava uz pjevanje. Ulazuina je za muškarce 30 nvć., za gospoje 20 nvć. Čisti dohodak namienjen je zakladi pjevačkoga zbora.

Razpisano mjesto. Kod c. kr financijalne prokurature u Trstu razpisano je mjesto koncepista sa plaćom X. razreda. Molbenice sa dotičnimi svjedočbami, medju timi diplomom doktora pravah i svjedočbom o poznavanju zemaljskih jezikah, imadu se u teku od četiri dedna na predsjedništvo c. kr. financijalnoga ravnateljstva u Trstu odposlati.

Okružnica. Magistrat tršćanski priposlao nam je sledeću okružnicu: »Doznajemo iz službena izvora, da se neće započeti grandjom željezničke pruge *Mostar-Metković* tako brzo, kako se je to mislilo. Na ovo se upozoruju oni radnici, koji su kanili tamo na djelo, da se nezaklate i da no izdaju uzalud putnih troškovah.

Opet petarda u Trstu. Dne 6. t. m. u večer razprsnu se petarda u ulici Coroneo. Zločinac je utekao. Istoga dana bijaše izpaljen jedan hitac u prizemnu sobu kadetske škole. Ranjen nije nitko, a to je dosti.

Nova vrst agitacije. Doznajemo iz Poreščine, da je pozvao k sebi tamošnji obćinski glavar nekoje uplivnije naše muževe, da jih nkori ili po svoju poduči. Nedavno dobi pozivnicu jedan naš prijatelj nedaleko Poreča. Došav pred gosp. glavara, reče mu ovaj, da je obtužen, što sije mržnju proti Talijanom i što kritizira obćinsku upravu. Naš čovjek odgovori g. glavaru, da on neradi drugo nego ono što vidi i čuje od Talijanah, koji nam daju liep primjer, kako valja sve dopušćeno poduzet za dobro svoje stranke, a glede uprave obćinske reče, da imade razloga tužiti se na istu, jer da ova nezastupa dostatno interese njegovog mjesta. G. glavar videć, da ima pred sobom čovjeka odrešita, komu je nad sve pravica i koji se neplaši srčbe talijanske gospode, odpusti ga s opomenom, da više tako ne radi; nu g. glavar no dobi povoljna obećanja, dapače prijatelj naš reče mu u brk, da nije se nikad tužio ni ogovarno bez razloga, a bude li ga imao i u buduće, da će govoriti opet. Svakako dobra lekcija, prem ju je izrekla osoba odjevena u domaće istarsko sukno. Čemu nekomu strašiti? Ako je kriv, pozovi ga pred sud, a tko je sam kriv neka šuti i nek se poboljša.

Sretna majka. Doznajemo iz Kastavšćine, da je neka žena kod »Carah« u županji Spinčići porodila trojke. Majka i djeca kažu, da su zdravo.

IV. hrvatski vinski sajam obržavati će se ove godine 24., 25. i 26. aprila u sgradi hrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva u Zagrebu. Katalogi (popisi) izloženih na prodaju vinah dobivaju se badava i franko kod upravljajućega odbora hrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva u Zagrebu.

NEUKU NAUKA.

Stroga kazna. Često se čuje, kako ovaj ili onaj *nitkov* iz osvete ili iz lahkoumnosti posiče ovo ili ono mlado stablo, većinom kakovu voćku ili vinovu lozu. Osobito medju »*dobrimi*« susjedi biva često takovih ludih osvetah. Kad se nemože jedan drugomu nikako drugače osvetiti, tad preostaje osveta na stablju ili na trsju. Takovim zločincem je tamna noć najprikladnija za njihovo grdno djelo.

Da pokažemo, kako su se u stara vremena sličnі zločinci kaznili, navadjamo evo nekoliko primjerah: God. 1292. izdao je slobodni grad Aušpurg zakon koji kaže: »Komu bude dokazano, da je uništilo zdravo, plodonosno stablo na nečiju škodu, tomu ima biti ruka odsječena«.

Car Karlo IV. izdao je na obranu vinogradah sličan zakon t. j., da se odsiječe desna ruka onomu, koji bi trsje posjekao ili porezao.

Ovo su doduše stroga sredstva, koje je danas nemoguće provadjati, nu oblasti bi ipak morale svom strogošću kazniti svakoga, komu bi se dokazalo, da je počinio kakav hotomični kvar na stablju *ili na trsju.*

* * *

Da ti umekša sočivo kod varenja. Poznato je, da se sočiva, kao što je grah, pasulj, bob, leća itd. nekuha rado u svakoj vodi. Obično dodavaju gospodarice malo sode vodi u kojoj kuhaju navedena sočiva. Nu sodom dobiva hrana neugodan ukus. U jednom gospodarskom listu preporuča se mjesto sode, cukar (slador). U vodu u kojoj kuhaš sočiva, baci komadić cukara. Sočivo dobiti će tim tečan i ugodan ukus a k tomu skuha se mnogo prije nego li sa sodom ili ičim drugim.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 8. aprila. Potka, Bulić iz Drača. Iskra, Kamenarović iz Santorina. Marino, Zenković iz New-porta. 9. Matietta C., Ivančić iz Miljutinah. 11. Bolivar, Kozulić iz New-Orleansa. Marietta B., Slolutić iz Smjade. — *Rieka* 6. aprila. Szapary, Jeletić iz Leitha. 9. Betti, Jeletić iz Santorina. — *Kraljevica* 4. aprila. Kraljevica, Gudac iz Rieke. — *St. Pierre* 13. febrara. Pomoć, Katurinić iz Marsilje. — *Leith* 4. aprila. Tibor, Randić iz Rieke. — *Zante* 25. marča. Empireo, Nikolić iz Tripola. — *Marsilja* 5. aprila. Nuova Fama, Lucchetta iz Salonika. Giovanni D., Bulić iz Trsta. — *Genova* 5. aprila. Sansone, Capponi iz New-Orleansa. 6. Maria D., Negovetić iz Fort-de-France. — *Cagliari* 4. marča. Stillcone, Vranić iz Aleksandrije. — *Barcelona* 3. aprila. Adria, Puscoletti iz Rieke. Orion, Stupurić iz Savannah. — *Porte-Empedocle* 1. Kostrena, Pezolj iz Rieke. — *Nizza* 21. marča. Columbus, Meneghetti iz Capo-Carrubiera. — *Carigrad* 20. marča. Amalia D., Šutić iz Sevastopula. — *Cassis* 5. aprila. Kolučep, Kordić iz Marsilje. — *Wilmington* 28. marča. Leda. Erselion iz Savannah. — *N.-York* 26. marča. Ardito, Milić iz Lisbone. — *Bronxershacen* 5. aprila. Hrabren, Stuk iz Punsakole. — *Queenstown* 7. aprila. Temi, Tomašić iz Ceriga. — *Port-Eads* 26. marča. Miriam, Ivančić iz Cape-Towna. — *Schields* 7. aprila. Maria-Andrina, Šeplć iz Hamburga.

Odjedrili iz:

Rieke 4. aprila. Kraljevica, Gudac za Kraljevicu. M. Premuda, Premuda za Algir. 8. Stefanie, Randić za Ronen. — *Trsta* 8. aprila. Gregorius, Antončić za Pireo. 11. Jokai, Katnić za Leith. Alfa, Nikolić za Volo. Constante, Malabotić za Cagliari. — *Korčule* 1. aprila. Padre-Figli, Štuk za Carigrad. — *Zanta* 27. marča. Empireo, Nikolić za Castellamare. — *Cagliari* 1. aprila. Aquilone, Stipanović za Elsinore. 3. Glano, Raimondi za New-York. — *Havre* 4. aprila. Nimrod, Jerolimić za Valparaiso. — *Carigrada* 31. marča. Amalia D., Šutić za Bajonn. 3. aprila. Mattea, Katarinić za Odessu. — *Volo* 23. marča. Ergo, Jadrošić za Trapani. 27. Giustizia, Valentin iz Orfana. 28. Dorina Mohović iz Orfana. — *Genove* 8. aprila. Argos, Maver za Marsilju. — *Hamburga* 4. aprila. Maria Andrina, Šeplć za Castle — *Liverpoola* 7. aprila. Rebus, Ivančić za Mobile. — *Bronxershacen* 6. aprila. Hrabren, Štuk za Dordstrecht. — *Plymontha* 8. aprila. Milan, Vukašović za Shangai. — *Celle* 8. aprila. Pepina, Randić za Cagliari. 8. Else, Gerbac za Rieku. — *Kardiffa* 9. aprila. Conte Geza Szapary, Dubrović za Pul. Rachele, Grković za Rieku. — *Swansea* 9. aprila. Esemplo, Petrina za Cape-Town. — *Penartha* 8. aprila. Alberto, Cragnez za B. Ayres. — *Bahia-Blanca* 27. lob. Catterina D., Pošćić za Bremu. — *Bordeauxa* 4. aprila. Lea, Krellć za Kardiff.

Listinica uredničtva

Platiše predbrojku za cielu tek. godinu:

G. M. S. Sv. Juraj. J. M. Matulje. D. M. Čajnica. L. S. Rieka. M. F. Jelšane. M. S. Dalyok. J. F. Permani. B. B. Frančići. M. Z. Bašiće. J. Č. Lokve.

Platiše predplatu za pol tekuće godine:

J. J. Vodice. Fr. Z. Poljane. J. B. Labin. Bratno družtvo. Prosek. J. K. Sv Lovreč. Lička Vila, Gospić. J. G. Šterna. F. J. Zagreb. L. P. Kukujevci. M. M. Kostelarca. F. Š. Zadar. J. V. Juršići (za dva kmeta i prvu četvrt za sebe). A. K. Trst. J. B. Pul. O. S. A. Karlobag. Čitaonica Senj. Čitaonično družtvo, Oslek. Čitaonica Delnice. Čitaonica Križevac. M. P. Delnice. M. V. Rakovica. J. R. Sišan. Čitaonica Jaska. Čitaonica Vrbnik za 12 brojeval. V. G. Lovran. Čitaonica Kraljevica. (Dalje sliedi).

Lutrijski brojevi

od 12. aprila:

Tst	81	66	9	37	2
Linc	40	81	50	16	17
Buda	66	42	34	27	69

Od 16. aprila:

Prag	36	14	29	78	68
Hermanstadt	89	20	41	61	85
Lavov	58	3	9	31	54
Innsbruck	88	11	25	23	47

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava slabije uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 43—49. Talijansko fino f. 70—83 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·25 u barilah; f. 12.— u sanduclh.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gračak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—53. — *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9·1/2. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska borsa: dne 17. aprila 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.90 isti u srebru f. 80.80; isti u zlatu f. 101.—5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 324.—; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.6[illegible]; c. k. cekini f. 5.62; državne marke for. 59.50—.— Francezke for. 48.20

Pojedine loze budu se na zahtjev kupcah od kneževskog šumskog zaštitnog osoblja u šumi pokazale.

Lokve, 11. travnja 1884.

Kneza Thurn i Taxisa šumski ured
Brod-Grobnik.
Haffner v. r.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju* i *pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli ljeleznom toli dušeznom dobrostanju*. Najbolji *domaći lik* za ureditli probavu, primjerono mješanje krvi i odstranitli nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najhriepljih zeleninah*; izkazno se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu* i *želudcu*, *želudačnom krču*, *prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi*, *hemoroidah*, *ženskih bolestih*, kod *bolesti u crievih*, *hipohondrije* i *melanholije* (nalled slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Uslled ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjegnan ljudski domaći lik* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročitn. Šalje se na *frankirana pisma* ne sve strane *uz pouzeće iznosa*.

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljetu poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lik izstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, nedutim ilkave bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah isti lik ozdravio je i moju supругu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje laka česta. Primite gospodinu ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadzornik feljeratičkog poduzeća u Aleksinac u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rosa-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više strauah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »Kernoru orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Fornhoschl, Jak. Serravallo, Ed. v. Luttenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji stuedeće ljekarne*: *Zagreb* Arazim C.; II. Jasković (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Fink; Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Varinčić; *Belovar* Mikolčić *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk. *Jastka* Ed. p. Tomaj. *Iranić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Buchorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* H. Billinsky. *Sisak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al. Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Muller A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj, imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otradnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutija, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nemu boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečl; *smrad koji iz oteka leče, izvuče ono mazilo* brzo i ranu izliečl. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zaciell, dok nije sav gnoj iz nje izvučen*. Zaprieči takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih poznato se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

OGLASI.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za brahorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanja kose, perути i oslabljenja*. Uspjeh višputnim trenjem zajamčen. Originalne bore po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći* i *glavobolji*.

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Stucovich, farmacin ala Marine, Via Sanita broj 13. — U **Rovinju**: G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, lik. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arnlm, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hebe*, iztočno sredstvo ljepote, koja uzdrži svježost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je biser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Prodaja drva.

Podpisani šumski ured prodaje putem javne dražbe u subotu 3. maja t. g. prije podne 11 sati u gostioni gosp. Marčelje u Klani 1900 šest. metarah jelovog liesa u lozam od 100 do 150 šest. metarah.

Prodajni uvjeti i izkazi lozah mogu se kod podpisanog šumskog ureda isto kao i kod kneževske šumarije u Klani vidjeti.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpnčava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađjen sir (kruglje 1·1/2 kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Bondena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrepi to mastilo vlasu i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za sigoran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučuju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange

St. Anne

Petit Mélange

Bleu Belge

Rouge St. Pierre,

Levento,

Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA

Via Zovenzoni Trst.

☞ Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se tuj lik po dr. Maliéu smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliéu,

je odlučno najbolji lik proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *serijet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliéu uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razna domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je poko bolest što dulje ova vučena pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na Vaš dr. **Maliéa kostobolnji lik za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**. Punim osvjedočenjem **priznajem drkle dr. Maliéov kostobolnji ovlet** kano izvrstan lik te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem puko **najdrdačnlju** hvalu; svim štovanjem.

Frane Juš,
poslednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; i staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak su 6 škatulah 1 for. 5 novč, Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješno** pripoznate, imade uviek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA UKAMAĆENJE

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3·1/2%
8-dnevni odkaz 3·1/2%
30-dnevni odkaz 3·1/2%

u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3·1/2%
6-mjesečni odkaz 3·1/2%

OKRUŽNI ODJEL

u bankah 2·1/2% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE

za Beč. Prag. Pešta, Brno. Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA i PRODAJA

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz 1/4% provizije.

PREDUJAM

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu 1/2% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

3000

ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000

odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 17. U Trstu 24. aprila 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše : »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Istra u proračunskoj razpravi.

I.

Proračunske razprave pružaju zastupstvu zgodu, da prosudi cielokupni rad vlade, da prouči unutarnje stanje države, da sasluša želje pojedinih stranakah, dotično pojedinih narodnostih, da istim u koliko su opravdane zadovolji ; u obće, u proračunsku razpravu povuku se sva ona pitanja, koja spadaju u dielokrug jednog od tolikih ministarstvah. Svaka stranka nastoji kroz svoje prvake razjasniti svoje želje, svoja nastojanja a tudja, u koliko su nepravična i neopravdana, oprovrći, pobiti. Poslednja proračunska razprava u carevinskom vieću u Beču, podala nam je pravu sliku mnogojezično države. Sve narodnosti zastupano u ovoj poli države, izniele su na stol zastupničke kuće po svojih zastupnicih, bremena koja jih tišće i težnje za koje se nadaju, da će biti izpunjene. Onaj koji šuti, dočim se sa svih stranah podižu tužbe ili prošnje, posvjedočava tim, da mu je sve pravo, da se neima na što potužiti, da neima nikakvih željah ni težnjah, u obće, da je zadovoljan sa postojećim stanjem. Takovih sretnih i zadovoljnih zastupnikah (dosljedno zemljah, koje zastupaju) nadje se riedko a ti riedki bili su kod posledne proračunske razprave zastupnici Istre! O blažena ti zemljo ! u kojoj teče mlieko i med kano u zemlji, za kojom su Židovi toliko uzdisali.

Dakle jedina Istra se ne tuži ; jedina Istra neima što da moli, što da zahtjeva?

Kad bi svieat pazio jedino na rad ili bolje rekuć, nerad i šutnju većine istarskih zastupnikah u državnom saboru, došao bi do naravskog zaključka, da je Istra druga obećana zemlja. Nu žalibože nije tomu tako! Ako bo imade ikoja pokrajina prostranog carstva, razloga tužiti se na tolike biede i nevolje koje ju odasvud taru i biju, to je zaisto Istra na prvom mjestu. Nećemo, da navadjamo onoga što je svakomu poznato, da je naime Istra skoro najsiromašnija pokrajina, da će Istran — bio on Talijan ili Hrvat — izdahnut pod nesnosljivim teretom, što pokrajinskih što državnih dugovah, ne pritiče li mu se kojim izvanrednim sredstvom u pomoć ; poznato su ovo naše jadikovke svietu pa jih i neopotujemo, nu nemožemo nikako da zašutimo obstojnost, što je trojica talijanskih zastupnikah (dakle svi) kroz čitavu proračunsku razpravu kano okamenjena šutila, što nije našla nigdje zgode da zaprosi riec te da preporuči vladi ovo ili ono sredstvo kako bi se bar naše materijalno stanje — koje je jednim i drugim skupno — poboljšalo, kako bi se ova ili ona škodljiva naredba ukinuti a koristna uvesti mogla; kako bi se ovaj ili onaj paragraf zakona gdje blaže gdje strože provadjati morao itd., itd. Ona bi bila zaisto našla i zgode i razloga da se potuži na ovo ili ono, da predloži jedno ili drugo, da se popravi ovako il onako, al toga ona nije jednostavno htjela, jer se ne poistovjetuje sa narodom kojeg misli da zastupa, jer nećuti sa narodom kojeg nepravedno zastupa i napokon, jer nezna dužnostih napram narodu kojeg bi morala zastupati.

Istra se ipak tuži i to gorko tuži kroz svojeg vriednog zastupnika dra. Vitezića. On jedini podignuo je svoj glas na obranu moralnih i materijalnih probitakah Istre. U prvom redu govorio je za zapuščeni naš narod Istre, nu nije zaboravio niti na ukupno interese Istre. Nabrojio je čitavu krunicu jadah i nevoljah koje taru istarskog Hrvata dotično Slovenca. Njegov govor potresno je i one koji su vikli prelaziti na dnevni red i preko najpravednijih tožnjah. Njegova rieč odzvonila je daleko izvan tiesnih granicah bečke zastupničke kuće. On jedini imao je odvažnosti, da reče pred čitavim zastupstvom naše državne pole, da se u Istri dosadašnjim pravcem dalje nemože. On kao c. kr. činovnik — što mu naši narodni protivnici u grieh upisuju, kano da činovnik nesmije, dapače nemora pravedan i nepristran biti — dakle, kao činovnik otvorio je grdnu knjigu svakojakih crnih griehah, koji se kroz dulje vremena a najpačije u novije vrieme na našem narodu počinjaju. Nije štedio niti državnih niti pokrajinskih činovnikah jer je i njemu, inače hladnu i razboritu čovjeku, dogorilo do nokatah.

Poznavajuć svoje dužnosti napram državi kojoj služi i napram narodu koga zastupa, scieno se obvezanim kazati prvoj, što njoj je učiniti, da bar najprimitivnijim željam istarskog Hrvata zadovolji, što njoj je poduzeti, da se u Istri današnje stanje promieni, neće li, da Istra postane plienom nezasitne prekomorske čeljadi ; napram narodu veže ga sveta zastupnička dužnost, da ne propusti zgode zauzeti se za nj svimi dopuštenimi sredstvi, svimi svojimi silami i na svakom zgodnom k tomu mjestu. On je izpunio jednu i drugu obvezu zdušno, nepristrano i požrtvovno.

DOPISI.

Iz zapadne Istre. Kao što nas je učitelj naučio, da su 2 put 2 četiri, tako možemo mi dokazati, da je uprla porečka konsorterija sve svoje sile kako da nas lagljе ilši milog nam jezika, naših običajah i posledne grude zemlje, koju još uživamo. U tu svrhu oživotvorila je svoje političko družtvo, koje će vjerno vršiti naloge svojih gospodarah, ne da nas poduči da nas naobrazi — kako to ono u sviet trubi, nego da nas još bolje zasužnji, da učini od nas kolone, da budu i u buduće nad nami gospodarili. Nam je sada gore nego li nam bijaše pod mletačkom vladom. Govoriti hrvatski je rugoba. pjevati hrvatski je zločin, učiti hrvatsku djecu hrvatskim jezikom je grieh, a do mala nećemo smjeti niti misliti hrvatski.

Ono malo hrvatskoga duha što je još ostalo kod nas preostalo. imali bi zatrti naši svećenici. Oni sami po sebi na to neće pristati. Treba da takova zapovjed dodje odzgora. Treba k tomu zapovjedi od više pastirske oblasti. Odatle sva nastojanja naše konsorterije, da bude imenovan biskupom porečkim čovjek njihove ćudi, njihovih misli, Talijan. On bi prigodom kanoničkih vizitacijah išao svećenstvu primjerom napred. Govorio bi i nagovarao puk talijanski a puk sirota. kad bi čuo govoriti svoga nadpastira tim jezikom, mislio bi, da je to nešto plemenitijega ; on bi se za biskupom povadjao. Svećenici — bar mljohaviji, nastojali bi u tom biskupu zadovoljiti. Biskup mogao bi i kojekakvimi okružnicami svećenstvu savjetovati, da se ne služi narodnim jezikom,

PODLISTAK.

Marko i Luka.

Marko. Mnogo se je toga dogodilo odkad se nismo obširnije porazgovorili. I odpotle se je nekakva »socijeta politika istrijana« ustrojila.

Luka. Čuo i čitao sam nešto ali još neznam pravo što je to za jedna zverina?

Marko. Nije lahko ni znati.

Luka. Al ti ćeš znati. Povedaj mi to šta znaš.

Marko. Nije to tako lahko. Povedat ću ti nekolliko kako mi dodje. Znaš odkad smo počeli malo svojom glavom misliti, odkad smo uvidili, da nam je zlo i svaki dan to gore, odtad smo uvidili, da nam nije od nikud pomoći i da treba da si pomožemo sami.

Luka. To će reć, odkad smo počeli gledat, da svoje poštene muže izaberemo u občinska zastupstva, u zemaljski sabor, odkad smo počeli zahtevati škole, i to škole u svojem jeziku...

Marko. Da, da, odkad smo počeli o tom nastojati, osobito pak od vremena zadnjih zemaljskih izborah, od tada su se Talijani pobojali za svoju kožu. Boje se, da neizgube škare i sukno, da neizgube oblast nad nami kmeti i »šćavia, kako nas najradje zovu, nad našim kmetkom i nad našimi novci.

Luka. Pak za to su pred izbori svi njihovi, i veli i mali, i plaćeni i neplaćeni, i bogatiji i siromašniji, putovali po Istroj. Za to su zahajali k nam kmetom, za to su nas lovili po gradih, za to su nam stiskali ruke, ljubezno nas pozdravljali, sladko nas nagovarali: zato su nam ponudjali mita i gosthe, i po noći s vozi po nas dohadjali, za to su onda znali i hrvatski govoriti s nami.

Marko. Za to da, brate. I s timi i takovimi načini, su oni za ovaj put većinu nas kmetah premamili i premutili. Ali to jih je stalo truda i novca. Oni su sami rekli, da su se morali na vražju potitl.

Luka. E pak bilo i prošlo. Mi smo se mogli mnogo toga naučit, i zapametiti si to za drugi put. A oni si mogu ruke trti, kako su nas i ovaj put na lepak ali bisk ulovili, i mirovati za pet šest godinah.

Marko. Nemiruju oni, dragi moj Luka. Rekao sam ti, da su ovaj put u potu lica svoga i velikim novcem dosegli za čim su išli. Vidili su, da nije išlo po loju, kako i druge pute, i da smo počeli i mi pregledavati i spoznavati pravo dobro i zlo, prave prijatelje i nepriiatelje naše. Pomislili su, ako to tako napred podje, da neće do šest godinah ni pot. ni novac, ni meso (makar i osalsko), ni vino, ni sladke besede pomoći. Izmislili su novi način, novu mrežu u koju bi ulovili nas kmete.

Luka. Kakva je to mreža, prijane Marko?

Marko. A to ti je ona »socijeta politika istrijana«, koju sam ti malo prije spomenuo. Tomu bi se po našu reklo »političko družtvo istrijansko«. Složilo se je više ljudih iz Istre..

Luka. A koji su to ljudi?

Marko. A što ćeš da ti ji jih sve po imenu nabrajam. Dosta je da ti rečem, da je tu i zemaljski kapitan Vidulić i podkapetan Amorozo, i drugi članl zemaljskoga odbora ali junte. i skoro svi zemaljski činovnici, dakle sve ljudi koje i ja i ti i svaki Istrijan plaća. Pak ti je tu občinski glavar ali podeštat porečki, bujski. koparski. rovinjski, labinjski, i buzetski Klarić, i pazinski Ceh.

Luka. A su pak i Kamuši, Mraki i Koštantini?

Marko. To se zna da su. Stari Konštantini je kako jedan njihov poglavica, iz njegove glave da je to družtvo izašlo.

Luka. A koliko jih je po prilici svega skupa?

Marko. Baš tu sam ti hotel povedat. Cita se da jih je preko 300. Pri tom ova ti je lepa. Talijanski list veli, *da je velika većina istrijanskoga puka veselo i zadovoljno pozdravila to družtvo.* Svih ljudih u Istri je blizu 300 000, vellm tri sto tisućah. Ako se uzme, da svakih pet ljudih sačinjava jednu družinu ili oništelj, to je u Istri 60.000, vellm šestdeset tisućah družinah, i toliko kućnih gospodarah. Med svimi timi upisalo se jih je u družtvo, kako sam već rekao, 300. Neka su to sve sami kućni gospodari, još jih ostaje 59.700, koji nisu u tom družtvu.

Luka. Dakle tisuća i tisuća Istranah nisu u družtvu, a u njem su proste tri stotinice.

Marko. Naši ti protivnici lažu i nehoje se Boga ni nesrame se ljudih. Ti nisi znao za to družtvo, ni nijedan u tvom selu, ni nijedan u stotini selah istarskih. Pak još vele, da ga je velika većina puka s veseljem i zadovoljstvom pozdravila.

Luka. Gdje se tako već na početku laže, tu nemogu bit čisti posli. Nego još

kao što naluže školsko pokr. vieće učiteljem, dà se ne pačaju u narodna pitanja, dočim nagradjuje političko talijansko družtvo talijanske učitelje, koji šire talijanstvo širom Istre. Našim učiteljem nije dozvoljeno mješati se u narodna pitanja a talijanske se pobudjuje, da nas talijančе! Liepe li pravednosti, zar ne? Ono što nije jednomu dozvoljeno, drugomu se preporuča, dapače za to se ga nagradjuje! Sada su nam poznate osobe političkoga družtva prem dvojimo, da su sva njihova imena došla na svietlo. Imade izmedju oglašenih mnogo takovih s kojimi obći naš narod. Imade trgovcah, činovnikah, liečnikah, odvjetnikah, posjedničkah itd. Tih nam se valja čuvati kano ognja. Sve što oni rade, rade nam na propast. Okanimo se tih ljudih posvema. Ako smo komu takovomu štogod dužni a mi nastojmo, da ga čim prije izplatimo, inače jao i naopako po nas. Trebamo li odvjetnika, liečnika, trgovca itd. a mi netražimo takovoga medju članovi političkog družtva. Služimo se gdje je to ikoliko moguće kod naših ljudih a gdje to neide, kod pravednih i poštenih Talijanah. Imade i takovih još u Istri. Ove nije obladala strast i mržnja do naših svetinjah. Oni sude razborito i pravedno.

Od trgovca s kojim imademo posla, valja da pitamo, da nam dade crno na bielom što je od nas kupio, što smo mi od njega uzeli ili što mu dugujemo. Pustimo il sve njemu na vjeru, pokujat ćemo se, al će biti prekasno. Pušćali smo to dugo Krnjelom; oni su danas gospoda a mi prosjaci, a razlog je tomu, što smo dali vuku ovce pasti.

Štujmo svagdje tudje no svoje ljubimo nad sve. Tim ćemo se najprije riešiti naših pijavicah, tim ćemo opet postati ono što smo jednom bili t. j. sami svoji gospodari, svoji na svojem.

Iz Vodnjanštine polovicom aprila. Ljuta se je borba pr. mjes. kod nas dovršila medju našimi usrećitelji. Imali smo izbore za občinsko zastupstvo u Vodnjanu. Dvie su se stranke bile »novi« i »stari«. Hrvati kao takovi nisu sudjelovali. Nove je predvodio dr. Boccalari a stare bilježnik i načelnik Sbisá. Na razpolaganju imali su i jedni i drugi silan broj kortešah — do 80 — koji su i svetkom i petkom, i danju i noću letili po koturu i vabili siromašne kmete na »Biguie«.

Medju jednom i drugom strankom nema nikakove bitne razlike. Tu nije išlo o načelo ili o bolji program, jer programa nije ni bilo. Želja za novošću, osobne težnje, osobna korist i osobnja mržnja bile su najveće i najjače poticalo.

Vodnjanskim kmetom je dosadio »stari« načelnik Sbisá, koga su bila gospoda odabrala. Oni su ga bili već jednom i zbacili, ali neimavši medju svojimi sposobna čovjeka, morali su pustiti gospodi prosto polje i njezin miljenik bio je uzpostavljen. Ovaj put nisu se gospoda ni pačala uvidiv, da bi svaki trud bio jalov.

Nepovjerenje što ga je u puku uživao bilježnik Pietro Sbisá, znao je za sebe upotriebiti dr. Boccalari. On je do sada stajao jednom nogom u Vodnjanu a drugom u Pulju. Sad su mu obadvie u Vodnjanu. Od Sbisala diello ga duboki jaz, koga je još dublje razkopala bogata baština. Ova ista baština uzpirila je mržnju proti Sbisalu i u samom puku, te nije bilo više moći koja bi ga bila od njegove osude spasila.

Vriedno je ovdje spomenuti kako se oni medju sobom rišu — a oni se najbolje poznaju:

»Nek vas nevodi strast; budite opezni kod izbora svojih kandidatah. Čuvajte se slavohlepnih, koji hoće, da se ističu i *koji svagdje svoju korist traže*; čuvajte se ortakluka i onih, koji vam samo milosti obećuju«.

»Negledajte na slobodoumne (prostim kmetom govoriti o slobodoumjuli opazka dopis.) po zanatu na sladke korteše (melliflui urruolatori), *na vrtoglavce, na bezenačajnike*, u kojih se liepo služe *štovanje Boga i štovanje zlata*«.

»Izberite ljude u kojih je prokušana nesebičnost, poštenje i domoljubje. Drugče će tautna struja osobne koristi i pohlepe poplaviti občinu a svieta će koriti vas s pomanjkanja ponosa i ljubavi za svoj dom«.

To smo čitali na zidovih grada i selah i to označuje stranke bolje nego bih je ja znao označiti.

Više putah spočituju Talijani Hrvatom, da ne vode načelne borbe, već da samo ruže i crne poštene ljude. Sada neka svieta sudi jesmo li mi lagali ili jesmo li rekli previše, ako smo što kada rekli. I neka se neljute na nas, ako njim kod prvih izborah budemo opetovali njihove rieči, opominjuć kmeta, da jih se čuva.

Uvidiv »stari«, da njim u Vodnjanu ruže ne ovatu, obratili se na vanjščake, na Hrvate, ali nisu ni »novi« mirovali. Možemo kazati, da što je bilo medju seljaci boljega ostalo je kod kuće, nego ljudih, koji se pusto sladkom rieči namamiti i koji bi za zdjelu leće prodali ne glas, već i dušu, bilo je uvjek pa i sada. Plaćala se željeznica, kočija, žderlo i davalo još po 1 forint svakomu. Tim načinom »prosvietljenia bude u našem puku smisao za ustavni život, tako ga demoralizuju i kvare. Na čast njim bila njihova »djedovska kultura!«

Ipak varao bi se tko bi mislio, da su svi naši seljaci letili u Vodnjan jer njim je toliko bilo stalo za Boccalarija ili za Sbisala, ili jer su bili možda podmićeni. Najprije onih danah bili su dvaput sudbeni dani; seljakah je došlo na sud dosta pa mnogo njih il ovako il onako bilo je primanljivo da biraju. Za tim bilo je i medju samimi seljaci razmirice.

Toli jedna stranka, koli druga morala se je naravski obazrieti i na sela, te uvrstiti u svoje kandidate takodjer nekoliko — prem malo ! — naših kmetovah. Kod toga nisu mogle zadovoljiti sve, pa protivnici odlikovanoga glasovali bi tada proti njemu i proti onim, što su ga postavila. Tako n. pr. znamo, da su Karničani glasovali proti Boccalariju ne radi Boccalarija, već radi štovanim čitateljem poznatoga šarenjaka Škabića, koga je bio dr. Boccalari upisao medju svoje predloženike a poslje izbrisao, da dobije više glasovah. Tako su mnogi Marčanci glasovali proti onim medju kojimi je bio Čulić, benevrekar, koga je porečko klepetalo u zviezde kovalo, što je kod posliednjih pokrajinskih izborah pljusnuo: mi šon Talijani!

Sbisá je imao najviše glasovah iz Filipana. Ovdje je za njega kortešovno razfratar Corenica (!), koj je glavom vodio svoje župljane na izbor. On je tako radio i kod posliednjih izborah, al je za to ipak ostao uzor svećenika jer je proti Hrvatom radio. Dr. Boccalari je najvećma po roverskih selih lov lovio, al nije ni druga sela zanemario.

Najžešća borba bila je prvih šest danah. Stari su se napinjali nebi li kako nadvladali »nove« vatrene i radine. Sbisalu je tekao sve med iz ustiju, ali nije bilo tko da ga poliže. Peti dan dao se na dogovore sa protivnici, ali novi su tvrdji od kamena i nepopuščaju. Šalje njim dekana, da jih skloni na nagodu, ali oni neće, da čuju. Odlučili su ga zbaciti i on mora podleći. Šesti, sedmi, osmi i deveti dan njegovi nisu kod izbora ni sudjelovali. Novi iznieli su podpunu pobjedu.

Ovdje moramo iztaknuti, da je Sbisá bio u onom odboru, koj je radio oko ustrojenja pazinskoga političkoga družtva, i da su medju njegovimi predloženici bili najžešći članovi toga družtva. Nisu jih dakle spasili ni lovor-vienci ubrani na pazinskih poljanah. Reć bi, da Vodnjančem ne miriše pazinsko cviеće.

Sbisalova je zviezda zapala; vidit ćemo kako i koliko će Boccalarijeva sjati. Mi se neveselimo niti padu jednoga niti pobjedi drugoga. Za nas su oni oba Talijani, oba protivnici. Dobra nam nije poželio ni učinio jedan, dobra nam ne želi ni drugi. Sela će i unapred plaćat, da se grad naresi, sela će i unapried davat a ne primat. Ipak volimo donjekle Boccalarija, jer, ako nam i je protivnik, on je iskren i očit, on se pred tobom ne klanja, nit ne laska, da pak za tobom i proti tebi kuje i ruje. On je zanešenjak al nam je milija Boccalarijeva zanešenost nego ili Sbisalova udvornost.

Kod ovih izborah iztaklo se je više nego ikada, da gradu i selom nisu zajednički interesi i želje. Vodnjanci bili su kao jedan čovjek proti Sbisalu, a valjda i razlogom. Tko njim se je priečio? Sela i Nek se drugi put razpredo bolja agitacija, nek ustanu i nek se slože S. Vincenti, Marčana, Roverija i Karnica i eto oni ugušiše grad. Sela zapovieda će gradu S. Vincenti ima svoju posebnu upravu. Isto tako i Marčana. Nek Vodnjanci izposluju, da se od tih občinah posvema odiele, pa će biti svoji na svojem. Bit će zadovoljni oni a još zadovoljnija biti će sela, jer će barem svoje novce samo za sebe trošiti. Na to će se morat i tako doći, kad se Hrvati u vodnjanskom koturu osviesle i spoznaju, da su u većini. Šteta je dakle čekati!

Ovih danah ističe rok za prizive proti izborom. Neće jih valjda ni bit. Ondu ćemo imat novoga kralja. Vodnjanci pripravljaju za onaj dan veliko veselje. Piti će se, pjevati, skakutati . . . . a onda opet mir. Onda će Vodnjanci opet u crkvu, da se dive prodikaču, kako njim slikovito opliuje bajne krajeve »della nostra Italia«.

Pogled po svietu.

U Trstu 23. aprila 1884.

Carevinsko vieće nastaviti će dne 25. t. m. svoje sjednice. Doći će na razpravu više predlogah nu nijedan nije od osobite važnosti. Oko duhovah imalo bi državno zastupstvo zaključiti svoja zasjedanja a tad će se valjda sastati zemaljski sabori. Medjutim obavit će se izbori za nekoje pokrajinske sabore kojim je zakonita doba zasjedanja minula. I za pokrajinu Istru biti će naknadni izbori za ona tri mjesta koja su izpražnjena t. j. za dva mjesta izvanjskih občinah kotara Koparskoga i jedno mjesto za izvanjske občine voloskog kotara.

Umjerena opozicija ugarskoga sabora izdala je nedavno proglas na narod u kojem oglasuje, da će se i unapred boriti proti sadašnjemu načinu vladanja u Madjarskoj. Tuži se naime na vladu, koja da je suzila djelokrug delegacijah, dočim je onoga zajedničke vlade na štetu Madjarske razširila. Nadalje odsudjuje vladu radi njene politike napram Hrvatskoj, radi neurednih financijalnih odnošajah, te napokon radi slabe upravo u zemlji.

U onih predielih Hrvatske, gdje se je bio prošle godine narod pobunio, reć bi, da se nije još te posvema smirio. Pišu novine, da je narod u Zagorju veoma ogorčen na sve što po gospoštiji odaje. Žalostno je, što nije vlada mog'a ili htjela eto kroz 10 mjesecih narodu zadovoljiti i umiriti ga. Zar su ostale bez uspjeha tolike komisije i izaslanstva?

U Dalmaciji nastao je bio silan prolom izmedju narodne većine i vlade, dotično namjestnika baruna Jovanovića. Sada se glasa, da je ministarstvo zadovoljilo želji dalmatinskih prvakah, i to usljed njihove odlučne izjave, da neće prije u carevinsko vieće, dok vlada nepristane na zahtjeve, koje su oni razložili u svojoj spomenici na vladu. Barun Jovanović, da je dobio nalog od ministra Taaffe-a, da se bez oklievanja sporazumi sa dalmatinskimi rodoljubi i da se s njimi nagodi na temelju spomenute spomenice. Namjestnik da se izjavio napram vodji dalmatinske narodne stranke, dru. Klaiću, da vlada kani kod zemaljske uprave mjesto talijanskoga jezika uvesti postupice hrvatski jezik kano službeni. Nadalje, da će popuniti važnija mjesta kod političkih, sudbenih, financijalnih, poštarskih i brzojavnih oblastih sa domaćimi silami, a tudjince, nevješte hrvatskomu jeziku, da će maknuti.

Iz Sarajeva dolazi viest, da je Njegovo Veličanstvo odredilo, da se ukine porez, kojeg je pravoslavno žiteljstvo u Bosni plaćalo pod imenom »vladikarine«. Tim će biti pravoslavni u Bosni oslobodjeni od poreza, kojeg stanovnici drugih vjeroizpovjestih takodjer nedoprinašaju.

Kako pišu iz Biograda, sazvati će se narodna skupština odmah poslе odlazka austrijskih prestolo-nasljednikah. U tom zasjedanju doći će na dnevni red vrlo važne reforme, kojimi se imade popraviti i pospješiti nutarnji razvitak zemlje.

Poznati kardinal Ledohovski, koga je pruska vlada toliko proganjala i koji boravi već nekoliko godinah u Rimu, odrekao se svojega nadbiskupskoga mjesta u Poznanju.

U onom dielu Bugarske, gdje vlada i danas Turska, t. j. u iztočnoj Rumeliji, ističe letos turskomu namjestniku Aleko-paši doba njegove vladavine. Turska vlada htjela bi ga i nadalje na istom mjestu zadržati, nu tomu se protivi odlučno ruska vlada. Glasa se, da se na isto mjesto kandidira trojicu novih ličnostih, nu nezna se, da li će nadvladati ruski ili turski predloženik.

Bugarski knez izdao je naredbu, kojom se izbori za narodnu skupštinu razpisuju za 8. junija. Sve tri stranke u kneževini, naime vladina, konzervativna i slobodoumna pripravljaju se već marljivo za izbornu borbu.

Austro-ugarska i njemačka vlada upravile su notu na egipatsku vladu, u kojoj zahtjevaju, da se izplate odštete, što jih je medjunarodno povjerenstvo ustanovilo za one, koji su postradali prigodom prošlogodišnjih dogodjajah u Aleksandriji. Zastupnici Francezke i Italije upravili su jur do sada notu jednaka sadržaja.

Po viestih, dolazećih iz Hartuma, nalazi se Gordon u velikoj pogibelji, jer ga odasvud obkolili ustaše. On se gorko tuži na englezku vladu, koja ga je izložila ovoj pogibelji bez dostatne podpore.

---

ovu. Može li pak svaki Istran postati član toga družtva?

Marko. Po njihovih listih reć bi da ne. Delavci da nesmiju pomnožiti broja članovah družtvenih. Oni su svetina ili massa, oni nebi znali za svoju veliku odgovornost, nebi znali za svoja prava i dužnosti. Oni se dadu lahko zavesti, pak bi celo družtvo moglo stranputice zaći. Člani družtva moraju biti *izabrani* gradjani ili državljani.

Luka. Tako to je samo za gospodu, pak šta nas to briga.

Marko. Po malo, Luka. Čiani smeju bit samo gospoda, al oni vele, da je družtvo za siromahe, za delavce, za seljake, kmete, za dobro svih ovih a ne za dobro gospode.

Luka. Pasja noga. Pak govore, da ki s gospodom črešnje ji, da mu samo repi ostaju. A po tem što povedaš, istarska gospoda, njih 300, dàt će nam i črešnje i repe, da se do mile volje nazobljemo, pak makar oni i od glada umrli.

Marko. Nenagli se. Rekao sam ti samo, da oni tako govore, a već sam ti i dokazao jednu njihovu laž. Drugi put ću ti i ovu stvar razložiti.'

Luka. Što prije, to bolje.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da će bit opet va Pazine cirkul, al kako bi neki rekli kresija?

Jur. Ter je već tamo je, još već nego nekadanja kresija, aš ima Istru i Trst pod sobum — i kreše nebore već dobrahno i cirkula na sve strani.

Fr. Neka kreše neka, će morda kega sbudit.

Jur. Da nebude prekasno.

Fr. A ma . . . . . .

Fr. Jesika! jesika! pulježkega jesika!
Jur. Ča j' pak to speta?!
Fr. Jesika! jesika! pravega pulježkega jesika! tako te morat Muzjci i Žejanci po svete krličat svojum trgovinum, aš su obnašli on voloski oberkogo i njigov sotokogo, da bi od domaćega octa mogal kega trbuh bolet, pak da ga nete smet po svete nosit, leg da te čisit prit octa ravno iz Pulje.
Jur. Bi najbolje i njih obedveh poslat va Pulju i po sol, aš bi reć, da je ni doma ni mrvi.
Fr. Nisam kontro, nego povej mi malo skrbe pak tako i za druge stvari?
Jur. Bi, da jim je lazno, ma imaju preveć posla va Opatije.
Fr. Sad kapim.

Različite viesti.

Osobne viesti. Narodni zastupnik g. dr. Vitezić prispio je danas parobrodom u Trst odakle će u Beč na zasjedanja car. vieća. Istim parobrodom došli su i dalmatinski zastupnici gg. dr. Klaić, Šupuk i knez Pucić.

Danas, na Jurjevdan bio je ovdje u biskupskoj kapeli kanonički instaliran novoimenovani pazinski župnik velečg. Josip Orbanić. Čestitamo njemu i njegovim župljanom, koji su dobili čovjeka umna i razborita, i koji će nakom toliko godinah čuti rieč božju iz ustih svog župnika u svojem hrvatskom jeziku.

Naši muževi. Posledanji broj časopisa »Kvarnera«, koji izlazi u Bakru, počeo je donašati u talijanskom jeziku životopise i djelovanje naših narodnih protivnikah u Istri. U tom broju opisan je rad buzetskog načelnika g. Clarici-a. Koji želi doznati, kako se u Istri s nami postupa i gospodari, neka si nabavi rečene opise.

Slika pok. Dobrile. Prijatelji pok. biskupa Dobrile naručili su njegovu sliku kod našeg umjetnika u Trstu g. J. B. Ovih danah vidili smo gotovu sliku, koja predstavlja nezaboravnog biskupa u naravnoj veličini i to gornji dio tiela ili poprsje. Slika je veoma liepo izvedena a što je najglavnije, pokojnik je pogođen toli vjerno, da će ga po slici odmah prepoznati i onaj, koji ga je samo jednom za života vidio. To nije samo naš sud već i onih, koji su danomice s biskupom obćili i kojimi je poznata svaka crta onog plemenitog lica. G. B. pokazao je i ovom slikom, da je majstor u portretiranju.

Mješovita komisija za uredjenje ribolova u Jadranskom moru sastala se dne 17. t. m. u Gorici pod predsjedničtvom predstojnika pomorske oblasti g. pl. Albera. Talijansku vladu zastupaju: gg. Piola, kapetan luke u Beneteih, Capelli i Berlo državni poslanici i profesor Gigliola. Austrijska vlada odposlala je osim spomenutog predstojnika, ministerijalno savjetnike gg. Haardt-a i Rinaldinia; ugarsku polu zastupa odjelni predstojnik Mihalović.

Tinjanski občinski izbori. Doznajemo iz Tinjana, da su liste za predstojeće občinske izbore već preko 20 danah izložene. Tamošnji Krnjeli hodkare od kmeta do kmeta, da ga opet na led navedu. Radi toga preporučamo tamošnjim prijateljem, da svaki učini svoju dužnost. Nakom izbora uzaludne su tužaljke. Nitko neka se neizgovara na kojekakve obzire. Tinjanskim rodoljubom dobro će doći ono malo zakona za izbore što ga priobćismo u prošlih brojevih. *Rodoljubi tinjanski! »tko sije taj žanje, a tko spava obriše si usta«.* Za danas ovoliko, u budućem broju više.

Dal Quarnero. Porečka lažitorba donosi u posledniem svom broju list pisan »dal Quarnero« pod naslovom »gli slavi meridionali — il partito della grande Croazia e l' Istria« u kojem nekakav »Slavo refado« pripovjeda, ili bolje rekuć, kani pripovjedati svojej braći Talijanom koješta o južnih Slavenih a valjda najviše o Hrvatih. Iz onoga što je u tom prvom listu napisano (jer kako Istria obećaje, bit će toga šaranja i više) vidi se, da se pisac neće izneveriti svojem podpisu. Počeo je govoriti o Klaićevoj knjizi »Zemlje u kojih obitavaju Hrvati« koju je družtvo sv. Jerolima izdalo i to ob onom dielu, u kojem se govori o istarskih Hrvatih, pa se onako kako to znadu svi renegati, ovoga svieta podrugiva sa istarskimi Hrvati. Mi medjutim nećemo našim čitateljem govoriti ob onom što taj delija bulazni, dosta će im biti ako im kažemo, da se taj junačina podpisao »Uno slavo refado« t. j. un renegato i da si je get (židovsko mjesto) odabrao za svoje šetalište. Nam se čini, da bi taj delija, koji ima valjda obraz od podplata, pametnije bio učinio, da se je podpisao: Uno slavo disfado. To bi barem istina bila. »Istria« tomu čovjeku čestita, a mi njoj! — Živilo poštenje! —

Frasarium porečke »Istre«. U broju 121. »Istrie«, u člančiću od samih 34 redakah, nalazimo sledeće fraze ili bolje rekuć psovke: *fa trascendere il fiele«, »empio di bile«, »propaganda croata«, »mascalzoni vigliacchi«, »sfogano ora la loro bile«, »genia malnata«, »gente pella quale nulla vi ha di sacro«, nil livore di quai codardi« »birbanti«, »mascalzoni«.* Je li vam dosta? Po perju se pozna ptica, veli naša poslovica, a po govoru Hrvatica. Ovdje po govoru poznamo ugladjenog talijanskog gospodičića, koji ovimi liepimi riečmi hoće, da omrazi novoimenovanomu župniku pazinskomu gosp. Orbaniću hrvatski puk one plovanije i istoga na svoju stranu privuče.

Kako iz onih naciftanih redakah razabiremo, ovih se posledniih danah našlo po ulicah Pazina grada raztrešenih listića talijanski napisanih, kojimi se u ime Hrvatah na najprostiji način na spomenutoga gospodina Orbanića napada.

Iz samog onog člančića, kojeg mi u ostalom smatramo samo nastavkom ciele one komedije, koja je počela bodočaščem pazinskih liberalacah u Laništće, vidi se očito, da je one listiće napisala talijanska ruka u namjeri, da gosp. Orbanića od Hrvatah odvrati i tako doblje vriednog naslednika pokojnom Cappellari-u. G. Orbanić je čovjek naše krvi, zadojen hrvatskim mliekom; on toga nije nikad zatajio, niti u Tinjanu niti u Laništih. Mi ga poznamo kano učena i umjerena čovjeka te smo uvjereni, da će znati vršiti svoje dužnosti *nepristrano* koli naprama Talijanom toli napram Hrvatom. *Hrvati neimaju uzroka na gosp. Orbanića napadati, on im dosada nije dao povoda, da o njegovom političkom poštenju posumnjaju* i baš zato zamislio je podli stvor ono crno djelo, da još crnju svrhu postigne. To je sve. To će sigurno razumiti i gosp. Orbanić i svi pošteni Talijani, koji se moraju sramiti stojati u istih redovih sa stvorovi, koji ovako nepoštenim oružjem hoće da pobiju protivnika svoga.

Na Vašo grdno osvade, da imadu pazinski Hrvati svoje prste kod Vaših iredentističkih poduzećah, neće nam se odgovarati. Pitamo Vas samo, zar su Hrvati u Karojbi Italiji i talijanskom kralju napijali te od tamošnjih Hrvatah kamenjem protjerani bili? Zar su Hrvati slali protiaustrijske knjige u škole pazinskoga okružja, koje su morali šk. nadzornici plieniti? Zar nose Hrvati »*Margherettine*« na kapuzih, da pokažu, da teže za prekomorskom braćom? Zar bacaju Hrvati petarde u Pazinu pred ravnateljskim stanom? Zar su hrvatski djaci bili što izključeni što kažnjeni radi protidinastičkih izkazah? Zar viču i urliču Hrvati po Pazinu: »Viva l' Italia! Viva Umberto! fuori lo stranieros itd. itd.? odgovorite ako imate obrazu. Da Vas nije sram svoje vlastito djece, koju ste timi pogubnimi idejami zatrovali, nebi Vam danas trebalo slati deputacije; ne bisto danas morali makar i prividno, svoj porod zatajivati. Stranka koja se ovakovim oružjem služi i organ koji gori navedenimi riečmi svoje stupce kiti, sam se karakterise i sam svoju odsudu plše! Duboko ste pali gospodo!

Razpisano mjesto. Kod ekonomata c. kr. ravnateljstva finance u Trstu razpisano je mjesto upravitelja. Molbenice u kojih valja dokazati zakonitu sposobnost i poznavanje pokrajinskih jezikah, neka se pošalju u 4 čednih c. kr. ravnateljstvu finance u Trstu.

Koncert delavskog podpornog družtva izpao je onako, kako su si prireditelji samo želiti mogli. Občinstva sabralo se do 500 u liepoj dvorani kod *»zelenog hriba«.* Pojedine točke programa bijahu veoma točno, što odpjevane što odigrane. Većina komadah morala se opetovati, nekoji dapače odpjevani su do tri puta. Kano uvjek, milili su se najvećma hrvatski zborovi. U obće sa glasbenim dielom programa morao se zadovoljiti i onaj, koji je vičan slušati glasove i zvukove starijih i izškolanih silah. Svakako čast igračem i pjevačem a najpače njihovom ravnatelju g. Stele-u

Usred programa izručilo je družtvo po odboru svomu vriednomu predsjedniku g. V. Dolencu zlatnu spomen-medalju, ukusno izradjenu i od nemale ciene. G. predsjednika nagovorio je odbornik g. M. sa poduljim govorom, ocrtav njegov rad i zasluge za družtvo. Predsjednik vidno ganut, zahvali se na prekrasnom daru, na prijateljskoj ljubavi i odanosti članovah, te svečano obeća, da će mu biti uvjek briga, kako bi bolje i uspješnije promicao probitke toli milog mu družtva. Zatim bijahu pročitani telegrami i čestitke te iza posledniie točke programa, uhvati se naša vrla mladež u mladenačko kolo, u kojem je skoro do zore uztrajala. Zaisto će ostati milom uspomenom svakom posjetitelju ova neprisiljena, skoro domaća zabava naših čestitih zanatiljah i obrtnikah, koji su i ovom zgodom pokazali, koliko njim je do napredka stalo.

Doznajemo iz Voloskoga kotara, da je ondešnji kotarski kapetanat zabranio stanovnikom Munah velih i malih i Žejanah ići po svietu prodavati ocat, kao što to oni od mnogo godinah čine.

Mi neznamo na kojem se zakonu ta zabrana temelji, al čitamo u 23. svezku Wagnerove sbirke zakonah i naredabah austrijske monarkije, izdanom ove godine u Innsbruku na strani 240. br. 2. dosliovce sledeće:

»Stanovnikom Munah velih i Munah malih i Žejanah (Volosko) bje dozvoljeno prodavati oblazeć ocat koji sami proizvadjaju, kako iz opazke 2. §. 12.«

Ta se opazka nalazi na 236. strani istog svezka i glasi:

Usljed ministarske odredbe 24. oktobra 1858. br. 16855. nebi se ocat smio oblazeć produvati; *pa* stanovnikom Voloskoga (čitaj Munah i Žejanah) iznimno dozvoljava se prodavati ocat koji sami proizvadjaju, i to na način sadržan u ustanovah 30. aprila 1870. br. 68. i 5. septembra 1877. br. 25044.«.

Tako evo stoji štampano, te nam nepreostaje drugo, nego savjetovati onim kojih se spomenuta zabrana tiče da učine na temelju navedenih ustanovah na višu oblast priziv i čekujušto ona u stvari odluči.

Bečki gosti u Opatiji. Pišu nam iz Opatije: Oba uzkrsna blagdana dovela su nam 27 gostiju bečkoga ljećničkoga fakulteta, medju timi čuvene profesore Bilrotha, Kaposia, Störka, Dittela, Standhartssera, zdravstvenoga nadsavjetnika Hoffmanna, Schnitzlera, Richtera, Rollotra, Schröttera i druge, nadalje sliikare Scolosa i Felixa. Ovdje se je od nekolikoo danah nalazio i utemeljitelj čarobnoga toga ljećilišta, glavni ravnatelj južne željeznice Schiller. Svi ti strukovnjaci izjaviše se najpovoljnije o tom dražestnom mjestu, koje ovate podpunim proljetnjim ovietom.

Izrod.

Ide mlado Istrančе
Od sela do sela.
Mučno traži, ima li,
Koja bi ga htela.

Al mu svaka bosjedi,
Hvaleć mu na cvieću:
Ajd odavle, Izrode,
Ja te mlada neću.

Mi smo, gle, Hrvatice,
A ti tudje voliš:
Nespodebo, nosi se,
Badava me moliš! —

Bolno momče venulo,
Venulo i sleglo,
Napokon od žalosti
U hladni grob leglo.

Na grobu mu niknulo
Svakojako cvieće,
Al na cvieće ukleto
Niti pčela neće.

Spravi li se nevreme,
To se i grob žari,
Jer ga uvjek s osvete
Prvi grom udari.

A kad noću ledeni
Zimski vjetar dune,
Okol groba Utvora
Posieda i kune:

Proklet bio, koji se
Svojeg srami roda,
Neimao pokoja,
Ni od srdca ploda!

Književne viesti.

Primili smo sledeće knjige koje sa zahvalnošću oglašujemo:

Hrvatska biblioteka br. 17. »Grilovica«. Historijska pripoviest iz XVII. vieka. Bogomila Hrvatovskoga. Akademijska knjižara Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu. Ciena 15 nvč.

Poročilo slovenskega narodnega političnega društva »Sloga«. V Gorici, o svojem delovanji v dobi od občnega zbora 11. januarja 1888. do občnega zbora 17. januarja 1884. V Gorici 1884. Hilarijanska tiskarna.

Putovdni po vlasti. Obrázki cestovní. Napsal J. L. Turnovsky. Praha. Nakladatel A. Reinwart, knihkupec 1883. Cena 80 novčića.

Javne zahvale.

Gospodin Filip Kumbatović c. kr. podčastnik ratne mornarice u Puli darovao je p. škol. knjižnici u Omišlju uz liepu svotu novacah, jedanajst komadah knjigah različnog i vrlo poučnog sadržaja. Niže-podpisani se na tako rodoljubivom daru koli od strane čitajućeg občinstva toli od svoje najsrdačnije zahvaljuje.

Knjižnica broji tim 150 komadah. — Dao Bog! ugledali se i ostali omišljski rodoljubi u plemeniti Filipov dar!

Omišalj, 16. travnja 1884.

Niko Jedrlinić.
nadučitelj.

Presvietli gospodin dr. *Dinko Vitezić* narodni zastupnik na carevinskom vieću u Beču izručio je »Bratovšćini hrv. ljudi u Istri« znatnu svotu od 86 forintih sakupljenih u Beču od sledeće gg. zastupnikah: po 5 f.: dr. Vitezić, po 3 for.: Knez Windisch-Grätz. Po 2 for.: Grof Margheri, Grasselli, dr. Poklukar. Pfeifer, Nabergoj, Obresa, dr. Tonkli, Ralć, dr. Vošnjak, baron Gödel. Nakić, dr. Klaić Klun, grof Borelli. Po 50 for.: for.: *Češki klub.*

Na tom plemenitom i veleušnom daru zahvaljuje se u ime odbora:

Kastav, 21. aprila 1884.

Antun Puž blagajnik. **Er. Jelušić** predsjednik.

Priposlano.*)

Očitovanje.

Na upit, sadržan u dopisu »iz Mošćeničine« u Vašem cienjenom listu od 17. t. m. br. 16. ovim izjavljam *da ja nisam pitao nikakvu oblast, da bi mi se na teret ovog siromašnog puka zagradilo staju i kupilo konja.*

Sa odličnim štovanjem Vaš

Marin Šumberac Šote.
župnik.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Lutrijski brojevi

od 19. aprila:

Beč	89	67	11	61	37
Grac	25	70	30	83	68
Temešvar	29	21	78	38	49
Brno	29	65	66	85	90

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 12. travnja. Volunter, Merkato iz S. Giovanni di Medua. 13. Maria S., Nikolić iz Kandije. 16. Virgo, Gladulić iz Batuma. Malti S., Svilokosi iz Spljeta. 17. Nicoletta V., Martini iz Kandije. Taganrog, Radonićić iz Aleksandrije. 18. Nuova Anna, Vutović iz Gruža. — *Rieka* 12. travnja. Jokai, Katnić iz Glasgowa. 13. Olga R., Mikulićić. 15. Miroslav, Mikuličić oba iz New-Jorka. — *Malta* 6. travnja Retta, Favrić iz Trsta. — *Amsterdam* 12. travnja. Pavlina T., Nikolić iz Cette. — *Kardiff* 9. travnja. Ljugia P., Šepić iz Lisbone. 16. travnja. Florida, Skoplnić. — *Trapani* 8. travnja. Ergo, Jadrošić iz Volo. — *Table-Bay* 17. ožujka. Jacob, Stuk iz Newporta. — *Hull* 8. travnja. Sulin, Uršičić iz Jamaike. — *Tarragona* 8. travnja. Ida P., Crnković iz Odesse. *Cagliari* 10. travnja. Peppina, Randić iz Cette. — *Cette* 11. travnja. Toni C., Nikolić iz Rieke. — *Aux Cayes* 17. ožujka. Leptir, Kamenarović iz Demetrare. — *B.-Ayres* 10. ožujka. Plutus Bolmarčić iz New-Castle. — *St. Vincent* 17. ožuj. Rebecca, Jakulić iz Kardiffa. — *New-York* 13. travnja. Industro, Sodić iz Cagliari. 16. travnja. Poschich, Tominić iz Bordeauxa. — *Goolé* 9. ožujka. Sulin, Uršičić iz Jamaike. — *Barbadoes* 23. ožujka. Amalia, Randić iz Montevideo. — *Bordeaux* 12. travnja. Br. Kemeny iz Rieke. — *Point-a-Pitre* 12. travnja. Mira, Skopinić iz Marsilje. — *Kef* 12. travnja. Juno, Nikolić iz New-Castle. — *Carigrad* 9. travnja. Henok, Buntielić iz Korčule. — *Leith* 15. travnja. Adria, Pascoletto. — *Palermo* 13. travnja. Dušan, Marocchino iz Mljetskah. — *Penarth* 16. travnja. Jatet II., Kalangić iz Grecnoka. — *Elsinore* 16. travnja. Mimi, Tominić iz Gagliari. — *Porto-Ferraio* 15. travnja. Pel-a, Matković iz Rieke. — *Lisabon* 14. travnja. *Castellamare* 15. travnja. Empireo, Nikolić iz Suedie. — *Algir* 14. travnja. Spirito, Košević iz Rieke. — *Gruž* 16. travnja. Šesti dubrovački, Suhor i deseti dubrovački, Marinović oba iz Kardiffa.

Odjedrili iz:

Trsta 12. travnja. Lors, Začević za Vasticu. 16 Bosana, Tomanović za Kopar. 17. Erica, Martinolić za Kanču. Katica, Valjalo za Dubrovnik. 19. Erhlano, Pellizzaro za Kandiju. — *Rieke* 10. travnja. Ellade, Jadrošić za Vosticu. 12. Slavomir, Premuda za Pireo. 16. Szapary, Jeletić za Glasgow. *Marsilje*

10. travnja. Giacomina, Tomašić za Porto-Said. Elpida, Crivellari za Wydach. 12. Zvijezda Mimbelli, Dobritović za Carigrad. 16. Giuseppe Sgiuppa, Tunjica za Carigrad, Angela, Paikurić za Salonik. — *Cagliari* 8. travnja. Dampier, Priskić i 11. Amelia, Kozulić. Elios, Ivančić svi za Elsinore. Pia S., Soldatić za Galac. — *Glasgowa* 8. travnja. Germana, Antonio, Buničić za B.-Ayres. — *Gibrallara* 10. travnja. Tisza, Morović za Mljetke. *Middlesbro* 10. travnja. Tibor, Randić za Trst. *Bremerhavena* 6. travnja. Boritelj, Tripković, za Kardiff. — *Kardiffa* 11. travnja. Ida S., Sgegura za Bari. — *Kingstona* 18. ožujka. Robert, Margheltić za Europu. — *New-Jorka* 31. ožujka. Sloboda, Jellatia za Jakin. — *Greenoka* 10. travnja. Jalet II. Kalangić za Kardiff. *Smirne* 29. ožujka. Falco, Tomašić za New-Jork. — *Royan* 13. travnja. Lea, Krellć za Kardiff. — *Martinike* 12. ožujka. Tonina II., Soppa za Genovu. *Cadixa* 11. travnja. Ati, Ferrari za B.-Ayres. Minerva V., Mikuličić za B.-Ayres. — *Bone* 10. travnja. Mario Minak za Kurloforte. — *Bordeauxa* 16. travnja. Br. Kemeny, Strk za Glasgow. — *Baltimora* 4. trav. Padova, Večerina za Brindisi. — *Monterideo* 17. ožujka. Mirko N., Kordić za Parana. — *Wilmingtona* 13. travnja. Leda, Erschen za Rieku. — *Rosaria* 29. veljače. Vincenza M., Minak za Falmouth.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava slabije uzdržane ciene. Rio od f. 60—75; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 43—49. Talijansko fino f. 70—80 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; engleska f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držana po 10·25 u barilah; f. 12.— u sanduchi.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, engleska f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61.—.— *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6,50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a ciene uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9¼. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·42. *Zob* madj arska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Pešanska borsa: dne 25. aprila 1884.

Austr. drž. papiri f. 79.90 isti u srebru f. 80.80; isti u zlatu f. 101.— 5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 324.—; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.61; c. k. cekini f. 5·62; državne marke for. 59.30—.— Francezke for. 48.20

Nepogrješivo!

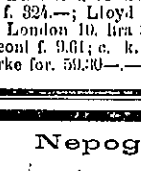

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za brodarstvo)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelarusti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višepotnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Sincovich, farmacista ala Marine, Via Santta broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Androvich, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Sdnavy, hnk. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arazim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hêbe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Gralich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Skrofulozne bolesti očiuh koje se često kod djece i kod neodraslih vidju uzrokom su gubitku vida i slieporte čoviena. Traži se obično pomoći kod kirurga bez ikakve koristi, bez sigurnosti, da se bolest izkorieni jer se često žalibože povraća. A zašto? Jer povod koji je bolest prouzročio u skrofuloznoj krvi leži, koja se nelieči samo izvanjskimi lieknvi Kad i kad se kojekakvi unutrnji lieknvi prepisuju al trud ostane skoro uviek bezuspješan; roditelji onda po naputku svojih znanacah liečе sami djecu sa svakovrstnimi siropi *(sladoračupi)* na veliku štetu zdravlja vlastite djece. Šta se ima dakle radit u takovih slučajevih? Neka i nadalje liečі koji je na to ovlašćen ovakove bolesnike, al u isto doba nek se ne zaboravi na jedino čistilo krvi — **Sirup Pariglina** — doktora Ivana Mazzolini-a u Rimu, koji imade svojstvo izkorenit skrofulozne bolesti i koji je radi osobite valjanosti šest putah odlikovan bio; prodaje se u Trstu kod P. Prendini-a ljekarnika.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći lick* za urediti probavu, pomljarenu mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Prirodjen je od *najboljih, liečničkih najkrsnijih zelenina*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom kršu, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije i melanholije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lick* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice I for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne sve strane *uz pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lick izstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, nečutim likakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah Isti lick ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski

nadkornik željeznićkog poduzeća u Aleksinacu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosimo sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-n životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernov u orlu« u Pragu, ugao »Sporngasse Br. 205-3

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Sultina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Alaksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; II. Jusklević (gornji grad); A. E Milosrdna brada; M. L. Finkh; Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vonk. *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutjina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* II. Bilinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al Deszáthy *Vinkovci* Fr. Hurzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Mattor A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarsko, imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kronične upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti išijasu, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, neima boljega maziла nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izlieči; *smrad koji iz oteka teče, izmče ovo mazilo* brzo i ranu izlieči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zapriečі takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilieni.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Isto lobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisacu, izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomoži i okriepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanju istih.

Izumitelj jamči za sigurnu uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **O. Zanetti u Trstu** ja Nuova br. 27.

☞ Bez ove obrambene znamke zaštićene, imade se taj lick po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlično najbolji lick proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *sviet proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

(Obrazb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću*

☞ Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, ljekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a cura nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni lick za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**, Punim osvjedočenjem **priznajem drkle dr. Maličev kostobolni** sviet kano izvrstan lick te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Juš,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

neće smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocicla, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA ŪKAMAČENJE

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

OKRUŽNI ODJEL

u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE

za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½%, provizije.

PREDUJAM

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½%, provizija za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.** Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 19. U Trstu 8. maja 1884. Godina X

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napriesnicom* (assegno, postale) ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Istra u proračunskoj razpravi.

III.

Vodja istarskih Talijanah, predsjednik zemaljskog sabora u Poreču i državni zastupnik g. dr. Vidulich ćutio se izazvanim Vitezićevim govorom. Svatko je morao očekivati, da će g. dr. Vidulich dostojno i temeljito odgovoriti tužitelju g. dru. Viteziću. Dru. Vidulich-u pružio je naš zastupnik najlipšu zgodu, da opere grdnu ljagu pristranosti i nepravičnosti, koju je prišio njemu, kano zemaljskomu kapetanu i svim njegovim jednomišljenikom. On toga nije učinio, jer nije učiniti mogao. Umjesto da opravda sebe i svoje prijatelje, svoj i njihov postupak, izjavljuje, da je on dužan davati račun o svojem djelovanju i propuščanju kao zemaljski kapetan samo onim, koji su ga za to postavili i da bi bilo izpod njegova dostojanstva, kad bi uvažio izprazna i odiozna čavrljanja. Evo, ovako se brani načelnik stranke, kojoj su predbačeni toliki griesi. Ovako postupaju liberalni (?) zastupnici sa svojimi protivnici kad njim ovi skinu krinku. G. zastupnik Vidulich neće da odgovara u saboru gdje je tomu mjesto; neće da znade za javnost, jer se isto plaši. On će odgovoriti bude li za to pitan, tajno, bez svjedoka i bez protivnika. Liepa je ovo obrana, zar ne g. kapetane? A gdje su bili vaši drugovi, ostali talijanski zastupnici Istre, koji su kumovali onim činjenicam koje je naveo dr. Vitezić? Zar neimaju ni oni što da odgovore? Zar je i njim odiozno čavrljanje g. Vitezića? Vjerujemo, da vam bijaše i neugodno i odiozno ono tobož čavrljanje. Svaka od onih činjenicah morala vas poput striele raniti, a vi nemogoste tih strielah junački dočekati, odbiti.

Za svoje prijatelje srnuo je u boj zagriženi Niemac, zastupnik g. Suess. Išlo je sirota vaditi topao kostanj iz prhavice za svoju, za nevolju braću. Koliko ironije? Prof. Suess, koji mari za austrijske Talijane koliko i za lanjski snieg, koje on kao Niemac nenavidi bar koliko i Slavene, izvrgnuo se tolikoj pogibelji bez ikakve nade na uspjeh a i bez ikakvog cilja osim onoga, da, pobijajuć g. Vitezića, izlije svoju žuč na većinu državnoga sabora i da baci pepela u oči svojim prisiljenim drugovom t. j. talijanskim zastupnikom Istre. Zastupnik g. Suess sjetio se možda onih, isto tako pravednih i opravdanih napadajah na liberičarsku stranku u carevinskom vieću, koji su se na nju sipali dok je ista na vladi bila, pa je požalio svoju istarsku braću te njoj hotio u pomoć priteći. Držeć se one, da isto uzroke sliede iste posliedice, ćutio je u dnu svoje pravedne (!) duše, koliko mora braću (?) boliti, videć se onako obruženom a neimajuć nigdje poštenog prijatelja ili zagovornika. Jedino ovo moglo je natjerati zastupnika g. Suessa, da ide braniti stvar nepravednu, stvar koja se obraniti neda. Da vidimo u koliko je uspio g. Suess.

Poznato je našim čitateljem, da je bilo izdalo ministarstvo naredbu, da se svaki, koji hoće da mu se ime piše novim pravopisem, mora oglasiti kod oblastih i platiti u to ime 50 novčićah. Zastupnik g. Suess ulovio se za tu naredbu pak predbacuje stranki u Istri, kojoj g. Vitezić pripada, da je ista morala silno zlorabiti pisanje obiteljskih imenah, kad je i vlada prisiljena bila u toj stvari posredovati. On pita: kamo će se doći sa upravom u obće, bude li svakomu dozvoljeno, da svoje obiteljsko ime piše po političkoj struji? On nam predbacuje, da zatajivajuć imena naših pradjedovah, malo sile u sebi pokazujemo.

Što se tiče pisanja naših imenah mislimo, da je u tom najmanje pozvan Niemac g. Suess da sudi. Kad bi bio pravedan koliko je zloban, morao bi priznati, da su se i njemačka imena, prošloga vieka posve drugačje pisala nego li se pišu danas. Dapače i dan današnji pišu se i tiskaju i novine i knjige njemačke sa dvojakim pismom t. j. sa takozvanom švabicom starijom i novijom, švabicom i latinicom, pa ipak nitko radi toga Niemcem nepredbacuje, da su zatajili imena svojih pradjedovah. G. zastupnik Suess nezna (al za to neima se pačati u stvar koju ne razumije), da bijaše do prošloga vieka kod Hrvatah Istre u porabi glagoljica. To pismo zamienili su tudjinci na našu narodnu štetu sa latinicom. Imena onih, koje brani i zagovara g. Suess, bijahu takodjer jednoč glagoljicom pisana pa ipak jih on nekrsti izdajicami svog imena. Djedovi njegova štićenika g. Vidulicha pisali su svoja imena glagoljicom a on se danas toga srami, on danas dakle zatajiva svoje pokojnike? G. Suess bi morao nadalje znati, da su oni za koje on u vatru srće, zatajili ne samo imena otacah, već i rod i jezik i najsvetije narodnje svetinje. On se zauzimlje za izdajice roda i jezika pa hoće, da nas tim imenom okrsti, nas koji tražimo, da se naša imena onako pišu, kako to sadanji pravopis našeg jezika zahtjeva, da se poslužimo onim pravom, koga uživaju svi narodi pod suncem. G. Suess učinio je zaista slabu uslugu svojim prijateljem iz Istre, govoreć o predmetu koga ne razumi, o stvari koja je njemu posve tudja. Branio je lošu stvar, koju je nemoguće obraniti. On je učinio svoju kano neprijatelj Hrvatstva a mi smo mu i na tom harni.

G. Suessu odgovorio je g. Vitezić muževno i dostojno. Dao mu je dobru lekciju, kako je nepristojno i nepošteno navaljivati na protivnika sa nečistim oružjem, sa neistinom. G. Suess će se valjda u buduće bolje čuvati, da si prste ne opriži zadirkivajuć u tudje svetinje a promislit će si svakako prije, nego li posegne desnicom u vatru, da izvuče iz nje one, koji bi rado i njega kano i nas u njoj vidili.

Carević Rudolf na iztoku.

(Konac.)

U poslednjem broju spomenusmo, kako su prejasni prestolo-nasljednici ostavili tursku prestolnicu, Carigrad.

Dne 25. pr. m. prispjeli su u bugarski pobriežni grad Varnu. Tuj dočeka visoke putnike bugarski knez Aleksander sa svojimi ministri i ostalimi načelnici oblastih. Knez pozdravi svoje goste na parobrodu »Miramare«, zatim se ovi izkrcaše te jih pozdravi na obali gradski načelnik Varne, predav njim u znak gostoljublja kruha i soli. Pristanište i kolodvor bijahu izkićeni cvićem i zastavami. Nakon običnog predstavljanja i poklonah, krenuše prejasni putnici vlakom u Ruščuk u pratnji bugarskoga kneza i njegovih ministrah. U Ruščuku bijahu Njih. visosti svečano dočekane od oblastih, konzulatskog zbora, školske mladeži itd. U 3 sata bijaše svečana gostba. Istog dana odvezoše se Nj. Visosti na parobrodu »Aleksandra« u Šmardu a odavle dalje napram rumunjskoj prestolnici, Bukareštu. U Šmardi dočeka visoke putnike general rumunjski Dabia i jedna počastna satnija. U istom mjestu podignut je sjajan paviljon, koji je spojen hodnikom, dugim sto metarah, čak do pristaništa.

Gradski načelnik u Bukareštu izdao je proglas na gradjane u kojem jih pozivlje, da dokažu kako su Rumunji narod blagohotan i ljuhezan i da dočekaju visoke goste veličajnim, Rumunjske kraljevine dostojnim slavljem.

Gradsko zastupstvo u Bukareštu opredielilo je 15.000 franakah, da se za doček prejasnikah izkiti grad. U Bukareštu dočekao je visoke goste na kolodvoru kralj Karol, kraljica Jelisava sa ukupnim dvoranstvom; nadalje rumunjski ministri te poslanik austro-ugarski barun, Mayr sa osobljem poslaničtva i konzulata. U čast

PODLISTAK.

Dva samouka pisca na otoku Krku.

Dne 5. septembra po podne dojašlo sam u starodavni Vrbnik iz umiljatog Dobrinja, gdje sam u kolu vriednih rodoljubah: popa Antona Kirinčića, popa Volarića, Variole i župnika Kiriničića sproveo nekoliko preugodnih danah.

U Vrbniku sam ostao dva dana, izpitujuć sve što sam mogao doznati o starinah, životu i govoru onog na glasu građića.

Neko po podne sjedio sam pred »polačom« na vrbničkoj placi, gdje je u staro vrieme bila palača slavnih krčkih knezovah Frankopanah. Dvorište iza »polače« Vrbničani još i sada zovu »Knež-dvor«. Oko mene bijaše starina pop Oršić, pop Brusić, više teologah i gimnazijalacah, onda prijatelj doktorand Trinajstić, koji bijaše mojim ugodnim »ciceronom« u Vrbniku. Ja sam ga štošta propitkivao, osobito glede jezika vrbničkog, ali nisam bio posve zadovoljan, jer u takvih stvarih najpouzdanija su vrela prostiji ljudi, koje nije nauka mudrijimi učinila.

Na to zavikne netko: »Rošo! Rošo! hodite ovamo!«

I k nam se ponosito približi pristal starac. Rodjen je godine 1807. Makar nosi na pleći tako liep broj godinah, jedva mu je koji vlas biel. Pravo mu je ime Ivan Grškoviđ, ali ga Vrbničani poznaju samo pod imenom »stari Rošo«. On ima brata fratra, a sin mu je Jerko, kurat u Martinšćici na otoku creskom, gdje sam se upoznao s njim i uvjerio se o njegovom žarkom hrvatskom rodoljubiju, radi čega je morao više putah i — pred sud dolaziti.

Naš »stari Rošo« vam je u istinu interesantna glavica. On se nosi na starinsku: crne ima i široke gaće (brageše) i crnu halju. Takovu su već nošnju mladji Vrbničani zapustili pak nose nošnju kroja »talijanskoga«. U mladosti svojoj naučio se je u školi poznavati slova, a kašnje se je naučio sam čitati i pisati. Naš »stari Rošo« je riedka glavica. Vragolani djaci, kakovi su svuda, znadu više puta s njim šale zbijati.

A zašto? jer je »stari Rošo« književnik, pjesnik.

Na placi trajala je naša sjednica dobre dvie ure i moj je Rošo bio presretan, videći, kako sam ja više njegovih odgovorah znao zapisati u svoju bilježnicu. Ako je koji djak htio ubosti Roša, on mu nije ostao dužan, već je znao debljom šalom sve u rog natjerati. On je znao dati odgovora na svaki upit, a onda je počeo i sâm nas izpitivati. Zagonetakah je njegova glava puna, a zbirku pjesamah, što ih je sâm izpjevao, znade cielu na pamet.

Hrvatska je svlest u Vrbniku tako jako razvita, kao nigdje na otoku. Mladež nosi za klobukom trobojnu hrvatsku kokardu, a kad je oblast pronašla za shodno zabraniti hrvatske zastave, onda su Vrbničani napravili osobitu šalu. Oni namaznje po noći uzporedo trimi hrvatskimi bojami jedan bieli zid crkvice sv. Antona. Drugog dana već se je po cielom Vrbniku govorilo i mlado i staro: »kad je već i sveti Anton Hrvat postao, kako da ne budemo mi?«

I naš je »stari Rošo« dušom i tielom Hrvat. Kad sam mu ju onako od šale rekao: »a ma vi ste Vrbničani na zlom glasu« odgovori mi on nekako ohole: dà, jerbo Vrbničani nedaju svakomu brodat okol nosa!«

I moj dobri Rošo počme meni recitirati svoje pjesme; napokon zaželi, da ih ja pregledam, i da bi on želio da se štampaju. Ja ga pozovem, da dodje po objedu k prijatelju Trinajstiću, u čijoj sam gostoljubivoj kući stanovao.

Jedva bijasmo s ručkom gotovi, eto ti našeg Roša, noseć u ruci svežanj svojih rukopisah i neku debelju tiskanu knjigu. Ima tu pjesamah svakojakog sadržaja. U jednoj pjeva, kako mu se je sin Roman horio g. 1866. proti Piemontezom; u drugoj o mladoj misi svoga sina Jerka; u trećoj o posvećenju barjaka na grobničkom polju g. 1862. itd. Ima tu i satirah. Tako u jednoj šiba one Vrbničane, koji su se dali kod zadnjeg izbora podmititi, pak su dali glas taljanaškom kandidatu; u drugoj opet šiba one otce i matere, koji daju odviše slobode djevojkam, pak podju zlim putem.

Rošo pravi i akrostiha, a kušao je napisati i komediju »Juditu«.

Na početku njegove zbirke pjesamah stoje ovi stihovi:

»Koi bude štil, nemoj zamirati;
ja se nis pol meštra ni naučil štitl.
Komu je ugodno, neka ga bog živi;
Ja pišem z Verbnika stari Rošo Živo!«

prestolo-naslednikah bijaše iste večeri veliki mirozov, što ga izvedoše sedam vojničkih glasbah. U subotu poklonila se austro-ugarska naselbina, rumunjski ministri, dostojanstvenici a zatim bijaše svečana gostba. Koli pri dolazku toli kasnije, svakom zgodom, bijahu visoki putnici od mnogobrojna naroda svuda oduševljeno pozdravljeni. Kraljica Jelisava podarila je kraljevnu Štefaniju sa sjajnim narodnim rumunjskim odielom.

Na dvorskoj gostbi u Bukareštu nazdravi kralj Karol svojim visokim gostom sledećimi riečmi: »Čitavu zemlja vesell se s nami, da nam je čast pozdraviti u glavnom gradu Rumunjske uzvišenoga prestolo - naslednika habsburške kuće, te ljubeznu njegovu suprugu«, na što odgovori kraljević Rudolf ovako: »Molim Vaše Veličanstvo, da primite našu iskrenu zahvalu za ljubezni doček, koji nam je u Rumunjskoj spremljen«.

Ples, što ga je grad Bukarešt priredio u čast Njih. visostih u velikom kazalištu, bijaše vanredno sjajan. Na želju kraljičinu dođe su sve gospodje u rumunjskih narodnih nošnjah; ista kraljevna Štefanija došla je na obću radost u rumunjskoj narodnoj nošnji. Iza plesa uputiše se Nj. veličanstva i prejasni naslednici na kolodvor, gdje već bijaše silno množivo naroda. Dvorski vlak krenu u 12 satih u noći, izpraćen burnim klicanjem sakupljenoga množtva.

Pri dočeku kraljevskih putnikah u Biogradu bijahu svi parobrodi dunavskog parobrodarskog družtva te srbski parobrod »Deligrad« svečano zastavami izkićeni. Osim toga izkitiše sagovi, zastavami i cvićem sve glavnje zgrade Biograda. Čekaonica bijaše prestrta narodnimi sagovi te izkićena silkami visokih gostih i srbskih kraljevskih suprugah.

Kada se je dne 28. p. m. pokazao brod sa Njih. visostmi, opaljena su 72 hitca iz topa na pozdrav. Čim je parobrod pristao, uputiše se kralj i kraljica te više generalah na parobrod, gdje pozdraviše Njihove visosti. Sa pristanišća odvezoše se u kraljevski dvor u dvorskih kočijah i to u prvoj kralj Milan sa kraljevnom Štefanijom, u drugoj kraljević Rudolf sa kraljicom Natalijom a u ostalih svita kraljevića i srbskog kralja. Množtvo naroda pozdravljaše svuda goste klicajuć najburnije.

U kraljevskom dvoru pozdravi visoke goste kraljević srbski Aleksander, okoljen dvoranstvom i kraljevskimi pobočnici. Zatim je sliedilo pregledanje srbskih četah. U 3 sata poslo podne posjetiše Njih. visosti biogradsku tvrdjavu. Pred tvrdjavom stajaše batalijun kraljevića Aleksandra sa zastavom i glasbom. Kralj Milan predstavljaše sam kraljeviću Rudolfu častnike, s kojimi je kraljević razgovarao izmjenice u hrvatskom, njemačkom i francezkom jeziku.

U 6 satih bijaše u kraljevskom dvoru svečana gostba za 40 osobah. Prostor bijaše razsvietljen sa 500 svićah. U 8 satih krenu po najvećoj kiši bakljada od občinske kuće napram kraljevskom dvoru. Ulice kojimi je prošla bakljada, bijahu izkićene i sjajno razsvietljene. Visoki gosti dodjoše sa kraljevskimi supruzi na balkon, občinstvo pozdravi jih burnim klicanjem, glasba zasvira austrijsku i srbsku narodnu himnu. Po tom se visoki gosti odvezoše k pristaništu, praćeni srbskimi kraljevskimi supruzi. Kad su se visoki putnici opraštali, gruvahu topovi sa tvrdjave. Počastna satnija učini počast, glasba zasvira pučku himnu a parobrod, popraćen burnim klicanjem, zaplovi put Zemuna.

Tim smo u kratko orisali putovanje austrijskih prestolo-naslednikah, koji su na svojem putovanju doživili riedkih svečanostih. Svi narodi medju kojimi su visoki putnici boravili, natjecahu se, da njim izkažu što veće gostoljublje, da njim bude što ugodniji boravak u dotičnih gradovih.

Car i kralj Franjo Josip zahvalio se brzojavno ili pismeno svim vladarom kod kojih bijahu njegova prejasna djeca gostovi, na prellepom doček i ljubeznivom susretanju.

DOPISI.

Iz Lovranšćine. Prošli ponedeljak, t. j. 21. o. m. zbila se izvan Lovrana u daljini po prilici 2 morske milje velika nesreća. More bilo valovito, vjetar puhao, al ne veoma jako, nebo bijaše tamno i naoblačno; oko 5½ satih vraćahu se lovranski i mošćenički »tragetti« iz Rieke. Brzo se raznesao glas da se je valjda mošćenički traget izgubio, jer ga ga nije moglo viditi, a malo pred tim bijaše na vidiku. Nu vieštaci rekoše, da je morao najbrže natrag u koju luku i to na Volosko ali u Opatiju. Nu buduć, da sliedećeg dana ne bijaše niti osobah niti spomenutog brodića, niti se šta čulo iliti doznalo za osobe, držalo se za stalno, da je traget potonuo sa svimi koji bijahu na njemu. Čini se nemoguće, da se moglo što tukova pripetiti, a sad se evo znade bez ikakve dvojbe, da su izbilja izgubili život devet od njih i to nedaleko od kraja. Čudno je, da se nisu mogli bar mužkarci spasiti, buduć svi izuzam jednog, viešti i izkušeni mornari a vrhu toga imahu kolacah i vesla, za držati se na vodi makar cielu noć. Misli se, da su se, buduć je brod u jednom trenutku pao na dno (35 sežanj duboko) jedan drugog hvatali i tim prepriečili jedan drugomu spas.

Ovom zgodom bismo toplo preporučili visokoj pomorskoj upravi, da se zauzme za ove krajeve i ovdje štogod učini glede lukah. Lovran ima promalenu luku i ona je jako zapušćena, najprikladnija i jedina je, da se u nju uteču u slučaju pogibelji pomanji brodići; valjalo bi ju povećati, da može i veću brodovlje u njoj mjesta naći. Tim bi se i prometu ove občine veoma pomoglo. Morali bismo imati i svezu s parobrodom i to svakdanju s Rjekom, kao što imadu u Kopru s Trstom; koliko bi tim dobili naši kmeti i svi koji imaju što da prodaju, može se viditi po Kopru, gdje ne bacaju niti jedne smokve kao što se to kod nas zbiva. Ovako krade se siroti seljaku skupo vrieme a kako nam današnji dogodjaj kuže i život se može u poglibej sa našimi »tragetti«. S toga bila bi potreba parobrodića veoma velika; nu dokle se ne popravi luka to nije moguće. Znamo da bi bio kod nas već odavna taj parobrodić, nu radi luke nemari nitko za to.

I u Mošćenicah bi se morala popraviti luka, da barem ostane brodovlje uvjek u moru i da se prištedi ondešnjim stanovnikom trud potezanja tragetah i barkah na kopno. Tim bo se zadaje velika šteta samim ladjam, jer se razsuše, a k tomu može se i nesreća opet dogoditi, jer razsušeno brodovlje pušća vodu i lahko onda potone. Govori se, da bijaše i ovaj traget veoma razsušen pak da je pušćao vodu; možda se je napunio i potonuo. Za prepriečiti sve ove i druge neprilike, molimo vruće, da bi pomorska vlada za nas i za Mošćenice štogod učinila. Sada imade više razloga tomu se nadati, jer će bar sad uvidjeti, da je to velika potreba, i jer je *posvuda* drugud štogod učinjeno.

Iz Voloskoga kotara. Prilog o gospodarstvu občine Veprinačke donešen u zadnjem broju »Naše Sloge« razveselio je svakoga, koj ljubi naš puk.

Koji promisli, što su htele učiniti neke ugrijane glave, da sataru najbogatije naše občine Kastav i Veprinac, pak da nas vidi kako stvari stoje, taj se mora domisliti onoj priči iz svetoga pisma, kad je kriv prorok bilo proklinjati, a blagoslivljao je.

U malih stvarih, kako svagde, tako bi se moglo prigovoriti i ovim dvim občinam, ali na sploh računajući, one danas izvrstno stoje i uredjene su tako, da jih samo grdna sila može razrušiti, ali po pravici i zakonu nikada.

U Veprincu izbirati će se do mala novo starešinstvo. Ja nisam od onih ljudi koji bi rekli: samo sadašnji starešine su posve dobri, a svi ostali ništa nevaljaju! Ja mislim, da je pametno i korisno, da se ljudi bratinski pogovore i da od sadašnjih starešinah uzdrže najbolje, ali da i od drugih dojde opet u starešinstvo koji izkusan i pošten občinar.

Občina Berseč, koja je pridružena lovranskomu glavarstvu želi dobiti svoj posebni gospodarski odbor (consiglio d'amministrazione). To bi bilo razborito i korisno, jer glavarstvo u Lovranu imalo bi manje brige, a Bersečani bi mogli svaki čas i bez troška pregledati svoje račune i paziti kako stoje.

Dapače bilo bi pametno, da i Mošćenički komuni to isto pitaju. A glavarstvo neka ostane svejedno u Lovranu. Tako troškovi nebi bili veći, a ljudi bili bi mirniji, jer bi se osvedočili, da jedna občina nežive o imetku druge. Ovih danah bilo je mnogo svedokah zvanih na Volosko radi tužbe g. M. iz Berseča proti nekim u Lovranu, radi krive prisege. Za sada nemožemo o tom drugo reći, nego što govori evanjelje: »Potrebno je, da sablazni pridu, ali jao si ga onomu, koj jim je uzrok«.

Svega toga nije trebalo, jer recimo, da bi i prevarilo čoveka jedanput vino, to nije trebalo obesiti na veliko zvono i pisati porečkoj brbiji; ma sada je stvar gotova.

Ona nesreća o tragetu, koj se je neki dan prevalio i potonuo 9 ljudih, daje nam misliti. Pametno bi bilo, da oni magjarski piloti u Reki malo pripaze, da ljudi nenakrcaju ladju toliko, da je jedva dva prsta izvan mora. Tako je bio i onaj traget preveć kreat, a more baš nije bilo najhuje.

U Opatiji bili su se nešto umanjili gosti, jer je nekoliko danah bilo ružno vreme. Sada opeta dolaze. I ministar pravde barun Pražuk boravi nekoliko danah ovde. Javljam Vam radostnu vest, da se sada poleva cesta od Voloskoga do Opatije, i to je dobro.

U Voloskom otvorile su dne 1. maja milosrdne sestre žensku školu. Grofica Prokeš-Osten i muž joj barun Reyer zasnovali su tu školu, za koju je kuća blizu crkve i malen kloštrić. Drugom prilikom javiti ću Vam štogod pobliže, jer nebih rado prenagliti se. Vreme imamo dosta lepo i toplo — pravo pramaleće.

Pogled po svietu.

U Trstu, 7. maja 1884.

U carevinskom vieću u Beču je sada na dnevnom redu osnova ugovora sa sjevernom željeznicom. Radi se naime o tom, da država preuzme nekoje željeznice od privatnih družtvah pod svoju upravu. Proti ugovoru kojeg predlaže družtvo Ferdinandove sjeverne željeznice, reć bi, da je većina carevinskog vieća jer su u tom smislu govorili prednjaci pojedinih stranakah kano: Herbst, Rieger, Tilšer, Kozlowski i drugi. Neima dakle nade, da bi taj ugovor državno zastupstvo odobrilo, te će ga valjda morati vlada natrag povući.

Prigodom razprave o sjevernoj željeznici, izkazao se opet poznati njemački zastupnik vitez Schönerer. Pobijajuć zastupnika Mengera, ljuto je navalio na pokvarenost, osobito na podmitljivost bečkih njemačko-židovskih novinarah, koji su kadri za novac svako zlo počiniti.

Najzanimivije pitanje, koje je razpravljao prošlih danah ugarski sabor, bijaše ono, da li se ima sagraditi saborsku zgradu od 5 ili 15 milijunah. Opozicija navaljivala je žestoko na vladu, da je razsipna, da ne zna štediti te da zemlja uzdiše pod teretom dočim baca vlada novac u nepotrebne svrhe.

Dne 5. t. m. boravio je ugarski ministar predsjednik u Beču. Taj boravak dovodi se u savez sa predlozi, koje kani podastrieti madjarska vlada kralju u pogledu predstojećeg razpuštа sabora.

Hrvatskomu saboru, koji se sastaje skorih danah biti će glavnom zadaćom, da razpravi proračun.

Srbska skupština sastaje se ovaj put u Nišu i to dne 18. t. m.

Slavenstvu protivno novinarstvo hoće da uvjeri svieta, da su bugarski sastanci za sjedinjenje samo plod nekolicine nemirnjakah i nezadovoljnikah; usuprot tomu donose ruske novine viest iz Sofije, da su u Bugarskoj svi, narod, ministri i sam knez za sjedinjenje Bugarske sa iztočnom Rumelijom.

Ruski poslanik u Carigradu g. Nelidov izjavio je turskoj vladi, da će se produljenju vlade Aleka paše u iztočnoj Rumeliji Rusija odlučno protiviti. Rusija zagovara kandidaturu Krestovića, koji je rodom Bugarin i koji je bio dulje vremena kod ministarstva pravosudja u Carigradu.

Talijanske novine hvale u veliko govor kraljevog brata, vojvode od Aosto, kojim je kao predsjednik otvorio narodnu izložbu u staroj talijanskoj prestolnici u Turinu. On reče medju ostalim, da narod, stekavši jedinstvo pod kraljem Viktorom Emanuelom, zadobiva pod žezlom sadanjega kralja krunu gradjanske pobjede, koju toli vruće želi.

Dne 4. t. m. započeli su u Francezkoj občinski izbori. Izabrati imade 36.097 občinah 429.551 občinskih savietnikah. Ovi izbori su po republiku u toliko važni, što od njih zavise izbori senatorah. Izborna borba biti će najljuća u Parizu, gdje imadu repu-

---

Od pjesamah odabrao sam jednu, a stari mi ju je Rošo sam diktirao, natoknuvši svoje očale. Evo je:

Soldat domorodac.

Ponuka me voja ovo osmo lito,
pojt vidit Verbnik, grad i jubu zaisto;
za vidit njegove raskoše mladosti,
v kon mi stoji juba prez mene v žalosti.
Kad pridoh pod Verbnik, po večernji biše;
verbenske divojke sve na plesu bliše.
Verbanski mladići pod ložun sijahu,
njihove jubčice prežejno g'jedahu.
Oni mene rado moju se primiše,
zač je već mnogo let da me nevidiše.
Ja sedoh sredu njih, placun hitah oko,
na mojemu sercu uzdahnuh visoko.
Kuda san ja mladi po svitu hodio,
ureša lipšega ja nisan vidlo.
Okoi place side rumene i bile.
nebi drugo rekal nego da su vile.
Kad poraz-jedah (gledah) prelipi ruman cvot,
od vele jubavi ostal sam preuzet.
Na njihovih glavah prebile tumbane;
njihove su suknje v Bnecih rakamane.
One su krojene na tolike toke (police),
a škerlatne kusi, ke njim drže boke,
gorika su uzke se cvllun se pašu,
a dole široke, okol nog njin mašu.
Na njih čevjene škerletne suknjice,
a spod njih se bile bumbačne župice,
čevjene hoveje s cvilun našivane,
a žute postole z hunbakon fudrane.
Prik place pasaju veselo po lahku,
kako lastovice, ke lete po zraku;
zven grada pak sedu nad verton po redu,
onde pokoj daju svomu trudnu telu;
Ondi zapivaju za gerla visoka,
Ja bim jih služit za moga života —
All još malo Iman cesara služiti.
Neznan ću l' od tuge za njima živiti!
Ako mi pak Bog da zdravo obslužiti,
neću neg divojku z Verbnika jubiti!

Eto vam poezije »staroga Rošа«. Hrapavi su stihovi, ali ih je napisao samouk seljak. Kad Rošo kod kuće melje, onda zamišlja novu pjesmu, pak ju kašnje napiše. U veselom družtvu začinja zabavu recitovanjem svojih pjesamah. Pamćenje je njegovo — za one godine — neobično. Kad govori svoje pjesme, biva to s osobitim zanosom. Znade mnogo toga na pamet i iz knjigah. Kad smo već bili gotovi s pjesmami, izvadi on s nekom pobožnošću iz žepa — mislim prvo izdanje Došenove »Sedmogiave Ažidaje«, dodajući, da se ta knjiga nemože više dobiti ni za 100 forinti.

I tako se razstajem sa »starim Rošom«, šiljući iz daljine njemu i njegovim čestitim Vrbničanom moj hrvatski pozdrav.

II.

Drugi je pisac iz Dubašnice, a ime mu je *Pave Bogović*. Biti će mu oko 50 godinah. Ima brata popa Pera, kurata u sv. Jakovu na otoku lošinjskom.

Pop Pero je učenik Kurelčev s riečke gimnazije, što je već dovoljno jamstvo, da diše čistim hrvatskim duhom. Pop Pero je prokopao sve kuće dubašljanske te je skupio liepu zbirku knjigah i književnih starinah hrvatskih.

Brat njegov Pave, seljak, kopao je marljivo po bratovoj knjižnici, pak se je tako uvježbao u čitanju, da mu gotovo seljuka u tom pogledu nema ravna na otoku Krku.

Makar da je samouk, on vam čita latinicu i sve moguće vrsti glagolskog i cirilskog pisma. On je pročitao sve knjige, koje su mu došle do ruku iz starije i iz najnovije hrvatske književnosti. On znade pročitati svaki glagolski rukopis, dočim mnogi naši svršeni gimnazijalci nezna tiskane glagolice.

Spominjem se još toga vrlo dobro. Kad sam jedan put u vrieme praznikah bio kod kuće — mislim da sam bio u 5. ili 6. gimnazijalnom razredu — vidio sam, da naš Pave u crkvi čita iz neke starinske male knjižice. Pave pokaza mi knjigu, al je nisam znao čitati, a on je čitao kao da je latinica! A šta je to bilo? Bio je to »Plač blažene djevice Marije« od bosanskog fratra Divkovića († 1631) tiskan t. z. bosanskom ili hrvatskom cirilicom.

I prošlost i sadašnjost hrvatskoga naroda pozna Pave Bogović kano da je više škole učio. Što je narodnost, njemu je sa svim jasno. Kada god kući dodjem, eto ti Pava Bogovića, koji jedva može dočekati čas, da s menom progovori i da me pita o sadanjem stanju Hrvatske.

Al naš vam je Pave i književnik. U koliko znam, on nije pjesamah pjevao kano »stari Rošo« u Vrbniku; on se je bacio na prozu, puno zahvalnije polje od poezije. A šta je pisao?

Kroniku svoga rodnog mjesta, uplićući koji put i političke dogodjaje iz vanjskoga svieta.

Imam u ruci tri knjižice, što jih je napisao, a počeo je pisati g. 1850.

(Nastavit će se.)

blikanci silne protivnike u monarhistih i radikalcih.

Od novo izabranih španjolskih zastupnikah, pripada njih 300 vladinoj stranci a ostali podieljeni su medju razne saborske opozicije.

U pitanju egipatskom kani uzeti Englezka što veći obzir na zahtjeve Franczeke, koja traži od Englezke, da se na konferenciji razpravljaju i druga pitanja a ne jedino o financijalnom stanju Egipta. Petrogradska, bečka, berlinska i rimska vlada pripravne su pristati na predlog englezke vlade.

Luce i Mare.

Luca. Ča bi reć Mare, da van ni danaska nigder Juričini videt? Da ga ni ki kade zmlatil, aš vavek nekemu mendu išče. —

Mara. Preselo bi mu ki bi ga kratil, boje se ga kako risa; za pravo reć, neć nemore, nekakav madrun ga j stisnul, pak me i poslal, da hodi ja na mesto njega danaska konžilj držat.

Luca. Trebe da je z našen Franinun preveć šiprunal, pak mu je naudilo, nego pustimo ča te faldonlje; pak povejte mi malo draga Mare: kako gre pul vas intrada i blago ovo leto?

Mara. Hm! intrada hvala Bogu do sada lepo kaže, to van je Luce prava Talija dokle se namače, a ovega agusta ako ne još i prej, ćemo poć na Dražicu pak ćemo zalevat.

Luca. Pozuh je po pajoze, da se ni ma blago nemorete potužit.

Mara. Ala Luce Bog vam prostil na tanak led ste me zapeljala, nego kad je temu tako, čaj koristi, da van istinu skrivan, kada već celo selo na našu kuću s perston kaže.

Luca. Ju mane, povejte slobodno z oveh ust neće beseda, mučat ću kako zid.

Mara. A nal naš fantina počel je o Katarine k malesini našega kumpara na fruj hodit; ča ćete no, ona je divojka od oka, ravna kako jelva a on mladić kako Bog zapoveda, pravi forkulas, pak mladost ludost, jedno se va drugega zatrubilo a nesreću ni trebe poć na vergun lovit kako senice aš i sama rada pride.

Luca. Kako se neće mladost dan danas pokvarit i zobjestit? nepozna ni Boga ni crekve, prime tu kvindižinu, pak ala sopl; ki će se š njimi, klobučić na stran, virgiliju va zube, postolići kako kakovi principi; na mesto da se rano spat poberu, po cele noći kako blago vino ločU, zmame i rule kako da je nečisti duh va nje zašal, kuda planduju to je se njiho. lome, ruže, ruše zidi i valjaju kamene kako da njin je zmoda prišlo!

Mara. Je tako je, ni varamente ni naš fantezina čuda bolji ne; Franina ni bil tega fraja preveć kuntenat, nego ja san malesinu vavek hvalila, da ima unešto doti i da je vrla težakinja, tolliko da je na moju prišlo.

Luca. Za pravo reć, mi ženske vavek plavamo kako ulje na vode, vavek mi mužen palju dobljemo.

Mara. Već je dota i sè za ženidbu pripravno bilo, kada temu vraniću nebeše, sholi se nevestica.

Luca. Pogovara se, da ima dropižiju, morebit se je fažola prej nego se je ostudil, najala.

Mara. Vej se juzlodej! bit će neč takovega; baba govori, da su njoj uroki, bitaia njoj je ugljeni va vodu, ma ni videt da bi šlo na bolje; smo zvali i Moljića, on sopet govori, da je naštrapala, da ju je trebe podkadit s kapučinskem prahon, ma na našu tugu i žalost, otekalj sè već raste.

Luca. Tako Mare to je kako i ono kada se gre na Škerljevo, pak se doma kravicu breju al pak kravicu i telčića pripelju; govore da je na rešćini grašica potukla, a pul nas je sako leto ta nesrećna suša, tako neka Bog ske te strani sprovidi.

Mara. To je madrun našega Juričini; kada je to doznal, san mislela, da će od jada skoži skočit.

Luca. Ma ni tega prej va naših krajeh bivalo, odkada su tu blaženu železnicu delali, neć Talijani neć žepi puni bači, toliko da nemorete nać dobrega težaka da ga zlaten fiurinom platite; to sè van je uzrok Mare da dan danas saki voli doma kravicu peljat, nego junicu.

Mara. Ma će njim to po moju šentanu z vremenom škrokat!

Luca. Aj neće dokle bude va Preluke kalifornija.

Mara. Bog Luce, mučite kako riba, da ki nedozna ob čen smo govorili, aš bi nas va fujeti stavili.

Luca. A neka stave, ter nebi za pervi put.

Prosvjeti.

Oj prosvjeto dična,
Sjaj i ponos svieta,
Punodobnost njegvih
Nebrojenih lieta!

Ti mi drugo nisi
Neg vienac istinah,
Naravskih, il došlih
S nebeskih visinah.

Ti mi drugo nisi
Nego stalan napor,
Množit jih i na svoj
Bilježiti prapor.

Ti mi drugo nisi
Neg na tih istinah
Neumerni razvoj
Svih ljudskih vrlinah.

Tù vjera, tù krieposť,
Tù obrt, tù vlada,
Tù vatrena kola,
Tú biela su stada.

Narod, koji ima
Veći broj istinah,
Na višem je stupnju
Prosvjetnih milinah!

POZIV!

15. maja ob 10. uri dopoludne bodo u Pasjivasi (Dekanih) skupščina za koperško posojilnico. Vabimo k tej vse častite duhovnike in vse kmetovalce, kateri hočejo k posojilnici pristopiti, da omenjeni dan in uro v Pasjovas pridejo.

Častite gospode duhovnike in druge slovenske rodoljube prosimo, da to vest med naš **narod razširijo in k obilni vdeležitvi pripomorejo.**

Dnevni red bodo: **Volitev odbora in nadzorstva.**

Križanac, Spinčić, Lampe, Jan dekan, Sancin župnik, Kristan, Milohnić, Gerdina.

Različite viesti.

† **Marija Ana Karolina.** Austrijsku carsku obitelj stigla je velika žalost, koju će s Njom zajsto svi njezini narodi iskreno počutiti. Dne 4. t. m. preminu u kraljevskom dvoru, u zlatnom Pragu Njezino Veličanstvo, carica-kraljica Marija Ana Karolina, supruga pok. cara Ferdinanda I.

Pokojnica rodila se god. 1803., vjenčala se sa pokojnim carem Ferdinandom god. 1831. te je s Njim u sretnom braku proživila 44 godine. Car Ferdinand umro je naime prije 9 godinah. Kao što je Nj. Vel. pokojnomu Ferdinandu punim pravom pridan naslov »*dobri*« tako su i Njegovu prejasnu suprugu, caricu Marija Anu resile sve krieposti plemenite žene.

God 1848. zahvali se Njez. Vel. car Ferdinand usljed burnih i pogibeljnih događajah onog vremena na prestolu i to u prilog svoga nećaka, danas slavno vladajućega cara i kralja Franu Josipa I. Od to doba življahu prejasni supruzi u bradčinskom dvoru u Pragu skroman, jedino dobročinstvu, milosrdju i pobožnosti posvećen život.

Pokojnica zadahnuta čuvstvom prave kršćanske ljubavi i pobožnosti, darivala je upravo kraljevskom darežljivošću samostane, crkve, škole itd. a siromahom Češke, napose grada Praga utrla je biljadu i biljadu putah suzu biede i nevolje. Ime prejasne gospodje spominjati će se od koljena do koljena kano uzor supruge, uzor pobožnosti, ljubavi, darežljivosti i velednja. Vječni pokoj plemenitoj duši!

† **Knez biškup dr. Gogala.** U poslednjem smo broju javili, da je kanonik dr. Gogala postao knezom biskupom u Ljubljani a danas nam je javiti žalostnu viest, da je taj odličnjak jedva imenovan biskupom dne 4. t. m. preminuo. Koliko se je slovenski narod veselio na tom odlikovanju svog vriednog sina, toliko nariče danas nad njegovim preranim grobom. U pokojniku gube braća Slovenci odličnog svećenika i uzor rodoljuba, komu bila lahka domaća zemljica!

Političko družtvo »Edinost« za Primorje držati će dne **15.** t. m. u 3 sata po podne javni obći zbor u »Pasjoj Vasi« (Dekani). Dnevni red: 1. Pogovor i predlozi o predstojećih izborih. 2. Posebni predlozi.

Istog dana u jutro u 10 satih biti će obći zbor istarske novo ustrojene zalagaonice i posujilnice. (Vidi »Poziv« k istoj). Na drugom mjestu donašamo dokaze, kako se naši politički protivnici služe svimi sredstvi, da njihova nepravedna stvar nadvlada; sliedimo jih u tom i mi zakonitimi sredstvi. Protivnici naši napinju sve sile, da njihovi kandidati u koparskom kotaru prodru. Mi nesmijemo dopustiti, da do toga dodje, jer bi se osramotili pred svietom. **Rodoljubi! Učinite svaki svoju dužnost, pak je pobjeda naša.**

Avita civiltà e tradizoni storiche. Porečki list »Istria« piše u jednom od poslednjih brojevah, da se je prije zadnjega dažja u Poreču prodavno kabal vode po **osam** novčićah!

Občinski izbori u Baški. Primili smo od prijateljske ruke iz baščanske občine prepis utoka na visoko ministarstvo radi zatezanja sa občinskimi izbori za občinu Bašku. Utoka nesmijemo priobćiti — premi bi to veoma rado učinili — nu da se vidi kako se izborni zakon vrši na otoku Krku, navadjamo samo nekoje potankosti o baratanju sa izbornimi listinami. Izbori občinskog zastupstva imali se po zakonu obaviti jur mjeseca aprila god. 1883., nu izborne listine bijahu obznanjene tekar mjeseca septembra 1883. Iste listine bijahu kasnije natrag povučene, jer da su netočne te da je valja izpraviti. Mjeseca marča tek. god. bijahu iznova *iste* listine izložene *bez ni najmanjeg izpravka.* Povući listine te izrično kazati, da se to čini jedino radi toga, da budu iste izpravljene jer da je ces. kr. porezni ured podao krivo izvadke pak iste listine opet izložiti *bez ikakvog izpravka*, znači puk buniti proti c. k. poreznom uredu ili za nos vući i puk i c. k. ured. U jednom i drugom slučaju postaje igra odveć škakljivom te se zbilja čudimo, da se nadje ljudih, koji ju bezkažnjeno provadjati mogu.

Izborni odbor sastavljen od najodličnijih mužovah občine baščanske služi se svimi zakonitimi sredstvi, da neredu na put stane, da se zakonu zadovolji. Spomenuti utok je jur eto **treći** poslan na visoko ministarstvo u istu svrhu, nu dotični odbor bijaše do suda su svojimi utoci loše sreće pa mu od srca želimo, da bar po treći put sretniji bude polag one narodne koja kaže: »*Do tri puta Bog pomaže*!«

Filiala talj. pol. družtva. Slučajno došla nam u ruke okružnica presidija občine grada Kopra, koju mi u originalu i prevodu niže donašamo. Mi smo potražili i pročitali §§. 27. i 28. občinskog reda istarskog, koji ustanovljuju djelokrug občinah, al med timi badava tražismo ustanovu, po kojoj bi načelnik občine ovlašten bio presidijalno sazivati izborne sastanke. To spada u djelokrug političkih družtvah i zato smo mi ovaj člančić pod gornji naslov spravili.

Nr. 44.

P.

Chiarissimo signore! Le elezioni suppletorie dei due Deputati Provinciali per le Comuni foresi di questo Distretto politico, avranno luogo probabilmente nel prossimo giugno, ond'è consulto provvedere a tempo alle necessarie candidature ed a che vengano proposte e sostenute da quell' Istituto patriottico, che è la Società politica-istriana.

Perciò all' uopo mi pregio d' invitare la S. V. I. ad una conferenza, che ho l' onore di fissare pel giorno 3 maggio p. v. ore 12 merid., conferenza, a cui prenderanno parte le persone più influenti del distretto od alla quale V. S. I. potrà far intervenire chi meglio credesse nell' interesse dell' oggetto da trattarsi.

Voglia la S. V. I. aggradire l' assicurazione della maggiore mia considerazione.

Dal Presidio Municipale di Capodistria, li 27 aprile 1884.

Devotissimo
Av. Gambini m. p.

Br. 44.

P.

Poštovani gospodine! Naknadni izbori dvih zemaljskih zastupnikah za izvanjske občine ovog kotara, obaviti će se po svoj prilici dojdućeg mjeseca junija, te je nuždno, da se sprovidi na vrieme za kandidate koji će biti predloženi i preporučeni od patrijotičnog političkog družtva za Istru.

U tu svrhu častim se pozvati V. G. na sjednicu, koju sazivljem za dne 3. maja t. g. o 12 satih, na dogovor, kojemu će prisustvovati najuplivnije osobe kotara i kod koje će moći udioničtvovati osobe, koje V. G. označi i koje se zauzimlju za predmet, o kojem će se razpravljati.

Neka izvoli primiti V. G. u znak itd.

Predsjedničtvo Municipija u Kopru 27. aprila 1884.

Najpokorniji
odvjetnik Gambini v. r.

Ženska škola. Javljaju nam iz Voloskoga, da se je tamo otvorila dne 1. svibnja privatna ženska škola i da njoj se ima pridružiti žensko čuvalište. Otvorenjem škole za ženske u obće, zadovoljilo se je davnoj želji množine voloskoga pučanstva. Oblasti su se protivile javnoj školi, ustrojila se privatna. A ustrojili ju preuzvjetli supruzi baron i baronica Rayer, sazidavši već prije na Voloskom kuću. Mi poznamo kako je uredjena ta škola, al očekujemo od plemenitosti imenovanih preuzvjetlih supruga, da je uredjena na temelju pravednosti i zdravih uzgojnih načelah. Predpostavljajuć to, hvalimo gospodinu barunu i gospodji barunici, te kličemo novoj školi u dobar čas!

Podpore. Kako doznajemo, imao je odbor »bratovšćine hrvatskih ljudih u Istri« dne 30. travnja u Kastvu sjednicu, da razdieli podpore siromašnim djakom istarskim, imajućim na to pravo. Razdielilo se 350 forintih. A to je liepa svota, kad se pomisli na siromaštvo našega pučanstva. Mnogi otac odahnuti će bar za hip uzdisajuć pod teretom troškovah, mnogi djak nabavit će si bar kakvo odielce ili numiriti koju skrajnu potrebicu. O rečenoj sjednici nadamo se obširnijem izviešću iz kastavskih stranah.

Za poljodjelsku naobrazbu u Primorju dozvolilo je ministarstvo svotu od 1500 for. Taj novac će se obratiti na poljodjelsku nauku u pučkih školah i na školske vrtove u Primorju. U Pazinu će podići prostran vrt za mlado voćno i u obće koristno drveće, koje će se davati badava seljakom za nasad. U Podgradu ima se voćni vrt iznova urediti te je ustanovljeno u tu svrhu nekolike stotinah forintih.

Obustava političkih časopisah. Politička oblast u Zadru obustavila je dva časopisa izlazeća u Zadru i zastupajuća načela stranke prava t. j. »*Stežilja*« i »*Pravaša*«.

Izložba djece. Pariški liečnici priredjuju izložbu djece pod pokroviteljstvom najvećeg svog pjesnika, starine Viktora Huga. Izložbu će otvoriti mjeseca junija t. g. One majke, koje izlože najzdravilju i najbolje odgojenu djecu, dobiti će počastne diplome, medalje od zlata i srebra i druge darove.

Upozorujemo ovim na inserat uvršćen u današnjem broju gg. **Kaufmann i Simon** iz Hamburga. Tko želi pokušati na igri sreću, tomu preporučamo gornju lutriju koja je izpatila više zgoditakah i stoji pod državnom garancijom.

Priposlano.*)

P. n. gospodinu **Depieri občinskomu upravitelju u Tinjanu.**

Doznajem iz pouzdana izvora, da ste se vi javno u dućanu g. Antuna Benedetti-a izjavili, da meni dozvoljava občinski sluga pristup u občinski ured, da mogu u istom potajno vaše spise pregledavati.

Pozivljem vas ovim, da mi to u roku od **osam** danah dokažete, inače smatrati ću vas prostim klevetnikom.

U Tinjanu, 2. maja 1884.

Šime Defar Mihovilov.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 3. svibnja. Tisza, Morović iz Bordeauxa. — *Rieka* 27. travnja. Plo, Peršić iz Gruža. 28. Grobnik, Stipanović iz North-Shields. — *Nova-Jork* 13. travnja. Industrie, Sodlć iz Trapani. 15. Amor, Skopinić iz Trapani. 16. Peschich, Tominić iz Bordeauxa. 18. Venus B., Sabilć iz Trapani. 20. Conte Oscar J., Ragusin iz Barbadoes. 1. svibnja. Tilde, Colazio iz Lisbone. — *Pascagoula* 7. travnja. Kaiser Rudolf, Giovanelli iz Rieke. — *Genova* 26. travnja. Gino, Ivančić iz New-Orleansa. 27. Tonina II., Soppa iz Fort-de-France. — *Buenos-Ayres* 1. travnja. America, Valentin iz Liverpoola. — *Anversu* 27. travnja. Stefanie, Randić iz Rouena. — *St. Pierre* 4. travnja. Carla, Bakarčić iz Marsilje. — *Philippeville* 23. travnja: Helgoland, Mihanović iz *Trsta. Kardiff* 27. travnja. Anna M., Ralčić iz Plymoutha. 28. Lea, Krelić iz Bordeauxa. — *Rosario* 31. ožujka. Alessandro T., Marović iz Marsilje. — *Penascolu* 17. travnja. Miriam, Ivančić iz Simons-Bay. — *New-Orleans* 17. travnja. Vodja, Kozulić iz Gibraltara. — *Livorno* 29. travnja. Guido, Jeletić iz Dordrechta. — *Barbadoes* 1. travnja. Ariete, Sarianović iz Marsilje. Dora, Radoslović iz Havre. — *Martinšku* 6. travnja. Josef, Ivančić iz Majorke. — *Carigrad* 8. trav. Bice, Katarinić iz Porto-Salda. 9. Henoch, Buntlelić iz Korčule. Giorgio Bošković, Jinović iz Smirne. 11. Marietta D., Bulć iz Patrassa. 17. Antal, Šarinić iz Rieke. 18. Padre-Figli, Stuk iz Korčule. — *London* 2. svibnja. Heribea, Radoslović iz Tutikorina. — *Ruflsque* 4. travnja. Zubra, Suttora iz St. Loulsa. — *Marsilju* 30. travnja. Vincenza, Poščić iz Pensakole. Eice, Duimić iz Rieke. — *Hamburg* 1. svibnja. Javor, Urlić iz B. Ayres. — *Licatu* 27. travnja. Imp. Franc. Glus. I., Premuda iz Trsta. — *Tarragonu* 27 travnja. Orion, Stuparić iz Barcellone.

Odjedrili iz:

Trsta 28. travnja. Girolamo, Zagabria za Rio Janeiro i Santos. Maria, Stipanović za Pireo. 30. Tibor, Randić za Glasgow. *Rieke.* 26. travnja. Deškovič A. Negovetić za Cette. 30. Speranza, Nauber za Rouen. — *Celle* 26. travnja. Urin, Babić za Rieku. — *Martinike* 28. ožujka. Aurora M., Koršić za Genovu. — *Quecksloviua* 26. travnja. Temi, Tomašić za London. — *Helleovetsa* 27. travnja. Hrabrun, Stuk za Kardiff. — *Cagliara* 25. travnja. Poppina, Randić za Stokolm. Stillcone, Vranić za Vyborg. — *Barcellone* 26. travnja. Orion, Stuparić za Tarragonu. — *Trapani* 26. travnja. Poleg, Matković za Gloucester. — *Liverpool* 27. travnja. Jedanaesti Dubrovački, Knežević za Cape Town — *Filadelfie* 17. travnja. Padre Rumen za Mljetke. — *Port-Radsa* 17. travnja. Genitori Tarnbocchia, Tarnbocchia za Reval. — *Shieldsa* 26. travnja. Maria Andrina, Pravdica za Rieku. — *Barrowa* 29. travnja. Baron Komeny, Sterk za Trst. — *Carigrada* 7. trav. Provvidenza, Porciutti za Taganrog. Fratelli F., Faenza za Odessu. 10. Giorgio Bošković, Jinović za Batum. 11. Bice, Katarinić za Odessu. Marietta D., Bulć za Galac. 19. Antal, Surinić za Batum. — *Genove* 30. travnja. Maria D., Negovetić za Rieku. — *Anversa* 30. travnja. Rovenska, Stuparić za Shields.

Lutrijski brojevi

od 3. maja:

Beč	54	37	79	36	16
Grac	43	59	20	87	89
Temešvar	68	67	56	87	47

Od 7. maja:

Brno	5	83	62	66	79
Insbruk	76	82	42	39	59

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava bolje uzdržane cene. Rio od fr. 53—64; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94 —115 Moka f. 107-118

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 43—49. Talijansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·25 u barilah: f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.—

Maslo f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Ješnjaci* f. 35.— *Grožđe* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75 —115. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* življe tražen, a cieue uzdržane. — *Sieno* f. 1.20—1.60.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9¹/₂. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.35; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madj irska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska bursa: dne 7. maja 1884.

Austr. drž. papiri f. 80.40 isti u srebru f. —.—; isti u zlatu f. 101.—5% austr. renta for. 95—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 317.50—318.50; Lloyd f. 620.

London 10. lira Sterlina f. 121.3.8; Napoleoni f. 9.64; c. k. cekini f. 5.69: držav. marke f. 59.35—59.55. Francezke fr. 48.25.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dlon. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1¹/₂ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrijepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se taj lijek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lijek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se ubi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *saviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću* uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće lijekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ajetim se na **Vaš dr. Maliča kostobolni lijek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posvo **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostobolni ovlet** kano izvrstan lijek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju **hvalu;** svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristnlji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Kry čistiće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak su 6 škatulah I for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu" u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaći (inozemska) roba raznašlje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Objava.

Čustim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anno

Grand Mélange
St. Anno
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Leventо,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.
austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA UKAMAĆENJE

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3¹/₂%
8-dnevni odkaz 3¹/₂%
30-dnevni odkaz 3¹/₂%

u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3¹/₂%
6-mjesečni odkaz 3¹/₂%

OKRUŽNI ODJEL

u bankah 2¹/₂% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE

za Beč, Prag, Poštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ¹/₂% provizije.

PREDUJAM

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ¹/₂% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4 metra), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje uz pouzeće po 5 for. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM
(sredstvo za bradorast)

besuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrabljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti* i *glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu:** Petar Slucovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** C. Silhavy, liek **Pul:** A. Rodinis. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arnsim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izločno sredstvo ljepote, koje uzdrži svieżost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Gralich*, voni za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Pruži sreći ruku!

500.000 maraka

Glavni zgoditak pruža velika **hamburška novčana lutrija,** koju je od države odobrena i zajamčena.

Najnovija rezdioba novog plana ima tu prednost, da se tokom malo mjesecih kroz sedam razredah od **100.000 srećakah 50.000 zgoditakah** izvuče; medju ovimi je **sventusino i glavni zgoditak** od 500.000 maraka, specijalno

1 zgoditak a M.	**300.000**
1 zgoditak a M.	**200.000**
2 zgoditka a M.	**100.000**
1 zgoditak a M.	**90.000**
1 zgoditak a M.	**80.000**
2 zgoditka a M.	**70.000**
1 zgoditak a M.	**60.000**
2 zgoditka a M.	**50.000**
1 zgoditak a M.	**30.000**
5 zgoditaka a M.	**20.000**
3 zgoditka a M.	**15.000**
26 zgoditaka a M.	**10.000**
56 zgoditaka a M.	**5000**
106 zgoditaka a M.	**3000**
258 zgoditaka a M.	**2000**
6 zgoditaka a M.	**1500**
515 zgoditaka a M.	**1000**
1 036 zgoditaka a M.	**500**
22.463 zgoditaka a M.	**145**

19.000 zgoditaka a M. 200, 150, 124, 100, 94, 67, 40, 20.

Od ovih zgoditakah dodje na srećkanje u prvom razredu 4000 u svoti od 157.000 marakah.

Glavni zgoditak prvoga razreda iznosi **50.000** maraka, u drugom naraste na **60.000** m., u trećem **70.000,** u četvrtom **80.000,** u petom **90.000** m., u šestom **100.000** m., u sedmom event. **500.000** m. spec. **300.000, 200.000** itd. m.

Vucitbe zgoditakah jesu polag plana službono ustanovljene.

Za dojduću vucitbu prvoga reda velike ove od države garantirane novčane lutrije stoji 1 ciela izvorna srećka fr. 3.90

1 pol	„	„	„ 1.75
1 četvrt	„	„	„ —.90

Svi nalozi ovršavaju se odmah uz pošiljke, naznačnice ill pošt. pouzetjem svote, te dobiju svatko u ruke državnim grbom označenu originalnu srećku.

Narručbinam prilažu se službeni plani gratis; iz ovih vidi se koli razdieljenje zgoditaka na rasne razredne vucitbe, toli dotične uložne svote, k tomu šaljemo iza svake vucitbe svojevoljno našim naručiteljem listu.

Na zahtjev razašiljemo službeni plan franko, unapred mu uvid te izjavljujemo da ćemo, ako nebi komu srećke konvenirale, iste uz-ti natrag uz povrat novca.

Izplate zgoditakah vrše se polag plana točno i pod **državnom garancijom.**

Naša zbirka bijaše uvjek sretna te smo do sada često našim naručiteljem najviše zgoditke izplatili, medju ostalim one od **250.000, 100.000, 80.000, 60.000, 40.000** itd. marakah.

Dade se očekivati, da će slično podjeće, koje se na **najsolidnijoj podlogi** temelji, svuda naći odziva; toga radi molimo, da uzmognemo svim naručbam zadovoljiti, da nam se naručba čim prije i to svakako do **15. maja** t. g. pošalje:

Kaufmann i Simon

bankovni zavod i mienjarnice u Hamburgu.

P.S. Hvalimo ovim za dosadanje povjerenje, te molimo da se svatko osvjedoči o velikoj nadi na dobitak iz služebnog plana.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Broj 20. U Trstu 15. maja 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *nagutnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Istra u proračunskoj razpravi.

IV.

Posledniji smo krat uvidili, kako je zastupnik Niemac g. Suess nastojao oprati svoje liberalne (?) drugove iz Istre t. j. one koji su bili izravno izazvani, one koji su mogli odmah na obtužbe g. Vitezića odgovoriti. Oni su to — kako rekosmo mimoišli — uvidjajuć i sami, da je uzaludna svaka borba proti nepobitnim činjenicam. Izravno obtužena bijaše naša domaća vlada, koja je izravno podčinjena ministarstvu nutarnjih posalah. Za nju je nešto odgovorio ministar-predsjednik g. Taaffe — o čemu ćemo kasnije progovoriti. — Posredno obtuženi jesu skoro svi c. k. i svi zemaljski činovnici. Za ove odgovaraju dotični njihovi predstojnici; za ove odgovorilo je — kako je najbolje znalo — domaće, protivno nam novinarstvo.

U prvom redu bio je dužan odgovoriti organ porečke konsorterije, skutonoša talijanskih zastupnikah domaćeg i bečkog sabora, časopis «l'Istria«. On se pustio u dvojbenu, u sdvojnu borbu sa poznatom samo njemu drzovitošću. Posvetio je Vitezićevu govoru uvodni članak pod naslovom: »*U bečkom parlamentu*«. Da vide naši čitatelji, i u obće svatko, koji je nepristran s kakovimi protivnici imademo mi u Istri posla, držat ćemo se koliko moguće rečenog članka porečke «l' Istria«. Navadjajuć o čemu se u taj par u carevinskom vieću radi, kaže »l'Istria«, »da nastoji svaki govornik progovoriti, ako ne za drugo, a ono da opravda svoje poslanstvo pred svojimi izbornici ili još češće pred svojom svojtom, kaneć tim prisvojiti si narod, koji rado pristaje uz ono, koji znadu dulje i jače, ne umovati, nego čevrljati i to samo da govore. Medju svimi takovimi odlikovao se osobito dr. Vitezić. Govorio je skoro dvie ure, nemareć što su se dugočasili njegovi drugovi, nemareć za opomene predsjednika. Nu treba tako, samo da prosti puk može po tomu cieniti i pljeskati. Velimo to, jer je u predjašnjoj sjednici preporučio ministru Taaffe-u, da digne zabranu »Pozora« *revolucijonarnoga zagrebačkoga lista*, rad kojeg je učinio ministar opazke, koje su isto što i ukor. Dakle, dočim se c. k. činovnik, kakav je Vitezić, nabacuje otrovom proti Talijanom, hoće da pokrije plaštem snosljivosti revolucijonarne težnje hrvatskoga lista. Eto pravdoljubivosti neke gospode, a tu je na mjestu opetovati: »*ab uno disce omnes*« (kakav jedan takvi svi)«.

«Obzirom na ono što je rekao Vitezić, donosimo izvadak. Iz njega se vidi, da je Vitezić pobrao sve što se je kroz godinu danah pisalo u javnih slavenskih listovih, tiskanih u Trstu, Ricci, Ljubljani, Zadru i Zagrebu. Ni više ni manje. Iskreno govoreć, to je promalo za zastupnika, koji drži nešto do sebe. Gubi na svojem, kazao mu je zastupnik Suess, a mi mu opetujemo«.

Sada nabraja »l' Istria« u šestnajst točkah sve glavnije momente Vitezićeva govora. U njih neopaža ona ništa drugo van proste tužbe, klevete, ogovaranja i denuncijacije. Porečki časopis nije ipak bio kadar niti jednu od tih denuncijacijah pobiti; njezini se urednici valjda nedostoje, kano ni njihovi patroni, odgovarati na »kojekakva čevrljanja« g. Vitezića. Oni misle, da je dostatno ako tomu tobožnjemu čevrljanju par neslanih doskočicah prišiju. Njih i njihove čitatelje zadovoljava — bar prividno — ako na sve pravedne obtužbe ramenom zakrenu. Očekivat se svakako moralo od pristojnoga časopisa, da će činjenice g. Vitezića pobiti ili njim bar oštricu okrnjiti. Ono što nije pošlo za rukom g. Vidulichu i njegovim drugovom u Beču, moralo bi bilo ići gg. urednikom Istrie, koji su imali dosta vremena, da govor g. Vitezića prouče, da si sve potrebite podatke pribave; nu njim bijaše lagljі posao, sve činjenice denuncijacijami proglasiti, jer to nije koštalo nikakva truda a k tomu nisu se mogli inače iz škripca izvući.

Žalostno je zaisto što je našla Istria šestnajst obtužbah u govoru g. Vitezića, nu žalostnije je svakako, što neima duše, koja bi te obtužbe oprovrgla, pobila. Porečki prvaci i njihovo glasilo učinili bi bili veliku uslugu istoj carskoj vladi, da bar nešto navedu u vlastitu obranu. Carskoj vladi bijaše zaista težko pri srcu slušajuć ona nedjela njezinih činovnikah a videći se ostavljenu i od onih, koji su ta nedjela izazvali ili podupirali. G. ministar-predsjednik Taaffe bio bi dojista zahvalan i Vidulichu i njegovoj svojti, da su mu priskočili u pomoć i da ga nisu prisilili očitovati, da će dati stvar iztražiti i neredom ako jih imade na put stati. Tuj vam je bila gospodo zgoda g. ministru kazati, da tih neredah i nezakonitostih neimade, da si je sve to g. Vitezić iz prsta izsisao, da je narod sa postojećim stanjem u Istri zadovoljan, da se svuda i napram svakomu u Istri vrši najtočnije zakon i pravica, itd. Nu ni toga ne mogoste kazati, jer niste imali niti ćete imati, protudokazah činjenicam g. Vitezića.

Nas neboli glava, da li je g. Vitezić svoje obtužbe sabrao iz privatnog izkustva ili iz novinah, tiskanih gdje mu drago na svietu. Na slične doskočice osvrnut će se neizkusno dieto, nu zdravo misleći čovjek, odgovorit će Vam, da mu je svejedno, bio izvor govoru g. Vitezića gdje mu drago, crpio on podatke za svoje obtužbe u zagrebačkih ili zadarskih novinah, to ne mienja na stvari ništa, samo ako su one činjenice osnovane, istinite. A vi toga gospodo porečka niste, niti možete zaniekati, dakle priznajete to šuteć i sami; vi ćutite moć riči Vitezićeve, vi se pod njom savijate kano crv pod potom pa si pomažete kano i dieto, koje, misleć, da ga nitko nevidi, sakriva si ručicami oči.

Gospodinu dru. Vitezića nije trebalo govoriti u državnom saboru niti da si narod prikupi, niti da mu isti pljeska. Vi znadete i sami, da naš zastupnik uživa povjerenje svojih biračah koliko jedan po jedan od zastupnikah; znadete dobro, da njemu nije do pljeskanja, dolazilo ono sa bečke ili porečke galerije, na što vi toliko računate. On je govorio u podpunom osvjedočenju, da vrši najsvetiju dužnost napram zemlji i narodu koji zastupa. Nije li tomu tako, a vi nam dokažite, pa ćemo vam drage volje vjerovati.

DOPISI.

Iz Opatije početkom maja. Veoma mi je žao, da nisam mogao izkazati poslednije časti vrlomu domoljubu, prerano umrvšemu Matu Skočaniću. Smatram to ne samo prijateljskom nego upravo domoljubnom dužnostju; jer je on shvatio dužnosti pra-

PODLISTAK.

Dva samouka pisca na otoku Krku.

(Konac.)

Prva knjižica ima naslov: »*Libar od uspomen vičnjih*«. Početak glasi: »Ja*) Paval Bogović opisah za uspomenu vičnju jimati pred oči onih, koji pojdoše iz ovoga svita na vikovitos; ma ne sve od ove plovanije, nego nike poglavite, a navlastito od sela Bogović — onih i one, ki se oženiše, kada i kamo.

Tako moj predragi štioče! prosim te, da mi prostiš, ako san što zahodio mojoj mlohavosti. Ti upravi po tvojoj mudrosti, a kada budeš štiti i mene Pavla Bogovića, častnoga (upliv glagolskih knjigah!) seljaka, da se budeš spomenuti, i ča budeš od Boga želiti, da ti se dostoji udiliti. I da si mi zdrav!«

Već ovaj predgovor pokazuje, da Pave pozna stare dalmatinske pisce.

*) Svi su citati vierno priobćeni: jedino sam interpunkcije i pravopis promienio, a koji put i koji oblik, kada sam opazio, da je to «lapsus calami». Ja nisam tumačio talijanizma, pošto će i onako biti razumljivi čitateljem «Naše Sloge» po Istri i otocih.

Pave se nije držao onoga, što je obećao, jer je zabilježio vrlo malo vienčanja i umrlih; veći dio knjižice jest samo nastavak pripovieđanja, kako je sagrađena bila nova plovanska crkva u Dubašnici.

Druga knjižica ima naslov: »*Pisanja od Uspomene. Spisatel Paval Bogović, goljodjelac*«

Treća knjižica ima veći format i različiti sadržaj. I ovdje je predgovor, sličan onomu prvomu. Početak glasi:

»Pridgovor od mene Pave Bogovića. Onom ki bude štati, poklon i pozdravljenje«. Na dalje čitam tu: »ne pišem za ljudi naučni, nitti za gospodu naučnu, nitti za Latini, ni za Talijana, nego za pastiri i za težake«.

Najprije govori Pave o revoluciji g. 1848. Evo, kako to on živo opisuje: »Budući da u letu 1847. vladaše s cesarstvon Ferdinando prvi, a s crikvon vladaše Pio deveti. Budući da u miru cesar Ferdinando vladaše u Beču, *ale nepravednos, koja bijaše u zemlji cesarskoj tako, da mnogi silu podnositi nemogu*. Tako smutiše se narodi mnogi, a navlastito Italijani i sve kraljestvo od Ungarije, i u jistomu Beču. Tako su Talijani učinili rebelion, tako da su od svih gradi bili iztirani Todeški; samo bijaše ostala Mantova i Verona u ruke cesarove. A biše u to vrime cesarski jeneral Radečki, koji vladaše za son vojskon austrijačkon. Ali uzdvignul bi vojsku Alberto, kralj od Sardenje i došal na pomoć Italiji. Ali videći cesar Ferdinando veliku smutnju u svomu kraljestvu, i u istomu Beču, bijaše usilovan u Inzbruk pobignut. Tako čiaše kusticion i cesar potpisaše republiku mnetačku; ali videći niki od Avstrije kunjada Ferdinandova za uzdignuti za cesarsku stolon, čini Ferdinanda zrućiti kraljevanje. a sina čini za cesara cesarstva bečkoga Frančiška Josipa prvoga komu bijaše cesar od *velike Rusije* poslao na pomoć sto iljada vojske za osvojit zemlju od Ungarije, na koju oda svih stranah udarihu i na silu ju osvojihu miseca kolovoza. Tako su i Meneci bili obsinuti s veliku vojsku austrijačku, pret koju bijaše jeneral Radečki; od koga grada jeneral, vladavci i poglavice podvinuše svoje blago i pogiboše u tujoj zemlji, a Mnečani spodaše grad i oružje Radečku, tako da svi rebeljonisti bihu ostali predobiti na 28. agusta 1848.«.

Iza toga opisuje Pave dvie nesreće, koje se dogodiše na moru. Vriedno je, da ga pustimo i ovdje govoriti:

»Vračan se na dogode, koje se dogodihu na otoku od Veje godine 1848. osmi dan posli nedilje slavnoga uskrsnutja, alitti mali vazanj, na 15 miseca aprilja. U komu jutru za rana se mnogi iz dobrinske plovanije ustali iz svoje kuće, a nisu se povratili drugo domi svojoj. Medju njima bijahu dva od vrbanske plovanije, a tri od Dubašnice. Od ovih trih jedan se bijaše škapulal. U Solini dobrinskoj svi se bihu ukrcali u jednu braceru parun Antona Lenić i njegovi pajdaši. U koju barku ukrcali su se svih broja 60, tako da se je barka mnoštva napunila, da jih ni nosit ni mogla. Iz Soline zavezli se u kanal od Crikvenice. Na polovicu od kanala prisrnu vitar, maknu njim jidro z jedne na drugu stranu iznenada, prevrnu se barka, zasu se ljudi u to črno more. Ma budući bila bracera krcata ljudi, uhitili se jedan drugoga. Ono klupko ujeno se zagušilo, a bilo je vidili ploveće klobuki, bajine i lonbrele i ostalu odorinu: rekao bi da se je ondika grad utonuo. A bila je doba dneva jedanajsta ura. Iz Crikvenice niko opazio, da se je barka prevrnula, pak su skočili što brže mogoše, zajdoše na pomoć, ali zaludu bijaše, kada jih more već dilo pojilo biše. Ai da bi bilo vidili tuge naroda! Kih živih dostignuli 13, a mrtvih teles 26; a drugi ostaše u more, za kojih se nigda neznaše. Mej onimi živimi škapula se jedan Dubašljan, a 2 bihu se izgubila; meju kimi bijaše moj dragi domoroditelj, kunpar i prijatelj moj dragi Paval Bogović, za koga se ja i sada plačen, jerbo smo u našemu selu slavna človika izgubili. A 26 teles od mrtvi, koji su na rekuper uhitili i na žal pod Crikvenicu jednoga za drugin požali na kraj mora rastali; a iz žene noseće, iz nje dite izparali ter su ga mrtvoj materi u njaručav postavili. Kojih u jistomu mistu pokopahu, a bijahu svi od plovanije dobrinske, a

voga otačbenika, te preuzeo tegotnu čast občinskoga glavara u Lovranu, da spasi čast svojoj občini i privede ju u kolo svojih susjednih družicah Kastva i Veprinca, gdje napreduje sve to većma narodna sviest. Obnašao je čast glavara skrbeć se za dobro cielokupne občine i zauzeo se svom dušom za korist svakoga pojedinoga občinara, osobito onih, koji najteže pomoć iščekuju, — sirote našle su u njemu zagovornika, otca. Jer je izticao bez straha i obzira svoje hrvatsko domoljublje, bio je radi toga od taljanašah, izrodicah lovranskih ružen, ali radi svoje odvažnosti i poštenja cienjen i od samih protivnikah. Dugo će živiti med Lovranci spomen na *Mata Skočanića*, i po njemu budjen duh hrvatske sviesti već obumrieti neće. Slava mu i spomen vječna!

Prigodom svoga kratkoga boravka u prijaznoj Ikoj, dočuo sam nešto neobična i nelepa, a što je ipak vriedno, da se iznese na javnost, da bude svim opomenom, kako nevalja suditi ljude po vanjštini, po naslovih i po haljah, nego po njihovih djelih.

Prošloga ljeta stanovala u Ičićih neka njemačka grofica rodom iz Berlina u družtvu sa nekim vojničkim častnikom. Živili razsipno, kao da im se bogatstvu ni broja ne zna. Držali sluge i služkinje i trošili hrane, koliko bi za još toliko njih dosta bilo. Imali još i dva tri psela, koje su mesom pitali. Imali su navadu uzimati svaku stvar mnogo dražu nego drugi, ali plaće se nije moglo dočekati. Mjesec su za mjesecom odvraćali svoje vjerovnike vazda kojim novim izgovorom, da se još potrpe za koji dan, dok iznenada nisu bili obojica po žandarih uhićeni i na željeznicu odvedeni, da odgovaraju pred sudom celjskim za razne stvari. A dug medjutim narasno do velike svote. Kod jednoga gospodara ostali dužni preko 100 fr. za mleko, jaja i druge malenkosti, isto i kod drugih, a mesaru i drugim malenim trgovcem po dve tri stotine forintih, tako da su u svemu pojili njemački požeruhi preko *tisuću* forintih siromašnim veprinčanom. Sramota!

Kako da se nije nitko ganuo, da to prepriječi? Ljudi krive u mnogom onoga zloratnoga B . . . . ., koji je sladko nagovarao ljude, da se potrpe, ali veća krivnja pada na njih samih; jer su se mogli pritužiti svojoj občinskoj oblasti, a ona bila bi sigurno našla načina, da oslobodi občinare od takovih njemačkih dotepuhah. Organi sigurnosti naše kol. oblasti doušili bi i manje stvarčice, da se tiču kojega domaćega, ali tu bila upletena sjeverna braća, pa su se valjda bojali pasti u nemilost svojih viših. Koješta su mogli doznati i dočuti doma, znao bo se hvaliti jedan kod voloskoga suda zabavljen dnevničar, kako se gospodski i fino jede kod grofice Z. u Ičićih, a još bolje pije.

S vašom dozvolom g. uredniče javit ću Vam se opet[1]). Do vidjenja. x.

[1]) Otvoreni su Vam uvjek naši stupci. Ur.

Mošćenice mjeseca maja. Nedavno javiste g. uredniče o velikoj nesreći, što se je zbila tik Lovrana, gdje se potopilo 9 osobah. Ovim Vam hoću pripomenuti, što se ovdje o tom govori: Isti traget bio je odviše natrpan opukah, tako da kada je pošao iz Rieke, nebijaše ga no 4 prsta nad vodom. Za čudo kako mogoše riečke oblasti to dopustiti, da se ovakav traget smije pustiti na put, još k tomu pripravljalo se slabo vrieme. Vriedno bi jih bilo na račun pozvati. Drugo pako je još žalostnije — ako je istinito; — govori se naime i u samom Lovranu, da je isti traget doplovio do blizu Ike, te zvao na pomoć dapače, da se je čulo po imenu zvati na pomoć. Medjutim nitko da se nehtjede maknuti, da spasi braću. Neznamo zašto imamo tamo i financu, koja ima na razpoloženje svoje barke, te bi bila mogla u pomoć priteći i posvema lasno s praznom barkom oslobiditi uboge utopljenike. Nije li pomorska oblast obvezana bila na pomoć poslati barke, ako je doznala za pogibelj? Financa si je mogla osvetiat lice i prikupit se malko narodu, koji ju negleda liepim okom. I u Mošćenicah tuže se na nekoje od finance, koji se usudjuju potezati mač iz korlcah na tudje pse, samo ako ovi na njih zalaju. Javiti ćemo Vam ob ovom drugi put, da se za vrieme rana lieči, a pravednost štiti.

Javljamo i to, da se je 3. o. m. u Mošćenicah utopio opet jedan starac kmet, te ga nadjoše odmah drugi dan; jučer imala je doći komisija. Kako se to dogodilo javiti će Vam se. Nesretne li su Mošćenice, gdje se toliko od malo vremenah nesrećah dogodiloli!

Buzot mjeseca maja 1884. Još boravi medju nami naš kapelan častni g. R. Jelušić a već ga naši i njegovi protivnici ruže i crne na sve strane. Iz Oprtlja (?!) šmade porečka lažitorba dopis u kojem predstavlja našeg g. kapelana kano kakova zloduha a poznati ovdašnji »*kamen smutnje*« (pietra scandalosa) rekno je o njemu svoju, kako je znao i kako se samo njemu pristoji.

Ne čudimo se dopisniku iz Oprtlja (?), da onako o g. Jelušiću piše jer ga zalsto pobliže nepozna te dosliedno ne može o njemu ni pravedan sud izreći, nu divimo se drzovitosti i prostoti spomenutog smutljiven iz Buzeta, koji piše gole laži u »*laživačnu*«, koji se hoće timi lažmi prikupit porečkoj družbi jer vidi, da se stolac izpod njega izmiče.

Da mu je stalo samo za vlas do istine, morao bi priznati, da je g. J. svomu zvanju posvema dorasao, da vrši svoje dužnosti točno i sa ljubavlju, da obći sa prijateljem i protivnikom najljubeznije, da je milosrdan i darežljiv do skrajnosti. Nu znademo mi dobro zašto je g. J. toli mrzka osoba našemu smutljiven. Zar biš hotio g. dopisniče, da g. J. zataji tebi za ljubav svoj jezik i svoj rod, kao što čini većina tvojih jednomišljenikah? Hotio biš da se odreče svoga naroda, da odbaci ono što mora svakomu poštenomu čovjeku na svietu najmilje biti? Ti i tvoji ga mrzite jedino radi toga, što ljubi onaj narod, koga vi muzete i sišete a do ludosti prezirete i mrzite. Da je vaših mislih i težnjah, da je izdajica svoga roda, ti bi ga prvi u nebo podignuo, jer bi slaveć njega, slavio sebe, uznosio najgadnije djelo pod suncem.

Kad biš mario za istinu, priznao biš, da je bio g. J. često od tebi sličnog smetja poruglvan i napadnut, nu on je to uvjek velikodušno oprostio. Sjećati ćeš se — ako ti još pamet služi — onih porugah »*tabora*« itd., pa on mjesto da potraži uvriedjenoj časti zadovoljštinu, pruži ruku oprostnicu tvojim pitomcem i jednomišljenikom. Ovo su sve čini a ne brbljarije, kakove si ti vičan slati u porečku babu; čini kojih nećeš dok budeš živ pobiti. Dok je zalazio u vaša družtva, dok je žrtvovao i vrieme i novac za vas i radi vas, bio vam je u volji, nu pošto je uvidio, da nelma s ljudi posla, da ohćeć s vami štetuje njegov ugled i njegov narodni ponos, morao se s vami razkratiti a odatle vaš otrov i mržnja proti njemu.

Svaki pošteno i pravedno misleći priznati će dragovoljno, da si ne želi boljeg i milljeg svećenika nego li je g. J. te sam uvjeren, da će svi pravedni Buzećani požaliti, što nas ostavlja toli vriedna osoba. Zaisto vršim liepu dužnost ako dovikuem g. J. na razstanku u imenu svih čestitih, neprodanih Buzećanah g. kapelanu naš srdačan: S Bogom. Želimo mu od sreu, da nadje kamo god ga zvanje zanese, više priznanja i više zadovoljštine za njegov trud i nastojanje koje će on zaista gdjegod bio uložiti, za blago naroda komu bude pastirovao.

Mi očekujemo ovud novo izbore kano ozebao sunce, jer bismo se već jednom radi riešiti naših krvopijah. Nadamo se pouzdano, da će prijatelji naroda sve poduzeti, da pravednost i istina pobjedi a lieumjerstvo i varanje propadne. Preporučamo svim prijateljem naše raztrkane občine, da svaki svoju dužnost učini, da se za izbore dobro pripravi pak je pobjeda naša.

Pogled po svietu.

U Trstu, 14. maja 1884.

Željeznički odbor carovinskoga vieća uputio je osnovu o sjevernoj željeznici na pododbor, koji ima odboru podnieti izviešće. Pitanje ob ovoj željeznici je veoma zamršeno pa se zbilja nezna kako će se riešiti. Carevinsko vieće zaključiti će po svoj prilici svoju sjeditbu dne 27. t. m. Dne 8. t. m. govorilo se u državnom saboru u Beču o velikoj pogibelji koja prieti austrijskim, naročito pako češkim tvornicam sladora. Jedna i druga stranka zastupničke kuće zagovarale su jednodušno predloge odbora, da se priskoči u pomoć tomu važnomu proizvodu.

Službene novine javljaju, da će razpraviti u budućem zasjedanju državni sabor proračun za g. 1885. već pred novom godinom, tako, da neće trebati vladi tražiti provizorija.

Dan, u koji će se ugarski sabor zaključiti, nije jošte ustanovljen, ali se misli, da će to biti 20. ili 21. t. m. Po tom će se hrvatski sabor sastati koncem mjeseca maja. U sjednici od ponedeljka primila je ugarska zastupnička kuća vladin predlog o gradnji željeznice od Čakovca do Zagreba. U istoj sjednici skinuta je sa dnevnog reda osnova zakona o umjetnom vinu.

Hrvatska »neodvisna« stranka izdala je svoj program, u kojem traži, da se Hrvatskoj dade u našoj državi isti državopravni položaj, kojega uživa Ugarska, te da se grad Rieka sa okolicom bezuvjetno utjelovi kraljevini hrvatskoj. Pozor javlja, da će se obaviti izbori za hrvatski sabor u mjesecu augustu. U prvom zasjedanju dovršiti će se razprava o adresi, ustanoviti konačni izborni red za bivšu vojničku granicu i razpraviti proračun.

Prostrana Rusija širi danomice svoje granice u Aziji i to milom a ne silom. Važna pokrajina Merva podvrgla se Rusiji svojevoljno, a to je najbolji dokaz, da Rusi poznaju ćud naroda azijskih, i da istoj zadovoljit nastoje. Kod imenovanja guvernera za istočnu Rumeliju nadvladao je ruski upliv. Imenovan je naime njezin kandidat Krestović, rodom Bugarin. Govori se dapače, da će biti odstranjen i načelnik rumelskog vojništva i neprijatelj Rusije, Drigalski paša.

Srbski kralj imenovati će skorih danah kraljevske poslanike za skupštinu, koja će se na skoro sastati.

Crnogorski knez Nikola sazvati će takodjer narodnu skupštinu, da se posavjetuje, kako da se preustroji uprava zemlje i unapriedi blagostanje naroda.

Iz Italije pišu magjarskim novinam, da su se irredentiste pridružili prevratnim i socijalističkim »družtvom za čovječanska prava" te da nastoje spojenimi silami širiti u provincijah prevratne težnje. Čestitamo!

Službene francezke novine javljaju, da je englezka vlada po dogovoru izmedju Pariza i Londona sklona, da se djelokrug egipatske konferencije proširi tako, da bi se na istoj razpravljalo ne samo financijalno pitanje, već takodjer i o uzrocih žalostnog stanja u Egiptu, t. j. o cieloj egipatskoj politici.

Francezki ministar-predsjednik Ferry prijavio je ministarskomu vieću, da nije englezka još odgovorila na francezke primjetbe. O Turskoj reče, da si ona pridržava sva prava na Egipat. Egipatska vlada je zahtjevala, da bude takodjer ona po svojem posebnom poslaniku zastupana na konferenci, nu bijaše njoj odgovoreno, da se sve vlasti tomu protive.

Iz Pariza javljaju, da će još ovog čedna u francezku prestolnicu prispjeti kralj i kraljica Belgije.

U njemačkom saboru prihvaćen je predlog vlade, da se produži zakon proti socijalistom znatnom većinom; tim se je svalio težak kamen sa prsiju kneza Bismarka, koji je imao malo nade, da će svojim predlogom prodrieti.

MOJIM PJESMAMA.

Ajte moje, ajte,
Pjesme bezimene,
U narod mi dragi
Same i bez mene.

Zapita li tkogod,
Gdje ste se rodile,
Recite mu, jedne
Da to znadu Vile.

---

najviše iz Polja; tako da u Polje nebijaše čuti nego plač i vapljanje mladi oci i matere i brate potopljene, koji u jutro rano zdravi, veseli išli, a nikad se nisu već domi svojoj vratili«.

Na to pripoviela naš Pave, kako se je u istom kanalu utopila poštarska ladja sa 12 ljudi (20. rujna 1848.)

Tada opaža pisac: »A ostale dogode nemogu sve ju dokazati; i sada ostavljam sve ovde, vračan se na uskazaje izgubljenja Iva Mužinc«. Sličnim načinom prelazi Pave od pripoviedanja jednog predmeta na drugi.

Evo što on o tom kaže:

»U letu 1849 jimal bijaše Ive Mužina*) svoj pelig (ladja. Ur.) koga bijaše se ovo vrime dobavil, s kojim bijaše šal u Trst trgovati z drvi, i posli vračajući se iz Trsta namiri mu se naval hoba peljat za Riku. Koji hodeći kraj Istrije na 24. decembra, a to je na večer batnjika bijaše prišal činit porat u Verudu**) i dočekati veliki blagdan od hožića. Koji se u jutro rano zdrav stane i oblači se i svojimi mornari, kojih imaše. Oteći on poći poslušati svetu mašu u Polve (?), to na jedan put prijedri jedan dalmatinski trabakul, koji malo dalje Mužinovoga peliga sorgaše. U naglosti jidreći, uztegnu mu guminu (konop. Ur.) nasrnu na Mužinu, koji uskoči se braniti svoj pelig; nepazeći na svoju glavu; a evo vidili ćeš nevolju, koja mu se iznenada udari Iva Mužinu u time glave njegove, koji je u taj čas ostal mrt u portu od Veruue na jutro božića. A telo pokopaše u Pulu a pelig navignše njegov otac Osip z Jivon Skarpa, koji u ovo vrime iz Dalmacije došal iz Lezine u Dubašnicu, koji se oženi za Maru hćer Antona Tehomilića a selo Miltečića. Iza toga dolazi obična opaska: »ostavljam ovo sada ovdi; potribuje meni govoriti od drugiha.

Dalje govori o izboru občinskog zastupstva u Dubašnici; o gradjenju ceste oko Malinske, kada je počeo onamo dolaziti parobrod iz Trsta i Rieke (1859); o francezko-austrijskom ratu god. 1859, napokon o rušenju stare dubašljanske crkve sv. Apolinara i o sagradjenju nove, o čem govori i u ona druga dva svežčića. Tu se navadjaju ure i dnevi, kada je koji kamen postavljen na crkvi. To je u istinu unicum spisa, za Dubašljane ne bez vriednosti.

Namjeravajući progovoriti u drugom članku o Dubašnici, pak i o starini crkvah dubašljanskih, imati ću prigode pozivati se i na kroniku našega Pava Bogovića. Sitne se tu stvari pripovieduju, ali Dubašljanimu moraju biti mile, kao što je djeci milo, kad čuju štogod pripovietati o svojih djedovih. A naš Pave sve pripoviela, kako je po istini bilo. Plovanija dubašljanska najbolje bi se odužila Pavu Bogoviću, da na svoj trošak naštampa njegovu kroniku. Od samouka seljaka nemožemo iskati doktorskih disertacija; a Bogovićeva ideja i izvedenje jest zbilja originalno, te Pavu samouku služi na čast. Po mom mnienju imali bi se ugledati u primjer prostog težaka Bogovića svi naši plovani, pak bi trebalo, da u plovanskih knjigah zabilježe sve znamenitije dogodjaje svoje plovanije*). Potomci će im biti zahvalni. Ja sam i prošle godine pretražio ave plovanske knjige po kvarnerskih otocih, kamo sam god došao, pak sam s veseljem prepisao svaku povjestnu bilježku, koju sam gdje našao. Tako sam mnogo toga doznao iz prošlosti naših otokah; žalio sam samo, da nisu naši stari glagoljaši više na to pazili. Neka dakle nezaboravo toga sadanji plovani!

I. M.

*) To bijaše otac popa Mihovila Mužine, sadanjeg vriednog plovana u Belom na otoku cresknm.

**) Blizu Pule.

*) Po otocih namjerio sam se jedino na prijatelja popa Mužinu u Belom, koji čini tako.

Da li ste uz svjetlo
Kitile se uma,
Il niste li jeka
Nesuglasna šuma:

O tom neka sudi,
U noćnoj tišini,
Kad ga Vila roči,
Tko sam pjesme čini.

Žarko da je srce
Plamtilo pod vami,
Čutljivi će ljudi
Vidjeti i sami.

Ajte dakle, ajte,
Pjesme bezimene,
Razpaljujte Istru
Bilo i bez mene!

Franina i Jurina.

Fr. Pomoz Bog, Jure! Kako je? Si ča zdrav i vesel?

Jur. Zdrav sam, hvala Bogu, ali vesea ni sam kako bi morâ bit.

Fr. Drago mi je, da si barem živ i zdrav. Znaš da mi je neki šarenjak htel glavu napuhat, da je naš Jurina umrl? Ala tuga ga popala, ako mu i nisam poveroval, ma me je svejedno bilo malo strah . . .

Jur. Nisam umra né, zač da sam umra, bi me bili zakopali, a tada bi ti bla oni šarenjak zakantâ onu svoju pisnu »addio mastella«. Negoča se babi htilo, to se babi snilo.

Fr. Vrlo mi je to drago, nu boli me kada te vidim tako nekako zamišljena i zlo volje. Koji i kakovi te pak jadi taru?

Jur. Neka ostane medju nami . . . Odkad mi je naša mila i draga baba povidala, da su se oni od nove »Pulitike« pravdali na svojoj skupščini za nike kanune, spopâ me je niki grdi strah. Razumia sam vajje, da bi iz tih kanunah mogli pucat najviše na nas sirote kmeto, a to da je rekâ i jedan soldat od njihove bande — pak ti ja borme nebi rada izgubit još glave. Još, još, kad bih znâ, da će se spasit kega pogode . . . . ma to nam nisu iskreno i čisto povidali. A kad pomislim, da su već počeli pucat s 30—40 i 50 funtušî na šulmestre, bih rekâ, da će brzo nastati crna vojska.

Fr. Nisi ti babu dobro razumel, ne. Oni se nisu pravdali za prave kanune, koji se krcaju s pruhom i olovom; zato se ti neboj za svoju glavu. Oni će škoditi samo onim, koji nimaju već ni glave ni srca.

Jur. Dakle neće to biti Juhaciusovi i Krupni kanuni, kako mi je rekâ moj kum Marko, ki se razumije u ratilerija?

Fr. Neće, ne, ni Uhaciusovi ni Krupovi, nego samo priliční njim!

Jur. Valjda nika nova foza kanuna?!

Fr. Kanuni dedovske kulture. Do sada su bili va mode samo mali — biguli na juhe — ili kako ih ti zoveš Juhaciusovi, a sada se boje, da su ovi premali, pak te rabit valjda Krupne — puljiske makarune sa sirom i s magarećim mesom.

Jur. Aha, sada vidim kamo ono pelje! Hvala ti Frane, da si me razdobrovoljia! Nebudu oni kanuni probili brv, poštenja, nego Bog daj, da bi probili čmar onim, koji ih budu jili!

Fr. Amen.

* * *

Jur. Raztumači mi malo, ča je to, ta nova »Pulitika«. To mora bit najbrže nekakovo strašilo, zač su me već toliko kaputaši plašili govoreći: »Čekaj, Jure, čekaj, sad imamo Pulitiku, češ nam ga platit, ako je vrag va tebe!«

Fr. Nezna se još za pravo ča će to bit. Govore, da ima preko 300 glav . . .

Jur. Joh mane! 300 glav?! To mora bit neka grda nakaza. Ala mora i apetita imut, veh!!

Fr. Ima ga, ima dosta, a i svaki dan joj raste, pa bi se moglo perfino dogodit da od . . . .

Jur. A na čemu počiva ta nakaza?

Fr. Neki bi htell reć, da na kozjih nogah.

Jur. A da se od svoje težine zruši, ali da ju jaka bura ali jaki udarci na tla bite?

Fr. Malo škode, pala bi u jamu, odkud bi mogla izplivat tamo niže Rovinja, kade joj je pravo mesto.

* * *

Fr. Ča bi reć Jure, da se je šal on pol Lovranac pol Mošćeničan s taljanskem sapunom prat?

Jur. Zač ni valjada hrvatski sapun otel takat.

Fr. Zač je pak šal lužilni čabrić va Mošćenice iskat?

Jur. Trebe da mu ga ni otel nijedan doma posudit.

Fr. Ča onakemu patriote?

Jur. Onakeh patriot se ne bore ljudi boje, kako i lovranski popi predikalnice.

Fr. Ma ter da je čist kako i kinezko zlato.

Jur. Aj govore, da je kako i novajorski kristal.

Različite viesti.

Pokrajinski naknadni izbori. Čujemo, da će se obaviti izbori dvih zastupnikah za izvanjske občine *Kopar*, *Piran* i *Buzet* dne 7. junija t. g. Birati će se u gradu *Kopru*. Istog dana birati će izbornici izvanjskih občinah *Volozkog* političkog kotara jednoga zastupnika u *Voloskom*. Dne 17. do 25. t. m. biti će izbori fiducijarah. Vrieme je do tamo vrlo kratko pak se nadamo, da je jur učinio svaki rodoljub svoju svetu dužnost.

Junta u Poreču pokazuje svakim danom sve to više, da želi jedino potaljančiti Istru; za nju Hrvati niti neobstoje. Poslije dugačkih razpravah odlučilo je konačno c. k. zemaljsko školsko vieće, da se u hrvatskih pučkih školah u Lovranu i Nerezinah nemaju ništa promjeniti, jer da se za hrvatsku djecu nemože ustrajati taljanskih školah. Ova sasvim opravdana odluka nebijaše dakako zemaljskoj junti milu, pak je proti njoj uložila utok na visoko ministarstvo nauka i bogoštovja. Eto dakle oblast, *koja obstoji i za istarske Hrvate*, zauzimlje se jedino za taljansko škole proti odluci c. k. zemaljskoga školskoga vieća. Čestitamo!

† **Anton Klodič vitez Šabladoski.** Zemaljskoga školskoga nadzornika g. A. viteza Klodiča zadesila je velika nesreća. Dne 11. t. m. preminu mu najme u ovlotu svoje mladosti najstarije dieteprvnik druge godine, Anton. Dielec iskrenu žalost sa raztuženim otcem, kličemo čestitomu pokojniku: *vlahka Ti bila crna zemljica!*

Narušen mir u Višnjanu. U poslednjem broju poreške »*babe*« tuži se neko njezino pitomče, da je narušen stari mir izmedju Višnjanacah i Markovčanah. Mir narušio je naš dopisnik sa svojim razgovorom medju »Toninom i Markom kod Markovčanske lokve«. Ako je tomu zbilja tako, tad čestitamo g. dopisniku i Markovčanom koji su ga odmah razumili. Mi smo već više putah spomenuli što razumjevaju naši susjedi pod riečju »*mir*«. Podpuni mir vladao je Istrom dok smo mi spavali najtvrdji san a naši prijatelji (?) Taljani radili s nami što i kako njim se svidjalo. Pod nazivom mir razumiju Taljani Istre ono po njih sretno stanje, kad smo mi radili kano blago, mučeni bili i šutili kô kamen, t. j. kad smo mi njim dobrovoljno robovali a oni s nami silovito vladali. Danas hvala Bogu riešili smo se bar u nekojih krajevih Istre tih nemilih gospodarah, pa ako naš narod i robuje, on ne robuje više strpljano; on mrzi i prezire svoga tirana, svoga nemilosrdnog gospodara. Tako i nikako drugače ima se razumiti ono jadikovanje Istarskih Taljanašah za nekadašnjim mirom, za starom slogom. Vi »*ščavia* radite, služite i šutite, mi smo stvoreni, da Vam zapovjedamo a vi nas slušajte jer . . . . jer tako mi hoćemo. Tko je proti ovom liberalnom (?) i pravednom (!) načelu gospode Taljanah, taj je »mestiator« taj je ruštitelj mira, ljubavi i sloge. Naš prijatelj narušio je talijanski mir a mi smo mu zahvalni. Kad bude cielom Istrom narušen mir kakovoga razumiju Taljijomani, onda lahko po nas. Valja narodu otvoriti oči, valja mu kazati, da njegovi narodni protivnici pod imenom mir razumiju robstvo na jednoj a silovito gospodstvo na drugoj strani; da je dužan svimi silami nastojati, da naruši sličan mir jer nelma zakona, koji bi davao nekomu povlastice da pučuje nad nami. Prijatelji i rodoljubi Istre! križujte Krnjelom i Šarenjakom račune, rušite njim njihov »mir«.

Porečki listić nezna sam kako bi se ravnao. Nezna jadan, da li bi nas u Istri ignorirno ili ne. Napokon je uvidio, da neide varati sebe i druge, pak se počeo učiti i hrvatski, da nas bude bolje znao pobijati! Već je tako duleko dospio u proučavanju našega jezika, da je već podvrgao kritici znanstveno djelo vriednoga *Vjekoslava Klaić-a*: »*Opis zemaljah u kojih obitavaju Hrvati*« u koliko se proteže na Istru. Budući se istina neda lahko izvrnuti, to su pokušali, da trpkom ironijom izvrgnu smiehu nepobitne činjenice, koje se nalaze u gornjem djelu. Prostačkim izsmjehivanjem njem znanstvenoga djela može se možda štogod postići kod ljudih poreckoga listića, nu kod ozbiljno naobraženih muževah postigava se tim najviše »prezir«. Bilo i ironički, ipak se tu taljanskoj konsorteriji jasno kaže: »u ovoj su zemlji od vajkada obitavali Hrvati, ovi su i danas sa Slovenci u liepoj večini; nas Taljanah je samo šaka, branimo se dakle sa svimi sredstvi, upotrebimo sgodnu i nam prijaznu situaciju, inače propadosmo«. Nego neka budu uvjereni, da se zakone naravi i vremena neda ni najstrožimi mjerami promjeniti.

Filiala talj. polit. družtva. Evo opet dokaza, kako talj. glavari tumače občinske zakone i kako shvaćaju svoje dužnosti.

Nr. 44.

P.

Chiarissimo Signore! In relazione all' anteriore mio foglio 27 aprile decorso No. puri, ho il pregio di invitare V. S. per il giorno 12 corrente ore 12 merid. Alla conferenza elettorale procrastinata per desiderio espresso in via telegrafica dagli Onorevoli Signori invitati di Pinguente; Colgo l' occasione per rinnovare alla S. V. l' espressione della massima mia stima.

Dal Presidio Municipale di Capodistria il 7 maggio 1884.

Avo. Gambini m. p.

Br. 44.

P.

Poštovani gospodine! Oslanjajuć se na moje prvo pismo od dne 27. aprila, listi broj, častim se pozvati V. G. za dne 12. t. m. u 12 satih na izbornu konferencu, koja bijaše prenešena usljed, telegrafički izražene želje pozvane gospode iz Buzeta.

Prihvaćam ovu zgodu da izrazim V. G. svoje duboko poštanje.

Predsjedničtvo Municipija u Kopru
7. maja 1884.

Odvjetnik Gambini v. r.

Poziv. C. k. kot. glavarstvo u Postojni dozvolilo je dopisom od dne 7. t. m. br. 4602 sastanak županah ovdašnje doline i okolice. K tomu sastanku pozivlju se osim županah, svi za blago naroda zauzeti rodoljubi. Sastanak je určen za dne 18. maja t. g. u 2 sata poslo podne kod g. M. Valenčića (Fajdiguca) u Trnovem. Namen dogovoru jest: kako da se uzajemno postupa i obrani ovu dolinu i cielu prostranu okolicu od preteće nesreće, prodaje naime vode Bistrice i Reke gradu Trstu.

Na temelju proglasa c. k. kot. glavarstva u Postojni od dne 31. marča t. g. br. 8229., neka dne 5. i sledećih danah mjeseca junija t. g. nitko od gg. županah s podpunim občinskim odborom u Bistrici ne manjka, gdje neka jednoglasno i bezuzvjetno proti prodaji spomenutih vodah svoje mnienje otvoreno izreku.

Sveta je dužnost svakoga rodoljuba, da podigne u ovom skrajnom trenutku za dobro sadašnjosti i budućnosti svoj glas! Kod obih zgodah nadam se mnogobrojnom sudjelovanju. Naši potomci biti će nam zalsto zahvalni na pobjedi, jer je voda Bistrica i Reka još jedina nit, o kojoj visi obstanak i napredak sadašnjega i budućih pokolenjah.

P r e m, dne 11. maja 1884.

Andrej Frank, župan.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 6. svibnja. Cavaliere Krapf, Pando iz Morane-Bay. 10. Retta, Favrić iz Maloga Lošinja. — *Rieku* 1. svibnja. Tibor, Randić iz Leitha. 3. Marte, Domini iz Gruža. Reno, Vlašić iz Pula. 7. Tisza, Morović iz Bordeauxa. Velizid, Svrljuga iz Marsilje. 8. Rachel, Gršković iz Kardiffa. — *Korčulu* 3. svibnja. Giuseppe Sgiuppa, Tunjica iz Marsilje. — *Smirne* 24. travnja. Noe, Gabella iz Kardiffa. *Greenock* 2. svibnja. Szapary, Jetetić iz Rieke. *Marsilju* 3. svibnja. Maylath, Peršić iz Rieke. Pola, Begna iz Moulo. 5. Empireo, Nikolić iz Suedie. — *Cux-hacen* 2. svibnja. Irene, Pasquan iz Aleksandrije. — *Retel* 24. travnja. Armida, Kozulić iz New-Orleansa. — *Buenos-Ayres* 24. ožujka. Carmela, Polić iz New-Castla. *New-Jork* 21. travnja. Nemirna, Tomić iz Lisbone. — *Pascagoula* 22. travnja. Dora, Radoslović iz Havre. — *Cagliari* 1. svibnja. Kostrona, Pezelj iz Port-Empedocle. — *Bon' ness* 8. svibnja. Temi, Tomašić iz Orfano. — *Gand* 10. svibn. Dalmazia, Vidović iz Pensakole. — *Montevideo* 4 svibnja. Mosorska Vila, Storf iz Marsilje.

Odjedrili iz:

Trsta 5. svibnja. Tisza, Morović za Bordeaux. Tigri, Zotti za Batum. Maria S., Nikolić za Patras. Marietta C, Ivančić za Maratopoli. Volunteer, Merlato za Batum. 7. svib. Petko, Račić za Canen. 9. Szegled, Stuparić za Marsilju. — *Korčule* 3. svibnja. Niko, Broncan za Carigrad. — *Flessinge* 27. Rovenska Stuparić za Shields. — *Malte* 25. travnja. Isle, Vidulić za Bonu. — *Torrevieja* 25. travnja. Svieseda Mimbelli, Dabinović za Gottenburg. — *Kardiff* 30. travnja. Florida, Skoplnić za Montevideo — *Marsilje* 3. svibnja. Due Cugini, Jetetić za B. Ayres. Emerico, Minak za Ortunu. — *Cadice* 1. svibnja. Biondina P., Šoić za Montevideo. — *Gibraltara* 4. svibnja. Jokai, Gottardi za Rouen. — *Licale* 29. trav. Imperatore Franc. Glus. I. Premuda za Filadelfiju. — *Palerma* 30. travnja. Dušan, Marocchini za Marsalu. — *New-Jorka* 22. travnja. Ardito, Milić za Lisbonu. — *New-Orleansa* 25. travnja. Plod, Tarabocchia. — *Tarragone* 3. svibnja. Ida P., Crnković za Salonik. — *Lisbone* 26. travnja. Andro, Tićac za New-Jork. — *Port-Badsa* 24. travnja. Ukraine, Mirković za Genovu. — *B-Ayres* 31. ožujka. Ester, Žiga za Dunkerque. — *Laurabaya* 24. ožujka. Fiume E., za Englezku. — *Anverse* 6. svibnja. Stefanie, Randić za Barrow. — *Carloforte* 28. travnja. Marie, Minak za New-Jork. — *Plymoutha* 6. svibnja. Johanna, Luković za Tasmaniu.

Lutrijski brojevi

od 10. maja:

Tst	39	11	20	25	45
Linc	28	6	15	66	57
Innsbruck	84	66	75	56	62

Od 14. maja:

Prag	12	53	44	54	48
Hermanstadt	24	87	77	79	84
Lavov	40	31	44	25	89

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava prilično uzdržane cene. Rio od fr. 53—64; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—49. Taljansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·28 u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Ječmjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gralak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. . . —115. *Zečje* f. 24—35. *Lješ* življe tražen, u cieni uzdržane. — *Sieno* 90 nvć. do 1.25.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26

Pšenica f. 9.25—9·½. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.35; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tržčanska bursa: dne 14. maja 1884.

Austrijski državni papiri fr. 80.85—81 isti u srebru fr. —.—; isti u zlatu f. 101 5% austrijska renta for. 95.—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 317.50—318.50; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.35—121.65; Napoleoni f. 9.65; c. kr. cekini fr. 5.69; državavne marke for. 59.35—59.60; franczke fr. 48.20.

Upozorujemo ovim na inserat uvršćen u današnjem broju gg. **Kaufmann i Simon** iz Hamburga. Tko želi pokušati na igri sreću, tomu preporučamo gornju lutriju koja je izplatila više zgoditakah i stoji pod državnom garancijom.

Najshodnije doba godine za očistiti krv pokvarenu škrofulami, išiasi i drugimi bašinjenimi bolesti, jest bez dvojbe proljeću i jesen, prem se to i ljeti i zimi postići može, ako se čovjek od nenogodnostih temperature čuvati može. Nu bez dvojbe biva blago podnebije samo tada blagonosnim i korisnim stanju bolestnikah, ako dodju ovi do osvjedočenja, da se jedino uživanjem najboljih ljekarijah njihova tjelesna snaga pomoću čišćenja krvi promieni i poboljšat može. Najbolje nam je načelo, da se pospješenjem naravskog znoja kože, pomoću shodne ljekarije bolestni zamoteli u tielu odstranjuju. Medju liekove, koji u ovo doba godine najbolju svrsi odgovaraju, brojimo bez dvojbe zdravlju koristan, a ulkad skodljiv: **Sirup Pariglina,** pripravljen iz biliuskih sokovah na poseban način i bez vatre po doktoru **Ivanu Mazzolinia** u Rimu, radi čega je i bio nagradjen sa zlatnim odlikovanji nadaren. Skladište nalazi se kod P. Prendini-a, ljekarnika u Trstu.

Gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah. U Trstu jedino skladište kod braće **Lozer.**

OGLAS.

Izpražnjeno je mjesto babice ili primalje za občinu Debrinj sa nagradom godišnjih for. 60 a. vr. Prošnje obložene zakonitom poveljom imaju biti predane podpisanomu.

Glavarstvo občine.

U **Dobrinju**, 7. svibnja 1884.

Ivan Perović, glavar.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti žaluđca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju* i *pospješenju probare*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći lieh* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priređen je od *najboljih, liečničkih najkriepljivih zelenina*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije* i *melanholije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolesno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne ave strane uz *poviše iznosa*.

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lieh izvrstan, jer pošto ga rabim ave 3 mjeseca, nečutim kakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti lieh ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od slmnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim ave p. n. gg. naručnike, neka zahtijevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernomu orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jasklović (gornji grad); A. E. Milosrdna braća; M. L. Finkl; Fr. Porklet. *Stara Gradiška* St. pl. Varičić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vonk. *Jaska* Ed. p. Tomuj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszcky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J: Werthelmstein. *Valpovo* Al. Deszáthy. *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije:

Pražko domaće mazilo proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtvoj) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvoreniim nogam, proti raku i upali kože, nelma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izlieči; *zmrad koji iz oteka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i ranu izlieči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen*. Zaprieči takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublažî bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilieпi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dlon. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendona posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomoži i okrepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocicla, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonost)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanju kose, peruši i osedenju*. Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glovobolji*.

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, ljek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arasim, apot. ☛ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svieć. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Leventо,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

☛ Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se taj lieh po dr. Mališu smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji lieh proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nč.*

☛ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto su je pako bolest što dulje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ejotim se na **Vaš dr. Mališa kostoboljni lieh za 50 novč**., te si ga odmah naručim. I u istinu imao je žudovit **uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posvo teških bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Mališev kostobolni** cviet kano izvrstan lieh te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 55 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad se utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☛ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Pruži sreći ruku!

500,000 maraka

Glavni zgoditak pruža velika **hamburška novčana lutrija**, koja je od države odobrena i zajamčena.

Najnovija razdioba novog plana ima tu prednost, da se tokom malo mjesecih, kroz sedam razredah od **100.000 srećakah 50.000 zgoditakah** izvuče; medju ovimi je **sveutsalno i glavni zgoditak** od 500.000 maraka, specijalno

1 zgoditak a M.	**300.000**
1 zgoditak a M.	**200.000**
3 zgoditka a M.	**100.000**
1 zgoditak a M.	**90.000**
1 zgoditak a M.	**80.000**
2 zgoditka a M.	**70.000**
1 zgoditak a M.	**60.000**
3 zgoditka a M.	**50.000**
1 zgoditak a M.	**30.000**
5 zgoditaka a M.	**20.000**
3 zgoditka a M.	**15.000**
26 zgoditaka a M.	**10.000**
56 zgoditaka a M.	**5000**
106 zgoditaka a M.	**3000**
253 zgoditaka a M.	**2000**
6 zgoditaka a M.	**1500**
515 zgoditaka a M.	**1000**
1.036 zgoditaka a M.	**500**
22.483 zgoditaka a M.	**145**
19.000 zgoditaka a M.	200, 150, 124, 100, 94, 67, 40, 20.

Od ovih zgoditakah dodje na srećkanje u prvom razredu 4000 u svoti od 157.000 maraka.

Glavni zgoditak prvoga razreda iznosi **50 000** maraka, u drugom naraste na **60 000** m., u trećem **70.000**, u četvrtom **80.000**, u petom **90.000** m., u šestom **100.000** m., u sedmom event. **500 000** m. spec. **300.000. 200.000** itd. m.

Vucitbe zgoditakah jesu polog plana službeno ustanovljene.

Za dojdućn vucitbu prvoga reda veliko ove od države garantirane novčane jutrije stoji 1 cieli izvorna srećka fr. 3 50

1 pol „ „ „ 1.75
1 četvrt „ „ „ —.90

Svi nalozi ovršavaju se odmah uz pošiljke, naznačnice ili pošt. pouzetjem svote, te dobije svatko u ruke državnim grbom označenu originalnu srećku.

Naručbinam prilažu se službeni planigratis; iz ovih vidi se koli razdieljenje zgoditaka na razne razredne vucitbe, toli dotične uložne svote, k tomu šaljemo iza svake vucitbe svojevoljno našim naručiteljem lištu.

Na zahtjev razašiljemo službeni plan franko, unapred na uvid te izjavljujemo da ćemo, ako nebi komu srećke konvenirale, iste uzeti natrag uz povrat novca.

Izplate zgoditakah vrše se polag plana točno i pod **državnom garancijom**.

Naša zbirka bijaše uvjek srećna te smo do sada često našim naručiteljem najviše zgoditke izplatili, medju ostalim one od **250.000**, **100.000**, **80.000**, **60.000**, **40.000** itd. maraka.

Dade se očekivati, da će slično poduzeće, koje se na **najsolidnijoj podlogi** temelji, svuda naći odziva; toga radi molimo, da uzmognemo svim naručbam zadovoljiti, da nam se naručba čim prije i to svakako do **15. maja** t. g. pošalje:

Kaufmann i Simon

bankovni zavod i mienjarnica u Hamburgu.

PS. Hvalimo ovim za dosadanje povjerenje, te molimo da se svatko osvjedoči o velikoj nadi na dobitak iz službenog plana.

Podružnica u Trstu c. kr. povl. austrijskog vjerosijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA UKAMAĆENJE

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%

u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

OKRUŽNI ODJEL

u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE

za Beč, Prag, Poštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Graz, Hermanstadt, Innsbruck, Otelovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA i PRODAJA

od devizah, efektah. takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

PREDUJAM

na varrante, uviell na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 21. U Trstu 22. maja 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napučnicom* (asegno postale). Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i plemia šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nabilježovani listovi se ne šaljaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Obći sbor

političkog družtva »Edinosti« u Dekanih.

Kako javljamo na drugom mjestu, obdržavala se dne 15. t. mj. prva skupščina posujilnice i štedionice u Dekanih. Istog dana po podne, u istih prostorijah a pred mnogobrojnijim jošte obćinstvom imalo je političko družtvo za Primorje »Edinost« svoj obći sbor.

U 3 sata posle podne otvori skupščinu podpredsjednik družtva g. M. Mandić pozdraviv prisutne skupščinare i predstaviv istim odaslanika polit. oblasti iz Kopra kotarskoga tajnika g. Lukeša. Pošto je ovaj i sam obćinstvo hrvatski pozdravio i istomu se predstavio, uzeo opet rieč podpredsjednik te obrazloži obširnije koja je svrha današnjoj skupščini, razprava naime o predstojećih pokrajinskih izborih za izvanjske obćine koparskoga kotara. Osvrne se na posledanje izbore u istom kotaru; na nepravedno postupanje talijanske većine u porečkom saboru napram našim zastupnikom. Iztakne važnost izborah u koparskom kotaru, gdje će Talijani sve sile napeti, da nas nadvladaju i tim svietu dokažu, da je i taj kotar talijanski, napokom preporuči prisutnim izbornikom da biraju jednoglasno opet bivše zastupnike gg. Spinčića i Križanca, koji će znati i htjeti mužovno zastupati Slovence koparskoga kotara.

Izn toga pozdravi družtveni tajnik g. V. Dolenc skupščinare u ime odsutnoga predsjednika g. Nabergoja, kojega vežе zvanje u Beču i koji žali što nemože i on prisustvovati toli važnom sastanku. G. tajnik prorešeta u poduljem govoru rad i postupanje Talijanašah Istre napram slavenskom pučanstvu, sjeti se pokrajinskih izborah prošlo godine te onog sramotnog dana za porečku gospodu, kad no su onako divljački naše zastupnike u Poreču počastili. Nisu, rečе onim «djedovske kulture« dostojnim činom uvriedili samo naše zastupnike već sve Slovence i Hrvate Istre a mi smo dužni, da njim vratimo »šilo za ognjilo« t. j. da biramo opet one pa makar nam jih 10 putah natrag poslali.

Zatim stade govoriti bivši zastupnik gosp. Križanac koji je prošle godine sam skusio, što su sve kadra počiniti talijanska gospoda. Njemu je jedno te isto, birali naši izbornici Petra ili Pavla, samo da taj bude naš čovjek, da bude pošten i pravedan Želi, da si narod izabere mužove koji živu medju njim, koji poznaju sve njegove potrebe, koji s njim trpe i ćute jer ga samo takovi mogu dobro i valjano zastupati.

I drugi bivši zastupnik g. nadzornik Spinčić uze rieč. Živimi bojami orisa kukavno stanje istarskih Slavenah. Bolje — rečе — neće nam biti, dok budemo povjerovali svoju sudbinu ljudom bez uma i srca, ljudom koji ne težе za drugim nogo, kako bi nas osiromašili i odnarodili. Dok se neokanimo tih nametnikah, nemožemo se dobru nadati. Što su naši narodni protivnici toli držoviti, da se pačaju u naše poslove — rečе govornik — tomu smo sami krivi; valja njim bo jednom za uvjek pokazati, da kao što se mi nemješamo u njihove izbore, isto tako nesmjedu oni pačati se u naše. Kad Talijani biraju u Kopru ili u ma kojem talijanskom mjestu, mi se držimo daleko svakog uticaja, a oni da moraju uvjek zadirkivati u naša, čisto slavenska pitanja. To mora jednom prestati a to zavisi od sviesti naših izbornikah.

Zatim progovori kmet A. Košanc iz Dekanih o žalostnom stanju istarskog seljaka preporučujuć vatrenimi riečmi svojim sudrugovom, da se kane onih koji uvjek nešto obećuju a nikad ništa ne izpune.

G. Dolinar koji je prisustvovao prošle godine izborom u Dekanih preporuči izbornikom da odtjeraju one koparske pripuze koji poznaju kmeta jedino u dan izbora, a inače imadu uvjek puna usta pogrdah i psovkah na biednoga »ščava«. Svi govornici bijahu često sa: Živio klici i odobravanjem počašćeni. Pošto se je ovako sa svih stranah pretreslo ovo toli važno pitanje, predloži g. tajnik, neka zaključi obći zbor, da prisvaja kandidaturu bivših jur zastupnikah gg. Spinčića i Križanca i da se imenuju poznatiji rodoljubi u pojedinih obćinah u izborni odbor što bijaše burnim odobravanjem prihvaćeno. Imenovalo se 24 mužovah u cielom kotaru u izborni odbor, koji imade pazit kako se izbori vrše, zatim preuze više prisutnih povjereničtvo polit. družtva «Edinosti«.

Napokom zaključi podpredsjednik skupščinu poslo 5 satih proporučiv jošte jednom svim prisutnim slogu i postojanost i zahvaliv se najsrdačnije na mnogobrojnom posjetu, na uzornom redu i mužovnom razpravljanju, pozove konačno prisutne, da kliknu trokratni: »živio« caru i kralju koji hoće, da se i nam pravica kroji, čemu se odazvaše svi prisutni sa burnim odušovljenjem. Pred vrati dvorane zaigra dekanska glasba carsku himnu a skupščinari podaše si junačke desnice uz čvrsto obećanje, da će raditi po zaključcih današnje skupščine. Pod samu večer razstadoše se mnogobrojni gosti sa dekanskimi prijatelji dovikujuć si uzajemno: »živili« i »do vidova« na dan izbora.

DOPISI.

Na željezničkoj postaji u Cerovlju. Ova postaja ili štacion leži baš pod povećem selu Cerovlje, nešto preko 20 minutah hoda od sela Novaki, medju dvimi cestami t. j. medju onom, koja vodi iz Pazina preko Učke i medju onom iz Pazina u Buzet. Na ovoj postaji je promet prilično živahan i to sa vinom, drvi, šveleri, a i putnikah se ovdje nešto više ukrca odkad je cielna vožnje snižena, i to najviše s proljeća, kad Pazinci izlaze na čisti, frižki zrak, na prošet i zabavu. Uz cestu stoji ništa manje nego pet krčmah ili gostionah u kojih se vino dosta drago prodava a i ljeti i pivo u butiljah. I putnici nalazeći se u vagonih, imadu priliku ugasiti si žeđju jer dodje krčmar s vinom u butiljonu kad prispije vlak. Toga nemaju niti na postaji u Pazinu. Postaja u Cerovlju je središte za Cerovlje, Previš, Borut, Hum, Draguć, Grimaldu, Novaki, Gologoricu, Kerbune, Berdo, Sušnjevicu i Pas. Za sva ta sela neima pošte nego u Pazinu i ovdje na postaji poštu. Mislim, da bi g. predstojnik postaje (štacionšef) preuzeo taj posal, kad bi mu ga izručili, a ne dvojim ni malo, da nebi ravnateljstvo poštah stvorilo ovdje poštu, kad bi od gorespomenutih selah nekolicina podpisala molbenicu, da se ovdje stvori pošta. Tako nebi trebalo za svaku malu stvar trčati u Pazin i Boljun.

Još nešto. Od gorespomenutih selah neima nijedne škole izvan Novaki i Draguć. Ovdje bilzu štacijona — možda u Previšu trebalo bi sagraditi kuću za školu i za stan učiteljev. Previš je u sredi medju Cerovljem i Borutom te bi lahko sva tri sela slala svoju djecu u spomenutu školu. Sva ta tri sela broje preko 800 stanovnikah, za to bi i djece dosta bilo za školu, tim više, pošto se ovdje na postaji i uz prugu nalaze obitelji u službi, koje bi rado slale svoju djecu u tu školu.

Neka stoga c. k. školske oblasti nastoje, da se čim prije sagradi kuća za školu; naći će se kašnje i učitelja, koji bi rado ovdje bilzu postaje učiteljevao. Dašto, da bi škola morala biti hrvatska, jer ovdje hvala Bogu, nije nego jedan jedini Kurnjel na kojega se neima uzroka tužiti jer on puška nas u miru a mi njega.

PODLISTAK.

JURINA I FRANINA.

Jur. Ti si, Franino, putoval ovi dni po labinšćini; si čul al vidil ča novoga tamo?

Fr. Na labinšćini, brate moj, ti je sada nova i lipa cesta od Kršana do sv. Nedelje preko Eržišća, dočim su oni puti do sv. Lucije i do sv. Lovreča još vavik stari i grdi. Nov je lipi vrt i još lipša palača, ča ju je uzidal u sv. Nedelji oni poštenjak gosp. Pepić, ki je sve meni sam pokazal i vrt i palaču, pak ti rečem, da po svoj labinšćini ne najdeš takovega vrta niti takove palače; a naši ljudi ki su hodili kako na procesijonu jedino i drugo gledat, bi se mogli onde ča naučiti, ako ne nose glave va torbi. Nov je va sv. Nedelji gosp. plovan; novi su zvonari.

Jur. Ča ima sv. Nedelja dunke opet novega plovana?

Fr. Ča se temu štupiš? Va sv. Nedelji su su već tako navadni, da sako toliko vrime novega popa dobiju!

Jur. A ča su ti nedeljčani povedali: odkuda je došal novi plovan tamo i kako se zove?

Fr. Rekli su mi, da je bil va nekem kloštru kraj Osora »za gvardijana«, pak da je pobegnul óa, aš da mu ni bilo siromahu pravo, ča ja znan; a da se zove Rukonić, kako ga neki pišu, sam da se pak piše Ruconich; u sv. Nedelju, da je došal od Fontane kraj Poreča.

Jur. Aha, to će biti on isti, ki je prošnste zime nekoj gospode va Poreč pošiljal salate iz ovoga vrtića.

Fr. Za pravo reć i meni se čini, da se je dal tamo spoznati onim suhonjam, kè imaju va rukah makinu onoga poštenega družtva, aš je i dobar glas donesal simo.

Jur. S kim se pako prijatelji va sv. Nedelji?

Fr. Čul sam, da je svaki dan u Fržolinu, kamo se pozivlju uplivna gospoda na obed, da idu onda bogatemu Fržolinu na ruku, a plovan se zna pohvaliti, da u Fržolina jide on »buoni boccon!«.

Jur. Ma će jih valjda i zaslužiti, zač za niš i Fržolin nijednomu niš ne da.

Fr. Gosp. plovan podučava tamo Fržolinovu otročicu!

Jur. Samo da nebude pako plovan od njih podučavan?!

Fr. To ne more biti, zač porečko starešinstvo ga je u Fontanah dobro spoznalo i za sigurno pronašlo, da će biti *samo on pravi* za učiti i popovati u sv. Nedelji.

Jur. Si pako ča čul, je li gosp. plovan Ruconich već pokazal, da je on *pravi* za sv. Nedelju?

Fr. Je nebore pokazal je, da bi tako ne, i »buone boccone« skupo platil, kad su 14. aprila posle večernje pod prezidentom Fržolinom nedeljčani birali nove zvonare.

Jur. Ča nisu bili stari više za službu, ali su se novemu plovanu oteli i novi zvonari?

Fr. Jedan od starih: Marko Trdoslavić je umro — Bog ga pomiluj i sih, ki su tamo — zato se je moralo izabrati novega, akoprem bi dva siromašića sina pok. Marka lahko obavljala službu pok. si otca zvonara. Drugi Ivica je dobar i pošten; ali Fržolin ne mari za njega, aš da je Ivica pod prvašnjim dobrim plovanom hodil po kućah sabirati podpise za *hrvatsku školu va sv. Nedilji*, pak je zato novemu plovanu Ruconich-u pošaptal na uho, da ima zvonar Ivica »neku maću« i da ne sme biti više zvonar.

Jur. Ma moja glava mi govori, da se je Ivici krivo storilo, zač, ako je hodil po kućah sabirati podpise za *hrvatsku školu*, čini! je samo svoju dužnost napram plovanu, ki je imel pravicu mu zapovidat; za to ne more biti to nikakova »maća« za nedužnega zvonara.

Fr. Meni je bilo pak povedano, da Ivica *ni hodil* nikamo po kućah, nego da je samo, nekim kmetom — otcem i gospodarom više dece — rekal očito na cesti, da jih plovan zove. A mladi Fržolin pak i krnjel Jakomin, ki bi otel, da bude škola va sv. Nedelji samo za ono dva, tri krnjelčića, da bi se va njoj samo krnjelska deca vadila čitat, pisat i *račune delat* a »ščavunska« deca, da ostanu za vavik, neumna, bedasta i glupa i da neznaju drugo, nego samo »za blagom hodit«, akoprem njihovi otci svojim hrvatskim diciplanalom onu školu uzdržavati pomoru, trčali su od kuće do kuće strašiti kmete — otce i gospodare i pretiti jim sa peticijoni i ča ja znan još kako, da za volju božju prešnju za hrvatsku školu ne podpišu!! ali za nevolju i trčali su i potili se — prekasno, zač prošnju da je bila već va Trstu puli governa. To je pako mladega Fržolina tako steplilo i razjadilo da se je na svoju suru talijanašku bragu zaklel, Ivicu na saki način odstaviti od zvonarije!

Jur. Ha, ha, i ta je lipa. A da bude hrvatska škola va sv. Nedelji, će biti morda to Krnjelom na škodu?

Fr. Kako će jim biti na škodu, kad bi morala sva krnjelčad, stara i mlada vratiti se ili va Karnilju, ili na labinšćini poginuti, da se nisu hrvatski od puka naučili!

Iz Pazinščine maja mjeseca. (*Tko čini po Pazinu protuaustrijske demonstracije?*) Zna se, da je bio Pazin grad do pred 20 godinah hrvatski gradić. Osim nekoliko činovnikah, svi su govorili u obiteljih hrvatski. Kašnje, nastojanjem nekih činovnikah popovah i učiteljah odnarodio se narod skoro sasvim premda i sada svi znadu govoriti hrvatski i govore, jer im taj jezik koristi. Tada im bijaše slobodno pjevati: »*Dall' Alpi al mar*«, »*Se il Papa piange*«, »*Re . . storio, qui t'aspetta*«, slobodno vapiti: »*Viva Garibaldi!*« »*Viva Vittorio Em.* . . . To su bile sve malenkosti, kod nekih nedužne stvari, i tadanja politička oblast nije scenila za vriedno obzirati se na takove malenkosti, nu tim se je širio duh talijanski, a s njim zajedno kod nekih i duh protuslavjanski i protuaustrijski. Sada, pošto se je još god. 1848. orila po Pazinu pjesma naša »Još Hrvatska ni propala«, počelo se mrziti na naše pjesme, na naš jezik, na naše svetinje. Iz pučke škole njemačke, stvorili su talijansku. Seljaci u Pazinu, i oni koji su se doselivali u Pazin, govorili su samo hrvatski a djeca im već samo talijanski. Jadni roditelji! ako su htjeli govoriti s djecom, govorili su neku smjesu hrvatsko-talijansku n. pr. *portime le grablje, te daro colla šibica, vražji ladro . . . maledeto krepatina* itd. Sinovi hrv. roditeljah na takav način uzgojeni, zamrzili su na svoj materinski jezik, postali najveći protivnici Hrvatom, svojim bratom, dapače neki od tih su pouzdani irredentiste. Kod izborah zadnjih 15 godinah najviše su takovi poturice sramotili hrv. stranku. Nije manjkalo napadanja, prietnjah, žviždanja, psovanja, bacanja gadnih i smrdljivih stvarih, pritiska i strahovanja na hrv. stranku. Ni sada još nije držala za vriedno, da to zabrani dotična politička oblast smatrajući i to za malenkosti. Pak što njim se je i htelo učiniti kad su nekoji očito ćak na trgu govorili: »*Cosa? vi lasciarate commandare da preti cranzi? Su, fatte il possibile per essere vincitori!*« Da dotična oblast nije mislila na put stati takovom ponašanju napram Hrvatom, može se zaključiti iz toga, što su smeli neki c. k. poslužnici (fanti) zviždati i psovati na svećenike prolazeće mimo c. kr. zgradah.

Nije li naravno, da su tim utvrdjenim Šarenjakom ponarasla krila misleći, da im je sve dopušćeno? Dosada bilo im je lahko jer oblast, ako i nije svaki put očito s njimi bila, to je sjegurno svaki put bila proti nam. Nje im se nije trebalo bojati. Nu kako se kaže, da jeduć dodje apetit, tako si i novi Taljani zabili u glavu, da njim mora i vlada biti podložna, a jer ova toga nemože dopustiti, evo ih vidimo, gdje se dižu i proti nam i svakomu. Jedna demonstracija sliedila je drugu, peturde se postavljale, razvješale tal. trobojnice, bacali po ulicah i na zide lieplli liatići s prevratnimi proglasi sa »*Viva l'* — —, *Morte all'* — — — — — —!« Sličnih uzklikah čulo se i po ulicah dapače i gimnazijalci su tomu pomogli. Pred neko vrieme bili su zlikovci oblatili i spomenik austrijski pred crkvom fratarskom, a u zadnje doba pisali preteća pisma g. ravnatelju gimnazije, g. kot. glavara itd. Nije nekada manjkalo hrzanja i pljuvanja za c. kr. častnici i profesori a sada opet se čuje, da se našto listiće — pune porugah na nekog svećenika — razbacane od sv. Petra do Pazina uzduž željezne ceste, zatim na Kalvariju, po gradu, na telegrafskih stabrih prema Žminju, radi česa se pretražila (!) kuća nekog Gherseticha, komu je otac iz Zarečja i koji nije znao ništa talijanski dok se nije nešto naučio u Pazinu u školi i od nekog c. k. ureda, gdje je još kao mladić prakticirao. Dakako, da nisu ništa našli. Nu sve te nerede, sve demonstracije, sakrivlo je netko drugi a ne naši novopečeni Taljani. Pa znate li tko? Nitko drugi nego Hrvati »*mestatori croati*«, *ne Slavi!* Nije li to prefrigana logika i mudrost, da joj neima para? Nu pitamo vas poturice, tko je porazbijao *stakla* našemu čovjeku Bertošu u Pazinu još dok je bio u dućanu? Tko je ono pljuvao za c. k. častnici? Tko je bio ono uhvaćen kad su kričali: »*Viva Italia*«? Tko je nosio klobuke ala Oberdank? Zar mestatori croati? Ili smrad irredentski? A sada još ovo. Kako mogu ti Hrvati ta nedjela počinjati u Pazinu — talijanskom, toliko putah, na tolikih mestih, na tolike načine, a da ih nitko nevidi, nečuje, netuži, nemhvati i predade oblasti, da se kazne? Neimate li u Pazinu stražu, koja je vaša; neimate li policiju i žandare, a niste li vi gospodo Šarenjuci u Pazinu, kad vam se drznu ti Hrvati na Vaše kuće lieplti listiće? Ili su vam možda kazali spavajući stražari, da to čine Hrvati? O čudnih li stvarih! Kad mogu to činiti nevidjeni, nečuveni i nekažnjeni Hrvati u Pazinu, znak je, da je Pazin njihov, i da vas se ne boje. Nu vjerujte nam, da nisu tako ludi, da bi oni sami ono počinjali, proti čemu se žestoko bore. Sliedi dakle, da je zlobnik ili ludjak onaj, koj je izmislio tu izmišljotinu. Licumjerje, koji takove budalaštine pišeš u lažitorbu »Istriu«, lišći proglase, listiće pogrdljiva sadržaja, petarde itd. kod sebe i kod svojih, a ne ondje, gdje ih neima. Bojiš se, da će ti vojnike, tebi i tvojim toliko mrzke, odlečiti i možda gimnaziju oduzeti, a tim tebi i tvojim izvor krušića, pak se sada pričinjaš, da si nedužno janje, veliki austrijanac, da ti je žao što se to dogadja u Pazinu itd. Žao je! nam, da se seli vojničtvo i gimnazija iz Pazina, jer je i nam s tim malo bolje, all ako ćemo, da što dobijemo, budimo uvjek onomu odani i zahvalni od koga nešto uživamo, komu smo nešto dužni. Lahko je biti na oko dobrim austrijcem, samo da se spase vaši interesi, all je li to poštено, sudite sami. Dosele su bili mnogi od tvoje stranke lažidopisniće, kako pas, koji i onda ugriza gospodara svoga, kad ga ovaj krmi, miluje i draga. Nebude li se tako radilo i u buduće, promieniti će se stvari na bolje.

Iz Opatije. Ovaj put dolazim sa puno veselijimi vjesti, nego li poslah u posliednjem pismu. Imao sam prigode čuti mnogo liepa o naših susjedih na Veprincu, a to mi tim je draže i milije, jer smo do pred malo godinah s njimi u zajednici živili — sačinjavali jednu jedinu občinu. Neću se osvrnuti na glas inostranacah, koji nemogu donahvaliti prekrasnoga vidika s onog visokog čunja, nego obazriet ću se na glas občenitih ljudih domaćih, koji nemogu nahvaliti reda i točnosti, kojom se sada u njihovoj občini obavljaju poslovi. To je bila za mene viest preugodna a i riedka; jer se ljudi u obće na sve oblasti rado tuže, a najradje na svoje, te sam i izpitivao ljude, da štogod pobliže doznam. I do sada sam čuo, da se tamo posve hrvatski uredjuje, ali godilo mi srdcu čuti ljude s kojim ponosom oni iziču, da se kod njih piše sve po domaću i to ne samo občinarom nego i svim oblastim. Pri tom pomislih: Veprinac bio jednom tvrdjava, da se brani proti neprijatelju sa topovi i puškami, a sad eto ustaje opet na obranu perom proti neprijateljem hrvatskoga prava i jezika — vredan sused jake tvrdje hrvatstva — grada Kastva. Dopisivanje u hrvatskom jeziku bilo probudilo u svih c. kr. činovnicih nemaleno negodovanje i našlo se na po koju protivnost ste strane, a i u nekih občinarih probudilo se strah ili sumnja harem, da će se radi toga od oblastih teže postignuti tražene stvari — ali u kratko vrieme izčeznuo taj strah posvema; jer se ljudi uvjeriše, da se postigne sve što se zakonitim putem pismeno može, a i gg. činovnici priučili se malo po malo svi primati dopise hrvatske iz Veprinca kako i iz Kastva samo naš veliki sudac toga progutati nemože, te kadgod dajo oduška svojemu jadu veleć ljudem: to nije po domaću nego po zagrebačku; a ljudi čude se tolikoj mudrosti nasmiju mu se često u sjedi brk.

Kako stoji sa upravom občinskog imanja, uvidio sam iz onog oglasa, kojim sadanji glavar polaže račun o svojem gospodarenju. Nova je to stvar za obćine izvanjske, all svakako liepa i hvalevriedna; neka puk znade na čemu je, što posjeduje; jer u tom sud se ljudih navadno jako razlikuje — dočim jedni vele, veliko i silno je naše imanje, drugi kažu, na rubu smo propasti. Čist račun pa mirna Bosna veli naš narod, što Talijan stoput ponavlja: conti chiari, amici cari. Tako valja. A mi kud smo s našim siromaštvom? Na silu nam uzeli upravu nad ubošćinom našom, pa da bi barem znali na čemu smo. Dobro bi, da se naše velade ugledaju u vepriničke gaćare. Tješimo se nadom da će i pred naša vrata sinuti sunce. x.

Iz Puljšćine mjeseca maja. Često ste već g. uredniče svietu javili, kako su naši vriedni svećenici zlo vidjeni i proganjani od naših narodnih protivnikah, osobito od nesretnih Krnjelah. Nu tomu se nije čuditi jer oni dobro znaju, da je kod nas kadar jedino pravi svećenik otvoriti oči narodu, poučiti ga o njegovih pravicah i dužnostih te dovesti ga do duševnog i materijalnog blagostanja. Nebi nam ni pol muke, da tako rade jedino naši narodni protivnici, nu čovjeku puca srdce od žalosti videći, da tim našim krvopljam tim licumjercem idu na ruku i više crkvene oblasti. Iz »Naše Sloge« poznato će biti Vašim čitateljem, kako prečastni ordinarijat porečko-puljski premješta naše vriedne svećenike na puke privatne obtužbe, na laži naših i crkvenih protivnikah.

Jedan takav korak poduzeli su nedavno Krnjeli u puljskom kotaru proti vriednomu župe upravitelju u Stinjanu g. L. Rumšiću a na žalost svega puka iste župe, odredio je preč. ordinarijat, da se makne rečeni gospodin iz stinjanske župe. Ako se želja naših bezvirnikah i tlačiteljah izpuni, t. j. ako preč. ordinarijat zbilja g. Rumšića iz Stinjana makne, biti će to silan udarac i za vieru i za narodni napredak spomenute župe.

Da nam se pako ne predbaci, da smo pristrani, t. j. da hvalimo što nije kudjenja dostojno, evo Vam u prevodu molbenice svih obiteljih Stinjana, s kojom mole preč. ordinarijat, da njim g. župe upravitelja ondje ostavi. Molbenica ta glasi:

Presvietli i prečastni Ordinarijate!

Evo već su četiri godine, što nam sreća namienila našim kuratom i župe upraviteljem velečastnoga g. L. Rumšića. Žalostno bijaše naše stanje prije njegovog dolazka. Bili smo zanemareni, bez škole i posve sami sebi ostavljeni; u moralnom pogledu bijasmo duboko pali a prileţničtvo bijaše napram broju pučanstva ogromno. Nu inače nije ni moglo biti, pošto nam je manjkao svećenik duha preč. g. Rumšića. Samo božjoj providnosti i njemu imademo zahvaliti, da se je ovo kratko vrieme naše moralno i materijalno stanje u toliko poboljšalo, da se je to jedva očekivati moglo.

Sada pako čujemo, da se imade povišem nalogu naš obće ljubljeni pastir odnvle seliti. Žalostnije viesti nismo mogli očekivati, i to tim više, što bijaše jednoj našoj deputaciji odposlanoj nezaboravnomu biskupu Vjek. Zornu obećano, da nam ga neće maknuti.

Ako vriede štogod molbe pokorno-podpisanih kod tog presvietlog i prečastnog ordinarijata, tad oni ponizno mole, da njim se ostavi župe upravitelja veleč. gosp. Rumšića, koji si je zadobio ljubav i priznanje svih. Dapače mi se obvezujemo njemu i materijalno pomoći samo, da nam podučaje našu djecu.

Opetujuć našu molbu itd.

U Stinjanu 25. aprila 1884.

(Sliede 44 podpisa i križa obiteljih.)

S težkim srdcem očekuju Stinjanci riešitbu gornje molbenice te se nadaju, da će jednom preč. ordinarijat i njihovoj pravednoj prošnji zadovoljiti i njim taj grdi kamen sa prsijah odvaliti. Mi ćemo Vas u svoje vrieme obaviestiti ob ovoj stvari, da vidite, da li uzmože više par lezvijernih Krnjelah ili čitava župa dobrih župljanah.

Pogled po svietu.

U Trstu, 21. maja 1884.

U sjednici carevinskoga vieća od 12. t. m. čitana je po treći put vladina osnova o pospješivanju zemaljske kulture u području vodenih gradjevinah. Kad je predsjednik izjavio da je zakon prihvaćen, protestirala je ljevica, a dr. Sturm izjavi u njezino ime, da je većina glasovala proti zakonu, te je zahtjevao da se još jedanput glasuje. Predsjednik odgovori, da to poslovni red nedozvoljava, našto je ljevica otišla iz sabornice. Ljevica držala je kasnije svoju sjednicu, gdje su zahtjevali mnogi članovi, da se carevinsko vieće bezodvlačno ostavi. Većina odluči ipak, da se toga za sada nečini, nu da će pristati na taj korak, čim njoj se još jednom slična sgoda pruži. Razmirica ta riešila se tim, što su ljevičari drugog dana opet došli u carevinsko vieće i očitovali, da — prem su uvjereni da je dotični zakon zabačen bio, će ipak sudjelovati kod razpravah visoke kuće.

Broj čeških i njemačkih zastupnikah iz Češke u car. vieću bijaše do sada jednak, nu pošto su Niemci u posliednje vrieme izgubili tri glasa, izabrati će Česi iz svojo sredine svih 10 članovah u delegacije. Ono što su dakle dugo vremena uživali Niemci uživati će sada Česi.

Izborne agitacije u Ugarskoj postaju svakim danom pogibeljnije. Izborni sastanci prodju riedko gdje bez krvi te mora često ista vojska posredovati.

Hrvatski sabor da će se sastati tekar početkom junija i to kako nekoji listovi javljaju radi duhovskih blagdanah. Dulje se već oklievati nemože, jer koncem junija iztiče zemaljskoj vladi pravo trošiti zemaljski novac bez privole sabora. Ovo će biti posliednja sjeditba sadašnjega sabora, jer će biti na skoro razpisani novi izbori. Sjeditba ova biti će od velike važnosti za hrvatski narod, jer će se tu raditi i razpravljati i o državopravnih pitanjih trojedne kraljevine. Mi bi stoga želili, da hrvatski sabor postupa jednodušno i složno u svih važnih pitanjih, da tako ojalovi nade onih, koji špekuliraju na stranački razdor.

Jur. Ča jim je hrvatski zajik tako potreban?

Fr. Potrenan je krnjelom i Šarenjakom kako sakidanji kruh, ki ga jidu; aš da samo po taljanski svoju robicu va hotižicah prodavaju, a opet po *hrvatski* debele interesi ne vuču, bi loše pasivali.

Jur. Zač su onda proti hrvatskoj školi ovi ljudi?

Fr. San ti rekal prije: oni se boje, da bi se va hrvatskoj školi i »šćavunska« deca navadila *računati* a po njihovom sudu je »šćavun« va Istri dakle i na labinšćini samo za davati i ne za primati.

Jur. Sada kapun! Povedaj mi još, kako su izabrali nove zvonare?

Fr. Drugi dan za vazmom — uprav na 14. aprila posle večernje sastali su se svi birači va školi. Po dogovorenoj volji i želji svoga pobratima i pokrovitelja izabere si najprije gosp. plovan jenega zvonare namesto pok. Trdoslavića; a na mesto odstavljenega Ivice, preporuči občinarom, ki *imaju pravo izabirati* si drugega zvonara, opet po dogovorenoj voljici i željici da neka si izaberu nekega Matića, kemu je njegov kunjado, dobri gosp. plovan va krnici pisal, da on ni za zvonarju, da neka ju pusti.

Jur. Pak su občinari izpunili plovanovu i Frzollnovu voljicu?

Fr. Aj nisu; lego su svi, samo Krnjeli ne, rekli kako jedan »dosadanji zvonar, Jože Ivica je naš zvonar, nigda ćemo platiti, a Matića ne priznavamo!

Jur. Na to se šarenjačka kumpanija u nas nastavila.

Fr. Ni ne; aš kad puk nije otel imati Matića za zvonara, dekretalu je ga proti volji puka labinjska podešt'arija na silu, pak je poslala i žandarme iz Labina va sv. Nedelju, da su *pametnomu* Matiću čuvali i stražili *konope* va rukah, kad je šnjimi zvona natezal?

Jur. Pak ča nisu občinari rekurirali proti takovemu nasilju i nepravici?

Fr. Su hodili su va Plomin do nekega prodekana ki se ne piše, kako i hrvatski ban istoga pridevka Vlašić i akoprem je to istina, da većina manjinu i va pravopisu za sobom poteže.

Jur. A ča su učinili?

Fr. A niš; za to su rekli, da neka labinska podešt'arija zvonara plati, kad ga je na silu i samo nekim krnjelom na volju narinula.

Jur. A gosp. plovan Ruconich?

Fr. A plovan Ruconich bil je na dan izbora tako krupno naružen, da ga je ljuta febra popala i zato nije se drugi dan 15. aprila niti puku pokazal; dapače ostal je i 17. aprila kako omamljen kad je došal po neku mrtvu bez sve spravi.

Ovdje nam je još spomenuti, da je dva dana prije nego li je zaključen sabor u Budapešti, ugarska kraljevinska deputacija podastrla svoje izviešće o radu ugarske, hrvatske i riečke kraljevinske deputacije glede pitanja grada Rieke.

Kako će biti poznato našim čitateljem, razpravljale su rečene deputacije prošle godine u mjesecu maju o riečkom pitanju. Izviešće ugarske deputacije dakako konštatira, da se deputacije nisu mogle niti u jednom pitanju složiti, te razlaže nadalje, kao da je državopravno pitanje grada Rieke već riešeno! Da je to onako, kako to tvrdi ugarska deputacija, čemu onda sazivati na dogovor i razpravu hrvatsku deputaciju? Mi se nećemo upuščati u dalnju razpravu istoga pitanja, nego moramo se obazrieti na jednu točku rečenoga izviešća, gdje se radi o hrvatskom gimnaziju na Rieci. Ugarska deputacija želi, da se taj gimnazij odstrani iz Rieke, te nastavlja, da tomu zavodu nije glavna zadaća znanstveno odgojivati mladež, nego da mu je najpreča briga istu pohrvaćivati!

Kako se može hrvatska mladež hrvatiti, toga mi nepojmimo. Čita se nadalje u tom izviešću, da djaci, koji radi slabih redovah izstupljuju iz magjarsko-talijanskog gimnazija, dobro prolaze u hrvatskom gimnaziju. Ele, kako je tu stvar izvrnuta. Mi znademo iz svojega uvjerenja, da se stvar upravo protivno sgadja. Tko nemože napredovati na hrvatskom gimnaziju, može mirne duše pohadjati taj magjarsko-talijanski gimnazij, pa će lahko i bez truda proći, samo ako se nauči dvie, tri rieči magjarske. Tim je spašena ciela znanost. Najboljim su sviedokom i zagovornikom hrvatskoga gimnazija isti gradjani riečki, koji radje šalju svoju djecu u hrvatski, nego li u magjarsko-talijanski gimnazij.

U ostalom nije dvojiti, da će hrvatska vlada i sabor već znati učiniti i tu svoju dužnost te prokrčiti put istini.

U Europi vlada mir te nijo ni izgleda, da bi se skoro narušiti mogao. U Španjolskoj pojavljuju se neprestano urote proti obstojećem redu. Vruća ona krv neda mirovati te želi uvjek nješto novoga. Vele takodjer, da je mladi Španjolski kralj opasno bolestan.

Prošle nedelje proglašen je svečanim načinom u Petrogradu punoljetnim najstariji sin ruskoga cara. Ime mu je Nikola Aleksandrović te je navršio 16. godinu života.

Uzrokom valjda, što miruju svjetski dogodjaji, bit će valjda i to, što je sada zavladala dosta velika sparina, pa se sviet želi odmoriti.

Franina i Jurina.

Fr. Od kuda ako Bog da?

Jur. Baš s tinjanskega pira; ča nevidiš da sam obesil glavu kako i pas kada ga stiraju s pira.

Fr. Ča nimaju tamo pametnejega posla sada nego poć pirovat, ter su onuda sada halotacijoni.

Jur. Bila je stvar prešna, pak se ni gledalo jel posla ni posla. Pozval me je jedan Krnjel, da mu se ženi sestra za nekega jandarmu, da pridi da ću bit stari svat; kad temu vraniću nebeše, sve se je sbersilo.

Fr. Tako su se valjada poznali od čera?

Jur. Ako se nisu spoznali na četiri leta, da bi se Bog dajl više ne spoznali.

Fr. Onda će bit nevestica po svoj prilici premlada?

Jur. Ja, zač misliš, da njoj je bil ovo prvi frajar.

Fr. A sad tendin, tu će dunke valjat ona stara: »zlata Mare leti, leti dokle va . . . . zaleti.

Jur. Plutošto.

Istranin tuži se Bogu.

I o crvu veli se:
Nećeš ga tu naći;
Za tom vrsti valja ti
Daleko odaći.

Ovoj ptici južni su
Domovina gaji,
Onom' cvietu prijaju
Prisojniji kraji.

Svaka stvar domovinu
Negdje ima svoju,
Još samo ja Istranin
Neznadem za moju.

Ovdje sam se rodio,
Ovdje ću umrieti:
I još mi zlo susjedstvo
Kô tudjincu prieti.

Drobne ptice pjevaju,
Mlada junad muču,
Pčele zuje, grlice
Od milosti guču.

Samo meni Istranu,
Istranu Hrvatu,
Nije prosto ljubiti
Hrvaštinu zlatu.

Nije prosto hrvatski
Odgajati djetce,
Ni tebe sazivati,
Niti tvoje svetce.

Što mi pišu, pišu mi
Nehrvatskim zvukom,
Kô da mi se igraju
Životom i mukom.

Dobri bože, hoće li
To dobrota tvoja,
Da me skusi, ili je
To pedepsa moja? —

Nemoj mi se tužiti,
Istrane Hrvate,
Ja sam Istru stvorio,
Hrvate, i za te.

Nepaz' protl jeziku,
Što ti dušman trubi:
Što ga jače progone,
To ga jače ljubi.

Jezik i domovina
Najveći su dari:
Tko jih žarko neljubi,
Providnost mi kvarii

Razgovor

medju Blažom i Matičinom poli Studenca kod Tinjana.

Mate. Mi je baš drago da te vidim, kude si bil da te toliko vremena ni videt?

Blaž. Ijprav sad grem iz Križanšćine i ti jih brate nosim pun rukav, tankih i debelih.

Mate. Nu ča si to dobrega doznal?

Blaž. Su mi povedali tamo, da te bit novi halotacijoni i da se vrlo vrti neki konopljar, da bi ga za prežentanta opet vrgli.

Mate. To je valja oni perit ki se svagde ponuja, da bi ga za štimadora želi? Po rane kože ta bi bil baš fini za za prežentanta, pak ima lepu prežencu, nu ča govore pak još tamo kmeti?

Blaž. Govore, da su naši provizorlji prodali jedan kućić komunala tamo na Muklici za 35 for. brez inkanta.

Mate. A brate to se nebi smelo, ja to znam dobro još odkad sam bil i ja šoštitut; ćemo vidit ča će reć na to naša teta Junta.

Blaž. To se zna, da se nesmlje, ali oni se nasmeju pak je, a vidiš njihov prvašnji župan je bi proda na inkantu neko drevlje i kamenje komunjsko i naši razpodeštati su ga bili tužili na sud, za osvetu ča je on njih pomogal tužit na Rovinj, pak su jadni učinili fiaško.

Mate. Da ča, ter znaš da da, blatno hule, bi rada i druge omazat ča si pak još tamo doznal?

Blaž. Sam doznal, da je hodil naš razpodeštat u Rovinj, i da je povedal, da je bil poli Vice Prokuratora, i da mu je rekal, da će bit njihov proces pod Jurate, i se je hvalil, da se je preporučil svim Ajuntom, i pak da će Juratom, i da će ga branit neki glasoviti Marko iz Pazina.

Mate. Ja sam mislil, da je ta stvar zaspala, da su sve zatrljušili i još mi neće u glavu, da će ča bit, ač pasja noga ni kobila ne nosi preko 12 mjeseci a bogme ta je žđribna i preko 14, dunke ja neznam ča će zleć.

Blaž. Ma brate kako sam čul tako ti povedam, a nam ne bude ni bolje ni huje za to.

Mate. A čuješ, bogme kako si ki nastelje onako neka leži, kako pak plovan tamo?

Blaž. A dobro tako bože ti i ja, svaki dan umiru i po dva i po tri, ma sam čuj, da mu je jedan naš čovjek jako na nosu ter da ga svakom prigodom crni i ogovara pred ljudi.

Mate. A on mrzi vajk na njega odkad god je imal doć u Tinjan za plovana kako da mu je bil on kriv da ni došal. Oni put da bi bil čul koliko jih je izrekal od njega, od pokojnega našega pr-dragoga Dobrile i od kapelana Šumberca, pred fratri, pred laiki pred svimi jih je »belli« kako jedan nebrat. On misli, da smo mi pozabili. Borme kad on ki je pop ogovara i crni ča nemoremo i mi.

Blaž. Zač da ne, ono ča se čuje javno se more i javno povedat, a istinu je vajk slobodno govorit, a borme brani on svoje Talijane i Šarenjake a mi ćemo naše poštenjake zubi i nokti.

Mate. Da bi on pravi, bi svoje ljude nagovarâ, da neka knjigu čitaju u svojem materinjem jeziku, da se jednom prosvjetle a no da ostanu uvjek tupi i glupi.

Blaž. A moo, ma ga nebi Talijani štimali kako ni naše narodne svećenike ki se za nas trude i muče.

Mate. Na slavu Boga, on sve zna i vidi, i ni drugo vjere ko ne poli njega. Do vidjenja Blaž.

Blaž. S Bogom Matičine.

Različite viesti.

Izbornikom volosko-podgradskoga kotara. U jučerašnjem broju »Edinosti« tiskano je očitovanje preč. gospodina A. Šterka, kojim se odriče kandidature za predstojeći izbor u političkom kotaru Volosko. *Najugledniji izbornici doznav za tu viest zamoliše nas brzojavno*, da za danas nepriobćimo toga očitovanja, jer ih ta pc njih neugodna viest nepripravne zatekla. Oni se žele prije posavjetovati.

Izbori fiducijarah u političkom koparskom kotaru već su većim dielom obavljeni. Talijani iz Kopra lete po cielom našem kotaru i hvataju naše birače, da glasuju za fiducijare predložene od talijanske strane. Dva inžinira iz Kopra, *Brati* i *Gambini*, posjednici *Marsich*, *Brati* i *Percoli* voze se po kotaru, da slovenske birače love, jer talijanskih nema. Nu ogromna većina sviestnih naših birača nije jim išla na liepak.

Evo do sada poznatih izborah:

1. *Občina Pomjan* birala je 18. t. mj. Došlo je na biralište **176** birača. Od tih glasovalo je 123 za naše fijudicare, 58 za talijanske. *Izabrano je naših 12 fiducijarah.*

2. *Izvanjska občina Piran*: Došlo birati 56 naših i 25 protivničkih biračah. *Izabrana su dakle 4 naša fiducijara.*

3. *Izvanjska občina Izola.* Biračah došlo 11, *izabran 1 naš fiducijar*

4. *Izvanjska občina Kopar.* Naši nisu došli na biralište. Izabrana 4 protivnička fiducijara. Prošle godine dali su se gradjani upisati u listine ladanjske občine, da onemoguće našu pobjedu u Lazaretu.

5. *Občina Dekani.* Jednoglasno izabrano naših 11 fiducijarah.

6. *Občina Dolina.* Jednoglasno izabrano 12 naših fiducijarah.

7. *Občina Milje.* Ogromnom većinom izabrano naših 7 fiducijarah.

Istra u proračunskoj razpravi. Radi preobilna gradiva morali smo izostaviti nastavak gornjeg članka koji ćemo nastaviti u budućem broju.

Kvarneru pozor! Od privatne osobe doznali smo iz Buzeščine, da se tamo nastoje svimi silami narinuti narodu za budućeg glavara nekoga Cerovza jer da je g. Clarici izgubio povjerenje i kod istih svojih prijateljah. Toj viesti nismo odmah povjerovali jer bljasmo uvjereni, da će naši narodni protivnici — budu li kod sadašnjih obć. izborah pobjedili, opet Clarici-a zaglavariti a od prijateljah naših očekujemo s pouzdanjem da će upravu občinsku povjeriti mužu svoga roda i jezika u slučaju, da kod izbora oni nadvladaju. Mislili smo dakle, da je to samo spletka naših protivnikah. Al na žalost čitamo i u bakarskom časopisu »Kvarner« hvalospjev izpjevan u talijanskom jeziku g. Cerovzu od nekog buzetskog dopisnika. O g. Cerovzu neznamo ni više ni manje, nego da je član talijanskog polit. družtva u Pazinu a kad nebi ni to dostatno bilo za opametit one naše, koji ga možda za glavarstvo preporučuju, kažemo njim da g. Cerovza i porečka baba toplo preporuća. Jedno i drugo jamči nam najbolje, da g. Cerovaz nije čovjek, komu bi imali rodoljubi buzetske občine poklonit svoje pouzdanje. Tko je članom talij. političkog družtva i koga »Istria« preporuča, taj je svakako naš narodni protivnik, pak pjevao mu hvalospjeve »Kvarner« il ma koji hrvatski časopis. Preporučamo dakle našim prijateljem u Buzeščini, da se nedadu zapeljati na tanak led, da oštro paze što oko njih biva. Prevareni bljahu više putah obećivanjem i laskanjem u vrieme izbora pak se nebi smjeli više dati varati od nikoga. Našemu drugu pako u Bakru savjetujemo, da bude oprezan sa svojimi dopisnici iz Istre jer držimo, da ne kani valjda rušiti onoga, što mi težkom mukom u našoj siromašnoj sgradimo.

Prva naša štedionica i posujilnica u Istri. Ako ikad, to opažamo najbolje u vrieme izborah, bilo občinskih, pokrajinskih ili državnih, koliko smo materijalno u Istri duboko pali. Naši narodni protivnici upotrebljuju to naše siromaštvo svakom zgodom u svoju korist a najpače u vrieme izbora hvataju našega siromašnoga seljaka za grlo dovikujuć mu: *plati ili glasuj kako ja hoću.* Da se doskoči tomu biednomu stanju našeg kmeta, da se ga iztrgne iz nemilosrdnih rukuh bezdušnih krvopijah, naumili su rodoljubi kotara koparskoga osnovati pučku štedionicu i posujilnicu, gdje će vriedan i pošten seljak u potrebi uz malene interese novacah dignuti ili ako mu taj prietiče, u štedionicu uložiti moći.

Imali ćemo zgode još često progovoriti o potrebi i koristi ovakovih novčanih družtvah, pa sa za danas ograničujemo na kratak popis prve skupščine koja se sastala dne 15. maja u liepom selu koparskoga okružja u *Dekanih.*

U gostioni rodoljuba g. Gržona sabralo se do 10 satih u jutro do 150 osobah, raznog zvanja a najviše kmetovah. Mnogobrojno bijaše zastupana inteligencija i koparska, zatim svećenstvo iz bližnjih župah, učitelji itd. a došlo je također nekolike gospode iz Trsta.

U 10 satih otvori skupščinu g. profesor Kristan iz Kopra te predloži g. inspektora Spinčića kano predsjednika skupščine, što bijaše jednoglasno usvojeno. G. Spinčić obrazloži u poduljem govoru cilj tomu sastanku, progovori o potrebi i koristi posujilnicah i štedionicah u obće, a naposo kod nas u Istri te zamoli na koncu g. Kristana, da pročita sastavljena pravila. Nekoji paragrafi pravilah bijahu izpravljeni ili zamjenjeni a konačno od skupščine prihvaćena pravila podpisana. Zatim se prešlo podpisivanje dionicah, kojih se podpisalo odmah za 1500 for. Vriednost jedne dionice iznaša najmanje for. 5. Dionicah uzelo je najmanje 80 prisutnih. Ovi su bili ovlašteni glasovati kod izbora odbora. U odbor bijahu izabrana sledeća gospoda: Predsjednik Anton Križanac veleposjednik iz Žavlah; podpredsjednik A. Belušić profesor u Kopru; tajnik Vj. Spinčić školski inšpektor u Kopru; blagajnik Jos. Kristan profesor u Kopru, knjigovodja Beno Ikt Poniž učitelj u Kopru, zatim Josip Burtl župnik u Ospu i Jakov Gratina, posjednik iz Pomjana.

U nadzorni odbor odabraše: g. Jurja Jana, kanonika-župnika iz Doline, gosp. Edvarda Lampe glavara iz Doline i Ivana Gržana iz Dekanih. Razpravljanje bijaše vrlo živahno, nu uvjek trieznо i ozbiljno pa sudeć po tomu možemo se već sada nadati najboljemu uspjehu. Kod razprave sudielovaše isti seljaci te bijaše milina slušati, koliko se oni, koji najbolje čute, kako je čovjeku u nuždi težko dobiti novac uz pristojne interese, zanimaju za osnutje tog novčanog družtva. Skupščinu zaključi predsjednik u 1 sat posle podne, preporučiv prisutnim, da poduče narod o važnosti današnj-g sastanka, da mu predoče koliku će korist vući bude li se povjerio ljudem, koji su kadri i voljni za njega raditi. Iza sastanka bijaše skupni objed kod kojeg se vrtio govor glavno o posujilnici i štedionici. Dao Bog! urodio ovaj prvi korak najlepšim plodom a ono sjeme koje se uložilo dne 15. t. m. u plodnu zemlju u Dekanih, razneslo se širom naše male Istre.

Javna zahvala.

Podpisana rodbina zahvaljuje se srdačno mnogobrojnoj gospodi i prijateljem koji su njoj izkazali toliko sučuti prigodom smrti nezaboravnoga sina dot ćno brata Antona te premile ostanke toli mnogobrojno do hladnog groba sproveli.

Trst, 12. maja 1884.

Tugujuća rodbina Klodić-eva.

Pomorske viesti.

Iz Batuma došla viest, da se dne 12. t. m. ondje upalio austro-ugarski bark »Antal« kreat petrolija i sav izgorio.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst, 14. svibnja. Barun Kemeny, Strk iz Glasgowa. 15. Adria Pascoletto iz Leithe. — **Rieku**, 12 svibnja. Tisza, Morović iz Bordeauxa. Velezid, Švrljuga iz Marsilje. — **Malta**, 6. svibnja. Vicenzo, Novak iz Hvara. — **New-York**, 28. travnja. Forza, Perčić iz Foweya. Viganj, Kovačević iz Tarragona. 1. svibnja. Giusto, Radoslović iz Porth-Eadas. Filda, Colazio iz Lisabone, 10. Ban Mažuranić, Forempocher iz Lisabone. Capricorno, Pezelj iz Trafenta. — **Pensacolu**, 28. travnja. Plod, Suttora iz New-Orleansa. 29. Lincoln, Capponi iz Havre. 2. svibnja. Roma, Jerolimić iz Havre. — **Lisbonu**, Venere, Ferlan iz New-Yorka. 12. Saggio. Budinić iz New-Yorka. 13. Emilie, Tianić iz New-Yorka. — **Algir**, 5. svibnja. Hrvat, Golubović iz Rieke. — **Reval**, 15. svibnja. Emilia T., Radomidić iz New-Orleansa. — **Bristol**, 12. svibnja. Olga T., Tomašić iz Ponsakole. — **Maurizio**, 8. travnja. Melchiore Vidulić, Vidulić iz Marsilje. — **Stokolm**, 5. svibnja. Mimi, Tominić iz Cagliari. — **Rouen**, 9. svibnja. Calestrina, Pajkurić iz Buenos-Ayres. — **Bordeaux**, 10. svib. Stefanie, Randić. — **Carigrad**, 3. svibnja. Poleđac, Košić iz Trsta. 3. Adrasten, Tomašić iz Batuma. 5. Libertas, Jurjević iz Batuma. — **St. Pierre**, 11. travnja. Sklad, Bakarčić iz Londona. 13. Maratona, Gojdanić iz Marsilje. — **Greznock**, 12 svibnja. Trinde Tarabocchia, Tarabocchin iz Ponsakole. — **Fort-de-France**, 2. travnja. Pomoć, Katarinić iz St. Pierra. Nehaj, Večerina iz St. Pierra. — **St. Thomas**, 14. travnja. Fjubidrag, Kalafatović iz Bremena. — **Buenos-Ayres**, 8. svibnja. Dio Fill, Zah iz Kardiffa. — **Montevideo**, 4. svibnja. Mesorska Vila, Storf iz Marsilje. — **Shields**, 14. svibnja. Rovenska, Stuparić iz Antwerpena. — **Rotterdam**, 15. svibnja. Metta, Stangher iz Ponsakole.

Odjedrili iz:

Trsta, 12. svibnja. Srodstvo, Car za Pireo, Marietta B., Šiolettić za Kalamatu. 14. Milleva, Petrović za Muratonisi. 15. Giurko, Petričević za Carigrad. Nuova Anna, Vulović za Canea. 16. Oro, Kušianović za Gruž. Adria, Pascoletto za Leith. 17. Barun Kemeny, Strk za Bordeaux, Retta, Favrić za Ruttimo. — **Rieke**, 11. svibnja. Tisza, Maurović za Bordeaux. 12. Tibor, Ranđić za Glasgow. Balkan, Fiamin za Marsilju. 13. Josipa B., Stangher za Philippeville. 14. Alessandra, Dimitri za Trst. — **Aleksandrije**, 2. svibnja. Crono, Ralčić za Englezku. — **Cagliari**, 3 svibnja. Kostrena, Pezelj za Cronstadt. Otac Niko, Kalafatović za Stokolm. 7. Sator, Ivančić za Elsinore. 9. Costanto, Malabotić za Trst. — **Cette**, Vjeran, Randić za Cagliari. — **Bordeauxu**, 4 svibnja. Otac, Zmaić za New-port. — **Marsilju**, 8 svibnja. Drago G., Stellć za Cronstadt. 10. Pietro Rošković, Kalujerović za Smirnu. **Lizate**. — 2. svibnja. Imp. Franc. Giuseppe I., Premuda za Baltimore. — **Carigrada**, 3. svibnja. Košić za Batum. Adrasten, Tomašić za Korčulu 5. Libertas, Jurjević za Marsilju. — **Glasgowa**, 12. svibnja. Szapary, Jelečić za Trst. — **Philippeville**, 6. svibnja. Helgoland, Milnanović za Trst — **Goulo**, 9. svibnja. Sulin, Uroščić za Calon. — **Kardiffa**, 11. svibnja. Boritelj, Tripković za Montevideo. — **Bauow**, 13. svibnja. Stefanie, Randić za Mljetke. — **Sharpness** 13. svibnja. Euplea, Vidulić za B.-Ayres. — **Aux-Ca es**, 1. travnja. Soptir. Kamenarović za Canale. — **Fort-de-France**, 1. travnja Aurora. M., Koršić za Genovu. 11. Nehaj, Večerina za Genovu. — **Revalo**, 7. sv. Armida, Kozulić za Stokolm. — **St. Thomasa**, 24. travnja. Ljubidrag, Kulafatović za Trinidad. — **Point-á-Pitrea**, 12. travnja. Ara, Suttora za Marsilju. — St. Pierrea, 12. travnja. Olga B., Mikulićić za Genovu — **Table-Baya**, 21. trav. Jakob, Strk za New-York. — **Gmatdena**, 12. svibnja. Pavlina T., Nikolić za Kardiff. — **Rouena**, 16. svibnja. Jokal, Gottardi za Leith. — **Malte**, 16. svibnja. Tibor, Randić za Glasgow.

Lutrijski brojevi

od 17. maja:

Beč	63	20	83	16	76
Grac	30	44	13	25	34
Temešvar	32	37	88	64	38
Insbruk	18	37	82	69	67

Od 21. maja:

Brno	67	8	1	55	32

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava prilično uzdržane cene. Rio od fr. 53—64; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118

Čukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—49. Taljansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·28 u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61.—. *Maslo* f. 70—95.— *Laj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55. — *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a cjene uzdržane. — *Sieno* 90 nvč. do 1.25. *Šljive* bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9½. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* mađjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska burza: dne 21. maja 1884.

Austrijski državni papiri fr. 80.85—81, isti u srebru fr. —.—; isti u zlatu f. 101. 5% austrijska renta for. 95.—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 317.50—318.50; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.35—121.65; Napoleoni f. 9.65; c. kr. cekini fr. 5.69; državavne marke for. 59.35—59.60; francezke fr. 48.20.

OGLAS.

Izpražnjeno je mjesto babice ili primalje za občinu Dobrinj sa nagradom godišnjih for. 60 a. vr. Prošnje obložene zakonitom poveljom imaju biti predane podpisanomu.

Glavarstvo občine.

U **Dobrinju**, 7. svibnja 1884.

Ivan Perović, glavar.

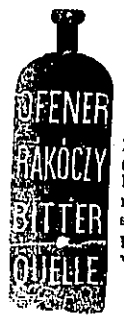

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domadih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i lekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnja, večernja i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oltezi vellke nadjolje, plač Gospin, služba na mrtvi dan, Svesveto, Božić, Mlado ljeto, Vodokršće, Svlečenicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, oficij na sv. Jurja, Sv. Anto, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Anđelko proštenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mjesto zapada fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unaprijed, prima ovu knjigu od preko 400 strana u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Nepogrješivo!

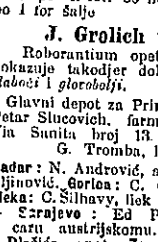

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djeljući

ROBORANTIUM

(ne-dstvo za bradavice)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višebotnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich. farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — U **Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, liek. **Put**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arazim, apot. Tamo se može također dobiti *Eau de Hébe*, izložno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepa sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cieno for. 1.50

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dlon. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (krugljе 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu, izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumernom iztraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrlepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. ".—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti** u **Trstu** via Nuova br. 27.

Bez ove obranbene znamke zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *seriet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću iz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **I. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razna domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto su je pako bolest što dalju sve većma pogorševala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem** dakle **dr. Malićev kostobolni ovlet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Smarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čistece krugljice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano osobito uspješne pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani. Mestni trg. br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Objava.

Častim se upozoriti p. n. občinstvo, gospodu drugove i trgovce pokućstva na moje, za Primorje i Dalmaciju jedino

skladište mramora iz Belgije

u pločah za pokućstvo itd, kano primjerice mramor iz St. Anne

Grand Mélange
St. Anne
Petit Mélange
Bleu Belge
Rouge St. Pierre,
Levento,
Brocatelle d'Espagne itd.

IVAN B. STELLA
Via Zovenzoni Trst.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

NOVCI ZA ÚKAMAĆENJE

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%

u napoleondorih, uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

OKRUŽNI ODJEL

u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

NAPUTNICE

za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Graz, Hermanstadt, Innsbruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

KUPNJA I PRODAJA

od devizah, efektah, također unovčenje kuponah uz ½% provizije.

PREDUJAM

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu III Parizu ½% provizije za 3 mjesoca.

na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od for. 1000.; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1883.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Iz navatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 22. U Trstu 29. maja 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napučnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Izbornikom kotara Koparskoga i Voloskoga

preporučaju uredničtva »Naše Sloge« i »Edinosti« u sporazumku sa rodoljubi dotičnih kotarah, sledeću gospodu kano kandidate za zemaljski sabor u Poreču.

I. kotar KOPARSKI:

G. VJEKOSLAV SPINČIĆ, školski nadzornik u Kopru.
G. ANTON KRIŽANAC, veleposjednik u Žavljah.

II. kotar VOLOSKI:

G. SLAVOJ JENKO, trgovac u Podgradu.

Izbornikom voloskoga kotara!

Dojdućeg mjeseca junija obavit će se izbor jednog zastupnika u voloskom kotaru za zemaljski sabor u Poreču, koji će se valjda do mala sastati. Biti ćete dakle opet pozvani, da vršite najuzvišenije državljansko pravo, t. j. da birate zastupnika, koji će zagovarati i braniti Vaše probitke. Radi težke i dugotrajne bolesti, od koje se jošte oporavio nisam a po savjetu liečnika, moram se čuvati svakog težjeg posla jošte bar dva do tri mjeseca. Kad biste dakle mene na novo svojim povjerenjem odlikovali, t. j. u sabor izabrali, ja tog častnog bremena nebi mogao za sada preuzeti, a Vi bez zastupnika niti možete niti smijete ostati. Zato, da se uzmognete na dobu posavjetovati i sporazumiti o novcm kandidatu, javljam Vam ovim, da od zastupničke kandidature odstupam. Istodobno smatram svetom dužnosti, izjaviti Vam najiskrenuju zahvalnost na pouzdanju, kojim ste me počastili, kad ste me po dva puta *jednoglasno* svojim zastupnikom izabrali. Jednu molbu imadem na Vas veleštovani izbornici! da budete i u napred složni, kao što bijaste do sada. Ne ciepajte se. Posavjetujte se i složite bratski, da i ovaj put izaberete jednoglasno čovjeka, koji će Vas dostojno i savjestno zastupati na domaćem saboru u Poreču.

U Trstu dne 20. maja 1884.

Andre Štrk

kanonik i župnik stolne crkve.

Istra u proračunskoj razpravi.

V.

Od izvanjskih novinah pritekla je u pomoć istarskim Talijanom novina »Fanfulla« list izlazeći u Italiji a pitan političkimi viesti o Primorju našimi Talijančići. Prepirati se s njim, bilo bi isto što bacati bob u zid. Slicnu je uzaludno o bojah govoriti. Kano što u obće svi talijanski listovi, tako pozna i »Fanfulla« političko stanje Austrije gore nego li mi ono Kine ili Japana.

Porečkoj «L' Istria« pružio ruku pomoćnicu njezin čestiti drug tršćanski »Cittadino«. Vriedi li ona naša: »reci mi s kim druguješ, da ti rečem tko si«, tad imadu zbilja malo razloga veseliti se naši narodni protivnici u Istri na obrani radi koje srce u vatru plemeniti »Cittadino«. Izmedju mnogobrojnih tršćanskih novinah, najprevrtljiviji je svakako naš »Cittadino«. On je promienio već sve političke boje. Čas radikalac do skrajnosti, čas konservativac do bljutavosti, izgubio je povjerenje kod svih stranakah u Trstu. Pošten Talijan Primorja i negovori o njemu drugače nego li o listu, koji piše kako mu se zapovieda. Talijanski liberalan (!) list pozivlje u pomoć Niemce proti omraženim Slavenom! On ne bira ni sredstva ni osobah, da postigne ono što mu branitolji nalažu. Kad vidi, da je u obrani Niemstva predaleko zasegnuo, tad napiše par oštrijih rieči, da ga radi toga zaplienc i da tad uzmogne kazati: eto, kolik sam ja Talijan, ta i mene c. k. vlasti proganjaju. Tu nečistu igru odkrili su pošteni Talijani; to su mu jur češće predbacili; radi toga i nedrži nitko ništa do njegove pisarije.

Radi Vitezićeva govora napisao je uvodni članak pod naslovom: »Slaveni u Primorju i posljednji govor častnoga Vitezića«. Navesti ćemo nekoja mjesta tog glasovitog članka, da vide naši čitatelji, s kakvimi se služe sredstvi naši protivnici i s kakvimi ljudi imademo ovud posla. — »Borba — veli medju ostalim »Cittadino« — nije naperena samo proti Talijanom nego i proti Niemcem. Borba naperena je proti oblastim političkim i sudbenim u pokrajini a na prvom mjestu proti namjestniku barunu Depretisu i predsjedniku prizivnoga suda barunu Kemperlu. Naše rieči idu četvoricu smutljivacah spustivših se iza gorah, koji nastoje razdražiti puk u Primorju, da postignu svoje poznate svrhe«. »Cittadino« pozivlje dakle u pomoć iste Niemce proti četvorici doteponih se iza gorah? On talijanski list, sa programom čisto talijanskim uzimlje u obranu Niemce itd. itd., pa želi, da mu svi ti pruže ruke, da sjedinjenimi silami utuku četvoricu doseljenih iza gorah. Koli mora biti slaba stranka »Cittadina« ili stvar nepravedna, koju on zastupa, kad se plaši šake ljudih bez kuće i kućišta?

Dapače on pozivlje istu bečku vladu u pomoć, pišuć: »Što je potrebno i što očekujemo od poznate pravednosti Taaffe-ove jest, *da obuzda slavensku agitaciju u pokrajini*«. Ono dakle što nije moguće »Cittadinu«, njegovim visokim patronom, oblastim i saveznikom Niemcem, mora izvesti grof Taaffe, t. j. on mora svom svojom moći obuzdati agitaciju četvorice doseljenih iza gorah!! Da pako zadobije vladu grofa Taffe-a za tu skupnu ekspediciju proti četvorici buntovnikah, kadi »Cittadino« bečkoj vladi, prisiljeno odobravajuć njezin postupak proti primorskoj irredenti. On želi naime u svojoj talijansko-njemačkoj pravednosti (!), da se poduzmu iste mjere proti mirnim i čestitim gradjanom Primorja, koje se upotrebljuju ili koje bi valjalo upotriebiti proti najkivnijim neprijateljem Austrije, proti irredenti! Daleko zasiže delijo tvoj patriotizam a još dalje tvoja pravednost!

Na tvoja buncanja o nekakvoj Jugoslaviji sa težištem u Biogradu ili kojem drugom gradu balkanskoga poluotoka, neimamo drugoga odgovora nego li: »Oprosti mu Bože, jer nezna što govori«. Istim pravom, ako ne i većim, mogli bismo »Cittadinu« i njegovim patronom kazati, da teže za nekim središćem, koje je u Rimu ili Berlinu. Neka nam izvoli »Cittadino« dokazati ma samo jednim citatom iz našeg javnog ili privatnog rada, da smo se mi ikad izjavili ili ma ičim pokazali, da težimo za nekim središćem, koje se nalazi izvan granicah naše države, tad ćemo položiti oružje i skrušeno kazati: »Oče sagriešismo«. Dok nam pako gospoda kod »Cittadina« toga ne dokažu, nazivljemo jih pukimi klevetnici, prostimi denuncijanti.

»Cittadino« neima si razbijati glave, hoće il neće g. Vitezić spasiti razvaline slavenske narodnosti u Primorju slavenskimi školami i slaven-

skimi popovi. Nam je dosti, da te razvaline obstoje, da je tuj nekoč sgrada obstojala, a naša je, da ju opet vlastitimi sredstvi podignemo. »Cittadino« nastojat će i nadalje, vršeć svoju nezahvalnu misiju, da nam te razvaline još bolje razkopa, nu svaka sila do vremena a jao si ga tada njemu i njegovim jednomišljenikom, kad bude proti njegovom nastojanju, naša sgrada jednoč opet uzpostavljena.

Izbori izbornikah.

Pod ovim naslovom donesti ćemo viesti o izborih fiducijarah u pojedinih občinah, kao što smo to i prošle godine činili. Tim načinom doznati će naši čitatelji kakva bijaše gdje izborna borba a nam će to služit u buduće za ravnanje. Danas počimljemo sa občinom *Roč*.

Poznato je našim čitateljem, da se u cieloj občini ročkoj govori hrvatski, da nisu stanovnici njezini Talijani, nego da su ono, što njim govor kaže, naime Hrvati. Samo u mjestacu naseliło se negdje nekad par Krnjelah, pak po tih i po nesretnoj politici vlade u Istri, da se je uvjek podupiralo talijanski živalj a proti hrvatskom radilo, zavolili su talijanstvu i drugi u tom mjestacu, naučiv se nešto talijanski govoriti. Tako je došlo, da ima mjestace ponekte talijansko lice, prem još svi, i isti dosellvši se Krnjeli i njihova djeca, hrvatski govore. Nego to mjestace broji samo 34 kućna broja i kakvih 200 stanovnikah. Svi ostali, njih blizu 2800 govore samo hrvatski. Ipak onih 200 gospoduje još sad nad ovih 2800. A to gospodstvo pokazuje se u občinskom zastupstvu i glavarstvu i u izborih za pokrajinski sabor.

Mi smo već više put naglasili, kako bi se naši ljudi morali skrbiti za izbore občinskoga zastupstva ili upreženstance više nego li se skrbe. To je temelj svemu ostalomu. Kad su občinski izbori, morali bi svi gledati, je li su u izbornih listinah ili nisu. Ako nisu, a imaju pravo da budu, moraju nastojati, da jih u izborne listine metnu. Kad dodje dan izbora, morali bi svi izabirati doći svoje občinske zastupnike ili upreženstante, a za takove izabrati svoje poštene muže, koji će se skrbiti za dobro občine i koji jih neće peljati u Talijo. Ti zastupnici pak moraju izabrati občinske savjetnike ili konšiljere i občinskoga glavara ili podeštu, koji će za nje raditi i poštovati njihov jezik. Oni si onda izaberu i občinskoga tajnika i posluznika i sve svoje službenike. Kod zadnjega izbora občinskoga zastupstva bio je izabran za občinskoga glavara neki Fabris, a za tajnika neki Formelja, jedan i drugi krnjelskoga roda. Kakvi su to ljudi, pokazali su najbolje kod izbora izbornikah ili fiducijarah dne 23. maja. Jedan i drugi postavili su se posve na jednu stranu koju se talijanskom označuje, i za nju sa svimi svojimi silami radili proti hrvatskoj stranki. Občinski glavar slobodno glasuje po svojem osvjedočenju, ni nebi smio raditi i agitirati za jednu stranku a proti drugoj, jer je glavar svih. Tajnik, kojega plaćaju svi občinari, koji je dakle občinski plaćnik, nebi se smio mješati u takove stvari. A ročki tajnik uz pomoć občinskoga fanta je baš najviše bjesnio kod izbora izbornikah. I gospodin otac mu, sladki Formelja agitirao je i uvriedio jednoga gospodina župnika. I nebijaše dosta agitatora u občini, došao je jedan iz druge občine, iz grada Buzeta, Josip Agapito, omaj isti koj je lani krub dielio. On je bio po ročkoj občini dan prije; u Lupoglavu je zlo prošao. Ako što dobije, njegovo će biti. Ljudi nek paze, što takovi agitatori govore i rade, pak nek jih prijave oblastim, ako podkupuju, jer se podkupljivati nesmije. Lanjske godine bilo je došlo k izborom izbornikah samo 15 biračah, najviše nam protivnih. Ljetos došlo je preko 50 biračah sa obijuh stranakah. Kod prvoga biranja dobio je zakonitu većinu samo jedan naše stranke muž, poštenjak Mrzlić, drugih pet muževah imali su po jednako glasovah s jedne i druge strane. Valjalo je birati pet izbornikah po drugi put. Sad bijaše trke i plaćanja sa protivničke strane. Platilo se ljude koji su išli po neke birače, i iste birače mamilo se i druge prisutne i namamilo četiri. Tim načinom su kod drugoga biranja protivnici pobjedili. Budi njim. Mi smo ipak zadovoljni sa izbori izbornikah u Roču osobito pogledom na lanjske. Občinski glavar, občinski tajnik, dosta bogat stari Formelja, agitator Agapito, sa svimi novci, s velikim trudom, jedva su toliko mogli skupa spraviti biračah, koliko je naših došlo. A valja i to opaziti, da su Ročani glasovali doma, a da su naši ljudi morali doći i po uru i dvie daleko. Mi hvalimo naše, pak ako i nisu izabrali nego jednoga svoga izbornika, ako i nisu pobjedili s većinom izbornikah, oni su pokazali, da se nedadu voditi od naših protivnikah nit s besedom nit s novcem. Zadali su protivnikom strahа, i ako se sliedeći put još malo bolje priprave, oni će pobjediti i pokazati, da hoće biti svoji u svojoj kući. Živili svjestni naši izbornici ročke občine! Množili se sve više.

Na svrsi još samo jednu opazku. *Pita se, odkud protivnikom novci?* Kako dolaze do toga, da u vrieme izborah toliko troše? Iz svogu džepa? To mi nemožemo nikako vjerovati. Jedan Agapito iz Buzeta, da će trošiti svoje novce! Jedan Fabris! Jedan Formelja mladi, koji je poštar i občinski tajnik, koji i jednu i drugu službu obavlja, da si zasluži novaca! Jedan Formelja stari, koj inače samo potežel Nek to naši ljudi malo promisle. Od njih uvjek potezati, potezati, po njih biti uzdržavani i plaćani, a u vrieme izborah, da se njim plaća za glasovanje. Može li to glasovanje biti koristno za naše ljude? Nemože i tri put nemože. Takovo glasovanje mora biti škodno za naše ljude, a koristno za njihove protivnike.

DOPISI.

Kastav, polovicom maja 1884. (*Dolazak župnika-dekana. Bratovščina*). Napokon dobila je i naša plovanija, koja je morala ovo zadnje vrieme podnesti tolike promjene duševnih pastirah, težko očekivanog župnika u osobi veleč. g. Antuna Turka, dosadašnjeg župnika-dekana u Oprtlju.

U četvrtak 15. o. m. dočeka kastavski glavar su više domaćih svećenikah gosp. župnika na željezničkoj postaji u Matuljih. Oko pol sata poslie podne ukazaše se kočije izpod grada, a Kastav pozdravi mužari i zastavom dolazećeg si pastira. Pred crkvom sv. Fabijana i Sebastijana čekaše množtvo puka, u ime kojeg g. F. D. pozdravi dolazećeg župnika.

»Tim radje i veselije dočekasmo, veleèastni gospodine Vaš dolazak« bijaše konac pozdrava »što dobro znademo, da Vi u odtudjenom grudu znadoste sačuvati ljubav do svog hrvatskog roda i naroda«.

G. župnik zahvali se srdačno, obećav posvetiti svu svoju pažnju i brigu duševnom i tjelesnom boljku puka, med koji dolazi.

Pregledav crkvu i župni dvor, podje g. župnik k stolu, komu ga pozvaše njegovi novi župljani.

Na čast g. Vjekoslavu Jelušiću (gostiona kod »Franine i Jurine«) izjavit nam je, da je poslužba kod stola bila izvrstna.

U ime svećenstva pozdravi g. župnika g. Z., iztaknuv, da je Kastavščina toli sretna, što jur po četvrti put dobiva za župnika domaćeg sina.

Jedan učitelj naglasi, kako se ovudnji svećenici *svi bez iznimke* trude oko škole, te izrazi nadu, du će jih i novi njihov duhovni glavar u tom uzvišenom poslu sliediti, što g. župnik obeća.

Družtvo se razstalo veselo i zadovoljno.

U nedelju 18. t. m. držao novi dekan mnogobrojnomu puku prvu propovjed.

On izbroji mnoge i težke svoje dužnosti, odgovornost, koja ga čeka, obeća, da će uz pomoć božju i mar župljanah nastojati, da svoje dužnosti sdušno ovrši, te će biti uvjek medju začetnici svakog podhvata, koj smjera na duševno, tjelesno ili narodno blagostanje povjerena mu puka.

Dao Bog na mnoga ljeta!!

Kako jur dojavljeno u 19. broju naše dične »Sloge«, imao je odbor »Bratovšćine hrvatskih ljudih u Istri« dne 30. aprila u Kastvu ovogodišnju sjednicu, da razdieli podpore siromašnim djakom Istarskim, imajućim na to pravo.

Odbor sastao se je u podpunom broju, jedino što je bolestju zapriečena zaslužna predsjednika »Bratovšćine« g. Ernesta Jelušića, zamienio podpredsjednik, nam Kastavcem omiljeli g. školski nadzornik Vjekoslav Spinčić, stigavši ovamo iz Kopra.

Otvarajuć sjednicu g. podpredsjednik, spomenu kako nam nemila sudbina za predsjednike družtva prijazna nije, jer već evo drugu godinu pozvan je on, da ovo mjesto zastupa; lani mrtvoga a ove godine bolestnog predsjednika, — žaleliv vrućе — koju želju je i odbor od srdca popratio — skoro i podpuno oporavljenje vriednom predsjedniku te da u buduće u tom sretniji budemo.

Pregledalo se je najprije molbe, kojih je 23 na broju odboru stiglo. Dvie od ovih moralo se po pravilih družtva odbiti; jednu, jer molitelj nije dobio u naucih niti dovoljne redove a drugu, jer nije slagalo ime djaka — molitelja sa imenom priložene školske svjedočbe.

Ostalim, dvadeset i jednomu podieljeno je 350 fr., i to obzirom na potrebu dotičnika, na druge podpore, koje uživa kao i na to, koji nikakve druge podpore neprima.

Dobili su: 1 filozof na hrvatskom sveučilištu 40 for., 1 učiteljski pripravnik u Arbanasih kod Zadra 40 for., 3 gimnazijalca na Rieci 45 for., 5 gimnazijalacah u Senju 68 for., 4 gimnazijalca u Pazinu 65 for., 1 gimnazijalac u Trstu 12 for., 1 gimnazijalac u Kopru 15 for., 2 učiteljaka pripravnika u Kopru 20 for., i 3 učenika pripravnice u Kastvu 45 for. — Ukupno 21 djak iz Istre 350 for.

Od ovih 21 djakah rodom je 9 iz zapadne Istre, 6 iz iztočne Istre i 6 iz kvarnerskih otokah.

Pošto je odbor još nekoje malenkosti riešio, osvjedočio se je o družtvenom napredku, jer ako smo se lani mogli pohvaliti, da je 95 for. više od predlanjske godine razdieljeno, imamo i ove godine višak od 25 for. više podieljenih nego lani.

Dao Bog i Hrvati, do godine mogli i više razdieliti! Kako su u zadnje doba protivnici narodnji sve sile napeli, da nas satru, čuti se potreba složnog rada više no ikada.

Sladkom riečju nije moguće napredovati, zato Hrvati brlite u »Bratovšćinu«, dajte, kako koji može, koji krajcaru, koji pol. Nebi smjelo biti niti jednog pravoga Hrvata, koji svoj rod ljubi, a da nebude članom »Bratovšćine hrvatskih ljudih u Istri«.

Članovi utemeljitelji doprinose na jedanput ili tekom dviju godinah 25 for. Članovi prvoga reda plaćaju unapred najmanje 1 for. na godinu, a članovi drugoga reda mogu biti samo kmetovi, koji doprinose unapred najmanje 30 nvč. na godinu. Prinosi šalju se ili odboru u Kastav, ili izruče družtvenom povjereniku gdje istih ima.

Pogled po svietu.

U Trstu, 28. maja 1884.

Dne 24. t. m. zaključilo je bečko carevinsko vieće svoje sjednice. Tomu naglomu zaključku malo tko se nadao. Sada prosudjuju novinari svih stranakah rad posliednjega zasjedanja carevinskoga vieća. Vladini su časopisi zadovoljni sa radom državnoga sabora, nu žale bezuspješne borbe, koje su se češće pojavile u zastupničkoj kući, pa se nadaju, da će budući izbori podati državnomu saboru posve drugo lice, te da će narodnostne stranke odstupiti od svojih narodnih zahtjevah. Nadamo se, da se ovaj put neće izpuniti želja plaćenih novinarah, jer bi u tom slučaju morali slavenski zastupnici zatajiti svoja narodna čuvstva i odreći se najpravednijih narodnih težnjah.

Njemačko ustavovjerno novinarstvo peče najvećma pomisao, što nisu mogli Niemci liberalci srušiti sadanjega ministarstva niti u ovom zasjedanju; nadalje tuže se, što im se izjalovila najuzvišenija njihova težnja, da im nije naime pošlo za rukom proglasiti njemački jezik državnim jezikom.

Isti češki, poljski i slovenski časopisi nisu posve zadovoljni sa uspiehom, kojeg su postigli njihovi zastupnici u državnom saboru. Prem jim se koješta dozvolilo, koješta nepravedna ukinulo, pravična uvelo, ipak — vele — treba još mnogo, da vlada njihovim pravednim zahtjevom zadovolji. A što da rečemo mi o radu državnoga zastupstva napram našoj pokrajini? Ako imade tko razloga tužiti se i naricati, to imademo zaisto mi primorski Slaveni, napose mi u Istri. Naše najpravednije želje i težnje ostale su neuslišane, naš i naših zastupnikah glas, ostao je glas vapijućega u pustinji. Nama nije se dozvolilo niti ono mrvicah, koje su padale sa gospodskoga stola; nam dakle ne preostaje ino, nego da novimi silami nastavimo kucati i tražiti, da nam se bar u toliko zadovolji, čim bi nam se osigurao naš narodni obstanak. Dok se to ne sbude, pa bio rad državnoga sabora još plodonosniji, mi nećemo prestati zahtjevati, da nam se dade ono, što nas po zakonu božjem i ljudskom ide.

U posliednjoj sjednici bijahu izabrane delegacije. Delegatom za Istru izabran je Millevoi, a njegovim zamjenikom zastupnik Vidulich.

O izborih za istarski sabor javljamo na drugom mjestu. Sa uspiehom izbora izbornikah mi smo posve zadovoljni.

Gorički zemaljski sabor sastaje se — kako javljaju novine — dne 10. junija.

Moravski zemaljski sabor biti će do mala razpuščen. Budućeg mjeseca obaviti će se novi izbori, a sabor bi se imao sastati julija mjeseca.

Hrvatske novine donašaju kraljevsko pismo s kojim se sazivlje hrvatski sabor na 5. junija. Hrvatski ban, da će se postaviti na čelo sadašnje vladine stranke te istu preustrojiti, da bude mogla dovoljno poduprieti sve vladine korake.

Crnogorski knez Nikola putuje po svojih južnih pokrajinah. U Podgorici dočekali su ga vrlo sjajno. Kod svečanog objeda u svojem gradu, nazdravio je knez sultanu kao svojemu dobromu susjedu, kojega prijateljstvo vrlo cieni. Turski poslanik odzdravio je knezu Nikoli.

Dne 21. t. m. otvorio je srbski kralj Milan narodnu skupštinu sa prestolnim govorom, u kojem izjavlja svoje zadovoljstvo radi prijateljskih odnošajah napram svim vlastim, osobito napram Njemačkoj i Austriji; preporuča skupštini, da posveti sve svoje sile kulturnom preporodu, pošto je Srbija u težkih bojevih postigla narodnu slobodu.

Iz Carigrada javljaju, da su sve vlasti potvrdile izbor Kristovića iztočno-rumelskim namjestnikom. Sultan povisio je novoga namjestnika na čast turskoga vezira.

Franina i Jurina.

Fr. Ke nova Jure?

Jur. Pustime ča, jer mi pine na usta gredu.

Fr. Ča ti se je travinjato?

Jur. Neki šarenjački smrad nam deli, da smo mi svi *šćavuni* tati i da je gospodin Bog po šćavunski obučen, da bi i on tat bil!

Fr. Ča se za to jadiš? To blago bi otelo valjda prodat svoje krnjelsko platno, za to ga u oči bode naše domaće sukno. On bi otel, da budemo dvljaci va velade kako su i oni. Ja sam ti brajne još lepšu čul od nekega Krnjela, ma mi ni za to ni vlas s glave pal.

Jur. Da čujemo?

Fr. Rekal je brate, da bi se volil rodit magarac nego *šćavun*, jer da svaka ptica svomu jatu leti, samo *šćavun* u vreme izbora, da ne pozna svoja jata nego, da beži va krnjelski i šarenjački tor.

Jur. Za prvo, reć bi, da se je i kako Krnjel rodil magarac; a za drugo ima pravo, nego neka nam Bog dà par dobrih letin pak ćemo njim odmirit s onom mirom s kojom oni nam sada mire.

* * *

Fr. Sitra su se neke žinske pod ladonjun pogovarale, da te je ženičina oklepušala.

Jur. Aj po Jureta ni, zač nosin ja brageše.

Fr. Baš mi je drago, da si mi tako koražno odgovoril, zač bi me s tobum sran mej ljudi, da je ono istina. Ma intanto neki Jure jih je dobil, zač ženi ne bruse za niš zujika.

Jur. Plutošto da će bit on moj ženso; ma njemu to ne škodi zač je temu navajan pak su mu se već od tega kali storili.

Fr. Gre pak s muži?

Jur. Ne, nego s . . . . . .

Fr. Ča nebi mogal plovan temu fin storit?

Jur. Ala ja, ja! baš si sada trefil.

SELJAKOM.

Sirote seljaci,
Krivi ste i sami,
Bezobzirno što se
Još postopa s vami.

Voditi se date
Kô stado ovacah
(Sram me je i reći)
Od svojih gonacah.

Neslušate nikog
Neg karnjelsku ložu,
Neka vam i dalje
Pustu guli kožu.

Nikad se jim nikoj
Muški neoprete,
Nikada jim svoje
U brk nerečete.

Deder dakle, budte
Jednom i vi ljudi;
Svak' im od vas svojom
Prigodom zagudi:

Nije toga davno
Već rodila majka,
Kog bi od nas vaša
Ustrašila hajka!

Različite viesti.

Izbornikom političkoga kotara Voloskoga. Pošto se nije dao preč. g. A. Šterk nikako skloniti — radi razlogah u očitovanju navedenih — da opet kandidira, stoga preporučamo izbornikom podgradsko-voloskoga kotara, da biraju *složno gospodina* **Slavoja Jenka,** trgovca i čestitog rodoljuba u Podgradu, koji će dostojno zastupati duševne i materijalne probitke našega naroda.

Crkvene viesti. Kod sustolnoga kapitula u Kopru razpisan je natječaj na kanonikat »*Manzini*« do 31. maja. Pravo podieljivanja imade sam kapitul.

Nadalje razpisan je natječaj na kapelanliju u ljetniku (villa) *Revoltella* kod Trsta. Molitelji imadu poslati svoje molbe na sl. magistrat u Trstu preko ordinarljata do 20. junija.

Dne 6. t. m. preminuo je gosp. *Anton Bolle* umirovljeni kapelan u Pomnjanu. Vječni mu pokoj!

Pokrajinski izbori. Neki mudrac kaže: »Hoćeš li, da omjeriš svoju pobjedu a ti ju prosudi po ponašanju svojih protivnikah«. Ako je tomu tako, tad priznajemo veselim srcem, da mora biti naša pobjeda sjajna. Glasilo talijanske stranke u Istri, porečka »L' Istria«, koja je prošle godine u vrieme izbornih nazirala kroz svoje naočale same pobjede talijanstva širom cielе Istre, šuti o obavljenih izbornih izbornikah, kano da to i nije njezin posao. Ne, varamo se; ona ipak nekako nehote priznaje, u kratkoj viesti, da su izbori izbornikah u koparskom kotaru po talijanski stranku lošo izpali. Koliko je muke moralo stojati to priznanje glasilo one stranke, koja je jur prošle godine plrovala, kad su onako sramotno naše zastupnike iz Poreča otjerali! Tada su naši protivnici i na čelu njim »L' Istria« mislili, da nam je za uvjek iztrgnut kotar koparski iz naših rukun, da će novi izbori dokazat talijanstvo rečenog kotara. A što se je pokazalo? Ono čemu se nije porečki list niti u snu nadno, da su naime naši fiducijari svuda ogromnom većinom a u trih občinah jednoglasno izabrani. Porečka teta teji se još ne za izbori u sudbenom kotaru buzetskom, al i tu ti »*tetos*« uzaludno vesclje. Priznajemo, da su u Buzetšćini naši podlegli, nu velika većina fiducijarah čitavog kupetanata je ipak naša a tim izbor naših zastupnikah osjeguran. A što će biti kad se bude i u Buzetšćini biralo po zakonu; kad nebudu mrtvi pozivani a živi, pravo glasa imajući, ter listinah izpuščeni? Za izbore u kotaru Voloskom šuti posvema porečki listić; tamo mu je grožđje prekiselo!

Občinski izbori u Buzetu bi se bili imali obaviti još negde mjeseca septembra 1883., a obaviti su se jedva polovicom maja 1884. Dne 15., 16. i 17. maja izabrale je treće izborno tjelo dne 19. drugo, dne 20. prvo. Od kotarske političke oblasti došao je komesar Perinello, koji nimalo hrvatskoga jezika nepozna. Treće izborno tjelo izbiralo je tri dana. Ne znamo, je li slučaj ili zloba, da su od ta tri dana, dva, petak i subota takova, u kojih mužkarci velike občine laniščke putuju sa ugljem u Trst, Kopar, Piran, pak jim je tako otežčano biranje. Bilo kako mu drago, našim je ljudih ipak mnogo došlo, i sjajno pobjedilo nad protivnici. Predloženi zastupnici hrvatske stranke dobili su 122 glasa više, nego li predloženi zastupnici talijanske stranke. — Drugo izborno tjelo biralo je dne 19. maja. *Počelo je ob 9. uri u jutro, glasovalo je cieli taj dan neprestano, cielu noć, do 5. ure u jutro, dakle punih 20 urah.* To najbolje kaže, kako se je narod zauzimao, kako se nije bojao truda, kako je snašao i trpio samo da porazi protivnike. I ne uzalud. Predloženici hrvatske stranke dobili su 60 glasovah više, nego predloženici talijanske stranke. Živili svjestni biratelji trećega i drugoga izbornega tjela i njihovi zastupnici. — Prvo izborno tjelo počelo je izabirati 4 ure iza toga što je svršilo drugo, i izabiralo je cieli dan. Borilo se je junački i u tom izbornom tjelu. Cieli dan bili su si glasovi obijuh stranaka pojednaki, sad jedna, sad druga stranka po koji glas više. Konačno pobjedili su predloženici talijanske stranke. A to su sve poznatiji muži prijašnjega zastupstva. Na prvom mjestu Petar Cerovac, pak Agapito, Bigatto, Clarici, Grossich iz Draguća, grof Walderstein iz Račicah i još neki. Bilježimo, *da su za to muže, predložnike talijanske stranke, glasovali c. kr. činovnici.* A bilježimo to samo stoga, da pružimo izmedju stotine primjerah još jedan, da carsko-kraljevski nepodupiru nas, nego da su dapače proti nam. A kad se pomisli, da je u Buzetu sud i porezni ured, te da je liep broj c. kr. činovnikah, tad je moguće, da su upravo glasovi njihovi tegnuli pobjedu na talijansku stranku. Je li su to radili po vlastitom nagonu i osvjedočenju ili po migu budi od koje strane, da nepobjedi u svih tjelih hrvatska stranka, te da bude ciepanja i vladanja, to neizpitujemo. Bilježimo i to, da nas je pomenuti gospodin komesar političke oblasti prije zapustio, nego su izbori u prvom izbornom tjelu svršili. Zašto? nije nam poznato. — Na svrsi za danas još ovo. Protivnici naše stranke imali su množinu nevaljanih punomoći. Gospodina komesara su naši na to upozorili. Sreća, da je u izbornom povjerenstvu bio i jedan naš čovjek, koj je na svaku pazio. Svršeni su izbori zastupstva. 20 je naših zastupnikah. Sad predstoji izbor občinskog odbora, naime izbor načelnika i savjetnikah. Glede toga upozorujemo naše ljude na Buzešćini na »nešto malo zakona«, što na drugom mjestu donosimo. Ujedno jim dozivljemo u pamet, da su i kod predjašnjih obć. izborah imali većinu, pak da je ipak bio Clarici za glavara izabran. Nek paze naši zastupnici, da se nijedan neulovi, neprevari, nepodkupi. Sad se je Klarića s vida pustilo. I sami Talijani su proti njemu. Sad se nudja g. Petra Cerovca. Al nek paze. On je iste družbe koje i Klarić. A pak sramota bi bila za većinu, kad bi iz manjine birala načelnika. Uzalud tada sva borba. Škoda truda i napora.

Izbori izbornikah u občini Kastav obavili su se dne 26. t. m. Kano što smo očekivali, izabrano je svih 28 izbornikah jednoglasno. Izborom je prisustvovao tajnik kot. glavarstva g. Supančić. Slava vriednim občinarom Kastavskim! Ugledali se u vas ostali Hrvati Istre.

Spomena vredno. U poročkom listiću od 10. t. mj. nalazimo kratko izvješće nekojih sjednicah, koje je *istarska* junta obdržavala u posljednje vrieme. Čitamo tu, da se je imala izraziti junta o molbenici občinah Kastvu i Jelšanah glede nametah, koje plaća južna željeznica za dio svoje pruge, koja prolazi kroz ove občine. Dosada svi ti nameti (adicional) dolaze samo na korist grada Poreča. Pobliže o tom progovorili smo u broju 7. tek. god. Polag izvješća tiskana u porečkom listiću, slavna junta izrazila se je o rečenoj molbenici »*da je pogledom na zakon od 8. svibnja 1869. D. Z. br. 61. sasvim netemeljita*!« Mi smo mislili, da će se slavna junta bar ondje, gdje se radi o pravnih pitanjih, izraziti bar onako, kako se takvoj oblasti dolikuje, ako se i radi o preporonom probitku netalijanskih občinah. Misli li porečka junta, da je dotična viša oblast tako naivna, da bi bila poslala junti rečenu molbenicu, da se o pitanju u njoj sadržanom izrazi, kad bi to pitanje bilo u zakonu jasno rešeno?! U spomenutom zakonu nije niti jednom slovkom rečeno, komu pripada pravo nametah u njem se jedino ustanovljuje, gdje se dotični porez ima propisati ili odmjeriti. Kod nas u Istri dotični se porez propisuje u tobožnjem glavnom gradu Poreču, na tim nije podnipošto rečeno, da ima grad Poreč pravo obteretiti od željeznice plaćeni porez sa nameti. To je pitanje, koje se stopram ima i koje se mora rešiti, jer je velika nepravica, da te namete uživa Poreč, a ne občine, kojimi prolazi dotična željeznica. Slavna junta mogla je reći, da je to pitanje preporno i da nije u zakonu rešeno, nu njezino očitovanje, *da je molbenica občinah Kastva i Jelšanah pogledom na zakon od 8. svibnja 1869. D. Z. br. 61 netemeljita*, stoji s istim zakonom u protuslovju i jednostavno neodgovara istini. To smo se smatrali dužnimi izreći, na obranu naših občinah i radi obćega znanja.

Popunjak. U posljednjem broju u viesti »Prva naša štedionica i posujilnica u Istri« imade se popuniti izbor nadzornoga odbora sa sledećom gospodom: Franca Josip, posjednik iz Gračišća, Gregorić, posjednik i sudb. delegat iz Desanih i Josip Gunjač, posjednik i župan iz Pomnjana. G. Grižon nije u nadzornom odboru, kako bijaše pogriešno javljeno.

Nešto malo zakona.

Pod tim naslovom donašali smo u brojevih ove godine paragrafe iz izbornoga reda za Istru, imenito obzirom na občinu buzetsku. Bili smo prestali još u 13. broju koji je izašao dne 27. marča, a nadaljujemo u broju 22. koji izlazi dne 29. maja, to će reći poslie puna dva mjeseca danah. Da se je tim toliko otegnulo, nismo krivi mi; krivi su oni, koji su otegnuli ili dopustili, da se otegne sa občinskimi izbori u Buzetu. Još kakva tri mjeseca prije Božića bi se bili morali obaviti. Obavili su se jedva polovicom maja, dakle četiri mjeseca i pol poslie Božića, a sedam mjesecah kasnije neg bi se bili imali obaviti. Prigovori mogu se učiniti u roku od osam danah, kako smo kazali u spomenutom broju 13. Sad nadaljujemo sa glavom drugom izbornoga reda. Ob izboru občinskoga odbora.

§. 33. Na poziv najstarijega po godinah zastupnika, sastanu se u ustanovljeni dan i uru svi članovi novoizabranoga zastupstva, da izaberu občinski odbor.

Članovi zastupstva, koji ili ne dodju ili se odalje prije izbora, neopravdav sa dovoljnimi razlozi svoje odsutje ili odaljenje, podpadaju globi ili muki, koju može zastupstvo odrediti do 20 forintih.

§. 34. Načelnik koturske političke oblasti može doći ili sam ili njegov oduslanik, da nadzire zakonitost po. lupka.

U tu svrhu moru mu se objaviti dan i ura izbora.

§. 35. Po godinah najstarlji izmedju novoizabranoga zastupstva uz dva druga člana skupščine, ravna sa izborom.

§. 36. Za članove občinskoga odbora su izberivi samo članovi zastupstva.

Izuzeti su:

1) oni kojine stanuju u občini;

2) činovnici i službenici dvorski, državni, pokrajinski i oni javnih zakladah, dok u istinu služe;

3) duhovnici.

Niti rodjaci nit bližnji drugoga stepena, nemogu biti u isto vremo članovi občinskoga odbora.

§. 37. Za valjanost izbora treba da budu prisutno bar *tri četvrtine svih članovah zastupstva i većina glasovah prisutnih.* (To će reći na Buzet upravljeno: moraju doći u sjednicu *najmanje* 23 člana zastupstva, a od tih 23 mora dati glas *najmanje* 12 njih svakomu zastupniku, da bude za odbor izabran. Dakako da mogu doći i svi članovi, pak tad mora svaki koj hoće biti odbornik, imati *najmanje* 16 glasovah.

Izabirati može se ustmeno ili cedulljami, kako odluči zastupstvo.

U prvom slučaju ustanove §. 26. (t. j. kad se ustmeno glasuje, ima se u prisutnosti zastupnika zabilježiti imena onih za kojo glasuje u listinu i protulistinu uz njegovo ime), u drugom slučaju čitaju se i unesu u izkaz glasovanja imena zabilježena u sabranih ceduljah.

§. 38. Najprije ima se izabrati načelnik. — Kad se kod prvoga glasovanja nebi dosegla većina glasovah (ako bi jih n. pr. 30 došlo pak nebi nijedan dobio niti 16 glasovah), kuša se izabirati po drugi put, a kad se nebi ni tad doseglo većine, predje se na uži izbor.

Kod užega izbora imadu se biratelji omedjašiti na one dve osobe, koji su kod drugoga glasovanja dobili najviše glasovah. Kad bi jih više imalo po jednako glasovah, tad odlučuje sreća, na koga se ima obazlrati kod užega izbora. Svaki glas, koj se dade osobnam neobuhvaćenim kod užega izbora, smatra se nevaljanim.

Kad bi kod užega izbora imala obojica jednako glasovah, tad odlučuje sreća.

§. 39. Poslie obavljena izbora načelnika, predje se na izbor občinskih savjetnikah.

Svaki biratelj naznači toliko imenah koliko se ima izabrati savjetnikah. Na imena koja su više od toga broja, se neobazire.

Kad nebi jedan ili drugi dobio većinu glasovah, tad se postupa i kod ovoga izbora kako je ustanovljeno u §. 38.

Uži izbor mora se omedjašiti na one osobe, koje su imale kod drugoga glasovanja najviše glasovah poslie onih koji su imali većinu svih glasovah. Broj osobah koje se ima obuhvatiti kod užega glasovanja je dvostruk od broja savjetnikah koje se ima još izabrati.

§. 40. Kad bi bio izabran za občinskoga savjetnika načelnikov rodjak ili bližnji u drugom stepenu, mora se za to mjesto občinskoga savjetnika na novo izabirati.

Kad bi bila izabrana dva ili više rodjakah ili bližnjih u rečenom stepenu, smatra se izabranim onaj, koji je dobio više glasovah, a kad bi bilo po jednako glasovah, tad odlučuje sreća.

Mjesta ostalih imaju se popuniti novim izborom.

§. 41. Ob izboru ima se voditi zapisnik, a taj ima podpisati onaj, koj vodi izbore i svi članovi zastupstva, i sahraniti se u občini sa svimi izbornimi spisi.

§. 42. Ustanove §§. 34.—40. imadu se uporaviti takodjer ondu, kad bi se tečajem izborne dobe imalo popuniti koje mjesto savjetnika ili načelnika. U prvom slučaju sazove skupščinu i ravna s glasovanjem načelnik, u drugom njegov zamjenik. Tako isto uzrok izmjke rodjakah i bližnjih tiče se samo novoimenovanih, a ne onih koji su već u časti. (I tim svršuju §§. občinskoga izbornoga reda).

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 23. svibnja. Miran, Pajkurić iz Maratopoli. 24. Figlia Penelope, Niketić iz Patrassa. Aleksandra, Dimitri iz Rieke. Noel, Jurjević iz Canee. Katica, Perunović iz Canee. — **Kardiff** 21. svibnja. Hrabren, Strk iz Dordrechta. — **Zante** 12. svibnja. Koločep, Kordić iz Kefalonije. — **Boston** 16. svibnja. Trappano, Merčić iz Trapani. — **Rio-Janeiro** 21. svibnja. Sospir, Vukašović iz Trsta. — **Table-Bay** 18. svibnja. Undine, Kaboević iz North-Schilden. — **Dieppe** 14. svibnja. Artiero, Antić za Trinidad. — **N.-York** 4. svibnja. Mater, Skopinić iz Cagliari. 5. Eglo, Premuda iz Trapani. 11. Benefattore, Tian iz Lisbone. — **N.-Orleans** 1. svibnja. Aurora J., Premuda, iz Liverpoola. — **Salonik** 8. svibnja. Angela. Pajkurić iz Marsilje. — **Bari** 10. svibnja. Ida S., Sgegura iz Kardilfa. — **Barcelona** 15. svibnja. Catterina, Valentin iz Senja. — **Nieuwe-Waterweg** 15. svibnja. Tri brata, Vučić iz Ruffsque — **Stokolm** 10. svibnja. Eber, Marčević iz Cagliari. — **Carigrad** 2. svibnja. Pelesac, Košić iz Trsta. 3. Adrastea, Tomašić iz Batuma. 5. Libertas, Jurjević iz Batuma. 9. Giusto dell argento, Ragusin iz Timbruka. 10. Attivo, Košović iz Trsta. 19. Pia S., Soliatić iz Cagliari. 14. Mattea, Katarinić iz Odesse. Catterina Stuk, Novak iz Burdjanske. — **Havre** 19. svibnja. Dante, Kozulić iz Fort-Liberte. — **Marsilju** 19. svibnja. Formosa, Skoplnić iz Pensakole. 20. Vellmir, Kuljerović iz Gio-Bata. — **Sonu** 14. svibnja. Isla, Vidulić iz Malte. — **Algeri** 17. svibnja. M. Premuda, Soppa iz Rieke. — **Gand** 17. svibnja. Dalmazia, Valović iz Pensakole. — **Dungeness** 10. svibnja. Paolina T., Nikolić iz Hamburga. — **Oporto** 13. svibnja. Hiltar, Randić iz Hamburga. — **Kanen** 10. sv. Erica, Martinolić iz Trsta. — **Leith** 19. svibnja. Jokul, Gottardi iz Rouena. — **New-port** 16. sv. Otac, Smailć iz Bordeauxa. — **Cronstadt** 15. svibnja. Carolina G., Juletić iz Cette. **Lisbonu** 20. svibnja. Ardito, Milić iz New-Jorka.

Odjedrili iz:

Trsta 20. svibnja. Conte Arturo L., Dabinović za Suedie. — **Rieke** 15. svibnja Moiso Montefiore, Matković za Cette. — 19. Grobnik, Stipanović za Senj. — **Tarragone** 20. svibnja. Orion, Stuparić za Montevideo. — **Ruftsque** 15. svibnja. Zebra, Suttora za Marsilju. — **Solunika** 9. travnja. Vinka, Medanić za Cette. — **Marsilje** 18. svibnja. Nuova Fama, Luchetta za B. Ayres. — **Cette** 16. svibnja. Toni C., Nikolić za Torrevieja — **Carigrada** 3. svibnja. Pelesac, Košić za Gibraltar. Adrastea, Tomašić za Korčulu. 6. svibnja, Libertas, Jurjević za Marsilju. 10. Giusto dall' Argento Ragusin za Miljetke. Attivo, Košović za Batum. 14. Pia S., Soliatić za Galatz Mattea, Katarinić, za Nicu. Catterina Stuk, Novak za Tarragonu. — **Deala** 18. svibnja. Luda, Medanić za B.-Ayres. — **New-Orleansa** 8. svibnja. Hiperion, Zar za Havre. — **Kardiffa** 17. svibnja. Anna M., Ralčić za Trst. — **Korfu** 13. svibnja. Juno, Nikolić za Trst. — **Grunsby** 18. svibnja. Sulin, Uršičić za Aspinwall. — **Torrevieje** 14. svibnja. Euphemia, Premuda za Winge.

Lutrijski brojevi

od 24. maja:

Tst	40	86	90	11	78
Linc	87	90	84	30	77
Buda	58	39	77	5	45

Od 28. maja:

Prag	52	48	57	62	8
Hermanstadt	70	3	52	27	18
Lavov	74	49	56	44	90
Insbruk	13	28	88	2	68

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava prilično uzdržane cene. Rio od fr. 53—64; bolja f. 76—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—49. Talljansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Tržćanska bursa: dne 28. maja 1884.

Austrijski državni papiri fr. 80.55 80.65 isti u srebru fr. —.—; isti u zlatu f. 101. 5% austrijska renta for. 95.—.

Dionice narodne banke f. 848. — Kredit f. 317.50—318.50; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 122.— 122.65; Napoleoni f. 9.68.69 c. kr. cekini fr. 5.69; državavne marke for. 59.70—59.80; franceze fr. 48.40.

Ručna mlatila

prve vrsti dobivaju se po cieni, isto tako stroji za veti i čistiti žito kod

Schiwitza i Comp.

Trst, Via Zonta 5.

ASSICURAZIONI GENERALI

obće osjeguravajuće družtvo

ustanovljeno g. 1831. u Trstu

osjegurava:

A. a) od škode usljed požara sgradah i drugih predmetah; b) od škode, prouzročene med transportom (prevažanjem) bloga; c) od škode prouzročene tučom. **B.** na život u raznih slučajevih.

Družtveno stanje od 31. dec. 1883. predloženo obć. sboru dioničara 30. aprila 1884:

Imovina u odielku **A** for.	9,480.394·93	Skupna porabljiva reserva iznaša fr.	874.159·65
Imovina u odielku **B** for.	23,494.047·89	Družtvena jamčevina obstoji u	
Skupna imovina for.	32,974.442·82	svemu sa	fr. 29,098.894·29

Uplatilo se za osjeguranje 1883. godine u odielku **A** for. 9,940.889·30. — Uplatilo se za osjeguranje 1883. godine u odielku **B** for. 2,987.278·61.

Skupne odštete platilo je družtvo 1883. godine for. 9,611.024·38; u cieloj dobi obstanka družtva pa svotu od for. 169,785.742·38.

Trst, 30. aprila 1884.

Vrhovni tajnik:

M. vitez BESSO.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, eciela, žuto miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašlj- stobodna od carine i po najnižih cienah.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije ojačujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Mailéu smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mailéu.

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Mailéu uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošlo se je pako bolest što dulje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Mailéa kostobolni liek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem** dakle **dr. Mailéov kostobolni ovlet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski, izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće krugli ice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek **čisto** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a «pri samorogu» u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na trčćanskoj izložbi nagrađjen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, lek. Pul: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot, **Zagreb**. C. Araxim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieni 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grelich*, vonj za rubče i elegantni svieć. Ovo je biesar svih vonja. Radi vanredno liepe sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cieni for. 1.50

Nestrpljivost. Dandanas gdje se sve pomoću pare i munje miče, strpljivost je sasma izčeznula. Možebit je to jedan od uzrokah što se izkušanim i dobrim liekovom, al koje treba duže vremena uživat, predpostavljaju takovi, koji naglo dieluju. Stoga se i opaža, da uz porabu ovih posliednjih, bolest brzo popusti al nikad se ne postigne sigurno izkorenjenje bolesti. Nije se toga čuditi što se bolestne kljice u tielu sakupljaju, krv truju i bolesti koje su nekad izliečive bile, dandanas neizliečivimi postaju. Salsaparigila, liek koji preporadja tielo više nego ikoji drugi, neizmierne je vriednosti kod škrofulah, sifilis, nožnih ulozih, kostobolje, kroničnih bolestih u zglobih i merkurialnih bolestih. Vitez Mazzolini iz Rima imajuć pred očima napredak znanosti, izumio je **syrup** (sladoraču) kojeg glavna sastavina **„Pariglina“** pomješana sa ostalimi liekovi kadra je krv izčistit i uništit sasma razne otrove ljudskog tjela. Nek se uvjek pazi na marku fabrike utisnutu na staklenici i na napisu, kao što i na podpis izumitelja na pouci lieka, jer se sličnimi liekovi u različitih liekarnah pokvareni i zdravlju škodljivi prodavaju.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *začuvanju* i *pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom tali dušesnom dobrostanju.* Najbolji *domaći liek* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrava čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkrieplјih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolesti*h, kod *bolesti u crievih, hipohondrije* i *melanholije* /uslied slabe probave/; on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolesno tjelo* iznova *silu i zdravlje.* Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći liek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tiuće pohvalnih pismah, lahko svaki pročitu. Šalje se na *frankirana pisma* ne sve strane *uz pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj liek izstian, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, nečutim likakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti liek ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od simnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadsornik željezničkog poduzeća u Aleksinca u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više strannah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: Životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladišću B. Fragnera, ljekarna »Kernoru orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3

U Trstu: P. Preudini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, liekarnici.

U Zadru Andrović N; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jaskievič (gornji grad); A. E. Milosrdna braća; M. L. Finkh: Fr. Parklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić *Osiek*: J. G. pl. Dienes. *Brod u. S.* N. B. Kukovič. *Gospić* V. Vonk. *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findula I Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszcky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J; Wertheimstein. *Valpovo* Al Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar*, Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobiju:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtvo) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upalo u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajen, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nemа boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečí; *smrad koji iz oteka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i ranu izliečí. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zaciesli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zaprieči takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rano moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on ostranjuje nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 23. U Trstu 5. junija 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pod.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napuśnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše : »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim iztiče koncem ovoga mjeseca predplata, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

U oči izbora.

Dne 7. t. mj. birati će narod koparskog i voloskog kotara po svojih izbornicih trojicu zastupnikah na zemaljski sabor u Poreču. Kazali smo više putah na ovom mjestu za što je narodu u teku jedne godine birati u u istih mjestih po dva puta. Naši narodni protivnici, dotično njihovi prvaci u porečkom saboru dobacili narodu rukavicu potjerav zakonito izabrane naše zastupnike kući. Narod je prihvatio dobačenu mu rukavicu, on je prihvatio mejdan, da se omjeri sa svojimi protivnici.

Drugom polovicom prošloga mjeseca obavili se izbori izbornikah (fiducijarah) u obih kotarih. Uspjeh izbora poznat je našim čitateljem. Iz prve borbe izašao je naš narod pobjedonosan. Protivnik upotriebiv sve moguće spletke, uvidio napokom, da mu je uzaludna borba proti istini i pravici pa se povukao u svoj brlog. Nu on tuj nemiruje. Dolaze nam glasovi, osobito iz koparskoga kotara, da će naši protivnici pokušati jošte svoju sreću, da će napeti posljednje sile, da nas na dan izbora zastupnikah iznenade. Oni će poprimiti opet stara sredstva, strahovanje i klevetanje a gdje to ne pomože, preostaje jošte novac.

Kad nebi znali, kolikim je oduševljenjem narod birao svoje fiducijare, kad nebi bili sami čuli i vidjeli, koli je narod ogorčen na sve one, koji ga primoraše, da opet žrtvuje svoje dragocieno vrieme i novac radi novih izborah, kad nebi poznali one značajne i poštene mužove, koje je narod svojim povjerenjem prošlog mjeseca odlikovao, tad bi se zbilja morali pobojati za konačni uspjeh izborah. Al ovako čekamo mirnom dušom 7. junija. Naša pravedna, naša sveta stvar nemože i nesmije podleći pa makar digli naši narodni protivnici proti nam sve paklenske sile.

Kao što je Hrvat Istre dne 22. agusta p. g. težko uzdisao radi nepravde nanešene njegovim zastupnikom, njegovim pouzdanikom, tako će 7. t. m. ponosno uzdignuti glavu te doviknuti gospodi u Poreču: »*Eto Vam gospodo nove jabuke; niste htjeli dobrovoljno primiti prvu a vi* morate *primiti ovu, koja se ne razlikuje ničim od one. Gospodari ste povratit nam ju opet, nu znajte, da ćemo vam ju poslati natrag i po sto putah*«. Tako poruča ogorčen narod porečkoj gospodi a na njoj je, da počini novo nasilje proti kojemu neimamo drugog oružja, nego naš prezir i probudjenu narodnu sviest.

Mi pozdravljamo radostno unapried onaj nedaleki dan, kad će se orit vesela pjesma u dvih istarskih kotarih, kad će tu narodna sviest za dati posljednji udarac nepravdi i nasilju, kad će oduševljen narod klicati: „**da živu narodni zastupnici!**“ Veselju tomu pridružit će se svim srcem sav hrvatsko-slovenski puk Istre; s njim će se radovati svaki prijatelj prava i istine a tomu veselju pridružujemo se i mi kličuć srdačan: *živili sviestni birači! živili čelik izbornici! živili narodni zastupnici!*

Gojenje blaga.

Iz Voloskog kotara.

Gdje je pravih prijateljah puka, onde postoje gospodarska družtva. Te družbe nastoje, da kmet napreduje; da pametnije obdelava zemlju, da goji bolje pasmine ovacah, govedah i konjah, da se udruži za sirenje, da poboljša senokoše — i sto drugih dobrih stvarih.

Naukom i pomoću takovoga družtva kmet bolje prožive, laglje plati plaćila i privredi štogod novca za druge potrebuće.

Kmetijska družba u Ljubljani i one stare »Novice« učinile su, da u Kranjskoj zemlji nadjemo dosta tvrdih, razumnih i svakomu dobromu napredku pripravnih seljakah.

Pitajmo se, kako je u Istri? U Istri obstojalo je više godinah neko gospodarsko družtvo. Velika većina istarskoga puka nije ga poznala ni po imenu. Čemu nam družtvo, koje s kmetom nije znalo ili nije htjelo govoriti u hrvatskom jeziku, kojega kmet govori?

To družtvo dobivalo je pomoći od cesarske vlade. Reć bi da je vlada uvidila, kako one novce hita u more, jer je zadnjih godinah davala pomoći tomu družtvu, all pod pogodbom, *da to ili ono učini.*

Napokon uvidilo se je, da gospodarsko družtvo za Istru nema stalne klice i vlada ga je razvrgla. — Sad se pita, hoće li poći na bolje ili na huje.

Talijanska strana Istre učinila je fiasko sa svojom kmetijskom družbom, koja je svagde potrebita, all nigde kako u Istri.

Kad su se ono pred par godinah neke hrvatske obćine istarske poklonile cesaru u Pull, zaprosile su ga i to, neka se vlada bolje pobrine, da se naše kmetsko stanje poboljša.

Od onoga vremena nešto se je učinilo, a nadamo se, da neće ostati pri ovom, nego da će se za Istru u buduće štogod više trošiti.

Za oplemenjenje konjah mnogo godinah već daju se darovi i drže se ždrebarnice (stalloni).

Ali ima dosta kraja po Istri, gdje se konj nedrži, jer nije tomu prilike, a goveda i ovce mogu se dobro gojiti.

Pred dve godine dalo je u obćinu Klanu (kotar Volosko) junca murodolske pasmine. Neka korist već se uvidja od toga kod onih gospodarah, koji su nastojili uzgojiti dobre križance od toga junca i domaće pasmine.

Prošle godine dozvolilo je ministarstvo poljodelstva odpisom od 22. maja 1883. br. 6520 svotu od 1200 for. za oplemenjenje govedah i ovacah.

Timi novci kupilo se je 4 junca murodolske pasmine (Mürzthal) i podelilo sve po jednoga: u *Materiju* (Volosko) Franu Babuderu, u *Maleče* (Volosko) Antonu Staniću, u *Krk* Pozzu-Balbi, i napokon u *Pazin*.

Zatim je namestničtvo u Trstu dalo kupiti deset ovnovah (prazi) iz Ugovice u Koruškoj. Blago je veliko, ima tanku vunu, klapaste ušesa i bez rogovah je. To je bergamska pasmina, koja se u Kranjskoj i Koruškoj goji preko 40 godinah i daje dobro pleme.

Prazi su porazdieljeni ovako:

Kotar Volosko: Poljane-Veprinac: Franu Vidoviću, Vasanska: Ivanu Kusturinu, Klana: Antunu Laginji, Skalnica: Ivanu Simčiću.

Kotar Koparski: Lanišće: Ivanu Smaku, Bergudac: Bartolu Rabaku.

Kotar Pazinski: Učka: Antunu Perušiću, Vranja: Ivanu Pikuliću, Brest: Matu Franičiću.

PODLISTAK.

Odkup lošinjskih ostrvah.

Već kad učinismo oprezne naše prijatelje, da paze na sve i svaka, koja se dogadjaju u pojedinih naših kotarih i da nas, gdjegod im se bude nuždnim činilo, obavieste ili kojim dopisom ili privatnom viešću za porabu našeg uredničtva. Istina je, da se mi do danas nemožemo glede toga pohvaliti, a ipak svako rad čita stvari tičuće se njegova okružja i veseli se, kada u pravednom svom gnjevu napišemo kojugod trpku na nepodobštine naših protivnikah. Nekakvo mrtvilo, nekakvo duševno snatrenje spopalo je razne naše prijatelje, da nam se je zbilja čuditi. Tko čita poreču krezubu, tko pazi i broji korake i čine naših neprijateljah, znade, vidi i pipa što se sve sa protivne nam strane neradi na našu štetu i kako je njim svako sredstvo sveto i neporočno gdjegod mogu naškoditi, bilo osobam naših prijateljah, bilo samoj stvari, koju oni zamisle, brane ili zagovaraju. A znade se, da imaju naši protivnici u rukuh sve, obćine, škole, pokrajinske i ostale urede, da ih ima svagdje, da im se bojati nije, a ipak rade živo za svoju, ako i ćoravu stvar — a mi koji smo bogci, mi još da spavamo? Gaze nas, dave nas, oduška nam nigdje nedaju, a mi da ruke prekrižimo? I višeput se u ožalošćenoj duši svojoj upitasmo za razlog tomu snatrenju, pa kolikogod ga smišljali, smisliti ga nismo mogli. Hoće li biti od koristi ove naše rieči? Bog dao!

Ali čemu ta tužaljka kod gornjeg naslova? Evo čemu. Od godine 1874. radi se o odkupu lošinjskih ostrvah: Sušaka, sv. Petra, Unijah i malih Srkanah na korist krčke biskupske stolice i Zmajićeva sjemeništa u Zadru, a mi smo u stanju tekar danas učiniti vrhu toga kojugod opazku. Govorilo se, da što nas briga za krčku biskupsku stolicu i zadarsko sjemenište, ali se govorilo nepromišljeno. Sve, da nas i nije briga za one otočane i za krčku biskupsku stolicu, što ipak nestoji jer su oni ljudi Hrvati pa nam stoji na srcu njihovo dobrostanje, a krčka je biskupska stolica stara hrvatska ustanova: u §. 10. zakona od 3. listopada 1874., kojim se taj odkup i način tog odkupa ustanovljuje, bistro i jasno kaže se, da će se troškovi tog odkupa namiriti iz pokrajinske istarske zaklade. A to bogme nisu trieo, jer ako već ima pokrajina na to trošiti, bit će nam valjda ipak dopušteno pitati, da li se troši razložito ili nerazložito, koliko se, na što se i kako se troši. Radi se dakle o džepu, našem džepu, a navada je reći: »conti chiari, amici cari«.

Već samo slovo zakona 3. listopada 1874. u §§. 14., 16., i 17. pokazuje namjeru zakonodavca, da se djelo tog odkupa ima čim prije obaviti u poštenoj i pravednoj valjda želji, da pokrajina što manje kod toga potroši. Sedma već, Bogu budi hvala, godina teče, da se oko toga radi a odkupljen je dosada tekar najmanji otočić sv. Petra. Djelo tog odkupa povjereno je u §. 10. navedenog zakona c. kr. okružnom poglavarstvu u Lošinju, kojemu su pridieljene potrebite osobe i podana potrebita sredstva, da se djelo što skorije kraju privede. Dotično c. kr. poglavarstvo ima dakle sva potrebita pri ruci i neznamo čemu se toliko zateže sa tim blaženim odkupom. Što se tiče krčke biskupske stolice i zadarskog sjemeništa, možemo bez ikakvog okolišanja uztvrditi, da oni nečine nikakvih zapriekah koje bi priečile pomenutu radnju, dapače, da su nevjerojatno brzi u riešavanju podnešenih im pitanjah. Recimo, da se odkup sv. Petra obavlo u kratko vrieme, što se ipak neusudjujemo uztvrditi. all što se radi evo već petu godinu na Unijah? Ili da se ovnovi peku, ili da se guske ubijaju; jer za drugi razlog mi dolsta neznamo. Govorkalo se, neznamo da li pravo, da je g. Elluschegg-u stalo bilo do mandata u pokrajinski sabor jedino za to, da bude u prigodi opravdati se kad bi mu se sa kojegod strane spočitnulo toliko zatezanje sa odmjerivanjem rečenog odkupa. Takvog upita prije odstupa naših zastupnikah g. Elluschegg u sabornici nije imao, kasnije još manje, a mi bismo ovo ipak radi znati za te razloge. Otvaramo mu dakle polje, da nam ih izjavi; a on će nam valjda priznati, da smo u interesu naše pokrajine uobličšteni zapitati ga za nje.

Rekosmo, da je c. kr. lošinjskom poglavarstvu pridieljeno potrebito osoblje za to djelo. Jedna od takvih osobah je pokrajinski mjernik, koji nema drugog posla do li raditi za odkup navedenih ostrvah. Znamo, da se je poglavar g. Elluschegg tužio na više mjestih, da mu je spomenuti mjernik lien, da ništa neradi, i da je najviše taj mjernik kriv što se Unije još nisu odkupile. Mi ćemo to Elluschegg-u povjerovati. All kad mu je današnji mjernik svemu zlu kriv, čemu nije Elluschegg zatražio od pokrajinskog odbora, da mu sadanjeg lienog mjernika zamieni drugim boljim, vrstnijim i marljivijim? A ako je on od pokrajinskog odbora zatražio marljivijeg mjernika, zašto mu ga ovaj nije dao? Ili je dakle Elluscheg zapustio svoju dužnost, ili se je pokrajinski odbor oglušio svojoj dužnosti — aut aut — a na štetu tužne pokrajine koja daje, u koliko znamo, spomenutom mjerniku danomice 3 forinta.

Mi držimo ipak, da u tom grmu leži možda jedna noga all ne sav zec. U §. 11. spomenutog zakona od 3. listopada 1874. naredjuje se, da ima c. kr. lošinjsko okružno poglavarstvo čim stupi u život isti zakon, pozvati krčku biskupsku stolicu i zadarsko sjemenište, da mu dadu izkaznicu svih zemaljah podloženih odkupu kao i izkaz obsega i mjere pojedine dohodarine. Što su ju ista stolica i sjemenište vukli od pojedinih kmetovah ilili kolonah uz opomenu, da će, ogluši li se bilo krčka biskupska stolica bilo zadarsko sjemenište tom pozivu, c. kr. lošinjsko poglavarstvo imati službeno postupati i stvar dokončati bilo i sa samimi kmetovi. To je naredjeno za to, da se kasnije djelo odmjerivanja lakše i brže obavi, jer nestaje svakih

Još se nemože reći, hoće li se ova pasmina dobro križati s domaćimi ovcami nu neki se gospodari hvale, da se je blago priučilo kraju i paši, ter je prilika, da će ova novotarija uroditi dobrim plodom.

Spomenuti nam je još to, da oni prazi što su dani u Klanu i Škalnicu iz početka nisu bili odlučeni za tamo, nego jedan za Puljsku okolicu, a drugi za otok Krk. Ljudi, koji su jih imali dobiti, pobojali su se troška prevoza. To nam se čini krivo. Najprvo nije bilo pametno sve praze dognati na Matulje, a od onde u Veprinac, a drugo, ako je onaj čovek u okolici Pule i onaj na Krku siromah, bilo je njihovim občinam dužnost, da jim pomognu k trošku.

Tako eto učinilo se je neki mali početak za unapredjenje jedne strane gospodarstva seoskoga, za razložnije gojenje domaće životinje ili, kako se reče, za stočarstvo.

Ova vrst gospodarenja jest jedina za istarski kras, osobito za kapitanat Voloski onda za otoke. Neki krajevi mogli bi samo od toga živiti.

Ali pojedini kmet, ako bi i hotio, nemože smoći kapitala, da dobavi blaga.

Evo prilike, da si ljudi pomognu udruživanjem. Što nemože jedan, to može 50 ili 100 ljudi. Na priliku uzmimo Kastavšćinu, gde se vendar nekako prežive i krajcar vidi. Pomoću občinske kase moglo bi se dobaviti svake godine jednoga junca dobre pasmine za pleme i mleko. Ili još bi bolje, da občine kupe svake godine jednu juncu mlečne pasmine, kakovih ima po Koruškoj, Tirolu itd. Takove junice mogla bi občinu dati poznatim pametnim gospodarom na spolovinu pod pogodbu, da posle 7 godinah ima se deliti plod na pol ili da gospodar sve odkupi ako plati občini trošak junice i 6% interesa.

Župan one županije morao bi imati pazku, da ide stvar u redu.

Kastavšćina ima osobito lepih kravah u onom delu občine koj daje mleko u Reku. Svaka ona županija, da složi po 1 forint od kućnoga broja, mogla bi s malom pomoću cesarske ili domaće kase kupiti sebi junca plemenite mlečne pasmine. Junac kod pametnoga gospodara nezgubi vrednosti, dražo bi se prodao nego kupio. S onimi novci dobavio bi se drugi i tako napred, a domaće blago sve bi bolje bivalo križanjem plemena.

Manje občine još bi koristnije bile s ovakovim gospodarenjem. Seoski župani i svećenici morali bi osobito na to nagovarati puk. Samo s jednim dobitkom težko se žive. Što smo samo priliku dali s jednom občinom, to valja za sve. Kastavsku občinu smo spomenuli, jer tamo se može, samo ako se hoće. Mnogo narodu, mnogo može.

Pazite ljudi ove besede, jer siromaštvo ima crno platno; svagde je i siromahah, ali je zlo ako jih je mnogo. Pametnijim gospodarenjem gornja Istra mogla bi provesti, kako se je dolnja opet zapomogla vinom.

Izbor izbornikah u Pomnjanu.

Kod poslednjih izborah t. j. g. 1883. bijaše občina Pomnjan glavni stan talijanskih agitatorah. Pobjeda bijaše doduše tko je nastojao, da tako izbor izpade? Oni se zaisto nisu sjetili u svojoj nadutosti, da je to sve njihovo maslo; da je njihov i njihove stranke postupak otvorio oči našemu seljaku, da se taj više neda od njih za nos voditi.

U samom Pomnjanu zasliepili su Koparci jednog tamošnjeg krčmara. Taj delija nije hotio dati našim biračem vina, rekavši njim — dakako slovenski — da on za Slovence neima vina. Dobro je, neka ga štedi za Talijance! Isto tako ponio se i drugi krčmar u Pomnjanu, koji je glasovao sa Talijanaši. Nakom izbora otišli naši birači u svoja sela, većinom u Marezije i Svetmarje, gdje su se na pobjedi veselili a krčmare Pomnjanske ostavili, da točе svoje vino Koparcem. U Svetmarju bijaše osobito veselo. Tuj se sastala većina biračah. Napitnice zamjenjivala narodna glasba; narod bijaše veoma oduševljen. Koparska gospoda pobrala se za ranu u svoje gnjezdo bojeć se valjda, da nebi dobili za zlo djelo još goru plaću. Tako se svršio izbor izbornikah u občini Pomnjanu. Izbornici su sve čestiti i značajni muževi pa će zaisto 7. t. m. kano jedan muž glasovati za naše predloženike. Mi njim kličemo unapried: živili. U obće, čast biračem občine Pomnjana!

Izbori izbornikah u Buzetu obavili su se dne 24. maja. Odaslanik političke kotarske oblasti gospodin Lukež I opet subotu, dan kad je iz naše najjunačnije občine najteže doći glasovati. To je jedno. Drugo. Za občinske izbore izpravilo se je listine braticljah, te je tako mnogi naš u nje došao, kojega prije nije bilo, i birao občinsko zastupstvo. Izbornikah za biranje pokrajinskih zastupnikah nije mogno birati. Nije se glasovalo po novih, izpravljenih listinah, *već po starih, punih pogreškah, po onih iz kojih je množina naših izključena.* Naših je množina došla misleći, da ima pravo. Kad tamo, da nemože glasovat, jer nije u *starih* listinah. Tretje. Čini se, da se nije mnogo gledalo na valjanost ili nevaljanost punomoći. Dragućanska i humjanska da je svaka dobro prošla. Kad su naši sve to opazili, imenito pako, kad su saznali, da se glasuje po starih nevaljanih listinah, tad su izgubili svu želju za glasova nje. Tko je glasovao, tko nije, pobjeda bila je na protivničkoj strani. Budi njim, ai zadnja! Uz zakon, pravičnost i mar, kod svakih budućih izborah pobjediti će naši.

Pogled po svietu.

U Trstu, 4. junija 1884.

Skupno ministarstvo pripravlja radnje za delegacije koje su netom u prošlih zasjedanjih saborah koli u Beču toli u Pešti izabrane bilo.

Bečka gospodska kuća prihvativ u sjednici od 28. pr. m. sve osnove i predloge, koji su bili na dnevnom redu, obavila je izbor u delegacije. Grof Taaffe proglasi zatim u ime cara, da se zasjedanja odgadjaju.

Bečke službene novine donašaju carsko pismo, kojim se razpuščaju sabori austrijski, salcburški, štajerski, koruški, bukovinski, moravski, slezki i vorarlberški. Najvažniji biti će svakako izbori u Moravskoj, gdje se otimlju Česi i Niemci za većinu. Većina ta zavisi od izbornikah u velikom posjedu, inače je u zemlji ogromna većina naroda českoga. Naknadni izbori zastupnikah za zemaljski sabor Istre ovršit će se dne 7. t. mj. O uspjehu izborah neima dvojbe; ovi će zaisto izpasti onako kako pravičnost zahtjeva. U današnjih novinah čitamo, da se sastaje nasabor u Poreču dne 9. t. m. Izbori obavit će se u subotu a sabor se sastaje u ponedeljak. Neznamo, kako da si protumačimo tu naglost.

U Dalmaciji neima pravog poredka premda se dugo glasalo, da se je narodna stranka izmirila sa namjestnikom barunom Jovanovićem. Brzojav iz Splita donaša nam žalostnih viestih. Tamo su bili naime oba duhovska blagdana izgredi na dnevnom redu, a napokom je došlo i do tučnje izmedju Hrvatah i dalmatinskih irredentašah. Žalibože imade nekoliko mrtvih i ranjenih. U Splitu nebude pravog mira ni poredka, dok se nestane čvrstom nogom na vrat nemirnjakom Bajamontieve stranke.

Hrvatski sabor sastaje se sutra u Zagrebu. Narodna ili vladina stranka započela je već danas svoje sjednice.

Ugarska je sada zemlja izbornih izgredah. Izborni sastanci redaju se jedan za drugim a riedko koji prodje bez batinah i krvoprolića. Vladina stranka izaći će bez sumnje pobjedonosna iz izborne borbe, a ktomu njoj je mnogo pripomoglo bezobzirno postupanje napram Hrvatom i volovski rat proti Beču. Madjari se kolju sada medju sobom nu kad treba, da potlače svoje sudržavljane, odurne njim Slavene, tad su svi složni na okupu.

Srbska narodna skupščina u Nišu postupa nemilosrdno sa šakom poslanikah, koji odkrivaju vladi njezine griehe. Ona je nedavno izključila dvojicu zastupnikah radikalne stranke jer su osudjivali vladino postupanje prigodom poslednjih izborah.

Crnogorska vlada odazvala se je želji turske vlade, da se na nekih crnogorskih mjestih podignu turski konzulati. Takovi konzulati biti će u Ulčinju, Podgorici, Nikšiću i Bjelopavliću. Nadalje javljaju iz Cetinja, da će knez Nikola dati svomu narodu ustav. Dotične zakone izradjuje čuveni poznavatelj slavenskog prava dr. B. Bogišić.

Londonsko stanovničtvo ustrašeno je noćju 31. p. m. novimi dinamitskimi atentati. Na više mjestih prsnuo je dinamit. Misli se, da su dinamit podmetnuli irski nezadovoljnici ili njihovi amerikanski prijatelji.

Konferenca za uredjenje financijalnoga pitanja Egipta sastala se ovih danah u Londonu. Zastupnik Egipta imade kod konference jedino savjetujući glas.

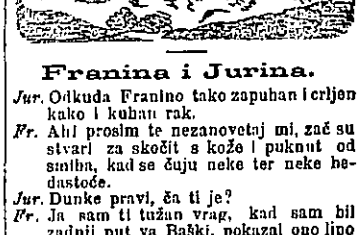

Franina i Jurina.

Jur. Odkuda Franino tako zapuhan i crljen kako i kuhan rak.

Fr. Ah! prosim te nezanovetaj mi, zač su stvari za skočit s kože i puknut od smihu, kad se čuju neke ter neke bedastoće.

Jur. Dunke pravi, ča ti je?

Fr. Ja sam ti tužan vrag, kad sam bil zadnji put va Baški, pokazal ono lipo talijansko pisanje onoga škrivana z Drage — pak viš vraga — ona gospoda od politike va Pazinu — zeli to za dobru munidu a buduć su uvidili, da je ono sve po gramatiki, odlučili su provat, kako bi se i na šire dalo talijančarit, zač paraju, da va Baški mora bit puno onakovih mudrih glavic.

Jur. Pak ča su ča učineli?

Fr. A ča ne! Nedilju na 11. ovoga miseca su ti imeli zaprežentanti šedutu va Baški pak tu ti gospodin Podeštat i njegova desna ruka iz Drage proponili i prosili zaprežentante, da potvrde »da bi dobro bilo učit detcu i talijanskie.

Jur. Pak se tomu čudiš! Ter Bašćani gredu po moru, pak će njim valjda bit od potribe za škote potegat i lancane vežlvat — ter znaš, da Sarenjaci govore, da se prez talijanskog jezika nemore navigat — u va Dragi da bi bilo bolje i srećnlje po talijansku i ovce past.

Fr. Dobra je i ta, ma ja mislim drugu. Ako se dobro spominjaš, delat će se

---

smutnja i jer se povjerenstvo nestavlja u pogibelj, da odmjeri jedan komad zemlje za drugi ili da odmjeri onoga koji možda odkupu predložen nije. Taj se § ipak obslužio nije ili se barem do sadu nije obslužio za sve kmetove, jer znamo za slučajeve, gdje su vještaci procienjivali zemlje koje nisu odkupu predložene, čime se je samo vrieme gubilo na štetu pokrajine i pojedinih stranakah.

Toj potrebi moglo se je inače mnogo sjegurnjim načinom doskočiti, osobito za Sušak. Mi znamo, da se je bivši lošinjski sudac g. Flegar mnogo zanimao sa podignućem zemljištnika onog sudbenog kotara i znamo, da su njegovi zemljištnici u redu učinjeni bili. Kad je dakle gosp. Flegar htio otvoriti radnju za šušačkl zemljištnik, presvjetli biskup krčki, kako čujemo, uložio je molbu na prizivno sudište u Trstu moleći, da bude odgodjena rečena radnja zemljištnika za Sušak do uredjenja odkupa onog ostrva, i kaže se, da je prizivno sudište usvojilo molbu presvjetloga biskupa. Mi izpovjedamo, da nam nisu poznati razlozi koji su potakli presvjetlog biskupa na takvu molbu, a još su nam manje poznati razlozi, koji su potakli prizivno sudište, da rečenu molbu usvoji. Da znademo za te razloge, možda bismo i mi svoje mnienje zapustili; ali ovako budi nam dopušteno barem ga izraziti.

(Nastavit će se.)

va Baški porat a imprezu ti je zel neki Rovinjež — pak mislim, da te morat svi Baščani znat taljanski ako budu oteli imit dobicka.

Jur. Tega pak ja ne razumim.

Fr. Govori se, da ki nebude otel balotat po šarenjačku, da neće dobit dela a znaš, da Šarenjaci govore čisto po sotoškanski pak ki će šnjimi v raj, mora taljanski trubit.

Jur. A ča je rekla raprežentanca?

Fr. A ona je rekla: šiorši.

Jur. Bravo! i ta je lipal a ča znaju raprežentanti si taljanski?

Fr. Znaju, znaju napulitanske makarune jisti! Osobito on, ki po Baški kuntrade miri.

Jur. Hi, hi, hi! A meštri te bit tega kuntenti?

Fr. Ter znaš, da to nisu učineli prez njihega znanja.

Jur. Al ja njim se čudim, da te to delat prez plaće.

Fr. Da da prez plaće!? Valjda su i njim obećali kakov premij kako i va Pazine; 30—40 fiorinić dobit, dobro stoji kad se nemore drugačije špekulat. Težori su preduboko a trgovina s kukuruzom i sumporom negre od ruki, dunke se valja drugače pomoć.

Jur. Ma po moju grišnu, se je za čudit — ča te reć oni ki blagdani zapovidaju, da meštri te delaju?

Fr. A oni te reć, da sve stoji dobro znat anci sam čul, da misle va jednom drugom mestu na otoku otvorit školu za učit kinezki, da budu deca znala poć kupovat pravo sime od gusenic va Kinu.

Jur. A otel činit, da se deca uče i Boga molit taljanski zač bi reć, da kijot već dobrahno znaju.

Fr. Ter znaš, da oni bogomoljci te to sigurno činit a imenovat te zato onega s onimi nogami kako kosi kemu jedno kolo fali.

Jur. To mi je žal čut, zač će nam onda i sol podražat ako se bude otelo tolikeh opametit.

Fr. A kad budu pak Primorci i Dražani znali taljanski, barem ću šnjimi zapivat onu lipu:

Ojla štracona kume va
Še oji lava bene
Dumani non še ša.

Politici.

Politiko mudra,
Odkrij deder lice,
Da te se nadiče
I moje zjenice!

Puna crkva ljudi,
A na vratih Mara;
Sila joj je doći
Do velog oltara.

Tuži se na starost,
Težko pokašljuje,
Vrat nateže, tobož
Kano da nečuje.

Prosim, ljudi mjesta
Prvomu žuboru,
Drugog gurne, trećem'
Opet sladko zbori.

Crkvenjaka zove
Daleko pred sobom:
Nečuješ li, starče,
Beg mi budi s tobom?

Nekom' kurje oko
Do zviezdah podžari;
Jekne, nek oprosti,
I napred udari.

Ljudi se odmiču
Bezobzirnoj babi,
Kojoj do svog cilja
Svako sredstvo rabi.—

I eno ti najzad
Ni prave ni krive,
Pred velim oltarom
Politike žive!

Različite viesti.

Crkvene viesti. Prečastni gospodin dr. Ivan Šust, kanonik stolnoga kapitula u Trstu, imenovan je dekanom istog kapitula. Počastnimi kanonici imenovani su g. Ivan Koman, župnik kod Jezuitah u Trstu i Fran Černe, župnik kod sv. Antona staroga u Trstu.

Imenovanje. Ces. kr. vrhovno sudište za Primorje imenovalo je pravnoga vježbenika Henrika pl. Bartolomej-a bezplatnim pristušnikom u svojem okružju.

Odbor političkog družtva »Edinost« za Primorje obdržavao je dne 31. maja svoju redovitu sjednicu. Medju ostalim razpravljalo se osobito o predstojećih zemaljskih izborih. Odbor je jednoglasno usvojio kandidaturu gg. Spinčića, Križanca i Jenka za tri izpražnjena mjesta u zemaljskom saboru u Poreču. Odbor se stalno nada, da će svjestni izbornici povjarliti svoje pouzdanje spomenutoj gospodi te tim dokazati većini porečkog sabora, koli se je ljuto na našem narodu ogriešila, kad je ono prošle godine na onaj način naše zastupnike kući otjerala. Toj većini nemože se narod bolje odužiti, van da njoj pošalje opet svoje poštene i požrtvovne muževe. Držimo, da nam netreba dalnje preporuke.

Talijanski kandidati u koparskom kotaru za zemaljski sabor u Poreču, jesu — kako čitamo u »L' Istria« — g. Markez Gravisi Josip iz Kopra i g. Clarici Adolf iz Buzeta. Neki bi htjeli, da će Gravisia zamienit g. Madonizza. Sretno!

Paroplovitba medju Rieko m, Ikom, Opatijom i Volo skom. Radostno nam je javiti, da je jedno družtvo brodovlastnikah iz Rieke i Primorja naručilo u Trstu krasan parobrod, koji će ploviti medju gori naznačenimi mjesti. Tim je doskočeno velikoj potrebi onoga pučanstva a nemanje i inostrancem, koji dolaze u one strane. Družtvo se obratilo na pomorsku oblast u Trstu, da shodna odredi za pristanišće u spomenutih lukah. Poduzetnikom želimo najbolji uspjeh.

Železnica iz Mostara u Metković graditi će se do mala. Zemljište kojim će pruga proći već je većinom odkupljeno.

Blažena iskrenost. U posljednjem broju izpovjedaju bez okolišanja gospoda kod porečke »babe«, da šalju svoj listić od postanka svim ravnateljstvom pučkih školah Istre. Tuže se naime jadnici, da imade ravnateljah u pokrajini, koji primiv »*sirotu babu*« odmah ju pod ključ sprave te tim svoje drugove — učitelje lišavaju tečne duševne hrane. Već sama pomisao na onaj zatvor, mora biti grozna a kud i kamo je groznija činjenica biti štampan a ne čitan pa makar i neplaćen! Gospoda u Poreču groze se punim pravom, da će, bude li se i nadalje tako nečovječno postupalo sa njihovim nježnim porodom, sve one »okrutnike« javno žigosati neka znade i daleko potomstvo, da je bilo u Istri u 19. stoljeću učiteljah, koji su pod ključ mećali ono nedužno stvorenje, porečku »L' Istria«.

Tužba je dakle posve opravdana i nu drugo je pitanje ide li porečki listić sviem ravnateljstvom pučkih školah Istre *badava* ili uz *predplatu*. Šalje li se badava, tad počinjuju oni ravnatelji, zatvarajuć »*babu*« najokrutniji zločin što ga sviet pozna a gospoda u Poreču mogu biti zbilja ponosna što i takovim okrutnikom svoj listić *nartvavaju*. Da ide »L' Istria« pučkim školam uz predplatu, nevjerujemo nikako jer bi to prekoračilo drzovitost i porečke gospode: *nekoga koji list plaća siliti, da dade istoga trećoj osobi čitati.* Znademo, da se često službeni časopisi šalju školam badava. Je li možda »L' Istria« služben list? Javno nije, možda je tajno? Iz svega proizlazi, da se razašilje porečki listić na sve četiri strane na *dar i badava*. Dobiti ga može tko hoće i koliko hoće. *Komu treba papira za papar ili sol, neka se obrati na uredničtvo ili odpravničtvo porečke »babe«.*

Gatanje o vremenu za mjesec juni. Poznati francez Mathieu de la Dröne proriče za mjesec juni sledeće promjene u vremenu. Do 8. junija silni vjetrovi po sjevernoj Europi, dažjevno vrieme u Francezkoj, Španjolskoj, Italiji i Austriji a po svoj prilici tuča u Švicarskoj i Italiji. Od 8. do 16. junija velika vrućina po cieloj južnoj i srednjoj Europi; tuča u Badenskoj, Virtenbergu, Bavarskoj, Tirolu i sjevernoj Italiji. Od 16. do 23. junija silni dažjevi po sjevernoj Europi a oluje u brdovitih stranah srednje Europe; povodnje uz rieke Ren, Dunav, Pad, Ečavu, Ron i Loar. Od 23. do 30. junija krasno vrieme; velika vrućina po cieloj srednjoj Europi; oluje na moru. Od 1. do 8. bude vrieme u obće lieno; od 8. do 16. promienljivo; od 16. do 23. slabo, a od 23. do 30. opet lieno. Nagla promiena temperature.

»Matica Hrvatska« dotiskava svoje knjige za tekuću godinu. I brojem i sadržajem neće zaostati za onimi od prošlih godinah. Opominjemo sve prijatelje hrvatske knjige, koji se nisu još to predplatili na Matičine knjige za ovu godinu, da to učine čim prije. Oni koji neimaju povjerenika, neka izvole poslati novac (3 for.) na uredničtvo našeg lista, koji je preuzeo povjereničtvo za ove strane. — Matičine knjige ovogodišnje jesu sledeće: 1. Maspero. Povjest iztočnih narodah. (Svjetske povjesti knjiga I.) 2. Novovjeki izumi. Knjiga II. 3. Lorković. Žena u kući i u družtvu. 4. Šenoa. Sabrane pripovjesti. Svezak I. 5. Marković Fr. Iz mladih dana. Pjesme izvorne i prevedene. (Zabav. knjižica sv. I.XVI—LXVIII.) 6. Sisolski. Gospodja Sabina. Izvorni roman. (Zabavne knjižnice svez. LXIX—LXXII.) 7. Mažuranić. Grof Ivan. Igrokaz u 5 čina. (Zabavne knjižnice svez. LXXIII—LXXIV.) — Ove knjige ukupno iznašaju preko 135 tiskanih tabakah.

Proti bjesnoći pasah. Dok sav sviet čeka, da francezki učenjak gosp. Pasteur usavrši veliko svoje odkriće kako da se izliečí bjesnoća, saski šumar po imenu Gostell savjetuje proti toj bolesti novi liek. Gostell preporuča, da valja odmah poslie ugriza vrućim čistim vinskim octom i mlakom vodom izprati dobro ranu, osušiti ju, ter kapnuti na ranu nekolike kapi *solitko-vodičnine* (acidum hydrochloricum). Po njegovoj tvrdnji mineralne kiseline unište otrov sline, pa tako da je svaka pogibelj odmah zapriečena. Gostell, starac od 82 godine, veli, da nije htio ponieti sa sobom u grob važnu tu tajnu, koju je on jur praktično tečajem 50 godinah, ter uvjerava, da je tako izliečio mnoge ljude, a osobito mnogo bluga od te užasne bolesti.

Originalna oporuka. Prošle godine u ožujku umro je u Francezkoj stari liečnik dr. Vinko Lumbyje, koji je pronašao električne kolobare proti glavobolji i kostobolji. Od god. 1870. živiljaše skromno, najvećim dielom zatvoren u svojoj sobici. Poslie smrti prijaviše se odmah njegovi nasliednici, da poheru ostavinu, no mjesto toga, nadjoše sliedeću oporuku, koju je svojom rukom napisao: Ovo je moja oporuka! U času, u koji ju sastavljam mislim, da mogu uztvrditi, da sam tielesno zdrav; da li sam i duševno zdrav, nemogu se zakleti; ostavljam drugim, da se tim hvastaju. Imam glavnicu od 70.000 franakah. Koliko sam s tim novcem mogao kupiti suzah, lažih i obmanah? Izprvine razmišljao sam, da te novce ostavim kojemu dobrotvornomu družtvu. No poslie rekao sam samu sebi: Čemu bi to vodilo?]

Pravi dobrotvori čovječanstva jesu rat i kolera. A imam opet, da izpunim dužnost zahvalnosti prama dragoj mojoj gospodji Celestini Melanji, koja boravi neznam ni sam gdje. Ona mi je pribavila najveću radost, koju sam od nje mogao očekivati, ostavila me naime nekoga lieposa jutra, a poslie nisam od nje ništa čuo. Sjećajuć se toga dobra njezina djela, postavljam ju za univerzalnu moju baštinicu. No uz to skapčam izričnu uvjet, da se odmah opet uda, kad iztuče zakoniti rok. Tako sam stalan, da će bar jedan čovjek za menom žaliti. Doktor Vinko Lumbyje, koji si nelma spočitnuti, da je ikojemu bolestniku spasio život.

Amerikanski bogataš Vanderbilt ciení svoj imetak na 194.000.000 dolarah. Nekomu prijatelju izjavio se Vanderbilt ovako: »Ja sam najbogatiji čovjek na svietu. Vojvode Westminsterskoga imetak ciene na 200 milijuna dolarah, nu ovi mu nose samo 2 po sto dočim nose meni moji milijuni 6 po sto na leto«. Vanderbilt imade svaki dan 28.334 dolarah dohodinkah: svaki sat donosi mu 1.180 dolarah interesa. Vrhu toga zasluži godimice do 2 milijuna dolarah kod razprodaje zemljišća.

Kolika je potreba žigicah. U Njemačkoj potroši se poprečno na dan i glavu 10—15 žigicah, u Belgiji 9, Engleskoj 8, Francezkoj 6. Potreba pada jednako idući od sjevera k jugu. Dnevna potreba računa se u Europi na 3 milijarde, ili poprečno 6—7 žigicah na čovjeka. Prema tomu se dakle dnevice u to ime u Europi popali 200.000 klgr. drva, ili u jednoj godini 73,000.000 klgr. drva, ili 162.325 jedrih metarah drva. Za proizvesti tu količinu drva pako potrebno jest površje od najmanje 28.000 hektarah normalno obrasle šume.

Najdulja željeznička pruga na svietu jest ona koja veže glavni grad Portugalske, Lisabon sa Oranburgom u Ruslji. Duga je 6571 kilometarah ili 876 geografičkih miljah. Brzovlakom može se ta daljina prevaliti kroz Madrid, Pariz, Berlin i Moskvu u 221 sat i 14 minutah. Ova pruga koja se vuče kroz cielu Europu sve do sibirske granice, dulja je za 170 miljah od glasovite željeznice »Pacifice« u Americi.

Neuku nauka.

Koja vrst drveta najbolje grije? Gorenjem drveta ili ugljena proizvadja se neka sila topline. Znademo, da se uz veliku toplinu tali željezo, zlato i druge kovi, Svako drvo neproizvadja jednak stupanj topline, t. j. negrije jednako. Podielimo tu silu topline n. pr. u 1000 dielovah, to možemo kazati, da drvo od javorovine proizvede toplinu od 1011 dielovah, bukovo drvo 1000 dielovah; cerovina (crvena bukva) 966 dielovah; hrastovina 960 dielovah; jasenovina 886 dielovah, brezovina 885 dielovah; borovina 697 dielovah; jelovina 690 dielovah; jašikovina 600 dielovah; topolovina 570 dielovah; vrbovina 508 dielovah itd. Odatle se vidi, da je iza javora najbolje drvo za gorivo bukovina te da se varaju oni koji misle, da proizvadja hrastovina najveću silu topline.

Izvoz blaga iz Dalmacije kroz godinu 1884. sastojao je iz 4.891 goveda, 22.808 vunjadi (ovacah, itd.) i 1.044 konja. Najviše je izvezeno iz Sinjskoga (1.4442 goveda, 3050 vunjadi i 198 konjah) i Splitskoga kotara (1.199 govedah; 10.532 vunjadi i 185 konjah).

PRIPOSLANO.*)

G. **Vilimu Grosmanu**, učitelju u Lovranu.

Čuo sam od više gradjanah lovranskih i to pred svjedoci koje ću — uztreba li — imenovati, da je donesla porečka »L' Istria« štampan zapisnik mjestnog školskog vieća u Lovranu usljed kojeg bi imale biti u Lovranu dvie škole t. j. talijanska i hrvatska. Budući pako, da je predsjednik istog vieća pred svjedoci izjavio, da to nije bilo nikad za njegovog znanja zaključeno a Vi ste onaj zapisnik vodili, molim Vas, da mi izvolite u interesu, pučke obuke ovim putem kazati:

1) Da li je istina ono što je L' Istria« o tom zapisniku, dotično zaključku mjestnog školskog vieća pisala?

2) Da li je istina, da ste Vi nekog jutra došli ka g. predsjedniku školskog vieća, da Vam taj zapisnik podpiše a on to učinilo, niti nepročitav što je podpisao jer da Vam se žuri radi pošte?

Nadam se, da će te mi odgovoriti čim prije na gornja pitanja i to tim više, što je sl. Junta, oslanjajuć se na spomenuti zapisnik, prosvjedovala na ministarstvo proti sadanjemu načinu obuke i napokom, što imadem u ruci dokaze gdje Vi sam kažete, da bi se protivilo zdravomu razumu u Lovranu uvadjati talijansku školu.

Brseč, 3. lipnja 1884. — Dužnim poštovanjem **Andrija Mikša**, gradj. lovranski.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara Uredničtvo.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 27. svibnja. Helgoland, Milanović iz Philippeville. 28. Sors, Zečević iz Vostice. Juno, Nikolić iz Krfa — **Rieku** 18. svibnja. Adria, Pascoloto iz Leitha. Bar. Kemeny, Strk iz Glasgowa. 23. Protetto, Šepić iz Port-Vendre. 25. Conte Geza Szapary, Dubrović iz Pula. — **Nowa-York.** 11. svibnja. Esau, Krističević iz Smirne. 12. Carolina. Stiglić iz Lisbone. 13. Superbo, Matković iz Trapani. Amor Fraterno, Laus iz Smirne. 14. Mirra, Škopinić iz Point-à-Pietré. 15. Amalia, Randić iz Point-à-Pietré. — **Leith** 23 svibnja. Temi, Tomašić iz Boucasa. — **Volo** 6. travnja. Estra, Kozulić iz Marsilje. 18. svibnja. Alfa, Nikolić iz Trsta. — **Cette** 22. svibnja. Vinka M., Medanić iz Salonika. Descović A., Negovetić iz Rieke. — **Livorno** 27. svibnja. Bosković Pietro. Kalujerović iz Marsilje. — **Cancu** 14. svibnja. Elena D., Klačević iz Trsta. — **Port-of-Spain.** Ariète, Sarianović iz Trsta. — **Bari** 27. svibnja. Szapary, Juletić iz Trsta. — **Bordeaux** 25. svibnja. Tisza, Morović iz Rieke. — **Kardiff** 26. svibnja. Paolina T., Nikolić iz Amsterdama. 27. Olga T., Tomašić iz Bristola. — **Montevideo** 26. travnja. Achile F., Perčić iz Brunšvieka — **Mijilke** 29. svibnja, Stefanie, Randić iz Barrowa. — **Shields** 25. svibnja. Irene, Paškvan iz Hamburga. — **Port-au-Prince.** Mirto. Peršić iz Marsilje.

Odjedrili iz:

Trsta 26. svib. Virgo, Gladulić za Batum. 28. Sabin, Martinolić za Rettimo. Graovaz, Mislović za Volo. Marino, Valčić za Batum. 30. Otac Vilko, Jerković za Starigrad — **Rieke** 25. svibnja. Adria, Pascoletto za Rouen. 27. Bar. Kemeny, Strk za Bordeaux. — **Fray-Bentosa** 18. travnja. Rosa Valčić za Canale. — **Rio Janeiro** 20. travnja. Sospir, Vukasović za Santos. — **Leitha** 23. svibnja. Jokai, Gottardi za Middlesbrô. — **Cagliaria** 19. svibnja. Costante, Malabotić za Abo. — **Genove** 26. svibnja. Tonina II., Nikolić za Torre Annunziata. — **Zante** 15. svibnja. Količep, Kordić za Catacolo. — **Capo-Verde** 9. svibnja. Rebecca, Jakulić za Pensakolu. — **Marsilje** 27. svibnja. Giovanni D., Bulć za B.-Ayres. — **Martinike** 8. svibnja. Pomoć, Katarinić za Genovu. — **Barcelione** 26. svibnja. Cattina, Valentin za Segaa. — **Rangkoka** 28. marča. Ciro, Martinolić za Europu. — **Bristola** 26. svibnja. Olga T., Tomašić za Kardiff. — **Cadixa** 24. svibnja. Phison, Ragusin za Liverpool.

Javna zahvala.

Družtvo priv. južne železnice u Beču blagoizvoljelo je na molbu obć. glavarstva priposlati svotu od forintih 100, kao dar u oči predstojećih gradnjah za delavsku i pučku školu u Kastvu.

Niže podpisani čast si uzima se u imenu obćine Kastav izraziti ovim javnim putem na plemenitom daru svoju najtoplju zahvalnost. — Kastav, 20. maja 1884. — Glavar obćine: **Munić** v. r.

Lutrijski brojevi

od 31. maja:

Beč	79	43	70	38	18
Grac	25	86	85	42	82
Temešvar	89	26	28	43	57

dne 4. junija:

Brno	22	4	43	85	59

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava prilično uzdržane ciene. Rio od fr. 53—64; bolja f. 76—86. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115 Moka f. 107-118

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—49. Talijansko fino f. 70—80 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 10·23 u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Gražak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15, — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a cene uzdržane. — *Sieno* 90 nvč. do 1.25. *Šljive* bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9¼. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.35; *Banatski* f. —·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* mađjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska bursa: dne 4. junija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.65—80.80 isti u srebru fr. —.—; isti u zlatu f. 102. 5% austrijska renta for. 95.—.

Dionice narodne banke f. 859. — Kredit f. 308—309; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 122.30—122.60; Napoleoni f. 9.70 c. kr. cekini fr. 5.72; državavne marke for. 59.65—59.80; francezke fr. 48.45—48.55.

Vozni red

vlakovah na kolodvoru u Trstu.

Odlaze iz Trsta:

1. 7.— u j. (brzovlak) za Beč, Zagreb i Rieku.
2. 10.— u j. (pošt.vlak) za Beč, Zagreb i Poštu.
3. 6.30 u v. (pošt.vlak) za Beč, Zagreb i Rieku.
4. 8·30 u v. (brzovlak) za Beč i Poštu.
5. 6·45 u v. (mješ.vlak) za Beč-Leoben, Villach.
6. 7.20 u j. (brzovlak) Nabrezina-Miljetke-Rim.
7. 9.10 u j. (Omnibus vlak) Nabrezina-Miljetke.
8. 9.— po podne (Omnibus vlak) Nabrezina-Miljetke-Rim.
9. 4.50 u v. (Omnibus vlak) Nabrezina-Miljetke-Milan.

Dolaze u Trst:

1. 6.30 u j. (mješ vlak) iz Villach-Celj-Leoben.
2. 8.42 u j. (brzovlak) iz Pešte-Zagreb-Karlovca.
3. 10·50 u j. (pošt.vlak) iz Beča, Rieke-Zagreb-Karlovca.
4. 6.30 u v. (pošt.vlak) iz Beča-Pešta-Zagreba.
5. 10.05 u v. (brzovlak) iz Beča-Rieke-Zagreba.
6. 7.37 u j. (Omnibus vlak) iz Milana i Miljetakah.
7. 8.10 u j. (Omnibus vlak) iz Rima, Milana i Miljetakah.
8. 7.37 u v. (Omnibus vlak) Kormonsa-Nabrezine.
9. 9.52 u v. (brzovlak) iz Milana-Miljetaka-Nabrezine.
10. 12.36 u noći (Omnibus vlak) iz Rima, Miljetakah iz Beča (via Pontebba).

Čovječanstvo želi biti izliečeno od bolestih, koje ga taru, i malo se brine za lipe rieči i za absenjujuće nauke. Ono cieni i časti jedino onoga, koji mu pruža sredstva k cilju. To se dogodilo i događa dru. **Ivanu Mazzolinu**, radi njegovog izuma sastavljenog **Sirupa Pariglina**, lieka nepogrješivoga kod bolestih nastalih usljed slabih sokovah, osobito kod lišajnih i boštinjenih. On već posjeduje šest zlatnih kolajnah prvoga reda, dobivenih kod različitih prigodah. Odlikovan je sa dva vitežka reda i imade neizmierni broj čestitakah, zahvalnicah i hvalospjevah svake vrsti; veseli ga s toga, što se njegov izum (lek) neizrecivom brzinom po širokom svietu širi, akoprem mu se sa više stranah zapriekе na put stavljaju. Sada je pravo vrieme za izkusiti ga. Produje se u Trstu kod P. Prendinia liekarnika.

Ručna mlatila

prve vrsti dobivaju se po cieni, ište tako strojevi za veti i čistiti žito kod

Schiwitza i Comp.

Trst, Via Zonta 5.

Vojnička

pripravnica

LATOSCHINSKY-A

od godine 1869. postojeća i od visoke vlade ovlašćena za jednogodišnje dobrovoljce, kadete i pričuvne oficire.

Via Valdirivo Nr. 18.

Onoj mladoj gospodi, koja prvim oktobrom kano jednogodišnji dobrovoljci u c. kr. vojsku stupiti kane, preostaje vrieme samo do konca septembra t. g. da se priprave za dotični izpit.

Primaju se novi pitomci dnevnice od 12 do 2 sata u školskih prostorijah, gdje se također dobiva program i imenik 600 pitomacah, koji su dobrim uspjehom izpit jednogodišnjih dobrovoljacah položili.

Medjunarodna linija

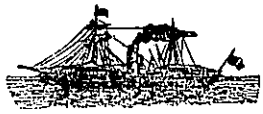

iz Trsta ravno u New-York.

Veliki parobrodi prvoga reda plove na toj liniji ravno u New-York, ter primaju putnike i trgovinu uz najniže cienе i uz najbolju poslužbu.

U New-York.-Odlazak iz Trsta.

Parobrodi:

»East-Anglia«, 3400 tonah dne 5. julija.
»Germania«, 4200 tonah dne 20. julija.

Putnici neka se obrate na:

J. TERKUILE

generalnoga agenta za putnike. Via dell' Arsenale Nr. 18, Teatro Comunale u Trstu.

Kajuta za putnike 200 for. — podkrovlje 60 fr. — Radi vožnje trgovine ima se obratiti na **Emiliana d' Ant. Poglayena**, generalnoga agenta.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dlou. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1½ kilo) od g. groša Jos. Draškovića u Blasgu. Izvršavajuć naručbe po najnižih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(erdalstvo za bradorast)

neuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim tranjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boca za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrobljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacin ala Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, liek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arnaxim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izvrstno sredstvo ljepoto, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieni 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svieć. Ovo je biesur svih vonja. Radi vanredno lieпe sprave, služi i kao dar za božić i imendan. Cieni for. 1.50

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bondena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okriepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju.

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi, kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuju množina zahvalnicah. Traži se samo *»cviet proti trzanju po dr. Maliću«* uz priloženo znamenje; *t. staklenica 50 nvč.*

(Obranb. znamka)

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razna domaća liekove bezuvjetno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više dana više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolnji liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrubljavala posve **težkih bolih ostobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem** dakle **dr. Malićev kostobolnji cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frane Juš,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

nebi smjelo u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula nda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uvjek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnjà, večernjà i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oficij velike nedjelje, plač Gospin, služba na mrtvi dan, Svesvete, Božić, Mlado ljeto, Vodokrške, Sviećnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misu staroslavenski, oficij na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Asižko proščenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mehko zapada fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 strana u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Pruži sreći ruku!

500.000 maraka

Glavni zgoditak pruža velika **hamburška novčana lutrija**, koja je od državne odobrena i zajamčena.

Najnovija razdioba novog plana ima tu prednost, da se tekom malo mjesecih kroz sedam razredah od **100.000 srećakah 50.000 zgoditakah** izvuče; medju ovimi je **eventualno i glavni zgoditak** od 500.000 maraka, specijalno

1 zgoditak a M.	**300.000**
1 zgoditak a M.	**200.000**
2 zgoditka a M.	**100.000**
1 zgoditak a M.	**90.000**
1 zgoditak a M.	**80.000**
2 zgoditka a M.	**70.000**
1 zgoditak a M.	**60.000**
2 zgoditka a M.	**50.000**
1 zgoditak a M.	**30.000**
5 zgoditaka a M.	**20.000**
3 zgoditka a M.	**15.000**
28 zgoditaka a M.	**10.000**
56 zgoditaka a M.	**5000**
106 zgoditaka a M.	**3000**
253 zgoditaka a M.	**2000**
6 zgoditaka a M.	**1500**
515 zgoditaka a M.	**1000**
1.030 zgoditaka a M.	**500**
22.468 zgoditaka a M.	**145**
19.000 zgoditaka a M.	200, 150, 124, 100, 94, 67, 46, 20.

Od ovih zgoditakah dodje na srećkanje u prvom razredu 4000 u svoti od **157.000** maraka.

Glavni zgoditak prvoga razreda iznosi **50 000** maraka, u drugom narasto na **60 000** m., u trećem **70.000**, u četvrtom **80.000**, u petom **90.000** m., u šestom **100.000** m., u sedmom event. **500 000** m. spec. **300.000. 200.000** itd. m.

Vucitne zgoditakah jesu polog plana službeno ustanovljene.

Za dojduću vucitbu prvoga reda velike ove od državne garantirane novčane lutrije stoji 1 cielа izvorna srećka for. 3.50

1 pol	„	„	„ 1.75
1 četvrt	„	„	„ —·90

Svi nalozi ovršavaju se odmah uz pošiljke, naznačnice ili pošt. pouzetjem svote, te dobije svatko u ruke državnim grbom označenu originalnu srećku.

Naručbinam pritaži se službeni plani gratis; iz ovih vidi se koli razdieljenje zgoditaka na razne razredne vucitbe, toli dotične uložne svote, k tomu šaljemo iza svake vucitbe svojevoljno našim naručiteljem lištu.

Na zahtjev razašiljemo službeni plan franko, unapred na uvid te izjavljujemo da ćemo, ako nebi koma srećke konvenirale, iste uzeti natrag uz povrat novca.

Izplate zgoditakah vrše se polag plana točno i pod državnom garancijom.

Naša zbirka bijaše uvjek sretna te smo do sada često našim naručiteljem najviše zgoditke izplatili, medju ostalim one od **250.000, 100.000, 80.000, 60.000, 40.000** itd. maraka.

Dade se očekivati, da će slično poduzeće, koje se na **najsolidnijoj podlogi** temelji, svuda naći odziva; toga radi molimo, da uzmognemo svim naručbam zadovoljiti, da nam se naručba čim prije i to svakako do **15. maja** t. g. pošalje:

Kaufmann i Simon

bankovni zavod i mienjarnica u Hamburgu.

PS. Hvalimo ovim za dosadanje povjerenje, te molimo da se svatko osvjedoči o velikoj nadi na dobitak iz službenog plana.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 24. U Trstu 12. junija 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napuśnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vračaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim iztiče koncem ovoga mjeseca predplata, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Izbori zastupnikah na zemaljski sabor.

Kao što smo poslednji put na uvodnom mjestu kazali, da sa podpunim pouzdanjem očekujemo predstojeće izbore za domaći sabor, tako danas, nakom obavljenih izborah, sa zadovoljstvom priznajemo, da su se naše nade obistinile. Mi smo dapače i više doživjeli nego li smo mogli očekivati. Pobjedu držasmo u šakah, nu da će biti ona toli sjajna, nemogasmo niti sanjati.

Za kotar Voloski, za onu nepredobivu tvrdjavu »Hrvatstva« Istre, znali smo, da neće naši narodni protivnici niti kušati sreće jer je tuj odzvonilo za uvjek šaranjačtvu. Neima sile, koja bi zatjerala naše kršne *Kastavce, Veprinčane, Lovrance, Mošćenićane, Brsečane, Materijce, Podgrajce i Jelšance* na stranputicu, na narodno izdajstvo. Tuj ne pomaže strahovanje i klevetanje, mješetarenje i podkupljivanje. Sa ponosom priznajemo, da neima kotara u pokrajini, gdje bi narod tolikim oduševljenjem i uvjerenjem pratio svaki narodni pokret. Kotar Voloski je u narodnom pogledu najčišći i najsviestniji kotar. Naši susjedi Talijani, prem imadu kroz toliko stoljeća prevlast u pokrajini, prem imadu u svojih šakah čitavo činovničtvo zemlje, cielo malne školstvo; u materijalnom pogledu stoje mnogo bolje nego li mi a da i ne govorimo o mnogobrojnoj njihovoj inteligenciji, pa ipak nemogu se pohvaliti sa nijednim svojim pol. kotarom, kao što mi sa Voloskim.

O izboru dakle u kotaru voloskom nismo smjeli niti posumnjati a da ne uvriedimo one čestite izbornike. Nu težji je bio posao u izbornom kotaru Kopar, gdje se imalo birati dvojicu zastupnikah. U samom Kopru je sjelo političke, sudbene, porezne, financijalne itd. oblasti. Ove oblasti su u rukuh talijanskog č i n o v n i č t v a. Sam gradić Kopar je čisto talijanski. Naš soljak mora za svaku i najmanju potrebu u Kopar. Hoće li kupit ili prodat il ma radi koje oblasti, mora u Kopar, pa je li moguće, da ostane posvema neokaljan od tudjeg, talijanskog upliva? Dodajmo k tomu, da je prilično zadužen koparskoj gospodi, da nastoje ista svakom sgodom, a najpače prigodom občinskih, pokrajinskih i državnih izborah što milom što silom njega za sebe pridobiti, pa onda nije se zbilja čuditi ako ga neuka i siromašna, kakav jest, na nepoštono djelo zavedu. Sudeć pako po uspjehu poslednjih izborah, naš narod sudbenoga kotara koparskoga iztrgnuo se skoro posvema izpod talijanskog upliva. Njemu nije više sveto pismo reč talijansko gospode; on je uvidio tko mu je prijatelj a tko neprijatelj; on se i sam uvjerio, da je bolji »dobar glas, nego li zlatan pas«, pa je u tom uvjerenju i birao najprije svoje izbornike, a dne 7. t. m. svoje poslanike.

Protivna stranka nije se usudila, da stupi na sviet niti sa ono izbornikah, koje je kojekakvimi sredstvi pridobila. Na dan izbora prikazala se izbornoj komisiji *četvorica* izbornikah. ne da bira, već da protestira. Da protestira? Proti komu? Zašto? Oružje to poznato je nam odavno. Gdje nemogu pobjediti, tuj valja proti zakonito izabranim protestirati. A da je tomu tako, vidi se iz protesta četvorice u kojem protestiraju radi toga, što su „*kranjski popovi*“ agitirali za svoju stranku!! Ala ste smješni gospodo izbornici a još većma oni, koji vas šalju. Protest koparske gospode nek nam bude ravnalom za buduće. On njim nije ovaj put pomogao a niti nesmije sve dotle, dok nebude temeljitiji. Komisija zabacila je protest. Izbor zastupnikah obavio se mirno. Izabrani bijahu naši predloženici jednoglasno jer se protivnici uztegoše od izbora.

Pobjeda je dakle u Kopru tim važnija, što bijaše tuj pogibelj veća. S uspjehom izbora mora biti svatko nas zadovoljan, jer bolje izpasti nije niti mogao. Pobjedila je opet jednom pravedna stvar. Takovih pobjedah bilo je kod nas do sada malo. Nebila ovo poslednja!

DOPISI.

U Gologorici 20. maja. Odkad čitam dičnu »N. Slogu«, nedomišljam se, da bi bilo još tko odavle u nju što dojavio, izuzmemo li one šale. koje su izustili »Franina i Jurina«. Nu ja se neću šaliti kako i oni, nego progovoriti dvie tri o našem groblju — dakle o tužnom predmetu. To groblje je premalo, a još je manje radi kapele, koja zauzimlje više od četvrtine cieloga prostora. Pučanstvo ove plovanije broji do 530 dušah, od kojih umre svake godine poprieko 14. Uzme li se u obzir, da svaki grob zauzima 2 četv. m., to treba za jednu godinu prostora od 28 četv. m. A za 10 godinah 280 četv. met. Nu pučanstvo se množi, stoga treba uzeti više prostora, po prilici 350—400 četv. m., da se tako neimaju ponavljati isto radnje svakih 10 ili 20 godinah, što je na škodu svih občinarah. Sadašnje groblje imati će možda polovicu potrebnoga prostora, radi česa se dogadja, da se moraju još frižki grobovi svakih 5 ili 6 godinah prekapati. Pri tomu je naravno, da se izkopa više putah još cielo lieše, haljine ne sasvim sagnjile, dapače i mesa okol kosti, što je jako nečovječno, proti propisom zakona i proti občemu zdravoslovju.

Već više vremena radi se, da se poveća, razširi ili pak gdje drugdje sagradi novo groblje, nu dosada se je samo govorilo, a ništa učinilo. Občinsko glavarstvo nije se moglo pogoditi s posjednici bližnjih posestvah o odstupu potrebnoga zemljišta, a od crkve nije hotjelo bezplatno zemljište uz uvjet, da ostane koli staro toli novo groblje crkveno, a da občina ima dužnost zidati, graditi, navažati zemlju i popravljati ga. Ali bilo kako mu drago, groblje je premalo, valja ga ili razširiti ili gdje drugdje graditi. Da se razširi, opetovano je upozorio naš zastupnik g. načelnika. Obećalo mu se, i pri tom je ostalo. Dakle krivica je na strani pazinskog municipija. Ako se ovaj još ni sada nebude maknuo, morati će se ljudi obratiti na sl. ces. kr. kapetanat, da ga primora na izvršenje toga djela. Drugače otezanjem bi se mogla izleći kakova kužna bolest, i to tim brže, buduć su ondje blizu 4 obitelji, a onda jaoh! Dakle pozor! Ako se bude razširilo staro groblje, morati će se napeljati zemlje i na taj dio, jer mjestimice se neda kopati niže od 1 i pol metra pošto je tlo tvrdo i kamenito, a ipak je propisano, da se imaju tjelesa zakapati 2 metra duboko.

Na svršetku ovih redakah opetujem: neka se bezodvlačno razširi staro groblje ili — gdje drugdje dalje od kućah sagradi novo.

PODLISTAK.

Odkup lošinjskih ostrvah.

(Konac.)

Važnost zemljištnika priznaje svatko, koji neizpovjeda samo usti nego i činom potvrdjuje ono sveobće pravilo: svakomu svoje. Zemljištnici dobro uredjeni daju najbolje i najsjegurnije jamstvo, da je jedan ili drugi komad zemlje ovoga a ne onoga čovjeka. Recimo dakle, da su za poreznu občinu Sušak takvi zemljištnici jur uredjeni i u krjepost uvedeni, kao što su uz pripravnost gosp. Flegara jur mogli biti. U tom slučaju odkupno povjerenstvo za Sušak nebi imalo drugog truda, nego li izpisati zemljištnik one občine i na temelju njega odmah uzeti procienjivati po jedine komade zemlje. Na taj način bila bi pokrajina okoristčena za kakva 2—3 mjeseca radnje odkupnog povjerenstva, jer ovo se je mogło mirne duše osloniti na zemljištnik, dočim se c. kr. sud neće podnipošto moći osloniti kod uredjivanja sušačkog zemljištnika na predizvide odkupnog povjerenstva. Ali kad je raduja za sušački zemljištnik bila odgodjena, što će se dogoditi kad odkupa onog otoga? — Dvoji trošak za jedan posao. A je li to korist? Uz zemljištnik radnja odkupnog povjerenstva imala bi nekakav temelj, tekla bi redovito i pravilno bez ikakve pometnje; ali ovako tko će jamčiti, da se na Sušaku neće sbljati pometnje kao na sv. Petru ili Unijah? Reći će se, da se tamošnji kmetovi nisu mogli upisati u zemljištnik kao posjednici, kad će takovi tekar postati iza odkupa. Dobro. Posjed mogao se je upisati na ime krčke biskupske stolice, a na ime onih kmetovah mogla se je upisati i kmetija, na koju imaju pravo. Ovako bi stvar isto tako jasna ostala i nikomu nebi krivo učinjeno bilo. Opaziti bi se još moglo, da bi u tom slučaju iza obavljenog odkupa morali Suščani podnesti ne mali trošak kod upisivanja svojeg imetka u zemljištnik, a mi smo osvjedočeni, da bi se kod ovako izuzimnog slučaja svaka oblast bila odazvala takvoj molbi. Recimo ipak, da bi takva molba odbijena bila; je li pak kod današnjeg stanja stvari ono pučanstvo odškodjeno za trošak kojemu bi inače podloženo bilo? Mi mislimo, da nije; i evo razloga. Kod predizvida odkupnog povjerenstva svaki će kmet izgubiti recimo, dvie dnevnice, to su dva forinta. Jeda li bi kasnije kod upisivanja svojeg imetka u zemljištnik svaki kmet, odbiv dnevnice koje će i onako izgubiti, potrošio dva forinta? Nevjerujemo.

Poglavje prvo spomenutog zakona izjavljuje bistro, da su odkupive samo one zemlje, od kojih biskupska krčka stolica i zadarsko sjemenište vuku kakovu dohodarinu. Glede drugih zemaljah, naime onih od kojih navedena stolica i sjemenište ništa nevuku, zakon šuti; usljed čega po našem smiernom mnienju takve zemlje imaju ostati u status quo ante. Znamo ipak, da je dotično povjerenstvo proteglo svoje djelovanje i na takve zemlje ter poduzelo procienjivanje šumah itd. od kojih niti biskupska stolica niti zadarsko sjemenište ništa nevuku, nego su još dužni dati kmetovom pravo na pašu i na drva. Tim se i opet, po našem skromnom mnienju, vrieme gubi na štetu pokrajine i pojedinih strankah.

Ciena pojedinih dohodarinah ima se polag §. 3. odmjeriti od popriečnih cienah god. 1858.—1872. Izključiv najvišu i najnižu cienu. Izkaz cienah rečenih godinah za pojedina mjesta dužni su dati krčka biskupska stolica i zadarsko sjemenište; u drugom slučaju cienа se ima odmjeriti po vještacih. Krčka biskupska stolica i zadarsko sjemenište izjavište, da nemogu dati tog izkaza. U mjesto, da se tada pozovu polag §. 3. vještaci, c. kr. lošinjsko poglavarstvo obratilo se na maloselsku občinu koja je dala izkaz cienah rečenih godinah kakve su bile u Malomselu. Takav izkaz cienah maloselske občine uzeo se za temelj odmjerivanja odkupa na Unijah premda se u §. 2. čita: »con riguardo al prezzi del luogo in cui sussiste la prestazione affrancabile«; dočim svatko znade, da Unije nečine sa Malimselom isto mjesto — luogo. Niti bismo spominjali tu formalnu manjkavost, da su toli kmetovi koli biskupska stolica i zadarsko sjemenište bili vrhu tih cienah zadovoljni, ali tim se i opet nije drugo postiglo, nego otezanje sa takvim odkupom. Sve nas bo nekako i proti našoj volji sili misliti, da se sa rečenim odkupom nekako otezati nastojalo. I doista. U sv. Petru bila je barila mošta procienjena na 1 for. i 50 nvč.; a na Unijah na 3 for. i 50 nvč., dakle dva forinta više po barili — a za razlog se navadjalo, da je unijsko vino bolje. Ma da je unijsko vino i slično bordeaux-u, što valjda nije, tolika se ciena jednoj barili mošta nije marila udariti. Reklo se takodjer, da u vrieme kad se je radilo o odkupu sv. Petra. nije bilo biskupa u Krku, a sada da je. Pravednost je dakle tada bila negdje o klin obješena, je li? Pak ako nije bilo biskupa, bila je biskupska stolica, a odkupnina neće biskupu u džep, nego se ima valjda uglavničiti! I to zar il su usluge? Rekosmo, da se je time stvar samo otegnula. Kmetovi se bo tim cienam suprotivše i uložište utok na namjestničtvo, ovo je pozvalo muževe ili arbitre, koji su cienu negdje više negdje manje snizili, neznamo da li sa zadovoljstvom obijuh stranakah. Medjutim stvar još nije posve dovršena i još se radi, a mi ćemo se s vremenom još na ovaj predmet osvrnuti.

I glede utokah na namjestničtvo i glede onoga, koji je obrazac takvih utokah sastavio i glede mnogih drugih predmetah čudne se slušaju stvari, ali o tih nemarimo pisati, jedno jer nebi ničemu koristile, a drugo jer nam se neda zaći na polje osobnosti, koje biva navadno samim trnjem posuto. Hladnoću kojom napisasmo ove redke o predmetu, koji nas mnogo, vrlo mnogo interesira, radi bismo vidili i u zatraženom odgovoru, uz žrlju, da se sve ove preporne stvari objektivno, bistro i jasno razjasne na umirenje naše i našeg naroda, koji želi znati, kako se sa njegovimi novci upravlja i troši; pa nitko sretniji od nas, budemo li morali oprovrći napisano u ovih redcih.

Iz Buzeta 27. maja 1884. *Občinski izbori.* Ovdje imali smo ovoga i prošloga tjedna občinske izbore. Za treće izborno tielo odlučeni bijahu dnevi 15. 16. i 17., za drugo tielo samo jedan dan naime 19. a za prvo 20. maja. Mislimo, da nisu bili gorinaznačeni dnevi bez razloga ustanovljeni. Protivnička namisao bila je, svim mogućim načinom nastojati, da dodje čim manje puka i naših svećenikah na biralište, pa evo opredieljeni su ravno molitveni dani pred uzašašćem za prvo i drugo izborno tielo, za treće nisu valjda ni toliko hajali računajuć, »svjetinae mora i onako s nama pristati u svako vrieme. — Ljuto se prevariše! Ravno treće i drugo tielo držalo se brabro kako nikad prije. Već prvoga dneva došlo je toliko biračah u Buzet, da se mislilo, da nije djelatnike no blagdan. Protivnici izprva se nisu toliko strašili misleći, da su te čete njihovi robovi, al kako se nakostriešili kad uvidješe, da su u velikoj većini ljudi, koji su odlučili sbacit sa sebe težki nametnuti faram. Počeli su najprije lieipmi, a kad ovo nije pomoglo, udarili su u psovke i klevete, da tužnog kmeta zastraše. Braća Cerovci pokazali su se ovom prigodom kao ljuti neprijatelji svega, što se hrvatskim imenom krsti. Narode progledaj jednoč! Kako svagda tako i sada letili su po gradu sve one dane kao biesni braća Groziół — pardon braća Grossi! iz Draguća. Mogli bismo mnogo toga o njih napisati nu težko je ob onom govoriti, koji se je na Dragućskoj universi izškolno. Njegovo visokoučeno umovanje moglo bi nas tako smesti, da nebismo znali ni beknuti! Za nje nije nam žao, nego žao nam je i veoma žao za Dragućane, koji nisu još progledali poslije tolike gorkih izkustvah! Sa malom promjenom moglo bi se isto reći i o nesretnih Račičanih i Humljanih! Čudnovato! Reć bi, da je uprav onaj predjel zemlje, koji leži medju Pazinom i Buzetom, najviše zaspan i tvrdokoran u cieloj našoj Istri! Sa svih stranah čuje se, da se naš kmet budi, da je progledao, da dobro poznaje laskavo nagovaranje svojih kaputašah, nu gorirečeni biednici uz sve nagovaranje od strane jednokrvnih im ljudih neće da progledaju. Znamo dobro, da pučanstvo ovo stanuje u nesretnih predjelih, da nema već odavna svojih pravih pastirah ni učiteljah, da je od svih zapušteno, zato upravo bieda i nevolja, koja ga tišti, mogla bi mu oči otvoriti te udahnut mu misao, da će još gore bit za njega, ako se drži ljudih, koji nemisle drugo, nego ga ogulit i uporabit za svoje svrhe. Ljudi božji probudite se. Držite se svoje prave braće u čuvajte se ljudih, koji vam zlatne gore obećuju a s druge vas strane gule. Dragućani! Šaljite vašu djecu u školu, učite vašu djecu poznavati Boga, vaš jezik i narod ljubiti, a nemojte paziti na roptanje dvojice ili trojice talijanašah. — Račičani i Humljani mogli su ovoga puta uviditi, koji jim želi dobro, koji zlo. Slušajte vaše ljude a čuvajte se onih, koji su se obogatili kroz tuste interese vašimi novci a sada vam ledja obraćaju te tjeraju u neprijateljske ruke. Još sega tjeta obećali vam cestu. Rekli smo vam unapried, da vam neće ništa učiniti, premda bi bili morali, a i sada vam govorimo opet, da nevjerujete njihovim praznim obećanjem!

U prošlu subotu treće je izborno tielo sa preko *sto i dvadeset glasovah* pobjedilo. U prošli ponedeljak izabirali su birači drugog tiela. Puku su krila porasla. Uvidio je, da može biti svojim gospodarom ako samo hoće. Uvidjev spletkarenje svojih protivnikah, razžalili su se i odlučili ih pobjedit. Premda je iz početka težko išlo, premda bijaše opredeljen samo jedan jedini dan za blizu 700 biračah i akoprem se veoma polagano glasovalo i pisalo, ipak je naša stranka sa preko *60 glasovah* pobjedila. Kakova je žestoka borba bila, viti se odatle, *da je glasovanje trajalo kroz cielu noć od ponedeljka na utorak do 5 zatih u jutro. Ljudstvo videć nelepo spletkarenje, odlučilo je ostati, kao snopovi polegli su naši mužević po pločniku, hodniku, stubah.* Jedni su spavali, drugi su bdili, da ih dušman neprevari. U prvom tielu propadosmo sa samih 25 glasovah al i ovdje bili bismo prodrli, da nisu njeki žudihi konsiljeri — škopci, popovski oci iz Huma uz neprijatelja pristali. Uvidiv to naš puk otišao je kući a da nije ni glasovao. Uz to su ovdješnji njekoji c. k. činovnici takodjer pomogli protivnoj stranki da pobjedi. Zapamtili smo si ovo. Prije nego svršimo moramo spomenuti, da si je ovaj put Lanišće sa svim Krasom pošteno osvjetlalo lice. Bili su stalni i vjerni. Bože daj, došli i držali se vjerno svoje prave braće. Živili! I naš Štrped pokazao, da zna vršiti svoju zadaću. Samo napried Štrpedjani vaša je borba sveta. Bog i puk vas blagoslivlje! Držite se brabro kao i dosada, pokužite se dostojnimi onog neograničenog povjerenja, koje goji do vas ova velika naša občina.

Što nas najviše veseli kod ovih občinskih izborah jest, što su naši ljudi progledali. Svaki je znao, da glasujuć vrši svoje važno državljansko pravo. Uvidio je naš kmet, da može sam upravljati svojom občinom, najpače pako želi, da se ta posilna talijanština u svoje granice stjera. *Svi ste si osvietlali lice, cieli naš narod u Istri ponosom gleda na dične Buzećane, koji su javno pokazali, da neće više znati za talijanske nametnike.* Talijan neka ide u talijansku občinu.

Ovi izbori jamče nam za bolju budućnost biedne ove naše Istre.

Konačno vam imam još javiti, da su na 24. maja obavljeni ovdje izbori fiducijarah, koji će imati birati dva zastupnika za politički koparski kotar. Mi nismo glasovali, jer se je izbor imao obaviti na temelju *starih listinah*, u kojih su upisani premnogi birači, kojih više noma na ovom svietu. Uz takve okolnosti nemogosmo se mjeriti su našimi protivnici, kojim smo prepustili polje, premda bismo bili lahko pobjedili, da su izborne listine u redu. To svjedoče i občinski izbori.

Tješimo se ipak, da neće protivnikom pomoći ni buzetski fiduciari, jer čujemo, da je nadpolovična većina osjegurana za izbor naših kandidatah.

Izbori izbornikah.

Koparska občina.

Kao što i prošle godine, tako su i letos (18. svibnju) birali većinom sami gradjani koparski prem imadu oni svoga zastupnika. Pod ovu občinu spadaju nekoja izvanjska sela (Pobegi, Brtoki i Cezari) koja broje do 1400 dušah, naše krvi. Kopračani radili su sva moguća, da nedodje izvanjski puk na izbore. Oni su uspjeli. Nešto protivnički duh koji vlada proti nam u Kopru, nešto dug a najvećma strahovanje, zapriečilo našim biračem, da dodju vršit svoje izborničko pravo.

Protivnici izabraše 4 izbornika. Medju ovimi je glasoviti Marsich, ujedno gradski izbornik. U ovoj občini dogadja se kao valjda nigdje, da biraju iste osobe za gradove i izvanjske občine. Tim se dade protumačiti pobjeda talijanaška. Spomenuti Marsich izabran je mjesto dra. Madonizze koji je prošle godine izbornikom bio. Osim njega izabrana je dvojica gradjanah i neki izvanjski birač imenom Furlanić. Protivničkih biračah nadošlo je okolo 80. Naših samo šaka pa ipak su se pobojali prvi, da bi moglo nadoći više izvanjskih biračah, odatle ono trzanje, ono bježanje agitatorah gradskimi ulicami. Naši, videći da su u manjini, nisu niti glasovali, što mi odlučno korimo, jer se neima nikad dozvoliti neprijatelju jednoglasan izbor, gdje ga je moguće zapriečiti. U obće valjalo bi drugom zgodom uložiti više mara i skrbi za izbore. Čemu nam pravo ako se s njim nećemo služiti? Zašto ostavljati protivniku slobodno polje? Učimo se od njega. Vidjeli smo ga u čisto slovenskih občinah, gdje mami, ruje i podkupljuje a zašto da mu mi u svojoj kući gospodarit dopuščamo? Preporučamo dakle izbornikom občine koparske, napose njihovim prvakom, da se drugi put bolje priprave za izbore, nije bo slavno ostaviti protivniku slobodne ruke a ne pokušati bojne sreće. Hoćemo li, da nam bude bolje, tad nastojmo sami svimi silami, da si bolje stanje pripravimo, jer dok bude tudjin s nami i s našim upravljao i gospodario, jaoh si nam!

Piranska občina.

Izvanjski birači ove občine izkazali su se prigodom ovih izborah kano i prošle godine. Četiri sela: Padena, sv. Petar, Novavas i Kaštel odlikovaše se iznova, Gospoda piranska pokušali i letos sreću nu i ovaj put njim bijaše uzaludan trud. Medju protivničkimi agitatori odlikovao se osobito zem. zastupnik dr. Buba. Mollo je i nagovarao birače, da dodju mnogobrojno birati jer da će nahrupiti Hrvati iz Padene. G. dr. nije se za Padence prevario. Obistinila se njegova slutnja. Na dan izbora bijaše g. dr. osobito rado; njemu pridružio se lanjski drug gosp. dr. Fragiacomo, nu gospoda ostaše dugim nosom. Kršni Padenci glasovali su svi (30) za našu listu; iz Novevasi isto tako osim nekog Grižona; iz sv. Petra glasovao je takodjer samo jedan birač za gospodsku listu a taj je zavezan doktorom; iz Kaštela bijahu svi (25) za protivnike, koji su njim žurnadu platili. Čestitim Padencem, koji su birali što iz glave što iz liste, lanjske izbornike: *dva brata Dilića i dva Grižona* — pridružili se dični Novovašćani i Svetopetarci. Sva četvorica izbornikah je iz Padene. Sami Padenci nudjali su drugovom iz sv. Petra i Novevasi, da postave svoje izbornike, nu ovi nehtjedoše na to pristati, veleć, da valja opet stare birati, koji jur u vatri bijahu i koji su se izkazali kano *čvrsti, poštení, nepodkupljivi muževi.* Ovaj krasan čin sebezataje neka služi svim biračem Istre kano primjer. Gdje se radi o občem dobru, treba uvjek posebne probitke zapostaviti kano što su učinili vriedni birači spomenutih selah. *Živili.*

Protivničkih biračah došlo je na biralište samo 26 a i ovi ne bijahu složni. Jedni birali jedne, drugi druge izbornike, a tako je i pravo, jer nepravedna stvar nesmije imati dobra uspjeha. Za naše izbornike glasovalo je 57 biračah. Pobjeda bijaše sjajna! Dne 20. svibnja osvietlali si lice izvanjski birači občine piranske; to nam jamči, da će oni i nadalje ostati vjerni svojoj zastavi. Mi njim od srca hvalimo na njihovom požrtvovanju, na njihovom rodoljubju. *Živili dični izbornici občine piranske.*

* * *

Koliko je veselje u hrvatskom narodu Istre pobudio uspjeh pokrajinskih izborah u kotaru Koparskom, vidi se iz čestitakah onim vriednim izbornikom, koje nam dolaze iz raznih stranah Istre i koje niže priebćujemo:

Otačbeničkim izbornikom političkog kotara koparskog!

Veseo klik rad Vaše sjajne pobjede, odjeknuo je i po naših pitomih stranah. Takovih neustrašivih boricah mi želimo ovoj zapuštenoj Istri. Kada svi izbornici budu tako sviestni i tako čvrsti, kakovimi ste se Vi pokazali, tek onda moći ćemo reći, da nam je sinula zora bolje budućnosti. Evala braćo! Živili!

Izbornici Peroja. (Sliede podpisi).

(Nastavit će se.)

Pogled po svietu.

U Trstu, 11. junija 1884.

Dne 9. t. m. sastao se opet istarski zemaljski sabor u Poreču. Od naše petorice, nemogoše dvojica ka otvorenju na dobu stići jer ne dobiše vjerodajnicah. U prvoj sjednici govorio je predsjednik pozdravni govor kojeg zaključi sa: živio car Franjo Josip, što je sabor trikrat opetovao. U sjednici od utorka imalo se birati u pojedine odbore. Ovaj par neznamo za uspjeh tih izborah.

Istog dana kad i naš, bijaše otvoren i goričkí sabor. Prošle godine, prigodom porečkih izgredah, pokazali smo našim Talijanom na talijanske zastupnike goričkog sabora. Medju njimi i slovenskimi zastupnici vlada mir i sloga jer su jedni napram drugim pravedni, jedni nisu od drugih tlačeni, već rade složno svi skupa na korist zemlje. Kod nas nemože biti o tom niti govora, jer se Talijani, vični zapovjedati i gospodovati, toga dobrovoljno odreći neće a mi, dotično naši zastupnici, nebi bili ljudi, kad bi nepravdu, nezakonitost i nasilje dobrovoljno podnašali.

Splitski izgredi imadu, kako spomenusmo zadnji put, žalostnih posledicah. Dalmatinsko-iredentsko novinarstvo, hotjelo je radi tih nemirah svu krivnju na Hrvate baciti. U tom smislu se iz Dalmacije brzojavljalo i pisalo. Nu stvar se ima upravo obratno. Na duhovski ponedeljak na večer ubi Talijan Magliorini iz zasjede Splićanina Šimuna Paića, člana vatrogasnoga družtva, koje odiše hrvatskim duhom. Istodobno rani više talijanskih podanikah nekolicinu naših. U sukobu učestvovalo je množtvo talijanskih podanikah. Nekoji su zatvoreni. Iztraga se vodi.

Bečke službene novine proglasile su nekoja odlikovanja političkih mužavah. Njeg. Veličanstvo podielilo je českomu namjestniku baronu Krausu red željezne krune prvog reda; zastupniku Jirečku red željezne krune drugog reda, a podpredsjednik carev. vieća grof Clam-Martinić i zastupnici grofovi Belcredi i Berchtold imenovani su tajnimi savjetnici.

U hrvatskom saboru nastavlja se razprava o adresi na kralja, koja bijaše kod poslednjeg zasjedanja mjeseca jenara prekinuta. Razprava trajat će još dulje vremena. Sve tri stranke t. j. vladina, neodvisna i stranka prava utiču živo u razpravu.

Ministar-predsjednik Tisza upravio je na podredjene oblasti okružnicu, u kojoj nalaže, da se svimi sredstvi i u svakoj zgodi preprieči nasilje, kojim se služi razdražona svjetina kod izborah. U Magjarskoj dogadjaju se naime takovi nemiri i izgredi, i to skoro u svih izbornih kotarih, da sličnim noma pametara. Gdje nepomaže rieč ili dokaz, tuj mora pomoć batina ili kamen, misli si naduti Magjar, pa udri, gdjegod ti se zgoda pruži. Vojničtvo i žandarmerija često upotrebljava oružje, pa je jur do sada mnogo mrtvih a još više ranjenih.

Medju Srbijom i Bugarskom nastao je ovih danah razdor. Prigodom poslednje pobune u Srbiji utekło je Srbah u Bugarsku. Odavle uznemirivali su srbske oblasti, osobito narod na granici. Srbska vlada zahtjevala je, da se preprieči tim bjeguncem svaka provala preko srbskih granicah ili, da se jih zatvori gdjegod unutar kneževine Bugarske. Bugarska vlada nije htjela tomu zadovoljiti; dapače odbila je protest srbske vlade radi povriede srbskog zemljišta, proglasivši ga netemeljitim. Na to opozva srbska vlada svoga punomoćnika iz bugarskoga glavnoga grada Sofije i tim je prestao svaki prijateljski odnošaj medju kraljevinom i kneževinom. Sviet je vrlo znatiželjan, kako će se ovaj sukob slavenskih državicah riešiti.

Franina i Jurina.

Fr. Si videl Jure kako je »babica« skubla na staren Pazine pečenega janjčića?

Jur. Ča na dan bierme?

Fr. Vero ja. Ča ni lepo kumparil s kumparom va kane?

Jur. Je, samo je i njemu falila. Mogal je pokrit lopiž al lonac.

Fr. Ja, ma bi ga bil večer razbil zač da suo s njin drugi zapovedali.

Jur. Ča je bil va kumpanije?

Fr. Po užance.

Fr. Bog mu se smiluj!

Jur. Amen.

* * *

Fr. Ala Jure moj, svaki dan se čuje lepših.

Jur. A ča je opet novega?

Fr. Prošal sam tamo kroz Tinjan baš kad su finili balotacijoni, i vidih svakog drugoga preobučena; popitam što je, tko su ovi? pak su mi rekli, da su ovo sve žudihi, tako, da skoro nisam imel kamo pljunut, ako ne na žudiha.

Jur. Per žbio dunke na kuntradi jih je malo.

Fr. A samo tri, a u samom gradiću jih je sedam, tu ti je barbi, nevodi, zrmani, kumi i paši, jednom besedom, sve jedna klapa.

Jur. A Sv. Petar i Kringa?

Fr. Svaki po četiri, to dela osam; dunke Tinjanci moru svagda kad ćeju, i u svakoj seduti već nego li Križanci i Supetarci skupa.

Jur. Na ta način dà, ali po Jurića to nije pravo; ja mislim, da bi jih bilo dosti dva, najdalje tri u gradiću, pet vani na kuntradi, a u Kringi i sv. Petru svakom pet, po razmjeru pučanstva.

Fr. A mò per la galija! ma krnjeli i šarenjaki moraju svi bit, pak potle ako je još kakovo mestò nadopune s kmetom.

Jur. A ča češ, rekli su Consumatum est.

Fr. Dà, dà po Maricu! pravo su rekli, ač su dosti skončali, pojili i skonšumali.

GOSPODI.

Istarska gospodo,
Svati samozvani
Slobode i pravde,
A pravi tirani!

Vaša je sloboda,
Kovati bez brige
Istarskom Hrvatu,
Sužanstva verige.

Tko se tlačit neda.
Taj je prot slobodi;
Za napredak njega
Majka neporodi.

On il mora vašim
Klanjut se kumirom,
Il vaše slobode
Pasti pod sjekirom.

»Kakav zakon, kakva
Tjerate vi prava,
A u Istri, gdje se
Naša ori slava?

»Tko hrvatske traži
Sudove i škole
Na istarskoj zemlji,
Tog moždjani bole.

»Istra j' talijanska,
Talijanska mora,
Velite, i ostat
Od Učke do mora«.

Istra j' i hrvatska,
Krik našeg je roda,
Htjela il nehtjela
Istarska gospoda!

Istarski sabor.

Poreč, 9. junija 1884.

Istarski sabor sazvan cesarskim patentom od 2. junija otvoren je danas u podne.

Predsjednik dr. Vidulić pozdravi prisutne zastupnike, reče, da je stalan, da će svi bez razlike nastojati o dobru pučanstva i složno.

Cesarska vlada i zemaljski odbor, da će predložiti nekoje zakone u stvarih gospodarskih i zdravstvenih. Razpravljanje toga, da neka bude trezno i složno za umaljiti zlo, a povećati dobro.

Pozivlje sabor, da se spomene Njegovoga Veličanstva cesara pod okriljem kojega se može raditi za dobro zemlje. Zastupnici odgovaraju sa ***Živio!***

Predstavlja saboru carskoga komisara.

Biskup Glavina izpričava se, da nemože doći.

Ordinarijat porečki javlja, da je obdržavana svečana služba božja prije otvorenja sabora.

Dr. Bubba i dr. Doblanovich imenovani su bilježnici dok se konstituira sabor.

Zastupnik Slavoj Jenko pozvan od predsjednika neka reče »prometto« da će vršiti vjerno svoje dužnosti i pokoravan biti zakonom i caru, reče hrvatski »obećujem«. — Ovaj put nije bilo vikanja.

Konstituiranje sabora odgodjeno je, dok dodju i ostali zastupnici.

Pučanstvo grada vlada se mirno.

Od sloveno-hrvatske stranke bili su na prvoj sjednici Zamlić. Jenko i Laginja.

Ovaj put biti će u saboru govora, kako da se utvrde službe kod občinah; onda neki zakoni, da se učine gospodarska družtva u svakom kotaru i druge manje znamenite stvari.

Različite viesti.

Izbori zastupnikah. Na drugom mjestu govorimo o izborih zastupnikah u koparskom i voloskom kotaru, ovdje pako spominjemo nekoje potankosti o samom izboru.

U kotaru: Volosko biralo se 7. t. mj. jednoga zastupnika. Zastupničku čast u ovom kotaru obnašao je sve do predzadnjeg saborskoga zasjedanja g. kanonik A. Šterk. Poznato je našim čitateljem, kako bijaše njegov izbor uništen. Gosp. kanonik nije mogao radi poremećena zdravlja kandidature više primiti. On je uvidio, da nebi mogao točno i sdušno svoje dužnosti ovršavati — kao što je to prije uvjek i svuda činio. Nu nije nam za danas namjera, da o njegovom požrtvovnom saborskom radu govorimo. Vratimo se ka izboru. Narodni predloženik na izpražnjeno mjesto bijaše g. *Slavoj Jenko*, trgovac iz Podgrada. Kano uvjek, birali su složno i ovaj put narodnog predloženika oni čestiti izbornici. Gosp. Jenko bijaše izabran *jednoglasno*. Slava izbornikom!

U kotaru koparskom biralo se istog dana dvojicu zastupnikah. Poznata su jur odavna obojica. Njih je takodjer prošle godine porečka većina kući poslala. To su gg. *Spinčić* i *Križanac*. Kao što se narod prigodom izbora fiducijarah izjavio za stare kandidate, tako su njegovi pouzdanici, izbornici, bivše zastupnike i izabrali. Od protivne strane došla samo četvorica izbornikah. Vodje talijanske stranke su valjda uvidili, da njihova nepravedna stvar nemože pobjediti, pa su nekolicinu izbornikah kod kuće zadržali. Tako je i pravedno. Čemu mučit narod? Pa da bi zašto, nego za stvar, koja je nečista, neplemenita. Ona četvorica uložila protest. U protestu kažu, da neće birati, jer da su tudjinci »*Kranjski popovi*« za izbore agitirali, da se popovi neimaju mješati u izbore, da su isti učitelji za narodnu stranku radili itd. Je li mogla uvažiti komisija ovakav protest? nije, i sto put ne. Zatim se je prešlo na sam izbor. Biralo je 49 izbornikah. G. Spinčić dobi 49 glasovah, a g. Križanac 48, dakle *jednoglasno* jedan i drugi, jer ovaj posledni nije hotio za sebe glasovati. (G. Spinčić nebijaše izbornikom).

Nakon izbora bijaše skupni objed. Izbornici, većinom posjednici i seljaci, bijahu izvanredno oduševljeni. Nazdravljalo se biračem, izbornikom i zastupnikom. Oni su svi to zaslužili; i mi se pridružujemo srdačnim: Živili!

† **Martin Vlah.** Jednu od najpoznatijih obiteljih u našem Kastvu zadesila je velika nesreća. Obitelj Vlah izgubila je prošlih danah svoga poglavicu, čestitog starinu Martina Vlaha. Pokojnik bijaše kroz više godinah glavarom občine Kastav, koju je čast uvjek bezplatno obnašao. Kano i brat pokojnikov, nezaboravni Vjekoslav Vlah, dekan Kastavski, prionu i Martin uz narodni pokret u Istri, pa je vazda zborom i tvorom podpomagao svaki narodni podhvat istarskih Hrvatah. Bijaše dulje vremena sudbenim delegatom, te je u tom svojstvu svuda hrvatskomu jeziku prednost davao, najpače dopisujuć sa oblastmi u hrvatskom jeziku. Pokojnika oplakuje rodbina i mnogobrojni prijatelji a i mi kličemo plemenitomu i dobrućudnomu starini: *lahka Ti bila zemljica i vječna spomen!*

A još njim nije dosta. Clarici (recte Klarić) tako je gospodario sa občinom buzetskom već više godinah, da se Hrvati one občine prodramili i odlučili svimi silami shaciti ga s načelništva. O njegovu gospodarenju pisao je i sam »Kvarner« nepovoljno. Približili se izbori, a Kvarner preporučno za načelnika Petra Cerovca, advokata bez firme, koji da će skrbiti za dobro občine. Mi smo upozorili uredničtvo, da se neda zavadjati. Uredničtvo pripovjeda nam u zadnjem broju, da je svoj dopis dobilo od osobe preporučene po vrlom hrvatskom otačeniku Istraninu, žali ako se je zlorabila njegova dobra vjera. Dodaje da Cerovac kandidira proti Klariću preporučenu po naših narodnih protivnicih. Svršuje: ako neima odrešita pristaše hrvatske stranke, tad je med dvimi zli izabrati manje.

Odvraćamo opetujuć štogod što smo rekli zadnji put.

Clarici i Cerovac su muži iste družbe. Onaj je možda nešto praktičniji, ovaj nešto učeniji.

Clarici bio je dosad više godinah nesamo načelnik nego i često kandidat talijanske stranke za pokrajinski sabor uz gospodina Delbella iz Kopra, sadanjega prisjednika zemaljskega odbora. Cerovaz prijatelj Delbellov nikad se nije protivio toj kandidaturi dapače što je mogao podupirno ju je.

Jedan i drugi članovi su »političkoga istrijanskoga družtva«, koje smjera na zator hrvatstva u Istri.

»Istrac«, list istrijanskih vladajućih krugovah ne preporuča za načelnika Clarici-a, dapače je proti njemu, dočim je uvjek prije za njega bila. Znajuć da bi taj list kao i oni koji ga uzdržuju utopili sve Hrvate Istre u žilici vode, da njim je moguće, za što taj okret?

Jer Clarici već nemože zastupati interesah talijanskih kako bi mogao koji drugi, jer je prvi izgubio povjerenje, jer prvi u neredu občinu ostavlja, jer je u obće nemoguć. To je občeniti postupak Talijanah u Istri, u občinah više hrvatskih kojega Kvarner nepozna. Kad vide, da je dan nemože već dulje, da jih je dosta učinio, da je puk upoznao kamo ga vodi, tad predlažu drugoga psujuć makar na prvoga, da tako zavedu puk komu se narine druga osoba, s latimi načeli koja goji prva, da pak posle tri ili šest godinah istu igru zaigraju.

Hrvatska stranka ima poslie težke občinske izborne borbe 20 zastupnikah, talijanska 10 i tih težkom mukom. Medju timi 10 na *prvom je mjestu Cerovaz*, medju njimi je takodjer Clarici, kao i svi vidjeniji Talijanaši one občine. Obojica u jednoj listi, talijanskoj proti hrvatskoj. Pak te liste čovjeka, da Hrvati načelnikom izaberu?! I to imajuć svoju većinu?!

Kod pokrajinskih izborah pobjedila je lista izbornikah talijanskih. Clarici-a proglasili su opet i opet Talijani za kandidata. Zadnji hip doznajemo, da je Cerovaz bio u Kopru, da se s koparskimi Talijani dogovori kako bi Clarici i njegov drug kandidat laglje prodro kod izbora proti kandidatom hrvatskim.

Bit će valjda dosta.

Izpiti usposobljenja obdržavani mjeseca aprila i maja na koparskom učiteljišću. Za *hrvatske* škole usposobljeni su gg.: Dukić, Mahulja, Šepić, Tončić i Zic te gospodjica Defrancesehi. Za *slovenske* gg. Bogateo, Brgine, Debenjak, Hrast, Makarović, Sila, Sivec, Strukelj, Vodopivec, i Weber, te gospodjice Čuk i Ingerl. Za *talijanske* gg. Bassa i Lacovig, te gospodjice Baumgartner, Buesch, Cosulich, Liker, Metlika, Orbanich, Spangher i gospodja Tesserin. Od ovih svih, četvorica mužkih i jedna ženska, opetovali su izpite. Od onih što su se ovaj put priglasili k izpitom, dvojica su propali za pučke škole i jedini za gradjanske. Od imenovanih usposobljenih, gospodjica Defrancesehi položila je izpite i za slovensko školo, pa za njemačke kao što i gospodjica Ingerl i gospoda Debenjak, Makarović, Sila i Sivec. Iz hrvatskoga jezika položio je izpit spomenuti Bogateo. Vredno jeloš spomenuti, da je g. Šepić usposobljen sa svjedočbom broj *jedan*, a tako i gospodjica Cosulich. To su prvi slučaji odkad u Kopru na novo uredjeno povjerenstvo obstoji. Prvi je Hrvat, druga je hrvatskoga porieklа, a sigurno nije sama kriva, što se hrvatskomu jeziku bar dosad učila nije. Čestitamo obojici, pa i svim ostalim koji nas poznaju.

Advokat istarskih talijanaša tršćanski »Cittadino« o kojem smo u predzadnjem broju govorili, kako je naime drzovito napao slavenstvo Primorja i g. zastupnika Vitezića i smješno branio istarske talijanaše, doživio je ovih danah grozan poraz.

Tršćanski lječnik g. dr. Clatto navalijvao je dulje vremena u svojem časopisu »L' Alabarda« na »Cittadino« dotično na njegovog urednika g. *A. Antonza*. Ovaj mislio, da je tim njegovo poštenje uvriedjeno, zatuži g. dra. Clatta. Prošlog čedna obdržavala se razprava pred tršćanskom porotom proti g. dru. Clattu i g. Bechtingeru uredniku »Alabarde« radi uvriede poštenja. Porotnikom bijahu dana sledeća pitanja:

I.

Je li obtuženik dr. Clatto kriv, što je pisao i objelodanio u časopisu »Alabarda« sledeće:

1. »A. Antonaz, ti si klevetnik i prostak, najodurnjil iznedju ljudih«.

2. »Danas ti udaram na čelo žig prostačtva, klevetničtva i špijuna te izjavljujem, da neću više uzeti pero u ruke, da se neokaljam pišuć tvoje ime«.

II.

Je li obtuženik C. Bechtinger kriv, što je pisao i objelodanio u časopisu »Alabarda« sledeće:

1. Jedan A. Antonaz, novinar, vriedan prezira kano nitko drugi, čovjek sa dvimi obrazi; čovjek koji prodaje svoje pero i svoju savjest onomu, koji mu više nudju, onaj koji je ocrnio uspomenu najpoštenijih muževah; koji je uvjek zapostavljao ljubav i blagostanje domovine svomu trbuhu. Biće pogrdno«. Dalje:

2. »Sada, Cittadino, nećemo ti dati mira ni odpočinka, dok nebude mjesto riešeno tvoje prijuve prisutnosti«. Dalje: »Nastavljaj samo Cittadino svoj put lažju, sa nepouzdanjem na čelu i izdajstvom u srcu, sa raztrovanom savješću, grižnjom duše i radi vjerolomstva, ako ti Bog ne podieli malo one srčanosti, koju je imao Juda koji, pokajav se radi izdajstva Isusa, objesio se na stablo«.

3. »A. Antonaz . . . poznavajuć vas vrlo dobro . . . . jeste li razumili A. Antonaz? U Trstu i mnogo dalje poznat ste kano čovjek nepošten, slabog ponašanja, podkupljiv novinar, odajnik i neprijatelj našeg mjesta. A sada spletkarite slobodno, stražite vaše mriežе, kujte okove, izvrćujte izjave . . . . . mi ćemo vas prezirati«.

4. »A. Antonaz tjeran naravnim nagonom na sličnа djela, očekivao je valjda, da će mu se odazvati njegovi protivnici, da uzmogne i njih pred sud povući« — dalje — »zloglasan A. Antonaz, predmet sveopćeg prezira čitavog pučanstva Trsta koga novine tatom krste bez da otvori usta« napokom »stid me je za svoj časopis, koji je prisiljen tako duboko poniziti se, da se mjeri sa jednim A. Antonzem«.

5) »Moj časopis, kojim ja ravnam i za koga odgovaram, posvemu se slaže sa naslovi kojimi te podarip dr. Clatto . . . . «

Na sva ova pitanja odgovorili su porotnici sa 8 glasovah *ne* sa 4 *da* t. j. porota riešila je obtuženike od obtužbe; na temelju pravorieka proglašeni bijahu dr. Clatto i Bechtinger nekrivimi a g. Antonaz odsudjen na troškove parnice i na 337 for. troškovah obtuženikah i napokom na druge troškove, koji će se putem civilnim likvidirati.

G. Antonaz izkusio je ovom parnicom, da mu malo pomažu ona njegova razbacivanja o liberalnosti i pravednosti, kojom je tobož on i njegov časopis zadojen. On veli pred porotom, da je liberalan i pravedan a u Istri brani i podržaje najveću nepravdu; zagovara bezdušno i nepravedno postupanje istarskih Talijanaša proti našemu kmetu. Kako je moralo biti pri duši gosp. Antonzu kad mu je g. Clatto predbacio, da je iz slavenskog Oprtlja, da je izdajica?!! Mi smo nedavno izrekli svoj sud o »Cittadinu« ter priznajemo, da bijasmo napram njemu mnogo blažiji nego dr. Clatto. Našim Talijanašem, napose »*babi*« u Poreču čestitamo na njezinom pobratimu i zagovorniku u Trstu. Očekujemo od nje, da će čim dozna za nevolju svoga druga u Trstu, izaći u crnom okviru. To zahtjeva zahvalnosti

Iz Mošćenicah javlja nam vodja tamošnje financijalne postaje, da nebijaše moguće priteći u pomoć od njihove strane onim nesretnikom, koji su našli prošlog mjeseca grob u moru nedaleko Lovrana, jer da su za nesreću doznali tekar drugog dana.

Imenovanje. G. Filip Abram. savjetnik zemaljskog sudišta u Trstu imenovan je savjetnikom prizivnoga suda (Apello). Čestitamo od srca gospodinu savjetniku.

Javna zahvala.

Prečastnomu svećenstvu, slavnomu glavarstvu občine Kastav, gg. občinskim činovnikom, g. dru. Kornmülleru, svim prijateljem i znancem, koji su pokazali toliko sućutja u vrieme bolesti, najpače prigodom smrti i pogreba mileg nam oca **Martina**, izrazuje ovim najdublju i najsrdačniju zahvalnost

Kastav, 6. lipnja 1884. **Obiteli Vlah.**

Pomorske viesti.

Krstanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 1. lipnja. Szapary, Jeletić iz Glasgova. Arnea, Lister iz Maloga Lošinja. Stefanie, Randić iz Anverse. 3. Nuovo Ciriaco, Tommanović iz Maratontsi. Columbus, Monegli i iz Nizze. 8. Isis, Vidulić iz Maloga Lošinja. Romolo, Soppa iz Vostizze — **Rieka** 30. svibnja. Vjeran, Randić iz Cette. 5. lipnja. Stefanie, Randić iz Barrowa. Cvietnidan, Turina iz Port-Vendrè. — **Marsilju** 30. svibnja. Libertas, Jurj vić iz Batuma. 1. lipnja. Ara, Šuttora iz Pointe-à-Pitre. Zebra, Šuttora iz Rufisque. — **Reval** 26. svibnja. Gloria, Premuda iz New-Orleansa. — **Queenstown** 31. svib. Osojnak, A. Jelenčić iz Cipra. — **Port-au-Prince** 21. travnja. Mirto, Peršić iz Marsilje. Roney, Mareglia iz Havre. — **Trinidad** 4. svibnja. Ljubidrag, Kalafatović iz St. Thomasa. — **Livorno** 27. svibnja. Pietro Bošković, Kalnđerović iz Marsilje. — **Glasgov** 29. svibnja Tibor, Randić iz Bordeauxa — **Capo-Haiti** 2. svibnja. Beautiful Star, Peršić iz Bordeauxa. — **New-York** 18. svibnja. Nimrod, Jerolimić iz Havre. — **Falmouth** 30. svibnja. Sušak, Randić iz Marsilje. — **Miljetka** 3. svibnja Giusto dell'Argento, Ragusin iz Temrinek. Adrastea, Tomašić iz Batuma. — **Genova** 3. lipnja Nehaj, Večerina iz Batuma. **Santos** 2. svibnja. Sospir, Vukasović iz Trsta. — **Carigrad** 23. svibnja. Tacito, Stangher iz Batuma. Bice, Katarinić iz Odesse. 24. Frat-lli F., Ferenza iz Odesse. 27. Milica, Trojanović iz Batuma. 6. lipnja. Volunteer, Marlato iz Trsta. — **Cauen** 21. svibnja. Potka, Rašić in Trsta. — **Montevideo** 3. svibnja. Mosoreka Vila, Storf iz Marsilje. 4. lipnja. Grad Zagreb, Marunić iz Glasgowa. — **Montreal** 5. lipnja. Ariete, Šarjanović iz Port-of-Spaln.

Odjedrili iz:

Trsta, 4. lipnja. Stefanie, Randić za Rouen — **Rieke** 30. svibnja. Miroslav, Mikuličić za New-York. 31. Rajmund, Blažević za Marsilje. 5. lipnja. Tartaro, Pezelj za Cette. — **Port-au-Princea** 9. svibnja. Mirto, Peršić za Aquin. Roney, Macelja za St. Marc. — **Middlesbrôa** 27. svibnja. Jokai, Gotardi za Rieku. — **Morant-Baya** 26. travnja. Robert. Margetić za Trst — **Fort-de-Francea** 7. svibnja. Joseph, Ivančić za Cadix. — **Capo-Haiti** 30. travnja. Follia, Gamenuda za Havre. — **Rouena** 29. svibnja. Celestina, Pujkurić za Svanseu. — **Bordeauxa** 29. svibnja. Tisza, Morović za Barrow. — **Kardiffa** 31. svibnja. Lea, Krebić za Cape-Town. — **Queenstowna** 1. lipnja. Osojnak A., Jelenčić za Hull. — **Hamburga** 31. svibnja. Javor, Urlić za New-Castle. — **Trapanija** 28. svibnja. Regent, Perić za New-York. — **Carigrada** 23. svibnja. Tacito, Stanghor za Trst. Bice, Katarinić za Zanto. 26. Fratelli F., Ferenza za Bajonu. Henock, Buntolić za Odesu. 29. Milica, Trojanović za Trst. — **Sonfeldza** 30. svibnja Irone, Paskvan za B.-Ayres.

Listnica uredničtva.

G. *dopisniku* (Luca i Mara) iz Puljšćine. Nemožemo tiskati, jer je odveć osobno naravi, javite nam, hoćemo li u predpiatu ona 2 for.

Gg. *dopisnikom.* Ustrpite se. Radi preobilna materijala o izborih, moralo je što šta zaostati.

Lutrijski brojevi

od 7. junija:

Trst	10	43	12	22	25
Linc	19	67	6	83	12
Buda	76	37	68	90	44
Innsbruck	3	75	74	14	35

dne 11. junija:

Prag	1	19	24	72	15
Hermanstadt	67	60	34	30	87
Lavov	75	28	62	73	40

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava nizke cene. Rio od fr. 50—63, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115. Moka f. 107—118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—49. Taljansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 9.90—10.— u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61.—

Maslo f. 70—95.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—33. *Smokve* f. 13—16. — *Gražak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Lisje* življe tražen, a ciene uzdržane. *Sieno* 1.30 nvč. do 1.75. *Slame* bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9¼. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarsku f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska bursa: dne 11. junija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.45—80.55 isti u srebru fr. —.—; isti u zlatu f. 102. 5% austrijska renta for. 95.—.

Dionice narodne banke f. 859. — Kredit f. 308—309; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.30—122.25; Napoleoni f. 9.07 c. kr. cekini fr. 5.72; državavne marke for. 59.60—59.70; 1 srezke fr. 48.30—48.40.

Vojnička

pripravnica

LATOSZYNSKI-A

od godine 1869. postojeća i od visoke vlade ovlašćena **za jednogodišnje dobrovoljce, kadete i pričuvne oficire.**

Via Valdirivo Nr. 18.

Onoj mladoj gospodi, koja prvim oktobrom kano jednogodišnji dobrovoljci u c. kr. vojsku stupiti kane, prostaje vriome samo do konca septembra t. g. da se priprave za dotični izpit.

Primaju se novi pitomci dnevnimice od 12 do 2 sata u školskih prostorijah, gdje se također dobiva program i imenik 600 pitomcah, koji su dobrim uspjehom izpit jednogodišnjih dobrovoljacah položili.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (ottuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željezninog prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Ručna mlatila

prve vrsti dobivaju se po cieni, isto tako stroievi za vetl i čistiti žito kod

Schiwitza i Comp.

Trst, Via Zonta 5.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i buticjah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpučava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (krugljе 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu, izvršavajuć naručbe po najnižih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlično najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi kratke vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću* sa *priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** ljekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razna domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršivala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr Malića kostobolni lek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posvo **teških bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolni cviet** kano izvrstan lek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Juš,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski, izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čistede krugljice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje. kad su utvrdnula udu, pokvarun želudac, kod jetrnih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitate, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješno** priznate, imade uvlek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posljedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju, te koli ljetnom toli duševnom dobrostanju.* Najbolji *domaći lek* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priređen je od *najboljih, liečnički najkrieplјih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tielu i želudcu, želudačnom kršu, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije i melankolije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje.* Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pismah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne svo strane *uz pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lek izstan, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, nečutim likakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti lek ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od almaice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim svo p. n. gg. naručnika, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: Životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernov u crlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leltenburg i Ant. Suttina, Ljekarnici.

U Zadru Andrović N; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jasklević (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Finkh: Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erbon. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J. Werthelmstein. *Valpovo* Al Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u pratu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kronično upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nelma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliči; *smrad koji iz oteka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i ranu izliči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zapriječi također rast divljega mesa i čuva od upale. Također ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilieni.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Medjunarodna linija

iz Trsta ravno u New-York.

Veliki parobrodi prvoga reda plove na toj liniji ravno u New-York, ter primaju putnike i trgovinu uz najniže cienе i uz najbolju poslužbu.

U New-York.-Odlazak iz Trsta.

Parobrodi:

»East-Anglia«, 3400 tonah dne 5. julija.
»Germania«, 4200 tonah dne 20. julija.

Putnici neka se obrate na:

J. TERKUILE

generalnoga agenta za putnike. Via dell' Arsenale Nr. 13, Teatro Comunale u **Trstu.**

Kajuta za putnike 200 for. — podkrovlje 60 fr. — Radi vožnje trgovine ima se obratiti na **Emiliana d'Ant. Poglayenn,** generalnoga agenta.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnija djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća **Lezer** u Trstu.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trojnim zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boca za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu:** Petar Slucovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N Adjinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** C. Šilinavy, ljek **Pul:** A. Rodinis. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arazim, apot. Tamo se može također dobiti *Eau de Hébe*, izvrstno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svieć. Ovo je bieser svih vonju. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrlepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Konjstak (upala sglobah) ovako nazvane po starih liečnicih i u puku poznate pod ovim imenom predstavlja nam kroničnu upalu sglobovah, koja je pogibeljna životu i preprečuje slobodno gibanje uslied gnjiloče i nutarnjeg gnojenja sglobovah. Uzrok leži u pokvarenoj krvi, koju treba osim kirurgičkimi operacijama, neprestance čistiti, dapače kirurgičkimi operacijami se ništa nepostigne ako se krv istodobno sa liekovi nepopravlja. Našlo se ljudih hleptećih za dobitkom, koji su velikom bukom svietu sad ovaj sad onaj liek pod različitimi imeni preporučali; liekove bez jakove vriednosti dapače i pogibeljne zdravlju bolestnikah radi škodljivih sastavinah koje sadržavaju. Jedini koji već pred 20 godinah postigao uspjeh jest **syrup Pariglina** pronadjen po liečaru doktoru **Ivanu Mazzolini-u** i pripravljen pod njegovim ravnanjem u neizmjerno velikoj liečarskoj radionici u **Rimu.** — Jedino skladište u Trstu u ljekarnah *Prendini* i *G. Udovicich* (Via Farneto i S. Giacomo in Monte).

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom V. Dolenca

Broj 25. U Trstu 19. junija 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak; oni si od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napunicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu pošu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se no vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim iztiče koncem ovoga mjeseca predplata, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Istarski sabor.

Govor zemaljskog kapetana i saborskoga predsjednika g. dra. Vidulicha.

Štovana gospodo! Carskim patentom od 2. t. m. pozvani ste na sjednice pokrajinskog zastupstva, da razpravljate o predmetih, koje opredieljuje pokrajinski štatut.

Pozdravljajuć Vas ovim, gojim nadu, da ste Vi, sinovi ove zemlje, poznavajuć dobro njezine potrebe, svi voljni uzraditi na neprekidno poboljšanje njezinog stanja.

Izpitivajuć upravu pokrajinskih zakladah, i u obće rad zemaljskog odbora, imati ćete zgodu razviditi radnju, te odobriti ili odsuditi ju, ili za buduće opredieliti njoj drugi pravac.

Predložiti će Vam se razne zakonske osnove, i to od strane carske vlade nekoja gospodarstvena i zdravstvena providjenja, a od strane zemaljskog odbora nešto o občinskoj upravi; Vi ćete se izboliti za to zauzeti onom pomnjom, koju zahtjevaju najvažniji probitci naše pokrajine.

Da pako ova uznapreduje, treba složnog rada svih njezinih članovah, a najpače milosti Vladara, kojeg naklonost nije njoj nikad uzmanjkala, već je uvjek obilno podieljena, da olahkoti škode i da promakne blagostanje.

Obuzeti radi toga zahvalnošću napram prejasnomu Vladaru, započimmo naš rad sa vrućim uzklikom: Živilo Nj. Veličanstvo Fran Josip I.

Tečaj prve sjednice donesli smo u u prošlom broju.

* * *

(II. sjednica.)

Poreč, 12. junija 1884.

Predsjednik dr. Vidulich otvara sjednicu u 11¼ prije podne.

Zastupnikah je priličan broj. Na galeriji desta občinstva, al samo mužko.

Dr. Bubba čita zapisnik zadnje sjednice, komu nitko neprigovara, te je odobren.

Ordinarijat porečko-puljski javlja, kad će biti služena sv. misa na Tielovo. — Prima se na znanje.

Kapetan Eluschegg iz Lešinja javlja, da radi težkih službenih poslovah nemože na sabor i moli dopust od to danah. Nesi zastupnici neustaju.

Za bilježnike izabrani su dr. Bubba i dr. Doblanovich.

Za revizore: Bembo, dr. Doblanovich, Rizzi. Zamlić (naš), Delbello i Ivancich.

Predsjednik javlja, da će biti dobro, ako se imenuje i jedan poljodjelski odbor, jer ima više stvarih za proučiti; naime nekoje vladine zakonske osnove (o ustrojenju kotarskih odborah za seosko gospodarstvo i o uredjenju lugarske službe).

Canciani na to predlaže, da se izaberu odbori: poljodjelski sa 5 članovah, školski sa 5, financijalni sa 7, političko-legalni sa 7. — Predlog je prihvaćen.

Predsjednik spominje, da ima i nekojih znamenitijih peticijah, na koje će zemaljski odbor učiniti svoje predloge. (Takova jedna peticija jest iz Lanišća i drugih selah onoga Krasa za odcepljenje od glavarstva Buzetskoga; za tim molba nekih stanovnikah iz Kastavšćine — iz Breze, Zvoneće, Kučeli i Rukavca — za odcepljenje od matere-občine; za tim nekoje molbe, osobito učiteljah za pomoć, povišanje mirovine itd.) Sve te stvari bit će predložene dotičnim odborom.

Na to budu birani odbori. Od naših izabrani su u financijalni odbor *Zamlić*, u školski *Spinčić*, u poljodjelski *Laginja*, a u političko-pravni *nijedan*. Ipak mora se reći, što je pravo, da je većina kod izbora odborah barem nešto obzira pokazala prema našoj stranki.

Dok budu odbori pripravili svoje stvari, nemože biti sjednice sabora.

Buduća sjednica držat će se valjda u subotu.

Ni na drugu sjednicu nisu došli naši zastupnici Križanac i Spinčić, jer nisu imali vjerodajnice (legitimacije) od namjestničtva. — Od drugih manjkali su: Bolmarčich Eluschegg, barun Lazzarini, Campitelli, Venier, Gambini, Doblanovich, Scampicchio.

* * *

(III. sjednica).

Poreč, 14. junja.

Predsjednik dr. *Vidulich* otvara sjednicu u 11 urah. Biskupa nema nijednoga. Manjkaju zastupnici dr. Bolmarcich, Eluschegg, Strudthof, dr. Campitelli, Rizzi, dr. Gambini.

Bilježnik dr. *Bubba* čita zapisnik posledinje sjednice, koj bude primljen bez prigovora.

Predsjednik poziva novo pristupivše zastupnike *Spinčića* i *Križanca*, da učine svečano obećanje. Križanac potvrdi »prometto«. Spinčić »obećujem«. Jedno i drugo bez prigovora.

Zatim čita predsjednik razne stvari došle na sabor, medju timi odpis, da je Nj. Vel. cesar i kralj uzeo na znanje lanjsko djelovanje sabora; da biskup dr. Feretić nemože doći radi težkih službenih poslovah; da su se konstituirali odbori, da djačko družtvo talijansko u Beču i »Kozmos« družtvo za osjeguranje u Beču moli pomoć.

Občina *Volosko* moli pomoć za gradnju ceste prama Opatiji, zgora sadanje državne ceste. Glavarstvo *kastavsko* moli pomoć za cestu Klana-Paka. Laura Ganduslio učiteljica i Maria udova Angela Luzzatti moje pomoć. — Sve te stvari predane su dotičnim komisijam na razpravljanje.

Dr. *Petris* izvješćuje o izboru jednoga zastupnika u voloskom kotaru, i dvojice u koparskom. Budući su izbori obavljeni posve zakonito i budući nema protesta proti njim, nego jedan iz Koparšćine, ali nesadržaje ništa, što bi bilo učinjeno proti zakonu, predlaže zem. odbor, da se odobre sva tri izbora. Proti predlogu nije nitko i *tako su jednoglasno potvrdjeni: Slavoj Jenko, Antun Križanac i Vjekoslav Spinčić.*

Izvjestitelj dr. *Venier* čita predlog financijalnog odbora, da se odobri obračun zaklade *bratovšćinah* za god. 1883. (Bratovšćinska zaklada je ono, što su po benetačkoj Istri nekada ljudi ostavili za dobre svrhe, pak sada se troši ovako: jedan diel ubogim, jedan crkvam, jedan školam).

Obračun je odobren sa sliedećim predlogom, kojega je u odboru postavio zastupnik g. *Zamlić* i odbor primio:

1. da se u buduće oštro pazi, neka se novci od fonda bratovšćinah troše za ono za što su odlučeni;

2. da se urede kapitali u pojedinih občinah;

3. da se pazi neka obstoji uprava takove zaklade, kako je odlučeno, to jest: dva čovjeka od crkve, dva od občine i peti občinski glavar.

Isti dr. Venier predlaže, da se odobri obračun za godinu 1883. zaklade: Pologi i tudji novci (depositi e denari altrui). I taj predlog je primljen, kao i obračun za god. 1883. i proračun za 1885. zaklade o mirovinah zemaljskim plaćenikom.

Isti dr. Venier u ime financijalnog odbora predlaže, da se odobri obračun za godinu 1883. i proračun za godinu 1885. zaklade zemaljske od odkupa desetine (fondo di esonero del suolo).

Zastupnik *Matko Laginja*, dobiv rieč, progovori najprije *hrvatski*: Veleposlovana gospodo! Izjavljam, da ću se danas, koliko mi to bude moguće, služiti talijanskim jezikom i to za to, da se nitko od vas nebude mogao izpričati, da me nije posve dobro razumio, i da za ovaj put nestavim u neprilliku gospodina cesarskoga komisara, koji tu sjedi, a kako mi se čini, ništa nerazumije hrvatski. (Zastupnici i slušnitelji posve su mirni). Zatim reče talijanski od prilike ovako: Mi manjina nemožemo vam nikako odobriti ovoga obračuna ni predloženoga proračuna, i to zato ne, jer je odpuđivanje ovoga duga za nekoje sudbene kotare posve nepravedno. U nekoj sudbenih kotarih ljudi su posve ili skoro posve platili gospošćinu (esonero). S onim nametom od 12%, kojega ste od više godinah udarili i kojega svi bez razlike plaćamo, neumanjuje se za ništa dug provincije Istre prema cesarstvu.

Težko je razumjeti se u te tolike račune, zato ću ja samo nešto spomenuti i dokazati već iz toga, kako je odpuđivanje deseline nepravedno uredjeno.

Godine 1875. dogovoreno je izmedju Istre i cesarstva, da se prekida svaki račun do onda i da Istra ostaje cesarstvu dužna od desetine još četiri sto i šestnajst tisućah forintih, na koje neće plaćati interesa.

Za odpuđivanje obligacijah, koje se loterijom dignu i interesah, ima se plaćati 10%, nameta na izravne poreze ili franke. Sada se plaća 12%. I mi to plaćamo, ali se od onda dug provincije prema cesarstvu nije smanjio za ništa.

Kako je to pačlo nepravedno, vidite iz istoga računa, koj nam je predložio zemaljski odbor.

U sudbenom kotaru *Volosko* duguju ljudi za desetinu svega skupa: *fr. 344·65*, a platili su godine 1883. adicionala u ime odkupa od desetine: *fr. 3191·08*.

U sudbenom kotaru *Krku* duguju *ništa*, a na to *ništa* platili su adicionala *f. 2635·32*.

U sudbenom kotaru Cresu duguju *fr. 12·05*. a na tih 12 fr. 05 nč. platili su nameta *fr. 1629·23*.

Tako je sudbenim kotarom *Lošinjskim*, a skoro tako i sa *Podgradskim*, jer i ovaj je dužan samo okolo 5000 for., a platí svake godine nameta okolo polovice toga iznosa.

Govori se po Istri, piše se dapače u novine i mi to moramo čitati, da nam vi dajete talijansku kulturu (naobraženost). Dobro! Ali onda, gospodo, ja tvrdim, da vami mi to dobro debelo plaćamo, i da bi vaša opazka valjala samo onda, kad biste nam dali škole svagdje, gdje bi trebalo i onakove, kakove bi trebalo.

Zato Vam moji drugovi i ja nikako neodobravamo toga računa, već predlažem:

1. Neka se razvidi, koji mogu a koji nemogu platiti desetine u onih krajih, gdje je taj dug narasao;

2. što se zna, da nemože biti utjerano, neka se briše; a onda:

3. namet neka se razdieli po kotarih polag toga, koliko je jedan kotar više ili manje dužan.

Ove opazke našega zastupnika našle su nepripravnu talijansku većinu. Dr. *Petris* izvraćao je lievo i desno, htio je ljudem dokazati, da neplaća jedan kotar za drugoga, nego da se odplaćuje dug provincij" prema cesarstvu sa onim nametom od 12 po sto.

Laginja odgovara, da to *nije istina*, jer da je Istra od godine 1875, dapače još 100.000 forintih više dužna cesarstvu, nego li onih 416.000 forintih, premda se od onda u celoj Istri pobira namet od 12%, u to ime.

Dr. *Amoroso* htio je takodjer opravdati stvar, ali ni njemu ni pošlo za rukom, sa svim tim, da je izpripovjedno historiju deseline.

Predsjednik izjavlja, da nemože dati glasovati o predlogu zastupnika Laginje, jer da bi se trebalo prije s vladom dogovoriti.

Izvjestitelj dr. *Venier* veli, da nemože ništa pridodati onomu, što je rekao i protumačio dr. Petris i dr. Amoroso, drugimi riečmi: ni on nije opravdno krivicu. — *Sa svim tim odobrila je većina obračun desetinske zaklade (fondo d'esonero) za godinu 1883. i proračun iste za godinu 1885.* Ali ovo pitanje o krivici, koja se dogadja cielomu puku Istre, nije još zaspalo.

Napokon dr. *Venier* izvješćuje, da je umirovljeni poslužnik zemaljski, Frane Devonatto molio pomoć, a financijalni odbor predlaže, da se ta molbenica odbije i tako je odlučeno.

Tim je sjednica završena i buduća urečena za sredu 18. junja 1884.

DOPISI.

U Cresu polovicom maja. Znade se, da ovom občinom upravlja šarenjačka ruka. Pred tri godine nastojalo se izabrati u občinsko zastupstvo trećinu zastupnikah iz jedanajst izvanjskih selah naše občine; ali kako je E., inače veliki prijatelj današnjih upraviteljah, prisustvovao tom izboru, uzalud su naši prijatelji nastojali, da prodre njihova sveta i pravedna stvar. Kako uvjek, tako je bilo i tada. U decembru prošle godine bili su na novo občinski izbori kod kojih se je naša stranka sasvim pasivno držala, imajuć na umu onu poslovicu, da dok su isti uzroci, da će bit takodjer isti posliedci. Možda nije krivo sudila. Na taj način ostadoše na občini isti ljudi, koje je izabralo devedeset dva evanjeoskih što hromih što slieplh izbornikah našastih po putu. To naše šarenjake ništa nesmeta, oni znadu, da kad bi svi občinari imali povjerenja u izborno povjerenstvo, da bi občina drugčije lice dobila. Kod takovih izborah biva jasno, da dotično zastupstvo nemože imati nit upliva nit ugleda u pučanstvu. Evo primjera.

Na 1. t. m. pozva glavar Keršić občinsko zastupstvo u izvanrednu sjednicu i predloži, da isto digne občinskog liečnika g. dr. F., neobrazlagajuć taj korak, barem u koliko se dosad znade, nikakvim uzrokom. I većina zastupstva pristane slieno na taj predlog. Usljed toga nastane istog dana u gradu takva buka i nemir, da se može smatrati kao malena buna. Takvo postupanje našeg zastupstva razjari silno toli kopače koli skoro sve ugledníke našeg grada, a razloga, što uz nesposobnost drugog občinskog liečnika težko bolujućeg, predvidjaše, ne samo grad nego ukupni otok lišen najpotrebitije ruke, vriednog liečnika. Braniti dr. F. mi neimamo nikakva razloga; za nas je on, govoreć sa narodnog gledišta, malenom razlikom isto što i glavar Keršić; nit bi umakali pero, da ga branimo od Keršićevih napadajah, da se neradi o njegovu zvanju, gdje ga mi štujemo kao pravedna, vrstna i savjestna liečnika. Time razjasnismo naš položaj prama dr. F. Nastavši dakle nemir u gradu potrese Keršićevom malodušnošću, usljed čega, mareć više za svoju čast i uzdržanje

se na stolici nego li, da ugodi obtuženim prijateljem Z. i M., opozove odmah drugo jutro dotičnu odluku i povuče natrag obustavljenje g. dr. F. Takav korak našeg glavara pokazuje bistro, ne samo malodušnost njegovu, nego i nikakav ugled i upliv, koji uživa med građjani. E questo è tanto!

Cresani! Doba je da ponizite nedostojne slavohlepne kruhoborce, a sborom i tvorom doskočite u pomoć u tolikoj nevolji nalazećoj se občini. Gabinetto je isto što igrati se šišmiša. Imajmo uvjek pred očima što smo i što hoćemo, pak napred! Moramo pobjediti; neima te sile, koja bi našu probudjenu hrvatsku svjest mogla skršiti. Ako i kažu, da nas ima malo, al pokažimo, da smo ljudi. Skrivati se nije liepo. Dakle na noge! Uz božju pomoć i našu samosvjest, mi hoćemo, mi moramo pobjediti.

Iz Pazinščine. Bilo je više tužbah sa ovih stranah, kako se naši Talijanaši šire i šepire u občinskoj kući u Pazinu, kano da je to svojina Kamuža, Mrakinih Constantina, kano da tu nisu i naši hrvatski žuljevi uloženi. Dogovori, sastanci i skupščine, na kojih se radi o propasti hrvatskoga roda Istre, drže se u občinskoj sgradi, nemareći, da je za istu doprinesao Hrvat kano i Talijan, te da bi se ista morala smatrati od obih stranah kano skupna svetinja, koju nesmje oskvrnuti nikakva strast ili mržnja. Naše tužbe ostale su neuslišane. Protivnici naši nas dapače još većma izsmjehuju. Utekosmo se dakle protestom na c. kr. namjestničtvo. Kakvim uspjehom? Neka svatko čita i sudi:

Visoko c. kr. Namjestničtvo!

Dne 14. siečnja o. g. bjaše obdržavana prva sjednica talijanskog političkog družtva »Società politica« (sa sjelom u Pazinu) u občinskoj sgradi u Pazinu, proti čemu mi niže podpisani ulažemo

Protest

sa sledećih razlogah: U občini pazinskoj polag zadnjeg popisa imade ogromna većina stanovnikah hrvatski govoreći, koji većinom doprinašaju žrtve u občinske svrhe, dakle doprinesoše najviše ma i k sazidanju občinske sgrade. S toga mi Hrvati občine pazinske nemožemo a i nesmijemo dopustit, da se dade mjesta u toj sgradi sjednicam družtva, kojemu je glavna svrha (kako se to razabrati može iz družtvenog štatuta) zatiranje našeg jezika, kojeg nam zajamčuje i članak XIX. državnih zakonah, te naših pravah. S toga mi podpisani ponizno molimo to Visoko c. kr. Namjestničtvo, da blagoizvoli uvažiti naše opravdane želje te poprimiti proti tomu stroge mjere po dotičnih zakonih.

Što nepravisno ovaj naš protest na občinsko glavarstvo u Pazinu kano prvu kompetentnu oblast, te niti na zemaljski odbor u Poreču kano drugu, uzrokom je to, što ne imademo u njih nikakvog povjerenja. Da se občinsko glavarstvo drži istih načelah, kao pomenuto političko družtvo, glasnim nam je svjedokom to, da je dozvolilo političkomu družtvu, da drži sjednicu u občinskoj sgradi. A da nam je zemaljski odbor očito protivan, uvidjet se je moglo u zadnjih sjednicah pokrajinskog sabora u Poreču, gdje se nije našim hrvatskim zastupnikom niti dozvolilo, da govore jezikom, kojeg govori većina stanovnikah Istre.

U Lindaru, 27. siečnja 1884.

Sledi 157 podpisah.

Na to nam je stigao kroz c. k. kotar. glavarstvo sledeći odgovor:

Nro. 3213.

Gospodinu N. N. i drugovom u Lindaru.

Se vraća sa obznanom, da se je visoko c. kr. Namjestničtvo u Trstu uslied naredbe od 4. t. m. Br. 5082 izjavilo, da u podnesku spomenuti predmet nespada u područje istog Namjestničtva.

C. k. kotarsko glavarstvo

Pazin, 8. svibnja 1884.

C. k. kapetan: Manzano s. r.

Neima dakle ni tu za nas pomoći. Dobro je i to znati.

Omišalj koncem maja 1884. »Bolje igda nego nigda«. Izvolite g. uredniče radi narodnog interesa štampati sledeći dopis.

Radi se naime o školskoj sgradi već više godinah, koja je ovdje od prieke potrebe kao i kruh svagdanji. Za crkvom dolazi na prvi red učiona, te dvie jesu temelj ljudske naobrazbe. Želimo li dakle napredovati u svemu, kao što je dužnost svakoga osobito u sadašnjem vieku, to moramo upriet sve svoje sile, da sagradimo sgradu shodnu za učionu. Prieko nekoliko mjesecih bilo sam se doista uzradovao sadašnjemu zastupstvu občine Omišaljske, koje je bilo odredilo sagradit novu kuću u tu svrhu. Učinilo je već sve potrebne korake za to: sustavilo naime zapisnik, javilo c. k. kotarskomu glavarstvu, koje se je dapače pohvalno izrazilo za to mjestnomu zastupstvu veleć, da je već i doba tomu, da se ta stvar pospješi; nadalje javila je i istomu c. k. namjestničtvu, od kojeg je bilo naročito poslan mjernik, da zgotovi nacrt za novu sgradu; sada se samo očekuje taj nacrt, ali — ali neznam kad će doći. Kad bi bio dosplo, bila bi stvar gotova, ali ovako neznam kako će to proći. Tako Vam je sada ovdje u toj stvari — a ja pišem ove redke nebi li možda urodili dobrim plodom, da se ta gradnja dokonča onako, kako je bilo jako krasno započeta. Medjutim počeli su se skupljati nekoji od zastupnikah, koji snuju, kako bi ono što je liepo započeto posve uništili, nu to njim preprieči glavar Miko Marčić, na čem mu doista hvala, samo neka uztruje na tom do konca te će doista onda moći ubrati lovor-vienac i biti će mu potomci za uviek harni. Za čim teže ti svojeglavi zastupnici? Ima naime jedna stara kuća »Stognta« sv. Agata zvana, koju bi htjeli po svoj sili nekoji od tih zastupnikah porinuti občini za učionu. Medju timi zastupnici nalaze se i dva savjetnika občinska, koji najviše prouzročuju tu smutnju u puku. Jednomu od tih jest ta kuća skoro svojina te po tom radi samo da se je rieši. Ta dvojica sazivlju sami, čujte! sjednicu bez glavara dà i postavljaju globu, ako tko od zastupnikah nebi došao, k tim sjednicam; sakupljaju posle sv. mise sami puk kao da sudac nije ništa, sve to samo da bi puk osvjedočili o tom, veleć, da će mnogo manje potrošit. Kupit staru ali novu kuću — kupit za dvie tri godine ili za 40—50 godinah, to je njim svejedno samo, da svoj cilj postignu. Moja braćo Omišljani! Pamet u se. Znate da morate kupit kuću, dakle bolje da potrošite za novu kuću malo više pak ćete ondu početnat i vi i vaša djeca koja će van za to blagoslivljati. Mjesto imate najljepše što si možete pomisliti. Pri »Kaštelu« imate mjesto svoje, da si holjega u Omišlju pomislit nemožete — kod ulaza u grad imate gušljerun, možete tu sagradit s vremenom stan za učitelje, popove, za občinski ured itd. itd., da se je sam mjernik izrazio kad je uzeo zadnji put nacrt — »da nije vidio nigdje jošte tako liepa i prikladna mjesta za učionu«. Kakva li je ta stara kuća? Gledamo li položaj i taj novriedi za učionu, jer je sa strane gornjeg grada, sa strane »burea« dakle po zimi nepristupna ljetci, nejma vrla, dočim pri »Kaštelu« može bit vrt kakovgod se hoće. Već imade 30 godinah da je zapuštena krov će brzo pasti nitko nestoji u njoj. Što koristi sada špurat a do nekoliko godinah opet trošit? Pa bilo je već više put od nadležnih oblastih izrečeno o toj kući: *da nije nikako prikladna za učionu.* Želi je dakle, da se sagradi nova kuća a drugo, da bude pri Kaštelu i nigdje drugdje. Svaki početak je težak, tako je i taj. Ako možda nekoji misle, da će mnogo potrošit za novu kuću ili će bit bar novu, onda će občina počinut za nekoliko let. Znajte, da to nećinite samo za jednu ili dvie godine. Gospodina glavara molimo, da uztraje na onoj stazi do konca, na kojoj je započeo. Netreba se plašit, samo radite bez ikakve sebičnosti, činite kako i za sebe.

Napokom trebalo bi pazit, da bi Kaštel ostao za uvjek gore kao starina a ne bacat to dolje.

Jelšane mjeseca junija 1884. Davno već nisi primila mila »Naša Sloga« nikakve viesti iz ovoga kraja. Puk je ovdje, reć bi zaspao. I pravo bi imao, dragi štioče, da ovako misliš. Iz svakoga kraja tužne Istre čitaš viesti, a iz ovoga baš nikakve, kao da bi ovdje sve u najboljem redu bilo. Joj i da čuješ pako sve, što se ovdje zgadja, kose bi ti se naježile, a stalno bi i suzu milosrdnicu nad ovim toli zanemarenim pukom protočio. Ovdje, gdje je puk najmanje pomješan tudjim elementom, moglo bi se što izvanredna očekivati, a i moglo bi se štogod postići, da ima voditelja. Svećenici, učitelji, nadžupani morali bi narod probudjivati i voditi ga.

Tekar sada u najzadnje doba obratilo se je malo na bolje; tekar sada sjetili su se gore spomenuta gospoda svoje dužnosti, te osnovali »Narodnu čitaonicu«, kojom će probudjivati narodnu svjest. Radošću odazvali su se nekoji pozivu, da stupe u narodno kolo, te se upisali kano članovi u ovo družtvo. Osobitom pohvalom spomenuti nam je vrloga našega rodoljuba Josipa Iskru trgovca u Križevcih, koji se uvjek rado sleda svoga zavičaja te obilno podupire svako narodno poduzeće u Jelšanah. Odazvao se je i sada pozivu te šilja »čitaonici« bezplatno »Slobodu«, »Pozor«, »Bič«, »Kvarner« i »Gospodarski list«. Isto tako poslao je i g. Kalčić, vojnički liečnik 10 for., kao prvu podporu. Ugledali se i drugi rodoljubi u ovu darežljivu gospodu*).

»Čitaonica« ima sledeće novine: »Slovenec«, »Edinosti«, »Novice«, »Brencelj«, »Zgodna Danica«, »Ljubljanski Zvon«, »Mir«, »Slobodar«, »Pozor«, »Kvarner«, »Naša Sloga«, »Bič«, »Gospodarski list«, »Triester Tagblatt« »Weltblatt« »Sprechsaal«. »Kikiriki«.

Da se odazove želji članovah, priredila je čitaonica 18. svibnja zabavu. Sbog odsutnosti predsjednika g. Pipa, govorio je govor g. Ante Stemberger. Liepom prispodobom oriisao je domoljublje, pokazao prokletstvo izdajstva, odvraćao od narodne nehajnosti te pozdravio prisutne, opominjao jih, nek jim bude domovina prva i sveta, te nek se slože u svakom narodnom poduzeću. Na svršetku pozvao je prisutne, nek zaključu 3 kratni »živio« caru i domovini.

Zatim je sliedilo pjevanje. Pohvaliti moramo pjevače, da su se u tako kratko doba toliko naučili. Sve tri pjesme: »U boj« od Ivana pl. Zajca, »Mladini« od Hajdrih i »Frankopanku« od Iv. pl. Zajca pjevali su toli precizno, da si zaboravio, da imaš pjevače seljake pred sobom.

Pjevanjem je ravnao g. Ante Stemberger. Zabava svršila je plesom. Da je pako ova zabava dobro izpala, trudili su se zato gg. Ante Notar, Davorin Košić, Dav. Rotmajer i Ante Stemberger. Dok budu ovi stabri u čitaonici, ona sjegurno propasti neće. Dobru podporu pružili su gospoda Pip.

Čuje se, da će u kratko drugu zabavu prirediti te da će na istu takodjer pozvati izvanjsko rodoljube. (Prva zabava naime bila je samo za domaći puk). Dobro bi to bilo, jer tako radili bi mi Istrani zajedno i složno proti skupnim našim neprijateljem. Kod zabavah upoznajemo se i poličemo k požrtvovnom rodoljublju.

Vi pako, občinari Jelšanski! stupajte napred po ovom putu, kojim ste udarili, te budite uvjereni, da Vaš trud neće biti bezplodan. Pokažite, što se slogom učiniti može te pripravite bolju budućnost svomu potomstvu, nego li je Vaša sadašnjost!

Iz Pomnjanščine. Naši narodni protivnici služili su se prigodom posljednjih pokrajinskih izborah proti nam takovim oružjem, kakvoga nebi valjda niti pakao izmislio, kad proti raju vojuje. Nu njihovo oružje, njihova smjelost leži pred nami slomljena, a oni se budu zaista umirili te nas druglič mirno pustili, da po svojoj dragoj volji biramo kako i koga mi želimo. Čuditi se moramo, kako se nekoja gospoda kod izborah tako ponizuju, da njim prosti kmet kaže: ala su ta gospoda bezumna, mi znamo i razumemo više nego oni, koji hoće, da nam predstave crno za bielo, zlo za dobro.

Do sada se znalo uvjek vikati od strane naših protivnikah: popi su krivi i tudjinci, da nam ne ide kako bi sami htjeli. Nu gospodo, vidite sada, da tomu nije tako. Vi ste u Pomnjanu četvero svojih agentah iz Kopra imali još nekolliko naših propalicah i pljandurah. Četvero ili petero svećenikah mirno je gledalo, kako vaši rade, a vi znate dobro, da kad popi nebi odveć mudri bili, da bi svuda loše vaša stvar izpala. Novcem, silovanjem i strašenjem ste komać ono malo glasovah izmamili a naša mirna stranka ih je imala 126, a da smo jih više trebali, još bi se jih bilo javilo. U Piranu ste same kmete imali, a vaši agenti su čak u Sačol s mitom tekli. Recite nam istinu, koliko ste mogli glasovah za se skrpati? Vjerujte, da od onih istih fiducijarah, koje ste u listu stavili, nebi bili za vašu stranku glasovali, da su izabrani bili. Vidite dakle, da nas nisu ni popi ni fratri ni tudjinci nas domaće kmete do sloge i jedinstva doveli, nego nesmiljeno postupanje vaše s nami, vaša bezobraznost, vaše varkanje. Mi hoćemo, da napredujemo, da se prosvietimo i da se naši novci i za naše stvari troše, a ne kako ste si vi u glavi uplili, da mi moramo biti vaše blago, a vi da se s našom krvavom mukom pitate.

Što sada vičete, da smo *Kranjci, Čiči, Šćavi*, to vam budi slobodno; mi smo pod timi imeni braća složna, a vi nebudete nas s tim vikanjem razdjelili, kako vam je to nekada za rukom išlo. Što nam pak kažete, da smo posmradili svu Istru, u tom se toliko slažemo, što smo posmradili onu vašu smradnu Istru, koja je znala za nas samo tada, kad smo izabirali, onu Istru, koja škilji preko jadranskoga mora u blaženu zemlju. Da ćemo sada težiti za Ljubljanom ili Zagrebom, zato si netarite glave. Tu odlučuju, oni koji su zato postavljeni, mi vam samo kažemo, da smo Slovenci i Hrvati istarski *braća složna*, i tih imenah se nikada više nećemo sramovati. Što nam pako ona bezimena pisma pišete, znak je, da se svoga djela sramite; podpišite se pak se možda budemo razumili; drugčije proglasujemo ono vaše pisarenje djelom ludosti i djetinjarije. Dà gospodo, probudjeni smo od Treta do Draguća, od Rieke do Učke, a probuditi ćemo braću na Pazinščini, Puljščini i Poreščini, da budu i oni u naše bratsko kolo stupili. Tad ćemo sjedinjenimi silami raditi oko duševnog i tjelesnog boljka našeg roda i dokazat vam, da ne zaostajemo u ničem za vami. Kad budemo svi svoji na svojem, vladat će mir i ljubav medju nami, inače nikad!

*) Živili takovi rodoljubi! Ured.

Izbori izbornikah.

Občina Milje

imade okolo 6600 stanovnikah. Gradić Milje i bližnja okolica broji kakve 3000 stanovnikah, ostalo spada sve na slovenska sela, i to osobito na Plavje, Škofije i Hrvatini. Ono što biva riedko gdje u Istri t. j., da se nemješa občinska oblast u izbore izvanjskih občinah, biva ovdje. Gospoda iz Kopra radili su i u Miljah, što tajno, što javno za svoju stranku, nu ondašnji birači nedadu se varati, njim je osoba g. Križanca toli mila, da će ju jedva ikad Talijani potisnuti. Sav trud g. Cruciania, koji je radio po nalogu gospode iz Kopra, ostao je jalov. Njegova desetorica birača nije nam mogla naškoditi, a sama sebe izvrgla je ruglu. Od prošle godine poskočio je broj talijanskih birača od 5 na 10, nu naš se je početverostručio, naših je glasovalo 30. Odatle sliedi, da se naši birači osvješćuju, da uvidjaju i sami, kolika nam prieti svim skupa pogibelj od ljudih, koji su tako dugo ravnali našom sudbinom. I u Miljah, kao što u čitavom koparskom sudbenom koturu, pokazalo se dne 20. pr. m., da čim prieti narodu veća pogibelj od nepozvanih gostih, tim postaje oprezniji, tim bolje se pripravlja na kriepak odpor. Ovakve izborne borbe otvaraju narodu oči. On se i nehote pita: čemu me dva put u godini muče moji protivnici. Odgovor je lahak. Muče me, jer neću da plešem, kako oni sviraju. A tako je i pravo. *Živili svjestni izbornici občine miljske.*

Občina Dolina.

Medju občinami kotara koparskoga je Dolina u narodnom pogledu najčišća. Nju nije jošte dosad, a tvrdo se nadamo, da neće niti u buduće okaljati stopa talijanaška. Narodno svećenstvo, rodoljubni učitelji, tabor i čitaonica, probudili su u toliko narodnu svjest, da su tuj neusudjuju gospoda koparska niti kušati sreće. Dolinci, sjegurni svoje pobjede, dolazili bi do letos na izbore za zemaljski sabor u malenom broju, nu ovaj put došlo ih je mnogo, a da je trebalo, došlo bi jih bilo i dva put onoliko.

Izbor se obavio dne 20 pr. mj. po podne. Birači glasovalo je oko 50. Borbe nije bilo nikakve, jer nebijaše protivnikah. Izabrani bijahu *jednoglasno* svi narodni izbornici. *Slava* svim braćem, najpače njihovom prevriednom *prvaku. Živili!*

Občina Dekani.

Sjeme bačeno od političkoga družtva »Edinosti«, te od prve štedionice i posujilnice, početkom prošloga mjeseca u plodnu zemlju občine Dekani, rodilo je stostrukim plodom. Tomu nam je dokaz dan izbora izbornikah, dne 21. p. m. Prigodom ohćeg sbora političkoga družtva »Edinosti«, narod se dekanske občine dobrahno za narodnu stvar oduševio. Rieči i savjete, koje je onom zgodom slušao, upililo si je duboko u srce. Rodoljubi pojedinih podobćinah, nisu prestali narod i nadalje učiti i na izbornu borbu pripravljati.

Občina pomnjanska i dekanska bijahu jur prošle godine stečištem koparskih agitatorah. U jednoj i drugoj uložili su naši narodni protivnici sve sile, da narod zavedu, da ga prevare. Oni su nastavili svoj nečisti posao i ove godine. Svoj su rad dapače podvostručili. Služili se istim oružjem kano i svuda drugud u Istri. Često bijaše viditi koparsku gospodu u tih občinah. Znalo se dobro radi česa dolaze. Dolaze naime jedino u vrieme izbora. Našli dapače nekoliko izrodah, koji su za njih radili. Pozivalo se jih na dogovore u Kopar. U Kopru pisale se liste izbornikah, pa je razposlali svojim agitatorom.

Kako je poznato, talijanske spletke nisu uspjele u občini pomnjanskoj. Tuj je narod odvažno rekao svoju. Trebalo je dakle baciti se svimi sredstvi na jedinu jošte nadu, na občinu Dekani. Računali su naime ovako. Pomoću izbornikah buzetskih, ročkih, koparskih i dekanskih izabrati ćemo svoje zastupnike. Računali su bez krčmara.

Na dan izbora nebijaše viditi gospode. Amo i tamo šuljao se kakav njihov agitator sa punim džepom talijanaških listinah izbornikah. Naših biračah nadošlo je preko stotine. Badava smo tražili protivničke birače. Govorilo se doduše, da će ovaj ili onaj glasovati za talijansku listu, nu taj glas se nepotvrdi. Komesarom kod izbora bijaše kano i u prvašnjih občinah gosp. Lukeš, kot. tajnik iz Kopra. Izbor tekao je u najliepšem redu. Za narodnu listu glasovali su i oni, kojim bijahu poslane talijanske liste, da jih medju birače podiele. *S nami glasovali su dapače dosadašnji glavni agitatori koparske gospode.* Od ust do ust kolao je veseo uzklik: *svi su naši, protivnici nimaju niti jednoga glasa.* Taj se uzklik ponavljao sve do konca izbora. Naši izbornici bijahu izabrani *jednoglasno.* Priznajemo rado, da se takovomu uspjehu nadali nismo. Uspjeh taj prekoračio je naše najsmjelije nade. Ovim izborom bijaše osjegurana pobjeda narodnim zastupnikom. Nakom izbora zaplesao je narod od veselja. Oduševljenje raslo je od hipa do hipa. Govorilo se oduševljene govore, pjevalo rodoljubne pjesme. Svečkoć bijaše glas: *Kao što smo danas birali, tako ćemo birati uvjek. Živili* tako sviestni birači iz Dekanih, Kubeda, Sv. Antona, Černogkala, Gračišća, Rzara i odkud god bili. *Živili* njihovi vodje i prvaci! *Živili* napose oni, koji su se prigodom ovog izbora prekrstili!

* * *

Čestitke koparskim izbornikom. Iz Šmijana je došla sliedeća čestitka:

Radoljubivim izbornikom koparskog političkog kotara! Zagraktalo jato crnih gavranah nad Vašim kotarom, nebi li raznesło što je rodoljubni mar mukom posakuplo; ali — jato prošlo kako došlo! Probudjena narodna sviest, tvrd značaj, nepodmitljivi ljudi obranili su kotar. Blago si ga njemu kod takvih izbornikah. Čestitamo! Živili! (Podpisi).

Pogled po svietu.

U Trstu, 18. junija 1884.

Novine javljaju, da će biti sazvane delegacije koncem mjeseca oktobra. Carevinsko vieće bi se imalo sastati drugom polovicom mjeseca novembra.

Glasa se, da će se i ove godine sastati car Fran Josip sa njemačkim carom Vilimom u Gaštinu. Tomu sastanku nepodaje se nikakva politička važnost.

Lanjskim nemirom u istarskom saboru neima letos ni traga. Reć bi, da se je većina porečkoga sabora ponešto opametila ili se drži one narodne: »strah je vrag«.

Dne 16. t. mj. sastala se dva sabora u našoj poli države, naime dalmatinski i tirolski. Lanjsko zasjedanje dalmatinskoga sabora bijaše naglo prekinuto. Za razlog tomu navadjalo se, što je zastupnik Pavlinović predlagao, da se uvede u cieloj Dalmaciji hrvatski jezik kano službeni jezik. Drugi vole, da bijaše povod razpustu sabora rezolucija narodne stranke, u kojoj se zahtjevalo, da zamjeni namjestnika-vojnika, civilni namjestnik. U novije doba dolaze glasovi iz Dalmacije, da se je namjestnik Jovanović sporazumio s narodnom strankom. Koliko je na tom istine, pokazati će najbliža budućnost. Nakadni izbori za dalmatinski sabor izpali su kano i kod nas, po želji hrvatske stranke. U govoru, kojim je otvorio namjestnik Jovanović sabor, izjavlja, da vladi leži na srcu duševni i materijalni napredak zemlje, te da će ona zemaljsko zastupstvo za postignuće toga izdašno podupirati.

U hrvatskom saboru bijahu zavrženi razni predlozi opozicije o adresah na kralja, a primljen je predlog vladine stranke, kojim se većina ograđuje proti zavedenju kraljevskoga komisara — kao što se dogodilo prošle godine prigodom nemirah — proti jednostranom tumačenju nagodbenoga zakona i napokon zahtjeva, da se sazovu regnikolarne deputacije, koje bi imale poravnati sve razmirice, nastavše medju Hrvatskom i Ugarskom. Te razmirice proizlaze odatle, što Magjari tumače i provadjaju nagodbeni zakon onako, kako njim se svidja i kako je njim u prilog.

Sa uspjehom izbora u ugarski sabor, pišu madjarske novine, da su sve stranke zadovoljne. Ipak tomu nemože bit tako. Vladina stranka, prem se služila svim mogućimi sredstvi, nemože se baš pohvaliti sa uspjehom. Koliko je do sada poznato, bijaše izabranih 206 vladinih, 55 umjerene opozicije, 66 neodvisnih, 12 spadajućih raznim narodnostim, 10 divljakah (koji nepripadaju nijednoj stranci) i 17 antisemitah (koji su proti židovom). Učešće kod izborah bijaše veoma živo; na mnogih mjestih odlučilo je samo nekoliko glasovah. Izgreda bijaše skoro svuda, dapače i u glavnom gradu. U devetom kotaru naime navalili su privrženici propaloga kandidata stranke neodvisnih kamenjem na gostionu, u kojoj su slavili pobjedu birači vladine stranke. U obće mogu se Madjari pohvaliti tim, da su oni prvi ustavni narod na svietu, gdje se dogadjaju tako česti nemiri, izgredi i krvoprolića prigodom izborah.

Srbska narodna skupščina odglasuje bez ikakvog prigovora sve i sva, što njoj vlada na protres podnese. Tako je dne 16. t. m. nakom kratke razprave odobrila vladin predlog o novih porezih.

Razmirica medju Srbijom i Bugarskom poravnat će se mirnim putem. Njemačka posredovala je prva medju obimi državami. Njoj se pridružila Anstrija, Rusija, Italija i Englezka. Kako se javlja iz bugarske prestolnice postignut je taj uspjeh, da je bugarska vlada odredila, da se odstrane njezine čete sa priepornoga zemljišta, dok se stvar poravna.

U Rimu pobjedila je prigodom občinskih izborah katolička stranka. Ovaj se uspjeh tim neugodnije dojmio talijanske vlade, što su katolici pobjedili i u Genovi, u Napulju i u drugih gradovih stekli velik upliv. Radi toga nastali su nemiri u Rimu, napose u rimskih crkvah, gdje bezbožnjaci — tobož liberalci — napadaju i izazivlju mirne pobožnike. Javlja se dapače iz Rima, da se mora stražiti crkva sv. Petra jer da njoj prieti pogibelj od podkupljene rulje. Kad se nemože bezbožnimi zakoni udušit i zatrt sviest vjernikah, tad se prihvaća za slična sredstva, i to da je talijanska liberalnost?

Talijanskim prvakom u Istri.

Onomad me čuše
Hrvatski seljaci;
Evo me sad s vami
Istarski prvaci.

Čudno je i sniti,
Kakvi ste vi ljudi,
Kad vam čovjek djela
I načela sudi.

Nedaj Bože, da tko
Turčina pokrsti:
Odmah vam je krivac
Najcrnije vrsti.

Zašto? — E, tko novu
Kom' vjeru nariva,
Radi prot slobodi,
Savjest izaziva.

Mrsko je, velite,
To lovljenje svieta,
Neuk ako nekrst
Tog i neosjeta.

A vam nije mrsko,
Ni prot slobodi,
Vrebat na Hrvata,
Da se raznarodi?

A vam nije mrsko,
Dielit srebrnjake,
Da otmete rodu
Hrvatske seljake?

Jel' narodnost manje
I od krive vjere,
Da ju vaše duše
Tak debelo mjere?

Zar vas i to uči
Djedovska kultura,
Da, tko nije s vami.
Bezpravan tetura? —

Istarski prvaci,
Liepo ste se digli;
Al su i Hrvati
Već na razbor stigli!

Franina i Jurina.

Fr. Holtetraj Jure, al si nekako namrgojen.
Jur. Vranića neću biti!
Fr. Ča si na koprivu stal?
Jur. Da sam na nju, nebi mi ni pol muke, al kamo god čovek stupi, mora nagazit na vrahca ali Krnjelu.
Fr. Ja, zač jedan i drugi o tujem potu živu a svuda njim je dobro, kadegod se zdimljaka dimi.
Jur. Ma ter neka njih je, zač su i oni stvoreni od Boga, al bi mogli imat i mrvicu kušenci.
Fr. Pak ča je baš nimaju ni bili?
Jur. Za vrabca neznam varamente, ma onisti Krnjeli, ki zimlju *Ististo po sto* interesa, po Jurića! je nimaju ni kolliko je črnega za nohtom.
Fr. Dunke i takoveh je va Istroj?
Jur. Ako ne veruješ, prošeći se malo do Kanfanara, pak ćeš imat ča čut i videt.
Fr. Po moju grešnu, tega ti nebin Jure skoro verovał.
Jur. Muči no, ću ti prnest drugi put černo na belen.
Fr. Onda valja priložit va vele litanije: od kuge, vojske, glada i takoveh Krnjeli, oslobodi nas Gospodine!

Različite viesti.

† **Matej Fugošić.** Dne 16. t. m. preminu u goričkom sjemeništu u dvadesetoj godini čestiti mladić bogoslov M. Fugošić. Rodjen je u Vrbniku od otca Mata i majke Lucije rodjene Vitezić, bio je nećakom pokojnomu krčkomu biskupu Ivanu dr. Viteziću i našemu narodnomu zastupniku Dinku dru. Viteziću. Ova dva zaslužna brata zasnovaše njegovu naobrazbu, poslav ga na nauke u Spljet, gdje i svrši gimnaziju. Posvetiv se svećeničkom stališu, ode zatim u goričku bogosloviju. Prezao je na putu nauke i krieposti, hitjući postati ne samo riečju, nego i činom glasnikom božjim. Nu ne zaboravi uz to, da mu je Hrvatska domovinom, te da Hrvatom mora biti namienjen njegov rad. Draga mila mu je bila zato hrvatska knjiga, a s oduševljenjem i saučešćem pratio je požrtvovni rad otačbenikah diljem ciele Hrvatske. Rasao je kao loza u vinogradu Gospodnjem, ali nam nije bilo dano dočekati njezina okrepljujućeg ploda. Sakupljivao je cvietne sokove, da je pak kao med prinese tužnom istarskom Hrvatu, ali nade njegove i naše prestiže prerana smrt.

Liep mu bijaše sprovod, učestvovali su njegovi predstojnici, bogoslovni profesori, mnogobrojni svećenici i redovnici, te njegovi drugovi, koji mu okitiše grob liepim vincem liljanah i odpievaše pri sprovodu dvie ganutljive tužaljke, jednu hrvatsku a drugu slovensku.

Mili pokojniče, na Tvom svježem grobu tko da Ti nekliknc: Bila Ti lahka zemljica u kojoj počivaš!

Biskup Strossmayer podario je kao počastni član goričke čitaonice, listu sa svotom od 100 for., a čitajuće i podporno družtvo u Gorici isto tako sa 100 fr.

Tršćanska čitaonica preselila se jur u svoje krasne nove prostorije k »*Zelenom kribu*«. U subotu dne 21. t. m. priredjuje svojim članovom i zvanim gostom sjajan koncert sa bogatim programom. Nadamo se, da će k toj zabavi pohrliti sve što je u Trstu sviestnijega naše krvi. —

Budućeg čedna otvara se u vrtu čitaonice liepo uredjena kuglana. Posturano je dakle dostatno za duševnu i tjelesnu zabavu članovah, te možemo ponosno kazati, da naša čitaonica sada nezaostaje u ničem za kojim sličnim družtvom u Trstu.

Hrvatski paviljon u kojem je kod poslednje izložbe u Trstu Hrvatska svoje proizvode izložila, bijaše od »družtva za poljepšanje grada« ponudjen na dar gradu Trstu, nu paviljon stoji još uvjek na istom mjestu, izložen svim nepogodam vremena. Gostioničar iz Barkovljah, gosp. Karmelić, ponudio je gradu 200 for. za paviljon u namjeri, da ga prenese na trg barkovljanske luke i sa pogodbom, da mu ga grad u toliko popravi, da bi ga mogao rabiti za kavanu. Spomenuto družtvo obećalo je magistratu 500 for. za prevozne troškove, nu naši gradski oci odbili su velikodušnu ponudu s tobožnjeg razloga, da bi za temeljitu popravu paviljona trebalo potrošiti kakovih 3000 for., koje bi morao grad izdati; k tomu izpričavaju svoju škrtost (!) tim, što je zgrada tobož nepriličnna i, jer iz samog drva gradjena, radi ognja pogibeljna. Eh, da je ono kakova dozotska ribarska kolibica!

Kako živi sv. otac. Njemački časopis »Germania« donaša sliedeće viesti o načinu života sv. otca Lava XIII. Ustaje u 6 satih u jutro. Nakom podulje molitve čita sv. misu u 7 satih. Do osmoj prima i riešava spomenice crkvenih družtvah (kongregacijah) i odgovara na pisma. Ob jedanajstoj podieljuje javne audiencije; u to doba prima sv. Otac poslanike, biskupe i pobožne putnike svih narodah i svih stališih. U pol jedne ide na šetnju u vatikanski vrt, kamo ga obično sprovadja koji od viših svećenikah i dva počastna stražara. Većinom ide s njim monsignor Boccali, njegov tajnik i prijatelj. Nije li vrieme liepo ili ako se ne čuti sv. Otac dobro, vozi se na šetnju navadno do vatikanskoga Belvedera u kočiji u tu svrhu zgotovljenoj. Objedva po rimskom običaju u 2 sata. Objed traje samo pol sata. Taj je vrlo skroman; sastoji navadno iz jedne mesne hrane, nešto sočiva i voća. Kod objeda popije sv. Otac čašu vina Bordo, kako mu to liečnici pripisuju. Iza objeda počiva kratko vrieme; zatim se povuče u svoju pisarnu. Ob 5 i pol prima sv. Otac predstojnike i tajnike raznih crkvenih družtvah, s kojimi se dogovara o crkvenih pitanjih. Ob osmoj prinesu mu novine raznih državah; on čita samo talijanske i francezke. dočim si daje prevest važnije viesti iz njemačkih i engleskih novinah. Ob devetoj i pol moli sv. Otac krunicu. Ob desetoj večera; i to obično malo juhe, jedno jaje i nešto salate, zatim ide u svoju sobu.

Hrvatski jezik. Mi neznamo na koje muke mogu još naše oblasti postaviati naš jezik i naše rodoljube, koji se tim jezikom služe iza onih mukah, što ih do sada doživismo i što jih još dandanas moramo biljeziti. Nek se nitko nevara, da će u nami malaksati vjera u sretniju budućnost našega naroda i našega jezika u Istri. Ma nas i za sto načina razapinjali, mi ćemo svoje pravo braniti pred svimi i pred svakim, pa nebude li saslušanja kod naših oblastih, kao što bi morało biti, mi ćemo znati kamo. Jednom već mora prestati to neprestano zadirkivanje nekih ter nekih ljudi.

Našemu prijatelju č. g. Andrijčiću bila je od c. kr. poreznog ureda u Lošinju odbijena namira samo zato, što je sastavljena u hrvatskomu jeziku. Malo niže donašamo utok, što ga je isti upravio na c. kr. okružno poglavarstvo u Lošinju. Onim činovnikom poreznim preporučamo, da ako žele dobiti premještenje, neka se ravno obrate na svoje poglavare, a da neuzimlju kojekakove izlike na štetu trećega za dokazati, da nisu sposobni služiti u onom mjestu, jer time gube na svojoj časti i kod naroda i kod poglavarah. Porezni uredi nisu nikakav forum, te se tamo nemože niti govoriti o kakovoj »lingua del foro«, pa da bi se sve i dalo govoriti, taj bi morao po prirodnom i povjestnom pravu biti jedino i isključivo hrvatski jezik. Evo medjutim utoka, kojemu nije od potrebe, da mi štogod nadodajemo sa naše strane:

»Dne 30. t. mj. pošao je podpisani u Lošinj i predstavio se tamošnjem c. kr. poreznom uredu sa priloženom, namirom uz želju, da mu bude izplaćena. Protil

svakom očekivanju uklopljena namira bila mi je odbačena s razloga, što je sastavljena u hrvatskom jeziku. Istoga dne tražio sam dva puta zasebice c. kr. poreznog nadzornika, da mu se potužim na takovo nezakonito postupanje onih c. kr. poreznih činovnikah, ali ga u uredu nenadjoh. Čekati nemogoh jer me je služba na mjesto zvala i eto me dànas pismeno otom slavnom c. kr. poglavarstvu, da pitam ne milost, nego pravicu zajamčenu svakom austrijskom državljaninu §-om 19. temeljnog zakona ove carevine, koji veli, da je svakoj narodnosti dopušteno služiti se sa c. kr. oblastmi u svojem materinjem jeziku. Da je pako podpisanomu materinji jezik hrvatski jezik i nijedan drugi, o tomu držim, da sam kompetentniji suditi ja sam nego li gospoda plaćenici slavnog poreznog ureda u Lošinju. Odbijajuć dakle hrvatsku namiru samo za to, što je hrvatski napisana, onaj c. kr. ured išao je proti §: 19. tem. austr. zak.; njegov je dakle postupak samovoljan i nezakonit.

Podpisani služi na Unijah u svojstvu upravitelja ove podžupe i zato ima pravo vući plaću, o kojoj priložena namira. U svojoj službi on mora uvjek i jedino služiti se hrvatskim jezikom ako hoće, da mu trud i služba jalovi neostanu. Glede toga lahko je popitati se kod m. č. dekanskog ureda u Osoru ili prečastnog bisk. Ordinarijata u Krku, od kojih podpisani u poslovih svoje službe jedino zavisi. I jezik dakle same službe, za koju vuče dotičnu plaću, daje podpisanomu pravo služiti se hrvatskim jezikom.

Svako mjesto ima svoje narječje, ima ga i mjesto Unije. Držim, da neće nitko pametan tražiti, da pišem bolje što, nekmoli namire, u unijskom narječju. Da bi to bilo, tada bi se imalo tražiti da c. kr. činovnici stanjući n. pr. u Rovinju, Piranu, Kopru itd. imaju dopisivati u narječju rovinjskom, piranskom, ili kršk om itd.. gotova Babilonija! Svaka narodnost ima svoj književni jezik. Ima ga talijanska, a ima ga i hrvatska. U književnom dakle hrvatskom jeziku napisah priloženu namiru. Ako se nevjeruje, neka se popita za su i Sveučilište Fran. Josipa I. u Zagrebu.

Činovnik je za narod, nije narod za činovnika. Ako činovnik nezna jezika, koji se u obsegu njegova djelokruga govori, meni može biti žao, koš o i jest, al mu pomoći nemogu jer ga ja nepostavih na mjesto. Ja tražim svoje i hoću, da mi se dade, jer svakomu trudu pristoji svoja plaća.

Reklo mi se, da se u Fliću drugačije govori i piše. To sam znao, a znao sam takodjer, da se i u Turskoj i u Madjarskoj drugačije govori i piše; al ja nisam kriv ni ja su u Fliću Slovenci a ovamo Hrvati. Svakomu svoje.

Krčki i creski c. kr. porezni ured prima ne samo hrvatske namire, nego i hrvatske spise, utoke itd. te ih rješava; a ju mislim, da je i Krk i Cres u lošinjskom okružju.

Pred tri mjeseca likvidirao je c. kr. porezni ured lošinjski dva namira, jednu sastavljenu a obeuve vidlmovano od podpisanoga u hrvatskom književnom jeziku. Danas već ured c. kr. porezni ured neće ga prima hrvatskih namirah. Takov postupak pametni ljudi nazivlju prkosom, a ja kužem, da bi taj prkos morao lpak jednom već prestati u naših stranah. Svaki izazov zove odgovor.

Oto slavno c. kr. poglavarstvo izvoliti će u što kraćem roku naložiti c. kr. poreznom uredu u Lošinju, neka likvidira priloženu namiru, obznanjujuć podpisanomu kada će moći u Lošinju dignuti novce.

Odličnim počitanjem

Unije, dne 31. svibnja 1884.

pop *Ante Andrijčić*, podžupni upravitelj.

Gubitak teka i slaba probava. Svaki koji boluje na katara želudca, podvržen je rečenim težkim neprilikam sa neprestanim gubitkom tjelesnog djelovanja i postupičnog sušenja ili propadanja, koje je često uzrokom preranog svršetka života. Nije ustanovljeno doba, kad je čovjek podvržen ovim bolestim, nego obično često susrećamo je u mladosti i kod djece, osobito kod onih slabašne tjelesne snage i škrofulozne naravi. Žrtve takovih nesnosljivih bolestih trpe na vjetrovih, na turobnosti ili sieti i na ostalih nestalnih bolestih crievah, koje neizmjerno upropašćuju zdravlje i podkapaju čutljivost čovjeka. Promjena čistoga zraka i okrepljiva dražila nisu kadra poboljšati stanje takovih pomilovanja vriednih bolestnikah, dapače često su bezuspješni i protivni zdravlju **Salsaparigliin** održala je poljedu sa izvadkom **Parigline** apojenom sa ostalimi biliuskimi sokovi i pronadjena po **doktoru Ivanu Mazzolini-u u Rimu**, koji je sastavio čistilo — **Syrup Parigline** — lek, koji sa sigurnošću zdravlje čovjeku vraća, kad se u prepisanoj mjeri uzmije. — Jedino skladište u Trstu u ljekarnah: *Prendini* i G. *Udovičich* (Via Farneto i S. Giacomo in Monte).

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu.

Dojedrili u:

Trst 11. lipnja. Alfa, Nikolić iz Maratonetia. Taganrog, Radoničić iz Batuma. 12. Miran, Palkurić iz Canea. Capodistria, Capazzo iz Kalamata. Imera, Caffero iz Marsilje. 10. Marquado, Barboni iz Fort' Opusa. Budapest iz Rieke. — **Sakar** 11. lipnja. Bakarac G., Gudić iz Climna. 13. Tonina C., Andretić iz Miljetkah. — **Kraljevica** 10. lipnja. S. Giuseppe IV., Sabbatini iz Ancone. 11. Imelda, Guerrini iz Bakra. — **Sinjsko** 8. lipnja. S. Giovanni e Giuseppe, Zubčić iz Zadra. — **Sv. Juraj** 9. lipnja. Sv. Juraj, Lukanović iz Splita. — **Miljetke** 8. lipnja. Padre, Rumen iz Filadelfije. — **Genova** 9. lipnja. Flavian iz Liverpoola. — **Gastu** 5. lipnja. Felice, Antico iz Rieke. — **Nizza** 8. lipnja. Matteo, Katarinić iz Odese. — **Cospoli** 2. lipnja. Jared, Barbarić iz Sevastopola. 5. Tigri, Zotti iz Trsta. Gjurko, Petričević iz Trsta. Sela, Dubrović iz Jaffe. Enos, Alešić iz Palme. Noć, Gabella iz Smirne. Unita Parenta, Suhor iz Smirne. **Philippeville**, 5. lipnja. Terčić iz Bona. Josipa M., Stanger iz Rieke.

Odjedrili iz:

Rieke 10. lipnja. Radosnami, Care za Bari. 13. Mali Ivo, Silić za Lisu. Vernik, Toretić za Korčulu. — **Bakra** 9. lipnja. Poljane, Grisillo za Mljetke. — **Karlobaga** 7. lipnja. Sveti Nikola, Locatelli za Rieku. — **Senja** 10. lipnja. Madonna della Salute, Gamalin za Jelsu. — **Stinica** 9. lipnja. S. Giovanni e Giuseppe, Zubčić za Split. — **Genova** 10. lipnja. Ophir, Adamić za Tarragonu. — **Bona** 4. lipnja. Thiebe, Terčić za Philippeville. — **Philippeville** 7. lipnja. Thiebe, Terčić za Algir. — **Lisbona** 5. lipnja. Venera, Ferlan za New-York. Emilio, Tianić za New-York. **Cospoli** 4. lipnja. Jared, Barbarić za Maltu. 5. Tigri, Zotti za Batum. — **Alexandrije** 30. lipnja. Artiero Giovanni, Fiamin za Rieku. — **Kardiffa** 8. lipnja. Plsino, Camus za Montevideo. — **Grosnocka** 7. lipnja. Tibor, Randić za Rieku.

PRIPOSLANO.*)

Gosp. Andriji Mikiši, kapelanu u Brseču.

Na Vaša pitanja odgovaram sliedeće:

ad 1. U sjednici mjestnog školskog vieća od 28. maja 1883. bijaše primljen sa većinom glasovah predlog, da se razdieli škola u Lovranu u dva odiela, naime jedan sa talijanskim, a drugi sa hrvatskim učevnim jezikom. —

ad 2. *Nije istina.* (To izjavi predsjednik i 8. t. m. pred občinskimi savjetnici i pisarom u občinskom uredu).

Dužnim počitanjem

Lovran 9. junija. — Vilim Grosman.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara Uredničtvo.

Lutrijski brojevi

od 14. junija:

Hoč	87	12	20	44	90
Grac	84	58	39	16	88
Tomešvar	80	4	21	51	74

dne 18. junija:

Brno	24	78	18	66	40
Innsbruck	48	35	21	14	74

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava slične cene. Rio od fr. 50—63 bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115. Moka f. 107—118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—49. Talijansko fino f. 70—80 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 9·¼—10.— u barilah: f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61.—. *Maslo* f. 88—97.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Liečnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Tršćanska burza: dne 18. junija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.45—80.55 isti u srebru fr. —.—; isti u zlatu f. 102. 5% austrijska renta for. 95.—.

Dionice narodne banke f. 859. — Kredit f. 307—308; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.30—122; Napoleoni f. 9.67.68 c. kr. cekini fr. 5.72; državavne marke for. 59.50—59.60; francezke fr. 48.30—48.40.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađjen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Drašković a u Bisagu. Izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Medjunarodna linija

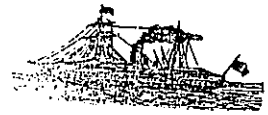

iz Trsta ravno u New-York.

Veliki parobrodi prvoga reda plove na toj liniji ravno u New-York, ter primaju putnike i trgovinu uz najniže cienе i uz najbolju poslužbu.

U New-York. Odlazak iz Trsta.

Parobrodi:

»**East-Anglia**«, 3400 tonah dne 5. julija.
»**Germania**«, 4200 tonah dne 20. julija.

Putnici neka se obrate na:

J. TERKUILE

generalnoga agenta za putnike. Via dell' Arsenale Nr. 13, Teatro Comunale u **Trstu.**

Kajuta za putnike 200 for. — podkrovlje 60 fr. — Radi vožnje trgovine ima se obratiti na **Emiliana d' Ant. Poglayena**, generalnoga agenta.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razno zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razsališe slobodna od carine i po najnižih cienah.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(srednstvo za bradavice)

nezauspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višestrukim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu:** Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Santa broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** C. Sithavy, ljek. **Pul:** A. Rodinis. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arnzim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hèle*, izvrstno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieni 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svet. Ovo je bieser svih vonju. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cieni for. 1.50

Vojnička pripravnica

LATOSZYNSKI-A

od godine 1869. postojeća i od visoke vlade ovlašćena **za jednogodišnje dobrovoljce u c. kr. vojsku stupiti kane,** preostaje vrieme samo do konca septembra t. g. da se priprave za dotični izpit.

Primiju se novi pitomci dnevnimice od 12 do 2 sata u školskih programih, gdje se takodjer dobiva program i imenik 600 pitomacah, koji su dobrim uspjehom izpit jednogodišnjih dobrovoljacah položili.

Via Valdirivo Nr. 18.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom šlićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *sa cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću* uz priloženo znamenje; *i. staklenica 50 nčć.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** ljekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi **silno trpila** i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ejtim se na **Vaš dr. Maliča kostobaljni lek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostobaljni cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bojesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najzadnjiju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

neb smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomozle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čistè u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

Liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Budimska gorčica

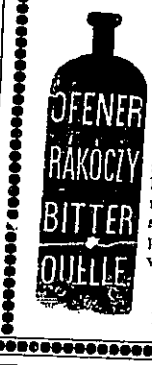

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnje djelujuću voda gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

3000
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Broj 26. U Trstu 26. junija 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč, svaki redak. Čestit od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; ili u slučaju opetovanja — uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napulnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — **„NAŠA SLOGA"** Izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Neblijegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjurno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim iztiče koncem ovoga mjeseca predplata, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge".

Govor

zastupnika g. Spinčića, izrečen u pokrajinskom saboru dne 18. junija 1884. za odcieplienje sela Laniščа i drugih na Krasu od Buzeta i za ustanovljenje vlastite občine sa sjelom u Laništu.

Visoki saborel

Želim govoriti o točki koja je sad na dnevnom redu. Prije nego li to učinim, dopustite mi poštovana gospodo, jednu opazku. Na današnjem dnevnom redu je točka u kojoj ću ja u ime saborskoga školskoga odbora taj visoki sabor izvještiti. To izvješće podnieti ću u talijanskom jeziku. To pak neima povrediti mojega prava, da mogu govoriti u hrvatskom, odnosno slovenskom jeziku, jeziku moje majke i moga odgoja, jeziku mojih izbornikah i većine pučanstva zemlje, koju mi ovdje zastupamo. Dapače ja ovom prilikom svečano izjavljam, da ću u ovom visokom saboru obćenito rabiti taj jezik i samo za silu kakav talijanski prevod dodati.

A sad evo me, da progovorim o pitanju odcieplienja Laništa i selah onoga Krasa od Buzeta.

Zakonom 23. novembra 1868. preuredile su se občine i to tako, da je iz prijašnjih i više občinah nastala po jedna. U mnogih slučajih moglo je to imati i svoje dobre razloge. Al ima slučajevah, gdje nebijaše to koristno, nego upravo škodno po dotične občinare. Da je tomu tako, eto primjera u predležećem predmetu.

Selah, koja prose za odcieplienje od občine buzetske, ima 13. Do spomenutoga preuredjenja občinah, ona su sačinjavala občinu za se. Usljed spomenutoga preuredjenja ona su bila godine 1869. pridružena občini buzetskoj.

Občinari su se dakako pokoriti zakonu al su se brzo osvjedočili, da njim je to sdruženje veoma škodno, i mislili i radili kako bi se ga riešili.

Prosili su ovaj visoki sabor kako je gosp. izviestitelj rekao, već godine 1876. za odcieplienje od Buzeta. Prosili su sliedeće godine 1877., pak 1880. 1880. Već te same molbenice kažu koliko je potrebito odcieplienje. Nu njihove molbe nisu bile uslišane. Rekli mi, da nisu nit odgovora dobili. Oni još nisu mirovali. Slabu občinsku upravu buzetske občine u obće spominje i gosp. izviestitelj većine. Nit računa nije se polagalo. Još gore bilo je za Laništane i drugove. Oni su opet učinili molbenicu za odcieplienje, da spase što se još spasiti dade. U ime svih dali se dvojica njih na put u Poreč. Došli su na rodjendan Nj. Veličanstva našega cara i kralja dne 18. augusta 1883. Tražili su hrvatske zastupnike, da jih odvedu k saborskom predsjedniku, ai njim se reklo, da su otišli. Predstavili su se sami gospodinu predsjedniku ovoga visokoga sabora, izbrojili mu svoje jade i nevolje i izručili prošnju za odcieplienje od Buzeta i osnovanje samostalne občine.

Naš prevredni gospodin predsjednik jih je ljepo primio, i kako mi pisahu, obećao, da će se zauzeti, da bude njihova vruća želja i molba uslišana.

Njihova prošnja temelji se na sledećih razlozih:

1) Občinarah prosećih je 3800; odaljeni su po 3 i 4 ure od Buzeta, neimaju do tamo nikakve prilične ceste nit uredjenoga puta. Svaki put kad ima čovjek posla kod glavarstva, a ima ga često, mora provaliti tako dug i tako slab put, dva puta, do Buzeta i od Buzeta natrag kući, a to će reći 6, 7 i 8 urah, to će reći izgubiti jedan cieli dan. Tu je danguba, tu je trud, tu je deranje obuvala, tu je i troška za hranu i piće. I to i za najmanju stvar, za listić, za sol, za svjedočbu rad prodaje živine i sličnо. I još je sretan čovjek, ako nadje dotičnoga činovnika, jer ako ne, on se mora za istu stvar i drugi put vratiti i izgubiti dan i trošiti sile, obuvalo i novac.

2) Dok su ta sela sama za se bila, plaćala su redovito sve občinske poreze, tajnika, šumsko stražare, u obće sve što su bili dužni. Nisu imali nikakva duga kad su bili izručeni Buzetu. (O tom se može svatko osvjedočiti kod poreznoga ureda u Buzetu). Poslie sdruženja zapala su sva u dugove. Pojedina sela imadu kako mi se je reklo, dugovah: Kropinjak 300 for., Podgaće i Brest po 500 for., Slum 900 for.

Radi dugovah poreznim uredom već su se i občinska dobra na dražbi prodavala.

Prigovara se, da neimaju dovoljno dohodka za uzdržavanje obć. ureda, ter da neimaju izobraženih ljudih, koji bi občinom upravljali.

U koliko sam mogao doznati, ona sela imadu do 2000 ralah šumskoga tla. A ja znam, da ima občinah u Istri bez pedlja zemljišća i skoro bez ikakva imetka, pak su ipak občine.

Kad njim se je s neke druge strane reklo, da neimaju osobe za tajnika, odgovorili su, da ni u Buzetu nije tajnik domaćinu, već iz druge občine, pak kako ga je Buzet dobio uz plaću, da bi ga mogli i oni. U ostalom ima i tamo pismenih ljudih i bit će jih sve više. A ja kad bih imao kakvo imanje, radje bih ga povjerio nepismenu čovjeku koj bi mi dobro s njim upravljao, neg i najučenijemu profesoru, makar sveučilištnomu, koj bi mi s njim zlo upravljao.

Obzirom na sve to, obzirom na znatan broj (3800) stanovnikah Laništa i ostalih selah na Krasu, prosećih za odcieplienje od Buzeta i ustanovljenje vlastite občine sa sjedištem u Laništu;

Obzirom na to, da su ta sela tri i četiri ure odaljena od Buzeta, pak da moraju občinari za svaki i najmanji posao koj imadu kod občinskoga ureda izgubiti cieli dan i trošiti;

Obzirom na to, da su ta sela već sačinjavala občinu za se te da su se do tada posve dobro upravljala;

Obzirom na to, da imadu, odkad su sdružena s Buzetom, na stotine i tisuća občinskih dugovah;

Obzirom na to, da imadu do 2000 ralah šumskoga zemljišća, a da ima občinah u Istri, koje ga neimaju nit pedlja;

Obzirom na to, da imade tamo i pismenih ljudih, i da bi si tajnika mogli i od drugud dobiti, kao što ga dobivaju i druge občine;

Obzirom konačno na to, da je u Laništu crkva i župni ured za skoro sva navedena sela, te da već radi toga ljudi često tamo zaluze.

Častim se staviti sledeći predlog:

1) Visoki sabor nek izvoli odlučiti: prima se prošnja mjestah Lanište, Brgudac, Podgaće, Praproće, Klenoščak, Slum, Brest, Kropinjak, Dane, Trstenik, Raspor, Račjavas i Rakitović za odcieplienje od občine buzetske i za ustanovljenje vlastite občine sa sjedištem u Laništu.

2) Nalaže se pokrajinskomu odboru, nek odmah poduzme potrebito, da se ova odluka izvrši.

(Sve ovo razlaganje i predlog bilo je predano i u talijanskom prevodu. I pročitao ga je i gosp. predsjednik. Većina ga je ipak zabacila. Samo hrvatski zastupnici glasovali su zanj. Oni i gosp. Spinčić učinili su svoju dužnost. Bit će bolje).

Istarski sabor.

(IV. sjednica).

Poreč, 18. junija 1884.

Početak 11¼. Predsjednik dr. *Vidulich*. Vladin zastupnik kot. kapet. g. *Gummer*.

Odsutni zastupnici g. dr. *Bolmarcich* i gg. biskupi. Potvrdjuje se zapisnik posledinje sjednice.

Izviestitelj političko-legalnoga odbora g. dr. *Mrak* predlaže, neka se ne primi legat dra. Filippinija, kojega je ostavio pokrajini. Predlog je prihvaćen bez debate.

Gosp. dr. *Fragiacomo* izviešćuje u ime istoga odbora o molbenici občinarah iz Laništah i 12 susjednih selah, da bi se jih odcieplilo od buzetsko občine te ustanovilo novu občinu sa sjelom u Laništih; *izviestitelj predlaže, da se prošnja odbije*.

Rieč dobije g. *Spinčić* koji reče *hrvatski*:

»Visoki saborel Želim govoriti o točki, koja je sad na dnevnom redu. — Prije nego li to učinim, dopustite mi, gospodo, jednu opazku. U današnjem dnevnom redu je točka, u kojoj ću ja u ime saborskoga školskoga odbora taj visoki sabor izviestiti. Izviešće podnieti ću u *talijanskom* jeziku. *To pak neima povriedit mojega prava*, da mogu govoriti u hrvatskom, odnosno slovenskom jeziku, jeziku moje majke i moga odgoja, jeziku mojih izbornikah i *većine pučanstva Istre*. Dapače ja ovom prilikom svečano izjavljam, da ću se obćenito služiti u ovom visokom saboru tim jezikom i samo za nuždu i kakov prevod dodatti.

Zatim podupire temeljitimi dokazi molbenicu Laništanah za odcieplienje od Buzeta. Kaže da sdruženje bijaše kadšto dobro ali upravo u ovom slučaju škodljivo. Radi toga su već god. 1876., 1877. zatim god. 1880., 1881. i 1882. prosili za odcieplienje nu uvjek zaman. Tužbe radi slabe občinske uprave u Buzetu jesu obćenite. Tamo se ne polaže računah. Oni molitelji bijahu sami u Poreču a gosp. zemaljski kapetan njim je prijazno pomoć obećao. Svih občinarah imade 3800, odaljenih po 3—4 ure od Buzeta. Neimadu niti ceste niti prilično puta. Za najmanji posao izgube cieli dan. Dok su bili sami za sebe, plaćali su sve redovito te nisu u vrieme kad se jih s trućilo imali nikakvih dugovah. Sada jih imadu dosta. Kropinjak 300 for., Podgaće i Brest po 500 for., Slum 900 for.. itd. Občinski imetak se jur na dražbi prodava. Imadu blizu 2000 ralah šumskog tla a ostale občine neimadu nikakva imetka pa ipak se uzdrže. Imadu pismenih ljudih, te ako i nelmadu sposobne osobe za tajnika, to neopravdava sdruženje jer moraju i drugdje takovu osobu tražiti, kano n. pr. u samom Buzetu.

Predlaže, da u stvari odcieplienja od Buzeta i ustanovljenja samostalne občine Lanište izradi zemaljski odbor zakonsku osnovu već u ovom zasjedanju.

Kratko obrazloženje: predlog bijaše pročitan najprije hrvatski: Zatim je govornik rekao: »Dopustite mi poštovana gospodo, da tu motivaciju i predlog pročitan takodjer u talijanskom jeziku«. To pročitav, izruči spis predsjedniku.

Namjestnik zemaljskoga kapetana g. dr. Amoroso izjavi po prilici sledeće:

Prošle godine kad je g. *Laginja* slavenski govorio, dogodilo se ono bjeganje (exodus) iz sabornice, koje ste jur toliko putah spomenuli. Letos govorio je g. Laginja opet slavenski te je izjavio, da će se služiti takodjer talijanskim jezikom. Danas govorio je g. Spinčić podulji govor u slavenskom jeziku i mi smo ga *ustrpljivo* slušali. (A ono su se usuprot glasno medju sobom razgovarali!) *Nemožemo zabraniti slavenskoj manjini, da se služi svojim jezikom*. Nego u ime velike većine koja ne pozna ni malo (?) slavenskoga jezika, izjavljujem, da bi se imao uzdržati preko 20 letni običaj, govoriti naime talijanski, te da mi nećemo sudjelovati kod razpravah, koje se budu vodile u slavenskom jeziku.

Tako sudi zamjenik zemaljskoga kapetana! Galerija mu je zapljeskala, nu g. predsjednik ju opomenu, da bude mirna jer bi inače morao naložiti, da se izprazni.

G. *Laginja* odgovara odriešito g. Amorosu u hrvatskom jeziku. Reče mu, *da nije razumio ili da nije hotio razumiti njegove izjave u posledinjem zasjedanju*. Pisalo se je (u glasilu saborske većine »L' Istria), da neće biti izazivačah niti izazivanih, a manjina je tomu povjerovala. On podupire predlog g. Spinčića.

Izviestitelj se ne osvrće ni najmanje na razloge g. Spinčića, već izjavljuje, da ostaje kod svojeg predloga, koji bijaše takodjer od većine primljen.

Za političko-legalni odbor izviešćuje zatim g. dr. *Costantini* i to o prošnji nekojih občinarah Kastavskih za odcieplienje od matere-občine, te predlaže, da se naloži zemaljskomu odboru, neka bi tu stvar potanko proučio i za buduće zasjedanje dotični predlog pripravio.

Ovomu predlogu protivi se g. *Laginja*, jer :u u Kastvu posve druge okolnosti nego li u Buzetu. Kastavska občina obstoji u tom savezu već 5, 6 i više stoletja, ona je patrimonijalna občina, a nije sdružena usljed kakovoga zakona. »*Vi neimate pravo razkomadati ovakve patrimonijalne občine, tim manje, pošto je posve dobro upravljana*«. Potanko razlaže razmjere u občinskom imanju koje je veliko. Pripominje kako su se razni muževi, medju timi i činovnici, trudili razcieplkati ovu občinu. Pojedinim selom govorilo se je, da će biti cielo i no imanje njihovo, koje leži u dotičnih katastralnih občinah. Zašto nisu ta sela udarila sudbenim putem? Jer su znala, da bi njim to bilo bezuspješno.

Napokom protumači i u talijanskom jeziku što je prije hrvatski rekao, te stavi dotični predlog.

G. *Zamlić* podupire u hrvatskom jeziku g. Laginju te opaža, da je vladala u ovoj občini najveća pometnja upravo tada, kad su njom vladali komisari a možda i emisari, poslani tamo od zemaljskoga odbora.

Nu sve bijaše uzalud.

Izviestitelj se i opet ne osvrće na temeljite razloge i dokaze poslednjih govornikah, već u kratko izjavljuje, da ostaje kod odborskog predloga, koji bijaše takodjer primljen.

Za predloge slavenskih poslanikah glasuje uvjek jedino manjina t. j. petorica naših poslanikah.

Smješna je današnja izjava zamjenika zemaljskoga kapetana g. *Amorosa*, da se neće naime obazirati većina na predloge, stavljene u slavenskom jeziku! Kako da

bi-bilo ikad u prijašnjih zasjedanjih — kad se je jedino talijanski razpravljalo — primljen *ma samo jedan* predlog slavenskih zastupnikah! Naši zastupnici postigli su za sada bar ono, što se je postići dalo: *pripoznanje naime ravnopravnosti našega jezika od strane istih protivnikah.* Da u drugih pitanjih nemna za nas uspjeha, kriva je talijanska većina sabora, koja će ipak jednoć morati račun dati o sapostavljanju slavenskog pučanstva Istre!

Važna bijaše današnja razprava i radi toga, što većina nije jošte zaboravila na zloglasni program zloglasnoga *Cudera*, kojega je ona bila u svoje vrieme u Kastav poslala. Nu Kastav, ta najčvršća tvrdjava Slavenstva Istre, neće se nikomu dobrovoljno podvrći. U tom se zaisto bezuspješno trudi većina zemaljskoga sabora, koja zastupa manjinu istarskoga pučanstva.

U ime školskoga odbora izvješćuju gg. *Spinčić* i *Scampichio* u talijanskom jeziku i to o raznih molbenicah, što se sve bez razprave primaju. Isto tako bijahu primljeni nekoji predlozi financijalnoga odbora, o kojih izvješćuje g. dr. *Venier.*

Zaključak sjednice u 1 sat.

Buduća je sjednica urečena za petak u 11 satih.

DOPISI.

Omišalj na Tjelovo. Danas vam dolazim mili domorodci Omišljani s jednom željom, koju mislim, da će svaki od Vas s radošću pozdraviti.

Vi kao prvi mornari otoka Krka, koji po cielom svietu brodite, sigurno ste vidjeli, da svi prosvietljeni narodi imaju svoja družtva, svoja stecišća — svoje čitaonice, kamo se za vrieme dokolice utiču, da se porazgovore, poznavše i što je glavno i što sama rieč kaže, da čitaju. Zar mi da budemo posliednji medju svima? Ne, ja Vam to na licu čitam, toga Vi nedopuščate. Što nam je dakle činiti?

Ustrojimo i mi jedno takvo družtvo, »*Čitaonicu*« nalme, g je ćemo se za vrieme odmora sastajati. Tu, da nam se nekaže, da ne vidimo pedalj dalje od nosa, čitati ćemo što se u svietu događja, porazgovorit se kako je drugdje, ta stvoreni smo za svjet. Vas, koji ste mornari, zanimati će što Vaša braća u svietu rade, pa ćemo takve novine naručiti, koje nam budu to kazivale. Vas, koji ste težaci, učit ćemo kako se drugdje polje obdjelava, zato ćemo gospodarske knjige i novine nabavljati, te ono što Vam se bude činilo boljim, pokušavati ćete na Vaših zemljištih. Vi, koji ste zanatnici, naučiti ćete koješta, kako se u svietu zanat ili rukodelstvo tjera. I Vi, koji neznate čitati, možete se u čitaonici koješta naučiti. Prosi se jednog ili drugog, da Vam štogod čita. O inteligenciji nitil negovorimo, ta će sigurno pohrliti u čitaonicu.

Čitaonica biti će stecilšće, gdje ćete se moći o Vaših svagdanjih stvarih pogovoriti. U nedelju i ostale blagdane, kad ste se Bogu pomolili, t. j. ovršili što crkva zapovjeda, tad mjesto, da doma sjedite ili se po ulicah ustavljate, ili u krčmu idete, biti će najliepše, da idete u *čitaonicu*, tamo čitati i razgovarati se.

Ništa se drugo nezahtjeva, nego nešto malo mara i požrtvovnosti, t. j. ljubavi i ono malo godišnjeg prinosa, da se može čitaonica uzdržavati. Od oblasti nemože biti nikakove zakonite zaprieke. Dakle samo na Vas stoji, da se ova naša želja oživotvori. Stalni smo, da će nas i oni rodoljubi, koji se izvan rodnog mjesta nalaze, koliko im budu sile dopuščale, pomagati.

Dio Bogi nebio ovo glas vapljućega, nego se čim prije vruća naša želja izpunila! Pokažimo, da možemo, ako hoćemo, u to ime: pomoz Bog i Hrvati! (Preporučamo našim gradićem i povećim selam, da si osnuju slična družtva, koja su od nelzmjerne koristi. Upozorujemo naše prijatelje na mlade čitaonice u Brezovici i Lindaru, koje su već do sada donesle mnogo krasnog ploda. Svako takvo mlado družtvo podupriet će svaki rodoljub svimi silami. Na posao rodoljubi. Ured.)

Iz Koparščine. U 18. broju cienjenog toga tjednika riše pomnjanski dopisnik živalno i istinito probudjenje narodne svieati u ovom kotaru. Čovjek se zbilja čuditi mora, što se je narod ovako kratko vrieme probuditi mogao. Skoro se može reći, da je narod bez učione u vječnom rukovanju s Taljani koparskimi, piranskimi, bujskimi, umažskimi i tršćanskimi, a sa svim tim je on tako zauzet za svoju narodnost i za svoj napredak, da nije već sile ni varke, koja bi ga u toku stvari zaustavila. Barem nas tako uvjeravaju posliednji izbori. Vjerujte mi, da iste žene, kad su birači išli na biralište, su po putu vikale: Duh vas sveti nadahni, da nam poštene muže izaberete. Trebalo bi viditi, kako sad narod posle izbora gleda odurno onu malu četiou nevrlednikah, što ih znala talijanska stranka podkupiti. Te sramotne danas narod naziva *buntovnici.* Valjda i jesu takovi jer je u Pomnjanu jednoga takovoga zatvorilo. Tu treba opaziti, da ako se zavedene zatvara radi neznanstva ili radi pokvarenosti, što su se prodali, koliko više bi se imalo zatvarati zavoditelje. Svakako su oni uzrok njihovoj nesreći.

Vaš dopisnik Vam je javio, kako su u Pomnjanu na dan izbora šarenjaci lovili težake od rana jutra do kasno u večer, i kako su Piranci dotrčali u Socioi, da tamo polove naše muževe. Nu zaludu jim bio trud. Ovi su ipak manje ili više krivi, da se kakov siromašan i prost kmet pustio prevariti i onda štogodar rekao nepristojnoga radi česa se ga mora zatvoriti. Svakako dobro bi bilo većma paziti na smutljivce i ne dopustiti, da nepristojna dela delaju. A bogme to je nepristojno, da na biralište s mitom na dan izbora dojde agitirati jedan koparski Marsich, Kohol i t. d. Opetujem, da naš narod nazivlje svoje protivnike buntovnici (rebell). Oni zasluže, da im narod kaže u brk buntovnici. Ako u Buzetu naš narod bude kazao svojim protivnikom, buntovnici, kazati će to ukupno i njihovim pomoćnikom u prvom tielu, za obćinske izbore, koji su pomogli da pobiede protivnici. Ako to činovnici čuju, što će onda oni s narodom? Valjda u zatvor? A kojim pravom? Naš zastupnik u carevinskom vieću se jurve potužio na rad nekojih činovnikah. Mi nedvojimo ni najmanje, da će ministarstvo znati na red pozvati one, koji budu to zaslužili. Našemu pak narodu preporučamo neka pazi, neka vrže svaku rieč koju izusti i pred kim ju izusti. Na našoj strani je pravica. Za vjeru i narod budimo složni a pobjedu je naša.

Pogled po svietu.

U Trstu, 25. junija 1884.

Njeg. Veličanstvo car Fran Josip i carević Rudolf odputit će se dne 6. budućeg mjeseca u Pulu, gdje će biti velike vježbe carske mornarice. Posebna deputacija istarskoga zemaljskoga sabora poklonit će se caru dne 7. istoga mjeseca u Puli. Ovih danah bijahu vježbe carske mornarice u Puli i u okolici a danas u tršćanskom zalievu.

Dne 24. t. m. zaključio je istarski sabor svoje sjednice. Zaključni govor zemaljskoga kapetana bijaše veoma kratak i prilično umjeren. O radu zemaljskoga sabora Istre imati ćemo jošte sgode govoriti. Za danas kažemo samo toliko, da su ostala sva nastojanja naših zastupnikah bezuspješna i biti će sve dotle, dok se bude držala većina riečih zemaljskoga podkapetana t. j. dok se nebude osvrćala na pravedne želje i težnje manjine zastupnikah a većine istarskog pučanstva.

Dne 23. t. m. svršio je hrvatski sabor generalnu razpravu o proračunu. Sada se razpravlja o pojedinih točkah istoga. Razprava je često burna jer je opozicija ogorčena na postupanje Madjarah napram Hrvatom i na njihove zagovornike u Hrvatskoj.

Skupni ministar financijah Austro-Ugarske Kallay putuje ovaj par Bosnom, da pregleda financijalnu upravu zemlje.

Uspjeh izborah za ugarski sabor je sada poznat. Vladina stranka imade 231 poslanikah; 59 umjerena; 73 neodvisna; 16 razne narodnosti; 10 je divljih a 17 protižidovah. Broj onih posliednjih poskočio je od 7 na 17.

Srbska skupščina riešila je dne 20. t. m. posliednji porezni zakon u smislu vladinih predlogah. Ministarstvo može biti zadovoljno s ovim uspjehom, nu da li će biti i narod, drugo je pitanje.

Rumunjska gornja i dolnja zastupnička kuća zaključena je istog dana svečanim prieslolnim govorom. Kralj je izjavio uz odobravanje zastupnikah, da je položaj Rumunjske sretniji, nego što je ikad bio.

U Franczekoj zastupničkoj kući počela je razprava o promieni ustava. Dne 21. t. m. oglasio je ministar-predsjednik, da će započeti dne 28. t. m. konferenca u Londonu radi egipatskog pitanja.

Medju papinskom stolicom i njemačkom vladom nastala je na novo neka napetost, kojoj je uzrok, kako Niemci uvjeravaju kardinal Ledochowski. Ovoga kardinala mrze strašno Niemci, jedno što je Slaven i jer drže, da on rukovodi narodno-poljsku propagandu u prusko-poljskih zemljah. Njemački državni sabor će se zatvoriti prvih danah mjeseca julija.

Poziv englezke vlade na egipatsku konferencu poprimile su jur sve vlade osim Turske.

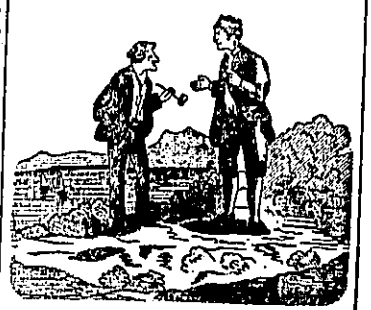

Franina i Jurina.

Jur. Blažene oči ke te vide Franino, je l' ča od novega?

Fr. Dragi ti, najveć niš kako već navadno, više zla neg dobra.

Jur. Ča j' pak to sopeta, ča nisi morebit zadovoljan zadnjeh izbori?

Fr. Eh! nebudi tako netorajan, ča to ferljaš? Ki će biti zadovoljnejši lego mi? Kemu drugemu neće biti to pravo, al drugo je ča mane tišći. Vlš, da ti rečen po pravice mane je žal, da se neki naši ljudi zgubljaju va stvareh od niš, ma ča će reć baš od nišl ima ti sopet nekeh, ki ti se daju na se naputit. Najde ti se kakov takov dešperanac ki nigde niš svojga nima, zač ni mogal nigde obstat, pak kada se je na račun komuna dosta povlačil po špitaleh, pride ti još vas kermežljiv doma, da ga drugi hrane. Zato, zač je on dešperan, otel bi, da su i drugi takovi, pak zač nima drugega posla, ogovara i klepeće okolo Petra i Pavla; zreče ča ni bilo ni ča neće biti, ni smočno ni slano a pul lega i kadagod zaoštija; a viš dragi moj još najde takova karonja ljudih, ki mu veruju, da jim reče »osal po zraku leti«. Takov jedan, ukoprem mu ni otac ni mat nisu znali drugačije govorit lego hervatski, počel je našem ljudem va glavu zabijat, da su sve drugo prej lego Hervati. Al je nem ki nemega poslušu; ki ga ča pita, neka bude on magari ako će Kinezi Leg sve ča j' pravo: Taljan neka bude Talijan. Nemac neka bu Nemac, Turak Turčin, a Majer Ungarez i tako svi narodi, svaki po svojen zajiku ono ča su, pak čast njim, samo neka svoje derže, mi njih nećemo sigurno nijednega poherviti, al po svetu Lucu! budimo i mi ono ča smo; ako je naš materinski zajik hervatski, nemoremo biti ni Talijani ni Nemci, ni Ungarez ni Pemci! Čast sakemu al pod noge nikemu!

Jur. Ča se ti ripiš, kukolja češ va sakoj šenice nać. Šari su ti neki ljudi nebore šarl; trbuh i novčić jim je Bog; za novčić češ ih vertet kako ti vranića drago, zač nima va njih ni bilí onega starinskega poštenja. To su ti ljudi bez glavi, zapućeni spreda i zada.

Fr. Pak kako ti narod varat i napućevat znaju, da te nas neki pod Hervatsku zatuć, da ćemo morat i od kokoši plaćat i ča ti ja znam sve ča ne. A šentaj jih boja, kamo će nas neki zatuć? Ja mislim, da ćemo ostat vavek doma, kade smo se rodili, ter nas neće nijedan s vojskum osvojit. Aj ši, da bi morebit ki drugi rad, da bimo bili mi kukavice, pak da smo neč drugo nego ča smo. Ter su i za Dalmaciju tako govorili, pak ča j' danas? Va Dalmacije je dan danas već skoro sve po hervatsku, pak jih nijedan od kokoši niš nepita. A jušto tamo preko mora kamo naši smutljivci škilje, deju, da još od jaja plaćaju. Ti naši šperlente bi se morali bat, da nepride plaćilo na magarci, zač onda ve!

Jur. Ma ja držim, da ti »malo dobra« nedelaju to svoje glavi, zač nimaju zato uzroka, leg oni moraju podkupljeni bit.

Fr. Lego ča da su prodane duše, ke solad za Boga deržo, kako si vlih rekal; za krajcar će ti i Njega, čast i hvala mu budi prodat. Ki godar svoj zajik, kega je s materinen mlekom usisal, pod nogi hita, on će ti storit svaku huncutarliju i svako zlo; za novčić prodat će svojga otca i mater i decu, a ženu će zgora navreć! Ča j' njim mar, neka se ljudi kolju i svadjaju, mlate i klepušaju samo da se oni s pod brka smeju, pak da bi to delali zač, ma za niš, upravo za niš. Nebore to ti išću dlaku va jaju; ako rečeš ku besedu kako j' trebe, kako to naš zajik pita, tu ti valje vojsku dignu; tu ti krliće i šiprunaju kako i pop na pulpite a brižni ne znaju ni da su živi. Naša zemlja je starinom hervatska, to ti svaki njiji kutić poveda; svaki kus naše zemlje ima ti hervatsko ime. Glej na more: Čikovićev pesak, Preluka, Lučica, Draga i tako dalje; sve gore, sve šume, sve reki, svi potoki, sve to ima samo hrvatska imena. Reci ti kemu od teh kumedianti, da »porata po našu je luka (Preluka), neće ti verovat, a to mu od starine sama naša mesta povedaju. Zač se pak nebismo mi mogli otrest tujeh besed, ke su se va naš zajik, kad nam je tuji smrad zapovedal, zatukle? ter imamo besed svojeh dosti? Borme, da nas ki pametan čuje, rekal bi: ča zlodeja ovi ljudi ni jednega zajika neznaju, da va svoj govor tuje besede mešaju. Zač Talijan nemeša naših al Nemac taljanskih besed va svoj govor? Dijalekti je na milijuni po svetu; sam taljanski zajik jih ima na stotine, ter si jur čul, da će Rovinjeza težko razumet Piranez al čovek z Vodnjana, a opet ovi njega pak su si jur susedi? A ki će pak kapit Furlana al Napolitana i drugeh takoveh? Pak jur su va zajike, sken njim se piše, svi složni, tu se nerabi drugi leg samo jedan, posvuda čisto talijanski. Da mane Talijan reče, da on ni Talijan, ja bim mu v zubi pljunul, zač nebi bolje ni meritał. Ja bin rad znat svi zajiki, da j' to moguće, al nebore ni to tako lahko. Otroku va škole ni moguće najedanput zabit tri četiri zajiki va glavu, zač bi potle manje znal nego papagalo, kega se ča blebetat navadi. Ja znam, da j' k mane čovek prišal, da mu list pišem, a bil je skromah četire leta va škole, kad su ono školami onega nemškega osla okolo ponašali. Povedal mi je, da se je ono vreme samo nemški vadilo a za svaku hervatsku besedu, ku bi školani s progovorili, da bi njim obesili oslal Kad je školu finil, ostal je doma pul bačvarije, pak da j' zabil i ono malo ča se j' navadil, zač da ča će vranića s bačvami nemški govorit. Hervatski se ni niš vadil i tako za semi »šprahleramie ni kapac sad ni jednega pisma va svojen zajike napisat. Za ljude ki po svetu gredu, njim je dosti nekoliko gramatiki od drugega zajika znat, pratika će henj prit, ter se zna, da naši ljudi još turski i arabski lahko nauče, akoprem se nisu va škole ni slova tega vadili. Teta - - potreba sve nauči, al otroka se nemore razkrečit, zač ima dan današnji tega toliko, da se komać neć va materinskem zajike navadi.

Jur. Joh pravo govoriš pravo Franino, al svejedno se još najde slabići i kukavice, i nebore trezneh ljudi, ki se puste od kakega pasoglavca za nos peljat, pak ti veruju ča ni bilo ni ča neće bit. Na mesto da išćemo, da nam se pravica kroji, da nam se od svih oblasti piše va našem zajike, kako j' va zakone, a ne va tujem, kega nerazumimo, kako da smo mi zarad plaćniki a ne oni zarad nas, pride kakova napast na svet pak ti ga vrti i okreće kako i bolnu ovcu vrtoglavica. Aj Bog daj nekemu pamet a drugen metlu.

Fr. I neka da, da bi se samo od smutljivac kako i od kuge čuvali, a kad njim na vrata pride s metlun poplašili.

Jur. Skurit ga ja, da ljude nebuni kad ni za potrebu. Ako j' on od kega plaćen, neka nemisli, da se poštен čovek da prodat al podkupit. Al ljudi božji, od kuda ti beći pribajaju za tako grde stvari?

Fr. Dragi ti odkuda, ter se zna kemu ovi naši krajl dlše i ki za njimi prsti steže. Šalju beći onen ki njin se prodaja a onemu ki još ni potreban, al ki se je na drugi način pomogal, šalju svoje fojeti za niš; ter prihajaju i sa naše strani jednemu ki je jur čuda časti imel. On se lepo san hvali da mu poreška lažitorba za niš hodi.

Jur. To će reć, ne uprav za niš nego, da jušto kadegod gospode iz Poreča kakov placer stori, po onoj starinskoj: ruka ruku a obedve obraz.

Fr. Razumen.

Fr. Čuj kume, biš ti prodal on kus prostiže zad kućom i tako ti niš nemeće?
Jur. Joh nemisli, da sam ja kako i žminjski rapresentanti, ki su odlučili prodat bošku komunsku pod izlikom, da niš nemeće.
Fr. Komunska je i mora za komunali poć.
Jur. Dokle su komuni imali svoje župane imali su čagod svojga, a sad kad imaju podeštate, imaju čuda tujega.
Fr. Ter svaki komun ima svoju zlatnu Kalifornju u žepu kmeta, iz koga se vadi adicionsi s kojim se izplaćaju dugovi.
Jur. Znaš pak ti ča mi je rekal neki Žminjac: da Žminjci nimaju već ča prodat, nego zvonik.
Fr. Toga nebi valja učinili.
Jur. Pak ča zato, ako bi za komunali i bošku šla, Žminjcem je lahko, imaju lipo muziku, pak u ljutoj zimi mogu plesati, da se ugriju, zato jim ni treba drv za oganj ložit, a zvonove mogu na ladonju obesit: ali ja ti sirota muzike nemam, i ako prodam prostižju zad kućom nebih imal kamo se uteć za oganj naložiti, da se ugrijem, niti bih imal s čim mašku stest.

NAŠA ZASTAVA.

Modra, biela, crvena
Zastava je naša,
Krasna kano jutarce
Mjeseca cvjetaša.

Rumena je zorica,
Modra su nebesa,
Biela noćna svietila,
Nebeska čudesa.

Crven je znak ljubavi,
Vjernosti modrina,
Narodne poštenosti
Nevina bjelina.

S neba se odrunila
Pala med Hrvate,
Da se svuda srdačno
Rukuju i brate.

Evo je u rukama
Rodjenih junakah,
Prosvjete i napredka
Najnovijih vojakah.

Pod njom ćemo stojati
Pod njom ćemo pasti:
Jao onom', koji ju
Igdje obezčasti!

Različite viesti.

Novim ljubljanskim biskupom imenovan je g. dr. *Jakob Missia*, konsistorijalni savjetnik, kanonik i kancelar kneza biskupa u Gracu. Novi biskup rodjen je g. 1838. u sv. Križu kod Ljutomera. Slovenski časopisi hvale njegovu duboku učenost, pobožnost, umiljatost i rodoljubije.

Porečkim biskupom postati će, kako javlja gorički list »Soča« g. profesor Flapp. Ne pomažu dakle molbe naroda niti njegovih zastupnikah!

Čestitke koparskim izbornikom. Iz Barbanšćine došla je sliedeća čestitka:

Svjestnim biračem u koparskom kotaru. Vam, koji ste prezirom odbili mitjenje šarovite guje; Vam, koji ste čvrsto stali na braniku naših pravah; Vam, koji ste svietu pokazali, da se istarski Hrvati i Slovenci znaju značajno i postojano boriti na ustavnom polju, Vam dovikujo: *Živili!* (Sliede podpisi). Birači iz Barbanšćine.

Premještenje. Kotarski kapetan u Lošinju g. Ellischegg premješćen je na izpražnjeno mjesto kapetanata u Pulu. Na njegovo mjesto u Lošinj dolazi dosadanji podtajnik u ministarstvu nutarnjih posalah g. *K. Truxa*. Od lanjskih izborah poznati komesar *Tiberio Sforza* premešćen je takodjer u Pulu, a na njegovo mjesto došao je g. *pl. Gyuitto*.

Posledje sjednice u istarskom saboru. Dne 23. t. m. bijahu dvie sjednice t. j. od 11—2 i od 6—7 po podne. Razpravljalo se o proračunu za god. 1884. Od naših zastupnikah govorio najprije g. *Zamlić* hrvatski zatim g. *Laginja* talijanski izjaviv, da to nečini za ljubav podkapetana g. Amorosa. Govorio je vrlo obširno o pojedinih točkah. Zatim je progovorio zastupnik g. *Sbisà* predbaciv manjini, da svojimi hrvatskimi govori većinu izazivlje. Govorio je i gosp. *Gambini* koji bijaše radi uvriedljivih riečih izušćenih proti manjini od predsjednika na red pozvan. Kod specijalne razprave govorio je opet g. *Laginja* i g. *Spinčić*, ne sve uzalud. Dnevni red nebijaše izcrpljen. Prenesli dvie točke za dne 24. t. m. Tog dana interpelirao je g. Gambini i drugovi vladu radi agitacije u koparskom kotaru.

G. *Jenko i drugovi* interpelirali rad občinske uprave u *Kastvu, Tinjanu* i *Baški*, pitajuć vladu, kako se postupa kod razpusta zastupstva, što ju vodi pri tom i zašto samo hrvatska zastupstva razpušća i napokom kani ti tako i nadalje raditi?

G. *Laginja* predloži mociju radi barkah, kojimi se dovaža vino iz Dalmacije i koje dvojaki porez plaćaju; dalje mociju radi platežnih nalogah.

G. *Zamlić* predloži mociju radi dalnje naobrazbe hrvatskih i slovenskih učiteljah u gospodarstvu.

G. *Križanac* govori talijanski za cestu iz Truške u Marezige. Galerija i sabor mu pljeskali!

Zatim bi primljen zakon o konsorcijih nepromienjen. Nekoji članovi junte biti proti takovom zakonu; nekoji zastupnici većine izašli kad se o tom razpravljalo. Primljen je takodjer zakon za zdravstvo u Puli.

Napokom zaključi predsjednik zasjedanja sabora. Zastupnici ustaju i kliču: Eviva i Živio: Car Fran Josip I.

Istog dana odputiše se naši zastupnici kući.

Ražpis službah. U Motovunu (kotarsko glavarstvo Poreč) razpisana je služba poštarskoga odpravnika. Uložiti valja jamčevine (kaucije) 300 fr. Plaća iznaša 300 for.; paušal za ured 80 for.; za uzdržavanje dnevne poštarske sveze medju Motovunom i Bujami godišnjih 1250 for.; napokon godišnjeg paušala za poštarsku svezu medju Motuvunom i Karojbom 240 for. Molbenice imadu se poslati na c. kr. ravnateljstvo pošte i brzojava u Trstu u dobi od 14 danah.

Tršćanska čitaonica prenesla je svoju zabavu na subotu dne 28. t. m. Sudeć po pripravah, biti će ta zabava nešto izvanredna.

Občinski izbori u Baški. Javlja nam prijatelj, da su bili občinski izbori u Baški na novo na neizvjestno vrieme produljeni. Za razlog tomu navadja se neki utok hrvatske stranke. Čekamo pobliže viesti. Prijateljem preporučamo najveću opreznost. Doznajemo, da bijaše za bašćanske izbore opredieljeno 8 žandarah. Ala moraju biti veliki buntovnici ti naši Bašćani!

Molbenica žminjskih občinarah. Mjeseca agusta prošle godine poslali su seljaci žminjske občine utok na zemaljski sabor u Poreču, u kojem se tuže, da su morali sjeme razdieljeno njim god. 1880. i plaćeno iste godine, po nalogu zemaljskoga odbora po drugi put platiti. Utok bijaše predan zastupniku g. Bembu jer su morali, kako je poznato, naši zastupnici kući pobjegnuti. Isti utok bijaše tiskan u 19. broju »Naše Sloge« od god. 1883. Pošto je sve do sada ostao taj utok neuvažen, poslali su Žminjci molbenicu na zemaljski sabor, upravljenu na zastupnika g. Laginju. U molbenici mole, da se rieši njihov utok od prošle godine, da se razvidi tko je kriv, da su morali jedno te isto sjeme dva puta platiti i da njim se novac, koga su nepravedno morali izdati, povrati. Čim bude ovo riešeno, javiti ćemo to našim čitateljem, jer nam se čini stvar nešto zamršenom.

Zadovoljeno zakonu. Tužili nam se prijatelji sa kvarnerskih otokah, da lošinjski porezni ured neće da prima hrvatskih namirah. O tom bijaše dopisah u našem listu. U prošlom broju donesli smo utok g. Andrijčića, podžupnog upravitelja na Unijah na c. k. kapetanat u Lošinju, da isti čim prije likvidira njegovu hrvatski pisanu namiru. Doznajemo iz pouzdana vriela, da je zakonu zadovoljeno t. j. onaj c. k. kapetanat priznao je gosp. Andrijčiću pravo služiti se hrvatskim jezikom te njedno se izjavio, da *veoma žali* što mu oni c. k. činovnici šta takova učiniše i napokom očituje, da je dao poreznom uredu nalog, da dotičnu namiru čim prije likvidira. Koliko se slećamo, imao je radi hrvatske namire neprilikah i g. župnik u Belom na otoku Cresu. Ne znamo kako je njegova stvar riešena, nu nadamo se da se nije »prvoga muha« prestrašio te drugu namiru t. j. talijanski napisao. Uztrajnost g. Andrijčića budi našim prijateljem na otocih (a i drugdje) primjerom. »Radi zakonito«, kaže naš narod, »pa se neboj ni vraga«. Zahtjevamo od svakoga sviestnoga rodoljuba, najprče od svećenika da svagda i svagdje nastoji prokrčiti put hrvatskomu jeziku. Nije bo dosta kazati: *ja sam rodoljub, ja sam Hrvat* a to činom ne posvjedočiti. Zakon nam daje pravo služit se sa svimi oblastmi u materinskom jeziku te je dužnost svakoga, koji važnost toga prava priznaje, da se istim služi. Inače zaludna bila bi borba naših zastupnikah u carevinskom vieću i u domaćem saboru, bezuspješan bio bi i naš rad, kad bi naši prijatelji naše savjete mimoilazili, kad nebi oni činom dokazali, da je njihov i naš rad solidaran, da radimo spojenimi silami. *Rodoljubi! svakomu svoje, a hrvatskomu jeziku ono pravo koje ga ide.*

Bratska ljubav. Tršćanski list »Cittadino« skočio je prigodom proračunske razprave u Beču *ai u vatru i u vodu«* za naše mile susjede u Istri. Proti našem zastupniku g. dru. Vitezića i proti hrvatskoj stranki u Istri izvukao je iz talijanske svoje ropotarnice najgrdnije napadaje i klevete. Porečka »*Ista*« pjevala je tada svomu pobratimu slavospjeve. On njoj bijaše tada najpravedniji, najliberalniji časopis na svietu. Mi smo razumili poštene drugove. Nedavno bijaše — kako jur spomenusmo »Cittadino«, prem najgadnije ocrnjen, odsudjen od tršćanske porote. Morali smo očekivat, da će radi nesreće svog vjernog pobratima, porečka »teta« proliti bar koju suzu sažalnicu. Al tvrda i kosmata je njezina savjest. Ona ostavlja nesretnog brata bez utjehe.

Otvorio se porečki sabor. Hrvatski zastupnici, služeć se svojim pravom, progovorili su hrvatski. Nitko pametan nebi njim smio za to prigovoriti. I prevrtljivi »Cittadino« htjede jednom biti pravedan. On donaša dne 18. proš. mj. članak pod naslovom: »Hrvatski jezik u istarskom saboru«. U tom članku priznaje, da je ove godine zadobio hrvatski jezik neposrcdv pristup u istarsku sabornicu i da je izjednačen sa talijanskim jezikom. Nadalje predbacuje istarskim Talijanašem, da je sve to posliedica njihovih pogriešakah. Napokom njim poruča iz daleka, da se paze što rade jer su tako radili i njihovi talijanski drugovi u Dalmaciji, koreć se za prevlast u zemlji, koja je skoro posve hrvatska te su danas izvrgnuti ruglu i preziru. Porečka »L' Istria« nakostriješila svoju ščetinu pa udri nemilosrdno po svom drugu i savjetniku »Cittadinu«. Neće, da prima od njega savjeta, ogradjuje se proti njegovoj izpovieđi, da su tobož mirnom dušom slušali talijanski zastupnici hrvatske govore, nieče pravo ravnopravnosti hrvatskomu govoru i predbacuje mu, da ne radi pošteno, što odkriva njezine grieho jer da tako nebi n. pr. pražka »Politik« napram Hrvatom postupala, kad bi se radilo o kakvoj hrvatskoj irredentističkoj težnji. O hrvatskih irredentističkih težnjah može sanjati samo pomućena glava porečke konsorterije, a nam je milo oglasiti, da su inače složna braća pokeckaše.

Malo više pazljivosti kod čitanja. Ualjed mnogih pitanjah, koja dolaze vitezu **Mazzolini-u u Rimu**, dali je **Sirup Pariglina** istovjetan sa ostalimi lieknvi istoga imena, rečeni vitez nas zamolio, da javimo občinstvu, da sastavljeni Sirup Pariglina pronadjen po Mazzolini-u, nema ništa srodnoga sa lieknvi istoga imena, jer: 1) Izum Mazzolini-a iz Rima nesadržaje vinovice, dakle čistedi ublažuje, stoga se i zove Sirup a ne opojno piće; 2) Rečeni Sirup pripravljen je na novi način, dakle na blinske sokove koje sadržaje, oganj nije imao nikakvoga upliva. 3) Ovaj sadržaje sasma nove blinske sokove pronadjene po istomu vitezu Mazzolini-u i nepoznate ostalim, sokove koji imadu neizmierno veliku čistedu moć, koja se postostručuje kad se ovi sokovi sa Pariglinom spoje. 4) Napokon ovaj sirup nesadržaje posve ništa žive (Merkurija) ni drugih mineralnih lieknvah.

Završujemo: koji se žeh sasma ozdravit od lišajnih i zastarelih stečenih bolestih, bolestih u zglobovih itd., nek rabi jedino **Sirup Pariglina** sastavljen, jedino čistilo koje se može naći u Italiji, odlikovano šest putah, i pripravljeno po vitezu **Mazzolini-u u Rimu.**

Prodaje se po 9 lirah talijanskih cela i po 5 pol staklenica. Jedino skladište u Trstu u lječarnah *Prendini* i G. *Udovicich* (Via Farneto i S. Giacomo in Monte).

Nekuka nauka.

Gojenje ovnovah (praži) u Americi. Ovan bijaše dopeljan u Ameriku g. 1609. God. 1850. bilo je u sdruženih sjevernih državah Amerike 21 milijun, a god. 1880. već 43 i pol milijunah ovnovah. Proizvod vune skočio je od 90 na 300 milijuna funatah. Prem da se je u zemlji toliko vune proizvelo, ipak se ju moralo još iz vana dovažati, jer se je uporabilo u zemlji 366 milijuna funatah.

* * *

Kako češ sačuvati meso za velike vručine? Zamotaj meso u čistu krpu, koju češ posipati za jedan prst debljine sa solju i dva prsta debljine sa ugljevljem. Nekoji preporučaju posipanje sa samletom kavom

* * *

Žrtve divlje zvjerad i u Indiji. God. 1881. usmrtila je divlja zvjerad 21.427, a god. 1882. 22.125 osobah. Od ovih poginulo je 895 raztrganih od tigrah, 278 od vukovah, 207 od leopardah, 359 od hijenah, 202 od aligatorah i 19.579 od ugriza zmijah. U isto vrieme raztrgala je divlja zvierad 46.707 govedah. Indijska vlada dieli nagrade za svaku ubijenu divlju zvjer. Godine 1882. izplatila je za 18.591 škodljivu zvjerad i 322.421 zmijah ukupno 142.000 fcr.

* * *

Ako se pokvari voda u bunaru (zdencu ili šterni) dade se na sledeći način popraviti. Najprije valja bunar očistiti i osušiti. Tad se metne na dno sloj (naslagu) pjeska kakovih 25 centimetarah debljine, povrh toga položi se drugi sloj iste debljine običnog ugljevlja, a na ugljevlje opet sloj pjeska. Ovim se načinom pročisti voda, koja izgubi svaki nezdravi i neukusni vonj.

* * *

Vinogradarstvo u Europi. U Europi ima vinograda po prilici 6,800.000 hektarah. (1 hektar = 10.000 četvornih metarah), koji nose godimice poprečno 149,764.000 hektolitarah vina. Od toga ima:

Francezka	60,000.000	hl.	2,400.000	ha
Italija	30,000.000	»	1,800.000	»
Španija	27,000.000	»	1,400.000	»
Austro-Ug.	19,500.000	»	700.000	»
Portugal	5.000.000	»	200.000	»
Njemačka	1,400.000	»	170.000	»
Grčka	1,180.000	»	50.000	»
Švajcarska	1,000.000	»	34.000	»
Rumenija	1,000.000	»	34.000	»
Ruska	614.000	»	20.000	»

Javna zahvala.

S mnogih stranah došlo mi je čestitakah k mom imendanu. Čestitke neidu meni nego načelom koja zastupam. Nemoguć se posebice zahvaljivati, zahvaljujem se ovim skupno i srdačno.

Poreč, 23. lipnja 1884.

Vjek. Spinčić.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 19. lipnja. Else, Gerbac iz Rieke. Fratelli B., Nikolić iz Lošinja. Gloria, Mohmed iz Valone. 20. Anna M., Račić iz Kardilla. 21. Dubrovnik, Podić iz Dubrovnika. 23. Gregorius, Antončić iz Pirca. — **Bordeaux** 15 lipnja. Bar. Kemeny, Strk iz Kadixa. — **Marsilja** 15. lipnja. Vinka, Medanić iz Cette. — **Kospoli** 5. lipnja. Volunter, Merlato iz Trsta. Spes, Sulić iz Cette. Nike, Bronzan iz Korčule. 7. Provvidenza, Pesciutti iz Taganroga. — **Kanea** 8. lipnja. Nuova Anna, Vulović iz Trsta. — **Genova** 16. lipnja. Vodja, Kosulić iz N.-Orleana. — **Saloniki** 24. svibnja. Edvige, Simunić iz New-Jorka. 8. lipnja. Ida P., Černković iz Taragona. — **Rangoon** 16 svibnja. Dvanaesti Dubrovački, Bradičić iz New-Jorka. — **Rieku** 18. lipnja. Jokai, Gothardi iz Glasgowa. 19. Tisza, Morović iz Barrowa. **Bakar** 16. lipnja. Tonin, Minak iz Ike. — **Karlobag** 10. lipnja. Barun Molinary, Segota iz Rieke. — **Senj** 12. lipnja. Azzardo, Smirčić iz Trsta. — **B.-Ayres** 16. svibnja. Bakran Pavletić iz Newporta. 16. Armonia, Zagabria iz Marsilje. — **Montevideo** 8. svibnja. Franky, Glabalo iz Fray Bentos. — **Danziku** 16. lipnja. Sagittario, Sodić iz Ankone. — **Kardiff** 17. lipnja. Olga T., Radoničić iz Orfana. 17. Paolina T., Nikolić za Trst. — **Gottenburg** 13. lipnja. Sviesda Mimbelli, Dabinović iz Torreviejo. — **Mesinu** 18. lipnja. Neptun, Luković iz Limassola.

Odjedrili iz:

Trsta 18. lipnja. Kotica, Peruević za Italiu. Noel, Gjurgjević za Patras. 20. Malfi. Svitocossi za Dubrovnik. — **Newcastla** 11. lipnja. Javor, Urlić za Spliet. — **New-Jorka** 4. lipnja. Carolina, Stiglić za Lošinj. 4. Viganj, Lazarević za Ankonu. — **Cette** 18. lipnja. **Vinka,** Medanić za Marsilju. 14. Desković A., Negovetić za Rieku. — **Leitha** 13. lipnja. Euro, Premuda za Montevideo. — **Lisbone** 9. lipnja. Saggio, Budinić za New-Jork. — **Marsilje** 16. Empireo, Nikolić za Carmen. — **Kospoli** 7. lip. Prima Donna, Vuglialo za Batum. 7. lipnja. Patka, Račić za Jeski. Enos, Alešić za Berdianisku. 13. Noe, Gabella za Berdianisku. — **Saloniki-a** Angela, Paikurić za Cavallu. — **Oporta** Hitar, Randić za Savannah. — **Rieku** 17. lipnja. Betto, Geletić za Cette. Fratelli, Borčić za Pulj. — Pellegrino, Sanjga za Lisu. 18. Marte, Domini za Cette. 21. Maria D. Negovetić za Algeri. Marinaro, Pasquale za Manfredoniu. Crnogorac, Den gri za Patraroo. — **Bakra** 16. Ricordo, Bačić za Mietke. —

Kraljevica 13. lipnja. Bakaraz G., Gudac za Mletke. 13.! Ressurerione, Blažić za Mletke. — **Senja** 14. lipnja. Grobnik, Stipanović za Porto-Vendre.

Listnica uredničtva.

Gg. *dopisnikom*. Iz sjeverne Istre, Kastavšćine, Kvarnera, Izpod Siša, iz Koparšćine, Lovranšćine, Buzetšćine, Mošćenicak itd. ustrpite se.

G. *Stepan Sučurac*. Biti ćemo Vam harni. Obratite se na g. dra. Frana Mandića, Via Malcanton Nr. 2. ili na g. dra. Andriju Longina (ospedale civico); javite isto prijateljem. Srdačan odzdrav.

G. *J. L. u K.* Stigla nam Vaša pisma; upotriebit ćemo čim prije. Za onaj posao obratite se u *Trstu* na g. Petra Flego; u *Ljubljani* na gg. Frana Šuklje profesora i Ivana Hribara zastup. banke »Slavije«; u *Zagrebu* na presv. g. Frana dra. Račkoga, predsjednika jugosl. akademije. Glede podpisa: slobodno.

G. *Fr. G. u O.* Pravo je.

G. *A. F. u G.* Imena se neće objelodaniti.

Prijatelju u K. Na zahvalu nesmije se niti pomisliti. Bilo bi kukavno. Da ste na okupu. Vigilantibus jura. Živili!

G. *J. D Gorica*. Čim bude dotiskano. Živili svi naši!

Lutrijski brojevi

od 22. junija:

Trst	80	89	24	5	64
Line	32	45	78	59	1
Buda	29	48	65	20	40

dne 25. junija:

Prag	40	37	71	14	4
Hermanstadt	4	59	19	86	7
Lavov	77	86	1	54	27

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava prilične cene. Rio od fr. 50—63, bolja f. 70—86. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115. Moka f. 107—118.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 26.50—29.—.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—49. Talijansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 9·60—10.— u barilah: f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Stanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 88—97.— *Laj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* življe tražen, a cene uzdržane. *Sieno* 1.30 nvč. do 1.75.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9.½. Kukuruz vlaški f. 7.20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7.—, *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska bursa: dne 25. junija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.20—80.30 isti u srebru fr. —.; isti u zlatu f. 102.10 5% austrijska renta for. 95.60.

Dionice narodne banke f. 857. — Kredit f. 309—310; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.85—122; Napoleoni f. 9.67.69 c. kr. cekini fr. 5.72; državavne marke for. 59.50—59.60; francezke fr. 48.40—48.50.

Vozni red

vlakovah na kolodvoru u Trstu.

Odlaze iz Trsta:

1. 7.— u j. (brzovlak) za Beč, Zagreb i Rieku.
2. 10.— u j. (pošt.vlak) za Beč, Zagreb i Peštu.
3. 6.30 u v. (pošt.vlak) za Beč, Zagreb i Rieku.
4. 8·30 u v. (brzovlak) za Beč i Peštu.
5. 6.45 u v. (mješ.vlak) za Beč-Leoben, Villach.
6. 7.20 u j. (brzovlak) Nabrezina-Mljetke-Rim.
7. 9.10 u j. (Omnibus vlak) Nabrezina-Mljetke.
8. 9.— po podne (Omnibus vlak) Nabrezina-Mljetke-Rim.
9. 4·50 u v. (Omnibus vlak) Nabrezina-Mljetke-Milan.

Dolaze u Trst:

1. 6.30 u j. (mješ.vlak) iz Villach-Celj-Leoben.
2. 8.42 u j. (brzovlak) iz Pešte-Zagreb-Karlovca.
3. 10.50 u j. (pošt.vlak) iz Beča, Rieke-Zagreb-Karlovca.
4. 6.30 u v. (pošt.vlak) iz Beča-Pešte-Zagreba.
5. 10.05 u v. (brzovlak) iz Beča-Rieke-Zagreba.
6. 7.37 u j. (Omnibus vlak) iz Milana i Mljetakah.
7. 8.10 u j. (Omnibus vlak) iz Rima, Milana i Mljetakah.
8. 7.37 u v.. (Omnibus vlak) Kormonsa-Nabrezine.
9. 9.52 u v. (brzovlak) iz Milana-Mljetaka-Nabrezine.
10. 12.36 u noći (Omnibus vlak) iz Rima, Mljetakah iz Beča (via Pontebba).

Vozni red

vlakovah izmedju Pule i Beča

Odlazi:	Dolazi:
Iz Pule u 5.05 u jutro	u Beč 10.— u večer.
Iz Pule u 7.15 u jutro	u Beč 6.30 u jutro.
Iz Pule u 4.35 po p	u Beč 9.40 u jutro.
Iz Beča 7.— u jutro	u Pulu 11.58 u noći
Iz Beča 1.30 po p.	u Pulu 1.— po p.
Iz Beča 6.45 u večer	u Pulu 10.45 u jutro
Iz Beča 9.— u večer	u Pulu 9.47 u večer

izmedju Pule i Trsta.

z Pule 5.05 u jutro	u Trst 10 38 u jutro.
Iz Pule 12.10 po p.	u Trst 6.28 po p.
iz Pule 4.35 po p.	u Trst 10.— u večer.
Iz Trsta 6.40 u jutro	u Pulu 1 — po p.
iz Trsta 6 — u večer	u Pulu 11.58 u noći

OGLASI.

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnjih, večernjih i raznih pjesama hrvatskih za crkvenu pjevanju kroz svu godinu, ima i put od križa, oficij velike nedjelje, plač Gospin, služba na mrtvi dan, Svesveto, Božić, Mlado ljeto, Vodokršće, Svečnjan i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa Marošanovenski, oficij na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Asižko prošćenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mehko zapuda fr. 2.—, u vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 strahah u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga sriemskog dion. vinarskog družtva u Iloku glasovito sriemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Isto lobno razpačava na veliko i malo izvrstan, su zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađjen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu, izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okriepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Medjunarodna linija

iz Trsta ravno u New-York.

Veliki parobrodi prvoga reda plove na toj liniji ravno u New-York, ter primaju putnike i trgovinu uz najniže cienе i uz najbolju poslužbu.

U New-York.- Odlazak iz Trsta.

Parobrodi:

»**East-Anglia**«, 3400 tonah dne 5. julija.
»**Germania**«, 4200 tonah dne 20. julija.

Putnici neka se obrate na:

J. TERKUILE

generalnoga agenta za putnike. Via dell' Arcenale Nr. 13, Teatro Comunale u Trstu.

Kajuta za putnike 200 for. — podkrovlje 60 fr. — Radi vožnje trgovine ima se obratiti na **Emiliana d' Ant. Poglayena**, generalnoga agenta.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, celiela, žuta miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željezninе prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razušiju slobodna od carine i po najnižih cienah.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM
(sredstvo za bradonje)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelarosti, izpadanju kose, peruti i osedenju*. Uspjeh višebocе po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji*.

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — U **Rovinju**: G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, ljek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arnaim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje održi svježost i bieloću puti. Cieni 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

3000

ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

5000

odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muško odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Vojnička
pripravnica
LATOSZYNSKI-A

od godine 1869. postojeća i od visoke vlade ovlašćena **za jednogodišnje dobrovoljce, kadete i pričuvne oficire.**

Via Valdirivo Nr. 18.

Onoj mladoj gospodi, koja prvim oktobrom kano jednogodišnji dobrovoljci u c. kr. vojsku stupiti kane, preostaje vrieme samo do konca septembra t. g. da se priprave za dotični izpit.

Primaju se novi pitomci dnevnimice od 12 do 2 sata u školskih prostorijah, gdje se također dobiva program i imenik 600 pitomacah, koji su dobrim uspjehom izpit jednogodišnjih dobrovoljacah položili.

☞ **Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren**

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najboljі lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što i dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću« uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nčć.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se ju pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a onu nije kroz više dnevah više na nogu stati mogla, sjetila se na **Vaš dr. Matića kostoboljni liek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostoboljni cviet** kano izvratan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najdražnju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, je kvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč, Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uviek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća
Lozer u Trstu.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom V. Dolenca

Broj 27. U Trstu 3. julija 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napravnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Neblagovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carovine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga mjeseca, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Govor

zastupnika g. Spinčića o školah u Istri, izrečen u pokrajinskom saboru dne 20. junija 1884.

Na izvješće netom pročitano po poštovanom g. dru. Constantiniu u ime većine školskoga saborskoga odbora, ja kao član istoga odbora u dotičnoj sjednici nisam pristao i najavio sam svoj posebni glas. Sad ću ga čim kraće razložiti, obazriev se samo na ono, o čem to izvješće govori, naime o naukovnom jeziku u nekih školah.

U izvješću se veli, da radi naukovnoga jezika obstoji borba izmed pučanstva talijanskoga i slavenskoga, te izmed autonomne i cesarske oblasti. Stvar se predstavlja tako, kao da bi se krivica godila Talijanom. Manjine talijanske, da su žrtvom većinam slavenskim. Za primjer navadja se medju ostalim Lindar i Tinjan. A to bi mnogo više razloga imali tužiti se Hrvati nego Talijani. Naukovni jezik u onih školah imao bi biti jezik djece, jezik hrvatski, u svih školskih godinah, a uza to bi se mogao, ako je potrebno i koristno, ako se želi i hoće, kao predmet poučavati od druge ili treće godine napred talijanski jezik. To isto budi rečeno o školah u Fontani, u Sv. Lovreču pazenatičkom, u Sv. Nedelji labinskoj, u Nerezinah, u Čunskom, u obće svuda onud, kuda djeca, osim dvojice trojice, petorice šestorice, govore samo hrvatski, a gdje se u višim školskih godinah podučaje talijanski. Djecu valja podučavati u poznatom njim jeziku. Poštovani gospodin izvjestitelj većine htjeo bi, da se u takovih mjestih, gdje ima ma i dveje troje, pet šest djece, govoreće talijanski, ustroje dva odjela, jedan slavenski, drugi talijanski. Kad bi mi poprimili njegovu izjavu, tad bi moglo doći do toga, da nebi bilo skoro nijedne škole u Istri, u kojoj se nebi imalo ustrojiti dva odjela. Izuzmete li, poštovana gospodo, Piran, Rovinj, Vale, svaki grad i gradić Istre ima više ili manje Hrvatah, koji bi mogli zahtjevati za svoju djecu hrvatski odjel. To bi dakako pravedno, slobodoumno, po pravilih pravoga odgoja i napram pojedincem bilo, ali odkud pokrajini tolik novac? Škola se po zakonu neustraja, ako neima 40 djece sposobne za školu u dotičnem okružju. Dosliedno može se i odjele samo ondje ustrojiti, gdje ima za svaki najmanje 40 djece.

Na uredjenje spomenutih školah imali bi se tužiti i tuže se Hrvati. A oni bi se imali tužiti i tuže se: na razne učitelje i učiteljice, službujuće u dielomično ili posve hrvatskih školah, a neznajući hrvatski; na talijanske škole, gdje bi bar dielomično hrvatske morale biti; na posvemašnju nestašicu školah u mnogih školskih okružjih; na nekakvu noviju odluku glede škole u Cresu, gdje se je prosećim kruha dobacilo kamen.

Nego da predjem na škole u Lovranu, Nerezinah i Draguću, oko kojih se vrti izvješće poštovanih drugovah školskoga odbora.

Odluku predsjedničtva vis. č. kr. pokrajinskoga školskoga vieća od 18. febrara 1884. glede naukovnoga jezika u školi *lovranskoj*, smatram posve opravdanom; dotični odgovor slavnoga zemaljskoga odbora od 27. marča t. g. neopravdanim. Ovaj se pozivlje na razpis natječaja, »avviso di concorso«, al taj može bit pogrešan, nit može promjeniti dotičnih odlukah i naredabah, a još manje poznanja jezika djece. Nije istina, da ima tamo 50 do 60 djece, koji poznaju posve talijanski jezik, kad počimlju školu polaziti, neima jih nit deset. Slavni zemaljski odbor pozivlje se na nekakvu prošnju mjestnoga školskoga vieća lovranskoga, al nespominje izvješća istoga vieća od 18. febrara 1882., koje mu je također moralo prispjeti i u kojem se pripovjeda, da su članovi istoga išli u školu, da uztvrde poznanje jezika djece i da je član, koj bi htjeo dva odjela u Lovranu ili bolje rekuć talijansku školu, pobjegao, bojeć se za stalno istine. U školi bio je i učitelj kao član vieća i pomagao uztvrditi, *da izvan grada neima nijednoga djeteta, poznajućega talijanski, a u gradu samo nešto, al veoma malo njih, s kojimi bi se gubitkom vremena i velikim trudom moglo štogod učiniti.* Slavni zemaljski odbor pozivlje se na neku prošnju mjestnoga školskoga vieća, ali zašućuje *opetovanu, jednoglasnu odluku občinskoga zastupstva lovranskoga, da se ima u školi lovranskoj podučavati hrvatskim jezikom.*

I nazore predsjedničtva vis. č. kr. zem. školskoga vieća, izražene u odpisu od 12. feb. t. g., a tičuće se škole u *Nerezinah*, posve odobravam a neodobravam dotični odgovor slavnoga zemaljskega odbora od 26. marča t. g. Ovaj odgovor pozivlje se na posliednje brojenje pučanstva po občevnom jeziku. Poštovani gospodin izvjestitelj većine tvrdi u obće, da je brojenje ili anagrafe pogrešno i da se neima nanj uvjek obazirati, ja se s njim posve slažem i dodajem, da je pogrešno na štetu Hrvatah, a na korist Talijanah. Ja poznam cielih perezovnih občinah, u kojih se po svih ili skoro svih obiteljih hrvatski govori, a po popisu samo talijanski. Ja znam *„de auditu“*, da se u Nerezinah u svih obiteljih, osim jedne ili dvijuh, govori hrvatski, da djeca samo taj jezik poznaju. Za dokaz čujte, poštovana gospodo, samo ovu. Bio sam u Nerezinah, pogošćen od gospodina i gospodje, koji samo talijanski medju sobom govore. Čuvši njihovo majhno djetešce i hrvatski govoriti, i zapitav gdje se je naučilo, odgovori mi gospodin otac, da se je naučilo sa seoskom djecom, koja drugač negovore nego hrvatski. Tako bijaše prije tri godine, a od onda nije se moglo mnogo promjeniti. Čudno, meni nepojmivo je, gdje slavni pokrajinski odbor veli, da je slavenski jezik, kojim govore Nerezinci, *srbo-ilirski a ne hrvatski*, koj se nije nikad prije rabio i koj je jedva u novije vrieme zašao u neke škole. (Te rieči je gospodin govornik, pogledav u dotično mjesto odgovora slavnoga zemaljskoga odbora, izricao prezirno, pak nastavio uzdignutim glasom). Znam, da je slavni zemaljski odbor poslao natrag hrvatskih spisah zato, jer su bili hrvatski. Ili jih *neće* primati, ili jih *nerazumi?!* Ako prvo, *zašto jih neprima?*... Ako drugo, nebih se znao bolje izraziti, nego pitajuć: *Kako može suditi o bojah onaj, koj nevidi?* Gospodo, hrvatski jezik zašao je u Istru zajedno s Hrvati, a to će reći, već prije tisuću i više godinah. Dokazah, da se je zvao *hrvatski*, imamo već iz trinajstoga stoljeća, pak iz svih sljedećih. Dokaz imademo u ustijuh naroda po cielej Istri, od Vodicah i Danah do Sv. Petra izpod Lošinja. Po cielej Istri čuo sam zvati taj jezik *hrvatski, hrvaski, fervaski*. Ovih danah čuo sam to u jednom selu porečke občine, a čuo sam to u Cresu, u Osoru, u Nerezinah, u Lošinju i u obće posvud na otocih kao i drugud.

Odobravam također u cielosti odgovor preuzv. gospodina baruna Depretisa, c. kr. namjestnika, kao predsjednika vis. zemaljskoga školskoga vieća 3. maja 1884. našemu prevrednomu predsjedniku kao pokrajinskomu kapetanu, glede naukovnoga jezika u Draguću. Istina je, da se u kućah, csim dvijuh, u Draguću govori hrvatski i da djeca csim tih dvijuh obiteljih samo hrvatski razumiju i govore, a da tih dvijuh obiteljih djeca uz talijanski i hrvatski znadu. Istina je također, da oni ljudi tamo žele talijansku školu i to s razloga, da se nauče talijanski. Al talijanski mogu se samo tako naučiti, da se podučavaju u njim poznatom jeziku i da se uza to od druge il treće školske godine napred uče talijanski jezik kao predmet, kao što se to uspješno čini u nekih drugih sličnih školah. Mogu se naučiti i jedno i drugo uz uvjet, da polaze škole, što dosad žalibože nečine; pak je u tom također razlog, koji izpričaje tamošnjega učitelja. Školu su polazila samo djeca prve školske godine, a jedva u drugoj školskoj godini, kad se djeca već nauče čitati i pisati i nešto računati u svojem jeziku, može se preći na podučavanje drugoga jezika.

Obzirom na sve to visoki sabor nek izvoli poprimiti sljedeću izjavu:

»Odobravajuć nazore izražene po vis. c. kr. zemaljskom školskom vieću, odnosno njegovom predsjedniku u nekih odgovorih slavnomu pokrajinskom odboru glede podučavanja u pučkih školah; obzirom na govor djece i na temeljno didaktično pravilo, da se djeca podučaju u jeziku, kojega govore, i nepristajuć na dotične presvjede slavnoga pokrajinskoga odbora, odlučuje se:

1. Po svih školah u pokrajini ima se provesti temeljno didaktično pravilo, da se podučuje u svih školskih godinah materinskim jezikom djece, koj se ima savjestno uztvrditi, jer samo tako može se doseći svrha, koju ima pučka škola i mogu prestati borbe — opravdane — izmedju obijuh narodnosti pokrajine.

2. Za manjinu djece, obzirom na materinski jezik, ima se ustrojiti svagdje i samo ondje posebni odjel, gdje broj te manjine dosiže do broja, koj se zahtjeva po zakonu za utemeljenje jedne škole, jer, kad bi se i za 5. 6. 10 djece ustrojile odjele, moglo bi se doći do toga, da bi svaka skoro škola u pokrajini morala imati po dva odjela, a zemaljski dohodci nebi toliko troškovah namirili mogli«.

(Pročitav to govornik u hrvatskom jeziku, reče, da će mu poštovana gospoda dopustiti pročitati to i talijanski. Što učini i preda hrvatski i talijanski napisano gosp. predsjedniku. Prevod talijanski nije nimalo pomagao. Većina ostala je pri svojem, manjina samo za izjavu).

Istarski sabor.

Poreč, 20. junija.

(V. sednica).

Predsjeda g. dr. Vidulich.

Vladin povjerenik g. Gumer.

Dr. Bubba čita zapisnik prošle sjednice. Medju ostalim veli, da su gg. Spinčić i Laginja glede Laniščа, a Laginja i Zamlić glede Kastva govorili hrvatski, pak se nemože uzeti u obzir njihovih govorah.

Poslie svršena pročitanja opaža g. Laginja, da je on etvar o Kastvu i talijanskim jezikom razložio i da želi, da se to u zapisnik zabilježi.

Nekoristi gospodi većine nit talijanski razlagati. Onl jedan za drugim, pa govorili hrvatski zastupnici hrvatski ili talijanski. To se je i tečajem ove sjednice jasno dokazalo.

Gospodin predsjednik prijavlja medju ostalim molbenicu stanovnikah Marezijah i Truškah za cestnu svezu s Koprom i Trstom. Izručio ju je i podupro g. Križanac u ime slavenskih zastupnikah. Predsjedničtvo ju je izručilo financijalnomu odboru.

Prva točka dnevnoga reda bio je *predlog za obranu posjedah proti lovcem*. Podnio ga je bio već u prošloj sjednici g. dr. Canciani, a danas razložio. Razložio ga je dobrim i dobro naučenim govorom. Ima se gledati komu se sve daje oružni list i paziti, da lovci neoštetjuju posjedah. Lov je lukšus, a zemljište je podloga uzdržavanja većine stanovnikah Istre. Gosp. Canciani bio je s tim predlogom veoma sretan. I obie stranke sabora su ga prihvatile jednoglasno, nit članovi zemaljskoga odbora nit vladin povjerenik nije ništa prigovorio.

Posvema gladko tekla je i razprava *o školskom proračunu*, koj je sastavljen prema potrebam na temelju izkaza zemaljskoga školskoga vieća. Sve rubrike bile su primljene bez ikakve razprave. Izvjestitelj bio je odvjetnik iz Labina g. dr. Scampicchio.

Izvješće o stanju školah za godinu 1882-3. nije prošlo tako gladko. Izvjestitelj školskoga saborskoga odbora odvjetnik u Pazinu g. dr. Costantini, veli, da izvješće nije različno od prijašnjih godinah, pak da bi valjale opazke prijašnjih godinah. Izrazujuć želju, da bi škole čim bolje napredovale, kuž da bi svršlo. Al neke note izmedju zemaljskoga školskoga vieća i zemaljskoga odbora priobćene u novije vrieme po ovom posliednjem daju mu povoda, da i dalje govori. Veli, da se je već prije škole u Tinjanu, Lindaru, Novakih pazinskih i drugu i »kroatizirala«. U novije vrieme, da se je isto učinilo sa školami u Lovranu, Nerezinah i Draguću. Takove odluke da prouzrokuju borbe izmedju oblastih i izmedju dvijuh narodnostih Istre, talijanske i slaveke. Tim da se preči manjinam talijanskim pristup talijanskoj kulturi. To bi imalo prestati, a prestalo bi, kad bi se posvuda u Istri gdje ima Slavah i Talijanah ustrojilo dva odjela; jedan za talijansku, drugi za slavsku djecu, pustiv roditeljem, slobodno da upišu svoju djecu u koji odjel njim je drago. To da je najsiobodoumnije što može biti, najpravednije i najbolje, da se povrati mir medju oblasti i narodnosti.

Prema tomu sastavljena je i njegova resolucija. Ona glasi: »1.) U školskih okružjih sa mješovitim stanovništvom, talijanskim i slavskim, ima se u svih pučkih školah uporaviti kao pravilo neodoljivo, razdieljenje škole u dva odjela, talijanski i slavski, pustiv slobodno roditeljem, da svoju djecu upišu u jedan ili drugi odjel.

2.) Nalaže slavnomu zemaljskomu odboru, da dade tu resoluciju do znanja cesarskoj vladi, i da, u kolliko je potrebno za provedenje iste namjesti u kojoj školi drugu učiteljsku silu, pruži pokrajinskoj školskoj oblasti potrebiti naknadni kredit za pokriće odnosnih troškovah.

Sličnih izjavah čita se već u saborskih zapisnicih prijašnjih godinah. Težnja njim nije druga nego da se, ma i u mjestih gdje ima samo jedno talijansko diete, ustroji talijanski odjel, pak da se onda što milom što silom i hrvatsku djecu u taj odjel tjera, pak da se dade i manjim talijanskim mjestancem talijansko lice kao što se je dalo mnogim povećim.

Proti toj izjavi zamolio je i dobio rieč g. Spinčić, te progovorio hrvatskim jezikom, usupor izjavi gosp. saborskoga podpredsjednika g. dra. Amorosa izrečenoj u posliednjoj sjednici. To je dosliedno prema njegovoj opazki u prošloj sjednici i posve opravdano. Njemu, kao nit ikomu drugomu, dok je živ, nemože nitko na svietu zabraniti hrvatski govor. Za preko dvadesetgodišnjega obstanka sabora govorili su i slavenski zastupnici uvjek talijanski. Pak šta su dosegli? Ne samo da nije talijanska većina nikad pristala uz njedan njihov predlog smjerajući na obranu njihovih pravah i probitakah, *nego njim se je tajilo i pravo na obstanak u Istri.* Kao da oni kao Slaveni nemogu u Istri obstojati, kao da njihov jezik neima valjanosti, kao da je Istra talijanska zemlja. Možda se s hrvatskim govorom više postigne. Svakako postiglo se je jedno, a to je, da se je u saboru glasno jasno dovlknulo svim i svakomu, da Hrvati i Slovenci u Istri jesmo, i da nas već nitko tajiti nemože. Uzdamo se u providnost i žilavost našega naroda, da ćemo ne samo biti, nego i svoja prava kao takovi zadobiti.

G. Spinčić pretresao je stanje školah u Istri obzirom na naukovni jezik, dokazao da se krivica ne Talijanom nego Hrvatom dogadja, pak potanje progovorio o

notah, što su si jih izmienili zemaljsko školsko vieće i zemaljski odbor glede naukovnoga jezika u Lovranu, Nerezinah i Draguću, oko kojih se je i izvjestitelj većine g. dr. Costantini vrlo. Njegova izjava ide na to, da se odobri postupak zemaljskoga školskoga vieća glede tih školah a neodobri postupak zemaljskoga odbora. Nadalje, da se savjestno izpita, kojim jezikom govore djeca pojedinih školah i na temelju toga ustanovi, odnosno preuredi naukovni jezik. Konačno, da se odjele ustroji svuda onuda, gdje ima manjina po narodnosti najmanje 40 djece za školu. (Kako dne 18. t. m. kad je isti g. Spinčić govorio, tako su i na početku ovoga govora gospoda većine prilično glasno razgovarala. Kasnije su umuknuli. Vladin povjerenik šaptao je nešto s predsjednikom saborskim a približio se i k podpredsjedniku i njemu nešto pošaptao. Jell umuknjenje i šapat u kakovu savezu?! (Govor g. Spinčića donašamo na drugom mjestu).

Zastupnik Laginja (hrvatski):

Visoki sabore! Nebi trebalo ni spomenuti, da se posvema slažem s predgovornikom poštovanim Spinčićem, jer njegov predlog posvema odgovara pravici.

Zašto sam ustao jest to, da svečano odbijem od nas, ne vladinih ljudih, nego Hrvatah, ono što je rečeno u izvješću školskoga odbora: da se naime ide za *pohrvaćivanjem* Istre. Mi dobro znamo kako je vaša narodnost stojala dok je diel ove zemlje bio pod Mlečani i dobro znamo, kako je s nami pod vladom, pod kojom smo suda. Da cesarska vlada austrijanska i onoliko pohrvaćuje Istru, koliko pravica pita, davno bi častni g. dr. Costantini u svojoj pisarni morao imati hrvatskoga pomoćnika (t. j. i sud pazinski pisao bi hrvatski. Op. Ur.)

Pošto je isti govornik u kratko opetovao sam protest proti izrazu o pohrvaćivanju Istre u talijanskom jeziku, a od većine se nitko nije javio, kaza g. dr. Costantini, da ostaje pri onom, što je rekao u ime komisije. Većina prihvatila je zatim spomenutu resoluciju istoga odbora, koja u glavnom ide za tim, da se u mjestih mješane narodnosti talijanske i slavenske ustroje po dve škole, svaka sa svojim jezikom i da je onda slobodno roditeljem upisati djecu kamo jih volja, i tako da se odobrava nazore, koje je zemaljski odbor izrekao u raznih svojih dopisih o tom.

G. dr. Fraglacomo izvješćuje u ime političko-pravnoga odbora o promjenah § 40. 45. i 17. občinskoga zakona (Regolamento Comunale) i preporuča, da se prime zakonska osnova predložena od Junte malimi nekimi promjenami.

Zastupnik g. Laginja govori obširnije o toj stvari i reče po prilici ovo: Mi ćemo ovim zakonom krpati male škuljice, a velike pustiti i nadalje nezakrpane. Mnogo je znamenitijih stvarih, koje bi se u občinskom zakonu imale promjeniti, nego li su ove predložene promjene. Ja ću u glavnom spomenuti samo nekoje manjkavosti občinskoga zakona. Nije točno izkazano, tko je občini odgovoran za zla djela. Negdje stoji u zakonu, da je odgovoran glavar, negdje da je odgovorna deputacija (glavar i svi savjetnici), a nigdje nestoji, da je odgovorno cielo zastupstvo. Ja mislim, da bi imalo biti utvrdjeno, da je cielo zastupstvo odgovorno za stvari, koje ono odlučuje, a glavar jih samo izvršuje. Zastupstvo se u istom zakonu negdje zove »zastupstvo« (Rappresentanza) a negdje »odbor« (Giunta) i tako se bistre misli miešaju.

Koncem trih godinah promjeni se *cielo* zastupstvo. To nije pravo, jer se lahko dogodi, da unutar dodju posve novi ljudi, neizkusni, te promjene ono dobra, što su prvašnji učinili. Bolje bi bilo, da se svake dvie godine promjeni samo jedno izborno tielo, to jest, trećina ili polovica zastupnikah.

Glavar je odgovoran za djelo občinskih plaćnikah, a občinske plaćnike postavlja i imenuje zastupstvo. Ni to nije pravo.

Plaćnike občinske može sada izpuditi svako novo zastupstvo. To se lahko dogodi po neprijateljstvu jednoga ili dvih zastupnikah. Ali ako je plaćnik dobar, to nije pravo. Pisalo se je mnogo i htjeli ste već predložiti, da se uredi služba tajnika občinskoga, jer itako mnoge občine ni neimaju drugoga plaćnika. Zašto niste donesli i tu promjenu? Po mojoj misli imao bi se položaj tih ljudih urediti tako, da jih kao i dosad imenuje i plaću jim odredi sama občina (zastupstvo), ali da nemogu biti maknuti od službe bez razloga, to jest, ako nisu počinili zločin ili povredili drugim načinom korist občine.

Do sada imamo zakon, da se rabote moraju računati polag plaćila cesarskih franki. Ni to nije pravo. Kadgod jedan čovjek u občini ima manje plaćila nego drugi, a stvar koju misli občina, učiniti pomoću rabote, mnogo više koristi njemu nego drugim. Vendar po vaših zakonih on će dati *manje* rabote, a imati *veću* korist.

Neke stvari, kako na prilika škole i vode koristne su svim ljudem onoga kraja. Tu je pravo, da se samo klase učine, a da se rabote neračunaju točno po plaćilu, dapače u tih stvarih morala bi svaka kuća ili svaka družina jednaku taksu plaćiti.

U občinskom izbornom zakonu neimamo ustanove, kojom bi se odolilo štrajkovanju manjine t. j. ako nekoliko zastupnikah neće, nemože se izabrati glavar ni savjetnici. I to bismo morali promjeniti, i imali smo predlog skupa s ovim, ali ga nije viditi.

To sve skupa je mnogo potrebnije promjeniti, nego li ovo, što nam se je predložilo. Zato ja predlažem, neka se ove male promjene zavrgnu, pak neka se pozove Junta, da nam predloži drugu godinu sve potrebite promjene občinskoga zakona i izbornoga reda.

Na sve te temeljite razloge izkazane u *talijanskom* jeziku, većina se nimalo nije obazrela. Ona čini se, kao da bi stojala pod šlbom Junte ili bolje rekuć dra. Amorosa. Istarski sabor kao da je postao eksekutiva volje Juntine. Od većine nitko se nenadje, da pobije prigovore naših zastupnikah, ni da podkrepi dobrimi razlozi svoje predloge. Može li se sloveno-hrvatski puk Istre ičemu nadati od takove većine?

Kod razprave pojedinih promjenah postavila je naša stranka neke temeljite protupromjene, ali sve zaludu. Naši su htjeli, neka glavar neglasuje u sjednicah ili neka glasuje zadnji, jer ako glasuje prvi, onda će mnogi težko proti njegovomu glasu biti. Naši su htjeli, neka se sjednice sazivaju svaki *prvi mjesec* od trih mjeseci, a ne svakih prvih *deset danah* od trih mjeseci, jer da je to premalo vremena i da mogu doći dan kasnije druge znamenite stvari, pak ne meće račun sazivati sjednicu samo za to. Naši su htjeli, da se zastupnikom najmanje *šest* danah prije sjednice pošalje program, o čem će se odlučivati, neka imaju lazno pripraviti se za sjednicu i dogovoriti se sa svojimi ljudi i urediti na dobu svoje domaće posle. Talijani su odlučili, da je dosta tri dana.

Odbor većine predložio je, da oni, koji reku da neće glasovati, isto je kao da bi glasovali proti predlogu. Naši su rekli, da to nije poštено. Svaki koji je u zastupstvu, ima pravo i dužnost jasno i glasno reći: za to jesam, a zato nisam. Skrivalica se igrati, pak potle vani reći: »ja nisam bio za to ni proti tomu«, to nevalja, jer koji muči, on će po tom novom zakonu biti proti predlogu.

Većina je poslušala predloge i razloge, pak mučala, jer jih nije znala pobiti, a napokom glasovala onako, kako je već prije odlučila.

Tim je dnevni red V. sjednice svršen.

DOPISI.

Iz Kastavščine. Pred nekoliko danah imali smo u ovoj občini smutnju.

Da nas nebi koji god krivo razumio, reći ćemo najprvo, da čast komu čast, a sramota pada na onoga, koj ju čini. Dosta puti oplje se čovjek i kruhom, ne samo vinom.

Neki je štino u kolodaru »Danici«, da je Petar ili Pavao član družtva »svetoga Jerolima« u Zagrebu i da je u Kastvu jedna bratovšćina, koja skuplja od dobrih ljudi što premogu dati, pak pomaže kmetsku decu, da mogu izučiti koju školu.

Tomu nekomu se je smutilo mozak, pak udri trubiti u narod, da je Kastavščina prodana pod Ungariju, da će se morati plaćati od kokoše i od jaja, da ćemo pasti pod drugoga cesara.

Mislimo, da su ove bedarije i proste i gnjusne laži već izpljahnule i iz onoga mozga, u koji su bile zabijene. Jedno nas žalosti, a drugo nas veseli kod ove stvari.

Veseli nas, da narod misli za svoje dobro i da ga prestraše zli glasi, premda su lažni.

Žalosti nas, da se je u Kastavščini našlo ljudi, koji su onakovim neslanim bedarijam poverovali.

Na koncu još jednu. Mislimo, da bi bilo dobro i pravo, da oblast providi odkuda ti krivi glasi, jer naša je misal, da je narod podšuntan.

Mudromu i jedno oko dosta.

Moščenice mjeseca junija 1884. Više vremena, častni gospodine Uredniče, kanim se od ovud Vam javiti, ali očekivao sam, da će Vam ovdašnje odnošaje bolje opisati ovudnji dopisnik što je i obećao u Vašem cienjenom listu od 15. maja t. g. br. 20.; nu pošto iz sadržaja onog dopisa uvidjam, da onaj dopisnik nepozna točno ovdašnje odnošaje, želim Vam ja od ovud štogod javiti. Ali gdje da počnem? Dobroga Vam nemam šta javiti, a nabrajati jade i nevolje nije odveć muževno, u ostalom valja kadkada i o nevoljnom stanju izvješćivati, namjerom da se popravi što je slabo.

Dopisnik iz Voloskoga kotara u 19. broju t. g. »Naše Sloge« spominje, da bi pametno bilo, kad bi pitali Moščenički komuni svoju posebnu administraciju. Mi smo to jur dva puta prosili, ali svaki put nam je bila molbenica odvržena, nu mnijem, da kad bi to većina obć. zastupstva pitala, da bimo dostigli, nu većina je uvjek Lovranska a ova se tomu protivi iz petnih žilah; mnogo Moščeničanah koji bi imali biti u izbornih listah ih nije, dapače nekoji koji su bili prije u listah, sada su izbrisani. Neznam od koga to izhodi, nego znam dobro, da se Lovranci straše, da se Moščenice slože sa Brsečom i u vrieme izborah izaberu svoju većinu zastupnikah te da im ured uzmu, ili da svoju administraciju dostignu; plaše se i toga, da bi se Moščenicam glavarstvo povratilo. Odkad smo pali pod Lovransko glavarstvo, stvari nam nejdu kako bi u obće imale ići, a i naša i Brsečka podobćina ima više troška, naime sada kad ovom prostranom podobćinom vlada čovjek nesposoban. Vidimo hvala Bogu na što smo pali. Ako se složimo, još bi se moglo pomoći jer ako smo i ranjeni, nismo još mrtvi. Da nam stvari na bolje krenu i da s vremenom dobijemo svoj posebni gospodarski odbor (consiglio d' amministrazione) ili možda, da nam se povrati glavarstvo, evo što nam je činiti.

Kad mine trogodišnja perioda občinskoga zastupstva, kad budu izborne listo po glasu §. 17. izbornog reda izložene, neka ide svaki koji ima za to pravo, vidjeti ako je u izbornih listah, ako nije, neka reklamira; neka nitko ne žali poldneva izgubiti, na dan izbora da nitko kod kuće ne ostane, nedajmo se od nikoga ničim zavesti; birajmo u občinsko zastupstvo one ljude, kojim leži na srcu blagostanje svih u obće, koji će znati svaku šarenjačku presleći; čuvajmo se onih izdajicah, koji zatajuju našu narodnost i naš jezik, onih koji nemare za drugo nego za svoj trbuh i napokon onih, koji bi htjeli kad idu za svojimi poslovi ili dojdu u grad sv. misi, da im občina plati pristojbu. Takovi ljudi bi nas i sve naše za merlcu vina prodali. Imamo i kod nas ljudi, koji bi bili kadri občinom upravljati, pogovorimo se dakle mužki i složimo se sa Brsečani na što će i ovi privoliti, onda bismo štogod postigli, jer Lovran sam nemože toliko, koliko Moščenice i Brseč skupa.

Mi ne tražimo druga, da tim ikomu naškodimo. Želimo od srca napredak ovih stranah. Hoćemo, da se poboljša naše slabo stanje, da se, što je nezdrava odstrani, da budemo koliko moguće dobro i koristno upravljani.

Buzet mjeseca junija. Poslije čina ostaju uspomene, to jest važu se i pretresuju svršeni dogodjaji. Tako čini i porečka »*baba*« s razlikom, da ona ne pazi na čine a mi da ih pripovjedamo onako bez svakog umanjivanja ili povećavanja, kako su se doista dogodili.

Ima puno takih dogodjajah za pripovjedanje ali za ovaj put navesti ćemo samo jednoga.

Jedna osoba bez mjedne vriednosti i koristi, koju bi se moglo krstiti pravom crnilskom ništarijom, već odavna goji u svom srcu crni jed i ljutu mržnju napram onog naroda od koga je sama potekla. Svoju mržnju i jed gledala je izlili i prigodom zadnjih občinskih izborah na tamošnjeg kapelana g. A Petelina.

Tužila ga i lažitorbi »Istri«, da je napovjedanu procesiju prekinuo, te išao glasovati u Buzet. Koliko je u tom istine, nećemo da mi sudimo koji nismo bili procesiji prisutni nu znademo za sigurno, da se je puk svako ljeto poslije svršenih litanijah, sv. mise i blagoslova razišao, osvjedočen, da je od svećenika dobio sve što se može od njega onom prigodom dobiti.

Ne znamo zašto se zahtjeva od gosp. Petelina ljetos veće i teže djelo nego li bijaše to običaj? Valjda da mu se tim preprieči doći na glasovanje!! Mi s naše strane hvalimo postupak gosp. Petelina, koji je i ovom prilikom dao Bogu što je božje, a svomu narodu od kojeg i med kojim živi, što je narodovo. Čudnovati svati su ti naši buzetski protivnici. Viču na svo grlo, da svećenici ne smiju mješati se nikako i nikada u občinske stvari, ali ljudi božji! pomislite, da drugdje isti protivnici zovu svećenika *pučkim pastirom* a vi zahtjevate, da taj pastir drži zatvorene oči, ušesa, usta, da prekriži ruke kada nahrupi gladna hrpa vukovah, da razdere njegove ovce, ni krive ni dužne! Viču, da svećenik nesmije doći na glasovanje a mi pitamo, zašto mu šalju pozivnicu da dodje glasovati, da i on dade svoj glas? Mi znamo dobro zašto se više kod nas na naše svećenike. Da bi oni glasovali naime po njihovoj želji, nebi se čulo toga vapaja. Svećenik istarski morao bi izdati Boga poput Jude, svoj narod, jezik, krv i braću svoju ako bih htjeo biti prijateljem naših protivnikah.

Crnilsku ništariju i izdajicu opominjemo ovim, da promisli dobro naše rieči, da se poboljša dok je vrieme, ako neće, da se izpuni na njem težka osuda njegova naroda, koj dižе oči prama nebu i već stoljeća sa sklopljenimi rukami vapije:

Strieli udri iz visine
Na izrode domovine!! x.

Sv. Matej 20. junija 1884. Kao što već evo 4. godinu, tako se je i ove godine blagdan Tjelova ovdje vrlo svečano proslavio. Procesija naroda, uz pratnju muzike išla je u liepom redu. Svieta bilo je vrlo mnogo iz svih stranah naše Kastavščine kao takodjer iz susjednih piovanijah Jelenja, Grobnika itd., dapače i iz samoga grada Rieke. Kuda je prolazila procesija, bilo je sve liepo urešeno cviećem i zelenimi grančicami a sa obližnjih kućah vijale se naše trobojnice i zastori.

Sv. Matejci (t. j. pučanstvo spadajuće pod kapelaniju sv. Matej) kupili su baš dan prije Tjelova liep i milozvučan zvon kod g. Samasse u Ljubljani. Premda zvon stoji ono pučanstvo priličnu svotu novca, to je ipak ovo dragovoljno, sve na slavu božju, doprineslo i tu žrtvu i tim pokazalo cielој Kastavščini, koliko može složna volja narodu.

Tako valja; samo tako napred vrieđni Sv. Matejci. Sjetite se naše poslovice, koja veli: »gdje se bratska srca slože i olovo plavat može«.

Izpod Šiša na otoku Cresu. Naš krševiti otok broji okolo 9500 dušah. Nešto više od polovice toga broji sam prastari glavni grad. Ostalo pučanstvo (4000 dušah) dieli se u dvanajst selah. Da je naš zastupnik bud u carevinskom vieću bud u porečkom saboru progovorio i rekao, da u svih tih selih nelma niti jedne učione, sudim, da bi prisutna gospoda jedva mogla to vjerovati. Ali to je ipak istina, koja se dade težko protumačiti u devetnajstom vieku, u austrijskom carstvu, gdje je svaki zakon svetošću potvrdjen, ter namjerava poboljšati dobrobit svega pučanstva. Žalostno je, al treba izpovjediti, da se kod nas taj posao posve zanemario. Tko je tomu krivac, i na koga to spada, nije do nas da iziskujemo. Svakako najprostiji u puku uvidja tu nepravdu, ter spoznaje, da se kod nas uprava učionah bolje nahadjala u prvašnjih rukuh. Poznato je, da to ne zavisi od vrhovne oblasti, kojoj je na srcu napredak puka, stoga mora sva krivnja pasti na podložene oblasti. Da krenemo okom na bližnji i susjedni obalu istarsku il na okolo stojeće otoke: Krk, Lošinj, Sušak i Unije, nalazimo u svakom i najmanjem selcu, ne pomoćnu, već redovitu pučku učionu, da ima upisanih i samo dvadeset učenikah a na našem otoku, premda ima selah, koja broje preko šestdeset djece od šeste do dvanajste godine, a većina, koja bi jih mogla upisati prieko trideset, nelma skoro nijedne učione. Da bude stvar bistrija, treba i ovo spomenuti. Ima podobćinah, koje kad se promjenila učionska uprava spried petnajst godinah, izručile su skoro dve biljade florinah občinskoj upravi, koja se svota u ovo vrieme dakako skoro trećinom umnožila. Na otoke, koje pojedino selo ili podobćina prikuže mjestnom učionskom vieću, odvraća se, da ne posjeduje sposobne osobe za predavanje, ili da neimaju pristojnoga učionskog stana. Na prvo ne vriedi odgovoriti, jer je očito da to rade, da ne pripomognu osobam, koje ne misli šarenjački kao i oni. Čim nadju šarenjaka odmah ga opriedjele i spoznaju za vriedna, samo da širi njihove težnje. Glede stana, pita se, tko bi prieclo, kad bi njim bilo na srcu obće dobro, upotriebiti malko od rečene uložene svote, il barem inače proskrbit, da se napravi pristojni učionski stan? Nije li ludo i proti zakonu gledati, kano žaba u jaje u mrtvé novce, a zapustiti svetu svrhu? Žalostno je motriti kako se loše upravlja obćim dobrom, kako se služe neki glupošću i nevinošću prostog puka, te nastoje samo svoju dobrobit i korist. Budi ovo za danas dosti a ne pomogne li ni ovo, udarit ćemo u druge gusle. y

Pogled po svietu.

U Trstu, 2. julija 1884.

U našoj poli carevine nastaju opet izborne borbe. Za nas su najzanimiviji izbori u Moravskoj i Štajerskoj. U Moravskoj vladaju skoro isti odnošaji kano i kod nas t. j. tamo je velika većina českoga pučanstva stisnuta od Njemacah kano kod

nas od Talijanah, na manjinu, kojoj se godilo u saboru skoro kano i našim zastupnikom. Braća naša u Moravskoj nadaju se ovaj put, da će iztisnuti iz českih kotarah Njemce nametnike. Podje li njim to za rukom, zadobit će 42—44 zastupnička mjesta nu svejedno neće jošte imati većine u domaćem saboru. Većina odvisit će od takozvane srednje stranke, koja nepristaje odlučno niti uz Njemce niti uz Čehe.

I u Štajerskoj pripravljaju se ozbiljno na predstojeće zemaljske izbore. Koli Slovenci toli Niemci sazivlju izborne sastanke i dogovore. Slovenski živalj u Štajerskoj mora podnašati silne nepravde od strane Njemacah. Ufamo se, da će i u Štajerskoj naša braća za koji korak pokročit, da će na svaki način koje zastupničko mjesto Niemcem oteti.

Dalmatinski sabor razpravlja do sada prilično mirno. Neznamo da li će doći na dnevni red opet ona pitanja, radi kojih bijaše posljednje zasjedanje onako naglo pretrgnuto. Većina hrvatska u zemaljskom saboru nebi zadovoljila želji naroda, kad bi u životnih po zemlju pitanjih u ičem popustila.

U hrvatskom saboru odrekao se bio podpredsjednik g. dr. Šram svoje časti jer je došao u sukob sa opozicijom. Bijaše opet jednoglasno izabran podpredsjednikom. U saboru razpravlja se još uvjek o proračunu za g. 1884. Odobren je jur proračun odiela za bogoštovje i nastavu. Zastupnik i sveučilištni profesor gosp. dr. Marković izazvan po banu, rekao je u saboru, da grof Khuen-Hedervary nije hrvatskim banom. Radi te izjave pozvala ga vlada, da se jasnije izrazi, na što on odgovori, da kao profesor nije odgovoran za ono, što govori kao zastupnik naroda..

Srbski kralj Milan zaključio je narodnu skupštinu 28. pr. m. prieštolnim govorom u kojem spominje sve zakone, koje je ista prihvatila, zahvaljuje se skupštini za odobrenje zakona o poreznoj reformi. Nadalje čestita njoj na njezinoj razboritosti i mudrosti. Spominje zatim srbsko-bugarski sukob i željeznički prikljućak kod Vranje; zahvaljuje se sultanu za njegovo susretanje, a grčkoj vladi, što je štitila srbske podanike u Sofiji.

U kneževini Bugarskoj obavljeni su izbori za narodno sobranije (skupštinu). Dvie glavne stranke t. j. liberalci i konservativci prepiru se koji će imati većinu u narodnom vieću. Odabrano je naime mnogo seljakah, za koje se nezna, kojoj li će se stranci priključiti.

Španjolska vlada dala je ustrieliti dva vojnička častnika, koji su sudjelovali kod pobune prošloga mjeseca aprila.

U sjevernoj državici Afrike, u Algieru bijahu prošlih danah veliki izgredi proti židovom. Porazbijano i porušeno bijaše više židovskih dućanah. Vojničtvo uzpostavilo je opet red.

Njemački sabor zaključen je 28. p. m. primivši u trećem čitanju zakon o obskrbi udovah i sirotčadi vojničkih i mornarskih činovnikah.

Medju Francezi i Kinezi nastali su opet ozbiljni odnošaji. Kinezka vojska navalila je na Franceze u Hanovi, gdje je palo mnogo francezkih vojnikah. Francezka vlada tražiti će svakako od Kine zadovoljštinu.

U subotu se sastala u Londonu konferenca radi egipatskog pitanja.

Opet „Slobodi".

Oj slobodo zlatna,
Rec' mi deder, što si
Kad te već u krvi
Narav moja nosi?

Čovjek je na svietu,
Da postigne dvoje:
Vječno i vremeno
Blagostanje svoje.

Jedina j' to svrha
Njegova života;
Tražiti ju dužnost,
Netražit grehota.

Iz dužnosti pravo,
Iz prava pravica,
Iz obiju niče:
Sjaj čovječjeg lica.

Ni grieh ni zločinstvo,
Kano ni zla trava,
Nemadu na zemlji
Dužnosti ni prava.

Ja ti nisam nego
U svih okolnostih,
Nesmetano svojih
Vršenje dužnostih!

Franina i Jurina.

Fr. Juro, kamo si bil zalutal ovih osam dan, da se nisam mogal ni na desno ni na levo na te inbatit?

Jur. Povedjet ću kako tebi na jedno samo uho. Želja me je vukla tamo do Ižull vojske, baš kamo sam i lano ovo dobe klatil.

Fr. Ča si bil pobodit onoga *Kašalja*, koji na belom konju glase pobira po Poljicih?

Jur. Jušto to, ma nesreća ga je zela?

Fr. Ča i konja?

Jur. To pak ne. On je još viran svomu trbušljatu i sivomu gospodaru.

Fr. Pak ča još pobira glasi?

Jur. A da, zač ga je jako postaralo, da je spred četiri leta pal s konja na tovara, a lanjskog se ni nadijal, da će se nać mudriji od njega, pak da će mu ju onako zafrigat. Ter znaš, da se svaki s gušton nasmije kada ostane lisica prevarena.

Fr. Daklen su i njemu sada kreljuti pali?

Jur. I kako. A pak još je jednu. Sada ti nosi i klobuk dobro pretisnut na čelo?

Fr. Ča ga je šporkal?

Jur. Ča ni on, to su mu njegovi pomogli. Niki ga stavljaju va fojeti u to mu je dosti žal; a drugi nastoji *najmarljivije* pripravit mu dlčno potomstvo, komu on ne bi rad ostavili bogatstvo, koje je *težkim trudom i debelim potom* u malo let napravil.

Fr. Daklen i on je bil va škole u barbe očuha, ki mu je i *brageše stisnul?*

Jur. Bi reć.

* * *

Fr. Ča ti se vidi, kako su pasali ovo leto naši deputati va Poreče?

Jur. Bi reć da dobro zač su se nebore le nekoliko dole zadržali.

Fr. A su pak ča operali?

Jur. Drugi ti, ča koristi bob va zid hitat. Ter poznaš naše šarenjake i Talijomane, da nimaju za nas ni duše ni srca. Naši su prosili i molili, da bi se i nam kakova mrvica hitila al gospoda ne znaju ča je mizerija pak su na sve prošnje ostali glubi,

Fr. A su pak ča Porečani kumedijali kako i lane?

Jur. Bome stisnuli su rep podase i talijanski deputati i Porečani.

Fr. Čemu je to svoje?

Jur. E nebore! bali su se bali, da bi šla dieta zrakom fućkat s Poreča.

Fr. Dunke, strah je vrag!

Različite viesti.

Našim dužnikom. Minula je prva polovica godine a naše molbe ostale su i ovaj put kod većine naših dužnikah neuvažene. A što da rečemo o dužnicih od prijašnjih godinah? Skoro nas je stid kazati, koliku nam svotu duguju predbrojnici za prijašnje godine. Preblagim postupanjem uprave našeg lista narasla su, reć bi, nekojim čitateljem »Naše Sloge« krila pa misle, da su sve molbe i sve grožnje naše, izrečene onako iz objesti. Kad bi oni znali, koli je u naših okolnostih težko uredjivati i upravljati listom, *koji neuživa milosti od nikoga*; koji je zazoran mogućnikom, komu se meću pod noge klipovi od strane mnogobrojnih narodnih nam protivnikah, zaista bi točnije vršili svoju rodoljubnu dužnost. Nadamo se stalno da će nas u buduće naši čitatelji riešit sličnih tužaljkah, koje su nam samim najvećma neugodne. Drži li koji od naših čitateljah, da uživa kakovu povlasticu od prijašnje uprave, tad ga ovim upozorujemo, da ćemo zahtjevat podpunu predplatu za naš list od svakoga, komu nije ista od sadašnje uprave snižena ili odpuščena. Ujedno pripominjemo našim prijateljem, da nezaborave na svoja obećanja. Uprava »Naše Sloge«.

G. dr. Dinko Vitežić naš narodni zastupnik obnašao je u Zadru službu financijalnoga nadsavjetnika i predstojnika tamošnje financijalne prokure. Ovih danah dobio je dekret, kojim se ga službenim putem šilje u penziju. Ovaj dogodjaj biti će u savezu sa zadnjim njegovim govorom, kojega je držao u carevinskom vieću prigodom proračunske razprave i s kojim je razjasnio odnošaje primorskih Slavenah. Mi ćemo se zgodom opet vratiti na ovaj dogodjaj.

G. Ivan Rendić. Poznati naš umjetnik, koji je boravio do 3 mjeseca u crnogorskoj prieštolnici, na Cetinju, vratio se prošlog čedna u Trst. Na Cetinju izradio je više poprajah, imenice ono kneza *Nikole* i kneginje *Milene*. Umjetnika i svog gosta odlikovao je knez pri odlazku sa »Danilovim« redom. I opet odlikovanje iz tudjine! Čestitamo!

Imenovanja i premješćenja u tršćansko-koparskoj biskupiji. Preč. g. *Ivan dr. Šust*, kanonik stolne crkve u Trstu, imenovan je dekanom kod istog kaptola.

Preč. gg. *Fran Černe* i *Ivan Nep. Koman*, župnici u Trstu, imenovani su počastnimi kanonici tršćanskoga kaptola.

Razpisano je jedno mjesto kanonika u Trstu do 15. julija.

Premješćeni su: g. *Fran Repić* ide za kapelana u Borut;

G. *Ivan Kraljić* ide za župe-upravitelja u Kozljak a g. *Mate Grškovič* za kapelana u Volosko.

Posvećeni bijahu za svećenike sledeći bogoslovci: g. *Josip Kompare*, g. *Dragutin Miklavčič* i g. *Ivan Mlakar*; prvi ide za duh. pomoćnika u Buzet, drugi u Pazin, a treći u Moščenice.

G. *M. Laginja*, koji je upravljao župom u Kastvu, vratio se na prijašnje mjesto naime na kapelaniju u Zvoneće.

Umrli su sledeći svećenici: g. Fran Pogorelc i g. Fran Logar (župnik u Brseču). Vječni njim pokoj!

U službenom listu tršćansko-koparske biskupije »Curia Episcopalis« za mjesec juni oglašen je odpis c. kr. namjestničtva *»O pristojbi svećenikom kad putuju po nalogu polit. oblastih«* za talijansko i njemačko svećenstvo spomenute biskupije.

Blagoslovljenje zastave. Slovensko »Bralno i podporno družtvo« u Gorici blagoslovit će dne 6. t. m. družtvenu zastavu. U tu svrhu pripravljaju braća Slovenci na Goričkom pravu narodnu svečanost. Bratskomu pozivu odazivlju se i slavenska tršćanska družtva. Delavsko podporno družtvo u Trstu naručilo je za buduću nedelju poseban vlak kojim će odnesti svoje članove u liepu Goricu. Delavskomu družtvu pridružit će se »Čitaonica«, »Sokol«, »Pekovsko družtvo« i deputacije drugih patriotičnih družtvah. Iz Trsta krenuti će svakako 4—5 stotinah osobah. Glavne točke programa svečanosti jesu: U jutro: Doček gostovah po odboru koji će se kasnije u 9 i pol sati sabrati u družtvenih prostorijah na Travniku, odakle će skupno krenuti na Kostanjevicu. U 10 satih svečana služba božja pod vedrim nebom kod koje će pjevati pjevački zborovi i igrati glasba. Iza sv. mise sliedit će *pozdrav* kumice, gospodje grofice Lanthieri i družicah, zatim *blagoslov* zastave i *darovanje* trakovah novoj zastavi od strane kumice, ženskoga odiela tršćanskoga delavskoga družtva i od strane goričkih Slovenkah, napokom držat će predsjednik svečani govor. Nakon toga povratak u grad. U 1 sat svečani banket kod kojega svira glasba i pjevaju zborovi. Pod večer zabava u vrtu Katarinljevim. Početak u 6 satih. Sliediti će pjevanje, deklamacije i igranje glasbe, večer umjetna razsvieta.

Vožnja iz Trsta u Goricu i natrag stojati će u III. razredu 1 for. 20 u II. 1 for. 80. Tko želi dobavit si kartu za vožnju nek se oglasi najdalje do subote u večer u prostorijah delav. podpornoga družtva (Corsia Stadion 11) ili kod povjerenikah. Iz Trsta krenuti će vlak u 6 i pol satih u jutro, iz Gorice u 10 na večer.

Povodanj u Galiciji. Posljednji silni dužjevi nanieli su u više stranah Europe velikih škodah pa kao u Galiciji, nigdje drugdje. Viesti dolazeće od tamo, riču nam živimi bojami strašna opustošenja koja je povodanj počinila. Ciela sela su posve uništena a pučanstvo je sretno, što je moglo i gol život spasiti. Blaga poginulo je na stotine glavah, polja i livade poplavljene, razkopane i razderane, sela i mjestanca porušena a poginulo je žalibože i više ljudih. U gradovih i selih kamo nije doprla voda, imade na stotine bjegunacah koji kuknju i leleču za propalim imetkom a gdjekoji i za utonulimi rodjaci. Nesretnikom u Galiciji morati će pružiti država pomoć, inače bi skapali od gladi, nu njim valja da pomogne i svaka druga milosrdna ruka jer je nevolja velika, potreba silna.

Kolera u Francezkoj. Koncem prošlog mjeseca pojavila se kolera u francezkom pomorskom gradu Toulon-u. O postanku ove strašne bolesti prepiru se liečnici. Jedni tvrde, da je to takozvana kolera azijatska, koja je najpogibeljnija, drugi usuprot dokazuju, da je sporadična t. j. takova, koja se pojavi ovdje il ondje radi neurednih zdravstvenih odnošajah nu nije toli pogibeljna kano azijatska niti se tako širi kao što ona. Grad Toulon je glavni stan francezke vojne mornarice. U njemu imade do 30.000, većinom pomorskih vojnikah. Sam grad je u zdravstvenom pogledu na lošem glasu, a to će i biti pravi uzrok, da se je kolera tuj pojavila. Dokazuju doduše nekoji, da su ju unesle francezke vojne ladje iz Tonkina ili da je unešena po nekom englezkom brodu iz Azije, nu jedna i druga viest je malo vjerojatna. U Toulonu umire danomice više osobah, nu srećom nešma do sada onih strahotah, kao što jih bijaše prošle godine u egipatskih gradovih. Iz Toulona reć bi, da je prenešena i u Marsilju jer je tuj umrlo nekoliko osobah.

Francezka vlada poprimila je najstrožje mjere, da tu pošast ograniči i zatare. Odmah se sastali zdravstveni odbori koli u Toulonu toli u Marsilji. Jedan i drugi grad se nadzire i čisti najpomnjivije. Sve europejske vlasti poprimile su shodna sredstva, da se kolera nezavleče u pomorsko gradove. Ladje dolazeće iz francezkih lukah, moraju se podvrći kvarantenu, prtljage i putnici se najstrožije pretražuju. I austrijska vlada sazvala je zdravstveni odbor, da dozna njegovo mnienje i da se posluži njegovimi savjeti. Proti toj nesreći je najbolje sredstvo čistoća. U uredjenih, čistih i zdravih mjestih riedko se kad pojavi taj nemili gost. Preporučamo svim, osobito našim seljakom, da paze na čistoću u kući i izvan nje, da od strane sve što je zdravlju pogibeljno jer kad se jednom ta strahota pojavi, skoro je prekasno prati i čistiti, s toga valja se unapried oboružati.

Spomenik starcu Milovanu — Andriji Kačiću — Miošiću. U Dalmaciji ustrojio se je odbor, koji sabire po narodu novac, da se podigne neumrlomu našemu pjesniku Kačiću dostojan spomenik, koje ga je od naroda zaslužio, jer je mnogo doprineo njegovoj prosvjeti. Hrvati iz Dalmacije, djaci na sveučilištu u Zagrebu, ustrojiše poseban odbor, da i s ove strane Velebita Hrvati doprinesu koji kamečak na uspomenu Kačića, kojega pjesme naš narod po svih krajevih najvećim oduševljenjem čita. Mi se nadamo, da će naše občinstvo, zauzeto za svaku dobru stvar, što izdašnije poduprieti odborovo sabiranje u toli plemenitu svrhu. I kod nas u Istri je poznat i obljubljen Kačić pa valja, da neznostanemo za ostalom braćom.

Koliko čovjekima vlasih na glavi. Neki englezki liječnik izračunao je, da čovjek u normalnom stanju ima 127.921 vlasih na glavi. On je izračunao, da na površini jednoga četvornoga palca ima 1066 vlasi. ciela ploha vlasmi obrasla, iznaša 120 četvr. palacah. Da se svi vlasi prebroje, trebao bi čovjek 24 sata. Uzme li se, da tisuću milijunah ljudi ima jednaki broj vlasih na glavi, to bi svi skupa imali 128 bilijuna; a da sve to pobroji, trebao bi čovjek do tri milijuna godinah.

Škuda od 850 lirah. Na dražbi starina, koja je pred malo vremena obdržavana u Sala Dante u Rimu, prodana je jedna škuda za 850 lirah, inače vriedi 5 lira (2 fr.). — Kada je kralj napuljski god. 1800. bio Rim zauzeo, dao si je odmah novce kovati. Nu budući je njegova vladavina veoma malo trajala, to su i ove škude veoma riedke, jer jih je i malo kovano, tako da niti glasovite vatikanske sbirke nemaju nijednoga ovakva primjerka.

Hrapavica i žestok kašalj. Dokazano je, da se često ne postigne željeni uspjeh kod ovih bolestih postojanom poraboni propisanih obilnih liekovah. Površina sluznice koja pokriva ždrielo i grkljan, č sto je pokrivena sa malenimi prišti i sa pr nladnim izmetom, koji se uslied pokvarene krvi i uslied upale sakuplja. Sa velikim uspjehom liečnici upotrieblše kod ovih bolestih **Salsapariglia**, liek izkušen i nezmierno koristan jer promienjuje upaljene sluznice. Izvadak ove ukusne biljke sadržan u sastavljenom **Syrupu doktora Ivana Mazzo-**

linia-a u Rimu, često putah pokazao se neizmierno koristan i nenadoknadiv jer povraća naravsko djelovanje tiela koje je jur dužo vremena pod pritiskom ove bolesti trpilo. Skladište u Trstu kod ljekarnikah *Prendini* i *Udovičich* (Via Farnetto i St. Giacomo in Monte.

Neuku nauka.

Jakomu konju za vožnju treba na dan 7 kilogr. zobi, okolo 5 klgr. livadnoga sjena i 2½ kilogr. rezane slame.

* * *

Starost domaćih životinjah. Osao živi 30—50 god., konj 20—30 god., hrk 20—30 god., krava 20 god., ovce 10 god., svinja 20 god., koza 10 god. Od ptican doživi guska do 50, labud 100, kokoš 10, patka do 25 god., deva do 60, a slon do 100 godinah.

* * *

Zapala pupka i druge pupčane bolesti posve su obične kod janjadi i teladi, a da im gospodar nezna uzroka niti načina, kako da se pomogne. Uzrok pupčanih bolestih jest sama mati, koja iz prvine pup preveć liže. Zaprieči li se to obliznavanje, zapriečene su pupčane bolesti. To se najlagije postizava, ako se namaže pupak sa govedjim blatom umiešanim sa zemljom.

* * *

Da sir nezapliesnivi. Pliesan na siru, a crvići u siru, to je stvar posve obična. Pliesan prieči se sa živim vapnom. Uzme se gromad živa vapna i izloži se djelovanju zraka dok se posve u prah razpadne. Postrojl se ova prašina, pa cvietom, koji propadne na situ posiplju se lubovi sira. Vapno ne samo da nekvari sir, ali izim što prieči da se naselne pliesan, prieči i da se crvi stvore u njemu.

* * *

Kavi prieti pogibelj. Na biljni kava (Coffea arabica) pojavila se neka vrst bolesti i to na lišću same biline. Bolest širi se sve većma te ne pronadje li se brzo kakav protulilek, pasti će proizvod kave naglo a tim poskočiti njoj cieua. Otok Java je glasovit radi izvrstne kave koja se tuj mnogo dobiva. Na iztočnoj strani tog otoka opustošila je jur ta pošast prostrane nasade kave a kao što se glasa, zahvatila je bolest mah i u srednjem dielu otoka. Ljetošnji prihod kave je u velikoj pogibelji, a tko znade neće li se pogibelj još povećati. Naše gospodarice neće valjda toliko uzdrmati ova viest, ta one si znadu pomoć i bez kave sa Jave. Dok bude ječmena, žira, smokavah itd. pliti će one kavu makar i bez zrna kave.

Javna zahvala.

Svoj rodbini i prijateljem, osobito pak častnim svećenikom i riečkim otcem kapucinom, koji su dopratili do hladnoga groba našu pokojnu majku *Katarinu*, budi ovim izrečena najsrdačnija zahvala od tugujućih sinovah

Mihotići, 29. junija 1884.

Vinka i Nikole Dubrovića.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst, 27. lipnja. Maria S., Nikolić iz Lošinja. 28. Elinde, Gladovšić iz Lošinja. 30. Tibor, Randić iz Glasgowa. — **Kospoll,** 30. lipnja. Kobilić, Kukuljica iz Dubrovnika. — **New-York,** 11. lipnja. Giano, Raimondi iz Cagliari. 13 Andre, Tičlac iz Lisabona. — **Penarth,** 19. lipnja. Artlere, Antić iz Dispne. — **Marsilja,** 25. lipnja. Szeged, Stuparić iz Trsta 27. Kolocep. Kordić iz Kasacola. — **Rieka,** 25. lipnja. Ester, Car iz Lošinja. 26. Padova, Vičerin iz Brindisi — **Table-Bay,** 2. lipnja. Emma, Pendo iz Schieldsa. — **Mielke,** 25. lipnja. Honor, Kumalić iz New-Yorka. — **Havre,** 26. lipnja. Giuseppina, Tarrabochia iz Empodrado. — **Liverpool** 27. lipnja. Phison, Ragusia iz Samaranga

Odjedrili iz:

Trsta, 23. lipnja. Arnea, Lister za Kandiju. — **Rieka,** 25. lipnja. S. Antonio, Vidulić za Lošinj. Ljubimir, Dorčić za Šibenik. 26. Apis, Shutega za Carigrad. Zia Caterina, Peselj za Marsilju. Nicolò, Nikolić za Pulj. 27. Protetto, Šepić za Kalamaki. — **Genove** 24. lipnja. Sansone, Capponi za Filadelfiju. — **Greenocka** 23. lipnja. Tarrabocchia za Montevideo. — **Newport-Mon,** 25. lipnja. Catterina D., Poščić za Bachin-Bianka. 26. Baron Kemeny, Štrk za Mletke. — **New-Yorka.** 16. lipnja Nemirna, Tomičić za P. Elisabeth. 14. Esau, Krištičević za Plimouth. Superbo, Matković za Lisbonu. 16. Mirra, Škopinić za Cagliari. — **Filadelfija,** 16. lipnja. Strena, Kozulić za Stetin. — **Falmouthu,** 25. lipnja. Dorina, Mohovlć za Gloucester. — **Hamburga,** 23. lipnja. Ibar, Šišić za Baltimoro. — **Fowoya,** 26. lipnja. Celestina, Paleurić za New-York. — **Fort-de-France,** 22. lipnja. Karlo, Bakarčić za G novu.

Lutrijski brojevi

od 28. junija:

Beč	24	25	41	52	48
Grac	41	79	78	71	42
Temešvar	67	13	25	84	60
Innsbruck	76	83	55	8	4

dne 2. julija:

Brno	87	74	50	82	54

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava čvrste cieue. Rio od fr. 49—67, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115. Moka f. 98—100.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 22.50—27.50.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—45. Talijansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 9.60—10.— u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 88—97.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—28. *Smokve* f. 13—16. — *Gračak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a cieue uzdržane. *Sieno* 1.30 nvč. do 1.75. *Šljive* bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9¼, Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —·8·25 *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska burza: dne 2. julija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.20—80.40 isti u srebru fr. —.; isti u zlatu f. 103.10 5% austrijska renta for. 95.60.

Dionice narodne banke f. 857. — Kredit f. 300—301; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.80—21.55; Napoleoni f. 9.69—9.67 c. kr. cekini f. 5.70; državavne marke for. 59.45 —59.55; francezko fr. 48.40—48.30.

OGLASI.

Objava.

Podpisani časti se obznaniti, da je ovlašten prodavati od prvoga srlemskog dlon. vinarskog družtva u Iloku glasovito srlemsko vino u bačvah i butiljah; kao i na svih svietskih izložbah odlikovanu šljivovicu i Cognak. —

Istodobno razpačava na veliko i malo izvrstan, sa zlatnom kolajnom na tršćanskoj izložbi nagrađen sir (kruglje 1½ kilo) od g. grofa Jos. Draškovića u Bisagu, izvršavajuć naručbe po najnižjih cienah.

G. Vučković,
u Trstu.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okriepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Cienc po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Medjunarodna linija

iz Trsta ravno u New-York.

Veliki parobrodi prvoga reda plove na toj liniji ravno u New-York, ter primaju putnike i trgovinu uz najniže cienе i uz najbolju poslužbu.

U New-York.-Odlazak iz Trsta.

Parobrodi:

»East-Anglia«, 3400 tonah dne 5. julija.
»Germania«, 4200 tonah dne 20. julija.

Putnici neka se obrate na:

J. TERKUILE

generalnoga agenta za putnike. Via dell' Arcenale Nr. 13, Teatro Comunale u **Trstu.**

Kajuta za putnike 200 for. — podkrovlje 60 fr. — Radi vožnje trgovine ima se obratiti na **Emiliana d'Ant. Poglayena,** generalnoga agenta.

Bogate skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocicla, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučuju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kad koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

onuspješan ostao. Isto ako sigurno djeluje *protiv ćelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glorobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu:** Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** G. Silhavy, liek **Pul:** A. Rodinis. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arnzim, apot. ☛ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži sviežost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno liepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Vojnička

pripravnica

LATOSZYNSKI-A

od godine 1869. postojeća i od visoke vlade ovlašćena **za jednogodišnje dobrovoljce, kadete i pričuvne oficire.**

Via Valdirivo Nr. 18.

Onoj mladoj gospodi, koja prvim oktobrom kano jednogodišnji dobrovoljci u c. kr. vojsku stupiti kane, preostaje vrieme samo do konca septembra t. g. da se priprave za dotični izpit.

Primaju se novi pitomci dnevnimice od 12 do 2 sata u školskih prostorijah, gdje se takodjer dobiva program i imenik 600 pitomacah, koji su dobrim uspjehom izpit jednogodišnjih dobrovoljacah položili.

☛ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, boleati u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću* **uz priloženo znamenje;** *t. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuvjetno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetih se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč.,** te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostobolni cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Frano Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugl ice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☛ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uvlek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri sámorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 28. U Pazinu 10. junija 1904.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč, svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — **„NAŠA SLOGA“** izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga mjeseca, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Govor

zemaljskoga zastupnika g. M. Laginje u IV. sjednici Porečkoga sabora dne 18. junija.

(U hrvatskom jeziku).

Velepoštovana gospodo!

Predlog političko-legalnoga odbora, u koliko se tiče same občine Kastavske, ne može se primiti.

Vi možete dieliti samo one občine koje su od prije bile same, pak su udružene na temelju zakona od godine 1849. ili na temelju vašega zakona od godine 1868.

Kastavska občina obstoji kakova je danas stotine i stotine godinah. Ona je historična osebina, kojoj vi nemate prava zakračivati, da ostane kakova jest. Ona ima cesarska pisma od mnogoga vieka. I da vi ikada odlučite, da se Kastavšćina dieli, uporedo s vašim zakonom za potvrdu, putovati će u Beč naši dokazi i *pisma*, kojimi ćemo dokazati, da ove molbe za djelitbu potiču od ljudih, koji za svoje razloge bune onaj puk, i koji dielomice ne sjede daleko od ovuda.

Drugi je račun za občine Bergud, Klanu, Lisac, Skalnicu i Studenu. Ove su pridružene glavarstvu Kastavskomu poslje zakona od godine 1849., one imaju posebni svoj imetak; taj njihov imetak upravlja se u Kastvu za svaku posebice. Ako se osvjedočimo, da bi te občine bolje stojale, kad bi bile odieljene, imali bismo pravo i dužnost odlučiti ih, jer su svoje.

All sama Kastavšćina, k-ko rekoh, jedna je občina i to stara plemenska občina, kako dokazuju imena pojedinih plemenah — županijah, na priliku: Splničići, Serdoči, Jurdani, Matulji, Jušići, Blažići, Jurčići itd.

Gospodo! Mene su jednako dobrom voljom svi Kastavci ovamo poslali. Kad ja i nebih bio svim jednak prijatelj, dužnost mi je ovdje braniti korist onih, koji tobože žele i onih koji nežele jedinstvo občine.

Recimo da je po zakonu slobodno raztrgati na komade staru jedinstvenu občinu Kastavsku.

Recimo, da bite zakonito činili, kad bite ju raztrgali.

Moji drugovi i ja već sada protestujemo svečano proti tomu, nesamo jer nebi bilo zakonito, nego i radi toga, *jer nebi bilo na korist nego na škodu samih onih iz Breze, Zvoneće, Rukavca i Kućeli za koje vi kušate da prose odieljenje i novo glavarstvo.*

To ću vam i njim dokazati. I osvjedočen sam, jer sam to doživio, da sami oni kojih su križi na molbenicah neće dielitbe, kad jim stvar protumačite, kako sam ja nekim sam u prigodi protumačio.

U zadnjoj molbenici prose nekoji iz Breze, Pužl, Zvonoće, Kućell i ohih Rukavcah odieljenje od matere-občine i novo gradjanski Kastavski zapovjedanju u zastupstvu; da se na korist molitelјah ništa ne čini — da se občina slabo upravlja — da se nebrine za uboge, ni za škole, ni za puto — da je daleko u Kastav. A u prvašnjoj molbenici govori se, da je občina sa svimi svojimi dohodki dužna okolo trideset tisućah forintih.

Evo Vam na to moj odgovor, a ja sam tamo bio i znam kako je.

Ponajprije moram spomenuti, da su mnogi od tobože podkrižanih rekli, da oni o toj molbi ništa neznaju.

Onda Vam spominjem, da nije istina, da ti stanovnici u zastupstvu nemogu naći pravice, jer da jih gradjani promažu. Samo dva su gradjana u zastupstvu občinskom, a 28 jih je iz vana i to po mogućnosti iz svake Županije jedan. Iz iste Puževe županije je jedan, iz Zvoneće jedan, iz Kućell jedan, iz Rukavci dva.

Občina daje svakomu što može, ali občina nije dužna ljudem vraćati što joj oni nedaju, jer tako bi jedni živili na račun drugih.

Prositelji su krivo podšuntani, da je samo njihovo sve ono, što je pisano u mapu one Županije.

Tako misle oni iz Breze, da bi njih zapala ciela občinska šuma *Lužina*, kad bi se razvrglo jedinstvo občine, a oni iz Zvoneće i Rukavca, barem nekoji, zlo napeljani misle, da bi njih zapala občinska šuma *Lisina*. Ljudi su zlo upućeni, bezdušnici jih šuntaju i to Vam je poglaviti razlog, zašto misle, da jim sve zlo dolazi od občine, i da bi jim u novoj občini ružice cvalo.

U molbenici stoji, da molitelјem nije koristi dapače velika šteta od občine.

To nije istina. Šume nenose koliko nekada, a od njih poreze plaća ciela občina; ja znam iz izkustva, da se je baš ovih godinah moguće učinilo za puteve i za popravke kućah gdje su smještene škole u Rukavcu i Zvoneći.

Onaj puk dobar i trpežljiv težak, bockan je bio mnogo godinah, neka ne plaća občini interese od kapitalah i tako je mnogo zuostao. Naravska je stvar, da občina nemože tamo trošiti koliko u druge kraje, gdje se dužnosti izpunjuju redovito.

Možda se u Kastavšćini troši na siromahe razmjerno više nego igdje u Istri. Ni to ne stoji, da se u ove krajeve neda pomoći siromahom, ali svim potrebam nemože nijedna občina zadovoljiti.

U molbenici kažo se, da se občina zlo upravlja. Da vidimo!

Doistine mnogo novca izradilo se je u trideset godinah iz občinske šume, ali sagradilla se je duga goreka cesta u nju, posudilo se je cesarstvu 21.000 for.; posudilo se je domaćim ljudem do 10.000 forintih. Ja nemogu reći, da je baš svaki ostali forint pametno potrošen. All ruku na prsa, pak se obazrimo po ostaloj Istri, da vidite gdje je bilo bolje. Druge občine puštall ste u miru i danas jih puštate u miru, a da zavirimo u nje, bog znaj kolike bi nepravde i krivice tamo našli. I onih 31.000 izgubila je občina skoro sve za dugi proces sa susjedi, koji su takodjer zlo bili svjetovani (misli Volosko).

Možete li reći, da je slaba uprava občine danas, gdje je paševina snižena na 25 novčićah od goveda i 5 novčićah od ovce, a Vaši komisari, koji su došli tobože urediti občinu, bili su ju udarili na jedan forint od goveda i 20 novčićah od ovce? Nemožete!

Je li to slaba uprava občine, gdje Kastavac plaća 12 po sto nameta na franke, pak ima uredjenu cielu upravu občine. O nametu na vino i meso, prem je visok, nemože biti prigovora, jer ga dobar dieo plaćaju tudjinci, koji onuda prolaze ili u blagdane i praznike dolaze na zabavu. Proračunajte nametе po Istri drugudje, pak da vidimo kako je.

Kad Vam se još spomene, da občina svake godine potroši na vode i druge potrebne stvari više nego namet na franke nosi, onda se o zloj upravi nikako nemože govoriti. — Dakako da tu govorim o Kastavšćini samoj, a o Bergudu, Klanj, Skalnici, Liscu i Studeni drugi je pogovor.

U jednoj od prvašnjih molbenicah govori se, da občina sa svimi svojimi dohodci ima do 30.000 forintih duga. Vi i o toj molbenici danas razpravljate, dakle uzimate, da stvar i danas tako stoji. Prigovaram svečano i izjavljam, da je občina Kastavska koncem prošle godine izplatila sve svoje prijašnje dugove, a ako je novih učinilu, ti su za školske kuće i idu poglavito na račun onih, koji podpadaju pod školu. U laži su kratke pete.

Imetak občine Kastavske jest jedan i nerazdeljiv. Za dobiti štogod morale bi spomenute županije poći sudbenim putem proti občini. Vi znate, da one tim načinom nebi ništa postigle. A ja znam to, da vi nelmate zakona, kojim biste ovdje mogli raztrgati imetak *»puka Kastavskoga«*. Zato valja, da se onim ljudem jedanput za uvjek reče: Nemojte se mutiti i trošiti, uredite svoje stvari medju sobom u občini.

U molbenici kaže se, da je molitelјem Kastav daleko. Srednja i skoro skraćena odaljenost jest jedna ura i pol. Onim iz Breze, i Ružići i Perke ni u Rukavac nebi bilo bliže.

Lanišće i druga sela daleko su po četiri ure od Buzeta, pak njim odbijate molbenicu, a ova iz Kastavšćine čini vam se već na pol dobra.

Na koncu reći ću Vam još jedan pravi razlog zašto su vendar nekoji iz Breze, Pužl, Kućell, Zvoneće i Rukavci podpisali prošnju za odcepljenje. Razlog je ovaj: Cesarska vlada pritisnula je ovih zadnjih godinah vrlo oštro paziti na sječu drva u občinskih šumah i u privatnih umejcih. Meni je pravo, da občine čuvaju šume, *ni nije pravo, da se na sječu u občinskom i privatnom pazi preveć oštro, kad se zna da ima naroda, koj od toga mora živiti. Dodju pozivi, kaštige, globe, zatvori. Sve to i sva pisarija o tom prolazi kroz občinu, koja mora uručivati ljudem odluke i proglašivati oglase cesarskih oblastih. Mnogi neznaju da je to tako, mnogi znaju ali šuntaju, i tako dosta naroda misli, da je svemu kriva občina i da bi sve bilo dobro i slobodno, kad bi drugdje bilo glavarstvo. O tom kako občina Kastavska tudje pogreške plaća, moglo bi se još mnogo govoriti.*

Poglaviti razlozi, zašto se može raz-

PODLISTAK.

Dragi Franino!

Muči me muka, da te neću vidit osam danah, a tišći me nešto na srcu, pa ti želim ovim putem opisati moje male doživljaje.

Budući da nije bilo ovih danah osobita posla na polju, i budući da je dažd zrak ponešto razhladio, zaputih se neki dan na Labinštinu, da i ja štogod vidim i čujem osobito, jer si neki dan imao ti koješta pripovjedati mi s onih stranah.

Stupajući polaganim korakom od mosta preko Raše u rebro prama Šumberu i motreći putem onu, po mjestih jako strmu i vodom razderanu cestu, dospijem do velike i liepe kuće vriednoga poštenjaka i gospodara Martina. Ne bi bilo pravo, rečem samom sebi, da ne pozdravim čestitog rodoljuba i gospodara, kad sam uprav ovdje. Dva, tri koraka još i eto me sa kršćanskim pozdravom pod Martinovim krovom. Dočekao me pravim hrvatskim gostoljubjem, koje je nam Hrvatom već i onako prirodjeno. Nu, čim me spozna, da sam ja Jurina, tvoj nerazdruživi drug, razvedri mu se i onako prijazno lice, pak me pozdravi pravim mladenačkim uzhitom ponudiv mi mjesto za stolom, da sjednem i štogod pripovjedam. Kod čaše dobre šumbreške kapljice započesmo razgovarati, dakako najprije o porečkom saboru i naših zastupnicih.

»Premalo je naših u saboru, premalo«, poče Martin, »škoda, što nismo lani kod izbora svada sa svojimi prodrli; većim bi se uspjehom borili za naša prezirana i pogažena prava«.

»Što se je lani za vrieme izbora moglo učiniti, učinilo se je«, odvratim ja; »ako prem je naših u saboru samo *šaka mala*, ali je za to *hrabra*! Ste vidili, Martine, kako su se protivnici ove male šake naših lani pobojali, kako Bog nas očuvaj, nečisti sv. križa? S velikoga su straha trojicu od njih *»zbočali«* i što je svemu svietu poznato divljački jih popratili iz prnjavog Poreča, misleći valjda, da se ne budu usudili više vratiti u saboru, da bi ondje opet *hrvatski govorili*! — A ljetos? . . . Videćl, da se puk na kastavšćini, kopuršćini itd., nimalo one gospode u Poreču ne boji, pak, da imaju isti lani *»zbočani«* zastupnici srčanosti vratiti se u zemaljsku sabornicu i ondje *hrvatski govoriti*, obratili su protivnici *»vitezovi gnjilih limunah«* svoje kabanice. Ne samo, da su ljetos zaboravili zviždati i psikati i da su one gnjile limune pobacali za hrbtom — da jih nitko ne vidi u more, nego su i žandarom i policajem naručili: paziti na našu manjinu, da se komu od njih kakav vlas ne skrivi po kakovomu nositelju *»dell' avita coltura«* . . . . Što se Vam čini, Martine, što znači ovakova promjena? Ja sudim ovako: ova promjena biti će dobrim dokazom, da su se naši protivnici — *25 na broju* — pobojali *lani* naših *pet*, da nebi ova petorica, odkrivajući pred svim svietom stoljetne krivice, koje su se našemu narodu počinile, otvorili zajedno oči prezíranomu i mrženomu *»šćavu«*, da uvidi i spozna kamo ga vode oni, koji mu za vrieme izbora govore: *»sjor kumpare — smo prijatelji — ča nećete biti s nami? ne hodite za onim vražjim popom — ča nismo kumpari? — na, jednu cigaru* i t. d.«, a ljetos su se pobojali — »šibice« pak su postali »uljudni«.

»Imati će te Jurino pravo«, reče na to Martin. »Kad sam hodio ja lani u Labin birati naše fiducijare, prestriže mi g. barun put, pak mi počme baš onako govoriti, kako ste vi sada rekli. *»Sjor kumpare, ča ćete nas ostaviti — nećete biti s nami«.* — a ja, čudeći se tomu, da se gosp. barun mješa u naše kmetske izbore, kad se mi kmeti ne mješamo niti u gradske izbore, niti u izbore velikoga posjeda, a još manje u stvari i gospodarstvo g. baruna, zabrusio sam mu odmah: *»Sjor lušrišimo, ja sam kmet, a danas smo mi kmeti pozvani, da biramo naše kmetske fiducijare, zato jesam i ću biti vavik s kmeti!«* —

»Bog vas blagoslovio, dragi Martine, rečem ja, kucnuv svojom čašom o njegovu! Pametno i pošteno ste mu zabrusili! Pak zaista: što bi se kmet bratio s barunom! S barunom neka se brati barun — a kmet budi s kmetom! Ugledali se u vas svi naši kmeti u Istri!«

Gospodar Martin napuni mi opet čašu a ja nastavim: »Ste čitali neki dan u »Našoj Slogi«, kako je naš dični gospodin Laginja odkrio pred licem svega sabora grdnu krivicu, koju moraju neki naši kotari trpiti, a gg. Talijani i Taljanaši nisu mu znali ništa pametna odgovoriti? Živili dakle takovi naši zastupnici! Dao dobri Bog, te se njihov broj do pet godinah barem podvostručio!«

Izpraznismo svaki svoju čašu. Da se razstanem s vriednim Martinom i požurih u plovanju pokloniti se veleč. g. plovanu, gdje se opet nekoliko vremena u prijateljskom razgovoru zadržim. Onda nastavim svoj put prama sv. Nedelji te hodeći po strmoj cesti do vrha pjevam poluglasno našu staru: »Još Hrvatska ni propala, dok mi živimo« i t. d. Došav na vrh, otarem si potno čelo. Obrathm se prama sjeveru. Raša, koja je bila jednoć granicom hrvatske kraljevine, duboko pod menom tjera svoju blatnu vodu do mora; na desnu dlže se Učka gora; ondje spreda kažu visoki zvonici u Pićnu i Gračišću, kako dva kamenita prsta, da je u nebu naša prava otačbina; na lievu i dalje prama zapadu vrste se šumice, a poljem i vinogradi, svuda prekrasan pogled i »Čigova je ta zemlja?« zapitam nehotice samoga sebe; *»božja je i naša hrvatska, jer ju mi tužni istarski Hrvati svojim potom zalivamo! Nisi bila, tužna ali nami utjeh mila majko, Istra, nikada taljanska — pak i nećeš nikada biti — jer si božja i naša, hrvatska!«*

(Nastavit će se.)

vrći občina (ako je po zakonu bila sdružena iz dvijuh ili više občinah) jesu ti: da li ima dosti imetka za upravljati se i da li bi bolja bila uprava vlastita ili uprava koju joj cesarstvo nalaže.

Ovdje nije ni jednoga ni drugoga razloga, nego da i možete po zakonu Kastavšćinu razvrći u više občinah, vi biste ljudem samo novih troškovah i novih neprilikah naprtili.

Govornik nekoje od ovih razlogah još protumači u talijanskom jeziku.

Zastupnik *Zamlić* progovorio je ob istoj stvari u *hrvatskom* jeziku sliedeće:

Visoki sabore!

Dar, koga se namenjuje Kastavšćini znamo od koga potiče, ako pomislimo, da najžešća agitacija za razdieljenje občine zapada u nesrećnu dobu juntinih komisurah ili bolje emisarah. A to nam je dosta, da znamo, da se o dobru neradi. Kastavska občina je prostorom velika i razpružena na daleko, ali duhom je jedna jedina; jer on koji stanuje tik Rieke, kako i on koji biva na brdinah izpod Veprinca, potnosom veli: ja sam Kastavac. Preko 13—14 tisuć njih zna, čuti i izpovieda, da su Kastavci, a to je bilo neugodno, zazorno našim protivnikom, pa su gledali, da bace kamen smutnje med mirni kastavski puk. Služili su se pri tomu raznimi imeni, ali svih je bila glavna i konačna svrha, kako bi se ta starodavna i jaka občina oslabila, kad je uništiti nije moguće.

Ja se nadam od Vas velepoštovanu gospodo i od pravičnosti Vaše, da nebite nikada mogli podupirat tako nepravednu stvar, te da ćete se obazrieti na razloženje, koje vam je dao moj vriedni drug g. Laginja.

Predlog naših zastupnikah, da se zavržu molbenice o dieljenju Kastavšćine, završen je.

Šarenjačku stranu, koja u saboru nečuje nijednog razloga našega, glasovala je za predlog komisije to jest, po želji Junte: da se za sada nemože odlučiti o želji molitelјah, nego da se junta ima dobro osvjedočiti i budućega zasjedanja izvjestiti bili se občina Kastavska imala podieliti na ćvie, tri ili više občinah.

To će s drugimi lesjedami reći: da se Kastavšćina opet stavlja na skušnju, i da bi gospodi u Poreču moglo presjesti i Za sada toliko, a drugom prilikom više.

Istarski sabor.

Poreč, 23. junija.

(VI. sjednica).

Predsjednik g. dr. *Vidulich*. Vladin komisar g. *Gummer*. Zastupnikah 27.

Dr. *Bubba* čita zapisnik zadnje sjednice u kojoj spominje opazku g. *Laginje* od predzadnje sjednice, da je o Kastavskoj občini govorio takodjer talijanski.

Zastupnik g. *Ivancich* sa 27 drugovah (i naša stranka) predlaže odluku, da se vlada umoli, neka shodnim i zakoni i subvencijami pomogne mornarici, da se podigne. Primljeno.

G. dr. *Bubba* moli čitajuć u ime grada Pirana, da Junta u dogovoru sa vladom uznastoji, da se jedna od obrtničkih školah ustroji u Piranu sa talijanskim učevnim jezikom, jer je taj grad potrošio do 80,000 for. radi realke, a sad ju gubi.

G. *Laginja* podupire hrvatskim jezikom taj predlog, spominjuć sa zadovoljstvom, da je već prije odlučeno pomagnti od strane pokrajine, da se škola za delavce podigne takodjer u Kastvu.

Promjene izbornoga reda primaju se u trećem čitanju.

Zatim započe razprava o proračunu za god. 1885.

G. *Zamlić* govori *hrvatski*, (zastupnici većine razgovaraju se medju sobom), da bi naša stranka morala zatajiti svaki proračun, jer se nam Sloveno-Hrvatom u Istri nedogadja pravo. Ali većina će i tako primiti proračun, za to preporučuje, da se pazi na štednju i pravicu. (Njegov govor donest ćemo na drugom mjestu.

G. *Laginja* (talijanski) Govorit će talijanski »ne za ljubav g. dra. *Amorosa*, nego za to, da razloge hrvatske stranke bude razumio i onaj dici pučanstva Istre, koji negovori hrvatskiu.

On bi morao zavrći svaki proračun i neodobriti troška za ništa, prvo: jer neima pouzdanja u Juntu, a većina sahora sve radi po volji Junte. (Veliki nemir medju talijanskom većinom. Netko više: *Impertinenza. Netko: ne trebamo pouzdanja.* Predsjednik poziva na mir i izjavlja, da svaki zastupnik ima pravicu reći, imali vjere u Juntu ili nelma). Drugo, nemože odobriti proračuna, jer se ne troši u svaki kraj Istre pravično, a treće: jer i ono što se troši mnogo put je ne razložno. (Cieli govor donleti ćemo kasnije).

Gg. *Sbisà* i *Gambini* strastveno odgovaraju na nepouzdanje izrečeno Juntі i većini, ali u pojedinih stvarih ne najdu prigovora.

Izvjestitelj g. dr. *Campitelli* trudio se je dokazati, da g. *Laginja* neima pravo, ali nije uspio, premda se je bio dobro pripravio.

Dr. *Gambini* imenuje saborniku »*dvorana talijanske sauke italianae*. Isti gospodin bio je od predsjednika pozvan na red, jer je rekao, da su slavenski zastupnici lanjske godine išli u Beč na troškove stranke Starčevićeve.

Kod rubrike III. »troškovi za poduke« uzeo je rieč gosp. *Costantini*. Spomenu, da bi imao bio o stvari, o kojoj će progovoriti, učiniti to kod izvješćah u školah, al da je propustio pak da to sad čini. Već godine 1882. da se je bilo predložilo zakon kako bi se škole svele u svoje prave mjere, al da je propao. Nego nuždu takova zakona da je velika. Troškovi na škole da su silni i da još uvjek rastu, te da bi jih valjalo medjašiti. Neke občine da veoma malo tih troškovah nose, a da imaju škola. Obstojanje i ustanovljivanje škola da bi se imalo urediti u razmjeru sa prinosi dotičnih školskih občinah. Predlaže, da se naloži zemaljskomu odboru, da tu stvar izpita.

G. *Laginja* odgovara, da će biti prvi za to, ali neka se i o drugih stvarih računi razdiele, da naša stran ne plaća za druge.

G. *Spinčić* čudi se, što nije g. Costantini progovorio o toj stvari kod izvješća o školah, ili kod školskoga proračuna, u sjednici školskoga odbora; težko je svésti u sklad predlog dra. Costantini-a, da se s jedne strane ustroji odjele makar za pet šest djece i da pokrajina, odnosno občine te troškove nose, a s druge strane da se ukine obstojećih škola i zaprieči ustanovljenje novih za stotine i više djece; priznaje, da školske občine sve jednako neplaćaju, i da su neke siromašne, al u tom slučaju ustanovljuje zakon, kako se ima troškove namiriti, a ima njim priteći u pomoć i pokrajina.

G. dr. Gambini je za to, da se vratimo na staro, da naime občine ustanavljaju i uzdržavaju škole, koliko hoće i koliko jih imadu, tolliko neka troše, a dukako da imadu u svom tom poslu slobodne ruke.

G. Spinčić odgovara, da se nisu učitelji hvalili kad su jih plaćale občine, a i kad bi na to, da občine plaćaju opet imalo doći, da bi se *imalo prije povratiti sav prinos školski onim občinam, koje nisu nikakve škole nikad imale.*

G. dr. Gambini govori opet, spominje školu u Draguću i predlaže dodatak predlogu dra. Costantini-a, smjerajući na to, da se škole občinam izruče.

G. dr. Costantini govori proti tomu dodatku, a dr. Gambini ga vuče natrag.

Izvjestitelj g. Campitelli je za predlog Costantini-jev proti dodatku dra. g. Gambini-ja; vojuje proti g. Laginji tvrdeć, da kotari o kojih je govorio premalo plaćaju napram školam koje u njih obstoje. (Proti g. Spinčiću valjda stoga nevojuje, što je on hrvatski govorio. Kako dr. Costantini, tako i izvjestitelj Campitelli i vredna većina; u jednoj prijašnjih sjednicah svi za odjele makar za pet šest djece talijanske, u ovoj za ukinutje ili neustanovljenje škola u školskih okružjih sa sto i više djece. I pri svem tom je g. dr. Costantini još tako drzovit, da predbacuje slavenskoj manjini, da ona na ništa nepristaje, što većina predlaže).

Kod rubrike IV. »zdravstveni troškovi« govori gosp. *Laginja*, da su neki troškovi preveliki i nepotrebiti. Odgovara mu g. *Gambini*.

Kod rubrike VI. 2. »gradnja i uzdržavanje cestah« progovori g. *Spinčić* uvjek hrvatski o potrebi cestuh u koparskom kotaru. Osim one za Marezige i Truške, o kojoj će se valjda posebice razpravljati, nuždan je komad ceste od Krkavacah do glavne ceste vodeće u Kašteltvenere. (Zene hode skoro svaki dan u Umag s kruhom, a hodi se i u Buje. U Dragi imadu ljudi posjedah, pak nelmaju kuda privažati dotičnih proizvodah. Zavaža se u blato i težko se iz njega izvukuje. Gazi se sjenokoše i tim mnogo štete nanaša. Kod prelaza preko potoka izmed Krkavacah i sv. Petra na cesti koju bi se imalo napraviti, valjalo bi učiniti most, da se zaprieči daljnje pogibelji). O toj cesti već se je radilo; nek se nastoji, da se izvrši. Nuždno je takodjer da se već jednom dovrši cesta Buzet-Draguć-Cerovlje. Na nju se je već tisuća i tisuća potrošilo, a dosad skoro bez ikakve koristi. Ona naliči tjelu bez glave i noguh; nit sliže do Buzeta nit do Cerovlja, ima je samo u sredini, a i to se kvari. Potrebno je takodjer, da se već jednom učini komad ceste izmed Roča i Lupoglava kroz Ročko polje. O njoj se je već mnogo govorilo i pogadjalo, a čini se da je sve zapelo rad nesporazumljenja izmed službenih osobah pokrajine i občine. Neobhodno potrebita bila bi cesta izmed Lupoglava i Lanišća, pak od Lanišća kroz razna sela onoga Krasa na Rakitović, a od Rakitovića do Črnogkala. Ljudi sa onoga Krasa moraju mnogo putovati, da se prežive, a nelmaju na nijednu stranu dobra puta. Pomoći njim valja. Prigovara se, reče govornik, da je naš narod neizobražen. Raznimi načini može se postići, da se podigne, da mu se poboljša stanje, da se izobrazi. Jedan takav način su i obćlin, su i ceste, za koje i naš narod plaća, dočim se je dosad gradilo ceste najviše obzirom na gradove. Pozivlje zemaljski odbor, da providi, da se sve rečene ceste ili naprave ili dovrše. Italijanskim jezikom obrnut prema izvjestitelju g. dru. Campitelli-u reče mu, da neprigovara rubrici VI. nego, da preporuča zemaljskomu odboru gradnju odnosno dogradnju spomenutih cestan, koje i opet imenuje. Predsjednik g. dr. Vidulich, u ime zemaljskoga odbora obeća, da će isti u obzir uzeti, što mu je poštovani Spinčić preporučio.

Kod rubrike VII. 1. »postaja za vinarstvo i voćarstvo reče *Spinčić* hrvatskim jezikom sliedeće: Bio sam ovdje već godine 1882. Tada je medju ostalimi slavni zemaljski odbor predložio nacrt praktične škole za vinarstvo i voćarstvo. Tu, u odsjeku o pitomcih te škole, veli se, da moraju biti sinovi poljodjelacah, izkazati se sa svjedočbom pučke škole ili inače posebnim izpitom dokazati, da znadu *čitati i pisati*, »leggere e scrivere«. Nekoliko mjesecah zatim dne 7. novembra t. g. razpisao je slavni zemaljski odbor odnosni natječaj, kojim se zahtjeva, da imadu prositelji za podpore dokazati posebnim izpitom, da znadu *gladko čitati i pisati* **talijanski**, »leggere e scrivere correntemente in *italiano*«. Svako lahko uvidja, da je velika razlika izmed *čitati i pisati* (leggere e scrivere) te *čitati i pisati talijanski* (leggere e scrivere in italiano). Takav postupak slavnoga zemaljskoga odbora je nevaljan, nekorektan (najblaže rečeno) u obće, a nepravedan napram Hrvatom i Slovencem Istre. Oni nemogu uživati blagodati te škole. S toga se častim staviti sliedeći predlog:

»Visoki sabor nek izvoli odlučiti: Prispodobiv nacrt uredjenja praktične škole za gojenje loze, i vinarstvo te voćarstvo sa odnosnim natečajem za štipendija u koliko se tiče zahtjeva o čitanju i pisanju, odsudjuje se postupak slavnoga zemaljskoga odbora, te mu se nalaže, da se strogo drži osnovah poprimljenih u saboru, i da se pobrine, da budu mogli uživati štipendije, za naobrazbu u vinarstvu i voćarstvu i oni mladići, koji znadu čitati i pisati hrvatski odnosno slovenski«.

Taj predlog pročitao je govornik hrvatski i »s dopuštenjem visokoga sabora« talijanski, te predao predsjedniku.

Izvjestitelj dr. Campitelli odgovori, da je to škola praktična, pak da netreba stanovitoga poznanja jezika.

Gospodin predsjednik sabora dr. Vidulich, u ime zemaljskoga odbora veli, da odbija predbacivanja što jih je gosp. Spinčić kolí u *svom govoru* toli u predlogu izlaknuo proti zemaljskomu odboru. (G. Spinčić polskav i našav dotični nacrt i oglas natječaja, diže i kaže jedan u jednoj drugi u drugoj ruci). *Kad se je onaj nacrt radio i poprimio nije u saboru bio poznat drugi jezik do talijanskoga.* (!!!)

Kod rubrike VIII. ob odgonu (sfratto) govori g. *Laginja*, da su dotični troškovi preveliki i da bi se sva ta stvar imala razhoritije urediti. Odgovara mu g. Petris u ime zemaljskoga odbora, al neosvjedočuje predgovornika.

Pošto su bile još neke rubrike razpravljene, bila je sjednica prekinuta u 2 ure a nastavljena posle podne o 6. uri.

Kod rubrike XXI. 1. govori g. *Laginja* o šumskih globah tvrdeć, da se jih najviše iztjera u kotaru koj on zastupa, a da baš taj kotar najmanje od njih dobije. Lagitija govori talijanski, al bez koristi. O tomu govaraju mu izvjestitelj g. Campitelli i posije njega g. Amoroso.

Proračun bio je primljen u svih točkah kako ga je financijalni, odnosno zemaljski odbor predložio.

Posije proračunske razprave izvjestio je g. *Bubba* o molbi učiteljah pokrajine za poboljšanje njihova stanja. Čitajuć razloženje, da se nemože uslišati te molbe, jer su učitelji u razmjerju sa ostalimi zemljani dosta dobro plaćeni i jer pokrajinski dohodci nedopuštaju povišanja plaće, tim manje, što se još uvjek ustraja novih školah.

Gg. *Campitelli* i *Gambini* preporučaju zemaljskomu odboru, da kod podieljivanja podporah osobito u obzir uzme podučiteljice i podučiteljice.

I članovi školskoga odbora su bili za to, da se pomože izpitanim podučiteljem i podučiteljicam, pak se g. Bubba nije rečenoj preporuki protivio već izjavio, da se za sad ostane kod plaćah kako jih školski odbor predlaže, a medjutim da učitelji nastoje, da čim bolje svoju zadaću izvršuju, pak da će doći vrieme kad će pokrajina uzmoći jih bolje naplatiti za njihov trud.

G. dr. *Scampicchio* predlaže da se predje na dnevni red preko molbenice bivšega učitelja u Lošinju i Poljcah Kasiju. G. *Gambini* ga uzalud zagovara tvrdeć, da je taj učitelj žrtvom političkih načelah.

Pogled po svietu.

U Trstu, 9. julija 1884.

Delegacije obijuh polah države sastati će se koncem mjeseca oktobra u Pešti.

Kod izborah za moravski zemaljski sabor poraženi su Niemci; izgubili su naime u gradovih 10 zastupničkih mjestah. Do toga je moralo doći jer su do sada Niemci nepravedno uživali ona mjesta, buduć da je u zemlji ogromna većina češkoga pučanstva. Niemci nisu dakle ništa izgubili, nego su izručili — dakako da ne svojevoljno — ono, što su protunaravski posjedovali. U novom moravskom saboru biti će 49 članovah njemačke lievice, 41 član češke strane a 9 članovah srednje strane. Većina u saboru odvisiti će svakako od ove poslednje stranke, t. j. kamo se ona prikloni, ondje će biti većina. Niemci su se služili kano i kod nas Talijani svimi mogućimi sredstvi. Tako su primjerice u Gustopeći nudjali jednomu izborniku 500 for. da za njih glasuje, nu taj poštenjak odbio je s prezirom Judin novac. Zanimivo je priznanje njemačkih novinah glede izborah u Moravskoj. One naime priznaju, da zavisi uspjeh izborah u svih austrijskih zemljah od vladine volje. Dobro je i to znati.

Isto tako zanimivi su izbori u dolnjoj Austriji, u tom glavnom taboru njemačkih nadriliberalacah. Od 21 zastupnikah izvanjskih občinah, izabrano je samo 12 o kojih se može tvrditi, da su pristaše njemačke lievice.

Češkim listovom javljaju iz Zadra, da vlada razdor u dalmatinskoj narodnoj stranci. Za uzrok tomu navadjaju nezadovoljnost Pavlinovićeve stranke napram dalmatinskim zastupnikom u carevinskom vieću. Predbacuju njim naime nemar napram ostalim narodnim zastupnikom južnih pokrajinah, napose napram istarskim Hrvatom. Mi smo taj nemar već odavna opazili, nu bolilo nas to na javnost iznašati. Nadali smo se, da će se braća iz Dalmacije osvrnuti i na naše pravedne želje te da će svojski poduprieti našeg zastupnika. Nada nas prevarila. Gospoda iz Dalmacije reć bi da malo mare što naš narod u Istri izdiše, pritisnut sa svih stranah od narodnih nam protivnikah. Njim bijaše, kako se čini sv. pismo sve ono, što bi izašlo iz proročanskih (!) ustijuh grofa Hohenwarta, koji, prem je član desnice, ipak ostaje i ostati će za uvjek Niemcem.

U dalmatinskom saboru podniela je narodna stranka vrlo važan predlog »o jeziku«. Tim predlogom se zahtjeva, da sabor zaključi: »sabor kraljevine Dalmacije na temelju §. 19. zemaljskog pravilnika izjavlja želju vladi Njeg. Vel. neka se u cc. kk. urede u Dalmaciji, izim vojničkih uvede narodni jezik hrvatski ili srbski kao unatarnji i vanjski službeni jezik. Nalaže se zemaljskomu odboru, da ovaj zaključak priobći vladi Njeg. Vel. posebnom predstavkom«.

U pražkoj trgovačkoj komori pobjedila je kod minulih izborah narodna češka stranka. Tim će biti povećan broj čeških zastupnikah na zemaljskom i carevinskom saboru.

Hrvatski sabor prihvatio je predlog, da se protegne pravo okružnih sudnijah takodjer na bivšu vojničku granicu. Odbor izabran, da pretresa želje hrvatskih Srbah, koji bi htjeli stvoriti državu u državi, reć bi da će pristati na sve njihove zahtjeve, osim onoga o konfesionalnih školah. Odbor taj sestavljen je većinom od vladinih pristašah pa će ovi, buduć da idu Srbi sa vladom »i u vodu i u vatru« njim za volju na sve pristati.

Dne 6. t. m. sastalo se u Trnovu bugarsko zemaljsko zastupstvo na izvanredno zasjedanje Ministarstvo, videći da imade manjinu u saboru, dalo je ostavku. Pogovara se, da će sastaviti novo ministarstvo vodja liberalne stranke Karavelov.

Novosti dolazeće iz Francezke o koleri u Toulunu i Marsilji uznemiruju sve to više cielu Europu. Pošast žalibože raste postupice prem se

poduzimlje proti njoj sve što ljudska pamet izmisliti može.

Francezka zastupnička komora prihvatila je ogromnom većinom od od 201 glasa osnovu o promjeni ustava.

U englezkoj gospodskoj kući razpravlja se o reformi izbornog reda; iza ove razprave prekinut će englezki parlament svoje sjednice.

Rumunjski kralj primio je ostavku ministra nauke Aurelians te imenovao ministrom nauke, ministra nutarnjih posalah Chitzu-a.

U Nizozemskoj izumire sadašnjim kraljem mužka loza. Vlada izradjuje predlog o nasliedstvu, koji će doći na razpravu u zastupničkih kućah.

Iz Sudana javljaju, da moć Mahdijeva sve to većma raste. Zadnjih danah prošloga mjeseca napalo je 13.000 ustašah na grad Debbah, nu bijahu suzbijeni.

Franina i Jurina.

Fr. Kuda si to Jure, tepuzinil vidlš vraga, pol bragešnice ti fali!

Jur. Sreća i Bog, da mi ni šlo zi tiron još zgoru zač bi mi se sramota videla.

Fr. A ka nesrića te je trefila?

Jur. Šal sam ti zi komišijunon va sv. Jakov poradi neke salati . . . .

Fr. Ma salata je v Osoru!

Jur. Pusti šarenjaka kade je da je, leh su me zvali za neki otrov ki je bil po salati posipan zač da on likarić ni znal reć kakov je to otrov

Fr. Pak ča si već zlodeja i za likara ostal?

Jur. Ter znaš, da svakamo nos zabadam, a bogme onakav likar bi mogla i moja Luce biti!

Fr. Dunke kako je to zi tu bragešnicu bilo?

Jur. Da ću ti ja zi sv. Jakova priko creskoga, da ulovim vapor pak ti pridem va Beloj, a kad tamo priko nike gromače vidim ti nlć črnoga kako da je Bog mi prosti, sam nečisti, rull ti kako vuk, a ja biži kudu bolje i na nikon mestu pride mi mej noge jedan praz i potegne mi zi rogi po bragešnici drrr . . . drrr . . . a ja pljus priko njega.

Fr. Ma ča je to moglo biti?

Jur. Neznam ni sam, leho znam, da sam nikako prišal do kuće ancijana odi Vrani oli Stanić.

Fr. Al al to je on ki vavik pita ako su ga va foji stavili, pak ča si ćul?

Jur. Da ga je neki kr . . . kri . . . ker . . . kako se no vraga zove zi Cresa?

Fr. Samo da to ni podeštad kemu vavek psa brani!

Jur. Ki je da je, pital ga je sto fiurini zač da ih ima poslat nekemu kapitanu va Lošinj ki mora poć na manovre va Pul.

Fr. A je mu jih dal?

Jur. Ne, zač da ga sada već ni briga ni za kapitana ni za njegovu mater.

Fr. Kamo sriće, da je svaki tako na vrime misleć!

Istarski Hrvat i susjedi mu.

Talijanu, Niemcu,
Grku i Englezu,
Španjolcu, Francuzu
I samom' Kinezu
Najveća je slava,
Najveća je dika,
Materinskog ljubit
Sladki glas jezika;
Najsvetija dužnost
Pred Bogom i ljudi,
Nastojati, narod
Da mu se probudi;
Da se širi, kriepi,
Do prosvjete dodje,
Da mu viek u dobru
I napredku prodje.
Tko o tom neradi,
Jao mu i gore:
Sve mu se oprosti
To nikad nemore.

A susjedi naši
U Istri nam drže,
Da neima zlobe
Ni veće ni mrže,
Nego kada Hrvat
Svoje pleme ljubi,
I neda u Istri
Da mu se izgubi.
Što dakle svi hvale,
Samo oni kude:
Što su, gle. i kakvi,
Neka sami sude.
Al ipak nek pamte,
Da se preko glave
Genija vremenah
Pobjede neslave;
Pa da ćemo i mi,
Istarski Hrvati,
I sebe i svoje
Očuvati znati.
Jer što Bog odredi,
To ljudi nesmetu,
Ni ovdje, ni ondje
Ni igdje na svietu!

Različite viesti.

Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip na istarskom zemljišću. U nedelju ostavilo je Njeg. Veličanstvo u družtvu prejasnoga kraljevića Rudolfa i mnogobrojne pratnje prestolni grad Beč, te se uputilo južnom željeznicom u Pul. U ponedeljak u jutro stigoše viseki gosti u bogato nariešen Pul. Gostovah saletilo se mnogo sa svih stranah države, da prisustvuju veličajnom dočeku i izvanrednim svečanostim, koje se pripravljaju u glavnom gradu carske mornarice. Dne 7. t. m. primilo je Njeg. Veličanstvo poklon zemalj. odbora i nekojih občinskih deputacijah Istre. Boravak cara i kralja u Puli posvećen je glavno vježbam carske mornarice, koja ima iznova dokazati, da je voljna i kadra braniti ove primorske krajeve, ma bilo proti komu.

Imenovanje. Predsjednikom zemaljskog sudišća u Ljubljani imenovan je g. *Kapretz*. Za koncepiste kod tršćanske financijalne prokure imenovani su gg. dr. *Ante Dukić* i dr. *Henrik Medicus*.

Kanonikom koparskoga kaptola imenovan je g. *Anton Bonifacio* dosadanji duh. pomoćnik kod B. D. M. u Tratu.

Živio Vitezić. Sve slavenske novine u našoj državi osvrnule se na naglo umirovljenje g. dra. Vitezića. Nijedna neuvidja pravog razloga tomu. Za danas donašamo člančić našeg dalmatinskog druga, u buduće svratit ćemo se i sami na ovaj predmet. Pod gornjim naslovom čitamo u »N. L.« spomenuti člančić iz kojega vadimo sliedeće: »Hrabri zatočnik istarskih Hrvatah na carevinskom vieću, dr. Dinko Vitezić, nakon duge službe u financijalnom odvjetničtvu, kojemu je bio glava, iznenada je umirovljen.

Ovaj događaj iznenadio je mnoge njegove prijatelje. Krjepka, voljna, nastojna činovnika, koji se cio žrtvuje svojoj službi i cio živi za nju, riedko je gdje naći, a najmanje u raznorodnoj Austriji.

Dinko Vitezić bio je riedkost u činovničkih redovih. Takova na jedan put odpustiti, bez njegove želje, bez bilo kakve priznaje, znak je čudnih obstojnostih.

Dà, uz službu činovničtva, zadnjih deset godinah vršio je Vitezić dužnosti zastupničke u Beču, te ih je vršio patriotično kao bi tko. On je ove crne zime, kad led bije siromaha Istranina, odkle bi ga sunce imalo grijati, odkrio pred narodi Austrije, da hrvatski narod u Istri ne uživa nikakovih pravah. Hrvat Vitezić upozorio je pouzdanike krune na nepravde, koje trpi od manjine nehrvatske Hrvat istarski.

Vlada je Viteziću obećala, da će nepravde iztražiti; medjutim je Vitezić umirovljen »alsogleich« . . . .

Mi se radujemo istarskoj braći, da im je Bog dao uzor-zastupnika, pošto se boće danas osobito, kao što kaže Tyndal, više značaja, nego vještine jezika. Oko Vitezića, neka se slobodnije sad okuplja četa mladih Istranah, da lieplm našim kvarnerskim otokom i Istri povrate doba neumrlih Frankopanah na spas Istre i Hrvatske.

Živio pošteni i značajni dr. Dinko Vitezić!«

Svečanost blagoslovljenja zastave u Gorici. Kako smo u posliednjem broju javili, imalo se obaviti dne 6. t. m. blagoslovljenje zastave »*Bralnoga i podpornoga družtva*« u Gorici. Svečanost sama, sudeć po pripravah, bila bi veličanstvena, nu naši narodni protivnici u Primorju a napose na goričkom, uspjeli su svojimi spletkami u toliko, da je gorički odbor morao svečanost odložiti. Na grožnje tršćanskih i goričkih *irredentašah* suzilo je i okrnjilo goričko kotar. glavarstvo i redarstvo program svečanosti tako, da ga nebijaše moguće izvesti a da se neizvrgne ruglu naobraženog svieta i da ne baci narodni ponos i narodnu sviest pod noge. Odbor svečanosti obratio se na ministarstvo u Beču te zahtjevao odlučno, da mu se odobri prvobitni program, da uzmogne obaviti svečanost blagoslovljenja zastave, kako to odanim i poštenim državljanom dolikuje. Nadamo se, da ćemo moći u budućem broju javiti, kad će se odložena svečanost obaviti.

Petarda i pisma s grožnjami u Pazinu. U gimnazijskoj sgradi u Pazinu našli su pod bačvom petardu. Gg. kotarski poglavar grof *Manzano* i gimnazijski ravnatelj *Hafner* dobili su nepodpisana pisma puna grožnjah i strahovanja. Nezna se koji je povod ovoj demonstraciji *pazinskih irredentašah*. Obće se misli, da se je tim htjelo uplivati na odsudu Ernesta Ghersetticha, koji je bio par danah kasnije radi sličnih demonstracijah odsudjen na 8 mjeseci težkog zatvora. Sami Talijančići htjeli bi to prišiti jednoj ženidbi koju se sklapa medju profesorom g. *Kalbom*, predsjednikom veteranskoga družtva i gospodjicom *Hafnerovom*, kćerju g. gimn. ravnatelja. Bačena je naime petarda istog dana kad su neki djaci pjevali u gimnazji, nezna se na čiji mig. Zaruke ovo htjeli bi podignuti na nekakav tobož državni događaj, nu ne vriedi njim. G. kot. glavar se ne zaručuje niti ne ženi, zašto dakle njemu grozeće pismo? Čekamo da donese buduća porećka »tetа« viest, kako su pazinski Hrvati bacali petarde i demonstrativali proti vladinim ljudem. Ona, kako je drzovita i kako živi od laži, mogla bi i ovo izmisliti, a mi se tomu nebi čudili.

Koparska posujilnica započeti će dne 20. julija od 9. do 12. ure prije podne uredovati. Svake nedelje u istu dobu biti će uredne ure. Ured nalazi se u kući Barisi kod kaznione. Svi članovi se pozivlju, da svoje dionice najdalje do 17. augusta izplatiti izvole.

Odbor.

PRIPOSLANO.*)

Gospodinu **Vilimu Grosmanu**, učitelju u *Lovranu*.

Vašim priposlanim u br. 25. »Naše Sloge« nisto nipošto zadovoljio istini, dapače odkrio ste koje šta, što moram ovdje iztaknuti. Vi se izgovarate, da je bilo odlučeno u mjestnom školskom vieću, da imadu biti dvie škole, jedna taljanska, a druga hrvatska. Nadalje kažete, da bijaše to većinom glasovah priuljeno. G. glavar, predsjednik kazno je pred više svjedokah 7. junija na trgu pred školom meni u oči, na to nije nikad odlučeno bilo, i da on nikad nije na to pristao. Bilo nas je tamo mnogo sakupljenih, koje ću sve, uztreba li imenovati. Isto kazno je na Voloskom pred odličnom gospodom i kmeti, na dan izbora. Isto je potvrdio i glede druge točke, da ste naime Vi rano donesao zapisnik za podpisati. Neka dakle dokaže obratno g. glavar, ako može; ja ću dokazati, a ako uztreba i pod prisegom, da je sve ovo rekao.

Sjednica o kojoj Vi govorite, bila je protuzakonita i nevaljana. G. župnik Logar začuv o čemu se radi (bijaše tada u bolnici na Rieki) dodje iz Rieke naglo u stanovito vrieme, da prisustvuje toj sjednici, ali sjednice nebijaše radi toga, što je g. Dragovina išao u tuđu župu na sprovod. Isto došla su kola iz Voloskog po pok. g. Spinčića, ali u isti čas primio je pismo koje je bilo pisano dan prije sjednice, da se sjednica neće obdržavati. G. (sada pok.) Logar došao je i svečano prosvjedovao i podpisao u obć. uredu zapisnik, komu ste i Vi gosp. prisustvovao. Drugi prosvjed pisan jest vlastoručno od g. Logara. Isto učinio je g. Spinčić na samu s. kot. oblast, gdje dokazuje, da je druga sjednica, koju opet sazvaste jednog večera u 6 satih nezakonita. Tko je vidio ikada kod nas sjednicu obdržavati u 6 satih na večer? Stavimo da bi i bila ova sjednica zakonita, kao što nije, to Vas pitam g. učitelju, koja je ta Vaša većina glasovah? G. glavar tvrdi, da nije nikad na ono pristao, i da nikad toga podpisati neće, premda ste ga Vi s g. Jurešom na to nagovarali, što sam ja sam čuo. Dakle g. Spinčić bijaše protivan, g. Logar protivan, g. glavar protivan, a ostali jesu samo trojica: Vaš g. Jure, g. Dragovina i g. Pio Peršić. Doslielno je Vaš glas odlučio većinu? Kako se slaže to, sa izjavom Vašom, da se protivi zdravomu razumu uvadjati u Lovranu talijansku školu? Šaren ste mi gospodine, ali znajte, da Vam pretvaranje ne koristi mnogo. Istina mora na vidjelo. Ovo moje očitovanje, hoćete li g. učitelju, potvrditi ću Vam sa svjedoci. Mislim, da Vam je ovo jasno, ako nije, znam još koještn samo izvolite pitati, ja ću Vas služiti.

Brseč, 6. srpnja 1884.

Andrija Mikša,
župe-upravitelj.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara Uredničtvo.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst, 2. srpnja. Ten, Maccasi iz Mljetakah. Bosana, Tomanović iz Kopra. Angelo Custodo, Stallo iz Medie. — 5. srpnja. Erica, Martinolić iz Zadra. Murietta C., Ivančić iz Maratopoli. 6. Luigia P., Forlan iz Milja. — **Rieku**, 29. lip. Maria Andrina, Šepić iz Shieldsa. Dešković S., Negovetić iz Cotte. 4. srpnja. Padre, Rumen iz Mljetakah. Tibor, Randić iz Glasgowa. — **Barbadoes**, 14. svibnja. J. J. Strossmajer, Randić iz Somerase. — **Sharpness**, 16. lipnja. Filadelfia, Poldrugo iz St. Johna. 20. Dorina, Mohović iz Orlana. — **Montevideo**, 3. lipnja. Grad Zagreb, Marunić iz Glasgowa. — **New-York**, 20. lipnja. Falco, Tomašić iz Smirne. 26. Jakob, Štuk iz Table-Bay. 18. R. Robinson, Morosan iz Trapania. — **Carigrad**, 19. lipnja. Kobilić, Kukulica iz Dubrovnika. — **Havre**, 20. Follin, Gamenuda iz Capo Haiti. Hiperion, Car iz New-Orleansa. — **Durthmouth**, 30. lip. Crano, Raičić iz Aleksandrije. Glustizia, Valentin iz Orlana. — **Cette**, 4. srpnja. Jokni, Gotturdi iz Rieke. — **Reval**, 25. lipnja. Sušak, Randić iz Maranije. — **Dublin**, 8. lip. Szapary, Jeletić. — **Genovu**, 2. srpnja. Ukraine, Mirković iz New-Orleansa. — **Maltu**, 29. lipnja. Nilo, Martinović iz Kneehpani. 30 Jared, Berberić iz Sebastopola. — **Rouen**, 4. srpnja. Stefanie, Randić. — **Stokolm**, 26. Peppina, Randić iz Cagliari

Odjedrili iz:

Trsta, 30. lip. Sedmi dubrovački, Karaman za Batum. Fratelli B., Nikolić za Calamotu. 2. srpnja. Tibor, Randić za Glasgow. — **Rieke**, 28. lipnja. Jokni, Gotturdi za Cotte. Tisza, Morović za Bordeaux. Vjeran, Randić za Rouen. 3. srpnja. Nada, Pajkurić za Cotte. — **Newport-Mon**, 26 lipnja. Caterina D., Poschiza za Bahia-Blanku Baron Kemeny, Štrk za Mljetke. — **New-Yorku**, 14. lipnja. Benefattore, Tilan za Salonik. 16. Tilde, Kolnzlo za Trst Amalia, Randić za Aleksandriju. — **Montevideo**, 1. lip. Sofia B., Merčić za Brunnswik. — **Mieuvs-Watervega**, 28. lipnja. Tri brata, Rošić za Livorno. — **Mljetakah**, 28. lipnja. Padre, Rumen za Rieku. — **Carigrada**, 19. lipnja. Kobilić, Kukuljica za Taganrog. — **Genova**, Olga B., Mikulčić. — **Rotterdama**, 28. lipnja. Metta, Stanger za New-Castle. — **Bangkoka**, 5. svibnja. Ciro, Martinolić za Europu. — **Tarragona**, 28. Ophir, Adametz za Rosario.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava niže cene. Rio od fr. 49—67; bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115. Moka f. 98—100.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 22.50—27.50 slabo traženi.

Tršćanska bursa: dne 9. julija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.15—80.30 isti u srebru fr. —.—; isti u zlatu f. 102.10 5% austrijska renta for. 95.60.

Dionice narodne banke f. 857. — Kredit f. 298.1/4—300; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.1/4—121.1/2; Napoleoni f. 9.67—9.67 c. kr. cekini f. 5.69; državavne marke for. 59.50—59.60; francezke fr. 48.25—48.40.

Lutrijski brojevi

od 5. julija:

Trst	77	21	37	80	71
Linc	73	20	71	38	18
Buda	52	76	57	70	51

dne 9. julija:

Prag	58	67	20	13	5
Hermanstadt	76	28	60	48	75
Lavov	17	19	36	41	81
Innsbruck	83	40	11	44	59

Natječaj.

U političkom kotaru Voloskom razpisuju se koncem ove školske godine sliedeća učiteljska mjesta, i to:

Mjesto učitelja II. reda na dvorazrednoj pučkoj školi u *Jelšanah*, slovenski učevni jezik; mjesta učiteljah III. reda na hrvatskoj jednorazrednoj učioni u *Veprincu*, onda na slovenskih jednorazrednicah u *Brezovici*, na *Tatrah*, u *Podgradu*, *Materiji* i eventualno u *Lipi*.

Mjesta učiteljicah III. reda na hrvatskih školah u *Kastvu* i *Rukavcu*.

Dva mjesta podučiteljah i jedno mjesto podučiteljice na hrvatskoj školi u Kastvu.

Molitelji neka ulože svoje dokumentovane prošnje u šest tjednah po prilici službenim putem kod podpisanoga kotarskoga školskoga vieća.

Od c. kr. kotarskoga školskoga vieća.

Volosko, 5. julija 1884.

!!POZOR!!

NB. POZOR OD PATVORENJA!

Vlahov

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od liječničkih strukovnjakah, odobren patentom država Amerike.

Uspjesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, nesposobljivost, kvalke, gliste, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje želudac. Svaka staklenica je providjena jednom naputicom, kako se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORBNJA!

!!POZOR!!

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnja, večernja i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, ofici velike nedjelje, plač Gospin, službu na mrtvi dan, Svesvete, Božić, Mlado ljeto, Vodokršće, Svieđnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospo i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, oficij na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Asižko proštenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mehko zapada fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 stranah u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ciciela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željezninе prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaja

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba raznšije stohodna od carine i po najnižih cienah.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlično najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se ubi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

(Obranb. znamka)

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, lekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve teških bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolni cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Franc Juš,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski.

Izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čistede krugljice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kad glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Raznašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitate, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzdem.

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uviek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i lekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrijepi to mastilo vlase i bradu i zapriječuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Nepog.ješivo!

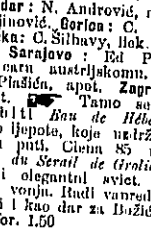

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonost)

neuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv delavosti, ispadanja kose, peruti i osedenja.* Uspjeh višetputnim trenjem zajamčen. Originalna bocca po 1. for. 50 nč. i bocca za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu:** Petar Slucovich, farmacin ala Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, liekarnik. "

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** C. Silhavy, liek. **Pul:** A. Rodinis. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar i carn austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arazim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hêlé*, iztočno sredstvo ljepote, koje održi svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubcu i elegantni sviet. Ovo je biesar svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuranju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju.* Najbolji domaći *liek* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkriepljih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u črevih, hipohondrije i melankolije* (sullen slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti *krv* te dobiva *bolesno tjelo* iznova *zdravlje.* Usljed ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći liek* u radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dvo staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* uz sve strane *uz pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnogn balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj liek izstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, nočutim ikakve bolesti u želudcu, koji mu je bolio 10 godinah. Isti liek ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksinacu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernom orla« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, liekarnici.

U Zadru Andrović N; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Alukić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jaskievič (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Finkh Fr. Purkljet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kukovič. *Gospić* V. Vouk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findela I Ed pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Buchorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Dead. Erben. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al. Deszáthy. *Vinkovci* Fr. Horzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Maltar A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobiva:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prsih i vanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu nogah, kod ranjenih rukah, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, neima boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečí; *smrad koji iz oteka teče, izuzme ono mazilo* brzo i ranu izliečí. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zaciesli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zapriečí takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Ces. kr. privil. RIUNIONE ADRIATICA di SICURTÀ

(c. k. priv. Adrijsko osjeguravajuće družtvo)

ustanovljeno 1838. leta u TRSTU.

Ravnateljstvo:

Gustav vitez **Landauer**
Herman baron **Lutteroth**
Henrik vitez **Neumann** vrhovni ravnatelj

Pavao baron **Ralli**
Karl baron **Reinelt**
Henrik Salem

Adolf Frigyessi, vrhovni tajnik.

Družtvo osjegurava:

a) na život u svih slučajih; b) na škode po požaru; c) na škode kod prevažanja (transporta); d) na škode po tuči.

Kapital i reserve družtvene od dne 31. decembra 1883. polag računskoga izviešća podloženoga občemu zboru dioničarah od dné 26. junija 1884. sastoje s f. 11,490.902·38.

Osjeguravalnine se uplatilo nkupno u svih odjelih g. 1883. f. 8,562.961·99.

Skupne odškodnine je plaćalo družtvo god. 1883. f. 5,963.925·86.

U celoj dobi obstanka družtva pak svotu f. 114,949.847·01.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Broj 29. U Trstu 17. julija 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napotnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nobiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga mjeseca, da ju izvole za dobo obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Govor

zastupnika Zamlića u Porečkem saboru u proračunskoj razpravi.

Visoki sabore! Uzimam rieč ne jer navada, da se kod proračunske razprave iznašaju tegobe i tužbe na dotične vlade ili uprave, nego rieč uzimam jer me na to silí moja zastupnička dužnost, da barem u glavnih crtah spomenem tegobe i krivice koje ima podnašati naš narod hrvatski, koga mi čast ovdje zastupati. Neću se upuščati u potanko razglabanje pojedinih rubrikah ni točakah predloženoga nam proračuna, nego govorim u obće. Potrošak od preko 350 tisućah čini mi se prevelikim, ako ga sravnimo sa ostalimi pokrajinami, prevelik s obzirom na malenu siromašnu našu zemlju, prevelik jer veći dio istoga ide u upravne i druge neplodne, tako rekuć mrtve svrhe. Uprava t. j. zemaljski odbor i činovnici stoje zemlju preko 30 tisućah forintah. Neću razsudjivati posao niti svih u jedno niti svakoga za sebe, nego izjavljam ovdje, da ta oblast, i činovnici plaćenici su zemlje, koji bi se imali brinuti jednakom mjerom za obje narodnosti za Hrvato-Slovene kako za Taljane, da bi imali poznati jezik jedne i druge narodnosti, kako to propisuje zakon u S. 47., a ipak nijedan jedini činovnik nepozna jezika hrvatskoga toliko, da bi se njim u pismu služiti mogao, a većina ih koji nepoznaju ni rieči jezika našeg, dapače ne samo da se nezahtjeva poznavanje hrv. jezika, nego znanje istoga, ako nečini absolutnu zaprjeku do zemaljske službe, ipak nije to nikakva preporuka.

U školah mjesto da se nastoji, da se provedo svuda zakon naravni, da se djeca podučavaju u jeziku materinjem, to vidimo da zemaljska autonomna oblast i na čelu joj zemaljski kapetan, koji bi imao stojati nad strankami, bori se na korist Taljanah proti vis. c. kr. vladi, gdje je ova htjela urediti škole prema temeljnom načelu, da se najprije svatko podučaje u materinjem jeziku.

Od 42 štipendistah nisu ako ne dvojica, kojim je dopitana malena podpora na riečkoj gimnaziji, premda se dosada mnogoputah već spominjalo, tumačilo u ovoj visokoj kući, kakva se tim čini potežkoća da ne rečem nepravica cielој iztočnoj strani Istre i kvarnerskim otokom.

Mnogo se troši na zemaljsko pokušalište i sdruženu s njim školu; a nam kakve koristi od toga, kad nemogu naša djeca okoristi se naukom nepoznavajući jezika taljanskoga, kojim se jedino obučava. Pravično bi bilo ne samo radi jezika, nego i shodno radi klimatičkih razmjerah, da se negdje drugdje još ustroji slično pokušalište sa hrvatskim ili slovenskim jezikom u porabi kod radnje i obuke i da se uzme obzir na mjestne potrebe na gojenje šume, za usavrši vanje slarenja.

U zadnjoj rubriki traži se blizu 10 tisuć forintih za povjest, tiskanice i neprividno troškove, o čem se pravo nezna zašto su namenjeni, u što od prošlih godinah potrošeni.

Imao bi još navesti mnoge druge tegobe i nevolje pučanstva slavenskoga, ali i ovo je dosta, da ja sa svojimi drugovi s' ove strane uzkratimo vas koliki proračun (izuzamši onaj jurve odobren za školske svrhe) nego mi to učiniti nećemo no si pridržajemo kod pojedinih rubrikah staviti vaše izpravke dotično predloge.

Istarski sabor.

Poreč, 24. julija.

(VII. sjednica).

Zapisnik zadnje sjednice bude potvrdjen.

G. dr. *Gambini* stavlja s drugovi upit, da se razvidi, kako se je prigodom zadnjih izbornih u Koparšćini radilo proti Taljanom (!) i što piše neka knjižica družtva »Edinosti«, koja se je razdavala narodu u vrieme izborah.

G. *Laginja* i drugovi (od naše stranke) predlaže, da neka se ne šalju ljudem svake godine posebni listovi za plaćila, nego neka se uvedu knjižice kako i prvo, i neka se točno upiše, koliko ima svaki platiti i u koje ime.

Većina premda g. Laginja taljanski govori i ljepo razlaže, glasuje proti tomu.

Isti gosp. Laginja s drugovi predlaže, neka se vlada umoli, da baci dolo jedno plaćilo onim gospodarom barkah u Primorju, koji s njimi dovoze vino kupljeno na svoj račun. Oni moraju sada plaćati jedanput za trgovinu od vina, a drugi put za ladju s kojom vino voze kući, a to nije pravo, jer ni na kopnu nijedan trgovac nepluća patentu od voza, kojim pelje vino u svoj magazin. — Većina je i proti tomu predlogu, premda je g. Laginja i to ljepo taljanskim jezikom razložio.

Zastupnik g. *Jenko* i drugovi obrazlaže i postavlja sljedeći upit na cesarsku vladu:

Visoki sabore!

Godine 1878. razterano je odlukom cesarsko-kraljevskog namjestničtva *zastupstvo občine Kastva*.

U odluki govori se samo općenito, da občina neupravlja dobro svojim imetkom.

Godine 1879. razterano je opeta zastupstvo iste občine, i to dok se još dobro niti nije bio konstituiralo, te se nije moglo nikako suditi hoće li to zastupstvo baš zlim putem poći.

Odlukom c. kr. namjestničtva (mislim) od maja 1883. br. 6191. Ć. III. razterano je občinsko zastupstvo *Tinjansko u kotaru Pazinskom*, premda je ono zastupstvo svu dobru volju pokazalo, da na čisto izvede občinske račune od prvašnjih godinah i od tadanjega glavara.

Občinsko zastupstvo u *Baški na otoku Krku* imalo i moglo se je obnoviti jur u aprilu god. 1883.

To zastupstvo ni danas nije obnovljeno.

Proti tim istinitim dogodjajem stoje sljedeći dogodjaji:

Javno se govori i piše o pojedinih občinah Istre, da nemaju nimalo uredjene administracije. To valja dosad osobito ob občini Buzetskoj. Vidimo i znamo, da računi bratovščinah, gdje su občine radi školah i siromakah osobito interesovane, u mnogih i mnogih občinah nisu ni malo uredjene.

Znamo podobčinu *Badersku*, koja ima dobivati okolo 140 for. za siromahe i tielko za školu, pak nit nešma škole, niti siromasi što dobivaju. Tako od prilike je druguda.

Ipak ces. kralj. vlada nenadje za shodno postupati proti takovim občinam s onom strogosti kao proti prije imenovanim.

Spominjemo i to, da se je prošle godine, dakle u vrieme kad je vladalo zastupstvo, kojemu je mandat iztekao, tražilo za *Baški* žandare.

Spominjemo i to, da je u *Kastvu* služilo čovjek poslan od oblastih, koj je zamislio paklenu osnovu za onu občinu.

Spominjemo na dalje, da je u drugoj občini postavljen na glasu privremeno administracije čovjek, koj je tužen kao sukrivac prizoj upravi s občinskim imetkom.

Znamo i to, da je zemaljski odbor udario posebni adicional na *občinu Žminjsku*, za izplatu pomoći dane u godini 1879—80. premda su pojedini kmeti njih okolo 60 na broju, povratili občini pošteno što su bili dobili u ime pomoći, a občina je to potrošila u bog zna koje druge stvari.

Znamo, da visoka cesarska-kraljevska vlada nije se putem svojih izaslanikah pobrinula, da prije izpita temeljito uzroke, s kojih je usiljena dignuti autonomiju pojedinih občinah.

Spominjuć sve to, neznamo si protumačiti, zašto se u Istri pučanstvo hrvatskoga jezika u nekih občinah uznemiruje spomenutimi skrajnimi odredbami, dočim se u drugih stvari puste ići, kako ldu — stavljamo na visoku cesarsko-kraljevsku vladu sljedeću *interpelaciju:*

Prvo: Kake se visoka c. kr. vlada prije, nego li odluči razpust kojega občinskoga zastupstva u Istri, osvjedoči o potrebi te skrajne zakonite mjere?

Drugo: Zašto ces. kr. vlada razpušća upravo ona zastupstva, gdje kao u Tinjanu i Kastvu živu ljudi samo hrvatskoga jezika ili ljudi skoro izključivo toga jezika?

Treće: Zašto još ni sad nije obnovljeno občinsko zastupstvo u Baški?

Četvrto: Hoće li nam visoka ces. kr.

PODLISTAK.

Dragi Franino!

(Konac).

Ovako promišljavajuć čisto sam zapjevam, kako znadem i kako sam čuo: »Liepa naša domovina, oj junačka zemljo mila, i t. d.«. Kad svršim, prispije polagano do mene neki putnik u kratkih bragešah. Bljaše viditi da je poštenoga lica i uljudnoga ponašanja, pridružim se njemu, tim više, što je išno i on putem prama sv. Nedelji. Pozdraviv se š njim, kako se pristoji putujućim krstjanom, reče mi na moje pitanje da je on kmet iz sv. Nedelje. Nisam mu hotio kazati, tko i što sam, već sam ga samo prijazno popitao: »Kako je kod vas u sv. Nedelji?«

»Eh, dragi prijatelju«, odgovori on, neznajući, da sam ja Jurina, »sve bi bilo dobro i pravo, ali neimamo sreće s našimi popi; zato zlo i naopako«.

»Ako neimate sreće s popi, možda ste sami krivi?«

»Ja neznam tko je tomu kriv, ali kad uprav o toj našoj nevolji ganamo, hoću vam naše stanje malo razložiti, jer vidim, da ste pametan čovjek«.

»Bili će tomu tri leta, da smo si izabrali za svojega plovana Pre-Blaža. Svi smo bili za njega samo bogati Fržolin bio je proti njemu i to samo zato, jer da je Pre-Blaž Hrvat. S pomoćju nekoga vokata u Labinu, znao je Fržolin svojimi spletkami izposlovati kod cesarske vlade, da ova nije htjela Pre-Blaža, (koga smo osim Fržolina, *svi* za plovana balotali) nikada za našega plovana priznati. Pre-Blaž je otišao. Došao je za njim Pre-Jadre dosta pravi, osobito za djecu. All Fržolinu nije bio niti on po volji, pak je hodio s Mazalom iz Ripende i nekim nedeljskim krnjelom i njega tužiti u Plomin. kad je bio lani gospodin biskup onde. Tužili su ga, da će nas, *od starine Hrvate, pohrvatiti!*«

»A tko je taj tolliko bogati i mogući Fržolin?«

»Mi mu govorimo svi Fržolin a pravo ime mu je hrvatsko«.

»To će bit izdajica. Zato mora, dakako, hrvatske pope tužiti. A što je bilo s Pre-Jadrom?« pitam dalje.

»Pre-Jadre je odputovao — i mi smo ostali bez popa ciela četiri mjeseca; a vjere mi, bilo bi bolje, da smo ostali još i sada bez popa, nego, da su nam poslali toga . . . . . Bog mi prosti, ča sam htio reći!« . . . .

»A ni valjda on pravi?«

»Ako znate štiti na »Našu Slogu« odvrati moj drug, »što ja neznam, morete lahko znati, kako su ga ondje oklofali neki Jurina i Franina, ča po Istri putuju. Mont je to čitao iz »N. Sloge« moj susjed Marketo. All ondjo nije bilo još sve rečeno«.

»Popi, prijatelju dragi, su zato, da nas neuke uče«.

»Tako je nam prvašnji pop tumačio svaku nedelju po dva puta rieč božju. Prvašnji pop učio je našu djecu štraha božjega, ovi uči pako našu djecu sve drugo . . . . .!«

»E brate, tako se od popi ne govori! Toga vam ja nemogu vjerovati! Pop i kletva! kako gre to skupa?«

»Ako prijatelju ne vjerujete meni«, odvrati on, staviv si ruku na prsa, »potrudite se u sv. Nedelju do klobučara Paškvalina, pak će te doznati, da je rekao naš pop njegovomu sinu pred svom djecom u školi »*maledetta tua lingua materna — danas se more prodati svakoga ščavuna za 20 fjorini*«. Ćete moći doznati u kući Jačeta Žarka, da je isti pop zatrubio njegovomu sinu, kad brižan mali nije znao na taljansku Boga moliti »*maledetta lingua materna* »ščava«, *che non sappia parlar italiano*«. Znati će vam reći svaki nedeljčan, ako mu je što stalo do istine, kako pop Ruconich naš lepi hrvatski jezik očito na placi ogovara!«

»Ako je tomu tako, što ja ipak nemogu vjerovati, to onda nije ovaj pop duhovni otac, nego pravi duhovni neprijatelj! Zašto se neprijavi takova sablazan nadležnoj oblasti!«

»Smo čuli smo, da se je to prijavilo u Pazin c. kr. kapitanatu — ali za kakvu korist? Pop Ruconich pleše, kako mu svemogući Fržolin svira.

»Kako se vidi, je taj pop, koga presvj. gospodin biskup Feretić nije hotio primiti u svoju biskupiju, nekakvo nečastno oružje ruke Fržolinove. Za to dokle se budu krnjelske i šarenjačke brageše motale okolo popovske haljine i š njom se bratile, ne bude kod nas blagoslova nel A što misli postići s tim, da tako pred svietom proti našemu jeziku bjesni i roptaa.

»Najbrže misli oštrašiti i prisiliti nas kmete, da upišemo svoju djecu u taljansku školu, a ne u hrvatsku, za koju smo prosili i koja će nam se dati. Ali mene ipak neće prisiliti niti fratar Ruconich, niti njegov pokrovitelj Fržolin, da bi moja djeca polazila još ikada taljansku školu u sv. Nedelji, gdje bi se učila kleti i mrziti svoje roditelje, otca i mater. Ja ću morati dati Bogu račun za svoju djecu! Po moje hoću, da se i djeca uče Boga moliti, a ne po talijanski mene kleti i proklinjati, pak da bi morao ja onda svoju nesreću i propast svoje djece oplakivati«.

Ovakovih sam imao čuti na putu u sv. Nedelju. To je bio uzrok, da nisam pošao u sv. Nedelju već sam onoga pošteno kmeta po svoju utješio i ohrabrio pozivajući ga, da bude stalan u svojoj odluci, pružim mu ruku u razstanak pak se okrenem prama sv. Martinu, da pozdravim ondje prijatelja g. župnika Belca, koj je počeo već nekoliko djece poučavati u čitanju i pisanju. Za koj dan vratiti ću se kući; ako doživim šta nova, reći ću ti, kad se sastanemo. Zdravstvuj.

Tvoj pobratim *Jurina.*

vlada razjasniti, kako misli nadalje u tom pogledu postupati u Istri?

(Ovu interpelaciju i obrazloženje g. dra. Gambini-ju i drugovah rad izbora u koparskom kotaru pročitao je sam gosp. predsjednik. Ovu interpelaciju je g. Jenko pročitao sam, jer je predsjednik izjavio, da nezna čitati slavenski).

Zastupnik gosp. *Zamlić* u ime svoje i drugovah obrazlaže i stavlja predlog naobrazbe hrvatskih i slovenskih učiteljah u poljodjelstvu.

Polag službenoga izvješća bilo je god. 1882. u Istri 52 učionah sa nastavnim jezikom hrvatskim i slovenskim sa okolo 60 učiteljah. Ti su učitelji skoro izključivo na selih, njim je dakle potrebnije nego onim po gradovih, da se nauče i podučavaju u poljodjelstvu. Ne samo shodno nego upravo potrebito je, da ti učitelji crpe nauku u jeziku, kojim podučavaju, a buduć se u agrarnom tječaju za učitelje podučava samo u talijanskom jeziku, a tim se mnogi učitelji ukoristili nemogu; zato stavljam sliedeći predlog:

Pozivlje se zemaljski odbor, da se pobrine i zajedno sa visokom ces. kr. vladom agrarne tečaje za učitelje tako uredi, da mogu učitelji slavenskih (hrv.-slov.) školah imati obuku u tih tečajih u jeziku kojim u svojih školah podučavaju. (Za vrieme toga kratkoga govora hrekali su na galeriji a saborski kao obično medju sobom razgovarali).

G. dr. *Campitelli* poručа o nekojih molbah, medju kojimi molba plovanije Truške i Marezega za pomoć za bolju cestu do cesarske ceste. Izručena *Juntі* na uredovanje. Preporučio ju je kratkim govorom zastupnik g. *Križanac*. Govorio je talijanski jer su ga na to nagovarali gg. Amoroso i Petris i jer misli, da će tako štogod doseći. G. Spinčić propustio je govoriti o toj stvari, hoteć viditi koliko će koristiti želji, da se ta molbenica povoljno reši. Saborska većina i galerije pljeskale su gosp. Križancu i dovikivale »bravo«.

Na molbu g. *Šime Matošovića* zemaljskoga plaćnika za povećanje plaće, odlučeno je dozvoliti Juntі, da učini treće mjesto kod zemaljskoga računovodstva.

G. dr. *Doblanovich* izvješćuje o zdravstvenom zakonu za grad Pulj. Zakon je primljen bez promjene.

G. dr. *Cancіani* predlaže zakon o poljodelskih zadrugah u Istri. U ime komisije želi, da bi se vladin predlog primio, ali da bude Junta od svoje strane imenovala 3, mjesto 2 člana u zemaljsko vieće.

G. dr. *Campitelli* predlaže, neka se zakon primi upravo onako, kako ga je vlada predložila. G. Cancіani pristaje na to proti predlogu komisije. Gg. Gambini, Venier, Buba, Fraglacomo, Costantin i Sbisà izašli su iz sjednice, da neglasuju. Zakon je primljen. O tom ćemo više govoriti drugi put.

G. *Costantini* u ime političko-pravnoga odbora predlaže neko promjene u občinskom izbornom redu, o konštituiranju občinskih zastupstvah (najviše radi neprilikah u Pulju). Zakon je primljen. I o tom drugi put više.

G. dr. *Vidulich* izjavlja za tim, da je sabor dovršio svoje djelovanje i pozove gg. zastupnike, da zaključu caru »Evviva«. Zastupnici većine kliču »Evviva« a manjine »Živio«.

G. dr. *Buba* pročita za tim zapisnik sjednice, koj se potvrdi, a pokrajinski kapetan izjavi o 12 uri, da zaključuje saborovanje u ime Nj. Veličanstva.

DOPISI.

Iz sjeverne Istre. Lani poslje obavljenih izborah zastupnikah za poreški sabor čitalo se u poreškoj »Istriji« neku izjavu žminjskih izbornikah ili fiducijarah proti izboru g. Antuna Križanca, koj bi izabran zastupnikom u koparskom kotaru i koji je rodjen u Žminju, jest dakle pravi Žminjac. Da su seljaci žminjski podigli bez svakog prava i svoj glas proti izboru svojeg domorodca i rodoljuba, zbilja je čudnovato. Tim svojim postupkom dali su svietu svjedočanstvo svoje najružnije gluposti i grdne mržnje proti svemu hrvatskomu rodu; dali su dokaz svoje crne nezahvalnosti prama svomu dobročinitelju g. Antunu Križancu, koji je prigodom gladne godine otvorio svoje milosrdne ruke mnogim siromahom skapajućim od glada, pošiljajuć u Žminj sad novca sad žita, da ublaži njihovu nevolju. Nam je poznato, da nitko od Žminjske i Pazinske gospode nije u ono vrieme za siromahe toliko dobra učinio, koliko ga je on učinio. Pa svaki drugi grad ili selo, bud naobražen, bud neuk čovjek bio bi radostnim srcem primio viest da njegov sugradjanin, domorodac i dobročinitelj bi povišen na zastupničko dostojanstvo, samo Žminj i Žminjci smatraše ovu čast, kojom bi njihov domorodac odlikovan, svojom sramotom, pošto su se javno u poreškoj »Istriji« izjavili proti njegovomu izboru. Tom izjavom su dakako neposredno sudjelovali ponešto na njegovo lanjsko izključenje iz poreškog sabora, i na podlo napadanje od strane poreške fukare i djećurlije. Znajte Žminjci, da ono sramotno nedjelo bijaše napereno više proti nam Slovencem i vam Hrvatom, nego proti njemu, stoga smo bili mi i Vi pred svietom više osramoćeni nego on. Kakovim obrazom možete se sada svietu pokazati, kad ste svojom izjavom kod ovog svojeg osramoćenja sudjelovali? Ipak nemojte misliti, da ste onom izjavom možda svojeg domorodca kod njegovih biračah osramotili. Nipošto! Mi ga opet izabrasmo jer ga poznamo za pravog rodoljuba, i on primi ovu čast, jer zna, da smo i mi pošteni kmeti, iskreni rodoljubi, a ne izrodice i izdajice, uvjereni smo, da kad biste ga vi bili izabrali svojim zastupnikom, zaista bi se bio zahvalio na toj vašoj časti i to s razloga, što dobro pozna one žminjske fiducijare, koji su prigodom lanjskih izborah u Pazinu *za zdjelicu bigoli i par cigarah* izdali svoj rod po naputku onih, koji su krivi da žminjski siromašni kmet mora dva puta platiti sjeme, koje dobi god. 1880. Priznajemo, da je potekla ona izjava iz nenavisti i jala, što si je gosp. Križanac pri nas svojim rodoljubljem veću čast stekao, nego li pojedini Žminjci, njegovi domorodci u cieloj Istri zatajom svoje narodnosti. Napokom očitujemo, da smo se složili na veću sramotu žminjskih fiducijarah, na poduk većine poreškog sabora, na ukor poreškog smrada i napokom na obranu svoje časti i svojih narodnih pravah prigodom ovogodišnjih naknadnih izborah i opet smo ga izabrali za svojeg zastupnika u poreškom saboru. Čvrsto se pouzdajemo, da će on naše interese bolje zastupati i naša narodna prava bolje braniti, nego li g. dr. Constantini, za koga ste vi slieno glasovali. Odobrujuć pak poreški sabor na 14. tek. mj. izbor našeg novo izabranog zastupnika g. A. Križanca zadade Vam i Vašoj lanjskoj izjavi najsramotniju pljusku.]

Nekoji izbornici.

S Kvarnera. Bilo godine 187. U Krku rješavala se razprava, što ju je zapodjenuo neki občinar baščanski radi uvrede nanešene narodnom njegovom čuvstvu od stanovitoga, pomilovanja vrednoga narodnoga zalutanca, koji bijaše izlanuo prostačku psovku na hrvatski narod. Nego moj uvredjenik ostade kratkih rukavah. Possibile? Eh! u arsenalu, koji naslaga zloba i neznanstvo supretnikah ima dost šljakah, da staviš pod uzor-obrazloženje. Reklo se od prilike ovako: Krčani nisu pod Hrvatskem, oni govore slavo-illirico, koje nateže više na dalmatinsku.— dakle Baščanin nije Hrvat — nije uvredjen. Ta naši krčki narodni književnici nisu pisali hrvatski nego ilirski, a ono — rekli šareni šaptači tu nekidan — Vrbničan Parčić izdade za naše strane dizienario-illirico, dakle što bi nam taj »partito pretino croato«, kako ga naš zastupnik u Poreču krsti, nametćao na naše ilirske tikve hrvatske crven-kape.

Ovo prizivanje na naše domaće spisatelje bilo je najjače oružje naših protivnikah. Pojedinac izmedju mladjih dapače gnjevno zarida na te naše ilirske spisatelje.

Ljudi božji! manite se ludih osvadah, prikričao mladjoj braći brat. Na Parčića se prizvali, Parčić jih je odsudio. I zbiljа! Čitajući prvu talijansku stranu toga rečnika, zaboraviti su šarenjakovići poglednuti i na desnu stranu.

Evo vam obje strane:

Vocabolario = Riečnik
italiano-slavo = talijansko - slovinski.
(ilirico) = (hrvatski!).

Baščaninu ostade za taj put u rukuh deblji kraj, ali od tada krčki šarenjakovići nisu više spominjali ilirizma i pustiše, da krčki otečani krste svoj jezik hrvaski (čitaj hrvatski), a sebe fervate. Od tada i u Trstu naučili se gledati na Krku same Hrvate, bud da i jesu jedni umjereni, a drugi, koji se u mjere nedadu.

* * *

U Poreču ipak rek bi, da njim nije jošter puklo »med očima«.

S Poreča fina ona glavica, sinjski ptić, razglasuje, da na otoku Lošinjskomu nema ni jednoga Hrvata, a jezik što je tamo čuti, naliči više »slavosrbsko-dalmatinskomu«.

Pak recite po duši, da on znada odkle su tamošnji stanovnici preplavali? Pak da on zna što je to srbski, što hrvatski, što dalmatinski.

On tomu, kano žaba zvonu.

* * *

Tko nepozna odnošaje u Lošinjskih Nerezinah, neka ide k babi *Istrioni* od 14. junija, ona će ga poučiti... lingua italiana ...Nerezine... parlata da due terzi della popolazione, e conosciuta pure dall'altro terzo di questa, come lingua sussidiaria alla slava... che non è per altro il croato ... (jezik talijanski, kojeg govore dvie trećine puka, a kojeg pozna i ostala trećina kano pomoćni jezik slavenskomu koji u ostalom nije hrvatski),

To nisu miga buffonate! to su sve dogmata, koja se osnivaju na službenih podatcih, na svjedocih, a gdje ćeš boljega svjedoka od onoga Maloselca i Cresana, koja obojica sjede i živu (i te kako debro!) na Juntinom Olimpu? a Junta — dakako — puè dare la più positiva assicurazione, che i fanciulli di Nerezine comprendono la lingua italiana assai meglio della croata, avvegnachè lo stesso idioma slavo, che vicne ivi parlato, non sia punto il croato, ma bensì il *serbo-illirico* chè non è tutto una cosa colla lingua crocta, *la quale mai per lo innanzi adoperata*... Nikad dakle prije rabljen? Dakako! jer prije zvao se Nerezinski jezik (recimo istinu, ne serbo) samo ilirski; u školah Nerezinskih kao i u Lošinjskih rabila se ilirska čitanka i ilirska slovnica i katekizam u ilirskom jeziku, sve skoro knjige izdane po Illircih iz Vrbnika na Krku. Što? Iz Vrbnika? od kuda je i onaj Parčić, koji prevadja Illirico-hrvatski? Eh da! ta onu istu Slovnicu i školske knjige ilirske Volarićeve rabilo se po Hrvatskoj, ta Zagreb i sva Hrvatska tada su ilirski bili i stari Ante (dr. Ante Starčević. Ur.) je prevadjao onda Anakreontice u taj ilirski jezik. Pak ako su stanovnici ovih naših stranah i tadanji vlastodržci priznali jezik kvarnerskih stanovnikah za ilirski, dokazali su, da jih je bilo volja za barjakom hrvatskoga pisca i politika Ljudevita Gaja. Ter ako porečka Junta hoće danas da uzkrisi ideju ilirizma, mi joj nemožemo nego od srca zahvaliti.

* * *

» . . . Ordinarijat nemože zatajiti začudjenja, što imade kod nas svećenikah, koji se nisu do sada jur pridružili književnomu društvu sv. Jerolima u Zagrebu, pošto poznaju i rabe onaj jezik, kojim pišu svi pisci u Dalmaciji i pošto jim je poznat jezik rabljen od hrvatskih pisacah. Ob onih (svećenicih) nemože se kazati drugo, nego da nečitaju ništa ili čitaju jako malo i površno knjige, koje se tiskaju u obih spomenutih pokrajinah, jer kad bi čitali pomnjivo, osvjedočili bi se odmah, da su one knjige pisane istim jezikom slavenskim, kojega nazivlju u Dalmaciji i hrvatskim, žalostno je, što je vladala prije spomenuta predsuda i medju nekojimi odličnimi svećenici, koji su zakrivili, da se dosada veoma malo njihovih znanacah upisalo u družtvo sv. Jerolima. Ufamo se ipak, da su se čitanjem slavenskih knjigah jur osvjedočili, da neima nikakve bitne razlike medju jezikom slavenskim, kojim govore i pišu u Hrvatskoj i medju onim, kojim pišu i govore Dalmatinci, koji se nazivlju takodjer Hrvati«.

Moj turski pozdrav babinomu »*Marku*«, a pokon do crne zemljice i niže njegovim patronom.

Rešetar.

Omišalj mjeseca junija 1884.[1]) »Što je pravo i Bogu je drago«. Čitam u dopisu iz Omišlja (Sloge br. 25.), koji je po mnienju g. pisca »*radi narodnog interesa*« štampan, posve nevjeran opis kuće »Stogata« zvane, te si preduzeh g. dopisnika izpraviti i stvar onako predočiti kakova u istinu jest. Radi se naime o tom, da li se u Omišlju imade uz potrošak od blizu 6000 for. graditi nova školska sgrada, ili kupiti kuća »Stogata«, velika i u dosta dobrom stanju, za ciglih 2500 fr., koje se može bez postotakah izplaćivati. To je dakako posao zastupničtva nu prema tomu, u koli se kukavnom stanju nalaze danas financijalni odnošaji u Omišlju reko bi, da treba nastojati, da se taj podhvat uz što manji potrošak obavi.

Da vidimo sada, kako je g. pisac krivo opisao gore navedenu kuću. On veli, da »Stogata« leži na mjestu djeci sbog bure nepristupnom, stoga dakako za školu nepriklađna. Prije svega u Omišlju ne puše senjska bura, pa da bi g. piscu i vriedilla ta primjetba, čemu onda preporučuje za novu školsku sgradu mjesto pri Kaštelu, gdje bura istom silom huji? Pa još k tomu veli: »da bi trebalo paziti, da bi Kaštel ostao za uvjek gore kao starina, a ne bacat to dolje«. Nova kuća uz stari Kaštel, pa još da se dotiču, bilo bi isto, košto djevojka uz starca.

Nadalje stoji u dopisu, »da je ta kuća 30 godinah zapuštena, da će joj brzo pasti krov te da nitko u njoj ne stanuje«. Kad se g. pisac takve izmišljotine u javnost iznaša, tad smo usiljeni dvojiti, da li se onaj njegov dopis može i smije nazvati dopisom »radi narodnog interesa«. Zar je g. pisac možda mislio, da je samo njemu poznata Stogata? O kući, kojoj je istom 26 godinah te koju su baštinici iza smrti vlastnikove barem pet putah popravljali izraziti se, da je već 30 godinah zapuštena, zaista je odveć odvažna tvrdnja. Pred nekoliko godinah dostojala se u njoj stanovati vriedna obitelj Jerolimić, pred 5 po prilici godinah obitavao u njoj g. ravn. učitelj u Omišlju Niko Jedrlinić; pa i danas je prvi kat stanom g. učitelja J. Mahulje. To su sve nepobitne činjenice koje se ipak odvažio g. pisac izvrnuti da tu naime kuću nitko ne obitava te da će joj brzo krov pasti itd.

[1]) Radi nepristranosti dadosmo mjesta i ovom dopisu neka se čuje i protivno zvono. Uredn.

Pogled po svietu.

U Trstu, 16. julija 1884.

Njegovo Veličanstvo, probaviv tri dana u Puli, odputovalo je dne 9. t. m. na večer u Ischl. Vježbe cesarske mornarice izpale su na obće zadovoljstvo, isti cesar izrekao se je jako laskavo o napredku mornarice. Ovih danah nalazi se ratno brodovje na Rieci, da i u kvarnerskom zaljevu pokaže svoju vještinu i okretnost. U tom se najjasnije pokazuje naš dualizam. U Primorju nema drugih novostih, nego da je slovensko pučanstvo pokrajine goričke malko ogorčeno, što se nije blagoslovljenje zastave podupirajućega družtva u Gorici moglo obdržavati dne 6. t. mj. po programu, koji je već bio odobren od političke oblasti.

Izbori za pojedine pokrajinske sabore nisu sasvim izpali po volji Niemacah, pak zato plače i jauče Izrael. Za zemaljskoga kapetana u Moravskoj imenovan je grof Vetter iz umjerene plemićke stranke, za podkapetana dr. vitez Šrom iz češke stranke.

Iz Magjarske se poslije toli žestoke borbe za vrieme izborah nečuje mnogo, valjda se vode sudbene iztrage proti izgrednikom i onim, koji su krivi, da je kod agitacije toliko ljudih poginulo.

U Hrvatskoj se je ovih poslednjih tjedanah marljivo saborovalo. Poprimio se je proračun za tekuću godinu uz žestoko prigovaranje sa strane opozicije, koja je osobito napadala na Magjare. Najveća bijaše borba za proturati zakon o sudačkoj neodvisnosti za njekoliko godinah obzirom na okruženje i novo uredjenje sudovah u provincijalu i bivšoj granici. Opozicija je u tom zakonu nazirala pogibelj za neodvisnost sudacah, koji da bi tim bili orudje u ruci vlade. Ova je pako izjavila, da će se tim zakonom urediti i podignuti sudstvo u Hrvatskoj, jer da se je dosada sbilo mnogo zloporabah. Većina poprimila je zakon, kojim se zakonske ustanove

od godine 1874. o neodvisnosti sudacah za tri godine stavljaju izvan krieposti. Sabor se je nakon toga prošloga utorka odgodio na neizvjestno vrieme. Kaže se, da će se opet sastati polovicom agusta u svoju posledniju sjeditbu, jer ižtiče trogodišnji saborski mandat.

U Dalmaciji svršio je sabor svoje djelovanje nakon što se je poprimio predlog, da se zamoli vlada, neka uvede hrvatski ili srbski jezik u sve javne urede u Dalmaciji.

U Italiji najviše se sada radi i piše o koleri. Ona je najbliža gradovom, gdje bjesni kolera, pa zato poduzimlje sve mjere, da odkloni od sebe toga neugodnoga gosta. Jedno što je neugodno uzbunilo sve talijanske političke krugove, jest govor španjolskoga ministra nauke i bogoštovja, držan u parlamentu u Madridu. Ministar Pidal izrazio se je tu, da je očiti branitelj vremenitoga papinskoga posjeda ili drugimi riečmi, da bi rimski papa morao imati kao i prije svoju državu, želi li neodvisno upravljati crkvom. Nadalje nije se baš najlaskavije izrazio o talijanskom kraljevu Amedeu, koji je prod jedno 12 godinah bio kratko vreme španjolskim kraljem. Kraljevina Italija smatra se, da je jako uvriedjena tim govorom, pak zahtjeva od Španjolske zadovoljštinu. Španjolski kabinet dao je Italiji najpovoljnija razjašnjenja, nu reć bi, da nije ova tim zadovoljna, nego zahtjeva ništa manje, nego da rečeni ministar izstupi iz ministarstva. Znatiželjni smo, da li će španjolski kabinet na to privoliti.

U Francezkoj su dne 14. t. mj. svetkovali narodnu godišnju svečanost na uspomenu razorenja bastile za vrieme velike revolucije u prošlom stoljeću. Niti vladajuća kolera nije ih mogla od toga odvratiti. Imaju uvjek posla sa novim posjedom u Tonkingu u Aziji, jer se imaju više putah boriti sa Kinezi, koji su prošlih danah odbili francezku navalu i pri toj prigodi ubili liepi broj Francezah. Sada zahtjeva Francezka zadovoljštinu od Kine, govori se o mogućem ratu.

Po cieloj Europi pako vlada nesnosna vrućina.

Franina i Jurina.

Fr. Ha! ha! ha! Jure si ju videl neki dan na debatimente?

Jur. Ča, ku, kade?

Fr. Šljoru Marlju Fratovicu od Baroni iz Gologoršćine.

Jur. Zač zlodeja?

Fr. Dunke čuj: na dan svetih trih kralji otela je prejahat našeg Tonina, kade je on bil u svojen navadnom mestu u crkvi klečeć i moleć na knjigu u klupi otela je, da joj se on odmakne, a on joj se ni mogal odmaknut zač je njegova obitelj bila pripravna za poć u nutar, nego joj je tiho i prijatno odgovoril, da neka bi počekala da ako bude mesta da će u klupu poć.

Jur. A ona?

Fr. Ni crne ni bele, nego skoči dva, tri puta na klupu, da će prek njega prejahat i ga prime okol vrata i za glavu ter mu skine kolet z vrata.

Jur. A on?

Fr. A ni bome nić, za nedelat veći poruh u crkvi, nego ju je tužil na sud.

Jur. A je li pak ča dobila?

Fr. A je valjda zač da je rekla, da bi radje da njoj vol krepa nego da je dobila onu lepu premiju.

Jur. Dakle kade so bili oni nji avokati ki so je prije inštalevali?

Fr. Bome ni bilo žive duše šnjo, ako ne njeni Zaneto ki je one male usta rastezal u sudu, da je on nepusti kaštigati.

Jur. Dakle se je sama branila?

Fr. Bravo! rekla je u sudu, da ona je znala i u crekvi govorit i da će tu. Da znaš kako je suca pitala sloboščinu kad je pasala pred njega, da će pokazat kako je otela poć u klupu.

Jur. Molim te kako?

Fr. Pazi dakle: »*Šor sudac še ga komudi da pokažem*«.

Jur. Ta baš merita poć va fujete tudi zač je malo bolja od one ka se je dogodila isti dan na gologoričkoj place.

Fr. Kakova je pak ta?

Jur. Hodila je brate jedna poštena djevojka našeg roda na svetu večernju pak su ju čekale tužnu dve glasovite fralle na place i su ju nedužnu karonjale pred sven pukom.

Fr. Bože moj a zač to?

Jur. Nemogu ti kazat uzroka, ako ne valjda zato da je ona od svakoga dobro vidjena, a one . . . .

Fr. Borme takove nimaju pravega šesta.

Jur. Ma su od šesta! Šćavone nisu zač im je mat va Karnji rojena nego njin fall ono česa imaju šćavonki dosta.

Različite viesti.

Dr. Dinko Vitezić boravio je prošlih danah u Trstu, gdje se je poprazgovorio sa svojimi prijatelji. Koliko je njegovo nenadano umirovljenje svih neugodno dirnulo, toliko se možemo s druge strane radovati, što smo ga tim pridobili za Istru. Otvoriti će odvjetnički pisarnu. Za mjesto nije se još odlučio, izbor ima pako pasti ili na Volosko ili Krk. U budućem broju javiti ćemo što stalnijega, već sada možemo kazati, da će do konca septembra t. g. odpočinuti, pa onda otvoriti odvjetnički pisarnu.

Čestitka izbornikom koparskoga kotara. Iz Pulišćine, sela Promenture stigla je sledeća čestitka:

U doba, gdje su naši dušmani napeli sve svoje sile, da pokažu Istru kakovom nije; u doba, gdje bi nam se htjelo oteti našu najmaliju svetinju, naš hrvatski jezik; u doba, gdje smo u borbi sa lukavim i močnim neprijateljem prepušteni sami sebi, godi našem srcu vidjeti, da se narodni borioci množe i da jih niti prijetne plaše, niti obećaji mame. Živili!

(Sliede podpisi).

Sdruženje primorskih provincijah Istre, Trsta i Gorice u jednu provinciju sa sjedištem u Trstu, više putah so je već razpravljalo, kako bi se izvesti moglo, dok se nije konačno na to pitanje susvim zaboravilo. Gorička slovenska neobdržavana svečanost dala je povoda tršćanskomu »Indipendente«, da potakne gornje pitanje. Sasvim otvoreno izrazio se je, da valja svim primorskim Talijanom za tim raditi, da se ove tri provincije u jednu združe. Tim misli taj list, da bi se talijansko lice Primorja jasnije na javi pokazalo. Zazebło to poreču Istru, kojoj taj projekt »*del confratello*« nije ni najmanje po volji, pak odgovara, da je dosta kad se primorski Talijani samo *moralno* združe! Što bi bilo od gospode u Poreču, kad bi junte nestalo? Valja se borit za obstanak pa imali ti maleni saborići kakvu važnost ili ne.

Poznato je, da su u cieloj Austriji primorski sabori od najmanje važnosti, malo su više od povećih občinskih zastupstvah. U drugih pokrajinah vlada je u saborih zastupana po c. k. namjestnicih, koji razjasnuju odnošaje i odgovaraju na razne upite, dočim u goričkom i istarskom saboru zastupa vladu predstojnik dotičnoga kapetanata. Ovi mogu znati, što se u njihovih kotarih zgadja, nu nemoraju znati, kakova se politika u cielom Primorju tjera. Združeni sabori ovih trih pokrajinah uživali bi veći ugled, na njihove zaključke polagala bi se veća važnost, troškovi pojedinih pokrajinah umanjili bi se za mnogo, u obće svi razlozi govore za združenje. Na to pitanje ćemo se još osvrnuti. Eve cesarskoj vladi sgodnoga momenta, da proizvede to po cielu monarkiju velevažno pitanje.

Iz Kastva nam javljaju, da su se tamo strasti slegle, te da će sada na red doći hladno i muževno razmatranje. Svemu nesporazumljenju bijaše kriva agitacija, unešena iz vana u občinu i neopravdana glupost njekojih, koji su mogli povjerovati svakojakim bajkam i lažim. Da je tomu tako, dokazati ćemo u svoje vrieme, sada samo spominjemo, da su se izvanjski agitatori, kojim je Kastavska občina trn u oku, služili najviše onakvimi ljudmi, koji neznaju ni čitati ni pisati. A poznata je stvar, da se je uzalud boriti proti gluposti!

Porečka Istra misli već, da su Kastavci na jednom postali prekomorci, njezini istomišljenici. Kruto se vara, a njoj bilo slobodno svim i svakomu svoj listić za badava šiljati. Pišu nam, da je sada Kastavščina poplavljena tom božjom talijanskom manom, koju iz Poreča za badava diele.

Kako se pučanstvo uznemiruje, navesti ćemo sledeći faktum.

Kastavska občina dozvolila je pred više godinah njekakvom riečkom poduzeću, da kopa kamenje u Preluki (morska luka ili porad) za gradnju riečke luke. Tu je našlo posla liepi broj Kastavacah iz Rukavčine, koji tamo već dulje vremena rade. Sad se je prohtjelo tomu riečkomu poduzeću, da odpusti njekolicinu radnikah iz Kastavske občine, a navelo se je za razlog, da Kastavska občina neće da preda tomu poduzeću zemljišta u Preluci za 95.000 for., jer da občina traži 100.000 for., a zato da jim se nemože više dati zaslužbe. Radnici, povjerovav tomu, razljutiše se na občinu, te počeše i druge občinare buniti, tobož da občina hotimice zatire njihove materijalne probitke. Iz ovoga se jasno vidi, kako se umjetno podiže agitacija proti občini, koja nije nikada ni dobila kakve ponude od strane riečkoga poduzeća. Glavarstvo občine razglasilo je javno, da je cielo to govorkanje o kakvoj predaji zemljišća presna laž, da nije občina primila od nikoga nikakve ponude. Radnici zahtjevali su na razjasnjenja od inžinirah u Preluci, što su jim ovi na to odgovorili — neznamo.

Odmah iza toga odposlalo je rečeno riečko poduzeće u Kastav njekakvoga talijanskoga istarskoga mjernika nalazećega se u riečkoj službi, da zapita občinu, nebi li ustupila komad zemljišta u Preluci, nadajuć se, da će pod nalazećimi okolnostmi občina biti prisiljena ustupiti to zemljište pod svakimi uvjeti. Evo kakve se špekulacije čine na teret občine! Na sve strane traže, da diskretiraju ovu veliku občinu, te onda šire u sviet svakojake laži. Tako je porečka Istra sa velikim zadovoljstvom razglasila svojim sledbenikom, *da ustu u sv. Križu dopustili Kastavskomu kapelanu služiti sv. misu, da su žandari zaplenili hrvatske trobojnice, da je zastupstvo zaključilo, da se pospješi dielenje Kastavske občine.*

Jedna je laž veća od druge, jer je sve neistinito. To neka bude na čast talijanskomu listiću, koji tura takve neistinite stvari u sviet.

Za kratko vrieme biti ćemo u stanju dokumenturno dokazati kako se u Poreču samo snuje, kako da se Kastavska občina pod svaku cienu uniši. Za tu svrhu nežacaju se nikakvoga sredstva. Na čast jim bilo!

Pohvale vriedno. Mladi Hrvati na gradačkom sveučilištu pokazali su evo već drugu godinu krasnim činom, koliko njim na srcu leži napredak siromašne istarske hrvatske omladine. Svakom sgodom sjete se naši vrledni sokolovi naše »*Bratovšćine hrvatskih ljudih u Istri*«. Prošle godine sabrno je naš prijatelj, slušatelj medicine g. Petar Baturić liepu svotu za Bratovšćinu medju svojimi drugovi, a i tekom ove godine sakupi u svemu 61 fr. 50 nvč. Svakako liepa svota, pomislimo li da svaki groš naš, većinom siromašna mladež, sebi od ustiju odkidati mora.

Gornjoj svoti doprineo je dalmatinski rodoljub *g. Petar Dumičić* kao utemeljitelj 25 for., na čemu mu u ime Bratovšćine srdačna hvala. Željeti bi bilo, da se naši prijatelji, ma gdje oni bili, ugledaju u čestite gradačke Hrvate, napose u neumorna sabirača g. Baturića. Budi ovim svim izrečena iskrena zahvalnost.

Šarenjačka nesviest. Nedavno razlagalo se javno o školi u Nerezinah na Lošinjskom. Tu, kako je svim poznato, stanuju Hrvati, jer drugoga jezika niti nepoznaju. Ipak nerezinska občina nastoji, Bog zna s kog uzroka, potalijančiti to selo; a to najme zahtjevajuć predavanje u talijanskom jeziku. Al nije dosta. Prošlog svibnja podnesla je na c. kr. kotar. školsko vieće molbu, da žele i vjerozakonsko predavanje u tom tudjem jeziku. Nu oblast uvidiv nepravedno zahtjevanje dade nalog posebnoj komisiji, da izpita, u oba jezika djecu te da se osvjedoči, koji jezik bolje razumiju. Uvjeriše se isti oblasti, da u Nerezinah djeca ne razumiju talijanski.

Smrtna kosa u Omišlju. Polovicom minulog lipnja zagrnula je u Omišlju crna zemljica starinu Antona Franki-a. Bijaše taj, da u malo rečem, revan, pošten i rodoljub čovjek. Cieloj našoj pokrajini, a i dalje, poznate su časne kite tog vriednog stabla. Pokojnik dade najdičnji uzgoj trojici svojih sinovah posvetivši je najprije Bogu na čast, zatim domu i rodu na diku, poštenje i slavu. Dvojicu njih posveti svećenstvu, da kroz žrtvu i nauku budu dika i čast domovini, a trećega privede učiteljskom stalšu, da usadi u nevinih srcih rodoljublje i poštenje. Neću ja niti Tebe, pokojniče, niti Vas prijani i dobročinitelji moji, hvaliti, nego iz dubine srca moga i svih privrženikah Vaših kličem i sazivljem rajski pokoj revnomu pokojniku, a Vami trojici tugujućim na hladnom grobu dičnog si otca prosim od Boga utjehu, uztrajnost i čeličnost u vjeri u rodoljublju. Blagim srcem primite ovaj moj iskreni pokloп, koji prikažujem Vašoj ljubavi, prijateljstvu i iskrenosti. Bog Vas ulješio i požrvio.

Godna sbuna u Martinšćici na Creskom. Spried godine danah to hrvatsko selo pošlo je cielokupno glavom u Cres, da osvjedoči obć. oblast o nesposobnosti, nepravicah, nasilijah tadašnjeg Ancijana. Gledalo se umiriti stvar, al uzalud. Dok se nije obustavilo šarenjaka, pučanstvo nije se dalo iz občinskoga dvora. Iza godine dana sbila se prilična stvar. Rečeni delija dade na nauke za primalju (babicu) njeku ženu, koja je puhala u isti rog. Izučiv se i nastaviv u rodnom mjestu dobije nalog od kotarske oblasti, da se mora svakomu pozivu u njezinom poslu odazvati. Oslanjajuć se na zaštitu kojom ju je kriepila občina, tražila je prevelike nagrade za svoj trud te zahtjevajuć pretjeranu plaću za svaku kapljicu njekakvog lieka, što ga je rodilji davala. Nevoljni seljak da prištedi troškove pozvao bi staru vještu babicu, koja služi bližnja sela. Na to se ona razjarila i stala tjerati službeno pristojbine, a natjeralicu tužila kotarskoj oblasti. Na to se pobuni pučanstvo ter se na 30. prošlog lipnja glavom predstavi občini uloživši utok na rečenu oblast proti takovom postupanju, zahtjevajuć ništa drugo nego da njoj bude odredjena negdanja pristojbina. Za sada dosta, uspjeh utoka javit ćemo u svoje vrieme.

Parlamentar politički čednik. Izdavatelj i urednik mu dr. Carl Živny; izlazi svake nedelje po podne sa programom: nepristrano podupirati slobodouman napredak svih narodnostih te napose gojiti one političke nazore, kojimi se postigava sporazumak pojedinih narodah. Predplata stoji za ¼ god. u Beču for. 2·50; za cielu god. for. 10; sa poštarinom za ¼ g. for. 2·75; za cielu god. for. 11. Uredničtvo i odpravničtvo »Parlamentara« nalazi se: *I. Oppolzergasse 2, u Beču.*

Kolera u Francezkoj nije se dosada mnogo razgranila, nu gradovi *Toulon* i *Marsilja* žalostnim su nam svedokom, kako ta pošast nemilice hara te ih svakoga dneva 20 do 30 njih od te kužne bolesti umire. Pojavila se je ta bolest i u drugih gradovih ali samo sporadično. Italija zatvorila je svu granicu te strogo pazi na putnike iz Francezke, koji se moraju podvrći kvaranteni. U našoj državi nije se pojavio još nijedan slučaj pa zato moraju sve oblasti i svi stanovnici nastojati, da se koliko je moguće obrane od te neugodne prijateljice. Dan danas ta bolest nema već tolike žestine u širenju, jer se je pronašlo sredstvah, kojimi se može na okužena mjesta ograničiti.

Cielo pučanstvo ima pako strogo paziti na čistoću, jer ova joj je velliki neprijatelj.

Ovdje tiskamo propis, što ga je *kastavska občina* razglasila svojim občinarom glede kolere. Mi preporučamo, da ga cieli naš istarski narod uvaži.

OGLAS.

U Francezkoj pojavila se je kolera. Dokazano je, da se kužne bolesti najlaglje šire ondje gdje nije čistoće.

Cesarska i kraljevska vlada odobrila je pomorsku zaprtiju ili kvarantenu za ljude i robu, što dolazi iz okuženih mestah.

Zajedno je naredjeno, da se u svakoj občini odstrani sve što bi moglo biti uzrokom, da se strašna bolest razširi, ako bi se, nedaj Bože, u našem kraju pojavila.

Zato vam se svim za vlastitu korist preporuča:

1) da svaki u svojem stanju pazite, koliko je više moguće na čistoću tjela i odjeće svoje i svoje obitelji;

2) da se po mogućnosti nehranite hranom, koja nije posve zrela, naviastite čuvajte djecu od nezrela žira (voća);

3) da utrudjeni nepijete naglo vode, dok niste malo odpočinuli i da se čuvate piti vodu ležeću i blatnu;

4) da nesjedite dugo vremena i mnogo vas u zatvorenih sobah po oštarijah, nego radje ostanite vani na čistu zraku.

Zapoveda se pak svim i svakomu pod zakonitu pedepsu:

1. Sve gomile i gnojnice imaju se u vreme od osam danah izčistiti, naime gnoj odpeljati dalje od stana u njive ili u drugo prilično mjesto i tamo ga zemljom pokriti.

Kod poglavarstva občine i kod župana moći će svaki u malu cienu dobaviti vitriola i razmočiti ga u vodi, ter mjesto gdje je bila gomila raztopom polijati, da se tako razkuži.

2. Zahodi ili provaže imaju se u isto doba očistiti, gnoj odpeljati i pogrnuti dalje od stana; pak provaže višeput razkužiti.

3. Gdje puk mora vodu uzimati na kalih za kućnu porabu, ondje se nesmije živina pustit u nutar na napoj, nego se mora vani napajati kablom.

4. Kanale do privatnih i občinskih šternah i kali imaju njihovi gospodari ili bližnje selo očistiti svako malo.

5. Gospodari, kojim bi se našla osobito zapuščena i blatna kuća, štala, kotac, biti će strogo pedepsani.

6. Zabranjena je oštro prodaja mesa, ako nije posve frižko; prodaja kruha, ako nije posve dobro pečen i prodaja nefrižke ribe i nezreloga žira. Što se takovoga nadje, biti će uzeto i uništeno.

7. Klaonice i mesnice imaju se neprestano držati čiste.

8. Svaki občinar, navlastito župan, dužan je tudjemu klatežu i petljaru javiti, neka se nesi iz občine, jer koga se prime biti će ped šub oteran na svoj dom.

9. Svaka sumnjiva smrt ima biti dojavljena občinskom poglavarstvu.

10. Svaki župan i svaki član občinske komisije od zdravlja ovlašćen je ovim oglasom, da po ovoj naredbi postupa kako občinski glavar i da neposlušnoga prijavi glavarstvu občine radi pedepse.

Ufamo se, da će svaki znati obslužiti ove savete i naredbe za svoju i občenitu korist.

POGLAVARSTVO OBĆINE.

Kastav, 7. julija 1884.

Prostodušna neviesta. Dvoje mladih dodje pred svećenika, da ih vjenča. Svećenik opomenu mladence na njihove dužnosti, te pridoda djevojci, da mora žena muža svuda slieditl. »To ja nemogu«, reče odlučno djevojka. Svećenik začudjen zapita djevojku, zašto da nemože. »Moj muž«, reče ona, »je u predgradjih Ilatonoša, pa bi ja morala svuda s njime«. Svećenik ju dakako rieši te dužnosti.

Snieg mjeseca junija. U bistričkoj kotlini u Tirolu, i u obće okolici brda »veliki zvon« bljahu 17. prošloga mjeseca strašne vijavice. Dne 18. pr. mj. naslagno se u toj dolini debeo mraz, koji je spržio cvatuće žito. Na Alpah mienjala se toplina medju 6 i 10 stupnjevah. U kupeljnom mjestu Išiu grijali su sobe do tri puta na dan.

Brzojav „N. S.“.

Vrbnik, 16. julija. Pobjeda. Izabrano občinsko zastupstvo. Načelnik *Ivan Trinajstić*. Većnici: *Jerko Volarić*, *Ivan Feretić*, *Ante Brusić*. Živili sviestni Vrbničani.

Neuku nauka.

Da se konji ne plaše. Konj je sam po sebi bez ikakvog uresa jedna od najlieplših i najplemenitijih životinjah. Gospoda i mogućnici kite ga i riese kojekakvimi umjetnimi uresi. Medju ove spadaju i takozvani nazornjaci, t. j. one dvie kožne pločice kojimi sa strane prikrivaju konju oči. Ove pločice imadu služit osim kano ures takodjer za to, da se konj tobože ne plaši. Koji tako misli, ljuto se vara. Ako ti se konj u mladosti čega plaši, a ti ga lieplm načinom od toga odući. Neima pogrieške, koje se nebi konj odučio, nu dakako lieplm postupanjem, a ne bičem i batinom. Kožnimi pločicami ne postigava se ništa, dapače protivno od onoga, što se postići kani. Pločicom zaklonjeno oko lišeno je slobodnoga pogleda, te mora gledat jedino onud, kud mu pločica dozvoljava. Tim nastaje često, da konj izgubi naravski pogled pa gleda na krlž. Kad je konj zapregnut, dotično kad vozi, podiže uvjek više ili manje prašinu, a ova se naslaže medju pločicom i okom, odatle često upale oka kod konjah. Za olujah, dažja i studenoga vremena trpi konj radi svojih naočalah najvećma. Oko u konja inače čisto i bistro, izgubi svoju živahnost, postane mutno i tromo. Tko misli, da konja timi umjetnimi naočali štiti, neka nam vjeruje, da se vara i da konja samo tim muči i bolesti izvrgava.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst, 10. srpnja. Adria, Pascoletto iz Lelitha. 14. Eridano, Polizzaco iz Calamoto. — **Rieku**, 10. srpnja. Sloboda, Gellalla iz Jakina. — **Cadix**, 29. lipnja. Josef, Ivančić iz Martinike. 7. srpnja. Tisza, Morović iz Fulinga. — **Soderhamm**, 26. lipnja. Mate Blažević iz Cagliaria. — **Cronstadt**, 30. lipnja. Sušak, Randić. 1. srpnja. Maria R, Randić iz Aleksandrije. — **Falmouth**, 5. srpnja. Sklad, Bakarčić. 10. Rose, Valčić iz Frey-Bentos. — **Sundswall**, 25 lipnja. Amalia, Kiselić iz Taganroga. — **Glasgow**, 7. srpnja. Szapary, Jeletić iz Rieke. — **Gefle**, 28. lipnja. Dampier, Poščić iz Cagliaria. — **Valparaiso**, 6. srpnja. Josip, Bielić iz Liverpoola. — **Carigrad**, 1. srpnja, Adamo, Karstelj iz Korčule. — **Hamburg**, 3. srpnja. Uroš, Klivain iz Fray-Bentosa. — **Rangoon**, 16. svibnja. Dvannesti dubrovački, Brodičić iz New-Yorka. — **Vlis**, 9. srpnja. Cavalieli, Gladulić iz Pensacole. — **Marsilju**, 9. srpnja. Bice, Kattarinić iz Odesa. 10. Emulo, Savoldelli iz Orfana. Nadir, Mililetić iz Castellorizio. Raimond, Blažavić iz Rieke. — **Plymouth**, 8. srpnja. Rogolo, Randić iz B.-Ayres. — **Celte**, 10. srpnja. Neptun, Luković iz Limassola. — **Penarth**, 12. srpnja. Vincenza M., Minach iz Amsterdama. — **Leith**, 10. srpnja. Stefanie, Randić iz Rieke.

Odjedrili iz:

Trsta, 8. srpnja. Alfa, Nikolić za Patrosan. 9. Eliada, Jadrošić za Catacolo. 10. Isis, Vladulić za Catacola. Marsia S., Sciolčić za Patros. 12. Slavomir, Verona za Orano. Erica, Martinolić za Rettimo. — **Rieke**, 6. svibnja. Aquila, Tičina za Volo. 9. Cvietnidan, Turina za Marsilju. 11. Enrica, Stipanović za Algir. 12. Tibor, Randić za Glasgow. Rachel, Gržković za Bonn. — **Rezarla**, 22. svibnja. Mirto N., Kordić za Anversau. — **Gardiffa**, 3. srpnja. Danto, Ivančić za Table-Bay. 9. Artiore, Campanci za Kingston. Obilić, Damianović za Jakin. — **Delevare**, 20. lipnja. Strena, Kozulić za Stetin. — **Marsilje**, 2. srpnja. Maylath, Perišić za Cayenne. 3. Vinka, Medanić za B.-Ayres. — **Genove**, 4. srp. Olga B., Mikulličić za Lagos 7. Vodja, Začević za Lagos. — **Gibraltara**, 4. srpnja. B. Komeny, Štrk za Mljetko. — **Malte**, 30. lipnja. Nilo, Marinović za Englozku. 2. srpnja. Jarod, Barbarić za Genovu. — **P.-Eadsa**, 21. lipnja. Podestà Bazzoni, Müller za Liverpool. — **Montevideu**, 4. srpnja. Sofia B., Merčić za Brunšwik. — **Revala**, 27. lipnja. Sušak, Randić za Cronstadt. — **Maurizia**, 16. lipnja. Melchiore Vidulić, Vidulić za Gunnu. — **Gmuldena**, 1. srpnja. Vincenza M., Minak za Kardiff. — **Liverpoola**, 5. srpnja. Lucia B., Marinović za Brunšwik. — **Rouena**, 7. srpnja. Stefanio, Randić za Leith. — **Bostona**, 25. lip. Trappano, Morčić za Smirnu. — **Jakina**, 5. srpnja. Sloboda, Jelalka za Rieku. — **Rangoona**, 11. svibnja. Francesco T., Tonetti za Falmouth. — **Table-Bay**, 14. lipnja. Undine, Coboović za N.-York. — **Lisbona**, 7. srpnja. Ardito, Milić za N.-York.

Lutrijski brojevi

od 12. julija:

Beč	56	86	28	63	52
Grac	71	41	5	3	70
Temešvar	59	5	48	10	35

dne 10. julija:

Brno	38	18	10	11	32

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava niže ciene. Rio od fr. 49—67½ bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115. Moka f. 98—160.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 22.50—27.50 slabo traženi.

Ulje obično za jelo f. 44.— Dalmatinsko f. 44—45. Talijansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 9·60—10.— u barilah; f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 88—97.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 19—23· *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15, — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* življe tražen. a ciene uzdržane. *Sieno* 1.30 nvč. do 1.75.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26

Pšenica f. 9.25—9·1/4. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.30; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·2. *Zob* madjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tržćanska burza: dne 16. julija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.15—80.30 isti u srebru fr. —.; isti u zlatu f. 102.10 5% austrijska renta for. 95.60.

Dionice narodne banke f. 857. — Kredit f. 298·1/4—300; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.·/4—121·1/4; Napoleoni f. 9.67—9.67 c.kr. cekini f. 5.69; državavne marke for. 59.50—59·60; francezke fr. 48.25—48.40.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lieh po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lieh proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo »cviet proti trzanju po dr. Maliću« iz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nčč.

(Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću iz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nčč.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje ovo većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolnji lieh za 50 novč**., te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**. Punim osvjedočenjem **priznam, da-kle dr. Maličev kostobolnji cviet** kano izvrstan lieh to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; ostvim štovanjem.

Franc Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješno** pripoznate, imade uvjek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djeljuć

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonast)

jezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruli i osedenju*. Uspjeh višputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji*.

Glavni depot za Primorje u **Tratu**: Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silbavy, liek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arazim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hebe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svieživost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno liepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

!!POZOR!! NB. POZOR OD PATVORENJA! 1884. IZLOŽBA U KALKUTI. Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobran po c. kr. vlasti, preporučen od liečničkih strukovnjakah, odobren patentom zjedinjenih državah Amerike.

Najbesi poat'gnuti: Svaka nerazpoloženost, nepravilnost, kolike, gliste, hemoroidi, zimice, vođena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje zdravlje. Svaka stacienica je pravi jeseni pratnik kano se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA!

Bogato skladište

željcza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute mieđi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

proporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom izkraživanja dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrlepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 30. U Trstu 24. julija 1884. Godina XV

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga mjeseca, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Govor

zastupnika g. *M. Laginje* u šestoj sjednici sabora porečkoga na proračun za g. 1885.

Visoki saborel I danas hoću da govorim talijanski, koliko mi to bude moguće, ali ne za ljubav zemaljskoga podkapetana doktora Amoroza, nego zato, da me razumije i onaj del istarskega puka, koji nezna hrvatski.

Mi Istrijanci sloveno-hrvatske strane morali bismo biti ravno proti cielomu proračunu Istre za godinu 1885., kako nam ga je svojim izviešćem predložio zemaljski odbor (Junta) i kako ga je prihvatilo finančni odbor ovoga visokoga sabora.

Mislim da sam vam do sada pokazao, da sam čovjek očit, i da čisto rečem, što mi je na srcu.

Dakle: Mi bismo Vam morali na sploh uzkratiti svaki proračun najprvo zato, jer nemožemo imati prave vjere u našu izvršujuću oblast, to jest u zemaljski odbor.

Poštovana gospodo! Ja sam zadnji put govorio talijanski. Neću izpitivati jesu li moje opazke na promene nekih ustanovah občinskoga zakona bilo sve redom ili samo deloinice dobre; ali moj osobni ponos pitao je, da barem koji od vas reče: ovo ti valja, a ovo ti nevalja. Nitko od vas toga nije učinio. Dakle kako ste vi posve složni sa zemaljskim odborom, vaše postupanje u tom poslu nedaje mi proveć vere u vas . . . .

(Glasovi: Toga je previše!)

De Franceschi: Nepitamo vas pouzdanja.

Dr. Fragiacomo: To se u Istri zove bezobraznost!

Predsednik: Molim gospodu zastupnike, da rabe parlamentarnije besede. Poštovanomu Laginji posve je slobodno izjaviti ima li vere u izvršujuću oblast (naime u Juntu) i u većinu sabora, ili je nelma. To je njemu dopušćeno izjaviti.

Laginja: Onda vam nemožemo bez prigovora odobriti računa za to, jer po našoj misli zemaljski troškovi nenose celoj Istri koristi u onoj meri, u kojoj pojedini krajevi plaćaju, nenose koristi u naukah i u materijalnih probitkih, koje se ima očekivati.

Napokom nemožemo bez prigovora odobriti proračun ni zato, jer i ono što u istinu trošite, po našoj smernoj misli, trošite simo tamo bez potrebe ili bez koristi za cielu zemlju, a kadgod bez koristi i za pojedini kraj.

Trošak od 5000 forintih postavljen za sabor, čini mi se previsok, jer mi smo samo ovde malo vremena — 10 do 15 dannh, a naše diete, putni troškovi i troškovi kancelarije, mislim da nisu tako veliki jer vi i tako negovorite mnogo, a što se hrvatski govori, to neštampate.

Dakle po mojoj misli dosta bi u to ime 3000, najviše 3500 forintih, a što ostaje moglo bi se postaviti u drugu rubriku za koji koristniji trošak.

Zemaljska uprava, to jest zemaljski odbor s plaćami, petgodišnjimi doplatki plaćnikom, praktikanti, službenici itd., to nas košta 31.866 forintih. To je trošak *previsok*, ako računamo na naše dohodke i na troškove, koje u to ime razmerno imaju susedne nam zemlje Goričko i Kranjska.

U rubriki troška **„za podučavanje“** imamo za štipendije i pomoći trošak od 2400 for., Kako nam je Junta izvestila dobrim delom dobivaju te pomoći mladići rodjeni u Kopru i koji se u Kopru dakle doma, uče. Istina je, da se u tom nemože o Junti ništa zla reći, ona nemože dati štipendija onim, kojih nije u školi, ali po mojoj misli morala bi se ona postaviti na čelo i priteći u pomoć onim roditeljem i njihovoj djeci, koja bi želila poći u školu, kad bi znala, da mogu računati na kakovu pomoć od provincije. Moralo bi se gledati, da se spozna u svakom pojedinom kraju one roditelje koji bi voljni bili poslati djecu u školu, a ne čekati, da se štipendije i podpore dele onim, koji već u istinu polaze srednje škole. Znam posve dobro, da bi mnogi roditelji rado dali decu u školu i mnoga bi deca rado išla, kad bi bili stalni, da će dobiti kakovu pomoć od provincije. To valja osobito za one, koji svoje pridevke pišu »s rožića«.

O tom, što trošimo za školo, neću govoriti, jer je proračun školske zaklade jur odobren.

U rubriki *»novi troškovi za podučavanje, koji nisu u školskom računu«* nadjemo četiri duge linije; to će reći, da u to ime nije ništa postavljeno u proračun.

U glavnjih proizvodih naše zemlje nevidimo nikakova napredka, nikakove koristi, tako na primer u izvadjanju ulja i sira. Jedan naš drug od ove strane bio je predložio u financialnom odboru, da se u spomenutu rubriku stavi neka svota. Za sada makar i malo, da bi se moglo poslati u Karniju, u Tirol, u gornju Italiju, ili kamogod bilo, po kojega mladoga pastira, da se tamo nauči, kako se razložnije čini sir.

Poštovana gospodo! Mi imamo u Istri do 250,000 ovacah, od tih je barem polovica samicah, koje daju mleko, dakle tvar za sirenje. Računajmo, da se od svake muzice dobije samo dva kilograma sira, pak da bi taj sir bio činjen razložnije samo toliko, da mu bude 10 novčićah veća cena, to bi mi imali u celoj Istri 25.000 forintih koristi na godinu.

Znam, da u Kranjskoj — a toj zemlji se kadgod rče da je barbarska — obstoje zadruge za sirarstvo, tako na primer u bohinjskoj okolici, gdje čine velik napredak i imaju velik dobitak.

Reći ćemo o tom još koju kasnije kod posebne razprave.

U rubriki *»zdravstveni troškovi«* vidimo svotu od 3800 forintih za cepljenje kozicah.

Kod nas je slobodno, tko će cepiti kozice, a tko neće.

Istina je, da tko će stupiti u cesarsku službu, u arsenale i t. d. mora dokazati, da su ga cepili, ali velikomu delu našega puka netreba takov certifikat.

Reče se, da je dobro proti bolesti od kozicah. Vi ste poštovana gospodo manje više svi čitali štogod o tom, a neki ste to baš i učili, kako ljudi te struke, svi morate spoznati da to pitanje nije završeno, a ako cepljenje neškodi, sigurno ni nekoristi mnogo.

Dr. Gambini: Neka nas pouči Švajcarska.

Laginja: Trošak te rubrike ide za putne troškove, diete i darove liečnikom koji cepe. A koji su to liečnici? To su občinski i kotarski liečnici koji i tako imaju dobre plaće, pak njim dajete ne samo diete, nego i darove.

(Netko mrmlje, da nije tako). To je gola istina, ter na primer kastavski liečnik dobio je 100 forintih dara, jer, da su mu se kozice najbolje primile.

Ja mislim, da bi takove stvari imali činiti uredovno (ex officio) cesarski i občinski liečnici, a da jih se ne plaća posebice. Dakle ona svota imala bi biti snižena, pak baš ako hoćete, da se kozice cepe, platite liečnikom, samo istiniti trošak puta, a ne kilometre i diete i nagrade.

U rubriki *»javne gradnje«* imamo troška 8000 forintih za ceste. Tu neima prigovora i ufam se, da će ovi novci biti dobro potrošeni.

»Troški za poljodjelstvo«, nose lepu svotu od 16.380 forintih. To je gospodo trošak gospodarskoga pokušališća (u Poreču), prinosi, pomoći, darovi itd.

Šestnajst tisuć i toliko forintih to je interes od lepoga kapitala!

Ja baš nisam od zanata vinar ni vrtlar, ali u toj stvari računam ovako:

Na prvi mah svaki zna, da naše gospodarsko pokušalište malomu posestniku nemože koristiti. Dosta je spomenuti medju drugim to, da se za to pokušalište troše stotine forintih na gnoj, na knjige itd.

Kad nemože naše pokušalište biti od prve i stalne pomoći malim posestnikom, moralo bi barem biti za uzor i zrcalo velikim. Ja neznam koliko je to dosad bilo, svakako mislim, da bi naši veliki posednici, koji su i najrazumniji u narodu, sami od sebe bili našli ili bi morali naći način, kako da napreduju i ako je pokušalište rad njih, onda je nepotrebno.

(Nastavit će se.)

DOPISI.

Iz Opatije. Dugo vremena sam mučao. I ovaj put javit ću samo u kratko nekoje znamenitije novosti.

Družtvo (Südbahn) širi svakim danom svoje poslovanje. Ovih danah ima se otvoriti kupalište, sagradjeno na brzo ali solidno i elegantno. Treća prostrana palača naglo se diže, nekoje prostranije kuće preuzelo je družtvo na svoj račun. Sve se pripravlja ili je jur pripravno samo se čekaju gosti sa punim žepom. Pripravno je jurve i novo pokopalište, jer je dosadanje bilo na neshodnom mjestu, a i premaleno osobito, ako kane vahiti simo bolnike, kojim već pomoći nelma, kako je prošle zime učinjeno.

Ovih danah doznali smo, da je družtvo u pogodbi sa cesarskom vladom za svu morsku obalu od Dražice do Slatine, t. j. za svu opatijsku obalu izuzamši maleno pristanište za brodiće u Zrtu. Osim obale traži družtvo dapače i nekoliko mora od kraja po priliki 40—50 klaftra. Ta nas je viest »lino uznemirila; jer bi tim naravno, staroj Opatiji, zadan bio smrtni udaruc. Ta kamo bi onda naši ribari, kamo naši ladjari, kamo naše žene sa robom, a kamo mi svi okupati se po ljetnoj vrućini? Mi se nadamo, da neće družtvo toga dostignuti, jer ćemo se braniti i opreti svom zakonitom silom, bilo proti komu, pa u potrebi utući se i na najviše mjesto. To nesme da bude. Na čast našemu občinskomu zastupstvu javljamo, da se je isto jednoglasno tomu uzprotivilo. Ne mislimo da će ovu nepravednu stvar nikako moć zagovarati ni c. kr. kotarski kapetan na očitu i veliku našu štetu. Družtvo namjerava zasegnuti i na veprinačku stranu, ali i tamo će naići na odpor sigurno; jer znamo, kako su Veprinčani žilavi za braniti svoje pravice. Glavarstvo i zastupstvo odbit će kako valja takav pokus.

Družtvo nudi za svaki kvadratni metar obale pet soldi, a za kvadratni metar mora dva i pol solda, tako da za svu obalu nebi dalo ni 300 forintih, a za more na Slatini gdje je sve gladki i fini pesak i dno ravno kao duska, nešto više od 1000 for. (Širina mora od kraja iznaša na nekojih mjestih preko 70 klaftar). Nije li to mrtva cena za ove okolnosti?

Iz Pićanšćine koncem junija. *(Vrieme, vjenčanje, slavnost).* Kako bijaše cieli mjesec maj sub, bez potrebitoga dažja, tako je mjeseca junija daždito svaki dan, te je bilo zbog mokrote priličuo mrzlo; a i grada je palo dosti, koji je počinio mnogo škode na polju, ne samo ovdje, već po Lindaršćini i Gračišćini. Stromak kmet mora se vazda tužiti, vazda trpeti. A smili li se on komu? A da, malo ima ljudih, koji bi požalili nesretnog seljaka; obratno, ima jih mnogo, koji gledaju i paze kako bi mu još ono malo što ima s prevarom odnesli, te ga tako većim pravom nazivali prostim i glupim *žćavunom*.

Nedavno vjenčala se je ovdje G. A. L., a budući da njoj je kumovao Talijan g. Grozić iz Draguća, čuli smo u crkvi taljansku prodiku. Na ova propovjed bijaše samo za »persone civili«, a Hrvati neka zijuju. Prodikač nebijaše domaći svećenik. Na 19. prošloga mjeseca slavilo je družtvo, takozvano *»Società della batterella«* (kojemu je predsjednik neki poštaljon), dolazak občinskog glavara, vraćajućega se s pirnoga putovanja. Kakva bijaše ta svečanost? Evo: Ovdješnji »komitet« istarskog političkog družtva, nabavi si družtvo »batterelle« da ovo pokaže *»glupim žćavunom«*, kako oni gradjani ljube i štuju svog župana, te da kod budućih izborah nitko i neposumnja o neposobnosti sadašnjega župana. Oh šestoj uri po podne bijahu svi »šocii u pripravi, da dostojno dočekaju gusluče, na broju dva, dolazeće iz Gračišća. Oko sedme ure dodju zbilja ona dva guslača s poderanimi gusiami, a »batterilisti« jih povedu u občinsku plesaonicu, da tamo plešu i skaču. Oh devetoj uri bijaše svečća razsvietu. Molimo, da se nitko tomu ne smije. Takove ne vidi Pariz. Sada se odpremi odbor, gori spomenutog družtva da karocu sa županom i ženom mu dočeka. Pjevalo se: *»Mora, ti dormi šola«*, itd. Divna pjesma, vriedna i boljeg župana! Malo po devetoj uri dodje kočija do pred sam grad, a družtvenici kliealm: Avviva spoži! Avviva noštro župan! avviva! a muzika zaigra rajsku (!) himnu. Nauživ se ovako prokrasne (!) muzike i divnog pjevanja (!!) vrate se batterelisti u občinsku plesaonicu, kamo nije smio nitko unići, osim onih, koji su platili (?!) da tamo jedu i piju. Pogovara se, da su pojeli 10 kilo *»bigolini sa žvacetom«* valjda od tovarskoga mesa, budući se vjenčao predsjednik tovarskoga družtva. Tuj se opet popjevale divne pjesme kao n. pr. *»Oli, ola, štracona kome va, še oji lava bene jutre no šiša«*, što je morala mlada županja žalitl, da ju jurve takovom nazivlju, budući bijaše njoj na čast veselica učinjena; tako potraja vrisak i urlikanje cielu noć. Nu u Pićnu se više putah dogadja, da po cele noći ne daju mira neke gradske pijandure. Pitamo, je li imalo ono družtvo dozvolu, da slavi onako divlje slavlje u občinskoj kući?

Qvom mesopustnom veselju prisustvovali su najveć mladi roditelji, od kojih će malena djeca liep (!) primjer imati.

Drugud po svietu a i po Istroj slave se *carevdani*, uspomene na velike čine i muževe itd., nu u Pićnu ne mare za takove svečanosti; našim gradjanom su milije divlje i proste zabave i halabuke pa bilo i na čast samoga predsjednika tovarskoga družtva, komu kličemo i mi: *»aviva«*.

Pravoljub.

Izpod Kastva polovicom julija. Ovo proljeće sve do Petrova bilo kod nas izvanredno kišovito i hladno; a sad na jednom nastala silna vrućina tako, da ako Bog nepošalje u kratko rose, izgubiti ćemo polovicu letine krumpira i skoro sav fažol.

Oko Petrove se navadno sviet dade na košnju, ali letos neznamo sami što bi nam činiti, jer je trave tako malo, da će stojati košnja više, nego bude vredilo spravljeno sieno. Ljudi se nespominju, da bi ovud manje trave bilo nego li ovo ljeto.

Nekoji govore, da je tomu uzrok, jer je bilo u neku dobu s proljeća preveć sušno, a kasnije preveć daždjevno; a drugi pak misle, da je i prerana košnja tomu donekle uzrok. Ja sam prijatelj rane košnje, to će reć, da se trava kosi dokle je još zelena, u cvietu; ipak sudim, da neimaju posve pravo, koji tako govore; jer ako se rano pokosi, onda silni pripeki sunca i suša u ovom mjesecu što nas malo kada mine, naškode korenu trave jače nego da nije pokošeno. Košnja rana bila bi dobra za naše strane samo da nije ljeto sušno, a drugud je dakako drugačije, kuda su dobre sjenokoše. Nekoji gospodari pustili već prošle godine, da sieno sa otavom sprave tamo oko Miholje, a sada morat će to učiniti i više njih; jer neima što kositi. Znamo, da treba i travi gnoja, ako ćemo da nam lieno raste, kako i drugim stvarim all na to nitko ni nemisli, jer imamo gnoja premalo ni za kopaninu.

Bez zamjere g. uredniče, prosim Vas, da nam kmetom za volju javite kadkada u našoj junačkoj Slogi, kako stoji letina po drugud osobito u Istri, ta znate, da su takve novosti za nas zanimive.

Kmetski sin.

Izpod Helma na otoku Cresu. Moljeni ste, gospodine Urednièe, da uvrstite ovo malo redakah u Vaše dostojno glasilo »Naša Sloga« da tako popunjen bude članak, koga nedavno donesoste, tičući se Creske obćine. Članak je onaj pisan po gradjaninu za same gradjane, a ovo neka bude za vaše izvanjske čitatelje.

Znade se, da Creskom obćinom upravlja šarenjačka ruka i to na samu šarenjačku gradjansku korist, bez obzira na ladanjske podobćine. Nam nije drugo dopušteno, ako ne da plaćamo i da nosimo, ime da spadamo na onu slavnu obćinu.

Ne služi, da se tužimo, niti da pitamo pomoć od nijedne oblasti kako smo iskusili više putah, a osobitim načinom još godine 1878., kad smo se sve ladanjske podobćine prijavile na slavnu poreču Juntu, dojaviv joj više nezakonitih stvarih, a najpače školsko pitanje; nu sve to osta bez ikakvoga uspjeha.

Nazad malo godinah, ladanjske podobćine sv. Martin, Stivan, Belej i Ustrine, zaprosile su, da se oslobode šarenjačke gradske ruke, visoko c. kr. namjestničtvo u Trstu, i sabor u Poreču, da jih odcjepe od creske obćine, te da budu opeta pridružene prvašnjoj materi obćini u Osoru, što još do sada dostignuti nemogosmo, niti više gojimo uhvanje, da hoćemo to dostignuti, prem bi to pravedno i koristno bilo. All bez da se obazíramo na stvari za sada nemoguće, probadimo se bar iz našega dugotrajnoga mrtvila, i pitajmo otu cresku gospodu, da nam dadu što nas po pravici ide. Creska obćina plaća dva lječnika t. j. g. J. F. i g. Z. P. de H., koji kad bi bili nepristrani, nebi se vladali kako se vladaju služeći samo gradu, a ne ukupnom otoku, sa svim da vuku plaću od svega otoka. Zato danaska slobodno možemo reći, da obodvojica ne služe cielu cresku obćinu, i tako mi ladanjci, da ne bismo našli pomoći u naših duhovnih pastirah, morali bismo stradati bez pomoći i lieka. Mogao bi navesti više slučajah, gdje bijahu oba obćinska lječnika pozvana, toli pismeno, koli ustmeno, da se potrude, i to za dobru plaću, do nemoćnika koji na smrtnoj postelji leži, all sve za ludo, jer se ovi van grada nedaju, ako nedobiju nalog od višje oblasti i to za epidemičke bolesti. Dok je boravio u Cresu treći lječnik, koji nas je više putah od pogibelji oslobodio, mi smo sve to trpili kad smo se mogli k njemu uteći, koji nas nikada nije ostavio, već više putah od smrti nas oslobodio. Ovakovo postupanje naših plaćenikah kako da nas ne razjari? Znade se, da mi kmeti kad zovemo lječnika, da imamo uprav skrajnu potrebu, jer ono petnaest i više forintah, koje smo skrbljivo za otu svrhu prišparali, mučno nam je potratiti ako nismo osvjedočeni o potrebi. Zna to dolstine i slavna obćina, i da bismo spadali i mi šarenjakom zauzela bi se malo više nego li se danaska za nas zauzimlje. Ljudi ladanjskih podobćinah, a osobito mi, koji stanujemo na jugu, koji još možemo ako hoćemo biti neodvisni, treba da ponizimo slavohlepne kruhoborce, i svi kakono jedan čovjek sborom i tvorom doskočimo u pomoć tolikoj našoj nevolji. Popipajmo se malo u džepu te izpitajmo koliko nameta plaćamo za obćinske ukupne stvari, a kakovu korist dobivamo?

Ugledajmo se jedno malo u slavne martinšćićare i u creske gradjane, kako oni traže i brane svoja prava. Neka si grad uzdrži za se sposobne lječnike F. i P., a mi pitajmo neka i nami bude dopušćeno, imati lječnika, naše vjere i našega jezika, koji, prebivajući izmedju nas, biti će uvjek pripravan nas pomoći. Neka grad Cres plaća sam svoje lječnike koji ga vjerno služe.

Svake godine ladanjske podobćine jesu pozvane od mjestne obćine, da predstave na vrieme najnuždnije potrebe, da se mogu ubilježiti u dojdući proračun, zato mi nečekajmo skrajno vrieme, nego sada i bez odgajanja uputimo naše prošnje na visoko c. k. namjestničtvo da nam bude odredjeno, da više ne budemo plaćati po prirezu cresko-gradske lječnike nego da nam se opredieli jedno ladanjsko mjesto za obitalište lječnika, komu nek je dopuštjeno uzdržati ljekarnički ormar.

Reći će koji, ala ti glave koja ne vriedi ni pleśiva boba?! Odkud dostojne plaće tomu vašemu ščavunskomu lječniku? E doisto pravo imate, jer kad mi Lubenićani, Vranjani, Martinšćićani, Stivanjani, Belejani i Ustrinjani prestanemo plaćati cresko-gradske lječnike, i onoj svoti, koju smo dosada njim plaćali malo još pridademo eto ti i više, nego običajne plaće jednomu lječniku. A što više, onda nećemo više plaćat osam do petnaest forintah za svaki put što nas bude pohoditi lječnik. Cresani brane svoje lječnike, to im je slobodno, a zašto nebismo i mi pitali ono što je pravično i našem zdravlju koristno? Anciljani nemojte drietmati, da vas ne budu potomci kleli; pokupite se i pokažite creskoj obćini, da i vi cienite vašu i vaših suseljanah kožu. Vrieme bi već bilo, da pokažete svietu, da i vi možete nešto uz dobru volju; vi se odazovite pravednoj molbi vaših mukotrpnih kmetovah.

Ne zapustite puka, pomozite mu; nek vas u svom radu ne zaustave i nezaprieče ni osobni interesi ni prijateljski odnošaji. Primjer vam je pokazan dne 1. svibnja t. g. a vi znajte se tim okoristiti. Svakomu svoje pak mirna Bosna. Koliko smo dužni trsiti se za zdravlje duševno, toliko takodjer zanemarit nesmijemo ni tjelesno a dok budemo se služit lječnici, koji stanuju u Cresu, i koji se poradi obiteljskog dobrostanja čuvaju svakog truda, jaoh si ga nam i Radišu Bog pomaže. Sada znajte, da je ovo odlučan čas, jer je već 12. ura kucnula, zato nemojte više popuštati, daj da se čuje glas i ladanjskih podobćinah. Napried dakle čvrsto i uztrajno.

Iz dolnje Istre na dan sv. Cirila i Metoda. Redak 4., §. 75. obrtničkog reda, koji se u carevinskom vieću mjeseca maja t. l. razpravljaše, glasi: »O blagdanih imade se radnikom potriebito vrieme dopustiti, da mogu svojoj vjeroizpovjedi odgovarajuće dužnosti izpuniti« (t. j. kod nas katoličanah sv. misi prisustvovati).

U specijalnoj razpravi zastupnik g. Matscheko predlaže, da se ima ovaj redak sasvim izpustiti iz §. t. j. da se radnikom nejma dati vremena, da mogu kršćanske svoje dužnosti izpunjivati. Za ovaj predlog glasova i *lievo središće* car. vieća, gdje sede, izvan štovanog g. Vitezić-a, svi ostali istarski zastupnici. Istarski dakle zastupnici, osim Vitezić-a, koji je glasovao proti tom predlogu, — posve se slažu s ostalimi *njemačko-liberalnimi* (?) zastupnici u tom, da radnici imadu ostati i unapried bezdušnim svojim gospodarom robovi, ne samo tjelom, nego i *dušom*. Liberalizmu tih zastupnikah više vriedi novac ljudskih krvopijah, nego li *kršćanske dužnosti* i tjelesni odpočinak sirote-radnika.

U skupštini, koju obdržava dne 26. maja tog leta patriotičko-katoličko pučko družtvo dolnje Austrije, reče car. vieća poslanik g. dr. Oelz medju drugim i sliedeće: »Ako se nedeljni dani dandanas manje svetkuju, ako su i kod nas (u Austriji) težka diela u nedjeljue i svetačne dane *zakonito* dopuščena, uzrok su tomu *liberalci* . . . jer svetkovanje nedeljah i blagdanah liberalci mrze. Liberalci, koji su pomogli klanjati se *krivičnomu mamonu (bogatstvu) i puk izsisavati*, nežele si pravedna Boga, oni bi ga volili strovaliti iz njegovog priestolu, i neće, da se ih na njega sjeća«.

Nu ipak su glasovali za to *liberalne* delije kod zadnjih izborah za državljansko vieće u Istri i *svećenici*. Meni, koji sam na dan rečenih izborah glasovao za Klodić-a, dakle za proti-kandidata *liberalne* taljanaške stranke, reklo se: »Lei doveva restar a casa, ed attender la sua Chiesa«, i javno me divljački insultiralo. A s laži liberalci prijateljski se rukovalo, zvalo ih na južine i bankete, te slavilo se njihov *patriotizam*. Nikomu, zaista, ne zavidjamo ovakvi patriotizam, radi kojega zanemaruju *crkvene* zapovjedi od kojih 1. i 2. govore o svetkovanju zapovjedanih blagdanah.

Neće biti odriše, dapače učinit će se dobro dielo, ako se nekojim te nekojim na pamet dozove 80. tezu silaba. koja glasi: »Rimska stolica *može* i mora se s napriedkom, *liberalizmom* i modernom civilizacijom pomiriti i pogoditi«.

Barem u toj stvari, braćo, t. j. u boju proti krivom liberalizmu, tom plaštu grdnu materijalizma i vjerskog indiferentizma, bolje rekuć podpuna bezvjerstva, složimo se i na izborih.

Zar nije možda i naša dužnost boriti se proti takovom liberalizmu, tom raku, koji izjeda više ili manje sve narode i države? I ako dà, zar možemo mi sveće-nici mimoići Scheicherove savjete?*) I ako nemožemo, tad hoćemo li se u djelovanju svojemu vladati polug zahtjevah ili terorizma kakove stranke ili listića, ili hoćemo li si sami sud i mnienje stvarati i polug toga postupati? Spomenuti dr. Scheicher govori u istoj svojoj knjigi ovako: »Tim više je potriebito, da kler dotična pitanja (sad vladajućih gospodarstvenih sustavah) . . . . *temeljito* prouči, i da ne smatra ono prekršajem kršćanstva, gdje se osvojilo natrag kakvo pravo, ili da nedrži za pravedno ovo zadnje, ako se pozitivno počinilo krivicu« I nadalje: »Najveće pomanjkanje znanja pokazuje onaj, koji hoće, da se kakova u taj čas vladajuća struja smatra nedotakljivom, samo zato, jer se drži objektivnog pravnog načela«.

»Mnogi ljudi, obuzeti krivim konservatizmom, nakani su i odlučni unapried sve zabaciti, što je novo, što se protivi postojećemu, a to samo zato, jer se boje truda o potrebi i vlastitosti istoga razmišljati . . . Ka ovoj vrsti ljudih nesmije se brojiti kler. S tim bi naškodio vjeri, pravu i narodu«.

Nu ipak, nu ipak, čuo sam iz ustiuh više od jednoga — dapače i svećenika, da se tobož vjera gubi u narodu, jer se nekoji svećenici mješaju u izbore, te kod istih glasuju za protukandidate *liberalne*, taljanaške stranke. Ali ovo predbacivanje nije plod trieznа i nepristrana mozganja, nego plod lienosti, zlobe i klevete, te lahkoumno i ludo ponavljanje bezumnu klepotanja *liberalna* tobož kakva listića.

G.

*) „U to vrieme stenjanja . . . . . pripada osobito i kleru, vrlo ozbiljna dužnost, kojoj se nemože i nesmije uztegnuti . . . . Sada se radi o poravnanju i oporavljenju nesnosljivih odnošajah. Kler valja, da imade o težnjah ljudih podpuno znanje itd." (Der Klerus und die social. Frage. Scheicher Dr. Theol. 1884. na 4. i 6. strani).

Pogled po svietu.

U Trstu, 25. julija 1884.

Austrijski car Fran Josip sastati će se sa njemačkim carom Vilimom u Ischlu ili u kojoj drugoj kupelji. Dan i mjesto sastanka nije još točno opredieljeno.

Gorički zemaljski sabor bijaše poslednje subote običnimi formalnostmi zaključen.

Narodna slovenska stranka u južnoj Štajerskoj pripravlja proglas na izbornike za predstojeće zemaljsko izbore. U tom proglasu zahtjeva se ravnopravnost slovenskoga jezika sa njemačkim, primjereno zastupanje Slovenacah u zemaljskom odboru, u zemaljskom školskom odboru itd.

U tirolskom saboru bio je dne 19. t. m. na dnevnom redu predlog, da se ustroji posoban okružni odbor i okružna skupščina za južni ili talijanski Tirol. Predlog taj zabačen je velikom većinom. Sam namjestnik dokazivao je, da predlog taljanskih zastupnikah ide za tim, kako da se zemlju razdieli administrativno, politički i državopravno. On je na svrsi opomenuo Talijane, neka odustanu od takovih težnjah, kojimi bi se samo nutarnji mir narušio. Mi smo stalni, da čim nastanu jednom kod nas u Istri, politički odnošaji slični onim u Tirolu t. j. kad ne budu mogli i naši Talijani samovoljno u zemlji gospodovati, da će se povesti za braćom u Tirolu t. j. zahtjevat će, da se zemlja podieli i pociepka onako, kako bi njim najbolji komad ostao i kako bi i nadalje veći dio vlasti u rukuh zadržali.

Moravski zemaljski sabor svršava svoje djelovanje dne 28. t. m. Verifikacijonalni odbor istog sabora predlaže, da se izbor namiestnika grofa Schönborna neodobri. Niemci su naime u tom odboru u većini pa bi htjeli pravedna i poštena namjestnika iz sabora iztisnuti.

Galički zemaljski sabor imao bi se sastati 2. septembra.

Prošle subote birao je veleposjed u Slezkoj u domaći sabor. Birani su sami njemački liberalci. Taj sabor imade u svemu 30 članovah; od ovih je 27 Niemacah a 3 Poljaka, birana u izvanjskih obćinah.

Iz Pešte javljaju, da će ugarska vlada predložiti tekar mjeseca siečnja dojduće godine osnovu o reformi gornje kuće.

Buduće jeseni obaviti će se opet novačenje u Bosni i Hercegovini. U vojsku ima se odabrati 1200 mladićah. Stvoriti će se četiri nove bosanske pješačke kumpanije.

Novo bugarsko ministarstvo sastavio je vodja radikalacah Karavelov. Sudbinu prijašnjeg ministarstva (Cankova) nisu odlučili novi izbori u narodnu skupštinu, jer se nije znalo, koja će stranka imati većinu, dok se nije skupština sastala. Neslože li se sve stranke u Bugarskoj u složan i spasonosan rad, neće se moći tamo ustavni život tako lahko učvrstiti.

Medju Rusijom i Njemačkom postignuto je nekakvo sporazumljenje glede uzajemnoga postupanja proti prevratnim strankam. Kad bude to sporazumljenje posve utanačeno, dogovarat će se ove vlasti sa ostalimi europejskimi vladami, kako da se na put stane prevratnikom.

Odbor franczkoga senata za reviziju ustava, poprimio je sve članke vladine osnove. Franczka zastupnička kuća dozvolila je vladi 5 milijuna franakah za rat proti Madagaskru. U kolerom okuženih gradovih Tolonu i Marsilji neima žalibože stalnoga obrata na bolje. U Tulonu umrlo je: 17. t. m. 31 osoba, 18. t. m. 32, a 19. t. mj. 50 osobah. U Marsilji umrlo je: 17. t. m. 56 osobah, 18. t. m. 65, 19. t. m. 56, a 20. t. m. 53 osobah.

Viećanje u egipatskoj konferenciji u Londonu ostalo je do sada bez uspjeha. Englezka vlada stala je iz nova slati vojsku u Egipat. U London stigla je brzojavna viest, da je Gordon sasma obkoljen, a glasovito mjesto Hartum, da će se morati predati, ako mu se čini prije ne pomogne.

Franina i Jurina.

Fr. Jure, je ča?

Jur. Pravo za pravo neznam niš pametnega novega; ozimca je neč malo, a drugo s božjom voljom gre. Leho vidiš, Juričeva tikva! Da su premeščena tamo va Pul, mej kalune, neka gospoda s Lošinja za keh je ono lane bilo silnega govora. Ala će se poveselit naši ljudi tamo na Bodulje!

Fr. Govore, da su tamošnji zagonjičari kako mokre kokoši; nosi da su jim narasli za pedalj i da jim zdolu vise!

Jur. Bože moj rad bih znat ako on va Baške gladi bradu, ali ju skube?

Fr. Neki Lošinjanin mi je povedal, da su njihova gospoda od komuna pozvali zato bandu iz Zadra, gostili se i delali vranića.

Jur. Ahi ki bi bil rekal da te se veselit; ja sam mislel, da te plakat, podešli i Todori i Salata, i još neki stari. Avaj lane svi Lošinjani, Cresani, Bašćani, Vejani, a i Dabašnjari ki su ono bili onako izabrali neku gospodu tuju kako da su jim na srdcu zrasli, a svoje ljude su odhitili, ti svi govore, da su patrioti!

Fr. Daj Jure! ti tega svega ne razumeš. Ča neznaš da je lane bilo posla za neku kartu na Lošinje, pak se je nekiteda negda ovega leta oženil za jednu Lošinku.

Jur. Čul sam sve to, ma nerazumem zač

se oni vesele? ali morda od jada, da njim deca viču: *čika! čika!*

Fr. A drugi da te za njim pohitat vreču prosa s blagoslovom: koliko zrn, toliko let . . . !a

Jur. Hi, bi, ča kako stari skrsnići kada su kudlada gonili? Leho Frane povej malo ki su ti zagonjičari?

Fr. Neznaš? tako se zove družtvo ribari ko pride iz Dalmacije po četiri, pet plav skupa, ki love ribe sa zagonjicom, baš neznam kako, svi su složni, svi za svakega i svaki za sveh. Pak vragoljasti boduli podrugivali su ti se i zvali tim imenom ono desetak ljudi od komišijuna ki su se jedno desetak let skupa s pašom vlekli od sela do sela i sudili kakova je kade zemlja. Dobro jim je bivalo; na dan su dobivali šaku pinez, skupa su jili i pili i smijali se za puknut. Jako su dobra hotili jeneralu, ter znaš, ki dobro dela, u on jih zval vavek: »Carl amici!« Malo po malo svi ti su pili porinuti po komunah, ki za glavara, ki je dobil ovo ki ono — pak oni od mila zamislili, da dobri gospodin budu zastupnik, i njemu za ljubav prekrižili *ić* a napisali svoja imena sa *ich*.

Jur. Aha! kaplo! a jesu li bili med njimi i kmeti?

Fr. A dà i kmeti i gospoda od sveh trih ižul; znaš da su to ne mali komišijuni, mnogo vriede, a guštaju, Bože moj, na tisuće!

Jur. Ju, ju! Kako neka gospoda, onako obola, kad jim se vidi koristno, silno zavole naše proste ljude i naše . . . . žene!

Fr. Ča ćeš, niti ga nad mehko srce!

* * *

Jur. Češ Franino ovo leto va hendimu va Poreč?

Fr. O . . . zač me to ni pitaš?

Jur. Ha! mislel sam, da su ti se morda ča gospoda zamerila.

Fr. (Zaklinje onako tusto po staroj užanci). Ča mane (opet kljetva)? Imaju me tamo raje nego ovde. O . . . ter me gledaju kako rožicu va lonce.

Jur. Ma ne budi ti uroki, le si se lepo tamo navadil po njihu beštimat.

Fr. (Opet bljusne grdnu kletvu). Ča mislš, da se gren tamo vadit Boga moliti, zač iman doma ženidini i dečin u..

Jur. Biš morda i mane sobun zel, ai našega Franića spod Brâljanovca.

Fr. O . . . ča bi dole s vami? Tamo rabi batić i pobojac, a ne žilca il pun tarol. A dole nemare ni za pravi svoci još manje za drveni.

Jur. Al bi nam poć sakako zdolu, da njin se zahvalimo ča nan njihu babu »Istriu« za niš šalju.

Fr. Ala ja ja, ter te nan ju pošiljat i napred kolikogod budemo otell samo trebe, da Kustavščinu dobro zmučujemo. Druge plači ne žele gospoda va Poreče. Još ću ja dole opravit, da nam oni ča zato hite. Viš kako smo zapeljali ono sak . . . . . nemoti od Spinčić, Srdoči, Rubeši i Rukavca na tunak led. Ma te se va Poreče moji prijatelji smet i ruke ribat od veselju. Ja san njim vavek govoril: da oni ne znaju ča je Franina. Kakovi smo mi o . . . Hrvati? Mi smo Talijani kako i vi, samo hrvatski govorimo, zač drugačije ne znamo, ma mi batimo za Talju kako i vi.

Jur. Vidi se Frane, da ni sve slama pod tun črljenun bareticum.

Fr. Ala per la . . . . nerugaj se, zač je i pod ten klobučinum dosta pešća i bruški.

Jur. Franino Bog i ne jadi se; ja gren malo do Marinčića, videt ako je »tetu« prolejli.

Fr. A ja šperlaćan do Spinčić k Ženi sotu, da se pogovorimo kako ćemo zač su se počeli ljudi opamećovat a mi ćemo va Poreče kredit zgubit, pak te i nam reć: *maledeti gonzi de ščavi.*

Različite viesti.

Čestitka izbornikom koparskoga kotara. Pobjeda kod pokrajinskih izborah u koturu Koparskom uzbudila je u nas ozdol podpisanih stanovnicih Medulina veliku radost i zadovoljstvo. Stalni smo, da zasluga kod te poljede ide jedino one valjane, čelične, rodoljubne i nepodmitljive izbornike tog kotara, kojih nije znala nikakva sila, niti ikakva zamama iztrgnuti od narodnog barjaka. Za to njihovo muško držanje dužni smo njim srdačno zahvalliti i poslati naše najsrdačnije čestitke. Živili sviestni braći! Množili Vam se nasliednici!

(Slieđe podpisi stanovnikah Medulina).

Gosp. dr. Flapp. Pronesi se iznova glas, da će biti čim prije imenovan porečkim biskupom profesor bogcslovja u Gorici, g. dr. Flapp. Mi tim viestim naprosto ne vjerujemo, jer držimo, da nisu odlučujući krugovi toli kratkovidni, da će imenovati čovjeka biskupom, koji neima — kako smo drugom zgodom dokazali — onih svojstvah, koje zahtjeva crkva od svakog biskupa; nadalje uvjereni smo, da će više crkvene oblasti prije stvar dobro promisliti, nego li poduzmu takav korak, koji bi mogao biti po istu svetu vjeru od težkih posliedicah. Svakakc bio bi to riedak, ako ne možda jedini u katoličkomu svietu slučaj, da nadpastir ne može neposredno obćiti sasvojim stadom i obratno. Zar dakle, da bude taj jedini slučaj jedino moguć kod nas u Istri? Ne vjerujemo.

Govor zastupnika g. dra. Vitezića. Zaprosilo nas prijateljah, nebi li priredili talijanski prevod poznatoga krasnoga govora našega zastupnika na carevinskom vieću, jer da će tako pristupnim biti i onomu dielu pučanstva Primorja, koje se služi talijanskim jezikom. Udovoljili smo toj opravdanoj želji. Talijanski prevod govora razpošilje se ovih danah. Knjižica je vrlo ugledna i formatu brošure; vriedi 25 novčićah. Tko pošalje 5 novčićah više, dobije ju u kuću franko.

Crkvene viesti u biskupiji tršćansko - koparskoj. Novoimenovani župnik u Vrtonelju gosp. Frane Comisso, bijaše kano takav instaliran.

Gosp. A. Mikiša imenovan je župeupraviteljem u Berseču. (U posliednjem broju »L' Istrie« čitamo, da je g. Mikišu pučanstvo župe Laniške odabralo svojim župnikom. Čestitamo župljanom i gosp. Mikiši!)

Talijanaške spletke u Labinšćini. Poznato je našim čitateljem kako naši narodni protivnici Krnjeli i poštena njim braća Šarenjaci ruju i kopaju u Labinšćini proti svemu što je hrvatsko. Tim delijam jesu najzgorniji naši vriedni svećenici. Gdjegod mogu koga ocrnit ili denuncirat, toga ne propuste, a dosad njim je žalibože porečki ordinarijat sve njihove crne spletke uvažio. Neima poštena svećenika koji bi mogao tamo mirno svoja dužnosti obavljati. Ne puše li u talijanaški rog, tad ga stanu ocrnjivati, grditi i proti njemu spletkariti dok ga porečka gospoda ne maknu. To mrzko sredstvo pomaže svaki put labinskim smušenjakom, pa zašto nebi uspjelo i proti čestitomu svećeniku g. Barbaliću, labinskomu kapelanu? Dne 5. t. m. izreče labinsko glavarstvo istomu gospodinu nepouzdanicu uz opazku, da ga nemari imati za vjeroučitelja u Labinju (prem ga ne plaća) jer da postupa nepovoljno sa djecom u školi. Kad nebi poznavali labinsku gospodu, mi bi njim vjerovali, ai ovako znademo, da njim nije do njegovog postupanja u školi već da tu leži u drugom grmu zec. Krnjeli i Šarenjaci mrze g. B. iz dna crne njim duše jedino radi toga, što on djecu vjeronauk hrvatski podučuje i što u crkvi hrvatski propriče. Ovo je pravi i jedini razlog rad koga bi naši protivnici htjeli g. B. iz Labinja maknuti. Takova vam je ljudska plaća! Mjesto priznanja ili pohvale što njim djecu hrvatski podučavu, oni ga crne i djelo mu ukore!

Nadamo se, da će ova viest dobro doći preč. porečkomu ordinarijatu, te da će isti odmah shodna odrediti da g. B. čim prije odstrani jer on vriedju u Labinju pravo i čisto katoličko (!!?) čuvstvo tamošnjih talijanaških spletkarah.

Proslava slavenskih apostolah svete braće Cirila i Metoda. U ovom listu bijaše nekoliko putah spomenuto, koliku su dužni Slaveni čast i hvalu prvim svojim apostolom *sv. Cirilu i Metodu*. Po cielom slavenskom svietu slavi se blagdan svetih apostolah neobičnim slavljem. Radostnim srcem javljamo, da se taj prelipi običaj i ta sveta dužnost uvadja i kod nas u Istri. Tako su u nekojih župah Istre — osobito gdje su svećenici sviestniji i sdušniji — proslavili upravo prelicpim načinom blagdan naših apostolah. Propovievdalo se narodu o životu svetih apostolah i o njihovom djelovanju medju poganskimi Slaveni, dodav svuda liep nauk, kako valja prve naše apostole častiti i u svemu slieditи, te svake godine njihov blagdan u crkvi svečano proslaviti. Narod je svuda pobožno i pozorno slušao nauku svojih vriednih pastirah, kojim je sveta dužnost istoga po pravom i kriepostnom putu voditi. Iza propovjedi odpjevao je narod sv. Misu kano u velike blagdane. — Slaveć blagdan sv. apostolah, nebi smio nijedan naš dušobrižnik zaboraviti, a da ne prikaže puku u jasnoj slici život i rad svete braće. Tim se bo puk čvrsti i utvrdjuje u pobožnosti i svetkovanju sv. apostolah. Kao što rekosmo danas, da se svetkovao blagdan u nekojih župah, nadamo se, da ćemo uzmoći kazati u buduće, da je naš pobožni narod proslavio taj blagdan u svih hrvatskih i slovenskih župah Istre, a to odvisi jedino od mara i revnosti našeg svećenstva, koje će naš dobri puk i u ovom dragovoljno i sa ljubavi slieditи.

Irredenta ne miruje. Na kolodvoru u Ali uapsili su ovih danah austrijski oružnici mladoga čovjeka, po imenu Gernalo, ter ga predali okružnomu sudu u Trient. Uapšenik rodjen je u Trentinu, ali si je priskrbio talijansko podaničtvo, te bio radi veleizdaje tjeralicom pregonjen, jer je iz Milana poslao brzojavku predsjedniku senata g. Techiu u Rim, te mu čestitao na slovu, što ga je ovaj držao prigodom smrti pjesnika Pratia.

Nabožno licumjerstvo. Od davna naučili smo poznavati naše narodne protivnike u Primorju, napose u Istri kano podle licumjerce, koji se znadu previjati i grbiti svuda i pred svakim, pokazujuć se u koži pitoma i blaga janjeta. U istinu jesu oni vuci razderavci. Njih izpričajemo u toliko, što mogu jedino tim nečistim načinom postignuti svoju neplemenitu svrhu. Al da će njih u tomu slieditи časopis, koji si je drzovito nadenuo ime *„nabožan"* (religioso) nismo mogli niti smjeli očekivati. Od te strane bar nadali smo se pravednosti i nepristranosti, jer znademo, da je to glavno načelo Onoga, čiju nauku hoće tobož nabožni taj list da raznosi. Nada nas prevarila. A tko tomu nevjeruje, neka čita 3. broj talijanskoga časopisa »La Vigilanza« (Periodico religioso-politico). U tom zakutnom listiću izrigno je neki tobož istarski katolik (Un istriano cattolico) pod krinkom nabožnosti, a upravo onim *poznatim talijanskim jezuitizmom* svega i svašta, na hrvatske-slovenski narod Istre, na njegovo svećenstvo, na njegovo novinarstvo, na njegova družtva itd. itd. Baveći se popunjenjem biskupske stolice u Poreču, izvrgava ruglu sve naše narodne svetinje, izvrće talijanskom prevjeračošću naše narodne težnje, ruga se našemu jeziku i podmeće nam nelojalne svrhe, a konac koncu jest, da bijaše u Poreču biskupah, koji nisu znali niti rieči hrvatski prosboriti, pa da će biti pravo i pošteno, bude li imenovan i sada takav biskup. On mora znati samo talijanski (neizključuje doduše u svojem neizmjernom velikodušju niti njemačkog ili slavenskog jezika, umuje bo, da koliko čovjek znede jezika, za toliko ljudih vriedi, nu neuvidja potrebe, da bi radi pastirovanja budući biskup i hrvatski morao znati) jer se u Poreču samo talijanski govori (valjda misli taj mudrac imenovati biskupa jedino za grad Poreč), jer će morati pisati talijanski, štampati omelije i pastirske listove talijanski itd. A tko će obćiti i rukovediti hrvatski puk one biskupije, pitamo mi toga nabožnoga(!) smušenjaka. Lahak je to posao! Budućemu biskupu netreba znati van po krnjelsku nekoliko talijansko-hrvatskih riečih izpentati, a i to je suvišno, jer i onako znade skoro sav puk talijanski jezik!! O blažene talijansko - jezuitske prostodušnosti!! Mi se mučimo i znojimo, a valjda i same vrhovne oblasti, kako da se pravedno i pravično rieši ovo težko pitanje, a ono ga je riešio jednim potezom pera pravedan i nepristran *„istarski katolik"*.

Toliko o samom dopisu iz kojega izvire u svakom redku, mržnja, prezir i kleveta na sve što je hrvatsko. Bilo to na čast istarskomu katoliku«. Još jednu uredničtvu *(„nabožne Vigilanze"*. Pošteno, obzirno i oprezno uredničtvo ne prima dopisah od nepoznatih osobah, a najmanje ako su isti dvojbene naravi.

Uredničtvo „nabožne Vigilanze" uvadja spomenuti dopis sa sliedećim uvodom: »Jedan pametan Istran i dobar katolik, kako se podpisuje, ali za koga imademo razloga držati, da je svećenik, dapače Slaven — bar po imenu, koje svršava sa *„ich"* piše nam sliedeće«. Dakle uredničtvo nepozna pisca, a smatra ga svećenikom i Slavenom! Neimamo ništa proti tomu, nu žalimo, da se može naći svećenik i »dobar katolik«, koji je kadar tako podlo, bezdušno i smradno pisati; žalimo odviše uredničtvo *tobož katoličkog lista*, koje prima takovo smetje u svoje stupce. Od srca mu darujemo toga istarskoga katoličkoga svećenika i Slavena, držeć se one naše: *„gori Polurica nego Ture"*. Bože nas očuvaj katoličkoga duha *„nabožne Vigilanze"*. — Pfui — sram vas bilo!

Umro od ugriza zmije. Piše nam prijatelj iz Kastavščine, da je dne 14. t. m. umro Frane, sin ud. Marije Širola iz Zameta, otrovan zmijskim otrovom. Dečko — 8 godin star — tražio je medju kamenjem orahe, te ga u nekoškulji zmija uštipnula. Umjesto da je tko skočio po liečnika, da ugriženomu pomogne, ljudi ludi i nesmotreni pozvali nekog nadriliečnika, da tobož ranu »razgovori«. Taj »razgovor« žalibože nepomože; dečko je strašno patio i u velikih mukah izdahnuo. Bio strašni ovaj dogogodjaj opomenom onim lahkoumnim i praznovjernim osobam, koje svoje dragocieno zdravlje povjeravaju varalicam i bezdušnikom, koji se njihovom neukostju ili ludostju okoristiti znadu.

Izgorio parobrod. Dne 14. t. m. upalio se na Rieci njemački parobrod *„Octavia"*. Parobrod se usidrio u luci za petrolej, da nakrca benzina. Jur bijaše natovaren sa 285o bačavah te pogibeljne tekućine, kad se na jednom pojavi na brodu oganj. Sreća da se je u to vrieme nalazilo na Rieci austrijsko ratno brodovlje, kojega su nekoji oficiri i momčad sa čamci i drugimi pomagali u pomoć pritekli, parobrod razvezali i iz luke izvukli. Na taj način prepriečilo se neizmjerno zlo i velika škoda, jer bijahu tim spašeni ostali parobredi nakrcani petrolijem i usidreni kraj gorećega. Parobrod »Octavia« bijaše zavežen put Voloskoga i ostavljen kod »Razbojnoga« na Kastavskoj obali. Oganj bijaše groznc-veličanstven! Gasit se nije moglo. Strieljat u parobrod nije se smjelo, jer bi se bio goruć benzin po moru razlio. Još u četvrtak u jutro vidjeli su sa istarske obale dim upaljenoga parobroda. Postanak ognja je dosad nepoznat. Od mornarah jesu same četvorica što lahko, što težko ozledjena, jer je srećom većina njih na kraju uzimala zajutrak.

Hrvati u republici Chilenskoj. »N. L.« piše Hrvat iz Antofagaste: »Dajem vam na znanje, da u ovom mjestu ima jedno 25 Hrvatah, sve ljudih marljivih i zabavljenih trgovinom. Može se reći, da su između prvih trgovacah. Samo iz otoka Brača ima ih 11. Svi imadu svoje velike dućane. Nego je sada posve slabo vrieme, jer nema radnje; tako da se malo ili ništa neprodaje. Ali nadamo se, da će opet trgovina oživiti, jer je republika chilenska učinila mir sa Peru i Bolivom. Pa se čeka i jedna velika radnja, naime željezni put do ove zadnje republike. Ovo mjesto biti će brzo proglašeno slobodnom lukom, te sve rudno bogatstvo, što počiva u ovoj gori i pustoši; dolazi ovamo. — Svi Hrvati ovdje uživamo liepi mir i dobro zdravlje.

Htio imati kralja za zastupnika. Kod izbora za sabor u Dubašu (peštanska županija) izborni predsjednik upita nekog seljaka (Madjara): »Za koga glasujete?« — »Za Boga otca«, glasio je odgovor. — »Za njega nije moći glasovati« — odvrati predsjednik — »pošto nije izbornikom, a radi toga niti nemože biti biran«. — »Nu ako je tomu tako« — — reče seljak frčuć si brkove »tada molim izvolite zapisati moj glas kralju Franu Jožefu — manjemu čovjeku ja nedam svoj glas«. — Komisija se je tomu od srca nasmijala, a seljak kročio je mirno iz sobe, tvrdo osvjedočen, da je kralju dao svoj votum.

Španjolska oklopnjača potonula. Kako se javlja iz Madrida, španjolska oklopnjača »Gravina«, koju je ovih danah snašla na jednom od filipinskih otokah strašna oluja, potonula je. Zaglavila su dva častnika i sedam mornarah. Potanjih viestih neima.

Neuku nauka.

Neprijatelj pčelah. Poznato je, da je pčelica vrlo nježna životinjica, koja imade neprijatelja ne samo u nepogodnom vremenu, nego takodjer medju samimi životinjami. Medju ove posledne ubrajamo-

mrava, žabu, miševe, metilje, a jedan od glavnih jest večernji lepir „*medar*“ nazvan. Ove životinje nejedu samo med, već škode osobito tim, što prouzročuju pobunu u pčelinjaku, u kojeg se lukavo uvući znadu. Pojavljaju se osobito mjeseca kolovoza, iza zapada sunca. Proti ovomu neprijatelju pčelah najbolje je sredstvo, ako se otvor (leta) pčelinjaka u toliko pritvori, da taj nemili gost unj unići ne može.

* * *

Kako djeluje kućno zdravstvo na pomor? Gospodin Wynter Blyth priobćio je neke podatke o zdravstvenih odnošajih jednoga predgradja grada Londona (St. Marylebonea), a brojke, što ih je sakupio, jasna su lekcija o javnom zdravstvu. U Burnestreetu kuće su veoma loše, pa za to na 1000 osobah pomire njih 24, i to ponajviše na sušici. U Devenshireplaceu isto su take kuće veoma loše, te je zadnjih 7 godinah bio poprečni pomor od 39 osobah na 1000, koje su podlegle osobito sušici. U Gee's-cortu, u nekoj zabitnoj ulici, koja utiče u Oscford-street, gdje stanuju javni smetari i druge osobe, koje su po zvanju izložene svim nepogodam podnebja, poprečni je pomor 30 na 1000, a glavni uzrok smrti je zapala dušnika (bronchite). Horacestreet, takodjer u veoma zlih zdravstvenih odnošajih, imade poprečni pomor od 32 osobe na 1000, dočim je sav pomor u čitavom predgradju St. Marylebone, izključiv zdrave i nezdrave ulice, 20 osobah na 1000.

Književne viesti.

»*Matica Hrvatska*« počela je ovog tjedna razašiljati svoje ovogodišnje knjige. Evo ih po redu:

Zabavna knjižnica:

August Šenoa: Sabrane pripovieseti;
Franjo Marković: Iz mladih dana, pjesme;
Jenko Sisolski: Gospodja Sabina, roman;
Vladimir Mažuranić: Grof Ivan, igrokaz. —

Poučna knjižnica:

Blaž Lorković: Žena u družtvu i u kući;
Dr. Bogoslav Šulek, dr. Mijo Klšpatić i Ljudevit Rossi: Novovjeki izumi;
G. Maspero: Povieset iztočnih naroda u starom vieku, prva knjiga »Svjetske povieseti«, prevod Gavre Manojlovića.

Kako se vidi, to je preliep dar, što ga »Matica Hrvatska« ove godine prikazuje svojim članovom — za puka **tri** forinta! Ta sama zabavna knjižnica iznaša ukupno nešto preko 65 tiskanih arakah, a u poučnoj knjižnici sami »Novovjeki izumi« jaki 32½ arka! Tuj netreba nikakove preporuke: *Uprave je najsvetija dužnost svakoga Hrvata, da bude »Matičinim« članom.*

Proljetno cviće. Pjesme Josipa Ljud. Varjačića. Spisi za mladež. Knjiga I. Zagreb 1884. Knjigotiskarna Drag. Albrechta. Troškom pisca.

U knjižari Mučnjak i Senftleben u Zagrebu izašlo su sliedeće knjige:

Kućni pravoslovac novo četvrto izdanje sa dodatkom »Zakon od 3/III. 1874. o zadrugah« f. 1.50.

Maiksner dr., Historija rimske književnosti f. 1.50.

Matik. Izabrane narodne pripovjedke Slavenâ. I., II. i III. svezak po 30 nvč., sva svezka u jedno svezana 1 for., u platnenom vezu f. 1.40.

Matik. Geometrijsko oblikoslovje za mladež pučkih školah, treće izdanje 30 nvčića.

Robinson Krozue, treće izdanje s bojadisanim naslovom tvrdo vezan 50 nvč.

Ružice. Najnovija sbirka rado pjevanih hrvatskih pjesamah, treće izdanje, vezano 20 nvč.

Stečajni red od 18. srpnja 1859. sa tičućimi se pojedinih ustanovah zakoni i naredbami. Uredio dr. Hinković, 80 nvč.

Ove su knjige odviše poznate, a da bi o njih napose govorili. Gore spomenuta knjižara, koja se izdavanjem liepih hrvatskih djelah upravo odlikuje, zaslužuje najveće priznanje i svestranu podporu obćinstva, jer samo tako može se ista pobuditi na što veću nakladu domaćih književnih djelah, a moramo radostju priznati, da je knjižara Mučnjak-Senftlebenova izmedju prvih, koja svake godine našu hrvatsku književnost novimi izdanji umnožuje.

Iz »Popisa knjigah«, što nam ga spomenuta knjižara dostavila, opazili smo s velikom radostju, da se nakladom iste knjižare i opet tri hrvatska djela nalaze pod tiskom, o kojih ćemo u svoje vrieme izvjestiti.

Josipa Jurčića: Zbrani spisi. Založil in na svetlo dal: »Odbor za Jurčičev spomenik«. Uredil Fr. Levec. III. svezek. Pripovedni spisi. Cena 70 kr. V Ljubljani, 1884. Natisnila »Narodna tiskarna«.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu.

Dojedrili u:

Trst 16. srpnja. Mileva, Petrović iz Maratonisi. 17. Providenza, Pesciutti iz Taganroga. 18. Sesti dubrovački iz Gruža. Marietta B., Sioletić iz Kalamote. — **Rieku** 16. srpnja. Tacito Stangher iz Miljetakah. 17. Adria, Pascoletto iz Trsta. — **Newport** 28. lipnja. Zvonimir, Bielovučić iz Norfolka. — **Bieme** Slonk. 9. srpnja. Cavaliere, Gladulić iz Penzakole — **Miljetke** 11. srpnja. Br. Kemeny, Strk iz New-porta. — **Bajonu** 9. srpnja. Amalia D., Depollo iz Odesse. — **Borwick** 10. srpnja, Crono, Raičić iz Aleksandrije. — **Cette** 11. srpnja. Tartaro, Pezalj iz Rieke. 12. Olita, Luzina iz Limarsola. 17. Moses Montefiore, Matković iz Rieke. — **Genova** 14. srpnja Pomoć, Katarulić iz Fort-de-France. 18. Jareb, Barbarić iz Sebastopola. — **Plymouthu** 12. srpnja. Esau iz New-Jorka. — **Carigrada** 27. lipnja. Pelesac, Košić iz Batuma. 30. Henoch, Buntielić za Odessu. 1. srpnja. Taganrog, Radonlić iz Trsta. 6. Padre Figli, Stuk iz Taganroga. 10 srpnja. Attivo, Kosović iz Batuma **New-Jork** 3. srpnja. Mario, Minack iz Cagliari. **Aberdeen** 10. srpnja. Drina, Kosović iz Dedeagnet. — **Colombo** 12. lipnja. Melchiore Vidulić, Vidulić iz Maurizia. **Marsilju** 15. srpnja. Josef, Ivančić iz Martinike. — **Gloucester** 3. srpnja. Ergo, Jadrošić iz Trapani. — **Kardiff** 14. srpnja. Vincenza M., Minach iz Amsterdama. **Shields** 15. srpnja. Ester, Žiga iz Dunkergua. **Altonu** 17. srpnja. Giustizia, Valentin iz Orfana. — **Adelaida** 14. srpnja. Gehon, Kozulić iz N. Yorka. — **Penankolu** 7. srpnja. Rebecca, Jakulić iz St. Vincenta.

Odjedrili iz:

Trsta 16. srpnja. Lulgia P., Ferlan za Sudlo. Columbus, Munegbetti za Batum, Adria, Pascoletto za Lelth. Sloga, Lujak za Antivari. Angelo Custode, Stadio za Mohdlu. — **Rieke** 12. srpnja. Leda, Erschen za Wilmington. Vesna, Stiglić za Bordeaux. — **Hulla** 11. srp. Osojnak A., Jelenčić za Filadelfiju. **Kingston** 15. lipnja. Cibole, Kozulić za Europu. — **Trinidad** 10. lipnja, Ljubidrag, Scrobolo za Bromarhavon. 13. Catina R., Sforzina za London. — **N.-Jorka** 3. srpnja. Vila, Stanos za Trst. Agostino C., Premuda za Trst. — **Londre** 12. srpnja. Horiba, Radoslović za Sourabaya. — **Genove** 12. srpnja. Aurora M., Koršić za Mali Lošinj. — **Cette** 10. srpnja. Jokal, Gottardi za Rieku. — **Miljetaka** 11. srpnja. Giusto dall'Argento, Ragusin za Paleram. Tacito. Stanghor za Rieku. — **Havre**, 13. srpnja. Giuseppina, Tarabocchia za Björneborg. — **Barbadoes**, 10. lipnja. J. J. Strossmajer, Randić za London. 23. Sospir, Vukasović za Guadalupu. — **Carigrad** 28. lipnja, Niko, Bronzan za Tagenrog. 1. srpnja Henoch, Buntielić za Marsilju. 2. Tagenrog, Radomilić za Batum. 7. Attivo, Kosović za Aleksandriju. 14. Giurko, Petričević za Maltu. — **Marsilje** 12. srpnja. Zebra, Suttora za Porto-Said. — **Lelth** 16. Stefanić, Randić za Miljetke. — **Mamel**, 14. srpnja. Kalk, Uralčić za Sundswalt.

Lutrijski brojevi

od 19. julija:

Trst	57	72	14	37	31
Linc	68	45	72	58	31
Insbruk	21	20	24	44	26
Buda	75	13	55	78	22

dne 23. julija:

Prag	62	25	53	39	17
Hermanstadt	21	77	25	13	57
Lavov	80	4	56	25	85

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava niže ciene. Rio od fr. 49—67, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 94—115. Moka f. 98—100.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 22.50—27.50 slabo traženi.

Ulje obično za jelo f. 43—44. Dalmatinsko f. 44—45. Talijansko fino f. 70—89 po kakvoći.

Riža talj. f. 15—22.—; englezka f. 11—18·50 *Bakalar* f. 24.

Petrolj čvrsto držan po 9·60—10.— u barilah: f. 12.— u sanducih.

Mast svinjeća prava po f. 65.—, englezka f. 61.

Slanina slabo tražena po f. 61—.— *Maslo* f. 88—97.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 2—4 sanduk. *Rožići* f. 5—6.50 *Lješnjaci* f. 35.— *Groždje* Sult. f. 19—23. *Smokve* f. 13—16. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 11—15, — *Leća* f. 18—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen, a ciene uzdržane. *Sieno* 1.50 nvč. do 2.—.

Šljive bosanske i hrvatske f. 24—26 *Pšenica* f. 9.25—9·1/4. Kukuruz vlaški f. 7. 20 do 7.35; *Banatski* f. —8·25. *Hrvatski* f. 7·75. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7—. *Hrvatska* f. 7·50 — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska burza: dne 23. julija 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.70—80.80 isti u srebru fr. —.; isti u zlatu f. 102.20 5% austrijska renta for. 95.60.

Dionice narodne banke f. 857. — Kredit f. 302·1/4—303; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.50—121.85; Napoleoni f. 9.66—9.67·1/2, c. kr. cekini f. 5.70; državavne marke fr. 59.50—59·60; francezke fr. 48.20—48.40.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlično najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću« uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, liekaru u Ljubljani,

Moja je majka od kostobolje na nogi **silno trpila** i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolnji lek za 50 nvč.**, te ai ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **teških bolih izbodilia**. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolnji ovlet** kano izvrstan lek to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frano Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski.

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

nebi smjelo u nijednom gospodarstvu manjkati; ono su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 nvč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 nvč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imado uvlek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za brzdorast)

nejuspješan ostao. Isto ako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i ozeblenju.* Uspjeh višekratnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, liek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevu**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arazim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izvrstno sredstvo ljepote, koje udrži svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno liepe sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Ciena for. 1.50

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučan od liečničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uspjeh postignuti: Svaka nerazpoloženost, nepravilnost, kolike, gljivice, hemoroidi, simnice, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žuto miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

proporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvorene može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djulujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 31. U Trstu 31. julija 1884. Godina

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga mjeseca, da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Govor

(Konac).

zastupnika g *M. Laginje* u šestoj sjednici sabora porečkoga na proračun za g. 1885.

Trošak šuba (*izgona klateža*) računan je na 3500 forintih.

Imam ovde jedan službeni račun od jedne obćine u Istri, koj nam predočuje, kako smo u tom postu.

Prije svega reći ću, da bi za nas svakoga bolje bilo, da nas računaju za izgnane, nego li da putujemo kao zemaljski zastupnici. (Zamor, smeh. Glasovi: mordu za vas boljoj.

Neki Modrić, kako li se je zvao, misleć da će preko Soče u Italiju, došao je do Trsta i verao se onuda, ter ga uhvatilo u Korru. Kako Kopar pada u našu provinciju, pognalo ga je pod šub (u jenaru 1883.), iz Kopra u Buzet, iz Buzeta u Podgrad, iz Podgrada u Kastav, iz Kastva na bližnju (hrvatsku) postaju Sušak. —

To je koštalo ništa manje, nego 29 forintih 40 novčićah i to iz Kopra u Buzet f. 9.36, iz Buzeta u Podgrad f. 12.08, iz Podgrada u Kastav f. 4,72, iz Kastva u Sušak f. 3.84, skupa 29 forintih 40 novč. I sa svim tim troškom toga siromaha u jenaru mesecu, u stidnoj zimi, skoro gologa, vozili su na otvorenoj kripici, ter je skoro poginuo od zime.

Taj primer daje mi misliti na bolji i mnogo cenji način, kako bi se imalo goniti pod šub. Naša pokrajina neka se dogovori s Trstom, odpravito čoveka iz Kopra parobrodom u Trst, potrošiti će se 50 do 60 novčićah, a onda pod plaću neka ga gradska ili druga straža vodi ravno na Sušak. Ako jim obojici date lepo drugo mesto u železnici, još neće trošak ni iz daleka doći na 29 for. 40 nvč. Po tom računu sudim, da je izloženi potrošak od 3500 forintih za izgone prevelik. Dakako, da sam morao samo ovaj jedan primer uzeti, jer nemogu progledati sve protokole šuba.

U rubriki »*različiti troškovi*« najdemo for. 1200 — za povest i statistiku, a to nam nije dosta bistro. Štampe, troški nepredviđeni i prinosi dolaze dosta visoko, na 7 do 8000 forintih, a tih može naša Junta potrošiti kako joj se svidi, na jedan način, mesto na drugi, jer nije naznačena ni vrst nepredvidjenih troškovah.

U pokriću (dohodku) imamo u rubriki XV. 1. i 2. napisano »*dohodci zemaljskoga imetka*«. Poštovana gospodo, ovo će biti pogrešeno, jer polag izviešća Juntinoga, nije ovo sve »dohodak od zemaljskoga imetka«. Kako možemo mi računati u to ona tisuća, koja vlada daje u pomoć? Pomoć vladinu treba izpisati posebice, a prihod zemaljskog patrimonija posebice. Ako se to učini, onda vidimo, da naše gospodarsko poknšnište ne nosi 5950 forintih, nego najviše 2500 forintih, i to ako se obistinji ono, što se očekuje polag Juntinoga izviešća.

Pod rubrikom XX. »*različiti prihodi*« dolazi vam 1000 forintih od šumskih globah i taksah za lov pticah.

Gospodo, krivica je, da ovaj prihod bude računan celoj pokrajini, jer mi je znamo, da šumske globe dolaze samo od nekih krajevah Istre, a ti krajevi su baš oni, koje mi je čast zastupati. Dakle bila bi zadnja doba, da se učini zemaljski zakon ili da se drugim nekim načinom odluči, kako se imaju upotriebiti ti novci. Ja mislim, da bi se cesarska naredba od god. 1853. ili 1854., po kojoj novci od šumskih globah idu u *zemaljsku kulturnu zakladu*, imala promeniti tako, da te novce nazad dobiju one obćine, iz kojih su plaćeni, pak da obćine budu dužne te novce porabiti u zašumljenje Krasa, sadjenje žira i u drugi takov način.

Iz izviešća, koje nam je Junta dala k proračunu za god. 1885. razabiremo, da je Istra dužna 63.867 for. 82 nvč. gradu Trstu za munjene i nahode, i da na to, — najbrže na sve — plaćamo interese.

Poznato je, da se proračun zemaljski čini već mnogo godinah; potrebu se u računu pokrije uvek, to jest do troška, koj mislimo, da će biti, udare se nameti (addizionali), koji su sada već dosta visoki. Nekoliko godinah dolazi dosta nameta; zato ja nemogu pojmiti, kako i kada smo došli do toga duga od 63.867 forintih.

Tu imam još nešto opaziti. Junta i financialni odbor savetuju nas, da primemo u rubriku XII. potroška onu svotu, što će nam Gorica platiti za naš del kuće za gluhoneme, to jest da odobrimo, neka se one dve tisuće i nešto forintih daju u kapital, koj će nositi interese. Čini mi se nepotrebna ta spekulacija, jer kad plaćamo na dug interese, morali bismo, s onimi novci umaljiti obstojeći dug.

Kad bi bilo dulje govoriti, išlo bi preveć u drobno izpitivati stavku za stavkom.

Što sam dosad rekao bilo je i zato, da se osvedočite, da i mi gledamo proučiti zemaljske račune i iznesti na videlo pogreške u njih. Drugi put, kad budemo u razpravljanju stvarih saborskih uvežbaniji, i kad nam bude prilike proučiti stvari do dna, morda ćemo vam predložiti promene u celom sustavu proračunu, toliko za pokritje, koliko za potrebe.

Posle tih obćenitih opazkah, reći ću još koju, kao budemo razpravljali o pojedinih glavah.

Predsednik. Želi li još koji govoriti?

Sbisà. Govori strastveno, kako nije njegova navada, da on odbija od sebe i od većine napadaje Laginjeve, i da jih nazivlje pustimi klevetami (calunniose insinuazioni).

Laginja (na to). Častna gospodo! Prije svega osvedočite se, da meni ne teče posve gladko talijanski govor, dakle ja nepoznam neke besede toga jezika, s kojimi se sakriva što je u srcu. Može biti da sam se izrazio načinom koj nije ovde u navadi. *Svakako neka bude siguran častni Sbisà i svaki drugi od vas gospodo — a držim da ste se već o tom osvedočili, — da mi znamo činiti razliku i ponašati se s vami, kako valja, kad smo izvan sabora, al opet, kad sedimo ovde u sabornici, onda znamo govoriti, kako nam je dužnost i kako nam duša kaže.*

DOPISI.

Iz Opatije. Zadnji put sam opisao namišljenu kupovinu naše morske obale i liepi komad mora na Slatini; a sada sam u stanju o tom još na tanje izviestiti. Površina sve obale, koju misli družtvo uzeti iznaša u svem 5400 kvadratnih meterah, a nudi za nju pet novčićah po metru, dakle 270 forintih. More misli uzeti družtvo od mosta na Slatini do izpod novosagradjene kuće pod Letiša u širini od 30—40 i do 70 meterah od kraja, u svem do 52 tisuće kvadratnih meterah uz cienu od dva i pol novčića po metru, dakle za svotu od 1300 forintih. Za svu opatijsku obalu i ovaj liepi dio mora doblo bi dakle cesarski erar 1570 forintih, a mi bismo za tu neznatnu cienu izgubili za uviek skoro pristup k moru. Mi se nadamo, da vlada na takovu prodaju nikada pristati neće. U ostalom javit ću drugi put koje korake i kakvim uspjehom hoće preduzeti obćinsko poglavarstvo i zastupstvo na obranu našu. Tim prelazim da koju rečem o namišljenoj cesti iz Opatije do Voloskoga.

Kroz Opatiju vodi cesarska cesta na Volosko i napried. Ona je dosta liepa, ako izuzmeš strmac na Lipovici i onaj kod Skrbići, no radi prolaza mnogih vozovah sa raznim materialom potrebnim za gradnju, postala je cesta lošija i skoro neuporabiva za pješake sad radi blata sad opet radi praha. Govorilo se, da će družtvo razširiti ovu cestu tako, da bude ostao slobodan prolaz s jedne i druge strane za pješake, a u sredini za vozove. Zatim se govorilo, da će družtvo graditi cestu uz morsku obalu do Voloskoga, kao šetalište svojim gostovom; a u prvi čas raznio se bio glas, da će graditi cestu od Matulja do Opatije ili čak željeznicu. Ta stvar bila kasnije zamuknula; kad na jednom počelo se govoriti, da kani družtvo graditi cestu iz Opatije do Voloskoga skoro uzporedno sa dosadanjom nego malko s višega. Koji pozna položaj Opatije i Voloskoga, nemože nikako toga pojmiti, kako bi se mogla ta cesta još sgora dosadanje sagradjena spustiti na Volosko.

To je bilo uzrok, da i zastupstvo nije se lahko sklonulo, da tu cestu preporuči, i da se za nju zauzme; no ipak nagovoreno sa stanovite strane, zauzelo se je zastupstvo za stvar i poslalo molbenicu na poreški sabor. Ja sam o tom i dosada čuo govoriti, ali nisam pravo vjerovao dok nisam čitao u novinah, da je ta molbenica bila pred saborom. Nemože se reći, da bi ta nova cesta bila nepotrebna, ali opet težko je tvrditi, da je ta cesta toliko potrebita, da bi za nju cela pokrajina trošiti mogla. Nego družtvo je valjda tim putem drugo postignuti kanilo, da bi se naime pripozna la potreba ceste. a tim, da se pak može i prisiliti gospodare, da svoja zemljišta produju, koji nebi htio milom, da bude morao silom uz cienu, koju bi mu sudbena komisija odmerila. Kad bi družtvo jednom izvelo cestu do Lipovice, ono nebi već nikoga ništa potrebovalo nego na svoj trošak dobavilo bi zemljište i gradilo cestu nad Volosko pa ravno k Matuljam na štaciju. Tako sude mnogi i misiim, da se nevaraju. Oni koji su u Voloskom zagovarali tu novu cestu, radili su po svoj prilici neznajuć, na štetu Voloskomu i Opatiji. Ja sudim ovako. Ako je cesta družtvu potrebita ono će ju sagraditi i bez one malene pomoći, koju bi možda provincija dati mogla, a s naše strane pravo je, da se po mogućnosti ide družtvu na ruku, ali bez vlastite štete, i to u ovom i u drugih poslovih. —x.

Iz lošinjskog okružja 25. jullja. (*Miena lošinjskog poglavara*). Elluschegg otišao! Radostna ta viest kolala je i još dandanas kola od ustiuh do ustih kvarnerskih Hrvatah.

Radujemo se njegovu premeštaju kao poglavara, jer se nadamo, da će se odsada više paziti na pravice i želje kvarnerskih Hrvatah. Da nismo primorani gledati činjenice, koje se zadnjih godinah na nami sbivaše, mi danas nebismo ovako pisali. Nepouzdanica podpisana od 523 izbornikah, najjasnijim je svedokom, kakvo povjerenje je imao narod u zastupnika Elluschegga.

Novi poglavar naći će se u težkom položaju kad ovamo dodje. On će s jedne strane viditi E. prijatelje zauzete, da ga na svoju stran zavedu; oni će ga krasnimi dočeki dočekati, oni će mu sve učiniti u nadi, da im nadomjesti ono što su u E. izgubili. S druge strane on će naći hladne Hrvate, koji će iz kuta motriti njegovo ponašanje i uzporedjivati ga sa zakonom u ruci, u nadi, da nadju u njemu čovjeka, što no se kaže, od zakona. Kad bude on izpitao čudnu povjest vrbničkih, krčkih i bašćanskih izborah, on će sam opaziti, kako se je našoj stranki pod E. godilo. A i krčki F. mogao bi mu kod toga čudnih stvari pripovjediti, ako hoće. Novi će poglavar naći tamo negdje u prahu zakopanih sijaset utokah, koji tamo negdje u arhivu leže. On će morati sve to pod ruke uzeti, ako je pravedan, i riešiti dotične utoke, da nam obćine i škole nepropadaju, kako propadaše do sada. U obće koječega će se naći što bi valjalo popraviti, samo ako je volje raditi i pravednim biti. U tom poslu dakle mi mu želimo sretan početak, koji nek nam bude zalogom, da ga je iz Beča poslalo ovamo na preokret politike, a ne na posao ugušenja hrvatske svjesti na otocih.

Opetujemo, težak je položaj, ali kad se zakonito radi nemari da je i najteži. Što se nas tiče mi mu izjavljamo, da smo Hrvati i kao takovi hoćemo, da se s nami ide ili zakonito ili nikako. Mi smo dakle spravni na sve. Skora budućnost će nam pokazati, što imamo očekivati od poglavara g. Truxe. Medjutim sretno nam!

Iz Lanišćine polovicom jullja 1884. Već je prošlo preko dva mjeseca, da nas je ostavio naš župnik sadanji prošt u Pazinu, te smo bili uviek zabrinuti, koga ćemo odabrati za župnika.

Razumije se samo po sebi, da onaj koji ima izabirati ima pravo i prvo znati, koja su gospoda od presvjetlog biskupa predložena. Nu i to htjedoše naša častna buzetska gospoda zabašuriti. Veoma smo se uzrujali kad nam je došao na 7. t. m. oglas od obćine, da ćemo izabirati dne 14. t. mj. župnika. Kazah uzrujao nas je taj oglas, a kako i nebi, kad nismo znali koja su ta predložena gospoda? Nu zavarati nismo se pustili. Odmah sutra dan poslasmo našeg vrednog župana u Buzet, neka od obćine, dotično od načelnika pita dotični spis, u kojem je ordinarijat predložio molitelje, za koje se ima glasovati od kojih imasmo izabrati našeg župnika Tada smo saznali, da bijaše misao g. načelnika, jedva u jutro prije izbora kazati nam imena molitelja, te da bi nam tako njihov miljenik, za koga su već mnogo vremena radili, bio narinut za župnika. Saznasmo, da trojica predloženih jesu: g. Andrija Mikiša, jedan g. iz Pazina službujući u Trstu i naš prijašnji koperator, miljenik Buzećanah i Krnjelah.

Da ti je bilo sada čuti jednoga doselicu krčmara, nekog trbušara i čuvara mira, kako su gadno navaljivali na g. A. Mikišu, kako su ga cenili (jer je narod bio za njega zauzet) pred pukom, kako su okolo tekli, kako su vredjali poštene naše ljude, te su se ocuditi kazati, da su nekoji primili po 100 for., da za g. Mikišu drže. Ti su u našeg doselice u krčmi vikali: Naš prijašnji koperator mora ostati za župnika, ne ćemo Hrvate, ne ćemo ljude, koji su bili 6 (čujte kokoš-junake!) tjedanah u zatvoru«. Kao da oni zapovjedaju.

I naš g. načelnik nije izostao. Načelnik mora doći kao vladin povjerenik, da nadzira glasovanje, koje je imalo biti ponedeljak kako rekoh 14. t. m. Ali naš štovani načelnik, mjesto doći u ponedeljak u jutro ili ako već hoće nedelju na večer, otišao je već u petak iz Buzeta, pa za kamo? Može ta u Lanišće? A ne, bilo bi prerano; prvo valja ići pregledat okolna sela, valjda ceste pregledat? Tako su radili naši mili, a narod? Narod je govorio: nećemo da nam nikoji zapovjeda; nećemo onoga koga Taljani hvale, jer onaj za koga Taljani rade i sam mora biti takav.

Došao dan izbora, svi se sakupismo najprvo u crkvi, da slušamo svetu misu, i da sazovemo duha svetoga u pomoć.

Iza svete mise počesmo u najvećem miru glasovati. Za vrleme glasovanja čulo se je med narodom: »Ej da mogu bit sada občinski izbori, nebi nas već varali, sliepili su nas dosta!« Oko 1 sat po podne bijaše glasovanje svršeno, pa eto čuda! toliko mrženi i ogovarani Andrija Mikiša dobio je 193 (sto devetdeset i tri), a druga dvojica 43 glasa. Komšije koliko vam je pomoglo vaše brbljanje, ocrnjivanje i klevetanje? Eto vidite volju naroda. Narod kaže: vrlog svećenika i gorljivog Hrvata ćemo, jer je naš. Kad se je čulo kako je slavno bio g. Mikiša izabran, nastalo obće veselje. Narod počeo vikat: »živio!« zvonovi zvonit, a kubure odjekivat. A prijatelji? rep med noge i kući prste glodat!

Narode moj u Istri, koji još spavaš, te se pustiš od tudjinca gaziti, pogleduj u ovaj kras; ovdje ćeš naći narod čil, oduševljen i probudjen, on nek ti bude za primjer, kako se imaš i ti kod svih izborah ravnati; uzklikni mu i ti samnom: živili svjestni birači, vrli Hrvati Lanišке župe; živio naš novoizabrani župnik g. A. Mikiša! *Jedan Kršan.*

Omišalj koncem julija 1884.*) Obljubljena »Našu Slogu« iznela je na javnost u predprošlih brojevih t. g. dva dopisa, koji govore o školskoj sgradi u Omišlju.

Dopisnik u br. 29. obranio je »Stogatu«, koja je opisana u br. 25. »Sloge«. On ju je obranio kao privatnu kuću i dokazao, da nije baš onakova, kako je opisana nu nenapominje, da bi ista za školu vriedila i dobro je učinio, da je to mukom mimošao.

Ovo su 44 godine, da škola u Omišlju obstoji, i nju se kroz to vrieme kojekud po tjesnih i neprikladnih kućicah porivava, nepazeć ni malo na svrhu iste, nemisleć, da je škola hram prosvjete.

Nastojalo se najviše, da škola bude u kući Marka ili Todora, koji su se smijali i veselili, kad su namire plesni i stotine brojili, pak za to prepiranje i natezanje med pukom.

Broj školske mladeži bio je i jest uviek takav, da ga nije bilo moguće u nijednu dosad kuću u mjestu ni iz daleka valjano smjestiti; zato nije se čuditi na nemarnosti i na slab uspjeh iste. Krive su tomu najviše neodgovarajuće školske kuće, koje se zahaciti imaju, kao i prostjesan postol, koji nikako na nogu pristati nemože. Da se tomu zlu doskoči, odluči sadanje mjestno zastupstvo, novu sgradu za školu sagraditi te je i visoko c. kralj. namjestničtvo poslalo (ako se nevaram negdje u ožujku t. g.), inžinira na lice mjesta, da pri kaštelu tlo izmjeri i naert za novu školu pripravi. Tog je inžinira občina platila, a naert je upravo ovih danah stigao. Medjutim upotriebili su nekoji zastupnici to vrieme, da raztrube med pukom o velikom trošku nove školske sgrade (premda ga još nitko u Omišlju nezna, ako ne dopisnik u broju 29., koji navadja 6000 fr. Neznam, gdje i kako je on to saznao) pak da bi najpametnije bilo »Stogatu« za školu kupiti! — I zbilja, »Stogata« je najveća i najviša kuća u Omišlju i stojala je nova kakvih 9000 fr., a sada naćjati ju za 2500 for.! Reć bi, da je »Stogata« baštinikom posve dosadila, kad ju tako rekuć pod moraš puku uz tako nizku cienu narivavaju. Svaki se u Omišlju čudi i pita, čemu to narivavanje, ta oni su ju sami omrazili, kao mladići zastarjelu djevojku, koju roditelji pošto po to nudjaju, samo da je doma ni!

Školske su oblasti »Stogatu« davna neshodnom za školu proglasile, budući su sobe takove, da se u pojedine ni 20 djece smjestiti nemože. Buduć škola trorazredna i sa trimi učiteljj, to bi se do podne u tih sobah najviše 60 djece obučavalo, a po podne isto toliko, dakle ukupno do 120. A kamo li ono preostale više od 180 djece?! U »Stogatu«, dok je škola trorazredna nije dakle ni polovicu djece smjestiti moguće. Dakle »Stogata« za školu nevalja. Prigovor pako, da je občina omišaljska u slabom financijalnom stanju je po nešto istinit; nu tomu nije kriva občina nego oni, koji s njom upravljaju. Ona je jedna od najmogućnijih na otoku Krku pak zato i smaže za sadanju kuću u kojoj je škola tobož smještena godimice podpunih 200 fr., premda se u istu niti polovica djece smjestiti nemože!

Tu nepreostaje drugo, nego da se Omišljani slože, da se občinom urednije ravna, i da se novu školsku sgradu sagradi. Tim će prestati prepirke, prestati će trošak. Omišalj će se poljepšati, a Omišljani lice osvjetlati, opošteniti se te moralno i materijalno okoristiti. To odlučno zahtjeva duh vremena, to hoće uvidjavniji Omišljani to hoće nadležne školske oblasti, to hoće krv krvi naše, koja hoće, da je škola zdrava, prostrana, da se naše potomstvo ne duši i davi u uzkih, nezdravih i pogibeljnih prostorijah.

Zašto dakle djeci svojoj zdravlje i sreću uzkraćivati! Znajte Vi otci puka, da Vam je valjana škola neobhodno potrebna i odgovorni ste zato pred Bogom i svetom. Bit će Vam valjda poznata ona, da čovjek toliko valja, koliko zna, a temelj znanju se u dobro uredjenoj školi postiżava. Na stran dakle privatne interese t. j. negledajmo samo svoju, nego obću korist. Dao Bog, te se na skoro Omišljani dičili tom svedobe željno očekivanom novom školskom sgradom!

*) Nepristranosti radi priobćujemo eto i treći dopis o Omišaljskoj školskoj sgradi, želeći, da se predmet svestrano prorešeta i prouči. Stalni smo, da će se napokom naši dični Omišljani složit jedino u onom, što bude po cielu občinu korisno i plodonosno. Ured.

Pogled po svietu.

U Trstu, 30. julija 1884.

U političkom svietu vlada takozvano mrtvo doba, koje će tekar pod jesen oživjeti čim se stanu narodna zastupstva sabirati.

Dne 27. t. m. zaključio je moravski sabor svoje zasjedanje, neriešiv preporno pitanje o valjanosti izbora zemaljskog namjestnika grofa Schönborna. Verifikacijonalni odbor prepustio je izpitanje tog izbora zemaljskomu odboru. Njemačka ljevica bila bi radje izbor jednostavno uništila, nu bojala se srednje stranke u saboru, koja je nastojala, da se izborne listine točno izpitaju.

Bukovinski sabor otvoren je dne 22. t. m. Zemaljski predsjednik predstavi zemaljskoga kapetana baruna Vassilka i njegova zamjenika dra. Rotta. Zemaljski kapetan zahvaliv se na odlikovanju, naglasi jednako pravo svih narodnostih u zemlji. Rumunji ne žele drugo, van načelnu autonomiju unutar austrijske državne ideje, svoj kulturni razvitak i štovanje, koje uživaju druge narodnosti.

Štajerski Niemci pripravljaju se odlučno na izbore za zemaljski sabor. Njihov veleposjed i središnji njemački odbor izdali su izborni proglas. Agitacija je po cieloj zemlji od strane nazovi liberalacah veoma bezobzirna; nju podupiraju često činovnici.

U Vorarlbergu svršili su prošlog petka izbori za zemaljski sabor. Trgovačka i obrtnička komora u Feldkirchu izabrala je dvojicu umjerenih Njemacah. Ovi imadu sada 12, a napeti 4 zastupnika. Zemaljski sabor sastat će se 11. agusta.

I za koruški zemaljski sabor nastalo je izborno kretanje. Braća Slovenci izdali su takodjer izborni proglas u kojem naglasuju, da bi htjeli njihovi narodni protivnici (Niemci), da nebi imali koruški Slovenci nijednoga zastupnika na domaćem saboru, jer bi tad lahko kazali, da je Slovencem u Koruškoj odzvonilo, da Slovenac u Koruškoj neima šta da traži. Kao što rade kod nas Talijani, tako rade u Koruškoj njihovi, za nevolju saveznici, Niemci.

Po nalogu hrvatske vlade izključeno je 9 slušateljah iz hrvatskog sveučilišća radi nekojih proglasah koje spominjemo i mi na drugom mjestu. Vladine novine javljaju, da će se na sveučilišću uvesti još strožije mjere, nu i tuj će vriedit ona hrvatska: »pritisnuto jače, sve to više skače«.

O srbsko-bugarskoj razmirici javljaju iz Sofije, da su se tri velevlasti: Austrija, Rusija i Njemačka uvjerile, da nije ničim opravdano, što su Bugari posjeli preporno mjesto Bregovo. To mjesto da pripada Srbiji. Da se ne opetuju u buduće slični sukobi medju timi državami, izjavile su velevlasti, da Srbija imade odstupiti preporno mjesto Bugarskoj uz novčanu odštetu ili da Bugarska odstupi Srbiji koji drugi komad zemljišća. Srbski izseljenici u Bugarskoj neće smjeti prebivati na samih granicah, već unutar kneževine.

Pronosi se glas, da će crnogorski knez Nikola pohoditi kneza Aleksandra u Sofiji.

Petrogradske službene novine pišu, da su dobili nalog ruski častnici i činovnici u Bugarskoj, neka se ne mješaju u političke poslove kneževine. Ruski listovi nisu baš posve zadovoljni sa novim bugarskim ministarstvom. Kako javljaju iz Rušćuka, zaključit će se za koji dan bugarska narodna skupščina.

Ruski car Aleksander odputovati će i ove godine u Kodanj, kamo imaju doći princ valeski s knjeginjom i vojvoda Kumberland sa suprugom, sve sami rodjaci. Car će prisustvovati mjeseca agusta velikim vojničkim vježbam u Varšavi.

U Englezkoj zanima se pučanstvo neobično za novi izborni red, komu je gornja kuća protivna. Svakog skoro ćedna sastaje se narod u velike skupščine, gdje se zahtjeva slobodoumnije izborno pravo.

Francezki senat razpravlja osnovu o reviziji ustava. Vlada morala je nekoje točke osnove brisati jer je naišla na veliku opoziciju.

Prigodom proslave spomendana na bitku kod Visa, navaljuju talijanski napeti časopisi na Austriju, da ona tobož tom proslavom Italiju izazivlje! Talijanom, osobito ugrijancem dozvoljeno je rovati proti Austriji, šurovati i očijukati sa našimi nespašenci, a našoj hrabroj mornarici, da nebude dozvoljeno sjetiti se jednog od najslavnijih njezinih danah?

Egipatska konferenca odložila je na neko vrieme svoje sjednice, jer da su se obratili pojedini zastupnici na svoje vlade za savjete, kako njim je u buduće postupati.

Turska vlada odlučila je sve inostrane pošte u Turskoj ukinuti. Stvar se tiče osobito naše države, koja neima samo u primorskih gradovih kao ostale državo već i drugdje u Turskoj svoje poštarske urede. U ovom pitanju morati će valjda Turska popustiti jer su proti njezinoj odluci sve vlasti, koje imadu svoje urede u Turskoj.

Franina i Jurina.

Jur. Od kuda ako Bog da?

Fr. A ča neznaš, da ja uvik klatim po svietu, kako hud beč.

Jur. Ti si srećan, Frane moj, tako bih i ja delal, ali nemorem, zač mi žep brani.

Fr. Jure! neznaš onu našu staru: ki more, mu i konj more, a ki nemore mu nemore ni tovar!

Jur. Znam ju, znam, a ča mi koristi znat, kad svejedno nemorem. Povej mi dakle, kud si to klatil?

Fr. Od kad se nismo vidili, bil sam va Buzete, kade so uprav one dneve bili balotacijoni za raprežentancu.

Jur. Pak kako je šlo, ki je predobil? buzetski Šarenjaci, ali kmeti?

Fr. Dragi Jurina, pusti me ćal čulo se i vidilo oneh 6 dan va Buzete, ča se nebi čulo niti vidilo ni u istoj Barbariji!

Jur. Joh meni! dakle je morale bit velikih stvari.

Fr. Vidil sam, dragi kume, kako su buzetski veladaši tekli od jednoga do drugoga; vidil sam, kako su vukli kmete za jakete; čul sam, kako su njim strašili s peticijoni i šekucijoni.

Jur. Si pak ti poznal koga od onih šarenjakah?

Fr. Ja ih nisam poznal, ali mi je jedan prijatelj rekal, da su to bili neki Bareti, a ovim da su pomogli neki Grošići, neki Agapito i još drugi, kojih se nedomišljam.

Jur. A ča su ih ljudi poslušali?

Fr. Tako Bože ne, kako su nekoji!

Jur. Da da, oni iz grada Buzeta, zač znam, da vrana vrani oči neizvadi.

Fr. Da bi bilo tako, nebi bilo toliko zlo!

Jur. Dakle su i kmeti poslušali?

Fr. I kako lipo, zač sam čul, da ako se nebi bili kmeti prodali za jednu grudicu palente, ka se je puli nekega šior Pepića kuhala, nebi bili Buzećani ni zadnji dan predobili.

Jur. Si čul pak Frane, odkud su bili ti palentari?

Fr. A bilo ih je od svih plovanij, ali najveć iz Račic, iz Draguća, iz Grinalde i iz Huma. Ali te pustimo ća, zač su morebit za veliku potribu šli pojesti kakoveh 5 litri palente, ali povedaju, da su bili i nekoji iz Vrha, ki dobro stoje i ki se vazda hvale, da imaju svačesa u kući.

Jur. Ča su dakle svi iz Vrha bolotali za buzetske Talijanaše?

Fr. Aj da nisu ne, nego samo oni najbogatiji, ki bi bili rada jedan pašt prešparat doma i koji razume već latinski i talijanski nego hrvatski, akoprem nisu bili u školi i ki bi za to rade, da pride Vrh pod Taliju.

Jur. Ala sram ih bilo!

Fr. Ja, ja, ma su rekli, da nete drugi put s gospodum držat, ako im nebudu dali puljeskih makaruni s ovčim me som, kako lani kad su hodili deputate balotat va Kopar, zač da im je letos palenta na štomige ostala, pak da su neki i mlade po Buzetu delali.

Jur. A ča misle, da im nebi makaruni tako učinili ter bi mogli znat, da onakova spiža nima blagoslova.

Fr. Mogli bi znat mogli, ali ča ćeš, ki je kratke pameti ga lahko prevare.

Jur. Povej mi sada, kakove raprežentante su teli stavit buzetski šarenjaci za izvanjske občine?

Fr. Govorili su ubogi kmeti, da upravo one, koje oni nebi teli, naime nekoje gobaste, a nekoje štortavimi nogami, t. j. one, ki gredu na šedutu samo da 2 fiorinčića potegnu, a kada fini šeduta, da pridu na plac, pak da jedan drugoga pitaju: Kume zakoj smo bili danas na šedute i koj smo delibcrali?

Jur. Da, da, takove ljude bi teli Buzećani imet za raprežentante, zač znaju, da takovi nemoru pokvarit njihe račune.

Fr. Intanto za ta put im je škroknilo jedne malo, a drugi put će više, radi toga se tuži u porečkoj lažitorbi neki »Anima pelosa«, da su naši vredni svećenici krivi, da su kmeti malo pogledali, ali da bi on znal onu našu: Sve ča se već meša, sve to već smrdi, nebi tako napadal na svećenike, koji nisu bili niti blizu Buzeta, kad su bili balotacijoni.

Jur. Tista ti valja, Franiću moj!

Željeznici.

Čudnovata kola
Gvozdenoga druma,
I vi ste mi iskra
Čovječjega uma.

Ažđaja ste ljuta.
Što za plienom hrli;
Od gnjeva joj vatra
Iz nozdrvah prli.

Jada se i smuče
Iz gore pod goru,
I danju i noću,
U mrak i u zoru.

Krvave joj oči
Sjevaju iz glave,
Kuda noću siče
Kô zmija iz trave.

Nikad nigdje nema
Pokoja ni mira:
Jedvice je stigla
A već napred svira.

Duša joj je para,
Neuzprezna sila,
Što se je uz vatru
Iz vode razvila..

Živa para hoće,
Da nekud utiče:
U kolino suklje.
A kolino teče.

Groza ju i vidjet,
I još kuda prodje
Sviet joj se veseli,
I na susret dodje.

Tú se sve pozdravlja,
Rukuje i ljubi,
Na polazak opet
Dokle ne zatrubi.

Svaki joj se korak
Izmienjuju svati,
Riedko tko ju stalan
Ča do stanka prati.

Skrbna i priek mjere
Svega sobom vuče,
Da jedva pod trhom
I teretom huče.

Uz cieli put dieli,
Uz cieli put prima;
Nikad joj nemanjka,
Nikad preveć nima.

Neka mimo sela
Sopoćuć proleti,
Seljačtvo se diže
Na pozdrav joj leti.

I danju i noću
Uzduž ciele pruge
Bezbrojni ju putem
Dočekuju sluge.

Za njom stojke škilje
U polju težaci,
Dok joj se i zadnji
Dima vide znaci.

Kureći osvane
U snjegu i ledu,
A smrkne gdje ljudi
Besonogi gredu.

Danas je na jednom
Bielog svieta kraju,
A sutra joj kola
Na drugom pristaju.

O aždajo, zašto,
Kano ljude s ljudi,
Nespajaš i srca
Svih na svietu ljudi!

Različite viesti.

Slavenska čitaonica u Trstu. Doznajemo, da je odbor radi nepovoljna vremena i jer se mnogo članovah privremeno iz Trsta odaljilo, odgodio započete jur subotne zabave za mjesec agust. Za mjesec septembar pripravlja odbor članovom veliku zabavu sa plesom.

Crkvene viesti. Presvietli g. biskup dielit će sv. bermu u sledećih mjestih: 24. agusta u Pazinu; 25. u Novakih, kamo će doći djeca iz Boruta i Zarečja. Dne 26. u Cerovlju; 27. u Gologorici; 28. u Krbunah; 30. Sv. Ivanac; 31. u Pićnu. Dne 1. septembra u Gračišću; 2. u Lindaru; 3. u Žminju; 4. u Sv. Petru u šumi.

Okružnica. Na ravnateljstva pučkih školah u Istri razposlana je okružnica, koju nižemo bez ikakvog tumačenju priloženo. Ona glasi:

Političko družtvo »*Società politica istriana*« preduzela si je zadaću poboljšati pučko školstvo u Istri. U tu svrhu bijahu jurve medju nekoje škole knjige razdieljene, te također nagrade razpisane onim učiteljem na selih, koji se budu najvećma odlikovali podučavanjem i širenjem talijanskog jezika medju školskom mladeži.

Da bude pako uzmogla kotarska školska oblast zakoniti nadzor u tom pravcu voditi, zahtjeva se od kot. školskih ravnateljstvah polag odredbe visokog ces. kr. zemaljskog školskog vieća od dne 7. julija t. g. br. 878, sve tiskopise ili spise, koji njim ili pojedinim učiteljem stignu, istoj na predbičan uvid podastrieti.

Ova odredba imade se prepisati i dužnost jest, polag nje najstrožije postupati.

C. k. kot. šk. vieće itd.

Komisija u školi u Nerezinah. Nedavno bijaše komisija u pučkoj školi u Nerezinah, poslana od vlade, da razvidi, koji jezik razumiju djeca bolje kad stupe u školu — talijanski ili hrvatski. Da se odašalje komisija, silila je Junta, a vlada imenova članom komisije i osorskog načelnika g. Salatu, koji zagovara živo talijanski jezik. U školi mu ponudi g. nadzornik, da izvoli dati koje pitanje djeci u talijanskom jeziku, što je on jedan put i učinio, ali znajuć, da ga djeca neće razumiti, izjavi, da oni nisu kazali, da se u Nerezinah hrvatski ne govori, nego da oni hoće talijansku školu, premda se u mjestu hrvatski govori. Neznamo u koliko se slaže ova izjava g. načelnika sa informacijami slavnog zemaljskog odbora, nu svakako zanimiva je u toliko s pedagogičkog gledišća, da bi zaslužila, da se ju preporuči kano uzor uzgoja svim svietskim pedagogom. Živili takovi uzgojitelji naše mladeži!

Nepristranost porečke kurije. Koliko nam je poznato, službenim jezikom orkvenim jest latinski jezik. Prem je danas taj jezik mrtav, ipak se jedino pomoćju toga jezika sav učeni sviet sporazumit može. Crkva, kano nepristrana štititeljica prava i zakona, svim i svakomu jednako sklona, služi se upravo radi toga ovim jezikom. Tužili smo se već često u ovom listu na nekoje biskupske oblasti u Primorju što mimoilaze latinski jezik obćeć sa našim narodnim svećenstvom te mu narivavaju tudje jezike, *talijanski* ili *njemački*. Prem bi svakomu našemu svećeniku milije bilo, da mu dotična kurija na pisma — budi kojeg sadržaja — odgovara u onom jeziku u kojem je pisano, u hrvatskom naime ili slovenskom, ipak nebi smio nitko ni pisnuti, kad bi primio na hrvatsko, dotično slovensko pismo, latinski odgovor. Nu kako da šuti naobražen čovjek na nepravdu ako mu jedna ili druga viša orkvena oblast odgovara na hrvatske podneske talijanskim ili njemačkim jezikom? Zar su ti jezici službeni, zar su oni možda državni ili izključivo zemaljski? Svećenikom porečke biskupije odgovara slavna tamošnja kurija na hrvatske spise talijanskim jezikom! Je li je to pravedno? Može li to nepristrana — kao što bi morala biti orkvena oblast — ičim opravdati? Što bi kazao talijanski svećenik kad bi mu njegova kurija na talijansko pismo »*hrvatski*« odgovorila? Zaista čuo bi se krik boli i uzklik ogorčenja od jednog kraja do drugog Istre. A zar moramo upravo mi sve to nepravde podnašati? Neima li dakle za nas više niti kod orkvenih oblastih zaštite i pravednosti? Kad će već jednom slične nepravde prestati? S nami se zbilja postupa kao sa onimi nesretnici koje je opisivno furlanski svećenik u svojoj propovjedi rišuć sve grozote pakla: »*Fug di ca, fug di là, fug disora, fug dissott, fug da par dut*«.

Proglasi. Dična hrvatska sveučilištna mladež poslala nam je Zagreba dva proglasa sa željom, da jih objelodanimo. Uz najbolju volju nije nam to moguće, jer bi nam u današnjih okolnostih list zaplienilo. Iz jednog proglasa vadimo samo to, kako se najživljijimi riečmi pozivlje hrvatska i slovenska mladež Primorja, napose Istre na sveučilištne nauke u Zagreb. Želji i molbi braće iz Zagreba morao bi se odazvati svaki hrvatski ili slovenski mladić, koji polazi sveučilištno nauke.

Sud Talijana o našem Rendiću. Tršćanski list L'Indipendente (koji mrzi sve što je hrvatsko kano nečisti tamjan) pišuć o tršćanskoj permanentnoj izložbi, ocienjuje Rendićeve radnje kako sliedi:

»Taj se je simpatični umjetnik rodio, neka nam se dozvoli fraza, sa umjetničkim čuvstvom u duši. Ondje dolje, na svojem rodnom otočiću, u sv. Petru na Braču, surovo kno što ga je podučavala divlja priroda njegovih krajevah, započeo su je Rendić vježbati u lienoj umjetnosti. Dosta mu je bilo malo ilovače, da modelira sličice životinjah, koje su onuda pasle; listić, zarezník, sve mu je dobro dolazilo, jer je učio iz istinita. Slučaj ga dovede u Trst, gdje ga je starac Moscotto podučio ozbiljno u prvih početcih kiparstva. Odavle podje u Veneciju, a za tim u Fiorencu gdje je učio sa Duprè-om, komu je Rendića vruće preporučio pokojni Nikola Tommaseo. Rendić bijaše, i još je uviek neumorni radnik. Trebalo bi čitavih stranicah, kad bi čovjek htio valjano ilustrovati sva djela, što no ih je izveo taj glasoviti umjetnik.

Samih poprsjah učinio je preko stotinu. Njegova su djela razasuta po Dalmaciji, a njih dobar dio nalazi se u Zagrebu. Nedavno je izveo za Gorupovu obitelj na Ricci monumentalno djelo, o kojem je naš dnevnik kazao svoju.

Ovdje na permanentnoj izložbi izložio je Rendić dva poprsja u kredi; prvi pogodjen da nemože bolje; oba poduprta o dva elegantna stupića od krede Conti. Oba poprsja — prvi predstavlja g. Mimbelli-a, drugi kneza Crnegore — jesu dva velellepa djela. Ovo posljednje, najnovije djelo, izvedeno je upravo fotografičnom istinitošću. Kip kneza Nikole pogodjen je, kako vele oni, koji ga poznavaju, upravo savršeno; izradjen je, osobito s tehničnе strane, okretno i veoma duhovito. U poprsju g. Mimbelli-a staro i nabrano lice izvedeno je majstorski. U tom odjelu (kiparstvo i slikarstvo) Rendić je nadkrilio sve druge svojimi djeli.

Talijanska ugladjenost. Došao nam se u »Uredničtvo« potužiti mladić iz koparskoga kapetanata na nekog g. Rigo iz Buzeta, koji mu iz žepa vireću knjigu nezaboravnoga Dobrile: »*Oče budi volja tvoja*« iztrgnuo, te pogledav na naslov, istu bacio. naprtiv velikega pokojnika naslovi, kojimi obiljuju samo oni naši susjedi, koji su se ogrijali na žarkom suncu »djedovske kulture«. Mladić naš uvriedjen surovošću »pitomoga Talijana«, počeo braniti knjigu, pisca, svoj jezik itd., nu junačina buzetski nasrnu još surovije na pok. Dobrilu, koji da nije bio Hrvat, jer da se nije rodio u Hrvatskoj, nego u Istri; da nije ništa znao; da je on pametniji od pokojnika; da knjiga nevriedi ništa; da bi se imao sramiti nositi sobom što takova itd. U istinu težko je okrstiti pravim imenom slično postupanje čovjeka, koji si prisvaja naslov naobraženoga. Nije dosta, da su pokojnika mrzili i proganjali za života, već mu i poslie smrti, poput najdivljije zvieradi prebacuju trudne kosti u hladnom grobu. Kod polunaobraženih ljudih vriedi načelo: štovati pepel i najvećega protivnika, a naši patentirani naobraženjaci, kojim je svaki Slaven, napose Hrvat, divljak i barbar, usudjuju se dirati u trulo tielo onoga, koji njim nije nikad ništa zla učinio, van tu pogrešku imao, što se je rodio i što je živio kao Hrvat. Vašoj neizmjernoj snosljivosti i ugladjenosti klanjamo se gospodo à la Rigo, do crne zemlje!

Nesreća. Dalmatinski listovi javljaju, da su poginula u kamenolomu Krvarcu kod Opuzena dvojica radnikah. Od tih jedan bijaše naš zemljak, Josip Širola, Kastavac, a drugi Lujo Bertoldi iz Italije. Nesretnici pripravljali su naboj dinamita za podkop; dinamit je izdao a oni ostali obojica mrtvi.

Statistika strašnih vrućinah. Ljeto je o. g. kasno počelo, al se je po svuda pokazalo žestoko, pa kad uzmemo, da se kolera širi, da cielomu svietu prieti pogibelj osobito u ovakovoj vrućini, koja pospješuje svako kisanje, onda ćemo pojmiti bojazan razboritih ljudih, mjere opreznih i prigovore onih, koji ne pojme nemarnost oblastih i posebnikah u strogom obdržavanju neobhodno potrebnih mjerah.

Kao što nije ništa na svietu novo, tako ni ova vrućina, i evo nekoliko podatakah od davnih vremenah pa sve do danas, koja pokazuju, da je bilo već i takvih vrućinah, kojo mi ne poznajemo.

God. 627. bila je vrućina tako visoka u Francezkoj i u Njemačkoj, da su vrela presušila, voda uzmanjkala i mnogo osobah umrlo od žedje.

God. 879. hježdnu poljodjelci sa poljah. Oni, koji su ipak htjeli da rade na polju, padahu mrtvi od sunčane žege kao muhe.

God. 993. sunce je tako žeglo, da su biline izgorjele, kao da su vatrom upaljene.

God. 1000. trajala je ista žega, koja je osušila potoke. Sa svih stranah vidjelo se hrpe ribah, koje su sagnjilile u nekoliko satih. Taj gnjilež okužio je zrak i prouzročio kugu.

God. 1022. ljudi i marva, koji su se izpostavili suncu, padahu mrtvi: grlo im se osušilo i krv im udarala u moždjane.

God. 1132. ne samo da su potoci presušili već i zemlja stala pucati i postala tvrda kao kamen. Rieka Rajna je skoro presušila u Alzaciji.

God. 1139. bijaše žega osobito u Italiji žestoka, sve bilje je izgorilo.

God. 1303. i 1304. Rajna, Loire i Selne su presušile.

God. 1615. bijaše izvanredna vrućina u cieloj Europi.

God. 1705. bijaše u mnogih krajevih vrućina takova, da je temperatura bila jednaka onoj u peći gdje se staklo topi. Na suncu se moglo lasno meso kuhati. Od poldneva do 4 sata poslie poldneva, nije se nitko usudio izaći iz kuće na sunce.

God. 1718. izvanredna vrućina silijaše ljude, da zatvore mnoge zavode. Kazališta ostaše zatvorena više mjesecih. Kroz 6 mjesecih ne pade ni jedna kap vode.

God. 1753. pokazivaše termometer 38 stupnjah.

God. 1779. u Bologni, vrućina bijaše ubitačna, veliki broj ljudih pade od asphyxije. Zrak ne bijaše moguće dihati i smrti ne mogoše utećі van oni, koji utekoše pod zemlju.

God. 1793. mjesec srpanj bijaše nesnosljiv. Povrtlje bijaše sprženo. Voće se je sušilo na granah. U prostorijah drveno pokućtvo je od časa do časa pucalo, a meso se odmah kvarilo.

God. 1811. u mnogih pokrajinah presušiše potoci i žitelji bijahu u neprilici za mljeti žito.

God. 1822. vrućina potraja uz oluje i potrese. Suša potjera iz zemlje nebrojenu vojsku miševah, koji pustošiše Alzaciju-Lorenu. U Saverni, u 15 danah, ubiše blizu dva miljuna tih miševah.

God. 1832. vrućina poče razvijati u Francezkoj koleru. U samom Parizu bijaše preko 20.000 žrtvah.

God. 1846. termometar pokazivaše na suncu 52 stupnja.

Godinah 1859., 1860., 1869., 1870. i 1872. vladahu velike vrućine, koje ipak nisu prouzrokovale nikakve nesreće.

Sveučilišta u Europi. Njemačka ima ovaj čas 22 sveučilišta sa 2011 učiteljah i 25.444 djaka; Austrija 10 sveučilištah sa 979 učiteljah i 15.573 djaka. Englezka 8 pravih sveučilištah i 7 takozvanih »Collegesah« sa 509 učiteljah i 18.170 djakah. Francezka neima državnih sveučilištah, već samo fakultete i to 13 pravoslovnih, 11 liječničkih, 15 liječničkih pripravnih licejah i 30 fakultetah »des sciences et de lettres« sa 1184 učitelja i 15.526 djakah; osim tih imade Francezka 5 katoličkih sveučilištah. Italija ima 17 državnih i 4 slobodna sveučilišta sa 1655 učiteljah i 11.728 djakah. Rusija 8 sveučilištah sa 709 učiteljah i 10 305 djakah. Danska, Švedska i Norvežka ukupno 4 sveučilišta sa 243 učitelja i 3425 djakah. Nizozemska 5 sveučilištah sa 192 učitelja i 1685 djakah, Belgija 4 sveučilišta sa 253 učitelja i 4072 djaka. Švajcarska 6 sveučilištah sa 375 učiteljah i 2031 djakom. Španjolska 10 sveučilištah sa 475 učiteljah i 13.722 djaka, Rumunjska 2 sveučilišta sa 87 učiteljah i 693 djaka. Portugalska, Grčka, Srbija i Turska po jedno više učilišće.

Kratkovidnost medju školskom djecom. Jedna od najraširenijih bolestih naše dobe, jest kratkovidnost koja se i nohotice širi medju školskom djecom. U pučkih školah, osobito dvih prvih, upotrebljuju se tako zvane četverirane (quadrirane) ploče i pisanke kao pomoćna učila, da se djeca nauče pravilnomu, vodoravnomu i okomitomu pisanju brojakah. Dokazalo se je pako, da ovakve ploče i pisanke veoma škode očima djece, tako da se oko traženjem ovih četvorinah veoma napreže i utrudi, osobito ako su ploče crvenom bojom izvučene. Mnogi liječnici izrazili su već svoje mnienje proti tomu, t. j. da se zabace. Ovakve ploče i pisanke, koje su većinom klica kasnijoj kratkovidnosti, bavarsko ministarstvo prosvjete zabranilo je porabu ovakovih učilah, pak i mi silno preporučamo, da i naše više školske oblasti svrate pozornost na ovaj slučaj.

O koleri javljaju iz Toulona 26. o. mj. prije podne. Pošast širi se u okolici, navlastito u Mourillonu, gdje je jučer oboljelo od kolere 50 osobah. U Arlesu umrle su jučer četiri osobe, boluje pak 18 osobah. Iz Pariza javlja se 26. o. m. Zdravstveno nedjelno izvješće konštatuje, da su umrle 1062 osobe prama 1195 u prošastom tjednu. Prijavljeno je više ozbiljnih slučajevah dijareje. Od 45 osobah, koje su od dlareje oboljele, umrle su tri, o kojih se je u prvi čas tvrdilo, da su od kolere oboljele, no poslie se je dokazalo, da su slučajevi samo s pretjerane opreznosti držani za koleru. Umro je medjutim neki Vital, koji je liečen u bolnici za koleru. Admiral Krantz javlja iz Toulona žicom, da je pomor nešto veći, u Marsilji da je okrenulo na bolje, no u okolici na gore.

Žrtve oceana. Od godine 1871. do 1882. poginulo je u oceanu 38.722 osobe, od kojih je bilo 3062 putnikah, a 35.670 mornarah.

Za poplavljenike u Galiciji. Javili smo u svoje vrieme, koliku je štetu naniela strašna letošnja povodanj braći Poljakom u Galiciji. Rieke, iztupivše iz korita, poplavile su sela i gradove, polja i livade, zadajuć svuda neopisiv strah i trepet. Poginulo je u razvodjenih riekah i potocih i više ljudih, a blagu ni broja se nezna. U mnogih kotarih neima ni govora o ikakvom pridelku za ovu godinu. Zemlja pritekla je unesrećenim kotarom po mogućnosti u pomoć, nu tuj treba veće, izdašnije pomoći. Ministarstvo unutarnjih posalah razposlalo je okružnicu na sva austrijska namjestničtva, kojom se dozvoljuje sabiranje milodarah za našu unesrećenu braću u Galiciji. Tršćanski magistrat razposlao je spomenutu okružnicu na sva družtva i svim časopi-

som sa molbom, da se ju razglasi i preporuči.

Vršimo ugodnu dužnost napram biednoj braći, ako sjetimo svakoga, koji išta premože, da priskoči nevoljnikom u pomoć. Miledare šalje se izravno c. kr. namjestničtvu u Lavovu ili namjestničtvu u Trstu.

U ladjici preko Oceana. Kapetan Joun Traynor kani veslanjem preploviti Ocean u ladjici, koja će biti duga samo 17 stopah. On se je odtisnuo na taj smjeli put dne 7. o. mj. iz Newhavena u sjedinjenih državah, pa računa, da će od prilike u 100 danah veslanjem preploviti atlantski Ocean; obskrbio se je živežem za šest mjesecih. Podje li mu za rukom taj podhvat, tada će u Engleskoj i u kontinentu izložiti svoj čamac, da pokaže, da konstrukcija njegova čamca nadkriljuje sve ostale spasavajuće čamce.

Papirnata kola na željeznicah. U Americi počeli su upotrebljivati papirnata kolesa kod vlakovah. Kolesa imaju u promjeru 850 milimetara, a debljina je 90 te se prave hidrauličkim tiskom. Okovana su željezom i učvršćena gvozdenimi vijci. Prednost imadu tu, što se kreću mirno i bez buke, a buduć su elastična, to se i šinje toliko ne taru. Ovakova kolesa osobito su dobra kod električkih pruga, jer papir ne prima munjine.

Neuku nauka.

Letina na Lovranščini[1]). Piše nam prijatelj o letini u občini lovranskoj sledeće: Trešnjah bilo srednja mjera. Grozdje kazalo s početka lepo nu neprestano kiše prije i poslie cvatnje, uništile nam nadu na bogatu berbu. Vina dakle — uzčuvaliji se i ovo što je — biti će malo. Pojedini grozdovi, koji su ostali, jesu mulavi, a i ovi dielomice nezdravi. Kod nas imade žalibože veoma mulo krmotovah, koji sumporaju grožđje, držeć, da to nepomaže, te da će boli na grozdju nestati, kako je i došla. Tomu nije tako; tko si sam nepomaže, neće mu pomoć ni Bog. Svaki razuman gospodar morao bi si zabilježiti bolno trsje, pak buduće godine mlado grozdje tri do četiri puta sumporati. Koga ne nauči izkustvo, tomu neima pomoći.

Voća je kod nas prilično. Pasulj je bio počeo nekako venuti nu nadošla kiša oporavila ga lepo. Krompir se dobro ponesao isto i nekoje vrsti sočiva. Žito na otvorenih mjestih bijaše kišom i vjetrovi pobnecano i pomlaćeno za to nije doneslo dobrog zrna.

Glavno nfanje naše u ovih stranah je kostanj i ulika (maslina). Jedno i drugo stoji do sada dosti dobro. Osobito ulike nam daju najlepšu nadu. Težko će nam biti, što nam je pofalio naš najglavniji prolzvod, naime vino, al hvala Bogu i na onom što je preostalo. Bude li ostale domaće hrane, prokuburit ćemo nekako.

* * *

Letina na Tinjanšćini. Ovdje se hvala Bogu dostatno namočilo. Biti će, ufamo se lepe kuruze i krompira. Grozdje nas je izdalo. Nešto neprestano kiše a nešto bolest (pal) uništi i pokvari nam račune. Ovud se narod tuži, da je pal prouzročila što se je grozdje osulo, nu mi sudimo, da je tomu uzrok ona studen koja je trajala u pomajčevih daždjevnih dnevih i to upruv kad je grozdje cvalo. Pal naškodi samo djelomice i po krpicah a ne po cielih občinah ili kotarih. (Sumpora li narod u vaših stranah? Ako ne, valja ga u tom podučiti, a najbolja nauka jest, ako mu se dade dobar primjer. Ured.)

* * *

Upala i otok vemena kod kravah dolazi od raznih, većinom izvanjskih uzrokah. Kadšto postaje spomenuta bolest od prehlade; udarcem u veme ili dojke; nepodpunim dojenjem (muzenjem); nečistom obskrbom, a može napokom postati i tim, ako se krava mnogo kreće punim vemenom. U zimi dolazi ova bolest najčešće od prehlade, koja nastaje, ako se staje drže odveć otvorene kad se unaša krma ili izvaža gnoj. Proti prehladi vemena najbolje je sredstvo dobro uredjeno vjetranje i prepriečenje propuha. Liek proti upali i otoku vemena je para od sparenog sienа, mazanje sa drvenim uljem ili octom.

Pomorske viesti.

Imenovanje u trgovačkoj mornarici. Kralj. ugarska (!) pomorska oblast na Rieci imenovala je za kapetane duge plovitbe gg. F. J. **Mauričića** iz Kostrene, Jerolima **Tblanića** iz Rieke i A. **Vuolića** iz Kraljevice. Podkapetani imenovani su gg. A. Radonićić iz Dobrote i F. Sorlini iz Rieke.

[1]) Molimo naše prijatelje u Istri i na otocih, da nas izvole izvieštiti, kako ide s letinom u pojedinih kotarih ili občinah. Ured.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 21. srpnja. Nova Harnost, Petrović iz Dubrovnika. 23. Mala S., Svilocossi iz Spljeta. 25. Eton, Kozulić iz Kavale, Nuova Anna, Vulović iz Maratonisi. 26. Retta Favrić iz Maratonisi. — **Rieku** 19. srpnja. Br. Kemeny, Strk iz Mljetaka. 25. Mostar, Sjoletić iz Drača. — **Buenos-Ayres** 12. lipnja. Errante, Nikolić iz New-Jorka. — **Marsilju** 18. srpnja. Zia Catterina, Pozelj iz Rieke. Betel, Marelja iz Empedokla. 23. Ribes, Martinolić iz Martinike. — **Boston** 8. srpnja. Peleg, Matković iz Trapana. — **Liverpool** 16. srpnja. Rose, Valčić iz Payrandin. — **Abo** 21. srpnja. Costanco, Malabotić iz Cagliari. — **Algir** 7. srpnja. Draga D., Bakarčić iz Rieke. 15. Maria D., Negovetić iz Rieke. — **Copenhagen** 17. srpnja. Euphemia, Premuda iz Torrevieja. — **Lisbonu** 16. srpnja. Superbo, Matković iz N. Jorka. 18. Melpomene, Lemešić iz Terta. — **Baltimer** 11. srpnja. Imp. Fran Josip I., Premuda iz Port-Empedocle. — **Carigrad** 11. srpnja. Giurko, Petričević iz Marianopoja. 13. Petka, Raičić iz Jeski. 14. Enos, Alešić iz Berdjanske. 16. Guido, Jeletić iz Livorne. — **N.-Jork** 10. srp. Saggio, Budinić iz Lisbone. 11. Venere, Forlan iz Lisbone. — **Havre** 21 srpnja. Beautiful Star, Porčić iz Capo-Haiti. 23. Roney, Maregila iz St. Marka. — **Bristol** 24. srpnja. Regolo, Randić iz B.-Ayres. — **Kardiff** 23. srpnja. Emilia T., Radončić iz Bjornaborg. — **Cette** 24. srpnja. Marto, Domini iz Rieke. — **Aleksandriju** 11. srpnja. Vujalo, Migotti iz Trsta. — **Harlingen** 22. srpnja. Cavallere, Gladulić iz Ponsacola. — **Hamburg** 31. srpnja. Franky, Glabalo iz Fray-Bentos. — **Tabio-Bay** 27. lipnja. Margerita, Ragusin iz Kardiffa. — **Stokolm** 20. srpnja. Otac Niko, Katafatović iz Cagliari. 21. Kostrena, Pezelj iz Girgenti. — **Galamotu** 2. srpnja. Milisav Spahla, Kovačić iz Trsta.

Odjedrili iz:

Trsta 21. srpnja. Toa, Naccari za Zanto. Anna M., Porčić za Cannes. 23. Helgoland, Mihanović za Aleksandriju. Nuovo Olriaco, Tomanović za Kandiju. 26. Iskra, Kamenarović za Messinu. Elena, Vukašović za Pireo. — **Rieke** 19. srpnja. Esther, Car za Cette. 21. Olga R., Mikulčić za Bordeaux. 23. Velizid, Giusti za Marsilju. 25. Adria, Pascoletto za Rouen. — **Genova** 20. srpnja. Ukralno, Mirković za N.-Jork. — **Cette** 16. srpnja. Narenta, Morsa za Mljetke. — **Kardiff** 19. srpnja. Sara, Botta za Mljetke. Olga, Bielovučić za Trst. — **Carigráda** 12. srpnja. Giurko, Petričević za Maltu. 14. Petka, Raičić za Trst. Enos, Alešić za Genovu. 17. Guido, Jeletić za Odessu. — **Newport-Mon** 8. srpnja. Zvonimir, Bielovučić za Liverpool. — **Havre** 20. srpnja. Hiperion, Car za Kardiff. — **Marsilje** 22. srpnja. Ara, Suttora za B.-Ayres. — **Montevideo** 11. srpnja. Ariete, Sarianović za B.-Ayres. — **Falmouthu** 21. srpnja. Sklad, Bakarčić za Leith.

Lutrijski brojevi

od 26. julija:

Beč	77	89	56	12	3
Grac	34	85	64	11	63
Temešvar	28	41	6	62	8

dne 30. julija:

Brno	11	14	33	79	75

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava niže ciene. Rio od fr. 53—66, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 86—105. Moka f. 97—106.

Cukar prvo Marke gotova roba od fr. 21.50—26.50 slabo traženi.

Ulje oblčno za jelo f. 44—46. Dalmatinsko f. 43—47. Taljansko fino f. 68—88 po kakvoći.

Riža talj. f. 18—21.—; englezka f. 11—16·50 *Bakalar* f. 23.

Petrolj čvrsto držan po 9.75—10.— u barilah; f. 12.50 u sanducih.

Mast svinjeća prava po fr. 58—61, englezka f. 54—55.

Slanina slabo tražena po f. 56.—59. *Maslo* f. 80—94.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 4—6 sanduk. *Rožići* f. 5—7.— *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 13—34. *Smokve* f. 9—13. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 7—12, — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojens f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen. a ciene uzdržane. *Sieno* 1.60 nvč. do 2.—.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28

Pšenica f. 9.25—10. Kukuruz vlaški fr. 6.50 do 7.—; *Banatski* fr. 8·50. — *Hrvatski* f. 7·75—8.—. *Raž* f. 7·52. *Zob* mađjarska f. 7.50—. *Hrvatska* f. 7·50—8.— — Arbanaška f. 6.25—7.

Trščanska burza: dne 30. julija 1884.

Austrijski državni papiri f. 81—81.20, isti u srebru fr. —.; isti u zlatu f. 130.25 5%, austrijska renta for. 95.40—96.

Dionice narodne banke f. 857. — Kredit f. 304—305; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.50—121.85; Napoleoni f. 9.66—9.67½, c. kr. cekini f. 5.68; državavne marke fr. 59.50—59·60; francezke fr. 48.20—48.40.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlično najboljl liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, boleati u križu i žlvcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obrazb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, lekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolnl liek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka unkom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maliću kostobolnl** cviet kano izvrstan lek to ga svakomu bolestniku u slično bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izrlčem pako **najsrdačnlju hvalu;** svim štovanjem.

Frano Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski,
izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čistece krugljice c. kr. povl.,
nebi smjelo u nijednom gospodarstvu manjkati; ono su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za hrabrenost)

neuspješan ostao. Isto ako sigurno djeluje *protiv čelaveosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višepotnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrobljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu:** Petar Slucovich, farmaceu ala Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** C. Silhavy, liek. **Pul:** A. Rodinis. — **Sarajevo:** Ed Ployela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašica, apot. **Zagreb.** C. Arazim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izločno sredstvo ljupole, koje uzdrži sviežlost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Cieua for. 1.50

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

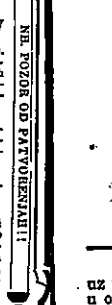

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vlasti, preporučen od liečničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uspjesi postignuti: Svaka neraspoloženost, nepreprabljivost, kolike, gljiste, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagano i okrepljuje zdravlje. Svaka stakleuica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žuto miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

proporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrlopi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

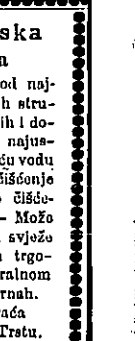

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 32. U Trstu 7. agusta 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koju se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga poluletja da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Rad istarskoga sabora.

Kazali smo više putah, kako je djelokrug cislajtanskih pokrajinskih saborah sveden u veoma uzke granice u kojih mu se kretati. Prijašnje centralističke vlade nastojale su svimi mogućimi sredstvi oduzeti tim saborom svaki upliv i svaku važnost. One su išle za tim, da se usredotoči cieli politički život u državnom saboru u Beču, gdje su tada po širokoj volji gospodarili.

Da su i samo sanjali njemački liberalci, da će nadoć vrieme, kad će i drugi nenjemački narodi u državnom saboru imati odlučnu rieč, imali bi zaisto danas naši pokrajinski sabori posve drugo značenje.

Tada vladajući Niemci mislili su, da njihovomu gospodstvu nebude nikad konca, da su osjegurali za sve vjekove provlast nad ostalimi narodi u državi, pa su u tom sladkom uvjerenju podali pokrajinskim saborom malo širi djelokrug, nego li ga imadu na primjer, naše občine. Državnomu viecu pridržali su sva prava i povlastice, koje mu nebi strogo pripadalo. Pokrajinski sabori bijahu maćuhinski a državno vieće gospodski nadareno.

Niemci centralisto umovali su ovako: U pokrajinah su skoro svuda nenjemački narodi u većini. Za ono par njemačkih pokrajinah nije jih tada bolila glava. Dati tim, većinom slavenskim pokrajinam oružje u ruke s kojimi bi vojevale proti centralizaciji i proti njemačkomu gospodstvu, bilo bi pogibeljno, nepolitički. Niemci su oprodieljoni, da upravljaju državnim životom, koji se mora stecati u državnom vieću. Valja dakle svu moć, sva prava i povlastice zemaljah usredotočiti u tom vieću, a pučanstvo pojedinih pokrajinah neka se pravda i kolje u saborih, koji i onako u ničem neodlučuju. Narodi se pravdali i prepirali nu centralisto se ipak ponešto u računu provarili. Izgubiše naime prevlast u carevinskom vieću, te danas možda i sami žale, što je sva državna vlast usredotočena u tom zakonodavnom tielu. Nu ono što su sami tožkom mukom sagradili, niti mogu niti hoće danas rušiti.

Ako vriedi gornja oznaka o djelokrugu saborah za svo pokrajinsko sabore u obće, valja ona tim većma za maleni zemaljski sabor istarski. Sabori, kao što je češki, galički ili moravski, premda neuživaju obsežnijih pravah jili povlasticah nego li ostali sabori, ipak znadu si steći veću važnost, više ugleda i moći.

Stvaranjem koristonosnih zakonah i inštitucijah stokoše si ipak neku važnost i upliv u zemlji, zadobišo neki ugled izvan pokrajinah, tako da je bar ovdje ponešto opravdan naslov sabora. U tih pokrajinah nastoje zemaljska zastupstva, da se koliko je iole moguće okoriste i sa ono malo prava što njim preostalo. Stvarajuć plodonosne zakone o školstvu, poljodjelstvu i obrtu, o občinskoj upravi, o šumarstvu, uredjenju rieka i potokah, o pošumljenju krasah i goljetih, o gradnji potrebnih cestah i putovah itd. itd. prikriju praznine u političkom djelokrugu zemaljskih saborah.

Gdje se pako vrti sav rad zemaljskog zastupstva oko toga, kako da se jedno pleme u zemlji na štetu drugoga materijalno i moralno uzdigne, gdje se neide za tim, da se sveukupno pučanstvo zemlje prosvieti, gospodarstveno pomogne i pridigne, gdje zemaljsko zastupstvo nije nadahnuto načelom blagostanja i prosvete *svega ukupnoga* pučanstva zemlje, tuj mora važnost i ugled zakonodavnoga tiela postupice padati, tuj nemože biti govora o plodonosnom radu zemaljskog zastupstva.

Do takovih zaključakah mora doći svatko nepristran, koji hladnokrvno prosudjuje rad našeg pokrajinskog sabora u Poreču. Da je tomu tako, nastojat ćemo dokazati na ovom mjestu u nizu članakah u kojih ćemo nepristrano pretresti posledinje zasjedanje, dotično rad istarskog zemaljskog sabora.

DOPISI.

Iz Gologoriščine. Biju nas g. Uredniče svakojake nevolje. Najprije bijaše suša, pak odviše moča. Vinogradom škodio je najprije kukac zavijač, zatim lug (pepel), napokon pal u cvieću. Na više mjestih je tuča poharala ili sve ili djelomice. Do sada je mnogo škode učinila na Gračišćini i Lindaršćini, premda je malo koje mjesto, da ga nije dotaknula. Nedavno pak izišlo se toliko kiše, da je u Lugu ili vali Gologoričkoj, Novačkoj, Kerbunskoj itd. poplavila travu i pšenicu; turkinja i kromplr je izkorienjen, zemlja odnešena itd. A i tuča je bila započela sipati se. Dakle dragi moj Todore, svaki dan to gore! Narod uz toliku nesreću, i da bi hotio, nemože se ganuti. Bog daj bolje, inače morati će vremenom polovica ljudi iz Istre seliti se drugamo.

Nj. Veličanstvo naš prem. cesar prošao za Pul na postaji u Cerovlju nešto prije 5. ure u jutro. Tu je ostao vlak kakvih 7 časovah, valjda dok su vode uzeli. Na paz. postaji, da se nije ni ustavio. Žendarmi i radnici, težaci željeznice te financijeri stražili su cielu noć željezničku prugu od Divače do Pula. Kakav liepi glas smo stekli radi intrigah i demonstracijah irredentistah!

Što je g. dr. Costantini govorio u saboru, da djeca hrvatska u Lindaru i Novakih razumiju talijanski, nije istina, usuprot je živa istina, da kao u Lindaru, gdje ima u školi 5 djece, koji govore talijanski, talijanska djeca kad stupe u školu znadu hrvatski isto koliko i talijanski. U Novakih pak tobožnji Talijani — Ortisi — nemaju djece u školi. Zašto pak nespominje, da treba u Pazinu učiniti paralelke, budući su pred nekoliko godinah tamo molili hrv. školu, a nije njim se ni odgovorilo, a kamo li dalo. Svoj liberalizam neka pokaže u Pazinu! (Tu treba znati, da njegova liberalnost i toleranza je učinila, da se skine nekomu krčmaru u Pazinu cimer s hrvatskim i tal. napisom i to kad je on bio načelnikom).

Djaci kažu, da će ravnatelj pazinske gimnazije u mir, i da je onaj glasoviti (!) šarenjak Ghersetich odsadjen radi demonstracijah po Pazinu na 8 mjesecih tamnice.

Sada može bar promišljat o ništavosti ovog svieta te o nezahvalnosti ljudih. Ufamo se, da će mu se talijanska (!) krv ohladiti, kad stupi opet na slobodu.

Iz Koparščine. Poslovica veli: »Pticu ćeš poznati po perju, čovjeka po besedi«. Mi poznamo naše susjede po besedi i radu. Nu nikada nisu svoju golotinju i svoju mrku zlobu tako sjajno na videlo iznesli, kao kod posledinjega izbora za pokrajinski sabor. Njihova četica izbornikah, izvan šestorice, nehtjede na biralište, a i ona šestorica nehtjede glasovati. Zli jezici na

PODLISTAK.

Jalova žetva.

Crtica iz života istarskega seljaka.

Napisao Ante Demartini.

Andre Potreba i *Anica Ozvirak* imali su se već više godinah rado. Oni bi se već bili i oženili, da nisu bila slaba ljeta. Kod nas je to pravilo: Čim je godina plodnija, tim se više parovah vjenča. Kad je bila godina rodna, morao je Andre pod pušku i služio je cara pune tri godine. Prošle jeseni vratio se s vojske. Ljudi govorili, da se svaka dugačka nit prekine, pa i od njihove ženidbe, da ne bude ništa. To je bolilo Andra. Odluči za to, da će preko zime i ljeta na dobitak, a buduće jeseni odvesti će Anicu k svojoj kući kao ženu, ma i ne bila najplodnija godina. Što odluči, to i učini. A Anica brojila dane i veselila se unapred tomu sretnomu času, jer je Andra jako ljubila. Ta bio je on čestit momak: dobar kao duša, radin kano mrav, a pametan kao pop. Znao je čitati i pisati, ponešto računati, na vojski naučio nešto talijanski i vidio svieta.

I Andrin otac bio živo zauzet za tu ženidbu. On bi ih bio i prije oženio, al rad siromaštva nije mogao, kako bi sam govorio. U ostalom nije on bio ni tako siromašan. Prilično je dobro stojao, samo što nije znao nikako gospodarit. Gdje nije trebalo, tu je štedio kao škrtac, a gdje je mogao i morao, tu nije znao. Bio je što no rieč, čovjek na pravu, pa si ga lahko navrnuo putem, kojim si hotio. Anicu je rado uzimao za svoju nevjestu, prem je bila siromašna, al je za to bila liepa, dobra i poštena, a ruke vriedile su joj zlata.

Da ne duljim odviše, reći mi je, da je i jedna i druga obitelj veselo gledala budućoj jeseni u oči. Nu čovjek snuje, a Bog odredjuje.

Nuder poslušajte, kako se ni ove jeseni Andre i Anica vjenčali.

Nadošlo proljeće. Stari Potreba obdjelao zemljište, samo jedan, prilično veliki komad, nije imao čim da zasije.

Ponestalo mu sjemena. Gradski Krnjel imenom Bepo pozajmljivao sjemena, al mu se poslie žetve moralo dvostruko vraćati. I naš se Potreba uteče k njemu, te ga lieno umoli, da mu posudi zobi, čim bi njivu zasijao. Krnjel odmjerio osam vaganah (star) na novu mjeru. Potreba dao križ na pismo, da će u jesen vratiti *šestnajst mjesto osam vaganah.*

— A gdje vam je zob, što ste ju za sjetvu ostavili biti? pitao ga Krnjel, a brk mu se smijao uza to.

— Kao da ne znate, tužno će Potreba. Kad je ono došao eksekutor, morao sam je vam *dati šestnajst stari* za toliko forinti, samo da platim štibru (frajnke).

— A da, zbilja! potvrdi lukavo Krnjel Bepo.

Al eto za Potrebu i druge nevolje. Imao on doduše par svojih volićah, al oni hoće i jesti. A u njega ni slamke siena. Ako će orati, ne mogu pasti, ako će pasti, ne mogu orati. A o paši još ni govora; trava je tek nicati počela. U Krnjela ima još sillesija siena.

— Gospodine ja ne imam čim volovah nahraniti, počeša se Potreba za uhom, izkazav drugu svoju nevolju.

— O ja ću vam ga dati koliko hoćete, požuri se Krnjel, al u jesen vratit ćete mi dvostruko.

— Bit će ga, ako Bog dade, u jeseni dosta; lahko ću vam vratiti.

I vagnu Krnjel *tri centa* siena, a Potreba i opet pruži križ na pismo, da ima vratiti *šest centi.*

U dva dana uzorao, pobranao i posijao u ime božje Potreba njivu, pa se nadao obilnoj žetvi.

Bilo je nade, al se dan tek u večer hvali. Pomolila se vlat, puntla se metlica. Nadošla žetva. Žetelice žanju i pjevaju veselo, ta plaća im ne manjka. Al se Potreba tužno osmješkuje i žalobno klima glavom. Zob je bila na pol snetiva. Od slaba sjemena, neima valjana ploda. Al što je Bog dao, valja uzeti. I žabio on ostrve u zemlju i nataknuo snopije na nje, neka se zob osuši.

Nu kao da se sve proti njemu urotilo, Tek se dva dana sušila, udari kiša kao iz kabla. I tako padala nekoliko danah znjedno, samo bi na čas prestala. Teda negda pokazalo se sunce. Sad navalili vrabci i druge ptice na zob, da ih je stajao vrisak i dreka. Kad bi ih Potreba otjerao, digli bi se u vis poput oblaka. Al samo bi se on maknuo, eto svatje opet na veselu gostbu. Kukavni Potreba smišlja, što da počme. Uzalud! Mokra je još zob, da ju odveze kući; inače pojedoše ju vrabci do zrna. Nije druge, zob valja da se posuši. Jednoga dana bilo liepo, drugi dan opet kiša. Potreba hoće da zdvoji. Napokon bude opet liepo, sunce sijalo kao o Petrovo. A vrabci se jednako gostili.

Čim se je zob malo posušila, vozio ju Potreba pod krov. Sad neka pada kiša koliko hoće, mislio sam sobom.

Drugi dan otišao u grad do Krnjela, po stroj za omlatiti zob.

— Vi znate, da se mlatilo mora unapried platiti odreza Krnjel. Ako ne ćete, obećano je drugomu.

— Zapišite, Božo moj! Ta znate, da ih sada nije, dok Andre ne dodje i ne donese štogod.

— Što mislite, koliko će je biti?

— Malo, gospodine, usudi se prigovoriti Potreba. Sjeme nije mnogo valjalo. Polovica je snetil, a zrno skoro su svevrabci pozobali.

Buzetšćini govore, da su se šara gospoda izrazila, da je bolje, da se tih 200 forintih ovdje potroši, nego u Kopru, kad i tako njim nebi ništa pomoglo. To je valjda uzrok, što od one strane nebijaše u Kopru fiducijarah osim trojice, a od ovih jedan je glasovno s našom strankom, a druga dvojica došla valjda nadzirati ili smetati našu stranku, nebi li možda u mutnoj vodi ribu ulovili.

Da vam je bilo viditi ponašanje one šestorice (u izbornoj dvorani) koja zastupa tobož izobraženu taljansku stranku! Kad se pokazala u dvorani, zlobno se posmehivala osobito njezina glava. Kad je g. kapetan po zakonu imenovao tri člana u komisiju, imenova i g. Fermelju od strane taljanske. Što mislite, da je on na uljudan poziv, primio tu čast? Ah nikako, već reče, da se ou zahvaljuje, da neprima i da imade svoj posebni predlog, koga kao član komisije nebi mogao staviti. A to je bila samo izprika, jer mi nismo čuli nikakvoga predloga. Nu gospodin kapetan pošto je u kratko tomu gospodinu Ročkomu glavaru razložio, da on ima pravo imenovati i da bi on tu čast morao uzeti, imenova drugoga. Kad su naši Taljančići došli na red, da glasuju, rekoše osorno pred komisijom: ne glasujem za nikoga (non vuoto per nessuno). Zakon valjda nelma ništa proti tomu, nu znamo, da svaki izbornik glasuje u ime svojih birača, a težko ćemo toj gospodi vjerovati, da su naši kmeti takove natogo svojim fiducijarom dali. To je svakako maslo naših malkontentah. Posle što je naša stranka jednoglasno glasovala za svoje kandidate, predstave se gospodin Marsich i gosp. Grosich sa svojim protestom. Predsjednik komisije primi protest ter ga pročita. Svi ga napeto slušasmo, ali glej čuda! ma da bi bila samo jedna točka u protestu proti zakonitom izboru fiducijarah! Tu su vam bile samo osobne klevete i osobna napadanja. Nazvalo se svećenike *fanatičkimi* i *montanari*, a napadalo se i na istoga c. kr. komisara. Reklo se, da profesori i svećenici siju neznanstvo i razdor medju dva naroda. Hvala Bogu! smo vas bar naučili, da u Istri živu dva naroda, a vi sami krstite jednoga hrvatskim jer ste kazali: preti e professori croati. Samo bi vas rado popitali, kad Li prestali popi i profesori podučavati i izobraživati narode, zar biste vi to poduzeli? Al ste ljudi čudni. Vidite kako strast i oholost pomuti razum. Što pak kažete, da sijemo neslogu med dva mirna naroda, to je čisto licumjerstvo. Sijemo li mi li vi neslogu? Odgovorite ako imate duše. Vi ste naše zastupnike zakonito izabrane iz sabora protjerali, vi ste na nje bacali gnjile limune i drugi smrad. Vi ste u Pazinu navalili surovo na naše poštene ljude. Vi rabite kod izborah naše i svoje smrade, da s njimi polučite svoje svrhe. Ti narodni izdajice jesu vaša glavna podpora. A vi se jih držite, mi vam jih dajemo, neka vam na čast budu! Sudite sada ako ješte pravedno sudili znate, koji sije razdor med dva mirna naroda. Žar ne, da bi vi s tim svojim ponašanjem rado svoje grieho na nas naprtili? Ne gospodo, mi nismo još tako pokvareni, da bi grešna vaša djela na sebe uzeli. Mi ne sijemo nemir već se samo branimo i braniti ćemo naša prava dok nas bude; mirni ne budemo dokle ne izvojujemo sve ono, što vi uživate; dok nebudemo u svemu ravnopravni. To je podloga i uvjet mira. Mi ćemo koracati odvažno i smjelo napred, a na vaša izazivanja i napadanja nećemo se obazirati; nas je Bog mnogo stvorio pak se vas ne bojimo.

Iz Poreščine koncem julija 1884. Osiguravani Vas, velepoštovani gospodine Uredniče, da nijedna stvar nebi bila kadra toliko probuditi narodnu sviest medju ovdašnjim hrvatskim pukom, koliko su to učinili zadnji izbori za pokrajinski naš sabor, a osobito izjava g. drn. Amorosa, *našeg* (?) tamo zastupnika, u 4. saborskoj sjednici 18. junija t. l. Štovani naš (?) zastupnik zastupa *ogromnu većinu hrvatskoga naroda* u kotaru, u kojem i *za koga* bi izabran. A ipak on svečano zavapi u spomenutoj sjednici, i to u ime svoje i taljanske većine u saboru, da »slavenski jezik je njemu i taljanskoj većini *podpuno nepoznati jezik*, da je taljanski jezik vladajući u Istri, i da, ako naši /t. j. pet hrvatskih) zastupnici budu govoriti slavenski, on i njegovi taljanski drugovi ih neće poslušati, a još manje u obzir uzimati njihove predloge. Bravo, gospodine dokture! ali, ovim programom imali ste stupiti pred svoje birače **prije** izborah. Narod, koga materijalne i duševne probitke Vi tamo zastupate, ili bolje, imali bi zastupati, čuo, razumio i dobro si zapamtio ovu vašu izjavu. Zapljenili bi Vas, gospodine Uredniče, da Vam javim potanko izraze ogorčenja, ljutosti i razjarenja, koja sam čuo tom prilikom medju narodom. Odviše bi bilo dakle, da što više o toj izjavi govorim, jer narod ju razumi, i s vremenom će ju i dielom osuditi, a to je dosta! Znade se, da političko-zreli ili barem malko svjestniji narod, odgovorio bi drugčije i odmah na slične porage. Nu, što nije, bit će!

U Moravskoj, gdje su se nedavno obavili izbori za pokrajinski sabor, ter se ovaj jur i zatvorio, jesu skoro isti razmjeri medju češkim i njemačkim narodom, kako u Istri medju hrvatskim i taljanskim. Čehi ostali su i kod ovih izborah još — za malo glasovah — u manjini, akoprem su u pokrajini u velikoj većini. (Tamo u Moravskoj govorili su kod otvaranja zemaljskoga sahora toli vladin zastupnik, koli predsjednik i podpredsjednik ter pozdravili sabor u jednom i drugom jeziku, t. j. u njemačkomu i češkomu, koji se govore u pokrajini. A kod nas u Poreču? tu govorilo se sa istih mjestah jedino *taljanski*. U moravskom pokrajinskom saboru govori predsjednik Njemac *češki*, obrnut prama češkoj manjini, ovako: *»I Vas gospodo moja, češke stranke,* **osobito** *molim oprošćenje, što neznam* **podpuno** *Vaš jezik ter meni u mojoj starosti* nije više moguće, naučiti ono, k čemu nisam imao prilike u svojoj mladosti«. U porečkomu zemalj. saboru predsjednik izjavlja *taljanski*, prigodom neke interpelacije na vis. c. kr. vladu od strane zastupnika g. Jenka, da nezna *niti čitati* slavenski i a podpredsjednik, čuvši slavensku riječ od slavenskog zastupnika, pobježe iz sabora, ter kasnije izjavlja, *da nerazumije* jezik naroda, koga zastupa! U moravskom zem. saboru predsjednik svečano proglasuje: *»da će se uvažiti svaka pravična želja obadvijuh narodnostih u zemlji«*, a u porečkomu navlačuje podpredsjednik u ime *svoje* i većine saborske: *»da se neće ništo obazirati na pravične želje i predloge hrvatske manjine u saboru, te proglasuje prevlast* (supremaciju) *talj. jezika* nad hrvatskim, kao drugim, kojim se služi *većina* stanovnikah Istre. Nu znamo, da je koli za moravski, toli za istarski sabor imenovno predsjednike i podpredsjednike isti premilostivi car, koji *izrično* nalaži sadašnjoj svojoj vladi, da ima **mir** zavladati medju Njegovimi narodi, t. j. da se dadu svakomu narodu ona prava, koja ga idu po naravskih i Njegovih (cesarskih) zakonih.

Ako je dakle tomu tako, kako i nedvojbeno jest, pitamo mi: odkuda ova razlika u pojedinih pokrajinah? Kako se izpunjava visoka cesarska volja? Pitali bi i dalje, nu znamo, da nismijemo jer bdije nad Vami oštro oko cenzora. Samo još dvie rieči o *miru*.

Čuli smo govoriti kod raznih prigodah, i to od same gospode, gospodujuće u Poreču, o nekom blaženomu miru, koji je sada kako oni govore, po nekojih (dakako umišljenih) *»inostrancih«* narušen. Van sa *»inostranci«* i ovo povraćena vam mira! Ovim izrazom *»inostranci«* lupniu oni najvećma po svećenicih, te ostalih prijateljih i zagovarateljih kmeta. Rieč ovu, kojoj su primiesili razne pogrdne naslove, bacili su među svjetinu u nadi, da će narodu omraziti njegove prijatelje i branitelje te da će se baciti slijepo u šarenjačke spletke.

Ala brate, da ih pitaš: »što je mir, od kuda su ovi »inostranci«, koji ruše mir u Istri, potisnuo biš ih u najveću smotnju. Pod »mirom« razumiju oni naše mrtvilo, našu propast. *Mir* pako koga hoće presvietlji naš car svuda, dakle i u Istri, jest želja i uniog Njeg. Veličanstva, da se dadu hrvatskomu narodu u Istri sva ona prava, koja uživa taljanski živalj u toj pokrajini; dokle nam ovaj uzkraćuje sva ova prava, dotle i onaj mir, kojega hoće milostivi naš vladar i kojega mi tražimo u Istri, neće, nemože i nesmije nastati. Rušitelji mira u Istri su dakle oni, koji proglasuju **prevlast** jednog jezika, odnosno naroda nad drugim. Da, najveću i najtežu odgovornost prte si oni na svoju duševnost, koji, oslanjajući se na kriva ova načela i na povlastice, mute duhove te uckaju jednoga proti drugomu. Vojevati proti ovim sa oružjem istine, pravice i zakona, moralna je *dužnost* svakoga. Zato braćo, ne podajmo se! Upravo pravedna i sveta stvar, kao što je naša, valja da se kuša kao *zlato u ognju*«.

Lošinj koncem julija. Gospodine Uredniče! Prosim da uvrstite u »Našu Slogu« sliedeći dopis, da njim popunite što bijaše nedavno javljeno glede nekih naših potežkoćah. Pišem Vam veoma rado jer me veseli i zanima pohlepnost i znalčinost, kojom se ovud čitaju dopisi i novosti, koje kadšto javite sa naših stranah. Vašim dopisom iz Cresa, koreći podložne oblasti radi nemara za učione, probudili ste dotične više oblasti. Čujem, da na utok Martinšćarah na pokrajinsko učionsko vieće, da njim bude dozvoljeno već jednoč ono, što su bez uspjeha već krat prosili, mjestno i kotarsko vieće proglasi naredbu, da se što prije izpune njihove želje, ter najvećom brižljivošću razposla na dušobrižnike poziv, da jave u najkraće vrieme broj djece toli od šeste do dvanajste, koli od dvanajste do četrnajste godine. Čim ovim hvalimo rečenu oblast, upozorujemo ju ujedno, nek unapried bolje nadzire niže oblasti, nek se naime ne naslanja odveć na njihova laskava i dvolična izvješća. I drugom se pobjedom ponose naši vrledni Martinšćari. Javili ste, kako su se bili složno utekli obćini creskoj, da se uvaže njihove tužbe proti pretjeranoj pristojbi, koju morandoše davati tamošnjoj primalji (babici). Uzalud su dugo čekali riešenje pritužbe; u liepom broju skočiše na 19. tek. mjeseca do ovdešnje kot. oblasti, ter ova uvaži njihove razloge i dade njim pravo. Eto kad se odlučno i zakonito zahtjeva pravim putem ono što nas po pravici ide, nesmije nam se zanikati, makar to bilo proti volji kojeg šarog činovnika. Da istinu rečem, ja sam se nasladjivao razgovarajuć se sa timi odvažnimi otočani o njihovih stvarih i njihovom postupanju. Ugledala se i ostala naša sela u dičnje Martinšćare, koji uživaju plod svoje postojanosti i srčanosti i koji se nisu dali zastrašiti od nikoga znajuć, da je zakon i pravo uz njih. Otočani pazite kakove birate poglavare. Od njih zavisi Vaša sreća ili nesreća. Poslovica naša kaže: od glave riba smrdi, a tako i je. Dok nebudete imati neodvisne Ancijane, uzalud ćete iskati vaše pravo. Kad budete imati svoje starešine, sve ćete lagljе postignuti. Sudeć po nekojih znakovih možemo reći, da su u nas stvari ponešto na bolje krenule, naime odkad su maknute neke osobe, koje su nam svaki napredak prečile. Težko i nesnosno bilo nam je breme, pod kojim smo stenjali više godinah. Bogu je ugodila naša mukotrpnost, stoga nas ponešto i utješio. Stupajmo ovim putem napried; Bog i zakon je uz nas, nemojmo se žrtvah bojati; pobjeda je naša, samo ako budemo srčano i odlučno naša prava pitali. Na koncu molimo gospodine Uredniče, Vašeg dopisnika sa ovih stranah i liepo mu preporučujem, da se uvjek točno osvjedoči i uvjeri o stvari kako stoji, da Vas nemetne u nepriliku. Na tu misao došao sam čitajuć dopis u br. 30. Izpod Helma na otoku Cresu, gdje se toli glede prošnje nekih južnih selah creskih za združenje sa osorskom obćinom, koli u hodrenju, da se zadobije posebnoga liečnika, pokazao, da ne poznaje stanje naše. Ako treba da bude čovjek u svemu oprezan, to osobito kad piše o stvarih za obću korist; jedna ne oprezna ili nepromišljena otežća često uspjeh ili ga sasvim zapriečí. Ovo budi rečeno bez zamjere. »Estote prudentes«, i t. d. y.

Izpod Kastva. I opet o krompiru i fažolu. Već više godinah se pokazalo, da koji rano obdjela, budi štogod spravi, koji obdjela malo kasnije, izgubi trud i skoro uvjek i sjeme. Prvašnja vremena radilo se i spravljalo mnogo kasnije, nego to danas skrbni gospodari čine, a morat će tako činiti svi. Ali bilo bi dobro da se ljudi dobave rane vrsti krompira, fažola i kuruze (fermente). Po drugud za to se brinu gospodarska družtva, a kod nas moramo to učiniti sami; ali to se i lahko dobavi med dobrimi ljudi, koga je samo dobra volja.

Grozdje kaže veoma slabo — barem ovud, kuda bimo mi rekli, da je cviet, prva vrst kastavskoga vina, a tamo s višega i na rukavaškoj strani ima nekud srednja, a nekud i dobra letina, ako ju Bog očuva od nesreće.

Uz ove kmetske stvari, dodat ću i štogod drugoga; ta znate, da svaki kastavski kmet je i budi kakav zanatnik, zidar, kljesar ili bačvar itd. Poznati su kastavski zanatnici i u dalnjem svietu, kao vriedni i valjani. Prošloga čedna odputovalo je pet kljesarah ravno u daleku Ameriku na poziv nekoga svoga susjeda, koji je pred kratko vrieme tamo odputovao i našao liepe zaslužbe.

Svi željno očekujemo otvorenje nove risarske škole. Mjesto za školu će biti skoro pripravno, a i drugo će biti sve nabavljeno, a škola još ove godine otvorena. Mi hvalimo na tomu cesarskoj vladi i pokrajinskoj oblasti, ali na vlastito našemu skrbnomu glavarstvu, koje nastoji i skrbi, da se ta potrebita škola čim prije otvori. Bože daj, u dobar čas! F.

— Sjeme je bilo dobro, to vam ja velim, a što su vrabci pozobali, to mene nije briga. Dvadeset stari bit će je svakako.

— Ako je bude samo toliko, onda sam se za badava mučio.

— Od svakog stara plaća se za mlatilo 10 novčićah, to iznaša 2 forinta, govorio Krnjel i piše u svoju knjigu.

Potreba našao nekoliko ljudi, koji će okretati kolesa na stroju, pa se latio posla. Omlatili, sgrnuli spljevom skupa na kup i pita Potreba težake, da sude, koliko će biti zrnja.

— Dvadeset stari niknako! U tom bijahu složni svi do jednoga. Na to se ubogomu Potrebi ježila koža.

— Da je bude bar šestnajst, mrmljao sam sobom.

Vjetar duvao, a Potreba ovljao zob. Donesao Krnjel vreće i mjeru, da uzme svoje.

— Gospodine, to nije ona mjera, na koju ste vi meni mjerili, uzprieči se Potreba.

— Kad je vraćati, uviek vam se čini moja mjera veća, otrese se Krnjel. To je ona ista mjera, ja vam to velim.

— Gospodine, to je stara mjera; vi ste meni na novu mjerili.

— Nemoto jedna, ne vidite li, da je cimentirana?

I Potreba morao stisnuti s pleći, jer se bojao, da se Krnjelu ne zamjeri. Bio mu je od prije nešto dužan, pa mu u istinu bio i pravi sužanj. I uzeo kukavac sipati u mjeru. A Krnjel potresa njom samo da više stane. Ne dopada se to Potrebi, al valja mučati.

(Nastavit će se).

Pogled po svietu.

U Trstu, 6. agusta 1884.

Koncem budućeg mjeseca posjetit će carević Rudolf sa prejasnom suprugom rumunjskoga kralja u gradu Sinaj. Tomu putovanju pripisuju već sada veliku političku važnost.

U cislajtanskih pokrajinah, u kojih se imadu do mala vršiti izbori za zemaljske sabore, postaje izborna agitacija veoma živahnom. U Koruškoj biti će izbori dne 8. 13. i 19. t. m. Izbori izbornikah obavili se jur u svih kotarih te su u mnogih obćinah po Slovence dobro izpali.

U Štajerskoj biraju dne 19. 21. i 26. t. m. Slovenska narodna stranka u Štajerskoj izdala je na birače proglas u kojem predlaže sledeće kandidate: baron *Goedel*, dr. *Radaj*, *Božidar Raić*, *J. Kukovec*, dr. *J. Šuc*, *Mihovil Vošnjak*, dr. *Dominkuš* i *Fr. Jerman*. U izbornom proglasu kažu, da će preporučeni kandidati nastojati, da se promieni nepravedni izborni red, da se dignu obćinskim glavarstvom preveliki tereti, da će se brinuti za poboljšanje gospodarstva, prepričiti piće jakih napojah itd.

Za gornjo-austrijski sabor birati će zastupnike dne 25. t. m. u izvanjskih obćinah a za gradove i mjesta tekar 3. septembra.

Njemački listovi raznašali su u poslednje vrieme neistinitu viest, da namjeravaju dalmatinski i slovenski zastupnici a među njimi i dr. Vitezić stupiti iz Hohenwarthova kluba te ustrojiti poseban jugoslovenski klub. O svemu tomu nije nam ništa poznato, prem bi mi takav izstup rado prihvatili, jer imade u tom njemačko-slavenskom klubu živaljah, koji su nam svo prije, nego li prijatelji. Koliko se ta gospoda obaziru na naše potrebe i naše težnje, vidjeti je najbolje iz uspjeha, kojeg je dosad polučio naš zastupnik, premda mu i najljući protivnik priznati mora, da nije propustio nikad zgode, zauzeti se svimi silami za naš siromašni narod. Što ćemo, neide njemački klobuk na našu hrvatsku glavu!

U Ugarskoj pripravljaju velike svečanosti Njeg. Veličanstvu Franu Josipu, koji će tamo doći prigodom velikih vojničkih vježbah koncem tekućega mjeseca. K tim vježbam pozvan je i srbski kralj Milan.

Hrvatski ban Hedervary vratio se u Zagreb iz Ischla, kamo je bio pošao, da izviesti cara o stanju u Hrvatskoj. Ovih danah kani ban na

put u bivšu vojničku granicu, kamo će ga pratiti predstojnik pravosudnog odjela g. Klein. Opozicijonalne novine tvrde, da je to putovanje posvećeno budućim izborom za zemaljski sabor.

Hrvatska vlada nije još zadovoljna sa koraci, koji su poduzeti proti djakom na zagrebačkom sveučilišću. Ona namjerava razpustiti sva obstojeća djačka družtva a ne pripustiti, da se ikoje novo družtvo ustroji.

Českim listovom javljaju iz Cetinja, da bi imao crnogorski knez Nikola, koji je 22. julija odputovao u Carigrad, dne 15. t. m. stići u Sofiju, gdje bi se slavile zaruke njegove kćeri Milice sa bugarskim knezom Aleksandrom. Da se kneginja zaručí, kažu, da je želja samoga ruskoga cara Aleksandra, koji će kneginji dati uz miraz i milijun franakah prihoda na godinu.

O putovanju ruskoga cara pišu, da će doći iz Gačine ravno u Skiermjevicu. Odanle imao bi se uputiti u Granicu, na galičkoj granici, da se sastane sa carem Franom Josipom. Oba cara odputovala bi u Varšavu, a odavle u Aleksandrovo, gdje bi se sastali sa carem Vilimom.

U Versailles-u sastao se francezki kongres, da vieća o promieni francezkog ustava.

Njemačka vlada goni Ruse iz svojih zemaljah. Do sad izagnano je preko 1000 osobah svakog stališa, svakog spola i svake dobe. Ne zna se, da li rade tako Niemci dogovorno sa ruskom vladom ili se boje prijateljah (!) Rusah. Šta će biti ako stanu Rusi Niemce goniti iz Rusije?

Holandezka komora primila je zakonsku osnovu o imenovanju kraljice vladaricom. Sada neima naime u Holandiji nikakovih princah mužke loze, a nasliednica priestola, knoginja Vilima neima još četiri godine.

Egipatska konferenca u Londonu razišla se bez ikakvog uspjeha. Englezka i francezka vlada nemogaše se sporazumit o novčanom pitanju Egipta.

Englezki ministar-predsjednik izjavio je u parlamentu, da je vlada naumila poduzeti u pogledu Egipta ozbiljne korake. Budo li od potrebe, reče ministar predložit će vlada zastupničkoj kući osnovu za novčanu posudu, kojom bi se odpremile čete, da izbave zarobljenoga generala Gordona.

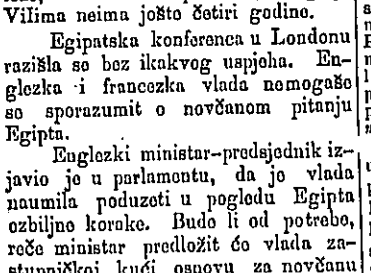

Franina i Jurina.

Fr. Ti si Jure nejde povedal, da vrabci i Krnjeli kod nas va Istroj nimaju ni mrve košience, a ja ću ti neč povedat od slavićí.

Jur. Da čujemo no.

Fr. U Pomnjanu kada se izabiralo fiducijare, tl je neka Krnjelka koludrica po noći okolo letela, da kupuje ljude za Krnjellju.

Jur. Ča je ponujala beći lli sama sebe.

Fr. A ni valjda ne, prem se u tami i to moglo; ma ipak je Pomjancem možljane pomutila ač su njene liste imali.

Jur. Pa kako se je zlodeja koludrica u Pomnjan doklatila?

Fr. Oženil je ju tamo negde va Tallje neki pisar, koji govori Pomnjancem da će poć njegova duša va živinu pa nazada va čoveka, a onda da će je nestat.

Jur. Ala to mora bit par, da mu ni para.

Fr. Je ti tako je, ma da je na moju, bi brzo s Pomjana kopita pobrali zač živu od tuje muki kako i vrabci.

Jur. Poštena njim vera, kada najdu čulume ki jih hrane.

Kad će....

Kad će mojem' rodu
Ljepši nadoć dani,
Slobodice blage
Željno izčekani?

Kad će milu Istru
Kriepit slobod blaga,
Kad li će se riešit
Dušmanskoga vraga?

Kad će cieli narod
Na obranu stati,
Kad li će upoznat
Kol'ko dom mu pati?

Kad će svanut zora
Rodnomu mi kraju,
A on se u starom
Pokazati sjaju?

R. K.

Različite viesti.

Imendan narodnog zastupnika g. dra. Dinka Vitezića. Sa više stranah Istre i kvarnerskih otokah stiglo dne 4. t. m. na naše Uredničtvo čestitakah našemu prevriednomu zastupniku. Tog dana slavio je narodni ljubimac svoj imendan. Njegovi prijatelji i štovatelji, neznajuć za njegovo boravište, obratiše se čestitkami na nas. Nekoje od tih odpremismo brzojavno na godovnjaka u Zadar. Kao što uviek, sjetiše se i ovom zgodom napose dični Lindarci narodnog zagovornika. Njihova čestitka odliše iskrenim rodoljubljem i žarkom ljubavlju. Nemogosmo a da ju ne priobćimo g. godovnjaku. Ta brzojavna čestitka glasi: »G. dru. Dinku Vitezíću dičnomu braniteju pravah istarskih Hrvatah, prigodom njegovog imendana kliču srdačni: *živio na mnogaja ljeta!* **Lindarci**«. Od g. zastupnika stiglo nam brzojavno sliedeći odgovor: »Srdačna hvala na čestitkah, krasnim Lindarcem, prijateljem i Vam. Živili! Vitezić.

S nami je zalsto spomenutog dana svaki iskreni prijatelj i štovatelj našeg narodnog zastupnika podignuo molbu k Previšnjemu, da nam uzčuva i uzdrži još mnogo godinah čila i zdrava narodnog ljubimca te da mu budo sudjeno vidjeti plod njegovog požrtvovnog, svomu narodu posvećenog rada! *Bog nam ga poživio rodu na spas!*

Sdruženje Trsta, Istre i Gorice u jednu provinoiju je i ostati će samo na papiru. O tom se je već pisalo i razpravljalo pred dvadeset godinah, nu oduševljenja za to pitanje nije nikad bilo. Sada se je po talijanskih novinah u Primorju to pitanje opet potaklo valjda u namjeri, da opet zaspi. Doslednosti kod toga nemogosmo opaziti. Danas pišu ovako, sutra onako, upravo kako ljudi, koji neznaju, što da čine! Iz svega piskaranja pako možemo razabrati, da sve što Talijani rade i pišu, da nepotiče iz drugoga razloga, van što se boje slavenskoga življa u Primorju. Radi bi ga skučili i satrli, a neznaju naći načinu, kako da to lagljе učine.

Ni mi nebismo od sdruženja gornjih provincijah imali Bog zna što očekivat, al vidieć, kako ovi primorski saborići nemaju nikakve važnosti, želimo, da se tomu pomogne, da se zajednički sabor prenese u grad Trst, pravi centrum cieloga Primorja.

Može biti i teta »Istria« zadovoljna, kako joj je njezin »confratello« u »Indipendente« u Trstu odčitao levite. Ovaj list izrazio se je sasvim očito, da grad Poreč nije bio, da nije i da neće biti nikad glavnim gradom Istre. Evala! tako valja, neka čuje konsorterija u Poreču, koja na silu stvara nekakva družtva, da tobož pokaže svoj život. Mi opetujemo, što smo već više putah rekli, da bismo mnogo radje imali posla sa trščanskimi nego li sa istarskimi Talijani. Za ove znamo kakvi su i što su. Lojalni protivnik milji nam je od ipokrite. Konačno imamo primieliti, da bi svaki naš zastupnik radje boravio dvadeset danah u Trstu nego li dva u Poreču, gdje nemože naći niti pristojnoga stana, ni drugih udobnostih, koje pruža grad Trst.

Občinski izbori u Dubašnici. (Otok Krk). Kod poslednjih občinskih izborah za občinu Dubašnicu dobili su Šarenjaci nečistim načinom 16 zastupnikah, a Hrvati 8. Šarenjaci nemogoše iz svoje sredine odabrati načelnika jer manjina nehtjede kod izbora sudjelovati. Nakom jedne godine bijahu opet razposlani pozivi zastupnikom, da dodju na izbor načelnika. Hrvatski zastupnici nedodjoše ni ovog puta. Šarenjaci videć, da nemogu zakonitim putem do načelničtva, poslaše molbu na zemaljski sabor, da bi njim dozvolio i proti zakonu birati načelnika gg. Bu . . . ća ili Bo . . . ća. Manjina usuprot odposla na namjestničtvo utok proti izboru zastupstva, moleć ujedno, da bi bilo sadanje zastupstvo razpušćeno i novi izbori razpisani. Do sada nezna se za uspjeh niti molbe, niti utoka, nu čim štogod ob ovom doznamo, javiti ćemo našim čitateljem.

Hrvati u Pragu. Dne 3. t. m. krenuo je posebni vlak iz Zagreba u zlatni Prag, kojim se odvezlo do 200 Hrvatah, da posjete novo česko narodno kazalište. Medju putnici nalaze se pjevačka družtva »Kolo« i »Hrvatska Lira«, koja kane dati koncert usried Vltave, na otoku Zofijinom. Izletnici zaustavili se jedan dan u Beču, gdje su njim na čast pripravila bečka slavenska družtva svečanu večer. Isto bijahu vlak sa izletnici jučer u Brnu svečano od moravskih Čehah dočekan. U samom Pragu pripravljaju Česi Hrvatom krasne i ugodne zabave. Uvjereni smo, da neće nijedan od posjetnikah žaliti, što se je dao na put na daleki sjever, da posjeti priestolnicu českoga naroda, drevni Prag.

Rieka. Za izgradjenje riečke luke svršilo je odbor svoje radnje, osnove i proračune. Izprvice doznačena je bila svota od 24 milijunah forinta, nu kasnije je obuljena na 18 milijunah. Ova svota pokazala se premalenom, te je opet bilo doznačeno 11 milijunah. Sada se opet traži 10 do 20 milijunah za uredjenje »Rječine«, povećanje luke, morski svjetionik, itd. — Kad se i ovo potroši, opet će se tražiti drugi milijuni, dočim ostala primorska hrvatska mjesta na očigled dan za danom materijalno propadaju.

Gatalac vremena za mjesec agust. Priobćujemo proročkovanje poznatoga astrologa Mathieu de la Drôme, kakvo će biti vrieme u tekućem mjesecu agustu. Velika žega od 1. do 6. Oluje na raznih mjestih, češće na Apeninih i Jadranskom moru; zrak pun električnosti.

Nesnosljiva vrućina i olujno vrieme za ušatpa, koji će započeti 6. a svršiti 14. Raztrešene oluje za te periode, osobito u Alpah, Austriji-Ungarji; žestoke na Apeninih, Jadranskom moru, u Grčkoj, u Turskoj i predielih uz Crno more.

Tuča u Pirenejih, u Njemačkoj, Švicarskoj i gornjoj Italiji. Nepovoljno zdravstveno stanje u južnoj Europi. Siriji i Egiptu. Raztrešene oluje u Francezkoj za zadnje četvrti mjesecu, koja će započeti 14. a svršiti 20. Tuča u raznih mjestih Francezke, Švicarske, Njemačke i Tirola. Temperatura promenljiva. Jaki vjetar na oceanu 17., na Sredozemnom i Jadranskom moru od 18. do 20.

Žestoke oluje u Algiru, Siciliji i južnoj Španjolskoj osobito 21. i od 26. do 27. Jaki vjetrovi na Jadranskom moru i iztočnoj kotlini Sredozemnoga mora. Mirno vrieme za prvi četvrt mjeseca, koja će početi 28. a svršiti 5. rujna.

Zaključak: Mjesec veoma buran, osobito za mladja, koji će započeti 20. a svršiti 28. Jaka žega u srednjoj i zapadnoj Europi, nesnosljiva duž ciele obale sredozemnoga mora.

Pogibeljne ptice. Kako se javlja iz Szöronesa u Ugarskoj pojavila se je u ondješnjem predielu dosele nevidjena vrst ptičah u tolikoj množini, da može po mnienju očevidacah uništiti za 24 sata sve vinograde. Doduše nisu još ti rojevi ptičah ni dirnuli u vinovu lozu, no bojat se je, da bi mogli kasnije pojesti zrelo groždje, ka što su u malom Tokay uništili sve murve. Te su ptice velike kao vrebac, glave su sive, crnoga perja, a drzkošću i smjelošću nadkriljuju same vrebce; kad jih hitcem otjeraš sa jednog stabla, polete na drugo, no vrate se odmah na ono prvo. Idu u red ptičah pjevicah, jer često kriešte. Prvi put pojavile su se te zvjeri posliednji tjedan, kadno je ono vladala najjača vrućina.

Katoličke crkve u sjevernoj Americi. Amerikansko kat. ravnateljstvo za godinu 1884. podaje sliedeću statistiku kat. crkve u sjedinjenih državah Amerike: Ondje ima 13 nadbiskupah, 57 biskupah, 6835 svećenikah, 1651 slušateljah theologije, 6613 crkavah, 1150 kapelah, 1476 dušobrižnih postajah, 22 duhovna sjemeništa, 87 gimnazijah, 599 akademijah, 2523 župne učione. 481.834 pitomacah potonjih, 294 utočištah (asyla) i 189 bolnicah. Posledne godine narasao je broj: za 289 svećenikah, 217 slušateljah bogoslovije, 372 crkve, 6 gimnazijah, 20 akademijah, 41 župnu učionu i 53 192 učenikah i 19 utočištah. Ovi brojevi pokazuju dovoljno napredak crkve i njezinih zavodah u sjedinjenih državah. Broj katolikah navadja se na 6,23.176.

Kolera u Francezkoj. Po najnovijih viestih iz francezkih pomorskih gradovah Toulon i Marsilje okrenula je pošast na bolje. Tako su dne 5. t. m. umrle u Toulonu od kolere 4, u Marsilji 16 osobah. Opravdana je nada, da će se kolera ograničiti na ona mjesta gdje sada vlada, te da će i tuj čim prije prestati.

Mornarski život. Neki ribari grofije Lancaster našli su na obali staklenku, koja poručuje sliedeću žalostnu viest:

»21. prosinca 1883.

»Mornarica »Himalaye« vidi pred sobom smrt. Vjetar je razderao i raznesao jadra; svrdao je slomljen, dno probušeno. Bacilo nas je na otoke kraj Neufundlanda. Kapetan Roberts i 16 momakah sad na će se utopiti. Ne ima nam pomoći, poginusmo svi, van ako Bog napravi čudo, pa nas spasi. I. Roberts«.

Oporuka jednog brusioca škarah. Neki brusilac škarah u Genfu imao je dugo svoju radionicu i pod nekom terassom, gdje je marljivo okretao svoje kolo. Po prilici pred tri mjeseca izčeznu starac. Sad se čita u savojskih listovih, da je s toga razloga ostavio mjesto svoga rada, samo da može u svojoj domovini umrieti. Pri otvorenju oporuke vidilo se je, da je ostavio imetak preko 40.000 for., koga je razdielio u jednake dielove i poklonio občinam Mieussy, Neydans i Omois, tim dodatkom, da se od kamatah dotičnih novacah darivaju siromašna školska djeca imenovanih občinah knjigami, odielom i hranom.

Zanimiva statistika. Švicarska ima 1002 gostione u vriednosti 319,500.000 fran. (preko 127 mil. for.), sa 58.137 krevetah i 16.002 u službi stojećih osobah. Uništo je g. 1882. 52,800.000 franakah (preko 21 milijun for.), od kojih se je samo za jelo i pilo razdalo 23,800.000 franakah (do 9½ mil. fr.) Po odbitku troškovah ostaje čisti dohodak 16 milijuna franakah (ili do 7½ mil. for.) dakle samo 5 postotka uložene glavnice. Najviše putnikah bili su prije (1861. godine) većinom Švicari, tada Niemci, Francezi, tada istom Englezi. Od 1871. godine dolazi najviše Englezah, a od 1881. dolaze sa Englezi najviše njemački Amerikanci, Francezi itd. 353 gostionah sa 19.070 krevetah leži pod 450 metarah visine; — 152 sa 9600 krevetah do 600 metarah; — 73. sa 4466 krevetah do 750 met. visine.

Kneginja - prosjakinja. Ruski pisac Nemirović Dančenko priobćuje u petrogradskih »Novostih« u svojih »listovih iz Verone« i ovu značajnu čmjenicu. Nekoga dana dodje kmeni podvornik svratišta, te mi, smješeći se, predade elegantnu posjetnicu, na kojoj bijaše prikazana kneževska kruna i tiskano ime knjeginje Alvaro della Rocanera. Iznenadilo me je sasma, gdje k meni dolazi knjeginja, a bio sam znatiželjan, da ju poznam; rekoh stoga podvorniku, neka ju pusti unutra. Poslie nekoliko časovah stupi u moju sobu bojazljivo i tiho stara, zaplakana ženska, gologlava, te obučena u blatnoj, razderanoj opravi, pa mi se predstavi kao kneginja Alvaro della Rocanera. Dok sam ja stajao pred njom sasma prenerażen, poče ona plakati, te me ruskim jezikom moliti za milostinju. Kad ju zapitah, odakle dolazi, odvrati mi ovo: Prije nekoliko godinah došla sam u Italiju kao bogata udova, grofa X. iz Rusije, zaljubila se u mlada, dvadesetgodišnjeg mladića, te pošla zanj. Dvije godine živjeli smo kao golubovi; ah koli me je ljubio, sjedio je dan i noć uz mene, te mi gledao u oči. Iznenada, kad je već bio protepao čitavi moj imetak, te kad sam mu posliednjih 25.000 rubaljah, koje sam dobila iz Rusije, dala, da jih pohrani, nestade ga s novcem, te ga više nevidjeh. Čula sam, da živi u Napulju s nekom Amerikankom. Ovakovih propalih ruskih arlstokratkinjah, dodaje Nemirović Dančenko, ima sva sila u Italiji.

Kradja od 30.000 forintah. U blagoslovljenoj zemlji gulaša i fokoša, u sretnoj Ugarčiji jesu velike kradje na dnevnom redu. Nedavno javili smo, kako je u Pešti nestalo skoro 150.000 forintah, te se za zločince niti danas nezna, a eto prošlog tjedna počinjena je iznova velika kradja od 30.000 for. Novci ti odpremljeni su iz Pešte u Beč. Madjari i Niemci prepiru se sada, kao Grci za rodno mjesto njihovog najvećeg pjesnika Homera, da li su novci ukradjeni u Pešti ili Beču. Iztraga se vodi strogo i obširno, koli u Pešti toli u Beču, nu dosada bez ikakvoga uspjeha.

Neuku nauka.

Cieua soli za blago je preko reda visoka. Narodi dižu pravedne vapaje proti tomu, što se taj božji dar, čovjeku i svakoj životinji toli potreban, tako skupo po državi prodava. Čujemo, da gospodari u Ugarskoj iz petnih silah o tom nastoje, kako bi se uvela jeftina sol za blago. Nebi li mogle i naše obć. uprave njihov primjer slieditti, pa kod nadležnih oblastih shodne korake preduzeti, da se ciena soli za blago sniži?

* * *

Proti moljcem i drugoj gamadi, koja nam ogrizava ruhlje, osobito suknenino, rabi se vrlo dobrim uspjehom smjesa od 1 diela terpentinskog ulja i dva diela vinovice (špirita). Ovom smjesom namaže se list hartije, koji se drži medj rohom.

* * *

Godine 1883 u ovoj polovici naše države potrošilo se je za 66.803.118 forintah prosta duhana, a za 2,196.481 forinte finoga duhana (specialiteta).

* * *

Godine 1883. izvozilo se je iz Rusije 39,717.383 četvrti žita.

* * *

Koncem godine 1883. na tvorniei za svilu u Zürichu bilo je zaposleno svega 40.835 radnikah, koji su potegli plaće za 17.906.527 franakah. Ta lieta tvornica iznieta je tokom godine 1883 za 85,720.000 franakah svilenih proizvodah.

* * *

Lanjske godine nojelo se je u Parizu 149 i pol milijuna kilogramah govedine i 25 milijunah kilograma krmetine.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst, 30. srpnja. Istok, Novak iz Mehdlje. Rea, Adametz iz Lošinja. Ida Maggiore, Medini iz Dubrovnika. 31. Adraster, Tomašić iz Milja. 2. kolovoza. Jokal, Katnić iz Rieke. — **Rieku**, 26. srpnja. Grad Karlovac, Solć iz Krajievice. — **NewYork**, 12. srpnja. Emilie, Thianić iz Lisbone. 16. Spirito, Kosović iz Orana — **Cette**, 23. srpnja. Betti, Joletić iz Rieke. 24. Poschich, Tomlnić iz N.-Yorka. — **Zante**, 17. srpnja. S. Rocco, Milinović iz Kefalonije. — **Shields**, 26. srpnja. Tisza, Morović iz Bordeauxa — **Bordeaux**, 27. srpnja. Tibor, Randić. — **St. Elenu**, 10. srpnja. Emma, Pendo, Table-Bay. — **Genovu**, 26. srpnja. Carla, Bakarčić iz Fort-de-France. — **Malta**, 21. srpnja. Catterina Stuk, Novak iz Tarragone. — 28. Giurko, Petričević iz Marinapoli. — **Aleksandriju**, 18. Attivo, Kosović iz Batuma. — **Smirne**, 12. srpnja. Pietro Boscovich, Kaludjerović iz Livorna. — **Mersai**, 23. srpnja. Catterina B. iz Cette. — **Volo**, 21. srpnja. Graovaz, Miriltović iz Celeide. 31. Aquila, Tičac iz Rieke. — **Carigrad**, 22 srpnja, Noe, Gabella iz Berdianske. 23. Rou, Lazarević iz Korčule. Formosa, Škopinić iz Marsilje. — **Kardiff**, 29. srpnja. Hiperion, Car iz Havre. 30. Dorina, Mohović iz Glancestra. — **Abo**, 21. srpnja. Constante, Malabotić iz Cagliari. — **Londru**, 28. srpnja. J. J. Strossmayer, Randić iz Barbadosa. 29. Catina R., Sforčina iz Trinidada. — **Miljetke**, 29. Polesac. Košić iz Batuma. 1. kolovoza. Stefanie, Randić. — **Stettin**, 28. srpnja. Sirena, Kozulić iz Filadelfije. — **Penang**, 23. lipnja. Dvanaesti dubrovački, Brodičić iz Londre.

Odjedrili iz:

Trsta, 31. srpnja. Bosana, Tomanović za Patros. 1. kolovoza. Marietta C., Ivančić za Patros. 2. Gregorius, Antončić za Aleksandriju. 3. Jokal, Katnić za Leith. — **Rieke**, 28. srpnja. Baron Kemeny, Strk za Glasgow. 1. kolovoza. Jokal, Katnić za Trst. — **N.-Yorke**, 17. srpnja. Jakob, Štuk za Smirne. — **New-Port-News**, 25. srpnja. Arcid. Rodolfo, Martinolić za Penang. — **Kardiffa**, 33. srpnja. Marietta B., Krelić za Penang. — **Sharpness**, 25. srpnja. Filadelfia, Poldrugo za Kardiff. 29. Dorina, Mohović za Svansou. — **Carigrada**, 28. srpnja. Formosa, Škopinić za Batum. — 25. srpnja. Noe, Gabella, za Genovu. — **Aux-Cayes**, 19. srpnja. Mirto, Peršić za Canalo. — **Liverpoola**, 29. srpnja. Phison, Kozulić za Montevideo. — **Table-Baya**, 4. srpnja. Guglielmo D., Frausin za Falmouth. Esempio, Petrina za Porth-Nolloth. — **Marsilje**, 31. srpnja. Velimir, Kaludjerović za Smirne. — **Colomba**, 5. srpnja. Melchiore Vidulić, Vidulić za London. — **Danaiga**, 28. srpnja. Saggettario, Sodić za Bordeaux.

Lutrijski brojevi

od 2. agusta:

Trst	83	77	16	38	12
Linc	27	78	30	41	90
Buda	3	71	25	98	82

dne 6. agusta:

Prag	85	13	28	29	81
Lavov	89	41	34	81	80

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava niže ciene. Rio od fr. 53—66, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 86—105. Moka f. 97—106.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 24.50—26.50 slabo tražen.

Ulje obično za jelo f. 44—46. Dalmatinsko f. 43—47. Taljansko fino f. 68—88 po kukvoći.

Riža talj. f. 18—21.—; englezka f. 11—16·50 *Bakalar* f. 23.

Petrolj čvrsto držan po 9.75—10.— u barilah; f. 12.50 u sanducih.

Mast svinjeća prava po fr. 53—61, englezka f. 54—55.

Slanina slabo tražena po f. 50.—50· *Maslo* f. 80—96.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 4—6 sanduk. *Rožići* f. 5—7.— *Ljeénjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 13—34· *Smokve* f. 9—13. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 7—11·, — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55.— *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe tražen. a ciene uzdržane. *Sieno* 1.40 nvč. do 1.80. *Šljive* bosanske i hrvatske f. 26—28 *Pšenica* f. 9.25—10. Kukuruz vlaški fr. 6.50 do 7.—; *Banatski* fr. 8·50. — *Hrvatski* f. 7·75—. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7.50—. *Hrvatska* f. 7·50—8.— — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska bursa: dne 6. agusta 1884.

Austrijski državni papiri f. 81—81.10. isti u srebru fr. 81.90; isti u zlatu f. 103.45 5%, austrijska renta for. 95.40—96.

Dionice narodne banke f. 857. — Kredit f. 314.70; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.50—121.85; Napoleoni f. 9.63—9.64 c. kr. cekini f. 5.67; državnavne marke fr. 59.45—59·55; franeczke fr. 48.20—48.30.

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnjà, večernjà i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oficij velike nedjelje, plač Gospin, služba na mrtvi dan, Svesveto, Božić, Mlado ljeto, Vodokršće, Sviećnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, oficij na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Asižko proščanje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mehko zapada fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 straná u kuću bez kakva poštarskoga troška.

245

B. S. R.

Natječaj.

U političkom kotaru Pazinskom razpisuju se mjesta učiteljah III. reda na jednorazrednih pučkih učionah u *Šumbregu na Labinšćini, Čepiću i Sv. Nedelji* sa plaćami ustanovljenimi zemaljskim zakonom od 10. decembra 1877. br. 14.

Molitelji, od kojih se zahtjeva znanje hrvatskoga i taljanskoga jezika, neka ulože svoje dokumentovane prošnje u teku četirijuh tjednah po prilici službenim putem kod podpisanoga kot. školskoga vieća.

Od c. kr. škol. vieća.

U *Pazinu*, 30. julija 1884.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Mulléu smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mulléu,

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i roumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Mulléu uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, lieharu u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lieikove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Mulléa kostobolni liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**, Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Mulléov kostobolni** cviet kano izvrstan i ć u to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**, Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,
izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i pludnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čistede krugljice c. kr. povl.,
nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; uškatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogojetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čisto u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djeljući

ROBORANTIUM
(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trojem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Stucovich, farmaciu ala Marine, Via Sanita broj 13. — U **Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Čristofoletti, apot. **Rieka**: C. Šithavy, liek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arnsim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži sviežost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, pripravljen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Usljedi postignuti: Svaka nezapolenkost, neprobavljivost, kolike, gljiste, hemoroidi, zimice, vodena bolest, menstrnacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čini lagahno i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !!

!! POZOR !!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vriome pomnoži i okrepi to mastilo vlasu i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djeljuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želuđca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti,

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 33. U Trstu 14. agusta 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga poluletja da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Rad istarskoga sabora.

II.

Poslie sablazujivih dogodjajah u porečkom saboru od prošle godine, smjeli smo očekivati, da će vlada Nj. Veličanstva povjeriti povjereničtvo u saboru takovom mužu, koji će biti kadar svaki i najmanji poskušaj nemira, svaku i najmanju nepravednost ili pristranost odmah u zametku zatrti. Do nemira nije doduše došlo, jer se gospoda u Poreču bojala zlih posliedicah, nu dvojimo, da bi bila u stanju iste ugušiti ona ruka, koja je na to pozvana.

Izrazili smo takodjer više putah opravdanu želju, da bi carska vlada imala imenovati svojim povjerenikom takova čovjeka, koji bi morao razumiti i prosuditi sve, o čemu se u saboru govori i razpravlja. Sadašnjemu vladinomu povjereniku jest to na prosto nemoguće, jer ne pozna jezika, kojim se služi većina pučanstva naše pokrajine i kojim je govorila hrvatska manjina u saboru.

Vladin povjerenik je uprav radi toga u saboru, da nadzire da se vrši strogo zakon, da se isti jednako upravlja na sve zastupnike, da ga oni nikad u ničem neprekorače ili nekrajine, recimo, da je on i njegova stranka, t. j. većina porečkoga sabora, na umu imala priteći siromašnoj zemlji u pomoć dobrimi i pravednimi zakoni i naredbami, što bi se jedino uztrajnim i složnim radom svih zastupnikah postići dalo, nepojmimo ipak, kako se moglo tekom ljetošnjeg zasjedanja sve predloge, sve prošnje i savjete saborske manjine, mimoići i zabaciti. Je li to možda složan rad?

Pod složnim radom bilo koje korporacije, družtva, sabora itd. razumijemo mi svako pravedno i nepristrano prosudjivanje i uvaženje bilo prošnjah, bilo savjetah ili predlogah, na došli oni od koje mu drago strane. Radi li se pako — kao što ja radila većina istarskoga sabora — da se je naime razpravljalo jedino ob onom, što je ona za dopro pronašla, što je ona u svojih klubskih ili privatnih sastancih zasnovala, tad zaista nemože biti govora o uzajamnom i složnom saborskom radu.

Reklo se doduše hrvatskim zastupnikom u javnoj sjednici, i to po zemaljskom podpredsjedniku, da se nečo većina osvrtati na savjete i predloge manjine, dok budu isti u kojem drugom, a ne talijanskom jeziku podnešeni, nu tko bi bio toli djetinjast, te bi g. dru. Amorosu u tom povjerovao? On je naš davni prijatelj (!), a kao takav govorio je zaisto iskreno? On, kao prvak talijanske stranke u Istri i vodja saborske većine u porečkom saboru, znade vrlo dobro, da su naši zastupnici do ljetos uvjek i u svakoj zgodi izključivo talijanski prosili i predlagali, pa neka nam izvoli g. zemaljski podkapetan označiti samo jedan uvažen predlog, podnešen od hrvatskih zastupnikah.

Ružna je to igra sa našim narodom, nedostojna ma kojeg zakonodavnog tiela. Dok smo talijanski prosili i molili, prešlo se sa smjehom i prezirom na dnevni red preko naših molbah, a kad hrvatski predlažemo i pitamo, kaže nam se: nećete dobiti ništa, jer ne pitate talijanski! Nu isto pako vrieme govore i predlažu naši zastupnici i talijanski, pa jeste li se vi osvrnuli bar na talijansko govore? Je li možda i jedan predlog ili izpravak, podnešen od naših zastupnikah u talijanskom jeziku uvažen bio? Nije niti jedan jedini! Pa mi da vam vjerujemo? Vi da s nami pošteno mislite? Vami da je do napredka i blagostanja ove nesretne pokrajine? Tko hoće neka tomu vjeruje, mi, niti itko drugi, koji je zdravih moždjanah, toga vam lje neće vjerovati.

okruje. Pitamo sada, kako bijaše to moguće vladinomu povjereniku u Poreču, pošto nezna niti rieči hrvatske, pošto nije mogao znati o čemu, ni šta govore naši zastupnici? Predbacit bi nam se moglo, da je takovo stanje jedino nam u prilog, nu mi taj privilegij (!) dragovaljno žrtvujemo, te zahtjevamo od vlade Njeg. Veličanstva, da namjesti u buduće takova povjerenika, koji razumije i naš jezik, pa makar se njim služio i proti našim zastupnikom. Ono, što uživaju sve narodnosti u ostalih zemaljskih saborih, t. j. da vladin povjerenik razumije svakoga njihova zastupnika u saboru, mislimo, da imademo i mi pravo zahtjevati.

K tomu imademo pravo, da se ponamjeste u vrieme saborovanja i takovi brzopisci, koji bi pobilježili točno svaku hrvatsku rieč, svaki govor izrečen u saboru. Praksa nas uči, da to biva u svih zemaljskih saborih, gdje imade zastupnikah razuih narodnostih, pa zašto da bude jedino kod nas iznimka?

I saborski bilježnici morali bi kon nas poznati oba zemaljska jezika i takove moralo bi se jedino birati, nu težko je to očekivati od poznate pravdoljubivosti porečke gospode.

Prva sjednica istarskoga sabora u Poreču obdržavana dne 9. julija t. g. obavila svoj posao uz obične forme. Zem. kapetan g. Vidulich, otvarajuć ovo zasjedanje, izreče nadu, da će svi članovi sabora složno nastojati, kako bi se u zemlji zlo umanjilo, a dobro povećalo, a k tomu da se hoće marljiva i složna rada svega zastupstva zemlje.

Uzmimo, da je zbilja stalo g. kapetanu do poboljšanja žalostnih gospodarstvenih odnošajah naše po-

Istarske desetine.

Leta 1849. dal je cesar patentu, da ima past desetina, tlaka i drugo, što je kmet imao davat gospodi i crkvam, s jednom besedom: Cesar je naredil, da ima pasti dole gospošćina i šta kmet ima, neka bude pravo njegovo.

Ali on gospodin, koji je dobival desetinu od žita, janjac i drugih stvari, bil bi na jedan put siromah, da je kmet posve slobodan.

Da bude svakomu pravo, odlučil je cesar mudro, neka se kmet malo po malo odkupi u novcu ili recimo u bečeh.

Tako je cesarstvo dalo onoj gospodi, crkvam i svakomu, koj je imao pravicu na desetinu, nekoliko zadužnicah (obligacioni) na koje oni potežu interese.

Kmetu se je storil račun, na prilliku ovako: Sve što Ti do sada daješ gospodinu, valja 5 forinti na leto. To je kuko jedan interes na 100 forintih kapitala. Dakle gospodin ima dobit 100 forintih. Ti kmet ćeš mu od toga dati *jedan* treti del, *cela Istra* (provincija) će mu dati *drugi* treti del, a cesarstvo će mu dati *treti* treti del i tako će gospodin bit plaćen, i kmet mu više neće davat ni desetine ni tlake (rabote).

Dobro je to. Ma kade je imalo uzet

PODLISTAK.

Jalova žetva.

Crtica iz života istarskega seljaka.

Napisao **Ante Demartini.**

(Konac.)

— Spljite još, ta vidite da nije puna, vikao Bepo.

— Kako nije puna, kad već zrnje van pada, začudi se Potreba. A vi ste, gospodine, meni razali. Onda nije bilo vrha.

— E, sad je žetva, a zrnja dosta, nasmjehnuo se Bepo izpod brka. Ja sam u proljeće od vas kupovao zob; brojio sam za nju gotove forintače. Nije moguće, da mi ne ćete štogod navrći i preko mjere.

I opet morao Potreba stisnuti s pleći, zažmiriti na jedno oko i sipati koliko se je Krnjelu hotjelo. Samo mu je išlo po glavi, hoće li biti dosta toga zrnja, da namiri nemilosrdna vjerovnika.

Čim su više mjerili, spopadala Potrebu sve strašnija slutnja. Zobi bijaše još vrlo malo.

Namjeriše 14 stari, a više nije bilo ni zrnca. Potrebi se zamagli pred očima. Tek iza nekoliko časakah, mogao je Krnjelu pogledati u oči. I sada ga je začudjen gledao, kao da je u zemlju ukopan.

— A što me gledate? Lukavo će Bepo. A gdje vam je ostala zob?

— Ne ima je, gospodine, ni zrna više.

— Što? Vi će te me varati? Gdje je ono, što ste sakrio?

— Nisam, gospodine, tako mi duše! branio se Potreba.

— O, lahko meni za to. Ja imam crno na bielom, da sam vam posudio šestnajst stari zobi.

— Vi ste mi samo osam dali.

— Dà, dà, al pogodba. U pismu nema govora ob osam. Na šestnajst ste dali križ. Dva stara platit će te mi u novcu; star po dva forinta; ili će sud imati posla.

— Ali nemojte tako, gospodine. Ta vidite, Bog mi je svjedok, da sam vam dao sve što sam imao. Meni nije ostalo ma ni zrna. Mučio sam se kao živina, a bez koristi, za badava — za vas.

— Što je to mene briga. Pogodba je pogodba, carta canta. Pismo valja, ono ne laže. Platite liepo na miru, pa mirna Bosna! ako vas tužim sudu, bit će toga plaćanja i više. Al i za ono drugo tužit ću vas onda.

— Kad nije druge, češao se Potreba za uhom, to ću vam platiti manjak u novcu. Ali sada ih nije. Kad dodje Andre onda — — —

— Onda će te mi platiti i stari dug; inače morat ću vas opet tužiti. Dosta vas već čekam.

— Ako čekate, za to dobivate interese. U ostalom, dat ćemo vam, što se više bude moglo. Andre se misli ove jeseni oženiti, trebat će nešto i za pir.

— Izplatite me, pa nek se slobodno ženi! odreže Bepo ljutito. Pa ako vam i poslie bude što trebalo, lahko će te se kod mene pomoći.

— Ta znam ja, da nas vi ne ćete zapustiti, završi Potreba smjerno i gorko.

Nekoliko danah kasnije došao Andre kući pun nade, pun veselja. U žepu imao do stotinjak forintih i po njegovu, bijaše sve za ženidbu gotovo. I Anici je rekao, neka se sprema. Ali kad je stao još iste večeri pregledavati otčevu knjižicu, na koju je Bepo pisao, sve što je bilo duga, kao da ga je ošinuo grom iz vedra neba. Otac mu je razložio nekoja stvari, pa i ono o zobi. Andre se ljutio na sve, na zob osobito. I zbrojio je sve, pa je naračunao, da je otac rad te zobi do 50 forintah kao u more bacio. A Bepu su dobro došli. Dobro je Andre računao. Da je Potreba zatravio livadu, imao bi bio na njoj do 30 centi sena, a ne bi trebao poudjivati ga, ni zobi, ni težaka mu nebi bilo toliko treba, ni mlatila nebi bio morao plaćati, niti bi mu manjkalo zobi. A ono vrieme, što ga je oko zobi potrošio, mogao je s voli zaslužiti opet koju forintu, radeć drugomu.

— Al platiti mu moramo, žalio otac, jer će nas tužiti.

— Dug se mora platiti, rekao sin, al valja prije promisliti, da se ne pravi dug kao da ga ne treba platiti. A vi ste tako svake godine radili, te bi na skoro dali Krnjelu i kuću i zemlju i morali štapom obiljaziti tudje pragove.

— Drugi put bit ću pametniji i u svem tebe slušati, umiljavao se otac. Što ćeš, nit znam čitat, nit znam pisat. A ti znadeš nešto, pa te ne može tako lahko ženda prevesti preko vode. On može, kao što i da, u tu knjigu pisati što hoće i koliko hoće, kad se ja u to ne razumijem kao ni sliep u svietlo. Kad sam ja malen bio nije bilo školah.

— Kasno je poslie podne k misi. Nego svaka šteta nauči čovjeka pameti, a pamet se nikad skupo ne plaća, putio Andre otca. Sad ste se bar osvjedočili, da smo se i vi i ja, skoro cielu godinu samo za Krnjela mučili. A tako rade skoro svi naši seljaci. Nije dakle ni čudo, da je pred devet godinah došao k nam gol kao prosjak, nije imao čim bi miša otrovao, a danas mu ne fali ni ptičjega mlieka. Već ne zna kamo bi s novci. A imat će i više, budu li ljudi tako ludi kao i do sada, pa se svi za nj mučili budu i sve njemu snašali.

U jutro dočuo Bepo, da se je Andre povratio s dobitka. Isti čas letio kao mah

cesarstvo i Istra i svaki pojedini kmet one novce, da plate gospodinu?

Ter gospošćini nije bilo potreba valje imat kapital. Njim je pravo, da dobiju od leta do leta u novcu, šta su prvo dohivali u stvarih, a kapitali neka se plate, kako se bude premoglo.

Tako se je i učinilo. Reklo se je: Gospoda te dobit na mesto novca toliko obligacioni (zadužnica), da smo jim dužni. Svaki obligacion nosi toliko interesa na leto, i to ćemo redovito izplaćivati. I povrh toga još ćemo svako leto na sreću zdignuti nekoliko obligacioni, pak čigov broj se zdigne, njemu ćemo platit kapital, i tako ćemo malo po malo splatit svu gospošćinu i ostat bez duga.

Dakle računu od gospošćine jest jedan posebni zaklad ili fond. Mi mu moremo reći: *Račun odkupa od gospošćine*; gornji mu reku: Zaklada zemljišćne razveze, a Taljjani mu reku: Fondo dell'esonero del suolo.

Do sada je to sve dobro!

Ali sad se pita; ako Petar ne plati, a Paval plati svoj del, kako će biti?

Učinimo ov račun: Ja sam bio dužan 50 forintih, Ti si bio dužan 50 for., a oba skupa bili smo dužni povrh toga još 100 for., jer smo oba Istrijanci. Neki koji je imao pravicu na desetinu, dobio je obligaciju na svih tih 200 forintih, i na to mu ide interes.

Ma interes i kapital smo mi vezani svi skupa plaćati, i ako ja platim za Te, Ti češ mi biti toliko dužan, ali ja moram platiti.

Dakle, ako sam ja platio onih 50 forintih posebnoga duga još prad dvajset let, a ako Ti neplaćaš ni šta od onih Tvojih padeset ni od onih 100 forintih, ja sam tepen i vavik podložan i meni barem za sada nije ništa bolje, da sam platio dug. —

Ako to ide vavik tako naprvo, da ja za Te plaćam na račun onih 50 for. posebnih i na onih 100 skupnih, ja ću odplaćivati gospošćinu za se i za Te, i na koncu konca, kad platim obligaciju na moj i na tvoj račun, onda češ mi Ti bit dužan, ali ako tvoja zemlja i imanje ne valja, što ću ti uzeti?

Ako si Ti lenjuh, da ne plaćaš, šta ću ti uzeti? Ako Ti svako leto hujšaš zemlju i ako Ti ona manje nosi, kamo češ me poriuti s tvojim bratinstvom!

Recimo, da su Tebe teple nesreće, boli, zla leta, a ja u drugom kraju sam se nekako preživio i odbavljao duge, barem sada storimo račun, neka Lude Tebi malo teže, a meni malo lagije.

Na dieti u Poreču je naš branitelj g. Laginja prvi put jasno i glasno rekao, da on i njegovi prijatelji neće potvrdit računa od desetine, ni adicionale za nju, jer da je nepravedan. On je to i protumačio, i ja ću to gledat vam protumačiti, da razumete, kako stvar stoji.

Imajte na pameti vavik onih 50 for. mojega duga, 50 for. Tvojega i povrh toga još 100 for. skupnoga našega duga, pak ćete lahko stvar razumeti.

Na sve naše duge od desetine, moramo plaćati interese. Provincija Istra, a za nju Junta mora izplatiti interese i tolike obligacijah koliko jih se zdigne na sreću.

Da se to uzmogne platit, pobira Junta od svakoga privatnoga ono, što je dužan u svoje ime i pobira povrh toga jedan adicional, prvo 10 po sto, sada 12 po sto na sve franke za splatit tobože na račun skupni od cele provincije interese i obligacije, koje se zdignu.

Sada ćete lahko razumit, da ako oni privatni, koji su još dužni desetinu (esoner) neplaćaju interes od toga duga, mora Junta s našimi adicionali pokrit privatni dug od desetine.

Istina je, da oni privatni te bit malo po malo nam dužni, ma ako dosad kroz tolika leta nisu plaćali redovito, kako te nam odplatiti ono?

Sa ta vi lite, koliko je još privatnoga duga od desetine po Istri:

Svega zastanka što su dužni posebno ljudi, svaki u svoje ime je preko pol milijuna; i to točno na konac leta 1882. je zastanka 571.991 fr. 37 nvč.

To je tako podeljeno, da zapadni del Istre ima skoro vas taj dug, a iztočni del ovoliko:

1. Ljudi, koji su pod sud Volovski imaju platit samo 331 for. 72 nvč.
2. Oni koji su pod sud Krčki (Veju) imaju dat ništa.
3. Oni, koji su pod Cres imaju dat samo 12 for. 57 nvč.
4. Oni, koji su pod Lošinj nimaju dat ništa.
5. Oni, koji su pod Podgrad (Castelnuovo) imaju dat 4923 for. 56 nvč.

Dakle svi, koji su pod sud Volovski, Krk, Cres, Lošinj i Podgrad imaju dat svega samo 5267 for. 85 nvč., a drugi Istrijanci imaju dat privatno više od **sto putih** toliko.

Povrh toga storen je s cesarstvom račun leta 1875., da Istra ostane cesarstvu dužna 416.000 forintih za ono, što joj je cesarstvo posujivalo jer ni mogla dopućat interese od obligacioni, kako je zgora računano, ni izplatit kapitale od ovih obligacioni, koji su se svako leto na sreću zdignuli.

Povrh svega toga je cesarstvo nam, celoj Istri, posudilo od leta 1875. naprvo do sto tisuć forintih, koje smo skoro sve još dužni.

Toga posujila nebi bilo trebalo, da bi svi Istrani bili plaćali jednako svoju dužnost, to jest, ono što je svaki privatno dužan i ono što ima s nametom (adicionalom) platit za skupni račun cele provincije.

Adicionala u ime desetine pobira se sada 12 na sto t. j. na svaki forint cesarskih frankah, plati se 12 novčić za desetine.

Leta 1883. platili su ljudi i obćine u kasu Volosku okolo . . . for. 3200.—
» Krčku (Veja) . . . . » 2613.—
» Cresku . . . . . » 1691.—
» Lošinjsku . . . . . » 4055.—
» Podgrad (Castelnuovo) . » 2422.—
Dakle svega . . . . » 14041.—

a drugi kraji Istre, kade je više od **sto puti** toliko privatnoga duga od desetine, koliko pod gore izbrojenimi sudi, i kade je jednaka dužnost kako i nam plaćati jednako na skupni račun od provincije, oni su svi skupa platili jedva *šest puti* toliko koliko mi.

Što budu oni slabije plaćali, toliko ćemo mi morat plaćat više, budući smo vezani skupa. Ako oni neplate ništa, mi ćemo platiti sve, pak onda drži njih. Al kako njih držati, kada je veći del njihovih deputati u dieti, pak Junta more i prostit što godar zastanka i tako napred.

Ja mislim, da se ovakovo stanje neda dalje trpeti. Mi svi moramo zakonitim putem poći, da se to plaćilo promeni. Mi svi pišimo, svaki komun i svi ljudi skupa prošnju na svetlu krunu cesarsku i dajmo krize i podpise, da je ovo stanje nepravično i neka cesar da zapoved na ministre i na Juntu u Poreču, da se ima plaćanje nameta ili adicionala od desetine odsudit na takov način, da nebudu trpeli jedni kraji Istre za druge.

Volovski i Lošinjski kapitanat imaju najlošije zemlje. Sad neka drugi kraji plaćaju svoje duge, a mi samo del skupnoga duga, *ako ga s tolikimi plaćili dosad još nismo platili.*

Mi imamo svakojakih potreb, pak ako i moremo, nije pravično, da nas taru plaćila jednako kako i druge, koji su stoput više dužni od nas.

Ako se svi damo na prošnje i pitamo šta je pravo, sigurno će se ovo plaćilo poravnati na pametan i pravičan način.

DOPISI.

Izpod Kastva. O kastavskih stvarih bio sam odlučio niti nepisnuti. I nebi, da nisam usiljen. Ovih danah bio sam na Rieki, a pred malo vremena došao sam preko Učke. Tu i tamo čuo sam toga toliko o kastavskih nemirih, da je toga i manje od polovice istina, bilo bi me sram, da sam Kastavac. Neki su već pomislili, da smo se svi potalijanili, i da smo zavrgli svoj mili materinski jezik hrvatski. Ono što se je dogodilo, ni na čast kastavšćini, ali do takove sramote nismo ljepali, da bimo svoj materinski jezik pod noge bitili; sramota je, ali ta pada na one pet šest njih, kojim je već sigurno žao, da su se pustili zapeljati od nekih tudjih smutljivacah. Čuo sam sto putah ponavljati onu božansku: potrebno je, da bude smutnje, ali jao si ga onomu, po komu smutnja dohodi. Neću sada kriviti ni jednoga ni spominjati imenom, ali to velim očito: sve to bilo je tudje maslo, i neki će imati težak račun dati Bogu i narodu, koji su k tomu pripomogli. I tim se opet vraćam k svojim težačkim poslovom. Na dan sv. Jakova obnoć imali smo hvala Bogu tihoga i oblinoga dažja. Došao je dobro i prvoj i drugoj letini, repi, fažolju, što smo prošloga čedna u zemlju s oranili. Grozdja je malo, a i to je po nekud opopolilo. Treba li mu lieka, ali nam se neće samo početi tim blaženim sumporom. Dobro bi, a to ćemo morati učiniti barem na onih trsih, koje već više godinah bol pokazuju. Ali nije čekati sumporanjem dokle se bol pokaže, nego bi osumporiti u legu i kasnije u svietu. F.

Iz obćine Krčke 1. agusta. (*Tko da bude komesar?*) Napokon su imale biti danas dogotovljene listine za ponovno obćinske izbore u Krku, te se imaju čim prije izložiti. Red je dakle, da se ponovno dignemo na noge eda već jednom prestane nenaravsko stanje polag kojega mora, da većina Hrvatah podnaša samovolju, da bi koga, nego jednog Todora.

Vrhovno upravno sudište u Beču na 18. lipnja t. g. uništi lanjske obćinske izbore krčke. Da nisu bili nezakoniti, nebi ih bilo uništilo. Te nezakonitosti, koje je počinjao načelnik i predsjednik izbornog povjerenstva na očigled vladinog komesara g. Fabrisa, jesu dakle sudbeno dokazane i nitko ih više nemože poreći. Mi ih ovdje nećemo opetovati. Dosta budi reći, da je naša hrvatska stranka na svaku pokuzavšu se nekorektnost opreznim činila komesara g. Fabrisa, nu uzalud. Mi proti sili nemogosmo. Dodjosmo na broju 400 nas u Krk, na dan izbora, da prosvjedujemo, nu glasovali nismo, da nam se ne reče, da odubravamo ako i indirektno postupak izbornog povjerenstva, te vladinog komesara. Učinjen bi zapisnik, na zapisniku bio je podpisan i g. Fabris, — a izbori se obavilše bez našeg uticaja, sve onako tiho i mirno, pošto se »*neumjerenjaci*« odalečiše. Poslje izbora letiše brzojavi. I g. Elluschegg se je naradovao krčanom na pobjedi. Ta je pobjeda danas u blatu, a gospoda mogu se ponositi, što je njihovo izborno čedo od namjestničtva, ministarstva i vrhovnog upravnoga sudišta odsudjeno, da nedozrelo pogine. Fatalità!

Nego to su njegovi dobitci u koje mi ne pačamo. Mi pitamo sada: tko da bude komesar? Nit marimo ovim pitanjem potaknuti vladu, da nam ga odstrani, ne. Volja li ju, nek ga drži. Na drugo mi ciljamo kad pitamo: tko da bude komesar?

Vladi su dobro poznate nezakonitosti shvše se kod zadnjih izborah krčkih na oči komesara g. Fabrisa. Da se uz to kod puka gubi onaj ugled, što ga mora svaki politički činovnik imati, ne treba napominjati. Taj ugled dakle za nove obćinske izbore krčke gosp. Fabris je zadnjič izgubio. Time nećemo da diramo u njegove osobne vrline, koje mogu biti i prezvrsine, mi sudimo po utiscih što nam ih vanjske, gotove i dokazane činjenice u dušu utisnuše. Kod novih indi obćinskih krčkih izborah g. Fabris nije za komesara jer mora i samoj vladi biti stalo, da se njezin ugled netamani po nižih činovnicih u toli svečanih momentih, košto su izbori. Tko da bude dakle komesar?

I s drugog uzroka g. Fabris nije za komesara. Njega vole odviše u Krku šarenjaci; mehkoća i recimo dobroćudnost njegove duše poznata je mnogim i usljed toga on se nemože držati u onom ravnovjesju i nad strankami, kako bi to vladinu čovjeku dolikovalo. Njega šarenjaci svojim krste, a mi im to moramo vjerovati, jer nas i vrhovna odsuda na to nutka. Ako je tomu tako, tad se mi nežacamo uztvrditi, da g. Fabris nije za krčke izbore. Izborni komesari jesu zatočnici zakona i za takove mora ih svaki izbornik smatrati. Nu dvojimo, da će krčki Hrvati povjerovati g. Fabrisu bude li ponovno odredjen za komesara kod iznovičnih obćinskih izborah u Krku. Tko da bude dakle komesar?

Vlada ima paziti, da se izbori u Krku ovrše, da ne bude izborni zakon za krčke Hrvate pusto slovo koje mogu dva tri šarenjaka na oči vladinih ljudi bezkažnjeno gaziti, a na štetu obćine. Vrieme je, da se ozbiljno misli i na obezbiedjenje pravah krčkih Hrvatah, koji su u ogromnoj većini, a ta većina može za kojegod vrieme mirno podnašat šarenjačke nepravde, nu neće za uvjek. Neželimo protekcije, jer protekcija Hrvat još niti nepoznaje. Ta je bila do sada uvjek na drugoj strani. Hoćemo i tražimo, da se za nove obćinske izbore krčke priugotovi na vrieme sve po zakonskih propisih, a za sami izbor, da se imenuje takav komesar, koji poznaje zakon i koji je voljan po tom zakonu prigodom izborah postupati. Da vidimo hoće li biti preokreta!

Pogled po svietu.

U Trstu, 13. agusta 1884.

Posljednjih osam danah nije se u našoj državi ništa važnijega dogodilo. Obavili se pokrajinski izbori za Koruški sabor te nisu u bitnosti promjenili njegovoga lica. Naša braća Slovenci u Koruškoj zastupana će biti u saboru po trojici svojih vrlih boriocah. U južnoj Štajerskoj nade je velike, da će tamo Slovenci sjajno pobieditи prigodom izborah. Svagdje očitih znakovah, da se slavenski živalj polagano al liepo diže.

Ovih danah pohodio je u Ischl-u gradiću gornje Austrije njemački cesar Vilem našega cesara i kralja, gdje je bio sjajno primljen. Njemački cesar dolazi svake godine u kupelji Gastein u Salcburškoj pa već više godinah na svom povratku posjećuje našega vladara. Ovaj posjet očitim je znakom ne samo, da su odnošaji izmedju Njemačke i Austrije dobri, nego da se nije bojati nikakvoga rata.

Za olahkotiti užasne posledice velike poplave u Galiciji, odredjeno je 800.000 for. iz državnih sredstvah, da se uz jamstvo zemlje podieli med nastradalo pučanstvo.

Hrvatski sabor opet je sazvan za 23. t. mjeseca u Zagreb. Rešiti će još nekoje važne zakonske ustanove pak će bit zaključen, jer se imaju buduće jeseni obaviti novi izbori. Hrvatski ban putuje sada gornjom Krajinom, da se osvedoči o nevolji, koja tamo vlada. Nekoji nagadjaju, da se ovo putovanje ima svesti u doticaj sa predstojećimi izbori.

Česi živući u Hrvatskoj, kojim se je pridružilo mnogo Hrvatah, odputovali su prošloga tjedna posebnim vlakom u Prag, da se nadive svomu narodnomu hramu umjetnosti, velebnom kazalištu te da prisustvuju jednoj češkoj predstavi. Na veoma prijazni način bijahu dočekani od slavenske braće u Beču i Brnu, gdje su jim u čast priredili svečane večeri. Od Brna u Prag svimi postajami, kuda su prolazili, češki ih je narod najljubeznije sprijeo; nježni spol obasipao

---

nit k Potrebi. Iza nekoliko laskavih rieči svrnuo odmah razgovor na dug.

— Da, gospodine, platit ćemo vam, al ne sve. Polovicu čekat će te nas malko, reče sin.

— Dà, dà, Andre bi se rad oženio; ne ima nam tko raditi, trebati će i za to nešto troška, upiete se stari Potreba.

— To pak nè! presječe Bepo! Ja vam ne želim zla. Bit će bolje za vas, ako me poslušnete. Izplatite vi mene sada podpunoma, što bi vam na dug rasli interesi. A što vam bude treba za pir, to će te sve kod mene dobiti. Tko pošteno plaća stari dug, taj ima u mene uvjek kredita.

— Ne ćemo tako, nè, razpali se Andre. U vas je mùka uzeta na vjeru po funti za novčić skuplje, a tako i svaka druga stvar. Ako posudim kod vas novacah, moram za tri mjeseca platiti od forinta cvanciku interesa, a to je previše. Za dvie godine bili bi mi na taj način prosjaci.

— A vi ne jedite i nemojte se ženiti, pa ne trebate moje pomoći. Što uzmete, platite, pa mi ne ćete biti dužni; odgovori Bepo, koj se nije nadao takovu odgovoru, jer je bio naučan, da mu se svaki klanja. Ljudi su ga se bojali kao vraga, a poštivali ga kao sveca. Ta svaki je seljanin, kmet bio naslikan u njegovoj knjizi dugovah.

— I to će biti, da ćemo uzimati samo za gotovo, opet će Andre. Al ne ovdje, jer tuj ste sam, pa računate kako vas je volja. Iči ću ja tamo, gdje je više trgovacah i gdje se ne računa sve dvostruko i trostruko.

— Samo ako vam to podje za rukom, presječe mu Bepo.

— O, hoćeš! Moj otac ne će više sijati vaše zobi — u obće ne će imati s vami više posla.

— Prije će on doći k meni, nego ja k njemu. A sad me izplatite!

Andre bi jih još nekoliko bio odbrojio Krnjelu, da ga nije otac sustavio. Vidio je stari Potreba, da mu je u sinu uzkipila žuč, pa da bi mogio i gorega biti.

I izbroji mladić novce, te mu nije ostalo ni za tabak. Krnjel lakomo prebroji i ode.

— Andre ti češ se ipak oženiti; govorio mu otac, kad je Bepo otišao.

— Neću, jer ne imam čim, a za to ne ću da se dužim. Jedva smo se riešili duga.

— A što će Anica?

— Čekat će samnom bolju žetvu, odgovori sin ljutito.

— Ne dao Bog, da nam bude još koja tako jalova, završi otac.

— Bila bi svaka, kad bismo se pačali sa Krnjeli, odreže sin.

je oviećem hrvatske gostove. U Pragu sjajni doček; na hiljade Pražanah došlo na kolodvor, da odprati u grad hrvatsku braću. Taj veoma prijazni doček i odlikovanje neugodno je dirnulo Magjare, koji priekim okom gledaju, kako se slavenska braća prijateljski druže.

U Franczekoj vieća još neprestano kongres t. j. obie komore sdružene, kako da promjene ustav. Opozicija izazivlje sve moguće škandale, da osramoti republiku. Nije dvojbe, da će ministarstvo sa svimi predloženimi promjenami prodrieti.

Englezko novinstvo negovori sada liepo o Njemačkoj.

Na londonskoj konferenciji, koja se je bila sastala na predlog Englezke, da uredi financijalne odnošaje Egipta, Njemačka, a s njom Austrija i Ruska pristajala je više uz Franczesku pa tako onemogućila englezke želje. Englezi sada kane urediti Egipat, kako ih bude volja, a ujedno konačno pripravljaju malenu vojsku, da ju pošalju u gorniji Egipat na pomoć Gordonu, koji da se još uvjek nalazi u Kartunu.

Kina se dogovara sa Francezkom glede ratne odštete, pa se je nadati, da će se napokon i tamo uvesti mir i poredak.

Istranizu.

I.

Od pamtivieka čeličan si bio,
Od pamtivieka svet ti bio dom,
Plemenitu si krv za nj' voljno lio;
Bud' i sad dakle svoj u domu svom!
Pa ne daj, da se šarenjačka zmija
U krilu majke tvoje jošte svija!

2.

Gle otrov njen' gdje zemljom ti se točil!
Ded stani na put njojzi, dok je dan!
jer, kada noćca pade, tvoje oči
Nadvladat može lako tvrdi san.
Dà, ne kasni, već' vick nad domom pazi,
Te ne daj šar'noj zmiji, njim da plaziš!

3.

U vjernosti i braću svoju krlepi.
Nek' vjernim štitom štite majku sad;
A ako kojeg šarenjak zaslijepi,
Proždeni poturicu — podli smrad!
Proždeni ga iz otačbine svoje,
Iz svetog tla, jer izdajica to je!

Ovako traži, Istranine prava.
Pa svanut će i Tebi stara slava.

Omišljani n.

Franina i Jurina.

Fr. Dragi Jurino povij mi malo, ča još ni finjena ona kveštijon z onimi hartami?

Jur. Ma ča zi hartami ke senjuju mejaši nli zi hartami ke pokažuju beči?

Fr. Ča ja znam s kimi; ja znam, da su nike harte konfundile nikim šarenjakom i mejuše zdrave pameti, i za to te pitam, da mi praviš ako ča znaš.

Jur. Ča ćeš da ti pravim, stvar je nikako maglena kako i moja pamet, i da zabodem prst v oči, mogal bih ti reć, da harta još visi, samo valja vidit, akol je ona ista, za ku se kveštijon goni.

Fr. Ma komišljun da ju je potvrdila!

Jur. Čul sam to i ja, da ju je potvrdila, lehor valja vidit, ako je imela na nosu očali kad ju je gledala; zač sam čul, da su se prije toga vrimena nejdo nikakovi novi mejaši po njoj štampivali i da se ti novi mejaši još spoznivaju.

Fr. Da ča su onda oteli z onu retifiku udelat, ako ih se more va stupicu spravit?

Jur. A niš nisu drugo oteli učinit leh da zi svojimi rukami i zi komunskim sapunom operu onoga čaću ki je bil va tem poslu prsti šporkal, ma njim ni šlo za ruku; pak da ga tužnoga koliko toliko umire, dekretali su ga za gradjana, zač će njim vavik na diku bit!

Fr. Niš ne, harte van, harte van! I za to te ja dekretivam, da budeš i ti jedan parat od komišijuna i pozivljem te na šedutu ka će se od toga držat; a ča se bude dekretalo, nemoj pravit tvojoj brbljavoj ženićini, zač bi se mogla zi Maru spravit pak to na Sloginoj plaći svim ljudem zbrbljat. Dunke cito vć.

Jur. Neboj se, ča ja obećujem to nikad nebude. Prometer da šlori, mantener da vilani!

Različite viesti.

Imenovanja. Financijalno ravnateljstvo u Trstu imenovalo je Frana Vittori-a poreznim blagajnikom, Julija Segher-a poreznim kontrolorom, Eugena Bigatto i Fridrika Dondo poreznimi adjunkti, Fridrika Kaderka fin. komesarom i Pavla Baričevića fin. koncepistom.

Zabava tršćanskoga »Sokola«. Dne 10. t. m. priredio je tršćanski »Sokol« svojim članovom i pozvanim gostovom veoma ugodnu pjevačko-glasbenu večer. U vrtu slavenske čitaonice *»kod zelenog hriba«* sakupilo se lete večeri liepo jato Sokolovacah i njihovih prijateljah, jednog i drugog spola, gdje su uz narodnu pjesmu i uz milozvuk glasbe sproveli liepu časove. Koncert bijaše veoma točno odpjevan, dotično odigran. Više točkah moralo se opetovati. Vježbe nekolicine krsnijih članovah »Sokola« bijahu vrlo točno i elegantno izvedene. Zahvalno slušateljstvo povladjivalo njim burno.

Po dovršenom programu povukla se mladež u veliku salu, gdje se podala veselu plesu.

Hrvatska čitaonica u Vrbniku priredjuje dne 17. t. mjes. zabavu na korist *»Bratovšćine hrvatskih ljudih u Istri«* sa sledećim programom:

1. Proslov.
2. Deklamacija.
3. Predstava.
4. Šaljiva tombola.

Početak ob 8 uri na večer.

Koparska gimnazija. Dobismo slučajno letošnji program koparske gimnazije, kojeg prolistasmo, da saznademo što imade u njem važna. Nas zanima najvećma broj učenikah. Od 191 upisanih učenikah, imade samo *43* Slavonah! Zaista malen broj slovenske i hrvatske mladeži na koparskoj gimnaziji. Pa k tomu jošte taj nesretni broj *43*!! Da su nam barem jošte jednoga za milost dobacili, ta našli bi bili možda jošte gdje kojeg Slavena izmedju ostalih 178 djakah?!

Do sada se obično bacalo krivnju na nekog *zaslužnog* kanonika, da je tako malen broj naše mladeži na kopar. gimnaziji, jer je on većinom upisivao mladiće početkom školske godine. Ovakvom zgodom dade se lahko uz dobroćudnost, a žalibože i neukost našeg naroda Šavla premiesit u Pavla. Nu sada nije se upisivanjem bavio g. kanonik nego netko drugi, od koga imademo pravo očekivati više nepristranosti.

Broj 13 je doduše malen, nu po zakonu imade i ta trinajstorica pravo, da njoj se predaje njezin materinski jezik t. j. slovenski ili hrvatski. Koliko nam je poznato, predavalo se prijašnjih godinah hrvatski jezik 2 sata na čedan svim onim, koji su se kano Slaveni upisali. Valjda je to pronašlo sl. c. kr. zemaljsko školsko vieće suvišnim ili je pustilo na volju sl. ravnateljstvu, podučavati ili ne.

Školski programi jesu zrcalo svih dogodjajah i svega rada jednog zavoda za dotičnu školsku godinu. U programu kop. gimnazije tražimo budava spomen o hrvatskom jeziku. U programih tiskaju se često i najneznatnije stvarčice. Objelodanjuju se predavanja iz nuzgrednih predmetah, kano što je: risanje, pjevanje, gimnastika, kada je kakav učitelj ili ravnatelj kakovu vrpcu dobio itd. itd., nu u ovom programu o hrvatskom jeziku na koparskoj gimnaziji niti rieči! Pitamo dakle sl. c. k. zem. školsko vieće, zašto se ukinulo na c. k. gimnaziji u Kopru hrv. jezik, ili ako se ga — kao što je propisano predavalo, zašto program iste gimnazije o tom mukom muči?

Djedovska kultura. Piše nam prijatelj iz Buzetšćine: Dne 26. pr. mjeseca išla dvojica iz podobćine Sovinjske po poslu u Oprtalj. Tamo se svratili u krčmu nekog g. Rinaldi-a. K toj dvojici pridružio se kasnije gosp. R. Jelušić, tamošnji župe upravitelj i njih stari prijatelj. G. Jelušić pozove prijatelje u svoj stan, gdje su se zadržali do 9 satih na večer. Na ponudu g. J, da ostanu preko noći kod njega, nemogaše pristati jer jih je zvao posao kući. Dadoše se dakle na put iza 9 ure. Jedva su se odaljili za 200 met. od Oprtlja, čekalo jih na putu 5—6 gradjanski obučenih osobah na jednom pogibeljnom mjestu. Ured puta postavili su trnja i dračja u koje se jedan od putnikah zapleo i upao te mu brzo drug u pomoć priskočio i oslobodio ga. Medju tim počelo je žviždat sa svih stranah, oko njih krupno kamenje. Zahvalit mogu Bogu i tamnoj noći, što su izmedju iz onog hajdučkog napadaja živu glavu. Prepoznati nisu mogli nikoga; jedno što su u Oprtlju nepoznati a drugo, bijaše no noć.

Napadnuti podnieli su tužbu sudu na dvojimo, da će poći za rukom žandarmeriji proznaći one lopove.

Naši Sovinjci razgovarali su sa prijateljem g. J. hrvatski. G. J. je nekojim Oprtljanom trn u oku jer nije ronegat, već ono što ga je rodila majka. Djedovskom kulturom opojen smrad Oprtlja, da se osveti i župe upravitelju i onoj dvojici *»žćavah«* koji su došli kuljat talijanski velegrad *»žćavunskim jezikom«*, udri po njih kamenjem!! To se dogodilo tudjincem, u gluho doba noći u talijanaškom gnjezdu »Portole». Tuko rado drugdje samo hajduci i razbojnici te neznamo kako će Oprtljani ovo ponašanje napadačah dovesti u sklad sa poznatom *»djedovskom kulturom«*.

Najveći top ovoga svieta, nalazi se u Španjolskoj. Sgotovljen je u Franczekoj; kalliber (širina otvora) mu mjeri 16 centimetarah, dužina 6 metarah i 20 cntm.; po tomu je za 20 cntm. veći od najvećega Kruppova topa. Nabija se kuglami 88 kilogramah težkimi, a praha treba za jedan hitac 42 kilograma. Kugla prokti u jednom hipu 682 metra.

Neuku nauka.

Da se drvo čim dulje uzdrži. Na otoku Sardiniji, da se kolarsko drvo za kotače i kola sačuva od pucanja i trulosti, upotrebljuju sledeći postupak, kojim bi se mogli i naši kolari poslužiti, jer je jeftin i malo truda zadaje. Komadi drva, opredeljeni za kotače, meću se u salamuru, ili u vodu u kojoj je sol raztopljena, i puste se jednu nedelju danah ležati u njoj. Ovim se postigne, da sunčana žega nemna upliva na drvo.

* * *

Nasadjivanje piladi. U Lancesteru kod Bostona, u sjedinjenih američkih državah, bavi se Mr. Hawkins već više godinah umjetnim nasadjivanjem pilićah. Na komadu zemljišta od jedne rali i pol podignute su suše, razdieljene na malene stanice sa 25 kokošiju u svakoj. Pred šumami su odieljena zemljišta, na kojih se perad širi. U na to načinjene sprave u vrieme nasadjivanja nasadi on svaki dan 200 kvočkah, a u isti čas postavi 500 jajah u stroj, gdje se umjetno pilići izlegu te je onda porazdieli medju kvočke. — Na tom zemljištu ima do 12.000 kokošiju svake vrsti. Lanjske godine prodao je 500 posudah kokošjeg djubra (gnoja) po 3 for. što iznaša liepu svotica od 1500 fr, a gdje su jaja i živad?

* * *

Stanje vinogradah u Dalmaciji. Čitamo u poslednjem broju »Narodnog Lista«, da će biti sudeć po raznih viestih, koje mu do sad stigoše, u Dalmaciji oblato vina ako ga Bog sačuva od nepogodah.

* * *

Letina na Labinštini. Pšenice i u ovoće žita spravio je narod malo. Vino ne kaže takodjer dobro, jer se malo poleglo grozdja a na mjestih ga bolest uništila; narod bo ovud ne sumpora. Voća je isto tako malo budući da Labinjci malo voćakah sade. Ulju se neimamo takodjer nadati.

Krompira i kuruze bit će za našu potrebu, podje li ovako do konca. Narod se ovud bavi slabo poljodjelstvom a posve ništa umnim gospodarstvom. Radje se mrcvari u ugljevarnah, gdje osoba redko kad zasluži 1 for. na dan, a kod kuće zapušća vinograde i polja. Žalostno je, što naš narod po nekojih stranah Istre, napose u okolici gradovah — toliko hlepti za novčićem, a kod kuće mu propadaju gospodarstva. Istina je do duše, da se dan danas kod gospodarstva malo komu trud izplati jer nas biju nerodice, nu ako zapustimo naše vinograde, polja i livade, neće nam pomoći ni najbolje letine. Onaj novčić, kojeg si pojedinci u gradovih zasluže, lahko potrate, a kod kuće ništa nepridielaju pa tako stradaju danomice i stradati će dok ne budu ozbiljno gospodarit stali; dok nebudu razložno i umno svoja zemljišta obdielavali.

* * *

Grižavo tele. Skuhaj hrastovu koru; uvarak (juhu) procidi, te na malo podavaj drizkavu teletu u mlieku, ili na samu. Ovo je najjednostavnji i najjeftiniji prokušani način ili sredstvo, da se izliječi grižavo tele.

* * *

Grižave kokoši izliečit ćeš po savjetu nekog vještaka peradara ovako: podavaj kokošim nekoliko dana kubane riže, koju posipli prahom od krede; ili načini bobuljice (pilule) od jačmenova brašna i praha od krede ovlaživ skupa sa i amforovom žestom; ili napokon načini bobuljice od jačmenova brašna i rakije (žganice).

Književne vesti.

»Danica«. Koledar i ljetopis družtva svetojeronimskoga za prostu godinu 1885. izašao je jurve izpod tiska. Štampan je u 25.000 iztisakah. »Danica« netreba nikakve preporuke. Ona si utrla sama put koli u velikašku palaču toli u težačku kolibu. Sadržaj je »Danice« sledeći: Prosta godina 1885. — Visoka kraljevska kuća. — Abecedni pregled imena svetačkih. — Koledar. — Ljetopis družtva svetojeronimskoga sastavio Iv. Pliverić. — Izvadak iz pravila družtva svetojeronimskoga. — Bratovština hrvatskih ljudi u Istri. — Djakovačka stolna crkva (sa slikom) od M. Čepelića. — Zagrebačka stolna crkva (sa slikom). — Jurišić (sa slikom) od R. Lopašića. — Strnadica. (Badnja pripovjedka). — Crtice iz javnoga zdravstva od prof. dra. A. Lobmayera. — Livadarstvo od Drag. Stražimira. — Što se po svietu zbilo. — Mora od N. Tordinca. — Gospodarske situice. — Kakova će biti godina. — Sajmovi.

Sudeć po sadržaju, pristupna je »Danica svim slojevom hrv. naroda, u njoj će naći gradjanin i težak, trgovac, činovnik, obrtnik itd., ugodna štiva liepe i zabavne pouke. Cienа njoj je 25 novčićah. Uvjeti glede razprodaje Danice jesu sledeći: Družtvo nudi svakomu razprodavaocu od svake stotine 20 postotakah i samo će platiti poštarinu od knjigah. Samo pojedine pošiljke imadu sadržavati najmanjo 20 komadah. Prodavalac dužan je družtvu novce za razprodane knjige poslati najdulje do 31. siečnja 1885.

Preporučamo što toplije našemu rodu u Istri, da neostane bez prekrasne »Danice«, koja je toli vrstna i toli jeftina, da si ju svatko nabaviti može.

Listnica Uredničtva.

G. *F. F.* ovdje. Vaše cienjeno pismo nemožemo priobćiti jer nemа interesa za naše čitatelje. Žurnalistički boj u Trstu mi smo mukom mimošli, jer to na nas ne spada. Ako Vas je koji drugi slavenski časopis napao, a Vi tražite lieka u njega. Želite li ipak, da se Vaše pismo u »N. S.« objelodani, tad ga može tiskati jedino kano »Priposlano« uz dužnu plaću.

Gg. *dopisnikom.* Uztrpite se. Doći će sve u svoje vrieme.

Pomorske viesti.

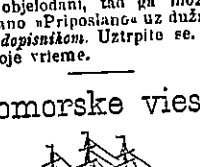

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst, 4 agusta. Robert, Margetić iz Jamalke. 6. Olga T., Tomašić iz Kardifa. 7. Angela, Pajkurić iz Kavale. 8. Carolina, Stiglić iz N.-Yorka. 9. Szapary, Jeletić iz Glasgowa. Tilde, Colazio iz New-Yorka. — *Iskin,* 25. srpnja. Rovenska, Stuparić iz Schieldsa. —

Alexandriju, 25. srpnja. Nohaj, Večerina iz Genove. — **Salonik**, 30. srpnja. Forza, Perčić iz New-Yorka. — **N.-York**, 1. agusta. Undine, Kobocević iz Table-Bay. — **Braunšwik**, 22. srpnja. Sofia B., Merčić iz Montevideа. — **Marsilju**, 3. agusta. Prelucano, Vladiskovič iz Campeche. — **Bari**, 2. agusta. Mate P., Purić iz Rieke. — **Pilan**, 2. agusta. Mater, Skoplnić iz N.-Yorka. — **Gueteo**, 21. srpnja. Dušan, Marocchino iz Marsale. — **Bremerhaven**, 4. agusta. Ljubidrag, Bielovučić iz Trinidada. — **Liverpool**, 2. agusta. Zvonimir, Bielovučić iz New-Porta. — **Leith**, 31. srpnja. Sklad, Bakarčić iz St. Pierre. — **Genoa**, 28. srpnja. Toni G., Nikolić iz Torrevieja. — **Buenos-Ayres**, 28. srpnja. Germana Antonio, Buničić iz Glasgowa. 7. srpnja. Ati Ferrari iz Cadixa. Alberto, Cragnez iz Kardifa. — **Carigrad**, 28. srpnja. Jano, Žiga iz Newporta. Sela, Dabčević iz Tagenroga. Spes, Sulić iz Odese. 31. srpnja. Matusalem, Gurić iz Korčule. Unita parentă, Sukor iz Nikolajeva. — **Montevideo**, 8. srpnja. Biandina P., Solić iz Cadixa. 3. srpnja. Bakran, Pavletić iz B.-Ayres. 5. Tare, Marassi iz Leitha. — **Savannah**, 19. srpnja. Hitar, Randić iz Oporta. — **Falmouth**, 6. agusta. Mirto, Peršić iz Aux-Cayes. — **Rosario**, 9. lip. Dio Fili, Cah iz Kardifa. — **Porth-Holloth**, 10. srpnja. Esempio, Petrina iz Table-Bay. — **Boston**, 28. srpnja. America, Valentin iz Barbados. — **Portland**, 26. srpnja. Ergo, Jadrošić iz Gloucestera. — **Filadelfiju**, 26. srpnja. R. Robinson, Moresan iz N.-Yorka. — **Geastemunde**, 4. agusta. Ljubidrag, Srabalo iz Trinidada.

Odjedrili iz:

Trsta, 4. agusta. Nova Harnost, Pokorić za Naupliju, 6. Mali S., Svilocossi za Dubrovnik. 8. Artiere Giovanni, Elamin za Cotto. Erldano, Pellizzaro za Messinu 8. Provvidenza, Persiutti za Vosticu. — **Rieke**, 4. agusta. Doskovič A., Negovetić za Marsilju. 5. Maria S., Frančić za Korčulu. — 6. Figlio, Raičić za Marsilju. 8. Padre, Rumen za Cotto. — **Korčule**, 4. agusta. Abraham, Jelić za Smirnu. — **Bordeauxa**, 31. srpnja. Tibor, Randić za Glasgow. — **New-Castlea** 31. srpnja. Tisza, Marović za Trst. — **Schiedama**, 31. srpnja. Ester, Žiga za Piran. 4. agusta. Crono, Raičić za Pul. — **Barletta**, 28. srpnja. Adria, Pascoletto za Rouen. — **Cette**, 31. srpnja. Neptun, Luković za Trst. 6. Moiso Monteferlore, Matković za Rieku. — **Cuchee**, 17. srpnja. Ariete, Sarjanović za B.-Ayres. — **Rosaria**, Alessandro T., Marović za Falmouth. — **Gottanburga**, 20. srpnja. Zvezda Mimbelli, Dobrilović za Marsilju. — **Vila**, 1. agusta. Cavallére, Gladulić za Kardif. — **Kardifa**, 4. agusta. Vincenza M., Minak za B.-Ayres. — **Kopenhagena**, 31. srpnja. Gemitori Tarabocchia, Tarabocchia za Baltik. — **Malte**, 30. srpnja. Jurko, Petričević za Barcellonu. — **Marsilje**, 3. agusta. Nadir, Mihletić za Mali Lošinj. Szeged, Stuparić za Trst. Emulo, Savoidelli za Napulj. 5. Koločep, Kordić za Cipar. — **Montevidea**, 17. lipnja. Achillu F., Perčić za Braunšwik. 4. srpnja. Mosorska Vila, Storf za Braunšwik. — **Carigrada**, 29. srpnja Sela, Dabčević za Mali Lošinj. 30. Spes, Sulić za Tunis. 31. Unita Parentă, Suhor za Maltu. — **Miljetaka** 7. agusta. Stefanie, Randić za Barletu. — **Table-Bay**. 13. srpnja. Sredna P., Drobaz za Falmouth — **Glasgowa**, 8. agusta. Tibor, Randić za Trst. — **Barcellona**, 8. agusta Barun Kemeny. Sirk za Tarragonu. — **Plymoutha**, 5. agusta. Esau, Krističević za Morlaix. — **Stokolma**, 5. agusta. Kostrena, Pezelj za Marsilju.

Lutrijski brojevi

od 9. agusta:

Beč	38	24	10	8	81
Grac	77	6	14	47	23
Temešvar	90	5	57	32	58

dne 13. agusta:

Brno	31	22	51	32	10

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava niže cilene. Rio od fr. 53—66, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 86—105. Moka f. 97—106.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 24.50—26.50 slabo traženi.

Ulje obično za jelo f. 44—46. Dalmatinsko f. 43—47. Taljansko fino f. 68—88 po kakvoći.

Riža talj. f. 18—21.—; englezka f. 11—16·50 *Bakalar* f. 23.

Petrolj čvrsto držan po 9.75—10.— u barilah; f. 12.50 u sanducih.

Mast svinjeća prava po fr. 58—61, englezka f. 54—55.

Slanina slabo tražena po f. 56.—59. *Maslo* f. 80—96.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 4—6 sanduk. *Rožići* f. 5—7.— *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 13—34. *Smokve* f. 9—13. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 7—11½. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55. — *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Ljes* življe traženo a cilene uzdržane. *Sieno* 1.50 nvč. do 1.80.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28

Pšenica f. 9.25—10. Kukuruz vlaški fr. 6.50 do 7.—; *Banatski* fr. 8·50. — *Hrvatski* f. 7·75—. *Raž* f. 7·2. *Zob* madjarska f. 7.50—. *Hrvatska* f. 7·50—8.— — Arbanaška f. 6.25—7.

Tržčanska burza: dne 13 agusta 1884.

Austrijski državni papiri f. 81—81.10. isti u srebru fr. 81.70; isti u zlatu f. 103.45 5% austrijska renta for. 25.96.

Dionice narodne banke f. 860. — Kredit f. 315.40; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.50—121.60; Napoleoni f. 9.60—9,65 o. kr. cekini f. 5.74; državavne marke fr. 59.40—59·50; francezke fr. 48.20—48.30.

☞ Bez ove obranhene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet*

(Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

☞ Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč.**, te ai ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostobolni** cviet kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Franc Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski.

Izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Korisniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 nvč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

Ilekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonoš) bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višestranom trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti* i *glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — U **Rovinju**: G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet**: N. Aljinović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, liek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašička, apot. **Zagreb**: C. Arazim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hêbe*, iztočno sredstvo ljepote, koje udrži svježost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju* i *posvješćenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli ljeleznom tonik duševnom dobrostanju.* Najbolji *domaći liek* za ureditl probavu, p'mjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečničai najkrieplјih zeleninah*; izkazano se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *ljetu i želudcu, želudačnom krču; prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije* i *melankolije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti *krv* te dobiva *bolesino tjelo* iznova *silu i zdravlje.* Uslied ove izvratne vlastitosti, postno je *sjeguran ljudski domaći liek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Salje se na *frankirana pisma* ne ove strane *uz pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama Ovom zgodom Vam javljam, da je taj liek izstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, nečutim ikakvo bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti liek ozdravio je i moju supругu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadsornik željezničkog poduzeća u Aleksinca u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosimo sve p. n. gg. naručnika, neka zahtjevaju izričeno dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sama oparila, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu uko su tražili jednostavno: životni balzam a ne izričeno: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernoru orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Tratu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, liekarnici.

U Zadru Andrović N.; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Alekaić; *U Hrvatskoj i Slavonији sliedeće ljekarne*: *Zagreb* Arazim C.; H. Jasklević (gornji grad); A. E Milosrdna bratа; M. L. Finkh; Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Varinčić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dionea. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk. *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Fiudels i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dionea. *Otočac* V. Čanjek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* II. Billusky. *Sušak* J. Werthelmstein. *Valpovo* Al. Deszáthy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar* Fel. Kiechbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veća trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer doblje:

Pražko domaće mazilo
proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u pretu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kronično upalo u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu nogah, kod ranjenih rukuh, proti lišnjem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nalma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izlieči; *smrad koji iz oteka teče, izsuče ova mazilo* brzo i ranu izliči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok utje sav gnoj iz nje izvučem.* Zaprieči takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost to se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vlasti, pripravljen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sliedinjenih državah Amerike.

Uanjesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, nepromišljivost, kolike, sljiste, hemoroidi, zimnice, vedena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lugarina i okrepljuje zdravlje. Svaka stalkenica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, eciela, žuto miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanato i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodovo, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Tratu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomoći i okrepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za sigurau uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuća vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želuđca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 34. U Trstu 21. agusta 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pesl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napulnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Neblijegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2·50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga poluletja da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Obletnica.

Istarski Talijani hvale se sa svojom *»djedovskom kulturom«*. I sam g. dr. Vidulich, kao predsjednik istarskoga sabora, otvarajuć ga lani, s ponosom ju je spominjao.

Što znači ta *»djedovska kultura«* za naše otce, djade, pradjade i u obće predje, o tom bi nam znali pripovjedati listovi nepristrane povjesti.

Kakova je ona za nas, živuće Hrvate u Istri, to po svih stranah više ili manje svaki dan skušamo.

Skusili smo to i danas leto danah, u zemaljskom saboru, u Poreču. Na dnevnom redu bilo je ovjerovljenje novoizabranih zastupnikah.

U saboru zauzeli su svoja mjesta zastupnici; na predsjedničkoj stolici sjedio je g. dr. Vidulich, na onoj vladina povjerenika g. vitez Gumer. Galerije bilo su dubkom pune, kao nikad prije niti poslje, ljudih ne samo iz Poreča, nego i iz drugih krajevah.

Član verifikacijonalnoga odbora izvješćuje ob izborih u pojedinih izbornih kotarih, i predlaže ili odobrenje ili zabačenje izborah. Predlaže odobrenje svih zastupnikah talijanske stranke, njih 25, a zabačenje trojice izmed petorice zastupnikah hrvatske stranke.

Zastupnik hrvatske stranke, g. Laginja, hoće da progovori proti izboru nekih zastupnikah talijanske stranke, a u obranu zastupnikah hrvatske stranke.

Izreče: »*Visoki sabore! Gospodo Latini* . . . . .« i nemože dalje.

Podpredsjednik saborski, imenovan za takova na predlog cesarske i kraljevske vlade, g. dr. Amoroso, uzimlje klobuk i izlazi iz sabornice. Svi zastupnici talijanske stranke, med njimi i carsko-kraljevskih kotarskih glavarah i drugih, sliede g. dr. Amorosa, kao četa svojega četovodju, kao vojska svoga zapovjednika. Skladno s njimi radi se na galeriji. Tu se lupa, tu se kriči, kreči, dere, psiče i viče: „*fuora, fuora!*“. Povjerenik cesarsko-kraljevske vlade sjedi na svom mjestu i šuti. Saborski predsjednik pozivlje svjetinu na galeriji, da budo mirna, al kad ga nehtjede poslušati, dade ju iz galerije odpraviti. Ostadoše na svojih mjestih samo saborski povjerenik, saborski stenografi, saborski sluga, dva novinara i četiri zastupnika hrvatske stranke. Saborski predsjednik pozivlje g. Laginju, da govori dalje, jer ima pravo i hrvatski govoriti. G. Laginja veli, da bi rad da ga i ostali zastupnici čuju, pak da će s toga za danas talijanski govoriti, kako zna i umije.

Zastupnici talijanske stranke »*exodisti*«, počeli kapati jedan za drugim.

Zastupnik g. Laginja govorio je talijanski, razložito, temeljito, proti izborom u Pazinu, Pulju, imenito proti onim u Lošinju, a za izbore u Kopru i Voloskom. Njegovih razlogah nije se niti kušalo pobijati. Ostalo se pri onom, što se je već prije odlučilo. Odobrilo se je izboro svih zastupnikah talijansko stranke, a zabacilo se je izbor gg. Križanca, Spinčića i Štrka. I samih talijanskih zastupnikah bilo je, koji su bili proti tomu postupku, koji su smatrali zakonitimi te izboro. Ali rad disciplino svoje stranke, glasovali su proti svojemu osvjedočenju.

Iz sabornice izašao je najprije g. Križanac. On se je medju svjetinom, pak po raznih klancih znao tako proverati, da je srećno došao u svoj stan, iz kojega nije već cieli dan niti cielu noć izašao — strah ga je bilo, i kućni gospodar mu je tako svjetovao. Tim gorje prošao je kanonik i župnik stolne crkve u Trstu g. Štrk. Urlikanjem i živiždanjem popratila ga je svjetina porečka i druga njoj na pomoć došla, sve do biskupije. Izključenje iz sabora, i ta muzika i pratnja članovah *»djedovske kulture«*, da je išla ne toliko kanonika i župnika g. Štrka, koliko budućega biskupa porečkoga-puljskoga . . . Nit g. Štrk nije već toga dana iz kuće izašao, al nije nit mogao. On je bio upravo obolio, a nije bio zdrav nit kad je Poreč zapustio, i u Trst je došao bolestan i takovim nekoliko danah ostao. Kakvu jakost ima *»djedovska kultura«* S. nje se tugu i bolest zadobiva.

Svršila je sjednica. *Potvrdjeni* zastupnici hrvatske stranke gg. Laginja i Zamlić izašli su *zajedno i sami*. Svjetina jih popratila urlikanjem, živiždanjem, krečenjem i bacanjem pomidorah, kojih je *»slučajno«* toga dana na trgu bilo. To njim se opetovalo još dva tri puta toga dana. Oni se nisu nit prestrašili nit obolili. Oni su se osvjedočili ne samo o *«djedovskoj kulturi«*, nego su se i zgražali nad redom i sigurnostju zastupnikah naroda, koji plaća za red i sigurnost, u glavnom gradu Istre, pokrajine nalazeće se u ustavnoj državi. A šta je imao misliti i činiti urednik ovoga lista, izlazeći *sam* iz sabora?! Njegov klobuk i njegov kaput kazao je znakove *»djedovske kulture«*. Njega su se smilile i same gospodje i gospodjice porečke dovikujuć: *»laše lo, se že auke šćavo, že un omo«*.

Žandarah nit gradskih stražarah nebijaše blizu. Povjerenik cesarske i kraljevske vlade ostao je u saboru, čekajuć valjda dok oluja prodje. I još da je rekao, da se je to „poslie hrvatskoga govora (!) očekivati moralo!!

I oto, sam povjerenik cesarsko kraljevske vlade potvrdio je tim, da je sva gungula koli zastupnikah i svjetino na galeriji, toli svjetino po gradu, bila rad nekoliko rieči hrvatskih izrečenih u saboru zemlje, u kojoj stanuje većina Hrvatah!

To bijaše dne 21. agusta 1883. poslie narodjenja Isusova. Dakle upravo danas godinu danah.

Dobro je, da se toga spomenemo zajedno s našim narodom, da slavimo i mi godišnjicu ili obletnicu **„djedovske kulture“**.

DOPISI.

Kastav, sredinom agusta. (*Pripravnica za učiteljišta u Kastvu*). Početkom oktobra počima na pripravnici u Kastvu školska godina 1884.—85. U njoj pripravljaju se jednu godinu oni mladići i djevojke, koje žele stupiti u učiteljište (Kopar, Dubrovnik ili Gorica), gdje njim je tada učiti još četiri godine, dok postanu učitelji. Mladići i djevojke, ako su na propisanoj dobi i ako dobro uče, uživaju na pripravnici u Kastvu godišnje podpore 50 for., a na učiteljištu 100—200 for.

Preporučamo toplo roditeljem, učiteljem, svećenikom i svim prijateljem naroda, da nastoje, kako bi ova pripravnica dobila čim više učenikah, a tim Istra u kratko vrieme dovoljan broj učiteljah, koji budu vješti podučavati našu djecu, jer je valjda na čitavom svietu jedina Istra dan danas zemlja, gdje učitelji nepoznaju jezika, kojim djeca govore.

Bude li se pripravnica u Kastvu rad pomanjkanja učenikah zatvoriti morala, tad ćemo još dugo gledati žalostnu istinu, da se natječaji razpisuju, a lpak naša sela ostaju bez učiteljah.

Roditelji mogu osigurati eto-malenim troškom svomu darovitomu djetetu, ako ne sjajnu, a ono stalnu i častnu budućnost. Imade u nas učiteljah, koji su potekli iz vrlo siromašnih kućah, uz malenu ili nikakvu pomoć od kuće, uz podporu države i »Bratovšćine« uz marljivost i strpljivost, dovršiše nauke i postaše učitelji. I drugi mogu tako.

Koliko li mnogi istarski roditelji vrše i žrtvuju samo da svog sina oslobode puške i carskoga kruha. Onim, koji uče za učitelja netreba druge, nego kad postane učiteljem, ide samo na kratko vrieme na vojničke vježbe.

Od onoga, koj želi, da se ga primi u pripravnicu za učiteljišta, zahtjeva se:

a) da je navršio 14. godinu.

b) da je na tielu čitav i da njegovu ponašanju neima prigovora

c) da je dobrim uspjehom navršio pučku ili gradjansku školu.

Glede dobe spomenut nam je još, da se uzima kao slušatelje i mladje od 14 godinah, al ovi nemogu uživati podpore. Iznimno mogle bi školske oblasti podieliti podpore i onim, kojim malo (najviše šest mjesecih) manjka do 14. godine, ako pokažu volje i dara za školu.

Mladići i djevojke, koji žele stupiti u pripravnicu, neka se čim prije ustmeno ili pismeno jave: »*Ravnateljstvu c. k. pripravnice za učiteljišta u Kastvu*«, a dne 1. oktobra imadu se istomu predstaviti.

Iz Buzeta početkom agusta. (Critica iz »djedovske kulture«). Koliko je smiešno i ludo hvalisanje naših narodnih protivnikah o nekakvom višem stupnju naobraznje, o višem zvanju itd. razvidit ćete iz sledećega:

Prije nekoliko godinah zašla je po noći četica mladićah, opojenih »djedovskom kulturoma na naše groblje, te otvori crkvicu i stado pjevati i halabučiti uznemirljuć tim prah onih, koji se nalaze pod crnom zemljom. Gospodčići bijahu radi tog junačtva kažnjeni.

God. 1882. nekoje žene isto tako »odabranoga naroda« posvadiše se u predvorju crkve toli žestoko i toli grubo, kako samo odabranice tog naroda znadu. I njih je stigla zaslužena kazna.

God. 1883. Bijaše napadnut na javnoj ulici naš bivši kapelan gosp. J. od naših »odabranikah«. On njim velikodušno oprosti. Iste godine na badnjak nekoji nadobudni naši kulturonosci napadoše mirno naše pučanstvo u crkvi rugajuć, izsmjehavajuć i izazivajuć ga. To probudi u narodu veliku sablazan. »Nadobudnici« bijahu kažnjeni.

Sada nešto iz novije povjesti.

Za obavljenih poslednjih občinskih izborah, odlučiše naši »kulturci« osvetiti se i gospodinu Bogu. Nekoji od tih običavahu nositi na dan »Tjelovo« nebo (baldakin) na procesiji. Letos nehtjedoše (osim jednoga) primiti te častne dužnosti. Oni se osvetiše. Komu? Pitajte njih. Videć to naši vriedni kmeti, pohitiše veselim srcem, da zauzmu častnu službu. Evala njim!

Jedno od četiri evandjeljah, koje se pjevaju na procesiji na »Tjelovo« bijaše odpjevano pod prozori jednoga od naših »*civilizirani*h«. U vrieme pjevanja čulo se glasno i jasno smjehuckanje i razgovaranje u kući toga gospodina. To su počinili naše bogobojne i naobražene »odabranice«. Vele, da je bio u njihovom družvu i jedan kavalir, koji bi bio morao negdje drugdje biti. To se sgadjalo 3—4 koraka daleko od »Svetotajstva«, koje bijaše izloženo na oltaru. Na čast vam gospodo Talijani! Mi se s vami u takovoj kulturi nemožemo mjeriti. Mi ostajemo radje i nadalje »*divlji, barbari i divljaci*« i štogod hoćete, nego da vas u tom nasledjujemo. Vaša »djedovska kultura« hvala Bogu nedohvaća se nas kineta. Mi takovu preziremo. I najdivlji narodi na svietu časte i štuju nekoja viša bića, a naobraženi tobož ljudi obezčašćuju groblja, pogrdjuju sveta mjesta, izsmjehivaju sve, što ima plemenit čovjek najsvetljega! Buzečani Hrvati! Čuvao nas Bog takove »djedovske kulture«, ostanimo radje u očih naših narodnih dušmanah do vieka barbari.

Sovinjak polovicom agusta 1884. Odkad je naš nezaboravni župnik pok. Ivan Jelenc preminuo, ovdješnji su šarajnjaci pobjesnili. Ni po noći ni po danu

nedaju mira, izazivajuć poštene ovdješnje Hrvate nečuvenimi dosele pogrdami i psovkami. Kolovodje tih bezsramnih izazivačah jesu naročito dva sina jednog našeg Šarenjaka ujedno s njim. Čovjeku se ježi koža i dižu vlasi, kad čuje i vidi koliko mora od njih trpjeti naš pošten krčmar Ivan Žigante, komu se mora čovjek čudili radi njegove bezprimjerne strpljivosti. Očito pred pukom na trgu u dane nedjeljne časte ga sa: »porco Croato«, u istoj crkvi vikali glasno: »vedć, vede i pedocchi sulla testa di quel porco Croato« itd. On radi toga i tužio ih nu Bog zna kad će na tužbu doći odgovor. Čujte u kratko što se dogodilo na dan sv. Roka. Moraš znati dragi čitatelju, da puk na gori rečeni dan dolazi mnogobrojno na sv. misu. Kako svako ljeto tako ga je mnogo došlo i ljetos. Posle sv. mise evo ti naših šarenjakah; neki Bartolići i Soritići sa punimi žepi žeiuda i pešćicah maslinskih, a u rukuh sa tikvami (cukami) stupili pred jednog našeg čovjeka mirna i poštena pa bacali predanj pregršti žeiuda, maslinskih pešćicah i komadiće tikvinah govoreći: uz najgrdje psovke: *će, će, porco d' un Croato mangia će mali! mali! mali!* Naš čovjek se izprva držao mirno, nu kad mu jedan šarenjak na jednom na mljavici nabodenom tikvom došao pred sama usta, spopao kamen i zaprietio napadačem.

Ovo je bilo dosta. Kao gladni vuci ruleć i tuleć od biesa naskočili na tužnoga čovjeka, bacili ga na tla, skočili nogami na njega pa mu glavu raztukli kamenjem. Govori se, da težko ostane na životu. Naši se ljudi bili na nesreću razišli zato je jadnik morao većini podleći.

Žandarmerija i sud došli su odmah na mjesto, pohvatali i zatvorili nekoje. Sada čekamo što će sleditl. Gospodine sudče, od vas nezahtjevamo drugo, nego da se čim prije zadovolji zakonu. Puk hoće imati zadovoljštinu. Bogom Vam se kunemo, da nećemo mirovati ni mučati, dok nebudemo vidjeli po pravici kažnjene bezprimjerno divlje napadače: djecu pazinskog političkog družtva i potomke *»djedovske kulture«*. Živila djedovska kultura i njezini promicatelji! (Još imade obraza porečka »baba« Hrvate krstiti barbari. Imade li većih barbarah, grđnjih krvolokah, nego li je onaj smrad u Istri, koga uzimlje pod svoje okrilje porečka nu ljezini patroni? *Živila djedovska kultura! Ugledali se i Turci u nju!* Uredn.)

Iz Gradine. Sa svih stranah Istre donosiš mila »Naša Sloga« što žalostne što vesele glasove, a samo od ovud nikad ni glasa kao da nitl nismo živi ill kao da plivamo u slasti. Evo danas u Tvoje krilo seljaka, da Ti se natuži kako s nami postupaju naši susedi Talijani u poslovin pučke škole. Na brieguncu sjedi Ti selo i podobćina Gradina, pripadajuća obćini Oprtaljskoj i brojeća 500 dušah. Djece imade kod nas sposobne za školu preko 70, što muškog, što ženskog spola.

Pred desetimi godinami imali smo počétnu pučku učionu u hrvatskom i talijanskom jeziku. Podučavali su naši vriedni kapelani. Djece pohadjalo istu do 50. Tad se naučili mnogi čitati, pisati i računati, a i liepo u crkvi pjevati. Nu kad su liberalci iztrgnuli učione iz svećeničkih rukuh, prestalo je i kod nas svako podučavanje. Mi težko podnašamo taj plod novog vieka ali nemožemo si pomoći.

Odpotle čitamo dičnu »Slogu« doznali smo, da i mi plaćamo školske adicijonale kao i svaki drugi državljanin pa bi radi znati koji taj nov.ce uživa. Talijani valjda ne jer govore, da su oni bogati, da su oni prosvetljeni, kamo ide dakle naš školski namet? E, znademo mi dobro, da se upravo onim, koji toliko na nas mrze, koji nas tako proganjaju, ogovaraju i izsmjehuju, da se upravo njim našimi nameti podižu škole i namiešćuju po dvie, tri i više učiteljskih silah. Ti jadni *»šćavo«* plaćaj i žrtvuj sirovo i kuhano za gospodu Talijane, da se oni s našimi žuljevi naobražavaju i gospodel Bože dragi, kad će već tomu biti konac! kad ćemo već jednom biti svi jednaki pred zakonom?

Mi plaćamo sve što se od nas pita, doprinašamo i za puteve, vode, škole itd., pak od svega toga skoro ništa ne uživamo! Talijanska gnjezda imadu po dva tri učitelja i učiteljice, a mi na vanjšini prem brojem veći, nemožemo doći niti do jedne učiteljske sile!

Obratili smo se molbenicom u Poreč, da nam dadu svletovnoga učitelja :I odgovoriše nam, da ćemo dobit istoga ako pripravimo školsku kuću. Kuće žalbože nelmamo, a odkuda, da ju mi stromasi sami sagradimo? Obćinsko naše (!) zastupstvo u Oprtlju odluči u velikom čednu, da ide dvojica obćinskih savjetnikah razviditi u Gradinu stan za školu. Na prodaji bijaše jedna seljačka kuća. Istu proglase odmah gospoda iz Oprtlja kao neprikladnu, da je preuzka, da bi trebalo na nju više potrošit nego za novu, da školska kuća mora imati 6 sobah i konobu, da treba graditi novu kuću itd.

Nadalje odgovarahu kmete, da odustanu od gradnje kuće, da će imati mnogo troška, da u Gradini ne trebaju učitelja itd. itd. Ne razumijem se u školske poslove ali mislim, da bi ipak malo odviše bilo, škola sa 6 sobah za jednoga učitelja, da nam se nauče djeca čitati, pisati i računati, a ostalo prepuščamo gospodi Talijanom (?) iz Oprtlja. K tomu mislim, da imademo pravo, jer plaćamo školske namete. Od aprila reć bi, da je stvar zaspala jer nečujemo više ništa o tom a zaspat će za uvjek ako ne budemo sami pitali i zahtjevali, ta Talijanašem je pravo da ostanemo na vieke tupi i glupi. Kako bi inače s nami gospodarili?

Seljak iz Gradine.

Pogled po svietu.

U Tratu, 20. agusta 1884.

Njegovo Veličanstvo proslavilo je svoj rodjendan u Išlu u uzkom obiteljskom krugu. Odanle odputovati će u Steyer na električnu izložbu.

Ministar vanjskih posalah grof Kalnoky odputovao je dne 14. t. m. u Berlin, odakle je pošao ka knezu Bismarku u Varzin. Bečkim novinam javljaju iz Berlina, da smatraju u ondešnjih diplomatičkih krugovih predmetom sastanka medju carevi u Išlu i ministri u Varzinu dogovor o iztočnih pitanjih, o sredstvih, koja bi se imala poprimiti proti revolucijonarcem, a napokon o trgovačkom i carinskom savezu medju Austrijom i Njemačkom. Reć bi, da su se obe države ovimi sastanci mnogo više približile, nego li je to običaj u mirno vrieme, pa odatle se zaključuje, da služi ovo sjedinjenje posebnim interesom Austro-Ugarske i Njemačke, kao i općenitim interesom cielo Europe.

Dne 12. kolovoza minulo je pet godinah odkada je grof Taaffe stupio na kormilo austrijske vlade. Domaći i izvanjski listovi prosudjuju razno uspjehe ili neuspjehe njegove vladavine. Imade i slavenskih listovah, koji su više manje zadovoljni sa dosadanjom vladavinom grofa Taaffea. Mi se žalibože nemožemo pohvaliti nijednim uspjehom, stečenim pod ovom vladavinom, jer se još uvjek nalazimo u glavnih narodnostnih pitanjih na istom mjestu, na kojem bijasmo pod ministarstvom Auerspergovim.

Izbori za zemaljski sabor u Štajerskoj započeli su jučer i to u izvanjskih obćinah. Pošto su Slovenci kod izbora izbornikah većinom svuda pobiedili, nade je, da će biti u izvanjskih obćinah narodni zastupnici odabrani. Teža biti će borba u gradovih, gdje je živalj njemački bolje na okupu i gdje ga podupire svakojako činovničtvo.

Galički zemaljski sabor sazvan je carskim patentom za dne 2. septembra.

U Krakovu slave Poljaci i Česi svoje pobratimstvo. Čeških »Sokolovah« prispjelo je u Krakov dvanajst stotinah, a drugih učestnikah do tri stotine. Krakov nakitio se svečano. Silno množtvo svieta dočekalo je češke goste. Govor gradskoga načelnika, kojim je pozdravio goste, primiše prisutnici s velikim oduševljenjem.

Razni listovi naznanjuju, da će se po svoj prilici mjeseca septembra sastati vladari Austro-ugarske, Rusije i Njemačke. Sastanak imao bi biti na medji ovih triju državah.

Hrvatski ban vratio se sa svoga službenoga putovanja Granicom. Službene novine pišu uzhitom o tom putovanju dočim šute sve opozicijonalne novine o putovanju banovom, kano da ga i nije bilo.

Kako se javlja iz Cetinja, sklopiti će do mala Crnagora sa Turskom trgovački i poštarski ugovor.

U Bugarskoj su politički odnošaji veoma poremećeni. Pojedine stranke prepiru se medju sobom, zaboravljajuć na dužnosti napram zemlji, a samo ministarstvo imade malo nade, da će se moći dugo uzdržati pošto ruju proti njemu i liberalci i konservativci.

U Varšavi čine velike pripreve za doček cara Aleksandra.

Francezka vlada predložila je dne 16. t. m. senatu nacrt zakona o izbornoj promieni u senat. Zatim bijahu obe zastupničke kuće zatvorene.

Rumunjski kralj Karol dodje dne 29. t. m. u Beograd u pohode kralju Milanu.

Prijateljski odnošaji medju Italijom s jedne, a Austro-Ugarskom i Njemačkom s druge strane, reć bi, da su se ponešto oslabili. Italija je naime na egipatskoj konferenci u Londonu prijanjala uz Englezku, a poznato je, da su se zastupnici Njemačke i Englezke kod spomenute konference u koštac uhvatili radi egipatskih financijalnih odnošajah. Italija, pristajuć uz Englezku zamjerila se Njemačkoj, a po ovoj i Austro-Ugarskoj.

Po viestih englezkih novinah bio bi rat medju Francezkom i Kinom vjerojatan. Isti listovi javljaju, da je kinezka vlada nakanila izagnati sve Francoze, trgovce, putnike i misionare, koji sada borave u kinezkoj državi.

Englezki parlament bijaše 14. t. mj. zaključen. Prestolni govor naglasuje prijateljske odnošaje napram svim državam, te žali, što je ostala egipatska konferenca bez uspjeha.

Englezi se pripravljaju ozbiljno na rat u Egiptu. Momčadi za Egipat pripraviti će so do 5000. Ekspedicija stignuti će koncem oktobra pred Kartum, da oslobodi generala Gordona.

Poklisari englezki, austro-ugarski, francezki i njemački predali su turskoj vladi istovjetnu spomenicu, u kojoj očituju, da neće nikako privoliti na to, da se ukinu tuđje pošte u Turskoj. Neima dakle po Tursku ni najmanje nade, da će moći svoju namjeru oživotvoriti.

Iz Sudana dolazi viest, da sakuplja Mahdi svoje čete u Obeidu, odakle će se opirati englezkim četam kad stignu, da ga pokore. Kažu, da se je Mahdi zagrozio, da će poubijati sve zarobljenike, ako se Englezi proti njemu postave.

Istarska djačka.

Mi smo mladi Istrani,
Rodoljubni djaci;
Hrvati po periciu,
Po srcu junaci.

Svjetlo su nam oružje
Šestila i knjige;
Jezik nam i narodnost
Sve ostale brige.

Knjige nas u znanosti
Divne vode hrame.
Rad gdje živi prosvjete
Žive goji plame.

Kamo goder dodjosmo,
Dobro jesmo došli.
Odasvud smo prerano
Opet na put pošli.

Svi nas blagoslivljaju,
Svi nam sreću žele;
Da smo nada naroda,
Svi za nami vele.

Dično li je Istranom
Biti i Hrvatom.
Dično li je znanosti
Mladim biti svatom!

Franina i Jurina.

Jur. Zač smo ono neki dan Morota pustili po bande?

Fr. Morota, kega sutonu?

Jur. Onega, ki se j' na lože zarad našeh bander najveć ripil.

Fr. A njega ti misliš, ai odkad je on Moro, ter mu tako nedeju.

Jur. Ja, ai kad će po sile bit Talijan, morat će se ga i po talijansku zvat.

Fr. Bože moj, a stari, Bog mu daj duše lahko, ki ga je storil gospodina, ni znal ni besedi druge lego hervatski!

Jur. Objest i šperlentarija, dragi Franel Ima ljudi ki se i s kruhom opiju. Lego vendar sam mislel, da je nekoliko človek od šesta, pak da se neće pustit onako namagarit od drugeh, kako na prilliku sused mu, ki od starine moje ime nosi.

Fr. Ča onisti, ki se svakamo kako i huda stomanja zabada, kako da j' sve školi pasal? Brižnega napast oblada, pak nezna nogo, da je živ.

Jur. Ja, ter naši protivniki ni nelšću pametneh ljudi za smutnju, nego ča je zapućeno.

Fr. Čul sam pak, da i neki merčin, ai bimo rekli jometra va to puno nos zabada i da nebore ljude smućuje.

Jur. Ča morda onisti, ki je mojmu susedu Tonetu njegovu particelu na drugega zapisal, pak kada mu je rekal, neka to valje popravi, odgovoril je, da ča bi potle delal, ako bi sada sve va red stavil.

Fr. To ti je trebe da ja ta merčina, ai jih je nebore i drugeh ki mešaju. Viš na prilliku na »brcu« mojga zenšota, samo ča mu ime na *„kotina“* zveršuje, kako on puk muti, kako da j' na žurnadu za to najden.

Jur. Leg ča da je, ter mu se j' žena pohvalila, da mu zato žurnada nefali, a zadnji put sam ti rekal, ča j' sve kupac dešperan človek storil.

Fr. Zuč je pak nedelju on Baba od Čikovlć pital čigova je fortica?

Jur. Aš je želel poć malo va hlad da poji onu pinku, ku j' za decu bil kupil.

Fr. Ma te mu dat i ječmika.

* * *

Jur. Kadi si bil te dni Franino?

Fr. Va slepoj i gluhoj zemlje.

Jur. A ča je to?

Fr. Bil sam pri slepih ljudi ki imajo oči, a ne vide, uši a ne čuju, ki se puste od dvojice »kako tovari« za nos pejat.

Jur. A kadi to?

Fr. Tamo va Dragućе, kade si neki nespašenci serce kale na konjeh tujeh, kada na človeke nemorejo.

Jur. Ča i tuje blago nemoru na mire pustit?

Fr. Ne ač su neki dan jenemu c. kr. ispetoru od škol svačesa nabljuzgali va oči kako da bi imeli pred sobon svojega hlapca i najzad njegovemu konju rep posekli.

Jur. A ča su ti ljudi tako podivjali, da ni carske ni crkvene oblasti nećeju poštovati?

Fr. Trnje ne rodi grožjen, ni čičak smokvani . . . avita cultura!

Jur. A oblasti?

Fr. A oblasti?

Jur. Ti se šališ.

Fr. Aj ne!

Jur. Ma daklen su Dragućani konjoderci ili šintari postali.

Fr. Al jih pak toliko pijaža mesto okol repa.

* * *

Fr. Čuj Jure, povedet ću ti jih par lepeh z Buzešćini.

Jur. Hvala Bogu, da te ne moram vavek spitivat kako i pop grešnika.

Fr. Prišal ti je brate na 20 pasanega maja neki Talijan s kratkimi bragešami va Buzet na plac pak je začel predikat: »noi šemo Talijani auštriači fino la tomba, da koj će nam Hrvati prit z milijoni naše duge platit«.

Jur. Ter Talijani ne noslju kratke brageše, ki je dunke to mogal bit?

Fr. To ti je neki iz Pračune, komu govore, da je vero krivi prorok. Siromah zapal je u talijansko kozjo mrežo pak nemože ž nje. Sada mora ono ća su mu starlji pridobili prodajat, zapenjivat, ipotekivat i intavolivat, a to su

mu zakrivili sve njegovi prijatelji, ki su nam naprtili velika pladla, a on bi se otel na Hrvatah osvetit.

Jur. A onda ne treba hrvatskeh milijuni, leh neka ga z blata zvuču, oni ki su ga unutra rinuli.

Fr. Jedan drugi iz Vrha rekal je na dan balotacijona pred komisarom jednemu šarenjaku ovako: *»Šjor Pepi ađeso me poi dar per un litro de vin si ke go vota per leia.*

Jur. Pok?

Fr. Zakrvaveli so njegovi prijatelji kako rak od sramote, a g. komesar se je smijao.

Jur. Zač bi se sramovali svoje dece; kako su jih navadili, tako govore i delaju.

Fr. Čuj i treću. Neka ciganska kobilica iz Roča zagrozila se je na postaji u Lupoglavu, da ako pride koji iz Strpeda u Roč, da će ga ubit kako su i onega oštara.

Jur. Oho tako oštro! a zač valje tako?

Fr. Za to jer su Strpejani pošteni ljudi, ki se ne prodavaju za kus palente, za litru vina ili za pijat biguli.

Jur. Valja se dunke čuvat Roča.

Fr. Ja, ma nisu Strpejani kukavice, a onoj kobilice sporučamo, da Bog ni dal kozi dugega repa; ako neveruje neka gre va Poreč.

Različite viesti.

Rodjendan Njegovoga Veličanstva Frana Josipa I. slavio je dne 18. tek. njeseca naš narod onako, kako to vjernom i odanom narodu dolikuje. Njegovo Veličanstvo stupilo je u 55. godinu svojega života. Živio!

Delavsko podporno družtvo u Trstu slavi dne 24. t. mj. rodjendan svoga visokoga pokrovitelja carevića Rudolfa i ujedno letnicu blagoslovljenja družtvene zastave. Svečanost počimlje u jutro ob 10. uri sa svečanom sv. misom kod koje će pjevati družtveni sbor Nedvedovu misu: »Slava Stvarniku«. Prije sv. mise sakupiti će se članovi družtva u novom stanu (Acquedotto br. 11), odakle će sa zastavom i glasbom u crkvu s. Antona novoga. Po misi prate opet članovi sa glasbom na čelu zastavu u družtveni stan.

Posle podne ob 6 uri počimlje velika veselica u prostorijah slavenske čitaonice kod *»Zelenog hriba«*. Program veselice je sledeći:

1. D. Jenko: *Naprej*, igra veteranska glasba; 2. *Svečani govor*, govori gospodica *Kobalova*; 3. A. Hajdrih: *Jadransko morje*, pjevaju tršćanski i skedanjski pjevači; 4. Cegnar: *Pevčeva kletev*, deklamira gospojica Muhova; 5. I. pl. Zajc: *Rojakom*, pjeva tršćanski sbor; 6. Ch. Dancle: *Sinfonija*, za dvoje gusle i glasovir, igraju družtveni diletanti; 7. I. pl. Zajc: *Hrvaticam*, pjevaju tršćanski i skedanjski pjevači; 8. S. Gregorčič: *Soči*, deklamira gospojica Zorzutova; 9. Dr. B. Ipavec: *Slovenec sem*, pjevaju tršćanski i skedanjski pjevači; 10. A. Hajdrih: *V tihi noči*, pjeva tršćanski kvartet; 11. I. pl. Zajc: *Popotnica Nikole Jurišića*, pjevaju tršćanski pjevači; 12. Članovom i članicam, govori predsjednik; 13. D. Jenko: *O Vidovem*, pjevaju oba sbora; 14. E. Millère: *Potpourri iz slavenskih napjevaka*, igra veteranska glasba.

Program se izvadja u vrtu »Zelenoga hriba«, bude li vrieme pogodno, inače u dvorani.

Iza programa slieditи će ples.

Ulaznice k veselici stoje 40 novč. za osobu.

Preporuča se svim članovom i njihovim prijateljem u Trstu, da sudjeluju kod ove slavenske svečanosti u čim većem broju.

Još Hrvatska ni propala itd., narodna naša pjesma, koju svako naše diete znade i pjeva po svih krajevih i zemljah, gdje Hrvati obitavaju, nije u posljednje vrieme negdje u Istri našla milosti, već se ju predstavilo kako nešto, što je kadro uzbunitи narod. Ova bezazlena naša narodna pjesma, koja tješi Hrvata, da nije još njegov rod i narod izumro nego da još živi, dakako da neće bit po volji nekim istarskim Talijanom, jer se njom zaspala hrvatska svjest u Istri budi, nu iznenadilo nas, što se ta pjesma tumači na štetu naše narodnosti i pojedinih osobah od ljudih, koji ne samo da neznaju hrvatski nego i neshvaćaju zamašaja te nam omiljele pjesme.

Rado bismo još koju o tom rekli, nu nije nam moguće jasno se izraziti, jer stvar nije svršena. Reći ćemo u svoje doba, a danas preporučamo svim i svakomu u Istri, koji dolazi u doticaj s narodom, da uči hrvatski, jer će doć vrieme, gdje će Istarskomu Hrvatu dozlogrditi, da mu se u njegovoj zemlji narivava tudji jezik.

Popravljači pravopisa. U dolnjoj Istri ima mnogo obiteljih, koje se pišu *Berhani*. Neki pisarčić pretvori Berhane u *Berkane*, a drugi koj je više znao, prelije jih u Berchane. Ovako je došlo ime pred Juntu. Njezini doktori, koji dobro znaju kako se pišu *talijanska* imena, pomislili su, da je onaj *k* suvišan, kako i jest, te su napisali *Bercani*. Jedan od tih nazovi Bercana bio je dužan nešto onom nesretnom odkupu gospošćine i Junta ga pozove, da namiri svoj račun. Traži Bercana amo, traži ga tamo, al Bercana nema te nema, zameo mu se trag. Eto što se dogadja, kad hoće drugi, da znaju bolje od nas, kako se naša imena pišu. Bilo bi već doba, da se uvjere, da talijanski jezik nema onoliko glasovah, koliko hrvatski i da se hrvatske rieči ne dadu točno napisati talijanskim pravopisom. Neka se Junta popita za *Berhana* i evo glave, ako ga ne nadje.

Hoch Bismark vikalo se prošloga ljedna na svečanom banketu njemačko-austrijanskoga učiteljstva u sleškoj Tropavi. Ovdje bijahu se sakupili njemački učitelji gradjanskih i pučkih školah iz raznih pokrajinah cesarstva, da drže skupštinu, kako da se imaju popraviti nedostatci u školskoj obuci. Medju ostalim poprimili su resoluciju, gdje izjavljuju, da se ima školska mladež unapred odgajati u čisto narodno-njemačkom duhu, da uzmogne u životu stupiti na branik svojih narodnih pravah. Zastupnik na carevinskom vieću g. *Eskönerer* tako je bio zadovoljan sa zaključci te učiteljske skupštine, da ju je iz Beča toplimi rieči telegrafično pozdravio te svoj telegram zaključio sa: *Živio Bismark*. Ovaj, na svečanom banketu pročitan telegram prouzročio je veliko oduševljenje, nazdravljalo se u tom smislu, a glasba zasvirala je veliko-njemačku pjesmu *»die Wacht am Rhein«* (straža na Rajni). Takvi se prizori sgadjaju u sjevernih pokrajinah ove polovice cesarstva.

»Banka Slavija« razašiljo upravo svoja izvješća za god. 1883. Iz izvješća proizlazi, da je ista godine banka imala dohodakah za 1,921.100 for. 75 nvč., da je ostalo koncem godine članovom čistoga dobitka 65.001 for. 42 nvč., te da je njezin imetak narasao na 6,093.946 for. 32 nvč. Broj članovah iznašao je koncem godine 209.417, a glavna blagajna u Pragu primila je od članovah izravno 147.015 poštarskih nakaznicah; razmjerno dakle po 405 na dan. Za škode platila je banka do sada 7,989.041 for. 50 nvč.

Svakako lep uspjeh.

Izpravak. U 5. broju t. g. našega lista bili smo tiskali viest, poslanu nam iz Barbana, kojom se je gosp. Carlu Cievi prepisalo nedično djelo.

Obaviestiv se bolje, ističi za volju, izjavljamo sasvim krivu i neosnovanu onu viest, te ju ovim izpravljamo.

Banjalučki dan. Dne 14. o. m. minulo je upravo 6 godinah, odkako je za prve bosanske okupacije bijena bitka kod Banjaluke. U toj bitci iztaknula se je navlastito Istarsko-dalmatinska pukovnija baruna Webera, koja je ovaj čas u posadi u Splietu i u Zadru, slomivši deset putah jačega neprijatelja. Da proslavi taj dan, spomenuta pukovnija imala je 14. o. m. svetčanost, te je ministar rata privolio, da pukovnija doklegod bude obstojala, proslavi vojničkom svetčanošću dan 14. kolovoza.

Profesor Drasche o koleri. Bečki list »Wiener Medicinische Wochenschrift« priobćuje članak čuvenoga profesora dra. Draschea o koleri. U članku veli se: Kolera u južnoj Francezkoj popušta posvuda; ne samo da sve to manje ljudih oboljuje, već se i bolest u pojedinih slučajevih nepojavljuje više u opasnom obliku kao prije. Iz Toulona javljaju se još samo pojedini slučajevi bolesti, a ti se povoljno svršavaju. I u Marsilju popušta bolest posvema; a jednako povoljna izvješća stižu i iz ostalih mjestah u južnoj Francezkoj, u kojih pošast biesni, iz Aixa, Arlesa itd. Pošast, niti se je u prvobitnom svojem području razširila, niti je, ma samo osamljeno, unešena u daljne predjele. Može se dakle očekivati, da će kolera u južnoj Francezkoj skorim posve prestati. Po onom, kako je pošast hjesnila u prijašnje doba, nije se mogło vjerovati, da će prestati tako brzo, pošto se je tolikom žestinom bila pojavila. Ako je posliednju pošast kolere u Egiptu označivalo to, da je ostala osamljena, sadanju pošast u južnoj Francezkoj to još bolje označuje. Uzprkos karantenam i kordonom unešena je pošast ipak u Italiju, nu svuda unešena je samo iz južne Francezke, i to samo pojedini slučajevi bolesti, te se nije nigdje epidemički razširila. Najvise tih slučajevah bilo je u Piemontu i na Palmaniji, u Pancalieru, Montenottu, Villafranci, Sesomu, Rio Magglori, bilo ih je paće u Lucci, Masi, te u Francezkoj Švajci (u Ženevi). Čudnovato je svakako, no i vrlo utješno, da su se pojedini slučajevi bolesti razširili u Italiji i izvan Italije na većem prostoru nego u južnoj Francezkoj, a da se ipak nije pošast nigdje prometnula u epidemičku. Po ovom neimamo se bojati na jesen veće pogibelji, a možemo se nadati, da pošast neće zimi pretrajati.

Zabava u Vrbniku. Javili smo u posliednjem broju, da pripravljaju vrbnički rodoljubi zabavu u tamošnjoj čitaonici. Sada doznajemo, da bijaše zabava radi neprevidjenih zaprekah na nezgodno vrieme odgodjena. Nadamo se, da ono, što je odgodjeno, nije zabačeno.

Vrućina u Englezkoj. Iz Londona javlja se 12. o. m. Već 20 godinah nije u Londonu, a ni u čitavoj Englezkoj bila tako silna žega kao sada. Jučer bilježio je toplomjer 97 stupnjevah Fahrenheita u hladu, a 150 stupnjevah na suncu. Više osobah zaglavilo je od sunčanog zažega. U tvornicah, gdje se radi parom, morala se sbog silne vrućine radnja prekinuti. Jutros oborila se u Londonu i okolini silna oluja, koja je zrak nešto razhladila, no već u podne pokazivao je toplomjer 80 stupnjevah u hladu.

Kršćanstvo u Japanu. Reć bi, da se kršćanstvo širi i napreduje dosta brzo u Japanu, jer poznavaoci te lepe zemlje javljaju, da obraćenici nespadaju kao u Indijah samo nižjim stališem, nego takodjer i staroj aristokraciji, plemenitašem, književnikom, učenjakom i činovnikom. Vjeru Isusovu primaju osobito oni Japanci, koji su bili poslani u Europu, da tu uče našu civilizaciju. U tom pogledu spominje se osobito g. Iti Hirubusi, koji je neko vriome probavio u Europi i vrativ se kući upravio na Mikada (cara japanskoga) poslanicu, koja govori u prilog kršćanstvu.

Priča o koleri. Kad je 1873. godine po Madjarskoj kolera vladala, u selu K . . . ty . . . r se je dogodilo, da je čoban (pastir) sa njive, na svomu magarcu kući jašo. Na putu se obazre natrag, te vidi, da mu netko za ledji sjedi. Mladić se uplaši, jer mu pajdaš strašan bijaše. Ali kao bivši soldat ipak si dade toliko hrabrosti, da upita svoga druga tko je on, kad mu je na magarcu sio?

Upitani mu odgovori da je on »kolera«.

Sad se mladić ipak uplaši.

Al kolera mu reče: neboj se mladiću mene, jer to ti je sve jedno, il se bojao il no; jer ako ti je od Boga odredjeno, da umrieti moraš, onda ti tvoj strah ništa nepomaže. Nu ni kako vidim, ti u momu zaplesniku nisi zabilježen.

Kad je čoban ove rieči čuo upita koleru: »Reci mi, koliko dušah će u našemu selu umrieti?!

Kolera odgovori, da ne više, nego upravo sto dušah, izmedju kojih će prva jedna djevojka biti.

Ovako putujuć, pod selom na jedared nestade čobanova druga.

Došav čoban u selo, čuje, da je jedna djevojka naglo umrla. Odmah uvidi, kako stvar stoji. Sad on izpripovieda, što se s njim dogodilo. Al dakako da mu nitko vjerovati nehtjede, nego se cielo selo uplaši od kolere.

Svaki dan više i više njih je umrlo, ni da kako, mnogi su i ozdravili.

Kad je već užasni pomor svršio, izjaši jednoč opet čoban na livadu k stadu svomu ai eto ti opet ona strašna čovjeka, koji upita čobanu: »No prijatelju, koliko ljudih je kod vas od kolere umrlo?

Čoban odgovori: »Ej brajo! ti se nisi tvoga obećanja držao; ta kod nas je preko 200 njih umrlo, a ti si obećao, da neće više od 100 njih umrieti.

Tada odvrati kolera: »Vidiš prijane, ja nisam tomu krivi; jer ja sam samo sto njih odneo, a ostali su od straha umrli«.

Iz ove priče učimo, da se odveć nestrašimo, nego da se čuvamo i uzdamo u Boga, koji je milostivan.

Roman jednoga magarca. Došlo je vrieme, da se i o magarcih dosta govori. Tu neki dan smo čitali u grčkom jednom listu, kako se je ubilo magare, danas bilježimo, što donosi talijanski list »Giornale di Sicilia« iz Palerma, nemienjajuć ni slovce.

Josipa Gazella, starija žena od kojih 65 godinah iz Bagherie, imala je već dvie godine liepo magare, koje je bilo zadovoljno, jer je imalo danomice malo posla i ljubilo svoju gospodaricu, kojoj je rado služilo.

Ovih danah, žena u nuždi, proda magare jednomu seljaku i pogodiv se s njim htjede, da mu ga preda. Nu magare, razčestiv se s te nezahvalnosti, ugrize gospodaricu tako, da joj je nanielo na mišici ranu od 15 centim. dužine, koja joj se je poslie boli izliečila tek za 40 danah.

Eto, magare se osvetilo kako je znalo i moglo.

Neuku nauka.

Kako ćeš sačuvati kuhano voće? Po najnovijem izkustvu postupa se ovako: Mehko voće, kao što su šljive, trešnje, mehko kruške itd., metnu se tako u široke staklenice, da dodje na dno nasad (sloj) tučena sladora (cukar) na to nasad voća, zatim opet slador, pak voće i tako napred, dok se staklenica skoro ne napuni. Gornji nasad nek bude slador, koji se posipije sa $^3/_{10}$ grama (polovica male žlice) suhe, kristalizirane kiseline salicilove, koju se dobi u svakoj liekarni. Staklenice se tad povežu mjehurom ili pergamenskim papirom, omotaju se sa sienom i postave u posudu napunjenu vodom tako, da se jedna druge no dotiče. Posuda se tad pristavi k vatri i pusti da kuha najviše do pol sata. Tvrdo voće, kano tvrde kruške, melun, tvrde praskve itd. polju se u staklenici sa kuhanim sladorom, kojemu se prida na svaki kilogram voća $^2/_{10}$ grama kiseline salicilove. Staklenice se napokom prikriju papirom namočenim u razredjenoj kiselini salicilovoj i rumu.

* * *

Krvava mokraća. Domaće životinje, osobito goveda i konji mokre često krvavo. Tom krvavom mokrenju uzrokom je slaba hrana t. j. kad se blago hrani kiselimi travami, žabnjaci, mliečinami, omorikovim ili bukovim pupljem, ili po hrdji obolelimi žitaricami ili pregnjilim lišćem od kupusa ili od blitve. Za mokrenja životinja osieća boli, uz to pojavi se nešto groznice, zlovolje i razdražljivosti. Obično životinja preboli, nu često pojavi se zapala bubrega pa za 8 danah zaglavi. Pomaže, ako se životinja zadrži u staji, ako joj se daje bolje i pribranije hrane i meklnjasto piće. U opasnih slučajevih daje se treslovine, zelene galice ili kocelja i to do 10 gramah u dva dana, u posve opasnom slučaju rabi se olovni slador i kamfor.

* * *

Vinogradi u Dalmaciji. Piše »G. P.« Uz sve nametnice, koje su se ljetos bile pojavilo po našim lozam, vinogradi stoje posve dobro.

* * *

Pivo. G. 1883. radile su u austro-ugarskoj 2094 pivare t. j. 37 manje od prijašnje godine. Izkuhalo se je svega ukupno 12,442.129 hektolitarah piva, i to 11,895.078 hektolitarah u Austriji, 547.051 hektolit. u Ugarskoj.

* * *

Champion-krompir. Svaki gospodar nastoji, da si dobavi čim bolju vrst krompira. Što se vrstnoće, dobrote i rodovitosti tiče, zaslužuje u svakom pogledu Champion prvo mjesto.

Već su prednosti toga krompira više putah iztaknute u »Gospodarskom listu« te u istinu zaslužuje prvo mjesto i to s razloga:

a) što je najbraniviji (ima 22% škroba).

b) što je za 10% rodovitiji od svake druge vrsti.

c) što u proljeće neklica rano, te se može za hranu trošiti još u mjesecu svibnju kao veoma tečan.

d) što napieva i obilno plodi u močvarnom kao i suhom tlu.

e) što mu je cima tako bujna, da sav drač u početku sagušuje, te svu hranu u zemlji za sebe pričuva; a napokon najglavnije to

f) što u istinu ne gnije, niti se inače kvari.

Ove gori iztaknute prednosti dovoljno preporučuju tu vrst krompira, pa bi bilo samo za željeti, da si svaki gospodar taj krompir nabavi. Podpisani sadim već dvie godine istu vrst krompira, te sam ove godine odlučio prodati 15—20 vagana. S toga, tko želi dobiti sjeme od istoga, neka se za dobe, t. j. do konca ovoga mjeseca obrati na mene, jer poradi pomanjkanja prostora, početi ću početkom rujna isti razašiljati. Pripravan sam dati 1 kilo po 12 nč., nu ujedno javljam, da manje od 10, a više od 25 kila razašiljati neću s razloga, što želim, da se koristno i čim većma razprostrani. Svatko može naručiti poštarskim pouzećem bez svakoga troška osim poštarine. — U Novih Čićah (Hrvatska) Š. Horvat.

Listnica Uredničtva.

Dopisniku iz V. Vašeg dopisa nemožemo niti ublažena tiskati, jer bi nas zalsta zapljenilo. Sve se urotilo proti nam, hoće pod svaku cienu, da nas satru, što njim neće poći za rukom, nu bar sa cenzurom želimo ostati »in statu quo«.

Književne vesti.

P. n. katoličkomu kleru Hrvatske! Poziv na predbrojku. Koledar za katol. kler Hrvatske II. tečaj za god. 1885. izaći će nakladom g. *Lustera u Senju* (u hrvatskom primorju). Mislim, da je našemu kleru po volji i srdcu izdavanje ovoga koledara, koji mu ujedno služiti može *za dnevnu bilježku*, a mislim takodjer, da sam što više po mogućnosti zadovoljio svakomu pravednomu zahtjevu u tom pogledu. Nadam se dakle punim pravom, da će se naš kler punobrojno odazvati bratskomu i dobromu pozivu na predbrojku II. tečaja rečenoga ovoga koledara, a da nebi nakladnik u ničem štetio. Kad bo svi ini stališi voljno i veselo svoje podupiru, nesmiemo horme ni mi zaostati u svojem, pače što smo u svakom poprištu skoro u prvih redovih, zauzeti nam se je i za »svoju« lepu stvar koledara.

Istina je, imamo Danicu i koledara inih, *ne ovo je* — kako rekoh — na osobiti način *naš koledar*, a svoje je u prvom redu svaki od nas dužan podupriesti tim više, što je *taj koledar ujedno šematizam svih hrv. biskupijah*, te svakomu svedeniku veoma dobro dolazi znati boravak svoje u Gospodinu braće i sve ostalo, što je s tim skopčano — a sve na ime liepoga bratskoga duha. Taj koledar imade takodjer sve kleru potrebite bilježke i skrižaljke, crnu tabilcu, olovku i t. d., jednom rieči *sve, što kler od svoga koledara samo zahtievati može.* — Istina je i to, da u tiesnih današnjih vremenih nemožemo na sve strane, ali *jednu forintu možemo ipak žrtvovati* i dati za rečenu »svoju« toli plemenitu, dobru i potrebitu stvar, te nebudemo ni u tom, ako ne prvi, u to jamačno ni zadnji.

Koledar za godinu 1885. nadoneti će krom najnovijih šematizma u I. tečaju uvršćenih naših biskupijah, *još šematizme naše mile posestrime Istre.* Odazove li se kler dostojno i punobrojno pozivu, do godine uvrstiti će se šematizmi biskupijah Dalmacije i t. d. sve postupno i lagano, jer na jednom se sve nemože. Koledar izaći će u istom formatu kao i I. tečaj, *samo nješto obsežniji*, i to već u mjesecu *studenu*, da ga kler može na vrieme dobiti ne onako kasno, kano prošle godine. *Ciena mu 1 for., jerniže se nikako neda.* Umoljavam svu u Gospodinu braću i gospodu, da se za dobe t. j. *najzad do početka rujna t. g. na koledar predbrojiti izvole kod nakladnika ili kod mene*, da se znade naklada odmjeriti. Nebude li dostojnoga i punobrojnoga odziva, na meni ije nebi bilo krivnje, ako bi toli liepa i plemenita u sebi naša stvar zapela, što bi bilo dosti žalostno, nu ni pomisliti se nesmije takva šta o našem kleru, kojemu se u Gospodinu svesrdno preporučujem.

Ladjevac na Jakovljevo 1884. z. p. Slunj. **Cvietko Gruber.**

* * *

Sl. odbor za podignuće spomenika nemanjinoma slovenskomu piscu *s.* Josipu Jurčiću priposlao nam je I. II. i III. svezak »Jurčičevih zbranih spisova«. I. svezka sadržaje prekrasan roman: *»Deseti brat«*; II. pripoviedke: *Jurij Kozljak. — Spominki na deda. — Jesenska noč. — Moj slovenskimi pohorji. — Spominki starega Slovenca i Francoskega vojščaka.* III. svezka isto pripoviedke: *Domen-Jurij Kobila. — Dva prijatelja — Vrban Smukova ženitev. — Golida. — Kozlovska sodba i V višnji gori.* Sve tri svezke urodio je poznati slovenski pisac g. Fr. *Levec.*

Držimo, da neće biti suvišno ako, makar i površno, upoznamo naše čitatelje sa prvim slovenskim romanopiscem. Jurčića ciene braća Slovenci kano najvrstnijega svoga romanopisca. Njegovi romani i pripoviedke, koje su u narodu veoma obljubljene, odlikuju se liepim, čistim i jedrim narodnim jezikom, živim i vjernim slikanjem ljudskih krieposti i strastih. Njegovi spisi, osobito poslednji, mogu se uzporediti sa sličnimi djeli najnaprednijih narodah.

Jurčić je počeo jur kao djak pisati pripoviedke, koje su izašle u Janežičevom »*Glasniku*« te su već tada pobudile pozornost slovenskih pisateljah. On je napredovao vrlo nagio i uvjek srećno, te bi bio postao, da mu je bilo sudjeno dulje živiti, neizmjerno plodan pisac. Kao što svim skoro našim piscem, ne bijaše žalibože niti Jurčiću dano, da se bavi jedino literaturom, napose pisanjem romanah, čemu bijaše dorasao i vieše kao nitko drugi kod Slovenacah.

Pozvan da preuzme uredničtvo političkoga časopisa »Slovenski Narod« naprtilo si pretežko breme jer se i nadalje osim uredovanja, bavio neprestance liepom knjigom. Prevelik napor podkopao i onako slabašnomu Jurčiću zdravlje te ga nemilosrdna smrt pokosi u najljepših godinah života. Njegova djela ostati će na vieke uzornimi u toj struci, a haran narod neće zaista nikad zaboraviti na svojeg prvog romanopisca.

Preporučamo i našim čitateljem, osobito inteligencij, da posegne za prekrasnimi spisi nezaboravnog Jurčića, te da tako pripomogne do podignuća spomenika zasluženomu piscu i rodoljubu.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst, 12. kol. Szapary, Jeletić iz Glasgowa. 14. Vincenzo, Novak iz Mehdie. 15. Noe, Jurjević iz Patrasa. Petka, Raičić iz Jeski. 16 Katica, Perušević iz Sajade. — **Montreal**, 27. srp. Dušan, Macroch iz Marsale. — **Cardiff**, 8. kolovoza. Esaú, Krističević iz Plymoutha. Regolo, Randić iz Bristola. 14. Cavaliere, Gladulić iz Haldingena. Betol, Mareglia iz Havre. — **Newport**, 7. kolovoza. Speranza iz Rouena — **Messina**, 9. kolovoza. Iskra, Kamenarović iz Trsta. — **Carigrad**, 1. kolovoza. Sedmi dubrovački, Karaman iz Trsta. 2. Industrie, Sodich iz New-Yorka. 3. Pia S., Soldatić. 5. Voluntor, Merlato iz Batuma. — **Mljetke**, 13, kolovoza. Paolina T., Nikolić iz Kardiffa. — **Brunšwik**, 1. kolovoza. Achille F., Parčić iz Montevideu. — **Volo**, 30. srpnja. Aquila, Tičac iz Rieke. 3. kolovoza. Romolo, Soppa iz Trsta. — **Patras**, 12. kolovoza. Bosana, Tomanović iz Trsta. — **Tarragona**, 6. kolovoza. Adria, Pascolatto iz Trsta. — **Lisbonu**, 9. kolovoza. Andro, Tičac iz N.-Yorka. — **Palermo**, 9. kolovoza. Giusto dell'Argento, Ragusin iz Miljotakah. — **Barcelonu**, 13. kolovoza. Catina, Valentin iz Senja. — **Gonovu**, 12. kolovoza. Elena D., Klačević iz Killindrije. — **B.-Ayres**, 7. srpnja. Minerva V., Mikulčić iz Cadixa.

Odjedrili iz:

Trsta 11. kolovoza. Ren, Adametz za Siml. 13. Ida Maggioro, Medlini za Bengasi. Figlia Penelopo, Mikatić za Selo. 14. Marietta B., Školetić za Kavon. Sora, Začković za Kandiju. — **Havre** 8. kolovoza. Betol, Mareglia za Kardiff. — **Falmouthu** 9. kolovoza. Mirto Poršić za Rottordam. — **Bari** 8. kolovoza. Mate P., Purić za Trst. Pompeo II., Kastelj. 9. Jokal, Katulić za Bordeaux. — **Algir** 2. kolov. Draga, D., Bakarčić za Oran. — **Carigrada** 2. kolov. Unita parentá. Suhor za Maltu. Sedmi dubrovački, Karaman za Batum. 4. Pia S., Soldatić za Aleksandriju. 6. Matusalem, Gurlić za Berdjansku. Volunteer, Merlato za Livorno. **Cette** 9. kolovoza. Clita, Lužina za Messinu. — **Glasgowa** 8. kolovoza. Tibor, Randić za Miljetke. — **N Jorka** 31. srpnja. Emilie, Tianić za Lisbonu. — **Lisbone** 9. kolovoza. Superbo, Matković za N.-Jork. — **Volo** 3. kolovoza. Gracovaz, Mialović za Carigrad. — **Gello** 5. kolov. Dampier, Priškić za Marsilju. — **Marsilje** 12. kolov. Ralmond, Dlaživlić za Rieku.

Lutrijski brojevi

od 16. agusta:

Trst	28	85	16	55	45
Linc	41	82	70	60	59
Buda	44	30	67	3	30

dne 20. agusta:

Prag	4	78	15	62	36
Insbruk	84	46	51	14	87
Lavov	18	65	79	26	53

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava niže ciene. Rio od fr. 53—66, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 86—105. Moka f. 97—106.

Cukar prve Marke gotova roba od fr. 24.50—26.50 slabo traženi.

Ulje obično za jelo f. 44—46. Dalmatinsko f. 43—47. Talijansko fino f. 68—88 po kakvoći.

Riža talj. f. 18—21.—; englezka f. 11—16·50 *Bakalar* f. 23.

Petrolj čvrsto držim po 9.50—10.50 u barilah; f. 12.50 u sanducih.

Mast svinjeća prava po fr. 58—61, englezka f. 54—55.

Slanina slabo tražena po f. 56.—59. *Maslo* f. 80—96.— *Laj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 4—6 sanduk. *Rožiči* f. 5—7.— *Lješnjaci* f. 35.— *Grožđje* Sult. f. 13—34. *Smokve* f. 9—13. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 7—11½. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 105—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 46—55. — *Janjeće* 100 kom. f. 75—115. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* življe traženo a ciene uzdržane. *Sieno* 1.50 nvč. do 1.80. *Šljive* bosanske i hrvatske f. 26—28 *Pšenica* f. 9.25—10. Kukuruz vlaški fr. 6.50 do 7.—; *Banatski* fr. 8·50. — *Hrvatski* f. 7·75—. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7.50—. *Hrvatska* f. 7·50—8.— — Arbanaška f. 6.25—7.

Tržćanska bursa: dne 20 agusta 1884.

Austrijski državni papiri for. 80.90, ista u srebru fr. 81.75; isti u zlatu f. 103.70 5% austrijska renta for. 96.10.

Dionice narodne banke f. 859. — Kredit f. 309.40; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina for. 121.70. Napoleoni for. 9.60—9,65½, — c. kr. cekini f. 5.75; državavne marke fr. 59.50; francezke fr. 48.20—48.30.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanja kose, peruti i ozeđenja.* Uspjeh višekratnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Raborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u Trstu: Petar Shcovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, liekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Aljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** C. Šilhavy, liek. **Pul:** A. Rodinis. **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašćen, apot. **Zagreb.** C. Arnzim, apot. — Tamo se može takodjer dobiti *Kan de Hêbe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježos i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svieć. Ovo je biesor svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Ciena for. 1.50

Bez ovo obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlično najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *sviet* (Obranbi znamka) *proti trzanju po dr. Maliću iz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nčć.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ajelim se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit *uspjeh* da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve *težkih bolih oslobodila.* Punim osvjedočenjem *priznajem dakle dr. Maliću kostobolni sviet* kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti *preporučam.* Vašoj blagorodnosti izričem pako *najsrdačniju hvalu;* svim štovanjem.

Frane Jug,

posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korisnitji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglјice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano *osobito uspješno* priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a *pri samorogu* u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, prepričan od ljječničkih strukovnjakah, odebran patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uarjeđi past'gnuti: Svaka nerazpoloženost, nepro-bavljivost, kolika, gušće, hemoroidi, zimice, vodena bolest, isnetrnuće, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagano i okrepljuje želudac. Svaka stiskoća je prodjelana jednom napunitelom, kako se ima upotrebiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocicla, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razno zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrijepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

OFENER BITTER-QUELLE. RAKOCZY

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnija djelujuća vodna gorčica za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uviek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa minoralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 35. U Trstu 28. agusta 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga poluletja da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Rad istarskoga sabora.

III.

Prije nego se upustimo u potanje pretresivanje rada istarskog sabora u poslednjem zasjedanju, iztaknut nam je nekoje okolnosti, koje su sa istim uzko spojene.

Poznato je našim čitatoljem, kakva bijaše borba na kvarnerskih otocih kod poslednjih zemaljskih izborah za izvanjske občine. Hrvatska stranka, potišnuta nasiljem, podleže. Odabrani bijahu takozvani »Hrvati umjerenjaci«, a u istinu naši najtvrdokorniji i najpogibeljniji narodni protivnici. Imena njihova ubilježena su u knjizi života.

Obično se kaže, da je čovjeku sladko ono, što velikom potežkoćom i velikim naporom stoče. Izkustvo nas uči, da je tomu zbilja tako. Usljed toga moralo bi se očekivati, da će zemaljski zastupnici za izvanjske občine kotara Lošinjskoga svoj mučno zadobiveni zastupnički mandat do kraja izcepiti t. j. da će oni sve svoje sile uložiti, da se pokažu dostojni povjerenja one šake izbornikah, koja jih je birala; da će pokazati većini izbornikah, koja jih nije birala. koli znadu dostojno zastupati svoj kotar i napokom, da će dokazati svietu kako bijaše nuždna ona strastvena izborna borba na otocih, da iz nje pobjedonosni izadju onako vrstni zastupnici. Veliko djelo traži velikih žrtavah!

Izabrani bijahu gg. dr. Bolmarcich i Elluschegg. O sposobnostih i vrlinah njihovih — kao zastupnikah — nemožemo da kažemo ni bielo ni crno. Po govoru, radu i ponašanju sudimo ljude.

Dne 21. agusta prošlo godine progovorio je g. Elluschegg par rieči u porečkom saboru. G. zastupnik Laginja dokazav u istoj sjednici temeljito, da su izvanjski izbori za Lošinj nezakoniti i nevaljani, zahtjevao je, da se je uništi. G. zastupnik Elluschegg hoteć nepravilnosti i nezakonitosti kod tih izborah opravdati, reče nešto na svoju obranu. Koliko se sjećamo, nije drugo govorio niti on niti njegov drug g. Bolmarcich tokom čitavog zasjedanja. Ta čemu se mučiti bez potrebe!

Dne 12. junija t. g. javlja zemaljski kapetan g. Vidulich saboru, da g. Elluschegg nemože radi službenih poslovah na sabor te moli dopust od 10 danah. Zapriečeni zastupnici bolestju ili kojim neobičnim poslom, dobiju dopust od sabora, da izostanu dok zapriečka traje. G. Elluschegg zadovoljio je saborskomu pravilniku nu dvojimo, da je svojim izbornikom. Njegov drug g. Bolmarcich, počivajuć na lovor-vioncih, stečenih kod prvog saborskog zasjedanja, nedodje ovaj put na sabor niti javi predsjedničtvu, da moli za dopust ili da kani izostati. Eto, kako vrše zastupnici kvarnerskih otokah svoj mandat. Jedan se izpričava tim, što ga prieči služba, a drugi ne nadje niti za potriebito, ikomu išta kazati. Prvi je znao i prije izbora kakva mu je služba, kakve su dužnosti kotar. glavara, a koje nar. zastupnika, a drugi, pošto je uvidio, da neće il nemože obavljati čast i breme zastupnika, morao je to predsjedničtvu sabora prijaviti t. j. morao se na mandatu zahvaliti.

Pitamo sada gg. zastupnike: jeli bila potrebita onako bjesna izborna borba na otocih, da se postigne ovakav uspiah? je li bilo nuždno počiniti onoliko — recimo blago — nepravilnosti radi dvojice zastupnikah, koji ne vrše zastupničkog mandata? je li bijaše pošteno mučiti, zlostavljati, zatvarati i proganjati tolike i toliko izbornike radi zastupnikah, koji se niti jednom rieči ne zauzešo za dobro svojih biračah? Ne, i sto putah ne.

Osim spomenute dvojice, manjkalo je i drugih talijanskih zastupnikah, nu jedino izvanjske občine Lošinjske ostaše nezastupane kroz čitavo jedno saborsko zasjedanje. Neizpričan ostao je jedini g. Bolmarcich. —

Niti prosvjetla gospoda biskupi ne sudjelovaše kod poslednjeg zasjedanja. Mi bi želili, da i naši vrhovni pastiri ulože svoje visoke umne sile i bogato izkustvo na korist naše siromašne pokrajine. Težko je sa naše strane u današnjih odnošajih upitati se u stranačku borbu, nećeš li da iz boja okrvavljen ili ranjen izadješ. Treba za sličan boj, kao što se bije i kao što će se i nadalje biti u poreckom saboru, čitavih muževah, ljudih koji neprezaju pred nikakvom žrtvom, neuzmiču pred nijednom silom, a viekom su spremni, sve i sva žrtvovati za onaj biedni puk, kojem su pastiri ili kog zastupaju. Za takovu borbu hoće se osim plemenita i požrtvovna rodoljublja, takodjer dobar obrok srčanosti, odvažnosti i uztrajnosti. U tako težkih okolnostih i uz toli velike zahtjeve, jedva da će sadašnji naši nadpastiri stupiti na parlamentarno polje.

DOPISI.

Iz Buzeta, polovicom agusta. U poslednjem broju »Naše Sloge« čitali smo sa veseljem one članjenice, koje nitko pobit nemože i koje toli liepo označuju stupanj naobrazbe naših susjedah Tuljanah. Zalsta je svietu Vaš dopisnik u najliepšem svietlu predstavio, kako daleko zasiže avita (djedovska) kultura. Naše susjede srdi neizmjerno, što su onako točno i istinito svietu odkriveni. Sad neka se i nadalje prče koliko njim drago sa svojom ludom prosvjetom. Sad jih pozna i dalnji svieť; mi smo jih odavna poznavali.

Za danas prijavljamo Vam nekoje crtice o našem g. lječniku i nešta občenita.

G. dr. G. poznat je na široko i daleko kano velik Talijan, čega mu nitko pravedan zamjeriti nesmije. Svaki imade svoje osvjedočenje, zašto da ga nelma on? U tom dakle nelma mu prigovora, nu drugo je što nam se čini nepravilno. G. dr. G. izdao je nedavno malu knjižicu pod naslovom: »Le terme sulfuree di S. Stefano in Istria« (sumporne kupelji sv. Stje-

PODLISTAK.

Kako je „Neznanko“ sretan postao.

(Narodna pripoviedka).

Bijahu muž i žena, koji nisu bili bogati, ali niti jako siromašni; imali su liepe i plodne zemlje, a od blaga samo jednu malu ždrebicu (kobilicu). na kojoj su se uvjek vozili po svom imanju, kad su ga išli prigledati. Ovi supruzi su u miru i blagoslovu božjem živjeli al nemahu djece, zato su se vrućе Bogu molili. da jih nadari jednim barem djetetom. Molba im je bila uslišana; svevišnji jih je nadario i žena porodi krasnog sinčića, da ga se od mila Boga nagledao nebi; al na njihovo veliko čudo, dogodi se, da je u isti dan i ona ždrebica polegla prellepo ždrebešce (konjićka). Sad su supruzi puni veselja što su dobili tako liepog sinčića, pa i to što u isti dan ždrebica poleže liepog konjićka, koj će danas sutra djetetu na veselje biti. Pa tako će i biti. Taj dječačić je tako brzo rastao, kao da ga iz vode vučeš, a i onaj mali konjičak isto tako; tomu su se dječakovi roditelji čudili, ali i vrlo radovali. Mali je tako napredovao, da je već počeo i u štalu hoditi, te malog konjićka milovati i nositi mu kruha i slanora. Sad su roditelji vidjeli, da im je ljubezni sinčić za školu, te će ga i slati. Mali je marljivo učio tako, da je u nauku pretekao one djake, koji su polazili učionu još kad se on rodio.

Na žalost maloga razboli se majka i umre, čestiti sinčić osta sirotica bez mile majčice. A otac, kao otci, uzme za kratko vrieme drugu ženu, maćehu svomu dragomu sinčiću. Kad je maćeha došla, za kratko je vrieme počeln dječačića mrziti, osobito joj je bilo sumljivo, što je mali napredovao u svačem. Tako će ona jednom reći svomu mužu, a maloga otcu:

— Čuješ dragi mužu, hoćemo mi ovog malog otrovati, jer neće biti dobra, on odviše napreduje.

— Rože sačuvaj! reče muž, ta ja sam se za nj vruće Bogu molio; Bog mi ga je dao, a sad da ga trujem, kud bi mi duša!

Nu zla maćeha ne odustaje od zle i opake namjere, već pomisli, e! zar da pitam supruga za oto. ta mogu ja njega i sama otrovati, da suprug ni nezna. Sad će zla maćeha započeti svoj opaki posao. te će jednog jutra staviti otrova u šalicu kave, koju je mali dobivao svakim danom. Nu mali nije nijedno jutro pio kavu prije nego bi iz škole došao, samo bi si uzeo komadić hljeba. da baš nije na tašte, a kad bi iz škole došao, onda bi tekar pio kavu. Ali on nije nikada iz škole išao unravo u kuću, već obično prije u štalicu, da vidi svog dragog konjićka, kao svaki pravi pastir prije blažće onda sebe. On je i onako svakim danom sam hranio u posebnoj štalici svog mladog konjićka, te mu je bio načinio liepe jasilce u tri predjela, jednu za sieno, drugu za zob, a treću za vodu. Tako dodje mali jednog jutra iz škole, te će u štalicu, da vidi svog dragog konjićka, i da mu ponudi kao obično komadić sladora. Al za čudo dječačić nadje svu hranu pred konjičkom, svako u svom predjelu. sieno, zob i vodu. Sad se mali razžalosti misleći, da je konjičak obolio te reče:

— Mili moj konjičkuć zašto ti danas ne jedeš i ne piješ?

Na to mu konjičak progovori, te reče:

— Dragi prijateljuć da mi nisi ti danas kod kuće ništa jeo ni pio. jer tvoja maćeha te boće otrovati, danas ti je stavila otrova u kavu.

Dječačić posluša svog milog konjićka, al se vrlo začudi, gdje mu žrebčić prvi put progovori odkad ga hrani i prigledava. Sad stupi mali u kuću. Još nije dobro ušao u sobu, već ga lukava maćeha čeka s kavom, te progovori:

— Jesi li gladan dragane? Plj evo kavice.

— Nisam gladan, reče mali.

Nu ona hoće svom silom, da mora piti kavu, al on neće, te neće i ode van iz sobe, te će radje gladovati nego otrov uzeti. Drugi dan ode mali opet u Školu, a kad se povratio kući, opet će prije u štalicu, da vidi svog konjićka. Kako jučer tako i danas nadje svu hranu, koje konjičak ni okusio nije. Ovaj put se mali još većma razžalosti, te reče:

— Dragi moj konjiću, zar ni danas nećeš jesti?

Tad mu odgovori konjičak:

— Prijane dragi! ne mogu jesti od žalosti za tobom, jer tvoja ti je maćeha danas stavila otrova kao i juče misleći, da si ogladnio, te da ćeš piti kavu, ali da mi nisi ni danas uzeo iz njezinih rukuh jela ni pila.

Tad dječačić ode u kuću, a lukava maćeha već čeka, te će i danas:

— Deder dragane doručkuj, mislim da si se dosta napostio.

— Ne jedem, ni ne pijem, reče mali, te ode u susjedstvo gdje je namolio malo kruha, da preživi.

Sad se sjeti zla maćeha, da mali rada slaštice (kolače) jede. te mu stavi otrova u iste, al mali kako prva dva dana, tako i treći, dodje iz škole, te će kao obično u štalicu, ni kako prije tako i danas nadje svu hranu pred konjičkom. Dečak se počme vrlo žalostiti govoreć:

— Dragi moj konjičku, zar ni danas ne jedeš?

Na to mu reče konjičak:

— Mili pobratime! evo danas su tri dana što nisam jeo ni pio; sad slušaj što ću ti reći: budući da tvoja maćeha ne odustaje od zle nakane već na svaki način hoće, da te otruje, valja da bježimo odavle; metni na mene sjedalce i uzdu, da budem pripravan; onda hodi te pazi gdje je maćeha, kad opaziš, da je nije u sobi, tad žurno pokupi svoje odjelce i sveži ga te dodji amo i sjedi na mene pa onda bajd u bieli svieť.

Kako konjičak reče, tako mali učini. Ode te opazi, da maćehe nije u sobi, već da je izišla u bašču. Mali hitro pokupi svoju odjeću i sveže ju te brže bolje u štalicu pak zasjede na svog konjićka. Al

pana u Istri). Porečki list uzdignuo pisca i knjigu do neba. I u tom imade svaki svoj sud, pa zašto, da ga neima porečka baba? Mi drugač sudimo, no za danas nećemo o tom.

Ono što nemožemo premučati, jest činjenica, da g. liječnik obavlja liječničke poslove izvan občine, prem ga kano liječnika jedina občina plaća i dobro plaća. Ne znamo od koga je za to dobio dozvolu. Nam nemože biti nipošto pravo, da nas liječnik, koga mi plaćamo ostavlja često na cieditu, putujuć po svom poslu izvan občine te ostavljajuć nas bez liječničke pomoći i to upravo sada u ljetno doba, u vrieme kad groze epidemičke bolesti. Nedavno bijaše g. liječnik odsutan (moguće, da je bio u kupeljih), a ovdje umre jedna žena bez liječničke pomoći. Težko nam je plaćati liječnika, a neimati ga u najvećoj potrebi. Dugo smo o tom šutili, nu napokom dodijala nam stvar, pa ju iznašamo na svietlo, a ne pomože li ni to, tražiti ćemo drugdje pomoći. Gospoda u kupeljih mogu lagljе bez liječnika biti nego li mi siromasi; ako ga neimadu, nek ga potraže i plate.

Bivšemu občinskomu liječniku g. dru. Fondi nije se dozvolilo, da obavlja liječničke poslove u Roču i na željeznici, čemu mi ne prigovaramo, nu čudno nam je, kako isti ljudi dvojici liječnikah dvojakom mjerom mjere. Sad nam je jasno, da su naši poglavari jedino iz osvete g. Fondi priečili vršit liječničke poslove u Roču i na željeznici, a nipošto radi toga, da ga pridrže jedino u buzetskoj občini. Ono što ne dozvoliše g. Fondi, dozvoljavaju isti ljudi g. Ghersi. Pak da ste vi pravedni! Nek vam vjeruje tko hoće, mi to lje nemožemo, G. Fonda nije čovjek naše krvi, al mi ga ipak cienimo i štujemo, jer je obavljao svoj posao sdušno i točno. Svakako bilo bi želiti, da nam se taj vrledni liečnik amo vrati, te da se nećemadeno u buduće više na što tužili.

Imademo Vam se potužiti i na nemar naših poglavara glede pasah. Dižemo visoko nos, da smo tobož gradjani, a po našem velegradu (!) naići ćeš na jata pasah, koji se klate sada u ljetno doba bez brnjice (košića) kano da smo u posljednjem selu istarskom. Je li to po gradjansku? Prije nekoliko danah ulazio sam u našu prestolnicu (!) kroz velika vrata, kad ti opazim, kako se deru i kolju dva psa kano bjesni. O brnjici ni govora. Kasnije sam doznao, da je upravo jedan od tih pasah ugrizao gospodarovo dlete za trbuh; nu ni posle toga nije dobio brnjicu. Ovo neka bude, onako mimogred, na uvaženje našim poglavarom.

Napokom opominjemo P. B. i G. G., da se okane onog surovog izazivanja i napadanja na g. dekana, koji ne može niti hoće njim za volju promieniti liturgije ili pjevanja u crkvi. Ako njim nije pravo, nek se dadu napred, napadati svećenika u crkvi radi toga, što točno vrši svoju dužnost i iz osvete što nije mogao jednomu ni drugomu njihove neopravdane želje izpuniti, nije lieno ni pošteno. Nebude li koristila ni ova opomena, znati ćemo za bolji lek.

Baška polovicom agusta 1884. Šaljemo Vam g. Uredniče, u prepisu utok radi izbora cestovnog odbora za občinu Bašku, koji je bio od c. k. namjestničtva odlukom 26. srpnja 1884. odvržen. Utok taj glasi:

Slavna c. k. ekspozitura!

Proti izboru članovah cestnog odbora dne 1. t. m. podnaša se na vrieme sliedeći

U t o k.

Budući ne samo da nisu bili zakonitim načinom pozvani članovi zastupstvah na otoku posebnimi pozivi, nego da su i dvojica vlečnikah iz Drage (Valle) u kasno doba noći dne 29. p. m. doznali i ustmeno pozvani biti. Osim toga nisu nadalje biti pozvani, svi pravo izbora imajući, tako da je došlo samo dvanajst izbornikah, za lpak se prošlo na glasovanje, premda, nebijuše uručenih listovah za dokaz, da su biti uručeni dotični dekreti svim članovom gorenavedenih zastupstvah. Pošto je nadalje bilo izabrano petero načelnikah i jedan občinski tajnik i jedan vlečnik, što je očito protivno §. 2. al. 2. zakonu, 28. rujna 1875. nadalje občinskom zakonu i izbornom redu, i budući da se moraju izabrati članovi cestnog odbora iz sredine izbornikah, a ne zastupstvah.

Ako je pak dužnost načelnika, da nadzire ceste, nerazumi se, kako može taj biti ujedno upravitelj i nadzirateli zaklade dotičnog odbora. Budući nadalje, da aktivni občinski tajnik nemože biti u isto vrieme zastupnik, može tim manje biti članom cestnog odbora. Napokon, budući da nije prisustvovno kod izbora zakoniti broj članovah deputacijah, nemogu niti zakoniti biti izbori koji se uništenje ovime moli.

(Sliedi 18 podpisah i križovah).

Na to stigne sliedeći odgovor:

Pr. 8. ožujka 1884. br. 331.

Vraća se gg. molitelјem s opazkom, da je podpisani uslied jednakog utoka i s razloga što jedan občinski vlečnik nije pozvan k izboru cestnog odbora, bio uništilo ove izbore odlukom 19. aprila 1884. br. 478, a ta odluka bila uništena namjestničkim odpisom 26. pr. m. br. 7479 s razloga, što se nije opazila nikakva nepravilnost, i što okolnost da nije bio pozvan goreimenovani občinski vlečnik i nije sudjelovao kod izbora, obzirom na uspjeh nije mogla uplivati odlučno na izbor. Namjestničko riešenje je pravomoćno (§. 4. zak. 28. septembra 1875.).

Krk, 3. agusta 1884.

C. k. eksponirani povjerenik
Fabris v. r.

Suviše prilažemo riešitbu utoka izloženoga komesara u Krku u poslovih občinskih izborah u Baški. Riešitba ta glasi:

Slavnom izbornom odboru Baška.

Budući je visoko c. k. namjestničtvo zaključilo iz spisah priposlanih glede pripravah za občinske izbore u Baški, da su se u občinskom izbornom činu dogodile znatne nepravilnosti, prošnju glede uništenja izbornog čina bijaše valjanom pronadjena i usljed toga naložено izložiti je novih izbornih listinah, koje su bile sastavljene u občinskom uredu na temelju posljednjih listinah ove godine proglašenih od mjestnog poreznog ureda.

Netočnosti gore naznačene odnose se na dva slučaja (koji nisu bili označeni u molbi priposlanoj ovom namjestničtvu dne 19. svibnja t. g. br. 780) i to radi pomanjkanja izostale riešitbe jednog utoka tog slavnog odbora i radi nezakonitog postupanja občinskog načelnika, koji je zabranio nekojim izbornikom pregledavanje izbornih listinah pošto bijaše odpremljen utok. Toliko na znanje slavnom odboru usljed štovane naredbe namjestničtva od 26. p. p. lipnja br. 9707.

Povraća se utok pod itd.

Krk, 4. kolovoza 1884.

C. k. povjerenik
Fabris v. r.

Iz Koparčine mjeseca agusta. Kad ćemo mi Istrani, hrvatskoga i slovenskoga porieklа jednoč razumiti, da samo pod dičnim imenom »Sloga«, možemo doći do prosvjete i napredka? Neslogа naša i nemarnost, pravi su uzroci, da nesmiljeni naši neprijatelji i zatornici nastoje nam zatrieti, sve što nam je sveto i milo, a to samo zato, da jim vječni budemo sužnji. Oni hoće, da poprimimo talijanski jezik i talijansko ime, a zatajimo svoje dično hrvatsko. A zašto? Zato da nebudemo znali što smo, pa da nas onda divljaci proglase, pa s nami gospodare i nas tamane, kao slab gospodar nerazumnu živinu. Krivicu vrh krivice danomice nam čine, pak jošte imadu srdca klevetati, da smo svemu mi sami krivi. Posredilo nam se petero branitelјah kod posljednjih izborah izabrati, da nam u Poreču brane naša sveta prava ili da nam barem juve, kolike nam se tamo krivice čine, što su oni i svlestno učinili. Pa što mislite što sada govore ti naši mili gospodari? Po svojih novinah nam poručuju kad prosimo pomoć, pošto smo jim mi pomogli su svojimi žuljevi sagraditi lepo učiono po njihovih gradićih, lieпe ceste po njihovih stranah, da nam ništa nedadu, a to zato, što nismo njihove ljude izabrali za Poreč. To je kazala ko mislija za trsnoga ušenca ove dane Pudenеcom kmetom. Kad bi imali komu, mi bi im kazali, da smo preko 20 godinah birali po njihovoj volji, pak što smo dobili? Naprtili ste nas dugom te sad kad samo na to pomislimo, strah nas hvata što će biti s nami ako još to dugo tako potraje?

Pisma pisana u našem sladkom jeziku nam vraćaju, s opazkom, nerazumimo hrvatski, pišite pokrajinskimi jezici, talijanskim ili njemačkim; ovako je odgovorio Bujski poštar jednomu našemu čovjeku.

Bog vam prosti! Zar je preko 100.000 istarskih Hrvatah valjda s neba palo, pa govore jezikom turskim i za to nije hrvatski jezik pokrajinskim? Čuj svieteі imade li gdje još veće zlobe, grdnje nepravde?

Advokati nam viču posle izborah: sada dolazite k nam kad nas trebate, a kad ste za Poreč birali niste htieli nas slušati. Tako govore Piranski odvietnici Petrovcem. Zar nam gospodo možda badava radite. Nisu li Vam naši novci dobri kao i drugih? To je lep znak, kako ti ljudi shvaćaju pravicu i koliko za nju mare; to je uzrok, da brane nekoje smutljivce, koji susjedu puteve zatvaraju na njihova imanja; to je uzrok, što se ljudem neda na javnoj vodi napajati živinu po navadi, a odvietnici brane takove nasilne ljude. To se dogadja u svetom Petru. Kmetі, ničimo se poznavati te naše tobožnje prijatelje, inače ćemo se grdo kajati.

Na naše poštene ljude se divljački napada. »Slogo« dična! Ti nam sama o tom dosta pripovedaš u tvojih stupcih. Našu se djecu u školah zanemaruva i zlo odgaja, a došlo je već i do toga, da se ju mami na pogibelјne demonstracije, kako se to u jednom selu dogodilo gdje su djeca ces. kr. nadzornіku demonstrativno vikala: *ajbe! negromo u školu.* Kakovi su nam občinski računi, sgrozili bite se, da vam potanko javimo, nu nebi rada, da Vam cenzorov mač na vrat pada; — dosta da Vam kažem, da se podpisuju isti kao točni ovako: *137 for. 60 nov. prihoda, 175 for. 96 nov. rashoda se izjednačuje.* Ali koji bi se ove jade izbrojio koje tužan narod trpiti mora?

Pogledaj već jednom narode moj! Daj si bratinsku ruku; biraj poštene muže za občinske i pokrajinske glavare; čuvaj se smutnje, budi radla — pusti krčme, pravde i igre što je sve pravi otrov za tebe. Neduži se, osobito ne kod lihvarah. Kupuj što ti je za vellku potrebu, a nikad čega od velike potrebe nije, pak ćeš viditi, da će biti bolje.

Pogled po svietu.

U Trstu, 27. agusta 1884.

Kao što smo u svoje vrieme javili, prisustvovati će i letos Njeg. Veličanstvo Fran Josip velikim vojničkim vježbam. Dne 28. t. m. odputovati će car iz Brucka na Litavi u Arad, a odavle kasnije u Anger. Vježbe trajati će do 13. septembra. Zapovjedati će kod istih nadvojvoda Albrecht, a prisustvovati će vojnički dostojanstvenici izvanjskih državah.

Tekom mjeseca septembra pohoditi će — kako bijaše već rečeno — kraljević Rudolf sa prejasnom suprugom kralja i kraljicu Rumunjsku u gradu Sinai.

Zemaljski sabori: češki, slezki, štajerski i kranjski sazvani su za 9. septembra; dolnjo-austrijski i salcburški za 15. septembra; koruški za 22. septembra i tršćanski za 6. oktobra.

Izbori u Štajerskoj za izvanjske občine izpali su sjajno za Slovence. Izabrani su svuda velikom većinom glasovah slovenski kandidati. U gradovih pobjedili su liberalci. Isto tako biralo je veleposjedničtvo liberalce.

U gornjoj Austriji izabrale su izvanjske občine same kandidate konservativne stranke.

Saboru Galicije, koji se sastaje dne 2. septembra, predložit će odmah pitanje, kako da se pomogne onim, koji su posljednjom povodnjom nastradali. Zemaljski odbor predložit će, da se dade iz zemaljske blagajne 300.000 for. za nabavu žita, koje će se podieliti medju unesrećeno pučanstvo.

Dne 23. t. m. započeo je opet hrvatski sabor svoje zasjedanje, koje će biti veoma kratko. Hrvatski ban, otvarajuć sabor, reče, da budući da iztiče perioda ovomu saboru, neka se poprimi obstojeći izborni red takodjer za bivšu vojničkr granicu; nadalje zaželi, da bi sabor razpravljao samo najvažnija pitanja, jer će potrajati najdalje do konca agusta. U ovom zasjedanju razpraviti će se poznato lonjsko-poljsko pitanje, koje je zadalo u svoje vrieme bivšemu banu Rauchu trista jada. U prvoj sjednici interpelirali su nekoji zastupnici opozicije vladu o raznih predmetih. Najvažnija bijaše ona zastupnika gosp. Folnegovića, da se metne na dnevni red pitanje o prenosu kostih hrvat. velikanah Zrinjskoga i Frankopana iz bečkoga Novoga Mjesta u Zagreb. Zatim je izvještčivao zastupnik g. Vukotinović o djelovanju gospodarstvenoga odbora, koji predlaže, neka bira sabor u buduće gospodarstveni odbor, neka se podigne škola za vinarstvo, neka se poprimu sva moguća sredstva proti širenju trsne uši, neka se podupre voćarstvo i druge grane gospodarstva. Svi ovi predlozi bijahu nakon kratke razprave primljeni.

Ugarski sabor ima se sastati dne 25. septembra. Kralj će osobno prieстolnim govorom otvoriti sjeditbu. Na previšnjem mjestu želi se — kako iz Pešte javljaju — da zavlada i u Ugarskoj politika pravednosti i izmirenja, te da će vlada nastojati, da budu oprieke medju saborskimi strankami što blažije.

Rumunjski kralj Karol prispjeti će u Biograd dne 20. t. m., a odputovati će odmah sledećega dana.

Crnogorski knez Nikola naložio je, da se gradi novi grad Podgorica na desnoj strani rieke Ribnice i da se provede nova cesta od Plavnice do Podgorice, a odavle do Danilovgrada.

Bivši bugarski ministar-predsjednik Cankov razposlao je na liberalce okružnicu, u kojoj jih pozivlje, da ustrajaju politička družtva.

Ruski Poljaci namjeravaju predati caru Aleksandru, kad bude boravio u Varšavi, adresu, u kojoj će mu očitovati vjernost i odanost, te svoju ogorčenost proti nihilistom. Druga službena adresa leži na stolu namjestnika generala Gurka, da ju podpiše Varšavsko pučanstvo.

Tatijanska vlada nastoji svimi silami podignuti svoje već dosta jako ratno brodovlje. Nedavna bi porinuta u mjestu Castellamare velika nova oklopnjača: »Ruggiero di Lauria«.

Kolera u Francezkoj popušća danomice, nu za to širi se po Italiji. Ovdje se broj mrtvih uviek množi

---

to opazi maćeha te stade vikati i zvati muža, da ide zabraniti da ne uteču. Nu badava, konjićak dovikne malomu:

— Drži se.

Tad junački preskoči zid kojim je bilo dvorište ograđeno. Ode konjić preko polja ravna, kano zvjezda preko neba sjajna. Kad je došao usred polja ravna, tude nadje bunar (studenac) vode hladne, kraj bunara krasno drvo lipa, koja je prikrila sav bunar. Sad reče konjićak malomu:

— Sidji s mene, pak pij ove dobre i lieрe vode, onda nebudeš gladan ni žedan.

Ali dječačić se je bojao vode, misleći, da nebi pao te se utoplo, s toga reče konjiću:

— Deder ti pij prije onda ću ja.

Konjićak prignu glavu i naplje se vode, a za njim dječak. Na to reče konjićak malomu, nek zamoči glavu u zdenac, al opet se mali poboja, te nagovori konjića neka to on učini prije. Konjićak zamoči glavicu u zdenac, te ju izvadi svu zlatnu, isto i grivice. Sad zamoči i dječak svoju glavicu, te ju izvadi svu zlatnu. Tad skoči konjićak u zdenac, te izidje sav zlatan, isto učini i dječak te izadje i on sav zlatan! Sad bijahu i oba zlatna. Nadošlo je vrieme, da se prijatelji razstanu. Prije toga reče konjićak pobratimu:

— Slušaj me što ću ti reći: eto vidiš ovdje neima blizu sela ni grada nego ovo ravno polje po kom raste pšenica bjelica i mlomirsine trave, te ovaj krasni bunar vode, koja nas je pozlatila. Jedino tamo u daljini vidiš onaj bieli ogromni grad. Taj grad ti je nekog veoma bogatog grofa. Tuj možeš sretan postati. Sad metni moju uzdu na ovu lipu, koja je kraj bunara, pak put pod noge i hajde ka onomu grofovskom gradu. Kad tamo dodješ pitat će te, odkuda si i što želiš. Ti ništa ne odgovori nego samo: »ja neznam«. Što ti se svidi, da je dobro za tebe, to pokimaj s glavom da hoćeš, nu uvjek ti mora biti prva rieč: »ja neznam«. Što ti se pako svidi, da nije za te, tad kreni s glavom, da nećeš, al uvjek reci prije: »ja nezнam«. Sad hajde u ime božje, a kad budeš nevolji, i kad budeš trebao mene, tad dolji ovamo ka ovom bunaru, snimi uzdu moju s lipe i stresi s njom, ja ću ti onda doći. To konjićak izreče i nestade ga.

Mali dečko se vrlo razbolji i počme gorko plakati što ga ostavi mili drug. U žalosti uzme uzdu s lipe i stresе s njom. Eto ti odmah konjića, koji ga zapita:

— Što želiš?

— Žao mi je za tobom, odgovori dečko.

— Nisam li ti rekao, primetnu konjić, kamo imaš ići, nemoj me uznemirivati, već hajde kud sam ti naložio.

Žalostnim srdcem metne dečak uzdu na lipu, konjićka nesta, a on uzme put pod noge pa hajd, napram grofovskomu gradu. Kad je bio pred gradom stane pred vrati. Na to dodje grofovski sluga te stade dječaka izpitivati odkuda je i tko je.

(Nastavit će se).

prem ne odveć naglo. Do sada je zahvatila kolera provinciju Cuneo, Bergamo i mjesto Spezzi-a, gdje se naglo pojavila i mnogo žrtvah pokosila.

Viest o sastanku trijuh carevah, Austrije naime, Ruske i Pruske, širi se sve to većma. Mjesto sastanka nije jošte opredieljeno.

Francezko kinezka razmirica riešava se sada topovi. Kinezka tvrdjava sa arsenalom Fu-Čev je razorena i kinezko brodovlje većinom uništeno.

Švedski i danski kraljevi imaju se takodjer sastati. Prvi je pozvao poslednjega k vojničkim vježbam u Hardeberg.

Franina i Jurina.

Fr. Ti si Jure sopet nekamo klepuzdrinil.

Jur. Ja, ti biš otel, da vavik doma ženu čuvan kako i ti.

Fr. Za to je trebe valje nos nastavit.

Jur. Ja se ne jadim, nego sam te otil malo žboknut, zač vavek va popele grebeš. Bil san ti tamo valje na Pojcah.

Fr. Pak ča je to kade dugo?

Jur. Ti nosiš glavu za intrigu, ča ti nisan već dva tri puta od tamo lepeh povedel, kako i ono lane od one: »Tičinia.

Fr. A, ara! onda te ja kapin! to je tamo dole na Bodulije.

Jur. Ja, ja. Onoj Tičini od lane sopet su narasle krejuti, pak je sopet nekamo zletila; po moju puru zlo kamo pade. Nego ov put sam ti videl jednu drugu zverinu.

Fr. Divlju al pitomu?

Jur. Ova ti je, kako sam čul, od nekega bližnjega sela, pak su joj judi već navajnali, za to je se toliko neboje. Ma mora bit jako prožderljiva, zač njoj to kaže i telesino. Ja sam se prečudel, kad sam ju videl, onako sivu od starosti s onum tripinum!

Fr. A ki ju, dragi ti, hrani?

Jur. Su mi rekli, da je gospodu sve dni verno služila i služi, a za to da se je hranila i hrani najbojimi komadi siromašnog seljaka, zač da ki se njoj zamiri, zamiri se i gospodi, pa joh ti ga onda njemu. Sada dela tabar (žaluje), zač da je bil prvi gospodar jako dobar, a za ovoga nezna još kako će bit.

Fr. Neka nas Bog i majka božja od takoveh zveri oslobode!

Jur. Bi se otilo, da pride opet sv. Juraj moj imenjak, ki bi to strašilo, ko vavik ji i nigda mu ni dosta, šundral. Nego neću napred, zač su mi judi rekli, da govori g. sudac, da ki neštima njegovo blago, da ne štima ni njega.

* * *

Jur. Per la verzine! jedna lepa zgodila ti se je neki dan va Rovinje.

Fr. Ča si i tamo konatil?

Jur. Ja grem, kako zločest beč po svuda. Šal sam malo poslušat jedan batiment.

Fr. Dunke ta ti je po sensega nova.

Jur. Čekaj, zač mi je zaletelo. Batiment je bil, zač da se je va nekeh zatukal takov strah zarad jedne pesme, da su komać živi ostali.

Fr. To je morala bit sakraboljska pesma al oni od oka junaci.

Jur. Ja, ti bi bili fini za va popelesedet, kad su se pesme prestrašili, ča bi žnjih bilo, da počmu okolo njih baloti švikat! Pak ča ni ovista lepa?

Fr. I kako! Ja se nebi ni kaluni prestrašil, a oni sirotine, da su se pesme. Nego ča se nisu ti pevači branili?

Jur. Su su nebore, a i jedan gospodin je za njih govoril; ma ča češ no, kada je strah vrag.

* * *

Fr. Kako to danas nekako na lahko poskakuješ; čovek bi malo fali pomislel, da si osuperbel.

Jur. Za reć ti pravu istinu, do sada ni bilo lazno na superbiju mislet, leh od kada san čul, da tamo dole puli mora, onde pul sv. Juri, neki ter neki puno do nas drže, su mi nebore i mane malo krila ponarasla.

Fr. Čemu je pak to svoje?

Jur. Ter si jur sam pravil, da se je tamo neki Jože, ki bi sakemu ordina dal, jako na nas ripil.

Fr. Ča on kemu ni zajik kosmat, ki sveh ogovara i sakemu straši?

Jur. Će bit isti, ma ni tega toliko, bit će va ten mrvica nenavišćini.

Fr. Tako je bil pul spovedi?

Jur. To je njegov posal; leh ja čoveka po besede sudim, zač se reče: čovek se veže za besedu, a vol za rogi. Naša šinjorlja, dole va grade, imela je sedutu i tu se je prišlo na pogovor, da trebe jedan kvadar, bimo rekli figuru, za neku njihu salu kuplt. Na to ti se zdigne naš Jožić pak će gospodi zakantat, da bi bolje oni hoći *vanjščakom*, kada bude, *razdelit* lego kvadri kupovat. Tako videj, da voli nas vanjščake, ščave, više lego kvadri.

Fr. Na moju grešnu, ako tega razumen, zač uprav znam, da ni baš vole ljubavi mej nami. Da mu se nisu morda kvadri zamerili?

Jur. Nobim znal zač!

Fr. Mi se pari, da nemari za kvadri na *platne*, kako je sada moda, on jih voli *staklom*, po starinsku.

Jur. Vej se ga zlodej! ja sam ti samo pravil ono ča je va sedute rekal.

Fr. Ne znaš ti ne, ma ben znaju drugi. Lego ne abadaj ga ne; ni mu ča verovat ni kada obeduje, ni kada straši.

Jur. Ma govore, da bi i zamlatil.

Fr. Namor bi, da se na kakovu nevolju od *»očalina«* nameri.

Jur. Takovemu ni dunke čuda ča verovat, da nam je prijatelj.

Fr. Ter znaš dobro da ni, lego te je volju šulacat.

Jur. Da bimo i kletu.

Različite viesti.

Crkvene viesti. G. M. Markić premješten je kano duh. pom. u Jelšane; g. A. Notar ide kano kapelan u Drugu, a g. L. Vodopivec kano duh. pom. u Dolinu.

Svečanost delavskog podpornog družtva u Trstu. Nade nas nisu prevarile. Kao što smo očekivali, proslavilo je najvažnije slavensko družtvo u Trstu dne 24. t. m. sjajnim načinom rodjendan svog visokog pokrovitelja i obletnicu blagoslovljenja družtvene zastave.

Nešto prije 10 satih u jutro sakupi se do 1000 članovah i družtvenih prijateljah pred družtvenim stanom odakle su točno u 10 satih krenuli sa lepršajućom trobojnicom i veteranskom glasbom na čelu put crkve sv. Antona k službi božjoj. Prostrana crkva napuni se članovi i pobožnim pukom. Odbor zauze mjesta u presbiteriju s jedne i druge strane, a u sredini družtvena zastava. Družtveni sbor pjevao je slovensku misu Nedvedovu vrlo krasno. Sv. misu služio je veleč. g. Debelak. Po dovršenoj službi božjoj krenu družtvo u silnoj povorci istim redom natrag u družtvene prostorije gdje bijaše uz pučku himnu zastava odlučena.

Na večer u 6 satih započe koncert u vrtu tršćanske čitaonice kod »Zelenog hriba«. Tuj se sakupi slavenskog roda svih slojevah toliko, da nemadoše svi gdje sjediti. Program, priobćen u poslednjem našem broju, bijaše veoma točno i na obće zadovoljstvo ovršen. Glasbu zamjenjivalo pjevanje, a ovo govori i deklamacije. Više točakah moralo se je opetovati. Oduševljenje raslo je kod svake točke. Burno bijanu napose pozdravljene i odlikovane mične slovenke, gospodjice Kobalova, Muhova i Zorzutova, koje su svoje uloge toli častno riešile, da njim nemože niti strogi kritik prigovoriti. Slava njim! Isto tako bijaše govor neumornog predsjednika često odobravanjem prekidan. Govorio je od srca k srcu. Živio! — Za skladno i krasno pjevanje ide glavna zasluga sboro-vodju g. Steleta, koji uloži sve svoje sile, da nam odgoji u Trstu i okolici vrstne pjevače. Živio i g. Štele. I družtveni gospodarstveni odsiek zasluži je priznanje, što je veoma ukusno uresio sa zastavami, transparenti i baloni čitaonički vrt; pokazao je i opet, da mu se može mirne duše sličan posao prepustiti.

Koli kod službe božje, toli večer kod zabave prisustvovale su razne deputacije tršćanskih družtvah i nekoji rodoljubi iz Gorice, Kranjske i Štajerske.

Nakom obavljena programa podala se vesela mladež plesu, koji je potrajao daleko po pol noći.

Medju zabavom odposlalo je predsjedničtvo brzojav svomu visokomu pokrovitelju kraljeviću Rudolfu na što stiže iste noći odgovor.

Ovom svečanostju dokazalo je iznova del. družtvo koli je čilo i zdravo i od kolike je važnosti za Slovenstvo Trsta i okolice. Zaista nemože se zvati u Trstu i u obće u Primorju rodoljubom, koji nepokianja slovenskomu delav. družtvu svoju pažnju i nepruža mu po mogućnosti podporu.

Popravljači pravopisa. U poslednjem smo broju javili, kako traži uzalud naša slavna junta u dolnjoj Istri nekog Bercana (mjesto Berbana), pa je toli nesrećna, da ga nemože naći. Danas čitamo u službenom »Osservatore Triestino« br. 195. od 25. augusta t. g. u oglasu br. 3485 iz Rovinja, gdje traže nekoga Josipa *Lellavizzu* iz Brnčića, kotar Voloski.

Mi, uvjek pripravni na uslugu službenim tumačem našega pravopisa, upućujemo jih, da potraže Josipa Jelovicu (Jelovičani) u podobćini Brnčići, pa će ga zaista naći, dočim će moći *»Lellavizzu«* do sudnjega dana tražiti, jer je ipak mala razlika medju *Jelovicom i Lellavizzom.*

Vjenčanje. Na prvi septembra vjenčat će se u Šibeniku naš suradnik, dalmatinski rodoljub g. Niko Vezić, nadzornik u Drnišu, sa poznatom gospojicom Mandom Čolarevom. Čestitamo! U dobar Vam bilo čas!

Djedovska kultura. O surovosti, o kojoj govori naš dopisnik iz Sovinjaka u poslednjem našem broju, plše i porečka baba. Ona baca svu krivnju na Hrvate, koji da su tobož izgred izazvali pjevajuć hrvatsko pjesmo. Gospoda dakle u Istri smatraju već zločinom pjevanje hrvatskih pjesamah? Daleko smo zbilja došli! Šarenjaci dolaze izazivati u čisto hrvatska sela u kojih nesmiju domaći ljudi po svoju pjevati! Pjesme hrvatske nemogu zakonitim putem zabraniti, a onda posluže se najpodlijim sredstvom, izazovu izgred, izlupaju do svetog ulja *»ščava«* a tad ga još denuncirajn oblasti, da je prostak, da se slabo ponaša, da ga valja kazniti. Tako čine naši susjedi, ogrijani na suncu *»djedovske kulture!«* To je vrlo liberalno! Doznajemo jošte iz Sovinjaku, da se tamo občenito drži tamošnjeg župana krivim svih sablaznih. U tom smislu, da se je izrazio u »minori« na 15. junija t. g. gdje bijaše takodjer velika smutnja.

Na dan Rokove, kad su šarenjaci onako podlo i divljački napali na naše mirne i poštene ljude, skočio je jedan obćinar k županu te ga upozorio na ono što se dogadja, a on na sve mirno odgovara: *»neka se tuču, bit će toga joša.«*

Upozorujemo iznovice sve političke oblasti u pokrajini, da pozornije bdiju nad nemirnjaci, inače neće biti danas sutra nitko siguran izaći na ulicu, koji nepuše u talijanašku tikvu. Pred zakonom moramo biti svi jednaki!

„Slobodi uzkraćen poštarski debit. Austrijsko ministarstvo nutarnjih poslovah uzkratilo je odredbom od 15. agusta 1884. kako javljaju hrvatske novine »Slobodi«, časopisu stranke prava, poštarski debit (da nesmije dolaziti uz običnu poštarsku biljegovinu) za kraljevine i zemlje zastupane u carevinskom vieću u Beču. Od toga dana nemože »Sloboda« prelaziti poštom u Austriju. Eto, za malo neće smjeti nijedan politički časopis iz Hrvatske u našu polovicu države osim službenih novinah. Jur sada je uzkraćen debit opozicijonalnim novinam »Pozoru« i »Slobodi«. *Vivat sequens!*

Zračni brod. Iz Pariza javlja se 18. o. mj.: U subotu 9. o. mj. spušten je kod Meudona u vis zračni brod; gradjen je u obliku vrlo duge cigare (smotke), a providjen svrdlom i kormilom. Brod ravna vrlo jaki stroj, koji se iz vana ni nevidi; gradjen je u radionici odjela za zračnu plovitbu u Meudonu, koju nadzire ministarstvo rata. Zračni brod krenu prama zapadu, najprije polagano, a poslie sve brže i brže, te je jurio kano konj, kad trči najbržim skokom. Po tom okrenu se brod poput parobroda te odjuri prama Bicetru i Villa Clombayu. Malo za tim vrati se opet te se posve mirno i sigurno spusti na mjestu, odakle je pušten u vis. Čitavi put, za koji je trebno 25 časovah, prevalio je posve sigurno i redovito, te su se prisutni upravo krstili od čuda. Prisutno občinstvo čestitalo je zrakoplovcem najžitvlje; to su oba kapetana Rerardi i Artur Kleb, ravnatelj i podravnatelj zavoda za zračnu plovitbu; oba izumlia su i sagradila zračni brod.

Čim se truju djeca. Varšavski listovi pišu sliedeće: »Nedavno bila je jedna ugledna obitelj u Varšavi veoma zabrinuta sbog djetešca, komu bijaše istom šest tjedanah, i koje je često pobolievalo na grčevih u želudcu, prem je od naravi bilo čvrsto i prem su ga dobro njegovali. Uz sva izpitivanja nisu mogli doznati za uzrok bolesti. Napokon dodje domaćemu liečniku sretna misao u glavu, on opazi naime, da se je majka, koja je dieteu više putah utišala, prem je dojka u kući bila, da se je majka veoma bojadisala *(ličilà)*. Liečnik joj saobći, da on sluti, da dieto pobolieva od bojah, koje su na majčinu licu, a možebit i na drugih čestih tiela. Ova slutnja bila je dokazana kemičkim izttražiivanjem dotične boje, dokazano bijaše, da je u ličilu bilo olova. Diete je od onda zdravo, odkad ga je majka prestala dojiti, jer, kako se kaže, nije se mogla ostaviti liečenja. Sličan slučaj dogodio se je kod neke gospoštine u blizini Varšave.

Najveći diamant. Neka trgovačka firma u Londonu prodala je ovih danah družtvu trgovcah, koje kupuje dragulje, vanredno dragocieni emanut sa rtu Dobre nade, koji važi 457 karatah. Bojom naliči taj dragulj najljepšim dlamantom, ako jih nenadmašuje, a kako strukovnjaci misle, dati će se izbrusiti tako, da će biti sjajan i savršen brilljant. Kada bude izbrušen, vagat će u okruglu obliku 220 karatah, a u dugoljastom obliku 300 karatah; brilljant nadmašiti će dakle težinom sve najveće diamante. Kohinor važi 106 karatah, Regent 136 karatah, a Orlov 195 karatah. Što se tiče veličine, boje, čistoće i vrsti, taj je dlamant najljepši dragi kamen, što je poznat dosele.

Gorostasni kip slobode koji će se postaviti kao svetionik u zaljevu New-Jorka dogotovljen je u djelaonici Gayet-Gauthier-a u Parizu i priredjen u tri diela za ukrcanje u brod za put u Ameriku. To djelo što ga francuzka republika daruje posestrimi amerikanskoj, najveće je ove vrsti što je ikad još dovršeno. Gorostasni kipovi Memnona visoki su samo 62 stope, onaj od Rodusa 130 stopah, kip Nerunov 118 stopah. Ovaj silni kip slobode nadkriljuje sve spomenike svieta; mjeri od temelja do vrha u vis diguute bakije 150 stopah, od pete do čela 115 stopah. O veličanstvenom razmjerju možemo se dobiti pojma kad se zna, da izpruženi kažiprst desne ruke mjeri dva metra dulljine. Poklon ovaj je u znak uspomene na dionićtvo kod boja za amerikansku neodvisnost.

Salamonski sud. Pred nekog sudca u Parizu dodje muž i žena, te ga zamoliše, da ih rieši ženitbenoga ugovora iza desetgodišnjega bračnoga života. — Imate li djece? upita sudac. — Imamo, odvrati suprug. — Koliko? — Troje! Dva djećačića i jednu djevojčicu! I to je uzrok sbog koga k vami dodjosmo. Gospodja hoće, da pridrži dvoje djece, a ja takodjer. — Hoćete li se mojom osudom oboje zadovoljiti? upita sudac. — Dakako gospodine! kliknu obadvoje. — Dobro! onda čekajte dok dobijete četvrto diete. Tad će moći dopasti svakomu po dvoje djece, a ja ću odlučiti: koje će komu. — Supruzi pristanu na to, a sudac ne će dugo ni rieči o njima. Napokon, iza kakve tri godine, sretne on supruga. — Ej gospodine! kako je? — Ah, gospodine sudće, o razpitu ne može za sada ni govora biti. — Još ne? — Ne. — Kako to? — Tako, sad imamo petero djece«. — Dakle čekajmo još, mišljaše sudac.

Po amerikansku. Amerikanci su poduzetni ljudi, bave se svakovrstnimi iznašašći. Tako su, kako čitamo u »F. Z.«, uveli kupališta, u kojih se pijani otrieznuju. »Sobering up« zove se amerikanski taj postupak. Vlastnik ovoga lokala drži kupališta svu noć otvorena. Gospoda, koja su jako nakićena, a moraju rano na posao — podvrgnu se tomu liečenju. Ljudi, koji, ulazeć u kuću nemogu se ni na noguh držati, u kratko vrieme postanu čili i bistri. Kuća je gotovo svaku večer puna. Kako su se bolestnici na turšku okupali, povedu ih da malo zaspu. U stanovito doba probude ih, te ih stave pod štrcaljku hladne vode odakle zdravi to jest trieznі odlaze. Nego i po danu nisu ove prostorije prazne. Tako dodje nedavno neki mladić k gradskom poglavarstvu, da dobije ženitbeni list, jer se je isti dan po podne imao vjenčati sa bogo-

tom gospodjom. On je bio bojazljiv, te se je htio u gostioni malo ohrabriti raznimi rakijami. Tu se namjeri na prijatelja iz mladih ljetah. Upoznaše se i hitjedoše sastanak malko proslaviti. Oko 2 sata po podne bila su obojica pijani, te moradoše u »sobering upa, jer inače sbogom ženitba, koja se je imala obaviti u 6 satih. Bilo je posla, dok su te junake otrieznili, nu ipak oko 5 satih povratiše se oni na kolodvor trieznі i dostojanstveni poput kakva sudbanoga činovnika.

U nevolji se pozna prijatelj U novi nio svieta, u Ameriku nije još te doprla ona državnička prevejanost po kojoj treba nezahvalnošću zabezeknuti svieta. I tako su Amerikanci bili i ostali Francezkoj zahvalni za onu pomoć, usljed koje su se dovinuli svoje nezavisnosti. Pa da ta zahvalnost ne ostane prazna rieč, puko čuvstvo, Amerikanci se sjetiše nevolje i pošasti, koja tare južnu Francesku, te pozvaše svoje sugradjane, da svatko po mogućnosti doprinese, čim bi se odazvali svojim nekadanjim dobročiniteljem. Taj veledušni poziv, ne osta bez odziva, jer ovo već prvi dan unese 8.600 franakah i neki Amerikanc piše »Herald-u« sliedeće pismo: »Ne moramo li mi pružiti pomoć nesretnikom, koji u južnoj Francezkoj trpe od kolere? Narodi nisu više razdieljeni geografičkimi crtami i Marsilja nam je danas bliža, nego što bijaše Memphis i Shreveport godine 1783: Francezka nas je pomagala za naših crnih danah. Zar da mi danas zatvorimo uši i okrenemo od nje glavu sada, kad je njezin narod posjetio bič, koji ne opraštа? Ovaj pokret medjunarodnog čovjekoljublja mora postat svеobći, ako bi se i pošast svuda razširila. New-York, to veliko karavansko stečište modernoga svieta, ne zaboravlja u ostalom, da kolera, poslie Francezke, posjećuje obično i sjevernu Ameriku. Ova pošast je god. 1832. nodavila u Parizu 18.406 osobah, a u New-York je prispjela 21. lipnja iste godine preko Quebec-a i Montréal-a, te je uzela amerikanskoj metropoli 3.513 žrtavah. Odatle je putovala sve do Albany-a, Rochestera i Filadelfije. U mjesecu kolovozu je pustošila Boston, Washington i Baltimore. U listopadu je bila u Cincinnati-u i u New-Orleansu. I čudnovato, dvie godine poslie, god. 1834. pojavi se iznovice u New-Yorku, tako naglo, tako ubitačno i grozno, da se je uplašeno pučanstvo podalo bilo životinjskoj neumjerenosti, da se omami i da tako zaboravi na silnu nevolju. God. 1849. New-York izgubi tri put manje svieta nego Pariz, koji izgubi 16.165 dušah. Kolera od god. 1853. dospije u New-York istom g. 1854, gdje je podavila bila 2509 ljudih. God. 1866. pade žrtvom kolere 1138 dušah i od te dobe ne prodje nijedna godina, a da se ne bi u New-Yorku i u Parizu pojavili pojedini slučajevi sporadične kolere. Ne ćemo ni govoriti o djećinskoj koleri, koja, ako i ne ima posve iste značaje, ubija ipak svakoga ljeta 9 do 10.000 djece izpod 5 godinah samo na obalah Hudsona.

Ova čuvstva velike simpatije za Francezku, nalaze se izražena u drugom obliku i u novinah južnih amerikanskih državah. Tamo se nalme ima do skora otvoriti izložba, koju priredjuju za stogodišnju uspomenu pamuka. Živim i stvarnim posredovanjem kongresa ova će se izložba pretvoriti u svеobću svečanost trgovine, obrtah i umjetnostih. Ova izložba će biti od velike važnosti; tu bo će se natjecati svi veliki narodi, da zauzmu mjesto ili da se za-nj nadtječu, jer i skoro otvorenje prokopa Paname prolzvesti će silan revoluciju u medjuoceanskoj trgovini. Jasno je, da će otvorenjem toga prokopa meksikanski zaljev, na kojem stoluje New-Orleans, postati središtem pomorske trgovine svieta. Tako se svake godine izgledi južnih državah povećavaju, a možda već sutra to budu najbogatija tržišta svieta, kojih trgovci će naseliti i napučiti središnju Ameriku, danas na pola pustu.

Listnica Uredničtva.

G. G. u O. Dopisa o »Omišaljskoj školi« nemogosmo tiskati, jer bijaše o tom predmetu u »N. S.« u kratkom roku tri puta govora i to od različitih osobah, a ipak se svieta nevrti jedino oko te škole. Želimo, da se o tom više radi a manje piše, inače kasno ćete Vi do prikladne školske sgrade doći. Nerazprirujmo već stišajmo koliko je moguće strasti. Na ostale Vaše želje, odgovoriti ćemo Vam u pismu, čim nam dotječe vremena. Strpljen spašen!

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu.

Dojedrili u:

Trst. 18. kolovoza. Aurora M., Keršić iz Genove. Miran, Pajkurić iz Kandije. Giorgio M., Marcović iz Mehdije. 20. Giuseppe Sciuppa, Tunjica iz Korčule. 24. Josipa Brozović, Stangher iz Kavale. — **Rieku,** 13. kolovoza. Szapary, Jelečić iz Glasgowa. Kraljevica, Švrljuga iz Kraljevice. 14. Stefanie, Randić iz Barlette. Nina, Premuda iz Maloga Lošinja. 15. Tisza, Morović iz New-Castlea. 18. Hrabren, Fisković iz Pula. 22. Sabin, Martinolić iz Kavale. — **Montevideo,** 9. srpnja. Ireneo, Schnautz iz New-porta. Orion, Stuparić iz Tarragone. 13. Teodosia T., Trojanović iz Valencije. 16. Florida, Skopinić iz Kardiffa. 20. Euplea. Vidulić iz Glancestra. — **B.-Ayres,** 18. srpnja. Due Cugini, Jelečić iz Marselje. 22. Lada, Medanić iz Leitha. — **Brunšwik,** 1. kolovoza Achille F., Perčić iz Montevideo. — **Jakin,** 9. kolovoza. Vrganj, Kovačević iz New-porta. — **Gibraltar,** 10. kolovoza. Roma, Jerolimić iz Pensakole. — **Marsilju,** 15. kolovoza. Nada, Pajkurić iz Rieke. Honnoch, Buntilelić iz Odesse. — **Cagliari,** 15. kolovoza. Miron, Škopinić iz N.-Yorka. — **Carigrad,** 10. kolovoza. Kobilić, Kukuljica iz Odesse. 13. Virgo, Gladulić iz Batume. — **Glasgow,** 20. kolovoza. Baron Komeny, Strk iz Tarragone. — **Barcellonu,** 19. kolovoza. Jurko, Petričević iz Marčenpola. — **Bajonnu.** 19. kolovoza. Fratelli F., Feronza iz Odesse. — **Nieuwe-Waterweg,** 15. kolovoza. Mirto, Perčić iz Aux-Cayes. — **Cette,** 15. kolovoza. Novi Klas, Krtica iz Limassola. — **Rouen,** 18. kolovoza. Adria, Pascolotto iz Hulla. — **Adelaide,** 13. srpnja. Gehon, Kozulić iz N.-Yorka. — **Liverpool,** 18. kolovoza. Podesta Bazzoni, Müller iz N.-Orleansa. — **Falmouth,** 18. kolovoza. Nilo, Marinović iz Orfana. — **Havre,** 17. kolovoza. Ginio, Campaci iz Gualnayechisa. — **Genovu,** 19. kolovoza. Marantona, Gojdanić iz Martinike. — **Alexandrije,** 11. kolovoza. Pia S., Soldatić iz Galaca. 13. Helgoland, Mihanović iz Trsta.

Odjedrili iz:

Trsta 16. kolovoza. Adrastea, Jurišević za Pireo. Milevn, Petrović za Patras. 21. Rotta, Favrić za Caneo. 23. Padre Stefano, Sinković za Cette. 24. Sloga, Lujak za Korfu. — **Rieke** 13. kolovoza. Maria Andrina, Šupić za Cette. 16. Cristoforo Romano, Tičać za Cette. 18. Szapary, Jelečić za Glasgow. Padosa, Vičerina za Cette. 19. Tri sina, Antić za Bordeaux. 21. Stefanić, Randić za Leith. Tacito, Stangher za Cette. — **Mobile** 30. srpnja Rebus, Ivančić za Goole. — **Montevideo** 11. srpnja. Grad Zagreb, Marunić za Barbadoes. **Genova** 14. kolovoza. Pomoć, Katarinić za Batum. — 22. Jarob, Barbarić za Carigrad. — **Kronstadta** 11. srpnja: Drago G., Šteflć za Vyburg. **Smirne** 5. kolovoza. Marla Stipanović za Boston. — **Kardiffa,** 13. kolovoza. Dorina, Mohović za Mljetke. 21. Hiperion, Car za Cape-Town Esau, Krističević za Carigrad. — **Hamburga,** 15. kolovoza. Franky, Glabalo za St Nikolas. — **Point-á-Pitre** 17. srpnja. Sospir, Vukasović za Gibraltar. — **Marsilje,** 15. kolovoza. Balkan, Flamin za N.-York. — **Lisbone,** 10. kolovoza Superbo, Matković za N.-York. — **Bresta,** 10. kolovoza. Libero, Glavan za Batarin. — **Havre,** 16. kolovoza. Ronay, Marelja za Tampico. 20. Bantiful Star, Perčić za Kardi. — **Carigrada,** 9. kolovoza. Rou, Lazarević za Marlunopoli. 11. kolovoza. Kobilić, Kukuljica za Dubrovnik. 19. Virgo, Gladulić za Mljetke. — **Penarthe,** 16. kolovoza. Filadelfia, Poldrugo za Cape-Town. — **Shfelsea,** 17. kolovoza. Drina, Kosović za Trst.

Lutrijski brojevi

od 23. agusta:

Beč	23	57	89	15	5
Grac	79	69	53	51	74
Temešvar	9	63	16	14	83

dne 27. agusta:

Brno	83	73	90	21	19

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava slabe ciene. Rio od fr. 53—66, bolja f. 70—96. Laguaira f. 70—80. Portorico f. 86—105. Moka f. 97—106.

Cukar tvrde ciene.

Ulje obično za jelo f. 40—44. Dalmatinsko f. 42—46. Taljansko fino f. 70—88 po kakvoći.

Riža talj. f. 18—20.—; englezka f. 10—16·50 *Bakalar* f. 22.

Petrolj čvrsto držan po 9.50—10.60 u barilah; f. 12.50 u sanducib.

Mast svinjeća prava po fr. 55—60, englezka f. 54—56.

Slanina slabo tražena po f. 56.—59. *Maslo* f. 80—96.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 5—7 sanduk. *Rožići* f. 5—7.— *Lješnjaci* f. 36.— *Grožđje* Sult. f. 15—36. *Smokve* f. 8—12. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 7—11½, — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 106—115. Istarska f. 110—.— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 48—56.— *Janjeće* 100 kom. f. 76—116. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* žlvlje tražen. a ciene uzdržane. *Sieno* 1.60 nvč. do 1.80.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28

Pšenica f. 9.45—10. Kukuruz vlaški fr. 6.50 do 7.—; *Banatski* fr. 8·50. — *Hrvatski* f. 7·7½,—. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7.50—. *Hrvatska* f. 7·50—8.— — Arbanaška f. 6.25—7.

Trišćanska burza: dne 27 agusta 1884.

Austrijski državni papiri for. 80.50. Isti u srebru fr. 85.75; isti u zlatu f. 103.40 5% austrijska renta for. 96.50.

Dionice narodne banke f. 858. — Kredit f. 298.—; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina f. 121½—121.70. Napoleoni for. 9.64—9.65½; — c. kr. cekini f. 5.67; državavne marke fr. 59.45—59.55; francezke fr. 48.20—48.30.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonje)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trojnim zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu:** Petar Slucovich, farmacia ala Marine, Via Sanita broj 13. — **U Rovinju:** G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Spljet:** N. Alljinović. **Gorica:** C. Cristofoletti, apot. **Rieka:** C. Silhavy, lijek. **Pul:** A. Rodinis. — **Sarajevo:** Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad:** G. Plašića, apot. **Zagreb.** C. Arnsim, apot. ☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izvrsno sredstvo ljepoto, koje održi svježost i bieloću puti. Cieno 85 novč.ća. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je biesor svih vonja. Radi vanredno lipe sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cieno for. 1.50

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, propisačen od ljećničkih strukovnjakah, odobren patentom slodiljenih državah Amerike.

Usljesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, nepravilnost, kolika, gljiste, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagano i okrepljuje želudac. Svaka stalkleica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

POZOR !! NB. POZOR OD PATVORENJA !! NB. POZOR OD PATVORENJA !! !! POZOR !!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocicla, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

proporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lick po dr. Mallću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mallću,

je odlično najbolji lick proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i krajko vrlemo prestane posvema trzanje, što dokazuje neuožina zahvalnicah. Traži se samo *sviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Mallću* uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nč.

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** ljekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekovo bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a onu nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Mallća kostobolnl lick za 50 novč.,** te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodila, Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Mallćev kostobolnl sviet** kano izvrstan lick te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako najerdačaiju hvalu; svim štovanjem.

Frane Jug,

posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristnlji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već čitavo puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano osobito uspješne pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Pronadjeno!!

Neumornom iztraživanju dr. pl. Benđena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrlepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Cieno po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

OFENER RAKOCZY BITTER-QUELLE.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti sveže punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 36. U Trstu 4. septembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za ceijake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga poluletja da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim se list obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije liepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Rad istarskoga sabora.

IV.

Duša svakog saborskog djelovanja jesu saborski odbori. Prije nego započne sabor svoj rad, izabere odbore, kojim je dužnost sve predmete, kojimi se je saboru baviti proučiti, izpitati, razpraviti i kano gotove predloge saboru na pretresivanje podnieti. Punim dakle pravom smijemo kazati, da su saborski odbori glavna poluga svakog saborskog rada. Čim je manje jedan sabor razciepkan u stranke, ili čim je složniji u ciljevih i sredstvih kojimi žoli ove postići, tim bira i složnije odbore, tim riešava brže pojedina pitanja. U našem saboru je hrvatska stranka, koja zastupa dvie trećine pučanstva pokrajine, stlačena na petoricu zastupnikah. Ostaje jih još 25 biranih talijanskoj stranci. Većina odlučuje po svojoj volji kod izbora pojedinih odborah. Ako njoj se svidi, predloži i po kojeg člana manjine u odbore. To biva osobito ondje, gdje se te manjine ne plaši ili, gdje njoj ista smetati nemože. Ta šta će po 1 ili 2 člana odbora proti 5. 7. itd. U odborovih sjednicah odlučuje, kano i svuda drugud, većina glasovah. Nu sasvim tim želi svaka manjina, da bude po mogućnosti zastupana u pojedinih odborih. U njih bo može zastupnik manjine točno i temeljito proučiti dotična pitanja; tuj je mjesto, da razvidi kako sudi vlada ob ovom ili onom predmetu, kako većina to pitanje shvaća, tumači i razpravlja. Članovom jednog odbora stoje na razpolaganje svi spisi, sve predradnje, u obće sav materijal, da ga prouče, razpitaju i prosude.

U drugoj saborskoj sjednici dne 12. junija birao je porački sabor svoje odbore. U tri odbora bijaše izabran po jedan od naših zastupnikah i to u odbor financijalni (od 7 članovah) g. Zamlić, u školski (od 5 članovah) g. Spinčić, u poljodjelski (5 članovah) g. Laginja. U jednom i to najvažnijem (bar za posliednju saborsku periodu), odboru, naime u političko-pravnom (od 7 članovah) ostala je hrvatska manjina ne zastupana.

Rado priznajemo, da nam bijaše povoljno što je bio i po jedan naš član u svakom od trih odborah, nu još bi nam bilo draže, da je došao bar jedan naš i u političko-pravni odbor, u kojem se razpravljalo po nas vele važna pitanja, kano što je odcieplienje nekojih kraških občinah od Buzeta, te nekojih podobčinah od Kastva itd., o čemu ćemo kasnije koju reći. Većina sabora znade za što je tako postupala, znademo i mi, nu proti tomu neima pomoći.

Koliko je u javnost došlo i koliko smo mogli suditi iz govorah naših zastupnikah, zauzeli se oni u pojedinih odborih svojski za svako pitanje, koje zasieca bud u materijalni bud u moralni naš život. Svako važnije pitanje našlo je u njih revne izpitatelje i tumačitolje. Da uzmognemo nekim redom pratiti saborski rad posliednjeg zasjedanja, podielit ćemo ga polag odborskih izvieščah, koja su dolazila u sabor i koja su se tuj razpravljala u 4. odiela, naime financijalni, političko-pravni, školski i poljodjelski.

Svako važnije pitanje pretresano u odborih, a zatim u saborskih sjednicah valja nam čitateljem predočiti u pravom svietlu, da si uzmognu i sami sud stvoriti, što i kako se je u saboru radilo.

Odbor financijalni. U tom odboru bijaše — kako jur spomenusmo — od naših zastupnik gosp. Zamlić. Tomu odboru predloži zemaljski odbor sledeće važnije predmete na pretresivanje: a) izvieśće o radu zem. odbora od posliednjega zasjedanja naprod; b) izvieśće o zakladi zalogah i tudjeg novca; c) obračun zaklade bratovšćinah za g. 1883.; d) obračun za 1883. i proračun za 1885. mirovnih zakladah zemaljskih činovnikah; e) obračun za 1883. i proračun za 1885. zaklade zemaljske o odkupu desetine; f) izvieśće i zaključni račun kreditnog zavoda za god. 1883.; g) račun zemaljske zaklade za god. 1885.; h) molba umirovljenoga poslužnika Fr. Devorata, kojom moli za podporu.

Osim navedenih, stigli su na sabor razni predlozi i molbe občinah i pojedinacah, kao što je molba občinskoga zastupstva voloskoga za podporu za gradnju nove ceste medju Voloskom i Opatijom; molba občine Kastav za pomoć za cestu Klana-Paka, molbe nekojih privatnikah za razne podpore itd. Sve ove predmete prouze financijalni odbor.

U sjednicah financijalnoga odbora zagovarao je osobito zastupnik gosp. Zamlić kod razpravljanja zaklade bratovšćinah, da bi se u buduće novce, namienjene toj zakladi jedino u one svrhe trošilo, za koje su odlučeni, i da se već jednom urede kapitali pripadajući toj zakladi, u pojedinih občinah i napokom, da se pazi kod imenovanja uprave sa tom zakladom t. j. da sjede u upravnom odboru dva čovjeka od crkve, dva od občine i občinski načelnik. G. zastupnika vodilo je kod ovog predloga žalostno izkustvo, koje doživismo u Istri (u Buzetu i drugud), da se nikad ne polaže računa o zakladi bratovšćinah, da se novce troši u kojekakve dvojbene svrhe ili da se novac jednostavno pronevjeri. Predlozi g. Zamlića bijahu u odboru i saborskoj sjednici primljeni.

U odboru bijahu razpravljeni spomenuti predlozi zemalj. odbora a sabor odobri skoro sve bez razprave, osim važnog pitanja *o odkupu desetine*, radi kojeg se u saboru razvila živa razprava, koju je potaknuo zastupnik g. Laginja.

DOPISI.

Iz Lovrana[1]). Nemožete si g. Uredniče misliti, kakvim se zadovoljstvom i uzhitjenjem jednoglasno zaključilo u občinskoj sjednici u Lovranu, da se podastre spomenica zastupničkoj kući u Beču o gradnji željeznice uz našu obalu. Občinski zastupnici nadaju se, da će se svakako vlada obazrieti na ovu velevažnu prugu, akoprem se na prvi mah čini, da nebi imala nikakove važnosti i malo koristi. Da nebi bilo vojne luke u Puli, tad bi imala ova pruga jedva kakovu važnost. Nu Rieka, pol Istre sa otoci, napokon što je najglavnije, sam Pul, činile bi tu prugu vrlo važnom. Da bi bila ta pruga za iztočne občine prava blagodat, razumiju već i naši seljaci, te zato uviek o njoj i govore. Predstavka glasi ovako:

»Visoka zast. kućo!

Materijalno blagostanje pojedinih narodah i krajevah nemalo se je dignulo željezničkimi prugami, koje dovadjaju k prosvjeti zanemarene i zabitne krajeve.

Iztočni dio Istre nelma dosada nikakve željeznice, koja bi spajala liepi broj na toj obali ležećih gradićah, s jedne strane sa južnom željeznicom *sv. Petar-Rieka*, a s druge strane s onom državnom *Divača-*

[1]) Slučajno zakasnilo. Ured.

PODLISTAK.

Kako je „Neznanko“ sretan postao.

(Narodna pripovieđka).

Na sva pitanja odgovori dječak sa: »ja ne znam«. Tad ode sluga ka grofu, kojemu reče:

— Milostivi gospodine, eno vani jednog malog i liepog dječaka, koji na sve štogod ga pitamo sa »ja neznam« odgovara.

Sad izidje grof van te zapita dječaka odkle je, na što dobi odgovor: ja neznam. Kamo ideš, opet: ja neznam. Gdje je bio: ja neznam. Je li gladan: ja neznam, ali ipak pokima s glavom. Bi li jeo, pita ga opet grof, na što dečko: ja neznam, al opet pokima s glavom, da bi jeo.

Grof zapovedi svomu kuharu, da nahrani malog Neznanka.

Kad se je dječurac najeo, pristupi opet grof k njemu, te ga zapita, da li želi služiti kod njega, na što dečak: ja ne znam, al iznova pokima s glavom, da hoće služiti. Tad mu reče grof, da ga prima u službu, da će ga zvati »Neznanko« i da će čuvati bašću (vrt). Ovdje je spomenuti, dječak nije došao ka grofu zlatan, već kao sirota.

Neznanko je od sada čuvar vrtu, u kojem bijaše sila prekrasnog cvieća, koje je dao grof osobito tada gojiti, jer je imao tri kćeri za udaju, a tu je trebalo svake vrsti cvieća, kad mladoženje dodju, da se njim nadare. Grof je već razaslao pisma da slobodno dodju prosci u odlučeno vrieme, budući se nije svaki usudio ići moliti njegove kćeri, jer je bio grof moguć poput kakva kralja.

Daklem Neznanko čuva vrt, a kad dodje prva nedjelja, odu sva gospoda i služinčad koje kuda u šetnju, jedini Neznanko ostane u vrtu. Kad Neznanko opazi, da nelma nikog kod kuće, ostavi vrt te brže bolje juri k poznatom bunaru, gdje je ostavio uzdu svog dragog konjića. Došav k lipi, s nimi uzdu s nje. strese s njom i eto konjića. Sad reče konjićak prijatelju: sjedi na me.

Neznanko zajaše te oba postanu odmah zlatni. Tad pojure u grofov vrt, kog je Neznanko imao čuvati, te ga počmu gaziti i počine veliku štetu. Pošto su se dosta nagazili reče konjić Neznanku: sidji s mene, što on učini, a konjić skoči preko zida i odjuri k onoj lipi, koja je bila kraj bunara, te ostavi na njoj uzdu i opet ga nestade. Neznanko je ostao sirota prestrašen u vrtu sam; a kad sve dolje u večer kući, tad će grof i vrtlar prvi u vrt, da vide, što im čuvar Neznanko radi. Al na žalost opaziše, da je vrt pogažen. Tad upita grof čuvara:

— Čuješ li Neznanko, što je to bilo u vrtu? — Ja neznam, odgovori on. — Kako si čuvao vrt? — Ja neznam, odgovara dalje. — A je li bila ovdje kakova životinja? — Ja neznam.

Na taj sneznamo razljuti se vrtlar te htede udariti Neznanka, nu nedade grof veleći, pusti ga moj dragi, vidiš da ništa nezna; možda od sad bude bolje čuvao.

Neznanko je opet drugi tjedan čuvao vrt, al kad dodje nedelja otide iznova sve od kuće, do samog Neznanka. On ostavi i ovaj put vrt te pohiti u ono ravno polje gdje je zlatni bunar i uzda na lipi. Kad dodje tamo, uzme uzdu s lipe strese s njom, i eto mu opet dragog konjića. Neznanko ga zasjede i oba zlatna junaški jure u grofov vrt. Tu počmu i sad nemilo gaziti i harati krasno cvieće. Kad su dovoljno cvieće uništili, ostavi konjić Neznanka i odjuri k lipi, ostavi na njoj uzdu i nesta ga. Ali što će biti od Neznanka sirote kad mu dodju gospodari kući? Tu će bome biti grdnih batinah, misli sam sobom.

Došav grof sa družinom kući, ode u vrt, da vidi što Neznanko radi. Al na žalost opazi, da je vrt sav pogažen, sav crn. Grof se razžalosti za lipim cviećem, al napokom upita Neznanka:

— Kaži mi Neznanko, kako je to, da je naš vrt pogažen? — Ja neznam, odvrati Neznanko. Jeli bila možda sad kakova životinja ovdje.. — Ja neznam, bijaše odgovor.

I ovaj put nadodje vrtlar, koji se silno razljuti i htede čuvara izlupati, ali grof ne dopusti veleći, pusti ga, ta vidiš, da sirota ništa ne zna, te ne zna. Kušat ćemo jošte, možda bude od sad bolje pazio. Neznanko čuva opet ciele nedelje uništen vrt, a vrtlar popravlja,

Kad dodje i treća nedelja, Neznanko učini kao i prve dvie. Čim je u šetnju sve otišlo do li jedine najmladje grofove kćeri, koja se je pričinila bolestnom, a to jedino zato, da vidi kroz prozor, hoće li i ovaj put kakova neman po vrtu gaziti, otide i Neznanko. On se vrati i sad na zlatnom konjiću u vrt te počme gaziti tako, da je sve štogod mu je prve dvie nedelje preostalo, nogami u zemlju zabio. U vrtu nepreostade ništa do li

Pul. Pruga za ove krajeve toli potrebita, ležala bi sva u Istri, te bi pr... gdje izpod postaje *Matulje-Opatija* ... teći imala, dotaknuv se pri... uke Preluka, gradića Volosko (sie... k... petanata) glasovite kupelji Opa... ći iz... ćah Lovrana, Mošćenicah, Ber..., ... Plominja i Rabca, te se onda pri... medju Žminja i Vodnjana sa drž... željeznicom *Divača-Pul.*

Nisu ovi krajevi, kao što se to obično uzimlje, siromašni tako, da ... nala željeznica od njih nikakve koristi. Kameno ugljevlje blizu Labina, vino, ulje, kostanj i kuš, k tomu izvrstno voće, bili bi samo od nekojih proizvodah, koji bi se stalno željeznicom izvažali.

Rečenom prugom došla bi i iztočna Istra i kvarnerski otoci u bliži doticaj s gradovi *Pul, Trst i Rieka.* Osobito za kvarnerske otoke bila bi ova pruga od velike važnosti, jer je Rabac najbliža luka, koja spaja otoke s kopnom.

Iz vojničkoga gledišća bila bi napokon ova pruga također važna, jer bi spajala vojničku luku Pul sa sredinom carevine, a ujedno bila bi sa svijuh stranah zaklonjena.

Zastupstvo sjedinjenih občinah Lovrana, Mošćenicah i Berseča u svojoj javnoj sjednici, obdržavanoj dne 19. maja tekuće godine jednodušnim zaključkom moli s toga visoku zastupničku kuću, da izvoli zaključiti:

Neka se ova predstavka izruči visokoj c. kr. vladi na skoro uvaženje kod pretresivanja pitanja o gradjenju spojne željeznice medju iztočnom Istrom i Pulom, odnosno državnom željeznicom Divača-Pul. — Lovran, itd.

Ujedno se zaključilo obratiti se na sve občine koje bi imale kakovu korist od ove željeznice, da se i one pridruže, odnosno da se obrate i one na zastupničku kuću temeljitimi predstavkami.

Odposlalo se ovu predstavku sa njemačkim prevodom g. Viteziću u Beč, kao što bijaše u istoj sjednici dogovoreno.

Mi smo uvjereni, da je naš vriedni zastupnik svoju učinio, te da će se i u buduće svimi silami zauzeti za spomenutu prugu. Kad bi svi istarski zastupnici svoju dužnost onako točno i savjestno vršili, kao što to čini g. dr. Vitezić, imali bismo koješta, što sada gorko stradamo. Nu oni su puni obećanja samo u vrieme izbora, a kad su u Beču, zaborave posve na siromašnu Istru. Čudimo se, kako se može naći ljudi koji tim muževom vjeruju a žalostno je, što jih imade takovih i u našoj občini, prem bi morali znati, da nelmamo od onih, koji u Beču jedino sjede i šute, ništa očekivati.

Iz Buzeta koncem agusta 1884. (*Dodatak k občinskim izborom*). Dolazimo malko kasno g. Uredniče, nu mislimo, da nije prekasno ako se makar i sada, poslie obavljenih obć. izborah, postupak naših protivnikah tumači i rešeta. Dopao nam je naime u ruke nedavno jedan poziv naših Talijanašah, kojim su pozivali i vabili naše kmete na izborni sastanak, u kojem se imalo odlučiti, koje muževe valja birati u občinsko zastupstvo. Sastanak bijaše držan prije izborah u buzetskom »Kazinu«.

U tom pozivu plaču i nariču naši protivnici radi materijalne propasti občine, radi nesloge i dopovjerenja medju občinari, a prodiru na... una usta, da njim ... ego kako da se ob... se materijalni in... Božje dragi, koji ... al bi jih skupo ... gospodo kroz tolike ... svakojako opo... da se doskoči ... Niste li čuli naš vapaj? Zar su morali nadoći novi izbori, da vam otvore oči i da vam pokažu, da je naša občina na rubu propasti? Ta vi ste svi pametniji i učeniji od nas. vi zaluzite danomice u občinsku kuću, gdje ste se mogli osvjedočiti kako stvari stoje, pa da vi svega toga niste opazili? Je li vam to moguće vjerovati? Pa zar su morali nadoći izbori pa da naš vi pozovete, da se složimo, da se pobratimo? Gdje bijaste prije izbora, gdje bijaste kroz tolike godine, kad smo mi za pomoć molili? Niste li mogli tad pružiti ruku, pa da složno spasimo što se spasiti dalo? Al da, tad nas niste vi treball. Kako da se bratimi gospodska ćižma sa šćavunskim opankom? Vaš miljenko upravljao je občinom po svojoj miloj volji. Radio je svimi silami na zator Hrvatstva. Dizao je Talijanstvo gdjegod je mogao na štetu Hrvatstva, a to vam je sve pravo bilo. Vi biste mu bili i veće griehe odpustili, samo da se zatire šćava, a talijanaštvu šire granice.

Da Vam ne bijaše niti pred samimi izbori do napredka občine, do sloge i bratimstva, dokazati ćemo vam iz tečaja razprave u vašem izbornom sastanku. Na taj sastanak nadošlo je i naših ljudih, koji su mislili, da vam je zbilja stalo do poboljšanja i do napredka občine. Kad se začelo razpravljati, koje da se bira u obć. zastupstvo, napose za glavara, predložiste vi, da se bira opet g. Clarici-a glavarom. U pozivu odsudjujete upravu g. Clarici-a najodlučnije, a u sastanku zagovarate njegovu kandidaturu! Kako da se okrsti takav postupak? Je li to pravedno i pošteno? Odgovorite sami. S pozivom htjeli ste nam zasliepiti oči, namamiti nas čim više u sastanak, pa da nam ondje narinete onoga za glavara, kojeg upravu vi sami u pozivu šibate i odsudjujete! Zaista liepo i plemenito od takove gospode! Kad su se pako naši u sastanku g. Clarici-u protivili i kad ste opazili, da bi vam mogli mrežu raztrgati, odustaste i vi — bar na oko — od njegove kandidature. Mudri ste vi ljudi! Videći, da vam spletka neide pravo zasnovanim pravcem, poslužiste se stranputicom. Ni mi nećemo Clarici-a — govorili ste — a u duši pleli ste mrežu, kako ćete neuka kmeta uloviti. Nećemo Clarici-a, dok ne bude izabran, a kad je jednom izabran, metni šćavo svirala za pas pa se nosi doma. Takova bijaše vaša osnova. Spletka je ponešto uspjela ali ne posvema.

Dalo se naime naših prevariti u I. i II. izbornom tjelu te su nekoji glasovali za gospodsku (!) listu nu danas i oni uvidjaju, da niste radili kao muževi. U II. i III. izbornom tjelu bili vam kmeti mili i dragi, jer ste jih više treball nego li u I. te ste radi toga i nastojali, da uz njih i sebe u zastupstvo urinete, nu u I. izbornom tjelu nehtjedoste znati za toliko razvikanu slogu i bratinstvo. Zašto niste i u tom tjelu birali kmete, ili one naše, koji imadu k tomu pravo? Tuj jih niste treball pa mirna Bosna.

Izbori se obavili, kako je poznato, sa pobjedom našom u III. i II. izb. tjelu nu odlučne većine nelmamo. Na tomu moramo se zahvaliti spletkam naših protivnikah i kratkovidnosti našeg kmeta.

Govorilo se, a i pisalo, da će izabrati mjesto g. Clarici-a g. P. Cerovca. Na ovom gospodinu nije ništa hrvatskoga, osim imena. On je stari drug i prijatelj gosp. Clarici-a. On je znao odavna kako stvari kod nas stoje, pa je sve to mirne duše snašao, a valjda i odobravao. Kažu, da bi on rad postao glavarom. Mi to rado vjerujemo ali možemo mu unapried kazati, da od tog bršna nebude hleba. Na to neće nikad pristati zastupnici onih naših izbornikah, koji su 19. maja svu noć probdili i dosta se glada natrpili, jer njim nehtjedoše niti kruha prodati naši Talijanaši. Neće oni zuboraviti dok budu živi na one milostive rieči: »*Že pan e altro, ma no per voi*«.

Naša se gospoda dala upisati ponajprije u izb. listu III. tjela a videći, da im tu ni u II. tjelu ne ovatu ruže, stupiše u I. tjelo. To znači gnjesti i narivavati se izbornikom silomice. Tako se ne radi niti medju neizobraženimi narodi, to je moguće samo kod vas, koji usisaste *»djedovsku kulturu«.*

G. Clarici je iznova medju odabranimi zastupnici. Njega će opet Talijanaši kandidarati za glavara, dodje li do izbora, a mi smo znatiželjni, čim će oni tu kandidaturu opravdati i zagovarati, Za g. Cerovca nemarimo kao ni za njegovog prijatelja Clarici-a; a zašto ne, rekosmo jur prije.

Negdje posle izbora razkokodakao se poznati *»Pietra škandaloza«* u porečkoj babi, grdeć i psujuć naše poštenjake i značajne muževe. Mi se tomu ne čudimo, mi ga ne pobijamo, (držeć se one: što mjesec haje, da pas na nj laje. Neka viče i grdi, ta boljega posla valjda i neima. Nu smješan je do skrajnosti dočim veli, da se nesmije poslovanje u obć. uredu podnipošto promieniti, da se u škole nesmije dirati, i da se nesmije dopustiti, da bi Talijanaši izgubili svoje »diritte«. Neznamo kojim pravom može jedan občinar ili, recimo skup občinara, kao što su naši Sarenjaci, sebi prisvajati nekakve povlastice. Zar ne plaća svaki občinar, bio on *»djedovac«* ili *»šćav«* po svojoj dužnosti ave ono, što se od njega zahtjeva? Ne doprinašaju li možda *»šćavi«* za občinu, škole itd., isto tako, kako i gospoda »djedovske kulture?« Dapače morao bi znati i sam *»škandaloza«*, da mi Hrvati mnogo i mnogo više žrtvah doprinašamo jer nas imade mnogo više. Uza sve to moramo mi dosada jedino plaćati, trpiti i mučati, a vi vući, gospodariti i vrhu toga s nami se podrugivati. Ako misliš ptičiću na te svoje dirite, onda se ljuto varaš. Mi hoćemo, da budemo svi jednaki u povlasticah, kao što smo svi jednaki kad treba plaćati i snašati.

Iz Barkole kod Trsta. (*Proslava careva rodjendana*). Punim se pravom može Barkola ponositi, da je ljetos »osamnaesti agusta« takvim načinom, takvim oduševljenjem proslavila.

U jutro bijaše svečana služba božja, a popoldne sastadoše se barkolanski pjevači ujedno sa domaćom glasbom u krčmi »Pri društvu«.

Prva bje točka carska himna, pjevana i svirana, iza koje je sliedio trikratni živio! Po tom bude odpjevan niz slovenskih i hrvatskih pjesamah, a uz to sviraše glasba po koj slavenski komad.

Bijaše i nazdravica: caru, domovini, slozi itd. Kako se čuje, bio je poticatelj em te svečanosti neki Josip Priložnost (Pseudonym) koji je poslao pjevačem 20 for., uz uvjet, da se ima najprije pjevati carska pjesan, a zatim samo slavjanske.

Budi mu ovim najerdačnija hvala izrečena. Rodu na glas, sebi na čast.

Uzbudio čin ovaj vrle Barkolane, pobudio još veću ljubav do cara, do domovine, do jezika jer:

Domorodna ljubav, sloga domorodna,
Domorodna žrtva, tri su zrna plodna
Iz kojijeh niče: Domovini sreća
Prava, postojana, čvrsta i najveća.
(Sundečić).

Pogled po svietu.

U Trstu, 3. septembra 1884.

Njeg. Veličanstvo car Fran Josip nalazi se u Ugarskoj kod velikih vojničkih vježbah. Osim visokih civilnih i vojničkih dostojanstvenikah, prisustvuje tim vježbam i srbski kralj Milan. Kako smo jur javili, sastati će se tekom ovog mjeseca carevi: austrijski, ruski i pruski. Car Fran Josip sastati će se negdje oko 15. t. m. sa carem Aleksandrom u Skiernivicah. Našega cara pratiti će grof Kalnoky, a ruskoga knez Lobanov, poslanik kod bečkog dvora.

Izbori za zemaljske sabore u Cislajtaniji jesu skoro svuda obavljeni. Dne 30. agusta birali su gradovi i trgovišća u gornjoj Austriji svoje zastupnike. Odabrano je 17 liberalacah i 3 konservativca. Liberalci izgubili su jedno mjesto.

U Solnogradskoj birale su dne 1. t. m. izvanjske občine svoje zastupnike. Kao što skoro posvud u Austriji, izabrale su i spomenute občine sve same konservativce.

Nakom obavljenih izborah započeti će zemaljski sabori svoj rad, koji će biti zaisto svuda plodonosniji nego li bijaše onaj našega sabora.

Galički zem. sabor sastao se dne 2. t. m. Obaviti će nekoje predmete, koji su mu od poslednjega zasjedanja preostali, pa će se zaključiti.

Bukovinski zem. sabor razpravljao je prošlih danah školsko pitanje te zaključio, da se imade po mogućnosti pomoći siromašnom učiteljstvu.

Za koji dan će odploviti iz Pule četiri austrijska ratna broda, kojim su povjerene razne prekomorske trgovačkoznanstvene zadaće. Ratni brod »Helgoland« odputovao je jur put Afrike, da štiti austrijsku trgovinu.

Hrvatski sabor bijaše 31. prošloga mjeseca kraljevskim odpisom zatvoren. Posledaje saborske sjednice bijahu vrlo burne te je jedna i druga opozicija, nemogavši odobriti nasilno izključenje dvojice opozicijonalnih zastupnikah, sabor ostavila.

Novi izbori za hrvatski sabor razpisani su za dne 16., 17., 18., i 19. septembra. Izborne agitacije započele su sa svih stranah. Izborna borba biti će ljuta.

Srbski kralj Milan ostavio je sa obitelju dne 1. t. m. Biograd te odputovao u Peštu, a odatle k austrijskim vojničkim vježbam. Istoga dana odputovao je rumunjski kralj Karol iz Biograda, gdje bijaše jedan dan na posjetu.

Sv. otac držati će dne 29. t. m. tajni, a dne 2. oktobra javni konsistorij.

Talijanski listovi pišu vrlo hladno o obstojećem njemačko-talijanskom savezu. Oni ističu, da će se taj savez nakom sastanka trijuh carevah, još većma razklimati.

Francezki general Courbet u Kini razorio je sve tvrdjave na rieci Min, te će sada sdružen sa odielom vojske Lespesa, obsjedati ostala kinezka pobrežna mjesta i tvrdjave.

U Bruselju demonstriraju liberalci proti sadanjemu ministarstvu. U prošlu nedelju sudjelovalo je kod jedne takve demonstracije 90.000 stanovnikah. Sada pripravljaju pristaše ministarstva protudemonstraciju.

Englezki generali Wolseley i Northbrook odputovali su u Egipat, da priskoče u pomoć u Hartumu zatvorenomu generalu Gordonu.

---

crne zemlje, ko da ju je preorao. Konjić ostavi Neznanka, poleti do bunara i ostavi uzdu na lipi i ne stade ga. Ovo gaženje gledala je mlada grofica puna radosti i veselja, jer se je od zlatnog konjića i Neznanka sjajio vrt kano žarko sunce. Ona si je mislila: Oj mili Bože! da mi je onog krasnog Neznanka za supruga!

Grof dodje u večer kući, te će s vrtlarom u vrt, da vide je li i danas kvara, al eto jada! sav vrt kao izoran, tako da nelma nigdje zelena lista. Sad se uz vrtlara i grof vrlo razljuti. Pokara Neznanka što je toli nevaljano vrt čuvao. Zapitav ga što je bilo u vrtu, odgovara Neznanko kao i prije sa »ja neznam«. Vrtlar htede ga udariti, al mu se grof smilova, te reče:

Pusti ga, ta vidiš, da je lud; on ništa nezna, pa da ga i ubiješ nije nam pomoženo, vrt je uništen, pogažen. Primite se ljudski posla, kopajte i sadite drugo cviće, a ja ću rok produljiti kad mogu doći prosci. Neka i Neznanko radi s tobom u vrtu.

Vrtlar se primi junački posla, te napinjo i muči Neznanka dobro. Nu kud Neznanko kopa i sadi, tuda odmah niče prekrasno cviće, kakovog grof još nije imao, a kud vrtlar sadi, tuda sve vene i umire. Sve se je čudilo, kako Neznankovo djelo napreduje. Svaki je držao, da je božja pomoć uz Neznanka. Radi toga je on i morao nasaditi svu bašću, te je grof zadovoljan mogao pozvati prosce što mu bijaše veoma drago jer se je bojao, da neće to 2 do 3 godine moći.

Jednog dana pruži se sgoda najmladjoj grofovoj kćeri, da posjeti Neznanka, a da ju nitko ne vidi. Ona ga upita, nebi li ju hotio za suprugu.

— Ja neznam, odvrati Neznanko, nu ujedno pokima glavom, da bi drage volje.

Na to mu reče mlada grofica, da će za koji dan doći grofovi i knezovi, da zaprose u otca ruku njezinu i sestarah njezinih.

Sastati će se u jednoj sjajnoj sobi ove palače; tu će biti moje dvie sestre i ja. Svaka od nas baciti će svoju zlatnu jabuku i zlatni rubac, na kojem je ime i prezime naše u onoga, koj nam bude najmiliji. Ja želim baciti svoju jabuku u tebe Neznanko, za to ću napraviti u sobi kod peći zastor, gdje ćeš se ti sakriti. Pristaješ li na to Neznanko?

— »Ja neznam« odgovori, al ujedno pokima glavom, da hoće.

Treći dan za tim, dolažahu na vilovitih konjih mladi junaci sve grofovi i knezovi. Konji njim igraju i poskakuju, da im sve modar plamen iz nozdrvah suklja, a izpod podkovah varnice skaču.

Kad dodjoše pred grofove dvore, sve jim izidje u susret. Služinčad da njim ljubi ruke, a gospoda i rodbina, da se izljube i za junačko pitaju zdravlje.

Sve je tu al gdje je naš Neznanko? Njega nelma u toj vrevi. On je već u sjajnoj sobi u oprelieljenom zakutku čeka svoju sreću. Kad bijaše sve u dvorani na okupu te se prosci u red postaviše, baci najstarija kći jabuku i rubac u svoga mladog junaka; za njom učini isto i srednja za ovom dodje na red najmladja. Mladići čekaju i strepe u koga li će ona baciti svoje, jer bijaše ona najkrasnija od svih. Ona pogleda lievo i desno, amo i tamo te baci svoju zlatnu jabuku i rubac sa imenom, zlatom izvezenim u zakutak. Sve se prepane i začudi videći, da je bacila mlada grofica svoje u zakutak. Sve poskoči naprama zakutku, gdje nadjoše sirotu Neznanka.

(Nastavit će se).

Luca i Mara.

Lu. Kuma Mare, dobro jutro van Bog daj!

Ma. Bujorno, bujorno kuma Luce, ma ga je mane malo dobrega dal, da bi mu prešelo, ki mi je temu kriv.

Lu. Za jubav božju, če van se je to travinjalo.

Ma. Ala ne šulacajte s manum ne, zač mane ni do šulaca baš ni bili.

Lu. A ju mane kuma Mare, ter me poznate, da sen žena od šesta i da nezanovetan kada ni za potrebu. Draga vi, povejte mi če vas to tišći, ter i tako neće nijedan za to doznat, a van će le malo odlahnut.

Ma. Namor je tako je kuma Luce, ma mane sirotu ubija tuga i nevoja, a glava mi je kako i muntar, da neznan kade počet ni finit.

Lu. Kornjo, kornjo kumica draga; pred manum van ni trebe kumplimenti, ono če van je na srce neka van bude slobodno i na zajke.

Ma. Bog van je plati kuma Luce, baš ću van se malo od sega srca natužit zač paran, da će mi od tugi srce puknut. Čete se kuma još spominjat, kada sen ono lane bodila na školu s decun, s libričen pod pazuhun i to već va oveh letah. Sve so je s manun rugalo i smelo, a ja sen sirota nemila se potrpela, samo da se če navadin. Potle sen šla kako znate va Trst va špitalu vadit se za babu.

Lu. Znan, znan drago moje, čovek se prevrti i prehiti kako bi malo lagljo kanpanal.

Ma. A ter za drugo nisen se ni ja brižna mučila i stradala. Tamo sen dobro si zamenl pasula; dali su mi gospoda diplom, a i šla sen doma. Počela sen obavljat svoj posal po mode; za veliki študij potroši čovek suho i sirovo. Staren babican je bilo lahko, zač su malo špendale i malo znale, ma mi ke čuda znamo, smo morale i čuda brojit.

Lu. Je tako, je, ma saki tega nerazume.

Ma. Dunke sen za svoju službu ki ter ki furinčić više zela. Mano se je otelo polag študija malo več luša, malo bolje život i malo bolje se nosit. Na to su van kuma Luco na me naskočile i žene i muži; se se je dalo kuntra mane; su me šli tužit na potoštariju i na kapitanat, pisali su konkursi i rikursi, dokle su me sirotu šundrali. Ordin mi je lepo prišal, da nesmen zet od ženi ni soldа više od dva furina i . . .

Lu. Nezamerite kuma, a od muža?

Ma. Kade van je Luce pamet?

Lu. Joh ti neme moje glavi! ja sen mislela da uroki razmećete. Povejte, povejte kuma Mare dalje, kako je ta kumedija finila.

Ma. Ordin je ordin, dva furina i ni krajcara više, ultroke 4, 5, kako sen ja mislela. Prosila sen, da bi mi baren malo sira ai velni zgora navrgli al ti abreji su se smanun samo smeli i rugali, a ja sen brižna pucala od jada.

Lu. A jumane! kako da ne pucate?

Ma. Ni mi sirote toliko ni radi škodi koliko radi sramoti, zač sada saki huji od mane okol mane blatan opanak otira.

Lu. Takov van je ja svet dan danaska. Kada vide, da se neki malo zdiže, love ti ga nehore za berhanti brageše, pak ga se niže i niže rivaju, dokle ni još manji od ujih.

Ma. Ala kuma Luce, ne bite verovala kako mi srcu gode vaše besedi. Pravo ste rekla, da će mi malo odlahnut, zač je već. Pustit ću k zlomaru šekucioni i peticioni, ke sen bila judem nadelala, a i morat ću se pokrivat koliko je ponjava duga, tako će čemo na?

Lu. Ma to ja vavek den, zač ni se koristi šepirit i petešit kada ni jušto vavek s čen.

Ma. E! držat ću se ja držat tega nauka od sada, zač je bolje danas jaje nego jutra ne sigurnu kokošu. A sudu kuma Luce Bog budi s vami i Bog van plati na nauke i utehe, ku ste mi dali. Sada greu, zač mi je i drugu kalcetu podplest.

Lu. Bog Mare Bog! Ne zamerite če.

* * *

Lu. Ste Mare čula neki dan onu hitanju va Pićne, kako da se neki ženi al da dotu nesu.

Ma. A joh van ne budi, ni ono bila hitanja ne, lego da su baš dotu pripeljali z nekega krnjelekega **Monkalva**, pak je nekakova kuselina na voze rompala.

Lu. Kade je ta grad valje?

Ma. Kakov grad tužna ju! to van je selo goli vrh va našoj Istroj pak su ga va Poreče premesili i naštampali va onu knjigu za ku se je iz zemaljske kasi tjuče flurini razprčkalo.

Lu. Ča se je morda va Pićne ki od tovarskega družtva oženil?

Ma. Ne znam van pravo ča reć, leh san sedela pod ladanjun s presilcun, kad ti nebore neč ropoče put Pićna, kako da gre rljament soldati. Nategnen vrat da vidin ča je ta ropotanja i na moje velo čudo, vidin voz i na njem onu škrinjinu, al kako tamo reču »Sorfonje«, ka je bila s nekakovun starum ponjavičinum prikrivena.

Lu. Tako bi reć, da ta nevestica ni baš visokega roda kada nima boro leh skrinjičinu.

Ma. Da van pravo rečen, ne poznam ju, nego jednega njiega brata, ki je velik šarenjak i ki visoko leti, a nizko pada.

Ptice kukavice.

Bile ptice kukavice,
Zapjevale kuku,
Neizmiernu u svôm gnjezdu
Podignule buku:

»Nećemo mi toga, veleć,
Nećemo onoga;
Svojoj braći mrsko kuneć
I vjeru i Boga.

»Zašto nam se po starinsku
U crkvi ne moli,
Zašto djeca talijanski
Neuče u školi?

»Zašto nam se s on kraj Ricke
I zastave nose,
Kô da nelma, koje ovdje
Već žanju i kose?

»Dà, vi ste nas, kako Juda,
Za par novčić dali,
A da toga sve do sada
Mi nismo ni znali.

»Al mi evo, nećemo već,
Da budemo s vami;
Razdielimo, što je skupno,
Hoćemo bit sami.

»I mi ćemo, da imamo
Svoje poglavarstvo,
Svoje škole, svoje knjige,
Svoje gospodarstvo.

Kukavice, gdje ste pjesmu
Naučili svoju,
I vi znate, i mi znamo
Po cieni i broju!

Različite viesti.

☛ *Uzprkos opetovanim molbam i pozivom još mnogi naši predbrojnici zaostaju izplatom. Molimo i opet svakog prijatelja našeg lista, da ne kasni izpunit svoju obvezu, da nebudemo prisiljeni zaustavit list i pozvat svakogapo imenu na vršenje dužnosti.*

Odlikovanje. Njeg. Vel. car imenovao je odlukom od 24. t. m. državnoga nadodvjetnika g. dr. Ferdinanda Schrotta u znak priznanja njegovog izvrstnog službovanja, dvorskim savjetnikom uz odprost taksah. Ovo odlikovanje jednog od najprvih i najravnijih članovnikah Primorja, uzradovati će svakoga, koji poznaje presvietloga gospodina. Čestitamo!

Crkvene viesti. Presvj. biskup dieliti će sv. bermu dne 18. oktobra u sv. Križu; 19. u Sežani, 20. u Poviru, 21. u Auberu, 22. u Tomaju, 23. u Općini, 25. u Proseku i 26. u Kontovelju.

Razpisane su sledeće župe do 15. septembra: Klana, Mune, Berdo, Gerdoselo, Korte, Paz, Portule, Sovinjak i Berseč. I kuracije: Divača, Sočerga i Vodice.

U poslednjem broju službenoga lista biskupije tršćansko koparske: »Curia episcopalis« nalazi se nekakav odpis namjestničtva u Trstu. Sudeć po naslovu govori o biljegovanju matičnih izvadakah. Namienjen je dušobrižnikom, nu valjda samo njemačkim i talijanskim jer je jedino u tih jezicih objelodanjen. Od c. kr. namjestničtva Primorja, koje upravlja sa **dvie trećine** Slavenah i **jednom trećinom** ostalih narodnostih, **nesmijemo** zahtjevati, da tim Slavenom u njihovom jeziku piše, jer bi se tim krivda nanesla Niemcem i Talijanom — kano odabranim rasam — nu od pročastnoga ordinarijata bilo bi očekivati, da kad već neće, da piše hrvatski ili slovenski, neka bar našim dušobrižnikom kojekakve dopise i odpise u latinskom jeziku protumači, jer svaki nemora znati njemački ili talijanski. Na to imaju pravo naši svećenici sve dotle, dok se njemački ili talijanski jezik ne proglase crkvenimi jezici. Uzbude li se jednom to, tad ćemo jezik za zube i svirala za pas.

Mlada misa. Dne 7. septembra t. god. prikazati će mladomisnik g. Luka Kirac iz Medulina kod Pule, prvu svetu misu, ka kojoj razpošilje na prijatelje i znance prijateljske pozive. Od srca se veselimo, što će opet jedan čestit Hrvat, posvetiv Bogu svoj život, stupiti medju naš zapušteni narod, da mu bude apoštolom, učiteljem i tješiteljem. Čestitamo vriednim roditeljom na riedkom, u današnjih žalostnih okolnostih, doživljaju. Čestitamo i mladomu prijatelju, želeć mu iz dna duše, da bi na trnovitoj stazi života našao kad što i na cvieće, a njegovo djelovanje bilo rodu na čast njemu na spas. Živio novomisnik!

Statističke viesti o djačtvu biskupijskih konviktah u Trstu i Kopru. Službeni list biskupije tršćanske-koparske »Curia episcopalis« za mjesec agust donaša prilog iz kojeg vadimo sledeće crtice o djačtvu u spomenutih zavodih. U biskupskom konviktu u Trstu bijaše u svemu 32 djaka, iz svih krajevah biskupije.

U VI. razredu bijahu 2, u V. isto tako u IV. 6, u III. 7, u II. 15 djakah. Od ovih dobilo je koncem školske godine, 5 od njih prvi red s odlikom; 23 prvi red i 4 imadu popravak iz jednog predmeta. Ne znamo koliko su mladići učili materinski jezik, nu o tom drugi put.

U konviktu porečkomu u Kopru bijaše koncem školske godine 8 djakah i to u VIII. razredu 1; u VII. 2 u IV. 1 u III. 2 u II. 1 i u I. 1. Po uspjehu, prošao je jedan sa odlikom, 4 sa prvim redom, a 3 sa popravkom iz jednog predmeta. Sudeć po ovom, napredak bijaše u Kopru mnogo slabiji nego li u Trstu. Od osam djakah imade skoro polovica popravak, a medju timi i jedan osmoškolac! U koparskom konviktu su mladići svi osim dvojice iz Pirana; jedan je iz Izole, a jedan iz Karkavca. Neznamo odkuda tolika prednost Pirancem. Osobita baš talenta nisu pokazali; što jih dakle preporuča? Nagadjamo, al nećemo da izrečemo, ta i onako će se lahko svatko sam tomu domislit. O! sretna li Tebe hrvatski rode porečko-puljske biskupije sa istarskimi sinovi, kojim se udara temelj k svećeničkomu zvanju u Kopru, i koji će imati danas sutra Tebe rukovoditi. Žalostna Ti majka!

Zakon za sve jednak. Čujemo, da je u Rovinju pred mjesec danah odsudjeno nekoliko naših ljudih, jer da su izfućkali, napali i u strah natjerali nekoliko stanovnikah iz grada Krka, koji su bili došli prošle godine na Ivanjski sajam u Vrbnik. Ako je pravedno, valja da prekršitelj pretrpi i kaznu. Tu nemamo što prigovoriti. Poznato je pako s druge strane, da su bili naši zastupnici na provincijalnom saboru po uzkih porečkih ulicah prošle godine grdno napadnuti i insultirani; urednik ovoga lista bio u očitoj pogibelji života, nu neznademo, da li je proti komu bila povedena iztraga i sa kakvim uspjehom, jer se nije u ovogodišnjem saboru sa strane vladine ništa izjavilo, da se je što iztraživalo ili ne. Poznata je pako nadalje stvar, da nije proti nikomu podignuta kakva obtužba radi toga, a još manje, da je tko bio kažnjen. Jesmo li svi jednaki pred zakonom? Ili čine porečki i *ini napadači i izazivači iznimku?*

Program pazinske gimnazije za g. 1884. Od prijateljske ruke dobili smo program rečene gimnazije, iz kojega vadimo sledeće statističke podatke:

Na gimnaziji podučavalo je 17 učiteljskih silah, i to: ravnatelj, 9 profesorah, 3 učitelja, 2 namjestna učitelja i 2 učitelja za nuzgredne predmete.

Hrvatski jezik podučavao je g. prof. D. Nemanić (i to one, koji se za Hrvate priznaju) 2 sata na tjedan u svakom razredu, osim VII. i VIII., koji su združeni.

Djakah bijaše na gimnaziji koncem leta 105; u pripravnom razredu 21. Po vjeri su svi katolici. Po jeziku 61 Talijan, 38 Hrvatah, 14 Slovenacah, 12 Njemacah i 1 Francez. Samih Pazinacah bilo je 40, ostalih Istranah 62, iz drugih pokrajinah 24.

Svjedočbu sa odličnim redom imade 13 djakah, sa I. redom 88, sa II. 10 i sa III. 3. Dozvolu za popraviti izpite dobilo je 12 djakah. Izpit zrelost bi obdržavan dne 2. agusta pod predsjedničtvom goričkog gimn. ravnatelja g. Pantkea kao zamjenika zemaljskoga nadzornika gosp. Gnada. K izpitu oglasilo se 9 djakah. Medju pismenim izpitom odstupila dvojica, a od ostalih položi g. Petris izpit sa odlikom; dobrim uspjehom gg. Knez, Manzano, Roža i Schlechter, dvojica imadu popravak.

Na čelu programa je razprava pod naslovom: »Archaismen und Vulgarismen in den vergilianischen Eclogen« od namjestnog učitelja g. Steffania, kojom će se djaci — rad kojih bi se imale razprave u programih pisati — vrlo malo okoristiti. Koji će učene razprave pisati ili tiskati, imade drugdje za to mjesta, djakom pako treba, njihovim sposobnostim i naukom primjerene duševne hrane.

Izpražnjeno mjesto nadučitelja. Čitamo u tršćanskih listovih razpis natječaja na mjesto nadučitelja 2. razreda mješovite pučke škole u Vršaru kotaru Porečkom. Naukovni jezik je talijanski! Molitelji imadu položiti svoje molbenice najdalje do konca tekućeg mjeseca na kot. šk. vieće u Poreču. Čudnovato je, da se od učitelja u Vršaru ne zahtjeva poznavanje hrvatskoga jezika, dočim je velika većina školske djece hrvatskoga porieklа, dapače većina nit ne poznaje talijanskog jezika. Krasan li mora biti napredak u tih fabrikah, u kojih se naša djeca prelievaju u narodne izrode. Živila ravnopravnost!

Zadnji časovi Zrinjskog i Frankopana i Kosovska djevojka. Čan poznate hrvatske tvrdke: *Kočonda i Nikolić* nalazi se u Trstu sa gore navedenimi slikami našeg umjetnika g. Quiquerca. On putuje sada Istrom u svrhu, da razpača svoje slike. O slikah izjavili su se svi hrvatski časopisi najpovoljnije, a mi nemožemo na ino, nego da toplo preporučimo našim prijateljem po Istri to umjetničko djelo, koje može biti svakoj i velikaškoj kući na ures. Predmet slikam uzet je iz narodne poviesti; iz one nesretne dobe, kad no se naš narod u crno zavio radi nesretne bitke na Kosovom, a drugi put radi smaknuća dvojice hrvatskih velikanah u bečkom Novom Mjestu. Slike su tiskane na ulju. Sa širokim okvirom vriedi svaka fr. 28, i to na mjesečnu odplatu po for. 3.— Za gotov novac for. 25. Evo zgode našim rodoljubom, da si nabave liepe slike, koje će njim stanove riesiti i ujedno jih poticati na razmišljaje na sretne il žalostne dane naše prošlosti.

Posledice kolere. »Temps« u piše iz Marsilje: Svatko je lasno mogno predviditi, da će trgovina, obrt, puće i plovitba težko trpiti od kolere u Marsilji. Blizu 100,000 ljudih je ostavilo grad; potrošak pive pao je za 1000 hektolitarah, onaj leda za 265,000 kilogramah. Poslednje godine u mjesecih srpnju i kolovozu potrošilo se je u Marsilji 8,860,000 kilogramah govedine i 257,000 kokoših; u istoj periodi ove godine potrošilo se je samo 8,600,000 kilah govedine i 236,000 kokoših. Dočim je potrošak žestoka pića naglo poskočio; popilo se je kroz sedam prvih mjesecih godine 200,000 litarah žestoka pića i 20,000 hektolitarah vina više nego prošle godine. Mineralnih i drugih slično vodah prodalo se je 573,000 litarah. U obće, na gradskoj dohodarini izgubilo se je oko 250.000 franakah.

Krojač milijunar. U Londonu je umro Izak Moise, koji se je često nazivao »prvim krojačem čitavoga svieta«.

Moise je uzdržavao o svom trošku jednoga pjesnika, koji je za nj pravio preporuke u stihovih. Kliente, koji bi došli uzeti si mjeru ili primjeriti odielo, primao bi taj krojač u sjajnih dvoranah, izkićenih divnimi slikami, uz koje bijaše povrh toga prirodoslovni muzej, gdje bi ih podvorio šampanjcem.

Princi kraljevske obitelji, koji su se takodjer u njega služili, poslaše mu vienacah na grob.

Veli se, da je taj krojač — koji je valjda tjerao i drugi kakav zanat — ostavio imetka dvadeset i pet milijunah franakah.

Čudan namet. Občinsko vieće grada Madrida odredilo je sledeći namet kod pokopah:

Obitelj pokojnika morati će platiti

namet od 75 centimah do jednoga franka i pol t. j. od 35 do 70 novčića od svake osobe, koja će prisustvovati kod pogreba.

Do sada se je na smrtovnici pozivalo znance i prijatelje obitelji pokojnika, da prisustvuju kod pogreba. Od sada će ta formula glasiti:

Umoljavate se, da ne prisustvujete kod pogreba.

Izumilac parobroda. U Besanconu, u Francezkoj, odkriven je prošlu nedelju kip Clauda Jouffroya, koji je izumio parobrode. Svetčanosti presjedao je Ferdinand Lesseps kao izabranik francezke akademije. Jouffroy kušao je već godine 1776. da sagradi mali parobrod na Dauksi no bez uspjeha; usplo je godine 1783. sagradivši drugi parobrod na Saoni. Izumilac nije mogao prodrieti sa svojim izumom, jer ga »Institut de France« nije podupirao, već ga je pače priečio i izsmjehavao. Sbog ovoga držalo se je sve do najnovijeg vremena, da je parobrod izumio Englez Fulton, koji je Napoleonu I. tekar godine 1803. podnio plan o parobrodu. Poslie je i sam Fulton, kad mu je Arago stvar razložio, ustupio prvenstvo Jouffroyu.

Šest zlatnih pirovah. Kako se javlja iz Grilovica u Moravskoj, slavilo je ondje nedavno šest parih zlatni pir. Pučanstvo iz čitave okolice sgrnulo se da vidi svetčare. Vjenčao jih je župnik i prelat Majer, te jim je dovršivši propovied, predao putničke palice, ovjenčane križevi, da se o nje upiru za ostatak života, koji jim je provesti na svietu.

Pomorske viesti.

Pomorski kapetan F. Ferlan zapovielnik trgovačkog broda »Venere« rodom iz Rieke umro je dne 9. t. m. nakom kratke bolesti u New-Jorku. Pokojnika sproveli su do hladnog groba mnogobrojni prijatelji, napose kapetani i podkapetani austrijskih brodovah, navlastito oni našeg Primorja. Zapovied nad brodom, koji je jur odputovao za Lisabon preuzeo je zemljak pokojnika, g. kapetan Stiglić.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 25. kolovoza. Siloe, Tarabocchia iz Lošinja. 27. Malfi S., Sviloconsi iz Gruža. 28. Cavaliere Krapl., Luković iz Lagosa. 29. Livadla, Začević iz Lošinja. 30. Sabin, Martinolić iz Rieke. 1. rujna. Sola, Dabčević iz Taganroga. — **Rieka** 26. kolovoza. Tonina II. Soppa iz Kuvale. Amico, Grego iz Trsta. 27. Tartaro, Pezelj iz Cette. — **Malta** 10. kolovoza. Unita parentà, Suhor za Nikolajev. — **Shangai** 20. kolovoza. Milan, Vukasović iz Anverse. — **Bordeaux** 23. kolovoza. Jakal. Katulić iz Rieke. 26. Roney, Marelja iz Havre. — **Mljetke** 21. kolovoza. Tibor, Randić iz Glasgowa. — **Anversu** 24. kolovoza. Mirto N., Kordić iz La Plate. **Marsilju** 29. kolov. Cvietni dan, Turina iz Rieke 26. Velezid, Justi iz Rieke. — **Reggio** 20. kolovoza. Eridano, Pellizzaro iz Trsta. — **Carigrad** 14. kolovoza. Milica, Trojanović iz Batuma. 17. Columbus, Meneghetti iz Trsta. Tigri, Zotti iz Brdjansko. — **Table-Bay**. 23. srpnja. Jedannesti dubrovački, Knežević iz Liverpola. — **N.-York** 13. kolovoza. Celestina, Pajkurić iz Forey. Miroslav, Mikulićić iz Rieke. — **Cette** 25. kolovoza. Esther, Car iz Rieke. — **Lisabonu** 27. kolovoza. Emilie, Tlnnić iz N.-Yorka. — **Leith**, 27. kolovoza. Fiume E., Blečić iz Betavic. — **Kingston**, 28. srpnja. Otac. Zmajić iz New-porta. — **Salonik** 31. srpnja. Forza, Perčić iz N.-Yorka. 11. kolovoza. Gracovac, Mlailović iz Volo. 18. Benefattore, Tian iz N.-Yorka. — **Aleksandrija** 19. kolovoza. Gregorius, Antončić iz Trsta. — **Barrow**, 28. kolovoza. Adria, Pascoletto iz Rouena. — **Algir** 21. kolovoza. Urin, Stipanović iz Rieke. Eurica, Stipanović iz Rieke. — **Bonyle** 15. kolovoza. Maria D., Negovetić iz Algira. — **Bremerhaven** 27. kolovoza. Lusignano, Gladulić iz Trinidada. — **Falmouth** 27. kolovoza. Cibele, Kozulić iz Biak-Rivera. — **Kardiff** 26. kolovoza. J. J. Strossmajer, Randić iz Londre. 27. Beatiful Star, Perčić iz Havre.

Odjedrili iz:

Trsta 25. kolovoza. Noel, Jurjević za Zante. 28. Miran, Pajkurić za Rettim. 29. Nuova Anna, Vulović za Cipar. — **Rieke** 27. kolovoza. Grad Karlovac, Šoić za Cette. Jona, Randić za Cette. — **Cette** 16. kolovoza. Poschich, Tominić za N.-York. 21. Betti, Jeletić za Barleta. **Ship-Islanda** 3. kolovoza. Dora, Radoslović za Havre. — **Zante** 15. kolovoza. Ten, Naccari za Kalamotu. — **Taranto** 25. kolpvoza. Szapary, Jeletić za Glasgow. — **Rousea**, 25. kolovoza. Adria, Pascoletto za Barrow. — **Bajonne** 22. Amalia D., — za Newport. — **Carigrada** 19. kolovoza. Columbus, Meneghetti za Batum. Tigri, Zotti za Marsilju. — **Table-Bay** 28. kolovoza. Margarita, Ragusin za Ascension. — **Newporta** 23. Speranzn, — Portau-Prince. — **Kotke**, 12. kolovoza. Elios, Ivanćić za Marsilju. — **Penanga**, 21. srpnja. Dvanaesti dubrovački, Brodlčić za Londru. — **Kardiffa**, 25. kol. Regolo Randić za — **Salonika** 12. kolovoza. Forza, Perčić za Orfano. — **Aleksandrije** 19. kolovoza. Attivo, Kosović za Carigrad. Nohaj, Večerina za Holandiju. — **Berdeauxa** 29. kolovoza. Jokal, Katulić za Leith. — **Malte** 23. kolovoza. Unita parentà, Suhor za Marsilju. — **Memel** 25. kolovoža. Catterina B., Babić za Kotku. — **Leithu**, 27. kolovoza. Sklad, Bakarčić za Trst.

Lutrijski brojevi

od 30. agusta:

Trst	43	26	14	75	7
Linc	88	24	62	85	72
Buda	42	37	31	11	30

dne 3. septembra:

Prag	38	21	35	54	36
Lavov	86	10	2	83	9
Hermanstadt	39	15	8	63	28

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava slabe ciene. Rio od fr. 50—64, bolja f. 69—90. Laguaira f. 69—79. Portorico f. 86—105. Moka f. 97—106.

Cukar slabe ciene.

Ulje nizke ciene za jelo f. 40—42. Dalmatinsko f. 42—46. Talijansko fino fr. 70—88 po kakvoći.

Riža talj. f. 18—20.—; englezka f. 10—16·50 *Bakalar* f. 22.

Petrolj dobro držan po 9.50—10.60 u barilah; f. 12.50 u sanducih.

Mast svinjeća prava po fr. 54—60, englezka f. 55—56.

Slanina slabo tražena po f. 56.—59 *Maslo* f. 80—96.— *Loj* f. 44·50 *Naranče* i limoni od f. 5—7 sanduk. *Rožići* f. 5—7.— *Lješnjaci* f. 36.— *Grožđje* Sult. f. 15—36. *Smokve* f. 8—12. — *Grašak* f. 10—13. *Pasulj* f. 7—11½. — *Leća* f. 13—20. — *Vuna* bosanska f. 106—115. Istarska f. 110—,— slabo tražena. —

Kože strojene f. 140—160. — *Volovske* surove f. 48—56. — *Janjeće* 100 kom. f. 76—116. *Zečje* f. 24—35. *Lyes* dobro tražen, a ciene uzdržane. *Sieno* 1.50 nvč. do 1.80.

Šljive bosanske i hrvatske f. 26—28 *Pšenica* f. 9.45—10. Kukuruz vlaški fr. 6.50 do 7.—; *Banatski* fr. 8·50. — *Hrvatski* f. 7·7½,—. *Raž* f. 7·52. *Zob* madjarska f. 7.50—. *Hrvatska* f. 7·50—8.— — Arbanaška f. 6.25—7.

Tršćanska burza: dne 3 septembra 1884.

Austrijski državni papiri f. 80.70—80·80, isti u srebru fr. 81.45; isti u zlatu f. 103.90 5% austrijska renta for. 96.50.

Dionice narodne banke f. 858. — Kredit f. 296.—; Lloyd f. 620.

London 10 lira sterlina f. 121½,—121.80. Napoleoni fr. 9.04½,—9.05½, — c. kr. cekini f. 5.67-5.69; državni marke fr. 59.45—59.55; francezke fr. 48.45—48.50.

Br. 346 C. S D.

Natječaj.

Razpisuju se službe učiteljah III. vrsti na jednorazrednih pučkih učionah u Sv. Petru u Šumi (S. Pietro in Selve) i Kringi (Corridico), na kojih je hrvatski jezik nastavni jezik, a talijanski kao predmet uvoden.

Plaće su ustanovljene zemaljskim zakonom od 10. decembra g. 1878. br. 14.

Prosioci neka ulože svoje dokumentovane molbe podpisanomu c. kr. kotar. vieću u teku četirijuh tjednah.

Od c. kr. kotar. školskoga vieća

u Pazinu, 3. septembra 1884.

Predsjednik.

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnjih, večernjih i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oficij velike nedjelje, plač Gospin, služba na mrtvi dan, Svesvete, Božić, Mlado ljeto, Vodokršče, Sviećnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, oficij na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Asižko proščenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mehko zapada fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 strana u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Dva nižo-gimnazijalca

uzme na Rieci iz dobre obitelji na stan i hranu jedna čestita obitelj. — Pobliže kod uredničtva »Naše Sloge«.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući **ROBORANTIUM** (sredstvo za bradorast) bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višestrukim tronjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boca za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabości i glavobolji.*

Glavni depot za Primorje u **Trstu**: Petar Sincovich, farmacia alla Marine, Via Sanita broj 13. — U **Rovinju**: G. Tromba, ljekarnik.

Zadar: N. Andrović, apot. — **Sinjet**: N. Alijnović. **Gorica**: C. Cristofoletti, apot. **Rieka**: C. Silhavy, liek. **Pul**: A. Rodinis. — **Sarajevo**: Ed Pleyela, apotekar k caru austrijskomu. — **Novi Sad**: G. Plašića, apot. **Zagreb**. C. Arasim, apot. Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe* iztočno sredstvo ljepote, koje održi svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubac i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno liepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Cieua for. 1.50

Bez ovo obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Mallću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Malliću.

je odlično najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *serviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Mallću uz priloženo znamenje; t. staklenica 50 nčć.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve vodma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ajetim se na **Vaš dr. Mallća kostobolnji liek** za 50 novč., te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodila. Puniim osvjedočanjem priznajem dakle dr. Mallćev kostobolnji cviet kano izvrstan liek to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako najerdačaniju hvalu; svim štovanjem.

Franc Jug.
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

niebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod petrnjih i bubrežnih bolestih; 1 škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

Ijekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.
Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobran po c. kr. vladi, preporučen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Usplesi post'gnuti: Svaka nerazpoloženost, neprobavljivost, kolike, šljunce, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabine, čišćenja krvi, čisti lagano i okrepljuje želudac. Svaki stakleniea je providjena jednom napunilcom, kako se ima upotrebiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

POZOR!! NB. POZOR OD PATVORENJA!! !!POZOR!!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanata i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučuju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendena posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomoći i okrepi to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

OFENER RAKOCZY BITTER-QUELLE.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želuden. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvć.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvć.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Broj 37. U Trstu 11. septembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Rad istarskoga sabora.

V.

Najzanimivija točka financijalnoga odbora bijaše ona o *odkupu desetine*. O tom pitanju bijaše ponajprije pisano negdje početkom ove godine u šušačkoj »Slobodi«, kasnije pako u »Našoj Slogi«. Narodni zastupnik g. Laginja zauzeo se svom dušom za ovo pitanje u poslednjem saborskom zasjedanju. Žalimo, a to će još većma žaliti i sam g. zastupnik, da mu nebijaše pri ruci sav potrebit materijal, da ga uzmogne svestrano proučiti i upotriebiti. Nu i bez pomagala t. j. iz samog odborskog izviešća, stvorio je g. Laginja tako nepobitne dokaze o nepravici, koja se čini jednom dielu pučanstva Istre, da mu nisu mogli niti najprevejaniji pravnici istarskoga sabora ništa odlučna, ništa protivna navesti. On je naveo i brojkami nepobitno dokazao, da su sudbeni kotari Voloski, Podgradski, Krčki, Creski i Lošinjski svoj dug desetine jur davno odplatili, a oni i danas isto tako, dapače i više i redovitije odplaćuju, kao da nisu nikad ništa platili; odplaćuju za sebe i za ostale istarske kotare. Važno je pri tom, da su u odplaćivanju odkupa najrevniji upravoni kotari, u kojih imade najmanje upliva porečka konsorterija t. j. gdje je hrvatski elemenat posve čist ili malo pomješan sa talijanskim elementom. Zapadni dio Istre sa velikimi (?) i bogatimi (?) talijanskimi gradovi i gradići zaostaje u odplaćivanju odkupa za siromašnimi i neukimi kotari iztočne Istre!

Spomenuti kotari ne duguju za odkup od desetine u svemu niti toliko, koliko su n. pr. g. 1883. nameta za taj dug platili.

Da je to plaćilo nepravedno, uvidjaju i naši narodni protivnici, nu u svojoj strasti proti nam, neće da pripoznaju te nepravice. Govor g. Laginje smutio je i spleo talijanske zastupnike. Neznadoše ništa pozitivna odgovoriti; bijahu ne samo nepripravni već takodjer iznenadjeni. Najbolji njihovi pravnici, zemaljski predstavnici i činovnici, kao dr. Amoroso, dr. Venier i dr. Petris, dakle stupovi saborske većine, izvraćali su činjenice, drmali sa dokazi g. Laginje, hvatali se za kojekakve doskočice, nu sve njim ništa nepomože. Badava je nastojao dokazati g. dr. Petris, kako jedan kotar neplaća za drugoga, nego, da se onim visokim nametom odplaćuje dug pokrajine prema cesarstvu. Našao je pripravnoga g. Laginju, koji mu je odmah odgovorio, da to nije istina, jer da je za Istru narasao dug napram cesarstvu od g. 1875. za preko 100.000 for.

Badava se trudio prvak talijanske stranke g. dr. Amoroso, da opovrgne dokaze g. Laginje, pripovidajuć koješta o postanku desetine, o privatnom i skupnom dugu, o zakonu, kojim se ustanovljuje izplaćivanje odkupa od desetine i kojeg nisu oni stvorili itd. itd. Čitajuć govor gosp. Amorosa, sjetismo se i nehotice naše poslovice, koja kaže: »trla baba lan, da njoj prodje dan«. Gosp. zemaljski podpredsjednik, videć svojega druga g. Petrisa u neprilici, htjede mu u pomoć priskočiti, pa se jadan smotao u trice i kučine, da nije znao niti sam kud ni kamo li će izaći.

Nu on bijaše već na početku svog govora na »fiasco« pripravan. Ta on, g. Amoroso, kojega drže nepogriešivim, priznaje u uvodu govora, da je pitanje ob odkupu desetine konfuzno, zamršeno. Kako i da ne bude? Uvidja dobro, kako se utjerivanjem odkupa nekojim notalijanskim kotarom nanaša golema nepravica, nu kako će to g. Amoroso u javnoj saborskoj sjednici priznati? Neima lagljega posla, nego motati i okretati kako se najbolje dade, a da budu bar ponešto ladja zakrita, izjavi se jednostavno, da je nastala u pitanju o odkupu desetine konfuzija! Čujte stanovnici kotara Lošinjskoga i Voloskoga! Pitanje o odkupu desetine jest po mnenju g. zemaljskoga podpredsjednika zamršeno. On nenieče, da vi plaćate mnogo i mnogo više nego li vas ide, on priznaje bar mučke, da ste vi svoj dio već davno izplatili, on znade, da vi sada za svu ostalu pokrajinu plaćate, nu to njega nesmeta izjaviti, *da se na stvari kako danas stoji ništa mienjati neda; da je zakon takav pa mirna Bosna; da ostavimo promiene zakonah budućim dobam i budućemu pokolenju*! Bilo dakle pravedno ili ne, vi plaćajte i nadalje, a gospodi u Poreču ostavite svu skrb oko iztjerivanja i izplaćivanja odkupa desetine. Zaista plemenitih skrbnikah!

Posve je naravno, da izvestitelj g. dr. Venier nemogaše ništa opaziti na govor g. Laginje nakom toli temeljitih i nepobitnih (?) dokazah gg. Petrisa i Amorosa. Venier jednostavno izjavlja, da neima što pridodati dokazom rečenih predgovornikah! Niti njega ne peče nepravica, koja se nanaša jednom dielu pučanstva pokrajine, dapače on niti nenalazi za vriedno, da kao izviestitelj išta u obranu svog predloga reče. Čemu i mučiti se kad neima potrebe? Znao je kakova sudbina čeka njegov predlog, jer bijaše uvjeren, da će biti primljen pa makar se proti njemu digli svi govornici svota; da će biti odobren, makar se još bjelodanije dokazalo, da je nepravedan, da se njim nanaša krivica dvim skoro najsiromašnijim kotarom.

Saborska većina neodusta niti u ovom pitanju od staro navade t. j. ona odobri bez ikakve grižnje saviesti predlog financijalnoga odbora, a to je najkraći način, utući i pobiti sve razloge i dokaze, pa kako oni valjani bili. Uzaludni su kod ovakve većine razlozi! G. Laginja je mogno očekivati, da neće uspjeti, tà on pozna dobro svoje ljude. Sasma umjestna bijaše opazka g. Laginje na koncu govora. On je prosvjedovao naime proti neistinitim viestim Talijanah Istre, koji trube širom biela svieta, da mi dobivamo talijansku tobož kulturu. »Dobro« reče g. Laginja ali onda gospodo ja tvrdim, da mi vam svako dobro debelo plaćamo *i da bi predbacivanje vaše vriedilo samo onda, kad biste nam dali škole svagdje, gdje bi trebalo i kakove bi trebalo*». Gosp. Laginju ide svakako čast, što je prvi odkrio nepravdu koja nam se čini.

On je ranu odkrio i melem naznačio, kojim ju valja mazati i gojiti, nu naši susjedi neće, da za to ništa znadu.

DOPISI.

Iz Buzeta. U zadnjih dopisih sa ovih stranah, bijaše liepo dokazano u čemu sastoji ta toli razvikana »djedovska kultura« naših Talijanašah i kako se oni istom koriste, da nas neuke kmete u mrežu ulove, da s nami potle laglje gospodare. Spomenuti dopisi uzrujali su s jedne strane ljuto naše narodne protivnike, a s drugo otvorili su oči mnogim našim, koji su do sada slieno vjerovali i ludo sliedili svoje

PODLISTAK.

Kako je „Neznanko“ sretan postao.

(Narodna pripoviedka).

(Konac.)

Neznanko je već bio pograbio jabuku i rubac te sve stavio u nedra. Grof, otac se silno naljuti i to više na kćerku nego na Neznanka. Njoj zapovjedi, da mu mora oduzeti dobročene mu stvari, al ona neće, te neće, a Neznanko k tomu pripravlja se živo na odpor govoreć: »Ja neznam«, a glavom kreće, da neda.

— Zar češ ti ovog siromaka, upita ljutito kćerku grof, a još k tomu Neznanka za supruga?

Dà njega i nikog drugog već njega, odvrati kćerka odlučno.

Grof zapovjedi slugam, da zatvore Neznanka i mladu groficu u kotac, da tu razmišljaju o svojih zarukah. Zastidjeni odoše mladi grofovi i knezovi k svojim kućam, a ona dva što su se zaručili za starije kćeri grofove, zaostaviše se kod budućeg tasta.

Nekoliko vremena za tim dodje grofu zapovjed, da mora na vojnu. On pozove svoje buduće zete (ona dva mlada grofa) preda se te im reče:

— Draga djeco, ja sam ostario i iznemogao za vojnu, molim vas dakle, da idjete mjesto mene u rat. Evo vam svakom vrana konja i sjajnog oružja, ajte sretno uz božju pomoć. Čekajte malko, pridoda smješeć se grof, tà i Neznanko je moj zet, mora dakle i on svami, možda će gdje zaglavit i tako mene velike neprilike riešiti.

Neznanka dovedu iz kotca pred grofa koji ga upita, da li će poći za njega na vojnu.

— Ja neznam, odgovori Neznanko, al ujedno pokima s glavom, da ide.

Grof naloži, da mu se dade neko staro, mršavo i ćoravo kljuse, stari mač, koj se od hrdje nije dao iz koricah izvući, te koplje isto takvo. Sad zasjede uhogi Neznanko na kljuse, koje se driemajući jedva micalo. On se uputi ravno do onog bunara i lipe, gdje je uzda njegovog zlatnog konjića. Kad stigne tamo, sidje s bedevije, skine uzdu s lipe, strese njom i eto mu zlatnog konjića, koj mu reče, da pusti bedevilju nek puse, a na njega da sjede.

Neznanko zajaše svog konjića te namah postaše obojica zlatni, dapače pozlati se i njegov mač, kubure i koplje. Tad reče konjić Neznanku, da se drži junački. Na to poleti konjić preko polja ravna kano zvieżda preko neba sjajna. Kad je došao u tabor nadje svoje u krvavoj bitki, u strašnom ognju. Neprijatelj je sve više i više napredovao, a zalsto bio bi protivnike posve uništio, da ne dodje u pravi čas Neznanko. On srne u ljuti boj, a kud je išao, tuda je neprijatelj padao kano snoplje. Sjekuć lievo i desno dospije upravo do samih grofovah, njegovih šurjakah, koji su bili u najvećoj pogibelji; oni bi bili poginuli bez dvojbe, da jim nepriteče Neznanko u pomoć. U ljutom kreševu zadobije Neznanko malenu ranu na ruci. Da poveže ranu, podade mu jedan od njegovih šurjakah svoj zaručni rubac. Neznanko uzme rubac te ga spravi u žep. Nakom bitke sve se klanjalo i divilo nepoznatom junaku. Niti njegovi šurjaci nisu ga poznali, već ga očarano gledali i čudili se od kuda im Bog poslao spasitelja, tog zlatnog junaka. Neznanko porazi posve neprijatelja.

Po dovršenoj vojni vrati se Neznanko veselo k lipi. Tuj mu reče konjićak, da sjede na ono staro kljuse te nek se na oko uputi na vojsku. Neznanko posluša, a konjića nestade. Neznanko ide lagahno onim putem, kojim je znao, da će sastati svoje šurjake. Tako i bude. Eto njih, gdje jezde na ovojih vranih konjićih, koji su umoreni kano jelen kad ga psi gone. Sastavši Neznanka rekoše mu:

— Zar ti jadniče sad istom ideš na vojsku, a mi se eto već natrag slavodobitno vraćamo.

— Ja neznam odvrati jim Neznanko, i uputi se s njimi kući. Kad se zetovi vratiše, primi ih grof tast pun veselja, a osobito zaručnice bijahu sretne, što su jim se zaručnici sretno vratili. Sad se sjeti grof i Neznanka, te zapita došljake:

— Molim vas dragi zeti, jeste li gdje vidjeli Neznanka.

— Jesmo ga vidjeli jesmo kad smo se vraćali, gdje je driemajuć u vojsku hotio, a mi smo mu rekli, da se vrati kući.

Za malo dodje i Neznanko kući, pusti svoje kljuse i ode k svojoj zaručnici u kotac gdje je odpočinuo na slami. Čim su zeti odpočinuli, stanu pripovjedati tastu, kako su vojevali, kako je neki mladić sav zlatan i na zlatnom konjiću neprijatelja uništio. Nas dvojica, rekoše, bili bi zaglavili sa našimi četami, da nas on nespasi. Naš spasitelj bio malo ranjen na ruci, a ja mu bacih zaručni rubac, da si zaveže ranu, reče jedan od zetovah.

Za nekoliko danah reče grof zetom, da idu u lov i što tko ubije to će i jesti.

Opet njim dade svakom vrana konja i sjajno oružje, te lovačku spravu. Al nezaboravi grof niti na Neznanka već naloži, da mora i on u lov. Ta i on je moj zet, doda u šali.

Neznanko dobije i sada staro kljuse i najgore oružje, On se uputi opet driemajuć k lipi gdje sidje s kljusota, uzmo

najljuće neprijatelje. Danas hoću ovimi redci pokazati čitateljem naše mile »Sloge« kakovim se služe sredstvom i najprvi medju prvimi, da nam omraze naš jezik, i druge naše svetinje.

Naš glasoviti glavar pripovjedao je negdje mjeseca julija, kako je on tobož sa nekimi Kastavci razgovarao, te kako su mu isti kazali, da oni neće ništa znati za hrvatski jezik u školi, glavarstvu i u crkvi, za hrvatske zastave itd. itd. već da hoće, da se u crkvi prodiče po domaću, a u školi uči samo nemški i talijanski jezik jer da hrvatskoga netrebaju. Čuli smo doduše i mi, da su nekoji nemirnjaci u onih stranah podkupljeni od rečkih ungarezah, a osobito od rečkih i voloskih dotepuhah iz dolnje Istre, počeli vodu mutiti i koještа luda naputivati, što nebi ni nezreloj djeci na um palo. Ljudih ludih imade svuda, pa daj takovim za libru kruha ili za litru vina, oni će svakomu i u svačem služit. Takovimi se poslužila i istarska konsorterija, koja se može dičiti s onimi zavedenici i ludjaci. Njimi se ponosi i naš glavar, pa nam on iste kano uzor pametnih ljudih predstavlja. »Pokaži mi drugoga — govori narodna poslovica — »da ti kažem tko si«, a kad je tomu tako. čestitamo g. glavaru, što je (ako je) našao tako vriedne drugove. G. glavar prodiče sad, kad se radi o izboru glavara, da smo i mi Sloveni, ali Hrvati nikada i da moramo učiti u školi samo ono, što je najkoristnije. G. glavar znade razliku medju slovenskim i hrvatskim, kano i mi oni medju turskim i kinezkim jezikom. On razumije onaj slovenski jezik, kojim mu se odasvud prodiče, da neće više biti glavarom. Dulje nezna ništa kano ni mi za arabska sela. Mi nismo proti tomu, da se u školi uči samo ono, što je najkoristnije. nu gosp. glavar bi nam morao primjerom pokazati, što je on to koristnoga u školi naučio. Za sebe možda štogod, za svoju stranku takodjer nešto, nu za puk, komu bijaše glavarom, posve ništa. Kad bi on bio naučio u školi što je najkoristnije i kad bi bio pravim glavarom, zaista bi nam bio s kinuo silne terete, koje njegovom i njegove stranke krivnjom snašati moramo. Bio je tako dugo glavarom, pa je li možda pokazao ikad, kako se sa občinskim imetkom koristno gospodari?

Kao glavar, t. j. kao prvi občinar, morao je znati, kako se zakoni vrše i štuju. Je li to on ičim pokazao? Koliko vremena nebijaše u Buzetu občinske sjednice? Neka nam odgovori na to g. glavar. To će biti po njegovu najkoristnije za njega, nu nikako za občinu. Neka nam nadalje odgovori, radi koga bijaše razpušćeno naše školsko vieće? I to bijaše po njega i po Talijanstvo najkoristnije, jer je znao, da će članovi školskoga vieća zahtjevati, da se ustroji u Buzetu hrvatska škola. Kao zemaljski poslanik pokazali ste toliko putah, što je za istarsku konsorteriju najkoristnije, nu nikad onoga, što tiši nas jadne kmete, nas, koji smo vas izabrali. Jeste li morda ikad ustu otvorili, da pokažete vladi, kako kod nas kmet silno trpi, kako u plućanju poreza silno zaostaje, kako je sdvojno njegovo stanje? To vam bijaše deveta briga. Vi ste se trudili oko potuđivanja Istre a navlastito ovih stranah, jer to je po vašem sudu najkoristnje. Pod vašim glavarstvom zadužila se občina do grla. Za gradnju cestah nagovorili ste buzetske kmetske zastupnike, da vam privole svotu od preko 50.000 forintih. Sada nemamo ni novca ni cestah a mi plaćamo silne namete. Obmamili ste tužne zastupnike, da će stojati školska zgrada u Buzetu 5—6 tisućah forintih a sada nezna nitko koliko se toga potrošilo. Poznato nam je, da su vam privolili zastupnici u sjednici od 11. novembra 1882., da uzmete novca u zajam iz provincijalne banke, a drugi dan nebijaše vidjeti u protokolu kolika je naznačena svota. Tim vam bijaše prosto uzeti novca koliko sto htjeli. Samo za interese morati ćemo plaćati možda do tisuću forintih. Da se je uzelo koju od kućah u Buzetu, nebi nas ni trećinu toga koštalo. Mi bi lagljе dugove spлаćali, interese namirivali i svoje dužnosti napram državi i občini vršili, ovako smo zatureni do korena?

Ovo naše sjajno (!) gospodarstvo morao je g. glavar tim svojim umiljenim Kastavcem predočiti, pa bi bili oni drugače o svojih poštenih ljudih sudili. Uvidili bi, kako se u Buzetu gospodari, gdje nema hrvatskih banderah, gdje se u školi neuči hrvatski, gdje je Talijaniština gospodujuća, pa bi bili zaisto zaviknuli: *»Bože nas očuvaj takovog gospodarstva, mi ćemo voliti, da nam se viju hrvatske bandere, da naša deca uče hrvatski, da nam se prodiče pilo, tumači i razpravlja hrvatski, nego li da zapadnemo u biedu i nevolju, kakova vlada u buzetskoj občini«.* Ovako bi vam bili odgovorili g. glavaru i najludiji Kastavci, oni nemirnjaci, koji su talijanskim novcem iz dolnje Istre na nemir i nered poticani i nagunjani bili. G. Glavaru poznate onu našu: *»metimo svaki pred svojimi vrati?«*

Lovran, početkom septembra 1884. Sile me g. Uredniče naši nepovoljni materijalni odnošaji, da se utečem k našoj dičnoj »Slogi« te da se malko iztužim i da tim možda koga na dužnost za skupne interese opomenem i na izvršenje istih sklonem.

K nam bi dolazilo godimice u proletno i letno doba gostovah iz raznih stranah, da se nauživa prirodne ljepote, najpače našeg krasnog mora i zdravog zraka. Ovo leto kao da se tim gostovom naše mjesto otudjilo, kao da nisu mogli naći svega onoga, što takva gospoda u dangubici traže. Žalibože imadu k tomu ponešto i razloga. Naši ljudi, kad vide inostranca, koji traži stan, misle, da ga moraju odmah za grlo uloviti; drže, da mora sav novac, kog je sobom donesao, njim ostaviti, te zahtjevaju za stanove toliko svote, da bi čovjek za isto i u velikom gradu udobniji stan našao. Oni misle, da neima udobnijeg i ljepšeg mjesta za letni boravak nego li je naš grad i naša okolica, pa pitaju, da njim se plate stanovi punom škodu samo sebi. A da je tomu tako, vidimo iz nestašice izvanjske gospode, koja je obično k nam dolazila. Tudjinac žrtvuje jedne godine i više nego premože jer je na to prisiljen, jer mu se neće odavle pošto je već ovdje, nu taj zaista zaprisegnu, da neće više u ovo strane. A tako se i dogadja. Oparen pas i na mrzlu kašu puše, a tudjinac, koga smo jednom oparili, taj se više oparit neda.

Drugi razlog što imade kod nas malo inostrannah jest taj, što je kod nas sve skupo, skoro skuplje nego li u gradovih. Jedno, što zemlja dostatno ploda neproizvadja, a drugo, što prekupci i razni trgovčići od onoga, što kmet na trg donese, živjeti hoće pa svemu visoke cienе udaraju. Nitko ne misli na to, da valja živjeti i pustiti, da i drugi žive. Kad bismo i u tom bili obzirniji, zaisto bi amo više inostrannah došlo, a tim bismo mi i oni lagljе preživjeli.

Treće napokom, što nam tudjince odganja, jest nestašica najpotrebitijih stvarih. Tako n. pr. neima ovdje dobrog i frižkog kruha već se mora od drugud, kano iz Rieke dovažati. Neima k tomu ovdje često govedjeg mesa, da i negovorimo o teletini i o drugom plemenitijem mesu. A tudjinac, koji je naučan na to, težko strada, kad se mora braniti skopčevinom ili po meso šiljati u Volosko ili na Rieku.

Što dakle da privabi k nam tudju gospodu? Jeftina stanarina ne; jeftina hrana ne, k tomu neima često niti onoga, što bi čovjek rad kupio i dobro platio; ne ostane dakle drugo, nego naše krasno more i čisti frižki zrak. Nu od toga se nigdje ne živi, pa će se tudjinac i toga odreći, kad neima i ostalih pogodnostih.

Dvojbeno je dakle, da će se ovdje, dok postoje ove okolnosti, igda više inostrannah u letno doba nastaniti. Da se svemu, što smo navelі i doskoši, trebalo bi skrbiti i za jedno udobno i jeftino svratište ili hotel za tudjince. Možda bi s vremenom takovo poduzeće i nesto koristi ali pitamo, tko će se na to odvažiti? Poznato je, da naši bogataši (ako jih tako možemo nazvati) nemaru za nikakvo poduzeće, koje nije s pojeno sa pomorskim životom. Oni će radje i posledni novčić moru izručiti, nego li, da bi n. pr. kakvo poduzeće na kopnu podupri' ili svoju djecu zašto drugo odgojili nego li za pomorce. U tom su naši Kastavci posve drugi ljudi. Oni odgajaju svoju djecu za učitelje, liečnike, sudce, odvjetnike, svećenike itd., a svako poduzeće koje mogu na svoja ledja napriti, preuzmu sami. U Opatiji morao je doći tudjinac, da se okoristi našimi prirodnimi krasotami, a naši novčari povjeravaju svoj novac i svoj život prožderljivom moru.

Ovud se mnogo pogovaralo, da će se graditi i popravljati neke luke. Kako čujemo, Lovran je u tom mučuhinski prošao Umjesto, da se popravi naša luka, koja je toli potrebita i koja nebi mnogo stojala, gradi se i troši drugdje, gdje je to mnogo manje potrebno i gdje će se mnogo više potrošiti. Nebi se smjelo ipak zaboraviti, da je Lovran sjelo prostrano občine, grad sa prilično lieпim brojem stanovničtva, sa 14 dućanah i mnogo trgovcah sa voćem i blagom, koje izvažaju na Rieku Lošinj i Pul. Kod nas bilo bi dostatno, da se sadanja luka razširi t. j. da se sadašnji mul na vanjsku stran prebaci. Tim bi se dobilo dostatna prostora za pomanje parobrode i brodove. Svi ti troškovi nebi iznašali preko 10.000 for., a obdarlo bi se jedan gradić, jedna občina, dostojnom lukom.

Isto tako bi morala visoka vlada gledе popravka luke svratiti svoju pozornost na susjedne Mošćenice, gdje njim je popravak iste potrebit kako svakdanji kruh.

Nesreća sbiđa se 21. aprila t. g., gotovo nebi se bila dogodila, da je u Lovranu dogana i pristojna luka.

Čujemo, da će do mala u ovih stranah ploviti parobrodić, vlast domaćih brodovlastnikah; nu i pri tom proći će naš Lovran lošo. Parobrod neće naime ticati našeg grada jer neimamo luke. Ovo će biti svakako na štetu družtva, nu ujedno i na našu. Mi ćemo si morati pomagati kano i do sad sa trageti i kurierami. Ako je — kao što i je — naša luka premalena za taj parobrod, tad bi se imalo i parobrodarsko družtvo obratiti na pomorsku oblast, da se gori spomenuta gradnja ovrši a tim družtvu i nam zadovolji.

Još jednu, pa smo gotovi.

Raznesao se naime ovud glas, da će nas opet mučiti iztraživanjem, kojim li jezikom govore naša djeca, t. j. da li znadu hrvatski, da li je potrebit odiel talijanski kod naše škole itd. itd. Vjerujte nam, da nam je to vječno zanovetanje jur dosadilo. Ta za miloga Boga! morali bi već i vreboi znati, što smo mi i naša djecal Koliko putah će se još ispitivati i iztraživati ono, što je toliko putah dokazano? Zašto su školski zakoni, zašto školske naredbe, čemu stari red i običaji u školi? Ako se misli tim zadirkivanjem zadovoljiti nekolicinu malkontentah, koji su iz vana poticani, koji neznadu sami što su, koji i nemisle svojom glavom, koji mrze onaj jezik, kojim se danomice služe, koji i nebi mogli živiti bez tog jezika; ako se, velimo, njim hoće zadovoljiti, tad su zbilja suvišni i zakoni i škole i red i običaj i sve što čovjeku zajamčuje obstanak.

U ostalom nek se i opet kuša, nu mi kažemo, a to možemo jer poznamo ovdašnje školske okolnosti prilično dobro, da bude li se postupalo po zakonu, t. j. po pravu i pravici kod novog izpitivanja, da drugog rezultata nemože biti, nego li su dosadašnji bili, t. j. da nas ide hrvatska škola sa ono talijanskog jezika što se podučaje i da se malkontente nikad zadovoljiti neće. Takovih je bilo i biti će za sva vremena i u svih mjestih.

Pogled po svietu.

U Trstu, 10. septembra 1884.

Izbori za zemaljske sabore u našoj polovini države jesu svuda obavljeni. Sa uspjehom izborah može biti u obće zadovoljna umjerena ili konzervativna stranka. Njemački slobodnjaci izgubili su u svemu 35 zastupničkih mjestah, što dokazuje, da su austrijski narodi progledali, te da se nedadu više varati od njemačkih vikačah.

Dne 9. t. m. započeli su zasjedati zemaljski sabori u Kranjskoj, Štajerskoj, Češkoj i Šleziji. Dne 15. t. mj. otvoriti će se zemalj. sabori dolnje- i gornjo Austrijski te Solnogradski.

Galički sabor otvoren je dne 2. t. m. U svojem govoru spomenuo je zemaljski maršal, kolika je šteta nanešena zemlji letošnjom poplavom.

---

uzdu s lipe strese s njom, i eto mu konjića, koj mu reče:

— Sjediaj na mene, a to kljuse neka tu pase.

Kao vile odletše u lov; sva se šuma sjajila od njih. Neznanko se zaostavi na nekom razkršiju. Najednom izleti iz grma zec. Neznanko ga iz zlatne puške ubi; izleti srna, ubi ju, izleti jelen, ubi ga. Neznanko je zadovoljan, imade bo tri plemenite životinje ustrieljene. Na to mu reče konjić:

— Hajdmo sad natrag, ove životinje nek ovdje čekaju dok se ti na onoj staroj bedeviji amo vratiš, kako da si tobož na njoj lov lovio. Drži tu nevaljanu pušku naperenu proti životinji, na to će doći tvoji šurjaci, koji ništa ubili nisu; oni će te moliti, da dadeš svakom po jednu životinju, ali ti nedaj dok ti ne obeća svaki svoju zaručnu zlatnu jabuku. Tako se i dogodi.

Neznanko sjedi na kobili i drži naperenu pušku, prem da spruzilla ne bi, da vatru pod njom ložiš. Eto mu grofovah gdje jašu umoreni, gladni, a ubili ništa. Čudom se začude, kad opaze Neznanka gdje ima 3 životinje, a oni baš ništa. Nebi li ti Neznanko nam dao svakom po jednu životinju, a tebi ostane jedna.

— Ja neznam, odvrati Neznanko, te krene s glavom da ne dade. Kad su mu pokazali svaki svoju zlatnu zaručnu jabuku, te mu ponudili svaki svoju za jedno zvjere, tad im reče: »ja neznam« i pokima s glavom, da prima. Oni njemu dakle jabuke, a on njim jednomu srnu, drugomu zeca, sebi ostavi jelena. Ona dva odoše veselo kući samo kad su se ma na koji način dostali životinjah. Dodju kući, gdje jih grof veselo dočeka videći, da nose dobar lov.

— A jeste li gdje Neznanka vidjeli? upita ih tast.

— Jesmo ga vidjeli, gdje driemlje na onoj bedeviji, al ništa ubio nije. Sad se i on vraća kući.

Do mala eto i Neznanka gdje vleče na kobili jelena. Grof se začudi što Neznanko ubi tako plemenitu zvier.

Neznanko dade grofu svoj plien te ode k svojoj zaručnici u poznati zatvor. Tu njoj pokaže dvie zlatne zaručne jabuke, koje su mu šurjaci dali za životinje. Neznanko imade sada tri zlatne zaručne jabuke i dva zaručna zlatna rubca. Veseo poskoči i reče, da ide po svog dragog konjića te će se obadvojica povratiti zlatni. Tad ćemo se sva trojica predstaviti mom tastu, a tvom otcu, da se izbavimo ovog nečastnog zatvora.

Neznanko se uputi k lipi s njmi uzdu strese s njom, konjić dodje, oba skoče u bunar, iz kojeg izadju kao najsjajnije zlato.

— Sjediaj na mene, reče konjić. Neznanko zasjede, a konjićak ga nosi preko polja ravna. Polje se svietilo i sjajilo, te su čak u grofovske dvorove dopirali sjajni zlatni traci.

Opaziv grof, da taj čarobni sjaj ide upravo napram njegovu gradu, zovne brže svoja dva zeta, da se bace u svečano odielo, jer da se bliža gradu neko čudovište. Začuv o čemu se radi rekoše zeti, da će to biti onaj junak, koj je u ratu njihovog neprijatelja uništio. Sve se brže bolje narlesi i okiti, da se mladog junaka dostojno dočeka. Eto napokom Neznanka na sjajnom konjiću, pred grofovskimi vrati. Njegova ga zaručnica nestrpljivo čeka, kako će mu se u naručaj baciti. Sav dvor a na čelu grof izišao je Neznanku u susret. Zetovi se klanjaju do crne zemlje, a služinčad ljubi mu skute i koljena. I Neznankova ljuba htjede junaku u susret ali ju ne puste, bojeći se, da ne bi i Neznanko izišao iz zatvora, što bi grofa pred došljakom osramotiti moglo. Nu djevojka se silom približi k svom Neznanku, te mu se objesi oko vrata i reče odriešito i veselo:

— Ovo je moj Neznanko, evo vam svjedoka; kod mene su vam tri zlatne zaručne jabuke, odkojih je dvie za zveradi na lovu dobio, eto vam i rubca, kojeg ste mu na vojni dali, da si ruku zaveže. To sve potvrde mladi grofovi. Zatim se obrati ona k otcu:

— Kako si ti otče moj sagriešio, reče, što si mene i nevina mi zaručnika u toli ružan zatvor stavio i Grof, otac do suzah tronut, baci se na koljena pred Neznankom te zavapi:

— Oj sjajni moj zete, ljubazna moja kćerko! molim vas oprostite mi. Ti si znala koga volіš, a ja nisam o tom ni sanjao. Evo vam moje grofovije, upravljajte s njom kako znate, samo mene starca do smrti dobranite.

Neznanko sidje s konjića, odvrati svim naklone i pozdrave, iziubi se sa grofom, te pošme s njimi razgovarati. Sad nije više govorio: »Ja neznam«.

Za malo otišla su ona dva mlada grofa sa svojimi suprugami svak k svojoj kući, a Neznanko se zatim uz veliko veselje vjenčao sa mladom groficom. On je ostao gospodar tastove grofovije. Konjića je molio i zaklinjao, da ostane kod njega, da će ga držati i gledati kano prijatelja i pobratima, da će mu dati štogod zaželi, nu konjić odgovori, da nemože tuj ostati.

— Ja sam tebi oskrbio dobar život, reče, a sad idem kud je meni poći. To izreče i nestade ga.

Neznanko je dugo žalio za konjićem, nikad mu ljubavi nemogaše zaboraviti. Do smrti ostane mu zahvalan.

Mate Rajković.

Voda je uništila usjevah u površini od 383.600 jutarah; razorila 9459 zgradah, a upropastila 94.900 gospodarstvah. Sva škoda proračunana je na 13 i pol milijunah forintih!

Kako bijaše već javljeno, biti će austrijski i njemački carevi gostovi ruskoga cara. Cesar Fran Josip odputovati će dojduće nedelje posebnim vlakom u Skiernievice, gdje će se sastati s carem Aleksandrom i carem Vilimom. Njemački naši nazovi slobodnjaci očekuju koješta od tog sastanka. Najživlja njihova želja jest, da bi se današnje stanje u Austriji poremetilo pa da bi oni opet došli na kormilo vlade.

Iz autonomaške dobe u Dalmaciji poznati Lapena, koji je sada kod vrhovnog sudišća u Beču, počeo je opet mješati u Dalmaciji. Nedavno pohodio je na jugu svoje vjerne, napose glasovitog Bajamontija, s kojim snuje, kako bi našu posestrimu Dalmaciju opet na muko metali. G. Lapena, reć bi, da je vrlo malo naučio iz svoje prošlosti, dočim se nada, da bi mogle njegove spletke u Dalmaciji uspjeti. Minulo je vreme u kojem su mogli ljudi svojte Lapene i Bajamontija Dalmacijom drmati.

K izborom za hrvatski sabor pripravljaju se što odlučnije sve tri saborske stranke. Svaka od njih postavila je silu kandidatah, od kojih će mnogi ostati na ojedilu. Agitatori svih stranakah putuju zemljom, da priprave narod za svoje kandidate. O uspjehu budućih izborah za hrvatski sabor odvisi, da li će i nadalje ostati u Hrvatskoj današnje napeto stanje ili će stvari krenuti na bolje. Tim se i dade protumačiti živa agitacija svih stranakah, koje nestoje, da svoje ljude u sabor proturaju; jedni da to nevoljno stanje poboljšaju a drugi, da ga još bolje učvrste.

Srbija slavi ovih danah otvorenje prve svoje željezničke pruge i to od Zemuna u Niš. Ovom prugom primaknula se je Srbija srednjoj Europi, od koje bijaše do sada, tako rekuć, odieljena. Kada bude spojena ova pruga sa macedonskom i bugarskom željeznicom, dieliti će se kod Niša u dva glavna traka: jedan će spajati Salonik a drugi Carigrad sa Europom.

Ruska carska obitelj odputovala je dne 6. t. m. iz Petrograda u Varšavu. U njezinoj pratnji imade više civilnih i vojničkih dostojanstvenikah, kao velki knez Vladimir, ministar Giers, grof Tolstoj itd. U Varšavi bijahu visoki putnici veoma srdačno primljenjeni i burno pozdravljeni.

U Italiji širi se kolera veoma naglo. Smrad i nečistoća mnogih talijanskih gradovah pruža pošasti najbolje zemljište. U glasovitom gradu Napulju širi se kolera uprav užasno. Tuj oboli kroz dan 6–800 ljudih, od kojih do preko polovice umire. Po viestih dolazećih iz Italje imabili bi se do mala razglasiti dogovori među Austrijom i Italijom o ribarenju u jadranskom moru.

Koliko je da sada poznato, nije još te Kina naviestila Francezkoj rat. Dolaze u ostalom glasovi iz Pekinga, da je kinežka vlada odlučila braniti se do skrajnosti.

Iz Sudana dolazi viest, da su ustaše velikom silom navalili na Kasalo, odakle bijahu velimkim gubitkom suzbijeni.

Istarskim hrvatskim roditeljem.

Zašto ono po svem selu,
Sa svakoga eno praga,
Za puškom se puška ori,
Svaka majka sinka draga?

Nek se znade — ovo selo
Za jednu je pušku jače:
Rodilo se muško čedo,
Pa, gle, narod vesel skače.

Gdje se nekad sila silom
Odbijala, još i sada
Taj običaj, to veselje
U narodu našem vlada. *)

Roditelji! — naš u Istri
S obstankom se narod bori:
Od junačke mnogo veća,
Duševna ga sila mori.

Duševna se strašna sila
Pojednakom silom lomi;
A duševno mi smo ješče
Koli sliepi toli hromi.

Neimamo nikog, naša
Da pred svietom prava brani,
Da nas štiti, da nas vodi,
Duševnom nas hranom hrani.

Ah, kad hoće to i kod nas
Običajem svetim biti;
Ne, kad vam se sinak rodi,
Neg kad počne u' školu iti?

Dà, iz svakog neka sela,
Jeseni se neka svake
Bar po jedan tako spremi
U odrasle sinak djuke.

Onda ćemo mi i svoje
Sdušne slušat činovnike,
Svoje imat mudre glave,
I na broju duhovnike.

Uz latinsko staro svjetlo
Tad će naše mlado gorit,
I u Istri dva se puka
Za napredak skupni borit!

*) U Bosnoj, Hercegovini i Crnoj Gori.

Franina i Jurina.

Fr. Ala Jure, ma ti je sada va Vrbnike fanj!

Jur. Ča ni već baruf?

Fr. Ti misliš, da te se vavek petuhat kako i va gvere.

Jur. A jel još čut onu: *«Je prišel urdin od komisara ekpošta, da je zabranjen lov na kotorni orebice»?*

Fr. To ne te. Sad moreš lejit sve oglase va našen jezike.

Jur. Donke već se ne pača on g. visokoramnjak?

Fr. A ja! škrokalo mu je.

* * *

Fr. Neki dan ti je bila va jenen meste na Bodulije družba, al bimo rekli inkanat, pak je fanat zijat: *«Četiri ovce 11 fijurini, ki je oče toga uno o duo.*

Jur. To je pol miša pol tića.

Fr. Ja, dokle po črnoj zemlje tapamo, moramo sekakoveh čut.

Jur. Ma če nezna, Bog mu grehi prosti! već po našu brojit?

Fr. Zna, zna, ma to da dela po mode.

Jur. Aj bin mu ja dal vr . . . medi!

Različite viesti.

☛ *Uzprkos opetovanim molbam i pozivom još mnogi naši predbrojnici zaostaju izplatom. Molimo i opet svakog prijatelja našeg lista, da ne hasni izpunit svoju obvezu, da nebudemo prisiljeni zaustavit list i pozvat svakoga po imenu na vršenje dužnosti.*

† **Ernest Jelušić.** Žalostna nam stiže iz Kastva viest, da je ondje dne 8. t. m. preminuo g. Ernest Jelušić, svećenik, ravnatelj pučke škole i predsjednik »Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri. Nemila nas proganja zaista kobi Nije tomu davno, što je drevni Kastav pokopao dva dekana jednog za drugim, a eto opet nam je oplakivati prevriedna svećenika, uzor učitelja i žarkog rodoljuba. Što smo mi sve u Ernestu izgubili, neda se sa ovo par redakah označiti, ostavljamo to za drugi put, za danas kažemo jedino, da neće biti istarskog Hrvata, komu neće oko zarositi na prežalostnu viest, što je osiromašila naša miljenica »Bratovšćina« kojoj bijaše pokojnik od njezinog postanka revan i požrtvovan tajnik, a nakom smrti nezaboravnog dekana Spinčića, neumoran predsjednik, i što je narodno školstvo Istre izgubilo jednog od najboljih učiteljah. *Ernesto drago! dok Ti se hvale neodužimo za Tvoje velike zasluge oko prosvjete onog roda, kog si toli žarko ljubio, kličemo Ti razveseljenim srcem: Uživao vječni pokoj i lahka Ti bila rodna zemljica!*

Rodbina izdala je za pokojnikom sledeću osmrtnicu:

✝

Svemu rodu, prijateljem i znancem dajemo prežalostnu viest o smrti našeg milog brata, odnosno šurjaka

Ernesta Jelušić-a

svećenika, nadučitelja, predsjednika bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri itd., koji je nakom težke i duge bolesti okrieplјen svetootajstvom danas u 6 sati mirno u Bogu usnuo. Tjelesni ostanci premilog pokojnika sahranit će se u sriedu dne 10. ovoga mjeseca u 9 satih u jutro na groblju sv. Lucije, — Kastav dne 8. septembra 1884.

Vjekoslav Jelušić, Anzelm Jelušić bratja. — Josipa Stranski, Eugenija Grosman rodj. Jelušić sestre. — Maria Jelušić rodj. Jurinac, Karolina ud. Jelušić, Friderika Jelušić šurjakinje. Moric Stranski Miroslav Grosman šurjaci.

Na svoju obranu. U 5. broju od 31. jenara 1884. donieli smo na četvrtoj strani lista kratku viest iz Barbana, gdje smo opisali čin, koji se dogodio prigodom rovinjskoga procesa proti porečkomu listiću »Istrine«. Pozvani svjedoci imali su primiti odštetu ili plaću za svoju dangubu jer su došli u Rovinj iz Barbana i drugih mjestah. Među timi nalazio se i Julio Cleva po zanatu kovač, a po rodu netjak barbanskoga občinskoga podešstata ili glavara g. Karla Cleve. Drugi svjedoci primili su po 5 for., nu to bijaše premalo za rečenoga Julia Clevu. On izjavi činovniku, koji je izplaćivno, da je on tajnik barbanske občine, a kao takovomu, da mu pripada veća plaća. Dotični činovnik mu na to u istinu izpisti veću svotu u iznosu od 9 for. i 80 nvč. Pripomenuti pako moramo, da taj Julio Cleva nije nikad bio kao tajnik kod občine namješten.

Znajuć mi za obstojeće propise, nemogosmo ni pomisliti, da je dotični činovnik izplatio veću svotu rečenomu kovaču Juliu Clevi, a da se nije prije uvjerio, jeli je taj čovjek u istinu ono, za što se izdaje.

Stoga nismo imali razloga nepovjerovati našemu pouzdanomu dopisniku, koji nam je javio, da je barbanski načelnik g. Karlo Cleva potvrdio izjavu svoga netjaka t. j. da je on tajnikom, pa da je usljed toga izplaćena posljednjomu gorispomenuta veća svota. Radi ove viesti donešene u 5. broju, podigao je g. K. Clevaproti nam obtužbu kod tršćanskoga zemaljskoga suda radi uvriede poštenja. U povedenoj usljed toga iztragi izjavio je jedan saslušan svjedok, da je pripravan svojom prisegom potvrditi, da je u našem listu cielа donešena viest sasvim istinita, dočim je nekoliko drugih svjedokah izreklo, da nije g. Karlo Cleva potvrdio izjave svojega netjaka, usljed koje je dobio veću plaću.

U ovakvom stanju stvarih urednik je ovoga lista na opetovano *molbe od strane svojih prijatelјah bio sklon*, da izpravi rečenu viest u koliko se tiče g. Karla Cleve te je u tom smislu opunomoćen gosp. dr. M. Trinajstić u Vodnjanu. Uspjeh dogovaranju bijaše, da smo u broju 34. izpravili rečenu viest odnoseću se na barbanskoga načelnika, a ovaj odustao je od obtužbe proti nam. Izpravili smo tu viest samo u koliko se tiče g. Karla Cleve i ništa više, te smo se nadali, da je tim svršena cielа razmirica.

Tomu pako nije tako. Šutili smo, kad smo čitali u tršćanskomu »Cittadino« priposlanu viest iz Barbana, gdje se javilo svietu, da je razprava proti uredniku našega lista odpala, jer da je »Naša Sloga« opozvala te neosnovanom nazvala viest o barbanskom načelniku g. Karlu Clevi.

Nebje toga dosta. Posljednji broj porečkoga listića »Istrla« od 6. septembra t. g. donaša o nami viest pod naslovom: »La capitolazione del »Naša Sloga«, gdje svojim čitateljem pripovieda, kako smo bili osvadili barbanskoga načelnika, hvali njegovu dobrotu te svršava sa viešću, da je g. Mikiša izabran za župnika u Lanišću. Nu zaboravio je porečki listić štošta reći o plaći, koju je primio g. Julio Cleva, netjak barbanskoga glavara, usljed izjave da je občinski tajnik u Barbanu. Toga nije htjela izpripovietdati porečka teta, jer bi se tim bilo porušilo cielo njezino slavlje.

Sad da vidimo što znači kapitulacija. Je li to kapitulacija, kad kažemo svim i svakomu, da je g. Julio Cleva, kovač po zanatu zahtjevao i primio plaću od for. 9 i 80 nvč., za dangubu, prem ga nije više išlo nego li druge svjedoke? Mi toga nismo nikad opozvali niti nećemo, jer je to živa istina. Nuzgredna je pako za nas stvar, jeli je Petar ili Pavao potvrdio, da je kovač Julio Cleva občinskim tajnikom. *Faktum obstoji*, ovo je glavna točka pred kojom izčezavaju sve nuzgredne viesti. Evo najboljeg dokaza mirotljubivosti i blagosti talijanskih milosrnikah. Izazvani rekosmo svoju. Ako uztreba, opisati ćemo potanje cielu stvar, a napose ono talijansko velikodušje, nu težko da se još tko oglasi. Odgovor nećemo nikomu ostat dužni. Napred dakle gospodo oko porečke babe.

Francezko brodovlje pred Kinom. Pišu iz Pariza: Francezko brodovlje, koje ovaj mah bombarduje kinezke luke, najljepše je i najveličajalje, što ga je Francezka od god. 1870. sakupila. Ima tu oklopnjačah, krstašah, glasnikah, prevoznih parnjačah i torpedskih brodovah; u svem 24 broda. Zapovjednik brodovlja, admiral Courbet, muž je od 57 godinah, a u francezkom je brodovlju na glasu kao energičan, bladnokrvan i triezan muž. Kao zapovjednik u Tonkingu pokazao je velike sposobnosti; mornarica odana mu je neograničeno. Koji ga pozna, nadvoji nimalo o tom, da će sa silami, koje su mu na razpolaganje, sjajno riešiti svoju zadaću.

Odlikovanje. Crnogorski knez Nikola dodio je brzojavnu viest, da je prigodom pet-desetgodišnjega jubileja sveučilišta u Kievu »k svetomu Vladimiru« imenovan počastnim članom pomenutoga sveučilišta za svoje zasluge na književnom polju.

Državne štipendije. C. K. namjestništvo u Trstu razpisuje natječaj za 4 štipendije svaka po 100 for. za školsku godinu 1884—5. Ove štipendije mogu užívati djaci kvarnerskih otokah, koji uče na državnih gimnazijah u carevinskom vieću zastupanih zemaljah, napose na pazinskoj gimnaziji. Molitelji za štipendije imadu upraviti svoje molbe putem gimnazijalnih ravnateljstvah na c. k. namjestništvo u Trstu do 15 oktobra 1884.

Slika biskupa Josipa Jurja Strosmajera izašla je upravo na lepom papiru u visini 50 cm. i u širini 33 cm. te se može dobiti za 50 novč kod upravničtva lista »Slovan« u Ljubljani. Tko naruči 10 iztisakah, dobiti će jedanaestoga na dar. Nijedna hrvatska obitelj i nijedno narodno družtvo ne bi smjelo biti bez slike ovoga velikoga rodoljuba i mecene našega te prvoga govornika kršćanskoga svieta; stoga se nadamo, da će krasnu ovu sliku naše občinstvo mnogobrojno naručiti.

Matica Hrvatska ima još dobrahnu zalihu ovogodišnjih nerazpačanih knjigah, te usljed toga prima još uvjek nove članove na ove knjige, na što se napose oni članovi »Matice« upozoruju, koji se još ove godine prijavili nisu.

Srčana plivačica. Londonski list piše, da je poznata plivačica Miss Beckwith naumila pokušati u drugoj polovici septembra preplivati kanal iz Dovera do Calaisa. Do sada su samo plivači taj smioni podhvat poduzimali; ovo je sada prva gospodja, koja se uzda toliko u svoju snagu i vještinu, da se takmi sa muškarci.

Najveći sat na svietu. Sat (ura) koji su postavili na toranju palače Westminster u Londonu, smatra se najvećim što ih imade na svietu. Četiri kvadranta toga sata imadu u obodu 22 stope. Taj gorostasni sat navija se svakih osam danah. Nihalo je dugo 15 stopah. Zvono, koje udara sutove, je visoko 8 stopah, a imade 9 stopah u promjeru, teži cielo 15 bačavah, a klepac sam 400 funtih. To zvono udara četvrte, po čem se ravnaju brzopisci parlamenta, koji se izmenjuju svaki četvrt sata.

Novinarstvo u iztočnoj Indiji stoji na dosta visokom stupnju. Sada izlazi tamo do 230 raznih novinah u domaćih jezicih, a razpačavaju se u 150.000 iztisakah. Prve novine na domaćem jeziku izašle su 1808. godine, a osnovali su jih kršćanski misionari u vjerske svrhe. Tek od 1860. godine počele su indijske domaće novine donositi i političke stvari. Čudnovati su jim naslovi, kao: »Ogledalo medicine« — Najotmenije novine« — »Ocean mudrosti« — »Kitica pjesnikah« — »Voda indijskoga života« itd.

Poziv.

Uljudno ste pozvani k izvanrednomu občemu zboru dne 14. septembra u družtvenih prostorijah Via Coroneo, br. 23. Početak ob 6. uri po podne.

Na zdravljel

U Trstu, 10. sept. 1884.

ODBOR.

DNEVNI RED:

1. Izbor staroste.
2. Izbor dvojice odbornikah.
3. Predlozi članovah.

Prošnja.

Podpisani prosi p. n. gg. posjetitelje ovdašnjeg veleč. g. župnika prigodom sv. berme, da izvole pregledati svoja kišobrane jer je netko svoj kišobran zamienio sa kišobranom podpisanoga.

Odličnim štovanjem:

Sv. Petar u Šumi.

Ivan Pèrpar,
gimnazijalac.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 2. rujna. Juno, Grando iz Patrasa. 9. Neptun, Luković iz Cette. — **Rieku** 28. kol. Raimond, Blažević iz Marsilje. Grobnik, Stipanović iz Port Jendre. 9. rujna. Molsè Montefiore, Matković iz Cette. 4. Maria T., Randić iz Liverpoola. — **Lisbonu** 27. kolovoza. Emilie, Tianić iz N.-Jorka. — **Genovu** 31. kol. Roma, Jerolimić iz Pensakole. — **Miljetke** 29. kolov. Gladulić iz Batuma. — **N.-Jork** 17. kolovoza. Emma, Pendo iz Cap-Townа. 18. Ardito, Milić iz Lisbone. 21. M. Premuda, Soppa iz Algira. Slobodna, Milinović iz Lošinja. **Carigrad** 25. kolov. Adamo, Karatelj iz Odesse. — **Falmouth** 4. rujna. Edvige, Šimunić iz Orfana. — **Gibraltar** 26. kolov. Gloria, Premuda iz Helsingsforsa. — **Pouillac** 29. kolov. Sagittario, Sodić iz Danoike. — **Plymouth** 29. kolov. Nilo, Marinović iz Orfana. — **Berutti** 17. kol. Venus, B., Sablić iz New-Jorka. 24. Ban Mažuranić. Forempochar iz New-Jorka. — **Rio Grando do Sul** 25. rujna. Formica Pajkurić iz Trsta. — **Rio Janeiro** 14. kolov. Gerolamo, Zagabria. — **Marsilju** 31. kol. Prelucano, Vladinković iz B.-Ayres. Deskovič A., Negovetić iz Rieke. 1. rujna. Figlio, Raičić iz Rieke. Miriam, Ivanšić iz Pensakola. 2. Mimi Tominić iz Hernosanda. Gino Jačić iz Stokolma. 3. Lincoln, Caponi iz Pensakole. — **Cannes** 31. kol. Anna Parčić iz Trsta. — **Livorno** 2. rujna. Volunter, Norlato iz Batuma. 3. Tri brata, Rošić iz Rotterdama. — **Cuxhaven** 1. rujna. Cibolc, Kozulić iz Milk-Rivera. — **Darlen** 22. kol. Hrvat, Golubović iz Algira. — **Table-Bay** 7. kol. Amor, Skoplnić iz N.-Jorka. Jafet II., Kjobnica iz Kardifa.

Odjedrili iz:

Trsta 1. rujna. Etra, Kozulić za Naupliu. — **Rieke** 28. kol. Tisza, Morović za Leith. — **Falmouthа** 30. kol. Nilo Marinović za Plymouth. — **Cette** 29. kolov. Marte, Domini za Filadelfiju. — **N.-Jorka** 16. kol. La fortuna, Žiga za Trst. 21. Emma, Pendo za Filadelfiju. — **Carigrada** 25. kol. Guido, Juletić za Savonu. 28. Milica, Trojanović za Berdjansku. 1. rujna. Adamo, Karatelj za Marsilju. — **Miljetka** 30. kol. Honor, Kozulić za Maltu. — **Pillau** 26. Muter, Skoplnić za Filadelfiju. — **Narsilje** 1. rujna. Ribes, Nikollć za Carmon. — 2. Josef, Ivančić za Martinsku. — **Barrowa** 3. rujna. Adria, Pascoletto za Rieku. — **Gibraltara** 26. kol. Gloria, Premuda za Marsilju. 2. rujna. Bar. Kemeny, Strk za Miljetke. — **Malte** 28. kol. Catterina Stuk, Novak za Carigrad. — **Kardifa** 3. rujna. Betul, Marelja za Rosario. — **Havre** 3. rujna. Ginia, Campaeel za Kardiff. — **Lisbone** 1. rujna. Andre, Tichiaz za N.-Jork **Savannahu** 25. kol. Hitar, Randić za Palmu.

Lutrijski brojevi

dne 6. septembra:

Beč	15	86	32	51	31
Grac	90	60	36	72	42
Temešvar	2	18	5	28	9

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48 —	do	for.	64.—
» Santos	»	52.—	»	»	58.—
» Ceylon	»	89.—	»	»	—.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	10.25	»	»	24.50
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	43.—	»	»	44 —
» talijansko fino	»	70.—	»	»	86 —
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	81.—	»	»	85.50
Bakalar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.50	»	»	10.50
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	54.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	80.—	»	»	96.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3,25	»	»	8.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	9.62
Rožići	»	10.—	»	»	10.50
Mandole	»	79.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	22.—	»	»	36.—
Smokve Calamata	»	21.—	»	»	21.20
Gražak	»	10.—	»	»	13 —
Pažuji	»	7.—	»	»	11.50
Leća	»	13.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	106.—	»	»	115.—
» istarska	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojene	»	106.—	»	»	111.—
» volovsko surove	»	22.50	»	»	48.50
» janječe 100 k.	»	60.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sieno	»	1.50	»	»	1.60
Šljive bosanske	»	26 —	»	»	28 —
» hrvatske	»	26.—	»	»	28.—
Pšenica	»	9.45	»	»	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7.50
Raž	»	7.52	»	»	—.—
Zob magjarska	»	7.50	»	»	8.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	7.—
» arbanaška	»	6.25	»	»	

Tršćanska burza

od dne 10. septembra:

Austrijska pap. renta	for.	80.70	do	for.	80.75
Ugarska »	»	80.40	»	»	80.80
Ista u zlatu 4%	»	92.30	»	»	92.—
5% ugar. renta	»	96.50	»	»	—.—
Dionice nar. banke	»	858.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	297.—	»	»	298.—
Talijanska renta	»	94.—	»	»	94.70
London 10 lirah sterlinah	»	121.40	»	»	121.85
Napoleoni	»	9.64	»	»	9.66
C. kr. cekini	»	5.67	»	»	5.69
Državne marke	»	59.45	»	»	59.55
Isto francezke	»	48.15	»	»	48.30
Talijanske lire	»	48.10	»	»	48.20

Na sve stanovnike Austro-ugarske

Silan poziv!

Prisiljen sam opustiti moju trgovinu, koju već mnogo let obstoji, ter moram sve blago, kojega imam već u zalogi spačati do konca prihodnjega meseca, samo da mi se povrne trošak surove robe, dakle skoro zastonj. Sva roba je najfinije in najtežje vrsti. Ako naručniku ista ne ugaja, se lahko zameni; dakle je vsako naručilo bez pogibelji.

Ciene i imenik blaga:

Ženske košulje iz najfinejšega angleškega flanela z vezanimi; velike, resnično umetne vezarije, po gld. 1.50 komad in gld. 1.50 tucat.

Ženski nočni korseti prav lete base, prav dolgi in po vasi dolžini vsičini švicarskimi vezenimami, najelegantnejše napravljeni, prava krasota za vsako damo, komad gld. 1.50, tucat gld. 16·50.

Ženska dolnja krila iz najfinejšega sivega platna, z dvemi volana-i, vezana, rudeča ali modra na izbiro, z dvema pilase in barvanimi osleci vezeno komad po gld. 1·60 in tucat gld. 18.

Mužke košulj. iz najfinejšega angleškega chiffon, švicarskimi prsi, v poljubnej širjavi za vratom, komad po gld. 1·50 ducat po gld. 16·50. Iste iz najfinejšega, pravega Schrolt-chiffona komad gld. 2, ducat po gld. 19·80 in po gld. 22·50.

Stolne garniture z vsičini risanjami cvetlic sestoječe iz 12 obrusov in jedne pregrinjala, je gld. 3·85. Isti prav fino francoski lesi-lani. Jako fini z franzami za 12 oseb, garnitura gld. 3.45. Misne garniture iz najfinejšega damasta, z risarijami cvetlic, sestoječe iz velikega pregrinjala za 12 oseb, in 12 točno se ujemajočih velikih obrusov, jako fino izdelani, jedna garnitura gl. 5·60.

Turške otirače, sarovljene, vsak komad poduranj, z dolgimi franzami, sploj vezan, z rudečimi bordure, ducat po gld. 3·75.

Ženske rubce za glavu iz najfinejše bar dolgimi franzami, v najrifljubljenejih, krasnih in modernih barvah, kakor: škotski, turški, rutavi, plavi, beli črni, kariranl, rudeči, tamni itd., komad gld. 1·20, tucat gld. 13.

Pledi za put veliki, dobeli, sikani, iz tel- kosa in najboljega sukna, v elegantnih angleških uzorih kukor: rujavi, sivi itd. z teškimi in debelimi franzami, ti pledi so morelo rabiti kot oblečilo, odeje za na pot, odeje za postelju, šavli za gospo in celo po 20 letnej rabi more si ta jednega naprav iti dva elegantni garderobi i keterima se prištedilo vrste to gld. 5.50, II. vrste to gld. 4.50 komad.

Platno za domaću rabo 30 vatlov, dobro, izdelek za lišno rabo 5/4 široki gld. 7.50, 4/4 široko 5·- platno čisto rjavkrat toliko stalo, radi tega priporoča se stehernemu, da se kdaj naroči.

Svilne čarape v najlepših barvah vsake, rudeče, modre vi- jolič-ste, rozan, rujave itd., čez kolena 3 pare gld. 1·15.

Svilne žepne rubce iz terke lionske svile komad razne barve, ducat gld. 3·50. v vseh barvah, vsak

Garniture frances. pokrivače sestoječe iz jedne velike postoljswih prevrinjal in jednega namiznega pregrinjala s krasnimi iz barduna, mešanostrile komadi I. vrste gld. 3·40, II. vrste gld. 2.60.

Rjuhe iz dobrega terkega umazanega platna, nikjer šivane, za n ujeđje postelje 8/4 široke, komad gld. 1·35, ducat 15 gld.

Pokrivala iz jute najfinejši in n ljubji izdelek, svitla, v najnavadnejših, perzijskih, turških in indijskih uzorih, z bogatimi in dolgimi franzami, dolga 3 metra in 30 cm. za na okna, to se pravi, par I. vrste gld. 5. II. vrste gld. 4·25.

Chèviot-Diagonal roba za mužko obleko jesenska i zimska sastavona iz tkane vune, u svih najnovijih i modernih barvah, gladko pisana, najboljše vrste, sivo rujava, modra, ollvnozelena in črna cela obleka za vsacega le 6 gld. Uzori se ne pošiljajo. Tisti, ki kupi robe najmanj za 15 gld. dobi v dar krasen zlat prstan, 6 kar. z perlami, lepo rezan. Naročila sprejema le proti poštnem povzetji all pa za gotov denar tvrdka

J. H. RABINOWICZ

Wien, II. Schiffamts-Gasse Nr. 20.

Dva nižo-gimnazijalca

uzme na Ricci iz dobre obitelji na stan i hranu jedna čestita obitelj. — Bliže kod uredničtva »Naše Sloge«.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanju kose, peruši i oseđenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh *protiv slabości i glavobolji.*

U **Trstu:** Petar Stocovich, farmacia ala Marina, Via Santta broj 13. **Hrvatska i Slavonija: Zagreb:** samo O. Arnsim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Totlović. **Jaska:** Tomaj **Karlovac:** Findels. **Petrinja:** Grgić. **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija: Sarajevo:** Pl. Pleyel, lekarnik. **D. Tuzla:** Paciković, lekarnik. **Dalmacija Zadar:** Andrlavić. **Spljet:** Alijnović.

Tamo se može također dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uklanja sviežost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, lmade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelb, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nčć.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** lekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće lekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više dnnah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolјni lek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih **oslobodila,** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolјni cviet** kano izvrstan lek to ga svakomu bolcatniku u slličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem puko **najsrdačnlju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski, izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čistеće kruglice c. kr. povl., nobi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uvlek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.
Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Usjeći postignuti: Svaka nerazpoloženost, nepropavljivost, kolike, gljiste, hemoroidi, simalice, vođena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje zdravlje. Svaka stakleńka je providjena jednom napunilcom, kako se ima upotrebiti.

POZOR!! NB. POZOR OD PATVORENJA!! NB. POZOR OD PATVORENJA!! POZOR!!

!! POZOR !!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocicla, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrto, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Pronadjeno!!

Neumornom istraživanju dr. pl. Bendona posrećilo se konačno pronaći

mastilo za vlase

od koga se može kazati punim pravom, da posve odgovara svojoj svrsi. U najkraće vrieme pomnoži i okrieni to mastilo vlase i bradu i zapriečuje izpadanje istih.

Izumitelj jamči za siguran uspjeh.

Ciene po flakonu for. 2.—

Pravo nepotvoreno može se dobiti jedino u ljekarni **C. Zanetti u Trstu** via Nuova br. 27.

OFENER ROKOCZY BITTER-QUELLE.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najusprješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća

Lozer u Trstu.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenc**

Broj 38. U Trstu 18. septembra 1884. Godina XV

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 sielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Neblijegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Rad istarskoga sabora.

VI.

Kazali smo, da u političko-pravnom odboru nebijaše nijednoga od hrvatskih zastupnikah. Većina poreč-koga sabora znala je unaprod, da bi joj tu zastupnici manjine najviše smetali. Radilo se naime o molbenicah nekojih občinarah dvih občinah, kastavske i buzetske. Uprava prve nalazi se u hrvatskih, druge u šarenjačkih rukuh. U prvoj vlada danas u upravi uzoran red, u drugoj nezna se, ni tko pije ni tko plaća. Nekoja sela občine kastavske zahtjevaju, da se jih odieli od skrbljive i uredne starodavne *matice*, druga pako sela občine buzetske mole, da se jih rieši nenaravna i nesnosna saveza sa *maćehom*. Da vidimo zašto poduzimlju te korake jedni i drugi.

Buzetska občina je jedna izmedju najneuredniših u Istri. Tuj se nesazivlju občinske sjednice, van kad se to pojedincem svidi, neosvrćuć se ni najmanje na zakon. Ne polažu se občinskih računah, ne sazivlje se sjednicah mjestnog školskog vieća, nepolažu se računi o zakladi bratovšćinah, posudjuje se i troši novac na sagradjenje cestah, a kad tamo, malo cestah, a još manje novacah. Za pučku prosvjetu u podobćinah nebrinu se, koji su na to zvani. Ceste i putevi su loši ili nikakovi. Občina se duži lievo i desno. Pučanstvo izdiše pod državnimi i občinskimi tereti, a svemu tomu zlu većinom su krivi oni, koji već kroz desetke godinah občinom upravljaju.

Imadu li dakle uvidjavniji občinari razloga, da se protive današnjemu gospodarenju, da nastoje riešiti se nebratskog saveznika, osloboditi se težkog jarma te živiti život vriedan i dostojan ljudih? Nepobitna je istina, da imadu narodi — a isto tako i pojedinci — onakve gospodare, kakove zasluže. Nekoja sela buzetske občine snašaju već dugo nepravdu. Na čast njim budi rečeno, da tu nepravdu mučke i dobrovoljno ne snašaju. Od godine 1875. prosi više kraških selah, na čelu njim Laništće, da se jih odieli od Buzeta, s kojim su godine 1869. spojena. Njihove molbenice na zemaljski sabor od god. 1875., 1879., 1880., 1881., 1882. i najposlednja od god. 1883. ostaše neuslišane. O sličnoj molbi razpravljalo se i u ljetošnjem zasjedanju zemaljskoga sabora.

Izviestitelj talijanske većine g. dr. Fragiacomo navadja u saborskoj sjednici od dne 18. junija t. g. sve spomenute molbenice kraških selah. Reče, da bijahu sve odbijene, jer je sl. sabor pronašao, da su netemeljite. Obrazlaže predlog političko-pravnoga odbora o posljednjoj molbenici. Taj glasi, da se ju zabaci. Inače nije se moglo od poreške gospode niti očekivati. Nu valjalo je ipak nekakvo razloge navesti. I navelo se jih. Čujte, kako su neoborivi: »Občina Buzet se neprotivi odcieplenju 12 selah kraških; podobćine, koje se žele odieliti nepruža jamstva, da će moći zadovoljiti zahtjevom uprave (!); rad istoga uzroka zabacio je sl. zemaljski odbor godine 1876. sličnu molbenicu; odieljenici nebi mogli ovršavati raznih i mnogobrojnih dužnostih, kojimi su občine obterećene; državnih i občinskih porezah i nametah nebi mogli sami snašati; radi navedenih uzrokah od *najveće je koristi* za molitelje, da bude središćem občine Buzet; občina imade pravo na jedinstvo, koje je dužno brinuti se u širem smislu za pojedine članove, ona mora težiti za savršenstvom, jer bez toga cilja neima prava na obstanak».

Na temelju svega toga, predlaže sl. odbor, da se zabaci molbenica selah Laništće, Podgaće itd., koja prose, da njim se dozvoli osnovati samostalnu občinu sa sjelom u Laništu. Nego čujmo dalje.

Ovimi i sličnimi razlozi preporučio je isti odbor i molbu nekojih občinarah kastavskih, da se jih odciepi od občine kastavske. Istimi razlozi jednu molbu zabacuje a drugu preporuča! U prvom slučaju radi se o tom, da se razkomada talijanaško gnjezdo, u drugom, da se raztepe starodavna hrvatska abćina. Prvomu se protivi odbor zubi i nokti a drugo velikodušno preporuča. Krasne li nam pravednosti! Nu nije smjela ostati nekažnjena dvojaka mjera političko-pravnog odbora, dotično saborske većine. Obično prolazilo se do sad preko sličnih molbah na dnevni red. Ono što bi odbor predlagao, primalo se bez razprave, bez prigovorah i opazakah.

Ovaj put nebijaše tomu tako. Trojica hrvatskih zastupnikah zauzela se najodlučnije za svoje birače, čvrstim osvjedočenjem, da brani i zagovara pravedno i koristno il da obara i pobija nepravedne i pretjerane zahtjeve občinarah. Napose gg. Spinčić i Laginja uložiše svoje najbolje sile na korist svojih izbornikah, prvi zagovarajuć dielitbu občine buzetske, drugi braneć od razsula občinu kastavsku.

Za odcieplienje od občine buzetsko moli 13 kraških selah. Ova bijahu god. 1869. občini Buzet pridružena. Njihove molbe od godine 1875.—1884. ostaše bezuspješne. Što tjera spomenute občinare na odieljenje od Buzeta? Možda narodnostna mržnja, možda objest, il su na to podšuntani? Nipošto. Slabu upravu občine buzetske mora, da javno prizna isti izviestitelj saborske većine. Gorka bijaše zaisto ova pilula, al nobijaše druge pomoći, van ju pogutnuti. Moliteljah iz Krasa imade preko 3800. Ovi se u molbenici opravdano tuže, »da njim je do Buzeta 3 do 4 sata hoda; da neimaju ni puta ni ceste, prem se na iste toliko potrošilo; da njimi je izgubiti čitav dan radi najmanjeg posla kod občine; da tim gube dragocieno vrieme i troše silan novac! da su oni dok bijahu sami, sva svoja plaćila redovito izplaćivali, sve činovnike točno namirivali, a kod svega toga, bez novčića duga ostali; sada, odkad su sdruženi, moraju plaćati mnoga veća plaćila a k tomu dužna su pojedina sela do 900 for. i još

PODLISTAK.

Šijor Nane.

Ona dvokatna kuća, u malenom istarskom selu, koja se ponosno diže na povisokom hrieživku, svojina je *»šijor Nane«*. Prezimena mu nebi ni sam gosp. župnik u svojoj matici našao, s toga bi bilo zaludu naše nastojanje, da ga doznamo. Ali zato nas malo briga. Dodješ li u selo, pitaj samo gdje je kuća »šijora Nane«, i evo moje glave, ako ti ju i najmanje diete nepokaže. Za prezime, kako rekoh, nezna mu ni sam g. župnik, to će reći, da »Nane« nije domaća ptica. Došao je on tamo pred kakvih 20 godinah na sajam, i to kao trgovac rubacah, igalah i druge sitnarije, a nuzgredno bavio se je i sa zanatom: *cinque per uno*, t. j. lotom, kako se to žalibože još i dan danas u Istri po sajmovih dogadja. Sajam je svršio, svi trgovci otišli, ali »Nane« je ostao videć, da bi se tu dalo živjeti. Ljudi bijahu prilično dobrostojeći, pa tko nije imao novacah, taj bi donašao slanine, pšenice, vune itd. za njegove sitnarije; a to je njemu sve dobro došlo, stoga se tu i stalno nastanio. Bilo mu je tada kakvih 25 godinah. Odakle je, toga nije nitko znao, jedino se natucalo, da je *»Furlan«*, a to mu je i izgovor potvrdjivao.

Dakle »Nane« ostao u selu. S početka udomio se je u nekoj nizkoj kućici i tu otvorio dućan sa sitnarijom. Za rubac uzeo bi i kokoš, par pileta, vrć dva vina ili octa, jajah itd. te što nije mogao sam potrošiti, to bi u grad prodavao. Njegov dućan bijaše svaklm dnevom punji i robom i ljudmi, te mu doskora bijaše tu pretiesno, s toga si najmi veću kuću, gdje je još i krčmu otvorio. Za kavu nije se do tada u selu znalo, nu on si dobavi i toga, a to je meka za žene, dočim krčma bijaše meka za muškarce. Doskora čulo se po cielo noći u Nana igrati: *»šije, ša, mora«*. Tko nije imao odmah čim platiti, tomu bi dao na vjeru do prve žetve ili trgadbe, a tad bogme našlo bi se u njega više letine, nego u najboljega kmeta. Ali da odveć neduljimo, ostalo je tako kakvih desetak godinah, samo što se je on u to vrieme bolje odebello u džepu i u trbuhu. Najednom nikla je sred sela kao iz zemlje liepa dvokatnica, u njoj prostran dućan i krčma *»šijora Nana«*. Prije zvali su ga samo *»Nane«*, al sad mu pridodali još »šijor«. Ljudi govorili: »Dobar je šijor Nane, a stoga mu Bog i trud blagoslovio«.

Al nije tako mislio *Ante Pravdica*. Gledao ga on od prvog dana nekako sumljivo. Nagovarao je ljude, da se čuvaju njegova dućana, osobito pako njegove krčme, al je rieči u vjetar bacao. Bio je on izsluženi vojnik. Po svietu naučio je štošta dobra i koristna, nije bo svietom lutao kako no se kaže, slijep i gluh. *»Šijor Nane«* je znao, da ga Ante popreko gleda, al malo ga briga za to, ta on si je mislio: Ako me ti i grdo gledaš, ima ih mnogo više, koji me gledaju liepo.

Kad bi se ljudi u njegovoj krčmi dobrahno ponapili znao bi njim reći:

— To me veseli, tako valja, a ne kao vaš Pravdica, uviek kako buba kod kuće sjediti.

— Da, da »šijor Nane« pravo imate, tih nekoliko godinah što smo na svietu, valja da budemo barem veseli, rekli bi oni.

— Do sto godinah ni kosti ni mesa, potvrdio bi on.

Hlu! hopsasa! . sopi! čulo se u krčmi a zatim: *»šije, ša, mora«*.

Pravdica čuvao se je krčme, kao nečastivoga, akoprem je »šijor Nane« nastojao i njega u svoju mrežu zaplesti. Ali zato je Ante i napredovao. Imetak, što ga je od roditeljah baštinio, danomice je svojom radinošću povećavao, dočim su drugi svojom lienošću i nemarom sve većma propadali. Nije se on nigda, poput drugih, k »šijor Nanu« utiecao, da ga pomože, držao se bo one: *»Čuvaj biele novce za crne dane«*. Dok su bile dobre godine, nije išlo loše ni drugim seljanom, jer je bilo i za njih i za »šijor Nana«, ali počelo je brzo sve to gore. Letine počele su izdavati; nu sasvim tim, da su ljudi ikolikopametno živjeli, krčme i Nana se okanili, bili bi od godine do godine prokuburili. Ali oni držali se one: *»Dajmo dokle je«*, a nikad nisu pitali: *»Kad pa nebude?«* Nu i zato lahko: »Kad nebude doma, biti će u šijor Nana«.

— Šijor Nane, znate slaba je bila letina, došao bi koji i počesao se za uhom.

— Znam, znam, ta Bože moj. doć će valjda i dobra, samo govorite . . . i zažmirio bi pri tom.

— E znam ja, da ste vi dobar! Da bi smio onako samo dva vagana kuruze . . .?

— Malo preveć, nu nek bude. Do mladoga se razumi. Zatim bi izmjerio kuruzu, napisao u svoju knjigu što je hotio, seljak učinio bi križ pa mirna Bosna.

Pravdica uz sve slabe letine, dao je sina u školu. Mali Franjo, kako su ga zvali, bijaše pametna glavica. Ljudi se čudom pitali, kako to Ante premože, dapače neki propalice pripovjedali, da je negdje zakopano blago našao. On im je uviek govorio, da se okane krčmo i »šijora Nana« ali sve badava.

Antin susjed Petar reče mu nekog dana:

— Vitoliko mrzite »šijora Nana«, a ipak je on dobar čovjek, ta da nije njega, koliko bi ih ove zime od gladi pomrlo bilo?

— Ljudi će najbolje o žetvi znati, što će reći u njega posuditi, reče Pravdica, ozbiljno preteć.

— Ala ste mi čudan! Ma ja ve im, da je bolje danas jaje, nego sutra kokoš. Da sam ja n. pr. ove zime od gladi umro, što bi mi bila kristila žetva, a tako me je on pomagao, te se nadam, da će biti o žetvi i za me i za njega.

— Niti vi, niti ljedan drugi, nebi od gladi umrli, samo da malo urednije živite. Treba gledat što će biti »sutra«, a ne držati se one: »danas dajmo sve. a sutra novi dan nova sreća«. Zatim ona prokleta krčma!«

— Dobro, dobro, gledat ću se je okanliti, reče Petar odaljajuć se pokunjen.

Nu doskora, da si zavirio u Nanovu krčmu bio bi vidio, kako je Petar taj liepi nauk utopio u tekućinu, pred njim stojećeg vrča. Tako se dogadjalo i s drugimi, koje je Pravdica odgovarao od Nana. *»Od koga imaš potrebu, toga nezrdi«*, znali bi mu reći.

Prošlo je 16—17 godinah, što je šijor Nane u selu. Nitko se već skoro niti nesieća, kako je tamo došao. Najbogatiji je i najvidjeniji, te nije ni čudo, ako su ga i načelnikom izabrali. Njegovi prilizavci govore, da takva načelnika neima ciela Istra. Njegova krčma postala je sad i občinskim uredom, tamo se sjednice drže i občinska pitanja razpravljaju. Občinska kuća i krčma nekako čudnovato zvoni, ali koliko ima još i danas u Istri takovih krčmah, u kojih se o dobrobiti puka odredjuje? E dakako, pri kapljici se može najbolje razsuditi, što puku treba (!) — ona bistri um — jača volju . . . .

Najviše, rad čega su šijor Nanu njegovi prijatelji zamjerali bijaše to, što je on

njim se prodavaju občinska i privatna dobra radi poreznih ostatakah.« Na prigovor, da neimaju sredstva za uzdržavanje občinske uprave, navadja se, da imadu do 2000 ralih šumah, dočim imade občinah u Istri, koje ne posjeduju niti stabalca, pa ipak se same upravljaju. Glede sposobnih ljudih, koji bi upravljali občinom, izjavlja njihov zastupnik, da imade i tamo pismenih ljudih, a kad nebi ti zadovoljavali, uzelo bi jih se od drugud, kao što čine skoro sve občine. Koliko vriede u nekojih občinah pismeni i tobož učeni ljudi, vidi se najbolje u občini buzetskoj, gdje neima uz sve učenjake (?) reda ni rada. Vrlo bijaše umjestna opazka g. zastupnika, govorećeg o pismenih ljudih. Reče naime, da bi on radje povjerio svoje imanje — kad bi takovo imao — nepismenu čovjeku, koji bi s njim dobro upravljao, nego li i najučenijem profesoru, makar sveučilištnomu, koji bi s istim zlo upravljao.

Hoćete li gospodo boljih razlogah, temeljitijih dokazah nego li su ovi? Ne, vam nije do dokazah, vi nemarite za činjenice, vam su dostatne i obsjene, da nešto, što vam ide u prilog, provedete. Občinari onih 13 kraških solah uviditi će, koliko vam je stalo do pravednosti; osvjedočiti će se o tom i ostalo pučanstvo Istre, koje bijaše do sada svakojako zavaravano.

Dokazi i razlaganja zastupnika g. Spinčića bijahu bezuspješna. On se trudio u saboru badava, nu stalni smo, da će njegove rieči naći u pučanstvu Istre odziva. Nadoći će vrieme, a nadamo se, da nije daleko, da će i sliepi progledati, pa će nastati konac krivdam i nepravici, koja se nanaša hrvatskomu narodu Istre. Predlog g. Spinčića i drugovah, da se odieli 13 kraških solah od občine buzetske bijaše zabačen, a inače nije niti moglo biti kod poznatog pravdoljublja naših susjedah.

Talijanaši u Dalmaciji i Istri.

Pod ovim naslovom donaša dalmatinski »Narodni List« vrlo zanimiv članak s kojim se podpunoma slažemo i koji jasno predočuje težnje Talijanah Istre i Dalmacije. Da uvide naši čitatelji, kako sude o naših susjedih listovi izvan naše pokrajine, donašamo spomenuti članak bez ikakve promiene. Taj glasi:

»Tko pomnjivo prati rovarenja naših talijanašah u Dalmaciji, bit će se sjetio kako oni od nekoliko vremena postojano očekuju i saveze pletu sa svojimi sumišljenici u Trstu i Istri.

Neima kod nas pitanja, ma koli neznatna, a da ga Talijanaši dalmatinski neprenesu, izkićena svakovrstnimi pogrdami i izmišljotinami u Tršćanske i Istarske novine; kao što opet neima zločina, neima bezzakonja, laži i klevete proti Hrvatom Istre, a da nenadju svojih hvalospjevah u glasilih talijanaških u Zadru i Splitu.

Lanjski izkazi u Kastvu i u Vrbniku, i z b o r n e neznakonitosti Ellusheggove, uvriede hrvatskim zastupnikom u Poreču, ljetošnja luda i nesnosljiva saborska izjava zastupnika Amorosa, nekidašnja osuda najvidjenijih rodoljubah na otoku Krku — u jednu rieč, sve što je na zator i porugu Hrvatah Istarskih, nalazi najživlje obrane i pohvale u »Difesi« i u »Dalmatie.

Naravno, u Istri i u Trstu neostaju pak ni malo dužni svojoj braći u Dalmaciji, te joj svakom prigodom znadu na uzvrat odvraćati milo za drago. Poredka »Istria«, Tršćanski »Indipendente«, a donekle i »*nesavisni*« »Cittadino«, kad se radi o viteztvih dalmatinskih talijanašah — nisu nego drugo izdanje, popravljeno i povećano grdesijah »Difese« i »Dalmate«. — Tu skoro u pitanju pohrvaćenja uprave u Dalmaciji — kao što uvjek bilo, u kojoj prigodi kad se ima izticati kod nas nesamišljena talijanština — spomenuti listovi slaganu se kao cievi iste svirale. Ta svak znade da E. Matković nije uzalud bio urednikom Tršćanskog »Indipendenta«, kao što je bio urednikom i »Dalmati« Zadarskomu i »Avveniru« Splitskomu.

Po svemu se dakle vidi, da je jedan cilj talijanašem Istre i Dalmacije, i da se u ovo zadnje doba navlastito njihov rad ujedinjuje i popunjuje.

Novi dokaz tomu imamo i ovih danah u snovanju političkog družtva za Dalmaciju sa strane lukavog zakupnika dra Bajamontia u Splitu. Takovo družtvo već obstoji u Istri, i zadaje ljute udarce onoj hrvatskoj zemlji. To vam je neka zadruga, koja po strastvenom djelovanju na neki način zaudara glasovitom talijanskom maljom (prostačka urota) u koliko se tiče gnjetenja i davljenja narodnog čuvstva hrvatskoga. Naš veleučenjeni dopisnik iz Istre, u članku »Stanje Hrvatah u Istri« već je iznio dosta činah, koji podkriepljuju naše mnienje o tom političkom družtvu Istarskom.

Takvo mafijsko družtvo eto ćemo brzo i mi imati u Dalmaciji, jer je već dr. Bajamonti u tu svrhu držao prvu skupštinu i nacrtao dotična pravila, koja će bez sumnje bit i odobrena, valjda prije nego prošnja za sakupljanje prinosah za Kačićev spomenik.

Koliko će ovim novim sredstvom raznarodjivanja i talijanaškog komešanja u Dalmaciji zadobiti državna misao — nije nam stalo razpitivati. Glavna nam je opozoriti Hrvate, da samo radi svoje potlačene narodnosti etoje na oprezu, i da u svojih vlastitih silah traže ustuka novom talijanaškom rovarenju, bilo u Istri ili u Dalmaciji.

Ne zaboravimo u ostalom, da talijanaška politička družtva u ovih naših krajevih nisu nego plod . . . . . politike, koja neće još da prizna, da su Dalmacija i Istra hrvatske zemlje, i da se ove zemlje imadu upravljati samo u hrvatskom duhu. Dok se ovaj nezdravi pravac nepromieni, nam Hrvatom neostaje, nego svimi sredstvi suzbijati napadaće naših narodnih svetinjah, imajuć samo pred očima naš vlastiti obstanak. Hrvati, na oprezu!«

DOPISI.

Kastav polovicom septembra 1884. (*Rieč o kastavskih školah*). Svršetkom prošloga mjeseca svršile su se za ovu godinu i naše škole. Držali su se izpiti; na nekojih bio sam sam, a o drugih razgovarao sam se sa ljudmi, koji znaju, što je škola.

Mi imamo pučku školu u Kastvu sa četiri učitelja i jednom učiteljicom. Ove godine bio nezaboravni nadučitelj gosp. Jelušić bolestan, te su na muškoj školi samo tri učiteljske sile djelovale. Buduće godine ufamo se dobiti još jednu učiteljicu, a sad je izpražnjeno i nadučiteljsko mjesto. Imademo nadalje škole sa učiteljem i učiteljicom u Rukavcu i sv. Mateju, a samo sa jednim učiteljem u Klani i Brgudu. Učitelj iz Brguda podučavano je djecu na Zvonečoj po dva dana u tjednu.

Učitelji vršili su na svih školah svoju dužnost, oni ili su rodom Kastavci ili su svakako ljudi naše krvi, koji čute za naš puk, žele mu dobro i po svojoj mogućnosti nastoje, da djeca čim više za život potrebitih stvarih nauče.

Što se tiče ljudih, kako oni djecu u školu pošlju, druga je stvar. Na prvom mjestu valja da pohvalimo Brgujce. Netreba tamo ljude strašiti niti pedepsati jih. Oni redovito šalju djecu u školu, kupuju njim pera, kartu, knjige i sve potrebite stvari, zato i djeca liepo napreduju. Srce mi je od veselja kucalo, kad sam slušao onu dječicu onako liepo i gladko čitati. Brgujcem svaka čast i Neka se i drugi u nje ugledaju. Dobar je polazak i napredak takodjer u sv. Mateju, Rukavcu i Klani.

Žalostno je, da upravo one županije, koje su pod Kastvom, nemare previše za školu. Oni ljudi poznaju potrebu škole, žele da njim se djeca štogod nauče, ali sad treba ćaći ponesti objed na djelo, sad mora dilete pomoći, gdje bačve nabijaju, sad treba blago na pašu gnati itd. Sve rad takovih malenkostih ostavljaju djecu doma, a neće da razumiju, kako mora radi toga nauk zapinjati. Djeca dodju rado i bez knjige i bez pera u školu, jer njim otac, koji u nedjelju po 2 i 3 forinte ludo potrošl, kaže: »Ja nemam, neka ti meštar kupi«.

Očuvaj Bože, da bi se reklo, da su svi takovi, nu ima jih mnogo, a to su uprav oni, koji su kričali pred nekoliko danah, neka njim se djecu uči i njemački, i talijanski, a makar i po arabski. Ovi i ovakovi valjda misle, da su još ona vremena, kad je sveti duh došao s neba na apostole, pak su oni u jedan mah sve jezike sveta govorili.

Svakomu čovjeku služi, da zna više jezikah. All drugo je pitanje, može li se dilete naučiti u malo vrieme čitati tako, da razumije na priliku ono što mu pratika ili koledar govori, da mu se ne dogodi kako onomu iz Dolčića, koji je našao napisano u »*Danicie*«, što nebi svi ljudi ovoga svieta našli. Može li se dilete naučiti pisati pismo, kako Bog zapovieda, onda svakovrstne potrebite račune i to sve u kratko vrieme i uz nemaran polazak škole? Može li znati dilete ako nije marljivo, što je to zakon i tko ga stvara ili dela, da pokrivi občinskoga glavara zato, što nesmije sjeći drva na svojem, i sto i sto takovih liepih stvarih, koje bi morao svaki znati, da nebude s glavom u torbi, kako su mnogi. Mnogo je takovih stvarih, a Rubešl, Jurčići i drugi neka se ugledaju u Brgujce, neka šalju svoju djecu u školu svaki dan i neka djeci kupe, što je potrebito, pak će se više naučiti, nego ako budu samo nerazložno kričali.

Recimo još koju o učenju tudjih jezikah. Njemački nauči se čovjek kada je med ljudmi, gdje se njemački svaki dan govori i tako svaki drugi jezik.

Uzmimo školu u Kastvu. Ondje sada djeca, jer jih je mnogo idu samo jedanput na dan u školu. Neka su svaki dan 3 ure u školi, a mladji nisu ni toliko, te imaju na tjedan 15 urah škole. Računajuć sve liepe stvari, koje smo spomenuli i koje treba djecu naučiti, to bi ostale u trotjem i četvrtom razredu po dve ili tri ure na tjedan za njemački jezik. Pak što će naučiti u to vrieme? Čitati i morda stotinu besjed. Onaj, koji ide kad svrši školu odmah med Njemce (a tih je malo ili nijedan) će mu ovo koristiti, a tko bude još par godinah doma, pozabit će i ono, što je naučio.

Zato i je načelo svih učiteljah i odgojiteljah sveta: naučiti djecu u svojem jeziku liepo čitati i pisati, računati i druge najpotrebitije stvari. Tko od nas dodje med Njemce, naučit će se njemački, tko med Talijane, talijanski i tako naprvo.

Tako misle i sude svi, koji se razumiju u školu, koji kroz cieli svoj život razmišljaju i promišljuju, što je najkoristnije za djecu u školi.

G. zemaljski školski nadzornik, koji nadzire ili nadgledava sve škole u Primorju, pisao je junti u Poreč ovako: »Ondje gdje se djecu uči njemački jezik, slabo napreduju, jer nelmaju prilike, da čuju vani govoriti onako, kako se u školi uče«. Tako govori čovjek, koji se u školu malo bolje razumije, nego kakav gospodin Juretov.

Još jedanput: skrbite bolje za djecu kako n. pr. Brgujci, a drugim prepustite, da razmišljaju, što je najkoristnije da nauče.

Željno očekujemo, da se otvori delavska škola, jer ta nam je potrebita, kao ozeblu sunce.

I da si mi zdravo »Naša Sloga«

Pogled po svietu.

U Trstu, 17. septembra 1884.

Najnoviji i najvažniji dogadjaj poslednjih danah jest, sastanak trijuh carevah; austrijskog naime, ruskog i njemačkog. Nepoznato do sad i malene Skiernievice postaše na jednom glasovite. U svoje krilo primile one ovih danah tri najmoćnije okrunjene glave.

Njeg. Vel. car Fran Josip odputovao je dne 14. t. m. na večer u pratnji sa ministrom grofom Kalnokyem i petrogradskim poslanikom, grofom Wolkensteinom u Skiernievice na sastanak carevah. Njemački car Vilim odputovao je istog dana na večer sa kancelarom Bismarkom i sa više generalah. Obojica carevah prispješe u Skiernievice u ponedeljak. Jednoga i drugoga dočekali su ruski carski supruzi sa mnogobrojnom svitom na kolodvoru.

O sastanku carevah naklapa se koješta, nu najvjerojatnije jest, da su se carevi dogovarali, kako bi se uzdržao europejski mir, kako bi se razjasnilo i utvrdilo političko stanje na Balkanu, kako da se rieši egipatsko pitanje, a navlastito, kojimi bi se sredstvi na put stalo revolucijonarnim težnjam, koje se pojavljuju u Europi.

Uz careve vićali su i njihovi prvi savjetnici t. j. ministri Bismark, Kalnoky i Giers. Dne 16. t. m. razstali se carevi što srdačnije. U jutro u 6 satih odputovao je car Vilim, a sat kasnije Fran Josip, kojeg su pratili do mjesta Sčakove ruski carski supruzi.

Kod otvaranja Štajerskog sabora izjavio je zemaljski predsjednik grof Wurmbrand, da će uviek nepristrano postupati kod saborskih razpravah; da će biti jednako pravičan svim strankam; da je on nad strankami te, da no pozna prijateljah niti neprijateljah, već jedino zastupnike naroda. Kad će se govoriti ovako u našem saboru?

Češki sabor otvorio je zemaljski maršal knez Lobković u češkom i njemačkom jeziku. Kod nas, gdje su isti narodnostni razmjeri, izjavlja zem. podpredsjednik, da nepozna on niti njegovi hrvatskoga jezika, kojim govori većina pučanstva Istre, on dapače bježi sa drugovi iz sabornice, kad se istim progovori. Liepo li nam prispodobe u istoj državi?

U češkom će saboru predložiti vodja veleposjednikah Clam Martinić zakonsku osnovu, polog koje bi se imalo uvesti u njemačke srednje škole češki, a u češke njemački jezik, kano obvezatan predmet. Mi se nebojimo, da će se uvesti u istarske hrvatske srednje škole talijanski jezik, jer zaludu za takovimi uzdišemo.

Nekoje novine pišu, da će car Fran Josip na proljeće pohoditi Bosnu i Hercegovinu te u Sarajevu primiti srbskoga i rumunjskoga kralja te crnogorskoga i bugarskoga kneza. Austrijske vojničke novine javljaju, da će se ustrojiti još četiri bosansko-hercegovačke kumpanije, i to u Sarajevu, Banjaluci, Dolnjoj Tuzli i Mostaru.

Iz Madjarske dolazi glas, da će zahtjevati ministar Tisza od sabora punovlast, da može rabiti izvanredne mjere t. j. plieniti novine, pa iste saborske govore, a pisce abtuženih članakah staviti pred redoviti sud a ne pred porotu. Ovimi se mjerami ima zapriečiti svaka agitacija od strane Nemadjarskih narodnostih u Ugarskoj, navlastito ona ugarskih Slavenah. Pa da nisu Madjari slobodouman narod?

Izbori za hrvatski sabor započeli su jučer a svršiti će preko sutra. Da bar ponešto shvate naši čitatelji izborni pokret u Hrvatskoj, navesti ćemo nekoje važnije podatke o sastavku hrvatskoga sabora. Sabor je sastavljen od narodnih zastupnikah i banskih pozvanikah ili virilistah. Ovi sastoje od biskupah, vel. županah i visokog plemstva. Ovi poslednji su skoro uviek uz svaku vladu. Hrvatska razdieljena je u 112 izbornih kotarah. Svaki od ovih bira po jednoga zastupnika. Gradovi: *Zagreb*, *Rieka*, *Varaždin* i *Osiek*, biraju po više zastupnikah, i to prvi 3 a ostali po 2. *Rieka*, ta hrvatska odmetnica, ne šalje u hrvatski sabor svojih zastupnikah.

Bira se posredno i neposredno. Koji biraju posredno, zovu se *birači*, a oni koji biraju neposredno, *izbornici*. Neposredno biraju gradovi: *Zagreb*,

---

nežnja, a mnogi bi ga bili rado svojim zetom nazvali. Al nije on lud! Više putah kad bi ga mislí slatile, da se oženi, rekao bi sam sobom: »*Ja da se za ovu prostačinu ženim? to neide.* **Šćava ostaje šćava,** pa ja da takvu ženim? Dosta, da sam se s njihovim *imetkom oženio, netreba, da ja svoje blago sad s kojom podielim*« i zaključilo, neženiti se. A bijaše već i prilično star; nositi na ledjih preko 40 godinah, nije šala. Dakle punktum: Nane se neće ženiti.

U Anta Pravdice bijaše kći Marica. Nećemo ju opisivati, kako je to običaj, te ju prispodabljati sa angjeli, vilami ili tomu sličnim, već ćemo sgoljnu istinu kazati: Marica bijaše pametna i lepa. Nije dakle ni čudo, što je o liepu Maricu zapelo oko Mata Kosića, sina njihovog kuma Filipa. Oni se rado gledali, a niti roditelji nebijahu protivni. Filip, Matin otac, bijaše još jedini, koj se je donekle krčme čuvao, premda bi i njemu kadkad zavrtilo u nju zavriti.

Marica išla je nekog dana kupiti konacah. Sjor Nane stane ju oštro motriti; oko mu se neobično na njoj zaustavi. Marica, videć da ju on čudno motri, pocrvenl se i dobiv konce, odtrča kući. Nane osta zapanjen i zamišljen.

»Hm, hm, ova je ipak liepša nego li ostale ovu bi se dalo i oženiti. Al kako to, da toga nisam do danas opazio? Nu ona mora moja biti. Tako je Nane umovao i već kuće u zraku gradio, kako će sa liepom Maricom živjeti; ta on nije niti najmanje dvojio, da bi njega, najbogatijega u selu, koja mogla odbiti. Znao je, da ga Pravdica, njezin otac, najliepše negleda, al si je mislio: zaprosim li mu kćer, tad će me odprtimi rukami dočekati.

(Nastavit će se).

Osiek, Bakar, Karlovac, Varaždin, Križevci, Senj, Koprivnica, Belovar, Požega, Sisak, Samobor, Krapina, Ivanić, Virovitica, Djakovo, Vukovar, i Ruma.

Stanovnici krajiških gradskih občinah vrše izborno pravo samo neposredno. U svih ostalih kotarih bira se posredno i neposredno.

U hrvatskom obstoje danas tri političke stranke t. j. *vladina* ili vladajuća, kojoj je nagodba medju Hrvatskom i Madjarskom sveto pismo, prem istu Madjari danomice kruje; zatim je *neodvisna* narodna stranka, koja pristaje uz nagodbu sa Madjari i hoće, da se ista popravi i popuni u prilog Hrvatskoj, i napokom *stranka prava*, koja nepripoznaje to nagodbo već hoće, da se Hrvatska sa svojim kraljem pogodi, da bude neodvisna i samostalna, kao što je n. pr. Ugarska.

U prošlom saborskom zasjedanju bijahu zastupane pojedine stranke približno ovako: 70 vladinih, 18 neodvisnih, 17 stranke prava i šaka divljakah, koji nepripadaju nijednoj stranci. U vladinoj stranci su takozvani Srbi, koji će i nadalje uza nju ostati, dok bude imala šta davati.

Kod sadašnjih izborah bore se navlastito dvie stranke: *vladinovci i stranka prava.* Neodvišnjaci i divljaci izaći će vrlo osakaćeni. Koliko doznajemo iz današnjih zagrebačkih novinah, izabrano je prva dva dana vladinih oko 25, neodvisvih 5 i stranke prava 17. Usljed toga pojačala se jedina stranka prava, koja dobiva danomice u zemlji sve to više pristašah. U prva dana izbora zadobila je toliko zastupnikah, koliko jih je imala u prošlomsaboru, a neima dvojbe, da će broj njezinih poskočiti u sledećih dvih dnevnih izbora. U budućem ćemo broju pobliže naznačiti razmjer stranakah u budućem hrvatskom saboru.

Franina i Jurina.

Fr. Si bia kada Jure va koj poganskoj crikvi?

Jur. Bože moj, kako si na to priša?

Fr. Kako ni ča, to ni tvoj posal, nego reci, da il ne.

Jur. Bia sam bia, i to kod soldatih u nimškem gracu u lutoranskoj crikvi.

Fr. U abrejskoj dakle sinagogi nisi bia?

Jur. Ne, zašto to pitaš?

Fr. Čuja sam, da se u abrejskoj crikvi abreji smiju, razgovaraju i pogovaraju kako i mi na placi

Jur. E, bit će tako moda od pajiza.

Fr. Ma u crikvi..?

Jur. Hodi se hodi kade u nedilju Bogu pomolit u Sanvinc. . . . u crikvu, pak se nečeš abrejom smijat.

Jur. A, a? tako je to?

* * *

Fr. Ma da se ga je popilo va Kastavšćine ova zadnja tri mesesa.

Jur. Ča odpotle su počeli šuperdijat neki ter neki zmutljivci?

Fr. Ča su da su, intanto s onem njim ni huje.

Jur. Po muke turske će ješ ki za to znati!

Fr. Ča je pasalo s dobrem neće zlem.

Jur. Ma . . . bin ti ta čas neč rekal; ki će pak platit račun, ča misliš?

Fr. Ter da je sve plaćeno. Neč da su poslala gospoda s Poreča i Pazina v Rekuneč na Volosko i ješ nekamo. Pak ki ga nebi pil kada je s muhta?

Jur. Muči, muči češ benj znat jel s muhta? Ala pla it češ ga nebore ti i jas i kumpar Kinkela i si de vragu tega.

Fr. Ča ću platit, ter nisan nijednega niš pitol?

Jur. Dobro je dobro. Češ videt, da te morat zarad tega naši preko Učki Krnjelom sada za niš vino i žito davat a na zimu turkinju duplo draže plaćat samo da se oni naplate za ono ča se je ovuda popilo.

Fr. Te oni platit ma nećemo mi.

Jur. A sramotol ča neznaš da ako te jedan prst boli, da čuti celo telo.

Fr. je tako je.

Različite viesti.

☛ *Uzprkos opetovanim molbam i pozivom još mnogi naši predbrojnici zaostaju izplatom. Molimo i opet svakog prijatelja našeg lista, da ne kasni izpunit svoju obvezu, da nebudemo prisiljeni zaustavit list i pozvat svakoga po imenu na vršenje dužnosti.*

Imenovanje. Njeg. Veličanstvo imenovalo je preč. g. Mihovila Debelaka, kapelana kod Sv. Antona staroga, kanonikom stolne crkve u Trstu. Čestitamo!

Tršćanski »Sokol« držao je dne 14. t. m. izvanrednu glavnu skupštinu u družtvenih prostorijah. Članovah dostavilo se preko 80. Glavna točka bijaše, izbor predsjednika i dvojice članovah odbora. Predsjednikom bijaše odobran tršćanski rodoljub g. Ivan Valenčić a u odbor gg. Ivan Bunc te Ivan Lavrić. Bio taj novi izbor na čast i diku našem dičnom »Sokolu«!

Uzor-denuncijanti. U 142. broju porečke »babe« nalazimo dva dopisa i to iz Buzeta i Lindara (?), koji su pisani toli podlo, toli denuncijantski, da se čovjeku, nepokvarena srca gnjusi što takova i čitati. Čestitamo gospodi liberalcem(!!?) Istre na njihovom liberalizmu(?). A la bi vas Bismark skupo nadario.

Liberalna »baba« hvata se za vladinu kvaku! Tršćanska »Adria« oprovrgava viest, (neznamo čiju), da je g. Elluschegg premješćen iz Lošinja u Pul na zahtjev ili po želji ljudih, koji ne stoje u savezu niti sa »*Adrijom*« a još manje sa »*babom*«. Viest tu prestampalu je »*baba*« te ju šalje na krilo »*Slavenskim novinam*!« O premeščenju dulo bi se štošta napisati i mi bi to rado al nesmijemo, nu za danas upozorujemo vriedne »*Jetervice*«, da se obrate na g. Elluscheggu, koji će njim zaista istinu kazati a tu će glasiti, da je bio . . . itd. itd.

Što se „babi" htilo to se „babi" snilo. Porečka »*baba*« u posljednjem broju donaša viest, koja bi ju, da je istinita, vrlo uznemirila (?!!). Videći, da ništa nepomaže potcanje na nemir, izuzivanje, miješnje i podmicivanje nekojih zavedenjakah u obćini kastavskoj od strane »babinih« patronah i emisarah, smišlja si ona u svojem poremećenom mozgu kojekakve lude i smiešne nemire i izgrede. U Bernasih n. pr. morali su Kastavci bježati (!) jer jih stanovništvo proganjalo sve . . . skoro do Poreča! Babo draga, i ovaj put, kao i svaki do sad, nasamarilo te ljuto tvoj sakriveni volosko dopisnik, komu bi se još moglo dogoditi, da će bježati i bez muzike i bez svirale.

Štipendija. Početkom školske godine 1884—85. podieliti će se jedna Tarrenska štipendija od godišnjih 52 for. 50 nvč. Pravo na ovu štipendiju imaju siromašni djaci, rodom iz Pazina.

Molitelji imaju svoje molbe poslati putem predpostavljenih gimnazijalnih ravnateljstvah na občinsko glavarstvo u Pazinu do 15. oktobra 1884.

Parobrod „Abbazia". U Trstu, u »Stabilimento tecnico triestino« dogradjuje se parobrod Abbazia, vlastničtvo nekolicine trgovcah i brodovlastnikah iz Istre i hrvatskog Primorja. Parobrod taj morao bi započeti plovitbu izmedju *Rieke, Voloskog, Opatije i Ike* već početkom oktobra. Sretno!

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri. Na poslednjoj strani lista današnjeg poziv k glavnoj skupštini bratovšćine, koja će se obdržavati dne 6. oktobra u Kastvu. Preporučamo svim prijateljem bratovšćine i u obće naše svete stvari, da se dostave u čim većem broju rečenog dana u naš drevni Kastav.

Talijanska demonstracija. Nasi susjedi u Istri nepropuste sgode, da pokažu koliko štuju i clene one svoje muževe, koji su radili ili rade u proti dinastičkom duhu. Nedavno umre je u Mljetcih talijanski spisatelj rodom iz Kopra. Koprani, nemareć što je njihov pokojnik za života pisao proti Austriji, htjedoše mu valjda iz zahvalnosti u svojem gradiću nakom smrti prirediti crkvemu slavnost. Sve bijaše urečeno, nu carska vlada zabrani u zadnji hip tu protuaustrijsku demonstraciju. Porečka »baba« slavi pokojnika na uvodnom mjestu. Nemamo ništa proti tomu, nu čudna nam je njezina dvojaka mjera. Čim mi spomenemo kojeg slavnog muža našeg roda, dobra državljana, čim pokažemo na srodnost naše braće Slavenah avstrijskih, već smo panslaviste, buntovnici, te odmah sazivaje proti nam vlasti i oblasti. Eto babo, kako se na tebi i tvojih osvećuje tvoja kriva nauka

Naša mladež u biskupskom konviktu u Trstu. Ovih se danah započelo podučavati na srednjih školah u Trstu. Mladići jur su u Trstu. Tako se sabralo i u biskupskom konviktu nešto preko 40 mladićah, većinom Istranah. Ovi će polaziti njemačku gimnaziju.

Svrha konviktu je, da doskoči velikoj nestašici svećenstva, da odgoji čestitih dušobrižnikah za tršćansko-koparsku biskupiju. Prvi zahtjev svakog čovjeka, koji kani javno ma u kojoj službi djelovati, jest znanje i poznovanje jezika puka, medju kojim mu je živiti. Trim četvrtinam našeg svećenstva sudjeno je živiti medju hrvatskim ili slovenskim pukom. Opravdana je dakle želja, da se u tom razmjeru odgoji i buduće dušobrižničtvo.

Naša mladež u konviktu nije na putu, da si to prvo svojstvo pribavi t. j. naši mladići nemogu uz najbolju volju naučiti materinski jezik. Većina njih dolazi iz nižih razredah gimnazije riečke ili paziuske. Tuj su jedva počeli poznavati temelje materinskomu jeziku. Boraveć u Trstu, zahoravili će i ono malo slovnice, jer o praktičnom znanju nemože biti ni govora, što su u prvih razredih naučili. Na gimnaziji u Trstu obvezani su Slovenci učiti se slovenskomu jeziku. Neznamo koliko zadovoljavaju tomu mladići Slovenci iz konvikta. Hrvati nisu dužni učiti slovenski. Oni nečuju niti rieči materinskoga jezika, kojega su tekar počeli poznavati u prvih razredih na Rieci ili Pazinu. Što će biti od tih mladićah? Izaći će iz gimnazije, svršiti će bogoslovne nauke, stupiti će medju hrvatski puk Istre, a neće znati ni toliko hrvatski, da uzmogne zadovoljiti svom uzvišenom zvanju. Dogoditi će se ono, što vidjamo kod naših starijih svećenikah, da se moraju nalme uviek izpričavati, što nisu imali sgode naučiti materinski jezik. Do toga nesmije doći. To moraju zapriečiti, oni, koji su zvani, da upravljaju bisk. konviktom. Ovi će odgovarati Bogu i narodu za onu mladež, koja njim je povjerena. Ufamo se dakle, da će slavna uprava konvikta predusresti sve nemile posledice, koje bi morale nastati radi nepodpunog odgoja naše mladeži. Molimo sl. upravu, da se pobrine na vrieme, kako bi hrvatski mladići u konviktu i u materinskom jeziku podučavani bili, čim bi se jih usposobilo za buduće zvanje.

Riedka svečanost. Dne 10. t. m. sastali se u tršćanskoj stolnoj crkvi svećenici, koji su u istoj g. 1853. t. j. prije 31 godinu redjeni. Slučajno bijaše jih trinajstorica u sjemeništu, isti bijahu ujedno redjeni, isti su i ovu svečanost proslavili. Evo njihova imena: Bastian Ivan, vjeroučitelj u Trstu, Bastian M., profesor u Trstu, Bokatić Jakov, kurat u Koštaboni, Buzzi Sigismund, vojni pom. kapelan, Grubiša Ivan, župnik u sv. Križu, Koren Stefan, umirovljeni župnik u Podgorju, Mozetić Karlo, umir. voj. pom. kapelan, Orlić Fran župnik u Žmlnju, Sterk Andre, kanonik-župnik u Trstu, Šuplina Mate, župnik u Bermu, Svet Ivan, kapelan u Klanca, Tuler Toma, župnik u Rojanu, Teran Fran, župe upravitelj u Antinjani.

Dvojica od spomenutih radi bolesti nepriesustvova svečanosti. Ova započe u 8 satih sa oficijom i sv. misom za pokojne biskupe t. j. Legata, koji jih je redio i Dobrila, koji njim bijaše ravnateljem. Misio je preč. g. Andre Šterk uz asistenciju gg. Orlića i Šuplјine. Nakom ove sv. mise, bijaše misa zahvalnica, pjevana po g. Grubišl, uz asistenciju gg. Bastiana I. i Tulera. Istodobno služili su sv. misu svi ostali drugovi na pokrajnjih žrtvenicih. Nakom sv. mise bi odpjevan: »Tebe Boga hvalimo«.

U 11 satih poklonili se svečari presvj. biskupu, koji bijaše radi bolesti zapriečen doći k svečanosti.

Po podne istog dana sastaše se u bisk. konviktu na bratski objed, pri kojem su ponovili staro pobratimstvo sjećajuć se onih krasnih godinah, koje su u najlepšoj dobi života zajednički sproveli. Prijatelji zadadoše si čvrstu vjeru, sačuvat i nadalje jedan drugoga u miloj uspomeni, na rastanku pako doviknuše si: »*do vidova kod petdesetletnicah*«, što njim neka Previšnji podieli!

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu.

Dojedrili u:

Trst 9. rujna. Bolivar, Kozulić iz Kavale. 13. rujna. Olga, Radonićić iz Karolfa, Vila, Stanos iz N. Jorka, Agostino, C. Premuda iz N. Jorka. — **Buenos Ayres** 25. srpnja. Suplea, Vidulić iz Sharpnesa. — **Kardiff** 27. kolovoza. Kardiff, Haggia iz Pensakole. — **Sunderland** 10 rujna. Kaiser Rudolf. Giovanoilli iz Pensakolo. — **Cette** 2. rujna. Padre, Rumen iz Rieke, 5. rujna. Zviezda Mimbelli, Dobinović iz Gottenburga. — **Carigrad** 1. rujna. Tempo, Poranović iz Odesse, 29. kolov. Marietta, D. Gamulin iz Patnasa, Adamo, Karstelj iz Odesse, Cosmo, g. Peršić iz Pirca, 1. rujna. Prima Donna, Valjalo iz Batuma, Marino, Velčić iz Batuma. — **Elsinore** 1. rujna. Agullone, Stipanović iz Cagliari. — **Newport** 4. rujna. Amalia, D, Skutić iz Bajonne. — **Filadelfiju** 26. kolov. Sansone, Capponi iz Genove. — **New-York** 30. kolov. Ukralne, Mirković iz Genove. 2. ruj. Mati Ana, Bielovučić iz Bone. — **Zante** 28. rujna. Figlia Penelope, Niketić iz Trsta. — **Barletta** 8. rujna. Baiti, Jelotić iz Cette. — **Barcellona** 6. rujna. Noe, Gabcila iz Berdianske. — **Brunšwiek** 26. kolov. Lucia B, Marinović iz Liverpoola. 2. rujna. Mesorska Vila, Storf iz Montevideo. — **Plymouth** 7. rujna. Ginja, Campacel iz Havre, Edvige, Šimunić iz Orfana. — **Falmouth** 7. rujna. Carmela, Polić iz B. Ayres. — **Marsilju** 8. rujna. Trino, Vidulić iz Seleškije. Sospir, Vukašović iz Point-a-Pitre. 11. Gloria, Premuda iz Helsingsforsa. Unita parentà, Suhor Nikolajeff. Ararać, Gèržalja iz Vybourga. — **Calamata** 17. kolov. Tea, Maccari iz Trsta. — **Glasgow** 13. rujna Szapary, Jelotić iz Rieke. — **Mistko** 11. rujna. Br. Kemeny, Strk iz Glasgowa. — **Waterford** 8. rujna. Imp. Franc. Giuseppe I., Premuda iz Baltimora.

Odjedrili iz:

Trsta 10 rujna. Petka, Račić iz Patrasa. — **Riska** Conte Geza Szapary, Sodić za Cette. Reno, Vlašić za Hartlepool. — **Rosaria** 12. srp. Solerto, Corsano za B. Ayres. — **Kardiffa** 6. Cavaliere, Gladulić za Montevideo. Emilia T. Radonićić za Montevideo. 9. Bentifui Star, Pučić za Ferdinando Pò. — **N.-Jorka** 2. rujna. Undine, Koboavić za Rang-Kok. — **Zante** 1. rujna. Figlia Penelope, Niketić za Prudano. — **Genove** 7. rujna. Elena D, Klačević za Zante. — **Marsilje** 7. rujna. Zia Catterina, Pezelj za B. Ayres. — **Skutskara** 1. rujna Euphemia, Premuda za Marsilju. — **Bostona** 1. rujna. America, Valentin za Smirne. — **Porto-Saïd** 23. kolov. Zebra, Suttora za Trst. — **Bengale** 29. rujna Maria D, Negovetić za Falmouth. Trojednica, Marocchino Arzew. — **Carigrada** 30. kolov. Marietta D, Gamulin za Glasgow. 31. kolov. Adamo, Karstelj za Marsilju. 1. ruj. Cosmo G, Peršić za Brailu. Prima Donna, Valjalo za Trst. Marino, Velčić za Trst. — **Algira** 1. rujna. Anna, Bussanić za Nizzu.

Lutrijski brojevi

dne 13. septembra:

Trst	70	25	39	71	45
Linc	61	81	56	59	43
Buda	13	67	18	35	75

od 17. septembra:

Prag	38	61	48	20	27
Lavov	49	76	40	50	57
Hermanstadt	44	25	59	90	15

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do	for.	64.—
» Santos	»	52.—	»	»	58.—
» Ceylon	»	80.—	»	»	—.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	19.25	»	»	24.50
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	43.—	»	»	—.—
» talijansko fino	»	70.—	»	»	86.—
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	85.—	»	»	86.—
Bakalar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.50	»	»	10.50
» u sanduclh	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	54.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	80.—	»	»	96.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3.25	»	»	8.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	9.62
Rozići	»	10.—	»	»	10.50
Mandole	»	70.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	22.—	»	»	40.—
Smokve Calamata	»	18.—	»	»	—.—
Grašak	»	10.—	»	»	13.—
Pašulj	»	7.—	»	»	11.50
Leća	»	13.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	106.—	»	»	115.—
» istarska	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojene	»	106.—	»	»	111.—
» volovsko surovo	»	22.50	»	»	48.50
» janjeće 100 k.	»	60.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sieno	»	1.50	»	»	1.80
Šljive bosanske	»	26.—	»	»	28.—
» hrvatske	»	26.—	»	»	28.—
Pšenica	»	9.45	»	»	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7.50
Raž	»	7.52	»	»	—.—
Zob magjarska	»	7.50	»	»	—.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	8.—
» arbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Tršćanska burza

od dne 17. septembra:

Austrijska pap. renta	for.	80 30	do	for.	80.90
Ugarska » »	»	88 90	»	»	90.—
Ista u zlatu 4%	»	92.60	»	»	92.70
5% ugar. renta	»	98.50	»	»	89.—
Dionice nar. banke	»	849.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	298.—	»	»	298.80
Talijanska renta	»	95.—	»	»	94.5%
London 10 lirah sterlinah	»	121.40	»	»	121.70
Napoleoni	»	9.65	»	»	9.68
C. kr. cekini	»	5.67	»	»	5.78
Državne marke	»	59.55	»	»	59.65
Isto francezke	»	48.25	»	»	48.40
Talijanske lire	»	48.20	»	»	48.30

Javna zahvala.

Mnogobrojnim prijateljem i znancem, koji su dne 10. sept. premilog nam brata, odnosno šurjaka **Ernesta Jelušića** do hladnog groba sproveli, izriče ovim najdublju zahvalnost

Žalujuća rodbina.

Kastav, 13. sept. 1884.

487. K. Š. V.

Razpis natječaja.

Za mjesto ravnatelja i učitelja I. reda (eventualno II. reda) četverorazredne muške škole u Kastvu i za mjesto učiteljice III. reda na dvorazrednoj školi u Lovranu.

Naukovni jezik kod obih tih školah je hrvatski; osim toga zahtjeva se za prvu poznanje njemačkoga, za drugu poznanje talijanskoga jezika.

Sa timi mjesti sdruženi su dohodci ustanovljeni zakonom 3. novembra 1884. i 10. decembra 1878.

Natjecatelji imadu podastrieti svoje prošnje podpisanomu putem svojih oblastih u roku od dva tjedna.

Volosko, 11. septem. 1884.

C. kr. kot. školsko vieće.

Oglas.

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri imati će dne 6. oktobra po podne svoju redovitu godišnju skupštinu, sa sliedećim programom:

1. Govor podpredsjenika.
2. Izviešće tajnikovo i blagajnikovo.
3. Izbor novog odbora.

Odbor se nada, da će se članovi ovoj skupštini mnogobrojno odazvati.

Kastav, 13. sept. 1884.

Grosman, tajnik. **Vjek. Spinčić,** podpredsjednik.

OFENER ROKOCZY BITTER-QUELLE.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih stručnjakah tuđih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želuđca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocjela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od liečničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uspjesi postignuti: Svake nerasположenost, nesposobljivost, kolika, gliste, hemoroidi, zimnice, vođena bolest, mesekrnavlje, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje zdravlje. Svaka zimnica je providjena jednom napunitcom, kako se ima upotrabiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

Na sve stanovnike Austro-ugarske Silan poziv!

Prisiljen sam opustiti moju trgovinu, koja već mnogo let obstoji, ter moram sve blago kojega imam još u zalogi spačati do konca prihodnjega meseca, samo da mi se povrne trošak surove robe, dakle skoro zastonj. Sva roba je najfinilje i najtežje vrsti. Ako naručniku ista neuguja, se lahko zamjeni; dakle je svako naručilo bez pogibelji.

Cene i imenik blaga:

Ženske košulje iz najfinijega angleškega šifona s pravimi švicarskimi vezenimani; vriteki, rasnićene umrene vezarije, po gld. 1.50 komad in gld. 16.50 tucat.

Ženski noćni korseti prav iste baze, prav dolgi in po vsej dolžini vriteki švicarskimi vezeninami, najelegantnejše napravljeni, prava krasota za vsako dame, komad gld. 1.50, tucat gld. 16.50.

Ženska dolnja krila iz najfinejega sivega platna, z dvemi volanoma, vezana, rudeča, ali modra na izbiro, komad gld. 1.40, tucat gld. 15.50. Ista iz rudečega zonge z dvema pliseo in barvanimi osleci vezeno komad po gld. 1.60 in tucat gld. 18.

Mužke košulje iz najfinejega angleškega chiffon, dvostrukimi prsi, v poljubnej širjavi za vratom, komad po gld. 1.50 ducat po gld. 16.50. Iste iz najfinejega, pravega Schroll-chiffon-a najfinije delo a la France komad po gld. 1.70 in po 2 gld. 2, ducat po gld. 18.50 in po gld. 22.50.

Stolne garniture s vriteki zlaćenjami ovratlo, sestoječe iz 12 obrusov in jednega progrinjala, te gld. 2.25, isti prav fine francuski kod-tanit, jako fini s frantami za 12 osob, garnitura gld. 3.45. Sitno garnitura iz najfinijega damasta, s risanjami cvetlic, sestoječe iz velikega progrinjala za 12 osob, in 1x 12 tačno se ujemajućih velikih obrisov, jako fino izdelani, jedna garnitura gl. 5.60.

Turske otiraće, zarobljene, vsak komad posebej vezen, s rudečimi bordurami, s dolgimi frantami, fino pikvirano, izvanredno lepo, ducat po gld. 3.75.

Ženske rubce za glavu iz najfinije herlinške volne z dolgimi frantami, v najsvitljubljenejih, krasnih in modernih barvah, kakor: škrlatni, turški, rujavi, plavi, beli, črni, karmini, rudeći, tamni itd., komad gld. 1.20, tucat, gld. 13.

Pledi za put veliki, debeli, stkani, iz tofkega in najboljega sukna, v elegantnih angleških uzorih kakor: rujavi, sivi itd. s tokline in debelimi frantami, ti pledi se prosto rabiti kot obkladilo, odeje za na put, odeje za postelje, davši za gospo in oto po 10 letnej rabi mero se ta jednaga napraviti dve elegantni gardarobi s katerima se prikladilo brodkovi za vrhnji sukenje, sukenje za dež, palatine. 1. vrsto je gld. 5.50, II. vrsto je gld. 4.50 komad.

Platno za dom. porabu 30 vatlov, debelo, težkega, najboljši izdelek za hišno rabo šir. široki gld. 7.50, 4/4 široko gld. 5.50 komad. Cena pridevu rapidno raste, v kratkem bo platno drakrat toliko stalo, radi toga priporoča se slobernomu, da se koj naroči.

Svilne čarape v najlepših barvah vezane, rudeče, modre vijolčaste, roza, rujave itd., čez kolena 3 pare gld. 1.16.

Svilne žepne rubce iz težke finoko svile v vseh barvah, vsak komad razne barve, ducat gld. 3.50.

Garniture frances. pokrivača sestoječe iz dveh jako finih postiljavih progrinjal in jednega namiznega progrinjala s kravatami iz barvane, mešanobilene, jako krasno izdelano in stane garnitura, to je, tri komadi I. vrsto gld. 3.40, II. vrsto gld. 7.50.

Rjuhe iz dobrega težkega nanašega platna, nikjer slivane, za najvećeje postelje 8/4 široko, komad gld. 1.35, ducat 15 gld.

Pokrivala iz jute najdalji in najboljši izdelek, trpežne vrste, tamna in svitla, v najnavadnejših, perzijskih, turških in indijskih uzorih, z bogatimi in dolgimi frantami, dolga 3 metra in 30 cm. za na vkna, to se pravi, par I. vrste gld. 5. II. vrste gld. 4.25.

Chèviot-Diagonal roba za moško obleko jesenska i zimska sajzona iz čkane vune, u svih najnovijih i modernih barvah, gladko pisana, najboljše vrste, sivo rujava, modra, olivnozelena in črna cela obleka za vsacega le 6 gld. Uzori se ne pošiljajo. Tisti, ki kupi robe najmanj za 15 gld. dobi v dar krasen zlat prstan. 6 kar. z perlami, leno rezan. Naročila sprejema le proti poštnem povzetji ali pa za gotov denar tvrdka 2—3

J. H. RABINOWICZ

Wien, II. Schiffamts-Gasse Nr. 20.

Dva nižo-gimnazijalca

uzme na Rieci iz dobre obitelji na stan i hranu jedna čestita obitelj. — Pobliže kod uredničtva »Naše Sloge«.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanja kose, perути i osedenja.* Uspjeh višestrukim trenjem zajamčem. Originalno boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

U Trstu: Petar Slocovich, farmacia ala Marina, Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija: Zagreb:** samo C. Arasim. **Rieka:** Gmoinor. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš, **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj. **Karlovac:** Findeis. **Petrinja:** Grgić. **Zemun:** pl. Benko. **Slsak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija: Sarajevo:** Pl. Pleyel, ljekarnik. **D. Tuzla:** Peciković, ljekarnik. **Dalmacija: Zadar:** Andriević. **Spljet:** Aljinović.

☞ Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izvrstno sredstvo ljepoto, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 1 novčić. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lipe aprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cieno for. 1.50

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lieк po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Malléu,

je odlučno najbolji lieк proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; tako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *sveti* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću* uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nč.

☞ **Zahvala.**

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** lječkaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće lječkove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ajotim se na **Vaš** dr. **Malića kostobolјni lieк za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila,** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolјni cviet** kano izvrstan lieк to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski, izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglјice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje. kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano osobito **uspješne** pripoznate, imade uviek **čista** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

lječkarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju* i *pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju.* Najbolji *domaći lieк* za urediti probavu, primjerenu mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkriepljih zeleninah*; izkazno se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom Arću, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije* i *melankolije* (usilen slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje.* Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lieк* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne sve strane *uz pouzeće iznosa.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lieк izstan, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, nećutim likakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti lieк ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, kuja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Massiski
nadzornik željezničkog podjuzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernoum oriu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 225-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jasklović (gornji grad); A. E. Milosrdna braća; M. L. Finkh: Fr. Porklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dionca. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tellović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* B. Bilinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al Deszáthy. *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar*, Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sva ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također doblje:

Pražko domaće mazilo proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ill otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nelma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otok brzo se izlieči; *smrad koji iz otoka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i ranu izlieči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zaprieči takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo priliepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 39. U Trstu 25. septembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Post.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napulnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Rad istarskoga sabora.

VII.

U poslednjem smo broju razjasnili, kako je zemaljski sabor mimoišao sve razloge, sve dokaze hrvatskih zastupnikah zagovarajućih podieljenje 13 kraških selah občine buzetske. Naveli smo ujedno, da je sabor u istoj sjednici poprimio predlog, kojim se zagovara dielitba občine kastavske. U istoj sjednici, isti muževi zagovaraju istimi razlozi dielitbu jedne občine i cielovitost druge! Evo dokazah, da je tomu tako.

Želja, da se dieli občina kastavska, potiče od dvih malenih županijah, Breze i Pužah. Ove županije zaostale su više u plaćanju občinskih porezah, nametah i interesah, nego li ikoja druga županija veliko občine kastavske. Živeć ponešto odaljeni od središća, obkoljeni odasvud občinskim zemljištem, prisvojili si od istoga toliko, da su postali najmogućniji skoro posjednici u občini. Občinsko dobro krnjilo se danomice bez znanja občine. Gradilo se kuće, ogradjivalo dolce i umejke, sadilo vinograde, sjeklo drvo i kolce i to sve na občinskom tlu. Naravna je posledica, da je morala občina takovom gospodarenju konac učiniti. Brezanom i Pužom reklo se: ako ćete graditi, ogradjivati, saditi i sjeći, a vi platite dužnu štibru, kao što to svaki pošteni občinar plaćati mora. Občina tražila je s početka svoje mirnim putem. Molilo se jih i nagovaralo, da učine svoju dužnost. Nu sve uzalud. Videć občina, da nemože sama do svojega doći, zaprosi pomoć kod političke oblasti. Ova posla na lice mjesta svoje ljude, da miro, da posreduju. Nu sve uzalud. Došlo napokon i do sile. Pomoću oružnikah htjela je občina, da se zakon občinski vrši. Brezani i Puži branili se iz petnih žilah, da jim se uzurpirana dobra neotmu. Nanošena njim bijaše na usjevih i vinogradih znatna škoda, nu sve imadu sobi i tobožnjim prijateljem pripisati. Rekosmo prijateljem. Dà prijateljem, nu na žalost našu a veliku škodu spomenutih županijah, neprijateljem našim i njihovim.

«Neima naroda bez izroda«, kaže narodna poslovica, a takovih se našlo i u občini kastavskoj. Ovim pritekoše u pomoć naši narodni protivnici iz Rieke, Voloskoga, Poreča i iz ostale Istre. Svi ovi stali nagovarati i šuntati neuke i zlo upućene Brezane i Puže, da se nepodaju, da su u pravu, da je sve njihovo, što su ogradili i sagradili, da občini ne treba ništa plaćati itd. Da se pako sve to postigne, valja se od občine dieliti. Tako će se najkraće prekrižiti svo računo. Lagljo nemožeš neuka čovjeka za sebe predobiti, nego li kad mu kažoš, neplaćaj dugove, nenamiruj vjerovnikah.

Vodje Brezanah i Pužah počeli obijati pragove odvjetnikah, savjetnikah, kapetanah i pučkih nadripisarah. Tražili su svuda svoje tobožnje pravo. Njihove pritužbe priposlane su zemaljskomu odboru u Poreču, c. kr. namjestničtvu u Trstu, dapače dali se i sami na put u Beč. Obećalo njim se svuda nešto, jer se tim svatko najlagljo izbavi od napastovanja. Nu obećanja ostaše izprazna. Zavedeni ostaše u svojih nadah prevareni. Zakonu se moralo prije il kasnije zadovoljiti. Tako bijaše i sa Puži i Brezani. Njih se prisililo na vršenje zakona, nu nije se jih umirilo. Zamrzišo na sve što je dolazilo iz Kastva, kano da njim je tobož Kastav kriv, što su toliko štetovali, a ne njihovi neiskreni prijatelji. Od tada se porodila u njih želja za dielitbom.

Političko-pravni odbor spominje razne molbenice Brezanah i Pužah za odcieplienje te navadja, kako se je u svoje doba pol. oblast u Voloskom tomu moćno protivila. Nadošla su druga vremena. Nadošao u Kastav komesar zem. odbora g. Cuder, koji je svimi silami nastojao, da starodavnu občinu razcieplka, razdieli, oslabi i uništi, jer je u njoj nazirao najveću zaprieku poitalijančenju Istre.

Njemu nasjeo je tadanji kotarski poglavar. Ovaj se nije više protivio dielenju občine kastavske, dapače on je u tom g. Cuderu na ruku išao.

Nezadovoljnikom iz Breze i Pužah pridružilo se kasnije nezadovoljnikah iz Zvoneće, Kučelih, Rukavca itd. Ovi bijahu doma od nekojih činovnikah šuntani, a iz vana poticala jih na odpor ista svojta ljudih, koja i Brezane. Pod kakvom su pako izlikom tražili ovi odcieplienje od matice občine? Na ovo nam odgovara izviešće političko-pravnoga odbora. Ono glasi: »Preporučamo, da se nezadovoljnike odieli jer a) ne vlada potrebit mir u občini; b) jer postoje u njoj prepiri; c) jer nezadovoljnici nisu zadovoljni sa upravom občinskih šumah; d) jer ostaše valjda njihove mjestne želje neizpunjene, e) jer bi se možda dielitbom občine pružilo onomu puku sredstvo, *ne možda, da poboljša svoje stanje, već bi se ga bar umirilo i zadovoljilo u njegovih posebnih težnjah*«. Pa da nisu ovi razlozi odbora temeljiti i uvaženja vriedni! U občini buzetskoj je dokazano, da vlada nered, da se troši nesmotreno občinski novac, itd. itd. nu odbor je protivan, da se ista dieli želeć, da ostane jedna, nerazdruživa, jaka i samostalna. Ono što vriedi za Buzet, nesmije valjati za Kastav. Tamo gospodare Talijani ovdje Hrvati. I u tom je razlika.

G. zastupnik Laginja dokazao je jasno gospodi u porečkom saboru njihovu pristranost i plitkost njihovih navodah i razlogah. U Kastvu, reče, jesu posve druge okolnosti nego li u Buzetu. Buzetske podobćine su god. 1869. zakonom spojene, a kastavske od davnine svojevoljno u savez stupile. Te podobćine obstoje u savezu 5, 6 i više stoletjah. Kastavska občina je patrimonijalna, ona nije sdružena ni silom ni zakonom. »*Vi*«, naglasi g. zastupnik »*neimate pravo komadati ovakve patrimonijalne občine*, *tim*

PODLISTAK.

Naputak

kako se oprezno čuvati proti koleri (kratelju), o načinu kako postupati kad se pošast pojavi i osobito, kako se ima s početka pomoći, kad je tko oboljo (za občine pokrajinah Gorice-Gradiške i Istre).

Čistoća.

Točka 1. Nečistoća je najveći uzrok, da se pospješuje razvitak i razširenje kolere. S toga je potrebita najveća čistoća, budi same osobe, budi vlastitog doma

Čistoću podpomaže najviše dobro vjetranje stanovah.

Točka 2. U odielu i u postelji nek se drži tjelo po mogućnosti toplo.

Pomaže vuna na koži a osobito na trbuhu. Nekse izbiegavaju veoma pomnjivo prehlade i sve što bi moglo pričelti izparivanje, budući to lahko prouzroči crievne prehlade (katare), pod kojimi se često sakrivaju prvi znakovi kolere ili na istu naginju.

Točka 3. Izkustvo nas uči, da poremećenje u želudcu i u crievih najvećma utire put ovoj bolesti. Ima se s toga izbiegavati svaki nered koji škodi zdravlju, raneć hranu zdravu, a u ničem nepromieniti svoje navade, ako je pravilna.

Povrće ima se uživati veoma umjereno i obično samo kuhano. Ono što se navadno jede sirovo, nek se po mogućnosti zapusti; u svakom slučaju pak nek se oprezno opere u vodi i octu.

Voće nek se jede po mogućnosti kuhano; jede li se sirovo, da bude dobro oprano, zrelo, oluplieno, nu i toga veoma malo.

Kao što je umjerenost najvažnije sredstvo, da se tjelo uzdrži zdravo i da se u obće zaprieče uzroci bolestih, isto tako je najbolja obrana proti koleri. Neumjereno uživanje vina i žestokih pićah, kao što je poznato, prouzročuje znatna poremećenja u želudcu i crievih, koja pospješuju razvitak bolesti.

Nemisli nitko, da okriepljuje obilata poraba vina i žestokih pićah život i da je dobar lick proti strahu. Od uživanja mladog vina (mošta) treba se što strožlje čuvati.

Voda treba da je bistra i po mogućnosti iz vrutka.

Onu iz zdenca (šterne) valja zakuhati i za tim pustiti, da se ohladi u zatvorenoj posudi; da bude slastna nek se pomješa sa sokom limuna ili sa malo octa.

Mlieko neka se ne uživa nikad priesno, nego uviek dobro kuhano ili kad je jedva pomuzeno.

Prijava svakog sumnjivog slučaja.

Točka 4. Čim gdje bukne kolera, obvezani su domaći, da to prijave odmah glavaru ili poslovaču občinskomu, koji će skrbiti, da se neodvlačno o tom obaviesti politička kotarska oblast i liečnik, opredieljen za liečitbu.

U toj se prigodi opozoruju svi na težku odgovornost, koju će imati, i na veliku škodu na koju stavlja ne samo bolestnika i svu obitelj njegovu, nego dapače i cielo mjesto onaj, koji bi sakrivio slučaj kolere ili sumnjive bolesti.

Brige, koje budu imati domaći ili druge osobe, koje su na to dužne, neće njim nikako škoditi, samo da sviestno ovršuju što se preporuča kod 1., 2., 3. i 8. točke; *za to, ako bi zapustili bolestnika, biti će isto tako odgovorni.*

Krivac bit će pozvan, da se pred oblastmi opravda, a zasluži li, bit će pedepsan.

Kako postupati u sumnjivom slučaju.

Točka 5. Ako se nenavadno poremećenje čuti, osobito ako se za tim pojavi i lijavica, nek se odmah ide u postelju, strogo dieta drži, trbuh čuva topal, i nek se rabe aromatična pića (čaj od pečelinjaka (melissa) ili metvice (menta) ili limunade mlačne nu ne preveć osladjene).

Ne bude li brzo bolje, treba odmah rabiti tinkturu driemka (opplum), koje će se bolestniku davati šest kapljah u žlici vode i to svake druge ure (Točka 11).

Vrh svega treba se je čuvati od nesmotrene porabe čistilah ili bljuvalah ili drugih takozvanih liekovah proti koleri.

Ako bolestnik postane mrzal prvo nego dojde liečnik, neka se po stegnih i po laktih toplom fanelom tare.

Točka 6. Bolestnik nek se po mogućnosti odstrani od zdravih; pristup u kuću bit će zabranjen svim nekućanom, koji nebi po svojoj službenoj dužnosti zvani bili da, nastoje oko bolestnika, kao što liečnici, svećenici, bolestničari i t. d.

Tačka 7. Smrad bolestnikah nek se pobire u posude, u koje se je prvo ulila prilična količina odkužujuće tekućine (disinfettante) (u vodi raztopljena karbolička kiselina sa 5%, točka 11.). Smrad nek se zakopa daleko od obitališćah, daleko od vrutkah, bunarah i kulah.

Strogo je zabranjeno prati ili čistiti na vrutkih, bunarih ili šternah posude ili druge stvari, rubljene od bolestnika, ili s kojimi bijaše u doticaju.

Voda za to potrebita ima se donesti u samu kuću.

Točka 8. Sve osobe, koje bi došle u doticaj s bolestnikom, oprat će si ruke sa odkužujućom tekućinom, pomješanom sa isto toliko vode, ili ako nije drugoga, sa ljutim octem.

U nijednom slučaju neima se jesti ni piti u sobi bolestnika, a pred svakim obrokom neka se ruke operu.

Točka 9. Rublje, odielo, postelja, soba bolestnikah na koleri, bit će odkužene po propisu liečnika ili občinskog glavara; predmeti bez ciene, kano slama, canje i t. d. bit će sažgani.

Točka 10. U slučaju smrti, mrtvac nek se pusti 3 ure na svojoj postelji, za tim postavljen u lies, bit će prenešen bez sprovoda u mrtvačnicu, gdje će ostati 48 urah ili dok počimlje gnjijanje, da se za tim pokopa.

Točka 11. Dok ova pošast traje, bit će glavari i poslovači občinski u mjestih, gdje nije liekarnice, obskrbljeni sa dovoljnom količinom odkužujuće tekućine (u vodi raztopljena karbolička kiselina sa 5%. Točka 7.).

Da diele tinkturu driemka (opplum) (točka 5), osim gorirečenih, bit će istom obskrbljeni i častni župnici i žendarmerijske postaje.

Od c. kr. namjestničtva.

U Trstu, 6. septembra 1884.

manje, pošto je posve dobro upravljana«. Pobijao točku po točku molbenice nezadovoljnikah i predlog zemaljskog odbora, pokazujuć kako je občinska uprava posledjih godinah stare dugove izplatila, poreze i namete umanjila, ceste, puteve, škole i vode sagradila. Ona se brine otčinski za sve podobćine jednako. Upozoruje sabor kako su oni nezadovoljnici bili poticani i nagovarani na dielitbu od bezdušnikah, koji su njim obećivali zlatno dole i bregove. Šuma Lisina i Loza imala bi pripasti županijam, koje zahtjevaju dielitbu, kano da to nije obće dobro, kano, da bi dielitbu tog skupnog dobra niti sam zakon dozvolio. Strogi šumski zakon, po kojem nije dozvoljeno svakomu sjeći gdje bi hotio i što bi želio, bijaše glavnim uporištem nezadovoljnikom, koji sliepo misle, da šumske zakone občina stvara. Nu uzaludna bijahu njegova razlaganja i dokazivanja. Uzalud se trudio i zastupnik g. Zamlić, da dokaže većini netemeljitost odborovog predloga. Obtužio je dapače zom. odbor predbaciv mu, da je u kastavskoj občini vladala upravo tada najveća pometnja, *kad su njom vladali komisari i emisari, poslani tamo od zemaljskoga odbora.*

Većina zem. sabora slegne mirno rameni i na tu grdnu obtužbu, pa prista ravnodušno na predlog polit. odbora, *da se naime naloži zem. odboru, neka pitanje o dielitbi drevne občine Kastav potanko prouči i za buduće zasjedanje dotični predlog pripravi.*

Dobro je! I tu pristranost zapamtiti će si naš narod u Istri. Ta dvojaka mjera, kojom mjeri većina zom. sabora, probuditi će iz mrtvila i one, koje su naši narodni dušmani zasliepili i omamili, a gledo kastavske občine poručamo njim, da njim je uzaludno nastojanje, da ju oslabe i unište. Lomili su si i krhali zube oko nje i drugi mogućnici, nu ona stoji danas omladjena, ojačana i okriepljena kao i do sada

Izabrani narodni zastupnici
u hrv. saboru.

Posledanji smo put nešto pobližo ocrtali izbore u Hrvatskoj i njihovu važnost u današnje nestalno doba; označili kakav zauzimlje položaj jedna ili druga stranka u saboru i napokom obećali, da ćemo u budućem broju donesti konačni uspjeh izborah. Da izpunimo zadanu rieč i da upoznaju naši čitatelji bar po imenu zastupnike u hrvatskom saboru, donašamo danas cielo zastupstvo podieljeno u 3 razne stranke a uz svakog pojedinog, dotični kotar, u kojem bijaše izabran. Evo imenah:

Narodna stranka:

Budisavljević P. Udbina.
Barlović J. Vuka.
Bedeković Koloman pl. Ogulin.
Bedeković Koloman pl. Rastija.
Crnković Nikola pl. Kloštar.
Čulić Nikola. Maja.
Dadović Gjuro. Novska.
Davidović Lazar. Garešnica.
Dimitrievič dr. Dobrinović.
Francisci. Ozalj.
Gašparić Franjo. Zagreb III.
Gjurgjević Vaso dr. Irig.
Gjurković Gj. Dalj.
Gjurić dr. Stara Pazova.
Grba Proto. Sluni.
Grlić. Vrpolje.
Hatz Vilim. Banlja.
Hrvat Mirko. Karlovčić.
Illinger Leopold. Osiek I.
Janković Aladar pl. Subopolje.
Jaić Leopold. Djakovo (v. k.).
Krestić Gjuro. Osiek II.
Krestić Nikola. Zagreb I.
Kritovac Vaso. Ruma.
Kršnjavi Isidor dr. Brod.
Kušević Svetozar pl. Vukovar.
Khuen de Bellasy grof Antun. Vinkovce.
Lončarić Marko dr. Slatina.
Mandlć Petar. Lovinac.
Milekić Ćiro pl. Mitrovica.
Milić Nikola pl. Glina.
Miković Tošo pl. Bobota.
Mixić Koloman pl. Ivanec.
Mišlkatović Josip. Dvor.
Medaković Bogdan dr. Srb.
Nikolić A. Sv. Iv. Žabno.
Normann Gustav grof. Valpovo.
Pavić A. dr. Vilišeld.
Paunković. Brlog.
Pejacsevich Lad. grof. Kutjevo.
Pejacsevich Theodor grof dr. Našice.
Pejacsevich Theodor grof dr. Virovitica.
Popović Stevo. Morović.
Rukavina Josip vitez. Otočac.
Radanović A. Belovar.
Rašić major. Veljun.
Sudarević Hugo. Djakovar.
Subotić I. dr., Ilok.
Stanković Dane. Novagradiška.
Stanković Dane. Karlovci.
Stanković Dane. Erdevik.
Stanković Milan. Plaški.
Stekovič I. Trojstvo.
Spevec Stjepan dr. Gospić.
Stiepčević Petar. Virginmost.
Sladović Mate. Netretić.
Šorak J. Petrovoselo.
Šram Lavoslav dr. Zagreb II.
Thanhoffer Milan. Čazma.
Tudić Stjepan. Vel. Grdjevac.
Tüköry Vjekoslav. Daruvar.
Thaller Filip. Požega.
Vončina Ivan. Bošnjaci.
Vončina Ivan. Novi.
Vukotinović Ljudevit. Ludbreg.
Zec Miloš. Pakrac.
Zmajić Bartol baron. Virje.
Zindl Antun. D. Miholjac.
Živković Jovan baron. Zemun.

Stranka prava:

Bakarčić Andrija dr. Perušić.
Barčić Erazmo, Krasica.
Folnegović Franjo, Senj.
Hinković H. dr. Ivanić.
Ivandlja dr. Petrinja.
Ivandlja dr. Sunja.
Kumičić E. Varaždin.
Lichhardt. Sela.
Lončarević Max. Orlovac.
Obad J. D. Bistra.
Pilepić dr. Karlobag.
Pisačić Dragutin. Sv. Ivan Zač.
Pavlović Milan. Brinj.
Radošević dr. Kostajnica.
Radić Jovan. Krapina (v. k.)
Rukavina baron. Zlatar.
Starčević Davidr. Koprivnica.
Starčević Davidr. Križ.
Starčević David dr. Čabar.
Starčević Antun dr. Bakar.
Sladović Ferdo. Pregrada.
Šimek Ivan. Varaždin. Toplice.
Tuškan Grga dr. Švarča.
Vulušnig A. Delnice.

Neodvisna narodna stranka:

Beruta Josip, Poteranec.
Fröhlich Dragutin. Vel. Raven,
Kamenar Gjuro. Jaska.
Marković Franjo dr. Križ.
Majcen Josip dr. Krapina-trgov.
Mazura Šime dr. Klanjec.
Ožegović Tito. Sv. Ivan Zelina.
Petrović J. Varaždin I.
Pintar. Velika Gorica.
Reizer Franjo. Sv. Nedelja.
Smičiklas T. Sotin.
Tumpić. Vinica.
Zorić Josip. Sesvete.

Izvan stranakah:

Frank Josip dr. Popovača.
Šipuš Nikola. Sisak.
Türk Franjo v. Karlovac.

Od svih 110 zastupnikah pripada dakle stranci narodnoj **69**, neodvisnoj narodnoj stranci **13**, Starčevićevoj stranci **24**, dočim su **3** izvan stranakah, a u jednom kotaru ima se produzeti novi izbor izmedju kandidata narodne stranke i kandidata »stranke prave«.

DOPISI.

Na Krku koncem agusta. U četiri smo, koji hoćemo, da pišemo o nečem, o čemu svi ćute potrebu, ali što je dosada svakoga bolilo iznašati na javnost. Nu jer se nikakva poboljšica nevidi, i da nam se nepredbaci, da svojim mučanjem odobravamo sve što se s nami zbiva, red je da se otresemo pogubnih obzirah ter rečemo javno što nam u srcu već odavna kipi.

Nedavno tužilo se je Uredničtvo na poreču kuriju, što na hrvatske i slovenske spise odgovara svećenikom u talijanštini. Tužba je to pravedna i na mjestu, nu postupak one kurije dao bi se mačuhinski opravdati tim, što poreč. biskupija nema dostatno mladjih hrvatskih svećenikah, da primi kojega od njih u kuriju za hrvatsko dopisivanje, a oni koje ima, da su joj potrebiti u dukovnoj pastvi. Mačuhinski rekosmo, dao bi se taj postupak i time opravdati. Nu kako i čime da opravda krčka kurija svoje talijansko pisanje na hrvatske spise? Unašoj biskupiji, Bogu hvala i nezaboravnomu biskupu Viteziću, godimice se množaju mladji hrvatski svećenici. U samoj kuriji sva trojica bi brže, bolje i liepše izraživala svoje misli u hrvatskom nego li u talijanskom jeziku, te bi se tako i poslovi prešnije obavljali. Svećenici znadu svi, do jedinoga, hrvatski govoriti i pisati, jer drugčije nebi im bilo mjesta u službi. Preko 60 svećenikah u biskupiji rabi uviek hrvatski jezik, a mnogi poznivajuć ga, nerabe ga s počitanja prama talijanštini prečastne kurije. Kao najveća šarenjaštva, oba Lošinja, nečuju od svojih svećenikah, domaćih sinovah, kroz godinu druge no hrvatske propovjedi; velečastni župnik maloselski i nezna drugačije propovjedati nego hrvatski, i to takvim jezikom, da bi i mnogomu mladjemu mogao na uzor biti. Mrtvačke službe, poslužba bolestnikah itd. sve se tamo u hrvatskom jeziku obavlja. U Cresu je isto tako; dapače i u samom gradu Krku propovjeda se kadšto hrvatski, a maši danomice glagoljski kod fratarah. Nezaboravni biskup Vitezić nije u Lošinjih i Cresu drugačije propovjedao no hrvatski. A danas? — Sve naopako. Za volju neznamo koga pustilo se, nije tomu dugo, da jezuita L. širi u lošinjskoj crkvi talijanštinu, a ove godine išlo se još i dalje, te se je pozvalo za svibanjske propovjedi frutra iz Italije, nepoznavajućega niti rieči hrvatske, tako da se vjernici nisu mogli kod njega niti izpovjedati. Što misli time prečastna kurija učiniti? Misli li uz to postignuti obraćenje nekih tamošnjih talijanaškim duhom nadutih polu- ili bezjezičnikah? Jok valjda. Ako ih materinski glas, hrvatski glas, na pobožnost i poslub prama Bogu i crkvi neobrati, drugi ije neće.

U samoj kuriji uredjuje se sve talijanski. Izuzmeš li računske riešitbe (gdje se novac traži), na sve se druge dopise i izviešća odvraća talijanštinom. Ima svećenikah, kojim je talijanski jezik skoro posvema nepoznat i ti su primorani rječnikom u ruci prevadjati biskupske naredbe. Osvjedočeni smo, da to neće biti ni samom Parčiću pođudno, premda se uz to njegov rječnik više razpačava. Okružnice pišu se sve talijanski, izuzmeš li pastirski korizmeni list, koji se i u hrvatskom prevodu piše. Hrvatski je dakle jezik kod naše kurije sveden na najniži stepen, stepen koji ponizuje ne samo jezik sam, nego i nas, koji se dičimo što je hrvatski naš materinski jezik. Onaj se ilizam hrvatskoga pram talijanskomu jeziku, jeziku komu u biskupiji nejma mjesta jer je tudji, hoće da se još podrži uzprkos molbam i želji čitavoga svećenstva i pučanstva. Da nas tko pita za razlog toga, mi neznamo što bi na to odgovorili, a jedva da bi i kurija mogla što pametna na to odvrnuti. Čemu da se dakle talijanština širi i bani po naših crkvah i uredih? Čemu da se već jednom to nepravodno, nenaravno, škodno i pogubno talijansko pisanje nezavrgne, a prigrli jedino naravno hrvatsko? Jeda li je i tu po sriedi konservatizam, koji je kadar, gdje ga netreba, umoriti duh i poniziti naše dostojanstvo, kojim velimo, da smo slobodni u slobodnoj crkvi? Pak konservatizam! — a zašto se onda upušta u lošinjsku, od vjekovah hrvatsku, crkvu neumjestna talijanština i to danas, gdje se dusi za uzpostavu hrvatskoga jezika bore i muka ih stoji, da što narodu privrede? Nije li to prosto i jednostavno izazivanje?

Ne, tako već nesmo dalje. Svakomu svoje, veli naš narod. Kad bude u našoj biskupiji Talijanah, nek im se piše talijanski. Dok ih neima, talijansko je pisanje nepravedno prama našem rodu i jeziku. A gdje se crkvene oblasti nekakvim burokratičkim duhom opojene kače, da nam nepravdu kroje, tuj nemože ni misija našeg ionako uglednog svećenstva koristonosan plod donašati. Nije mudrost u ravnanju ona, koja nepogodnosti sretno odbija, nego koja ih mudro i pravedno predusretne. Mi rekosmo.

Pogled po svietu.

U Trstu, 24. septembra 1884.

Dne 18. t. m. odputovalo je Njeg. Veličanstvo car i kralj u Tirolsku, odnosno u Vorarlberg, gdje se je 20. t. m. otvorila važna Arlberžka željeznica.

O sastanku carevah množe se još uviek raznovrstni glasovi u novinstvu. Njemačke novine pišu, da se danas može smatrati pretrgnutim lanac smutnjah i nemirah, dogodivših se iza berlinskoga kongresa. Kod ovoga sastanka radilo se osobito na tom, da se uzdrži europejski mir. Kao prije 12 godinah, tako su tri cara i sada odlučila svom silom nastojati, da se uzdrže sadašnji vlastni odnošaji, te naviestiti svietu, da su jih nakanili zajednički braniti.

Franczeze novine sude, da se je na sastanku razpravljalo prije svega egipatsko, zatim poljsko i turske pitanje. One su zadovoljne, što taj sastanak nebijaše naperen proti Franczekoj.

Talijanske vladine novine naglasuju, da taj sastanak znači mir, a opozicijonalni listovi drže, da je na sastanku carevah odsudjena politika sadašnje talijanske vlade.

Englezki časopisi tuže se, što će se europski poslovi urediti bez englezkog uticaja, nu ujedno se tješe tim, da valjda nebijaše na sastanku ništa zaključeno, što bi bilo proti englezkim interesom.

Ruski listovi iztiču, da se na sastanku zauzelo načelo jedinstva, izmirenja i pomirenja. Po tom načelu, da će se razpravljati sva sadašnja i buduća pitanja. Mir za carevine, koje su sudjelovale kod sastanka u Skiernievicah, i za ostalu Europu, da je podpuno osiguran.

Danas su započele skupne ministarske konference u Pešti. Nekoji od austrijskih ministrah nalaze se jur u Pešti a danas očekuju grofa Taaffea. Razpravljat će se o predlozih za buduće zasjedanje delegacijah i o proračunu za buduću godinu. Konferencam predsjedati će Njeg. Veličanstvo.

Dne 22. t. m. sastao se koruški zemaljski sabor. Slovenski listovi pišu, da neočekuju od sadašnjega sabora ništa dobra, jer sjedi u njemu većina njemačka, koja je svemu protivna, što je slovensko.

Vodja austrijskih ustavovjercah dr. Herbst, predložio je u českom saboru sledeći predlog u pitanju jezika: »Visoki saber neka izvoli zaključiti: carska vlada poziva se, da saboru u budućem zasjedanju predloži osnove, po kojih se kotari sa pomješanim pučanstvom (českim i njemačkim) preobrazuju u takove kotare, koji će sastojati samo iz občinah iste narodnosti«. Česke naime občine imale bi se izlučiti iz njemačkih, a njemačke iz českih kotarah. Tim bi postali čisto českí i čisto njemački kotari. Predlog taj bi upućen dotičnomu odboru.

Solnogradski zemaljski odbor predložio je saboru nacrt zakona, usljed kojega bi občine mogle braniti ženidbu onim, koji ništa neposjeduju.

Do mala će se otvoriti ugarski sabor. Priestolni govor, kojim će sabor otvoren biti, jur je gotov. Čim se bude sabor konstituirao i razpravio adresu, odgodit će se radi zasjedanja delegacijah.

Izbori za hrvatski sabor obavljeni su posvuda. Pobjedom se može pohvaliti jedina »stranka prava«, koja će stupiti u sabor znatno pojačana. Na drugom mjestu donašamo konačni uspjeh izborah, podieliv zastupnike po strankah, ka kojim pripadaju. Sudeć po nezadovoljstvu, koje vlada u zemlji, imademo očekivati u hrvat. saboru burnih prizorah. Sabor se otvara dne 30. t. m. Saborovanje trajati će ovaj put malo. Najprije odabrati će zastupnike na zajednički sabor u Peštu, zatim će se razpraviti adresa na kralja.

Od naših južnih slavenskih državicah shvatila je najbolje svoju zadaću Crnagora. Ona dogradjuje i poliepšava gradove Nikšić i Podgoricu; popravlja i iznova izgradjuje puteve i ceste, bez kojih neima narodu napredka. Osnovana je i željeznica iz Plovnice u Podgoricu i Danilovgrad a kasnije povući će se ista sve do Nikšića.

U Belgiji potvrdio je kralj novi školski zakon usljed čega su liberalci strašno nezadovoljni te pripravljaju vladi svakojakih neprilikah.

Rusko vojno ministarstvo kani umanjiti stojaću vojsku za 100.000 momakah. Tim će Rusija poboljšati svoje novčano stanje i narodu povratiti množtvo najboljih silah.

Carskim pismom pozvan je njemački državni sabor za dne 28. t. m.

Iz Sudana dolazi glas, da je general Gordon dne 24. julija ustaše posvema porazio. Usljed toga bijahu kasnije ustaši i od Kartuma potjerani.

O Franczeko-kinezkoj vojni neima

nikakve osobitosti. Francezke novine javljaju, da se pripravlja admiral Courbet na dalnje navale na kinezka pomorska mjesta.

I S T R I.

— Ašče zabúdu tebé Istrije,
zabvéna búdi desnica mój.
Po psal. 136.

O dična Istro! moja postojbina mila,
Svjet ovaj u tvom mekom svanuć mi krilu,
Gdje rajskog ognja iskru mladú već i čilu
U burne sásula mi grudi slavska Vila.

Pram nebu visokóme duh moj ustrenila,
Uskórila mi kúcaj srčanome bilu,
Prot krivdi, laži duši pódala mi silu
U borbi svetoj da se nebi poníštila.

Od srca hvala, stoput hvala njojzi za to!
Na svietu ovom dokle bude mi živjeti
Za tebe, dične, uvek srce mi plamteti —
Za tebe postojbino, moje milo zlato
Bez bójazni ću hrabro uvjek se boriti,
Za tebe ako treba i krv svoju liti!

A. K.

Franina i Jurina.

Fr. Ma ča biš ti rekâ Jure, da smo mi tako dugo bez biskupa?

Jur. Rekâ bi, da ga valjada nemoru nigde naći.

Fr. A ča fali po svitu vredníh svećenikah!

Jur. Ja, ma nije svaki postol za svaku nogu.

Fr. Češ reć, da ni svaki postol za talijanšku nogu.

Jur. Kako ti drugo, nego znam, da našim talijanašem nije po volji, da nam dojde biskup, koji bi bil jednako pravedan i Talijanu i Hrvatu.

Fr. Oni da imaju nekoga Hlapa.

Jur. E bogme! bude li on po njihovu hlapâ, bit će ti brajne slabo za nas.

* * *

Fr. Aj kuga!

Jur. Bog nas očuvaj i sveti Elia, ča je to?

Fr. Kuga! ča ne znaš, da je va Talije čuda ljudi pomorlia?

Jur. Štel sam i ja nešto va gazetah, ma tr to je dugo.

Fr. Znan, da je ma je i puli nas druga kuga, ka ima dve noge.

Jur. Kade se je pak ta zver našla?

Fr. Tamo va naše Istrije blizu Pazina se je na jedanput pojavila neka pršona, ke se ljudi bojilo kako i kuge.

Jur. Bojlo?! Tr da so tamo Crnogorci!

Fr. Ja jur neznam ča bi tel neki tamo zanovetat, kad zna, da nič neće storit.

Jur. Morebit so je zmotil i on kako i neki drugi, ki bi teli, da gremo pod Talíju?

Fr. Ne samo to, nego bi tel, da so najprvo pošarenjačimo. Zač nam se sada grozi, da bi bil on prvo tamo, da nebi bili one bandere kupili. Da bi on bil, da nebi bilo čitaonice, zač da bi bil kmete razgovaral, da se neupišo. Rekal je, da puli nas moraju školu talijansku storit, zač da će on naše otroke spoljа va nju dopeljat, kad su grajani Hrvati.

Jur. Odkoda je taj prišal? morebit iz Kline, kade se nezna, da su va Lindare naši ljudi?!

Fr. Ma najbrže. Zač, po ime ko nosim, taj je već više prefrigan nego svi oni puli porečke babe. Jure moj, sâm je, pak bi tel od nas svih kamižolu suć, te nam veladicu obuć. Bi tel storit kako oni puli kega hlapac nosi kanu, a gospodar mezoknanu.

Jur. Pak ča govorio ljudi? Soli kontenti?

Fr. Ma bi reć, da ne vrlo, zač so rekli, da te oni čuvat vajk svoj klobučić i kratke hrageše. Da neće njih ni oni s pakla već obrnut od njihe vere i jezika. Rekli so, da ni nigdar nijedan šubljom njim strašil ni da ne treba da ja on, zač ako ne....

Jur. Po Juretа će on morat mučat i miran bit, da nebi moral poć odkod je prišal.

Fr. Sigurno to će se zgodit, zač ki mirno stoji, će da se ga na miru pusti.

Jur. To pak ši, zač bi mogal ki očutit onu: »*ki cerka, trova*«.

* * *

Fr. Si čitâl va »*babe*« da se je va Poreče neka mula poplašila.

Jur. A vranica! Su ju pak fermali?

Fr. Z Vršara, da se je bila odputila va Poreč a od tuda da je misilla ravno preko mora va buduću patrijn.

Fr. Na tako dug put pak bez busolî!

Jur. Tr bi se bila ravnala po sene zvonika sv. Márka.

Fr. A onda ju nisu marili fermevat.

Jur. Ja, ma da je otela po njoj poslat koza zdolu preko kalјuži, kakov kunfet i ča.

Fr. A ča bin to pošiljal leg bin sam šal!

Jur. Namor bi mogla poć bi, sada su bokanci.

Različite viesti.

Položili izpit župnički. Gg. Rajmund Jelušić, župe-upravitelj u Oprtlju, Vjekoslav Brozović kapelan u Žminju te Mikula Spadaro položili su prošloga tjedna župnički izpit u Trstu.

† **Antun Dejan** umro je kako dalmatinske novine javljaju dne 2. t. m. u 28. godini života. Pokojnik se rodio u Makarskoj; gimnaziju izučio u Spljetu, zatim stupi u sjemenište. Nu njegovu žarkomu redoljubivu narav ipak zapriečio poglavari zadarskog sjemeništa te on odluči posvetiti svoje sile istarskim Hrvatom. Nezaboravni naš Dobrila primi nadobudna mladića veselim srcem medju svoje bogoslove. Promiena zraka dielovaše zlo na slabašno zdravlje mladog Antuna te bijaše prisiljen vratiti se u svoju Dalmaciju. U Zadru stupi u kolo poborníkah dične »Katoličke Dalmacije«, kojoj bijaše do smrti marljivim i požrtvovnim suradnikom. Prošle godine zasnova dva časopisa »*Stéklič*« i »*Pravaš*«, koji su se popunjivali izlazeć svakih 15 dannh. Smjer listovom tim bijaše onaj stranke prava, rad čega bijaše Antunu snašati tristа jada. Shrvan naporom i bolestju morade odreći se novinarskog rada, kojemu se bio dušom i tjelom posvetio. U mladomu Antunu gubi Dalmacija i Hrvatska čestita sina, vatrena, požrtvovna i nesebična rodoljuba, komu bila lahka hrvatska zemljica!

Djedovska kultura. Javlja nam prijatelj iz puljskog kotura, da je u Kanfanaru neki Krnjol (rodjak burbanskih Krnjelah) došao dne 4. t. m. u kuću g. Z. B. bivšegu načelnika te počeo istoga valjda po »*djedovsku*« za gut daviti. Opljuska djecu g. B. i ošine slugu istoga, koji je pritrčao gospodaru u pomoć. Sada je olela tu stvar pred rovinjskim sudom, koji će, nadamo se naučiti mladoga gospodina, koji li je prvi uvjet svake kulture, pa i nebila ona »*djedovska*«.

Pao njoj mraz na obraz. U predposlednjem broju donieli smo pod naslovom: »*Na svoju obranu*« odgovor porečkoj »L'Istriana«, koja je u br. od 6. septembra cielomu svietu pripovedala, kako je naš urednik morao pred nekojimi Krnjeli kapitulirati t. j. moljakati, da mu oproste jer inače jach si ga njemu! Na koncu odgovora rekosmo, da se nebojimo iznesti na svietlo ciela stvar, da nećemo ostati nikomu odgovor dužni i pozvasmo gospodu oko porečke »babe« da izadju na vidjelo. Mjesto toga čnamo u posliednjem njezinom broju (od 20. septembra) izpravak, koji nam daje podpunu zadovoljštinu. Tuj glasi:

»**Izpravak.** *Ponudio sam se vlastitom ponukom gosp. Mandiću, da poravnam njegov posao sa gosp. Clevom, a on je na to pristao tekar za opetovana i neprestana nagovaranja njegovih prijatelјah. G. Mandić nije se bojao gravorieka porote. Ako želi g. dopisnik više doznati, pripravan sam u svako doba pokazati mu istu pisma gosp. Mandića.*

U izpravku, sastavljenom medju gosp. Clevom i menom i priloženom pogodbi, ne stoji »klevetan sadržaja već »neosnovan sadržaja.

Dr. M. Trinajstić.

Iz Sovinjaka piše nam prijatelj, da se više ništa neču o bezobraznom postupku sovinjskih lopovah. Upozorujemo iznova dotične oblasti u Buzetu i drugdje, da učine svoju dužnost inače ćemo se morati drugamo obratiti. Nedjela počinjena u Sovinjaku od šarenjačkog smrada nesmiju ostati nekažnjena ako štogod drže do zakona oni, koji ga tumače i provadjaju.

Složna braća. U Trstu postoji najradikalnije pol. tal. društvo u Austriji »Progresso« kojemu je svrha Slavenstvo Trsta i okolice raznarodniti i koje se neodlikuje osobitim dinastičkim patrijotizmom. To znade i najmanje diete u Trstu. S tim društvom sklopa saveze istarsko tal. pol. društvo!! U posliednjoj sjednici pazinskog društva bi natme sledeće zaključeno: »Predsjedničvo istarskog političkog društva, priznavajuć, da bi političko-upravno sjedinjenjo Istre s Trstom posvemu odgovaralo političko-upravnim, društvenim, gospodarstvenim i narodnim probitkom istarske pokrajine, želi, dok se omogući to sjedinjenje, da se poluči užja sveza izmedju Istre i Trsta, navlastito spojenjem istarskog političkog društva s trščanskim političkim društvom »Progresso« sa sjedištem u Trstu, pridržavši si dosadašnji zajednički program«. Gospoda dakle u Pazinu priznaju očito, da njim je sa progressom« zajednički program. *Živila iskrenost!*

Nagrade našim odnaroditeljem. Pazinsko političko društvo, razpisalo je — kako je poznato — nagrade onim učiteljem na selu, koji se budu izkazali kano najbolji odnaroditelji naše mladeži, t. j., koji budu najviše Hrvatah Istre potaljančili. Rekli smo nekom zgodom, da bi u drugih zemljah zaslužili ti morioci slabašne mladeži viešala tanka a oni, koji jih na to potiču i po uspjehu nadarivaju, zavriedili bi, da negledaju božjeg sunca. Ali kod nas su posve osobiti odnošaji. Talijansko pol. društvo nagrađuje duševne ubojice naše seoske mladeži! Proti njim nelma paragrafa u kaznenom zakonu!

Tih duševnih krvnikah, prigiasilo se pazinskomu društvu 6 za nagradu za paklensko svoje djelo. Nu ni to nije dosti pazinskoj gospodi. Oni se tuže, da je za malenu Istru premalo 6 duševnih krvnikah dočim znademo, da je za cielo Primorje jedan jedini tjelesni krvnik sa sjelom u Rovinju. Odbor pazinskog društva, žaleć što se je priglasilo toli malo prositeljah za Judin novac, naloži predsjedničtvu, da se pobliže obaviesti o »gnjusnom« radu moliteljah, da se jih uzmogne u budućoj odborskoj sjednici polag zasluge nagraditi. Pošteno učiteljstvo Istre, bez razlike narodnosti, moralo bi spomenutu šestoricu krvnikah, taj izmet ljudski, koji si bezobrazno prisvaja naslov »*učitelja*« kano gubavce izbiegavati.

Štipendije. Istarski zemaljski odbor razpisujo 4 štipendije po 200 for. za visoke škole, i to jednu za pravničku, drugu za filosofičku, treću za medicinsku i četvrtu za politehničku struku. Nadalje razpisuje 4 štipendije po 100 for. za gimnazije i realke. Molbe za spomenute štipendije valja u teku od 4 tjednah podnieti zemaljskomu odboru u Poreču.

Početkom školske godine 1884.—85. podieliti će se jedna državna štipendija od for. 210. Pravo uživati ju imadu Istrani i Primorci, koji su upisani na bečkoj gospodarskoj visokoj školi. Isti će se morati obvezati posobnim reversom, da će u svoje vrieme služiti u domovini. Molbenice koje valja da potvrdi rektorat, imaju se poslati najdalje do 20. oktobra 1884. na c. kr. namjestničtvo u Trstu.

Savez slovenskih posujilnicah. Predsjednik slovenskih posujilnicah i zem. zastupnik gosp. Mihovil Vošnjak, poziva je za dne 5. oktobra t. l. u 2 sata po podne u ljubljansku čitaonicu na sastanak sve članove i prijatelje slovenskih posujilnicah. Poziv popraćuje g. predsjednik sledećimi, uvaženja vriednimi riečmi: «Naš narod uvidja sve to više važnost i korist domaćih novčanih zavodah. Ipak se je kod nas Slovenacah do sada razmjerno malo učinilo, te smo se tekar u najnovije vrieme počeli na vlastite noge oslanjati, uvidiv, da si mora svaki narod poboljšati i utvrditi svoje materijalno, navlastito novčano stanje, želi li biti neodvisan od drugih narodah. «**Savez slovenskih posujilnicah**», oživotvoren prošle godine, da udružuje ujelovanje posujilnicah i podupire ustrojenje takovih i štedionicah novčanih zavodah, bijaše popitan iz raznih krajevah svih slovenskih zemaljah i umoljen radi ustrojenja novih posujilnih zadrugah.

Obzirom na to sveobće zanimanje, pronašlo je predsjedničtvo za potrebno, da se rodoljubi skupno o tom posavjetuju.»

Na sastanku će se razpravljati o sledećih točkah:

1) Gdje bi se ustrojili novi novčani zavodi i kakove vrsti? Štedionice il posujilne zadruge? i

2) Tko bi u dotičnom kraju učinio potrebne k tomu priprave?

Evo, razpravljat će se u susjednoj Ljubljani o životnom pitanju bratskog nam naroda. Ako je ikojoj pokrajini silna potreba novčanih zavodah, zalsto je to naša siromašna Istra na prvom mjestu, pa bi bilo želiti, da naši prvaci i oni koji se u novčane stvari razumiju, u što većem broju prisustvuju dne 5. oktobra razpravam u Ljubljani.

Hrvatski gospodarski koledar za godinu 1885., *I. godište*. Uredio *g. Al. Russi*, prof. izdao *G. Neuberg*, knjižar u Križevcih.

Sadržaj: Obći dio: Koledar. Biljege. Novci. Pošta i brzojav. Kamatne skrižaljke. Stara i nova mjera sravnjena. Strukovni dio: I. Bilinska proizvodnja: 1. Zemlja. 2. Popravljanje tla. 3. Gnojitba. 4. Sjetva. 5. Žetva. — II. Živinska proizvodnja: 1. Razvitak. 2. Hranitba. 3. Njega. 4. Uporaba. 5. Ribarstvo, pčelarstvo, svilarstvo. 6. Živinarstvo.— III. Administracija posjeda. — IV. Gospodarski obrt sa osobitim obzirom na proizvadjanje vina, škroba, pečenje šeste i rakije. — V. Praktične pripomoćne skrižaljke.

Cieni koledaru je 1 fr. 20 pvč. a naručuje se kod *G. Neuberga* u Križevcih ili *Al. Russi-a* prof. Babinagreda 3 p. Šamac. Oblik koledaru je žepni. Knjižare dobivaju popusta po dogovoru sa gospodinom Neubergom.

Preporučamo gornji koledar svim onim, koji se ma kojom strukom gospodarstva zanimaju.

Katolička biskupska crkva u Sarajevu. Čitamo u »Sar. listu«: »U ponedeljak 25. kolovoza u 11 satih prije podne metnut je prvi kamen u zemlju u svrhu gradnje ovdašnje katoličke crkve svečanim načinom. Velik broj ovdašnjih katolikah sa presvjetlim nadbiskupom Stadlerom, vojnički doglavnik Bouvard, administrativni upravitelj g. Kutskera, gradjevni savjetnik Baliff, arkitet Vancaš, kao i velik broj svećenstva, činovnikah i oficirah bijahu skupljeni na mjestu, gdje će se graditi katolička crkva i čekahu na doiazak nj. preuzv. poglavara zemlje barуna Appela Kada je isti došao, pozva ga g. nadbiskup, da udari prvi kamen u zemlju, što je nj. preuzv. i učinila, a za njim pristupe sva ostala gospoda tom svečanom činu«.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu.

Imenovanje u trgovačkoj mornarici. Kr. ugarska (!) pomorska oblast imenovala je sledeće kapetane duge plovitbe: g. *Kazimir Dešković* iz Mošćenicah; g. *Ivan Ragusin* iz velikog Lošinja; g. *A. N. Randić* iz Kostrene sv. Barbare. Po kapetani: g. *Ljudevit Kiselić* iz Drage i g. *Josip N. Dubinović* iz Cresa.

Nesreća na moru. U subotu 13. t. m. okolo 10 satih na večer odplovi iz. Tršćanske luke talj. parobrod »Calabria« kap. Ferro. Pol sata zatim, nedaleko gradića Isole, neznu se čijom krivnjom, posječe isti dalmatinski trabakul »S. Giorgio« koji je krcat ulja plovio put Trsta. Trabakul odmah potone a s njim i gospodar Plančić, dočim su ostala trojica mornarah na parobrod skočila i tako se spasila. — »Calabria« se potom vratio u Trst i pošto je uredio svoje stvari za ovdješnjimi oblastmi, neprestrpiv nikakve štete u sukobu, odplovi sledećeg dana opet put Celta.

Nesreća na moru. Iz Savannaha dolazi vlest, da se je austro-ugarski bark »Hitar« kapetan Randić, koji je plovio put Palme (Majorca), dne 24. agusta kod Indiesestehen, nedaleko svetionika »Dam Light« nasukao.

Dojedrili u:

Trst 20. rujna. Crnogorac, Denegri iz Rieke. 21. Fratelli B, Nikolić iz Maloga Lošinju. 22. Szeged, Stuparić iz Marsilje. — **Rieka** 14. rujna. Tibor, Randić iz Glasgowa. 18. Adria, Parcolotto iz Barrowa. — **Sv. Helena** 12. rujna. Ciro, Martinolić iz Bangkoka. Esempio, Petrina iz Port-Nolloth. — **Londru** 13. rujna. Lamek, Vekarić in Lulea. — **Jakin** 12. rujna. Obilić, Damianović iz Kardiffa. — **Montevideo** 12. kolov. Boritelj Tripković iz Kardiffa. — **Mielke** 15. rujna. Sam, Botta, iz Kardiffa. — **Singapore** 7. kolov. Dvanaesti dubrovački, Bradičić iz Penanga. — **Messinu** 7. kolov. Erdano, Pelizzaro iz Trsta. — **B. Ayres** 10. kolov. Giovanni D, Bulić iz Marsilje. 12. Nuova Fama, Luchetta. Irane, Paskvan iz Newcastla. — **Queenstown** 18. rujna. Alessandro T, Morović iz Rosaria. — **Cette** 11. rujna. Artiere Giovanni, Fiamin iz Trsta. 16. Maria Andrina iz Rieke. Padosa, Večerina iz Rieke. 17. Padre Stefano, Sinković iz Trsta. 18. Jonn, Randić iz Rieke. — **Cardiff** 17. rujna. Ginia, Campacci iz Havre. — **N. Jork** 3. rujna. Triton, Raimondi iz Scalanove. — **Liverpool** 17. rujna. Aquilone, Stipanović.

Odjedrili iz:

Trsta 13. rujna. Tibor, Randić za Barcelonu. Livadia, Zaćević za Volo. Istok, Mičić za Mehdiu. 14. Salin, Martinolić za Rettimo. 15. Giuseppe Sgiuppa, Tunjica za Pireo. Juno, Grando za Batum. 16. Silve, Tarnbocchia za Pireo. 19. Vincenzo, Novak za Meladin. — **Rieke** 13. rujna. Kraljevica, Svrljuga za Bordeaux. 14. Nina, Kozulić za Tunist. 19. Tibor, Randić za Rouen. — **Patrassa** 9. rujna. Bosana, Trijanović za Carigrad. — **N. Jork** 1. rujna. Regent, Perić za Marsilju. 7. Undine, Cabcović za Bangkok. Ardito, Milić za Lisbonu. — **Cette** 9. rujna. Novi Klas, Keršić za Barlettu. — **Havre** 10. rujna. Follin, Gramenuda za B. Ayres. — **Table-Bay** 16. kolovoza. Jedanaesti dubrovački, Knežević za Guana. — **Plymoutha** 10. rujna. Ginia, Campacci za Kardiff. 18. Edvige, Simunić za Kardiff. — **Arvinemünde** 5. rujna. Sirena, Kozulić za Charleston. — **Gibraltara** 13. rujna. Stefania, Randić za Rouen. 19. Tiszu, Morović za Leith. — **Middlesborough** 14. rujna. Jokal, Katnić za Mietke. — **Bremerhayem** 10. rujna. Ljubidrag, Skrabalo za St. Thomas. — **Bordeaux** 10. rujna. Koneg, Jadrašić za Tampicco. 13. Carolina G, Belinić za Svanseu. — **Bostona** 1. rujna. Peleg, Matković za Gibraltar. — **Hamburga** 11. rujna. Giustizia, Valentin za B. Ayres. — **Kardiffa** 12. rujna. Beatiaul Star, Krilić za Barracoo. 14. Cavaliere, Gladulić za Montevideo. — **Valparaisa** 11. srpnja. Josip, Bielić za Molondo. — **Barbadoca** 20. kolov. Grad Zagreb, Marunić za Charleston. — **Kingstona** 23. kolov. Otac, Zmajić za Europu. — **Jakina** 10. rujna. Viganj, Kovačević za Meljine. — **Gravesend** 13. rujna. Catina R, Trinidad. — **Rio Janeira** 21. kolov. Girolamo, Zagabria za Santos. — **Liverpoola** 14. rujna. Zvonimir, Bielovučić za Kamptonu. — **Glasgowa** 17. rujna. Szapary, Jelelić za Trst.— **Leitha** 15. rujna. Conte Ignio L, za Demerara. — **Adelaida** 4. kolov. Celion, Kozulić za Bataviu.

Lutrijski brojevi

dne 18. septembra:

Beč	67	82	80	71	33
Grac	64	65	85	71	18
Insbruk	90	42	38	72	20
Tomešvar	58	27	72	70	57

od 20. septembra:

Brno	69	48	73	72	9

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do	for.	64.—
» Santos	»	52.—	»	»	58.—
» Ceylon	»	89.—	»	»	—.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	19.25	»	»	24.50
Ulje za jelo	»	41.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	44.—	»	»	45 —
» talijansko fino	»	70.—	»	»	86 —
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	86.—	»	»	87.—
Bakrilar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.50	»	»	10.50
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	54.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Masle	»	80.—	»	»	96.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3.25	»	»	8.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	9.62
Rožići	»	10.—	»	»	10.50
Mandole	»	79.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	15.40	»	»	16.50
Smokve Calamata	»	18.—	»	»	20.—
Grašak	»	10.—	»	»	13.—
Pašulj	»	7.—	»	»	11.50
Leća	»	13.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	100.—	»	»	115.—
» lisaraka	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojene	»	106.—	»	»	111.—
» volovske su-rove	»	22.50	»	»	48.50
» janjeće 100 k.	»	60.—	»	»	110.—
» koze	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sieno	»	1.40	»	»	1.80
Šljive bosanske	»	26.—	»	»	28 —
» hrvatske	»	26.—	»	»	28.—
Pšenica	»	9.45	»	»	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7.50
Raž	»	7.52	»	»	—.—
Zob magjarska	»	7.50	»	»	—.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	8.—
» urbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Tršćanska burza

od dne 21. septembra:

Austrijska pap. renta	for.	80.70	do	for.	80.80
Ugarska » »	»	88.40	»	»	88.50
Ista u zlatu 4%	»	92.50	»	»	92.80
5% ugar. renta	»	88.70	»	»	88.50
Dionice nar. banke	»	849.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	287.—	»	»	287.90
Talijanska renta	»	95.—	»	»	95.1/4
London 10 lirah sterlinah	»	121.45	»	»	121.85
Napoleoni	»	9.66	»	»	9.68
C. kr. cekini	»	5.67	»	»	5.77
Državne marke	»	59.50	»	»	59.65
Iste francezke	»	48.25	»	»	48.45
Talijanske lire	»	48.20	»	»	48.30

PRIPOSLANO.*)

Velecienjenom dopisniku: »Lindaro, settembre 1884.« u 142. br. časopisa »L'Istria«.

U Vašem dopisu pod naslovom »Bandiera slava — La Cittadinica — Esempio di carità christiana« govorite o »hrvatskoj čitaonici« u Lindaru. Velite naime 1) da je ona »una società politica«, u kojoj se u vrieme izbora agitira; 2) da je ona »un pseudo-gabinetto di lettura«; 3) da se ona bavi zastavami; 4) da se ona nedrži svojih pravilah.

Ovim svakako iznenadjen odbor rečene čitaonice odlučio Vas pitati:

1. Kakvo političko družtvo je čitaonica i kakvom politikom se ona bavi;

2. Što znači kod Vas »pseudo gabinetto di lettura«;

3. koji paragraf družtvenih pravilah je bio prekoračen, da treba oblasti opominjat, neka bolje paze na družtvo?

4. napokon, kakvimi zastavami se bavi ono?

Ako ovo u roku od 12 danahne opozovete ili pak obratno nedokažete, potražit ćemo drugdje zadovoljštinu.

Sa štovanjem

U Lindaru, 21. rujna 1884.

Za odbor:

Innocente Fabris,
predsjednik.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara Uredničtvo.

---

†

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuju se najsrdačnije svim onim, koji su njihovu premilu majku **Salvinu Jakovčić,** što hladnog groba popratili. Bog njim plati!

Portosaid mjeseca kolov. 1884.

Tugujuća djeca
K. V. N. Jakovčić.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3 1/4 %
8-dnevni odkaz 3 1/2 %
30-dnevni odkaz 3 1/4 %
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz 3 %
3-mjesečni odkaz 3 1/4 %
6-mjesečni odkaz 3 1/2 %

Okružni odjel

u bankah 3 1/2 % kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Boč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsktruck, Olmiovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz 1/4 % provizije.

Predujam

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu 1/4 % provizije za 3 mjesaca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na povećo iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

OFENER RAKOCZY BITTER-QUELLE.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća
Lozer u Trstu.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željezninе prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Dva nižo-gimnazijalca

uzme na Ricci iz dobre obitelji na stan i hranu jedna čestita obitelj. — Pobliže kod uredničtva »Naše Sloge«.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruli i osedenju.* Uspjeh višestrukim potvrdama dokazan. Fino bočice po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opotovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti* i *glovobolji.*

U Trstu: Petar Slocovich, farmacia ala Marina, Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija: Zagreb:** samo O. Arasim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vonk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj. **Karlovac:** Findels. **Petrinja:** Grgić. **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovci:** pl. Aleman. — **Bosnija: Sarajevo:** Pf. Pluyel, ljekarnik. **D. Tuzla:** Pecikovič, ljekarnik. **Dalmacija: Zadar:** Andrelvić. **Spljet:** Aljinović.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe,* izložno sredstvo ljepote, koje uda'i svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich,* vonj za rubce i elegantni svieć. Ovo je biesar svih vanja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Cieno for. 1.50

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Mallću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mallću,

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i roumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i zlcih, čelih, utvrdnullm udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuju množtina zahvalnicah. Traži se samo *svieci* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću iz priloženo znamenje; 4. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** ljekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je puko bolest što dulje ove vodma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, njotim se na **Vaš dr. Mallća kostobolni liek za 50 novč.,** te si ga odmah naručim. I u istinu imno je čudovit uspjeh da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posvo težkih bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Mallćev kostobolni** svieć kano izvrstan liek to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem puko **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Juž,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi snjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čisto u zalogi i razpošilju odmah poštarskim pouzećem.

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vlasti, pripravljen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom zjedinjenih državah Amerike.

Uzajmi posljedinuti: Svaka nerazpoloženost, nepreboljivost, kolike, gliste, hemoroidi, zimnice, vrtoglavica bolest, menstruacije, tromost, alabina, čišćenja krvi. Čisti logašno i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenka je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

POZOR!! NB. POZOR OD PATVORENJA!! !!POZOR!!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

Na sve stanovnike Austro-ugarske

Silan poziv!

Prisiljen sam opustiti moju trgovinu koja već mnogo let obstoji, ter moram sve blago kojega imam još u zalogi spačati do konca prihodnjega meseca, samo da mi se povrne trošak surove robe, dakle skoro zastonj. Sva roba je najfinlje i najteže vrsti. Ako naručniku ista nezuga, se lahko zamjeni; dakle je svako naručilo bez pogibelji.

Cene i imenik blaga:

Ženske košulje iz najfinjega angleškega platna, z vezenimami: vitki, res krasno umetne vezarije, po gld. 1.50 komad in gld. 18.50 tucat.

Ženski nočni korseti prav iste baze, prav dolžini vitimi švicarskimi vezenimami, najelegantnejše napravljeni, prava kvasota za vsako dame, komad gld. 1.50, tucat gld. 16.50.

Ženska dolnja krila iz najfinejega sivega platna, z dvemi volans-i, vezmo, rudeča ali modra za šibico, komad gld. 1.40, tucat gld. 15.50. Ista iz rudečega rouge z dvema pliseja in barvanimi osleci vezeno komad po gld. 1.60 in tucat gld. 18.

Mužke košulje iz najfinejega angleškega chiffon, švetoralmi prsi, v poljubnej širjivi za vratom, komad po gld. 1.50 ducat po gld. 16.50. Iste iz najfinejega, pravega Schroll-a chiffon-a najfinje delo A la France komad po gld. 1.70 in po 2 gld. 2, ducat po gld. 18.50 in po gld. 22.50.

Stolne garniture z vitimi risanimi cvetlic, sestoječe iz 12 obrusov in jednega pregrinjala, je gld. 2.85. Isti prav fino francoski izdelani, jako fini z franzami za 12 oseb, garnitura gld. 3.45. Mižne garniture iz najfinejega damasta, z risanimi cvetlic, sestoječe iz velikega pregrinjala za 12 oseb, in iz 12 težno se ujemajočih velikih obrusov, jako fino izdelani, jedna garnitura gl. 5.60.

Turske otirače, zarobljene, vsak komad posebej vezen, z rudečimi bordurami, z dolgimi franzami, fino pikvirano, izvanredno lepo, ducat po gld. 3.25.

Ženske rubce za glavu iz najfinje berlinske volne z dolgimi franzami, v najnovitjih izredih, krasnih in modernih barvah, kakor: škotski, turški, rudeči, plavi, beli, črni, karirani, rudeči, tamni itd., komad gld. 1.20, tucat, gld. 13.

Pledi za put veliki, debeli atkani, iz telečje kože in najboljega sukna, v elegantnih angleških uzorih kakor: rujavi, sivi itd. s težkimi in debelimi franzami, ti pledi se mnogo rabiti kot ogrnilo, odeje za na put, odeje za postelje, šavli za gospe in cele po 20 letnej rabi more se iz jednega napraviti dve elegantni garderobi a katerima se prišteđilo troškovi za vrhnje stvari, sukenje za det, pelerine. I. vrste je gld. 5.50, II. vrste je gld. 4.50 komad.

Platno za dom. porabu 30 vatlov, dobro, težko, najboljši izdelek za lišno rabo 5/4 široki gld. 2.50, 4/4 široko gld. 2.50 komad. Cena previsi napisano vse, v kratkem bo platna dvakrat toliko stale, radi toga priporoča se slobernemu, da se koj naroči.

Svilne čarape v najlepših barvah vicine, rujave, modre, svjetlo-sive, roza, rujave itd., čez kolena 3 pare gld. 1.15.

Svilne žepne rubce iz težke lionske svile v vseh barvah, vsak komad razne barve, ducat gld. 3.50.

Garniture frances. pokrivača sestoječe iz dveh jako finih posteljskih pregrinjal in jednega namiznega pregrinjala z krasnimi iz barituna, mešanobižne, jako krasno fedelane in slane garniture, je, trije komadi I. vrste gld. 8.40, II. vrste gld. 7.50.

Rjuhe iz dobrega težkega umetnega platna, nikjer slično, za največje postelje 5/4 široko, komad gld. 1.35, ducat 15 gld.

Pokrivala iz jute najfinji in najboljši izdelek, trpežne vrsti, temna in svitla, v najnovejših, perzijskih, turških in indijanih uzorih, z bogatimi in dolgimi franzami, dolga 3 metra in 30 cm. za na okna, to se pravi, par I. vrste gld. 5, II. vrste gld. 4.25.

Chèviot-Diagonal roba za moško obleko jesensko i zimsko salzona iz tkane vune, u svih najnovijih i modernih barvah, gladko pisana, najboljše vrste, sivo rujava, modra, olivnozelena in črna cela obleka za vsacega je 6 gld. Uzori se ne pošiljajo. Tisti, ki kupi robe najmanj za 15 gld. dobi v dar krasen zlat prstan, 6 kar. z perlami, lepo rezan. Naročila sprejema le proti poštnem povzetji ali pa za gotov denar tvrdka 2—3

J. H. RABINOWICZ

Wien, II. Schiffamts-Gasse Nr. 20.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 40. U Trstu 2. oktobra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Imo, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše : »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Rad istarskoga sabora.

VII.

U petoj saborskoj sjednici izviešćivao je član školskoga odbora g. Dr. Costantini o stanju školah za god. 1882-3.

Od potlo se počola kod nas u Istri narodna sviest buditi od prvoga trenutka novijeg života, obraćali su naši rodoljubi najveću pozornost narodnoj školi. Kroz desetke godinah sjedili su naši prvaci u školskih odborih zem. sabora, kamo jih je većina birala da jih posluša ali da jih neusliša. U tih odborih kao i u saborskih sjednicah radili su i nastojali, da nam se bar iz daleka zadovolji da nam se dade bar pučka škola, da nezaostanemo i nadalje za ostalimi narodi u državi, kao što smo do sada zaostali. Koristni predlozi i lepi savjeti ostadoše samo na papiru ili se izgubiše u zraku porečke sabornice.

Naroduim našim protivnikom neide u prilog, da se naš narod u Istri niti u najprimitivnijih naucih uvježba i podući. Ovi idu za tim, da istarski Hrvat ostane i nadalje — kao što je bio kroz vjekove — neuk i glup. Ovakvomu moguće je zapovjedati, s njim u svih važnijih pitanjih po miloj volji razpolagati; njega za sve i svagda upotrebiti. Staro je to orudje svih nasilnikah, svih bezdušnikah. Hoćeš li, da sa svojim susjedom zapovjedaš a ti nastoj, da ostane glup, da nebude izučen i prosvietljen kao što si ti. Tog sredstva drže se naši susjedi Talijani odkad imadu vlast nad nami. U prijašnja vremena, dok se nije izticala ideja narodnosti, držali nas u tmici i neznanstvu, da njim služimo, da njim polja i vinograde obdelavamo u obće da njim budemo orudjem, kojim su se bogatili. Nije njim bilo prije toliko stalo, da nas otudje i raznarode već jedino, da nas učine poslušnimi, da se proti njihovom gospodstvu nebunimo, da sve napravde mirno i strpljeno podnašamo. Kad se u novije doba i u Istri pokrenulo pitanje o narodnosti, kad smo i mi doznali, da nismo roblje in robovi, da smo ravnopravni sa svimi ostalimi narodi u državi, da i mi pripadamo velikomu slovenskom stablu, da smo potomci njekoč slavnog i junačkog roda, da smo po jeziku, običajih i nošnji članovi naroda hrvatskoga, da smo i mi sami Hrvati, tad tekar napregli naši susjedi svo silo, da nam jezik iztisnu, staru slavu potamne, da nas sa lica zemlje izbrišu. Ono što je hrvatskoga preostalo u Istri i na naših otocih mljetačkomu lavu i njegovomu činovničtvu, to je imalo uništiti prosvietljeno tobož talijanstvo u najnovije doba. U doba obćeg neznanstva morili nas tjelesno da nas u vieku prosvieto dušovno zakolju. Za tim toži sav rad naših susjedah odkad su zadobili u saboru, u občinskih zastupstvih, u školskih odborih itd. prevlast nad nami.

Pučko naše školstvo jest tekar u povojih. Ono što se na tom polju do sada postiglo stalo nas nemalo muke, silnog napora. Podpune pučke škole neima do jedne jedine u cieloj pokrajini. Gradići i sela hrvatska imadu čisto talijansku pučku školu ili u najboljem slučaju mješovitu. Čitavi skoro sudbeni kotari, jer hrvatski ostali su do danas bez pučke učione. Gdje se ipak i proti volji naših susjedah otvorila hrvatska škola, neimaju oni prečijeg posla, nego da ju opet čim prije zatvore ili u talijansku protvore. U tom njim ide na ruku zem. odbor i občinske uprave a gdje što i isto učiteljstvo. Nadje li se gdjegod sviestno seosko pučanstvo, te zatraži li hrvatsku pučku školu, stavljaju se istoj na put svakojake zapreke, izpituje se, propitkuje i muči jadan narod, dok mu sve nedozlogrdi, dok se neodreče svoje škole ili dok nepristane na talijansku školu.

Talijansko nasuprot pučanstvo Istre snabdiveno je pučkom školom u svakom seocu, u svakom mjestancu, da i negovorimo o gradovih talijanskih, gdje imadu školah koliko si sami žele. Nu nije jim dosta, da uživaju svoje škole, nego narivavaju svoj jezik i svoju tobožnju prosvjetu i hrvatskoj našoj djeci. Neće nam se opetovati ono, o čemu bijaše sto i sto putah govora u ovom listu. Tko je imao ma samo jedan broj našeg lista u rukuh, odkad izlazi, zaisto je naišao na jednu ili drugu tužbu proti kvariteljem naše nejake mladeži.

Uz takovo pučko školstvo u Istri nemože biti govora o pravom napredku. Talijansku školu nemarimo prosudjivati, nju je odsudio najveći valjda Talijan Istre, školski naime izvestitelj istarskog sabora. Hrvatska pučka škola nemože pak nikako napredovati jer je neima ili su joj podrezana krila ili jer je svedena s pravog puta. Pa tko bi vjerovao, da imade ljudih u Istri, u istarskom saboru, ljudih, kojo visoko ciene Talijani Istro, da imade muževah, koji se neustručavaju javno u saboru izpovedati, da je hrvatska pučka škola u Istri nametnica talijanskoj, da se hrvatskom školom talijansko pučanstvo raznarodjuje, da se njom Istra hrvatizira! Težko je tomu povjerovao niti sam g. dr. Costantini, nu nešto je valjalo kazati, da mu nebude rečeno, držeći se one: »reci mu, da ti nereče». Oj jadna ti hrv. školo Istre, koliku li ti zadaću prišiva izvestitelj škol. odbora. Ti jedva i znadeš, da obstojiš, da životariš, a ono ti je namienjeno, da pohrvatiš redomice sve Talijane Istre. Da nam nije do plača, da neuvidjamo za ovom obtužbom dobru dozu lisičavosti i himbenosti, mi bi se od srca nasmijali.

G. izvestitelj oborio se pomoćju zem. odbora i na c. kr. vieće, koje

PODLISTAK.

Šijor Nane.

(Konac vidi br. 39.)

U to vrieme dodje u selo za župnika mladi svećenik, vatren rodoljub, pravi sin svoga roda. Ovaj, kao dobar poznavalac ljudi, brzo je uvidio, kako stvari stoje. On odluči poboljšati žalostno stanje svojih župljanah. Franjo Pravdica bijaše već u to doba na visokih školah, a tad desio se upravo kod kuće na praznicih. Župnik, upoznav u njem mladića oduševljena za svoj narod, s prijatelji se s njim i otcem mu i sva trojica počnu snovati i dogovarati se, kako bi seljake na pravi put doveli. Mnienja bijahu istoga, da je naime *šijor Nane* pogubna po selo. Župnik počeo upravljati svoje predike proti polazenju krčmah, a osim toga u družtva sa Franjom i njegovim otcem odgovarao je i izvan crkve ljude od toga. Šijor Nane samo se smijuckao.

»Govorite vi koliko vam drago meni lje nenahuditeo, mislio je u sebi.

Nekoji zbilja uvidili, da će posve propasti, hodu li se i nadalje s Nanom pačali, te počeli bogme krčmu izbjegavati. Nu sasvim tim bila ih je još većina, koji su se i nadalje Nanovim vinom kriepili.

Poslie onog dana, što je Nane Maricu bolje pogledao i odlučio oženitu ju, vidlo ju je još nekoliko krat i ona ga posve očarula. Sad nebljaše druge. On odluči izprositi ju. Otidje k njezinu otcu, ali nemalo se začudi, kad mu ovaj odkreše, da njegove kćeri nisu za tudju gospodu. Takva štu nije očekivao, on na daleko poznati šijor Nane.

Tko bi i pomislio, da će se i ta seljačka divljač još samnom sprdati, al pokazati ću ja njim. Marica mora bit moja, pa makar se tomu čitavo selo protivilo« mrmljao sam sobom šijor Nane, stišćuć pri tom pesti.

Kad je poslie Pravdica razgovor sa Nanom župniku pripovjedao reče ovaj:

— Tko bi reko, da će taj dotepuh već pod starost pamet izgubiti. Nu, nu, još bi mu se htjelo i žene.

— Stara bena, misli, da ako je bogat, da mu je sve dozvoljeno; al ne prodavaju se lahko naše kćeri, reče Ante.

— Vidiš ti njega, liepoga mi svaka (!) nadoveza Franjo.

Nane je i nadalje oko Marice obletavao. Kad bi došla u dućan, a to se redko dogadjalo, znao bi joj koju prilizavu reći, dapače je zabtjevao, da si novce za kupljenu robu pridrži, nu ona bi mu je uvjek na klupi ostavila.

Jednom dečku Nane, da Marica sama u polju radi. Pod izlikom, da ide u lov, pograbi pušku i eto ga doskora na polju. Kad ga je Marica opazila, sva se prestraši, jer ga je nerado u svojoj blizini gledala. Čim se Nane približi poče njoj odmah laskati govoreć:

— Vidiš Marice tvoj otac je lud, kad te neda zame. Ti biš samnom sretna bila....

— Pustite me na miru, ja nisam za vas, tražite si vi koju drugu.

— Al ja najvolim tebe. Ja sam bogat, kako i sama znaš, kod mene ti neće treba raditi, biti ćeš gospoja . . . .

— Bog mi je dao ruke za radnju, a vi me nenapastujte, ja već imam svoga ljubovnika. Ostavite me. Ajte svojim putem.

— Što će ti taj, s njim ćeš uviek kuburiti, a ti toga nezaslužuješ ti tako liepa, i htjede ju za lice ušlipnuti.

— Pustite me na miru, zavikne ona i odbaci mu ruku, a kako mu ju odbacila, pljusnu ga i nehotice po licu.

Nane se naglo promjeni, oči izbuli, misliš sad će te s njimi proždrieti, a ona nevideć tu dobra, pobiegne brzo kući. Nane osta sam, zasramljen. Na prvi mah nije znao što bi učinio. Zatim sve nješto mrmljajuć otidje on kući.

Kad je Marica kod kuće pripovjedala što joj se dogodilo, odluči njezin brat Franjo k napastniku, da ga pozove na račun. Ljubovnik joj Mate boravio je kod vojnikah, inače bilo bi svega i svašta.

Istu večer posjeti Franjo šijor Nane.

— Što vi mislite, da ako ste se sa žuljevi ovog siromašnog seljaka obogatilo, da vam je za to dopuščano i naše djevojke napadati i zlostavljati?«

— Vidiš kako je nos digo, odgovori Nane još bi mi htio i zapovjedati.

— I hoću, pustite na miru moju sestru,

— Tvoja je sestra bluna kao što si i ti. Taj seljački deran još bi me htio pameti učiti.

— I naučit ću vas je. Okanite se moje sestre, inače jao vam!

— Tvoje me jao malo plaši, a sad da mi se nosiš.

Franjo kako mu bijaše krv uzkipila, bio bi se skoro zaboravio, nu srećom uvidi, da bi bilo ludo gubiti dušu radi lopova, umiri se te izadje mirno van.

Ljudi malo po malo sve više ostavljali krčmu. Nane je dobro znao čije je to to maslo, nu još se uviek grozio pokazat ću ja tomu ščavunskomu smetju, tko je šijor Nane.

Već su izticale tri godine njegova načelnikovanja, te su doskora morali biti novi izbori. Pravdica sa još nekojimi radio je, da već nebude šijor Nane izabran. Osim toga čuo je od svog sina i od g. župnika, kako treba svoj materinski jezik ljubiti i kako bi dobro bilo u občinu ga uvesti, kako neće nikad dobra biti, dok nam bude tudjin zapoviedao, da se valja kojekakvih dotepuha i pljavica riešiti, inače će sve propasti itd. S toga tvrdo odluči Nana svakako od načelničtva odstraniti.

Nane je pako bio skoro stalan za pobjedu, jer ako su se mnogi njegove krčme okanili, to ih je još držao u svojih šakah kao dužnike. Nu i ovi su drugčje mislili: **Ako smo ti i dužni, to ćemo morati jednom platiti, a prodavati se nedamo.** Tako mislili naučio ih je g. župnik i oba Pravdice.

Sve više bližao se dan izbora. Nane letio po bližnjih selih nagovarajuć za se i za svoju stranku. Za šijor Nana radila je šarenjačka svojta. Kao što svuda u Istri išlo mu sve na ruku što nije hrvatskoga roda, ili što se je istomu otudjilo. Isto ga oblasti podupirale svimi mogućimi sredstvi samo da »ščav« nedodje do svojeg prava. U tom izbornom metežu, zaboravi Nane za neko vrieme i na istu Maricu.

Kod njega pilo se sve po šestnajst. Njegovi ga prijatelji uvjeravali da se neboji, da je njegova pobjeda osigurana.

— Dà, da, samo pijte, pokazat ću im ja tko sam, reko bi smijuć se.

— Vi ste naš dobri šijor Nane. Takva načelnika nebi našli u cieloj Istri, i još vas zamieniti? Nikada!

(Nastavit će se).

valjda po njegovu sudu Istru hrvatiti pomaže. Njemu su lebdile pred očima osobito tri pučke škole, lovranska naime, nerezinska i dragućka. Sva ta tri mjesta su skoro posve čisto hrvatska. Skoro sav narod ili oni koji imadu za školu sposobnu djecu, molili su ili mole hrvatsku školu nu tomu se protivi zem. odbor oslanjajuć se na kriva, nejasna ili nepodpuna izvješća, na kojekakve molbenice dvojice il trojice šarenjakah ili na želju dvojice, trojice Talijanah, koji zahtjevaju da se 100 do 200 djece poučuje talijanski, jer su u mjestu dve ili tri obitelji talijanske.

G. izviestitelj nije mogao izravno predlagati, da se u tih i njim sličnih školah uvede talijanski naukovni jezik, nu doskočio je svojim šarenjakom tim u pomoć što je predlagao u ime školskoga odbora, da se u svakom mjestu hrvatsku školu otvori i talijanski odiel, t. j. da se u svih pučkih školah za Hrvate otvori posebni talijanski odiel. On je doduše rekao, da bi se tim zadovoljilo i talijanskim manjinam, nu mi ga pitamo, zašto nije istedobno predložio, da se i u talijanskih pučkih školah otvore posebni odieli za Hrvate t. j., da se u talijanskih gradovih zadovolji hrvatskim manjinam. Ne tajimo, da imado na mnogih hrvatskih mjestih u Istri po koja talijanska obitelj, koja bi željela, da se njezina djeca talijanski poučavaju, nu gdje su pako ta talijanska mjesta u Istri gdje nebi uz Talijane i bar nekoliko Hrvatah bilo?

Zašto se nije pobrinuo g. izvestitelj i za naše manjine. Zar da se samo Hrvati talijanski uče, a ne i obratno. Je li vam toliko do toga stalo da mi uz hrvatski i talijanski naučimo ili želite možda da nonaučimo n nijednom jeziku ništa, nego da nas pomoćju talijanskih odielah raznarodite. Izvešće škol. odbora pobijao je školski nadzornik i narodni zastupnik g. Spinčić, podastro saboru predloge po kojih bi se imalo u pučkih školah postupati, nu sve bijaše kano i uvjek dosad uzaludno i bezuspješno.

DOPISI.

Iz dolnje Istre. Vesela Vam nemam što javiti su ovih stranah a jeremijadah imate i onako dosti sa svih krajevah Istre. Nu, da nam se ne reče, da mučke trpimo i snašamo sve nepravde, koje nam se čine i sve nevolje, koje nas biju, evo me, da Vam se malko potužim.

Napose imademo se tužiti mi u labinjskom sudbenom kotaru na nestašicu škola, a i one koje obstoje, jesu jedino na odnarodjivanje hrvatske djece. Kao i škole, loši su i naši občinski putevi i ceste a gdje nema tih obćilah, zaludni su uzdisaji za napredkom i blagostanjem.

Naši narodni protivnici strahuju i progone sirotu kmeta na sve moguće načine. Oni ga ne smatraju nego kao prosto orudje za postignuće njihovih, većinom nečistih svrhah. Ako pronađu koga našega, da znade čitati, narivavaju mu talijanske listove, osobito porečku »*Sadu*«, a nepristane li tko na njihove zahtjeve, jao si ga njemu! Hrvatske časopise navlaš našu dičnu »Slogu« nevide rado u rukuh našeg kmeta. Oni mu ju mraze, grde i obrugnju dok ju iz kuće sirote kmeta neiztisnu. Gdje njim nelde to za rukom, tuj se događja, da jedan ili drugi na pošti napiše na zamot »Sloge« »*rifiutato*«*) (neprima se). Tužilo nam se predplatnikah, da njim list ne dolazi, a mi doznasmo, da ga gospoda na pošti svojevoljno natrag šalju.

*) Iz Labinštine stigne nam često pojedini broj »Sloge« sa oznakom: »rifiutato« a posle se tuže predplatnici, da ne dobivaju redovito »Sloge«. Ovih danah dogodilo se tako dvojici iz istog kraja: Tužbe naše na pošte nepomažu, molimo dakle naše vrieđne svećenike i učitelje i u obće našu inteligenciju, da se zauzmu, da se naime za njega na naš list predplate i da mu ga oni dielo. Ured.

Dodje li naš čovjek u grad na poštu, da digne »Slogu« tu ga čeka četa kojekakvih bezposlicah i klatežah, te ga izsmjehuju i ruže, da je Bogu plakati, a gdje tim neuspiju, stanu bogme i groziti se. Je li dakle čudo, da prestrašen i neuk kmet takovim propulicam podlegne? Eto tako smo mi u Istri daleko dospjeli, da niti za svoj novac nesmijemo kupiti ono što želimo! A gdje je zakon, gdje pravica? Zar je ona samo za Latine? Počeli nam ovud strašit i sa novim biskupom, koji ima doći, naime sa g. Flappom. Pogovaraju se i groze, da će čim biskup dodje, ovoga popa premiestiti tamo, onoga buoiti onamo, tretjega suspendirati itd. itd.

Vidite dakle, da smo u vrlo lošem stanju. Straši nam se i grozi odasvud a od nikud oslona ni izgleda, da bi moglo bolje biti. Pa neka jošte tko reče, da nevladaju Istrom terorizmom, strahovanjem naši Talijanaši i njihova, njih dostojna svojta Šarenjaci?

Dok nebudemo svi jednaki pred zakonom i pravicom neima nam spasa. Dobru se neimamo nadati, nu nesmijemo klonuti duhom, nego tim čvršće upregnuti sve sile, da nam narod ne zdvoji, da ga očuvamo za bolja vremena. Svaki u svojem djelokrugu, svaki kod svojeg zvanja uči podučavaj i bodri narod, neka se ne predaje, neka uztraje u borbi za obstanak jer bez borbe neima spasa. Radimo svaki po svojih najboljih silah, pak mora biti bolje.

Iz Kanfanar šćine polovicom septembra. Zadnji dan mjeseca oktobra prošloga ljeta obdržavalo je občinsko zastupstvo kanfanarsko svoju redovitu sjednicu. Medju ostalim bijaše riešena onom prigodom molbenica popa Bevilacqua-e, taljanskoga posnanika, koj je molio, da se ga imenuje kanfanarskim gradjanom, jer želi biti austrijski podanik. Sabrani otci kanfanarske občine proglasiše taljanskog popa Bevilacqu-a *jednoglasno* svojim sugradjanom slaveć pred licem g. grofa Goesa, bivšega c. kr. kotarskoga glavara, *vrline i zasluge* (!!) rečenoga svetjenika.

Mi nećemo spominjati kakovo *svjetlo* bijaše pop Bevilacqua vjernomu puku, već kažemo samo, da je porečko-puljski biskupski ordinarijat bio prinuđen, lišiti toga popa *svake duhovne službe* u svojoj biskupiji za uviek. Ova odluka više crkvene oblasti nije bila nepoznata občinskomu zastupstvu. Pop Bevilacqua boravio je duže vremena u Kanfanaru bez svake službe i bez svake plaće. Smilovno mu se biskupski ordinarijat u Trstu, te mu milostivo dade mjesto duhovnoga pomoćnika u Brezovici. All za tri, četiri mjeseca podpiše mu visoka c. kr. vlada u Trstu putni list u »*blaženu zemlju*«, a to valjda za njegove poznate **vrline i stečene si zasluge u Istri?**

Čestitamo občinskomu zastupstvu i novomu Kanfanarcu na častnom priznanju od strane c. kr. vlade!

Drugom sgodom sabrani občinski zastupnici odlučili su opet *jednoglasno*, da se imu kanfanarskom kapelanu uzkratiti godišnjih 40 for., koje je primao iz občinske blagajne u ime stanarine. Da *pravedan* taj zaključak opravdaju i svoju savjest umire, mudrovahu sabrani otci občine ovako: »u Kanfanaru morali bismo imati *tri* kapelane, a imamo samo *jednoga*; ovaj *jedan* vuče veću platju, nego bi ju dobivao, da je popunjen broj triuh kapelanah. Uzkratimo mu dakle stanarinu!« »*Sjor žii* uzkratimo kapelanu stanarinu, nedajmo mu više 40 forintih« glasilo se u občinskoj većnici. Bili mogao kralj Salomon bolje mudrovati i pravednije suditi? Ako mora, za *dobro občine* mjesto *triuh* **jedan** kapelan svoje duševne i tjelesne sile trošiti, te ako je za svoj veći trud malo bolje nagradjen, zato mu se po sudu občinskoga zastupstva toliko puta izmučeno tjelo i umorena duša *nesmje* na občinskom tlu *bezplatno* odmoriti!

Do crne se zemljice klanjamo mudrosti i pravednosti občinskih zastupnikah kanfanarskih!

Sega prolatja hodočastilo je občinski sluga sa arkom papira u ruci do uglednijih kanfanarskih gospodarah, pozivajući ih, da podpišu svoja imena. Nije pako sirota znao nikomu raztumačiti zašto imaju pozivani svoja imena podpisati? Pozvani su samo bili, da se podpišu, što su nekoji vikli reći svoj »*sjor žii*« na sve. Što od načelnika dojde, i učinili, neznajući niti o čem se tu radi, niti zašto se njihov podpis zahtjeva. Postali su članovi *pazinskoga pol. družtva* t. j. onoga zmaja na kozjih nogah, imajuća 300 glavah, komu je poglavita zadaća: sve istarske Hrvate *pohlapati* i premjestiti jih u svojem želudcu *srdite i biesne nespašene taljanaše!* Sada se toga svoga čina srame, pak bi htjeli, da ne bi mislećí ljudi toga doznali. Drugi, razboritiji od ovih, nisu htjeli slepo podpisati, akoprem je već stalo na papiru ime načelnikovo, kao i imena prvih njegovih savjetnika: Tankovića, Baroaldi-a i drugih, već su svojim odlučnim »*sjor no!*« glavu otresli i občinskoga slugu otpremili od kud je došao. — *Evala njim!*

Usljed §. 12. zemaljskoga zakona za Istru dne 27. julija 1875. dužan je predsjednik mjestnoga školskoga vieća, barem jedan put svaki mjesec sazvati *redovitu sjednicu*, istoj predsjedati, službeno obćiti sa kotarskim školskim vieć-em i sa drugimi oblastmi i t. d. Članovi mjestnoga školskoga vieća u Kanfanaru nisu bili pozvani u nikakvu sjednicu već od mjeseca julja prošloga ljeta 1883. do neki dan! Dakle podpunih 13 mjeseci nije se nitko znalo, da li mjestno školsko vieće u Kanfanaru još postoji!! Medjutim slabo je djeca polazila školu toli kanfanarsku, koli onu u Rovinskom Selu; pak se nesmijemo s toga niti čuditi kad čujemo, da je bio uspjeh u jednoj i drugoj školi *nepovoljan*! A uprav to, naime *nepovoljan uspjeh* u ovih hrvatskih školah, bijaše vrućа želja naših poglavarah i njegovih sumišljenikah; jer od ljudi, koji su članovi pazinskoga polit. družtva, ne može i nesmje se očekivati drugo, van da će se latiti svega, što smjera na zator hrvatskoga naroda u Istri.

Sada razumimo, zašto se kroz cielih trinaest mjesecih nije zadovoljavalo gore spomenutomu §. 12. zemaljskoga zakona. Sada razumimo, zašto se nisu lieni i nehajni roditelji po zakonu globom silili, da njihova djeca marljivije školu polazi! Nepovoljna uspjeha u školah se je htjelo, pak će biti lahka stvar obtužiti ove dvie škole, da su za ovdašnje hrvatsko pučanstvo nesposobne, da se moraju potaljančiti! Da se to lagje postigne, treba samo još neukoga kmeta naučiti, kako ima za svoju hrvatsku djecu *sam* taljansku školu zahtjevati. Evo tomu dokaza: U zadnjoj obć. sjednici predlagao je občinski zastupnik Tanković, gorljiv član pazinskoga družtva, da bi se ovdašnje hrvatske pučke škole preustrojile u taljanske, dokazujuć svojom *velikom mudrosti*, da u hrvatskoj školi djeca ničesa ne nauči, dočim bi mnogo naučila, da polazi školu taljanaku.

Kod sjednice mjestnoga školskoga vieća priobći občinski tajnik Clevu, neki zapisnik, da otci-gospodari *sami od sebe* za svoju hrvatsku djecu taljansku školu zahtjevaju. »Da je to istina, može posvjedočiti isti g. dr. Fabris*), koj je bio prisutan, kad su to kmeti-otci u občinskoj pisari zahtjevali«.

O predlogu občinskoga zastupnika Tankovića, kao takodjer o zapisniku *tobožnje želje* hrvatskih obćinarah za taljansku školu, razpravljati će se kod buduće občinske redovite sjednice.

Očekivamo za sigurno, da će štovani občinski zastupnici onom prigodom opet svojim *jednoglasnim* »*sjor šii* preustrojiti svoje hrvatske škole u taljanske te opet sami sebe osramotiti pred licem mislećega svieta! Čestitamo!

Občinari kanfanarski! Zar zbilja nekojim potaljančenim občinskim zastupnikom vjerujete, da će si vaša nedobudna djeca više znanja dobaviti u taljanskoj nego li u hrvatskoj školi?

Ne dajte se slepiti! Kojim jezikom vam se svake nedjelje sv. evangjelje u crkvi tumači, onim istim jezikom treba, da uče i vaša djeca u školi: misliti, čitati, pisati i računati. A to je jezik, kojim vi sami svojom djecom i u kući i vani govorite, to je *jezik hrvatski!* Da govori g. učitelj s vašom djecom u školi jezik, koj nebi bio hrvatski, nebi ga vaša djeca razumila, pak nebi i ničesa mogla naučiti. Da hrvatske škole jošte nemate, *jednodušno* biste ju *morali zaktjevati*, nko svoju djecu istinito ljubite i boiju joj budućnost želite. Budite dakle zahvalni onim dobrim ljudem, koji su vam hrvatsku školu ustrojili! Ljudi, koji nastoje vaše škole potaljančiti i taljanskimi školami vam djecu vašu odtudjiti, nisu prijatelji niti vam niti vašoj djeci. Oni bi htjeli, da se vaša nedužna djeca opoje bezbožnom *»djedovskom kulturom«* pak da budu s vremenom onako bezbožno divlja, kako onaj barbanski Krnjel, koj se u vašoj sredini hrani pak svojimi divljačkimi nasrtaji na mirne i čestite gradjane o plodu *»djedovske kulture«* podučava! Zdravstvujte!

*) Taj dr. Fabris stanuje obično u Italiji. C. kr. vlada dozvoljava mu, da smje kada tada posjetiti svoj posjed u Kanfanaru. Nerazumimo pako, što ima on tražiti u občinskoj pisari, jer bi mogao i on lahko posvjedočiti, da zahtjevaju kmeti sami po sebi taljansku školu? Op. pisca.

Pogled po svietu.

U Trstu, 2. oktobra 1884.

Sdruženje naših trijuh primorskih pokrajinah u jednu sa sielom u Trstu ostati će, kako nam se čini, ništa drugo nego liepa ideja, koja bi mogla Austriji koristiti, da ju hoće upotrebiti. Sve bi se možda dalo učiniti, da se toliko nezazire pred Slaveni, koji su ipak najčvršći i najponzdaniji element u državi.

U českom saboru predložena je na razpravi nova zakonska osnova o izbornom redu za taj sabor. Polag te osnove kotari su pravo razdieljeni, a i gradjani, koji plaćaju najmanje 5 for. izravnoga poreza, imali bi pravo izbora. Nu malo je nade, da će bit još ove godine poprimljena rečena osnova.

Dne 29. prošloga mjeseca otvoren je na svečani način ugarski sabor. U prestolnom govoru napominje se, da su prijateljske sveze sa svimi europejskimi državami povoljne te da se je nadati, da se mir neće tako brzo narušiti. Kao prve zadaće sabora imalo bi polag prestolnoga govora biti; Uredjenje magnatske kuće, produljenje saborskoga mandata na pet godinah i razni drugi zakoni tičući se nutarnjih ugarskih poslovah. Ovaj sada sabrani sabor imao bi opet nagoditi se s ovom polovicom carstva glede zajedničkih odnošajah, jer koncem 1877. iztiče na deset godinah sklopljena nagodba.

Na 30. pako minuloga mjeseca otvorio se je kraljevskim odpisom hrvatski sabor u Zagrebu. Od prošloga tjedna sve je mirno u Hrvatskoj, sve oči obraćene su na sakupljeni sabor. Posljednji put spomenuli smo, da 69 kotarah pripada narodnoj stranci, 24 stranki prava, 13 neodvisnoj, a zastupnici trijuh kotarah da nepripadaju nijednoj stranci. Danas imamo javiti, da se je medjutim obavio u Samoboru uži izbor te da je zastupnikom jednoglasno izabran kandidat stranke prava g. dr. Hinko Hinković.

Naš carević i carovna odputovali su ovih danah na pohode rumunjskomu kralju u ljetnik Sinaj.

U Italiji miruje politika, jer im kolera zadaje odviše posla. Ovaj crni gost razgranio se je širom cielе Italije, nu nigdje nehara onako žestoko kao u Napulju. Rimski papa odredio je, da se iz njegovih sredstvah ima potrošiti milijun talijanskih lirah za uredjenje bolnice blizu Vatikana. Ova bolnica imala bi služiti za nevoljnike, koje bi spopala kolera. Nu do sada nije čuti, da je u Rimu preotela mah.

Franczeka stoji uvjek na ratnih noguh s Kinom. Pisalo se, da će Kina popustiti te da će se nagoditi, nu dosada se samo pripravljaju na odpor.

U Englezkoj uglednije novine tuže se, da englezko ratno brodovlje prem dosta jako, da neodgovara više ugledu i moći Velike Britanije te ga valja u svakom smjeru povećati.

U Belgiji tako zvani liberalci nemogu pregoreti, da je kralj potvrdio školski zakon, gdje se crkvi daje njekoliko upliva kod odgoja djece. Mislili su, da će pojedinimi škandali i nemiri prestrašiti kralja i ministarstvo. Spremali su deputaciju na kralja, nu ostali su s dugim nosom, kad jim je ovaj izjavio, da kao konštitucionalni vladar nije mogao drugčije raditi. Za liberalce dobra je konštitucija samo onda, kad ju za sebe imaju upotrebiti!

U Egiptu nikad pravoga mira. Englezka, koja je okupirala Egipat, htjela je na londonskoj konferenciji urediti financijalno stanje te zemlje. Odaslanici europejskih velevlastih nisu bili sporazumni sa promjenami, koje su se imale preduzeti, jer da bi tim štetovali posjednici egipatskih zaduženicah. Kad se neda dobrim a to se mora zlim. Na ponuku sa strane Englezah egipatski podkralj ili kedive naložio je, da guverneri pojedinih njegovih pokrajinah odašilju poreze i ostale dohodke direktno na egipatsko financijalno ministarstvo, a ne kao dosada na posebni od Europejacah sastavljeni odbor, koji je imao paziti, da budu plaćani egipatski vjerovnici. Proti tomu koraku protestirale su sve europejske vlasti izuzam Englezke,

nu težko, da će tim što polučiti, jer najprije se ima ona bogata ali nesretna zemlja urediti pak onda se imaju platiti vjerovnici.

Franina i Jurina.

Fr. Češ Jure čut jednu Krnjelsku?
Jur. Ata daj ako Boga znaš, zač nisam već dugo niš krnjelskega čul.
Fr. Tako no. Na vilifu duhovi prodal san va Puli črešnje; šal san va butigu neć pržinjarije kupit, a onda po malo po place, kade se janci prodavaju. Stanen i poslušan kako jedan kmet za nekum ženum kriči: »*Ej ženo, to je moje janje!*«
Jur. Srom ju bilo Boga i ljudi....
Fr. Muči no, ne zabadaj se kako i huda stomanja..... Žena pokaže seljaku zubi, da ona je lipo janje kupila i da ga neda nazad. Kmet ju pita ča i kako, a ona mu pokaže s prstom na jednega muža va šaroj krnjelskoj robe ki da nje j je janje prodal.
Jur. Vidi, vidi sotonu, ki bi reka!
Fr. A da, Krnjel ima duge prste, a kad mu nohti narastu, nimaju konca ni kraja.
Jur. A ča je Krnjel muča, kad su ga oktetali?
Fr. Mučal je kako i zid; priznal je, da je ukra janje i da ga je ženi prodâ.
Jur. Huncut malo vridni krnjelski!
Fr. Ma je tepuo, zač da mu je za potribu krast nebi čovika muka, ni nije, već kade vajdale od užanci.
Jur. Tako nekrade ič mizerije ne?
Fr. Da ni tako puli nas bilo mizerije koliko je ima on. Krnjel smrad preproduvâ je janjce, imao jih je priko 80 a sirota kmet samo dva i te mu je bilâ odnâst huncut.
Jur. A... ta je huji nego Turčin, Bog mi grihe prosti. Od kuda je Frane ta grozota?
Fr. E brate Jure, on će doznat za naš razgovor, pa ako ti se sam ne oglasi pokazat ću ti ga s prstom.

Različite viesti.

Dr. Dinko Vitezić. Da zadovoljimo upitom, koji nam doluze sa više stranau, ugodno nam je javiti, da je naš zastupnik polovicom prošloga mjeseca položio kod ovdašnjega cos. kr. prizivnoga suda propisanu ovlastničku prisegu te da se je onda natrag povratio u Zadar. Početkom novembra t. g. otvoriti će odvjetničku kancelariju u gradu Krku (Vegliu).

G. Andrija Mikiša. Pišu nam iz voloskoga kotara, a mi s radošću bilježimo, da je dosadanji upravitelj župe u Berseču p. č. g. Mikiša potvrđen za župnika u Lanišću. Sve protivničke spletke nisu polučile da c. kr. namjestničtvo zanaci njegov izbor. Čestitamo njemu i vrlim Lanišćanom.

Izidor Pagliaruzzi. Danom 25. septembra oglasili su smrt svoga otca odnosno tasta gospoda Matilda supruga pl. Klonića Sanladoskoga, gospodične Marija i Adela, gg. Josip Pagliaruzzi i Anton vitez Klonić-Sabladoski. Ta osmrtnica žalobne je dirnula množinu prijatelja i znanacan obitelji po cieloj Goričkoj, a stalno sve stanovnike trga Kobarida. Gorički Slovenci upoznavali su u pokojnom Izidoru Pagliaruzzi-u mnogogodišnjega pokrajinskoga zastupnika, koji je znao odlučno zastupati njihove probitke. Veći dio svoga življenja proživio je u Kobaridu kao posjednik i kao poštar, a narod ga je izabrao svojim zastupnikom za pokrajinski sabor i svojim občinskim načelnikom ili županom. Kao župan brinuo se je on za dobrobit pučanstva i njegovu duševnu naobrazbu. Za njegova županovanja uredilo se u Kobaridu tok potoka uredile se ulice, sazidalo se kućah, u obće poljepšalo se kobaridski trg. Kao župan i predsjednik mjestnoga školskoga vieća brinuo se je velc za školu, posjećivao ju je češće i pohvaljivao u njoj pohvaljive a korio ukorа vredne. Gorička nejma trga, u kojem bi se pripravilo za dalnje nauke toliko mladih ljudih koliko u Kobaridu, a oni su na čast i Kobaridu i Slovenstvu. Kobarid je najrodoljubivji trg u Goričkoj. Uz slavnoga pjesnika Šimona Gregorčiča; uz bilježnika Gruntara, uz mnogogodišnjega župnika i dekana tamošnjega i drugih, zasluga je to i obljubljenoga pokojnika Izidora. Što njega osobito resi jest to, da je prionuo uz onaj narod, među kojim je živio, i što je svoju djecu prema tomu uzgojio. Dva sina izgubio je u mladenačkoj dobi. Ostao je samo jedan, Josip, koji je nastojao da milomu otcu nadomjesti i zgubu dvojice sinovah, i koji nastoji i nastojat će da slovenskemu narodu nadomjesti dvojicu radnikah na narodnom polju. Poznat je već kao pjesnik, i bit će stalno svaki dan sve to veće kao branitelj. . . . naroda. Njemu, za svu rodbinu, naše duboko sažaljenje nad gubitkom preljubljenoga otca!

Sprevod bio je sjajan. Truplo pokojnika blagoslovilo se je u crkvi sv. Ignacija u Gorici, gdje tek koju godinu obitelj Pagliaruzzi stanuje. Izvan grada, na početku ceste vodeće u Solkan i dalje zapjevali su pjevači pod vodstvom gosp. Hribara nadgrobnu pjesmicu »Jamica tiha«. Za mrtvačkim liesom vozio se jedinac pokojnikov Josip zajedno sa župnikom i dekanom kobaridskim u Kobarid, da polože truplo Izidora Pagliaruzzia u obiteljsku grobnicu. Lahka mu zemljica!

Porečki listić donaša u svojem poslednjem broju pismo g. Carla Cleve iz Barbana, kojim bi bilo dokazati, da je »Naša Sloga« glede njega kapitulirala! Uzalud je govoriti onim, koji neće da čuju. Jeli je g. Carlo Cleva istinito ili nije, da je vaš nejak kod rovinjskoga suda primio više plaće nego li ga je išlo? To je glavna stvar, drugo sve su trice. Mi smo se za stalno nadali, da nećete imati srčanosti svojim sugradjanom objaviti, da ste si dao platiti 50 for. za vaše puteve u Rovinj. Dakle velikodušje i petdeset forinti! U ostalom ostajemo kod svega, što smo napisali o tom predmetu pod naslovom: »Na svoju obranu«.

Mjesto občinskoga tajnika. Čitamo u tršćanskom službenom listu razpis natječaja za mjesto tajnika u Baški na otoku Krku. Od molitelјah se zahtijevaju svjedočbe o dovršenih naukih (valjda pravničkih?), a nupose o sposobnosti riešavati službene predmete i svjedočba o neporočnom moralno-političkom (!) ponašanju, a za sve to uživati će tajnik svotu od **360** for., koju će na obroke na *koncu* svakog mjeseca dizati. Jednu će imati ipak polukršcu budući bašćanski tajnik, a ta je, da ne mora poznati njednoga jezika, jer o tom natječaj posve šuti.

Banka Slavija sa sjelom u Pragu posudila je ovih danah novoustrojenoj posujilnici i štedionici u Kopru 10,000 for. uz povoljne interese. Ovaj novac dielit će koparska posujilnica svojim članovom u koparskom koturu uz malo veće interese, nego li ga je sama dobila. Članom koparske posujilnice postune onaj, koji uzme bar jednu dionicu u vrednosti od for. 5. Da se ovaj toli potrebit novčani podhvat čim bolje u našoj siromašnoj pokrajini udomi i učvrsti, donesi ćemo, čim nam prostor lista dozvoli, pravila koparske posujilnice i štedionice uz potebita razjašnjenja.

Za danas izričemo toplu hvalu upravi banke Slavije, koja blagohotno pritiče u pomoć našoj posujilnici, a tim pokazuje, da njoj na srcu leži napredak slavenstva u Istri.

Morem odnešena drva. U noći od 16. na 17. septembra g. 1880. bacilo je more na obalu kod sv. Martina i Ustrinjah na otoku Cresu drva, koja bijahu javnom dražbom razprodana i od kojih je preostalo, nakon namirenih troškovah, svota od 147 for. 20 nvč. C. kr. lučki ured u Lošinju traži vlastnika spomenutog drva, koji mora tekom jedne godine gornju svotu dignuti.

Neuku nauka.

Novi način zamjesiti tiesto izmislio je neki francezki inžinir. Prigotovio je naime željeznu ruku, koja se sama miče te tiesto mnogo bolje i korisnije zamjesi (omladi), nego li najuvježbanji pekar sa svojom često zamazanom rukom. Isti inžinir izumio je takodjer novu peć u veličini od 60 centimetra do 2 četvorna metra. Ta peć dade se ugrijati u 20—25 minutah, kojim mu drago palivom, drvom, ugljevljem, koksom, plinom itd., a kruh i ina peciva može u toj peći izpeći i diete. Peć ovakva dade se upotrebiti takodjer u sobah mjesto obične grijače peći jer neproizvadja dima ni smrada.

* * *

Prihod od tabaka. U prvom četvrtu t. g. prodalo se domaćeg i tudjeg tabaka i smotakah (cigarah) za 16 milijunah, 157 tisuć i 631 for.; odabranog tabaka i smotakah za 620.917 forinta, ukupno dakle 16,778,548 for., za 1,086.789 for. više nego li u prvom četvrtletu prošle godine. Prodalo se pako u Češkoj više za 319.201 fr., u dolnjoj Austriji za 228.735 for., u Galiciji za 165.421 for, u Štajerskoj za 106.346 for., u Moravskoj za 97.455 for., u Primorju za 86.866 for., u Šlezkoj za 84.573 for., u Koruškoj za 27.286 for., u gornjoj Austriji za 12.484 for., u Kranjskoj za 12.041 for., u Solnogradskoj za 11.028 for., u Bukovini za 8.725 forinta, u Tirolu za 6.831 for. i napokom u Dalmaciji za 696 for.

Smotakah razprodalo se: domaćih 282.6 milijunah komadah (za 26.5 milijunah više), cigaretah 58.7 milijunah (za 19 milijunah komadah više). Poraba tabaka za nos narasla za 5.841 kilogramah više. Tabaka za lulu prodalo se u svemu za 121.317 kilogramah više. Odabranoga tabaka za 1458 kilogramah manje nego li u prvom četvrtletu prošle godine.

* * *

Kućna muha. Dosta se čuje prigovora na dosadnost kućne muhe, koja da je sigurno stvorena bez svake koristi; nu engliezkomu učbaru (komiku) Emersonu podje za rukom dokazuti, da i ova neznatna živinica dosti važno mjesto u narodnoj ekonomiji (gospodarstvu) zauzima. Tko je pazio muhu, mogao je opaziti, da kad se je nekoje vrieme po sobi plela, sjedne na koje mjesto, i čisti se kao mačka. — Najprije poriblje si zadnje nožice jednu o drugu, a onda prvo; pa tko ju dalje motri, viditi će, da svojim rilcem predje preko cielog svog tjela, dokle može doseći. A zašto ovo čini ta mala živinica?

Ovo pitanje riešio je Emerson, po kojem se izkazuje muha kao osobiti prijatelj čovječanstvu. Jakim sitnozorom (povećalom) promašao je rečeni komik, da kad muha po sobi obletava svojim letom napuni se parasiti (nametnici) ili s infuzorijami (nevidi), koji se u sobnom zraku nalaze, a čisteći se svojim rilcem jih poždere. Zato si riblje nožice, da sve one nametnike na skup sabere, kako će ih lakše pogutati. I dočim u zimi rečenih nevidah toliko nema, nestaje i muhah spavajućih zimi san; nu ljeti puu je zrak tako posve sitnih životinjicah, zato i toliko muhe, da nas od njih brane i zrak, glavno životno počelo, čiste. Gdje se razvijaju kojekakvi mirisajući ili udarajući vonji, i gdje se kuha i jede, tu je onih nametnikah silno množtvo; al zato ima na takovih mjestih i više muha, dočim u čistih i tamnijih manje je nametnikah, pa i manje muha. Zato ne prigovaraj čovječe nikada nekorisnosti ma kojega bilo još neznatnjega stvora, jer drugi Bog nije ljo ništa bez uzroka ili koristi stvorio, samo treba svaki stvor dobro pojmiti, i tim stvorčevoj ruci vlek dostojno zahvaljivati znati.

* * *

Jednostavno sredstvo proti hrđji: Željezno i čelno posuđje i oruđje posve lahko pohrđja, ako je izloženo djelovanju vlage. N. pr. noževi, cievi od pećih sličnе stvari pohrđjaju vrlo lahko. Praktični Englezi rabe vapno. Oni ili pospu dotično posuđje živim vapnom ili ga izpiraju u vapnenom mleku. — Dokazano je, da posuđje izprano u vapnenom mleku nehrđja, dapače i posuđje od bielog lima uzčuva se puno bolje, ako je proprano u vapnenom mleku.

* * *

Čvrst maz ili lepak. Toliko put dogodi se, da se svietiljka od petroleuma razsadi od staljka. Ili se nož razsadi ili šta slična. Posve jednostavnim sredstvom dadu se te stvari popraviti. — Uzme se komad kocelja (alauna) metne se na prostu žlicu, ugrije se na vatri ili na svieći, pa se još vruće ulije u držak, i odmah sastavi ili zasudi drugi dio. Tako složeni komadi ostanu čvrsto jedan uz drugoga.

* * *

Trgovina preko Rieke. Glavni predmet izvoza iz Hrvatske i Ugarske jest drvo, koje sada sve ide preko Rieke na more. Prošle godine izvezlo se je preko Rieke hrastovih dužicah za bačve, dasakah i gradah itd. u iznosu od 15,959.790 for. dočim je godine 1879 preko Rieke otpremljeno samo za 2,716.148 for. Najveću svotu iznašaju dužice, od kojih je lani otišlo 43,419.700 komada. Ovi podatci dokazuju, da je snižena vozarina preotela Trstu, gdje je godine 1880 izvoz bio preko 44 miljuna a lani do 17 miljuna. Kao što drvo, tako ide sada i sve brašno iz Ugarske i Hrvatske za Englezku i Francezku kroz Rieku. U posliednje pet godinah izvezlo se je preko Rieke brašna u vrjednosti od 63,907.120 for. Što Dalmacija kvarneski otoci i Istra troše, to obskrbljuje još Trst.

* * *

Čuvajmo se prašine. Prašina je jedan od najsitnijih, ali najpogibeljnijih neprijateljah našemu zdravlju, koji ulazi na razne načine u naša pluća, gdje može ostati kroz sav život, pa nas draži i zauzimlje dragocien prostor, koji bi imali zauzimati zrak i krv. Mnogi radnici živu kratak i kukavan život s jednostavna razloga što gutaju otrovnu prašinu; nu i mi drugi, koji nismo u takvu poslu, progutamo u gradovih i kućah dosta prašine. Čisteć prašinu sa pokućtva, taj naš neprijatelj mienja samo svoje mjesto, dočim bi ga morali posve uništiti. Sobe valja mesti sa vlažnom, pilotinom od drva a na sagove pobacati ovlaženo lišće. Ladanjski zrak, a osobito morski zrak ne samo da je prijatelj plućam radi svoje čistoće, već i radi toga, što ne ima skoro ništa prašine.

Pomorske viesti.

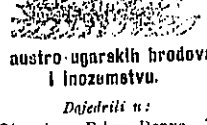

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu.

Dojedrili u:

Trst 24. rujna. Prima Donna, Valjalo iz Batuma. Vodja, Začević iz Kavale. 26. Barun Komeny, Strk iz Glasgowa. — **Rieka** 24 ruj. Capricorno, Pezolj iz New. Jorka. Betti, Jetlić iz Berletto — **Bari** 20. rujna. Mato P. Purić iz Eleke. — **Reggio** 12. rujna. Gemo P. Stanovčić iz Trsta. — **New-castle** 6. rujna. Libertas, Jurjević iz Marsilje. — **Catanolu** 12. Sloga Lujak iz Trsta. — **Carigrad** 18. rujna. Taganrog, Radimiri iz Batuma. — **Cette** 21. rujna. Cristoforo Romano, Tičac iz Rieke. — **Montevideo** 30. kolol. Euro, Premuda iz Leitha. — **Marsilja** 22. ruj. Tigri, Zotti iz Berdianske. — **Rovet** 19. rujna. Stefanle, Randić iz Rieke. — **Savona** 23. rujna. Dorina, Mohović iz Kardilla. — **Havre** 24. rujna. Rebecca, Jakulić iz Pojaskole. — **Pauillac** 24. rujna. Olga K, Mikulčić iz Rieke. Deveti dubrovački, Mikuličića iz Pensakole. — **Kardiff** 24. rujna. Nilo, Marinović iz Plymouthu — **Svansea** 22. Carolina G, Belinić iz Bordeauxa. — **Plymouth** 23. rujna. Slavia, Kamenerović iz B. Ayres.

Odjedrili iz:

Trsta 23. rujna, Josipa M, Stanghor za Pireo. Giovannino R, Jovanović za Patras. 24. Carolina, Stiglić za Cette. 25. Robert, Margetić za Marsilju. Cavaliere Kropf, Luković za Cette. 26. Neptun, Visin za Livorno. 23. Br. Kemeny, Strk za Sv. Juraj. — **Rieke** 20. rujna Tonini II. Soppa za Marsilju. 23. Polluce, Kulić za Brazil. — **Carigrada** 23. Taganrog, Radimiri za Salonik. — **Rouena** 20. rujna. Argo M, Marodja za Kardiff. — **Gibraltara** 24. rujna. Szujary, Iolettć za Mietke. — **Queenstown** 22. rujna. Alessandro T, Morović za Rotterdam. — **Lisbona** 22 rujna. Emilia, Tinović za N. Jork. — **Table-Bay** 23. rujna. Amor, Skopinić za Delaware. Jafet II. Klobnica za Delaware.

Lutrijski brojevi

dne 27. septembra t.

Trst	90	89	4	5	[illegible]
Linc	25	35	34	anta	71
Buda	19	84	56	[illegible]	75

od 1. oktobra:

Prag	5	77	1	37	68
Lavov	48	73	9	5	69
Hermanstadt	12	23	49	85	61
Insbruk	71	26	48	87	51

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do	for.	64.—
» Santos	»	52.—	»	»	58.—
» Ceylon	»	89.—	»	»	—.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	19.25	»	»	24.50
Ulje za jelo	»	41.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	44.—	»	»	45 —
» talijansko fino	»	70.—	»	»	86 —
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	86.—	»	»	87.—
Bakalar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.50	»	»	10.50
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	51.—	»	»	60.—
» engiezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	80.—	»	»	96.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3.25	»	»	8.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	0.63

Rozlić	»	10.—	»	» 10.50
Mandole	»	70.—	»	» —.—
Grožđje sultanina	»	15.40	»	» 16.50
Smokve Calamata	»	18.—	»	» 20.—
Grašak	»	10.—	»	» 13.—
Pažulj	»	7.—	»	» 11.50
Leća	»	13.—	»	» 20.—
Vuna bosanska	»	106.—	»	» 115.—
» istarska	»	110.—	»	» —.—
Kože strojene	»	106.—	»	» 111.—
» volovsko surove	»	22.50	»	» 48.50
» janjeće 100 k.	»	60.—	»	» 110.—
» kozje	»	80.—	»	» 145.—
Ljes	»	—.—	»	» —.—
Sieno	»	1.40	»	» 1.80
Šljive bosanske	»	26.—	»	» 28 —
» hrvatske	»	26.—	»	» 28.—
Pšenica	»	9.45	»	» 10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	» 7.—
» banatski	»	8.50	»	» —.—
» hrvatski	»	7.—	»	» 7.50
Raž	»	7.52	»	» —.—
Zob magjarska	»	7.50	»	» —.—
» hrvatska	»	7.50	»	» 8.—
» arbanaška	»	6.25	»	» 7.—

Tršćanska burza

od dne 1. oktobra:

Austrijska pap. renta	for.	80.70	do for.	80.80
Ugarska » »	»	88.40	» »	88.50
Ista u zlatu 4%	»	92.50	» »	92.80
5% ugar. renta	»	88.70	» »	88.80
Dionice nar. banke	»	849.—	» »	—.—
» kredit-banke	»	287.—	» »	287.80
Talijanska renta	»	95.—	» »	95.1/4
London 10 lirah sterlinah	»	121.45	» »	121.85
Napoleoni	»	9.66	» »	9.68
C. kr. cekini	»	5.67	» »	5.77
Državne marke	»	59.50	» »	59.65
Iste francezke	»	48.25	» »	48.45
Talijanske lire	»	48.20	» »	48.30

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnja, večernja i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pievanje kroz svu godinu, ima i put od križa, officij veliko nedjelje, plač Gosplu, služba na mrtvi dan, Svesvete, Božić. Mlado ljeto, Vodokršće, Sviećnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, officij na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Asižko proštenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mnogo zapada fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 straná u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Br. 344 pol.

Oglas sajma.

Dne 18. listopada 1884. odnosne na dan sv. Luke obdržavati će se u mjestu Selce u Vinodolu sajam na koga se svakovrstna roba i blago uz propisane marvinske putnice dopremiti može.

Poglavarstvo upravne občine.

U Selcu 22. rujna 1884.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novoi za ukamaćenje

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3 1/4 %
8-dnevni odkaz 3 1/2 %
30-dnevni odkaz 3 3/4 %
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz 3 %
3-mjesečni odkaz 3 1/4 %
6-mjesečni odkaz 3 1/2 %

Okružni odjel

u bankah 2 1/2 % kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innskruck, Cielovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz 1/4 % provizije.

Predujam

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu 1/2 % provizije za 3 mjesece.

Na efekte, 6 % godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

OFENER **RAKOCZY** BITTER-QUELLE.

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih stručkovnjakah tudjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježa punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i ljekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žuto miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilja slobodna od carine i po najnižih cienah.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cvet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću* iz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više dannah više na nogu stati mogla, ajetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih ostobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem** dakle dr. Malićev kostobolni cviet kano izvrstan liek te ga svakomu bolestniku i sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Smarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vrtobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čistеće kruglјice c. kr. povl.,

nebi smjelo u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pak varan žuludac, kod jetrenjih i bubražnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 6 novč., Razašilje se samo jedan zamotak.

Gori navedene specijalitate, koje su mnogoljetnim izkustvom kano osobito uspješne pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

Ilekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želuca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *začuvanju i pospiešenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći liek* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkriepljih zeleninah*; izkazno se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije* i *melankolije* (sušice) slabe probave; on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti *krv* te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći liek* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne evo strane uz *pouzeće iznosa*.

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj liek izstan, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, nečutim ikakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti liek ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od nimnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim ove p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernomu orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Rieka J. Pradam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji slieđeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jasklević (gornji grad); A. E. Milosrdna braća; M. L. Finkh: Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variašić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek. *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Decd. Erben. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al. Deszáthy. *Vinkovci* Fr. Horzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije:

Pražko domaće mazilo proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukuh i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nemma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečí; *smrad koji iz oteka teče, izmače ovo mazilo* brzo i ranu izliečí. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomoće i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen*. Zapriečí takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane mornju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Franco di dazio

I

MOBILI

migliori e più a buon mercato

in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON

DEPOSITO MOBILI DI VIENNA

Trieste, Via al Teatro Numero 1, A

(TERGESTEO)

fior. 40

fior. 24

fior. 22

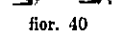

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djeljući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv ćelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju*. Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Raborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolje*.

U Trstu: Petar Slocovich, farmacia alla Marina, Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija: Zagreb:** samo C. Arazim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj **Karlovac:** Findeis. **Petrinja:** Grgić Zemun: pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija:** Sarajevo: Pl. Pleyel, ljekarnik. **D. Tuzla:** Peciković, ljekarnik. **Dalmacija** Zadar: Andrievkć. **Spljet:** Aljinović.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od ljeničkih stručkovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uzjesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, nepobavljivost, kolike, glavobolje, humerodi, slimnice, vedena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenica je provišena jednom naputnicom, kako se ima upotrebiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

POZOR OD PATVORENJA !!

!! POZOR !!

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskom V. Dolenca.

Broj 41. U Trstu 9. oktobra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak, više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1 sliom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Rad istarskoga sabora.

IX.

U poslednjih saborskih sjednicah razpravljalo se većinom o predmetih praktične vriednosti. Još jednom donesao je pred zemaljsko zastupstvo g. Costantini pitanje o pučkoj školi, predlažuć, da bi se imalo urediti obstojanje i ustanovljivanje školah po razmjeru sa prinosi dotičnih školskih občinah, jer da su troškovi za školo silni te da je valja omedjašit. Naši zastupnici ne bijahu proti tomu predlogu, nu zahtjevali su, da se i za druge stvari račune po občinah razdieli, da jedna občina ne plaća za drugu. G. Costantini tuži se na prevolike troškove za školo! traži, da se nekoje ukinu, a nove da se neustanove. U tom ga razumijemo. Talijanskih školah imado i previše. U nje novalja dirati. Po koju hrvatsku valjalo bi ukinuti, a pod nijedan račun kakovu novu, makar i za stotinu, dvie, hrvatske djece otvoriti. Sve je to liepo i dobro, nu neznamo, odakle bi gosp. Costantini pokrio troškove za talijanske odiele kod hrvatskih školah, kako je to predlagao prigodom razprave o školskom proračunu. Za hrvatsku djecu neima pokrajina novca, nu za petoricu, šestoricu Krnjelićah valja stvarati talijansko odiele. To je do sad nova i nepoznata pravednost i ravnopravnost! Gospodareć sa zemaljskim novcem, pootvarali ste talijanskih školah za Talijane i Hrvate, a sad ovim poslednjim priečite, da se nauče čitati, pisati i računati u materinskom jeziku. Hrvatskimi žuljevi podizali ste talijanske škole, a sad vapijete: ne treba nam više školah, mi jih imademo dosta, a *»ščavom«* jih i netreba. Klanjamo se vašoj liberalnosti! Tko će, pitamo mi, povratiti onim hrvatskim občinam školsko namete, koje plaćaju kroz desetke godinah, a škole nikad ni vidjeli nisu? Vratite njim školsko prinose, koje su uplatili, pak odredjujte slobodno, da njim netreba školah otvarati sa zemaljskim novcem. Ostrigli ste ovcu do kože pa njoj dajete štapom po lodjih, izsisali ste limun, pa ga bacate na smetište. Nemanje liberalna bijaše talijanska većina i u praktičnih pitanjih. Kod razprave o promienah nekojih paragrafah občinskoga zakona, podnesla je hrvatska manjina praktičnije i svrsi shodnije izpravke, kao što je n. pr. onaj o *promieni zastupstva, o odgovornosti glavara i zastupnikah, o občinskih plaćnicih, o raboti, o štrajkovanju manjinah u obć. zastupstvih, o glasovanju glavara u sjednicah, o sazivu obć. sjednicah* itd. itd. nu vriedna saborska većina ostade na sve gluha i niema pokoravajuć se sliepo volji zemaljskoga odbora. Izpravke manjine odobravali su dapače i nekoji uviđajniji talijanski zastupnici, nu radi disciplino i jer se nehtjedoše zamjeriti zem. odboru, glasovaše proti istim. Izpravkah manjine nije pobijano nitko, što se dogadja jedino u istarskom saboru.

Kod proračunske razprave govorili su iznova svi zastupnici manjine preporučujuć razna, koli potrebita toli koristna narodno-gospodarstvena pitanja. Izjavili su odmah na početku razprave, da bi se morao zatajiti svaki proračun zem. vladi, jer se Hrvatom Istre ne mjeri istom mjerom, kojom i Talijanom, jer neima manjina pouzdanja u zem odbor, jer se ne troši u svaki kraj Istre jednako i pravično i napokon, jer i ono što se troši, nije uviek razložno i u koristne svrhe potrošeno.

Kod rubrike: gradnja i uzdržavanje cestah predlagala je manjina gradnju novih ili popravak obstojećih potrebitih cestah. Važna obćila, kao što bi bila cesta Buzet-Draguć-Cerovlje, na koju se potrošio silan novac, neima glavešni ropa, nedosižne nit do Buzeta nit Cerovlja. Gradnjom upravljalo je talijansko občinsko glavarstvo u Buzetu. Nadalje preporučilo se gradnju nove ceste od Karkavacah do glavne ceste vodeće u Kaštelvenere; gradnju komada ceste izmed Roča i Lupoglava; zatim neobhodno potrebitu cestu izmed Lupoglava i Lanišća, a odavle kroz Rakitović do Crnogkala. Saborski predsjednik obećao je doduše, da će se u obzir uzeti preporučene gradnje, nu »od obećanja do danja« je dalek put, osobito tada, kad obećuju ljudi, koji neimadu za nas ni srca ni ljubavi. Zemaljskomu odboru predbacilo se i dokazalo, da znade i saborske zaključke mimoići ili izopačiti. God. 1882. bijaše naime saboru podnešen nacrt praktične škole za vinarstvo i voćarstvo. U tom nacrtu se zahtjevalo od pitomacah, koji bi tu školu polazili, da znadu *čitati i pisati* a sl. zem. odbor razpisao je odnosni natječaj, kojim se traži od prositeljah, da znadu: *»gladko čitati i pisati talijanski«.* Svakako obstoji liepa razlika izmedju *«čitati i pisati»* i izmedju *»čitati i pisati talijanski«.*

Dakle i tuj su prošli Hrvati maćuhinski premda se na rečenu školu troši iz zemaljske blagajne. Pa kako se zem. odbor oprao od ljage, koju mu je oprtio zastupnik g. Spinčić, da je naime nekorektno ili (najblaže rečeno) nevaljano postupao? Predsjednik izjavlja prostodušno, *da kad se je onaj nacrt radio i poprimio, nebijaše u saboru poznat drugi jezik do talijanskoga!* Zar se g. predsjedniče u pokrajini negovori više hrvatski, dotično slovenski, nego li talijanski? Zar nezna sl. zem. odbor, da u zem. blagajnu doprinašaju, ako ne više, a ono bar toliko Hrvati koliko i Talijani? Nije li možda potrebito i hrvatskoj mladeži, da se poduči i štogod nauči u dvih glavnih gospodarstvenih granah, kao što je vinarstvo i voćarstvo? Nezna li g. predsjednik, da većina porečkoga sabora ne zastupa niti polovicu istarskoga puka, da je ta većina samo umjetna, k tomu nepravedna i pristrana? Nu ajdmo dalje, skusili smo i gorih nepravdah, a mjera ogorčenosti i jalah nije jošte puna.

Zastupnici manjine podnesli su nadalje razne važne predloge, kao što je onaj o *odgonu tudjinacah, o šumskih globah, o nepravednom plaćilu, koje moraju nositi gospodari ladjah, kojimi dovažaju vino; predlog o naobrazbi hrvatskih i slovenskih učiteljah u poljodjelstvu; o neshodnih novih listovih za plaćila* itd. itd., nu saborska većina neuvaži niti jednoga od svih tih pred-

PODLISTAK.

Šijor Nane.

(Konac).

— Ćete još vrć? E dš, ovo je dobro, jer se neplaća, jelte? Samo se držte i nagovarajte, pa će bit vina koliko se bude htjelo, brbljao Nane.

— Znamo mi, da ste vi naš otac. Vi za nas, mi za vas i u vatru i u vodu, vikali po inapiti seljaci.

* * *

Izbori su. Kod Šijor Nana pije se hoćeš li Bože više! E bogme sladko je vince, osobito kad se ga ne plaća. On se vrti i žuri da mu je sva košulja mokra. Služi juhom, mesom, bigulami i što ti ja znam čim sve. Još je vremena, izbori počimlju o devetoj. Nane vlče na puno grlo:

— Samo pijte prijatelji. Što vi tamo stojite kume Jure? Ajde amo medju nas, i vi Miko. Samo veselo! Šta nebi malo zapjevali? Ajde ne.

Počimlje pjevanje, al kakvo pjevanje? to je više mačja dreka nego pjevanje. Šijor Nane gleda na uru, deveta je.

— Dosta za sad momci, ajdmo glasovati! Svi u red!

Tako on zapoviela, a oni vični slušati, redaju se. Izlaze svi bučeć, a on prvi kao paša. Tamo na strani stoji druga četa poštenjakah, narodnjakah. Med njimi je Pravdica. Svi muče, nisu veseli ko Nanovi. Ovi prolaze mimo onih; smiju se, rugaju se, viču: *»živio šijor Nane, naš sudac!«* Svi nemogu u dvoranu gdje se glasuje, s toga treba, da čekaju u dvoršću, dok ih se pozove. Eto dolazi iz grada i g. komisar. Opet je čuti: »Živio šijor Nane, naš sudac.

Jedan zove pred vrati imena. Birači hrle gore po redu. Šijor Nane šeće po sali kao gavan, Tura u ruke papiriće. Približi se komu i od narodnih sa svojim papirićem, nu ovaj ga samo popreko pogleda i od njega se odvrati. Mnogi od njegovih pristašah u svojoj zanešenosti, viču na upit za koga glasuju: *»Za šijora Nana, neš bude on sudac«.*

— Ma čovječe sad je birat samo zastupnike. dakle koga ćeš? odgovara mu se.

— A! ja, ja! evo jih, i pruži papirić.

Sad dolaze birači iz bližneg sela. Nane tura im papiriće u ruke, al nijedan jih neće. Svi imaju već svoje, te glasuju za poštenjake. Nane grize si ustnice. Stišće pesti. Grozi se govoreć:

— Čekaj ti lopove, sutra ti dam sve pod bubanj.

— Slobodno, dobije za odgovor.

Nitko se ga ne boji.

Dva sata je po podne i izbori za treće tjelo su svršeni. Broje glasove. Narodnjaci nadvladali. Nanova stranka propala sa 50 glasovah. Nane je nešto pokunjen, al još je nade. Sutra glasuje prvo i drugo tjelo. »Još bi mogao izaći« misli u sebi. Narodnjaci posve mirni, smiju mu se u brk, u sebi si misle: »Čekaj. sutra će ti odzvoniti«.

Drugi dan je izbora. Glasuje drugo tjelo. Nane opet tura papiriće, al badava u velikoj je manjini. Propade i tu. Još je nade. Utopljenik se i slamke hvata. Tako i on misli, da će možda u prvom tjelu prodrieti. Više, jadi se, stražl al badava. U prvom tjelu to nekorisiti, jer su to najbogatiji, koji neimaju od njega potrebe. Vidi, da će tu najsiromašnje propasti, stoga ne čeka ni svršetka, nego bježi psujuć i proklinjajuć kući.

Izbor je svršen. narodnjaci nadvladali u svih trih tjelih. Šijor Nane se zatvorio, te nikoga nepušta u kuću. Njegovi pristaše kucaju, mole i prose, da im otvori, jer da su za njega glasovali. Nane neće da otvara. Napokon, videć da njim je kucanje uzaludno, udaljuju se psujuć ga, zašto su zanj glasovali.

Odmah drugog dana u jutro eto ga na putu u grad. Tamo izruči sve dužnike sudu. Prošlo je nekoliko vremena i eto ti svim njegovim dužnikom eksekucije na vrata. Oni, koji su se još za vremena njegove krčme okanili, prištedili su nešto sami, a nešto su od bolje stojećih posudili te ga posve izplatili, dočim njegovi prilizavci, koji su najveć u dug zagreznuli, nelmaju čim platiti, a njihovo otidje pod bubanj. Kunu ga i proklinju al je prekasno a i mar njega za to. On uvidi, da mu tu više obstanka nelma, jedno što su ga svi zapustili, a drugo, što mu se nekoji silno agroze. S toga naumi odseliti se. Kuću ponudi občini, a ova ju zbilja i kupi, samo da ga se reši. Načelnika već hijahu izabrali i to nikoga drugoga, do Anta Pravdice.

Kad se je šijor Nane na put odpravljao, stajali su: g. župnik. Ante Pravdica i sin mu Franjo pred župničkim stanom.

— Pošto se je obogatio, bježi, reče Ante.

— Kamo sreće, da se je odmah čim je amo došao izselio, doda župnik.

— Hvalimo Bogu, da i sad ide. Kamo sreće da bi se i po ostaloj Istri svi ovakvi izselili, primjeti Franjo.

— Možda bi se to i dogodilo, da ima posvuda ovakvih župnikah opazi Ante.

— I takvih seljakah, kao što ste vi, doda župnik.

Uprav tuda prodje Marica i videć gdje je Nane sve za put spremio, reče smijuć se:

— Sad je valjda već i na me zaboravio.

— Sjećat će se možda u svojoj novoj domovini, da se kod nas djevojke za novce ne prodavaju, reče Franjo.

— Sretan mu put, sad sam barem od njega slobodna.

Šijor Nane se odputio, nu nitko nezna kamo ni kud, jer mu se nije znalo za dom.

Tako se oslobodi jedna občina tudjinca, nametnika. Od tad je u občini odzvonilo šarenjačtvu. Njom upravljaju domaći pošteni i požrtvovni muževi. Tuj pijanicam neima mjesta a Bože daj! ne bilo ga do mala u nijednoj hrvatskoj občini naše mile Istre!

logah, premda bijahu dobro obrazloženi i talijanski podnešeni.

Na koncu zasjedanja stavio je zastupnik gosp. Jenko upit na carsku vladu radi dvojakog postupanja kod hrvatskih i talijanskih občinskih upravah u Istri. Prvim se stavljaju na put svakojako zaprieke pa makar u njih i vladao najbolji red, dočim se druge, neuredne, zapuščene i zanemarene prikriva i zagovara. Upit se je ticao isto tako i zem. odbora, koji kumuje onim činom vlade, gdje se radi, da se koja pravedna želja jedne il druge hrvatske občine mimoide.

Poprimljen bijaše na koncu vladin predlog o poljodjelskih zadrugah u Istri. Kod glasovanja pokazali su nekoji «*bolji patriote*» koliko njim je stalo do vladinih predlogah. Vladin predlog sam po sebi je vrlo važan, a nadamo se i koristonosan za Istru, nu jer ga predložila carska vlada i jer nemože imati zem. odbor kod budućeg izvadjanja zakona o tih zadrugah sam odlučne rieči, nekolicina »*napetijih*« ostavi kod glasovanja demonstrativno sabornicu. Dobro je i to zabilježiti, da bude znalo i daleko potomstvo, koliko bijaše stalo našim patronom do blagostanja puka, koga vele da zastupaju. Predbačeno bijaše manjini od prvaka talijanske većine, da govori i glasuje proti svim predlogom zem. odbora, dotično većine. Nu tomu nije tako. Osim više drugih predlogah zem. odbora, koje je smatrala naša manjina po zemlju potrebitimi i koristnimi, zagovarala je i glasovala za predlog zastupnika gosp. Ivancicha, *da se pomogne trgovačkoj mornarici*, za predlog g. Bubbe, *da se ustroji obrtnička škola u Piranu*, predlog *o poboljšanju zdravstvenog stanja za grad Pulj itd.* ali usuprot, na sve molbe, na sve izpravke i predloge hrvatsko manjine, prešlo se jednostavno na dnevni red. Niti jedna jedina rieč hrvatskih zastupnikah nebijaše uvažena, dapače na sve hrvatske govore demonstrativno se u sabornici razgovaralo, smijalo i hrekalo. Većina porečkoga sabora pokazala je i u posljednjem zasjedanju, da je ona jedino *eksekutiva* volje zem. odbora, da njoj je svejedno, predlagao zem. odbor što mu drago. bilo to po zemlju potrebito i koristno, suvišno i štetno samo kad to od zem. odbora proizticе. Većina ta hoće jedino ono, što zem. odbor, dotično njegov prvak predlaže; na sve ostalo, što dolazi od naše strane, bilo to pravedno, potrebito il koristno, neće da se niti osvrne.

Ovo kukavno stanje potrajati će u našem saboru sve dotle, dok ne bude narod tamo slao ljude, koji za nj ćute i mare, ljude, koji poznaju njegove jade i nevolje, koji su mu voljni i kadri pomoći. Da se pako to postigne, odvisi ponajprije od samih biračah, a u drugom redu od pravednijeg izbornog reda.

Ovim smo zaključili pretresivanje rada istarskog sabora. Ono je nepodpuno, površno. Onomu, koji nas je do konca strpljivo pratio, pripominjemo, da nam bijaše pretežko nešto temeljitijega sastaviti, jer su nam najpotrebitija k tomu vriela manjkala.

DOPISI.

Buzet. Septembra mjeseca. (*Dvie tri rieči našim kmetom*). — U srcu me zazebe, kad pomislim, kako su se nekoji kmeti sasvim odali pijanstvu. U nedelje i blagdane idu rano u grad, pa ciel dan se povlače po krčmah do kasno u noć a često ostanu bez sv. mašel — Kolike suze, nemire i svadje u porodici prouzroči takvi bezsramni život! — Dragi moji kmeti Buzećani! Ja, vaš brat, koj sam se med vami rodio i odgojio, opominjem Vas ovim za vašu čast i korist, da se odrečete ovakva života. Prva vam skrb budi, da u nedelje i zapovjedane blagdane prie stvujete sv. misi i propovjedi ili prediki. Najprije Boga služite kako treba a onda podjite pametno odmah vašim kućam. Vući se po krčmah po ciele bogovjetne dane, po krčmah, gdje se kune, laže i pijanci je tepčarski a vi tepci niste i nesmijete nikada biti. Liepih bome imate primjerah dragi moji Buzećani pred vašim očima. Mnogi su naime, koje vi poznate radi krčme i pijančavanja propali; drugi zdravlje si pokvarili a treći drugocieno poštenje izgubili. Koliko njih zaprave sve što su krvavimi žulji kroz čedan zaslužili u nedeljah i blagdanih u krčmah, a doma moraju njihove žene plakati i sa svojom djecom glad trpiti! Tako nebi imalo biti. Ako si zbilja trudio i radio ciel čedan te dutiš potrebu čaše vina, da ti iznemoglo moći pokrijepi, a ti u ime Božje ako ga nemaš u kući i ako ti žep dopusti, kupi u svoju čuturicu pol litriča ili najviše litru pa ga odnesi kući, da ga svojimi použiješ a ne sam ili u krčmi sa kakvom pijandurinom makova nosa!

Mili druzi i prijatelji! Priznajmo najposlije, da pijanca vino obseni i zamami. Pijanac na taj način nelzgubi samo novce i zdravlje, već on postaje nevriedan čovječjeg družtva. Pijanac nemože ako bi htio pametno govoriti, njegova pamet zaerdja a srce podivlja; nebrine se za svoje, za kmeštinu a još manje za občinu. Pijanac se pusti za litrič prodati pa glasuje za najvećeg protivnika Boga, vjere i tužnoga naroda. Pijanac je, kako vidite, pravi i pravcati rob svoje gadne strasti! — Da se slabo upravlja porodicami, občinami, da stotine i tisuće plaču i uzdišu radi dvojice trojice, to su sve pijanci krivi. Pijanac nikad ne pita, kamo su stotine i tisuće tužnoga kmetu, on je zadovoljan ako mu je trbušina zalita vinom!

Naši su starji u zastupničtvo birali samo gospodu, jer su govorili u prostoti i neukosti, da gospodin sam zna zakon te s toga da treba, da on s nami upravlja. Nas, njihove potomke ova tvrdnja veoma ražalošuje, jer znamo, da nisu pravo mislili, pa radi njihove nehajnosti za občinske stvari, su tisuće i tisuće propale u nezasitni pakal, nam na škodu, a tako će biti i unapred dragi moji Buzećani, ako se budete pijanstvu predali, jer kako je već dokazano, pijanac svaki je razsipnik, izdajnik i bezbožnik; za to na sveršetku ovog bratskog savjeta opet vam dovikujem: delajte, skrbite, štedite i pobožno živite. Držite se Vaše dobre matere, jedine u sadašnjem vremenu braniteljice vaše, naime sv. cerkve a krčme ili oštarije čuvajte se više nego smrti! — Poslušajte me Buzećani, pa se nećete kajati!*)

*) Preporučamo ovaj prelep savje što toplijo i drugud našemu narodu. Ured.t

Iz Kastavšćine. Bit će 15 danah, da je naše zastupstvo imalo odlučiti hoće li prodati ili ne jedan kus Preluka onomu družtvu, koje gradi rečku luku (porat). Preluk je velika uvala morska na Kastavskoj strani i da nije Reka pod Madjari, valjao bi Preluk milijune, jer bi se tamo podigla koja fabrika, all dok Madjari Reku drže, nepusto, da se izvan nje što vedega učini; dapače sagradili su u samom gradu i za veliku pogibelj čistilnicu petroleja, samo da je na »rečkome.

Sasvim tim Preluk može dobiti veliku vrednost, jer je more posve duboko, a da se učini na Punti nekoliko nasipa, ima se izvrstan porat.

Rečko družtvo želilo je kupiti za vlastito jedno 1500 klaftar Preluke od Puntice prama Reki, po 2 for. klaftar.

Zastupstvo je odlučilo, da za sada neće toga prodati, ali ako bi se kada prodavalo, da će rečko družtvo biti uviek prvo, a u zakup (fit) da može i sada uzeti koliko hoće občinskoga zemljišta po dosadanjoj pogodbi.

Rečko družtvo nezadovoljno s tim, počelo je odpuščati neke Kastavske delavce, a ovi viču, zašto se nebi prodalo.

Istina je, da se mnoga Kastavska obitelj prehrani u Preluki, all krvavimi žulji nu škoda bi, da djelo tamo prestane.

Nego ovako nisu zadovoljni jedni. A da je zastupstvo prodalo, našlo bi se možda drugih *prijateljah* puka, koji bi šuntali: *Vidite, već su Vam i kus Preluka prodali.*

Dakle svaki pametan čovjek mora uviditi, de je našim občinskim starešinam težka odluka bila za jedno ili za drugo, a po mojoj misli, dosta su šli na ruku rečkomu družtvu, koje tamo kopa kamenje.

Čujem, da isto družtvo želi, da bi se opeta ta stvar razpravila i da bi se na licu mjesta razvidilo, što i kako i koliko.

Možebiti nebi škodno, da do toga dojde i da se rečkomu družtvu proda jedan komad dalje od Puntice, koliko je pravo, da svoje privatne umjeke združi s morem.

All u istu dobu treba providiti za ove stvari:

1.) da se od Preluke maknu oni, koji šuntaju delavce proti svojoj občini, koja čuva svoje;

2.) da se Kastavci postave za »kape« ili nadstojnike dela;

3.) da se nečini kako do sad, da Kastavci moraju delati na »pogodbu« kada i dokle treba, a tudji ljudi da rade »na dan«.

4.) da svaki delavac puška nekoliko po sto od svoje zasluzbe za prišparati za bolest ili nesreću *i da se od toga zna točan račun pod kontrolom občine.* Tako bi ljudi mnogo prištedili, a nebi ništa očutili, da svaki mjesec pusti svaki, recimo 1 forint u šparnjaku.

Pogled po svietu.

U Trstu, 8. oktobra 1884.

Dne 27. t. m. sastaje se austro-ugarska delegacija u Pešti. Razpraviti će proračun za god. 1885., koji se neće mnogo razlikovati od prošlogodišnjega.

U štajerskom zemaljskom saboru potužio se slovenski zastupnik gosp. Dominkuš na sadašnje ministarstvo, koje da nezadovoljava u ničem 460.000 štajerskih Slovenacah. «Pod sadašnjom vladom», reče govornik »ponjemčuje se slovensko pučanstvo isto tako kao i pod ministarstvom Auerspergovim. Medju slovenskim pučanstvom ustrojavaju se njemačke škole, a slovenski jezik se svud zapostavlja i zanemaruje. Vladini činovnici glasovali su bez iznimke za njemačke kandidate. Velika većina austrijskih stanovnikah, medju svimi plemeni sita je neprestanoga boja, jer uvidja, da se neda više zaustaviti naravni razvitak sviestnih slavenskih narodah. Nijedna stranka nije tako jaka, da drugu potlači. Mora se dakle tražiti temelj sporazumka, a taj bi bio, štovanje medjunarodnih pravah«. Tužbe zastupnika štajerskih Slovenacah možemo i na naše odnošaje protegnuti, jedino s tom razlikom, što se u Štajerskoj Slovence ponjemčuje a kod nas, Hrvate potalijančuje.

Češki sabor svršava svoj rad dne 18. t. m. Bečke novine pisale su, da se dogovaraju vodje čeških i njemačkih zastupnikah o promieni izbornoga reda. Viest ta se nepotvrdjuje, nu Česi će svakako glasovati za promiene, koje predlaže zem. odbor.

U solnogradskom saboru podnio je zem. zastupnik g. Lienbacher sledeći predlog: «Ima se svimi silami nastojati, da se opet ustroji slobodna katolička visoka škola, koju je knez-nadbiskup solnogradski godine 1620. ustrojio, a koja bijaše istom g. 1820. ukinuta». Ovaj su predlog podpisali knez-nadbiskup Eder, zemaljski kapetan grof Chorinsky i svi umjereni zastupnici sabora.

U dolnjo-austrijskom saboru predlagao je zem. odbor, da se pruži njemačkomu družtvu «Sulferein» podpora od 200 for. Družtvo ovo neima druge svrhe, nego da ponjemčuje slavensku djecu u našoj državi. Predlogu zem. odbora protivio se zastupnik g. Knab, koga je pobijao predsjednik tog družtva i zastupnik gosp. Weitlof. Njemu je priskočio u pomoć zastupnik g. Koenigswarter, koji je dokazivao, da se nalazi Niemstvo u Austriji u velikoj pogibelji (!) jer da mu grozi Slavenstvo; da je njihovo družtvo od silne koristi i potrebe i da ga je u život izazvalo današnje političko stanje, ono stanje, koje je izazvalo takodjer «*nespašenu germaniju*» (germania irredenta). Niemci su dakle u Austriji «*nespašeni*»?! Tko da se ne nasmije našim Velikoniemcem? Oni bi bili valjda spašeni, kad bi došli pod veliku Germaniju, t. j. pod njemačkoga cara.

Poznati talijanski zastupnik g. *Bonghi* otisnuo je nedavno svoje nazore o sastanku trijuh carevah. Spominje, kako bijaše svrha tomu sastanku uzdržati ravnovesje i mir u Europi a usljed toga, da se je Italiji za neko vrieme odreći težnjah za razširenje njezinih granicah, koli na istoku toli na zapadu.

Sve trgovačko-obrtničke komore u Austriji razpustiti će se, izuzev tršćansku i pražku, te će se odmah razpisati novi izbori na temelju novoga izbornoga reda.

Ugarski sabor, koji se je u subotu konštituirao, izabrav zastupnika Pechya predsjednikom, razpravljat će ovaj put pet različitih osnovah adrese, t. j. odbora gornje kuće, liberalne stranke, sjedinjene opozicije, neodvisne stranke i protižidovah.

U hrvatskom saboru, koji je izabrao predsjednikom g. Mirka Hrvata, razpravlja se ovaj par o verifikaciji zastupnikah. Opozicija navaljuje oštro na vladu i njezine zastupnike jer da se je ona prigodom poslednjih izborah služila nezakonitimi sredstvi, a usljed toga, da njezini zastupnici ne zastupaju naroda. Uzprkos tomu ovjerovila je vladina većina u saboru sve prieporne izbore osim jednog pripadnika stranke prava, koji da neima prava zavičajnosti u Hrvatskoj. Sabor je zaključio odgovoriti posebnom adresom na carsko pismo, kojim se sabor otvorio.

Srbska se vlada trudi, da provede do nove godine novi porezni zakon. Ona je opunomoćila svojega poslanika u Beču, da podpiše ugovor o zajmu od 20 milijunah fr. Srbska kraljevska obitelj vratila se danas iz Gleichenberga u Beč, gdje će proboraviti nekoliko danah, a onda odputovati u Biograd.

U Bugarskoj su započeli izbori za provincijalnu skupščinu. Umjerenjaci se nadaju, da će imati u budućoj skupščinu većini.

Od poslednjeg boravka ruskog cara u Varšavi, pišu mnogi ruski listovi veoma prijateljski o Poljacih. Oni izčiču, da mora nadoći brzo doba izmirenja medju dvimi pobratinskimi narodi, ruskim naime i poljskim, jer da se njihovomu neprijateljstvu jedino neprijatelji obijuh vesele i odatle korist crpe.

Strašna kolera, koja je u Francezkoj, osobito pako u Italiji toliko ljudih pokosila i svietu toliko straha zadala, počimlje sve to više malaksati. U samom Napulju, gdje je prije 20 danah umiralo 4—500 ljudih danomice, umire sada obično 10—15 na dan.

Englezki parlament otvoriti će se dne 23. t. m. Razpravljat će se o promieni izbornoga reda.

Sin kneza Bismarka, Herbert Bismark imade biti imenovan državnim tajnikom u ministarstvu izvanjskih posalah. Car Vilim zapovjedio je, da se odprave četiri ladje-oklopnjače na zapadnu obalu Afrike.

Francezki državni sabor sazvan je za dne 14. t. m.

Iz Kine dolazi viest, da bijahu na rieci Loch-Nan tri francezke ladje od kinezkih vojnikah napadnute. Admiral Courbet počeo je zadnju sredu streljati proti kelunškim utvrdbam, koje su valjda već u njegovoj moći.

Englezka ekspedicija proti krivomu proroku, reć bi, da će do mala svoj cilj postignuti. Proroku bijaše silom oduzet Berber, nu njegovi su vojnici odnesli neprijateljsku blagajnu.

Postanak ruže.

Što me motriš, čovječe,
Tak zabljene duše,
Gdje se moja licašca
U rosici guše?
Ja sam bila djevojka,
Jedina u majke;
Bilo doba proljetne
Lepirićah najke.

Jednog jutra u zoru
Odišav na zdenac,
Da donesam vodice
Našla sam prstenac.

Nataknuv na prstac,
Povratih se svomu,
Neobično vesela,
Materinu domu. —

»Što si to učinila,
Tko ti je to dao,
A da nisam za to ja,
Ni otac ti znao?«

Mat' me stala koriti
I gonit do biesa,
A ni danas, sirota,
Neznadem rad česa.

Na majčine prikore
Sva se odrvenih,
I gdje bjeh tad sjednula,
Mjesta nepromienih.

Od tuge i žalosti
Zalile me suze,
Što mi, gle, niz obraze
Još i sada puze.

Lice porumenilo,...
Pognula se glava,
A ovaj mi, uzdišuć,
Srce miris dava. —

Ima li još na svietu
Toj djevojci para,
Da neznade, za što ju
Dobra majka kara?

Franina i Jurina.

Fr. Si Jure čul, da se Lovranci drže »Jurini i Franini« kako i pijan plota?

Jur. Ki bi bil to rekal?

Fr. Aj borme nejde se je va njih spomenulo, da bi dobro kušćić lokandi va Lovrane storit, pak su ti se našli valjo ljudi, ki su jih poslušali

Jur. A ki njin je to tako poslušan?

Fr. Neki albokat bez firmi.

Jur. Će bit sakako naš čovek, kada dela po željo »Jurini.«

Fr. Zlomara je on, ter negredu naši va njegovu lokandu ako ne da jih zove

Jur. Tako će sada on suhi s očali nastavit uši kako i zec?

Fr. A ja obesil jih je kako i on ki »i ja« zač nesmo va lokandu ako ne nose pod pazuhun pinku kako i težaki va prelučkoj Kalifornije.

Jur. Neće mu škodit, da su ga spoznali najprije oni, koli je zigojil.

Fr. Kakovu banderu ti najvolš Jure?

Jur. A ka omatu, ku bati brod krcat fermenti pak da onako jadri put Preluka, ni bimo rekli: Kalifornije.

Fr. Ja, dobroj, tr ši i ja, ma ši l'onu s krunum ul bez kruni?

Jur. Sakako onu s krunum, zač ča je više, više je, a od obiltadi ni svet nikada počinul.

Fr. Ma ti me za norca držiš, zač jas bin tel znat ši l onu pravu al onu krivu.

Jur. Nebudi Frane ča tanoka zleže. Ako ti jušto premi znat, pitaj kega tamo po cestah; al da ne fališ, hodi v Reku pak će ti banj povedet ou jometra ki se uža po Kastavšćine klatit.

Različite viesti.

Mlada misa. G. Jakov Dminić, bogoslov krčke biskupije, rodom iz krčnog Vrbnika žrtvovati će dne 12. t. m. u rodnom mjestu prvu sv. misu. Čestitamo srdačno tom zgodom mladomu rodoljubu sa vrućom željom, da bi njegov budući rad bio na spas njemu, a na korist narodu od kojega je potekao. Živio »*novomisnik*!«

Glavna skupščina »Bratovšćine hrv. ljudi u Istri«. Dne 6. t. m. bi obdržavana redovita glavna skupščina »Bratovšćine« u Kastvu. Obširno izviešće donest ćemo drugi put jer nam za danas ne dotječe ni vremena ni mjesta.

O popunitelnih izborih za tršćanski sabor, čitamo u posledniem broju »Edinosti«, da je odbor pol. družtva »Edinost« u svojoj posledniej sjednici, nakon podulje razprave zaključio, da se preporuči izbornikom tršćanske okolice sledeće kandidate za predstojeće popunitelne izbore: Za I. kotar g. *Petra Perticha*, financijal. činovnika, za V. kotar g. *Valentina Mat. Schiwitza*, inžinira. Izbori se vrše ane 12. t. m. Birati će se ujedno jednog zastupnika u II. gradskom izbornom razredu. Za to mjesto kandidira: »Associazione Politica Triestina« trgovca g. L. Croatto. Za tršćansku okolicu (I. i V. kotar) nisu još to poznati talijanski kandidati.

Dva srbska oficira borave od nekoliko danah u našoj sredini. Obojica borila se junački za slobodu srbskog naroda, o čem nam svjedoče odlikovanja, kojimi su njihova prsa nakićena. Jedan od tih, imenom g. Janko Stibil rodom je iz Ajdovšćine, a njegov drug gosp. Lazar Božić iz Kragujevca.

Hadži Loja, poznati vodja bosanskih ustašah, koji bijaše u Terezinovću (Češka) zatvoren, doveden je danas pod stražom u Trst, odakle će parobrodom odveden biti nekamo u Arabiju, jer mu nije austrijska vlada dopustila, da se vrati u svoju domovinu, naime u Bosnu. Njega prati žena sa dvoje djece. Pripoviedaju se, da mu je opredielila austrijska vlada stalnu mirovinu.

Potvrdjen zakon. Njeg. Vel. cesar potvrdio je zakon, koji bijaše u posledniem zasjedanju istarskoga sabora poprimljen i kojim se ustanovljuje zemaljski kulturni savjet za Istru. Do tri puta razpravljalo se o tom zakonu u našem saboru i tekar sada bijaše potvrdjen. Prva dva puta nemoglo se ga potvrditi jer je hotio imati zem. odbor odviše upliva u tom savjetu. Kod posledniej razprave moralo je zem. sabor popustiti i po vladi predloženu osnovu zakona poprimiti. Kod glasovanja o tom zakonu izašla je nekolicina talijanskih zastupnikah iz sabornice, samo da može reći, da se nije želji carske vlade pokorila. Ovim novim zakonom nadamo se, da će se našemu siromašnomu narodu materijalno pomoći, bude li se i sam za svoje dobro brinuo.

Na skupščini »slovenskih posujilnicah«, obdržavanoj dne 5. t. m. u Ljubljani, zaključeno bijaše medju ostalim, da se osnuju posujilnice i štedionice u *Trstu* i tirekoj *Istri*. Iskreno hvalimo slovenskoj braći, napose prevriednomu predsjedniku »saveza slovenskih posujilnicah« g. M. Vošnjaku, što se sjetiše i naših težkih ranah.

Javljaju nam iz Lindara: »Tetu« u Poreču našla si u Lindaru dopisnika! Kolik ti je to napredak! Taj dopisnik-denuncijant, piše o naših zastavah, o čitaonici, o svečeniku itd., pak uči Lindarske mladiće »savita civilitè«. Nu što mislite, tko je taj junak dopisnik? Nelindarac, koji boravi kratko vrieme ovdje; mladić moralni propalica, zriel za koparsku velku palaču; junak, koji oboružan bježi pred golorukimi. Ali čemu se baviti tom ništarijom? Zato svršujemo o njem opominjajuć ga, da bude pametan i da poštuje druge, ako želi, da se ga štuje i trpi u Lindaru. Sada hvala Bogu živi se kod nas u miru od neko doba, dakle neka nam ne muti mira tudjinac izazivajuć mirne ljude! Ili možda žele loviti »*uspašenci*« u mutnoj vodi? Lindarci budite oprezni.

Čim se narod buni? U VII. saborskoj sjednici u Poreču predlagao je nar. zastupnik g. Laginja i drugovi, da se ne šalju narodu svake godine posebni listovi za plaćila, nego neka se uvedu knjižice, kakove bijahu i prije i neka se točno popiše, koliko ima tko platiti i u koje ime.

Većina poreckoga sabora glasovala je proti tomu predlogu, premda je g. Laginja tu-lijanski govorio i svoj predlog lepo razložio.

Dolaze nam sada tužbe sa raznih stranah Istre, da je nastala najveća pometnja sa gorespomenutimi novimi listovi za plaćila. Narod nezna, koliko mu je, ni za što mu je platiti. U Kastavšćini pako, čim se počelo nove listove narodu dieliti, upotriebili su tu zgodu naši narodni protivnici i buniteji naroda, da mu predoče, kako se tobož timi listovi traže novi porezi, nova i veća plaćila, koja su mu naprčena radi toga, što su kastavski rodoljubi skučili puk pod Hrvatsku, gdje se tobož veći porezi plaćaju. Ovim nečistim oružjem vojuju i nekoji plaćnici, kojim je zadaća narod miriti i na dobro upućivati a ne buniti ga kojekakvimi ludimi izmišljotinami. Kad će već jednom to nepošteno i pogibeljno izazivanje prestati?

Iz Tinjanske občine pišu nam sledeće: Poldruga godina je već na izmaku odkad se ovdje stranke bore za izbor novog zastupstva. Prvi izbori, što se vršili lanjskog oktobra bili su usljed utoka hrvatske stranke uništeni, a za druge, koji se vršili prošlog maja, bio nam utok pred mjesec danah nepovoljno riešen. Poznato će biti čitateljem, kako se nam u Istri kod izborah događaja, stoga nećemo ovuje na brajati svega.

Kako običajno, su i ovom prigodom naši protivnici upotriebili sve što se samo dalo i moglo, da ulove na liepak jednog kmeta. Što se nije dilo milom to se učinilo silom.

U samom gradiću Tinjanu pobralo se sve što je krnjelsko i šarenjačko u zastupstvo. Izabralo se jih sedam na po prilici 200 dušah, a na vanjštini samo tri na 1300 dušah, od kojih nepozna nitko ni slova, a uz to su neizkusni jer nisu bili još nikad zastupnici. Koji li razmjer 7 na 200 napram 8 na 1300 dušah? Podobćine Kringa i Sv. Petar zastupa samih 8 zastupnikah, dakle samo jedan više nego li selce Tinjan.

Dne 11. t. mj. bili su novo izabrani pozvani, da si izaberu načelnika i viećnike. Bilo bi pravedno, da se izabralo barem jednog viećnika iz vanjštine, ali no »ščavo« nesmije biti konšiljer.

I ovdje pokazali su naši protivnici svoju pravednost kojom se ludo ponose.

Izabralo se dakle načelnikom dosadanjeg obć. upravitelja, i oba viećnika u gradiću.

Novoizabrani načelnik, prvi viećnik i jedan zastupnik su tri glave one silne ažaje polit. družtva u Pazinu, s toga nam se nije nadati pravednosti od njih. I to ponajpače u narodnom obziru. Da nije novoizabrani načelnik po volji puka izabran, netreba ni spominjati. On je oruđje poreško-pazinsko, i obljub načelnikah tirjanskih.

Kano upravitelju imali bismo mu koješta prigovoriti što ćemo za sada zamučati, možda da se bude unapred nepristranije vladati. Viditi ćemo; bude li dobro, pohvalit ćemo, bude li zlo, pokarat ćemo.

Mrska agitacija. Kastavšćina se, hvala budi obzirnosti tamošnjih rodoljubah umirila. Kolovodje-buniteji uvidjaju danas i sami, da bijahu zavedeni, da bi bilo mogao njihov nečisti posao imati vrlo slabih posledicah. Oni se srame svog čina; priznaju sami, da bijahu oruđjem talijanskih bezdušnikah, neprijateljah svega što nije šarenjačko.

Glavnim buniteljem Kastavšćine bijaše neko *istarsko talijansko tepče*, kojo se preko Učke u one strane dokotrljalo i u kastavskoj občini neko doba kruha našlo. Taj širitelj talijanske kulture putovno je (pošto je morao iz Kastavšćine otići) po blagdanih i svetcih od sela do sela, nagovarajuć narod na bunu proti poglavarstvu, proti crkvi i proti pojedinim rodoljubom u Kastvu i okolici. Nećist posao nije mu uspjevao bez mita, bez nagrade. Dobiv novca iz Pazina ili Poreča, stao je nekojim slabićem i malovrlednikom vino i jelo pladnti i cigari jih darivati. Sad je išlo već bolje, sad se vjerovalo porečkom dotepuhu kano svetom pismu.

Najprije počeo govoriti, kako su kastavski rodoljubi prodali u Zagreb za 16—18 hiljadah forintih svu Kastavšćinu, da će doći pod drugoga cara, da je hrvatska zastava protu-carska, da će plaćati velike poreze i za najmanju stvarcu, dapače i za svako novorodjeno dieto po 1 fr. Timi i sličnimi nesmisli, a najviše vinom podobije poreški apostol šuku sledbenikah. Ovi poslušali svog meštra te širili vinom opojeni njegov nauk. I njim se pridružilo nešto slabićah. Što je pametnijega, zrelijega i umnijega, izsmijehivalo je ludo zavedenike; od njih se s prezirom odvraćalo. Porečki »*Hadži Loja*« tro si zadovoljno ruke. Djavolsko mu djelo uspjevalo ponešto. Javio to svojim gospodarom u Poreč i Pazin, odakle je dotazio novac i novi naputci, kako da se cielu Kastavšćinu pobuni. U Poreču su znali prije nego li se moglo i slutiti, što se u Kastavšćini kuha i snuje. Tamo bijahu usredotočene sve niti talijanske spletke. Porečka »b a b a« dala si pisati iz »pobunjenih stranah« da tamo vrije i kuha kano u paklu, da je odzvonilo Hrvatom i Hrvatstvu, da će nadvladati Šarenjačtvo itd. »B a b a« se u računu prevarila. Porečko-pazinski izaslanik klatari se još uviek po Kastavšćini. On neprestanje narod uznemirivati i buniti. Politička oblast, reć bi, da za to i nemari. Radi toga preporučamo svim i svakomu, da se tog klatežа dostojno dočeka gdjegod se pokaže, da bude znao pripovjedati svojim gospodarom, kako su Kastavci gostoljubivi ljudi.

Sladki san u englezkom saboru. Poznato je, kako su Englezi u domaćem i javnom životu posve originalni. Imade ljudih, koji će ti medju stotine drugih, odmah upoznati Engleza i to po njegovoj izvanjštini, po hodu, po ponašanju, držanju, načinu života itd. Englez će svakako znati, da ga narodi na kopnu za originalna drže, pa će čim stupi u njihovo društvo, to svoje svojstvo valjda često i pretjerivati. Nu buduć je Englez čudak svuda, zašto da nebude i u saboru ili u svojem parlamentu? Koj ličita novine, znati će, što se sve često događaja u saborih kad prekipi strast, kad čovjekom ili strankami zavlada ogorčenje, bol, mržnja, jal i t. d. itd., bome tuj se izvadjaju svakojaki prizori, a dogodi se kad što, da i sila ili nasilje reče. U englezkom parlamentarnom životu shivaju se svi mogući prizori i što je kod ostalih narodah iznimkom kod njih je skoro pravilom. Uz ostale englezke vlastitosti u parlamentu zanimiva je i ona o kojoj piše londonski tjednik »St. Stephens Review« pod naslovom: »*san u englezkom parlamentu*«. U rečenom članku govori medju ostalim: »Spavati u saborskih sjednicah nije tako lahka stvar; to je umjetnost, koja se nemože naučiti u malo danah ili ju proizvadjati na brzu ruku. U toj umjetnosti jesu kod nas najglasovitiji g. Robert Peel i lord Randolf Churchil. Ova dvojica zadriemlju čim sklope ruke. Ministar-predsjednik g. Gladstone navadno ne spava u saboru, no nedavno našli ga na klupi na hodniku u sladkom snu. Zastupnik Beresford Hope dočim spava prebaci jednu ruku preko druge, a nježan mu posmjeh titra na njegovom širokom licu. Motrimo li g. Stafforda Northcote kad drži ruke na prsijuh sklopljene, kano spokorena grešnica, tad znade svaki, da je vodja englezkih konservativacah uljuljan u sladki san. Isto tako kad zastupnik za Warwickschire prebaci svoj žuti indijski svileni rubac preko levog kolena, znadu svi, da posledniji potomak loze Newdegata sladko driema.

Radikalni zastupnici, napose pristaše Parnellovi, Irci, dočim spavaju hrbnju i hropću.

Naši sabori nemadu još žalbože u toj struci dostatna materijala te se moramo za sada zadovoljiti sa englezkimi čuduci.

Neoprezan načelnik. G. Drobaševsky, načelnik ruskoga mjesta Klimovići, skusio je na svoju veliku žalost, što je neopreznost. Drobaševski nije se doduše odlikovao uzornim redom u službi ni osobitom marljivošću, nu ipak bijaše vrlo ponosan, što je načelnikom i što je nešto višega od drugih. Jednu pogrešku je imao, kano što jih imadu svi veliki muževi, da nije nikad službeno spisah prije nego li bi je podpisao, pročitao. Primio bi jednostavno tukav spis u ruke pa bi podanj nadrljao svoje slavno ime, nepitajuć o čemu se radi i što podpisuje. U nekoj občinskoj sjednici, zadirkivala je i rogobornica opozicija, kano što to opozicije znadu, proti načelniku, proti upravi, činovnikom itd. G. načelnik, hoteć jednim udarcem utući i slomiti sav odpor opozicije, izjavi, da za takovih okolnostih mora položiti čast načelnika. Tajnik, ostanjajuć se na tu izjavu i poznavajuć slabu stranu g. načelnika, napiše listinu, kojom izjavlja načelnik, da odstupa od načelničtva. Tu listinu predloži medju ostalimi spisi načelniku na podpis. G. načelnik podpiše po običaju sve predložene spise, a da i nepogleda o čemu koji radi. Medju timi bijaše i njegova ostavka.

U prvoj budućoj sjednici pročita tajnik medju ostalim i izjavu načelnika, kojom se odriče načelničtva. Kao da ga je grom ošinuo, raztvori načelnik oči i usta te stade zabezeknuto oko sebe motriti, što se to s njim događaja. Napokom izjavi, da on o svemu tomu ništa nezna. Nu buduć da vlada svietom pokvarenost i nezahvalnost »*gradski oci*« mjesta Klimovići, mjesto da zaprose svog načelnika, da i nadalje občinom vlada, mjesto da mu izjave pouzdanje, oni njemu lepo najtoplijimi riečmi zahvale za njegovo požrtvovno i uspješno službeno djelovanje, za revnost, trud itd. itd. te odmah odluče, da se ima birati novi načelnik. G. Drobaševski osta kano prikovan, razmišljajuć kako je sam sebi putni list podpisao.

O velikodušju pokojnog ruskog cara Nikole donosi »Ruski Arhiv« ovu priču: Pri nekoj vojničkoj vježbi dao je car svomu krilnomu pobočniku, knezu R. neki nalog, da ga izruči zapovjedniku gardijske konjaničke divizije, generalu Penčeršovskomu. Car opazi, da njegov nalog nije izvršen, te slade generala oštro karati. Ovaj šuteć slušao je careve prikore. General ne bijaše medjutim kriv, već knez R., koj se je sutradan prijavio caru, i priznao svoju krivnju. Car zagrli ga i reče: Hvala ti, da si se u me pouzdao; sad mogu da stvar popravim. Drugi dan pozva car k sebi generala Penčeršovskoga, te mu reče pred svimi zapovjednici: »Ja imam da popravim nepravdu. Jučer sam vas uvriedio, sad pako čujem na svoju najveću radost, da vi niste ničemu kriv, te s toga opozivljemi nezasluženu uvriedu, koju sam vam nanesao jučer. Podajte mi ruku i recite, da mi praštate«. General poljubi cara u ruku, car zagrli ga i prisili, da je morao izgovoriti rieči: praštam. Car zahvali po tom ponovno knezu, te zaželi, da bi se u sličnu slučaju poveo svatko za njegovim primjerom.

Pomorske viesti.

Nesreće na moru. Ravnateljstvo ureda »Veritas« u Parizu priobćuje sledeću statistiku nesrećah na moru što no se dogodiše mjeseca kolovoza a tiču se svih zastavah. Jedrenjačah se je izgubilo: 9 amerikanskih, 6 njemačkih, 22 englezke, 1 kilenska, 1 danska, 1 španjolska, 7 franczkih, 1 holandezka 1 talljanska, 4 norveške, 1 ruska, 2 švedske. Ukupno: 56.

Utom broju uračunana su 4 broda, jer im se ne zna ni traga ni glasa.

Parobrodah izgubilo se je: 1 amerikanski, 3 njemačka, 8 englezkih 1 holandezki, 1 norveški. Ukupno 13 parobrodah.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 29. rujna. Olga B, Mikuličić iz Kavale. 30. Vujale, Mighetti iz Aleksandrije. 4. listop. Alfa, Nikolić iz Rieke. — **Rieka** 25. rujna. Alfa, Nikolić. 28. Erica, Martinolić. 29. Arnea, Vidulić iz Kavale. — 3. listopada. Br. Kemeny, Strk iz Glasgowa. 4. Isis, Vidulić. Maria S, Nikolić iz Kavale. — **Montevideo** 30. kolovoza. Euro, Premuda iz Lelth. 26. rujna. Aurora J, Jerolimić iz Ponsakole. — **Kardiff** 29. rujna. Argo M, Marelja iz Bordeauxa. 1. listop. Imp. Franc. Glus. I., Premuda iz Waterforda. — **Pentilae** 30. rujna. Vesna, Stiglić iz Rieke. — **Santos** 30. kolov. Gerolamo, Zagabria iz Trsta. — **Mietke** 23. rujna. Marino. Veličić iz Batuma: 29. Jokul, Katnić. 3. listopada. Szapary, Jeletić iz Batuma. — **Filadelfija** 15. rujna. Osojnak A, Jelenčić iz Hulla. — **Baltimor** 16. rujna. Lino, Ivančić iz Genove. — **Queenstown** 26. rujna. Ida S, Szegura iz Bari. — **Smirne** 16. rujna. Trappano, Merčić iz Bostona. — **Nieuwe-Waterweg** 27. rujna. Alessandro T, Morović iz Rosarie. — **Bordeaux** 26. rujna. Deveti dubrovačkl, Jošić iz Ponsakole. Vesna, Stiglić iz Rieke. — **Hull** 28. rujna. Rebus, Ivančić iz Mobile. — **Messina** 29. rujna. Genio S, Stanocvić iz Trsta. — **Wilmington** 2. listopada. Leda, Erschen iz Rieke. — **Gibraltar** 24. rujna. Giorgio Bošković, Jlnović iz Smirne. — **N. Jork** 19. rujna. Genitori Tarabocchia, Martinolić iz Kopenhagena. — **Karmen** 13. kolov. Pola, Bogna iz Marsilje. — **Malta** 29. rujna. Honor, Marelja iz Maloga Lošinja. — **B. Ayres** 31. rujna. Temi, Tomašić iz Lolitha. — **Carigrad** 24. rujna. Giano, Raimondi iz N. Jorka. — **Anversu** 31. rujna. Slavia, Kamenarović iz B. Ayres. — **Invergordon** Carmela, Pollć. — **Leith** 1. listop. Stefanie, Randić iz Rieke. — **Havre** 29. rujna. Dora, Radoslović iz Ship-Islanda

Odjedrili iz:

Trsta 2. listopada. Fratelli B. Nikolić iz Kajamote. 5. Tilde, Colasio za Cette. — **Kor čula** 27. rujna. Javor, Kamenarović za Carigrad. — **Rieka** 24. rujna. Adria, Pascoletto za Glasgow. 28. Grobnik, Stipanović za Port Vendre. 30. Moise Montefiore, Matković za Cette. 2. listop. Tartaro, Pezelj za Marsilju — Senja 27. rujna. Catina, Valentin. — **Montevideo** 28. kolov. Tare, Marussi za Braunšwik. 26. rujna, Florida, Skoplnić za Antillo. — **Bordeauxa** 1. listopada. Sagittario, Sodić za Kardiff. — **Algira** 28. rujna. Enrica, Stipanović za Bordeaux. — **N. Jorka** 14 rujna. Ukraine, Mirković za Palmu. 21. Miroslav za Rieku. — **Cette** 24. rujna. Ester, Car za Berutta. 25. Padre, Rumen 1. listopada. Artiero Giovanni, Flamin za Rieku. — **Lisbona** 22 rujna. Emilie, Tianić za N. Jork. — **Bari** 26. rujna. Mate P, Purić za Rieku. — **Marsilja** 27. rujna. Mimi, Tomlulć. Gvietnidan, Turlan za Rieku. Bice, Katarinić za Martinsku. 1. listop. Desković A, Negovetić za Rieku. 2. Nada, Paikurić za B. Ayres. — **Barcellone** 29. rujna. Tibor, Randić za Tarragonu. Leitha 28. rujna. Tisza, Morović za Newcastle. — **Malta** 12. rujna. Adamo, Karatolj za Barcellonu. — **Kardiffa** 29. rujna. J. J. Strossmajer, Stipanović za Kingston. — **Sarge** 21. rujna. Otac Vicko, Kalafatović za Marsilju. — **Tarragona** 2. listopada. Tibor, Randić za Brest i Roven. — **Newcastla** 3. list Tisza, Morović za Trst. — **Waterforda** 29. ruj. Imp. Franc. Glus. I. Premuda za Kardiff.

Lutrijski brojevi

dne 5. oktobra:

Beč	44	17	53	71	90
Grac	89	34	90	71	45
Tomešvar	16	73	66	70	20

od 9. oktobra:

Brno	22	20	75	85	24

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do	for.	64.—
» Santos	»	52.—	»	»	58.—
» Ceylon	»	89.—	»	»	—.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	19.25	»	»	24 50
Ulje za jelo	»	41.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	44.—	»	»	45.—
» talljansko fino	»	70.—	»	»	86.—
Riža talljanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	86.—	»	»	87.—
Bakalar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.50	»	»	10.50
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	54.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	80.—	»	»	96.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3.25	»	»	8.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	8.25
Rezlći	»	10.—	»	»	10.50
Mandale	»	70.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	15.40	»	»	16.50
Smokve Calamata	»	18.—	»	»	20.—
Gračak	»	10.—	»	»	13.—
Pažitj	»	7.—	»	»	11.50
Leća	»	18.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	105.—	»	»	115.—
» istarska	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojene	»	170.—	»	»	180.—
» volovsko su- rove	»	100.—	»	»	105.—
» janjeće 100 k,	»	60.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Slezo	»	1.40	»	»	1.80
Šljiva bosanske	»	26.—	»	»	28.—
» hrvatske	»	20.—	»	»	28.—
Pšenica	»	9.45	»	»	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	6.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7.50
Raž	»	7.53	»	»	—.—
Zob mađjarska	»	7.50	»	»	8.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	—.—
» arbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Tršćanska burza

od dne 8. oktobra:

Austrijska pap. ronta	for.	80 90	do	for.	81.—
Ugarska » »	»	88 70	»	»	88.80
Ista u zlatu 4%	»	93.—	»	»	93.15
5% ugar. ronta	»	88.75	»	»	88 90
Dionice nar. banko	»	853.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	289 1/2	»	»	285.—
Talijanska renta	»	95.15	»	»	95.30
London 10 lirah sterlinah	»	121.70	»	»	122—
Napoleoni	»	9.66	»	»	9.68
C. kr. cekini	»	5.71	»	»	5.73
Državne marke	»	59.75	»	»	59.85
Iste franczke	»	48.20	»	»	48.40
Talijanske lire	»	46.15	»	»	48.35

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

viet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnullm udom itd.; ako se tabi i kratko vreme prestane posvema. trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *sviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću sa priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostoboljal lek za 50 novč.**, to si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vreme upotrebljavala posve teških bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem** dakle **dr. Maliću kostobolja! sviet** kano izvratan lek te ga svakomu bolesniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačnija hvala**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Smarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvratan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Korlstnlji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglijce c. kr. povl.,

nabi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolji, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznato, imade izvjek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

Ilekarna Jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

OFENER BITTER-QUELLE. RÁKOCZY

Budimska gorčica

Preporuča se od najprvih liečničkih strukovnjakah tuđjih i domaćih, kano najuspješnije djelujuću vodu gorčicu za čišćenje krvi i za blago čišćenje želudca. — Može se uvjek dobiti svježe punjena u svih trgovinah sa mineralnom vodom i liekarnah.

Vlastnici braća **Lozer** u Trstu.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ceciela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudju, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

proporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba raznašlje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Franco di dazio

fior. 40

MOBILI

migliori e più a buon mercato
in grande assortimento presso
IGNAZIO KRON
DEPOSITO MOBILI DI VIENNA
Trieste, Via al Teatro Numero 1, A
(TERGESTEO)

fior. 24

fior. 22

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono
dovunque franco e gratis

Br. 844 pol.

Oglas sajma.

Dne 18. listopada 1884. odnosno na dan sv. Luke obdržavati će se u mjestu Selce u Vinodolu sajam na koga se svakovrstna roba i blago uz propisane marvinske putnice dopremiti može.

Poglavarstvo upravne obćine.

U Selcih, 22. rujna 1884.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

Okružni odjel

u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavit, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innskruck, Gielovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

Predujam

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na povoće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djeljući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

U **Trstu**: Petar Slocovich, farmacia ala Marina. Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija**: **Zagreb**: samo C. Arazim. **Rieka**: Gmeiner. **Gospić**: Vouk. **Ivanec kraj Varaždina**: Janoš. **Ivanić grad**: Tollović. **Jaska**: Tomaj. **Karlovac**: Findeis. **Petrinja**: Grglć. **Zemun**: pl. Benko. **Sisak**: Gursky. **Varaždin**: Riedl. **Vinkovce**: pl. Aleman. — **Bosnija**: **Sarajevo**: Pl. Pleyel, liekarnik. **D. Tuzla**: Pecikovlć, liekarnik. **Dalmacija**: **Zadar**: Andrievlć. **Spljet**: Aljinović.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je biseer svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cieno for. 1.50

!! POZOR!!

NB. POZOR OD PATVORENJA!

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

POZOR!! NB. POZOR OD PATVORENJA!!

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od liečničkih strukovnjakah, odobren patentom sljedećih državah Amerike.

Usnjeni poet'gnuti: Svaka nerazpoloženost, nepromišljivost, kolike, glitez; hemoroidi, zimnice, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje udruje. Svaka staklenica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrebiti.

NB. POZOR OD PATVORENJA!

!! POZOR!!

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4mj), u svih bojah za cielo muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Störch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 42. U Trstu 16. oktobra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Post.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč. ; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbliže poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Skupšćina

„Bratovšćine hrv. ljudih u Istri“.

(Obdržavana u Kastvu dne 6. t. m.)

Sakupiv se dostatan broj članovah, otvori skupšćinu njezin podpredsjednik g. *Vj. Spinčić* po prilici ovimi riečmi:

Gospodo!

Nesretan li sam podpredsjednik! Pred godinu danah sa ovoga mjesta oplakivao sam smrt starca poštenjaka kao predsjednika ovoga družtva gosp. *Vjekoslava Vluha* i predmnjevnoga mu naslednika g. *Antuna Spinčića*.

Još nisu nam se nit osušile suze za njimi, još nisu nam se zacielile rane s njihova gubitka, još su nam oba mila pokojnika u živoj uspomeni, i eto me u prežalostnom položaju, da oplakujem još svježi grob u najliepših godinah ugrabljena muža, predsjednika »Bratovšćine« g. *Ernesta Jelušića*.

Svi Vi znate — nastavi govornik pridušenim glasom — što je on radio kao svećenik, kao ravnatelj škole, kao ljubitelj kastavskoga puka i hrvatskoga roda, komu taj puk pripadu. Tu svoju ljubav pokazao je imenito kao tajnik ovoga družtva. I ako se u obće tajnik svakoga družtva smatra njegovom dušom, to je zaista pokojni Ernesto bio dušom naše »*Bratovšćine*«. Devet godinah kao tajnik, a desetu kao predsjednik radio je on neumorno, da nam ona čim više probuja, da se čim više razvija, da čim izdašnije svoju svrhu postigne. Slava njegovoj blagoj i domoljubnoj dušil (Skupšćinari se dižu i kliču: Slava!).

Ostajućim nam za njim neprestaje drugo, nego držeć ga u blagoj uspomeni, slieditl njegove stope i svaki u svom krugu po svojih odnošajih i moćih raditi u prospjeh ove naše miljenice »*Bratovšćine hrvatskih ljudih u Istri*«.

Deset je godinah što bratovšćina obstoji — mjeseca marča 1874. stupila je u život. Neće bit s gorega, da ovom prilikom spomenem njezin osnutak i postanak, njezinu svrhu i postignut uspjeh.

Kroz vjekove bio je naš hrvatski narod u Istri zapušćen. Bio je kmet, siromašan kmet, koj je više za druge nego li za se radio. Nit pomislit nije mogno, da bi se njegovi sinovi mogli naobraziti pak postati njegovimi svećenici, učitelji, ljećnici, činovnici. I danas ima ljudih, koji bi htjeli, da ostane samo kod motike i pluga, a da mu drugi gospodare.

U novije vrieme, u zadnjih 20 godinah, veliki pokojnik *Dobrila* na zapadu, a pojedini roditelji ovdje na iztoku, počeli su šiljati djecu u škole i srednje i više.

Uvidilo se je brzo kako je školanje s velikimi troškovi združeno; kako su mnogi suho i sirovo dali za svoje sinove školane, kako su se rad njih iztrošili i zadužili. Iskali su podpore na raznih stranah, iskali je imenito tamo, gdje imadu pravo tražiti ju (kod zemaljske vlade), gdje se i našim novcem upravlja, al su je slabo ili nikako našli.

Uvidjajuć potrebu izobraženih ljudih na jednoj, siromaštvo puka na drugoj, slabu ili nikakvu podporu na trećoj strani, što bijaše učiniti nego: *uzdatise u se*, pomoći si sami, što pojedinci nemogu, učiniti mnogi skupa, složiti se, ustrojiti družtvo, osnovano na žrtvah pojedinacah za skupnu korist, koje bi podupiralo naše nadarene učeće so mladiće.

Tadanji župnik i dekan, obćinski načelnik i ravnatelj škole u Kastvu te četiri učenika viših školah, sastali se u odbor, zasnovali družtvo, izradili pravila, dali jih na potvrdu carsko-kraljevskoj vladi, koja jih je bez prigovora obnašla i potvrdila.

Svrha družtvu izražena je u §. 1. pravilah: Pomagati mladiće iz Istre i kvarnerskih otokah učeće se na javnih školah, — svrha doista koli plemenita toli i rodoljubiva.

Za postići tu svrhu, obratilo se s prošnjami i pozivi na razne strane i s uspjehom.

Nj. Veličanstvo, naš premilostivi car i kralj poslao je »Bratovšćini« 300 forintih. Trudom i marom družtvenih povjerenikah postalo je mnogo članovah utemeljitoljah, priglasilo se je članovah prinosnikah, kapnulo je darovah: čitaonice priredjivalo su zabave u korist našoj «Bratovšćini«, rodoljubi imenito mladji sjećali se »Bratovšćine« u svojih veselih sastancih, drugi u svojih oporukah. U obće »Bratovšćina« našla je liepa odziva u svih plemenitijih i za naš zapušćeni narod kucajućih srcih.

Već prve godine sabrala se je znatna svota, koja je svake godine rasla, a nakon 10 godinah, narasla na svotu od 5000 forintih, svotu od koje se po pravilih već i interese kao podporu dieliti može.

Darežljive ruke neće nit odsad unapred usahnuti: za svaki pako i najgori slučaj »Bratovšćina« ima danas glavnicu od koje može svake godine po prilici 250 for. podpore dati siromahom učenikom.

U ovo deset godinah razdielila je preko 2500 for. podpore sve našoj hrvatskoj siročadi u Istri.

U ime obdarovanih, u ime odbora »Bratovšćine«, kojoj nesrećom već po drugi put predsjedam, zahvaljujem se iz svega srdca svim, koji su bud kojim načinom doprinesli njezinu napredku. *Slava preminulim, živili živući!*

I tim, pošto je prisutan zakonit broj članovah, otvaram skupšćinu srdačno Vas pozdravljajuć, gospodo skupšćinari i pozivljuć g. tajnika, da pročita svoje izviešće.

Tajnik g. Grosman pročita »Izviešće o dielovanju družtva Bratovšćine hrv. ljudih za god. 1884. Spominje, da je naše družtvo na domaku desetgodišnjeg rada; kako je kroz to vrieme doživilo radostnih i žalostnih časovah. Medju ovo posledinje moramo ubrojiti nemilu smrt nezaboravnog predsjednika u. E. Jelušića koji je osobitom revnostju nastojao oko procvata našeg družtva, »Koli mu bilo milo i drago« — reče izviestitelj — novo družtvo, dokaz nam je što u poruci izričnо kaže, da mu »Bratovšćina« upravo k srcu prirasla, te mu je ostavio svotu od f. 50«. Ernesto radio je neumorno i požrtvovno još kao tajnik družtva, komu bijaše tako rekuć dušom a kao predsjednik razvio je sve svoje sile, da Bratovšćinu unapredi. Sl. skupšćino, zaista govorim u ime svih Vas ako predložim, da se našemu pokojniku u zapisniku zabilježi harna uspomena u znak zahvalnosti naše i da uzkliknemo: *slava pokojniku!* Skupšćina se odazove i uzkliknc: *slava mu.* Govoreć o dielovanju odbora iztiče izviestitelj, da je odbor imao sjednicu tne 30. aprila. Pre tsjednio je g. Vj. Spinčić. Na dnevnom redu bijaše: *dieljenj podporah.* Molitelјah za podpore oglasilo se 23., od ovih dobio 21. podporu u iznosu od 350 f. Molbe ostale dvojice bijahu odvržene s razloga, što njim bijahu školske svjedočbe nepovoljne.

O1 svog postanka razdielila je »Bratovšćina« ukupne podpore f. 2505. Ova svota govori najbjasnije, koli je blagotvorno dielovanje njezino. Osim razdieljenih letos 350 for. kupila se od preostalog novca jedna založnica kreditnog zavoda za Istru u vriednosti od 100 for. a for. 200 uložilo se u štedionicu.

Već je prošle godine izrekao nadu bivši tada tajnik g. Jelušić, da će se tokom ove godine postići pravili opredieljena svota od 5000 f. On se nije prevario. Meni je radostno izviestit Vas, da se je ta svrha postigla. U tom nas podupro ove godine osobito lep broj članovah utemeljiteljah, naime 11 njih i nekoji dobri prijatelji našeg družtva, koji nas ne zaboravе ni jedne godine.

Tako je i ove godine preč. g. *Toma Gajdak* priposlao »Bratovšćini« 20 for., a naš dični zastupnik g. dr. *Vitezić* sabrao medju prijatelji u Beču for. 86. Pohvalno spomenuti je družtvenog povjerenika u Gracu g. *Petra Baturića* svenč. slušatelja, koji se odlikova i ove godine sabrav za »Bratovšćinu« liepu svotu od 61 for. Ugledali se u njegov primjer i ostali povjerenici!

U veselih družtvih, sastancih i zabavah spomenuti se također naši prijatelji dobrotvornog našeg družtva. O1bor se svim plemenitim podupirateljem najusrdnije zahvaljuje, a preporuča njim se i za buduće, da ostanu družtvu nakloni i za nj požrtvovni. G. tajnik završi izviešće vrućom željom, da bi i unapried svi sviestni rodoljubi radili neumorno u korist toli plemenitog družtva, te da bi ono u svom dielovanju što bolji i blagoslovnlji uspjeh imalo, što Bog dao! G. tajnik bijaše sa *živio!* pozdravljen.

Na to pozove podpredsjednik blagajnika gosp. *A. Puža*, da podnese izviešće skupšćini o stanju blagajne. Ono glasi: gospodarenje družtva »Bratovšćine hrvat. ljudi u Istri« o1 5. listopada 1883. do 6. listopada 1884.

A) *Prihod.*

1. Za prodane drž. obvez.	for.	951.60
2. Za interese na obvezn.	»	185.30
3. Prinosi članovah	»	661 03
4. Gotovina u blagajni . .	»	178.63
Ukupno . . .	»	1976.56

B) *Trošak.*

1. Posudjenih obć. Kastav	for.	1000.—
2. Kupljena 1 založnica . .	»	98.50
3. Razdieljena djakom podpora	»	350.—
4. Trošak pisarne i pošte .	»	12.56
Ukupno . . .	»	1461.06
Odbiv od dohodka	for.	1976 56
Trošak	»	1461.06
Ostaje . . .	»	515.50

Stanje imovine 6. oktobra 1884. što u obveznicah, zadužnicah, što uloženo u raznih štedionicah, zatim vriednost knjigah itd. nešto u gotovini iznaša u novčanoj vriednosti 5375 for. 76 novčićah.

(Nastavit će se).

DOPISI.

Iz dolnje Istre. U dopisu od 20. julija godine 1882. u dičnu »Našu Slogu« br. 15. iste godine obećah, da ću u prigodi javiti, što prouzrokuje ne najbolji napredak barbanske pučke škole, ter sam jur onda natuknuo, da bi: »hrvatska škola u Barbanu morala imati vrstnoga i požrtvovnoga *učitelja* . . . . Preporučujemo predstavljenoj oblasti stanje ove škole, da se za dobe što providi«. I eno vam drugog glasa iz pustinje u dopisu iz Barbana u »Našoj Slogi« br. 8. t. l. iz kojega se može suditi učitelja glede napredka u školi. »Il povero maestro *lealmente* fece toccar con mano gli effetti negativi d'un istruzione *falsata*«, uzdisao u svoje vrieme porečki listić. Dakako! i on-učitelj kao da *čini sve i svašta* — dakako u koliko mu njegov mozag dopušća — da dokaže svietu kratkoumnu i zlobnomu, kao da je slabog polazka i napredka škole, uzrokom hrvatski nastavni jezik. Pitam čestite čitaoce; je i učitelju, bio on gdje mu drago, toliko težko obaliti polazak ili napredak u *vlastitoj* školi, osobito, ako znade, da s tim* ugadja i vodu vodi na mlin *mogućih* svojin pokroviteljah i pristašah? Što je laglje, nego to! K tomu treba samo dobre volje sa strane učiteljeve.

I to nije sve.

Učitelj barbanski sluho poznaje hrvatski jezik, kojim se u školi podučaje. On govori *ilirski*, koji jezik, veli on, govori se u Istri. I to su vam *učitelji*.*)

»Pravog učitelja zadaća *isvan* školejest učiti sam narod, pa tako postupati, neka narod upozna koristi škole, nek se u školu zaljubi, nek bude imno povjerenje u učitelja, komu je i uputiti mjestno već o njegovom zvanju, o njegovim dužnostim, hoditi ga, voditi ga«, su rieči Bulić-a, odličnog školskog nadzornika u Dalmaciji. Učitelju povjerena je dakle ne samo školska mladež nego i preporodjenje naroda; u njega je zadaća visoka, plemenita, njegov stalež znamenit. Odgovara li ponašanje i postupanje sadašnjeg učitelja u Barbanu ovim zahtjevom? O tom nek svjedoče gorispomenuti dopis iz Barbana u »Našoj Slogi« br. 8. t. l. I svi istinoljubni Barbanci, kojih ustrpljivosti se je upravo diviti gladom na ponašanje tog učitelja. Kako pak on upućuje mjestno šk. vieće o njegovom zvanju, o njegovim dužnostim, svjedoči nam predlanjska molbenica iz Barbana na zem. sabor za poboljšanje tamošnje škole; koja molbenica nebi se bila nikad napisala, da je tamo drugi učitelj, dorasliji svomu zvanju.

U koliko je neopravdana, drzovita izreka spomenutoga listića u Poreču »istruzione falsata«, nek Vam veleč. gosp. uredniče, svjedoče desetgodišnjeg dječaka vježbenice

*) Ovdje nam se namiće pitanje: je li taj gosp. učitelj usposobljen za hrvatske škole? Ima li izpit iz hrvatskoga jezika naukovnoga u Barbanu? To pitanje nek bude za oblasti. Uredničtvo.

u pisanju tu priklopljene**). Ovaj dječak naučio je toliko od 15. aug. 1831. do 6. julija 1882., dakle u manje od godine danah. Nu, ovaj dječak, hrvatskih roditeljah sin, nije bio podučavan u tudjem mu jeziku, nego kao to svi pedagogi čitavog naobraženog svieta u e, u materinskom svom jeziku i eto: on vam piše pravilno toli hrvatski, koli taljanski. I mi želimo, da djeca naša znadu i taljanski, kao što bi morali i Taljani željeti, da i njihova znadu hrvatski, ali navadit će se jedni i drugi njima tudji jezik, jedino na naravskom temelju materinskog njim jezika. Ovo pravilo prihvatila je ista nam Slavjanom protivna njemačka-liberalna vlada, te izrazila ga leta 1870. u zakonu, koji valja za svu Cisljutaniju, dakle i za Istru. §. 51. ovog zakona školskog i naučnog reda predpisuje kao jedini način poučavanja tudjeg jezika u materinskom jeziku. Rečenog dječaka, kao i neke druge podučavano je u kući Ivan Juričić, tkalac u Barbanu, komu nek bude radi njegovoga nekoristoljubivoga i iz pravoga domoljublja dolazećega požrtvovanja, ovdje izrečena javna zahvala.

Stoleća progonilo i tlačilo nam se hrvatsku našu narodnost, u najnovije doba nam se istu i ničeće; i to uztrpljivo i uztrajno smo podnašali i još podnašati moramo. Nu, nezahtjevajte pak od nas, da i nadalje trpimo, da se oni, koje mi, krvavimi našimi žuljevi plaćamo, da odgadjaju i duševno naobražuju nam našu mladež u školah, da se učitelji šale, rugaju i psuju na prvu i najveću našu svetinju, koja nas još jedina u bledah, nevoljah i progonstvih naših tješi t. j. sv. vjera. Znamo, da dokle narod, koliko i pojedinac, u osvjedočenju svoje sv. vjere ne malaksa, vjeran ostaje i svojoj narodnosti, i dići se njom; izmakni mu jedinu ovu stalnu podporu (sv. vjeru), učinio si ga beznadajnikom, ništarom, izdajicom, preljubnikom, zločincem. To znadu i naši dušmani — »I beralici« — i zato oni podupiraju i brane u svih stranah, ako ne očito bezvjerstvo, barem vjerski indiferentizam. Koja su načela protivnikom našim o odgoju mladeži u školah, glej u njihovo novo »epokalno remek-djelo«, prorešetano u »Našoj Slogi« br. 8. t. leta gdje se govori o ponizljivom servilizmu i bigotizmu. (Konac sliedi)

Na Moščeničkini koncem septembra. Prem nije bilo ove godine suše, ipak nije ovud najpovoljnija letina. Žita je kod nas malo i u najplodonosnijoj godini. Ovo leto ima ga u obće malo, a i ono što je, slabo je. Kuruz ili turkinja je dobro uspjela. Krumpir takodjer dobro. Zelje, repa i ostalo povrće ako ga nebi nepovoljno vrieme zateklo, liepo kaže. Ulike su dobrahno urodile; dakle u obće nemožemo se tužiti. Veća je bilo nekud mnogo ali u obće radi česte promiene vremena, nije nam mnogo koristilo. Grožđja je malo i ono je bolno. Nekoji kažu, da ono malo što imaju, da je zdravo, ali da su ga marljivo sumporali. Morat ćemo se svakako bolje truditi okolo obradjivanja loze i ulike jer inače bit će zlo.

Naša obćina je u obće siromašna, s toga morat ćemo ozbiljnije misliti za svoju budućnost. Na moru je zlo, a na kopnu je još. K tomu nas stišću prilično veliki uticionali. Odkuda da smogne čovjek novac koga nas vavjek za tolika plaćila pitaju. A vrh svega toga je naša plovanija kao podobćina lovranska pred koju godinu platila liepu svotu za liečenje jednoga školana, po ondašnjemu učitelju unesrećena, koji bi bio morao svakako sam te troškove nositi. All da, vuklo se učiteljsku plaću bez rada. Ali ni to neblijaše dosta, trebalo još čim obteretiti ovu podobćinu. Došla amo neka taljanka, tobože žena nekog ovdešnjeg živućeg i službujućeg mornara, pak, jer nije u dobrom sporazumljenju s mužem, naložilo se našoj podobćini, da se pokrine za njezino uzdržavanje. Dolsta smiešan dogodjaj! Stromasi du hrane gospu! Nemože se čovjek načuditi koliku pokazuje brigu ces. kr. politička oblast za tu gospu. Ta bože moj! ako zhilja ima ta gospa kojih zaslugah za državu, neka se joj priskrbi podpora iz veće mošnje nego li je moščenička. Ovo bismo bili zamučali, da se nije čulo, da se iznova neki vitez iz Voloskog napinje, da njoj Moščeničani na novo podporu davaju. Moščeničani će zaisto svi jednoglasno odvratiti: Ako će se tko za štogod drugomu odužiti, nek se oduži svojim. »Lahko se je s tudjem dobar delat« kaže naša poslovica. Žalostno je pako, da se obćinski župan nije brinuo, da nebude obterećena ova podobćina troškom na gorerečena učenika i da nije muški i odlučno odgovorio, da ova siromašna podobćina nemože i neće hraniti toliko protežirane gospe. Narod sudi, da se je u toj stvari ovako dogovorilo: »*Ti oslobodi Jursta od neprilikah, a ja ću dat Ivončici kruha*«. Ruka pere ruku, a obe obraz, osobito ako je crn i blatan. Moščeničani pozori. Moščeničan.

**) Vidili smo vidili te vježbenice. Pismo i pravilnost je takova, da nebi bilo zamjere kad bi jih bilo pisao učenik polazeći školu tri, četiri godine. Uredništvo.

Pogled po svietu.

U Trstu, 15. oktobra 1884.

Kao što bijaše jur javljeno, sastat će se naše delegacije dne 27. t. m. u Pešti. Usljed toga morati će zemaljski sabori svoja zasjedanja najdalje do 25. t. m. zaključiti, jer imadé više zemaljskih zastupnikah, koji su ujedno članovi delegacijah.

U dolnjo-austrijskom saboru razpravlja se o promieni izbornog reda. Izborno pravo imade se razširiti i na one državljane, koji plaćaju samo 5 for. izravnog poreza k tomu kane uvrstiti u gradsku izbornu skupinu i bečka predmjesta.

Odbor češkoga sabora za predlog zastupnika Herbsta, o kojem smo posledniji krat govorili, poprimio je predlog zastupnika Facka, koji glasi: Sabor kraljevine Češke izjavljuje o predlogu zastupnika Herbsta, da se kotari zaokruže po narodnosti pučanstva ovako: »U svih slučajevih, gdje bi pučanstvo jedne il druge narodnosti zahtievalo razdieljenje po jeziku, ima se izlučenje dotičnih sudbenih kotarah izvesti, ako to dopuščaju zemljopisni i gosdodarski odnošaji. Kadagod stigne ovakva molba, ima zemaljski odbor povesti razpravu s dotičnimi organi to se dogovoriti s vladom, ima li se podnieti dotična osnova«.

Moravski zemaljski odbor zabacio je predlog zastupnika dra. Heleeleta, da se promieni zemaljski izborni red tako, da bi svi gradovi doma birali. Njemačka većina zem. odbora boji se naime, da bi tom promjenom po koje izborno mjesto izgubila.

U Češkoj razvila se živa agitacija za predlog zastupnika Kvičale koji zagovara, da se nesmiju primati češka djeca u njemačke škole i obratno, čim bi se očuvalo mnogo češke djece od poniemčenja. Proti takovom predlogu bore se Niemci zubi i nokti.

Bečko demokratičko družtvo podnielo je grofu Taaffe-u molbenicu, da se promieni izborno pravo trgovačkih i obrtničkih komorah i da se poprave zakoni za mali obrt. Ministar-predsjednik obećao je deputaciji pomoć, nu izjavi ujedno, da se promiena izbornog reda promieniti može jedino ustavnim putem t. j. ako su za to dvie trećine zastupničko kuće.

U Galičkom zemaljskom saboru podnielo je 109 zastupnikah prošan predlog vladi, da se ista svimi sredstvi zauzme za zemaljske interese, kojim prieti pogibelj od loših cienah na žeđjoznicah.

Ugarski sabor razpravlja o adresah, koje predlažu pojedine stranke na kralja. Razprava trajati će najmanje čedan danah dok se razpravi svih 5 adresah. Madjarski listovi očekuju burnih prizorah u sabornici, nu Madjarom je sve dozvoljeno pa makar se gospoda zastupnici medju sobom i počupali.

Gospodska ugarska sabornica poprimila je dne 13. t. m. adresu na kralja.

U hrvatskom saboru svršila je jučer razprava o priepornih izborih. Za nekoje izborne kotare odposlato su posebne iztražne komisije, kojim je izpitati, da li su dotični zastupnici zakonito odabrani ili ne. Ban hrvatski Hedervary bio je ovih danah u Pešti, da — kako kažu — podastre kralju proračun za god. 1885. Sada dolozi na dnevni red u saboru razprava o pojedinih adresah, kojih će biti u svemu tri, t. j. vladine stranke, stranke prava i neodvisnih.

Prepir medju Srbijom i Bugarskom nije jošte poravnan. Srbija nije još imenovala novog srbskog konzula za Sofiju.

Crnogorska vlada naložila je, da se moraju internirati svi ustaše u što udaljenija mjesta od Hercegovine i Krivošijah. Za takovo mjesto smatra crnogorska vlade prediele okolo Ulčinja.

Bugarska vlada nije se jošte odlučila, hoće li sazvati narodnu skupšćinu u Trnovu ili Sofiji.

Čitamo u talijanskoj »Fanfulli«, da će se obdržavati dne 20. t. m. u Vatikanu konsistorij, u kojem će biti imenovani sledeći novi kardinali: Massaja, Celesia, Gori, Gangelbauer i Verga.

Španjolski i portugalski kralj imali bi se do mala sastati negdje na Španjolsko-portugalskoj granici.

Belgijski liberalci i radikalci dogovorili su se koko će sjedinjeni postupati kod budućih občinskih izborah.

Francezke čete porazile su dne 8. t. m. Kineze u vrlo žestokom boju. Kinezi su izgubili 1000 momakah nu i Francezi su pri tom pretrpili velikih gubitakah.

Njemačka vlada sazivlje europejsku konferencu u Berlin, na kojoj se ima razpravit pitanje o afričkih pokrajinah, koje nepodpadaju do sad pod nijednu od vlastih.

Pjesma o Pjesmi.

Rugali se Pjesmi,
Da se nezna, gdje se
Rodila ni za što,
Kad ništa nenese.

U majčinoj suzi,
U pogledu ljube,
U glasu trubaljah
Na pokalj što trube.

U ogranku sunca,
U cvietu, u rosi
U pirenju vjetra,
Što miris raznosi.

Gdje šumica lista,
Gdje goli se hvoja,
Gdje potok romeni. . .
Zibka svud je moja.

Nebo su i zemlja
Moji bieli dvori,
Gdjegod srce kuca,
Gdjegod duša gori.

Istina, ja ništa
Pjesnjiku nenesem;
Al rušim, al gradim,
Al srdnjači tresem!

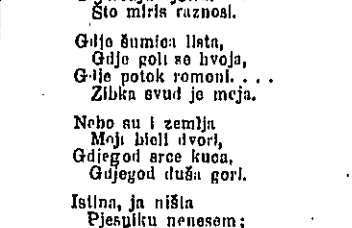

Franina i Jurina.

Fr. Je l' Jure istina, da će tvoj ženso, sivum brudun na svoje špendije vapor storit, ki će jadrit mej Italijun i našen velen gradom?

Jur. Vej ti ga zlodej, zač mu se nekako trdo drže liri kako i prilepak groti.

Fr. Ma da oće, zač da je sada brez posla pak će se kana ter kada prošetat do *nobedane zemljiju*.

Jur. Aj bi mogal sada maran i koščice zdolu peljat.

Fr. Bi dobro bi, pak nazada mrvicu koleri pripeljat.

Jur. A ča, pak deleva njegova desna ruka.

Fr. Hu, neć ovo neć ono a najviše vadi Celestinu kantat

Jur. Ča nebi mogal zet i frajlu spreko Učki?

Fr. Ne, zač da je ni toliko va grle koliko va zajike.

Jur. Bog njoj ga potrdi.

Različite viesti.

Promiene u tršćansko-koparskej biskupiji. Doznajemo, da je imenovan župnikom u Beseću g. Rajmund Jelušić, dosadanji župe upravitelj u Oprtlju.

Konzistorijalnimi savjetnici imenovani su gg.: Ferd. Staudacher, počastni kanonik i profesor, Drag. Fabris, župnik kod sv. Jakova i Ivan Legat profesor i ravnatelj sjemeništa.

G. Mihovil Fleischer zahvalio se radi slabog zdravlja na službi konzistorijalnoga tajnika, a na njegovo mjesto imenovan je g. Iv. Butignoni.

G. Drag. Maiti postao je vjeroučiteljem na c. k. nautičkoj akademiji, g. Jul. Varto na c. k. gimnaziji.

U stanje privremenog mira stupio je g. Fr. Goitan, bivši kapelan u Opatiji; na njegovo mjesto došao je g. Mat. Grškovič, dosadanji duh. pomoćnik u Voloskom.

Umro je gosp. Matija Pauman, dekan stolnog kaptola u Kopru. Natječaj na ovo izpražnjeno mjesto traje do 20. oktobra.

Imenovanje. Ministar nastave i bogoštovlja imenovao je ravnatelja pazinske gimnazije g. Hafnera ravnateljem ženske pripravnice u Gorici. Profesor državne realke u Piranu g. Ravalico premješćen je na državnu realku u Goricu.

Političko družtvo »Edinost« u Trstu. Predsjedničtvo istoga poziva sve odbornike, zamjenike i povjerenike k sjednici za nedelju dne 19. t. m. u 10 satih u jutro u prostorije delavskog podpornog družtva. Na dnevnom redu biti će razgovor o budućoj glavnoj skupšćini, i o minulih dopunitelj-nih izborih. Želeti je, da se po mogućnosti svi pozvani k sjednici dostave. Komu od pozvanih nije moguće doći, nek izvoli svoje predloge o mjestu i dnevnom redu buduće glavne skupšćine, pismeno na predsjedničtvo poslati.

Letnica Skrejšovskoga. Uredničtvo časopisa »Parlamentär« u Beču izdalo je kano prilog k poslednjemu broju, prigodom naime obletnice pok. Skrejšovskoga »Spomenlista« sa životopisom i slikom velikog slavenskog novinara i otačbenika. Uredničtvo razprodnje spomenuti »prilog« po 20 novčićah. Životopis je vrlo zanimivo pisan, a slika pokojnika je točno i krasno izvedena. Preporučamo ovom zgodom svim koji poznaju jezik, taj jedini njemački časopis, koji zastupa iskreno sve slovenske interese u brani odvažno i neustrašivo narodne pravice austrijskih Slavenah.

Dopunitelјni izbori za Trst i okolicu obavili se u subotu i nedelju. U II. izbornom kotaru pobjedila je radikalna talijanska strana »*Progresso*« sa svojimi kandidatom *Jak. Liebmann-om*; dočim je, tako zvana patriotična »*Associazione politica*« sa svojim kandidatom podlegla. Tako je i moralo biti, jer težnje i ciljeve prve svatko, tko ima oči vidi a šaranja »Patriotah« nemogu više niti djecu zaslepiti.

U okolici t. j. u I. i V. izbornom kotaru, koji su skoro posve u rukuh slovenskih biračah, nisu Slovenci najbolje prošli.

U I. kotaru kandidirao je na svoju ruku g. Petar Persich, Pol. družtvo »Edinosti«, prem je imalo vlastita kandidata, odreklo se ga, sloge radi, i preporučilo g. Persicha. On je propao a ujedno se valjda uvjerio, da nevalja pravit račune bez krčmara. Žalimo od srca — ne toliko radi osobe, koliko radi principa — što je narodni kandidat podlegao vladinoven g. Strudthoffu. Zar ne zvoni to liepo, odvisan finansijalni činovnik podliže vladinom kandidatu!?

U V. izbornom kotaru bijaše izabran predložen ik pol. družtva »Edinosti« g. M. V. Schiwitz, inžinir u Trstu.

Srećna Istra. Pod tim naslovom čitamo u »Edinosti« sledeću žalostnu crticu: »Kod Bujah u Istri je maleno selce Bric. U njem se ugnjezdila grlena bolest, veoma pogibelјne vrsti. Ljudi umiraju kano muhe; čitave obitelji su izumrle, a za kratko vrieme preostala je jedva polovica stanovnikah. Uzprkos tomu žalostnomu stanju, ostaše bolestnici bez liečničke i svake druge pomoći. To su zaista istarski odnošaji. *Pak da se ne brinu za nas naši susjedi Talijani!*?

Pozdrav i želja. Sledeće pismo prispjelo na jednoga člana odbora »Bratovšćine hrvatskih ljudih u Istri« dan poslie održavane skupšćine od poznata rodoljuba P. D. na otoku Krku rado priobćujemo. Rodoljubi u Kastvu težko izgledaju, da njim koji od bratje sa otoka bar za skupšćinu dodje, al jih rieđko vide. Lokva doista dieli jedne od drugih, a i obćila su maćuhinska. Ipak nije ta lokva neprebrodiva i može se doći. Odbor bratovšćine će za stalno uvažiti želju izra-

ženu u pismu, da se naime skupščina nesazivlje na ponedeljak nego na koji sledeći dan u tjednu. Evo pisma:

Ovo Vas moje skromno pisamce stići ima na skupščini. Daleko sam i zapriečen, nu ipak u duhu i ja prisustvujem. U miloj nam spomeni kod harnog potomstva bili svi, koji su nam ovu našu bratovščinu zasnovali i neumrlo si zasluge za narod naš, zapušten i potlačen steki. U to ime znam, da će te spomenuti i zadnjeg predsjednika obće ljubljenog i milog nam Ernesta. D. P. U. M. Bratovščina nam pak cvala i pomogla nam, da se na svoje noge podignemo!

Ono napukon što iztaknuti želim je, da bih želio i ja kadgog na skupščinu doći, kako sam to naumio bio i ove godine učiniti. Ali lokva nas dieli, pa se odovud lasno neputuje, ako ne u utorak Lloydovom parnjačom. Stoga mnijem, da u drugoj prigodi i do godine, ako budemo živi samo ako tamošnji odnošaji dopuste, da bi se skupščinu za koj drugi dan tjedna ureći moglo.

Ovim mi je drago izručiti moje naklone Vam i svim skupščinarom.

Razpisana štipendija Nj. Veličanstva od godišnjih 200 for. za djake koje pomorske škole, rodom iz Cresa.

Car Josip II. Već u svojoj ranoj mladosti pokazivao je Josip II. blagost i dobrotu srca. Kad je slavio svoj deseti rodjendan, iznenadi ga njegova majka, carica Marija Terezija, osim drugih darovah i tim, da je za prvi put dala postaviti stražu pred sobu mladoga vojvode. Slučajno bio je to neki stari vojnik, koji je u službi za domovinu ostario, i jedva je pokazala carica svomu sinu taj živući dar, kad li se dječak odtrgne od nje i pobjegne iz sobe. Ne dugo za tim dodje Josip pred vojnika, i dujuć mu težki stolac, kojega je velikim trudom odvukao, reče: »Sjedi se, dobri čovječe dostu si se nabježao za nas, sad možeš odpočinuti!« Prisutni kavalieri i dvorske gospodje smijale se nad prostodušnošću mladoga vojvode, carica pako ogrli svoga sina i suznim okom odgovori: »Ti ćeš biti jednom mojim narodom blagi i pravedni vladalac«. Na to dade odmah zamieniti staroga veterana sa jednim mladim vojnikom. Starac obavljao je od toga vremena lahku službu i dobivao godišnju mirovinu od 300 forinta.

Neuku nauka.

Ja sam bolovao na želudčanom kataru dvie godine. To me je svijalo i zgrizalo, da sam bio već odvojio. Sad mi je bilo u tjelu zapečeno, da nije išlo od mene po 3—5 danah; sad opet me je mučio neprestano po 10—15 danah proljev. U želudcu i po crievih uviek mi je krulilo i nedulo mi mira. Proti toj bolesti rabio sam svakovrstnih lieakah; mineralnih vodah »Karlsbad«, kašnje po zimi »Marijazelske kapljice Itd. ali s malim uspjehom. Želudac mi je bio oslabio tako, da nisam mogao uzeti druge hrane van malo juhe, kruha, nešto mesa, jaja, crnu kafu i nešto vina. Jednom podjoh do bližnje željezničke postaje. Uzput razgovarah se s nekim seljakom. On mi poče pripovjedati, kako je i njega mučila ista bolest, koja i mene, preko godine i pol. Iz njega da je išlo i proti njegovoj volji — skoro bez njegova znanja. All on se te nevolje oslobodi. — Evo kako! Neka žena mu preporuči, da uzme jednu dobru žlicu pepela od hrastova (dubova) drva, da to vari i kuha u vodi u loncu, koji drži jednu čašu ili $^1/_4$ litra, dok pokuha do polovice; zatim se voda procijedi, pusti ohladiti, pa primiješa malo šećera ili cukaru, pak se popije u jutro na tašće. On tako učini dva tri jutra i bolest mu krenula na bolje tako, da je prestalo krulenje i proljev . . . .

I ja rabih taj lieh dobrim uspjehom. Što kažu na to liečnici? Mogu li bolestnici te vrsti, posluživši se tim jednostavnim liekom, a da im neškodi?*)

Sol proti mravom. Mravi su prečesto gospodaru dosadni i škodni a nezna kako da jih se reši. Kuhinjska sol je posve jednostavno sredstvo. Ljeti za suše pospe se nešto soli po mravinjaku, kad se ova na suncu posve osuši, onda ju se polije vodom. Rastopi se u čas, prodre u mravinjak i uzrokom je, da mravi poginu. G. P.

* * *

G. P. piše: U Šibeniku, a i po drugih mjestih, osobito u Splitu nakupovao je gosp. J. Frafojer iz Bozena (Tirol) nešto oko 150 bačavah grožđja, i to po 7 i 8 novčićah kilogram. To grožđje sprema on posve jednostavno u bačve i šalje u Meran, gdje ga bolestnici troše.

* * *

(Žetva u sjevernoj Americi). Ljetos je žito izvanredno dobro urodilo u sjevernoj Americi. Mnogi tvrde, da ga još toliko nij nikad urodilo, nu drugi oprezniji pobijaju ih, dokazujuć, da ga je g. 1882. bilo još skoro više i da je bilo skoro bolje. Istina je svakako, da se amerikanski gospodari mogu ljetos pohvaliti izvanrednim blagoslovom. Vriedno je ovdje spomenuti prvoga žitara sjeverne Amerike. To je Dalrymp u Dakoti. On je ljetos posijao pšenice 2 i pol kvadratne milje ili 25 miljada rali, te će dobiti za žito barem 360.000 dolara (1 dolar 2 for.) Ta svota iznaša od prilike 4 puta toliko, koliko ga je u svoje doba stajala čitava farma (imanje).

Književne viesti.

Poziv na predplatu na djelo:

Marjanska Vila

ili zbirka narodnih pjesamah sakupljenih u Spljetu, Cieng 80 novčića.

Kad naš narod ne bi imao neg samo svoje pjesme, dosta bi mu bilo da se iztakne u kolu naprednih i prosvietljenijih naroda.

Tko lole poznaje naš narod i zaljubio mu se u pjesme, neće zanieckati, da je njemu ako i siromahu i potlačenomu zajamčena sjajna budućnost.

Nema kraja u cielom Slavjanstvu, gdje naše pjesme neodlieguju. U gradu kao i na selu, u gori kao i u dolini, na kopnu kao i na moru, one se svud urnebesno oru.

Naš je narod pjesnički narod. I inostrani ga narodi rad njegovih pjesamah počeli u zvezde kovati. One se pak mogu takmiti u divoti sa Omerovom Illjadom i Odisejom i s najvećimi svjetskimi pjesmotvori.

Ali živa je istina, da nam narodna pjesma danomice propada; prosvjetom ona izčezava. To uvidjamo kod svakog naroda. Tako su i kod nas narodne pjesme sve to rjedje i slabije.

Pjesme su bilježi narodnosti, u njih se zrcale ćud, običaji i život naroda. Učeć pjesme upoznati ćeš najlakše mane i vrline svoga naroda. Nema dakle svetije niti hvalevrednije stvari do sakupljivanje ovog blaga dok ga je u narodu.

Tim potaknuti, dali se i mi na sabiranje tog bisera u hrvatskom Spljetu, na podnožju Marjanskog brdu, na kojem su i najprije naše Vile umjetnice u kolu milo zapjevale, a tim više danas, kad nam kivni dušmani bezočno preobacuju smiešnu budućštinu »*Spalato mai Croata*«, kanać tim uništiti našu prošlost. Ali što je povjest upisala, zlobna sila nije kadra da izbrišе.

Ovim ćemo, dakle, izrodu, starim i novim varalicam pokazati, i prošlost i sadašnjost, i naravnu budućnost ovo primorske perjanice. Ali da nam posao podje za rukom, hoće nam se predbrojnika. Mi smo tvrdo uvjereni, da će nas svaki rodoljub svojim podpisom podupriti.

Nama nije do osobne koristi, nego do narodne časti.

Spljet, 1884.

Dujam Srećko Karaman.

Pomorske viesti.

Razbio se brod. Iz Nev-Jorka dolazi viest, da se je ovih danah razbio englezki parobrod »Miramare« medju Jokohamom i Honkongom. Od 50 momčadi utopilo se njih 48.

Parobrod »Abbazia« odredjen za dnevnu plovitbu izmed Ike, Opatije, Voloskoga i Rieke, vlastničtvo nekolicine naših vrlih Primorcah, bje u ponedjeljak 13. t. m spušten u more.

Parobrodić je to 90 stopah dug, $13^1/_2$ širok i 9 visok sav iz željeza; vrlo ukusno sagradjen i providjen svimi mogućimi i potrebitimi udobnostmi.

Do konca ovog mjeseca bit će posve gotov, a početkom dojdućeg novembra početi će svoje redovite svakidanje putove izmed Iku i Rieke i obratno.

Ovdje priobćujemo i njegov putni red.

Ovim će parobrodićem biti mnogo pomoženo manjkavim komunikacijam izmed iztočne Istre i Rieke i mi želimo, da se naš ondešnji narod njim čim bolje okoristi. Dakle srstan počutak i Družtvo izdalo je sledeći red:

Parobredarstvo M. Sverljuga i drugovi Rieka. Redovita putovanja parobroda **»Abbazia«**. *Ika-Opatija-Volosko-Rieka* i obratno. *Zimski putni red.* Od oktobra do zadnjega marta 1885. *Odlazak iz Ike.* Svaki dan izim nedelje u 7 satih u jutro. *Odlazak iz Rieke.* Svaki dan izim nedelje u 2 i pol sata po podne. Za kreanje robe imade se obratiti na kapetana parobroda.

NB. Putnici koji žele putovati u Opatiju biti će njim najugodniji put kroz Rieku tim parobrodom. Za veća družtva mogu se izvanredna putovanja preduzeti, u tom slučaju ima se obratiti na M. Sverljugu, Rieka.

Rieka oktobra 1884.

Ravnateljstvo.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu.

Odjedrili u:

Trst 7. list. Sors, Zučević iz Maratonisi 7. Marietta C. Ivančić iz Kalamato. 8. Aquila, Tičac iz Kavale. 8. Erica, Martinolić iz Rieke. 9. Esther, Žiga iz Piranu. 9. Virgo, Gladulić iz Mjetkah. 10. Saggio, Budinić iz N. Yorka. 10. Ton, Naccuri iz Lagosu. 10. Regolo, Rundić iz Kardiff. 10. Mileva, Petrović iz Patrasa. 11. La Fortuna, Žiga iz N. Jorka. 11. Drina, Brajio iz N. Shieldsa. — **Rieku** 7. list. Betti Jelctić iz Barlette. 8. Jokai Katnić iz Leitha. 8. Padre, Rumon iz Cette. 8. Nadir, Starčić iz Lušina. 10. R. Robinson, Moresan iz Filadelfie. — **Messina** 2. list. Alessandra, Srića iz Trsta. — **Bordeaux** 3. listom. Olga R. Mikulčić iz Rieke. — **N. Jork** 23. rujna. Superbo, Matković iz Lisbone. — **Cette** 7. list. Conte Geza Szapary, Sodić iz Rieke. 7. Plo Peršić iz Rieke. — **Gibraltar** 1. list. Poleg, Matković iz Bostona. — **Shangai** 18. listopada. Milan, Vukašović iz Anverso. — **Newcastle** (Australija) 12. listopada. Gehon, Kosulić iz Adelaide. — **Cagliari** 28. rujna. Marie, Minak iz N. Jorka. — **Carigrad** 20. rujna. Elena, Vukasović iz Pirea. 28. Attivo Kosović iz Aleksandrije. 28. Milica Trojanović iz Brdjansko. 29. Industre, Lodić iz Nikolajeva. 29. Ren, Lazarović iz Marianopola. 30. Pomod Katarlulć iz Genove. 29. Catterina Stuk, Novak iz Malte. 20. Iskra, Kamenarović iz Messine. 8. listop. Bosana, Tomanović iz Patrassa. — **Salonik** 17. list. Tagamrog, Radonilčić iz Batuma. — **London** 8. list. Sator Ivančić iz Ulemborgo. — **Smirne** 21. rujna. Jacob, Stuk iz N. Jorka. — **Barcellona** 7. list. Adamo, Karstelj iz Odessu. — **Plymouth** 8. list. Ida P. iz Orfana. **Anjer** 28. listopada. Conte Oscar L. Ragusin iz N. Jorka.

Odjedrili iz:

Trsta 9. list. Ormogora, Donegri za Prerezu. — **Rieke** 9. list. B. Kemeny. Golubović za Rouen. — **Kotke** 27. rujna. Catania B. Babić za Marsilju. — **B. Ayres** 25. rujna. Germano Antonio. Bunlcić za Engleskn. — **Zarnake.** 10. rujna. Pia S., Soldatić za Marsilju. 28. Kotočep, Kordić za Marsilju. — **Queenstowna** 3. listop. Ida P., Crnković za Plymouth. **Niuwe Waterweg** 6. listopada. Mirta, Peršić za B. Ayres. — **Rosaria** 25. kolov. Dio Fili. Cah za Falmouth. Carigrada 29. rujna. Milica Trojanović za Marsilju. 30. Reo, Lazarović za Trst. Pomoć, Katarinić za Batum. 2. listopada. Industre, Sodić za Marsilju. 11. Bosana, Tomanović za Brdjansku. **Bajone** 3. listop. Frutolli F., Ferenza za Alicante. **Leitha** 4. list. Flume E., za N.-Jork. **St. George** 6. listopada. Sagittario Šoić za Kardiff. **Salonika** 10. rujna. Benefattore. Tlan 30. Granovac. Miailović za Nizzu. **Kardiffa** 8. list. Nilo. Marinović za Trst. — **Tabić-Bay** 16. rujna. Lea. Kaulić za Dolaraco. — **Plymouth** 7. list. Edviga. Simunić za Pensacolu. — **Cadice** 9. list. Adria. Pascoletto. za Dublin. — **Newcastle** 9. list. Stefania. Bandić za Trst. — **Hamburga** 8 list. Cibule. Kozulić za N Jork. — **Reggio** 28. rujna. Genio. S. Stanočvić za Messinu. — **Alessandrio** 22. rujna. Gregorino. Antončić. za Trst. — **Marsilje** 9. rujna. Trino Vidulić za Lussin. — **Cette** 9 list. Padre Stefano. 9 list. Maria Andrina, Seplć za Rieku.

Listnica Uredničtva.

Netko iz Dalmicah poslao nam je dne 28. rujna na račun predplate do konca god. 1 for. 25 novč. uepodpisav se na pošt. naputnici, Molimo dotičnoga predplatnika, da nam se oglasi.

Raznim dopisnikom: Molimo, da se potrpite.

Lutrijski brojevi

dne 11. oktobra:

Trst	32	54	26	43	75
Linc	71	59	22	79	80
Buda	50	82	60	90	69
Insbruk	39	51	57	67	8

od 15. oktobra:

Prag	31	47	54	41	63
Lavov	62	43	56	23	90
Hermanstadt	70	27	83	69	29

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do	for.	65.—
» Santos	»	52.—	»	»	58.—
» Ceylon	»	89.—	»	»	90.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	18.75	»	»	19.50
Ulje za jelo	»	41.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	44.—	»	»	45 —
» talijansko fino	»	70.—	»	»	80 —
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	90.—	»	»	91.—
Bakalar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.60	»	»	10.—
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	51.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	80.—	»	»	90.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3.25	»	»	8.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	9.29
Rožići	»	10.—	»	»	10.50
Mandole	»	70.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	15.40	»	»	16.50
Smokve Calamata	»	18.—	»	»	20.—
Gražak	»	10.—	»	»	12.—
Pašulj	»	10.—	»	»	11.50
Leća	»	18.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	106.—	»	»	115.—
» istarska	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojene	»	170.—	»	»	180.—
» volovsko surove	»	100.—	»	»	105.—
» janječe 100 k.	»	90.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sieno	»	1.20	»	»	1.80
Šljive bosanske	»	26.—	»	»	28 —
» hrvatske	»	26.—	»	»	28.—
Pšenica	»	9.45	»	»	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7.50
Raž	»	7.52	»	»	—.—
Zob magjarska	»	7.50	»	»	—.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	8.—
» urbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Tršćanska burza

od dne 15. oktobra:

Austrijska pap. renta	for.	80.90	do	for.	81.—
Ugarska » »	»	88.70	»	»	88.85
Ista-u zlatu 4%	»	93.20	»	»	93.30
5% ugar. renta	»	88.75	»	»	88.90
Dionice nar. banke	»	853.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	283½	»	»	285.½
Talijanska renta	»	95.15	»	»	95.30
London 10 lirah sterlinah	»	123.—	»	»	122.⅜
Napoleoni	»	9.69	»	»	9.70
C. kr. cekini	»	5.74	»	»	5.76
Državne marke	»	59.75	»	»	59.95
Isto francezke	»	48.40	»	»	48.55
Talijanske lire	»	48.35	»	»	48.½

Javna zahvala.

Jedan odlični rodoljub pokloni dne 9. o. m. «Hrvatskoj čitaonici» u Linduru prekrasnu sliku «Smrt Zrinskoga i Frankopana» u vriednosti od 25 for. Toliko ima skromnosti u toj plemenitoj osobi, da je zabranio, da mu se njegovo prevriedno ime na javnost iznese. Odbor u ime čitaonice mu se na tom plemenitom činu najsrdačnije zahvaljuje.

Lindar dne 10. oktobra 1884.

Odbor Hrvatske čitaonice.

LA FILIALE
della
BANCA UNION
TRIESTE
s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) *Accetta versamenti in conto corrente:*
Abbuonando l'interesse annuo
per Banconote
3¼ % con preavviso di 5 giorni
4 » » » 12 »
4¼ » a sei mesi fisso
per Napoleoni
3¼ % con preavviso di 30 giorni
3½ » » » 40 »
3½ » » » 3 mesi
4 » » » 6 »

Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 15 giorni dal 15 giorni e quello con 24 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO
abbuonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a visto verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conforma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio *la valuta del medesimo giorno.*

Assume pei propri correntisti *l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro le facilità di* **domiciliare** *effetti presso la sua cassa* **franco d'ogni spesa per essi.**

b) *S'incarica dell'acquisto e della vendita* di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell' incasso *d'assegni, cambiali e coupons,* verso $^1/_8$% di provigione.

c) *accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.*

La Filiale della Banca Union
(Sezione Merci) s'incarica dell' acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

*) Naškodit njim neće. Ovaj člančić primismo od vrlo ugledna svećenika iz srednje Istre, te se ne ustručavamo niti najmanje, priobćit ga našim čitateljem. Tako zvani želudačni katar je u naše doba veoma česta bolest, neće biti dakle zgorega, ako jošte koji kuša preporučeni lieh pa nam dojavi uspjeh. Ured.

Javna zahvala.

Svoj p. n. gg., koja su blagoizvolila sjetiti se milodari zabave priredjene na korist «Bratovšćine hrv. ljudi u Istri», budi ovim izražena najsrdačnija zahvala.

Hrvatska čitaonica u Vrbniku.

Ante Matanić, predsednik.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, propisan od ljekarskih autokonjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uspjesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, nevoljavitivost, kolike, gliste, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabina, šištanja krvi. Čisti lagano i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrebiti.

Da se lagije do onog lieka dodje, a nabdiva a sjim lasmišlj ave kavane, mirodjnice, staklarna, prodaje like ah u svih glavnih mestih cielogn svieta.

Tvornica: Romano Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !!

!! POZOR !!

TRGOVINA I KROJAČNICA

Pellegrino Levi

Via S. Antonio br. 5

OGRTAČI

od for. 10 i više

Podpuno odielo od f. 10 i više
Hlače . . . . 4 „
Kratki kaputi . . . 6 „
Prsluk . . . . 2·20 „

Za približujuću se jesen drži veliku pripremu sukna te sgotovi na mjeru, u najkraće vrieme.

Založni papiri 5%

austrijske centralne banke zemljišnog kredita

(Banca Centrale Austriaca di Credito fondiario koji se amortiziraju u 38 godinah pomoću vucidbah a preporuke su vriedni osobito kano stalan i unosan uložak kapitalah dočim nose polag sadašnjeg kursa interes veći od

pet po sto.

Radi svoje solidnosti mogu se ovi založni papiri upotrebiti za kaucije i također ka pupilarne zaloge itd. itd

Založni papiri od **5 po sto** centralne austrijske banke za zemljišni kredit prodavaju se polag svakdanjeg kursa kod: **FILIALKE UNION BANKE u TRSTU** i kod njezine **Mjenarne Corso I.**, gdje se također propali kuponi te izvučeno srečke dižu.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ceciela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba ražnšije slobodna od carine i po najnižih cienah.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3¼%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3¾%
u napoleondorih uz
20-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3¾%

Okružni odjel

u bankah 2¼% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Beč, Prag, Poštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Graz, Hermanstadt, Innskruck Cielovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devizah, efektah, također unovčanje kuponah uz ¼% provizije.

Predujam

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju* i *pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći lik* za ureditli probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečnički najkriepljih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolesitih*, kod *bolesti u crevih, hipohondrije* i *melankolije* (sullen slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti *krv* te dobiva *bolesno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Usljed ove izvrstne vlastitosti, postno je *sjegurno ljudski domaći lik* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tiuđe pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne ave strane *uz pouzeće iznosa*.

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lik izstan, jer pošto ga rabim ovo 3 mjeseca, nećutim ikakve bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah. Isti lik ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od simnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Masalski
nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA !

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah nouspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernov u orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Ricka J. Pradam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne*: *Zagreb* Arazim O.; H. Jasklević (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Finkh· Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vonk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findels i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos Finkh. *Petrovaradin* Dead. Erbon. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al Deszáthy. *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar*, Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Maltor A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti tišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nelma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečі; *smrad koji iz oteka teče, izenče ovo mazilo* brzo i ranu izliečі. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana *se prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen*. Zaprieči također rast divljega mesa i čuva od upale. Također ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na rje ovo mazilo prilepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

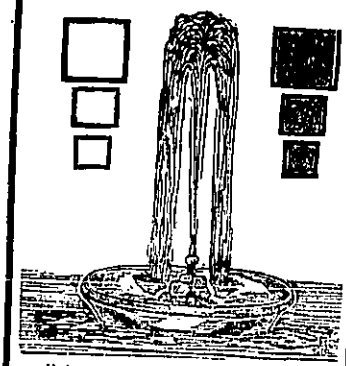

Koja se ne boji konkurenco niti sa tvornicami niti sa skladišći!

FONDARIJA

četverouglih pločah u portlantničkom cementu za popločiti svakojako prostoro. vodjenje za bašče, posude, kipove, kapitele, vodojemo za kupelj itd. itd.; vuličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
„ „ 3 „ „ f. 1·— „
„ „ 4 „ „ 1·20 „ metar

Marmorizirane poput bietog marmora debljine od 2 cent. po for. 2·20
„ „ 3 „ „ „ 2·40
„ „ 4 „ „ „ 2·60

Vodojemi za bašće u objemu od 1 metra po fr. 80. od 2 metra po fr. 50. od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest veće solidnosti i po četvornom metru koristnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za oblaštiti cemente, podajuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A. Z. Uzorci ove nove vrsti obrta biti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi.

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

☞ Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lik po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lik proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekove bezuspješno rabila Pošto se je pako bolest što dulje ove vedna pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni lik za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh du se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodile, Punim osvjedočenjem priznajem dakto **dr. Malićev kostobolni** cviet kano izvrstan lik tu ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč, Razašilje se samo jedan zamotak

☞ Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a «pri samorogu» u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za brzdorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju* Uspjeh višjepotrim tranjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji*.

U Trstu: Petar Slocovich, farmacia ala Marina, Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija: Zagreb**: samo C. Arasim. **Rieka**: Gmeiner. **Gospić**: Vonk. **Ivanec kraj Varaždina**: Janoš. **Ivanić grad**: Tollović. **Jaska**: Tomaj **Karlovac**: Findeis. **Petrinja**: Grgić **Zemun**: pl. Benko. **Sisak**: Gursky. **Varaždin**: Riedl. **Vinkovce**: pl. Aleman. — **Rosnija**: **Sarajevo**: Pl. Pleyel, ljekarnik. **O. Tuzla**· Pecikovič, ljekarnik. **Dalmacija**· **Zadar**: Andrielvić. **Spljet**: Aljinović.

☞ Tamo se može također dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svjet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieppo sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Franco di dazio

I

MOBILI

migliori e più a buon mercato
in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON

DEPOSITO MOBILI DI VIENNA

Trieste, Via al Teatro Numero 1, A
(TERGESTEO)

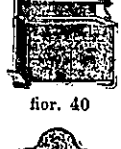

fior. 40

fior. 24

fior. 22

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo muško odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Broj 43. U Trstu 23. oktobra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pod.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (lažegno postalo) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označili. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vrnćaju ako'se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ill odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Što valja podučavati u pučkoj školi?

I.

Kada zidar čuje razgovarati se, gdje ima dobra kamena za ovaj ili onaj posao ili koje je vrsti dvo najbržiće za gredo, on si tu stvar dobro zapamti i neće je tako lahko zaboraviti. Iste tako bačvar, kovač, postolar i svaki zanatnik ili artižan najlakše zapamti stvari, koje se tiču njegova posla i o njih najradje razmišlja i razgovara, a za druge malo se skrbi.

Kako sa svakim poslom, tako je i sa školom. Učitelji i svi, koji se bave odgajanjem i podučavanjem djece, razmišljaju od mladosti do starosti, koje stvari je najkoristnije naučiti djecu i kojim se ju načinom najlakše i najbolje iste nauči. Izkusni stariji učitelji napišu svoje misli u knjige ili novine; mladji to čitaju i polag toga se ravnaju. I na hrvatskom jeziku imade mnogo knjigah i novinah, koje pišu o školskih stvarih, a čitaju jih većinom oni, koji se školom bave. U »Našoj Slogi« nepišu se takove stvari, jer je to novina za seljake. Nu naš narod u Istri imade mnogo neprijateljah, koji na sve načine nastoje, da bude neuk i glup, a ovi neprijatelji znadu često kmetu tako zavesti, da se sam bori proti školi, koja djecu prosvietljuje, a pita takovu, koja jih drži u tmini i nepruža nikakove koristi. Neprijatelji naroda igrali su tu svoju igru do sada samo Učki na zapadu, a ove godine prenesli su svoje nepoštено djelo i u Kastavščinu. Kad smo slušali nekoje zavedenike u Kastavščini, kako ti oni propisuju što i kako ima se u školi raditi, morali bismo se bili od srca smijati njihovim budalštoćam, al kao rodjene Kastavce zeblo nas pri srcu, što se ti ljudi daju tako zasliepiti. Za «velade« po nutarnjoj Istri i za neke »šprlente« u Kastavščini, koje nepoznaju nikakova razloga, nego trube i pile ono, što su si jednom u glavu zabili, za takove nikada nebismo umočili pera, jer: *»goni osla na most, a on neće nego pod most«.* Ali imade i kod nas ljudih razumnih i pametnih, koji, budući se nisu nikad školom bavili, posve krivo misle o tom što se ima u školi učiti. Kad bi njim uzmimo došao kakav učitelj i rekao: ja ću vam djecu učit hrvatski, talijanski, njemački, franczezki, oni bi ga veselo primili, a neznaju, da bi se o djeci, koja bi svršila takovu školu, moglo reći: *Martin u školu Martin iz škole.* Za ljude, koji znadu razmišljati, odlučili smo napisati dvie tri rieči o tom, koje je znanje našemu kmetu najpotrebitije i najkoristnije. Pri tom obazirat ćemo se na misli najučenijih muževah od škole, na školski zakon, a osobito pako na kmetski život.

Kad bi nam tko izručio samo jedno jedino dieto u nauk, pa kad bismo bili prorokom i unapried potanko znali u kakovih će okolnostih to dieto sve do smrti živjeti, učili bi ga one stvari, koje će mu trebuti, a ono, što mu neće trebati, propustili bi; ali uz sav proročki duh morali bi razmišljati, je li dovoljno vremena, da dieto ovo ili ono nauči. Svaki nauk valja dotjerati do nekakvog kraja. Ali: »mrtvoga nebudi, mladoga nesudi!« Nemoguće je unapried znati u kakovih će okolnostih dieto do svoje smrti živjeti, s toga je i mučan posao samo kod jednoga jedinoga djeteta odlučiti, u čem ga valja poučavati, a u čem ne.

Kad je već mučno odlučiti, što ćeš učiti jedno dieto, što je onda sa cielom školom, gdje je 100, 200, 300 djece, od kojih će jedno more mlatiti, drugomu će rabiti motika i hrasnica, trećemu šilo, četvrtemu zidarska žlica, peti će biti svećenik, šesti sudac itd. Svaki od tih imati će u svom stališu obavljati drugačije poslove i u tih poslovih potrebu drugčijeg znanja, a ipak učitelj nemože svakoga posebice učiti.

Što valja dakle činiti?

Treba prije svega promatrati čim se veći dio puka, gdje je škola bavi i prema tomu se ravnati. Nebi bilo razhorito učiti stvar, koja će samo jednomu biti potrebna, a propustiti drugu, koja bi stotini koristila. *Valja zatim razsuditi* — kako smo već spomenuli, *zašto su djeca zriela, a zašto nisu, i razsuditi, hoće li vremena dotjeći za neku stvar eli ne.*

Da preglednije razložimo znanje i umienje, koje valja djeci podati, razdielit ćemo sve te stvari na četiri diela, i to:

1. nauk vjere,
2. čitanje i pisanje,
3. računstvo,
4. ostale stvari.

1. *Nauk vjere.*

Svakim danom imamo žalibože i previše prilike vidjeti i slušati, što su sve kadri počiniti ljudi, koji nevjeruju u Boga, u Njegovu pravednost, u neumrlost duše, u nagradu i pedepsu poslie smrti. Gdje ljudi u sve to nevjeruju, tu su kradje, prevare, razbojničtva i sva moguća zla, stvari svagdanje. Nije čovjeka pod nebom, komu nebi od potrebe bilo, da znade poglavite istine svete vjere. Neka ti dieto nezna, gdje je Pariz, London, Beč, pa makar i Trst, neka nezna kako se zove njegov car i carica, neka nezna koje su životinje škodne i koristne, neka nezna čitati ni pisati hrvatski, talijanski nit njemački, ali neka znade, da je Bog na nebu, koj dobro nagradjuje a zlo pedepsa, te neka znade, što je dobro što je zlo i neka se privadi činiti dobro a bježati zlo, iz takova će dieteta postati čovjek, koj će možda mnogo trpiti rad svoga neznanja, al će biti to čovjek vriedan i čestit, koj neće biti drugim na brome, a poslie smrti primiti će plaću za svoje trpljenje na ovom svietu. Nauk vjere je polag toga prvi u školi, a mnogo je stvarih sveta vjere, koje valja djecu naučiti.

(Nastavit će se).

Skupščina

„Bratovšćine hrv. ljudih u Istri".

(Obdržavana u Kastvu dne 6. t. m.)

(Konac).

Nakon položenih računah po g. blagajniku, prešlo se na izbor novog odbora. Narodni zastupnik g. *Laginja* zamolio rieč, prosbori po prilici ovako:

Slavna skupščino! Imademo u svojoj sredini vriedna muža, koji već mnogo godinah radi na korist crkve i naroda; muža, koji je sve do letos boravio odaljen od rodnog si kraja, nu ipak njegovo plemenito srce uviek je vjerno kucalo za naš narod, uviek mu bio prijatelјem, braniteljem i tješiteljem a u novije doba, odkad se doselio medju nas, radi neumorno oko njegove prosvjete i napredka. Taj muž je prečastni g. *Ante Turak*, župnik-dekan u Kastvu, koji će zaisto dostojno zamienit bivše naše predsjednike i kojega Vam gospodo, za tukova predlažem.

Predlog g. Laginje bijaše uz živo odobravanje jednoglasno poprimljen.

Na to stupi na poziv g. podpredsjednika u sredinu odboru g. *Turak* te se toplimi riečmi u poduljem govoru zahvali na tolikom — kako on reče — neznatnžanom povjerenju; iztakne koli je to za njega častno a ujedno i težko breme, nu obeća nastojati svimi silami, da predsjedničkim dužnostim točno zadovoji; obrazloži kojimi će se sredstvi k postignuću cilja družtva služiti, izreče nadu, da će ga gg. odbornici i ostali članovi družtva što izdašnije podupirati te zaključi sa uzklikom: *Bog uspori našu svetu stvar!* Skupščina se odazove sa burnim »živio!«

Zatim se prešlo na izbor odbora. G. *M. Mandić* predlaže, pošto je sadašnji odbor svojoj dužnosti podpunoma odgovorio, pošto većinom isti muževi rade kroz više godinah vrlo uspješno za naše družtvo i pošto su to muževi, kojim leži na srcu »Bratovšćina«, da sl. skupščina »per acclamationem« potvrdi stari odbor. Skupščina poprimi jednoglasno taj predlog kličuć: Živio odbor! Na predlog g. Laginje bijaše potvrdjeni stari cenzuralni odbor.

G. Laginja predlaže nadalje, da se za novce, koji leže u riečkoj štedionici nabave obvezniee ili razteretnice, koje nose bolje interese, što bijaše od skupščine poprimljeno. Nadalje preporuči isti govornik, da se i mi polag one: »tko kuca tomu se i otvara i tko prosi taj nosi« obratimo na visoku vladu, da bi nam se dala tangenta od dobrotvornih lutrijah pošto je i naše družtvo dobrotvorno. Na sličnu molbu — nastavi govornik — od prošle godine nije nam se odgovorilo, nu to nas neima prestrašiti, već mi kucajmo i nadalje, obratimo se na Njeg. Veličanstvo predstavkom ili molbom, a Ono se neće zaisto našoj pravednoj molbi oglušiti.

Skupščina prihvati i taj predlog.

G. podpredsjednik Splučić predlaže, da se dade tiskati u »Našoj Slogi« a možda i u posebnoj knjižici desetgodišnji rad »Bratovšćine« na što je pristala skupščina uz dodatak g. Mandića, da se tomu izvješću i pravila »Bratovšćine« pridaju, jer su ista mnogim od članovah nepoznata. G. Laginja želi, da bi »Bratovšćina« ustanovila dvie štipendije po 50 for. godišnjih za dvojicu mladićah, koji bi polazili budući delavsku školu u Kastvu. »Bratovšćina« je — reče — postigla štatutom ustanovljenu svotu od 5000 for., a imade nade, da će njezin kapital i nadalje rasti, da će istu njezini dobročinitelji i u buduće dobrovoljnimi prinosci podupirati, pa bi bilo vriedno, da se dvie štipendije ustanove i podiele dvojici vriednih i marljivih mladićah, koji bi podporu uživali kroz dvie godine a na koncu prve školske godine morali bi se izkazati dobrimi svjedočbami«. Skupščina prisvoji predlog g. Laginje.

G. R. Vlah moli, da bi sl. odbor pazio na namire, koje šalju pojedini djaci podupirani po družtvu i koje su obično pisane u različitih, nam tudjih jezicih. Predsjednik obeća uzeti to u obzir.

Pošto bijaše dnevni red izcrpljen, a novih predlogah nije nitko podnio, zaključi predsjednik glavnu skupščinu, zahvaliv se srdačnimi rieči svim prisutnim članovom i svim dobročiniteljem družtva, i zaželiv jošte jednom, da bi nam družtvo što lepše procvalo i što bolji plod donielo, čemu se odazvaše skupščinari sa burnim: **živila »Bratovšćina«.**

Završujuć ovim izvješće glavne skupščine »Bratovšćine«, obraćamo se iznova na sve prijatelje hrvatske sirotinje u Istri, da se je često sjete, da njoj priteku u pomoć obilnimi darovi, da nedopuste, da ju proguta neprijatelj, koji odasvud na nju navaljuje i hoće, da ju uniši. Djelovanje »Bratovšćine« je toli plemenito, toli čovjekoljubivo, da ga svaki pravi prijatelj našeg roda svimi silami podupriti mora. *Pomozi tko može, Bog će mu naplatiti!*

Na večer istog dana sastaše se mnogobrojni članovi »Bratovšćine« kod čaše rujna vina te se i tuj uz domoljubne govore, uz milozvučne pjesmice sjetiše rieču i činom *»Bratovšćine« »Naše Sloge«* i drugih plemenitih podhvatah.

DOPISI.

(Nastavak i konac dopisa iz dolnje Istre).

Mi na to tvrdimo, da prvi i glavni uvjet za obstojanje i napredno razvijanje svake države, naroda i — ako hoćete — pojedinih pokrajinah jest: kod odgoja mladeži upliv crkve tražiti, izprositi, štititi. Neka bude nuzgredno rečeno: Ako imamo ovo dosljedno piskarenje velemožnog pisca smatrati agitacijom pod krinkom, dovikujemo biračem našim rieči velikog biskupa

Rudigier-a u ljetošnjem pastirskom njegovom listu krizmenom: »Zato morate VI, da ne govorim oh ostalom, svimi zakonitimi sredstvi, *osobito biranjem gravih katoličkih mužovah u zemaljski sabor i državljansko vieće*, za katoličku vašu diecu katoličke škole zahtievati«. — Nu znamo dalje i to, da je puk barbanski zahtjevao, te dostignuo hrvatsku si školu *ne u političke svrhe*, nego da na *naravskom temelju* razvije si duh i vježba u potrebitih si svakidanjih stvarih njegov naraštaj. Tkogod pak pokušava uzdrmati naravski ovaj temelj (hrvatski jezik) barbanske škole, njemu nemože biti — ništ je — do pravog prohitka škole, nego njemu mora biti — i je — do druge svrhe, u Barbanu — *političke*. Ta u mjestu, gdje medju prieko 400 djece dužne školu polaziti, je jedva 4 ili 5 od roditeljah taljanskih i potaljančenih, koja ipak t. j. i ova zadnja četiri ili pet kao i ostala od hrvatskih roditeljah, razume i govore hrvatski — htjeti imati u pučkoj školi nastavnim jezikom taljanski jezik, što je to, nego politika?! Potilo i trudilo se u svoje vrieme dakle za hrvatsku školu u Barbanu *ne u stranačke*, niti u prvoj vrsti narodne, kako se to htjelo vjerovati i u krugovih, od kojih barem očekivati bi se morala posvemašnja nepristranost, nego u više svrhe; u svrhe, kojim odgovarati bi imalo ustrojenje svake pučke škole. Školsko pitanje je u mnogih obzirih, osobito pak u obziru na vjerski i čudoredni odgoj mladeži, najpogluvitlje pitanje vremena. Htjeli smo reći, da mimošav pojedine činjenice, nek bude slobodno g. Malligoju kao privatnoj osobi pristajuti uz milu mu rečenicu, koju u ostalom i služno izvršuje: *manjar e bever, e laža ke žlida*; nu narod nemože, neamje i neda dopustiti, da ovo pravilo usadjuje učitelj i u srca povjerene mu mladeži.

Kako bi se tamošnji narod rad izbavili toga učitelja, svjedoče nam najbolje nutkanja i slieparenja na podpise i križe pod spomenutom jur molbenicom za potaljančenje barbanske škole. Nagovarnlo se: »da *se župnika za drugega mešta boljega od tega*«. Nekoji vjerovali i rado podkrižali.

Nu učitelj nije nit prvim nit glavnim uzrokom slabog napredka barbanske škole: *od glave riba zadaje*. Barbansko šk. vieće nije se nikad iskreno postaralo, da promakne polazak škole. Kakove znake života daje ovo vieće i njegov predsjednik, znati bi morale najbolje predpostavljene školske oblasti; nu znamo i mi, da upotrebljuje svoj položaj više u druge, nego u školi probitačne svrhe. Vlasti nebi imale to nikako dopuščati, to se nemože trpiti u ime interesa i dostojanstva školah. Stoga zahtjevamo na ime zakona, da vlasti budu odlučne. Mjestno šk. vieće se nipošto ne zauzimlje za hrvatsku školu. Pa što ćete da drugače i bude, mučuha ne postupa lepo z dietetom, koga bi se rado izbaviti. S toga Barbanci! potražite si u svoje vrieme požrtvovnoga, vrstnoga i uzornog učitelja te izaberite si u občinsko vaše zastupstvo ljude hrvatskih mislih i krvi; i škola vaša cvasti će na veliku korist vaše djece, vašu radost i diku i na sramotu klevetnikan, koji bi lahkoumnomu i zlobnomu svietu htjeli dokazati, kao da hrvatski vaš jezik jest krivnjom ne najboljeg napredka u vašoj školi.

Gospodine načelniče, mi vidimo sve i svaku bilježimo: neda se sunce dlanom sakriti! Nam je do pravoga duševnoga kao i materijalnoga napredka guljenoga naroda; i to najprvo dostignuti ćemo dobro uredjenimi pučkimi školami. Kako pak se imadu ove zadnje ustrojivati glede nauka i načina podučavanja, govoriti i odlučivati morali bi pedagogi, a ne političko čfutarenje, i pedagogi odlučili su za nas! Kao predsjednik šk. vieća, znam da ste pozorno i pomnjivo čitali, što se je govorilo i ove godine u carevinskom vieću o školah. Čitali ste da je naš ministar pouke bar. Conrad izrekao ove lepe jer istinite rieči: »Ovaka pitanja (glede učevnog jezika u školah) nemogu se pravo riešiti, nego na temelju *istinito obstojećih* odnošajah. Uprava ponke dužna je brinuti se za *naobraženje svakoga naroda* i za *gojenje njegovoga* **vlastitoga jezika**. Iz ove dužnosti ne sliedi, da si odnošuje, kako obstoje, svom mnienju prilagodi, te iz toga ovako ili onako odgovori na neke želje (u Istri umjetno fabricirane molbenice za potaljančenje hrvatskih školah. Opaz. pisca), koje se možda pojave; nego iz toga dapače sliedi **dužnost**, *da se ide* **podupirajuć na ruku gojenju istog jezika**. I dalje: »Ima neobhodnost, koju *priznati mora svaka stranka kojoj mora i svoju volju podložiti* to jest *neobhodnost činjenicah*«. Nu, neobhodna činjenica, koja se ne dade ni tajiti ni zabaciti, jest: da u Barbanu imade jedva 1% djece taljanskih i potaljančenih roditeljah, koji ipak t. j. i ovaj 1% razumi i govori hrvatski. Zašto dakle molbenice za potaljančenje tamošnje škole? Na kojoj strani je politika; na našoj, koji računamo *neobhodnimi činjenicami*, ili na taljanuškoj koja slieпi »osobitimi odnošaji u Istri?« O kojoj stranci može se reći: *mestare nel torbido e sollecitare delle passioni politiche?*« Zbilja, »caeci sunt, et duces caecorum«, (slepi su i slipce vode). Neobhodna činjenica dalje jest: da u Istri ima nas Hrvatah i Slovenacah više od dvie trećine stanovničtva. Odgovara li broj školah nastavnim jezikom hrvatskim ili slovenskim ovom razmjeru? Neodgovara ni iz daleka dapače htjelo bi se ustrojivati i činom su već ustrojene škole taljanskim nastavnim jezikom i u mjestih sa čisto hrvatskim pučanstvom. Na to (na potaljančenje škola) se sili, nastoji, nagovara, piskari molbenice i sije šupilje rieči u zemaljskom saboru, odboru, občinskih zastupstvih i po pojedinih agitatorih. Je li to računati *neobhodnimi činjenicami*? Nije li to dapače politika? Da, »osobiti« su ti »odnošaji«; nu ne »u Istri«, nego u »rukovanju taljanaške stranke«. Prelud je vaš izgovor, gospodo latini, ob »osobitih odnošajih u Istri«, nego da se mi pobliže s njim bavimo. Da ništar ne rečemo o izričnoj volji i programu sadašnje bečke naše vlade, velimo samo: Liberalci, koji na zastavi svojoj zapisano imadu »slobodu« i »jednakost«, govorite da ste; deder, pokažite se liberalnimi i prama nam; liepu vam, evo prilika pruža *neobhodna činjenica Italitistike Hrvatskog pučanstva i hrvatskih škola u Istri*. Hic Rhodus, hic salta! Liberalnim se pokazivati samo prama vlastitoj stranci i svomu žepu, krstimo mi egoizmom, a nipošto liberalizmom.

Biedni narode! dostigne li mrvicu naravskih svojih pravah, eto te okružena krvoločnimi vuci, tuleći i nastojujući, da ti ugrabe, bez česa živjeti nemožeš. Da kos nad gnjezdom uči pjevati mladjah svoju, kao što je to čuo od otca i djeda si, t. j. da Hrvati hrvatski se podučavaju, to da je »istruzione falsata« Ljudem, koji piskare ovakve nesmisli, ako njim nisu vrane tikvu izdube, ugušili su njim slieпi strast i fanatizam, smušni šovinizam i iredentska politika, ista naravska čuđenja. Ako pak možebiti misle: »Tko čuvarkliпac, izgubi podkovu«, onda imadu pravo; jer »oni posvećuje sredstva« lozinkom je liberalcem, a ne jezuitom. — Ceterum — videant Consules! Gospodo latini! taljansku djecu u njemačku ili hrvatsku školu tjerati, čini vam se krivicom, nu, hrvatsku mučiti u taljanskih, posvo vam je u redu. Ali gospodo! Sjetite se one kršćanske: nečini drugomu ono što ne želiš, da tebi drugi čini!

Dopisniku pak, koji je htio uztrpljivim čitaocem poručkog listića dokazati kao da vrebne unapried nelma cvrkutati, nego graktati, dovikujemo: od sirka sirak, od tikve tikva, a od lažca laž se poradja, a tako će biti, dokgod od zla roda bude poroda, a od zla sjemena bude imenu.

Iz Premanture (kod Pule). Evo me g' Uredniče, da Vam u kratko opišem riedku svečanost, koju smo imali u našem mjestancu dne 12 t. m.

Naš obće ljubljeni i prezaslužni, prečastni g. kanonik-župnik Franjo D'Ella proslavio je tog dana zlatnu svoju misu. Na slavlje došlo je više župnikah i kapelanah obližnjih mjestah, da izkažu čast prevriednomu starini. Naroda se sabralo veliko množtvo, da izkaže svoju ljubav i odanost svomu pastiru, učiteju i dobročinitelju. Uz pjesme: »Blagoslovljen gospodin Bog Izraelov«, odprtismo prečast. župnika u župnu crkvu. Čim stupi starina u crkvu, blagoslovi svoje stado, koje bijaše crkvu dubkom napunilo. Pred velikim oltarom bijaše sazvan Duh sveti, a iza toga pjevana svečana misa. Poslie evangjelja govorio je g. župnik svojim vjernim krasan govor. Suze radostnice sjajile mu u očiju a položan narod slušao ga kako no sluša poslušno i dobro diete svog roditelja.

Naš zlatomisnik vodi punih 47 godinsvoj puk poput brižljivog pastira po stazi, koja vodi k duševnom i tjelesnom blagostanju.

Poslie sv. mise čekao puk svog župnika pred crkvom, a pozdravljao ga radostno kličuć mu: *Živio naš prečastni župnik i kanonik! živio nam ga Bog još mnogo godinah zdrava i vesela!*

Hrvatskom gostoljubivošću pogosti prevriedni starina svoje prijatelje i znance gospodskim objedom. Tuj se redale napitnice i zdravice, a svatko se jagmio, da se oduži domaćini, tko u ime naroda, tko u ime svećenstva ili pojedinacah.

Naš župnik-kanonik žrtvovao se sav za blago naroda, komu je više otac nego pastir. Stara se on uviek i za crkvu i za narod medju kojim živi. On nam je okitio i poliepšao crkvu, njegovim marom sagradili smo zvonik i nabavili zvonove, a sve što imade dobra i plemenita kod nas, imademo njemu zahvaliti. Učiteljevao je kod nas mnogo godinah, učeć dječicu najpotrebitije stvari.

Dvojicu od svojih učenikah pripravio je za više nauke te su danas kao narodni svećenici njemu na čast a narodu na korist. Nu niti sada, u visokih godinah ne mirnije naš starina, već marljivo pripravlja nekoje mladiće za gimnaziju, nebi li i oni, postavši jednoć ljudi, bili narodu na spas.

Pa zar nije to u pravom smislu rieči pravi pastir Gospodnji? Višeć strogo svoje svećeničke dužnosti, brine se i za odgoj mladjeg naraštaja, i za materijalno blagostanje naše. Takovomu mužu, toli čestitomu svećeniku i rodoljubu, kličemo u ime njegovog puka u ime svih njegovih prijateljah i štovateljah: Živio nam ga Bog još mnogo i mnogo godinah! (Pridružujemo se i mi iz dna srca Vašoj želji. Ured.) Eto Vam i jedne pjesmice, koju je tom zgodom izpjevao naš domaći pjesnik, slieпi prosjak Martin Pavić:

Pisma

prigodom zlatne mise

preč. g. kanonika i župnika Premanturskoga

FRANA D'ELIA.

Mili Bože, na svemu ti hvala,
Dobre sriće i lipoga dara!
Srićan jesmo danak dočekali:
Zlatnu misu našega župnika,
Pomoćnika naših bolesnika,
Koji traži našim dušam lika,
Našim ušam i našemu tilu.
Bolesniki uvik mu se milù,
Bolesnike on često pohodi
I pomože mnoge u nevolji.
On je nam i korist i dika:
Odgoji nam do dva svećenika
Od našega slovinskog naroda,
Od našega mista ubogoga.
Ovo nam je, moja braćo draga,
Četrdeset i sedam godina,
Da naš župnik med nami pribiva.
Blagoslovna onu ladja bila,
Kà j' s D'Ellon nami dojidrila.
Dok D'Ella puški meštar bia,
Muško žensko pisat naučia;
Dok je župnik u mladosti bia,
Dobar nauk svoj puk naučia.
S Premanturcim dosta se trudia
I dosta nan dobra učinia.
Previše je s nami preterpia,
Dobro za zlo, svakom je vratia;
Uspomenu lipu učinia,
Zvonik, zvona nam je priškrbia
A i crikvu svetoga Lovrinca
Naš nam župnik prelipo nakinča.
Jutro rano, kada je u zori,
Naš se župnik u crikvi nahodi,
Da bi ljudi misu poslušali,
Pošli da bi posà poslovali.
Premanturci, mila braćo moja,
Molmo Boga za našeg župnika,
Da bi nam ga još Bog požlvia.
Da župnika ovog izgubimo,
Mi D'Ellie više nedobitmo.
Bože živi FRANA nam D'ELIU,
Svu njegovu poštenu rodbinu,
Rodjeni su u srid Rike grada
Pisnu jesmo dokončali sada.

Sve što pišem, ovo su istine
To ispiva PAVIĆU MARTINE.
U Premanturi, 12. listopada 1884.

Pogled po svietu.

U Trstu, 22. oktobra 1884.

Koncem novembra otvoriti će se carevinsko vieće. Svoje sjednice prekinuti će samo za božićne blagdane pa će zasjedati sve do uskrsa. Na proljeće biti će razpuščeno i novi izbori razpisani, koji će se obaviti tamo izmedju maja i julija mjeseca.

Za buduće izbore u carevinsko vieće pripravljaju se jur sada naša braća Poljaci. Prošli petak sastali su se u Lavovu svi poljski zastupnici. Izabran bijaše središnji izborni odbor te se posavjetovali, kako da se organizira izborna agitacija. Takodjer vodje Niemacah u Českoj imali su sastanak u Pragu, gdje bijaše zaključeno, da će kod budućih izborah rukovoditi izbore, osim občinskih i kotarskih glavarah, takodjer predsjednici političkih njemačkih družtvah.

Zasjedanja zemaljskih saborah jesu pri koncu. Zatvoreni su nedavno saбori kranjski, salcburški, dolnioaustrijski i šlezki a češki i galički saborovat će jošte danas ili sutra. U češkom saboru predan je predlog zastupnika Clam-Martinića školskomu odboru. Predlog taj zahtjeva — kako smo već javili — da c. kr. vlada podastre zakon, polag kojeg bi se na svih državnih srednjih školah u Českoj podučavalo drugi zemaljski jezik kano obligatan predmet, izuzam one slučajeve, kad bi roditelji za oprost od toga prosili.

U koruškom saboru razpravljalo se prije zaključka o predlogu gospodarskog odsjeka glede željezničke sveze Trsta sa Salcburgom. Dotični izvjestitelj izjavi, da se zem. odbor za tu prugu veoma zauzimlje, te da će učiniti sve moguće, da se ista oživotvori.

Ordinarijat zadarske biskupije poslao je molbu na ministarstvo, da bi se u bogoslovna sjemeništa zavelo podučavanje o zdravstvu (medicini) kano obligatan predmet. Prošnju obrazlaže tim, što su svećenici uviek u doticaju sa narodom te da njim je često davati narodu savjete i poduku u pitanju zdravlja. Osobito u briegovitih i od gradovah odaljenih predielih je često svećenik jedina osoba, na koju se narod obraća i za pomoć prosi. Vriedno bi bilo, da se i ostali ordinarijati osvrnu na molbu zadarskog njim druga, a najpače našim ordinarijatom preporučamo, da razmišljaju ob ovom pitanju.

U ugarskom saboru traje još uviek razprava o adresah na kralja. Vladina stranka prodrieti će sa svojom adresom, a ostale stranke imaju zgodu, da se razčevrljaju o svojih težnjah i željah. Ministar-predsjednik Tisza predložio je dne 20. t. m. zastupničkoj kući nacrt o promieni za gospodsku kuću, koji bijaše izručen odboru od 21. člana.

U hrvatskom saboru obavili su izbore za ugarski sabor. Opozicije nisu kod toga izbora sudjelovale te su izabrani u Peštu sve sami vladini zastupnici. Razprava adrese saborske većine je na dnevnom redu. Ova će biti prihvaćena. Nacrt adrese stranke prava neće doći niti do razprave, jer je tako odlučila saborska većina. Izjavio je naime predsjednik sabora, da se o toj adresi nemože u saboru razpravljat jer da je nelojalna. Zaludu je tražila opozicija, da zadobije rieč i da pobije potvoru sbog nelojalnosti. Većina osta kod svog zaključka. Tim je bačeno ulje u vatru pa ćemo doživiti burnih prizorah u hrvatskom saboru.

Iz Srbije dolazi viest, da su u Prizrenu buknuli nemiri, kod kojih su poginula četiri Srba i dva Turčina.

Europejska konferenca, koja će razpravljati o naselbinah u Africi, sastati će se mjeseca novembra u Berlinu. Sve vlasti pristale su na poziv njemačko vlade, dapače ista Englezka, koja drži, da su tim njezina prava povriedjena. Vlade će zastupati zastupnici i poslanici kod njemačkoga dvora.

Njemački sabor imao bi se sastati na dan 17. novembra t. j. isti dan, kojega je prije tri godine izdana carska poslanica.

Francezke čete održale su pobjedu kod Tomšui-a nad Kinezi, koji su branili ovo mjesto sa lukom. Francezki senat birao je prošlog petka odsjek za pretresivanje nacrta o preinaki izbora za senat. Većina odsjeka primiti će vladine predloge.

Dne 15. t. m. preminuo je vojvoda braunšveizki. Njegovom smrću izpraznjena je vojvodska stolica, on bo bijaše posljednji potomak mužke loze. Pruska vlada poprimila je odmah upravu vojvodine, namjestiv svoga generala i civilne upravitelje. Pokojnik ostavio je velik imetak, kojeg bi se radi Niemci dočepati.

Argentinska republika je izagnala apostolske delegate iz grada Buenos-Aires.

Englezki general Gordon bombardirao je dne 6. t. m. mjesta Shendi i Metammeh, koja mu se takodjer podvrgoše.

Različite viesti.

† **Dr. Josip Schneider**, prošt prvostolne crkve u Trstu preminuo je u noći od nedelje na ponedeljak. Tršćansko-koparska biskupija gubi u pokojniku jednoga od najplemenitijih i najučenijih svećenikah. Danas bijaše svečan sprovod, kojeg je predvodio preuv. g. biskup Glavina a sudjelovalo je mnogo svećenstva iz Trsta i okolice; mnoštvo građanstva iz svih razredah izkazalo je pokojniku poslednju čast. Večni pokoj njegovu pepelu!

Glavna skupščina pol. družtva »Edinost«. Dne 19. t. m. obdržavao je odbor Edinosti svoju redovitu sjednicu u kojoj bijaše zaključeno, da se pripravi za dne 9. novembra t. g. glavna skupščina pol. družtva u **Katinari** nedaleko Trsta. Na istoj će se razpravljati o sledećih točkah. 1.) Prošnja na visoku vladu, da se pomnože slavenski tečaji na tršćanskoj c. k. gimnaziji.

2.) Pritužba na zem. zastupstvo, što sl. tršćanski magistrat nedopisuje sa okolicom u slovenskom jeziku

3.) Predlog odbora, da se u Trstu osnuje središnja posujilnica i štedionica i

4.) Interpelacije i predlozi članovah. Preporučamo već sada razdoljubom, da razmišljaju o dnevnom redu i da narod u bližnjoj i dalnjoj okolici za skupščinu pripravljaju.

Radi što hoćeš, al nećeš dok hoćeš. Kao bi bilo držalo na umu ove lepe rieči sl. zastupstvo *Kopra* grada, moglo je i danas zasjedati u drevnim dvoranah slavnog grada, u kojih su se nekoč šepirili kojekakvi »*Provedurі*« nezaboravne Venecije, al ovako, bilo njim je lato na poziv c. k. vlade razoviljenim srcem ostaviti. Baveći se više politikom i nelojalnimi demonstracijami, osobito u poslednje vrieme t. j. prigodom smrti njihovog patriote Combi-a-više rekosmo, nego li koristnimi i po grad potrebitimi pitanji, prepuniše gospoda mjeru ustrpljenja c. k. vlade te bijuše lata prisiljenu sl. zastupstvo razpustiti.

Dvie novosti javljaju nam iz Lošinja. Prva je, da se je krasnom lošinjskom lukom pred nekoliko mjeseci vozikala jedna galija bojadisana iz vana crveno-bielo-zelenimi bojami, dočim joj je na krmi stajala napisana rieč »Roma«. Druga je novost, da se je zadnjih danah promienio na tamošnjoj nautičkoj školi docent pomorskog prava.

Porečka lažitorba. U poslednjem broju porečke »*babe*« čitamo na dvih mjestih, kako se tobož u Kastavšćini puk još uviek buni i navaljuje na naše prvake. Znali smo i sami, da je to njezinu izmišljotina ili da ju je nasamarilo njezin dopisnik kako i navadno. Da je tomu tako, svjedoči nam i sledeća crtica koju nam šalje prijatelj: »Pogodio sam, a draže mi je nego da sam terno pogodio. Ma što to, kažuj! Slušajte me. Dne 12. o. m. bio vam je po staroj kastavskoj navadi, sajam kod sv. Mihovila. Nu i stara je navada, da kada jedan mladić drugomu štogod »zafriga«, onaj komu zafriga reče: Čekaj, češ mi ga na Mihoju platit!

Tako vam je bilo i ovo leto. Počupali se momci, a oni s bajunetami odpeljali jih u gojbicu.

Onaj dan bilo u Kastvu i ono. i »*Prepredeno Pepčo*«, i ja sam rekao, vidit ćete, da će porečka lažitorba pisat, da su se Kastavci potukli radi narodnosti. I gle čuda nevidjena!

Nije dugo postojalo, došla teta »L'Istria« i ona ne na jednom, nego na dvih mjestih piše ono, što sam ja prorokovao.

Moj najcifrastiji poklon porečkoj pravdoljubivoj gospoji teti! Prorok Jozua.

Škola u Nerezinah. Na zadnju molbu osorske občine, poduprtu sa strane pokrajinskog odbora, da se u pučkoj školi u Nerezinah uvede kao naukovni talijanski jezik, odgovorila je vlada niečno. Istodobno čitao se u porečkoj »l'Istria« članak, kojim se opominjalo šurenjake, da unapriede, neporče li im košto do sada sve za rukom odmah kod prve molbe, drugi, treći, deseti utok, dok im se god neudieli što ih tohoće po pravu ide. Nebudi liena osorska občina, pozove odmah občinske zastupnike na sjednicu, gdje je kako nam se javlja jednoglasno (?) zaključeno, da se uloži drugi utok proti odluci vlade u poslu nerezinske škole. Kako se vidi, porečka svojta, netroši rieči uzalud — kud ona okom, tud će Sulata s kokom! Hop, dakle, hop! samo pazite, da se ne prekopitnete, jer bi to vrlo, vrlo smiešno bilo!

Iz Berseča javlja nam se jedan predplatnik sledećim pisamcem: Milo »Našo Slogo«! Već mi dolaziš pod krov petnaestu godinu a ja ti se nikad ježite nejavih prem sam to više puta želio, al šta češ, kad sam se naučio u školi jedino »slovkat« i to talijanski. Uslišt me dakle danas i javi svietu koli nas neizmjerno boli, što nam odlazi naš premili Andre, naš vriedni kapelan i upravitelj g. A. Mikša. On nam je bio uviek pravim naučiteljem u crkvi, iskrenim prijateljem i savjetnikom u svagdanjem životu. Njegovih plemenitih činah nećemo nikad zaboraviti! I dok bude on svietu zahvalnosti, mi ćemo mu zahvalni ostati. Predobri naš Andrej Bog. Ti platio sav trud i napor, kojeg si za nas ulagao! Nezaboravi na Tvoje Bersečane, kao što neće niti oni Tebe. Dieleći se s Tobom, kličemo Ti srdačan s Bogom u bráti onkraj Učke, našim Lanišćanom čestitamo iskreno na plovanu, koji je uzor svećenik i čestit rodoljub.

Još bi nam bilo teži tolik gubitak, da nas netješi nada, da ćemo dobiti g. Mikiši vriedna naslednika, našeg dičnog domorodca g. župnika R. Jelušića. On će nas zaisto voditi po istoj stazi kojom nas je vodio vriedni g. Mikša a mi ćemo mu biti zahvalni i odani kako no bijasmo i njemu. Primiti ćemo ga iskreno i srdačno jer znademo, da je naše gore list, da će se s nami radovati i snami tugovati. G. župniče, mi Vam kličemo unapried: »*dobro nam došao*«

Občine i hrvatski jezik. Poznato je našim čitateljem, kako je ćeska občina odbila orlečkoj i belskoj crkvenoj upravi hrvatske namire, ter kako one uprave nisu još dan danas došle do svoga samo za to, što neće, da sastave talijansku namiru. Toliko jedna koliko druga uprava obratiše se na c. k. poglavarstvo u Lošinju, zatim na namjestničtvo, pak na pokrajinski odbor, nu sve badava. Kao da bi u isti rog puhale, sve te tri oblasti izjaviše se nekompetentnimi u razsudjivanju tog pitanja. Medjutim občina još neda novce onim upravam, misleć valjda, da će, budu li jednom ipak trebovale novce, biti prisiljene sastaviti talijansku namiru. Stvar je ipak doneklo dokučiva. Občina se drži ovog načela: »*gdje ti mene trebuješ, tuj valja, da plešeš kako ti ja sviram*«.

Ali razmotrimo drugu stran odnošajah župničkih sa pojedinimi občinami. Občine trebaju župne urede za razne stvari, kao za novačenja, za obiteljske izvadke, za razne imenike učenikah itd. Župni dakle uredi nek se kod toga drže istoga načela kao i občine t. j. *nek zahtjevaju da im do tične občine, gdje im je od potrebe usluga župničkih uredah, dopisuju, u hrvatskom jeziku, inače valja im odbijati svaki dopis.* Vidit ćemo, da li će se tada c. kr. oblasti izjaviti nekompetentnimi, da tu stvar razsude.

Do toga došli smo iz jedne razmirice nastale izmedju občine lošinjske te našeg prijatelja č. g. Andrijčića. Občina ga je pred malo vremena molila imenik muzikaracah, koji su dojduće godine podvrženi novačenju. Dopis bio je sastavljen u talijanskom jeziku i naš ga je prijatelj doduše primio, nego odgovorio je u hrvatskom jeziku. Nu občini nije niti to dobro zvonilo, ter je ne razpečativ omot, napisala na zaleđjoi samog omota ove rieči: »si restituisce, essendo adoperata da tutte le autorità di questo comune nella corrispondenza fra loro la lingua italiana. — Il municipio — Premuda m. p. (vraća se s razloga, što se u obsegu ove občine rabi od svih oblastih u medjusobnom dopisivanju talijanski jezik). Kako medjutim doznajemo, naš je prijatelj Andrijčić poslao svu stvar onako nerazpečaćenu, na tamošnje c. kr. kotarsko poglavarstvo, odbijajuć od sebe svaku odgovornost u pogledu dojdućeg novačenja ter izjavljujuć. *da će on uviek i vazda i sa svimi oblastmi občili jedino u hrvatskom jeziku, jer da mu je to pravo i tunomadne sjajno priznato i zakonom svečano zajamčeno.*

Znatiželjni smo, što će na to ces. kr. lošinjsko poglavarstvo, premda bismo preporučili g. Andrijčiću i svim ostalim našim prijateljem, da drugoč niti neprimaju službenih spisah, napisanih u talijanskom jeziku. Mi se moramo vladati po primjeru naših protivnikah; nit možemo mirne duše podnašat tu porugu, da dok oni gaze naš jezik odbijajuć hrvatske spise, mi primamo njihove, napisane u talijanskom jeziku. Mi drugo netražimo doli ravnopravnost našeg jezika prama ostalim u pokrajini, pa kad oni, dok mi njim dopuštamo talijanski jezik, neće da priznaju nam hrvatski jezik — nemojmo nit mi njim priznavati njihov jezik. Napetost izazvaše naši protivnici, pa nek odgovornju pred narodom sami za svoja nedj-la. A vlada morati će se ipak jednom odlučiti, da odredi u tom pogledu jedno pravilo, neće li, da kod toga zapnu razni državi potrebni poslovi. Mi očekujemo mirne duše konac predvidivih razmiricah, svjestni, da nismo mi, nego od oblastih dragani talijančići izazvali to pitanje.

Javna zahvala.

Svim onim, koji su nezaboravnu nam majku

Antoniju Dukićevu

rodjenu Blažić

do hladnoga groba sproveli, izriče ovim najtopliju hvalu.

Kastav, 17. oktobra 1884.

Tugujuća obitelj.

Javna zahvala.

Štejem si v dolžnost, slavnemu družtvu «Assicurazioni Generali» v Trstu svoje hvaležno priznanje izreči, da mi je škodo prouzročeno požarom v noči od 29. do 30. septembra t. l. v znesku 3054 f. 61 n. točno in v mojo popolno zadovoljnost izplačalo.

V Sežani, 10. oktobra 1884.

za ml. *Vido Gulič*

Franja Gulić, kot mati in varuhinja.

Listnica Uredničtva.

Pobratim Rade Radončić. Primismo u redu i na vrieme a upotriebit ćemo čim sturlji materijal objelodanimo. Srdačan ozdrav. Nezaboravi nas.

G. Rešetar. Liepa Vam hvala. Upotriebih ćemo sve. Uztrpite se i ostanite nam i nadalje vjerni.

Gg. Dopisnikom iz Labina, Zadarskog kotara, Lindara, Pićanštine, Jelšanska okolica, Mošćenicah, Ljuzkovič itd. Čim nam dopusti prostor lista, upotriebit ćemo.

— G. S. S. Gorica. Pogodili ste. Obratite se u naše ime na g. A. F. Srdačan ozdrav Vam i prijateljem.

G. V. G. u L. Očekujte naš odgovor.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 14. listopada. Obilić. Damianović iz Jaklina. 16 Retta. Favrić iz Kaneo. Arneo, Vidulić iz Rieke. 17. Maria S. Nikolić iz Rieke. 19. Kobilić, Kukuljica iz Gruže. — **Rieka** 11. listopada. Spes, Šulić iz Tunisa. Mimi, Tominić iz Marsilje. Deskovič A., Negovetić iz Marsilje. Oviotnidan, Turina iz Marsilje. 11. Romolo. Soppa iz Lagosa. 12. Gino, Jačić iz Marsilje. Crono, Ružić iz Pula. 18. Dorina, Mohovlć iz Miljetakah. Arturo Giovanni, Flamin iz Cette. — **Zante** 1. listop. Etra, Kozulić iz Trsta. — **Sv. Helena** 10. listop. Guglielmo D., Fransin iz Cape Townu. Sredna P., Drobac iz Table-Buy. — **Kardiff** 10. listop. Sagittario, Sodić iz Bordeauxa. — **S.-Ayres** 6. listop. Euro, Premuda iz Leitha. 8. Arieto Šarjanović iz Leitha. — **N.-Jork** 5. listop. Margarita Ragusin iz Cape-Townu. 12. Poschich, Tomlnić iz Cetto. — **Marsilju** 10. listop. Elios, Ivančić iz Kotke. 11. Eber, Marcović iz Umge. 15. Sušak, Randić iz Wybourga. 17. Dampier, Priskić iz Gefle. — **Rouen** 10 listop. Vjeran, Randić iz Rieke. 16. Tibor, Randić iz Tarragono. — **Kingston** 13. rujna. Arturo, Campacci iz Kardiffa. — **Lisbonu** 9. listop. Ardito, Milić iz N.-Jorka. — **St. Thomas** 10. rujna. Margarita, Ragusin iz Cape-Townu. — **Carigrad** 6. listop. Mathusalem, Gurrich iz Berdjanska 7. listop. Carla Bakarčić iz Genove. Jarob, Barbarić iz Genove. — Subioncello, Haggia, iz Nizze. 8. listopada. Providenza, Pescutti iz Petrassa. Pelesac, Košić iz Miljetakah. — **Malta** 7. listopada. Amor, Fraterno Lane iz Tripola, Angelu, Dujmić iz Trsta. — **Nieuwe Waterweg** 14. list. Nehaj, Večerina iz Aleksandrije. **Bahia Blanca** Cutterina D., Poščić iz Newporta. **Dublin** 16. listop. Adria, Pascoletto iz Rieke. — **Svanseu** 20. listop. Esempio, Petrina iz Porth-Rollothu. — **Barcelonu** 17. listop. Br. Kemeny, Golubović iz Trsta.

Odjedrili iz:

Trsta 13. listop. Alfa, Nikolić za Zante. 14. Olga T., Tomašić za Messinu. 15. Erica, Martinolić za Canea. 17. Bolivar, Kozulić za Palermo. — **Rieke** 11. listop. Arneo, Vidulić za Trst. 14. Majka T., Prpeun za Cette. — **Zante** 5. listop Etra, Kozulić za Catacolo. — **S Ayres** 25. kolov Germana Antonio. Bunlčić za Englezku. 17. rujna. Alberto, Cragnez za Montevideo. — **Cherburga** 8. listop. Vjeran, Randić za Rouen. — **Marsilje** 12 listop. Antonio S., Naccari za Trst. 14. Figlio, Ružić za Rieku. 15. Sospir, Vukasović za B. Ayres. — **Savona** 11. listop. Guido, Jeletić za Carigrad. Korfu 7. listop. Buon Padre, Bonačić za sv. Maura. — **Batum** 2. listop. Formosa, Skopinić za Genovu. — **Cetta** 10. listop. Cristoforo Romano, Brozović za Tripoli. Jona, Randić za Rieku. 14. Padosa, Večeriva za Rieku. — **Santosa** 11. rujno. Gerolamo, Zagabria za Pernambuco. — **Carigrada** 6. listop. Attivo, Košović za Berdjansku. Elena, Vukašović za Burgas. Iskra, Kamenarović za Tagaro. 8 rujna. Muthusalem Gurrić za Marsilju. 9. Giano, Raimondi za Nikolajef. Providenza, Pescutti za Berdjansku. 10. listop. Pelesac, Košić za Berdjansku. Jareb, Barbarić za Berdjansku. — **Falmoutha** 13. rujna Ginia; Campacci za Fray-Bentos. — **Lisbona** 7. rujna: Venere, Stiglić za Tanrey. **Savona** 14. rujna. Guido. Jelstić za Carigrad. **Svansea** 12. listop. Carolina G., Bellnić za Rieku. — **Porth-Wendre** 16. listop. Kulk, Uršlčić za Sundswall. **Charlestona** 6. listop. Grad Zagreb. Marunić za Trst. — **Accra** 27. kolovoza. Pinus, Simunić za Ameriku.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava	Rio	for.	50.—	do for.	65.—
»	Santos	»	55.—	» »	58.—
»	Ceylon	»	80.—	» »	90.—
»	Portorico	»	—.—	» »	—.—
»	Moka	»	—.—	» »	—.—
Cukar tučen		»	20.—	» »	25.50
Ulje za jelo		»	40.—	» »	42.—
»	dalmatinsko	»	43.—	» »	44.—
»	talijansko fino	»	70.—	» »	86.—
Riža talijanska		»	18.—	» »	20.—
Papar		»	90.—	» »	95.—
Sakalar		»	22.—	» »	—.—
Petrolj u barilah		»	9.50	» »	10.50
»	u sanducih	»	12.50	» »	—.—
Mast svinjska		»	54.—	» »	60.—
»	englezka	»	55.—	» »	56.—
Slanina		»	56.—	» »	59.—
Maslo		»	80.—	» »	96.—
Loj		»	44.50	» »	—.—
Naranče puljižke		»	3.25	» »	8.75
Limuni puljižki		»	4.—	» »	9.62
Rozlić		»	10.—	» »	10.50
Mandole		»	79.—	» »	—.—
Greždje sultanina		»	22.—	» »	30.—
Smokve Calamata		»	21.—	» »	21.20
Grašak		»	10.—	» »	18.—
Pašalj		»	7.—	» »	11.50
Leća		»	18.—	» »	20.—
Vuna bosanska		»	100.—	» »	115.—
»	istarska	»	110.—	» »	—.—
Kože strojene		»	170.—	» »	180.—
»	volovsko surove	»	100.—	» »	105.—
»	janječe 100 k.	»	60.—	» »	110.—
»	kozje	»	80.—	» »	145.—
Ljes		»	—.—	» »	—.—
Sieno		»	1.50	» »	1.80
Šljive bosanske		»	26.—	» »	28 —
»	hrvatske	»	26.—	» »	28.—
Pšenica		»	9.45	» »	10.—
Kukuruz vlaški		»	6.50	» »	7.—
»	banatski	»	8.50	» »	—.—
»	hrvatski	»	7.—	» »	7.50
Raž		»	7.02	» »	—.—
Zob magjarska		»	7.50	» »	—.—
»	hrvatska	»	7.50	» »	8.—
»	urbanuška	»	6.25	» »	7.—

Tršćanska burza

od dne 22. oktobra:

Austrijska pap. renta	for.	80.90	do	for.	81.—
Ugarska » »	»	88.50	»	»	89.—
Ista u zlatu 4%	»	93.25	»	»	93.35
Dionice nar. banke	»	853.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	286½	»	»	287.½
Talijanska renta	»	94.—	»	»	95.—
London 10 lirah sterlinah	»	121.60	»	»	122.½
Napoleoni	»	9.67	»	»	9.68
C. kr. cekini	»	5.72	»	»	5.74
Državne marke	»	59.05	»	»	59.85
Isto francezke	»	48.25	»	»	48.40
Talijanske lire	»	48.20	»	»	48.35

Lutrijski brojevi

dne 18. oktobra:

Beč	60	7	69	30	55
Grac	36	88	44	53	57
Temešvar	35	3	73	63	53

od 22. oktobra:

Brno	27	90	9	45	65
Inzbruk	37	67	2	68	11

Čvrste blagajne

(Zajamčene od ognja i poškodjenja)

c.k. priv. izključive tvornice

C. POLCER i C.

u Beču

tvorničari c. kr. oblastih.

Skladište i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST

Via Forni br. 7.

Od danas do konca godine 1885.

Svatko, koji se predplati na financ. časopis

La Verifica

O SLUŽBENIH VUCIDBAH

dobiti će ga bezplatno od septembra do konca decembra t. g. a u *jennaru 1885.* primit će *badava prontuarij i koledar potudah.*

Ciena predplati za cielu godinu 1885.

Trst u kuću for. **2.50.** — Inozemstvo (u zlatu) fr. **8.** — Izvan pošt. saveza fr **10.**

Predplate se primaju danomice.

Izlazi 7, 18 i 27 svakog mesecа u **Trstu.**

Verifica donaša kód svake vucidbe izkaz zuostatakah ili brojevo kartelah izvučenih nedilgnutih. — *Verifica* dodaje svakoj posudi sve ona tumačenja, koja drži vriednimi za razjasniti plan vucidbah. — *Vucidbe* i vlasti koje podaje *Verifica* jesu vazda službene. *Verifica* objavlja plaćila kamatah i dividendah kuponah i označuje amortizaciju ukradjenih, izgubljenih ili izgorenih kartelah. *Viestnik Verifike* sadržaje cieno svih vriednostih austrijskih i inozemskih.

Giuseppe Zoldan — Trst.

Ured nalazi se: Via dell' Orologio casa fu Strati, vis-à-vis namjestničtvu.

Prašak za prsa

Nekašlji više

Izvrstan lek proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim katarralnim manam.

Škatulja sa naputkom po 30 n. dobije se **samo** u **ljekarni**

PRAXMARER

Piazza Grande — Palazzo Municipale

Trst.

Naručbe obavljaju se bezodkladno.

Nekašlji više

TRGOVINA I KROJAČNICA

Pellegrino Levi

Via S. Antonio br. 5

OGRTAČI

od for. 10 i više

Podpuno odielo od	f. 10	i više	
Hlače	„ „	4	„
Kratki kaputi	„ „	6	„
Prsluk	„ „	„ 2·20	„

Za približujuću se jesen drži veliku pripremu sukna te sgotovi na injeru, u najkraće vrieme.

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

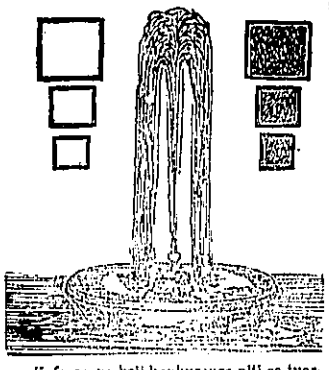

K ša se ne boji konkurenco niti sa tvornicami niti sa skladi iđći!

FONDARIJA

četvorouglih pločah u portlandtničkom cementu za popločiti svakojake prostore, vodjeno za bašče, posude, kipove, kapitele, vodojeme za kupelj itd. itd.; veličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
„ „ 3 „ „ f. 1 — „ metar
„ „ 4 „ „ „ 1·20 „

Marmorizirane poput bielog marmora debljine od 2 cent. po for. 2·20
„ „ 3 „ „ „ 2·40
„ „ 4 „ „ „ 2·60

Vodojemi za bašče u objemu od 1 metra po fr. 30, od 2 metra po fr. 50, od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest veća solidnosti i po četvornom metru koristnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za olaštiti cemente, podajuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A. Z. Uzorci ove nove vrsti obrta biti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi.

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rosselli.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uspjesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, neprobavljivost, kolike, gušiće, hemoroidi, zimice, vodena bolest, menstruacija, tromost, slabina, čišćenje krvi. Čisti lagano i okrepljuje živaca. Svaka stranica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrebiti.

Da se lagje do ovog leka dodje, a naročita u njim izumitelj ave kavane, mirodjinice, slastičarne, prodaje ga ili u svih glavnih mestih i dielovga svieta.

Tvornica: Rovanno Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 6. Dobiti se mogu svakojako orudje za *poljodjelca* i *zanatlija* svakojake *sprave za konje* i *predmete za kuhinje* i *obitelji*. Sve uz najniže ciene.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Mallću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mallću.

je odlično najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *ncčist* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Mallću* uz priložcno znamenje; 1. staklenica 50 nč.

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju.** liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalju sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Mallća kostobolnj lek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dekle dr. Mallćov kostobolnj** ovlast kano izvrstan lek te ga svakomu bolestniku u slučnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izrićem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frano Juz,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čistece kruglice c. kr. povl., neće smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvarcn želudac, kod jetrnih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitetě, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uvlek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna jul. pl. Trnkoczy-a „pri samorogu“ u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otunn), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjerosijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje
u bankah uz
4-dnevni odkaz $3^1/_4$ %
8-dnevni odkaz $3^1/_2$ %
30-dnevni odkaz $3^1/_4$ %
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz $3^1/_2$ %
3-mjesečni odkaz $3^1/_2$ %
6-mjesečni odkaz $3^1/_2$ %

Okružni odjel
u bankah $2^1/_4$ % kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice
za Boč, Prag, Poštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermannstadt, Innsbruck, Clelovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja
od devizah, efektah, također unovčenje kuponah uz $^1/_2$ % provizije.

Predujam
na varrante, uvjeti po sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu $^1/_2$ % provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na noveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Nepogrješivo!

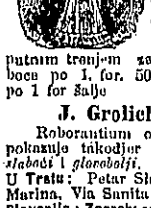

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujuć

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonost)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, izpadanju kose, peruti i osedenju*. Uspjeh višepotnim trenjem zajamčen. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji*.

U Trstu: Petar Stocovich, farmacia ala Marina, Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija: Zagreb:** samo C. Arnzim. **Rieka: Gmeiner. Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomnj **Karlovac:** Findeis. **Petrinja:** Grgić **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija: Sarajevo:** Pl. Pleyel, liekarnik. **D. Tuzla** Pecikovič, liekarnik. **Dalmacija Zadar:** Andrisvić. **Spljet:** Aljinović.

Tamo se može također dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje održi svježost i bieloću putl. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, voni za rubce i elegantni svieć. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

The Singer Manufacturing & Co
NOVA JORK

samo za

JEDAN FORINT

na čedan može se dobiti **živaću makinu «Singer original»**, bez povišenja ciene. Garancija 5-god. Poduka u kući badava.

The Singer Manufacturing & Co
Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu «Singer» 3 novč. komad, ducet 30 novč.

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtjevu, nalaze se u skladišću uvlek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST

19 Via di Carintia 19

uz najniže ciene. — Skladište kotačah rabljenih, vinotiskalnicah, sisaljkah, od tučenega željeza cievih za vodu i kotlovah.

KOD ŠPIRA ARTALE

(Tiskarna i naklada u **Zadru**)
Izašao je novi

MALI KATEKIZAM

odobren za podučavanje kršćanskoga nauka u crkvi i u školi od prečastnih Ordinarijatah dalmatinske crkovne pokrajine. **Ciena 8 nov.**

NB. Naručitelji, koji pošalju novac unapried za najmanje 24 iztiskah, dobiti će knjige bezplatno u kuću.

LA FILIALE
della

BANCA UNIONE

TRIESTE

s' occupa di tutto le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) *Accetta versamenti in conto corrente:*
Abbuonando l' interesse annuo
per Banconote
$3^3/_4$ % con preavviso di 5 giorni
4 „ „ „ 12 „
$4^1/_4$ „ a sei mesi fisso
per Napoleoni
$3^1/_4$ % con preavviso di 20 giorni
$3^1/_2$ „ „ „ 40 „
$3^3/_4$ „ „ „ 3 mesi
4 „ „ „ 6 „

Godranno dell'interesse numerato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 12 giorni dal 13 giorni e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO

abbuonando il $3^1/_2$ % interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggio per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio *la valuta del medesimo giorno.*

Assume pei propri correntisti *l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro le facoltà di* **domiciliare** *effetti presso la sua cassa* **franco d'ogni spesa per essi.**

b) *S'incarica dell'acquisto e della vendita* di effetti pubblici, valute o divise, nonchè dell' incasso *d'assegni, cambiali e coupons*, verso $^1/_4$ % di provvigione.

c) *accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualunque specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.*

La Filiale della Banca Union

(Sezione Merci) s' incarica dell' acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

Franco di dazio

MOBILI

migliori e più a buon mercato
in grande assortimento presso

fior. 40

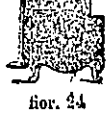

fior. 24

IGNAZIO KRON
DEPOSITO MOBILI DI VIENNA
Trieste, Via al Teatro Numero 1, A
(TERGESTEO)

fior. 22

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

fior. 40

Velika partija
ostanakah sagovah

(10—12 meterah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.** Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 44. U Trstu 30. oktobra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom zastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 6 nvč. svaki redak. Oglasi od 3 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom spuzzicom (assegno postale). Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i ima sliedeći sadržaj: Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Što valja podučavati u pučkoj školi?

II.

2. Čitanje i pisanje.

Čemu treba čovjeku, da znade čitati i pisati? Neima dan danas kod nas čovjeka, koji nebi po svietu imao otca, brata, sina, rodjaka, prijatelja, koji bi se isto tako s njim rado od srca porazgovorili kao i on s njimi. Potreba, da zasluže sebi i svojoj obitelji svagdanji kruh ili dužnost, da čara brane, zahtjeva, da se biju od nemila do nedraga, da provode svoje dane u tudjini. Koliko li njim se kamen sa srca odvali, kad uzmognu na listu biela papira poručiti svojim roditaljem, svojim ženam, svojoj djeci, kako u tudjini živu, kako njim posao napreduje i koje jih nevolje biju, a kako opet nestrpljivo očekuju vesele glasove o junačkom zdravlju svojih milih! A kako je više putah mučno, kad siromak mora tražiti, moliti i platiti onoga, koj mu piše i kazivati mu sve svoje tajne, a opet znade, da će pismo doći kući, gdje će domaći morati od Petra do Pavla, da njim pročita, to će sto ljudih znati ono, o čemu bi rado, da nitko nezna. Neima dakle dvojbe, da je svakomu čovjeku potrebito, da znade bar list pročitati i pisati.

Koliko puta dobije čovjek pisma od občinskoga glavarstva, od davkarije (poreznog ureda), od suda, od kapetanata, od vojničkih oblastih itd. te mu je potrebito, pa i koliko mu koristi ako znade to pročitati *i da razumije, što se od njega traži* ili što mu se nalaže.

Dobro i koristno je, ako kmet imade pri ruci i kakovu knjižicu, kao n. pr. koledar ili pratiku. U njoj su mu svi sveteci i blagdani, sajmovi i mnoge kmetu koristne i potrebite stvari, kao na prilliku: kada valja kopati ili orati, sijati i žoti, kako se pripravlja dobro vino, kako se goji blago i tako dalje. I mnoge druge knjige pišu o tih stvarih, kao što su one, što jih jedaje družtvo sv. Jeronima u Zagrebu ili koje gospodarsko družtvo.

I novine je koristno čitati. Iz njih saznaje čovjek što je nova po svietu, uči se što mu treba za svakidanji život, dozoaje, kako se troši novac od poreza ili davka i kako bismo izposlovali, da se koristnije troši. Novcem upravljaju občinski, pokrajinski (u Poreču) i državni (u Beču) zastupnici, a novine pišu, što oni rade, kako se oni za kmeta brinu, jesu li dostojni, da jih kmet u Poreč ili Beč i u buduće šalje ili da si izabere druge, koji će njegovo interese, njegovu korist bolje gledati i zastupati.

Naučiti dieto čitati nije stvar težka: to ide u pol godine, dapače još i prije. Al težko je dovesti dieto do toga, da razumije ono, što čita.

Knjige za školu štampaju se za jednu pokrajinu (zemlju) ili za više njih, ako se istim jezikom služe na jednom t. j. za sve stanovnike istog jezika na jednom. Knjige se naime nemogu tiskati ili štampati za svako selo po sebi, jer bi tada jedna knjiga na stotine koštala, te bi i malo koristila. Za sve ljude, koji hrvatski govore, pišo se jednako, pak bili oni u Istri ili Dalmaciji, u Bosnoj ili Hrvatskoj. Doista mi Hrvati smo u tom sretni. Istran razumije se posve lahko sa Dalmatincem, Bošnjakom ili čovjekom iz Hrvatske; dočim je recimo kod Niemcah ili Talijanah mnogo težje. Furlan nerazumije se sa Lombardezom, Lombardez sa Napulitanom dapače niti istarski Talijani iz Kopra ili Pirana neće lahko razumjeti Talijana iz Rovinja, pa ipak se za svih talijanske školske knjige tiskaju.

U svih školskih knjigah ima riečih, koje nisu svakomu poznate koji je nije naučio. Tako je kod Niemca, tako kod Talijana a i u naših školskih knjigah ima riečih, koje kod nas nerabe, a te rieči treba da djeca nauče, što neide u jedan dan, nego malo po malo. A i kad nebi bilo toga, dieto nemože iz početka mnogo na jedanput u glavi zadržati. Valja s njim čitati najprije stvari lahko razumljive i koje su u kratko napisano, a malo po malo prelazi se k onim, koje su na dugo i široko tumačeno. Samo koji se školom bavi može znati, kako po malo djeca razumiju ono, što čitaju.

Kad ide tako polagano, ako se djecu u materinskom jeziku uči, što mora biti ondje, gdje ju u tudjem jeziku uče? Znamo iz izkustva, da se je u jednom gradiću Istre hrvatsku djecu talijanski učilo pak nisu posle 5 godinah školo, niti najbolja djeca razumjela onoga, što bijaše u dva tri redka napisano. Kako da i razumiju kad se jih u tudjem jeziku učilo? A tako se podučaje na žalost našu i na škodu napredka u velikom broju istarskih školah. Tužna djeco! kako gubite svoju mladost!

Sa pisanjem u školi ide još teže. U prvoj godini moći je djecu naučiti jedva toliko, da napišu dvie tri rieči zajedno. U drugoj i trećoj godini dosta je, ako se djeca nauče napisati *kratko* pismo. Hoće se četvrta, peta i šesta godina i to ondje, gdje djeca redovito u školu idu, da nauče pisati malo dulje pismo. Mislimo uviek pismo pisano, kako Bog zapovjeda, a ne onako, kako se često u ruko dobije, da nezna čovjek glave ni repa.

Osim pisati list, dobro je, *ako moguće*, naučiti djecu, kako se napiše namira, (kvitanca), zadužnica (obligacija), pogodba, kad se što daje u najam ili na fit, ili kad se pogodi kakovu radnju, i takovi spisi, da nemora čovjek za svaku malu stvar utecti se k odvjetniku. Ovo se može postignuti jedino ako se djecu podučaje u onom jeziku, koji njim je materinski, dakle Hrvate hrvatski, Talijane talijanski itd.

3. Računstvo.

Hoće li čovjek, da saznade vriednost cieloga svoga imanja ili nekoga diela; da vidi koliko mu valja žito ili vino, koje mu prirodilo; hoće li da nešto kupi ili proda; treba li, da više njih složе novac za neku skupnu stvar n. pr. za gradjenje studenca iliti puta, ili imadu li težaci razdieliti novac, koj su u družtvu zaslužili, svagda i svagda valja računati, i to sad na jedan sad na drugi način. Po tom ima i više vrstih računanja, a sve

PODLISTAK.

Naši trećoredci i stari krčki lisac.

(Sa otoka Krka.)

Dne 23. pr. augusta preminu u Zadru »*Državnik*« naših *Trećeredacah* veleučeni otac *Josip Dujmović*, rodom iz Dubašnice na Krku. Ta je žalostna viest nemilo dirnula u srce mnoge rodoljube po Dalmaciji, Istri i po naših otocih, a gorko ucvilila njegove duhovne sinove, većinom odgojene očinskom brigom ljubljenoga pokojnika. Al nije nam danas opisivat vrline otca Dujmovića, uzor-redovnika, jer jih lepo iznizao u »Katol. Dalmaciji« pokojnikov miljenik, naš rodoljubni i učeni O. Ivančić. već mi samo velimo, da su naši trećeredci Dujmovićevom smrću mnogo izgubili. Izgubili su vještu, prerevna odgojitelja, mudra i ljubezna otca; izgubili su diku i ponos svoje skromne države. Bogoslovci u kamenom našem Zadru izgubili su obljubljenoga profesora naše liepe glagoljice, mnogi rodoljubi najiskrenijeg prijatelja, a naš domovina izgubi čovjeka značajna, izgledna, prava poštenjaka.

Pak koliko nas to boli, toliko opet utješila nas ugodna viest, da su naši Trećeredci izabrali si svojim komisarom ili privremenim »Državnikom«, velečast. otca Benka Žgenbića. Ta komu da se nesvikne predobri, dobroćudni i tihi otac Benko! Tim su izborom naši Trećeredci pokazali, da u njih ima prave uvidjavnosti i zdrava razbora, a to tim više, pošto je bilo pukao glas, da će si birati nekoga »poštovanoga«, komu reć bi, da je zloduh stare lisice prošlo i dušu i tielo i kosti do samoga mozga! Čudimo se i križimo se, da se je med Trećeredci još koji mogao naći, koji bi bio svoj glas dao tomu poštovanomu. Ta neugodna viest potaknu nas, da rečemo danas koju o tom čovjeku. Mi smo već odavna bili nakanili objelodaniti njegova nedjela, al uzdržali nas razni obziri, a i nadali smo se, da će se možda popraviti. Nu mi se prevarismo, on što dalje, to gore; on svojim hinjenim ponašanjem mal da nije i sada zavarao neke, valjda preveć bezazlene otce koji su ga htjeli imati. Državnikom! Ta nam bi napokon bilo svejedno, kad nebi mi znali kakav ima upliv poglavar rodovnički i na narodni naš razvoj, kad nebi mi znali, česali nije bio kadar taj poštovani učinit navlastito u posljednjih izborih, kako ćete malo kašuje čuti, na štetu nas Hrvata! Takve opačine moramo mi javno žigosati . . . . amicus Plato, magis amica veritas . . . inače neće biti u nas nikada zdravoga političkoga života. S plievom dakle na vjetar, s klinom poštovanomu krinku, da vidimo, kakovo mu je to njegovo družtveno-političko ponašanje, da već nebude njednoga varao niti slieplo.

Bili god. 1880. občinski izbori u Krku. Borile se dvie stranke »stari« i »mladi«. Nekojim domoljubom dodijala talijaniština u občini — ostran grada K-ka — čisto hrvatskoj, dodijala nečuvena pokvarenost nekih ondašnjih zastupnikah, pak počeli misliti, kako tomu doskočit. O tlučili odtleliti se od grada Krka, zatim uvesti u občinu uredovni hrvatski jezik, a da se to postigne, bilo srušit staro, a ustrojiti novo zastupstvo. I zbilja »mladi« pobjedili. Strašno je to peklo »starih«, al najviše poznatoga lisca, a tim i našega poštovanoga, pak? pak udri oni po sedlu, kad nemogaše po konju. Uz »mladee« bili svi slobodni, nezavisni i dobromisleći ljudi; bilo i častni O. Š., te se on i poslužio dopuštenimi sredstvi, da se stari griešnici strovale. Znao zato poštovani, pa ti mu on baš pred izbori oduzeo izpovied. I ludjaci mogli se domisliti, da je to on učinio iz osvete; a poštovani ne samo što ga tako pred svietom osramoti, već ga i oštro opsova u dugom »očinskome listu! Kad bi bio dotičnik i zaslužio takvu kaznu, to mu se morala svakako udieliti odmah iza prestupka, a prestupak po kazivanju poštovanoga, zbio se pred godinu danah, a ne u vrieme izbora.

U ostalom kazna bila i nezakonita, jer u takvih slučajevih mora uviek slieditи troja opomena. Jeli taj postupak onda bio shodan, jel pametan i pravedan? Nè, nije, poštovanoga je na to navela podla strast i osveta. — Nu još sramotnije izlio on svoj ja i na jednoga od najrevnijih i najrodoljubnijih naših svećenikah. Izašao naime u to isto doba, u nekom riečkom obskurnom listiću gadni člančić s podpisom »Ivan B. pok. Mikna«. Kašnje se doznalo, da ga je sastavio naš poštovani! U njem najružnijim, najkukavnijim načinom, a sve golimi lažmi i klevetami, kanio ocrniti rečenoga svećenika samo zato, što je on u vrieme izbora vršio svoju državljansku dužnost! Al se hrdja zlata nehvata, pak je pljuvaka pala na obraz poštovanoga i staroga lisca.

Došli i lanjski izbori za pokrajinski sabor. Već je svemu svietu poznato, da nam je Etušeg i Bolmarčić narinuli, al nije možda svim poznato, da je glavnu ulogu igrao stari lisac i nekoji zagonjičari, a uz njih i naš poštovani u prilog svomu dragomu gospodaru. Lagalo se puku: što biste s popovi držali; za pope je crkva i molitva! Ako predobiju popi, jao za nas, klevetali bezdušnici. Tad ćemo pasti pod Hrvatsku i plaćati ćemo na kuću, na prozor, na volu, na ovcu, na kokoš, da i na ženu. Tada, svakomu jedva rodjenomu mužkiću poslati će u kuću muškei, povisiti će popovom plaće: plovanom na 1500, — tada tisuće for., a kapelanom na 1000, — tada neće svietovnjaci vladati na občini, već sami popovi, pop će biti načelnik, pop tajnik. Tada će popovi guliti kmeta, a skupljene novce — čujte i zgražajte se — dostavljati će Papi, da on sakupi vojsku ter se oslobodi zvač da je Papa lukvižite. Još nam sada, kad se toga spominjemo, srce vrije, još nam se sada kuža ježi na takve ne ljudeske, nè, dal pakleno izmiš-

valja djecu naučiti, jer su svakomu potrebite. Da diete uzmogne dobro računati, treba ga prije toga još druge različite stvari naučiti; tako na priliku, kako se dieli vrieme u godine, mjesece, dane, ure, minuta itd., kako se mjere daljine na kilometre, metre, decimetre, centimetre, milimetre; kako se polja mjere na hektare, are, kvadratne ili četverne metre, a drugčija je mjera za drvo (kubični metri, kubični decimetri), drugčije se opet mjeri vino pivo i druge tekućine na debelo i na malo, a opet su vage ili peze, koje moraju djeca poznati.

Ako sve to dobro promozgamo, pak još promislimo, da djeci nije dosta jedanput stvar raztumačiti, nego kad se nešto raztumačilo, valja svaki dan unapried o tom piliti i s tim računati, moći ćemo onda prosuditi, koliko vremena valja izgubiti u školi samo za računstvo.

(Nastavit će se).

DOPISI.

Iz Kastavščine na belu nedelju.*) Ovuda je mnogo naših ljudih dobilo od inšpektorata finance iz Pule dekrete, da imaju platiti dvostruku taksu, koju su tobože prikratili cesarskomu eraru.

Dobro je, da tu stvar malo protumačimo. Nam se čini, da financa ima krivo. Naš svet hvala Bogu nepije mnogo rakije ni drugih špiriti. I to je dobro, jer vino ga nikad onako neće poživničiti, kako poteš ill rakija.

Ali oštari po Kastavščini vendar su uzeli male patente za prodaju rakije, onako nuzgredno, da uz hranu, vino i konak mogu dati baš i žmulj rakije, ako ju koji pita. Zato se plaća samo nekoliko novčićah svake pol godine.

Sada financa govori: Vi morate platiti veću taksu (navadno od 10 forintih na leto), jer vi neprodajete u krčmah hranu i nedajete konaka ljudem.

Ta je lepa! Ali ja nemogu dati konaka desetim ljudem, ako ga išče samo jedan ili dva. Nemogu kuhati za sto, ako nemam nego tri, četiri, koji štogod pitaju za jesti.

Financa nemože zahtevati, da su uvek puni lonci hrane na ognjišću zato jer imam oštariju i slobodu prodavati jestvine.

Mi mislimo, da je tim ljudem krivo učinjeno, i najviše od njih izručilo je prodaju rakije; tako se postigne upravo što se nežeh, jer sad neće ni male takse ljudi plaćati, dakle kasi je škoda.

Financijalni inspektorat u tih dekretih govori, da ljudi padaju pod onu podlepsu, jer nisu činili rekursa proti jednoj odluki kapitanata Voloskoga od *18 junija ove godine*, u kom dekretu stoji, da neprodavaju rakiju na način, koj jim dajo pravo plaćati manju taksu.

Znaju li ljudi zakone? Tko ih poduči o zakonih? Neznaju jer ih nitko nepouči. Ali i ako znaju zakon, baš ja mislim, da se za *prvu* polovicu ovoga leta nemože pedepsat nijedan na temelju odluke, koja je učinjena u junju mesecu, dakle pod konac prve polovice.

Napokom još jednu. Kadgod neki škodilo i samim ljudem vjerovati koju, ter koju, jer narod gubi vjeru u oblasti, kad vidi, da mu svi prigovori i sve pritužbe ništa nekoriste.

Neznamo pak kako dojde to, da nam inspektorat iz Pule *talijanski* piše. Ili morebiti i on misli, da su dva tri vikača proti hrvatskomu jeziku iz Kastavaca učinili na jedanput *»Puljizen«*. Varate se gospodo! Ali ako Vam počnemo redom povraćati sve što nam pišete u jeziku, koj nije naš, nemojte reći, da smo *»puntari«*, jer smo Vas sto i sto put opomenuli javno da, vršite zakone, koje je cesarska kruna potvrdila, a takov zakon je i onaj, da se piše u jeziku, kojemu narod pripada, a ne u tudjem.

*) Slučajno zakasnilo. Op. Ur.

Pogled po svietu.

U Trstu, 20. oktobra 1884.

Dne 27. t. m. sastale se u Budimpešti austro-ugarske delegacije. Ministar za izvanjske poslove grof Kalnoky predložio je skupni proračun za god. 1885. Redoviti troškovi iznašaju 109 milijunah, a izvanredni 7002439 for. Austrija ima platiti 70% ili 67 milijunah, a Ugarska 30% ili ili 28 milijunah.

Predsjednikom austrijske delegacije izabran je dr. Smolka, njegovim namjestnikom baron Ceschi. Dne 28. t. m. primilo je Nj. Veličanstvo skupne delegacije. Prestolni govor spominje sastanak carevah u Skijernijevicah, te veli, kako se je tim sastankom ne samo pružila željena prilika, da se obnove srdčni odnošaji prama ruskom carstvu, već se ujedno pokazalo sporazumljenje u svemu, što ide za očuvanjem europejskog mira. Govoreći o Bosni-Hercegovini, naglasuje prestolni govor, da će vlada živo raditi, da uznapreduju uprava u svih granah a da ipak neće povisiti ni vojsko ni troškovah.

U galičkom saboru izjavio je zemaljski maršal u zaključnom govoru, da je najvažniji dogodjaj ove sjeditbe *radostna promiena u odnošajih medju Poljaci i Rusini*. U saboru, reče, nečuje se više tudji nam jezik, već pravi čisti, svakomu Poljaku mili rusinski jezik. Nepomirljivih ljudih noima sada više ni na rusinskoj ni na poljskoj strani. Podpuni sporazumak medju jednokrvnom braćom jest dakle samo pitanje vremena. S oduševljenjem *«Niech żyje! i Mnogaja leta»* Nj. Veličanstvu, zaključio se galički sabor.

U češkom saboru zahvalio se kardinal Schwarzenberg namjestniku barunu Krausu i zem. vrhovnomu maršalu knezu Lobkoviću, na uztrajnosti, pazljivosti i nepristranosti kojom su saborski rad pratili i podpomagali. Sa trokratnim «slava» zaključio je češki sabor svoje djelovanje.

U ugarskoj delegaciji bijaše izabran za predsjednika grof Ljudevit Tisza a za njegova zamjenika Szlavi. Ugarski sabor poprimio je u sjednici od 26. t. m. u trećem čitanju nacrt adrese saborske većine a zatim je odgodio svoja zasjedanja do 22. novembra.

U hrvatskom saboru prihvaćen je takodjer nacrt adresse na kralja, kako je to predlagala saborska većina ili narodna stranka. Kazali smo poslednji put, da bijaše zabranjena razprava o nacrtu adrese stranke prava, te da je tim bačeno ulje u vatru. Nismo se žalibože prevarili. Zastupnici stranke prava, ogorčeni što se jih sa predsjedničke stolice obiedilo, da su nelojalni, a nedobiv dozvole, da se opravdaju, stadoše u saboru napadati predsjedničtvo i vladinu većinu a ova nebudi liena, izključi od 8 saborskih sjednicah 15 članovah stranke prava. Usljed toga izostali su iz sabora i ostali članovi te stranke a tim je ostalo 25 kotarah nezastupanih u saboru. Nu saborskoj većini kao da nebijaše dosta na tom. Ona je naime 25. t. m. pooštrila saborski poslovnik tako, da je predsjedniku podieljena skoro neograničena moć. Ova mjera je poduzeta proti zastupnikom stranke prava, no tko bi mogao već danas kazati, da si nije sama većina sabora splela bič, kojim bi ju mogli kojom zgodom drugi bičevati. Dne 27. t. m. povukao je zastupnik dr. Mazura u ime stranke neodvisnih svoj nacrt adrese a ujedno izjavio, da, pošto je izključena jedan strana od saborskog djelovanja nije više sabor podpun te da niti njegova stranka neće više kod saborskih razpravah sudjelovati. Na to je zapustila stranka neodvisnih saborniei. Šada dakle neima u hrvatskom saboru nikakve opozicije te može saborska većina raditi po miloj volji, hoće li za dobro ili zlo Hrvatske.

Dne 8. i 9. novembra otvoriti će u Zagrebu galeriju slikah. K toj svečanosti doći će i sam biskup Strosmajer, koji je poklonio zemlji spomenutu galeriju. Njemu na čast pripravljaju u Zagrebu veliku svečanost, koja će imati i političku znamenitost.

Iz Biograda javljaju, da će se sastati srbska narodna skupščina mjeseca decembra. Državni proračun za god. 1885. je jur odobren te će po svoj prilici zasjedati skupščina kratko vrieme.

Zasjedanje bugarske skupščine otvorio je knez Aleksander dne 28. t. m. Knežev govor ističe prijateljske odnošaje napram vlastim, naviošća financijalne predloge gledе priključka bugarsko-turskih željeznicah te izriče nadu, da će se razmirica sa Srbijom izravnati.

Francezki senat razpravlja o raznih zakonskih osnovah o promieni izbora za senat u smislu versailske skupščine. Mjesto dosadanjih doživotnih senatorah, birale bi od sada obadvie zastupničke komore senatore na 9 godinah.

U Belgiji promienili su ministarstvo usljed novih občinskih izborah, koji su izpali u smislu radikalne stranke.

U Njemačkoj se obavljaju izbori za državno vieće. Sve vrvi od izbornih proglasah. Na nekojih mjestih zavladala je već tolika ogorčenost medju izbornici, da je došlo i do okršajah medju neprijateljskom braćom, naime medju liberalnimi i narodno-liberalnimi izbornici.

Medju svimi političkimi pitanji u Njemačkoj je sadu ipak najvažnije pitanje o Braunšveigu. Vojvoda Cumberlanski izdao je proglas, u kojem očituje, da prima vlast nad vojvodinom Braunšveig koja da mu po nasliedstvu pripada. Nu čini se, da će vojvoda ostati kratkih rukuh jer je Bismark silniji od njega a njemački želudac će lahko prokuhati i braunšveisku vojvodinu.

U Kini poslala je francezka vlada 12.000 vojnikah što pokazuje, da je francezka nakanila posve pokoriti protivnika.

Iz Kaira javljaju, da se tamo glasu, da je palo važno mjesto Hartum u ruke krivog proroka Mahdia.

Različite viesti.

Promiene u tršćansko-koparskoj biskupiji. G. Šime Sfecić imenovan je kanonikom kuratom u Citanovi.

Župnici imenovani su gg.: M. Andolšek u Munah, A. Mikiša u Lanišćah, Jos. Omera u Kortah, Jos. Uršić u Grdoselu.

G. Iv. Narobe imenovan je kuratom u Divači.

Premešteni su gg.: Vjek. Brozović ide kao kapelan u Černice (kod Buzeta), Stj. Destradi kao duhov. pom. k jezuitom u Trstu, A. Martinč ć kao kapelan u Lokvu, A. Petelin kao duh. pom. u Tomaj, Jure Pitacco kao duh. pom. k sv. Antonu staromu u Trstu, Jos. Zupan kao župe upravitelj u Rodik.

G. Iv. Varl, duh. pom. u Trstu, poučavati će vjeronauk u pomoćnoj gradskoj školi.

Dne 10. septembra bi redjen za svećenika g. Anton Požar te do mala kano duh. pom. poslan u Žminj.

Dne 2. t. m. umro je u Ljubljani kanonik g. Jos. Paušler, jednoć pripadnik ove biskupije.

U centralno sjemenište bijahu primljeni sledeći bogoslovci:

U III. tečaj g. Dragutin Rous iz Moravske. U I. tečaj gg. F. Albertini, D. Bonifacio, Br. Kratzig, A. Mečar, F. Steffanutti, A. Stenberger, Ivan Sušnik i P. Vascon.

Delavsko podporno družtvo u Trstu, prisustvovat će sv. misi kod sv. Antona novoga, koja će biti čitana na dan svih Svetih u 8 i pol satih u jutro za sve pokojne članove. Na večer istoga dana predstavljat će dobrovoljci žalostnu igru: **„Mlinar i pjegova kći“** u salonu Rossetti. Prije i poslie predstave *pjevati će družtveni pjevači.* Ulaznice prodavaju se po 30 nvč., sa sjedalom 50 nvč.

Mjesto poreznog eksekutora je za popuniti u Primorju. Molitelji, koji će biti primljeni u službu polag službenog ugovora, neka polože svoje molbenice svjedočbami podkriepljene tečajem 4 četnah c. kr. ravnateljstvu finance u Trstu. Dobit mogu ovo mjesto oni, koji imadu barem 24 godine, a nisu prevalili 50. Dokazati imadu, da su zdravi, neporočni, da su spretni u pisanju i da poznaju *zemaljske jezike.* Osobiti obzir uzeti će se na podčastnike c. kr. vojske kano i na momke c. k. žandarmerije, c. k. stražah sigurnosti i financ. stražah.

Mjesto učiteljice za III. razred razpisano je na javnoj pučkoj djevojačkoj školi u Pazinu sa talijanskim učevnim jezikom. Sa tim mjestom spojeni su zakonom od 3. nov. 1874. i 16. dec. 1878. ustanovljeni dohodci. Molitelјice imaju svoje molbe najdalje do 4 nov. t. g. c. kr. kot. školskomu vieću u Pazinu podastrieti.

Škola u Opatiji. Čujemo, da je zastupstvo občine Volosko nedavno odlučilo, da se u Opatijskoj školi ima poučavati u talijanskom jeziku t. j., da se malo po malo pomoću škole Opatijci pretvore u Puljize.

Mi smo stoput rekli, da je dobro sve jezike znati, ali smo i to rekli, da je crna kukavica i da pokazuje veliko neznanje onaj, koj hoće, da zavrgne jezik puka.

Neka gospoda pomorci starije škole misle, da su zato obogatili u vrieme Krimeje jer su znali talijanski. Varaju se ljuto. Ako ćete za more, onda bi valjalo učit se englezki prije nego drugi koji jezik.

Svi pametni ljudi znaju, da se djeci iz početka podučuje u jeziku pučkom, domaćem, a kad je već temelj postavljen u narodnom jeziku, onda se može i druge.

Ako je istina, da je Volosko zastupstvo onako odlučilo, uñamo se tvrdo, da će Opatijci znati opreti se svoga obraza ovu sramotu, radi koje bi jim se smijali svi pametni ljudi svakoga jezika.

U laži su kratke noge. Naša prijateljica, poročka »baba« iznaša na svietlo svaku i najmanju iz Kastavščine; makar se babe, njezine drugarice za vlase počupale u Kastavščini, predstavlja ona svojim bezplatnim čitateljem kano demonstraciju proti Hrvatstvu. Njezin dopisnik (poznat dobro u Kastavščini) izviestio ju u predposlednjem broju, da su se na sajmu kod sv. Mihovila, izpod Kastva, ljudi radi narodnosti potukli. Mi smo već u poslednjem broju pokazali, kako »baba« uviek istinu javlja, kad iz Kastavščine viesti donaša. Da podkriepimo našu tvrdju, evo što nam o tom piše prijatelj iz Voloskoga: »Danas (27. listopada) odpeljao je jedan žandarm u Trst jednog Taljana, koji je na sajmu kod sv. Mihovila emutnju izazvao te jednoga žandara za bajunetu ulovio, hoteć mu ju iztrgnuti.«

---

ljotine! Kakvim da imenom pošten čovjek krsti te hudobne, prodane i podle duše! I med timi da bude i redovnik! Poštovani dă, imao srca slagati se s takvimi ogavnimi klevetnici, s takvimi izrodi, s takvim s mećem. Pače strast ga zavela tako daleko te je dopustio, da njegov mostir postane ročištem tih *Hrvatoždera*! Stari lisac u njegovom mostiru spravljao seljake te jih huckao na rodoljubne svećenike. Strast mu razum tako potamnila, da je u vrieme lanjskih izborah od krčkog poštara pitmao najprotivnije nam novine »Istriane i »Independente«, te se njihovim čitanjem prvi nasladjivao. Nije mu ni to bilo dosta, njegov mostir postao bio kovačnicom dopisah, štono se slali u spomenute mrzke nam novine, kojimi se ocrnjivali naši najbolji svećenici i rodoljubi samo zato, što su stali na braniku naših pogaženih pravah. Strast ga navela, te je bez dvojbe njegovim uplivom redovnik istoga mostira, koji se do onda uviek našim izkazivao, duo svoj glas našim neprijateljem šarenjakom, pače bio spreman, da usljed nezakonita punomoća, glasuje i po drugi put. Strast ga navela te je u onih prigodah, a uviek za ljubav svoga dragoga lisca, bez prestanka psovao svećenike, koji nisu s njimi u istu tikvu puhali. Strast ga navela . . . ai nećemo već dalje. Tako može samo govoriti i raditi »mračna i lažljiva duša«.

(Nastavit će se).

Eto ti »babe« smutljivcah tvojih. Taljanski smrad buni i ruje u Kastavštini a ti i tvoji, bezobzirni kao što jeste, svaljujete krivnju na naše vriedne Kastavce. »Babe« drage plati bolje svog. Laži iz vlastitelja a medjutim primi se za nos.

Obskrba sa drvetjem. Dne. 10. novembra t. g. biti će dražbom rovinjskoj tvornici tabaka za obskrbu iste za 6800 jelovih dasakah od 15—40 Mm. debljine, 4 m. duljine i 31 cm. širine, nadalje 7000 leščenih obručah od 2 m. duljine, 750 letvah i napokon 70 km. drva za ogriev. Ponudbe imadu se poslati sa 10 po sto jamčevine (vadium) do 10. nov. na ravnateljstvo tvornice tabaka u Rovinju.

Važna predavanja držao je prošlog. dedna pomorski kapetan gosp. Kopecky u Pragu. U staročeskom klubu predavao je naime gosp. kapetan o stanju naše mornarice, o uzrocih njezinog propadanja osobito pogledom na Lovdovo djelovanje, koje je orisao oštrimi crtami. Dokazav veliku važnost naše mornarice za Austriju, napose za Jugoslavene, spomenu sredstva, kojimi bi se dalo pomoći našoj mornarici. U drugom predavanju prispodobio je g. Kopecky trgovinu Austrije sa onom drugih državah. Pokazao je na pad naše trgovine, na važnost jugoslavenskih državicah za našu trgovinu i na sredstva kojimi bi se našu trgovinu podiglo. Progovorio je kako bi se poslavenilo našu mornaricu, kako valja oživotvoriti uvozna i izvozna slavenska trgovačka-družtva, da valja k tomu udružiti sve sile Slavenah itd. Mnogobrojno odabrano slušateljstvo pozdravilo je vrlo oduševljeno govornika. Mi ćemo se zgodom svratiti na rečena predavanja, koja zasjecaju u jedno od najvažnijih pitanjah našeg Primorja.

Po drugi put priznato pravo. Zadnjič spomenusmo pod naslovom »obćine i hrvatski jezik« kako je maloselska obćina jednostavno odbila našem prijatelju č. g. Andrijčiću, službeni spis napisan u hrvatskom jeziku i kako se je ovaj obratio na tamošnje c. kr. kotarsko poglavarstvo izjavljujuć izrično, da on nedopušća, da se njegov materinski jezik tako prosto s prkosa i sprdnje gazi sa strane obćine, jer da mu je to pravo i tunomadno (u poslu namire) sjajno priznato i zakonom svečano zajamčeno. Spomenuli smo takodjer, da smo znatiželjni što će na to ono c. kr. poglavarstvo; a spomenuli smo to za to, što nam je poznato, da se je već jednoć ono c. kr. poglavarstvo, dok je još bilo pod upravom g. Elluschegg-a, izjavilo u poslu orlečke i belske hrvatske namire nekompetentnim stvar razpravljati, te su tako još valjda i danas one crkvene uprave bez svoga.

Meljnim kako nam prijatelj piše, stvar je već gotova i njemu je u malo vremena po dva puta sjajno priznato pravo, služiti se sa svimi oblastmi u hrvatskom jeziku. Lošinjsko je naime c. k. kotarsko poglavarstvo izjavilo O ihovu maloselske obćine: »*Priznavajuć, da bi bilo gledeć na shodnost umjestnije kad bi se dopisivanje sa tom občinskom upravom služilo jezikom po istoj rabljenim: nemože ipak pišući učiniti od manje a da ne izjavi*«, kako se nijedan spis, napisan u kojemu od pokrajinskih jezikah, nemože zakonito odbiti s razloga jezika, *a tim manje spis službeni, pak još niti neotvoriv ga*«. Ovakav odgovor vriedi zlata a mi čestitajuć našem prijatelju, molimo i zaključujemo sve tamošnje rodoljube, da se, odkad im je već put otvoren, uviek i svagdje služe hrvatskim jezikom, hoćemo li, da nas protivnici drže za Hrvate, koji vični poštivati tudje, nemogu nit smiju dopuščati, da se njihove svetinje pod noge bacaju. Ali vratimo se opet na orlečku i belsku hrvatsku namiru.

Slavno c. kr. poglavarstvo lošinjsko izjavilo je dakle, *da se nijedan spis napisan u kojemu od pokrajinskih jezikah nemože zakonito odbiti s razloga jezika.* Ono je to doduše izjavilo maloselskoj obćini, ali uza sve to, izjava je ta bačena onako obćenito i mi ju primemo za gotovu robu, ter stoga upozorujemo častne rodoljube gg: *Matija Zahiju* i *Miha Mužinu*, da se ponovno predstave crnskoj obćinskoj upravi sa hrvatskom namirom, pa nebude li im ova bćela novce izbrojiti, nek se uteku c. kr. kotarskom poglavarstvu u Lošinju, koje će morati dosliedno odrediti, *da se nijedan spis, napisan u kojemu od pokrajinskih jezikah, nemože zakonito odbiti s razloga jezika.* Prije ili kasnije mi moramo prodrieti sa našimi pravednimi zahtjevi. Pokoj vječni g. E... za kojega vele, da nije bio sa svoga sjela protjeran.

Franina i Jurina.

Fr. Je si li Jure čitá kako se je Bumbaro poreza na poročkoj »babi«?

Jur. A jeli mu se pak na zlo uzelo i hoće li ozdraviti?

Fr. Mislim, da hoće jer nije bila još lješina u skrajnoj gnjilodi.

Jur. Pak on će imat valjda kod sebe i kakvi lek kad se poreže.

Fr. Neznam, al težko, jer se već više putah porezao pa mu uvik dobro prošlo pak će misliti, da leka netreba.

Jur. Bit će ti brate ton osobite krvi, koja je na svo prijećena, kano i osal batinam.

* * *

Fr. Jel istina, da će va Opatije stari kolovozi tilijunsku školu opret?

Jur. A da je zač, da će k njemu va školu hodit, Tončić, Franić, Jurko, Benedeto i još ki tr ki.

Književne viesti.

Zvonimir, hrvatski ilustrovani koledar za god. 1885. izdala ga svojom naklnom knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu, u velikoj četvrtini str. 174. a uz to na dar dvie liepe maleno slike u bojah. Ciena 60 novč; tvrdo vezan 80 novč.

Vriedna ta knjižara izdaje eto drugu godinu svoj ilustrovani koledar. Onaj prošle godine bijaše u kratko razpučan a neima dvojbe, da će se i ovogodišnji hrvatskomu občinstvu u velike dopasti, pošto je i sadržajem i ilustracijami bogatiji i zanimliviji. Zvonimir sadržaje osim mjesecah i drugih koledarskih crticah, imenik i razredjenje svih upravnih i sudbenih oblastin. Poučni sadržaj sastoji od 3 pridovjedakah i to: »*Žetva*« »*Naš zastupnik*« i »*Putujući komedijaši*«, nadalje nekolike crticah iedjelah iz hrvatske povjesti, više životopisah zaslužnih Hrvatah, opisah nekojih naših gradovah te razno trgovačko obrtničke i umjetničke oglase. Ilustrirano su dvě slike i to jedna od 36 u jutro smijućih se djećijih licah, druga od isto toliko u večer plačućih licah; nadalje slika »kosovske djevojke«; »jutro«; »žrtvenik sv. Ilije u Djakovu«; slika udra. D. Vitezića, fr Paskala Buconjića, Stanka Vraza, Antuna Mihanovića, Ivana vit. Trnskogn, dra. Fr. Markonića, Lavoslava Vukelića, dra. Bog. Šuleka, Frana Krežme, dra. V. Bogišića, dra. A. Lobmayera, V. Lisinskogn, Mandrovića i And. Fijanna, ktomu slike gradovah i pojedinih predjelah, kao Jelačićev trg u Zagrebu, Samobor, Ercegnovi, Požega, Hvar. Pazin, Kastav, Sliko su liepo i točno izvedene (osim male pogreške ko i Pazingrada) u sadržaj je koledaru vrlo zanimiv te je opravdana naša želja, *da se taj koledar što više i kod nas* udomaći.

Mali katekizam, odobren za podučavanje kršćanskoga nauka u *crkvi i u školi* od prečastnih ordinarijatah dalmatinske crkvene pokrajine. Zadar, nakladom Spire Artale Knjižara 1884. *Ciena 8 novč.* Knjižica ova, u maloj osmini od 64 stranah, pisana je liepim i razumljivim jezikom te je posve prikladna za poduk hrvatske mladeži u počelih katoličke vjere. Ciena je toli nizka da ju i najsiromašniji smoći može. Preporučamo »Mali katekizam« našemu svećenstvu i svim onim, kojim je povjeren moralni uzgoj naše mladeži.

Hrvatski gospodarski koledar dogotovit će se — kako nam g. pisne javlja — prvih dannah mjeseca novembra, što ovim gg. predbrojnikom do znanja stavljamo. Knjižare dobivaju 25 po sto rabata (popusta).

Popis ili katalog hrvatskih knjigah sustavljen od knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu god. 1884. To je prvi popis knjigah, koji je toli podpun i praktično razdieljen. Hartmanova knjižara uložila je velik trud oko sastavljanja ovog popisa, a zašto neće biti ulti novčane žrtve malene. Da se izplati jedno i drugo hrv. knjižari, preporučamo taj popis što toplije našim čitateljem.

Neuku nauka.

Engleska industrija željeza počela je osjetljivo malaksavati. Tako n. pr. javljaju z Cardiffa, da je velika tvornica »Dowlais Iron and Steel Works« jedan dio svoga posla obustavila te odpustila 2000 radnikah.

* * *

Pamuk (bumbak). Pred 100 godinah dopremljen je u Liverpool iz Amerike prvi pamuk. Došlo je 8 vrećah, a carinske oblasti nebjedoše jih nekoliko vremena izdati, jerbo ru sumnjale, jeli moguće, da je tolika količina u Americi proizvedena. Koja razlika odtad? Prošle godine proizvela je Amerika 6.949.756 balah pamuka te ga izvezla 4,766.597 balah!

* * *

Žalostno stanje industrije šećera (cukara) pokazuje se svakim danom. Tako je prošle nedelje glavna skupština prvogačkoga akcijonarnega družtva za čišćenje šećera u Pragu konštatovala, da je družtvo izgubilo blizu 11.000 for. dočim je lani jošte razdielilo medju dioničare dividendu od 9% postotkah!

* * *

Ruski petrolej. U Austriju i u Njemačku uvaža se sve to više ruskoga petroleja. Petrolej iz Kaukaza vrlo je hlastar, zaudara vrlo malo, a svietli jasno, te je sva prilika, da će malo po malo iztisnuti američanski petrolej, osobito radi jeftinije ciene.

Pomorske viesti.

Nesreće na moru. Iz Carigrada dolazi viest, da se je razbio dne 19. t. m. austro-ugarski brik »Formosa« kapetan Skopinić, ploveć kreat petrolja iz Batuma u Genovu kod rta sv. Stjepana. — Nadalje nasukno se je austro-ugarski trabakul »Vittorioso« kap. Tomić, kreat lesom kod ustja rieke Neretve. — Austro-ug. bark »Giano« kap. Rulmondi nasukno se na putu iz Odesse za Carigrad na pjesku nedaleko Kinburna.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzi inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 20. listopada. Noel, Jurjović iz Patrasse. Szapary, Jeletić iz Glasgowa. Lavoro, Garžančić iz Lošinja. Perseveranza, Dobrilović iz Lošinja. 21. Carattero, Martinolić iz Lošinja. 22. Reu, Zuzzarović iz Marianopola. 23. Tisza, Morović iz Glasgowa. 25. Stefanie, Randić iz North-Shieldsa. — **Larnaka** 9. listopada. Nuova Anna, Vulović iz Trsta. — **Malta** 11. listopada. Industre, Sodić iz Nikolajeva. — **Batum** 11. list. Pomoć, Katarinić iz Genove. — **N. York** 8. list. Dragu D., Bakarčić iz Orana. 11. Uroš. Kilvain iz Orana. 22. Emilio, Tianić iz Lisabona. **Goole** 17. listopada. Robus, Ivančić iz Mobile. **Pouillac** 23. listopada. Tri sina, Antić iz Rieke. **Carigrad** 11. listopada. Esau, Krističević iz Kardiffa. 13. Ida S., Sgegura iz Korčule. 14. Niko, Bronzan iz Dubrovnika. Padre Figli, Stuk iz Miljetakah. Viganj, Kovačević iz Meljinah. Juno, Grando iz Trsta. — **Batavia** 15. rujna. Ljubirod Mratović iz N. Shieldsa. — **Queenstown** 20. list. Francesca T., Tonetti iz Rangoona. 22. Trojedinica, Marocchino iz Arzewa. — **Marsilja** 23. listopada. Tonina 11. Soppa iz Rieke. Rovenska, Stuparić iz Jakina. — **Cette** 21. listop. Vincenza, Bačić iz Rieke. — **B. Ayres** 18. rujna. Mala Marica, Bušanić iz Marsilje. — **Falmouth** 23. listop. Giorgio Bosković iz Smirne. Marla D., Nogovetić iz Bongle.

Odjedrili iz:

Trsta 24 listopada. Szapary, Jelotić za Rieku. — **Rieke** 20. listop. Raimond, Blažević za Cette. — **Brunšwicka** 4. listop. Lucia B. Marinović za B. Ayres. 5. Mosoraka Vila, Storil za B. Ayres. **Brosta** 14. Jakina. — Tibor, Randić za Rouen. — **Barcelone** 15. listop. Noe, Gabella za Carigrad. — **Marsilje** 18 listopada. Lincoln, Gladulić za Smirno. Zvezda Mimbelli, Dobrilović za B. Ayres. 20. Gloria, Premuda za N. Orleans. — **Bartole** 18. listop. Novi Klas, Keršić za Rieku. — **Pozzala** 17. listop. Erdano, Peliazaro za Genovu — **Anverse** 17. list. Mirto N., Cordić za Cadice. — **Malte** 15. list. Industre, Sodić za Marsilju. — **Cette** 17. listopada. Grad Karlovac, Solć za Savannah. — **Larnake** 7. listop. Amelia, Randić za Baffo. 8 Mirra, Skopinić za Cap-Canrebiere. — **Baltimore** 9. list. Ibar, Sišić za Rotterdam. — **Carigrada** 11. listopada. Pelesac, Košić za Berdjansku. Kara, Bakarčić za Odessu. 15. Niko Bronzan za Odessu. Padre Figli, Stuk za Berdjansku. Juno Grando za Batum. Sabioncello, Haggia za Nikolajew. 16. Viganj, Kovačević za Berdjansku Katterina Stuk. Novak za Kerč. — **Catamate** 1. listopada. Sloga, Lujak za **Trst.** — **Miljetakah** 21. list. Sara za Rieku. — **B. Aresa** 22. listop. Errante, Nikolić za Rouen. Minerva V. Mikulićić za Rouen. — **Tarragone** Enos, Alešić za Carigrad. — **Batavia** 17. listop. Ljubirod, Mratović za Passaroeau. — **Bremerhavena** 23. list. Lussignano, Gladulić za Trinidad. **Newcastle** 8. rujna. Gehon, Kozulić za Javu. — **Kardiffa** 23. listop. Argo M., Marelja za Kingston.

Listnica uredničtva.

G. M. Š. Fužine u redu.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do	for.	64.—
» Santos	»	54.—	»	»	60.—
» Ceylon	»	89.—	»	»	—.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	20.—	»	»	21.½
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	42.—	»	»	43.—
» talijansko fino	»	70.—	»	»	80.—
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papir	»	81.—	»	»	85.50
Bakalar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.—	»	»	9.50
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	51.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Mazlo	»	86.—	»	»	94.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3.25	»	»	8.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	9.62
Rozlići	»	10.—	»	»	10.50
Mandele	»	70.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	22.—	»	»	36.—
Smokve Calamata	»	21.—	»	»	21.20
Grašak	»	10.—	»	»	13.—
Pažulj	»	7.—	»	»	11.50
Leća	»	13.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	100.—	»	»	115.—
» istarska	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojeno	»	100.—	»	»	111.—
» volovsko surove	»	23 50	»	»	48.50
» janjeće 100 k.	»	60.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sieno	»	1.50	»	»	1.80
Šljive bosanske	»	26.—	»	»	28 —
» hrvatske	»	26.—	»	»	28.—
Pšenica	»	0.45	»	»	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7.50
Raž	»	7 52	»	»	—.—
Zob magjarska	»	7.50	»	»	—.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	8.—
» arbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Tršćanska burza

od dne 29. oktobra:

Austrijska pap. renta	for.	81.—	do	for.	81.20
Ugarska » »	»	88 90	»	»	89.10
Ista u zlatu 4%	»	93.—	»	»	93.55
Dionice nar. banke	»	802.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	280.—	»	»	286.½
Talijanska renta	»	95.—	»	»	95.½
London 10 lirah sterlinah	»	122.—	»	»	122 50
Napoleoni	»	9.70½	»	»	9.72
C. kr. cekini	»	5.73	»	»	5.75
Državne marke	»	59.50	»	»	60.10
Isto tranceske	»	48.35	»	»	48.55
Talijanske lire	»	48.20	»	»	48.50

Lutrijski brojevi

dne 25. oktobra:

Trst	44	28	82	12	20
Linc	46	17	31	57	81
Buda	76	45	59	37	60

od 9. oktobra:

Prag	14	3	54	50	9
Lavov	65	42	71	69	76
Hermanstadt	45	35	48	60	20

Čvrste blagajne

(Zajamčene od ognja i poškodjenja)
c.k. priv. izključivo tvornice

C. POLCER i C.
u Beču
tvorničari c. kr. oblastih.

Skladište i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST
Via Forni br. 7.

Od danas do konca godine 1885.

Svatko, koji se predplati na financ. časopis

La Verifica

O SLUŽBENIH VUCIDBAH

dobiti će ga bezplatno od šeptembra do konca decembra t. g. a u *januaru 1885.* primit će *badava prontuarij i koledar posudah.*

Ciena predplati za cielu godinu 1885. Trst u kuću fo. **2.** — Za austro-ugarsku carevinu for. **2·50.** — Inozemstvo (u zlatu) fr. **8.** — Izvan pošt. saveza fr **10.**

Predplate se primaju danomice.

Izlazi 7, 18 i 27 svakog mesaca u **Trstu.**

Verifica donaša kod svake vucidbe izkaz zaostatakah ili brojevo kartelah izvučenih nedignutih. — *Verifica* dodaje svakoj posudi sva ona tumačenja, koja drži vriednimi za razjasniti plan vucidbah. — *Vucidbe* i viesti koje podaje *Verifica* jesu vazda službene: *Verifica* objavlja pludila kamatah i dividendah kuponah i označuje amortizaciju ukradjenih, izgubljenih ili izgorenih kartelah. *Viestnik Verifike* sadržaje cienc svih vriednostih austrijskih i inozemskih.

Giuseppe Zoldan — Trst.

Ured nalazi se: Via dell' Orologio casa fu Strati, vis-à-vis namjestničtvu.

Prašak za prsa

Nekašlji više

Izvrstan lijek proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim katarralnim manam.

Škatulja sa naputkom po 30 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER

Piazza Grande — Palazzo Municipale

Trst.

Naručbe obavljaju se bezodkladno.

Nekašlji više

TRGOVINA I KROJACNICA

Pellegrino Levi

Via S. Antonio br. 5

OGRTAČI

od for. 10 i više

Podpuno odielo od	f. 10	i više
Hlače	„ 4	„
Kratki kaputi . .	„ 6	„
Prsluk	„ 3·20	„

Za približujuću se jesen drži velika pripremu sukna te sgotovi na mjeru, u najkraće vrieme.

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

Ta ja se ne boji konkurence niti sa tvornicami niti sa skladišći!

FONDARIJA

četverouglih pločah u portlantničkom cementu za popločiti svakojake prostore, vodjenje za bašče, posude, kipove, kapitele, vodojeme za kupelj itd. itd.; veličine pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Cieno pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
„ „ 3 „ „ f. 1 — „
„ „ 4 „ „ „ 1·20 „ metar

Marmorizirano poput bielog marmora debljine od 2 cent. po for. 2·20
„ „ 3 „ „ „ 2·40
„ „ 4 „ „ „ 2·60

Vodojemi za bašče u objemu od 1 metra po fr. 30, od 2 metra po fr. 50, od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest više solidnosti i po četvornom metru koristnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za olašiti cemento, podjuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Sav proizvod nosi biljeg A. Z. Uzorci ove nove vrsti obrta biti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi.

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vlasti, propraćen od liečničkih, strokovnjačkih, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uspjesi prestignuti: Svaka nezgodnost, napose: bavljivost, kolike, gljivice, hemoroidi, slanice, vodena bolest, menstruacija, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagano i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenka je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

Da se lagje do onog lieka dodje, nabdiva s njim izumitelj sve kavane, mirodjnice, slastičarne, prodaje live ah u svih glavnih mestih cieloga svieta.

Tvornica: Rovasso Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5

Dobiti se može svakojako orudje za *poljodjelca* i *zanatliju* svakojake *sprave za konje* i *predmete za kuhinje* i *obitelji*. Sve uz najniže cieno.

Bez ove obranhene znamke, zakonom štićene, imade se taj lijek po dr. Mailidu smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mailiću,

je odlučno najbolji lijek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se tabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo »*cviet proti trzanju po dr. Mailiću*« (obrub. znamke) *uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je puko bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Mailića kostoboljni lijek za 50 nvč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Mailićev kostoboljni cviet** kano izvrstan lijek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frano Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego ji svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv. čisteće kruglice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 nvč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 nvč., Razašilje se samo jedan zamotak.

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uvieh čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučuju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjerosiljskog zavoda

za trgovinu i obrt.

novci za ukamaćenje
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih bez
60-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

Okružni odjel
u bankah 3½% kamate na svaku svotu
a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice
za Beč, Prag, Pešta, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Graz, Hermanstadt, Innsbruck, Celovac, Ljubljana, Salzburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja
od devisah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

Predujam
na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(srodstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višestrukim tranjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boca za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

U Trstu: Petar Slocovich, farmacia alla Marina, Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija: Zagreb:** samo C. Araxim. **Rieka: Gmeiner. Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj **Karlovac:** Findeis. **Petrinja:** Grgić **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija: Sarajevo:** Pl. Pleyel, liekarnik. **D. Tuzla:** Pecikovič, liekarnik. **Dalmacija:** Zadar: Andrievič. Spljet: Aljinovič.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje nedrži svieżost i bieloću puti. Cieno 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grotich*, vonj za rubce i elegantni svieć. Ovo je biesor svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Cieno for. 1.50

The Singer Manufacturing & Co

NOVA JORK

samo za

JEDAN FORINT

na čedan može se dobiti šivaću makinu «Singer original», bez povišenja ciene. Garancija 5 go. Poduka u kući badava.

The Singer Manufacturing & Co
Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu «Singer» 3 nvč. komad, ducet 30 nvč.

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtjevu, nalaze se u skladištu uviek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST

10 Via di Carintia 10

uz najniže cieno. — Skladište kotačah rabljenih, vinotiakalnicah, sisaljkah, od tučenega željeza cievih za vodu i kotlovah.

KOD ŠPIRA ARTALE

(Tiskarna i naklada u **Zadru**)

Izašao je novi

MALI KATEKIZAM

odobren za podučavanje krščanskoga nauka u crkvi i u školi od pregestnih Ordinarijatah dalmatinske crkovne pokrajine. **Cieno 8 nov.**

NB. Naručitelji, koji pošalju novac unapried za najmanje 24 iztiskah, dobiti će knjige bezplatno u kuću.

Agencija za posredovanje

u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA

priskrbuje službe svake vrsti u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijimi pogodbami.

Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

ODIELA na mjesečne i nedjelne rokove mogu se dobiti u **krojačnici: al N. 12 Via Farneto**, učinjena polag mjere. Budući imade u zalihi velik izbor **sukna** svake vrsti, može dati uz umjerenije cieno nego li drugi.

Latteria Milanese

(milanska mliekarna)

Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitelje, da ima u mliekarni svieža i suha voća, izvrstne divljačine, zeleninah sve polag cienah na trgu. Hleba genovežkog, kolačah mletačkih, slaščicah padovanskih, gorkih kolačah salon, masla svieže svaki dan iz Milana. Kreme za cvariti, tučenog povrhja prve vrsti, kisela mlieka. Za objede i soirée ovršavaju se naručbe sa pladnjevi povrhjem bogato nariješeni, takodjer u kuću. Naručbe za pokrajinu izvršuju se neodvlačno, nu ne izpod 5 kilog.

Vlastnik
M. Melchiore.

---

fior. 40

Franco di dazio

I

MOBILI

migliori e più a buon mercato

in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON

DEPOSITO MOBILI DI VIENNA

Trieste, Via al Teatro Numero 1, A

(TERGESTEO)

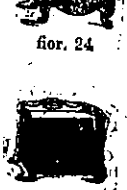

fior. 24

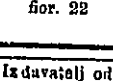

fior. 22

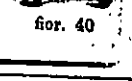

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

---

Velika partija
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvornićar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielé muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik M. Mandić

Broj 45. U Trstu 6. novembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pod.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napučnicom* (usegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 3.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Što valja podučavati u pučkoj školi?

III.

(Konac).

4. *Ostale stvari.*

Osim nauka vjere, čitanja, pisanja, te računstva, zahtjeva školski zakon, da se još mnoge druge stvari djecu podučaje. Mi ćemo ovdje navesti *samo najpoglavitije*, dakle ne sve.

Čovjek valja, da znade u kojoj je občini rodjen, kako je ta občina razdieljena i tko s njom upravlja. Isto tako treba, da zna pod koji sud i kapetanat spada i što je to sud i kapetanat, u kojoj je pokrajini i u kojoj državi. Hoće se, da zna, što imaju raditi občinska zastupstva, kako se stvaraju pokrajinski i državni zakoni, jer se ljudi često tuže proti ovomu ili onomu, bune se, viču, kad bi mogli sve što jih tišti zakonitim putem zadobiti. Poznavanje znamenitih zemaljah i gradovah jur je s toga potrebito, da se zna kakovi ljudi ili koji narod u istih probiva, da se izvidi čim se oni bave, što bi se moglo od njih kupiti, ili što njim prodati, napokom već i radi toga, da se znade dobro napisati naslov na pisma, koja se šalju u te strane. Kolika li pisma neidu na pravo mjesto il u pravo vrieme jer se krivo naslovi pišu?

Gdje ljudi idu za dobitkom po kopnu ili suhoj zemlji, treba da djeca osobito dobro poznaju one krajove, kud njim se otci, braća ili rodjaci po čitave godine u šumah u obrtu ili zanatu ubijaju, što i njih čeka čim odrastu. Onim kod mora pako je potrebito, da poznaju mora i daleke zemlje, kuda brodovi brode to živež, odielo i druge potrebne predmete dovažaju ili odvažaju.

Pripovjedke o vojskah i znamenitih junacih svoga naroda djeca rado slušaju, a dobro je, da upoznaju neke koristne i škodne živine, domaću zeleninu, razna drveća, bolje vrsti kamenja itd. Ako njim se raztumači, kako providnost božja stvara dažd, snieg i tuču, izbit će njim se iz glave mnogo praznovjerja, koje se kod prostoga naroda lahko udomaći.

Gdje se narod bavi raznimi zanati (zidarstvom, klesarstvom, bačvarijom, stolarstvom itn.), ondje je vrlo koristno, da se djeca nauče i nekoliko risanja ili dišenja, da uzmognu kao zanatnici sami kakav naert ili plan sastaviti ili polag njega raditi.

Liepo i djeci ugodno je, ako nauče pjovati i nekoliko lahkih pjesmicah, kojimi se mladost potiče na pobožnost, ljubav do domovine i vladara, na junačka djela itd.

Kad smo tako nabrojili poglavite stvari, koje su s v a k o m u potrebito i koje bi se morale u školi naučiti, neće biti sgorega, ako se osvrnemo na stanje, u kojem se nalaze naše škole po Istri. Čitava mjesta i sela su nam bez škole. Gdje je škola, tu je manjkava; mjesto da su dva ili tri učitelja, jest u nekih mjestih za dvie sto i više djece samo po jedan. Jedina podpuna pučka škola u Kastvu, gdje je odlučeno, da budu na mužkoj školi četiri učitelja, jest tako nesretna, da se tamo učitelji skoro nedaju, jer su dva podučiteljska mjesta, a podučitelji imadu kukavnu plaću, te smo tako jur par godinah doživili, da nije u Kastvu bio odredjeni broj učiteljah. Tim nauk trpi, a dok bude ovako, mienjat će se svake godine učitelji.

Iz toga, što je mnogo djece na jednoga učitelja, proizlazi, da nemogu djeca dvaput na dan u školu, kako je u srotnjih zemljah, nego samo jedanput.

Druga, za školu zla okolnost jest kod nas, da naša sela nisu na okupu, nego su kuće raztrešene, mnogoj djeci je daleko u školu, te kod svakog novremena ostaju kod kuće. Uz to su mnogi roditelji nemarni, te nešalju djecu u školu redovito ili joj nekupuju potrebitih stvarih i ostavljaju ju i po liepu vremenu kod kuće.

Razumni kmetovi po Istri! ako ste pazljivo pročitali, što smo dosad rekli, slušajte nas, niste li pazljivo pročitali i promislili, čitajte još jedanput, pak onda nas slušajte, što od Vas pitamo.

Kad imade toliko, svakomu potrebitih stvarih, koje valja djecu naučiti, te kad su naše škole u tako nepovoljnu stanju, pitamo Vas, što možete očekivati od onih školah, gdje se Vašu djecu u nepoznatom njoj jeziku poučava? Što ćete reći od onih, koji znaju, da Vaša djeca u talijanskoj školi nemogu valjano napredovati pa ipak Vas nagovaraju, da tražite talijansku školu? Nisu li to najveći neprijatelji Vaše djece, nežele li takovi, da Vaša djeca ostanu tupa i glupa, a da oni s njom budu mogli vladati, kao što žalibože vladaju danas s nami? U takovih se školah djeca nauče doista nešto talijanski, što njim može i koristiti, al se nemogu naučiti toliko, da uzmognu razumjeti talijansku knjigu, ili da uzmognu talijanskim jezikom pisati pismo, kako Bog zapovjeda; nenauče se potrebitih računah, nenauče se ostalih koristnih stvarih s jedinoga razloga, što uče u tudjem jeziku.

Još par riečih onim, koji žele, da se u pučkoj školi uče tudji jezici, najpače njemački i talijanski. Tko je ovo što smo kazali pomnjivo pročitao, uvidio je, da je i bez njemačkoga ili talijanskoga jezika mnogo stvarih, koje treba djecu u školi naučiti, a u najvećoj mjeri vriedi to za onu djecu, iz koje će danas sutra biti gospodari ili svakovrstni zanatnici.

Kad bi naši ljudi redovito šiljali djecu u školu i kupovali njoj potrebite stvari, te kad bismo svuda imali gdje treba svoje učitelje, onda bi se moglo misliti i za to, da se uči nekoliko njemačkog ili talijanskog jezika i to dobrovoljno, samo onu djecu, kojoj roditelji to žele. Svjetovati bi se moglo to samo za onu djecu, koja bi mislila na više škole, gdje bi mogla napredovati u znanju njemačkoga ili talijanskoga jezika. Učiti tudje jeziko onu djecu, koja će nakon trećeg ili četvrtoga razreda školu zapustiti, reći će gubiti vrieme bez koristi, jer ono malo što nauče, pozabit će prije nego njim bude rabilo.

Napokon još samo jednu rieč, kako se najlakše nauči tudji jezik, pak smo gotovi. Neka Niemac drži

---

PODLISTAK.

Naši trećoredci i stari krčki lisac.

(Sa otoka Krka.)

Nit vam ovim svršavanju vitežka djela našega aristokratičnoga *»poštovanoga«*. Stari lisac toliko vam ga je svojim kobnim uplivom, svojim kužnim duhom smutio i pokvarilo, da je on kadar zagrezuti i u zločine. U »poštovanoga« vam tako kosmata duša, da je on izdano *pod izpovjedno ime povjerenu mu tajnu te se s njom poslužio* — al uzalud — i u istoj iztrgili pak je tim za uviek zavadio dva dobra znanca. U njega je nečista duša, pak se on nije stranio dati u zakup neki mostirski »drmun« staromu liscu za tako nizku cenu, da je mostir prikratio u nekoliko godinah za kakvih 400 for. Za ljubav lisca dao se u očevidno nepravičnu pravdu proti nekim kmetom, te mostiru nanesao kakvih 500 for. kvara. Za ljubav lisca i još nekomu, dopusti, da oni upišu u novu zemljištnu knjigu put i prolaz preko mostirskog imanja, kuda ga nisu nikad imali. Uzujmlo u neko vrieme liepu svotu novca, da lisac zidje, a da zato obitelj nepopitu. Da se osveti jednomu svomu podložniku, osvadio ga pri starešini pok. Dujmoviću, te ga ovaj odaleči sa otoka Krka, čim izrani njegovo srce, a zašto? zato jer je taj redovnik smetao na otoku Krku zlim njegovim naukom i najviše opakim svrhom staroga lisca. — Dupače »poštovanoga« je ne samo pokvareno dal i kamenito srce: Tvrdokorno držao jednog djaka u mjestu, gdje mu očevidno zrak škodio, te mu i život skončao. Kad već ne bilo pomoći, onda ga premjestio, al zaludu! nebogo djače u cvietu svoje mladosti uvehnul! Tako je: ubisius ubissum invocat.

Iz svega vidi se, da je taj stvor vele pogibeljan i svomu redu, a i svemu našemu puku. On je timi svojimi nepodobštinami izgubio među redovnici i u puku svaki dobar glas. Izgubio je dobar glas i stari lisac, koji ima u svojoj kući redku sreću, da mu mladi jogunasti lisac, valjda po nauku svoga ćaće, znade uskočiti i u tudji tor, da ga obezčasti i osramoti.

Izgubili su oni dà svojim nepoštenjem, svojim sablaznjivim življenjem, svojimi zločami dobar glas i povjerenje kod nezavisnih naših otočanah, al koliko ima takovih u onih stranah, nad kojimi lisac i poštovani pašuje? Mostir je bogat, okolo stojeći kmetovi trebaju, hoćeš nećeš, tko više tko manje, njegove pomoći, a stari lisac nakupio si mnogo imanja . . . nepravde, pa što jedan što drugi, što opet njihovi pešći uplivati će i na dalje, naravski što lažmi, što zastrašivanjem na našega kmeta. S toga valja postrići krila takovim crnim pticam.

Na godinu su nam izbori za carevinsko vieće, pak biste li vjerovali? Lisac i poštovani počeli već sada buniti puk proti popovom, dapače i proti našemu dičnomu g. dr. Vitezići, zastupniku, kakovomu skidaju kape i isti najkivniji naši neprijatelji, kakovim bi se ponosili i najprosvjetljeniji narodi; kojemu nisu oni dostojni niti remenje na postolih razvezati . . . a počelo sve to onimi običajnimi lažmi i potvorami.

Mi moramo státi na rep tim otrovnim gujam; mi moramo ušutkati te klevete. Zato se najprije obraćamo našim otočanom: »Otočani braćo! Vas će prigodom dojdućih izborah Vaši poznati »prijatelji« opet nupastovati, da neglasujete za one, koje Vam Vaši popi predlože. Izneti će oni sve one iste laži, kojimi su Vas lani zasjenili i prevarili. Mi mislimo, da jim već nećete vjerovati. Šarenjaci govorili Vam i govoriti će opet, da za pope nije nego crkva. Oni Vam to vele samo, da vam oči zamažu. Ta je li čovjeka na svietu, koji više s Vami obći nego li pop? Zar je on uviek samo u crkvi? Nije li on Vaš otac, Vaš savjetnik, nije li on Vaš pomoćnik, Vaš učitelj, a mnogo puta i Vaš liekar? Pak da za popa nije nego li crkva? Mi Vam vellmo, da svaki pop, koji se nebavi zdravom i za puk koristnom politikom, taj samo polovično vrši svoje dužnosti. Popovi moraju kao prosvjetljeniji uplivati na javni život. Šarenjaci i liberalci njim to poriču, al samo zato, jer njim popovi iznašaju na vidjelo njihove sebične svrhe, njihove nepravice, al kad bi njim oni sve to hvalili, oh tada bi jih oni, neka bi i najpokvareniji bili, u zvezde kovali. Mi nećemo pogriešiti kad uztvrdimo, da gdje je svećenstvo uzorno, domoljubno i učeno, tu će biti i puk probudjen, sviestan i kriepostan, gdje je pako svećenstvo mlitavo i popustljivo, tu je šarenjakom široko i prosto polje za pašovanje.

»Nek Vam budu, dragi otočani, izgledom lanjski izbori. Mi smo Vas svjetovali, da birate dva naša čovjeka, jer su kost od kosti naše, pak bi Vas branili i zagovarali u koliko bi mogli; šarenjaci nagovarali Vas, da birate Kapetana i Bolmarčića. I Vaši fiuciari dali jim zbilja svoj glas, pak danas se stisnite i sramite što ste se dali prevariti. Nije li možda to istina? Eto vidimo jesu li imali pravo popi ili stare lisice. Ti Vaši zastupnici znaju, da su usljed pritiska i bezakonja izbrani. Ipak da je u njih ikoliko srca, morali su se zauzeti za Vas sa svimi silami u saboru u Poreču, da dokažu: eto kako mi znamo braniti naše otočane, eto kako su popovi lagali kad su našim braćom govorili, da mi nećemo za njih mariti. Al da čujite otočani! Vi koji ste vjerovali našim šarenjakom. Vi koji ste si litjeli Elušeca i Bolmarčića. U prvoj sjednici, onaj znameniti dan 21. augusta 1883., kad je č. Loginja počeo govoriti hrvatski — dakle onim jezikom, kojim izključivo govore njihovi birači. G. Eluš̌eg c. kr. kapetan. *Vaš zastupnik izajde sa svom talijanskom strankom, da se tako još jedanput izkaže ljutim neprijateljem jeziku hrvatskoga puka, onoga puka, koj ga je birao.*

»svedare«, a ti tuci sa batom (macolom) po njemu (ne po Niemcu, nego po svedru), pak se razgovarajte, on će naučiti hrvatski s tobom, a ti s njim njemački. Jezik se najhitrije i najbolje nauči, kad je čovjek med ljudmi, koji taj jezik govore. Pogledajte po Istri razne tudjince, najviše Furlane ili Kernjele, koji dodju k nam, da prežive medju nami, pak se oni bez škole i bez nauke a tako rekuć i bez muke naš jezik nauče. Jedini razlog tomu jest, što su k tomu prisiljeni okolnostmi t. j. ako žele s nami obćiti i od našega živiti, dužni su naučit se naš jezik i to bez knjigah i bez škole, jedino obćeć s narodom. A tako nauče i naša djeca tudji jezik u tudjini. Mi smo iskreno govorili. Tko razmišlja, dat će nam pravo, a tko neće da misli, tomu nije moguće pomoći.

DOPISI.

Iz zadarskog kotara koncem oktobra. Užasne tužbe iz Krka u broju 39. dične »Naše Sloge« naše braće Hrvatah Krčke i Porečke biskupije nije bilo moguće da živo neodjeknu u ogorčenoj duši nas Hrvatah Zadarske biskupije, a da njim malo oduška damo, podvlikujemo potištenoj braći: Ako vi tamo plačete, a mi mi se amo nesmijemo; tko bi nam imao biti otac i majka, kano odurna maćuha s nami postupa.

Uzmite u ruke list »*Collectio Actuum officialium*« organ Zadarske kurije, križat će te se lievom i desnom, pitajuć se: je li ovo list koje Puljizke biskupije, il biskuje, koje viernici preko 66 hiljadah svi jesu Hrvati, izuzmeš li šaku potalijančenjakah u Zadru? Dopisi, odluke, okružnice, oglasi, sve su ti ondi u talijanskom jeziku; a na repu kad kada ćete čitati, kao za rugalo koju osmrtnicu u hrvatskom jeziku.

Na 27. pr. m. desili smo se u Zadru gdje su se držali prijamni izpiti dječakah, koji su željli stupiti u sjemenište Zmajevića. Pa gle! dočusmo, da nekolike dječakah, svršiv početne škole u hrvatskomu jeziku, bilo je odbijeno, što nepoznaju talijanskoga jezika, naukovnog u onom zavodu. Aoh! slavni i neumrli Zmajeviću, da ti je sada ustati iz groba; na pogled tolikog bezzakonja smutila bi ti se duša; svetim gnjevom razžaren oružno bi desnicu konopom te genio izkrivitelje tvojih svetih ustanovah, grmeći im: »Sjemenište moje, sjemenište hrvatsko jest; a vi ga pretvoriste u špilju talijaništine!

Kolikim braćo vi, tolikim uzhitom i mi dočekasmo glasovitu encikliku »Grande Munus« nemrlog Lava XIII. u stalnoj nadi da će naši pastiri oživotvoriti želje s. Otca gledе pokopane naše gnagoljice, koja je krepko uplivala na naš narod, budući je tad razumio sve što se je ovršivalo u službi božjoj; sada pako pri latinskoj liturgiji, on je malo da ne kao Turčin na prodiki stoga u njemu i malaksalo vjerozakonsko čustvo, a mah preuzela pokvarenost pameti i srca.

Uzprkos tomu, glagoljica jedva, životari u našem bogoslovnom zavodu. Dva sata na tjedan joj dosudjeno kao i hebrejskom jeziku, i to u sama prva dva tečaja.

Sa svim tim naša bogoslovna mladež, kojoj srce onakovom ljubavju plamti za narod svoj, kakvom je plamtilo srce naših apoštolah Cirila i Metoda, zarediv se, moli i prosi, da joj bude dozvoljeno »glagoljati«. Nu to joj biva zanekano, pošto je za neke kukavice »glagoljica« strašilo, te joj dosuđuju, da i nadalje ostane »verbum maledictum!«

A tko da vam braćo opše sav nemili led, koji nas hije, odkud bio nas imalo sunce grijati? Što se sa nijednim narodom pod kapom nebeskom ne zbiva, to je dosuđjeno samim Hrvatom: da nas naime neljube niti oni, kojim pradjedovi naši prigotovliše masline i mehke stolice!!

Ali . . . quod si sal evanuerit . . !

Pogled po svietu.

U Trstu, 5. novembra 1884.

Sve domaće i izvanjske novine smatraju prieštolni govor Njeg. Veličanstva pri otvorenju delegacijah kano manifest europejskog mira. Smjer austrijske izvanjske politike, označen prieštolnim govorom, da odgovara željam i težnjam čitavog pučanstva svih stranakah. Odbori delegacijah većaju o predlozih vladinih, te će donieti do mala svoje predloge pred delegacije. Sutra pregovoriti će u delegacijah ministar Kalnoky o izvanjskom položaju naše države napram ostalim državam.

Carovinsko vieće sastati će se odmah iza razstanka delegacijah. Gradivo, koje će car. vieće razpravljati, kažu, da je veoma obširno i važno.

Češki namjestnik baron Kraus pozvan je od cesara u Gödöle, da izvjesti o posliednjem zasjedanju češkog sabora i da primi naloge za buduće zemaljske izbore.

Odbor za izpitanje vladinog predloga o promjeni ugarske gospodske kuće sastao se ovih danah. U odboru imade sadanja vlada većinu, te će ista za stalno pristati uz vladine želje. Rad odbora biti će takodjer u zastupničkoj kući prihvaćen nu dvojbeno je da li će ga prihvatiti i gornja ili gospodska kuća. Ova je naime i kod vladinog predloga o mješovitom braku vladi opirala, pa bi se moglo dogoditi isto i sada. Vladinom predlogu protivi se osobito više svećenstvo, koje drži, da je ovom promjenom njegovo pravo ograničeno a ono židovah razšireno.

Većina hrvatskog sabora poklonila se banu prije nego li se razišla. Njezin prvak g. Živković zahvalio se u ime stranke banu na dosadašnjoj podpori i zamolio ga, da se zauzme kod ugarske vlade, da bi se ista više zauzimala za Hrvatsku. Ban, zahvaliv se na pozdravu, obeća, da će nastojati, da se izpune pravedne želje Hrvatah, a da se to postigne, treba da bude saborska većina složna i jaka. Zatim zahvali se g. Živkoviću saborskom predsjedniku gosp. Hrvatu na mudrom, odlučnom i nepristranom postupanju u saboru, na što ovaj odgovori, da mu je milo što njegova stranka odobrava njegov postupak i da je u saborskoj adresi sav program stranke, koji se mora izvesti. Hrvatski ban odputiti će se u Peštu, da izvesti Nj. Veličanstvo o radu sabora i o političkom stanju u zemlji. Nekoje novine pisale su, da će poslati stranka prava deputaciju Nj. Veličanstvu, da opravda svoj postupak u saboru i da omalovaži potvoru zbog nelojalnosti, izrečenu od predsjednika u jednoj od posliednjih saborskih sjednicah.

Iz Biograda pišu, da se neće promjeniti izvanjska niti unutarnja politika Srbije promjenom ministarstva. Nade narodnih liberalacah, koji teže za promjenom današnjeg sustava u mladoj kraljevini, ostale su dakle bezuspješne.

Po najnovijih viestih iz Sofije, sjedinile se dvie opozicije, naime stranka Zankova i konservativci. Program sjedinjenih jest: točno i saviestno izvedenje berlinskog ugovora i svih obvezah, koje proizteču za Bugarsku iz toga ugovora.

U ruskih gradovih Nikolajev i Sebastopol dogradjene su svečanim načinom tri oklopnjače. Svečanosti prisustvovao je glavni admiral veliki knez Aleksis. Ciela svečanost pokazuje, da polaže ruska vlada tomu činu veliku važnost.

Za neko vrieme obaviti će se izbori u mladoj kraljevini Rumunjskoj. Opozicijonalne novine tuže se, što se neopaža jošte nikakva izbornoga pokreta u zemlji.

Talijanski sabor sastaje se dne 24. t. m. Razpravljat će ponajprije o željezničkom pitanju. Ministarsko vieće zaključilo je, da se odpošalju vojne ladje «Garibaldi» i «Vespucci» u zapado-afričko more.

Franczska vlada oprodielila je za radnike u Lionu, koji su ostali bez radnje, 50.000 frankah.

Izbori za njemački sabor obavili se prošlog čodna. Odabrano je 69 konservativacah, 95 centralistah, 24 državne stranke, 35 narodne stranke, 31 liberalac, 9 socijalistah, 16 Poljakah, 2 pučke stranke, 14 Alzačanah i 5 Velfah. Kako je viditi, stranke su veoma razcjepkane.

Iz Sudana dolazi viest, da je Hartum pao u ruke krivog proroka. U engleskom saboru oprovrgao je tu viest ministar Granville. Neznamo dakle komu da vjernjemo.

U sjevero-amerikanskih državah vrši se izbor predsjednika republike. Za to mjesto postavljena su dva kandidata, Blaine naime i Cleveland. Ovoga posledujega hvale kano velikog poštenjaka.

Kinezi spremaju se na odlučan odpor proti Francezom. Sada kupuju velike parobrode u Americi u vojne svrhe.

Franina i Jurina.

Fr. Ča mislš ti Jurino, sudim li ja pravo il krivo, kad govorim, da će on s pakla najprvo nikim našim poglavarom dušu tresti.

Jur. Bog nas očuvaj, ča ti je s moda Franino, da tako bulazniš? Jur si bil do sada pametan.

Fr. Ne bulaznim ja brate ne; već govorim onako, kako mislim, da je pravo. Bil sam ja neki dan va Pule, pak sam čul, da je onemu krnjelu, ki bi va Pule samo rad zapovidati a niš ne delati, gosp. kapelan vratil dekret, s kim su ga otelí poslati va Marčanu.

Jur. A to će biti valjda, zato zač va Pule ne trebajo hrvatskega kapelana?

Fr. Ala dragi ti, kako ne! Baš moj najbolji prijatelj mi je povedal, da je moral onega dobrega popa od c. kr. mornarice naprositi, da mu deklu u sv. vazmeno vrime s Bogom pomiri, zač civilni popi il da ne znadu po našu, il da se ih va crikvi ne najde.

Jur. Kako vidim i čujem, naš puk se dunkesvakojako upropašćuje: ili se ga neće vaditi va njegovem zajiku Boga moliti, ili mu se krati prilika, kada se želi s Bogom pomiriti, ili mu se daje zločest izgled s poredním življenjem kakosi mi niki dan povidal!

Fr. Eh, Jurino moj, ne upropašćuju naši siromašni puk samo tako, kako si sada rekal, oni, ki su pozvani, da ga Bogom posvete, nego niki od njih su počeli učiti uprav proklinjati istu nedužnu decu!

Jur. Po svetega Jurja, oprosti mi Bože moj grihe i očuvaj od zla, kadi je takav vuk-razdiravac *nepop*, ki uči decu kleti i proklinjati?

Fr. Ovo grdo pakleusko delo čini nekí plovan u našoj Istri; on isti plovan, od kega sam ti neki dan povedal, da u bogata Fr . . . jide «buoni bocconi», na koje dojde i kakav c. k. impiegat iz L . . . i kakav vokat, ki po svojoj naravi durom va more sili, i još ki drugi.

Jur. Ali je moguće, da bi jedan gosp. plovan mogal decu učiti kleti?

Fr. Popitaj, brate, kega češ: ili školku decu va sv. N . . . ili gosp. meštra N . . . pak će ti povedati, da je taj plovan pital klobučara P . . . . . sinu: in che lingua vuoi imparare? a kad mu mali reče, da materinjem zajiku, otrese se nad njim plovan i reče «maledetta la lingua materna . . . za 20 fijorini more se danas kupiti svakoga ščavuna».

Jur. Bože moj, ča mi je čutil! Jeli pako taj plovan samo jedan put tuko neumno va školi govori li agitiral, te učil decu Boga moliti a mater kleti ili više puti.

Fr. On je upet proklinjal i to najbrže za volju svojih vrednih bogatih prijateljah zač neki dan je pital sinu Jačeta Ž . . nauk Božji po taljanski, a kad mu otrok reče, da ne razumi taljanski, izdere se on opet: «maletta lingua della tua madre ščava, che non sappia parlare italiano!»

Jur. Sada pak jur razumim, zač mu niki govore Bucconih, aš puli neštudijanih Fr . . . bukonuje i — sada znan zač.

Fr. To si pravo rekal, da nisu Fr . . . . študijani aš, da čitaš «Kvarnera», ki se štampa va Bakru, bil videl, da niti doktur, ki va Riki biva, ni študijana glava, akoprem je *doktur*; toliko manje će biti študijani ovi, ki nisu niš študijali, da bi čagod znali, nego kako se soldi broje pak ipak bi otel, da sakade njihova valja, zač da su jim *žepi puni!* Ma ja se ipak uhvam od svitovne vlasti — aš duhovne nimamo —, kojoj su se plovanove kletve va školi počinjene prijavile, da će tomu gosp. Bokončiću prisesti «buoni bocconi».

Jur. Bog te uslišl i Majka Božja Franino moj; da se nam barem naša nedužna dečica nekvare, kad smo vero već onako malo dobri! Nedaj Bog, da se nauče naša deca još od popa po taljanski proklanjati svoje roditelje aš tada će morati bržini roditelji nad takovom decom *po hrvatski* gorko plakuti i naricati.

Mjesečina.

„Što su oni tamo
Divovidni dvori,
Što oni u redu
Pred dvorovi bori?

„Kakva j' ono varoš
Doli pokraj vode?
Gle, kolike u nju
Biele ceste vode.

„Vidi ono stado,
Što u polju pase;
A pastiri neće,
Da nam se oglase.

„Eno, eno Vilah.
Što s' u kolu viju;
Kak im divno kose
Po ramenih biju! — "

Zar nevidiš, da te
Lažna nećca vara;
Da sve te krasote
Mjesečina stvara?

To j', gle, slika našeg
Na svietu života:
Sve je varka, osim
Kriepostih divota!

Različite viesti.

Imenovanja. Savjetnik okružnoga suda u Rovinju *g. Klemens Mrak* ide u istom svojstvu k zemaljskomu sudu u Trst. Dosadanji zamjenik državnoga odvjetnika u Trstu g. *Eduard Leitner* postao je savjetnikom kod zemaljskoga suda u Trstu. Dosadanji sudbeni adjunkt u Labinju g. *Mihovil Gabrišlić* ide u istom svojstvu u

---

G. Bolmarčić iztaknuo se je lane: *mramorkome mučeć*! Letos pako nenošao na sjednicu nit jedan nit drugi. Elušeg izpričao se, da nemože doći, a g. Bolmarčić mislio, da netreba niti toliko. Što bi on u Poreču? Zar da tamo vrieme gubi . . . dočim se doma može gostiti na čarobnom Plavniku! — Eto dragi otočani! tako Vas Vaši zastupnici branili u Poreču. Branili Vas da, i zagovarali al ne Elušegi i Bolmarčići, već naši hrvatski zastupnici *Laginja, Zanlić, Spinčić* itd., jer su ovo ljudi naše krvi. Pak recite nam sada, da ti Vaši zastupnici za Vas mare, da nisu Vas lisice, poštovani, zagonjičari i ostali izrodi lane izigrali i prevarili? *Možete li Vi drugi put takovim ljudem vjerovati?*

Obraćamo se napokon i poglavarom naših *trećeredaca* moleć jih, da više »*poštovanoga*« svake časti i oblasti. Doli s nedostojnim! Dapače molimo jih, da ga od nas odstrane, ta neka budu barem svećenici i redovnici uz naš nebog i prosti puk, a nè da mu još i oni jamu kopaju. Nebudu li uslišali našu pravednu želju, tad ćemo se pozvati na njihove više poglavare; bude mo li pako vidili, da »*poštovani*« napreduje istim pogubnim putem udarit ćemo još bolje. On je ho, kako rekosmo, postao čovjekom pogibeljnim, pa njegova djela svaki pametan valja, da odsudi i prezire, jer errare humanum est, persevare diabolicum.

Tolmin. Za sudbene adjunkte imenovani su askultanti: g. *Carlo Kovačig* za Komen i g. *Akil Kalogiorgio* za Labinj.

Slavjanska čitaonica u Trstu, razposlala je svojim članovom sledeći red zabavah, koje će se obdržavati budućeg mesopusta: Podpisani o d b o r časti se ovim javiti p. n. članovom red plesovah i plesnih zabavah, koje će se obdržavati od 15. novembra t. g. do 14. febrara 1885. u družtvenih prostorijah: I. 15. novembra 1884. Plesna zabava s tombolom. II. 31. decembra 1884. Saljivi večer s plesom. III. 17. jenara 1885. Plesna zabava s tombolom. IV. 31. jenara 1885. Plesna zabava. V. 7. febrara 1885. Veliki ples. VI. 14. febrara 1885. Plesna zabava.

Gg. članovi neće više dobiti daljnih pozivah. Žele li uvesti kojega gosta, neka se obrate na odbor. Uz to javljamo, da će se dne 22. i 29. novembra, 6. i 13. decembra 1884. držati plesne vježbe (vaje) u družtvenoj dvorani, na koje se gg. članovi najuljudnije pozivlju.

NB. Na plesne zabave imaju gospoda doći u crnom odielu sa crnom kravatom, na veliki ples u crnom odielu sa bielom kravatom.

U Trstu, dne 1. novembra 1884.

Odbor »Slavjanske čitaonice«.

Tršćanski „Sokol" priredjuje svojim članovom od prvog novembra unapred svake nedelje i svakog sveta plesne vježbe u redutnoj dvorani »Politeama Rossetti«. Ulaznice za članove stoje 30 a za ostale 50 nvč., dobivaju se pako kod g. J. Valenčića i g. M. Keržeta.

Zabave u del. podpornem družtvu izpale su dne 1. i 2. t. m. na obće zadovoljstvo. Predstava »Milnar i njegova kći« odigrana od družtvenih članovah, 'zadovoljila je i stroge kritike. Pjevački sbor pokazao je iznova, da imade volje i želje, da napreduje. Čast mu, napose g. sbormodji Šteletu! Predstavljaći osvietljali su si i ovaj put lice. Pohvaliti nam je osobito gospodjice: Kobalovu, Germekovu, Muhovu i Zorzutovu. Čast njim! Nemanja hvala ide gospodu predstavljače. Želimo, da nam se često pokažu.

Sdruženje trih primorskih provincijah u jednu sa sjedištem u Trstu razpinulo se, kao što smo mi predvidjali; u ništa. Dakako imamo odmah pripomenuti, da se u mjerodajnih krugovih o tomi misilio nije. Mi mislimo samo na želju, koja se je po nekojih primorskih talijanskih novinah izrazila. Odmah iz početka slutili smo, da će se Talijani nabacivati lieplmi frazami, izpraznimi riečmi u do čina da nemaju nit volje nit uztrajnosti. Mnogo riečih a malo činah. Oni čekaju i u ovom pitanju, da će im vrieme i okolnosti pomoći.

U svoje doba izjavilo se je političko družtvo u Pazinu o tom pitanju. Dotično izvieśće donio je tršćanski »Indipendente«. Uprava toga talijanskoga družtva je za sdruženje, jer vidi, da tako u Istri napredovati nemogu. U toj izjavi ugledali smo bar ponekle u čistom svietlu naše istarske Talijane. Bez ikakvoga oklievanja vele tu, neka se istarsko političko družtvo spoji s tršćanskim političkim družtvom »Progresso«, jer da je smjer, cilj i težnja istarskoga družtva jednaka »Progresso«. Evala Vam, da ste bar jednom izrazili, što ste! Jadikuju nadalje u toj izjavi, da Istra nije imala, da nemna sada i da nje ni izgleda, da će ikada imati grada, gdje bi se usredotočio cieli životni pokret Istre. Kažu nadalje, da će to njihovo istarsko družtvo još koju godinu životarili, pa da će kusnije morati propasti.

Porečkoj se I-tri stresla kuća sa temeljah! Njezini istomišljenici u Pazinu izjavljuju, da su ono isto što i članovi »Progressa« u Trstu. Ona nije očekivala, da će se naći u Istri nekoliko njezinih prijateljah, koji će jasno to izreći. Što činiti? Porečki listić bio je proglašen za organ toga političkoga družtva. Morala je dakle donesti gornju izjavu. Nu drugčije su zaključili porečka gospoda. Odzvonilo bi njihovom gospodstvu kad bi takvu izjavu primili u svoj list. Stoga netiskaj ništa i pobijaj, što je to njihovo milo čedo u Pazinu u svriet raztrubilo. Dakako, valja prevejan biti. S jedne strane valja se lizati i novovarati vladi a s druge strane vladati se političko-diplomatički te sakrivati svoje uvjerenje i svoje osjećaje, da ih svjet neodkrije. *Kako bi se porečkoj gospodi moglo još i nadalje pustiti gospodarstvo nad našim hrvatskim narodom, kad bi u svojem organu izjavili, da su ono što i Progressisti u Trstu!* Kamo bi njihove mastne službice u Poreču?

Jeli je još tko, koji ima oči a neviđi?

Jeli je još tko, koji ima uši a nečuje?

Meti »babo« pred svojimi vrati. br. 143 t. g. porečka „bulna" nariče, kako je u jednoj školi naše Liburnije izigran „*jedino spašavajući*" jezik talijanski tim, da se mjesto njega uvadja u upitnoj školi jezik njemački.

„*Polag te navade stare*" ona dovadja u razpravu (ai ne iz prirodjenoga si nagona omrazivanja i špljonstva, ne, Božo čuvaj! osobe, koje su joj (a lahko je dokučiti zašto) trn u kermežljivih očiuh.

„Neka se krežuba potrudi do stanovitoga illustrissima kod „*Inclito*" s'ovim pitanjem: dali je istina, da je on (taj illustrissimo) pisao pred godinu i dinun *otcem ćtačbino* u Cresu, *da, sudeć po aktih tamo (u Poreču) pripjelih, se je bojati, da bude s Trsta oktroviran (narinut) hrvatski jezik u onu pučku školu*; ter da li je istina, da im je on — illustrissimo — dao i *„patriotički"* naputak, *kako da izigraju hrvatski jezik* — jezik preogromne većine creskoga pučanstva — tim, *da uvedu obligatornim jezik njemački mjesto hrvatskoga*. Pak nek toga istoga illustrissima pita o razmjerju narodnosti u Cresu, te neka joj isti taj gospodin pomogne u skladu sovesti teorije glede naukovnoga jezika u mjestih mješovita pučanstva sa faktičnim stanjem narodnostnih odnošajah creskoga pučanstva, teorije, koje ona razvija, jako se nevaramo u svom 144. broju u obranu svojih patronah. Zadužila bi nas veoma sa odgovorom na ova pitanja.

Zagrebačka konjska željeznica. Zagrebačke novine javljaju, da je predložito zastupnik tršćanskoga inžinira g. Schmidta pogodbe zagrebačkomu načelniku, pod kojimi bi sagradili konjsku željeznicu od Jelačićevog trga kroz Ilicu sve do kolodvora. Taj zastupnik — g. Bonifazio — da je potanko razložio korist takove željeznice za grad Zagreb i odmah položio kauciju od 3000 for. uz pogodbu, da se gradsko zastupstvo odluči za ili proti željeznici do 15. novembra t. g. Pristane li zastupstvo na gradnju željeznice, tad bi ju poduzetnik do 1. maja 1885. dogotovio.

Pišu nam iz Mošćenica. Dne 14. p. m. ovgjeanji občinski zastupnik gosp. Antun Šepić primo je poročku »babu« bez da je pitao, da mu se šalje, nu pročitav ju, vidio je da nije vriedno ni listonošu plašiti za takav list, odmah ju drugi dan natrag poslao. Jedan poznati lovranski nemirnjak, o komu je bilo govora i u Vašem ujedjenom listu, naručio je bio »Istriu« g. Šepiću. Ovuje poročka babu nemu nijednoga predplatnika, samo pučka škola ju dobiva badava. I to nam je malko čudno što se s njom smradi naš čisti zrak. Doista čudnog li listu, koji se na silu bezplatno svakomu nariva a time sam pokazuje, kolika mu je vriednost?

Primili smo i tiskamo sledeće pismo:

Častno uredničtvo!

U smislu tiskarskoga zakona pozivljem Vas, da uvrstite u jedan od sledećih brojevah ovaj.

Izpravak.

Neistinito je, koliko objavljeno na prvoj strani broja 39. »Naše Sloge« od 25. septembra 1884. u uvodnom članku pod naslovom »*Rad istarskoga zatona IV.*« i baš u trećem stupcu od riečih »*Nadočao u Kastav komisar zem. odbora g. Cudera do »je u tom Cuder na ruku išao.*

Sliedi u isto vrieme, da je takodjer ustemeljitja izreka častnoga pokrajinskoga zastupnika g. Zamilića »*smisuri poslani samo od zemaljskoga odbora*«, u koliko se tiče moje osobe.

E. Cuder.

perito contabile giurato già delegato Commissario giudiziale presso le Podestarie di Castua e Lovrana.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 27. listopada. Romolo, Soppa iz Rieke. 3. studenoga. Miran, Pajkurić iz Ruttima. **Rieka** 24. listop. Tisza, Morović iz **Trsta**. — **N. York** 24. listop. Poschieb, Dujmić iz Cette. 16. Andro Tičac iz Lisabona. 17. Balkan Flamin iz Marsilje. — **Zante** 17. listop. Elona D., Klačević iz Krfa. 18. Elado, Jadrošić iz Karamanie. — **Bordeaux** 24. listop. Tri sina, Antić iz Rieke. — **Marsilja** 24. listopada. Cattina, Valentin iz Senja. 26. Peppina, Randić iz Piten. 27. Drago G. Stelić iz Wyborga. 30 Robert. Margetić iz Trsta. **Montevideo** 20. rujna. Dalmazin, Vidović iz Kordiff. 25. Aurora J. Jerolimić iz Ponsakola. 1. listop. Triade, Tarabochia iz Glasgowa. — **Savona** 24. listopada. Helgoland, Mihanović iz Aleksandrije. — **Cette** 24. listop. Stilicone, Vranić iz Wyborga. 25. Carolina, Stiglić iz Trsta. — **Filadelfija** 16. listop. Mater, Škopinić iz Pilinu. — **Castellamare** 24. listop. Zebra, Sattora iz Tripoli. — **Berdjanska** 10. listop. Bosana, Tomanović iz Patrasa. — **Larnaka** 9. list. Nuova Anna, Vulović iz Sinu. — **Tower** 26. listop. Venere Ferlan iz Lisbone. — **Kardiff** 27. list. Mirto N. Lučić iz Anverse. — **Leith** 26. listop. Tibor, Randić iz Rieke. — **Carigrad** 17. listop. Formosa. Škopinić iz Batuma — 18. Nuovo Ciriaco, Tomanović iz Kandije. — **Buenos Ayres** 25. rujna. Due Cugini, Jelečić iz Montevideo. Orion, Stuparić iz Montevideo. Elce, Dujmić iz Marsilje. 29. listop. Metta, Stangher iz North-Shieldsa. — **Demerara** 6 listop. Beautiful Star, Perčić iz Leitha. — **Falmonta** 20. listop. Bakran, Pavletić iz Montevideo. — **Trinidad** 5. listopada Pinus. Maras iz Akra. **Alikante** 16. listopada. Fratelli F., Ferenza iz Bajone. 24. Costante, Mulabotić iz Abon. — **Bari** 23. listop. Dušan, Bogetić iz Prevese.

Odjedrili iz:

Trsta 25. listop. Ester, Žiga iz Aleksandrije. Retta, Favrić iz Patras. Marietta C., Stuparić za Kandiju. 27. Olga B., Bujan za Marsilju. Maria S., Nikolić za Kandiju. 28. Arnea, Vidulić za Volo. 29. Lucia, Začević za Cataniu. 30. Carattere, Martinolić za sv. Katerinu (južna Amerika). Tea, Naccazi za Misolong). 31. Stefanie, Randić za Glasgow. Abbazia, Schneditz za Rieku. 1 Sors, Calegno za Rettimo. — **Rieke** 26. listop. Nadir, Starčić za Cette. Marco, Maria, Dičić za Marsilju. 27. Jokal, Gottardi za Kartagenu. Betti, Jelečić za Cette. Iris, Vidulić za Zante. — **Cuxhaven** 28. listop. Cibele, Kozulić za N. Jork. — **Korfu** 14. list. Elena D., Ciačević za Zante. — **Zante** 10. list. Elado, Jadrošić za Trst. — **Baltimore** 14. list. Lino, Ivančić za Cagliari. — **Montevideo** 21 rujna. Blandina P., Solć za N. Jork. **Shangala** 9. rujna. Milan, Vukašović za Sourabaya. — **Loverne** 28. Voluntar, Merlato za Odessu. **Malta** 22. listop. Honor, Marelja za Larnaku. — **Rio grande do Sul** 26. rujna. Formica, Pajkurić za Gibraltar. — **Nieuw Waterweg** 23. listopada. Alessandro T., Morović za Kardiff. **Aleksandrije** 17. list. Ezio. Premuda za Smirne. **Bordeauxa** 25. listop. Vesna, Stiglić za Kardiff. **Barcellone** 21. listop. Kemeny br., Golubović za Rouen. **Marsilje** 20. list. Velizid, Giusti za Rieku. — **Batuma** 19. listop. Sedmi dubrovački, Karaman za Genovu. — **Liverpool** 25. listop. Aquilone. Stipanović za Cette. — **Cette** 27. listop. Tacito, Stangher za Milazzo. — **Plymontha** 26. listopada. Formosa, Škopinić za Genovu. — **Carigrada** 18. Nuovo Ciriaco, Tomanović za Taganrog.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do for.		64.—
» Santos	»	54.—	»	»	60.—
» Ceylon	»	80.—	»	»	—.—
» Portorico	»	—.—	»	»	—.—
» Moka	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	20.—	»	»	21.1/2
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	42.—	»	»	48 —
» talijansko fino	»	70.—	»	»	80.—
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	81.—	»	»	85.50
Bakalar	»	23.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.—	»	»	9.50
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	51.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	87.—	»	»	90.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	3.25	»	»	3.75
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	9.02
Rozići	»	10.—	»	»	10.50
Mandule	»	70.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	32.—	»	»	36.—
Smokve Calamata	»	21.—	»	»	21.20
Orašak	»	10.—	»	»	13.—
Pažulj	»	7.—	»	»	11.50
Leća	»	18.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	100.—	»	»	115.—
» istarska	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojene	»	100.—	»	»	111.—
» volovsko surovo	»	22 50	»	»	48.50
» jaučje 100 k.	»	60.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sieno	»	1.30	»	»	1.70
Šljive bosanske	»	26.—	»	»	28 —
» hrvatske	»	26.—	»	»	28.—
Pšenica	»	9.45	»	»	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7.50
Raž	»	7 53	»	»	8.—
Zob mađjarska	»	7.50	»	»	—.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	8.—
» arbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Tršćanska burza

od dne 5. novembra:

Austrijska pap. renta	for.	81 25	do	for.	81.35
Ugarska » »	»	88 90	»	»	89.10
Ista u zlatu 4%	»	93.55	»	»	93.70
Dionice nar. banke	»	877.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	294.—	»	»	295.1/2
Talijanska renta	»	95.1/4	»	»	95.1/2
London 10 lirah sterlinah	»	121.—	»	»	122 —
Napoleoni	»	9.70 1/2	»	»	9.72
C. kr. cekini	»	5.71	»	»	5 73
Državne marke	»	59 60	»	»	60.80
Isto francezke	»	48.15	»	»	48.30
Talijanske lire	»	48.15	»	»	48.30

Lutrijski brojevi

dne 31. oktobra:

Beč	46	28	90	21	17
Grac	64	67	8	65	26
Temešvar	30	22	39	70	10

od 5. novembra:

Brno	62	81	34	89	69

Natječaj,

na mjesto občinskoga tajnika u Vrbniku na Krku. Do konca tekućega studena, da se predlože ovomu načelničtvu izprave. Uvjeti jesu: Poznanje tajničkih posalah; hrvatski jezik je uredovni; treba poznati i talijanski i za prednost njemački. Godišnja plaća 350 uz nagodbu do 400 fr.

Vrbnik, 1. studena 1884.

Načelnik:
Trinajstić.

Agencija za posredovanje

u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA

priskrbuje službe svake vrsti u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijimi pogodbami.

Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

Podpisani šaste se objaviti trgovcem, obrtnikom, novčarom, osjeguravajućim družtvom itd., da su otvorili ovdje **tvornicu**

Pečatah vulkaniziranog kaučuka.

Corso br. 47 — I. p.

te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatah tako, da se mogu natjecati sa onimi berlinskih i bečkih tvornicah i što se tiče «veoma nizkih cienah». Izradjuju se pečati kojegod drugo podobe; Pečati-Bijouterie, prikladni za darove, kano: satovi, medaljoni automatični, škatulje za šibice. Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati sa dnevnikom i za označiti registre, nasiove, dionice itd.

Primaju se takodjer pečati na popravak. Naručbe iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim štovanjem

Macerata & Battara.

KOD ŠPIRA ARTALE

(Tiskarna i naklada u **Zadru**)

Izašao je novi

MALI KATEKIZAM

odobren za podučavanje kršćanskoga nauka u crkvi i u školi od pr. častnih Ordinarijatah dalmatinske crkovne pokrajine. **Cieno 8 nov.**

NB. Naručitelji, koji pošalju novac unapried za najmanje 24, izt sakali, dobiti će knjige bezplatno u kuću.

Nekašlji više

Prašak za prsa

Nekašlji više

Izvrstan lek proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim katarujnim mukam.

Škatulja sa naputkom po 50 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER

Piazza Grande — Palazzo Municipale

Trst.

Naručbe obavljaju se bezodkladno.

Od danas do konca godine 1885.

Svatko, koji se predplati na financ. časopis

La Verifica

O SLUŽBENIH VUCIDBAH

dobiti će ga bezplatno od septembra do konca decembra t. g. a u *jenuaru 1885.* primit će *badava prontuarij i koledar posudah.*

Ciena predplati za cielu godinu 1885. Trst u kuću for. **2.** — Za austro-ugarsku carevinu for. **2·50.** — Inozemstvo (u zlatu) fr. **8.** — Izvan pošt. saveza fr **10.**

Predplate se primaju danomice.

Izlazi 7, 18 i 27 svakog meseca u **Trstu.**

Verifica donaša kod svake vucidbe izkaz zaostatakah ili brojeve kartelah izvučenih nedignutih. — *Verifica* dodaje svakoj posudi sva ona tumačenja, koja drži vriednimi za razjasniti plan vucidbah. — *Fucidbe* i vieti koje podaje *Verifica* jesu vazda službene. *Verifica* objavlja plaćila kamatah i dividendah kuponah i označuje amortizaciju ukradjenih, izgubljenih ili izgorenih kartelah. *Viestnik Verifike* sadržaje cieno svih vriednostih austrijskih i inozemskih.

Giuseppe Zoldan — Trst.

Ured nalazi se: Via dell' Orologio casa fu Strati, via-divia namjestničtvu.

Čvrste blagajne

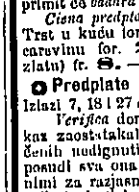

(Zajamčene od ognja i poškodjenja)

c.k. priv. izključive tvornice

C. POLCER i C.

u Beču

tvorničari c. kr. oblastih.

Skladiške i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST

Via Forni br. 7.

TRGOVINA I KROJAČNICA

Pellegrino Levi

Via S. Antonio br. 5

OGRTAČI

od for. 10 i više

Podpuno odielo od f. 10 i više

Hlače . . . . . 4 »

Kratki kaputi . . . . 6 »

Prsluk . . . . . 2·20 »

Za približujuću se jesen drži veliku pripremu sukna te sgotovi na mjeru, u najkraće vrieme.

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtjevu, nalaze se u skladištu uviek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST

19 Via di Carintia 19

uz najniže cene. — Skladište kotačah rabljenih, vinotiskalnicah, sisaljkah, dotučenega železa crevih za vodu i kotlovah.

POZOR!!

!! POZOR!!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uspjesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, nepravilnost, kolike, gliste, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, menstruacija, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti ugrašeno i okrjepljuje zdravlje. Svaka staklenka je providjena jednom napunicom, kako se ima upotrabiti.

Da se lagje do onog lieka dodje, a nabaljva u njim lumitelj i okrjepljuje zdravlje, staklenice, preduje lieb ah u svih glavnih mestih cielega svieta.

Tvornica: Ivanovo Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR!!

POZOR!!

NB. POZOR OD PATVORENJA !!

!! POZOR!!

NB. POZOR OD PATVORENJA !!

Latteria Milanese

(milanska mlekarna)

Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitoje, da ima u mlekarni **svježa i suha voća, izvrstne divljačine, zeleninah sve polag cienah na trgu Hloba genovezkog, kolačah mletačkih, slaščicah padovanskih, gorkih, kolačah salon, masla svieža svaki dan iz Milana. Kreme za cvariti, tučenog povrhja prve vrsti, kisela mleka. Za objede i soirée** ovršavaju se naručine sa pladnievi povrhjem bogato narieseni, takodjer u ledu. Naručine za pokrajinu izvršuju se neodvlačno, nu ne izpod 5 kilog.

M. Melchiore.

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željuzom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5. Dobiti se može svakojako orudja za *poljodjelca* i *zanatlija* svakojake *sprave za konje* i *predmete za kuhinje* i *obitelji*. Sve uz najnižo cene.

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

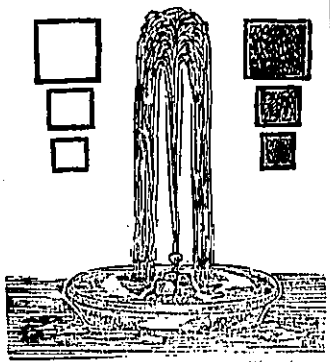

Koja se ne boji konkurence niti sa tvornicami niti sa skladišći!

FONDARIJA

četverouglih pločah u portlantniškom cementu za popločiti svakojake prostore vodejeme za bašče, posude, kipove, kapitele, vodojeme za kupeli itd. itd.; veličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
" " 3 " " f. 1 — " motar
" " 4 " " 1 20 "

Marmorizirane poput bielog marmora debljine od 2 cent. po for. 2 20
" " 3 " " " 2·40
" " 4 " " " 2·60

Vodojemi za bašče u objemu od 1 metra po fr. 80. od 2 metra po fr. 50. od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest već solidnosti i po četvornom metru koristnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za olaštiti cemente, podajuć njim solidnost i sjoj poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A. Z. Uzorci ove nove vrsti obrta virti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi,

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

Bez ove obranhene znamke, zakonom štićene, imade se taj lick po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najboljši lick proti kostoboljí i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću* uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domade lickove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dulje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više dannh više na nogu stati mogla, ajtim se na Vaš dr. Maliča kostoboljni lick za 50 novč, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve težkih bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostoboljni cviet** kano izvrstan lick to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 66 nvč. Koristnji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak za 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razušilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijaliteto, koje su mnogoljetnim izkustvom kano osobite uspješne pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

Okružni odjel

u bankah 3½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Beč, Prag, Pešti, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Clelovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

Predujam

na varrantu, uvjeti na sporazumljenjo uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na veće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos unatrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradonje)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čeljusti, ispadanju kose, peruti i osedenju*. Uspjeh višepustim trenjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji*.

U Trstu: Petar Stocovich, farmacia ala Marina, Via Sanita broj 13. **Hrvatska i Slavonija**: **Zagreb**: samo C. Arnsim. **Rieka**: Gmeiner. **Gospić**: Vonk. **Ivanec kraj Varaždina**: Janoš. **Ivanić grad**: Tollović. **Jseka**: Tomaj **Karlovac**: Findels. **Petrinja**: Grgić **Zemun**: pl. Benko. **Sisak**: Gursky. **Varaždin**: Riedl. **Vinkovce**: pl. Aleman. — **Bosnija**: **Sarajevo**: Pl. Pleyel, liekarnik. **Tuzla**: Peciković, liekarnik. **Dalmacija**: **Zadar**: Andriević. **Spljet**: Atjinović.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izvrstno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bonquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svict. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Dobiva se i za mjesečne obroke.

ZANIMIV OGLAS

U velikom skladištu pokućstva i tapecerije **G. Gherasciak-a** Via Farneto br. 12. I. p. imade uviek pripravnih šustah za postelje, izpunjenih sa veoma dobrom tvari u cieni od 6 for. napred.

Divani i sofa izpunjeni i pokriti veoma dobrom vrsti kretona i jute u cieni od 15 for. napred.

Pokućstvo za sobu, sjedala, naslonjači, stolice tapecirane itd.

Prima svaku naručbu tapecarije uz povoljniju cienu nego li ostali, budući da imade vlastitu radionicu tapecarijah, drvodjelstva i skladište tvarih za pokućstva.

Dobiva se i za mjesečne obroke.

The Singer Manufacturing & C.o

NOVA JORK

samo za

JEDAN FORINT

na čedan može se dobiti **živaću makinu «Singer original»**, bez povišenja ciene. Garancija 5 god. Poduka u kući badava.

The Singer Manufacturing & C.o
Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu «Singer» 3 novč. komad, ducet 30 novč.

Tršćanska štedionica.

Prima novčane uložke u bankovkah od 50 novč. do svake visine, svaki dan u čednu i to od 9—12 satih do podne. U nedeljah od 10—11 satih u jutro.
Interesi na knjižice — — — 3%
Plaća svaki dan od 9—12 satih dopodne iznose do 50 fr. neodvlačno, preko 50 fr. sve do 100 ako se 1 dan prije oglasi. Iznose od 100—1000 fr. ako se oglasi napred 3 dana.
Eskomptira mienice, domicilirane na tršćanskom trgu po — — — 3½%
Posuđuje na državne papire austro-ugarske u iznosih do 1000 fr. 4½% za iznose veće po tekućem računu — — — — — — — 4½%
Daje novac uz uknjiženje na posjede u Trstu; interesi po dogovoru.

Trst. 20. jenura 1884.

TRŠĆANSKA TRGOVAČKA

banka

Eskomptiranje mjenicah.

Trst neposredno i domicilirano 4%
Beč neposredno i domicilirano 4%, nu ne kraće od 10 danah.
Prag, Pest, Brno, Gradac, Lavov, Ljubljana, Zagreb i Rieka neposredno i domicilirano 4% u roku ne kraćem od 15 danah.

Doznake

za gore spomenuta tržišća bez provizije.
Interesi za izdane novce za Banknote 3% godišnjih sa predoglasom od 15 danah
2½% " " " " 5 "
Za komade od 20 franahah u zlatu interesi polag ugovora

Interesi na posude vriednostih papirah na Warrante 5% godišnjih bez ikakva troška i provizije na papire 6% godišnjih za iznose do for. 500; za veće iznose polag ugovora.

Izplata kuponah, kupnja i prodaja vriednostih ½% provizije.

Bankovni račun

2% do iznosa od for. 50.000.
Odiel za komade od 20 franahah u zlatu.

Sve navedene operacije obavljaju se kano do sada u komadih od 20 franahah polag ugovorenih pogodbah.

Uložci sahranjeni.

U sigurnoj blagajni, gdje se čuvaju sve vriednosti banke, sahranjuje se javne vriednosti, zlato, srebro i skupocieni predmeti uz povoljne pogodbe.

Trst, 21. maja 1884.

Upravni savjet.

Franco di dazio

MOBILI

fior. 40

migliori e più a buon mercato in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON

DEPOSITO MOBILI DI VIENNA

Trieste, Via al Teatro Numero 1, A (TERGESTEO)

fior. 24

fior. 22

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch. tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za cielo mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 46. U Trstu 13. novembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napućnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 dielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Krčka biskupija i hrvatski jezik.

U »Našoj Slogi« od 25. septembra donieli smo dopis, u kom se dopisnik tuži, da biskupska kurija u Krku uredjuje samo talijanski, da sve dopise i okružnice izdaje na tom jeziku, akoprem preko 60 svećenikah u biskupiji rabi hrvatski jezik, koji se osim riedkih iznimakah, izključivo govori u krčkoj biskupiji. Taj opravdani prigovor daje nam povoda napisati ove redke.

Povjest biskupijah hrvatskih ne može pokazati nijedne, koja bi se u prošlosti glede hrvatskog duha takmiti mogla s krčkom i senjskom. Kako je poznato, latinski su popovi nastojali u X. i XI. vieku zatrti slavensku liturgiju i uvesti samo latinski jezik u hrvatske crkve. Pape su njim za volju zbilja i u X. i XI. vieku zabranili našu narodnu liturgiju. Ali to je zabranjivanje uzaludno bilo, jer se Hrvati uz more uzprkos svim zabranam nisu htjeli odreći svojega jezika. U tom boju živo su sudjelovali Krčani. Stari neki pisac pripovieda, da su Krčani u XI. vieku protjerali latinskog biskupa i napravili za biskupa starca Sodadu, koji da nije znao latinski. To je bio odgovor Krčanah na zaključke spljetskog sabora, koji je ukinuo slavensku službu božju. Pošto su u Rimu uvidili pape, da se Hrvati ne će nikako, da okane svoga jezika, dozvoli papa Inocenc IV. god. 1248. senjskomu biskupu slavensku liturgiju. Takovu dozvolu izdao je on i benedektincem u Omišlju (na Krku), koji su mu pisali g. 1252, da se oni ne mogu učiti latinskom pismu, već da žele, da im potvrdi njihovu glagoljicu. I tako je glagoljica ovala na otoku Krku kao u nijednom drugom kraju hrvatskom, jer rukopisi krčki kite knjižnice u Rimu, Baču, Pragu, Zagrebu, a nešto ih je još ostalo na otoku, osobito u Vrbniku. Osim gradića Krka, gdje Franjevci doduše hrvatski mašu, ali u stolnoj crkvi od pamtivieka gospodujo latinski jezik, na otoku Krku i danas se po svih crkvah ori *samo hrvatska* rieč.

Krčka dakle biskupija bijaše od vajkada čisto hrvatska. Biskupi krčki bijahu u mletačko doba većinom tudjinci, jer Mletčani nisu nikada, ili barem vrlo riedko, davali veće čnasti domaćim ljudem. Ti biskupi većim dielom nisu znali pisati hrvatski, ali su oni svojemu svećenstvu sve naredbe objelodanjivali *hrvatski*. U najstarije vrieme takve naredbe, koje sadržaju disciplinarne propise za svećenike, plovani zapisaše u crkvene knjige, osobito u misale.

Ovdje ćemo navesti neke.

Takva naredba zapisana je u hrvatskom misalu iz Omišlja, koji se sada čuva u rimskoj propagandi, a izdao ju je biskup Ivan g. 1387. prigodom svoje vizite. Tu su odredjene globe i kazne za one svećenike, koji bi štogod skrivili ili zanemarili. U istom misalu čita se mnogo strožija naredba od 8 članakah, a izdana je opet na hrvatskom jeziku od biskupa Nikole god. 1457., kada je pohodio Omišalj. Ondje dolazi i pod godinom 1488, nova nota, koja kaže, da je biskup Ivan de Turre (1484—1516) potvrdio sve ono, što je negda naredio biskup Ivan, i da je još nešto nova zapoviedio.

God. 1525. pohodio je Vrbnik biskup Natal te je naredio za svećenike strogu zakone, što je sve hrvatski zapisano u glagoljskom misalu od g. 1463.

Krištof Tolović, kanonik rabski i vikar krčki, javlja 28. junija 1545. plovanom otoka krčkoga, da će do mala učiniti vizitu. Dana 13. septembra dopisom svojim zapoviedа, da moraju svi žakni prije redjenja k njemu doći, a to je on zapoviedio vrbničkomu plovanu. Isti Tolović pisao je opet dne 19. novembra vrbničkomu plovanu, neka pozove popa Jurja Antončića, da plati neki dug. Sva tri dopisa pisana su hrvatski i to glagoljskim pismom.

Biskupi, koji su bili Talijani, nisu sami pisali hrvatski, ali su davali prevadjati svoje okružnice na hrvatski jezik; dakle oni su dopisivali sa podložnim svećenstvom u hrvatskom jeziku. Tomu se neće nitko čuditi, koji zna, da su bili na Krku i najstariji bilježnici ili notari svećenici, koji su pisali sve hrvatski. Tako je bio g. 1512. u Dubašnici: »pop Petar, sin Branka Kovača, nodar pupliki». Na Krku su občine i svećenici sve svoje spise sastavljali glagoljskim pismom. U arkivu c. kr. kotarskog suda u Krku, čuvaju se debele knjižurine glagoljskih notarah. I krčki zakonik ili štatut pisan je glagoljicom. Na Krku je u obće tako ovala glagoljica, kao u nijednom kraju hrvatskom, za to je baš na tom otoku napisano najviše glagoljskih knjigah.

(Konac sliedi).

Narodna svečanost.

U glavnom gradu Hrvatske, u ponosnom Zagrebu, obavila se dne 8. i 9. t. m. veoma sjajna svečanost. Cielomu svietu, a napose svakomu Slavenu poznati hrvatski rodoljub, biskup Strosmajer, sakupljao je po cieloj Europi slike najprvih slikarah, da iste nakon 15godišnjeg sakupljanja svomu narodu pokloni. Jedino glavni gradovi velikih narodah imaju svoje galerije slikah t. j. sgrade, u kojih su namješćene i poredane slike prvih umjetnikah. U tih galerijah vježbaju i podučavaju se mladi ljudi, koji kane jednom postati umjetnici ili oni, koji se umjetnošću zanimaju. Njeg. preuzvišenost biskup Strosmajer potrošio je silne novce za sličnu galeriju slikah. Nije žalio ni truda ni novca, da svoj ljubljeni narod podari kraljevskim darom.

PODLISTAK.

Iz Gorice

koncem rujna 1884.[1])

Krasnu Goricu posjetilo je zadnjih danah rujna mnogo gostovah što iz Goričkoga i Gradiščanskoga, što iz ostaloga Primorja. Obdržavala se je pokrajinska učiteljska konferenca, sdružena s izložbom učilah za pučke škole; bila je izložba pokušališča za svilarstvo i vinarstvo, te izložba poljskih plodovah.

Otvoreniju učiteljske konference, sdružene s izložbom učilah, prisustvovali su pe samo po dva učitelja iz pojedinih kotarah, koji su dužni doći, nego i množina drugih učiteljah i mnoge učiteljice kao i mnoge druge zvanične i nezvanične osobe. Med prvimi, da spomenem namjestnika bar. Depretisa, pokrajinskoga glavara grofa Coroninia, dvorskoga savjetnika Rechbacha, namjestničkoga savjetn. Schwarza, nadbiskupa Zorna, prošta Valussi-a. Konferencu otvorio je zemaljski školski nadzornik Anton Klodič vitez Sabladoski. Držao je najprije njemački, pak slovenski te talijanski govor. Prva dva mogu se smatrati pozdravom, treći je izvješće o školah u pokrajini poslie godine 1875., kad se je obdržavala posliednja pokrajinska učiteljska konferenca.

Njemačkim govorom pozdravio je prisutnu gospodu.

Slovenskim govorom hvali uznositimi riečmi prirodnu raznovrstnost, liepotu i zaklade goričke i gradiščanske pokrajine, koja može marljivimi rukami namaknuti bogatstva i blagostanje stanovnikom njezinim. A! nastavlja liepo govornik, najveći zaklad, najliepši biser te zemlje jest omladina, izručena učiteljstvu, da ju uzgaja po ž-lji njihovih roditeljah zajedno sa svećenstvom u pravom kršćanskom duhu, da njoj uslepi potrebito znanje, da njoj pak bude »bistar um u zdravu tjelu«. Veseo je što može uztvrditi, da se je učiteljstvo trudilo sa svimi silami, da svoju težku al uzvišenu zadaću čim bolje rieši. Sudeć po njegovu dosadanjem radu tvrdo je uvjeren, da neće nit odsad unapried poslušati krivih prorokah, koji ga nastoje odvrnuti od kršćanskoga duha, već da će se vrednim pokazati onoga povjerenja, koje unj meću zemaljsko školsko vieće. U to ime kliče učiteljstvu: dobro mi došli, dragi suradnici na polju pučkoga školstva, Želim najbolji uspieh II. učiteljskoj konferenci!

Talijanskim sastavkom, koj se je kasnije tiskan prodavao, pozdravio je takodjer prisutne, imenito pako učitelje »svoje sura'nike«, *koji nemogu držati veće usluge učiniti, nego da njoj odgajaju i podučavaju djecu;* pak prešno na izvješće o školstvu poslie godine 1875.

Tada se je radilo imenito o školskih osnovah, o školskih knjigah, i o tom, kako bi se poboljšao polazak škole.

Školske osnove, kako je poznato, tiskane su u četirih jezicih godine 1878. I može reći, da se je njimi školstvo pospješilo. Pošto je izašla školska novela i dotična razjasnjenja. Ima sadanja konferenca razviditi, da li se te osnove imadu prema toj noveli u čem promjeniti.

Izdane su nove računice i nove čitanke odgovarajuće sve više školskim osnovam, a nade je, da će nova izdanja sve to savršenija biti. U slovenskom jeziku je već izašla priručna knjiga za nastavne tečaje naobražbe, u talijanskom izaći će na skoro

Učilah se je mnogo kupilo i razdielilo medju škole. Stare klupe zamjenile su se većinom novimi. Po novih nacrtih sagradilo se je školskih zgradah.

Znamenitije pako od svega toga jest, da se učitelji natječu, kako da čim bolje rieše svoju zadaću. I da se pučanstvo sve više za školu zauzimlje. O tom je najlakše osvjedočiti se, kad se prispodobi broj dužnih i polazećih školu u razdobju od devet godinah. Godine 1874. bilo je 30.000 dužnih polaziti školu, a polazilo ju 16.000. dakle 53 pr sto. Godine 1883. bilo je preko 33 000 dužnih, a polazilo jih preko 26.000, dakle blizu 80 po sto.

Rastuć broj polazećih, morao je rasti i broj razredah, školskih zgradah, učiteljah, te dosljedno i troškovi. Godine 1874. bila su 142 redovita učitelja i učiteljice, god. 1883. pako 243. Zajedno sa svećenici bile su 302 učiteljske sile, a u ženskih ručnih dielih podučavalo se je na 93 školah. Godine 1874. potrošilo se na škole 120 000 fr. godine 1883. pako 210.000 for.

A tu se i nehotice namiće pitanje, da li ti troškovi stoje u pravom razmjeru sa dosegnutimi uspjesi?

Na to pitanje odgovara govornik krasnimi riečmi. *Ustrajajuć škole*, veli on, *plaćamo dug budućim. Kad bi jedan dio pučanstva pustili u neznanstvu, ogudili bi ga na najneosnoviju nejednakost. Štednja u toj stvari je najrazboritiji egoizam.* Sa školom širiti će se u svakom seocu, u svakom kutiću pokrajine moć razmišljanja, čuvstvo dužnosti, domoljublja, ljubav do reda, do štednje, ra'inosti, pravednosti. Navedeno povećanje polazećih školu odgovara povoljno na postavljeno pitanje. A tako i povećanje školskih knjižnicah i knjigah, u njih se nalazećih. Godine 1883. ima u pokrajini 143 takve knjižnice sa 11.000 svezakah. Razumije se, da se te knjige i čitaju, i da su dobre. A dobra knjiga valja više nego drug nadjen u kršmi; dobra knjiga očuva čovjeka od mnogih nepotrebitih troškovah; njom se zabavlja i oplemejuje si duh. Dobra knjiga utvrdjuje u čovjeku čudoredna načela, pokazuje kakav prirodni zakon, koristan u poljodjelstvu i zdravoslovju, predočuje primjere samozataje i junaštva, tješi nevoljnika sa vječnom utjehom vjere; izvješćuje o izkustvih i iznašašćih slovutnih mužovah. U obće, čitanje dobre knjige veže čovjeka s neizmjernom verigom ljudskoga mišljenja.

Govornik preluzi dalje na nastavne tečaje. O i 6—12. godine se djeca toga prilično naučiti mogu i nauče, al lahko i zaborave, ako neopetuju, ako njim se nerazjašnjuje ono, što su se naučili, ako nenapreduju. Ono što nauče, nemože uplivati na njihovo dalnje mišljenje i djelovanje. I da nezaborave, dapače da u znanju i to praktičnom napreduju, zato su ustrojeni nastavni tečaji ili kako ih drugi zovu; tečaji dalnje naobrazbe. Te su dužna polaziti djeca od 12—14. godine po tri, četiri i više ura na tjedan. I pošto je pokrajina većim dielom poljodjelska, za to su ti tečaji najviše poljodjelski t. j. takovi, u kojih se djeca imadu podučiti u umnom obradjivanju polja i u obće zemljišća. A kno takovi treba, da imadu vrte, školske vrte, t. j. da imade svaku škola svoj vrt, u kojem se praktično podučaje, kako se imadu polja obradjivati. I u tom opaža se velik napredak.

(Dalje sliedi).

1) Slučajno zakasnilo. Ured.

Sjajna palača na Zrinjskom trgu u bielom Zagrebu — akademička palača nazvana — za koju je darovao darežljivi biskup 40.000 for., imala je primiti u svoje krilo biskupovu darovnicu.

U prošlu subotu i nedelju obavilo se otvorenje galerije slikah i posveta akademičke palače. Jedan i drugi čin obavio je sam preuzvišeni biskup. Kako uvažava taj skupocieni dar sav hrvatski narod, a napose glavni grad Zagreb, komu će galerija slikah i uresom biti, svjedoči nam preobilat program svečanosti i zahvalno priznanje, izkazano preuzvišenomu gostu od čitavoga gradjanstva zagrebačkoga i od svega naroda hrvatskoga.

Svečanost je započela sa dočekom preuzv. biskupa na kolodvoru, odakle bijaše upeljan mnogobrojnim gradjanstvom, uz najoduševljenije veselje u grad. Na večer u subotu pjevala se u narodnom kazalištu narodna opera: »Zrinjski« kojoj je nj. preuzvišenost prisustvovala. Burno bijaše biskup u kazalištu pozdravljen. Iza kazališta priredio je cvjet zagrebačkog gradjanstva biskupu sjajnu bakljadu.

Prostor lista nam nedozvoljava, da opišemo — kako bismo željili — koncerte, komerse, bankete itd. što bijaše sve na čast preuzv. biskupu priredjeno.

U nedelju u jutro posvetio je biskup najprije akad. paučku, zatim bijaše svečanu sjednica akademije znanostih i umjetnostih. Predsjednik presv. g. dr. Rački pozdravi prvi preuzvišenoga dobrotvora, koji je odgovorio u prekrasnom, jednu i pol ure trajućem govoru. Nakon sjednice bijaše pregledana galerija slikah, koju proglasi preuzv. biskup otvorenom.

Istog dana bijaše Strossmajer predmetom najživljih ovacijah. Sve se natjecalo, da mu izkaže svoju zahvalnost i ljubav.

Svečanosti prisustvovao je sav hrvatski narod po svojih prvacih ili deputacijah. Hrvatskomu veselju pridružili se i ostali Slaveni, napose naša bližnja braća Slovenci, koji su poslali deputaciju gradskog zastupstva iz Ljubljane.

Hrvatskomu veselju pridružili se i Slaveni Trsta, odposlav više brzojavnih Pozdravah i čestitkah, koje niže donašamo.

Svečanost otvorenja galerije slikah ostati će vjećitom uspomenom u poviesti hrvatskoga naroda. Na utjehu budi rečeno prijateljem hrv. naroda, da su prisustvovali tomu svečanomu činu, jednakim oduševljenjem mužovi, svih političkih stranakah. Neprijatelji puko naši mogli su se uvjeriti, da su ljude njihove želje i težnje, da će naroda, koji onako visoko cieni i štuje sve što je lepo, plemenito i uzvišeno, jednim mahom nestati sa lica zemlje. I našim bližnjim narodnim protivnikom, koji nevide u Hrvatskoj ništa, nego divljaštvo i glupost, može biti dokazom otvorenje galerije slikah (kakvom bi se i veliki kulturni narodi ponosili), da Hrvate nepoznaju ili da su zlobnici i slepci, koji činjenicah neće da vide.

Hrvatskomu veselju pridružili smo se i mi, kano predstavnici hrvatskoga naroda Istre, koji bi se bio zaista liepše i bolje odazvao svojoj sretnijoj braći, da se nenalazi u ovako težkih okolnostih.

Evo brzojavkah, odposlanih iz Trsta:

Akademiji znanosti. Zagreb.

Ne, ne, rode, nisi
Propao bez nade,
Kada Tvoji sini
Takve vočke sade.

Narod, koji liepim
Umjetnostim dvori,
Ili je već zreo
Ili divno zori.

»Naša Sloga«.

Akademiji znanosti. Zagreb.

Narod, koji ima smisla i za umjetnost, neće podleći, on napreduje.

Radujemo se glavnomu gradu Zagrebu na danas otvarajućoj se galeriji slikah i kličemo njezinom velikodušnom začetniku:

Neka ga Svevišnji još dugo ohrani!

Slavjanska čitaonica u Trstu.

Akademiji znanosti. Zagreb.

Slavlju, koje slavi milli nam pobratinski narod hrvatski, pridružuje se živim sučešćem i

Delavsko podporno društvo.

Akademiji znanosti. Zagreb.

Hrvatskomu narodu, koji slavi divnu svečanost, napose njegovomu velikomu dobrotvoru, kliče srdačan: »Živio!«

Političko društvo »Edinost«.

DOPISI.

Na Krku mjeseca novembra 1884. Evo da Vam označimo zadnje smrtno trzanje Šarenjačtva na otoku Krku! Umjetno sagradjena sgrada E . . . ova se ruši. Napor toli drag slavnoj Junti, ostaje bez uspjeha. Krk i Baška kao da će se otresti sramote. Novci što dolaze iz Poreča za šarenjačke svrhe, potrošit će naši ljudi mirne duše, a napokon tko plaća, ostat će dugim nosom. Krk otok je napučen Hrvati i oni će na otoku biti ono što jesu: Hrvati, prvjerni podanici Nj. Veličanstva Franc Josipa, uz to vjerno odani prirodnom zakonu, to jest, kad su janjci neće pokazati, da su vrtoglavi kozjaci, a napokom poslušni obstojećim zakonom. Stavimo primjere. Ako ćete poznati načelnika Hrvata, pazite na paragrafe. Gdje je hrvatski načelnik, on vam plaće kad ga izaberu, pomišljajuć na težku odgovornost, a čim svrše tri godine, već su novi izbori. Dobrinj, Vrbnik i Omišalj mogu o tom jasno svjedočiti. Koliko vriede pak obstojeći zakoni za šarenjačke načelnike, koji se drže zubi i nokti načelničke stolice i što misle o tako tumačenih zakonih čuvari istili, slavno Lošinjsko satničtvo i prevriedna porečka Junta, to su njihovi poslovi. Šarenjački načelnici mogu uz povlašćeno: *šandra pandra*, kako bi rekli naši ljudi, ostati i do četir i pet godinah na upravi uzprkos §§. koji kažu, dato mogu tri godine same. Šta moraju pomišljat naši pošteni ljudi o stvarih u Baški i Krku? I to su Vam uzori po sudu babe »Istree i njezino svojte!! Zar su uzori za Istru oni, kojim su zakoni deveta briga? Eh, kad bismo mi Hrvati pokušali ne prilagodit se baš do slova kojemu paragrafu il makar kakvoj naredbi, oh! Pomoz Božel Tad smo mi buntovnici i još veći griešnici nego li u šumi hajduci, još veći neprijatelji oblastih nego li su oni, koji se kane odmoriti u sjeni kube sv. Petra u Rimu! K nam bi došli i veli ljudi propovedati mir i lojalnosi. A zašto to? Jer se proti nam uredovno pisalo, te uredovno vjerovalo! Al kad će biti u laži kratke noge?

Pred malo vremena bio je poslan u Lošinj novi kotarski kapetan gosp. Truxa, rodom Niemac. Medju prvimi stvarmi poduze pohod na naš otok, i to u Krk odnosno Punat i u Vrbnik, te se svrati u Baško. Znatiželjni smo bili poznati nazore gospodina kapetana. Znate li kako je mislio? Da su Hrvati po otoku gotovo ustaše i buntovnici! Promatrali smo toga gospodina, baš temeljito i vidjeli smo, da je ostrouman, govori hrvatski koliko može Niemac, koji nije nikad crpio jezika iz naroda, al pismeno ga razumije dobro. Vidio nas je, govorio nam je u smislu pomirenji, i kako je hitar i kako rekosmo oštrouman, uvjereni smo, da se danas već smije nad službenimi izvještaji i naputci o buntovnih Hrvatih na otoku Krku! Mislimo usuprot, da je upoznao što su, koji su i što kane i koli su vjerni državljani naši Šarenjaci. On će bit valjda uvidio, da naš Šarenjak nije drugo već prevjerni Mameluk podredjenih oblaštenih mutikašah u Istri, koji svi zajedno cienc jedino svoj trbuh, te voze tim pravcem, dok se zapovieda tako, a čim bi krenulo kormilo, vozili bi i drugač za plaću. Mogao je upoznati i naše svjestne rodoljube, koji o prevratu sanjaju koliko i stare koludrice ob udaji, al su pripravni trpjet za svoj rod i jezik, te su ljudi i umom i čudi i načeli takvi, da se može na nje svaka pravedna vlast mirne dušu osloniti. Mislimo, da je tako malo gore malo dolje, po svoj Istri. Bog pomozi nam Hrvatom, jer je već skrajno vrieme, a kušnjah smo izkusili i previše.

Dva izleta iz Pule. Kazalo mi se je, da je pok. biskup Dobrila dao sagraditi crkvu s kapelanskim stanom u Jurišićih, kraj Vodnjana. Želja me je vukla poći crkvu razgledat, zato se odpeljah u družtvu čestite obitelji dne 22. p. mjes. na kolih kamo smo se od Pule u dva sata dovezli.

Prva mi je bila briga, pomoliti se za dušu velikoga dobrotvora u crkvi, u kojoj se imade uklesati njegovo ime od onih fr. 50, što ih je sam ostavio.

Lieno i prijateljski me je primio žilavi pop Joso. Začudih se vrtu, što ga je pravilno tik iza crkve i stana na crkvenom tlu u živoj stieni učinio. Koliko li je truda on u to uložiti morao? Tuj se razbijao željezom živac kamen, vadio se prahom, iznašalo kamenje, što je za zidove preostalo, unašalo zemlju, da se pokrije goljetljicu; zaista velika truda i troška.

Uložio unj sve što je prišteditl mogao od svoje premalene kapelanske plaćice i sve što je od svojih pokojnih roditeljah baštinio; dà on se je i zadužio za nj!

Nu služi mu na diku, biti će mu na korist i ujedno poticalom te vapljućim primjerom, da se ono divlje gnjezdo, privede radu, da se upitomi te uljudi.

Naš Joso radi poput božjih poslanikah, pretvarnjuć pustoše u krasne perivoje, te rukovodeć puk svomu Stvorcu putem naravnim te tvarnim. Uz to nezaboravlja nuš radnik u vinogradu Gospodnjem niti na ina promicala, da duševno osvjesti onaj žestoki puk. Zato je sagradio liepahnu učionu na svojem zemljištu, nedaleko od svoga stana, u kojoj je podučavao djecu, a sada dogradjuje učiteljski stan.

Pokle jesam se do sita nagledao krasnoga vrta i još krasnijih voćakah te svakoga zelenja, odzvoni i podne. Tad sjedosmo za prijateljski stol, na koga donese domaćina svoje proizvode, a hranu znaladjivno je tumačenjem, jerbo on imade osim svećeničkih i mnogo gospodarskih časopisah. Čast mu!

Pod večer vratismo se u Pul, gdje sretoh vjernu mi družbu, koja mi je ponudila svoja kola, i koja se je onaj dan za prvi put iza potgodišnje izborne borbe za puljsko zastupstvo u redovitu sjednicu sastala.

Mimogredno primjećujem, da ako je itko, te sam ja zadovoljan tim uspjehom, nu neugodno me dirnu, što u Puli nemade našega kapelana, jerbo one nedjelje nije bilo obične hrvatske propovjedi o sedmoj uri. Spomenutu ponudu rado primih te nakon jednoga sata dojurih u Medulin, k mladomisniku Luki Kircu. Odmah pojurih pozdravit našega plovanskoga Nestora, staroga poznanca i prijatelja.

Sjutra dan uranih u Ližnjan, da razgledam dvadesetgodišnji trud prevriedna gospod. popa Grge, našega mora ište; da vidim novu crkvu te se u njoj velikomu Bogu pomolim.

Tko je nakan graditi prinoski svojimi te svojih župljanah kakvu crkvicu, neka se potrudi te posavjetuje sa našim gosp. Smakom.

Čim stupih u njegovu plovansku kuću, zaokupilo me veselje, opaziv na okupu petero djece, gdje se u jednoj sobi uče. A moje veselje poskoči, kad mi rekoše, da je gospodin pripravio jednoga mladića (nu da jur dva mjeseca boluje), da položi izpit na hrvatskom riečkom gimnazuju. Ova činjenica u pohožnjaka našega znači mnogo, tko poznava odnošaje naše biskupije te onaj koparski zavod.

Iza pozdrava podjosmo u novu crkvu, koja je po gradsku saziduna i u kojoj imade tri oltara. Uprav sam se divio, osobito onoj petorici djece, kako su divno pjevali sv. muše, sami bez ikoje druge pomoći.

Vrativši se u kuću na ručak, nadjoh otvorenu knjigu »Hristov život«, što ju napisao Berhard, a naš pobožni pop o njoj razmišljao.

Evo mila »Naša Sloga«, dva moja izleta, a žalim što nemogoh poduzeti i drugih, osobito onoga u Bale (Valle) radi kratka dopusta. Neka mi se oprosti, što iznašam na svietlo djela, koja bi možda čednost zamućati htjela, nu videć u dvojici spomenutih svećenikah spojenu što skladnije onu poznatu »moli i radi« nemogoh toga zamučati. A sada na koncu kličem: »Evala Vam uzor svećenici!

Iz Pičanšćine mjeseca novembra. Na 10. i 11. septembra imali smo ovdje izbore za občinsku upravu. Stranka predsjednika bivšega osalskoga družtva, trudila se na sve moguće načine, da uzdrži svoga *častnoga* predsjednika na starom mjestu. Izbori ravnao je prvi dan jedan občinski pisar iz Pazina. O tomah prvi dan izbora bi izabran bivši župan za zastupnika. Šarenjaci poludili od veselja. Iz Pazina dopeljala se na dvoh vozih šarenjačka svojta. Našemu »Jozuu« poklonio se i naš *talijanski prodikež*. Na čast mu bilo!

Drugi dan bijaše odredjen izbor za drugo i prvo tjelo. Za drugo do 11 a za prvo od 12 do 1 ure. K izboru došao sam podešćat g. Čeh. Protivnu nam stranka podala je svoje listiće do 11 ure. Čim je odbilo 11, izjavi g. Čeh, da je izbor obavljen. Naši nisu bili još glasovali. Šarenjaci imali su na taj način većinu. Narodnjaci ostali su dakle, kako i prvi dan dugim nosom.

Kad je odbilo 12, dodju glasovat dva naša svećenika, koji nisu takodjer po redu glasovali. Saavim tim pristala je uz njih velika većina biračah prvog tjela i to nastrah i trepet naših šarenjakah, Duhovni otac (padre spirituale) šarenjakah, sjedio je sguren za vrati, sisajuć dozotsku »smrdeljuhu »kano ribar kad mrežu krpa. Sirota prestrašio se bio, da mu miljenik neće biti izabran županom. Palo mu, kao što narod kaže: »srce va brageše«. Videći Šarenjaci, da će propasti, »kočili oni na tanke nogo pa bježi, moli, prosi i klanjaj se istim ščavunom, da se za Boga smiluju i da izaberu iznova prijašnjega župana. Šarenjak znade moliti kad treba, al nemanje znade grozit se i tlačit, kad mu to koristi. Šarenjačke su molbe uz izdajstvo pomogle. Oni su naime naskočili na jednoga »ščavuna« i što milom što silom, prisilili ga na grdo izdajstvo. *Takova sredstva, neka njim služe na čast a izdajici bio crn obraz!*

Tako imade 250 dušah u gradiću Pičnu 5 zastupnikah a izvanjskih više od 2000 dušah, samo 7 zastupnikah, a medju ovimi zadnjimi, uz spomenutoga izvanjca, jesu još te dva vatrena *»nespašenca«*, premda nisu čuli od svojih roditeljah nikad niti rieči talijanske. Tim načinom vladati će s nami šarenjačka družba premda nemamo u podobćini skoro nijednoga Talijana. Nu bolje nemože biti, dok se bude dao varati naš jadni kmet od svojih neprijateljah. Bog daj zavedenim pamet a slepim svjetlost! —

Pogled po svietu.

U Trstu, 12. novembra 1884.

Austrijski takozvani liberalci, ka kojim pripadaju i talijanski zastupnici Istre, nisu zadovoljni sa mirnim tečajem letošnje sjeditbe delegacijah. Pouzdanje, koje polaže većina u delegacijah u izvanjsku politiku Austrije, nije njim povoljno, budući da uvidjaju, da će dosadanji smjer izvanjske politike još bolje utvrditi sadašnju vladu i saborsku većinu, a tim gube oni nadu, da bi mogli do mala opet popriniti vlast u svoje ruke.

Delegacije će svršiti svoj rad još koncem ovoga ćedna. Proračunski odbor austrijske delegacije poprimio je u ponedeljak proračun za vojnu mornaricu. Jučer imala je austrijska delegacija sjednicu, u kojoj se razpravljao proračun za izvanjske poslove i za Bosnu-Hercegovinu.

Carevinsko vieće imalo bi se sastati po najnovijih viestih već tekom ovoga mjeseca, tako da će moći zastupnici, kojim je daleko putovati doma, odmah iz Pešte krenuti u Beč.

Austrijski ministar financijah g. Dunajevski nastoji o tom, da se uredi naša valuta ili, da se izjednači vriednost našega novca sa onom, drugih velikih državah.

Kako se glasa, sastat će se austrijski biskupi, da se posavjetuju o osnovi katoličkoga sveučilišća u Solnogradu, napose, kako da se priskrbe novčana sredstva za tu visoku školu.

U ugarskoj delegaciji govorio je u subotu grof Kalnoky o položaju u Albaniji te izjavio, da su politički odnošaji u toj pokrajini veoma neugodni i da su se pojavili u poslednje vrieme česti odpori proti turskoj vlasti. Financijalni odbor ugarskog sabora razpravit će proračun za g. 1885. do 20. t. m. te bi se tako mogao podpodnieti na previšnje odobrenje prije nove godine.

U Hrvatskoj umirili su se duhovi poslo razstanka sabora. O krasnoj svečanosti u Zagrebu o otvorenju naime galerije slikah — govorimo na drugom mjestu. Značajno je pri tom, da, dočim su samoj svečanosti prisustvovali prvaci i najzaslužniji muževi svih političkih strankah, da su prvaci crkvene i svjetovne vlasti, naimo ban Hedervary i kardinal Mihalović boravili izvan Zagreba!

Crnogorski časopis »Glas Crnogorca« javlja, da je Turska digla kvarantenu proti Crnojgori. Isti se list zahvaljuje za to Turskoj te izrazuje nadu, da će se usljed te naredbe, prijateljski odnošaji medju Crnomgorom i Turskom još bolje učvrstiti.

Bugarski knez Aleksander izdao je naredbu glede novog preustrojstva bugarske vojske. Sadanje 24 družine uvrstiti će se u 8 pukovnijah, odnosno u 4 brigade.

U Rumunjskoj su se obavili izbori za zemaljski sabor. Vladina stranka zadobila je ogromnu većinu zastupnikah. Rumunjski kraljevski supruzi boravili su ovih danah u Beču, odakle su odputovali u Peštu, gdje će biti carskimi gostovi.

Dne. 10. t. m. obdržavao je sv. Otac tajni konsistorij. U svom govoru tužio se papa na slabo stanje crkve i na silno protivštine, koje njoj se postavljaju. U istom konsistoru imenovao je sv. Otac više kardinalah i to: monsignora Laurencija, zatim nadbiskupa palermskoga, bečkoga, seviljskoga a prekonizirao je biskupe: ljubljanskoga, briksenskoga i više drugih. Sutra obdržavat će opet konsistorij, u kojem će papa podati novoimenovanim kardinalom, kardinalsko klobuke.

Javljaju iz Rima, da će odstupiti talijanski ministar pravosudja jer da su medju njim i ostalimi ministri nastala nekoja nesporazumljenja.

Parižke viesti potvrdjuju, da se je razbilo englezko posredovanje medju Francezkom i Kinom, pošto kinezko vojno vieće nije pristalo na englezke predloge. S druge strane javljaju, da ugovara sama Francezka sa Kinom o miru. Mnogi članovi kinezke vlade žele već sami, da se razmirica čim prije dovrši. Dne 2. t. m. napalo je do hiljadu Kinezah francezke utvrdbe kod Tamsuj-a, nu bijahu suzbijeni. Usljed vojne medju Francezkom i Kinom, počeli su ovi strašno proganjati kršćane, a osobito francezki misionari moraju u Kini mnogo trpiti.

Belgijsko ministarstvo u novoj je neprilici, koja bi mogla imati za njega nemilih posledicah. Dva nova ministra moraju se podvrći novu izboru za drugu zastupničku kuću. Dogoditi se može, da neće biti izabran nijedan ministar, pošto neodobrava većina biračah novi školski zakon, proti kojemu se podigla tolika opozicija.

Prošlog četvrtka započeli su naknadni izbori za njemački sabor. Ukupno ima se obaviti 99 naknadnih izborah. Knez Bismark otvoriti će sam afrikansku konferenciju. Na ovoj će se razpravljati najprije o slobodnoj trgovini u Congu. Zastupane će biti vlade diplomatičkimi odaslanici i slavnimi zemljopisci.

U englezkom parlamentu prihvaćena je izborna promjena velikom većinom. Isti irski opozicijonalci glasovali su za izbornu promjenu. Gladstone izjavio je u saboru, da vlada neće preuzeti nikakvih financijalnih obvezah glede Egipta bez privole zastupstva.

Izbor Clevelanda predsjednikom sjevero-amerikanskih državah, neće izazvati mnogo promjenah. Izborna borba bijaše u Novom-Jorku veoma živa. Sada se je jur sve umirilo jer je Cleveland štovani od istih protivnikah.

Kako javljaju iz Kaira, biti će još ovoga mjesec. u svih gradovih od Port-Saida do Ras-Asera englezke posade. Tako će imati Englezka cielo Primorje, koje je sultan odstupio prije devet godinah Egiptu, u svojoj moći.

Turska, koja nije hotjela dugo započeti gradnju europejskih željeznicah, kako se bijaše napram vlastim obvezala, morati će napokom pritisku popustiti i gradnju započeti.

Franina i Jurina.

Fr. Ti Juro znaš kad ter kad onnko po talijansku zabeštimat pak biš mogà prozit za talijansku školu u Kanfanaru ili u Solu rovinjskem.

Jur. Odkuda su se pak kanfanarci i oni rovinjski vanjšćaki polatinili?

Fr. E brate, polatinja jih kanfanarski šljor Tanko glavić ili podrepnjak pazinskoga političkoga družtva.

Jur. Valjda se rodìa negde u Milanu a študijà u Padovi?

Fr. Rodia se brate od »*Ščavuna*« a Talije nije ni na mape vidia.

Jur. Onda bi želja sam meštrovat ili na ta mesta kakovoga barbanskoga Krnjela zutuđi.

Fr. Sam nije zato jer bi za njim krosna vapile a Krnjeli znadu se i sami svakamo narinut.

Jur. Možda bi rado dobit kakovu medalju iz Pazina?

Fr. Vej si ga nečisti!

Jur. Frane biš mi ti znal povedat, zač Šior Kolovozić prvi građanin voloski najraje prezu zame od one Kuteti Andemo, ka na Volosken cesti zmeta?

Fr. Božo moj! to j' pak jur lahko razumet! Zač njili tabak po svoj iprilike najlepše diši.

Jur. Viš, ter će bit temu tako.

Jur. Jel istina, Frane, da će Barbanci postaviti na srid plače neku *mormoriju* onim trim barbanskim dostojanstvenikom li ča ja znam, kakovim zaslužnikom?

Fr. Biti će tako biti, Jure, uš na 20. otobra su se već pod barbanskom ložom ugovarali, koliko će morati svaki od njih dati, da se postavi dostojan monumenat; samo se je bojati, da jim ne pomuti račune ona Maruša, kà je kričala, da bi bolje bilo kad bi pomogli nju, da ne bude morala poć va Karniju od gladi skapati, kako njezina pokojna sestra, nego da beči za takovu mormoriju će bitaja.

Jur. Po Juriča, Maruša ima pravo. Bolje, da se pomoru njihovi gladni». . . *cenažionali*. . . « nego, da se sitim trbušinam mormorije stave. — A su ti pak ča povidali, kamo će gledati one tri slavne glave na monumentu i kakav će im se napis poda staviti?

Fr. Glave će gledati obrnute preko kuljuže prama »blaženoj zemlji«, kamo će i njihove ruke prstom put kazati, to se razumi već tako; a napis poda biti će zlatan i glasiti će se: »*Značajni dobročinitelji*!«

Jur. Dunke su dobročinitelji?

Fr. Altrokè dobročinitelji! Uprav zaslužni i dostojni takove mormorije. Jedan od njih pokazà je još va Poreču, da takovu slavu zasluži, aš je bogato nagradia neku sirotu, da je mogla pirovati, kako sam čuja povidati. Drugi, da je barbanskoj crikvi četverostruko vratia, ča joj je dugovà. A treti, da va lajavoj porečkoj »*babia*« po jednu stolinu puku dava.

Jur. A kad je tako, to zaista zasluže zlatnu besidu »dobročinitelji«. A zač će se pak staviti besida »značajni«?

Fr. Popità sam i to Barbance, pak su mi rekli, da će se staviti anka dva milezima ili litnice na monumenat. Jedna, i to zlatna litnica: *1884*. će se staviti zgora; druga: crna *1869*. pak poda, a po sridi on zlatni napis, t. j. »*značajni dobročinitelji*«. Zlatna litnica 1884. ima svakoga domisliti, ki bude monumenat gledà, da su tega lita dva od »značajnih dobročinitelji« postali dvi glavurine pazinskoga drakuna, da pomoru onoj grdobi Hrvate po Istri hlapati; a treti, da potajno ruje i šunta, neka na onih porečkih sedutah proti nam balotaju.

Jur. Zato će biti litnica 1884. zlatna — a zač će biti ona druga 1869. crna?

Fr. Litnica 1869. ima biti crna, aš će opet svakomu svidočiti, da su se »*značajni dobročinitelji*« ono lito kruto zamerili Taljanom!

Jur. A kako su se mogli tako kruto zameriti Taljanom, da mora biti radi toga litnica 1869. crna?

Fr. Jako lahko, brate, samo slušaj: ono lito naime 1869. jedan od dobročinitelja skoči brže bolje iz Poreča na Barbanščinu agitirat za svoga gospodara. Drugi trči iz Barbana va Vodnjan dati očito svoj glas biskupu Dobrili proti markizu Polezini-u-Kamaljiću: a treti uči neč malo hrvatski, da zaslipi biskupa Dobrilu, pak da mu bogata barbanska crikva čini karitat ili limozinu.

Jur. Ahaa! to de reći, da su »*značajni*«!

Fr. Dà!

Jur. Ma biti tako »*značajan*« je sve jedno kako i obratiti kabanicu na vitar; ili po krnjelsku: »*kapitulatia*«.

Fr. Dobro si me, Jure, razumia! a sada, da nas budu »*značajni dobročinitelji*« bolje razumili zakričimo i mi njim;

Jur. i *Fr.* (viču na vas glas): *aviva bezzuba pincarica baba u Poreču! Aviva »banderuola per interesse«* — *aviva* !!!

Različite viesti.

Glavna skupščina pol. družtva »Edinost« bijaše dne 9. t. m. u Kutinari veoma mnogobrojno posjedena. Prihvaćene bijahu na visoku vladu tri resolucije, o kojih ćemo progovorit u budućem broju.

Primamo iz dolnje Istre:

Naše oblasti, koli političke toli občinske brinu se veoma malo za materijalno i duševno dobro ovog puka. Čitave podobćine jesu bez ikakve škole. Tako nema škole u Kerbanu, Kozljaku, Brdu, Sušnjevici a tekar letos je otvorena u Čepiću. Kamo ldu žuljevi sirote kmeta, pitamo našu gospodu? Gospodine Costantini, zašto se nesjetiste i nas u Vašem školskom izvješću? Al da, mi smo Hrvati, a za takove vi nemarite.

Gospoda od Sv. Nedelje grade cestu u Kršan u trošak će nositi kmeti ciele podobćine premda jim ista ništa ne služi. One ceste, koje bi narod trebao i koje su jur započete, spavaju; ta čemu »*ščavu*« ceste? Neka si lomi oslabljeno tjelo po nepristupnih klancih a krživa svoja goveda neka ubija po grebenih i jarugah. Kad se nedu potuljančiti ili pošarenjačiti, bolje da ga nestane sa lica ove zemlje. Tako umuju naša gospoda a tako i rade s nami. Božo dragi! Kad će biti bolje!

Ruski veliki knez Pavao boravio je dne 8. t. m. u Trstu. Dopeljao se iz Beča. Na koledvoru dočekao ga namjestnik barun Pretis i ruski glavni konzul u Trstu. Kneza očekivala je u luci vojna ladja »Streloka«, na koju se ukrcao te odavle odplovio

Pišu nam iz Laništćah:

Na utjehu porečkoj »babi« i njezinim uzor-dopisnikom javljamo Vam, da je nedavno medju nami boravilo ono »bubino strašilo, onaj nečovjek u čovječjoj koži, onaj njezin buntovnički, nemirni i nevrledni Mikiša. Da, bubo druga, pohodio nas je za prvi put naš milì župnik, onaj Mikiša, proti komu uižeš ti i tvoji nebo i pakao, da ga ocrnite, okaljate, osmradite i uništite. Željno smo ga očekivali kano ozebao sunce, a on nas pohodi iznenada hoteć tim izbjeći svakoj demonstraciji. Primili smo ga iskreno, srdačno, kako no prima dobro stado vjerna si pastira. Imali smo jur ovdje i druge više gospode nu dvojimo, da je ikad itko bio dostojanstvenije, bolje i liepše primljen. Eto »baboe« tako ti se Krašani žaloste, što imadu takva župnika. To je uspjeh tvojih spletkah proti g. Mikiši. Čim ga budeš ti više crnila, ogovarala i klevetala, bit će nam on miliji i draži. Znamo mi bo dobro, da ti i tvoji jedino naše vriedne i poštene rodoljube napadate i crnite a nevriednike i izdajice u nebo kujete. Sva okolica odjekivala je od hitacah mužarah, a narod uznešen, veseo poletio u crkvu, da se nagleda novog župnika. Kad se pako s nami razstao, popratili smo ga u velikom množtvu do tri četvrt ure puta, dok nam ga je sakrio Kras. Narod je svuda milog župnika radostno pozdravljao, a klicanju »živio g. plovan« ne bijaše konca ni kraja.

Uzamo se, da se je osvjedočio i sam g. Mikiša, koliko ga narod željno očekuje, koliko mu je odan i koliko ga štuje i ljubi. On nam je to osvjedočenje možda i nehotice odao. Tà vidjeli smo kako je bio duboko ganut, kako mu je sjala suza radostnica, videći koliko ga narod voli i kako ga cieni. Jest, dočekali smo Vas veleč. g. župniče nepriušljeno, srdačno, jer smo znali, koga očekujemo. Naša radost, naše zadovoljstvo i naša ljubav nek Vam bude slabom plaćom za sve ono, što morate snašati od naših narodnih protivnikah. Neka ruju i psuju i nadalje, oni Vas neće pred nami nikad tako ocrniti, a da nebiste bio bleiji, nego li je jedan po jedan od naših protivnikah. Kao što Vam nazvasmo iskren i prijateljski: »dobro nam došao« prigodom Vašeg posjeta, tako ćemo Vam kliknuti i drugi put kad se medju nas doselite. *Mi Vaši, Vi naš do smrti, pa bilo to žarenjakom pravo ili ne.*

Sjednica odbora i nadzorstva »hranilnice i posujilnice u Kopru« je obdržavana dne 6. novembra u Žavlah. Prisutni bili su svi odborniei i nadzornici. Gosp. podpredsjednik, zamjenjujuć predsjednika, otvori sjednicu, i naglasi zašto su se sastali; u koju svrhu je zadruga ustrojena — podignuće stanja naših seljakah —; kako se je do sada radilo; koliko se je kredita dobilo a kako bi ga još čim jeftinijega trebalo pogle-ome na velike potrene našega pučanstv.. Svaki početak je težak-reče govornik — a tako i naš, pak premu tomu možemo biti zadovoljni s onim, što je učinjeno. I i pamtiti, da je to samo početak i da treba sve više raditi u prospjeh zadruge.

Gosp. tajnik izvjesti o djelovanju odbora zadruge po dotičnom zapisniku, i pročita zapisnik onih sjednicah, u kojih se je razpravljalo znamenitije stvari.

Na to se je razpravljalo neka pitanja, da se o njih konačno zajedno sa nadzorstvom odluči.

Odlučilo se je, da se na »hranilne uloge« plaća $4^1/_2$ %, a na posude, ako se jih inače nemože dobiti, i više.

Kod postotka za upravne troškove razaprela se je živa debata. Dva su bila glavna mnenja. Jedni su naglašivali siromaštvo narodu, komu treba čim jeftinijim načinom pomoći. Drugi priznaju takodjer siromaštvo naroda, ali oni hoće, da se narodu ne za hip nego za dulje vremena, stalno pomože, a to se može samo tim, da se zadruga na stalne noge postavi, a to je moguće jedino tako, da si zadruga stvori zakladu. Odluči se, da se ima uzimati za upravne troškove 1% u omjeru sa vremenom i svotom novca.

Isto tako se odlučuje, da se uzimlje 1% za rezervni fond takodjer u omjeru sa vremenom i svotom novca.

Na to se predje na imenovanje povjerenikah u pojedinih občinah i župah u svrhu, da izvještšuju ob onih, koji traže posude i ob onih, koje imenuju za poruke.

Odlučuje se takodjer, da se imadu pozvati svi, svaki posebice oni, koji su uplatili svote za zadrugu, da jih plate najdulje do 15. decembra. Poslie toga dana računat će njim se kamate na upisane svote na korist zadruge.

Na svrsi je još blagajnik u kratko izvjestio o stanju blagajne, i pozvalo se one članove odbora i nadzorstva, koji imadu više prilike, da nastoje kako bi se dobilo čim jeftinije novacah.

Stalnije se nemože uložiti novacah nego u ovu zadrugu, pošto svi za sve neimedjašeno jamče. Razni od prisutnih položili su ili uplatili s uvjetom, da čim prije plate, prilično velike svote, takodjer po 1000 for. — Našli nasljednikah i med drugimi našimi imućnijimi ljudmi. Pomozimo si sami, pomoć će nam Bog! Do mala doneti ćemo pravila koparske posujilnice i hranilnice, da i po ostaloj Istri razmišljaju naši rodoljubi, kako bi se slično novčani zavodi oživotvoriti mogli. Kako bi se našeg sirotu kmeta riešilo svakojakih pijavicah.

Iz okolice Jelšanske primili smo sledeće pisamce: »Kad pročitate g. Uredniče ove redke, opazit ćete lahko, da su jih napisale kopačke ruke. A što ćete? Gospoda nemare mnogo, da oglase svietu, kako kod nas stvari stoje, a radi toga treba, da se mi seljaci sami za to pobrinemo.

Najprije javit mi je, da bijahu kod nas pregledani občinski računi te pronadjeni u najboljem redu, na čemu ide čast gg. računovodji i načelniku.

Imali smo ovdje i putujućeg učitelja, koji nas je liepo podučio, kako da umno i koristno gospodarimo. Drago nam je takodjer razglasiti, da se je u Lipi poprašila sgrada za pučku učionu, nu za učitelja neznamo još ništa. Ovo su dakle sve radostne viesti a sad nešto manje radostna: Čitali smo u svoje vrieme u dičnoj »N. Slogi«, da bi vriedno bilo, da se same više oblasti osvjedoče o slabom stanju ovoga pučanstva; da se uvjere da i ono

nosi svakojaka plaćila a malo ili ništa uživa; da su naše ceste i putevi loši ili nikakvi itd. Težko nam je obćiti sa pojedini susjednimi mjesti. Hoćeš li obćiti sa Klanom, Liscem, Sušakom, Zabići ili sa Rupom, svuda nadješ veoma loše puteve. Osobito Sušaku nije moguće lahko približiti se. Obkoljen je brdinami pa želiš li izvući 6 do 700 kilogramah težine, treba ti 6 glavah dobrog blaga. Siromasi ti brinu se svakojako, kako bi svoje puteve popravili i sagradili ali težko njim ide to, jer jih ima malo. Oni imadu svojih putevah preko 4 kilometra za popravljanje, pa su ipak morali do sada svake godine popravljati puteve na lisačkom i klanskom zemljištu, premda plaćaju cestovinu 20 nvč. od voza i premda neidu cestom dalje nego od Klane.

Čuli smo, da su Lisčani i Klanci dobili podpore za popravak svojih putevah od cestnoga odbora Kastavskoga a sirote Sušačani ne dobiju od nikoga ništa, premda plaćaju sve namete kako i svaki drugi. Nam se čini, da njim se tako godi jer neimaju nikoga, koji bi se za njih zauzeo i njihovo kukavno stanje opisao. Čujemo, da se svuda po Istri putevi popravljaju i grade a mi samo plaćamo za druge.

Da bi se napravio dobar put: Zabiće-Sušak-Klana ili Rupa, bio bi od koristi i za državnu šumu, koja leži kraj puta Zabiće-Sušak. Tad bi lagljе i radje došli tudji ljudi drva ili drevo za gradnju kupovat a ovako smo od cieloga svieta ograđjeni.

Naši susjedi Slovenci su bolje sreće nego li mi u svakom pogledu. Osim što njim se gradi potrebite puteve i sgrade, obće sujimi sudovi, porezne i pol. oblasti slovenski a mi jadnici moramo više puta čitav dan izgubiti, da nam tko pročita i protumači, kakov nalog, odluku itd. jer neimamo ljudih, koji bi poznavali tudje jezike, talijanski il njemački. Kad ćemo biti i u tom ravnopravni sa drugimi narodi naše države? Kad će prestati zakoni biti puko, mrtvo slovo?

Pišu nam sa iztočne strane Istre, da je parobrod »Abbazia«, o komu smo mi već u broju od 16. prošloga mjeseca govorili, započeo svoju redovitu svakidanju plovitbu izmed Lovrana, Ike, Opatije, Voloskoga i Rieke i obratno već 2. tekućega mjeseca.

Kako smo mi predvidili, narod je željno iščekivan parobrod vrlo simpatično pozdravio, i nije uzmanjkao dosad upotrebiti liepu priliku, da s malim troškom vrlo brzo i komodno na Rieku i natrag putuje. — Broj putnikah nadkrilio je dosad sva očekivanja, tako, da je našim vrlim Primorcem-poduzetnikom uspjeh posve osjeguran, te će do mala morati i drugi parobrod graditi. — Mi se svomu tomu iz srdca veselimo jer je stvar naša i za naše. — Jedno samo nemožemo ovom prilikom zamučati, a to je, da dosad još nismo u ničem opazili, da bi to poduzeće ikakov narodni hrvatski karakter nosilo a niti hrvatska zastava nije još žalibože imala časti, ponosno se razviti na parobrodu »Abbazia«.

Tim malodušjem se upravo ništa nedobiva, kako za stalno se nebi ništa izgubilo, kad bi se otvoreno reklo i pokazalo: »*Evo nas, Hrvati smo.* Kad se niti onim nećemo da podićimo, što nas riesi, čim ćemo onda?

Konačno doznajemo, da su se nekoji irredentići iz Lovrana zavjerili, da neće »Abbazioma« putovati, jer da je to hrvatski parobrod, a to nam i opet evo potvrdjuje. da nekakvi suvišni obziri ipak nekoriste.

Mi smo ovo napisali onako, kako bi to bili rekli svomu najboljemu prijatelju, zato se nadamo, da neće biti radi toga zamjere, al se i nadamo, da neće ovi redci bez koristi biti.

Bistrička voda. Gradsko zastupstvo u Trstu napinje se jur više godinah, kako bi nabavilo toli potrebitu vodu za grad Trst. Razne komisije putuju u bližnju i daljnju okolicu Trsta, izpituju vode i troše novac, nu do sada većinom u zalud. Posljednje vrieme odlučilo je tršćansko zastupstvo obratiti se na obćinsko zastupstvo u Bistrici i na predpostavljene oblasti, da mu se odstupi od rieke Bistrice potrebita voda. I tamo putovale su često tršćanske komisije a kako se činilo vratile se svaki put praznih rukuh jer se nemogaše pogoditi sa obćinom i jer se silno protivile odstupu vode sve obćine u okolici, dapače i druge više neke oblasti. Sada čitamo u tršćanskih novinah, da je obćinsko zastupstvo u Bistrici ponudilo gradu Trstu potrebitu vodu uz odštetu od 400.000 for. i uz pogodbu, da Trst sagradi u Bistrici 5 zdenacah.

Medved u istarskih šumah. Predprošli ponedeljak dopeljao je c. lugar g. Brozić na Volosko mladoga medveda, što ga je ubio u šumi Dletva (Dletvo je cesarska šuma u Klani i Zabićah).

Medved je dosta velik, važe okolo staroga centa.

G. Brozića radujemo se na srčanosti i na onih 30 forintih dara, koje dobije.

Golubovi — glasonoše. U svih vremenih vojničke su oblasti iztraživale sredstva, kako bi mogla ostati u savezu obsjedana vojska u jednoj tvrdji sa vojskom, koja joj ide u pomoć. Najkoristnije sredstvo za to bili bi bez dvojbe zrakoplovi, kad bi se dali ravnati; u ostalom zrakoplovi su već služili u takvih slučajevih. Pokušalo se je takodjer sa optičkimi znakovi, nu tomu sustavu se hoće dosta približnih postajah, dobro uredjenih strojevah i osobito povoljnih zračnih uvjetah. Napokom se tražilo rješenje toga pitanja pomoću neke osobite vrsti golubovah, koji imadu to osobito svojstvo, da se na daljinu od nekoliko stotinah miljah znadu ravnati i vratiti upravno u svoj golubinjak G. 1870. golubom prijazna družtva bila su riedka i nešto prije obsjedanja Pariza dovedoše u grad nekoliko stotinah golubovah iz sjevera, od kojih samo mali broj spadaše u pasminu putujućih golubovah te su mogli biti koristno upotrebljeni za zračnu poštu. Već god. 1868. počeše Niemci služiti se sa putujućimi golubovi; nu to ne bijahu van osamljeni pokušaji, niti se je tada još uspjevršila pouka i vježbanje pamćenja golubovah.

Od g. 1871. počeše se ljudi ozbiljno baviti tim pitanjem u Francezkoj i u Njemačkoj.

Neki ljubitelj i poznavalac golubovah u Kölnu, g. Leuzen dobio je nalog od njemačke vlade, da organizuje golubinjake i od god. 1874. četiri golubinjaka bijahu namještena u Berlinu; u Kölnu; u Strasburgu i Metzu; Med nje je bilo poraz dieljena 300 parih golubovah, unešenih iz Bruselja i iz Antwerpena. Berlinski golubinjak bio je opredieljen specijalno za razplodjenje, ona tri druga za nauku i za vježbanje.

O i tada namještene su postaje putujućih golubovah, koje zaziše od svega obćega vojničkoga nadzorništva, od vojničke telegrafije i od pomorske oblasti. skoro u svih utvrdjenih mjestih Njemačke i u mnogih važnih gradovih u nutarnjosti i na moru kao Berlin, Köln, Strasburg, Metz, Mainz, Koenigsberg, Thorn, Poznanj, Dantzig, Würtzburg, Kiel, Wilhemshafen, itd. Sada se radi još o tom, da se ustroji u Schweitzingenu blizu Heidelberga, znatan vojnički golubinjak.

Proračun golubinjakah za g. 1883—84. podignut je na 22,000 for. Vojnički golubinjak u Strasburgu sadržaje blizu 800 golubovah. Toliko će imati i onaj u Metzu, koji je namješten u staroj tvrdjavi.

Posebni ljudi have se podukom golubovah i vode izkaz u koji unašaju brzinu, sjegurnost poleta i sve što opaze kod svakoga goluba. Iz toga nuerta se vidi, koliko je Njemačkoj do toga stalo, da razvije taj sustav zračnih svezah.

U Francezkoj ministar rata nije pokazno preveliku revnost kod ustrojenja vojničkih golubinjakah. Njega su privatni ljudi, prijatelji golubovah nadkrilili. Odlučeno je doduše, da se imadu ustrojiti dva središnja golubinjaka u Parizu i u Langres-u, koji će imati dovoljan broj golubovah, da uzmognu korespondirati sa svimi obsjednutimi tvrdjavami bar kroz 6 mjes. Nu ti golubinjaci nisu jošte namješteni. Pa kad se to sbude, Pariz će morati osjegurati svezu sa tvrdjavami: Mézieres, Verdun, Thoul i Langres; Langres sa Belfortom, Besanconom i Lyonom. Svaka od ovih točakah jedna od druge nije udaljena više od 285 kilometrah u ravnoj liniji i golub može tu daljinu prevaliti jednim poletom najviše u 5 satih, pošto mu je srednja brzina 800 metarah na minutu.

U Francezkoj su se medjutim pomnožala družtva prijateljah golubovah i pomoću ovih družtvah država bi u potrebi mogla razpolagati sa 25—30 000 putujućih golubovah. Nu za sada manjka sveza izmed tih mnogobrojnih družtvah. Trebalo je dakle uvesti jedinstven način za odgoj i vježbanje golubovah te da vojnička oblast primi u ruke ravnateljstvo tih golubinjskih zavodah. Ministar rata je i tomu doskočio, ta je poslao jednoga častnika franceske vojske, koji mora posjetiti sve glavne gradove Francezke te osnovati narodnu zajednicu prijateljah golubovah.

Četrdeset danah gladovala. Iz Viesena, u Češkoj pišu »Nar. L.« sliedeće: Na 16. apusta našao je lugar Lelyško u nekoj guduri mršavo i iztrošeno tielo 56 godinah stare žene, Marijane Kiesaček, koja je na 5 julija otišla da pohodi svoju sestru, koja je nekoliko sutih udaljeno stanovala, te je putem zabludila medju brdinami, iz kojih nije mogla izći, dok ju slučajno nije našao lugar. Uz silno gladovanje ostala je ipak pri razumu. Pripovieda cieli događaja na sliedeći način: Jedva jedan sat daleko od Berndorfa, spazim, da će biti oluja. Htiela sam se najkraćim putem vratiti, zadjoh s puta i bludila sam cielu noć po brdinah. U gustom grmlju očekivala sam jutro. da ponovim zvati u pomoć. i da najdjem pravi put. Hrane nisam imala sobom, spopane me dojduće večeri tolika umornost, da sam malo ne bezvjestice opala. Trećeg dana htjela sam ići dalje, nu noge nisu me mogle više nositi. Dozivanje i jauk bio je sve to slabiji; puzala sam zemljom, i doplazila do jagodah od kojih sam oknsila jednu, da si utišam grozni glad. Četvrti dan popusti glad; nu mjesto njega morila me bliesna žeđja, koju sam mogla ugasiti donekle rosom sa lišća. Još 14 danah vukla sam se nekako, tad — kad je ponestalo jagodah — ostavile su me sve sile. U jednom grmu ležala sam, koji me je branio proti jakoj kiši, dalje nisam mogla. Rukom orpala sam vodu sa vrela, koje ne daleko izviralo, da si utažim žeđju — glad nisam čutila toliko. Više puta učinilo mi se, da čujem u blizini ljubku pjesmu; — nu to je bila posljedica oslabljenih živacah. Dva puta čula sam gdje se kola u daljini kotrlja, ali nisam mogla zvati, nego samo mukati. Zadnje dane, prije no što su me našli, nisam mogla nijednim udom maknuti, pak niti vode dohvatiti, niti odtjerati dosadne muhe. Tuleć ležala sam, dočim su me grozne misli mučile, da će me lisice razstrgnuti, koje su u mojoj blizini lovile zeceve. Koli sam hvalila izbavitelju, koji je osvanuo pred menom. Dobri čovjek dao mi je malko žemljice, koju nisam mogla jesti, polije ju zatim rak jom, smoći u vodi i davao mi u usta. Poslije nekoliko utješljivih rieči otidje po kola, koja su me dovela natrag kući.

Najveća bačva. Na izložbi u Turinu izložena bijaše takova bačva, kakvoj neima na svietu para. Bačvu tu načinio je bačvar Josip Quarone. Ona drži ni više ni manje nego 1,163 916 litarah ili 11.639 hektolitarah ili 20.763 vedrah. Zaista liepa mora biti ta bačva osobito kad bude puna dobre kapljice!

Kralj i dvorski ur ar. Fridrik Veliki prolazio je u sumraćje nekog dana sobom za preslušanje u svojem dvoru Sansonci, kad li spazi nekog radnika, koji, stojeć na lojtrah, mučio se je, da snimi veliku uru u dvorani, nu uzalud, jer su mu se skljzale lojtre na ulaštanom podu. »Što radi on tu« upita kralj. Mirno odgovori radnik: »Ja sam pomoćnik urarov, koji me je poslao, da donesem uru na popravak, kako je naredio kraljevski upravitelj. Nu lojtre neće mi da stoje na sklizkom podu.« — »Uzpni se samo, ja ću pridržati lojtre«, zapovidi Fridrik On to i učini, a urar otidje s urom. Drugo jutro jave kralju, da je ukradjena ura iz dvorane, i sada tek uvidi kralj, da je držao lojtre tatu, a ne urarovom pomoćniku. Na kraj pako prijave napiše: Lopova netreba progoniti, budući sam mu ja sam pomogno pri kradji.

Nepku nauka.

Mrsnu čorbu (juhu) tečnu sačuvati. Poznato je, kako se veoma težko dade sačuvati mrsna čorbà za duže vremena, osobito ljeti izgubi brzo svu svoju slast, te se pokvari. Ali i tomu imade pomoći. Čorba spravi se u bocu, koja se pamučnim čepom začepi, i tu se uzdrži ona posve dugo vremena dobra i slastna. Samo se ju — kad uztreba — zatopli, i čorba je kao ovaj čas priredjena — posve slastna i ukusna. Pokušajte!

* * *

Pomoć proti mušici u zrnju. Mnogo škode nanaša ona mala mušica zrnu kod kuće ili u magazinu, a pomoć proti tomu je veoma neznatna i lahko izvediva. Pod žitnice zarihlje se sokom (tekućinom) lukovice (crni luk, kapula) i nešto se malo svježega sliena pomješa u zrnje, te nesretne one mušice odmah nestaje, i zrnje se od nje posvema spasi. Pomozite se ljudi!

* * *

Sumporanje bačavah. Ima pravila u gospodarstvu, kojih nije moći dovoljno puta opetovati; tako je i pravilo o sumporanju bačavah. I danas ima ljudi, koji ne dozvoljuju sumporu u pivnici ni malo mjesta a ima opet drugih, koji sumporaju bez kraja i konca.

O tom valja sliedeće zapamtiti:

1, Sumporati bačvu onaj čas, prije nego li se u nju vino ulieva, ne valja nikada, osim kod vina, koje se ima liečiti.

2. Sumpor, užgan u bačvi neposredno prije ulievanja tako, da cureć vino u bačvu, ijera iz nje dim, hudi dobroti vina.

3, Bačvu valja sumporati čim smo ju izpraznili a ne kanimo u nju odmah vino ulievati; nu tada valja bačvu prije nego li će se u nju opet vino ulievati. oprati mekanom (iz potoka ili kišnicom) vodom.

4. Ako je bačva dugo stojala prazna, valja u nju vrći sode (na hektolitar 5 dekagramah) i napuniti ju vodom te tako ostaviti bar 24 sata.

5. Pod širu ne smijemo bezuvjetno nikada bačve sumporati.

6. Čim je bilo u bačvi više srieši (herse), tim opreznije valja postupati kod sumporanja; jer će sumporna kiselina raztvoriti dio vlasne kiseline, koja daje vinu, ako se nije iz bačve odstranila, neprijatnu kiselinu.

G. L.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u ta- i inozemstvu.

Odjedrili iz:

Trst 4. stud. Perseveranza, Dobrilović za Kandiju. — *Rieka* 29. listop. Hrabren. Fiškorić za Bordeaux. 31. Tisza, Morović za Glasgow. — *Queenstown* 29. list. Francesco T, Tonetti za Bremu. — *Marsilje* 29. list, Ararat. Geržalja zr B. Ayres. 28. Miriam, Ivančić za N. Orleans. 30. Unita Parenti, Sohor za Carigrad. — *Montevideo* 27. rujna. Florida, Škopinić za Barbadoes. 1. list. Boritelj, Tripković za Penzakolu. — *Vele* 25. list. Livadia, Začević za Odesu. — *Gravesend* 27. list. Lamech, Vekarić za Cette. — *Malta* 26 listop. Amor fraterno, Laus za Newcastle. 28. Honor, Marelja za Larnaku. — *Deal* 4. stud. Cibele, Kozulić za N. Jork. — *Pouillac* 28. listop. Vesna, Stiglić za Kardiff. — *Falmouth* 31. listop. Maria D. Negovetić za Lowestoft. 2. stud. Giorgio Bošković — za Glasgow. — *Cheriton* 28. rujna. Conte Oscar L. Ragusin za Pekalongan. — *Taranto* 31. list. Gino S, Stanović za Messinu. — *Genova* 5. stud. Roma, Jeromin ć za N. Orleans. — *Larnake* 27. listop. Nuova Anna, Vulović za Campazzo. — *Cette* 30. list. Pio, Perišić za Marsilju. — *Liverpool* 1. stud. Aquilone, Stipanović za Cette. — *Newcastle* 2. stud. Tibor, Randić za Trst. — *Gibraltar* 2. stud. Br. Kemeny, Golubović za Ronen. 3. Adria, Pascoletti za Mljetke. — *Cartagena* 3. stud. Jokai, Gottardi, za Cadix. — *Carigrada* 29. list. Rachel, Geršković za Odessu. Tempo, Peranović za Nizzu. Sedmi dubrovački, Karaman za Genovu. 30. Urin, Stipanović za Odessu. Elena, Vukašović za Marsilju. — *Batum* 26. list. Columbus, Menekhetto za Genovu. — *Mljetke* 4. stud. Marino, Veličić za Batum. — *Zante* 21. list. Elena D, Kalačević za Trst.

Dojedrili u:

Trst 4. stud. Gregorius, Antončić iz Aleksandrije. — *Rieku* 30. list. Maria Andrina, Šepić iz Cette. 31. Šara, Botta iz Mljetakah. — *Kardif* 31. list. Ida P. — iz Plymoutha. — *Boston* (Amerika) 23. list. Marin, Stipanović iz Smirne. — *Cartagenu* 2. stud. Jokai, Gottardi iz Rieke. Forza, Perčić iz Orfana. Marte, Domini iz Cette. — *Cette* 5. stud. Tilde, Calazlo iz Trsta. — *Larnaku* 18. list. Anna, Bušanić iz Nizze. — *Messinu* 29. list. Olga T, Tomašić iz Trsta. — *Genovu* 2. stud. E-idano, Pellizzaro iz Pozzalla. — *Maltu* 29. list. Matusalem, Gurić iz Berdjanske. — *Filadelfiju* 22. list. Matteo, Katarinić iz Cette. — *Marsilju* 31. list. Giuseppina, Tarabocchia iz Bjernöborga. Toni C, Nikolić iz Gefle. Pia S, Soldatić iz Larnake. Regent, Perčić iz N. Jorka. Industrie. Sodić iz Nikolajeva. Robert, Margetić iz Trsta. Marietta Smokvina iz Umee. 1. studen. Pio, Perišić iz Cette. Maratona, Nikolić iz Genove. 2. Eufemia, Premuda iz Gefle. 3. Milica, Trojanović iz Berdjanske. 5. Tartaro, Pezelj iz Rieke. — *Volo* 17. list. Livadia Začević iz Kalcide. — *Carigrad* 28. listop. Sedmi dubrovački, Karaman iz Batuma. Tempo. Peranović iz Berdjanske. 29. Rachel, Geršković iz Rieke. Urin, Stipanović iz Algira. Jakob, Stuk iz Smirne. Elena, Vukašović iz Burgasa. Nimrod, Jerolimić iz Dedeagača. — *Zivorno* 5. stud. Neptun, Luković iz Trsta. — *Havre* 2. studen. M. Premuda, Soppa iz N. Jorka. — *Palermo* 2. stud. Bolivar, Kozulić iz Trsta. — *Hartlepol* 3. stud. Reno, Vlašić iz Rieke. — *B. Ayres* 5. list. Vinka, Medanić iz Marsilje. — *Cape Town* 12. list. Dante, Ivančić iz Trsta.

Prilog. Današnjemu broju pridali smo «Prilog».

Oproštaj.

Svomu rodu, prijateljem i znancem, s kojimi se, odlazeć iz domovine u drugu moju domovinu, daleku Ameriku, osobno ne oprostih, kličem najsrdačniji s Bogom!

Zdravstvujte braćo u ljubavi i slozi, da nam živi mili naš rod hrvatski!

S Bogom!

U *Kastvu*, dne 5. novembra 1884.

Ermin Jelušić.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Prilog k broju 46. „Naše Sloge“.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rió	for.	50.—	do for.	65.—
» Santos	»	54.—	» »	60.—
» Ceylon	»	90 —	» »	—.—
» Portorico	»	—.—	» »	—.—
» Moka	»	—.—	» »	—.—
Cukar tučen	»	20.—	» »	21 1/2
Ulje za jelo	»	40.—	» »	42.—
» dalmatinsko	»	42.—	» »	43.—
» talijansko fino	»	70.—	» »	86 —
Riža talijanska	»	18.—	» »	20.—
Papar	»	81.—	» »	85.50
Bakalar	»	92.—	» »	—.—
Petrolj u barilah	»	9.—	» »	9.75
» u sanducih	»	12.50	» »	—.—
Mast svinjska	»	51 —	» »	60.—
» englezka	»	55.—	» »	56.—
Slanina	»	56.—	» »	59.—
Maslo	»	87.—	» »	90.—
Loj	»	44.50	» »	—.—
Naranče puljiške	»	3.25	» »	8.75
Limuni puljiški	»	4.—	» »	9.62
Rozigi	»	10.—	» »	10.50
Mandole	»	79.—	» »	—.—
Grožđje sultanina	»	22.—	» »	30.—
Smokve Calamata	»	21.—	» »	21.20
Grašak	»	10.—	» »	18.—
Pažuli	»	7.—	» »	11.50
Leća	»	13.—	» »	20.—
Vuna bosanska	»	100.—	» »	115.—
» tatarska	»	110.—	» »	—.—
Kože strojene	»	100.—	» »	111.—
» volovsko surove	»	22 50	» »	48 50
» junjeće 100 k	»	60.—	» »	110.—
» kozje	»	80.—	» »	145.—
Ljoj	»	—.—	» »	—.—
Sijeno	»	1.25	» »	1.75
Šljive bosanske	»	26.—	» »	28 —
» hrvatske	»	26.—	» »	28 —
Pšenica	»	9.45	» »	10.—
Kukuruz vlaški	»	6.50	» »	7.—
» banatski	»	8.50	» »	—.—
» hrvatski	»	7.—	» »	7 50
Raž	»	7.52	» »	—.—
Zob mađjarska	»	7.50	» »	—.—
» hrvatska	»	7 50	» »	8.—
» arbanaška	»	6.25	» »	7.—

Tršćanska burza

od dne 12. novembra:

Austrijska pap. renta	for.	81 15	do for.	81.25
Ugarska » »	»	89 20	» »	89.20
Ista u zlatu 4%	»	93.50	» »	93.65
Dionice nar. banke	»	870 —	» »	—.—
» kredit-banke	»	294.—	» »	295.1/2
Talijanska renta	»	91.80	» »	94.90
London 10 lirah sterlinah	»	122.53	» »	122 90
Napoleoni	»	9.70 1/2	» »	9.72
C. kr. cekini	»	5.72	» »	5.74
Državne marke	»	59 80	» »	60.—
Isto francezko	»	48.40	» »	48.60
Talijanske lire	»	48.80	» »	48.45

Lutrijski brojevi

dne 5. novembra:

Trst	66	61	29	59	38
Linc	53	60	81	84	51
Buda	86	85	16	31	11

od 12 novembra

Prag	67	22	23	55	45
Lavov	67	46	87	51	33
Hermánstadt	71	59	7	12	37
Innsbruck	69	60	33	21	47

ODIELA na mjes čno i nedjelno rukovo mogu se dobiti u krojačnici: al N. 12 Via Farneto, učinjeni polag mjere. Budući imade u zalihi velik. izbor sukna svake vrsti, može dati uz umjerenije cijene nego li drugi.

ČASOPIS

La Verifica

O SLUŽBENIH VUCIDBAH.

Predbrojba od danas napred za svu god. 1885. stoji for. 2 za Trst u stan; za državu for. 2.50; za inozemstvo 8 frankah. Oli sada donašati će tržni pregled i burzne viesti.

Giuseppe Zoldan — Trst.

Casa fu Stratti, piazza del teatro.

Za svako doba godine

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnja, večernja i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oficij velike nedjelje, plač Gospin, služba na mrtvi dan, Svesvete, Božić. Mlado ljeto, Vodokršće, Sviećnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, oficij na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Cirila i Metoda, Aziško proščenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mnogo zapada fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 strana u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Agencija za posredovanje

u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA

priskrbuje službe svake vrsti u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najpodpunijimi pogodbami.

Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

Natječaj,

na mjesto občinskoga tajnika u Vrbniku na Krku. Do konca tekućega studena, da se predlože ovomu načelničtvu izprave. Uvjeti jesu: Poznanje tajničkih posalah; hrvatski jezik je uredovni; treba poznati i talijanski i za prednost njemački. Godišnja plaća 350 uz nagodbu do 400 fr.

Vrbnik, 1. studena 1884.

Načelnik:
Trinajstić.

Čvrste blagajne

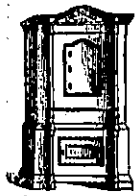

(Zajamčene od ognja i poškodjenja)
c.k. priv. izključivo tvornice

C. POLCER i C.
u Beču
tvorničari c. kr. oblastih.

Skladišće i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST
Via Forni br. 7.

TRGOVINA I KROJAČNICA

Pellegrino Levi

Via S. Antonio br. 5

OGRTAČI

od for. 10 i više

Podpuno odielo od f. 10		1 više	
Hlače	»	4	»
Kratki kaputi	»	6	»
Pralnik	»	2-20	»

Za približujuća se jesen drži velliku pripremu sukna te sgotovi na mjeru, u najkraće vrieme.

Prašak za prsa

Nekašlji više

Izvrstan liek proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim katarralnim manam.

Škatulja sa naputkom po 30 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER
Piazza Grande — Palazzo Municipale
Trst.

Naručbe obavljaju se bezodkladno.

Nekašlji više

Odlikovan „Specialitet“ P. Slocovich-a

Ljekarna ‚Alla Marina‘

Prekrupivanje paklinske (katrani) vode na najveće odmjerke, proizvedeno od ljekarnika *P. Slocovich-a*. Jedna staklenica sadržavajuća 40) gramah uboza metr. dec. stoji samo 60 nvč.

Ima se pitati: »*Paklinska voda*« priugotovljenu od P. Slocovich-a.

Prsni sirup Dra- Goracuchi-a.

Izvrstan liek proti prehladi, promuklosti, suhom kašlju, plućnim, gutnim i opsnim katarom, upali pluća, kašlju itd. Mnogobrojni zahvalni spisi jesu svakomu na uvid. Cieni staklenici nvč. 60. Novac se povrati onomu, koji neozdravi.

Naručbe uz pouzelje obavljaju se kretom pošte.

Založni papiri 5%

austrijske centralne banke zemljišnoga kredita

(Banca Centrale Austriaca di Credito fondiario) koji se amortiziraju u 33 godinah pomoću vucidbah u preporuke su vriedni osobito kano stalan i unosan uložak kapitalah dočim nose polag sadašnjeg kursa interes veći od

pet po sto.

Radi svoje solidnosti mogu se ovi založni papiri upotrebiti za kaucije i također ka pupilarne zaloge itd. itd

Založni papiri od **5 po sto** centralne austrijske banke za zemljišni kredit prodavaju se polag svakdanjeg kursa kod: **FILIALNE UNION BANKE u TRSTU** i kod njezine **Mjenarne Corso I.**, gdje se također propali kuponi te izvučene sriećke dižu.

Piccoli-jeva

želudačna esenca

lekarne Piccoli-ja »pri angelu« na Dunajskoj cesti u Ljubljani ozdravlja kako je očito iz zahvalnih pisam i zdravničkih svjedočbah bolesti u želudcu i trbuhu, bodenje, krč, želudačnu i promenjivu mrzlicu, zabasanje, hemerojide, zlatenicu, migrene, itd. i je najbolja pripomoć proti glistam kod djece.

Staklenica 10 nč. Tko jih uzme više, dobi primjeren odpust.

Blagorodni gospodin Piccoli u Ljubljani!

Vaša želudačna esenca je jedino zdravilo, koje mi pomaže kod moje bolesti u želudcu. Svaki krat kada ju rabim, čutim polagšanje i zdoljšanje.

Josip Sovdat, župnik, Kamnje, pošta Črnlce.

Ovdje valja izreka »Čast zaslužnu«. Vaša želudačna esenca, koju sam ja i mnogo drugih bolnikah rabio u bolesti, je uprav čudovito mudi, osobito kod želudačnih bolestih.

A. Zupetina, župnik, Kršan u Primorju.

Podpisani potvrdjuje, da ima želudačnu esenca ljubljanskoga lekarnika Piccoli-ja hitro i prečudno zdravstvena moći. S njom ozdravilo je mnogo ljudi moje i susedne županije; komad da prodje dan, da ne bi tko došao k meni, te me prosi za jednu staklenicu želudačne esence, koji imam uviek nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-dekan. Plomin, Primorje.

Antirheumam najbolja zdravilo proti prehladi, kostobolji, oslabl delovnih udilah, bolestim u križu i u prsih, prehladnim bolestim u glavi i u zubih. Staklenica 40 nč.

Pastile santoninske; (kolešci proti gistam) izkušeno zdravilo proti gistam; škatuljica 10 nvč. 100 komadićah 60 nvč. 1000 komadićah 5 for.

Salicilne pastile proti prehlađenju najbolja pomoć proti davici (difteritis), plućnim, prsnim i vrathim bolestim, proti kašlju i hrlpavosti škatuljica 20 nvč.

Zeliščni prašci sirup. Tu iz ljekovitih bilinah izljelani sirup rabi se s najboljim uspjehom proti svim prsnim i plućnim bolestim, zasiljenju, kašlju, hripavosti, dušljivomu kašlju itd. Odrašćeni neka uzmu 3 do 4 žlice svaki dan, djeca tolike žličje. Staklenica 36 n.

Tu navedena, kako sva druga ozdravilia se uvlek brže dobe u lekarni

G. Piccoli-ja

«pri angelu»

Ljubljana, Dunajska cesta.

Naručbe izvršuju se s prvom poštom uz pouzetje iznosa.

Zaloge u Trstu su u lekarnah pl. Leutenburg, Forahoschi, Prendini, Ravasini i Zanetti ter u svih boljih lekarnah Istre i Primorja.

TRŠĆANSKA TRGOVAČKA

banka

Eskomptiranje mjenicah.

Trst neposredno i domicilirano 4%
Beč neposredno i domicilirano 4%, nu ne kruće od 10 danah.
Prag, Post. Brno, Grad. c, Lavov, Ljubljana, Zagreb i Rieka neposredno i domicilirano 4% u roku ne kraćem od 15 danah.

Doznake

za gore spomenuta tržišća bez provizije.
Interesi za izdane nove za Bankanote 3% godišnjih sa predloglasom od 15 danah 2 1/2% » » » » 5 »
Za komade od 20 franakah u zlatu interesi polag ugovora

Interesi na posude vriednostnih papirah na Warrante 5% godišnjih bez ikakva troškaj provizije na papire 6% godišnjih za iznose do for. 500; za veće iznose polag ugovora.

Izplata kuponah, kupnja i prodaja vriednostnih papirah 1/2% provizije.

Bankovni račun

2% do iznosa od for. 50.000.

Odiel za komade od 20 franakah u zlatu.

Sve navedene operacje obavljaju se kano do sada u komadih od 20 franakah polag ugovorenih podpodbah.

Uložci sahranjeni.

U sjegurnoj sbajnici, gdje se čuvaju sve vriednosti banke, sahranjuje se javne vriednosti, zlato, srebro i skupocieni predmeti uz povoljne pogodbe.

Trst, 21. maja 1884.

Upravni savjet.

KOD ŠPIRA ARTALE

(Tiskarna i naklada u **Zadru**)

Izašlo je novi

MALI KATEKIZAM

odobren za podučavanje kršćanskoga nauka u crkvi i u školi od prečastnih Ordinarijatah dalmatinske crkovne pokrajine. **Cieni 8 nov.**

NB. Naručitelji, koji pošalju novac unapried za najmanje 24 iztisakah, dobiti će knjige bezplatno u kuću.

Tršćanska štedionica.

Prima novčane uložke u bankovkah od 50 nvč. do svake visine, svaki dan u jednu i to od 9—12 satih do podne. U nedjeljah od 10—11 satih u jutro. Interesi na knjižice — — — 3%

Plaća svaki dan od 9—12 satih do-podne iznose do 50 fr. neodvlačno, preko 50 fr. sve do 100 ako se 1 dan prije oglasi. Iznose od 100—1000 fr. ako se oglasi napred 3 dana.

Eskomptira mjenice, domicilirane na tršćanskom trgu po — — — 5 1/2%

Posudjuje na državne papire austro-ugarske u iznosih do 1000 fr. 4 1/2% za iznose veće po tekućem računu — — — — — — — 4 1/2%

Daje novac uz uknj ženje na posjede u Trstu; interesi po dogovoru.

Trst, 20. jenara 1884.

The Singer Manufacturing & Co

NOVA JORK

samo za

JEDAN FORINT

na čedan može se dobiti šivaću makinu «Singer original». bez povišenja ciene. Garancija 5 god. Podnka u kući banava.

The Singer Manufacturing & Co
Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu «Singer» 3 nvč. komad, ducet 30 nvč.

Podpisani časte se objaviti trgovcem obrtnikom, novčarom, osjeguravajućim družtvom itd., da su otvorili ovdje **tvornicu**

Pečatah vulkaniziranog kaučuka.

Corso br. 47 — I. p.

te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatah tako, da se mogu natjecati sa onimi berlinskih i bečkih tvornicah i što se tiče «veoma nizkih cienah». Izradjuju se pečati kojegod drago po tobe; Pečati-Bijouterie, prikladni za darove, kano: satovi, medaljoni automatični, škatulje za šibice. Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati sa dnevnikom i za označiti registre, naslove, dlonice itd.

Primaju se također pečati na popravak. Naručbe iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim štovanjem

Macerata & Battara.

LA FILIALE
della
BANCA UNION
TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valuta.

a) *Accetta versamenti in conto corrente:*
Abbonando l'interesse annuo
per Banconote
3 1/4 % con preavviso di 5 giorni
4 » » » 12 »
4 1/4 » a sei mesi fisso
per Napoleoni
3 1/2 % con preavviso di 20 giorni
3 1/4 » » » 40 »
3 1/2 » » » 3 mesi
4 » » » 6 »

Godranno dell'interesse anche quelle lettere in circolazione da 3 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 12 giorni dal 13 giorni e quelle con 21 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO

abbonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso cheque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio *la valuta del medesimo giorno.*

Assume pei propri correntisti *l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro le facoltà di* **domiciliare** *effetti presso la sua cassa* **franco d'ogni spesa per essi.**

b) *S'incarica dell'acquisto e della vendita* di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell' incasso *d'assegni, cambiali e coupons*, verso 1/4% di provigione.

c) *accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.*

La Filiale della Banca Union

(**Sezione Merci**) s'incarica dell' acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtjevu, nalaze se u skladištu uviek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST

19 Via di Carintia 19

uz najniže cene. — Skladište kotačah nabijenih, vinotiskalnicah, sisaljkah, dotučenega željeza cievih za vodu i kotlovah.

Latteria Milanese

(milanska mliekarna)

Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitelje, da ima u mliekarni **svieža i suha voća, izvrstne divljačine, zelenjnah** svo **polag cienah na trgu Hleba genovezkog, kolačah mletačkih, slaščicah padovanskih, gorkih, kolačah salon, masla** svieža svaki dan iz Milana. **Kreme za cvariti, tučenog povrhja** prve vrsti, **kisela mleka. Za objede i soirée** ovršavaju se naručbe sa pladnievi povrhjem bogato nasljesenimi, takodjer u ledu. Naručbe za pokrajinu izvršuju se neotvlačno, nu ne izpod 5 kiloc.

M. Melchiore.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od izvjestitih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uzjesi post'gnuti: Svaku nerazpoloženost, neprobavljivost, kolike, gliste, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, monstruvnje, tromost, slabina, sičšenja krvi. Čisti lagano i okrepljuje zdravlje. Svaku staklenicu je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrebiti.

Da se lagje do onog lieka dadjes a nabdva s njim ikumitelj sve kavane, mirodjnice, slastičarne, prodaje like ak u svih glavnah mestih cieloga svieta.

Tvorenica: Rovanj u Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !!!

!! POZOR !!

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, (ciela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željezuine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučaju

Chevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) róba, razušlje stobodna od carine i po najnižih cienah

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5

Dobiti se može svakojako orudje za *poljodjelca* i *zanatlija* svakojake *sprave za kuhnje* i *predmete za kuhinje i obitelji*. Sve uz najniže cene.

Podružnica u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjeresijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz

4-dnevni odkaz $3^1/_2{}^0/_0$

8-dnevni odkaz $3^1/_2{}^0/_0$

30-dnevni odkaz $3^1/_4{}^0/_0$

u napoleondorih uz

30-dnevni odkaz $3^0/_0$

3-mjesečni odkaz $3^1/_4{}^0/_0$

6-mjesečni odkaz $3^1/_2{}^0/_0$

Okružni odjel

u bankah $3^1/_4{}^0/_0$ kamata na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Beč, Prag, Pešta, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Graz, Hermannstadt, Innsbruck, Gielovac, Ljubljana, Salzburg bez troškovah.

Kupnja i prodnja

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz $^1/_4{}^0/_0$ provizije.

Predujam

na varrante, uvjetl na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu $^1/_2{}^0/_0$ provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, $6^0/_0$ godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na povaće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *sačuvanju* i *pospješenju probare*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom tali duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći lieh* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Priredjen je od *najboljih, liečničkih najkriepljih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odrigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolesith*, kod *bolesti u črevih, hip hondrije* i *melanholije* (uslied slabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probare*, čisti *krv* te dobiva *bolestno tjelo* iznova *silu i zdravlje*. Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lieh* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Šalje se na *frankirana pisma* ne ave strane *uz pouzeće iznosa*.

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lieh izstan, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, nećutim likave bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah Isti lieh ozdravio je i moju suprugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se bilježim

Kazimir Massiski

nadzornik željezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne neželjenim zgodam, prosim svo p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragner-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više stranah neuspješnu smjesu ako su tražili jednostavno: životni balzam a ne izrično: dra ROSE životni balzam.

Pravi dr. Rose-a životni balzam

dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, ljekarna »kernor u orlu« u Pragu, ugao Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N.; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aleksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jaskievič (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Finkh Fr. Purkliet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk. *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos Finkh. *Petrovaradin* Deod. Erben. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J. Wurthelmstein. *Valpovo* Al Deszathy *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A Kusy. *Županje* Multer A.

Sve ljekarne i veća trgovina sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se takodjer dobije:

Pražko domaće mazilo

proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti bišajen, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti rana i upali kože, nelma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečí; *smrad koji iz oteka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i ranu izliečí. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zaprieči takodjer rast divljega mesa i čuva od upale. Takodjer ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na njo ovo mazilo trillepl.

Skatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani naglubost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

NOVA TRŠČANSKA OBRTNIJA

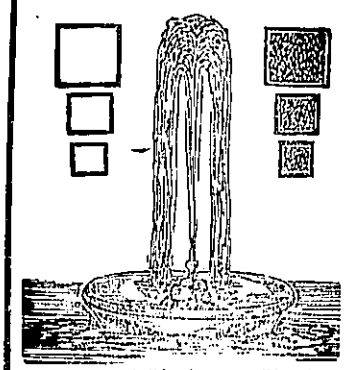

Koja se ne boji konkurence niti sa tvorinami niti sa skladišći!

FONDARIJA

četverouglih pločah u portlandskom cementu za popločiti svakojake prostore, vodojeme za bašče, posude, kipove, kapitele, vodojeme za kupelj itd. itd.; veličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po		80 nč.	četvorni
„ „ 3 „ „	f. 1 —	„	metar
„ „ 4 „ „	„ 1 20	„	

Marmorizirane poput bielog marmora

debljine od 2 cent. po		for. 2 20	
„ „ 3 „ „		„ 2·40	
„ „ 4 „ „		„ 2·60	

Vodojemi za bašče u obiemu od 1 metra po fr. 30, od 2 metra po fr. 50 od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest već solidnosti i po četvornom metru koristnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za olaštiti cemente, podjuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Suv proizvod nosi biljegu A. Z Uzorci ove nove vrsti obrta virti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi,

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lieh po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji lieh proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću*. *uz priloženu znamenje; 1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu J. pl. **Trnkoczyju**, liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekove bezuspješno rabila Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na Vaš dr. **Malića kostobolni lieh za 50 nvč**, te si ga odmah naručim. I u istim imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**. Punim osvjedočenjem **priznajem dzkio dr. Malićev kostobolni cviet** kano izvrstan lieh to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačniju hvalu**; svim Slovenjem.

Frano Jug,

posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl.,

nebi smjele u nijednom gospodarstvu nemanjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje. kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrenih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 nvč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 nvč, Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim iskustvom kano **osobito uspješne** priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Nepogrješivo!

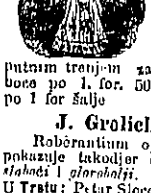

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju* Uspjeh višekratnim trenjem zajamčen. Originalne bore po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Robérantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji*.

U Trstu: Petar Slocovich, farmac. ala Marina, Via Sanita 13. Praxmarer ljek. **Hrvatska Slavonija:** Zagreb: samo C. Arazim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj **Karlovac:** Findeis. **Petrinja:** Gregić **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija:** Sarajevo: Pl. Pleyel, liekarnik. **D. Tuzla:** Pecikovič, liekarnik. **Dalmacija** Zadar: Andrievič. **Spljet:** Aljinović.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hêbe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, voni za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Franco di dazio

MOBILI

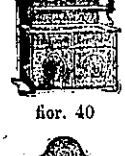

fior. 40

migliori e più a buon mercato

in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON

DEPOSITO MOBILI DI VIENNA

Trieste, Via al Teatro Numero 1, A

(TERGESTEO)

fior. 24

fior. 22

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono

dovunque franco e gratis

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Broj 47. U Trstu 20. novembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; i u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napučnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na

Krčka biskupija i hrvatski jezik.

(Konac).

Pošto je na Krku hrvatski duh uviek živ bio, a hrvatski jezik u javnoj porabi, morali su tim jezikom izdavati svoje naredbe i krčki biskupi. U toj sviesti krčanah valja da tražimo razlog, zašto nisu na Krku ni državne mletačke oblasti ni tudjinci biskupi uspjeli ma ni najmanje potalijančiti onog puka.

Na Cresu i Lošinju išlo je uviek gore, akoprem su i najstariji lošinjski notari pisali glagoljicom. Tko hoće, može u Velom Selu (Velom Lošinju) viditi glagoljske zapisnike notatarah: popa Nikole i popa Ivana Krstinića (od 1520. g.), onda: popa Ivana Božičevića (1605—1634).

Mletački je dužd zapoviedao g. 1481. krčkomu providuru, da prorene od onuda hrvatske fratre in eka pazi, da unapred svi fratri latinski mašo; ali kako znamo, dični naši franjevci maše glagoljski još i sada u samom talijanskom gradiću Krku!

Osorski knez Jerolim Zano naredio je dne 1. decembra 1611., da sve. bratovšćine u njegovoj oblasti moraju pisati svoje knjige talijanski, a ne hrvatki. Osorski biskup Šimo Gaudencij (1673—1719) zapoviedi u Velom Selu (V. Lošinju), da imadu popovi unapred bilježiti ženidbe talijanski i hrvatski, jer da tobož svi popovi znadu čitati i pisati oba jezika. Osorski biskup Dražić (1720—1737) nije bio još s tim zadovoljan, pak je g. 1732. zapoviedio u Malom Selu, da se unapred neimaju bilježiti krsti slovi hrvatskimi, već samo na jeziku talijanskom! Na Krku nije došlo za rukom ni biskupom ni mletačkoj vladi ugušiti hrvatski jezik, kako su uspjeli nešto malo na Cresu i Lošinju. Dubašljanski plovan Žgombić (učio je kod riečkih jezuitah) zapisao je g. 1782. u matici krščenih, da je sve pisano glagoljicom *po starinskom običaju*. Neke knjige plovanske u Dubašnici pisano su glagoljicom sve do g. 1845.! Pak još ima kojekakvih šupljih glavah, koje hoće, da je otok Krk talijanski!

Neima dakle pod suncem razloga, koji bi govorio za to, da krčka biskupska kancelarija rabi talijanski jezik, jer proti tomu govori prošlost, koja je hrvatska; jer to neodobrava ni ono rodoljubno svećenstvo ni onaj čisto hrvatski puk. Ako li su stari glagoljaši, koji su dosta puuki znali biti, sačuvati potomkom majčin jezik, hoće li se današnji svećenici, koji su daleko naobraženiji, odreći u uredovanju svoga na korist tudjeg, talijanskog jezika?

Mi smo osvjedočeni, da toga oni učiniti neće, a pošto državni zakoni, potvrdjeni od Njegova Veličanstva, priznavaju Hrvatom pravo služiti se svojim jezikom u školi, kod suda i kod drugih oblastih, još manje može tko kratiti svećenstvu, da se u svom dopisivanju ne služi jezikom hrvatskim. Mi smo uvjereni, da toga neće ni presvietli g. biskup Feretić, koji je sam sisao hrvatsko mlieko, i koji je rodjen u najrodoljubnijem mjestu otoka Krka. Na otoku Cresu i Lošinju, koji spadaju sada pod krčku biskupiju, pomagali su prošloga vieka i osorski biskupi polatinjivati crkve i potalijančivati puk. A joli to bila zadaća njihova, koji su Hrvate pripravljali za carstvo talijansko na ovoj zemlji?

Može li tko zamjeriti čuvenom našem učenjaku Šimi Ljubiću, koji je o osorskom biskupu Rakamariću, koji je u Lošinju ukinuo glagoljicu, napisao ovo: »Ne bi znao, kako da za uvieke njegovu bezsramnost pristojno ožigošem. Bilo bi sve malo, što bi se i ma kako reći moglo«.

Tako evo mora suditi pravedna povjestnica, i malom i velikom. Za jednog biskupa sigurno ne može biti veće utjehe, nego kad u grob legne spokojan, a njegovo ga stado i narod blagoslivlje. *Ta mu narodni povjestnik* ureže na grobu napis: *»ovo je bio pastir pravi«.*

Mi dielimo želje g. dopisnika iz Krka, da bi i krčki biskup imao nastojati oko toga, da se zaprieči potalijančivanje Malog Sela (Lošinja) pomoćju predikačah itd. Dolaze nam sa onih stranah žalostni glasovi, da u Malom Selu ima sada dosta djece, koja ne znadu govoriti hrvatski. Ako li pomislimo, da još početkom ovoga vieka sami Lošinjani, braneći glagoljicu, ponosito govore, *da je njihov materinski jezik hrvatski*, težko nam je pri duši, kada pomislimo, da su vlasti, sredstvom talijanskih školah njihove sinove potalijančile i pripravile za Irredentu. Ali šta ćete, kada se ondje u pučkoj školi ne predaje na hrvatskom jeziku niti vjeronauk, a to bi bar crkvene oblasti mogle tražiti. Mi dakle stavljamo na srce presv. g. Feretiću, da podupire, u koliko od njega odvisi, hrvatstvo na Cresu i Lošinju, jer s tim neće koristiti samo svomu narodu, nego i crkvi i državi, kojoj su Hrvati najvjerniji podanici.

Oblasti i hrvatski jezik.

Svaki narod najviše ljubi i cieni svoj jezik ma i neimao sjajne prošlosti i literature, poput nekojih drugih narodah. To prirodjeno pravo nesmije na svietu nitko podcienjivat, najmanje pako država, u kojoj živi više narodah.

Naša država uzakonila je ta narodna prava do narodnoga jezika, da se o njih nemože već nitko ogrešiti. Nu uzalud čevječanska narodna uzakonjena prava, kad ima oblastih postavljenih za narod, koje reć bi, da o tih pravih naroda neće da ništa znadu. Tim oblastim valja pokazat na zakon, koji nije stvoren radi toga, da se ga mimoilazi. Na našemu narodu je dakle, da poduči oblasti počitavati narodna i k tomu još uzakonjena prava. Porezni ured na Voloskom razašilje platežne naloge (ordini di pagamento) u talijanskom jeziku. Budući nije nitko prisiljen, da prima službenih spisah, sastavljenih u nepoznatom mu

---

PODLISTAK.

Iz Gorice

koncem rujna 1884. (Konac).

Tukove težnje polazilo 1550 djece godine 1883. a 27 školah bilo je provideno sa školskimi vrti. Ipak u tom se je jedva u početcih. Još je toga mnogo učiniti. Boriti se je proti dvim neprijateljem: proti neznanstvu, *u kojem čami još velik dio pučanstva, i proti čudoredним manam*, koje iskreno govoreć, više stoje, nego li iznašaju državni porezi i nego li se troši na škole. Čovjek reuk radi po običaju ma i nerazboritu, dočim se učen i u poljodjelskih poslovih pita, nosi li ta stvar ili ne nosi. Neuk neračuna nit s vremenom nit silami, nit sredstvi nit priradci, dočim naučen računa sa svim tim, imajuć uviek na pameti: zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača«. »Ki ume ima dve, ki neume nima nijedne«. A neumjeću, zla koje bi valjalo odstraniti u gospodarstvu, je kod nas još mnogo. Posjedi su razkusani, ležeći razdaleko jedan od drugoga. Manjkavo je obdjelavanje polja. Poljodjelsko orudje je zastarjelo. Gnoj ili nije dobro pripravan ili se nečuva dobro, ili se ludo troši. Sjemenom nepostupa se kako bi se moralo; nesije se obzirom na zemljište. Pašnjaci su zapušćeni, šume pripušćene sliepim silam prirode. Vočarstvo i vrtlarstvo nije tako razvijeno, kako bi moglo biti po zemljištu i zemljopisnom položaju. Tek rielkah nije uredjen. Slabo se čuva polja i šume. Vinarstvo je napredovalo, ali našim vinom još nije osigurana prodaja u susjednih zemljah. Nerazborito se goji živinu. Naši sliri se još nemogu natjecati sa sliri ostalih planinskih pokrajinah. Ptice, te najveće prijatelje poljodjelacah, neštiti se dovoljno nit odlučno. Pčelarstvo je zanemareno. Sa svilci nepostupa se dobro.

Vidrći sva ta zla, izvirajuća s neumjeće, mora nastojati, da se odstrane, a to se može poukom u nastavnih tečajih, koji imaju olahčati posao putujućim učiteljem poljodjelstva.

Nego i kad bi se odstranilo sva ta zla, kad bi naše učanstvo bilo tvarno obskrbljeno, još bi bilo u njem nevolje. Brige učiteljeve za tjelesno blagostanje puka bile bi na mnogo tašte, izprazne, uzaludne, kad nebi zajedno sa svećenici radilo na izkorenjenje slabih nagnućah kod porjerene si djece, i na oplemenjenje njihova duha. Iz djece postali bi koristoljubi ali nikad pobožni mladići, dobri i ljubeznivi prema svojim roditeljem, umjereni, trezni, poslušni, nikad pravi domoljubi. Zato, koj hoće djecu voditi po trnovitom putu življenja, koj hoće nesamo, da jih nauči nego da budu i krepostni, taj treba, da se obnruža štitom krščanskoga čudoredja, treba da sliedi stope svemogućega genija krščanstva.

A bude li učitelj tako radio, tad neka bude stalan, da će za njim premiuulim žaliti nesamo njegova obitelj, nego svi krajani, kojim je djecu odgajao; tad će si on postaviti u srdcih svojih učenikah spomenik častniji nego li su mramorni spomenici sa zlatnimi napisi; tad će se zanj mnogi zahvalni mu moliti pred prestoljem Onoga, koj vidi i nagradjuje svaku zaslugu.

Na svrsi moll Boga, da nagradi trud preminulim, da blagoslovi poslovanje živućim učiteljem, i da štiti ljubitelja škole Nj. Veličanstvo premilostivoga cara Franu Josipa.

Prisutni zaklikuli su trokratni živio i evviva, a Nj. Preuzvišenost namjestnik Pretis progovori njemačkim jezikom. S radostju priznaje napredak u školstvu, hvali sve one, koji su tomu doprinesli, i želi, da uztraju na stazi, kojom stupaju. Liepa je, završi, ljubav do materinskoga jezika i uže domovine, al jedna i druga ta ljubav ima ustupiti prvo mjesto ljubavi do ukupne domovine, do Austrije.

I tim je svršio svečani dio učiteljske konference.

Iza toga došlo se razgledavati didaktičku izložbu u peterih dvoranah.

Svakako najviše bilo je izloženo ženskih ručnih djelah iz školah pojedinih kotarah, i vredne su svake hvale. Za njimi redale se pisanke i risanke kao također zemljovidi. I učitelji izložili su razuih radnjah, a medju njimi vrie lno je iztaknuti radnje rifenberškoga učitelja Ambroza Ponliža, predstavljajuće svakojako posudje i orudje za zornu obuku. I ces. kr. građjanska djevojačka škola u Pulju izložila je mnogo svakojakih radnjah učenicah. a ojezin ravnatelj g. Vogrig medju ostalimi spravu za pokazati djeci, kako se mjesec i zemlja oko sunca vrti; to je sliedećega dana pred mnogobrojnimi učiteljі i učiteljicami i tumačio.

K tomu bile su izložene knjige c. kr. naklade u Beču, kao također knjige i svakojaka učila nekih trgovacah. U svih tih peterih dvoranah mogao si opaziti onu jezikovnu ravnopravnost, kojom se Gorička-Gradiščanska od drugih nekih pokrajinah odlikuje. Napisi nad ulazi u dvorane, u dvoranah samih, bili su u jednom i drugom pokrajinskom jeziku, u slovenskom i talijanskom.

Na tu ravnopravnost zaboravili su oni, koji su uredili izložbu spravah i izradakah c. kr. pokušališća za svilarstvo u Gorici. Tu si vidio samo njemačke i talijanske napise, pak ti je to poremetilo radost nad inače dobro uredjenom izložbom, pokazujućom napredak u umnom svilarstvu i vinarstvu. U prizemlju bilo je izloženo raznih klupah i gimnastičkih spravah.

Pošto su viša i častnija gospoda pregledala tu jednu i drugu izložbu, išla su otvoriti treću, izložbu poljskih pridjelakah. Tu su pojedini gospodari s raznih stranah pokrajine izložili svakojakoga povrtlja, osobito pako voća, grozdja i vina, koja se je uz odštetu moglo i kušati. Izložili su pridjelakah i talijanski i slovenski odjel goričke poljodjelske škole. Bog zna čijom krivnjom, mnogo više talijanski nego li slovenski odjel, dapače ovaj izložio je takvih stvarih, kao n. pr. lozu s grozdjem, kao da je hotio, što je mogao gorjega izložiti.

* * *

Kakvih sto učiteljah i učiteljicah imali su banket. Tu je nazdravljano zemaljski školski nadzornik njemačkim, slovenskim, talijanskim dapače i furlanskim jezikom: cesaru, učiteljstvu, svojim suradnikom, slogi medju učiteljstvom jedne i druge narodnosti. A učiteljstvo mu je jedno i drugo jednako srdačno odzdravljalo. Tu su pjevali zajedno učitelji jedne i druge narodnosti njemački carevku, a slovenski

jeziku, to je već u poslednje doba vraćeno tomu uredu do 20 takvih platežnih nalogah s primjetbom, da ih stranke neće primiti, jer nisu pisani hrvatski. Što mislite, da se je na to dogodilo? Porezni ured zamolio dotičnu občinu, da dostavi strankam platežne naloge, pisane u njemačkom jeziku, nu stranke odbile su i ove. U poslednje doba razašilje taj porezni ured platežne naloge, pisane slovenski. Koliko je trebalo, dok se hrvatskomu puku napiše nešto u slovenskom jeziku? Mi smatramo slovenski za naš jezik, u kojem naobraženi Hrvat nenalazi nikakvih potežkoćah, nu neuku hrvatskomu seljaku moralo bi se i hrvatski pisati, da znade odmah o čem se radi.

Iz rečenoga sliedi, da je naš seljak prinuđen sam traziti od oblastih, da mu hrvatski pišu, odbijajuć službene spise, ako nisu pisani hrvatski. To pravo daje mu sam cesarski zakon.

Ovdje tiskamo utok ili rekurs jednoga učitelja voloskoga kotara proti jednoj odredbi gorespomenutoga poreznoga ureda, da uvidi naš narod, kako se ima vladati. Sledeći utok upravljen je na ces. kr. financijalno ravnateljstvo u Trstu:

»Dne 1. t. m. poslao sam čovjeka po svoju mjesečnu plaću k c. k. poreznomu uredu u Voloskom, a isti donesao mi za 10 for. umanjenu plaću i priloženi sub ./. platežni nalog, te sub ./2 priloženi listić sa napisom »Riscontro d'intimazione«, koj da imam podpisati i poreznomu uredu povratiti. Bit će to valjda dostavnica.

Nepoznavajuć jezika, kojim je spomenuta valjda dostavnica pisana, nisam je hotio niti mogao podpisati. Nu iz platežnog naloga, koji nije dolsta pisan, kako bi morao biti u književnom hrvatskom jeziku, nego u slovenskom, razabirem, da *nakon što ja podpišem dostavnicu*, imadem još 30 danah vremena ili da platim ili da proti nalogu rekuriram. Ja bih u ovom slučaju bio ponizno umolio, da mi se dopusti odplaćati u mjesečnih obrocih po 3 for., jer nemogu ovece svote na jedanput izplatiti, a slični me slučajevi uče, da bi me više oblasti bile uslišale.

Nu slavni c. k. porezni ured u Voloskom, mimošav zakonite propise, ovršio je 1. t. m. *eksekuciju* na moju plaću prije nego li sam i znati mogao, da dugujem pristojbu; prije nego li je rečeni ured mogno znati, hoću li ja upitnu pristojbu priznati te odnosno proti njoj rekurirati. Ta nenadana eksekucija uzrokom je, što nisam mogao zadovoljiti stanovitim novčanim dužnostim, a tim gubim na kreditu.

Dne 3. t. m. predstavio sam se poreznom uredu, želeć, da se stvar posve mirnim načinom i na tihu poravna, nu sve uzaluđ. Navadjulo se od strane poreznog ureda, da sam pred nekoliko mjesecih odbio isti nalog pisan u talijanskom jeziku, a taj nalog, da porezni ured smatra pravovaljanim, jer da ja tobože talijanski razumijem.

Proti tomu navadjam:

1. Nije porezni ured kompetentan, da prosudjuje moje znanje ili neznanje;

2. Članak 19. temeljnog državnog zakona od 21. decembra 1867. (D. Z. br. 142), koji svakomu državljaninu zajamčuje pravo, da čuva i njeguje svoju narodnost i svoj jezik, *neizključuje* one državljane, koji možda poznaju kakav drugi jezik;

3. Kad bi se zakone na taj način tumačilo, razdražilo bi se naroda, jer nebi tada pošten čovjek u Austriji hotio da uči jezik susjedna naroda, znajuć, da tim gubi pravo obrane svoje narodnosti;

4. Kad bi onaj po meni odbijeni talijanski spis i — kako se kod poreznog ureda tvrdi — jednak sadašnjemu slovenskomu (hrvatskomu) platežnom nalogu bio pravovaljanim, čemu mi onda pošiljati novi spis u mojem jeziku?

Takvim postupkom financijalno oštećen, usudjujem se pred Tim visokim ces. kr. financijalnim ravnateljstvom proti gorunjem postupku c. kr. poreznoga ureda Volosko *svečano protestovati* i stalno očekujem, da će To visoko c. k. financijalno ravnateljstvo odrediti:

1. Da mi se povrati na gornji način eksekutivno utjeranih deset forintah a. vr.

2. Da slavni c. k. porezni ured u Voloskom u ovoj stvari unapried po zakonitih propisih postupa.«

Pogled po svietu.

U Trstu, 19. novembra 1884.

Sutra će se sastati u Pešti skupni ministri Austro-Ugarske u konferenciu, kojoj će predsjedati Nj. Veličanstvo. Predmet razprave biti će skupni državni poslovi, a medju ovimi i nekoja vojnička pitanja.

Jučer su zaključene sjednice delegacijah u Pešti. U poslednjoj sjednici primila je austrijska delegacija u trećem čitanju financijalni zakon i sav proračun od 116 milijunah. Bijaše takodjer oglašeno od predsjedničtva, da su se obe delegacije složile u svih pitanjih te da neće trebati skupnih sjednicah obijuh delegacijah. Ministar izvanjskih posalah izrekao je delegaciji u ime cara i kralja zahvalu na rodoljubnom i požrtvovnom radu delegatah. Predsjednik nagovori napokon delegaciju sa kratkim govorom i zaključi zasjedanje sa trokratnim: živio Njeg. Veličanstvo, što bijaše od delegatah burno opetovano.

U austrijskoj delegaciji preporučio je vladi zastupnik dr. Klaić, da bolje pazi kod naseljivanja Bosne-Hercegovine tudjimi plemeni, čim se tamošnje pučanstvo veoma uznemiruje; naglasio je takodjer potrebu željezničke sveze Dalmacije sa austrijskimi željeznicami a napose, da se vlada živo zauzme za gradnju željeznicah u Bosni-Hercegovini.

Kako smo već javili, sastaje se carevinsko vieće dne 4. decembra. Najprije će razpraviti proračun za g. 1885. a tad valjda urediti već jednom svečeničku plaću, što se vuče kroz tolika zasjedanja, kano morska zmija. Nekoji slavenski časopisi izriču nadu, da će vlada u budućem zasjedanju zadovoljiti pravednim zahtjevom i slavenskih plemenah Austrije. Do sada zadovoljilo se ponešto Čehom i Poljakom, a ostali Slaveni, napose mi Primorja, neimamo se ničim pohvaliti. Bude li desnica podupirala naše zastupnike onako mlitavo ili nikako — kao što je to dosada činila — tad će ostati svi naši vapaji za pravicom i ravnopravnostjum neuslišani i neuvaženi. U tom težkom položaju, biti će napokon prisiljeni naši zastupnici odreći se desnice, dotično izstupiti iz njezinog krila pa raditi samostalno, a rad njihov neće biti zaišto manje plodonosan, nego li je bio do sada!

Madjarske se novine hvale, da je bilo sklopljeno prijateljstvo medju Madjari i češkimi zastupnici, prigodom zasjedanja delegacijah. Mi bi se takodjer tomu prijateljstvu veselili, kad nebi znali, da ako je zbilja do kakva prijateljstva došlo, da je isto jedino na uštrb Hrvatah sklopljeno, što su Česi pokazali i prigodom hrvatskih nemirah tim, da su oštro odsudjivali Hrvate, a zagovarali ne braću Madjare.

Hrvatski sabor sastaje se opet u prvoj polovici decembra. Vlada će predložit proračun za g. 1885. a jer valjda očekuje, da neće biti isti razpravljen, zahtjevati će od sabora, da ju ovlasti trošiti kroz tri mjeseca na temelju starog proračuna. Izabrat se imade takodjer regnikularna deputacija, koja će se dogovarati sa madjarskom regnikularnom deputacijom o konačnom riešenju riečkog pitanja i o povriedi nagodbenog zakona sa strane Madjarah.

Zagrebačka svečanost, otvorenje naime galerije slikah, našla je odziva takodjer i u izvanjskom svietu. Ozbiljni i triezni časopisi prosudjuju svečanost tu kano važan i znamenit moment u kulturnom životu Hrvatah, pa se iskreno raduju silnomu napredku naroda, koji je do nedavna, oružjem u ruci, branio europejsku civilizaciju a tim zaostao sam u napredku.

Odlazak biskupa Strosmajera iz Zagreba bijaše pravi triumpf. Ljubljenoga vladiku popratilo silno množtvo naroda na kolodvor, da mu izkaže i tu koliko ga cieni i štuje i koliko mu je zahvalno. Njeg. preuzvišenost oprosti se i na kolodvoru srdačnimi riečmi sa gradjanstvom glavnog grada Hrvatske, »koje mu je toli milo i drago i koje neće nikad zaboraviti«. Gradskomu načelniku poslao je preuzvišeni vladika pismo, u kojem se toplimi riečmi zahvaljuje slavnomu gradu Zagrebu, častnomu njegovomu starešinstvu, zastupstvu, svim korporacijam i razredom gradjanstva i pučanstva. — »Sveza ljubavi« — piše biskup — »štovanja i zahvalnosti, koja me sa priestolnim našim gradom veže, ostati će vječita a opraščajuć se od grada kličem iz dna duše: do sretnoga vidjenja«.

Iz Stare Srbije javljaju, da se tamo izgredi sve više množe. Nedavno navalila je arbanaška četa na veliko selo Poprážište, u kojem stanuju kršćani i zapalila 40 kućah, kod koje sgode je pet ljudih poginulo.

Kako javljaju iz Plovdiva, otvorio je glavni namjestnik iztočne Rumelije, Gavril paša dne 3. t. m. iztočno-rumelsku narodnu skupšćinu.

Ruska vlada vrlo je zadovoljna s načinom, kojim se je priestolni govor izjavio kod otvorenja delegacijah u Pešti, o sastanku trijuh carevah u Skijernjevicah. Ruski državnici izričtu, da je odnošaj trih carevinah u priestolnom govoru veoma dobro označen. Oni se naime nadaju i žele, da će riečci cara Frana Josipa ojačati u Europi duh umirenja.

Talijanski nasuprot listovi, tuže se na razprave naših delegacijah, kojimi da je politički, trgovački i pomorski odnošaj Italije napram susjednoj Austriji veoma štetovao. Oni se naime boje, da bi Austrija postala gospodaricom na jadranskom moru, ako bi delegacije odobrile zahtjeve pomorske uprave.

O dogovoru medju Francezkom i Kinom, nezna se još ništa izviestna. Neima dvojbe, da bi Francezka rada prihvatila mir, makar se morala i odreći ratne nagrade. Opozicionalne francezke novine tvrde, da čine Kinezi takove predloge, kojih Francezka nemože primiti.

Zakonska osnova izborne reforme, predložena je već englezkoj gornjoj kući, ali neima mnogo nade, da bi ju opozicija poprimila. Dne 14. t. m. dozvolila je englezka donja kuća potrebne troškove za sudansku ekspediciju.

Kod otvorenja afričke konference u Berlinu, naglasio je knez Bismark tri pitanja, koja se imaju urediti, t. j. slobodnu trgovinu na Kongu, medjunarodne pomorske naredbe za Kongo i Nigar i način, kojim se mogu u tih pokrajinah zakonito privlastiti zemljišća. Konferenca će trajati okolo tri čednā. Njezine sjednice jesu tajne.

Na grobu

Ivana Nep. Jelenca,

župnika na Sovinjaku; rodjen 16. svibnja 1840. umro 7. ožujka 1884., oplaka od svog puka i brata si s porodicom boravečega u Karlovcu.

Decorum manium jura sancta sunto.
XII. tabul.

Nepusti vrag — ta srdca zmijovlasa —
Hrvatski, da ti spomenik se stavi,
Koj ò hrvatskoj svjedoči ljubávi
Do zadnjeg što te grlila je časa.

Već jedovita poput krvosasa
Na grobu tvome u kolut se savi,
Da sve otruje, što nad tobom mavi,
Da nebude o tebi više glasa.

Pa zašt' si mržen tako nemilice?
Jer pošteno si uviek imò lice!
Jer ljubio si Boga nad sve stvari
Jer rodjen Hrvat ljubò si Hrvate
Jer Hrvat vjerno stojiš je uza te —
A »naši« grichom drže to »barbarii«.

Na Sovinjaku, 17. studen. 1884.

Nadan Zorin.

Franina i Jurina.

Fr. Ča Jure, da je hti! Todor «šarenu babu na Puntu prodat?

Jur. San čul dà, da su ju tamo peljali s Rogozi privezanu, ma da su ju Puntari s metlun stirali!

Fr. Poštena njin vera.

* * *

Fr. Kako se užaš Jure najraje zateć v Reku, po vapore al kurjere al tragete?

Jur. Da ti pravo rečen, ja najvolin obesit postoli na rame, kako i Lovranac, pak fagatan onako bos krajen.

Fr. Koristno je tako, baron ti ni trebe nigdere ankori fondat.

Različite viesti.

Odlikovanje. Savjetniku prizivnog suda (apela) u Trstu g. *Eduardu Andrijiću Tardich-u* podieljen je naslov i karakter dvorskoga savjetnika.

Veleč. g. Fran Gnjezda, bivši vjeroučitelj na c. k. realki u Trstu, preminuo je nakom duge težke bolesti dne 14. t. m. u Ljubljani, gdje je boravio kod svojih rodjakah. Vječni mu pokoj!

Izbori za istarsku trgovačku komoru. C. kr. namjestničtvo u Trstu razpisalo je izbore za trgovačku komoru u Rovinju i to na temelju novog izbornog reda. Članovah imade trg. komora 18, od kojih pripadu 11 trgovačkom odielu (od ovih tima biti 6 nastanjeno u Rovinju); 7 obrtu (4 nastanjeni u Rovinju). Od 11 trgovačkog stana, valja da bude 8 trgovacah i 3 pomorca. Od 7 obrtnikah, tima pripadat 6 obrtu, a 1 vlastnikom salinah. Izbornu komisiju sačinjavaju sledeća gospoda: Al. Eluschegg, upravitelj kotar. glavarstva u Puli, kano

---

i hrvatski te talijanski mnoge pjesme. I hrvatske pjesme morale su se na sveučbe zahtjevanje opetovati. Sloga i medjusobna ljubav medju učiteljstvom jedne i druge narodnosti s jedne strane, a medju učiteljstvom i zemaljskim školskim nadzornikom s druge strane, uztrajala i na dalje i našla sljedbenikah u drugih pokrajinah. Učiteljstvu sa svimi njihovimi poglavari bilo ono koje mu drago narodnosti, bilo ono gdje mu drago, jedna je zadaća: odgajati i poučavati djecu, a tim i puk, za vremenito i vječno dobro. U odgoj i pouku spada imenito: ljubi iskrnjega svoga kao samoga sebe, i nečini drugomu ono, što neželiš, da drugi tebi učini. A ta ljubav ima se protegnuti ne samo na pojedine osobe nego i na pojedine narode.

Onu slogu i medjusobnu ljubav, koju je učiteljstvo jedne i druge narodnosti pokazalo pri banketu, nek uljeva i u mlada i nježna srdca povjerene si djece, te tako odgaja pokoljenje, koje će znati ljubiti svoje i poštovati tudje.

* * *

Konferenca učiteljska nije s rečenim obavila svoga posla. Izabranici učitelji pojedinih kotarah razpravljali su u odsjecih i skupno, skrovno i javno različita pitanja. Što i kako su dokončali, doznat će se.*)

*) Ovaj sastavak dobili smo od gospodina, koj je sam prisustvovao svečanomu dielu konferencie i vidio razne izložbe, te smo ga bez ikakvih opazakah tiskali, i radi jer ima koješta poučna i za nas. Op. ured.

ministerijalni komisar i predsjednik izborne komisije, zatim Josip Quarantotto, Ivan Sponza i Antun Benussi iz Rovinja.

Kozice u Trstu. Dočim je letos pohodila kolera Italiju i Francezku, bara sada kod nas u Trstu isto tako nemili gost: kozice. U gradu imade na stotine bolestnih a u obćoj bolnici nelma više mjesta za te vrsti bolestnike. Pomor nije srećom veoma velik jer umiru većinom samo oni, koji dobiju tako zvane crne kozice, a tih neima razmjerno mnogo.

Da se je mogla ova pošast u tolikoj mjeri ovdje razširiti, krive su, uz poznatu nečistoću u nekojih predielih grada, takodjer oblasti, kojim je bilo nad zdravljem pučanstva. Dok je bjesnila kolera u susjednoj Italiji, viećalo se, zaključivalo i odlučivalo ovdje kako da se zaprieči unos te strašne bolesti a u samom gradu Trstu hvatale su malo po malo, sve to većma kozice korjen pa su danas u toliko razširene, da se nemože predvidjeti, kad li će prestati i neće li još mnogo i mnogo žrtvah pokositi. Da se je više pazilo na domaću nevolju a manje viećalo i politiziralo, zaisto nebi danas sa grozotom pomišljali na pogibelj, koja nam odsvud prieti.

Obćinski izbori u Bolјunu, javlja nam prijatelj, da su se vršili za III. i II. tielo dne 17. i 18. t. m. Narodna strana pobiedila je sjajno. Šarenjačtvo da je veoma pokunjeno. U I. tielu birati će se dne 22. t. m. Pobieda je i tu narodnjakom osjegurana. U budućem broju progovorit ćemo pobliže o tih izborih a za danas kličemo srdačan: živio! vrlim prvakom bolјunske obćine i svietnim biračem, napose dičnim našim Vranjcem.

Obćinski izbori u gradu Krku. Kako nam javlja jedan kmet iz Puntu, su dovršeni. Obdržavali su se dne 6. 7. i 8. t. m. Hrvatska je stranka nadvladala u trećem i prvom tielu. U drugom tielu bi reć, da se dogodile nekakve nezakonitosti, te se hrvatska stranka uztegla od glasovanja, prosvjedujuć proti izboru.

Ovom uspjehu hrvatske stranke mi se od srca veselimo. S tim eto pada uporište talijanaško, te se nadamo, da će biti ma mala konac šarenjačkom uplivu na Hrvate otoka Krka.

Odludili su pobjedom svietni Puntari, koji su svi složni kao braća, vierni svom rodu i jeziku, glasovali za hrvatske predloženike. Crn obraz onoj kukavici šarenjaku, koji je prodav sebe, htjeo još i drugo Puntare podmititi i navesti na izdaju. Njegovo sramotno djelovanje medjutim nepotamnjuje zaslugu dičnih Puntarah u koje bi željeli, da se ugledaju i drugi naši otočani.

Kako se glasa, sad misle stanovnici grada Krka prositi odielenje Puntarah od njihove obćine. Tomu su se oni najviše opirali pred nekoliko godinah, kad su to naime Puntari prosili; nu sad bi reć da jim je voda do grla, pak su se premislili. Prekasno Martine!

Živili svietli hrvatski birači obćine krčke!

Nečuven barbarizam. I najdivlji narodi štuju svoje mrtvace, samo u tužnoj Istri je drugčije. Mnogi između naših čitateljah znati će, da je blage uspomene m. č. g. Ivan Jelenc župnikovao kroz cielih — trinaest godinah u Sovinjaku. Govorimo: župnikovao t. j. misio je za onaj puk, izpovjedao ga i krieplo nebeskom hranom i rieču božjom. Bio je osobiti prijatelj nedužne dječice, ubogih i bolestnih, je inom rieču, g. Jelenc bio je svojim vjernim pravi duhovni otac. Nu Providnosti božjoj prohtjelo se pozvati ga — nadamo se — u bolji život, gdje više neima plača, mržnje ni progonstva, gdje spaja sve vjekovita Božja ljubav! Dne 17. t. mj. došao u Sovinjak njegov nečak g. Ognjoslav Jelenc, sa svojom sestrom, da postave svomu nezaboravnomu stricu spomenik sa hrvatskim napisom. Sovinjski glavar sa svojim zastupstvom odlučno zabrani, da se rečeni spomenik postavi na župnikov grob, a zašto? Jer da ima hrvatski napis! O divljačtva nečuvena! — Pokojnik, vieći jedne nedjelje neumoljivu smrt pred očima, izpred oltira, prosio je suznim očima sve za proštenje. Svi su plakali, svi su bili ganuti, svi su oprostili samo jedan nije hotio i evo danas pokazao je, da ga još mrzi, da ga skroz neduđnu ćak u grobu progoni! Veliki Bože! i Vi koji vladate s narodi! Vidite kako nam je dobro u našoj sirotici Istri!

Na koncu primjećujemo još, da je nečak pokojnikov sa sestrom, ovom prigodom potrošio preko sto i pedeset forintah a Sovinjski glavar imao je dušu i srce pitat, da mu plati zemljište gdje pokojnik počiva! **Svi ste, čitaj pa čudi se!** — Vi divlji narodi u američkih prašumah i radite li vi sa svojimi protivnici i po smrti, kao što rade naši narodni protivnici, koji su usisali svu svietsku kulturu?! Sram Vas bilo; i bijena mogla bi vam biti uzorom.

K odnošajem u Istri. Tečajem godine čitali smo u porečkom listiću o školi bez učitelja, o tom naime, da je u sv. Lovreču pazenatičkom ustrojena škola ali da neima učitelja. Izrazilo se želju, da ga već jednom dobije. U posljednjem broju donaša isti listić viest, da sv. Lovreč konačno učitelja ima, i to u osobi Ivana Tesarza. Mi toga gospodina doista nepoznamo, al čuli smo o njem svakojakih, a glavna je ta, da je već u mnogih mjestih služio i odsvuda *odpravljen bio*, i da uživa osobitu zaštitu nekoga visokoga gospodina. Na njegovom mjestu ne bi drugi ostao u učiteljskoj službi. On jednu izgubi drugu dobije. Najposle bio je u Labinu kao privremeni podučitelj, i tamo, ako gdje, bi mu još bilo mjesta, jer je pod ravnateljem i jer je labinska škola čisto talijanska. Ali nit tamo mu nebiljaše obstanka i od tamo su ga odpravili. Al ako nije sposoban za podučitelja na talijanskoj, sposoban je za ravnajućega učitelja škole svetlovrečke, gdje je naukovni jezik talijanski i hrvatski! Tako si valjda misle gospoda, koja su ga imenovala. Dà i hrvatski, a g. Tesarz hrvatski nezna. Kao dodatak k tomu budi rečeno još ovo. Za službu u sv. Lovreču prosio je također kandidat učiteljstva, usposobljen veoma dobro za hrvatske škole i imajući veoma dobro iz talijanskoga jezika. Njemu bila je odbita prošnja i to s razloga, što je na školi u sv. sv. Lovreču pretežno talijanski naukovni jezik. Dakle: rad nekolilko talijanske djece imenovan je učitelj, koga od svakuda odpravljaju i koj nezna ni malo jezika velike većine djece hrvatske, a odbija se prošnju uzorna mladića, koj ima doknzah, da znade i hrvatski i talijanski!

Kod nas se tako radi. Doklе će se tako raditi? Kakve će to posliedice imati? Kojim plodom mora takav postupak rodjati?

Na nešto nemožemo, na nešto nesmijemo odgovoriti.

Nek sudi narod.

Pomorske viesti.

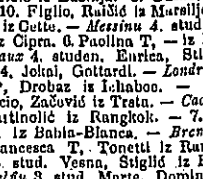

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemnom i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 10. stud. Romolo, Soppa iz Volo. 12. Padre Stefano, Sinković iz Cetto. 13. Antonio S, Maccari iz Marsilje. 14. Elena, Klačević iz Zanto Roa, Adametz iz Limnasola. 16. Eliade, Jadrošić iz Seleficin. — *Rieku* 7. studen. Novi Klas, Keršić iz Lušinja. 6. Guido, Jelušić iz Savone. 10. Figlio, Raičić iz Marsilje Padova, Večerina iz Cette. — *Messinu* 4. stud. Koločep, Kordić iz Cipra. 6. Paolina T, — iz Miljetskah. — *Bordeaux* 4. studen. Enrica, Stipanović iz Algira. 14. Jokai, Gottardi. — *Londru* 12. stud. Srećna P, Drobac iz Ichaboe. — *Catanin* 7. stud. Lucio, Zaćević iz Trsta. — *Cadiz* 1. stud. Ciro, Martinolić iz Rangkok. — 7. Armonia, Zugabria iz Bahia-Blanca. — *Bremerhaven* 5. stud. Francesca T, Tonetti iz Rangoona. — *Kardiff* 8. stud. Vesna, Stiglić iz Bordeauxa. — *Filadelfiu* 3. stud. Marte, Domini iz Cette. — *Palma* 28. list. Ukraine, Mirković iz N. Jorke. — *Greenock* 6. stud. Giorgio Bošković, Bošković iz Smirne. — *Pauillac* 10. stud. Kraljevica, Švrljuga iz Rieke. — *Falmouth* 6. stud. Srećna P, Drobac iz Ichaboe. — *P. Eades* 29. listop Jedanaesti dubrovački, Knežević iz Cape-Town. — *Lowestoff* 4. studena Maria D, Negovetić iz Bugie. — *Marsilju* 6 stud. Zebra, Sutora iz Tripoli. 7. Matuzalem, Gurić iz Berdiunske. Maria T, Prossen. Rajmond, Blažević iz Rieke. — *N. Jork* 9. stud. Lea, Krelić iz Table-Bay. 4. Deseti dubrovački, Marinović iz Suedie. — *Plymouth* 7. stud. Bukran, Pavletić iz Montevideo. — *Montevideo* 14. list. Orion, Stuparić iz Liverpoola. — *Smirne* 29. list. America, Valentin iz Bostona. — *Celle* 7. studena. Moise Montefiore, Matković. 10. Maria T, Prossen iz Rieke. — *Lisbona* 4. stud. Superbo. Matković iz N. Jorka. — *Niewe-Waterweg* 8. stud. Ibar, Sičić iz Baltimora. — *Glasgow* 6. stud. Giorgio Bošković, Bošković iz Smirne. — *Carigrad* 3. studena. Columbus, Meneghetti iz Batuma. — *Brunnswick* 30. stud. Tare Marasi iz Montevideo. — *Patras* 13. stud. Giovannino R, Jovanović iz Trsta. — *Malta* 6. stud. Peleg, Matković iz Smirne. — *Delaware* 19. list. Jafet II., Kinbnica iz Table-Bay. — *Rouen* 11. studena, Br. Kemeny, Golubović iz Rieke. — *Trinidad* 9. stud. Maylath, Peršić iz Caynna. — *Barbadoes* 15. stud. Amor, Škopinić iz Capo-Townа.

Odjedrili iz:

Trsta 7. stud. Noel, Jurjević Kobilić, Kukuljica za Patras. Drina, Brajlo za Batum. Virgo, Giadulić za Marsilju. 12. Vila, Stanos za Aleksandriju. — *Rieke* 7. studen. Stefanić, Randić za Glasgow. — *Berdjanske* 1. stud. Bosana, Tomanović za Maltu. — *Lisbone* 1. stud. Ardito, Milić za N. Jork. — *Falmoutha* 7. stud. Bakr n, Pavletić za Plymoth. 9. Srećna P, Drobac za Londru. — *Messine* 6. stud. Koločep, Kordić za Marsilju. — *Bordeaux* 7. stud. Deseti dubrovački, Jašić za Kardiff. 8. Olga R, Mikulčić za Newport. — *Marsilje* 9. studena. Dampler, Perčić za Rieku. 13. Catina, Valentin za Senj. — *Carigrada* 4. stud. Columbus, Menghetti za Genovu. Ida S, Segegura za Berdjansku. — *Wilmingtona* 31. list. Leda, Erschen za Liverpool. — *Calamate* 28. list. Marietta B, Sciolетić za Trst. — *Karmena* 29. list. Empireo, Nikolić za Falmouth. — *Malte* 1. stud. Matusalem, Gurić za Marsilju. — *Queenstowna* 11. stud. Forza, Perčić za Amsterdam. — *Kaglearia* 6. stud. Emulo, Savoldelli za Englezku. — *Kardiffa* 10. stud. Ida P, Crnković za Brindisi. 12. John, Morgan za Trst. — *Pointe de Growe* 10. stud. Deseti dubrovački — za Kordiff.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	41.—	do	for.	64.—
» Santos	»	47.—	»	»	60.—
» Ceylon	»	90.—	»	»	—.—
» Java	»	59.—	»	»	60.—
» Mokа	»	—.—	»	»	—.—
Cukar tučen	»	18.50	»	»	19.—
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42 —
» dalmatinsko	»	43.—	»	»	47 —
» talijansko fino	»	72.—	»	»	90 —
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	86.—	»	»	89.50
Sakatar	»	22.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.—	»	»	9.75
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	51.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	59.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	84.—	»	»	98.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	2.1/2	»	»	5.1/2
Limuni puljižki	»	4.—	»	»	9.02
Rozići	»	8.—	»	»	8.1/2
Mandole	»	70.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	21.—	»	»	35.—
Smokve	»	12.—	»	»	10.—
Grašak	»	10.—	»	»	12 —
Pažulj	»	8.—	»	»	13.—
Leća	»	10.—	»	»	20.—
Vuna bosnuska	»	100.—	»	»	115.—
» istarska	»	110.—	»	»	—.—
Kože strojeno	»	100.—	»	»	111.—
» volovsko surovo	»	22 50	»	»	48 50
» janjeće 100 k.	»	60.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sijena	»	1.80	»	»	1.80
Šljive bosanske	»	20.—	»	»	28 —
» hrvatske	»	20.—	»	»	28.—
Pšenica	»	8.—	»	»	8.1/2
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7 50
Raž	»	7.52	»	»	—.—
Zob magjarska	»	7.50	»	»	—.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	8.—
» urbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Trščanska burza

od dne 19. novembra:

Austrijska pap. renta	for.	81 40	do	for.	81.50
Ugarska » »	»	89 60	»	»	89.80
Ista u zlatu 4%	»	94.05	»	»	94.80
Dionice nar. banke	»	873.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	295.—	»	»	296.—
Talijanska renta	»	95.80	»	»	95.1/10
London 10 lirah sterlinah	»	122.1/4	»	»	123 1/8
Napoleoni	»	9.72.—	»	»	9.73
C. kr. cekini	»	5.75	»	»	5.77
Državne marke	»	59.80	»	»	60.—
Isto francezko	»	48.40	»	»	48.60
Talijansko liro	»	48.35	»	»	48.55

Lutrijski brojevi

dne 15. novembra:

Grac	1	59	5	65	10
Temešvar	18	48	21	20	63

od 18. novembra.

Brno	77	17	2	76	61

TRGOVINA I KROJAČNICA

Pellegrino Levi

Via S. Antonio br. 5

OGRTAČI

od for. 10 i više

Podpuno odielo od f. 10 i više
Hlače . . . . 4 »
Kratki kaputi . . . 6 »
Presluk . . . . 2·20 »

Za približujuću se jesen drži velliku pripremu sukna te sgotovi na mjeru, u naj kraće vrieme.

Nekažnji više

Prašak za prsa

Nekažnji više

Izvrstan liek proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim katarralnim manam.

Škatulja sa naputkom po 80 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER

Piazza Grande — Palazzo Municipale

Trst.

Naručbe obavljaju se bezodkladno.

Podpisani časte se objaviti trgovcem, obrtnikom, novčarom, osjeguravajućim družtvom itd., da su otvorili ovdje tvornicu

Pečatah vulkaniziranog kaučuka.

Corso br. 47 — I. p.

te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatah tako, da se mogu natjecati sa onimi berlinskih i bečkih tvornicah i što se tiče sveoma nizkih cienah. Izrađuju se pečati kojegod drugo podobe; Pečati-Bijouterie, prikladni za darove, kano: sutovi, medaljoni automatični, škatuljo za šibice. Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati sa dnevnikom i za označiti registre, naslove, dionice itd.

Primaju se također pečati na popravak. Naručbe iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim štovanjem

Macerata & Battara.

ČASOPIS

La Verifica

O SLUŽBENIH VUCIDBAH.

Predbrojba od danas napred za svu god. 1885. stoji for. 2 za Trst u stan; za državu for. 2.50; za inozemstvo 8 frankah.

Od sada donašati će tržni pregled i burzne viesti.

Giuseppe Zoldan — Trst.

Casa fu Stratti, piazza del tentro.

Čvrste blagajne

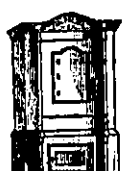

(Zajamčene od ognja i poltkodjenja)

c.k. priv. izključive tvornice

C. POLCER i C.

u Beču

tvorničari c. kr. oblastih.

Skladište i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST

Via Forni br. 7.

Dobiva se i za mjesečne obroke.

ZANIMIV OGLAS

U velikom skladištu pokućstva i tapecerije **G. Ghersciak-a** Via Farneto br. 12. I. p. imade uviek pripravnih šustah za postelje, izpunjenih sa vunom dobrom tvari u cieni od 6 for. napred.

Divani i sofa izpunjeni i pokriti veoma dobrom vrsti kretona i jute u cieni od 15 for. napred.

Pokućstvo za sobu, sjedala, naslonjači, stolice tapecirane itd.

Prima svaku naručbu tapecarije uz povoljnju cienu nego li ostali, budući da imade vlastitu **radionicu tapecarijah, drvodjelstva i skladište tvarih za po kućstva.**

Dobiva se i za mjesečne obroke.

KOD ŠPIRA ARTALE

(Tiskarna i naklada u **Zadru**)

Izašao je novi

MALI KATEKIZAM

odobren za podučavanje kršćanskoga nauka u **crkvi** i u **školi** od prečastnih Ordinarijatah dalmatinske crkovne pokrajine. **Ciena 8 nov.**

NB. Naručitelji, koji pošalju novac unaprieda za najmanje 24 iztisaknh, dobiti će knjige bezplatno u kuću.

Odlikovan „Specialitet" P. Slocovich-a

Ljekarna „Alla Marina"

Turska mast. Nebojte se više kosto bolje ni kukoholje. Izkustvo od 70 godinah i mnogobrojne zahvale preporučuju ovaj liek. Lončić masti sa naputkom stoji 1 for. a. v.

Voda tulipanovog ovieća. Nelma više pjegah na koži, kojom se ponosi bujna mladost. Ciena staklenice 1 for. n. v. Pitati valja: vodu tulipanog ovieća P. Slocovich-a.

Liek proti lošim zubim. Vrlo dobro sredstvo za uzdržati zdrava usta i za očuvati zazubljake od upale koli u početku toli u razvoju. Osim toga služi proti prištem na licu i bolestim od slabih zubih. Ciena staklenice 40 novč. a. v.

Naručbe uz pouzeće obavljaju se kretom pošte.

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtjevu, nalaze se u skladištu uviek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST

19 Via di Cariutia 19

uz najniže cieno. — Skladište kotačah raliljenih, vinotlačnicah, slanjikah, dotučenega željaza cievih za vodu i kotlovah.

Latteria Milanese

(milanska mlekarna)

Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitelje, da ima u mlekarni **svieža i suha voća. Izvrstne divljačine, zeleninah sve polag cienah na trgu Hleba genovezkog, kolačah mlečačkih, slaščicah padovanskih, gorkih, kolačah salon, masla** svieža svaki dan iz Milana. **Kreme za ovariti, tučenog povrhja** prve vrsti, **kisela mlieka. Za objede i soirée** ovršavaju se naručbe sa pladnievi povrhjem bogato narješeni, takodjer u ledu. Naručbe za pokrajinu izvršuju se neodvlačuo, nu ne izpod 5 kilog.

M. Melchiore.

NOVA TRŠČANSKA OBRTNIJA

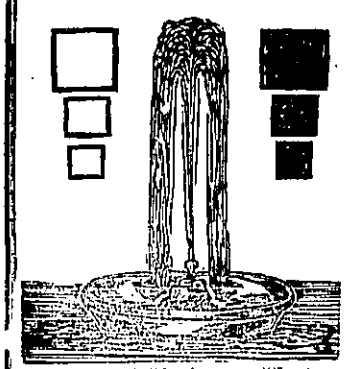

Svaja se ne boji konkurence ni ljepa tvorjenami niti sa skladišći!

FONDARIJA

četverouglih pločah u portlandskom cementu za popločiti svakojake prostore vodejemo za bašče, posude, kipove, kapitele, vodojemo za kupeli itd. itd.; veličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
" " 3 " " f. 1 — " metar
" " 4 " " " 1 20 "

Marmorizirane poput bielog marmora
debljine od 2 cent. po for. 2 20
" " 3 " " " 2·40
" " 4 " " " 2·60

Vodojemi za bašče u objemu od 1 metra po fr. 30. od 2 metra po fr 50 od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest već solidnosti i po četvornom metru koristnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za olaštiti cemento, podajuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A Z Uzorci ove nove vrsti obrta virtl će čim prije izloženi na stalnoj izložbi,

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od lječničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerika.

Uspjeh postignuti: Svaka nezasposlenost, nepravobavljivost; kolike, gljiste, hemoroidi, zimnice, vodena bolest, monstruozitje, tromost, slabina, čišćenja krvi. Čisti lagahno i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenica je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrebiti.

Da se lagljo do onog lieka dodje, s nabdiva s njim izumitelj svo kavane, mirodiljnice, staništarne, prodaje like ah u svih glavnoh mestih cieloga svieta.

Tvornica: Romano Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

!! POZOR !!

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5. Dobiti se može svakojako orudje za *polfondjelca* i *canatiju* svakojake *sprave za konje* i *predmete za kuhinje* i *obitelji*. Sve uz najniže cieno.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lick po dr. Mališu smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mališu,

je odlučno najbolji lick proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se vabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Mališu* uz priloženo *znamenje*; *1. staklenica 50 nvč.*

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, lickaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće lickove beznajšno rabila Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala u ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr Mališa kostobolni lick za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Mališov kostobolni cviet** kano izvrstan lick te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izričem pako **najsrdačaju hvalu;** svim štovanjem.

Frano Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 56 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl., nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolju. kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč, Razašlje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koji su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem.

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a «pri samorogu» u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, ocjela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih

preporučaju

hevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašlje slobodna od carine i po najnižih cienah

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjerosijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz
4-dnevni odkaz $3^1/_2$%
8-dnevni odkaz $3^1/_2$%
30-dnevni odkaz $3^1/_4$%
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz $3^0/_0$
3-mjesečni odkaz $3^1/_4$%
6-mjesečni odkaz $3^1/_2$%

Okružni odjel

u bankah $2^1/_4$% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt. Innsbruck, Clelovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz $^1/_4$% provizije.

Predujam

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu $^1/_2$% provizije za 3 mjesece.

Na efekte, $0^0/_0$ godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na povače iznosa glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv ćelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju* Uspjeh višeputnim trenjem sajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji.*

U Trstu: Petar Slocovich, farmac. ala Marina, Via Sanita 13. Prvaxmarer ljek. **Hrvatska Slavonija: Zagreb:** samo C. Arasim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj Karlovac: Findels. **Petrinja:** Grgić **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Alemán. — **Bosnija: Sarajevo:** Pl. Pleyel, lekarnik. **O. Tuzla:** Pecikovič, lekarnik. **Dalmacija: Zadar:** Andrievič. **Spljet:** Aljinovič.

Tamo se može takodjer dobiti *Kan de Hêbe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži sviežost i bieloću puti. Ciena 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Piccoli-jeva

želudačna esenca

lekarne Piccoli-ja «pri angelu» na Dunajskoj cesti u Ljubljani ozdravlja kako je očito iz zahvalnih pisam i zdravničkih svjedočbah bolesti u želudcu i trbuhu, bodenje, krč, želudačnu i promenjivu mrzlicu, zabasanje. hemerojide, zlatenicu, migrene, itd. i je najbolja pripomoć proti glistam kod djeca.

Staklenica 10 nč. Tko jih uzme više, dobi primjeren odpust.

Blagorodni gospodin Piccoli u Ljubljani!

Vaša želudačna esenca je jedino zdravilo, koje mi pomaže kod moje bolesti u želudcu. Svaki krat kada ju rabim, čutim polagšanje i zboljšanje.

Josip Sovdat, župnik, Kamnje, pošta Črnice.

Ovdje valja izreka «Čast zaslužku». Vaša želudačna esenca, koju sam ja i mnogo drugih bolnikah rabio u bolesti, je uprav čudovite moći, osobito kod želudačnih bolestih.

A. Zupetino, župnik, Kršan u Primorju.

Podpisani potvrdjuje, da ima želudačna esenca ljubljanskoga lekarnika Piccoli-ja hitre i prečudne zdravstvene moći. S njom ozdravilo je mnogo ljudi moje i susedne županije; komaš da prodje dan, da ne bi tko došao k meni, te me prosi za jednu staklenicu želudačne esence, koji imam uviek nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-dekan. Plomin, Primorje.

Astirrhaumom najbolje zdravilo proti prehladi, kostobolji, oslabi dušavnih čutilah, bolestin u križu i u prsih, prehladnim bolestim u glavi i u zubih. Staklenica 40 nč.

Pastile santonialske; (kolešći proti glistam) izkušeno zdravilo proti glistam; škatuljica 10 nvč. 100 komadičah 60 nvč. 1000 komadičah 5 for.

Salicilne pastile proti prehladjenju najbolja pomoć proti davici (difteritis), plućnim, pranim i vratnim bolestim, proti kašlju i hripavosti škatulica 20 nvč.

Želiščni prašni sirup. Ta iz ljekovitih bilinah izdjelani sirup rabi se s najboljim uspjehom proti svim pranim i plućnim bolestim, zasiljenju, kašlju, hripavosti, dušljivomu kašlju itd Odrašćeni neka uzmu 3 do 4 žlice svaki dan, djeca toliko žličic. Staklenica 30 n.

Tu navedena, kako sva druga ozdravlja se uviek friške dobe u lekarni

G. Piccoli-ja

«pri angelu»

Ljubljana, Dunajska cesta.

Naručbe izvršuju se s prvom poštom uz pouzetje iznosa.

Zaloge u Trstu su u lekarnah pl. Leutenburg, Foraboschi, Prendini, Ravasini i Zanetti ter u svih boljih lekarnah Istre i Primorja.

The Singer Manufacturing & C.o

NOVA JORK

samo za

JEDAN FORINT

na čedan može se dobiti **šivaću makinu «Singer original»**, bez povišenja ciene. Garancija 5 god. Poduka u kući badava.

The Singer Manufacturing & C.o
Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu «Singer» 3 novč. komad, ducet 30 novč.

Založni papiri 5%
austrijske centralne banke zemljišnoga kredita

(Banca Centrale Austriaca di Credito fondiario) koji se amortiziraju u 88 godinah pomoću vucidbah a preporuka su vrlodni osobito kano stalan i unosan uložak kapitalah dočim nose polag sadašnjeg kursa interes veći od

pet po sto.

Radi svoje solidnosti mogu se ovi založni papiri upotrebiti za kaucije i takodjer ka pupilarne zaloge itd. itd

Založni papiri od **5 po sto** centralne austrijsko banke za zemljišni kredit prodavaju se polag svakdanjeg kursa kod: **FILIALKE UNION BANKE u TRSTU** i kod njezine **Mjenarne Corso I.**, gdje se takodjer propali kuponi te izvučene srečku dižu.

Franco di dazio

MOBILI

fior. 40

migliori e più a buon mercato
in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON
DEPOSITO MOBILI DI VIENNA
Trieste, Via al Teatro Numero 1, A
(TERGESTEO)

fior. 24

fior. 22

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Broj 48. U Trstu 27. novembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom zastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; il u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *napotnicom* (assegno postale) ima, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Doplaj se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka 1 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Prije i sada.

Početkom ustavne dobe u našoj monarkiji, od godine 1860. napred pak do najnovijih danah, opažavalo se je u raznih pokrajinskih saborih velika napetost i protivnost svećenstvu. Medju te sabore spada i naš istarski. Dosta je pogledati u saborska izvjestja prošlih godinah, da se osvjedočiš, što sve se je reklo u saboru proti svećenikom ili popovom, bez razlike kojoj oni narodnosti spadaju. Ti protivnici bili su iz redovah stranke, koja i danas u Istri vlada.

Od neko doba je ta stranka promjenila svoj način postupanja. Ona napada u svom listiću često i gnjusno neke svećenike, dočim druge za istu vrst činovah hvali.

Izroklo se je već svega proti Mikiši, proti Jelušiću, proti »popovom kranjskim«, spustivšim se izprek gorah u Istru, a hvalilo se Dragovine, Kocijančiće, Meške i njim slične. Svećenik, dok je Hrvat, neima posla nego u crkvi a ima se odreći i svih onih pravah, koja mu državni zakoni daju i svih onih dužnostih, koje mu nalaže ljubav do svojega bližnjega; čim je on Talijan, neima se toga odreći, pače sve hvale je vredno, ako u tom obziru što učini.

Vladajuća stranka u Istri pobrinula se je takodjer za odgoj talijanskih svećenikah, ili prionula je uz one, koji se za to brinu. Dočim se je prije odvraćalo mladiće od toga, da idu u sjemenište, sada se daje izdašne podpore za gimnazijalne mladiće, odlučeno da budu duhovni pastiri u južnom dielu Istre, u porečko-puljskoj biskupiji. Dakako! Uvidilo se je s jedne strane znamenitost svećenikah, s druge pako pripravlja se za duhovne pastire skoro izključivo mladiće talijanske, u talijanskom gradu, na talijanskoj gimnaziji. I pošto rečena stranka ništa, nečini što nebi imalo i političkoga značenja, pošto ona u zadnjem broju svojega listića »agrarno konsorcijo« glavno s toga podupire, što će se s njimi moći uplivati politički na »slavenski« puk u Istri, to je bez svake dvojbe, da i odgojenje svećenikah sumo s toga gledišta podupire.

S istoga gledišta ima se tumačiti i njeno zauzimanje za imenovanje biskupa porečko-puljskoga. Zauzimanje, kakva nekad nije bilo. Neglede se tu ni najmanje na kršćansku ljubav nit kršćansku nauku, dapače radi se proti jednoj i drugoj, kad se uostoji o tom, da bude imenovan biskupom čovjek, nepoznajući jezika većine pučanstva biskupije, čovjek, koj dosledno nemože vršiti jedne glavnih dužnostih nasliednikah apoštolskih. Što sve se nije učinilo, da postane biskupom volač, Franco, iz mladih godinah znanac dra. Amorosa, i nepoznajući jezika hrvatskoga? A kad je to nastojanje spodletilo, što se sve nije radilo, da bude drugi, jednak prvomu!

DOPISI.

Iz Sovinjaka. Umoljeni ste g. uredniče, da uvrstite ovo malo redakah u dičnu »Našu Slogu«.

Polag občinskoga zakona od 10. julija 1863. imaju se obavljati novi izbori za svako glavarstvo i administraciju svake tri godine, ali u Sovinjaku se ne drže toga zakona jer evo već teče peta godina, da se nisu obavili izbori za administraciju. Za bacit občinarom malo praha u oči, poglavar izložio je imenik izbornikah još na 30. septembra 1883., a još ni sada ni odlučio dan za izbore. Mnstno mora biti za nekoga ovo mjesto! Možda bi se bilo i zadovoljilo zakonu, ali čuto se je, da se ima sagradit nova cesta od Minore do Sovinjaka, kako se sad i gradi, a ovo je za nekoga dobar kuščić, kako je sam poglavar kazao jednomu radniku, koji je radio na istoj cesti, da nekoji misle, da će biti odmah izbori za občinsku upravu, nu to se neće dogoditi, dok se nesvrši cesta (certi i oredi, che sarà subito la votazion per l'amministrazion, ma non sarà fin che non termina la strada). Videći nekoji občinari kako se radi i kako se to vleče na dugo, prosili su nekoje članove, nu ne poglavara jer se ga boje kao nečist križa, da se pobrinu, da budu novi izbori čim prije. Četvorica članovah učinili i podpisali su molbenicu za poslat ju c. kr. kapitanatu u Kopru proseći, da se vrši zakon.

Nu trebalo bi pridobit još jednoga člana za imat većinu jer uprava sastoji od 9 članovah. Pridobit ga pako je težko jer se svi boje poglavara, kako to sami izpoviedaju. Tako Vam se eto gospodari i upravlja u našoj nesretnoj občini. Šarenjakom je pravo nko sve naše propadne samo, da oni postignu što žele. Čudimo se, da se nepobrinu predpostavljene oblasti za točno vršenje zakona. Čemu se stvaraju zakoni ako imadu ostati samo na papiru?

Nadamo se, da će i ova kratka opomena otvoriti oči onim, koji neće da vide, i probuditi one, koji bi morali viekom biti.

Iz Boljunčine mjeseca novembra. Dvaeset i drugoga t. m. bio je obavljen izbor u I. tjelu za zastupstvo občine Boljunske. Već u zadnjoj »N. Sl.« bilo je javljeno, da su izbori u III. i II. tjelu izpali povoljno onim kmetom, a tako skoro se je dogodilo i u I. tjelu.

Kod nas neima strogo nacijonalnih strunakah, pa zato se ni kod izbora na to nije niti pazilo, već se gledalo, da dojdu u zastupstvo takovi ljudi, koji znadu i hoće s občinskim imanjem dobro i pravedno gospodariti, a takovi i bijahu izabrani. Mi se čvrsto nadamo, da će novo zastupstvo svoju težku dužnost savjestno i rodoljubno izpuniti.

Čim se bude novo zastupstvo konstituiralo, biti će Vam javljeno.

Pogled po svietu.

U Trstu, 26. novembra 1884.

Bečke službene novine donašaju carsko pismo, kojim se sazivlje carevinsko vieće za dne 4. decembra. Ravnateljstvo pisarne car. vieća razpošilje zastupnikom dnevni red za prvo zasjedanje. Taj glasi: 1. Prvo čitanje vladinog predloga o prodaji nekoje carne sgrade u Beču; 2. prvo čitanje zakonske osnove glede uredjenja

PODLISTAK.

Istrionensia ili diple „Babinoga Marka“.

Znate li koga ću da najprije uzmem danas na moje rešeto? Nebudi zamjere, al baš »N. Slogu« — ter bez dugog okolišanja velim, da se u »Sloginih« stupcih pogrešuje jedna potrebita rubrika, koju bih ja nazvao (eufonički pišuć) »Istrionensia« ili diple »babinoga Marka«.

Naši dobri susjedi zabadaju svoj nos u svaku našu trcu, a mi da budemo uvlek na »kordunu« obrane? A izplatilo bi se vjerujte! i bila bi po »Slogino« občinstvo vrlo poučna i zabavna po koja obaviest ob onom, što se dogadja u taboru tih naših zakupnikah »dell'avita civiltà«.

Božel koliko jih je danas u Istriji, koji svojataju »l'avita civiltà«, a njihovi »avi« ili su u Grčkoj žabe lovili; ili nisu znali, da ima gdje kut svieta, koj se Istrom zove, ili su pred koju godinu amo dolandrali prodavajuć igle i vrbce; ili su došli k nam krmke kopit ili laštre načinjat; ili su pokondrene*) tikve, s kakovimi Vaš rešetar rado čas trati, a valjda će i danas.

*) Kondir, kupic, pokondirena tikva = po gospodičeni prostak.

Ako i jesu u prošlih vremenih Talijani pokročili u znanostih i umjetnostih, u naš narod zaostao; nit je to njihova sva zasluga, nit je to krivnja s naše strane. Liepo nas je naš divni pjesnik obranio, kada u svom nadahnuću zavapi:

»Ah, da vide svieta puci ostali
. . . . . .
Kristov slavni nepobjedjen igda
. . . . . .
Pak da znadu, kako neman turasku
Grdim žđrielom progutah ga radeć
O te krši zub svoj zaman, skrši:
. . . . . .
Dok vi za krst podnosiste muke
Ne bi zato barbari vas zvali,
Što vi mroste, dok su oni spali?«

Najveći njegovatelji uljudnosti, dakako, bili su uvlek pravednili napram našemu narodu, ter su priznavali, da ako su u Talliji procvale znanosti i umjetnosti, zahvaliti je to onim, koji su ih svojimi prsi obranili od tartarskih i turskih navalah.

Zato i prozovu rimske pape Hrvate dičnim imenom: antemurale christianitatis (obrana kršćanstva). Sad je nastalo dakako drugo doba. Hrvatska pjesma pjeva: »Puška na klin, mač u tok, sad je brnčo drugi skok.« I naš narod, kako to priznavaju svi nepristrani, napreduje u zadnje vrieme baš orijaškim korakom.

Kulture neizumiru, ali stara ustupa mjesto novoj, koja odgovara svomu vremenu. Grčka kultura u ovih naših krajevih ustupila je mjesto, ili da bolje rečemo, prešla se u kulturu rimsku. Svježi, krepki, djevičanski narodi Balkana čute u sebi snage, da kulturu grčko-rimsku pretoče i zamjene svojom narodnom. A dokle će Kandljati i Krnjeli u Poreču imaju kruto manje prava od nas svojatati rimsku kulturu.

* * *

Da se kotva »avite« nezgubi u prietećem moru Slavenstva, »praunuci« Rimljanah kuju nove karike na verugi dragocjene tradicije. Kao gljive jedno za drugim niču u toj našoj kulturnoj pokrajini: — »Istarsko političko družtvo, arheologičko družtvo«, a bome — skinite kapu »avitoja — i »sosalsko družtvo«. Za malo će valjda sliedit i: Istrijanska italijanska politička akademija znanosti i umjetnosti, onda, dakako i Istarska, italijanska, politička univerza!

Obligatnim tajnikom svih tih zavodah, nelma sumnje, biti će »Babin Marko«. Zlatno njegovo pero, koje znade napisati na lakte duge članke najpolitičnije, najdiplomatičnije i o »čizmi«, zahvatiti će svoje mjesto i u strogih znanostih. Tim će osigurat sebi i obiteljici — »krušac«. Medju »Direktori«, akademici, to se već razumije — sjati će kao najsajnija zviezda »veleučeni«, »neumrli« *Re fra Pepi de Marco Rožo* »zi Veji«; za sada »professore ordinario« na »pučkoj« u Trstu.

Sjedište svih tih kulturnih ustanovah — zato netreba već pitat, — biti će »la gentile Parenzo«. U taj grad ima se smjestit i »političko istarsko družtvo«, jer će tu ugled stanovite brade lagše sačuvati stegu medju prpošnimi elementi.

Što Poreč? S vremenom bi mogao privabiti u svoje krilo i isti Rajbsrat i Delegacije, a kamo l' da se u pitanje stavi njegova »jedina shodnost« da bude vječnim sjedištem istarske Visoke kuće, dotično *»oličinske Junte«*. Tako mora biti! pak ustručavali se tomu koliko jim drago oni nezahvalnici, kojih je Poreč počastio svojimi limuni, zlatnimi jabukami i ostalimi plodovi južnoga podnebja i »avite civiltadi«! Pak i onako, šta ima odlučivati ona »reazione straniera, esotica importazione, che batte insolentemente alle nostre porte, « tenta vallcare i gioghi nevosi delle nostre Giulie (ah sladke »Giulie« — samo da vaše ime ne dodje na »profane ušiš«)

(Konac sliedi).

zakonitih interesah; 3. izvješće proračunskoga odbora o 13 godišnjem izvješću kontrolne komisije za državni dug; 4. izvješće legitimacijonalnoga odbora o izborih nekojih zastupnikah. Kako javljaju razne novine, ovo posljednje zasjedanje carevinskog vieća neće razpravljat važnijih pitanjah, već će ista ostaviti budućemu državnomu zastupstvu.

Austrijska gospodska kuća sastat će se okolo 10. decembra, t. j. pošto bude carev. vieće riešilo privremeni proračun, koji će se odmah gornjoj kući predložiti. Čini se, da neće niti ova potaknuti pred božićem nijednog važnijeg predmeta. Budući da će se zaključiti carev. vieće negdje drugom polovicom marča, razpisati će valjda vlada nove izbore za mjesec juni ili juli buduće godine.

Austrijski ministar rata Bylandt-Reith slavio je prošlog četna pedesetletnicu svoje službe kod vojničtva. Njeg. Vel. car čestitao mu vlastoručnim pismom te mu se zahvalio za njegove velike zasluge za vojničtvo. Čestitali su mu nadalje svi skoro nadvojvode, ministri, njemački car i razno vojničke deputacije.

Ugarski sabor započeo je svoje djelovanje prošlu subotu. Ministur trgovine predložio je saboru osnovu zakona o reguliranju rieke Dunava od austrijske granice do Radsany-a. Reguliranje stajati će okolo 17 milijunah forintih.

Proračunska razprava započeti će u subotu. Posle ove razprave doći će na dnevni red zakonska osnova o reformi gornje kuće, zatim predlog, da se saborska perijoda produlji od 3 na 5 godinah. U posljednjoj zajedničkoj ministarskoj konferenciji u Pešti bila je medju drugim, predmetom razprave zakonska osnova o penziji vojničkih udovah i sirotčadi.

Kako javljaju madjarske novine, sastao bi se hrvatski sabor tekar iza Božića. Proračuna za god. 1885. da neće ovaj put razpraviti već će vladi podieliti punomoć, da troši kroz četiri mjeseca po starom proračunu. Dne 23. t. m. posjetili su hrvatski zastupnici na ugarskom saboru, ugarskoga ministra-predsjednika i ostale ministre. Predsjednik klubu hrv. zastupnikah, g. Vukotinović pozdravio je u poduljem govoru ministra Tiszu, naglasujuć, da je narodna stranka u Hrvatskoj voljna držati se strogo nagodbe te da moli i njega, da bi se isto od strane Madjarah činilo. Nadalje reče, da je u Hrvatskoj velika većina naroda Madjarom prijazna a one, koji su protivni savezu sa Madjari, da će se pridobiti, ako budu Madjari bolje podupirali hrvatsku trgovinu, blažije postupali sa utjerivanjem poreza itd. Ministar Tisza obećao je zadovoljiti pravednim tožnjam Hrvatah, u koliko se neprotive interesom ugarske krune. Zatim su posjetili hrvat. zastupnici ostale ministre.

U Sofiji bila se raznesla viest, da će knez odgoditi narodnu skupštinu. Knez je izjavio zastupnikom, koji su ga za to upitali, da za sada nejma nikakova uzroka odgadjati skupštinu, i da će se on u obće držati ustavnih načelah.

Medju Rusijom i Kanom Kine nastali su u posljednje vrieme vrlo napeti odnošaji. Kan naime nevrši ustanove ugovora od g. 1873. Vjerojatno je, da će Rusija pripojit si Kanat, kojeg je sada, pošto je ona Merv svladala, sa svih strana obkolila. Dogodi li se to, tad će valjda Kana odpravit u stanje mira.

Srbska narodna skupština će se otvoriti na kratko zasjedanje početkom budućeg mjeseca.

Prošle nedelje vratio se talijanski kralj iz Turina u Rim. Narod ga je na kolodvoru veoma sjajno dočekao. Predsjednikom senata u Rimu imenovan je bivši ministar rata Durando.

U francezkom saboru razpravlja se proračun za god. 1885. Prošle nedelje držalo je do 5000 francezkih radnikah, koji su bez radnje, u Lionu skupštinu. Medju radnici i policijom došlo je do okršaja. Ranjeno je više njih od jedne i druge strane, a zatvorili su 36 radnikah.

Englezka vlada izdala je naredbu, po kojoj i državni činovnici, stojeći pod kontrolom vlade, imaju se odmah odreći službe, čim se dadu kandidirati u zastupničku kuću.

U priestolnom govoru, kojim je otvoren njemački sabor, ističe se osobito ono mjesto, koje navješćuje mir i utvrdjuje nadu, da će se mir, koji sada vlada, dugo vremena uzdržati.

U izboru predsjednika sjedinjenih američkih državah gosp. Clevelanda, priznana je većina za njega u razmjeru od 10 napram 8 glasovah. Isti protivnik Clevelandov, g. Blaine priznao je, da je većina glasovah pripala prvomu.

Franina i Jurina.

Fr. Pur bi Jure dobro, jedan put brižno poručkoj *»tetce«* zadovoljit.

Jur. Bi, bi, zač ni da natezat se previše zajčavimi »babama«. Ma drugo je pitanje, jel pak takoven moguće zadovoljit?

Fr. Lačnomu breku biti kost, mačku po kuži va škulje miša, brbljavoj »babe« duj po nose al se od nje prekriži.

Jur. Ja bi sakuko volel ovo zapitaje, zač ni koristi preveć mešat, ter znuš da užaju det, da ča se više meša, da ave to više smrdi. Al bin već rad znat, š čen biš to tel zadovoljit »tetu?«

Fr. Sirota nemila razbija si glavu, kega bi va Lindar za plovana poslat, zač ga je danas već teško nać, ki ne jidu žive Krnjele i Šarenjake.

Jur. Tuj lahka pomoć. Zame se s Pazina kakovega Popića al Markića, pak se ga pošalje mej te Crnogorce, da jih malo ukroti i pameti mivadi.

Fr. Ja, ma da se boji nijedan, ki ima kosmatu dušu poć tamo, zač da je gore za zgrist onakov oreh, kakovega su grizli Rusi pred Plevnom.

Jur. A ondu neka si obriju dušu i operu obraz, pak te Crnogorci drugučije š ojimi govorit.

Različite viesti.

G. dr. Vitezić, naš zastupnik na carevinskom vieću, nalazi se medju nami, gdje je na prolazku za Beč, kamo će se odputiti sutra, da vrši zastupničku dužnost na carevinskom vieću.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. Čujemo, da je izabran župnikom u Sovinjaku od puka g. Zuidardić, a upraviteljem župe u Oprtlju imenovan je gosp. Ivić.

Imenovanja. C. k. ravnateljstvo finance u Trstu premjestilo je kano carinarskoga asistenta k glavnoj carinari u Trst, carinarskog prijamnika u Novoj Baški g. Fr. Visconti. Imenovalo je nadalje carinarskimi prijamnici: financijalnoga nadstražara g. Jakova Kerschbaumera i carinarskog vježbenika g. Viktora Wratschka prvoga za Novu Bašku, drugoga za Višk. Podielilo je mjesto oficijala kod glavne carinare u Trstu upravitelju carinare i ureda soli u Volóskom, g. Ljudevitu Lusneru, a na isto mjesto imenovalo je carinarskog prijamnika g. Fr. Streckela.

Razpisana je kameralna štipendija u vriednosti od 84 for. za tekuću školsku godinu za uboge gimnazijalce iz Istre, Molbenice, pravidjene sa potrebitimi svjedočbami, treba najdalje do 30. t. m. c. k. namjestničtva u Trstu izručiti.

Razpisano mjesto. Kod c. k. kotarskoga suda u Bujah otvoreno je mjesto poslužnika sa plaćom od 250 for. uz aktivne pridavke od 25 for. i odielo. Molbe valja najdalje do 14. decembra t. g. c. k. okružnomu sudu u Rovinju odposlati.

K odnošajem u Istri (dodatak)! Dična Slogo! Potaknut onimi redci, koje si pod ovim naslovom donesla, nemogu a da nedodam još nešto ob onom kándidatu učiteljstva, koji je bio onako pakračkí dekretiran za Sv. Lovreč. Pripoviedano mi je sledeće o njegovom imenovanju jedan prijatelj istoga: »Bila je već iztekla prva polovica mjeseca setembra, a još nisam dobio mjesta a niti sam znao, koje bih zaprosio. Odputim se sretne ure preko Trsta do strica u Pulj. Znao sam, da su u porečkom kotaru prazna dva mjesta; ali jedno od tih zaprosio je moj prijatelj, naime Sv. Lovreč; ostalo je drugo — Fontana. Naumih prositi za ovo. Izkream se u Poreču, pa se predstavim predsjedniku c. kr. kotarskoga školskoga vieća, Rečom mu odmah što želim ali dodam ujedno, da Sv. Lovreča neću niti tražiti, pošto sam znao, da je moj prijatelj već odavna zaprosio to mjesto. Predsjednik mi odgovori, da ću dobiti sigurno jedno ili drugo mjesto, pa kada mu je rekoh, da ću po podne donesti molbenicu za Fontanu, primjeti, da je netreba, samo nek mu pokažem svjedočbu zrelosti. Pružim mu ju. Razgledav ju, vrati mi ju, popročenu sa »bravo«. Dadem mu na njegov zahtjev i svoju adresu pa se odputim drugi dan put Pulja zadovoljan, što ću dobiti mjesto, i to u blizini prijatelja. Dugo čekah u Pulju glas iz Poreča, ali nedodje ništa a ja ni, dva ni tri, uloži u Pulju molbenicu za mjesto u M., koje sam naskoro i dobio. Nekoliko dana za tim, dobim privatno pismo iz Poreča od istoga predsjednika, gdje mi javlja, da je odižao svoju reč te me imenovao za Sv. Lovreč, pa me pozivlje, da dodjem odmah započeti školu u Sv. Lovreč.

To me u toliko iznenadilo, da nisam mogao vjerovati vlastitim očima. Molbenicu prijatelja mi odbili sasvim tim, da je on imao u svjedočbi *»vesma dobro«* iz talijanskoga jezika a ja samo *»dobro«* pa imenovali mene, bez molbenice, za ono mjesto, koje sam sâm odbio u Poreču u razgovoru sa predsjednikom. Uzrok tomu mogao bi biti jedino »taj, što se moje preime nesrećiva na *»ić«* kako ono moga prijatelja. — Ja nisam niti odgovorio gosp. predsjedniku na onaj list, a mjesta nisam mogao primiti, pošto sam već imao svoje; a i moj prijatelj dobio je mjesto na moju veliku ranost, i to upravo u Puljskom kotaru«.

Tako mi reče taj novi učitelj u mjestu M. Čuj rodel kakve se čine nepravde našim ljudem u Istri. Sada će biti zadovoljna gospoda porečka, pošto su namjestili za ravnajućega učitelja u školi, gdje je većina djece hrvatske krvi, čovjeku, koji nepozna niti najmanje toga jezika! *Živili naši liberalci i naši usrećitelji.*

Talijanska kultura. Pod tim naslovom ćitamo dopis u »Edinostic kojeg ćemo u budućem broju doslovce donieti. Za danas kažemo samo toliko, da su nekoji naši djaci koparske preparancije slavili imendan Njez. Vel. carice, te da su bili napadnuti i nekoji grdo ranjeni od koparskih talijanskih kulturo-nosaca, medju kojimi se osobito iztaknuo bivši koparski načelnik i zemaljski zastupnik, odvjetnik g. dr. *Gambini.*

»Babini« nemiri u Kastavščini. Javili smo u svoje vrieme kako je *poročki listić* u svojoj pravodoljubivosti (!) objesio smutnju, izazvanu dne 14. oktobra o. t. Talijanah kod sv. Mihovila (kod Kastva) Kastavcem na vrat. Pokazali smo i dokazali takodjer, da su nemiri izazvani po Talijanih, koji se po Kastavšćini kłatare. Jednog od tih nemirnjakah uhvatili su žandari i odvedli ga kasnije u Trst, da ga sudi ovdašnji tribunal. Dne 22. bijaše taj »babin« Kastavac, inače Edoardo Brunettil, rodom z Miletakah od-sudjen radi javnog nasilja na četiri mjeseca težke tamnice i na izgon iz našeg cesarstva. Eto ti »babe« novog dokaza koji ti jasno pokazuje, tko pravi nemire i smutnje po Kastavšćini.

Pišenam prijatelj iz dolnje Istre: Pozrato će Vam biti, da ldu gospoda kod biskupije porečke našim narodnim protivnikom svuda na ruku. Ono što je slobodno talijanskomu ili šarenjačkomu svećeniku prigodom občinskih, pokrajinskih ili državnih izborah, t. j. vršiti po saviesti svoje državljansko pravo i narod podučiti, kako mu se je kod izbora vladati, nije to dozvoljeno svećeniku hrvatskog jezika. Da je tomu tako, mogli bismo Vam za dokaz navesti imena naših svećenikah, koji su bili pokarani i kažnjeni, jer su sami za narodne kandidate glasovali ili narodu takove privatno preporučili. Talijanski svećenici radili su, glasovali su, preporučali su i na izbornih gostbah patriotične (?) govore držali — pa nikomu ni petka. Hrvatom se strogo nalagalo, da se neimaju mješati u izbore, jer da je to stvar svietovna, kao da toga nisu znali oni, koji su dali svećeniku pravo izbora! Al da vidite kako su ista gospoda promienila svoje nazore o dužnostih i pravu svećenikah (u nedavno, kadno je bliesnila kolera u susjednoj kraljevini. Medju ostalim piše isti ljudi u okružnici na svećenstvo evo ovako: »Conscio, come esser sempre il clero qualmente chiamato a tutelare e promuovere possibilmente anche il bene materiale dei propri fedeli«. (Budući da je zvanje svećenstvo, da štiti i promiče po mogućnosti takodjer tvarno blagostanje svojih vjernikah itd.)

Kod izbora nije dakle dozvoljeno, dapače se kazni svećenika, ako se mješa tobož u svietovne stvari a ovdje, gdje se radi takodjer o čisto svietovnoj stvari, nalaže mu se, da se za iste zauzimlje, da svoje stado podući i rukovodi. Gdje Vam je gospodo logika? Zar ste se možda kolere bojali a kod izborah ste znali, da bi Vam moglo naše rodoljubno svećenstvo smetati? Zar imate i vi dvojaku mjeru, prem se to nebi smjelo od vas očekivati?

U obećanoj zemlji, za kojom toliko teže naši »nespašenci« nije sve zlato što se sjaji i nije toliko blažena, kako bi ju oni htjeli svietu predstaviti. O nesnosljivih porezih, koji se tamo pobiru i od najneznatnije stvarčice, znadu pripovjedati mnogobrojni radnici, koji dolaze u naše strane kruha tražiti. Kako se pako tamo postupa sa radnici, predočuje nam najjasnije talijanski list »Secolo«. Čitamo naime u istom, da je u jednom povećem mjestu u Italiji izumio neki načelnik koš za svoje radnike. Taj ljubimac(!) naroda imade velike vinograne te je u vrieme posljednje trgatbe (berbe) dao privezati svojim radnikom željezni koš na obraz, da isti nemogu grozdje zobatri. Kod nas, barbarah, privede seljak pleteni koš volu oraču na trubač, a u najkulturnijoj (?) zemlji na svietu veže gospodar svojim radnikom željezni koš, da mu nepojedu par grozdovah! Ala moraju biti ti talijanski radnici veliki požeruhi ili talijanska gospoda veliki čovjekoljubci! »Teče« u Poreču! popitaj se malko, da li postupaju tako igdje divlji Slaveni sa svojimi radnici!

Bogumrske kletve. Tuži nam se prijatelj iz dolnje Istre, da je zavladalo po nekojih mjestih bogumrzko proklinjanje od strane c. k. vojnikah. Kad se vrate ti junaci kući na dopust, ili kad odslužu, ponašaju se kano pravi divljaci. Za pokazat, da su i oni civilizirani, ili, da su nešto više nego li bijahu, dok su nosili na sebi prosto domaće ruho, prče se sa ono par talijanskih riečih, koje su kod vojničtva naučili a svaku rieč poprate sa grunom talijanskom kletvom. Medju svimi odlikuju se napose vojnici c. k. mornarice. Znali smo odavna, da je vojnički život kod naše mornarice razkalašeniji nego li kod vojnikah na kopnu, nu da je pokvarenost tolika, jedva bi tomu vjerovali, da nemamo pred sobom pismo vrlo ugledne osobe, koja nas o tom uvjerava.

Stavljamo radi toga ovu stvar na srdce višim vojničkim oblastim, kojim je dužnost, da vojnike uljude i naobraze a nipošto, da postane divljak i neotesanac, koji je na srampu i vojničtvu i narodu od kojega je potekao. Mjesto da bi izluženi vojnik bio uzdržalom narodu medju koji se vrati, mjesto da bi druge učio uljudnosti i lijepom ponašanju, on je obično na ruglo i smutnju svim i svakomu, koji dodje s njim u doticaj.

Zakon nedozvoljava, da zakuneš i najvećemu zločincu ono što mu je milo ili drago, a tim civilizatorom, da bude slobodno proklinjati Boga, Bogorodicu i sve što ima čovjek najsvetijega? Koji bacaju pod noge toli mrzko zakone božje, kako da njim budu sveti zakoni ljudski? Vojničke su oblasti dužne, da strogo paze da se štuju i ovršuju i zakoni božji neće li, da budu i njihovi zakoni podcenjivani ili prekršivani.

Traži se **sve tečaje „Naše Sloge“**, koji su do g. 1883. izašli. Tko ima sve ili pojedine tečaje i hoće je za primjeranu cienu prodati, neka se obrati na naše uredničtvo.

Pomorske viesti.

Imenovanje u trgovačkoj mornarici. Kr. ugarska pomorska oblast na Rieci imenovala je kapetani duge plovitbe gg. Petra Merlata iz Rieke, Josipa Ranera iz Beča i Milta Tićana iz Kostrene. Mornare gg. Ernesta Ivančića iz Sušaka, Ivana Premuda i Josipa Začevića iz Lošinja pom. podkapetani.

Nesreće na moru. Iz Buenos-Ayresa dolazi viest od 19. tek., da se zapulio u luci a. u. bark »Franky«, kapetan Glabola i ploveć iz Hamburga u S. Nicolas. Poplavljuga vodom, vratra bje napuštena. Nije proračunana još šteta, ali se nada da nije velika.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst 19. stud. Isca, Butorac iz Dubrovnika. 20. Marietta B, Sioletić iz Kalamata. Sklad, Bakarčić iz Leitha. 21. Angelo Custode, Stalio iz Mandia. 22. Tibor, Randić iz Leitha. Dubrovnik. Podić iz Dubrovnika. — *Rieku* 9. stud. Buona Caterina, Kukuć iz Trsta. 14. Hellos, Deperis iz Trsta. Marietta, Legno iz Spljeta. 18. Demetrio, Pobor iz Trsta. 19. Selena, Hropić iz Trsta. — *Stinion* 8. stud. S. Giuseppe, Stančić iz Baga. — *Campechy* 25. srp. Argos, Skopinić iz Marsilje. — *Dublin* 15 stud. Tisza, Morović iz Trsta. — *Cardiff* 14. stud. Alessandro T, Morović iz Rotterdama. 20 Vjeran, Randić iz Rouena. 19. Dveti dubrovački, Jušić iz Bordeauxa. — *Durazzo* 7. stud. Maria S, Franić iz Rieke. — *Zante* 9. stud. Retta, Favrić iz Trsta. — *Norfolk* 3. studen. Zvonimir, Bielovučić iz Liverpoola. 4. stud. Jafet II, Chlubrizza iz Delaware. — *Methe* 19. stud. Emma, Pondo iz Filadelfije. — *Larnaca* 8. stud. Honor, Maregila iz Malte. — *Montevideo* 14. list. Duo cugini, Jeletić iz Buenos Ayres. — *Bordeaux* 14. stud. Jokai, Randić iz Rieke. 15. Kraljevica iz Rieke. — *Tanova* 15. stud. Kolečep, Kordić iz Larnace. 22. Sedmi dubrovački, Karaman iz Batuma. — *Marsilju* 16. stud. Clita, Lužina iz Meraine. — *Swansea* 18. stud. Barone Kemeny, Golubović. — *Dedeagatch* 2. list. Nimrod, Jerolinić iz N. Jorka. — *Bourabaya* 5. list. Giusto, Radoslović iz N Jorka. — *Carigrad* 17. stud. Bosana, Tomanović iz Berdianske. — *N. York* 19. stud. Elmstone, Kosović iz Londona. 8. Lea, Krellć iz Cape-Town. 10. Sredstvo, Car iz Suedie. — *Gaetu* 9. stud. Tacito, Sungar iz Cette. — *Rouen* 10. stud. Szapary, Jeletić. — *Bahia Blanca* 23. ruj. Caterina D, Pošćić iz Newport-Mon. — *Nova Orleans* 3. stud. Jedanaesti dubrovački. — Iz Capo Town. — *B. Ayres* 8. listop. Arieto Sarlanović iz Montreala. — *Aleksandriju* 13 stud. Estor, Žiga iz Trsta. — *Glasgow* 10. stud Tisza, Morović iz Trsta. — *Cadix* 16 stud. Germana Antonio, Bunlčić iz Ayres. — *Taganrog* 20. stud. Nuovo Ciriaco, Tomanović iz Carigrada. — *S. Thomas* 29. list. Ljubidrag, Scrobolo iz Bremerhaven. 17. stud. Aquila, Tićac za Cette.

Odjedrili iz:

Rieke 10. stud. Srećni Filip, Unković za Korčulu. 11. Nicoletta V, Petrović za Zant. 12. Timavo, Miletić za Brasil. Cruno, Račić za Cette. 13. Mato P, Purić za Zante. 14. Saru, Botta za Batum — *Karlobag* 7. stud. S. Giuseppe, Stančić za Stinice. — *Selce* 12. stud. Sv. Juraj, Valković za Trst. — *Queenstown* 14. studenog. Trojednica, Marocchino za Leur. — *Montevideo* 13. stud Ireneo, Schnautz za Fulmout. — *Havre* 14. stud. Dora, Radoslović za Nova-Jork. — *Delaware* 2. Jafet II, Čubulca za Norfolk. — *Malta* 10. stud. Peleg, Matković za Aleksandriju. — *Deal*, na prolazu 3. stud. Sator, Ivančić iz Londre za Cette. — *Gibilterra* 11. stud. Szapary, Jeletić za Rouen. Tibor, Randić za Trst. — *Pontlac* 10. stud. Olga R, Mikulčić za Newport. — *Pomele de grove* 10 stud. Deveti dubrovački za Kardiff. — *Kardiff* 10. stud. Ida P, Crnković za Brindisi. 12. John, Morgan za Trst. — *Cagliari* 6. stud. Emulo, Savoldelli za Englezku. — *Queenstown* 11. stud. Forsa, Perčić za Amsterdam. — *Malta* 1. stud. Maturalem, Grurić za Marsilju. — *Marsilja* 13. stud. Catina, Valentin za Senj. — *Carmen* 20. stud. Empireo, Nikolić za Falmouth. — *Montevideo* 16. list. Theodosia T. Trojanović za Port Nolloth. — *Zante* 11. stud. Alfa, Nikolić za Trst. Retta, Favrić za Patras. — *Cette* 14. stud. Conte Geza Szapary, Sodić za Milazzo. — *Marsilja* 16. stud. Maratona, Nikolić za Vera Cruz. — *Messina* 15. stud. Nikolina T, Nikolić za Licata. — *Taragona* 18. stud. Stefanle, Randić za Glasgow. — *Fowey* 15. stud. Venero, Stiglić za Rieku. — *Dedeagach* 22. list. Nimroe, Jerolimić za Carigrad. — *Kardiff* Mirto N, Lučić za B. Ayres. — *Bordeaux* 19. studen. Jokai, Gotardi za Rio Plata. — *N. York* 5. stud. Uroš, Kilvain za Queenstown. Andre, Tićac za Cette. — *Carigrad* 18 stud. Bosana, Tomanović za Maltu. — *Table Bay* 21. list, Dante, Ivančić za Reunion. — *Montevideo* 23. listop. Due Cugini, Jeletić za Punta Lara. — *Swansea* 16. stud Esempio, Perrina za Table Bay. — *Savona* 19. stud. Heigoland, Mihanović za Trst. — *Cette* 18. stud. Vincenza, Buić za Gruž.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48 —	do	for.	61.—
» Santos	»	52.—	»	»	60.—
» Ceylon	»	90.—	»	»	—
» Java	»	60.—	»	»	64
» Moka	»	—.—	»	»	—
Cukar tučen	»	17.50	»	»	18.—
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	43.—	»	»	47.—
» talijansko fino	»	72.—	»	»	90.—
Riža talijanska	»	18.—	»	»	20.—
Papar	»	91.—	»	»	94.—
Bakalar	»	—.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	9.—	»	»	9.75
» u sanducih	»	12.50	»	»	—.—
Mast svinjska	»	51.—	»	»	60.—
» englezka	»	55.—	»	»	56.—
Slanina	»	56.—	»	»	59.—
Maslo	»	84.—	»	»	98.—
Loj	»	44.50	»	»	—.—
Naranče puližke	»	2.½	»	»	5.½
Limuni puližki	»	4.—	»	»	9.03
Rozlić	»	8.—	»	»	8.½
Mandole	»	70.—	»	»	—.—
Grožđje sultanina	»	31.—	»	»	35.—
Smokve	»	12.—	»	»	16.—
Grašak	»	10 —	»	»	18 —
Pažulj	»	8.—	»	»	18.—
Leća	»	18.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	106.—	»	»	115.—
» istarska	»	110 —	»	»	—.—
Kože strojene	»	106.—	»	»	111.—
» volovske surove	»	38.50	»	»	48 50
» janjeće 100 k.	»	60.—	»	»	110.—
» kozje	»	80.—	»	»	145.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sljeme	»	1.80	»	»	1.80
Šljive bosanske	»	26.—	»	»	28 —
» hrvatske	»	26.—	»	»	28 —
Pšenica	»	8.—	»	»	8.½
Kukuruz vlaški	»	6 50	»	»	7.—
» banatski	»	8.50	»	»	—.—
» hrvatski	»	7.—	»	»	7 50
Raž	»	7.50	»	»	—.—
Zob magjarska	»	7.50	»	»	8.—
» hrvatska	»	7.50	»	»	8.—
» arbanaška	»	6.25	»	»	7.—

Trščanska burza

od dne 26. novembra:

Austrijska pap. renta	for.	81 55	do	for.	81.70
Ugarska » »	»	90.15	»	»	90.30
Ista u zlatu 4%	»	95.20	»	»	95.40
Dionice nar. banke	»	873.—	»	»	—.—
» kredit-banke	»	302.—	»	»	303.½
Talijanska renta	»	95.—	»	»	95.½
London 10 lirah sterlinah	»	123.—	»	»	123.½
Napoleoni	»	9.75.—	»	»	9.77½
C. kr. cekini	»	5.75	»	»	5.77
Državne marke	»	005	»	»	60.20
Into francezko	»	48.50	»	»	48.70
Talijanske lire	»	48.00	»	»	48.80

Lutrijski brojevi

dne 23. novembra:

Trst	53	72	70	58	1
Linc	10	76	51	3	52
Buda	88	55	38	6	63
Innsbruck	15	32	65	1	74

od 26. novembra.

Prag	86	70	65	45	29
Lavov	58	52	2	1	65
Hermanstadt	81	34	43	60	75

Agencija za posredovanje

u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA

priskrbuje službe svake vrsti u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće po najugodnijimi pogodbami.

Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

ODIELA na mjesečne i nedjljene rokove mogu se dobiti u **krojačnici: al N. 12 Via Farneto,** učinjena pomoć mjere. Budući imade u zalihi velik izbor sukna svake vrsti, može dati uz umjerenije cienе nego li drugi.

Odlikovan „Specialitet“ P. Slocovich-a

Ljekarna „Alla Marina“

Elisir Kina-Kina. Izvrstan liek kod slabine želudca i može služiti kano pomoćno sredstvo kod močvarnih groznica, kod neprobavljivosti želudca i trbušne slinavice itd. Cienа velikoj staklenici 60 novč., maleckoj 40 novč.

Elisir Kina-Kina sa željezom, koji popravlja sastavinu krvi, liečenju i pomanjkanje krvi, bieli ovlet kod ženah itd. Cena staklenice 60 novč.

Naručbe uz pouzetje obavljaju se kratom pošte.

Podružnina u Trstu c. kr. povl. austrijskog, vjerozijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz

4-dnevni odkaz 3½%

8-dnevni odkaz 3½%

30-dnevni odkaz 3½%

u napoleondorih uz

30-dnevni odkaz 3%

3-mjesečni odkaz 3½%

6-mjesečni odkaz 3½%

Okružni odjel

u bankah 3½% kamata na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Boč, Prag, Pešt, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagrab, Arad, Grac, Hermanstadt, Innskruck, Celovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devisah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

Predujam

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Čvrste blagajne

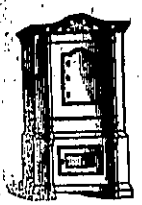

(Zajamčene od ognja i polkodjenja)

c.k. priv. izključive tvornice

C. POLCER i C.

u Beču

tvorničari c. kr. oblastih.

Skladište i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST

Via Forni br. 7.

TRGOVINA I KROJAČNICA

Pellegrino Levi

Via S. Antonio br. 5

OGRTAČI

od for. 10 i više

Podpuno odielo od f. 10 i više

Hlače . . . « « 4 «

Kratki kaputi « « 6 «

Preluk « « 2·20 «

Za približujuću se jesen drži velliku pripremu sukna te sgotovi na mjeru, u najkraće vrieme.

Po pisani čuste se obju viti trgovcem, obrtnikom, novčarom, osjeguravajućim družtvom itd., da su otvorili ovdje **tvornicu**

Pečatah vulkaniziranog kaučuka.

Corso nr. 47 — I. p.

te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatah tako, da se mogu natjecati sa onimi berlinskih i bečkih tvornicah i što se tiče »veoma nizkih cienah«. Izradjuju se pečati kojegod drago polobe; Pečati Bijouterie, prikladni za darove, kano: sutovi, mesaljoni automatični, škatulje za šibice. Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati sa dnevnikom i za označiti registre. naslove, dionice itd.

Primaju se takodjer pečati na popravak. Naručbe iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim štovanjem

Macerata & Battara.

KOD ŠPIRA ARTALE

(Tiskarna i nakladа u **Zadru**)

Izašao je novi

MALI KATEKIZAM

odobren za podučavanje kršćanskoga nauka u crkvi i u škol od prečastnih Ordinarijatah dalmatinske crkovne pokrajine. **Cieni 8 nov.**

NB. Naručitelji, koji pošalju novac unaprieđ za najmanje 24 iztiskah, dobiti će knjige bezplatno u kuću.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast).

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim tranjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalju

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrobljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

U Trstu: Petar Slocovich, farmac. ala Marina, Via Sanita 13. Pvaxmarer ljek. **Hrvatska Slavonija:** — **Zagreb:** samo C. Arasim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj **Karlovac:** Findeis. **Petrinja:** Grgić **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gürsky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija:** **Sarajevo:** Pl. Pleyel, liekar-ik. **Tuzla** Peciković, ljekarnik. **Dalmacija** **Zadar:** Andriević. **Spljet:** Aljinović.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cienа 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, voni za rubce i elegantni svlet. Ovo je dieser svih vonja. Radi vanredno lieпe sprave, služi i kao dar za Božić i Imendan. Cienа for. 1.50

Prašak za prsa

Nekašlji više

Izvrstan liek proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim katarahnim mnam.

Skatulja sa naputkom po 30 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER

Piazza Grande — Palazzo Municipale

Trst.

Naručbe obavljaju se bezodkladno.

Nekašlji više

ČASOPIS

La Verifica

O SLUŽBENIH VUCIDBAH.

Predbrojba od danas napred za ovu god. 1885. stoji for. 2 za Trst u stan; za državu for. 2.50; za inozemstvo 8 frankah.

Od sada donašati će tržni pregled i burzne viesti.

Giuseppe Zoldan — Trst.

Casa fu Stratti, piazza del teatro.

LA FILIALE

della

BANCA UNION

TRIESTE

e' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) *Accetta versamenti in conto corrente:*

Abbuonando l'interesse annuo

per Banconote

3¼ % con preavviso di 5 giorni

4 « « « 12 «

4½ « a sei mesi fisso

per Napoleoni

3½ % con preavviso di 20 giorni

3½ « « « 40 «

3½ « « « 3 mesi

4 « « « 6 «

Godranno dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 12 giorni dal 13 giorni e quelle con 25 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO

abbuonando il 3½ interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio *la valuta del medesimo giorno.*

Assume pei propri correntisti *l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro le facoltà di* **domiciliare** *effetti presso la sua cassa* **franco d'ogni spesa per essi.**

b) *S'incarica dell'acquisto e della vendita* di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell' incasso *d'assegni, cambiali e coupons*, verso ⅛% di provigione.

c) *accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.*

La Filiale della Banca Union

(Sezione Merci) *s'incarica* dell' acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico e Warrants.

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtjevu, nalaze se u skladištu uviek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST

19 Via di Carintia 19

uz najniže cene. — Skladište kotačah rabljenih, vinotiskalnicah, sisaljkah, dotučenega željeza cievih za vodu i kotlovah.

Latteria Milanese

(milanska mliekarna)

Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitelje, da ima u mliekarni **svieža i suha voća, izvratne diviljačine, zeleninah sve polag cienah na trgu Hleba genovezkog, kolačah mletačkih, slaščicah padovanskih, gorkih, kolačah salon, masla** svieža svaki dan iz Milana. **Kreme za cvariti, tučenog povrhja** prve vrsti, **kisela mlieka. Za objede i soirée** ovršavaju se naručbe sa pladnievi povrhjem bogato narješeni, takodjer u ledu. Naručbe za pokrajinu izvršuju se neodvlačuo, nu ne izpod 5 kilog.

M. Melchiore.

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

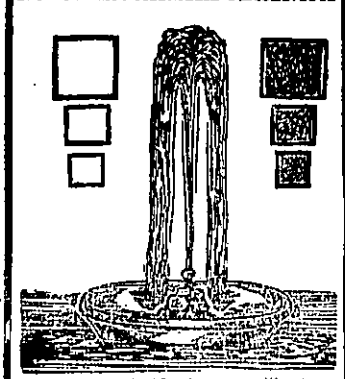

...ja su ne boji konkurence niti satvor-nicami niti sa skladišći!

FONDARIJA

četvorouglih pločah u portlantničkom cementu za popločiti svakojake prostore, vodojeme za bašče, posude, kipove, kapitale, vodojeme za kupalj itd. itd.; veličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
« « 3 « « f. 1 — « metar
« « 4 « « 1 20 «

Mármorizirano poput bielog marmora debljine od 2 cent. po for. 2 20
« « 3 « « « 2·40
« « 4 « « « 2·60

Vodojami za bašče u objemu od 1 metra po fr. 80. od 2 metra po fr. 50. od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest već solidnosti i po četvornom metru korisnija za 60 nvč.

Drži se dativo za oblaziti cemento, podajuć njim solidnost i ljepi poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A. Z Usorci ove nove vrsti obrta virti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi,

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Usrjesi postignuti: Svaka nerazpoloženost, nepreboljivost, kolike, gljiste, hemoroidi, zimnice, vedena bolest, menstruacije, tromost, slabina, slišanje krvi. Čisti lagano i okrepljuje zdravlje. Svaka stalenica je providjena jednom naputnicom; kako se ima upotrebiti.

Da se lagje do onog lieka dođje, a zaodvra s njim lasnatieli sve kašnje, mirodjnice, slastičarne, prodaje lieke ah u svih glavnih mestih cielega svieta.

Trgovina: Romano Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica 3. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

POZOR!!

POZOR!!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

NB. POZOR OD PATVORENJA !

POZOR!!

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5. Dobiti se može svakojako orudje za *poljodjelca* i *zanatlije* svakojake *sprave za konje* i *predmete za kuhinje* i *obitelji*. Sve uz najniže cene.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lieak po dr. Mullću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Mullću,

je odlučno najbolji lieak proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živelh, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se vabi i kratko vrieme prestane poavema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Mullću* uz priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nvč.

Zahvala.

Gospodinu J. pl. Trnkoczyju, lieakaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razno domaće liekove bezuspješno rabila Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Mullćev kostobolni lieak za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih oslobodila**, Punim osvjedočenjem **priznajem** dakle **dr. Mullćev kostobolni cviet** kano izvratan lieak te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izrièem pako najsrdačniju hvalu; svim štovanjem.

Frane Jug,
poljednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvratan proti kašlju, hripavici, vratobolji, prsnoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Korisnији nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nabi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

lekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi, gotovo o *sačuvanju* i *pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju*. Najbolji *domaći lieak* za ureditl probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Prirodjen je od *najboljih, liečnički najkrieplјih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odvrgavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *navale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije* i *melankolije* (sallied slabu probavu); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *boletno tjelo* iznova *stlu i zdravlje*. Uslied ove izvratne vlastitosti, postao je *sjeguran ljudski domaći lieak* a radi toga svuda je poznat.

1 staklenica 50 nvč. dve staklenice 1 for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, lahko svaki pročita. Salje se na *frankirana pisma* ne sve strane uz *pouzeće iznosa*.

Gospodin Pragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lieak izvratan, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, naduti m ikakvo bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah Isti lieak ozdravio je i moju sestrugu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a suda uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od simnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se biljožim

Kazimir Massiski
nadzornik šoljesničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim sve p. n. gg. naručnika, neka zahtjevaju lučno dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragnera, ljekarna »kernovu orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, ljekarnici.

U Zadru Andrović N; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Alukić; *U Hrvatskoj i Slavonji sliedeće ljekarne*; *Zagreb* Arazim C.; H. Jasklević (gornji grad); A. E Milosrdna brada; M. L. Finkh; Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Variačić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes *Brod n. S.* N. B. Kuković. *Gospić* V. Vouk. *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachorszky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Dood. Erhon. *Pregrada* H. Bilinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al Deszáthy *Vinkovci* Fr. Horzig. *Vukovar* Fol. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobiše:

Pražko domaće mazilo proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, neima boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otek brzo se izliečі; *smrad koji iz oteka teče, izvuče ovo mazilo* brzo i rani izliečі. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomoće i rana se *prije ne zaciеli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen*. Zapriečі također rast divljega mesa i čuva od upalo. Također ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mliačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo priliepi.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Piccoli-jeva

želudačna esenca

lekarne **Piccoli-ja** »pri angelu« na Dunajskoj cesti u Ljubljani ozdravlja kako je očito iz zahvalnih pisam i zdravničkih svjedočbah bolesti u želudcu i trbuhu, bodenje, krč, želudačnu i promenjivu mrzlicu, zabasanje, hemerojide, zlatenicu, migreme, itd. i je najbolja pripomoć proti glistam kod djece.

Staklenica 10 nč. Tko jih uzme više, dobi primjeren odpust.

Blagorodni gospodin Piccoli u Ljubljani!

Vaša želudačna esenca je jedino zdravilo, koje mi pomaže kod moje bolesti u želudcu. Svaki krat kada ju rabim, ćutim polaganje i zboljšanje.

Josip Sordat, župnik, Kamnje, pošta Crnice.

Ovdje valja izreka »Čast zaslužku«. Vaša želudačna esenca, koju sam ja i mnogo drugih bolnikah rabio u bolesti, je uprav čudovite moći, osobito kod želudačnih bolestih.

A. Lupetina, župnik, Kršan u Primorju.

Podpisani potvrdjuje, da ima želudačna esenca ljubljanskoga lekarnika Piccoli-ja hitre i preduzne zdravstvene moći. S njom ozdravilo je mnogo ljudi moje i susedne županije; komać da prodje dan, da ne bi tko došao k meni, te me prosi za jednu staklenicu želudačne esence, kojih imam uviek nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-dekan. Plomin, Primorje.

Antirrheumon najbolje zdravilo proti prehladi, kostobolji, oslabi delavnih udulah, bolestim u križu i u prsih, prehladnim bolestim u glavi i u zubih. Staklenica 40 nč.

Pastile santeslaske; (koleščі proti glistam) izkušeno zdravilo proti glistam; škatuljica 10 nvč. 100 komadičah 60 nvč. 1000 komadičah 5 for.

Salicilne pastile proti prehladjenju najbolja pomoć proti davici (difteritis), plućnim, pranim i vratnim bolestim, pri u kašlju i hripavosti škatulica 20 nvč.

Zeliščni prašni sirup. Ta iz ljekovitih bilinah ladjelani sirup rabi se s najboljim uspjehom proti svim pranim i plućnim bolestim, zaslužanju, kašlju, hripavosti, dušljivomu kašlju itd Odrašćeni neka uzmu 3 do 4 žlice svaki dan, djeca toliko žličić. Staklenica 30 n.

Ta savedena, kako ova druga ozdravila se uviek frliko doba u lekarni

G. Piccoli-ja

«pri angelu»

Ljubljana, Dunajska cesta.

Naručbe izvršuju se s prvom poštom uz pouzetje iznosa.

Zaloge u Trstu su u lekarnah pl. Leutenburg, Foraboschi, Prendini, Ravasini i Zanetti ter u svih boljih lekarnah Istre i Primorja.

The Singer Manufacturing & C.o

NOVA JORK

samo za

JEDAN FORINT

na čedan može se dobiti šivaću makinu **«Singer original»**, bez povišenja ciene. Garancija 5 god. Podnka u kući hanava.

The Singer Manufacturing & C.o
Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu «Singer» 3 novč. komad, ducat 30 novč.

Založni papiri 5%

ausrijske centralne banke zemljišnoga kredita

(Banca Centrale Austriaca di Credito fondiario) koji se amortiziraju u 38 godinah pomoću vucidbah a preporuke su vriedni osobito kano stalan i unosan uložak kapitalah dočim nose polag sadašnjeg kursa interes veći od

pet po sto.

Radi svoje solidnosti mogu se ovi založni papiri upotrebiti za kaucije i također ka pupilarne zaloge itd. itd

Založni papiri od **5 po sto** centralne austrijske banke za zemljišni kredit prodavaju se polag svakdanjeg kursa kod: **FILIALKE UNION BANKE u TRSTU** i kod njezine **Mjenarne Corso I.**, gdje se također propali kuponi te izvučene sriečke dižu.

Franco di dazio

MOBILI

migliori e più a buon mercato
in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON
DEPOSITO MOBILI DI VIENNA
Trieste, Via al Teatro Numero 1, A
(TERGESTEO)

fior. 40 fior. 24

fior. 22 fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

Velika partija
ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija
odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik M. Mandić. Tiskom V. Dolenca.

Broj 49. U Trstu 4. decembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom zastu zmale stvari, a nesloga sve pokvari" Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč., a ili u slučaju opetovanja uz pogodbe se upravo ravnati se ili poštarskom *upravicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu a otvorenu pismu, za koja se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA" izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata e poštarinom stoji 5 for., za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 3.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Lihvarstvo.

(Usura).

Lihvarom zovemo onog čovjeka — ako se čovjekom nazvati može — koji traži il prima za svoj novac od dužnika takove interese, koje ne samo da pravedan zakon nedozvoljava, nego su često veći nego li je posudjem kapital. U svih zemljah i u sva vremena bilo je takovih stvorovah, koji su nastojali tudjom nesrećom, kad što i lahkoumnošću, okoristiti se tim jednostavnim nu veoma mrzkim sredstvom. Po čitavoj Evropi su na glasu radi lihvarstva osobito židovi, premda imade žalibog i medju kršćani lihvarah, koji nezaostaju u ničem za židovi. Ako dakle spominjemo često u sledećih redcih židove, tad ide to jedino na račun židova-lihvarah, koji su nam isto tako mrzki, kano i kršćeni lihvari.

Bune i proganjanja židovah prošlih godinah u Njemačkoj, Rusiji i nekojih pokrajinah Austro-Ugarske, potječu skoro izključivo radi lihvarstva. Osiromašen i oguljen narod od tih krvopijah nastojao je, da si razhladi ogorčeno i ranjeno srce nasilnom rukom, nezakonitim putem, pošto ga državni zakoni proti istim dostatno nebrane. Da netražimo primjerah po ostalih europejskih državah, spominjemo nekoje narode živuće u Austro-Ugarskoj, koji najviše od lihvarstva trpe. U prvom redu jesu to naša slavenska braća u Galiciji i nešto u Bukovini, zatim Madjari u Ugarskoj. U tih zemljah prešao je većinom narodni kapital u ruke lihvarskih židovah, koji su danas gospodujući jer imućniji, bogatiji.

God. 1877. pokupili su narodni zastupnici Galicije i Bukovine samo ponešto podatakah o lihvarstvu, a to bijahu upravo strahote, kojim je jedva vjerovati, da nebijahu toli temeljito dokazane.

Stotina, dve, tri i više stotinah interesah na godinu, to bijaše samo šala ili milost napram dužniku, nu po pet, šest stotinah i do tisuće po sto interesah, bijaše mjerilom lihvarah, koji su se sami medju ljude brojili ili, koje su sugradjani također za ljude smatrali.

Ovako propalo je u Galiciji i Bukovini na tisuće seljačkih gospodarstvah, uništeno je sijaset gradjanskih i plemićskih obiteljih. Tim načinom oduzeo je gospodaru njegovo imanje bez da je sirota često i znao, kako je do toga došao. Posudio bi kod sličnе pijavice malenu svotiću novca ili bi uzeo na dug živeža pa bi zaostao sa interesi jednu, dve i više godinah a lihvar bi mudro šutio i pisao dok je znao, da imade vjerovnika u svojih šakah, dok bi uvidio, da ga je posvema upropastio.

Budući, da mu je pako zakon ostavio slobodne ruke, da uzme koliko mu drago interese, izposlovao bi pomoćju sudovah, da dodje imanje njegovog dužnika pod bubanj a na dražbi kupio bi sam imetak od velike vriednosti za veoma nizku cienu. Tako oguljeni gospodar izgubi sav svoj imetak a k tomu ostane obično i nadalje u šakah lihvara, koga nije mogao do krajcare izplatiti.

Narod je dugo šutio i težko podnašao tu grdnu nepravdu, napram kojoj bijahu državni i zemaljski zakoni nemoćni i preslabi. Kad mu je napokon dogorilo do nokatah, kad je uvidio, da je osiromašen, da ga je spravio na prosjački štap onaj, koji je nedavno k njemu kano prosjak ili klatež došao, kad je doznao, da nenalazi nigdje obrane ni zaštite, tad uzavrije u njemu krv, te stade si sam pravicu tražiti. Tako su nastala proganjanja židovah-lihvarah u Rusiji, Galiciji, Ugarskoj i u samom Beču.

Al to je ujedno probudilo i vladajuće mužove od sna; to jih je napokon prisililo, da bar ponešto na put stanu nečovječnomu postupanju lihvarah, da bar ponešto zauzdaju te pijavice u čovječjoj koži.

U samoj Rusiji štićeni su kršćani u toliko od lihvarah, što židovi neuživaju ista gradjanska prava kano i ostali državljani, pa jih mogu državni zakoni bar donekle na uzdi držati. Ali mnogo teže ide to u zapadnih državah, gdje je najveći dio kapitala upravo u židovskih rukuh, gdje su židovi u najviših službah i gdje su oni ne samo ravnopravni sa ostalimi državljani, već često i protežirani.

Ta potežkoća obstojala je i obstoji još i dan danas u našoj državi. Židovom je kod nas veoma težko na rep stati, pa bili oni i još veći lihvari, samo ako nisu Slaveni, što je svakako redak slučaj. Nu ipak se moralo na silni vapaj narodah nešto poduzeti proti bezdušnim lihvarom. Tako je austrijsko carevinsko vieće izdalo g. 1887. na sveobći vapaj zastupnikah iz Galicije i Bukovine stroge zakone proti lihvarom za ove pokrajine. I medju zastupnici drugih zemaljah našlo se jih, koji su želili takav sveobći zakon; tad se već našlo dosta glasovah u carevinskom vieću, koji su zahtjevali, da se taj zakon ne izdaje samo za Galiciju i Bukovinu, već u obće za sve zemlje i pokrajine, zastupane u državnom saboru. Premda nije ovalo lihvarstvo nigdje tako bujno kano u spomenutih dvih zemljah, ipak su punomoćnici i ostalih pokrajinah odrešito tražili, da se produsretne strogim zakonom tomu crvu, koji podkapa narodno blagostanje svuda, gdjegod se pojavi.

Ovoj pravednoj želji nije se tada udovoljilo. Našlo se naime medju zastupnici i takovih, koji su držali, da ne treba proti lihvarstvu upotriebiti najveću snagu države — obćeniti naime zakon. Drugi su opet u svojoj mljačnosti i neodlučnosti nazirali, u makar kako strogih zakonih, nedostatno sredstvo proti lihvarstvu, kojo je uhvatilo jur tako duboko korenje. Jednim i drugim pridružila se tadanja vlada, pobijajuć predlog obćeg zakona proti lihvarstvu tim, što nebijaše tobož sakupljeno toli veliko množtvo dokazah i podatakah o lihvarstvu u ostalih zemljah države, kano za Galiciju i Bukovinu. Tako bijaše poko-

PODLISTAK.

Istrionensia ili diple „Babinoga Marka".

(Konac).

Drugih puta bilo govora u »N. Slogi« o političkom družtvu i o »magarećema, a zašto se nebi koja nahrenula i o »arheološkomu družtvu istarskom?« Možda zato, što izlaze na pozornicu uviek isti vitezovi, il kako bi Vaši susjedi rekli »gli stessi cavalli di battaglia?« Ništa zato? Bolje ćemo ih spoznati, bolje razkrabuljit.

Stara Istriona nam poveda, da su »otčinska« darovala i tomu družtvu predsjednika, u osobi pokrajinskoga podkapetana, hitroga I. ljubovnika, koji ima do kolice, da se bavi i znanstvenimi iztraživanji.

Taj gospodin u svojoj otvoritbenoj govorancij izpovieda svoj »kultus prama prošlosti« i »svoju vjeru u sretnije dane«. Pojdi ti sad pitat Muhameda, koji to kultus razumieva i koju to vjeru? !

Svakako bit će to ona sveta vjera, za koju njegovi trabanti neprestaju medju nami novačiti prozelitah i svimi ju mogućimi načini nametavaju. Bit će to ona ista vjera, radi koje Istrioti i Patrioti pale tolike svieće, i tolik tamjan onomu zatočniku, koga zovu »il povero Combi«. »Esule dal suo diletto nido natio«, veli 13. pr. septembra *Babin Marko*, »sola consolatrice fu a lui una indomita fede« .... vedova giusto e lontano«. I u tomu vidjenju (halucinacij, moj dragi Marko!) presello se onamo zadovoljan kao starac Simeon, quia viderunt oculi salutare — spasenje (neće suza nego na oko!). Kako bilo da bilo, koparska »Patria« nezna ovako mudro i obzirno obllaziti »sike cenzure!« — — —

Ovdje bi umjestno bilo reći koju o zloj kobi, koja prigodom ugasnuća te mletačke zvjezde zadesila mnoge i mnoge šažalnice — ali je to vrlo škakljiva stvarca. Povratimo se radje na arheologiju.

U otvoritbenoj sjednici dao je odnška svomu još mladenačkomu jarcu i veteran otačbenik presvietli komendatour Vidulich. Njegov govor nizao se na oko »sulle generali« o zadatku arheološkog družtva, pak budući, da za puk pišemo, mi bi sadržaj njegovoga sladkoga, gladkoga, medenoga govora, što ga je sipno preko svoje divne, starorimske božanstvene brade, u jeziku, koji je stvoren, da se uvija poput šare zmije, ovako popularizirali:

Taj Melifluus ad captandum benevolentiam, neponizuje se tuj u Poreču — sjedištu »Otčinske« — kao onomad pri otvaranju političkog družtva u Pazinu do »prostoga Jovana«. Ovdje u Poreču, čuteći »e nekud boije »kod kuće« uzima blagohotno pod svoje otčinsko okrilje to novo družtvo, komu će biti zadaću, mutatis mutandis, pobiti one glupe ultrohrvatske teorije. kao da su pradjedovi obluh Lošinjah bili preplavali u čabrih preko »canale della Morlacca« i dokazati nepobitno, da su ti pradjedovi bili baš kost od kosti, krv od krvi starodavnih Latinah, Sabinah i Etruskah, t. j. kad vječni grad nije ni znao za kakove robove.

Najzadnji stupi »sui rostri« jedan nadobudni od deset direktorah. Kako je mlad, nije još upućen u diplomatsku umjetnu, kojoj je načelo: kad govoriš, govori da te profani nerazumiju. Taj »kvarnerski sin« (jaoi da unj zapuhne kvarnerski vjetar) vam je u glavu »Pepi Vasisilli, vulgo svrzkapa. Bude li vredno, vratit ćemo se drugom zgodom na taj celebritet; ovdje se samo konstatuje, da njegove (extra Pepi-ove) expektoracije jesu neka knotička smjesa rečenicah, kojimi kruto površni poletarac hoće, da polemizuje sploh proti Hrvatom. Priznaje naprednost Hrvatah, koji da su isturske civilizatore za koje desetleće preteki, pak zato — kako je spretan logikus — darivao ih barbarskimi imeni. Svakako je vredno da vaši čitatelji upoznadu taj *universal-ženi*, da se vidi, koga ti se sve hvataju ti naši kulturaši. Do vidova, *caro refadel*

Budući da će biti na brigi *arheološkog družtva* sabrati sve što spada povjesti naše pokrajine, znalični smo, da li će ikada objelodaniti novo izdanje jednoga od najznamenitijih spomenikah istarskih, mislimo »Razvod Istriјanski«.[1])

* * *

Tko je pratio ovo poslednje vrieme novinarska pretresivanja glede sdruženja svih primorskih pokrajinah, mogao se lasno osvjedočiti, da naši porečki *»jastari«* nisu baš zanešeni — akoprem živimo u vieku velikih ujedinjivanjah — za ovu misnoi Dakako! Kad bi naša pokrajina stupila u veći planetarni sistem, mnogo izmedju glavnih zviezdah istarskoga neba, spale bi u red trabantah, asteroidah. Da prikriju svoje kruhoborstvo, *jastari* vele, da su samo za sdruženje moralno! Iu fine finali, njihova zdvojna borba se oko toga vrti — kako je to *Babin Marko* dosta nespretno izbrbljao — da ni »jedan dio uprave« nedodje u druge ruke, pak bilo te ruke i tršćanske il goričke braće.

»Našoj kozi niš' baš lieps ime
Al što kvajde, kad joj zlatno vime!«

[1]) Žalostna mu majka! Smrvio ga istarski povjestničar. Ured.

pan god. 1877. predlog za obći zakon proti lihvarstvu a primljen samo za Galiciju i Bukovinu t. j. za jedan maleni dio države.

DOPISI.

U Kopru 25. nov. (*Talijanska kultura*). Djaci učiteljske pripravnice dobili su zadnjih danah nekoliko podpore. Bili su k tomu tri dana prosti od škole a na jedan od tih danah pao je imendan Njez. Veličanstva carice. Nekoji ovih djakah (Slaveni) otišli su u gostionu »Al Vaporetto«, da tu svečano i veselo sprovedu toli slavan dan; pjevali su, a djak N. iz Novog Mjesta, zaigrao je na klaviru carsku himnu. To nebijaše povoljno nekojim prisutnim Kopranom te su se počeli odmah na djake mrgoditi. Djaci videći, da su Talijanom trn u peti, otidjoše pozdraviv goste slovenski i njemački. Djaci se ponešto zaustave na ulici, a jedan Talijan stupi odmah za njimi iz gostione te udari nekoga djaka tako pod rebru, da se je ovaj skoro srušio. Na to dodje drugi Talijan, poznati bivši koparski podestà, dr. Gambini te naloži djakom uvriedljivom riečju, da se poberu doma. Djak N. ga zapita, zašto li jih tjera, nu na mjesto odgovora posegne Gambini rukom u žep, izvuče van ključ ili nož (ne zna se pravo što) te udari djaka s tim orudjem medju očima toli silno, da se je isti odmah na zemlju srušio i da mu je počela krv curkom teći. Drugi djaci, videći pogibelj, odalijše se, nu Gambini i njegova dva druga — neki Basoggio i neki Derin — udarali su i nadalje djaka i po njem mastili. Silno ranjeni djak jedva da se je zavukao u svoj stan, gdje si je oprao ranu, u koliko je to mogao, te poslao vlast o dogodjaju ravnatelju pripravnice, da isti učini što spoznade za pravo i potrebito.

U isto vrieme poslao je po obćinske liečnike: Pavlovića i Gravisi-a nu nedodje jedan ni drugi. Tekar sledećeg dana na opetovani poziv dodje dr. Gravisi.

Rana je velika te će sirota djak morati još prilično dugo ležati prije nego li ozdravi. Da li je to ponašanje odvjetnika, zemaljskoga zastupnika, dra. Gambini-ja, koji je bio dulje vremena također načelnikom Koparskim, dakle prvi gradjanin dok nije vlada razpustila obćinsko zastupstvo radi nekog državi protivnog postupanja, da li je taj muž, koji se ponaša kano najprostiji fakin, u istinu dostojan, da sjedi u zemaljskoj saborniei i da ohavlja posao odvjetnika u austrijskoj državi, kojoj je u svakoj sgodi protivan? I ovakva muža su dapače kandidirali u carevinsko vieće! Tim pokazuju dosta Istarski Talijani, kako su daleko svojom blaženom kulturom, s kojom se toliko hvališu u časopisu »L'Istria«.

Poznato je, da je Gambini već prve godine obstanka učiteljišća nekoje djake izlupao, all tomu imade skoro jur 9 godinah. Nije dakle još niti bio odvjetnikom. Da bi se još i sada, pošto je već tolike časti obnašao i obnaša, tukao, to je svakako čudnovato! Što rade na sve to oblasti? Jeli poznat ovaj dogodjaj političkoj oblasti? Što je ista poduzela? Je li njoj poznato ponašanje obćinskih liečnikah? Je li poslala kotarskoga liečnika, da pregleda djaka, da pregleda spomenutu gospodu Gambina i Derina? Je li štogod sudu o tom poznato? Ravnateljstvo učiteljišta, reć bi, da iztražuje ovaj dogodjaj.

Čudnovato je, da se navaljuje na djake, koji pjevaju carsku himnu, udara se jih i do krvi izranjuje, nu još neohlađuje jest, da se hoće cielu stvar nekako zamučati, jer da bi se djakom naškodilo. Krasnih li nazorah! Djaci će biti kažnjeni, mora dakle stvar na svietlo i sa napadači, ja još smo u pravnoj i uredjenoj državi.

Hoćemo viditi, da li je život Slavenom u Istri siguran. Doba je, da se u Istri uvede red, da bude tamo Slavenom bar život siguran. Država mora braniti svoje vierne podanike. Bog očuvaj, da ne — jer — — Edinost.

Pogled po svietu.

U Trstu, 3. decembra 1884.

Sutra t. j. 4. t. mjes. otvara se carevinsko vieće, da dokonča ovim zasjedanjem svoje šestgodišnje djelovanje. Naši narodni zastupnici nalaze se jur u Beču ili su na putu za tamo. U ovom zasjedanju promjenit će se ponešto izborni red. Bečka predgradja mole naime, da se jih uvrsti u skupinu gradovah. Isto tako zahtjevaju Česi, da se nekoja njihova mjesta, polag broja pučanstva i polag poreza, uvrste medju gradove. Dakako, da Niemcem nije pravo ono, što i traže Česi, premda zahtjevaju i sami, da se bečkim predgradovom zadovolji.

Službene novine oglasuju potvrdjenje zaključakah delegacijah o proračunu za g. 1885., o kreditu za g. 1884. i konačnom zaključku računah za g. 1882.

Bečke novine javljaju, da će se sazvati zemaljski sabori mjeseca maja 1885., jer da je pogodnije, da zemaljski sabori zasjedaju u proljeću nego li u jeseni. Dolnjo austrijski sabor da već pripravlja gradivo za proljetno zasjedanje.

Vodja čoskih zastupnikah, dr. Rieger držao je u češkom klubu u Pragu podulji govor o odnošajih u Ugarskoj te o odnošaju medju magjarskim i češkim narodom. Govorio je neobično prijazno za Madjare. U posledne doba narivavaju se Česi nekako silomice Madjarom. Oni zaboravljaju skoro, da su Slaveni, družeć i miljkujuć se sa neprijatelji istih, satiračitelji naše uboge braće Slovakah. Neznamo komu kano Česi tim ponašanjem koristiti. Moguće da sebi, nu to će biti zaista samo vremenita korist a proigrat će tim ljubav i prijateljstvo svih ostalih Slavenah. Skoro bismo rekli sa sigurnošću, da se Česi ljuto varaju ako misle, da Madjari s njimi iskreno računaju, da će njim oni tobož do njihovih pravicah pomoći. Žalostno je, da se vodje češkoga naroda jošte opametili nisu, vjerujuć sliepo Madjarom, koji su jih jur nekoliko puta, napose kad se radilo o potvrdjenju fundamentalnih članakah kraljevine Češke, ljuto prevarili. Bojimo se, da će Česi ostati i ovaj put kratkih rukavah na škodu svoju i ostalih Slavenah.

U zastupničkoj kući ugarskoga sabora započela je u subotu glavna razprava proračuna za godinu 1885. Odobrenje proračuna nije glavna zadaća sadašnjemu zasjedanju ugarskoga sabora. Glavno pitanje svakako jest, zakonska osnova o promjeni u gospodskoj saborniei. Za ovu preinaku treba ne samo privolu zastupničke kuće, već i privolu iste gospodske kuće, te mora usljed toga biti promjena takova, da ju ova posledanja prihvatiti može. Zaključio sabor kako mu drago, gornja kuća ima ipak posledanju rieč.

Hrvatski sabor biti će sazvan za dne 28. t. m. Čim odobri provizorni proračun za 4 mjeseca i čim odabere regnikolarnu deputaciju, biti će opet zatvoren. Sveučilišna mladež javlja, da neće imati letos običnog sjajnog plesa. Razlog tomu jest, što se odbor nije mogao sklonuti, da pozove na ples nekoje protunarodne osobe ili da nekojim takovim izruči pokroviteljstvo kod plesa.

Iz Sofije javljaju, da je umjerena stranka odlučila, premda je u opoziciji sa vladom, glasovati za ustanovljenje željezničke svezo, za koju se je obvezala vlada napram evropejskim državam. Jošte nije rešeno pitanje o diplomatičkom bugarskom zastupniku kod turskog dvora. Turska naime zahtjeva, da taj zastupnik bude iz Bugarske, nipošto iz iztočne Rumelije.

Ruska nastoji kako bi se poslužila Bosporom i Dardanoli za prevoz ruskih četah u iztočnu Aziju. Tomu se Turska opire, jer da se tim vriedja obstojeći ugovor. Ruski listovi pišu, da je kan Kivo dao zadaviti nekoga bogatoga trgovca, koji je sa Rusi trgovao, te zatim prisvojio njegov imetak. Taj čin probudio je medju ruskimi trgovci silno ogorčenje te zahtjevaju sada, da se kana svrgne a Kivu pripoji Rusiji.

Na počast talijanskoj kraljevskoj obitelji priredilo je pučanstvo Rima sjajnu bakljadu. U Talijanskom proračunu za god. 1885. nadvisuje dohodak potroške za $8^1/_2$ milijunah premda su u proračunu ogromne svote za izvanredne potrebe.

Francezki sabor dozvolio je ogromnom većinom glasovah vojni kredit za Tonking u iznosu od 53 milijuna franakah. Ovo dokazuje, da se nalazi francezka vlada na čvrstih noguh i da imade narod poverenja u nju.

Španjolski službeni list donaša kraljevsku naredbu, usljed koje mora se povesti stroga iztraga proti djačkim nemirom u Madridu. Englezka gospodska kuća sporazumila se sa dolnjom kućom o promjeni izbornog reda.

Kako javljaju iz Carigrada, nastoje tamošnji vladini krugovi, da izkažu najveću prijaznost napram Rusiji. Ruski car podielio je sultanu red sv. Andrije, a ovaj je njemu poslao sbirku liepih ptican i odlikovao ga najvišim turskim redom Imtijaza.

Franina i Jurina.

Fr. Ma se je va zadnjoj »babes« razkokodakal on kanfanarski Krnjel, kako da je po celoj Istroj sve Štrace pobral al sve pinjate pokrpal.

Jur. Ma je sirota, naklapa o popu i fratru, o školi i crkvi, o pazinskem strašilu i kanfanarskih mudracih, al samo jedno kako da mu na zajik neć.

Fr. Ča bi to moglo bit, da se onakemu brbljuvcu zreć ne la, ter bleb će kako i ženi, ke nič zamučat ne moru

Jur. Aj neće rada ni žena povedet ne, ako mužu brageše obajde, al kega prevari al oklofuta.

Fr. Ter ni trebeda nič od tega Krnjel sfabrikal!

Jur. Čitaj malo »Franinu i Jurinu« kako je onega kanfanarskega kmeta, onako po šentanu sprebijal pak ćeš videt, da se ni on bolje ne vlada nego kakova takova ženićina.

Fr. Tako ti biš otel, da va »babe« popiše, kako je »ščava« mlatil?

Jur. S tem bi barem pokazal, da vidi i va svojen oku gredu a ne samo va tujen slamicu.

Fr. Ja, ma to bi bilo po čovečju, a on je Krnjel.

* * *

Fr. San čul, Jure moj, da se je vrbanski šarenjak Ive naradoval krčkomu Todoru.

Jur. Vero da! a zač?

Fr. Zač da nisu njemu samo puknuli lonci, nego da su još nikomu počeli pucat, pa tako da će imat skim naricat.

Jur. Kada je tako, škoda da je malo preveć dugo on mešetar, za kim Lošinjani mađje suze liju, zač bi jim i on mogal pomoć naricat za krmežljivim stvorom, komu je on otac.

Skoro da mi je izmaklo! Jeste li čuli, ima tomu vremena, kako se buba Istrione razlelekala na tobožnje omraze i uhodarstva sa protivne joj strane? Eh! buba si, pak bahuješ, kako ti već znat donaša: *reci, da ti nesreće!* — — —

Od kuko ti Marko papir maže, nisi li ti, babo, koja ubadjaš i bezdušno zlobiš gdjegod se naših dvojica, trojica sastala? Lažući i prilažući, nisi ti, babo, koja telališ njihove zdravice? Nisi li ti, koja dižeš hajku, ako se gdje pomole naše narodne boje? Nisi li ti, koja zadirkivaš u našosobnosti i klevećeš naše ljude, osobito ako su na državnoj službi, naše crkovnjake i onda, baš onda, kad si nakićena perjem očitih svetogrdnih razpopah — apostatah? Ne bjede li naše ljude tvoji »slobodoumni Gambetti« i na najjavnijem mjestu? To su čini — fakta, crno na bielu! A što da rečemo o tvojih delijah — (tebi dakako »simpatičnih«), koji se skrivaju iza birokratskoga svoga pulta pod onom kobnom šifrom Pr.?

Hrdjav li ti je zanat, babo!
Gdje? tl'e obraz kukavico
Sram te budi, izdajico!

Za ovaj put odlažem rešeto uz obćajni turski pozdrav *Bašinom Marku* a poklon do crne zemljice i još niže njezinim patronom. Rešetar.

Različite viesti.

† **Biskup Rudigier** u Lincu umro je poslie kratke težke bolesti prošlu subotu. Pokojnik bijaše jedan od najodrešitijih pobornikah katoličke vjere, radi čega bilo mu snašati svakojakih neprilikah. On je svimi silami nastojao, da se njegovoj sv. crkvi podieli prijašnja vlast i ugled, zato oplakuju svi vjerni katolici u pokojniku pobožnog, značajnog i neodviesnog muža, uztrajnog zagovornika i neustrašivog boritelja za prava naše svete vjere. Pokoj mu vječni!

† **Ivan Grčković** Rošo, umro je u Vrbniku dne 22. listopada t. g. u 78. godini života. Bio je samouk pjesnik, ljubio je svoj rod i jezik, vidjen i poznat od mnogih, te smo i mi imali ovo godište prigodu uvratiti u podlistku povoljan sud o njegovom pjesničovanju. Bio je kadgdd i satirik te se još i sada spominje ona njegova mesopustljada: na još njim nije bilo dosti, pak su pojili i staroga dubca kosti». Dielići žalost sa pokojnikovim sinom mč. g. Jerkom Grčkovićem, vapimo Jvanu: Pokoj ti vječni, vriedni starče.

Uzor poštari. Sjećat će se naši čitatelji, kako smo se u svoje vrieme potužili na nerede na pošti u kolaru porečkom; kako su bila u jednom poštarskom uredu 4 iztiska »Naše Sloge« najprostijim načinom zamrljana i najnjuanijimi slikami išcarana. Ravnateljstvo poštah ob čulo nam povesti iztragu. Ostalo valjda kod obećanja jer se radilo o talijanskoj koži. Prošlih danah potužio nam se isti predplatnik iz Poreščine, da mora plaćati po šesti put za 4 iztiska »Sloge« po 6 novčićah kazne, premda su iste sa 4 nvč. biljege biljegovane. Obratismo se iznova na sl. ravnateljstvo poštah, gdje nam bi rečeno, da će se opet stvar iztražiti. Stvar se ovaj put valjda izpitala, jer nam odgovara ravnateljstvo poštah, da su 4 broja »Sloge« morala biti biljegovana sa markom od 5 novč. nu da je kazna od 6 nčvčićah, koju je platio naš predplatnik svaki put za 4 novč previsoka bila. Glede biljegovanja 4 iztiskah »Sloge« sa markom od 5 novč. priznajemo, da nam se čini za 1 novč. previsoko jer se na pojedine brojeve liepi pošt. biljeg samo od 1 nvč., nu bit će valjda tako propisano; ti što se tiče kazne, koju moraju naši predplatnici snašati radi zlobe ili neznanja nekojih poštarah, nemožemo nikako zamučati. Nam su obećali pošt. činovnici ovdje, da će biti našemu predplatniku prekomjerna kazna povraćena ali sl. ravnateljstvo o tom mukom muči. Znademo, da našem prijatelju nije toliko stalo do ono nekoliko, še-ticah koliko do reda ni istarskih poštah, a tog. žalibože neće biti, dok budu poštari zagrizeni narodni nam protivnici i dok se nebude od ozgo na rad i ponašanje istih ikoliko pazilo. Na koncu dodajemo, da nam je stigao od sl. c. k. ravnateljstva poštah u Trstu odgovor u talijanskom jeziku i to valjda na temelju ravnopravnosti!

Kakovo će biti vrieme mjeseca decembra? Poznati Matuteu de la Drôme proriče sledeće promjene vremena u tekućem mjesecu: Zima od 1.—17. Snieg na sjeveru. Vjetrovi jaki i promjenjivi u atlantičkom, sredozemnom i adrijatičkom moru. Oluje u iztočnom dielu crnog mora. Zima, dažd i snieg od 17.—25.

Od 25.—31. mirno vrieme. Promjenljivo na sjeveru i sredinom Europe. Liepo vrieme na jugu Francezke i na sredozemnom moru. Vjetar u Oceanu dne 26. i od 29. do 30. Istih danah u sredozemnom moru tihi studeni vjetrovi. —

Grška 5% posuda g. 1884. 4. decembra počne se razpačivati ova posuda za 110 miljunah franakah takodjer ovdje u Trstu i to kod podružnice **kreditnoga zavoda.** Ova posuda je veoma pogodna jer nosi usled pogodnog kurza za kupioce najmanje 7 for. godišnjih. —

Cienа izručbe za svaku obligaciju nominalne vriednosti 500 franakah sa interesi od 1. jenara je 346 i pol franka, koji će se plaćati ovako: franakah 22 kod podpisa; fran. 75 kod dioba; od 10. do 15. decembra, fr. 100, 15. januvarja 1885. fr. 46·50 16. marc ja 1885; ukupno 346·50, koji svotu moraju kupioci odmah izručiti kod podieljivanja, u kojem slučaju njim se obali cienа obligacije na f. 345.

Ovom sgodom umjestno je štogod spomenuti o gospodarskih odnošajih u kraljevini Grčkoj. Broj pučanstva Grčke raste naglo i ona broji danas već preko 3 milijuna stanovnikah. Oni su već uzeli $^{2}/_{3}$ svih obligacijah grčke posude. Grčke željeznice takodjer dobro napreduju, sada ima ta država željeznicah u duljini od 1000 kilometra, te nosi sada tesalska željeznica 10.000 fran. za kilometar, taj dobitak postigla je do sada malo koja europaiska željeznica.

Grčka trgovina raste od ljeta do ljeta te je iznašala godine:

1858	drahem ali franka	f. 72,066.690
1859	» » »	f. 77,850.504
1860	» » »	f. 88,118.126
1883	» » »	f. 240,000.000

Carina je državi nosila:

1860	drahem	4.912.867
1861	»	4.481.209
1879	»	15,820.000
1883	»	23,700.000
1884	(do sada	23,500.000

Posuda se ima vratiti upravi iz carinarskih dohodakah, koji su već sada viši nego li treba državi za plaćanje interesah svega državnoga duga. Budući da je jamstvo dobro i interesi jesu visoki je skoro gotovo, da će se kapitalisti za ovu posudu vrlo zanimati, napose ovdje u Trstu, gdje su grčki odnošaji dobro poznati.

Pomorske viesti.

Nesreće na moru. Dne. 28. studenog u 5 sati z. p. na barku Sklad, kap. Bakarčić, koji je dojedrio u luku 20 studenog iz Leitha, i je bio usidren u Šaketi, primilo se vatra ugljevja, kojim je bio kreat. Brzom pomoću ovdašnjeg c. k. lučkog satničtva bje vatra ugnšena. Štetu je još nepoznata.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu- i inozemstvu.

Odjedrili u:

Trst 28. studenoga. Adria Pascolotto iz Glasgowa. 30. Olga T., Tomašić iz Messine. — *Sčice* 20. stud. Demetrio, Pobor iz Rieke. *Noci* 22. stud. Demetrio, Pobor iz Selaca. — *Rieku* 25. stud. Alesandro, Srića iz Messine. Velizid, Giusti iz Marsilje. 26. Tibor *(v)*, Randić iz Trsta. 23. Vittorioso, Tomić iz Sibenika. — *Marsilju* 22. stud. Carolina, Stiglić iz Cotte. 26. Marco Maria iz Rieke. Olga B, Bujan iz Trsta. — *Odesu* 16. stud. Minerva iz Trsta. Diana iz Nikolajeva. 19. Rachel iz Carigrada. — *Zante* 13. stud. Retta, Favrić iz Trsta. Isis, Vidulić iz Rieke. — *Carigrad* 18. stud. Providenza, Pasciutti iz Bordianske. 16. Bosana, Tomanović iz Bordianske. 18. Petka, Lucijanović iz Patrasa. 17. Livadia, Začević iz Volo-a. Giurko, Petričević iz Barcelone. 18 Carla, Bakarčić iz Eupatrie. Honoch, Buntjelić iz Marsilje. Attivo, Kosović iz Bordianske. *Maltu* 10. stud. Amalia, Randić. — *Gaetu* 23. stud. Conte Geza Szapary, Sodić iz Cotte. *Miljetke* 21. stud. Istok iz Carigrada. — *Ymuiden* 23. stud. Forza, Perčić iz Odese. — *Calamatu* 14. stud. Fratelli B., Nikolić iz Trsta i Missolun. — *Bari* 23. stud. S. Gonlo, Stanseović iz Catanie (za Mletke). — *Amsterdam* 23. studenoga Forza, Perčić iz Orfano-a. — *Delaware* 14. st. Conte Arturo L., Dabinović iz Suedie. — *Savannah* 14. stud. Amor, Skopinić iz Barbadoes. — *Licata* 23. stud. Paolina T., Pendo iz Messine. — *Newports-News* 14 stud. Zvonimir, Bielovučić iz Norfolka — *Havre* 25. studen. Melchior Vidulich, Vidulić iz Colombo-a. — *Filadelfiju* 15. stud. Conte Arturo L., Dabinović iz Suedie. *Gibelterru* 21. stud. Hitar, Randić iz Savannah za Palmu. — *New-York* 16. stud. Clinstone, Kosović iz Londona. *Dublin* 28. stud. Stefanie, Randić. — *Genovu* 28. stud. Columbus, Meneghetti iz Batuma. Sansone, Canponi iz Filadelfije. — *Mesinu* 26. st. Bolivar, Kozulić iz Palerma. — *Charleston* 15. stud. Sirena, Kozulić iz Stettina. *Aux Cayes* 22. listop. Sulin, Uzelčić iz Colona. — *Kingston* Jamajka. 2. stud. Mate, Blažević iz Shieldsa. — *St. Pierre* (Martinica). 7. stud. Josef Ivančić iz Marsilje. — *Molendo* 29. srpnja. Josip, Biolić iz Valparaisa. — *Barbadoes* 31. listopada. Florida, Skopinić iz Monteviden.

Odjedrili iz:

Trsta 25. stud. Dubrovnik, Podić za Dubrovnik. Prima Donna, Valjalo za Batum. Tibor, Randić za Rieku. 26 Katica, Perusović za Mletke. Agostino C. Premuda za Port-Said. 29. Miran, Pajkurić za Rettimo. *Selaca* 21. stud. Demetrio, Pobor za Novi — *Noviga* 23. stud. Demetrio, Pobor za Trst. — *Rieke* 26. stud. Kavranik, Mihačić za Korčulu. 28. Narenta, Morsa za Carigrad. — *Gibelterre* 25. stud. Olga za Trst. — *Cette* 20. stud. Carolina, Stiglić za Marsilju. 24. Stillcone, Vranić za Rieku. *Marsilje* 23. stud. Elios. Ivančić za Trst 25. Rovensca, Stuparić za Port Said. 26. Pietro Boskovlć, Kalugjerević za Smirno. 27. Robert, Margetić za Bengasi. Toni C., Nikolić za Trst. — *B. Ayres* 14. listopada. Eupica, Vidulić za Rouen. — *Zante* 14. stud. Retta, Favrić za Patras. — *Tarragone* 19. stud. Stefanie, Randić za Dublin. — *Rotterdama* 21 stud. Nehuj, Večarina za Livorno. — *Gaete* 19 stud. Tacito, Stanger za Milazzo. — *Carigrada* 12. studen. Esau, Minulović za Odesu. 14. Providenza, Pasciuttl za Maltu. 17. Bosana Tomanović za Maltu. 18. Livadia, Začević za Odesu. 19. Carla, Bakarčić za Marsilju 20. Attivo. Kosović za Marsilju. 21. Petka, Lucijanović. *Calamate* 13. stud. Otac Vicko, Grković za Trst. — *Cadice* 20. stud. Germana Antonio, Buntlčić — *Palerma* 24. stud. Bolivar, Kožulić za Messinu. — *Norfolka* 18. stud. Zvonimir, Bielovučić za Newport-Newa. — *Glasgowa* 24. stud. Giorgio Boscović, Gjinović za Smirne. — *Trinidad* 5. stud. Maylath, Paršić za London. — *New-Yorka* 15. stud. Poschich, Tominić za Alesandriju. — *Kardiffa* 27. stud. Jokal, Gotthardi za Miljetke. — S. *Thomasa* 5. stud. Ljubidrag, za Miljetke. — *Trinidad*. — *Swansee* 25. studena. Scrobolo za Trinidad. — *Swansee* 25. studena. Barona Komeny, za Miljetke. — *Barbadosa* 4. stud. Florida, Skopinić za N. Orleans.

Listnica uredničtva.

G. J. K. u S. L. S predmetom, o kojem nam pišete, ne kanimo na javnost. Pazite i bilježite sve što oko Vas biva. Doći će nam sve dobro u svoje vrleme. Srdačan Vam odzdrav.

G. J. H. Mladina. Liepa Vam hvala; dobili smo g. 1881. i 1882. Trebamo još stanlje, tečaje. Srdačan pozdrav.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	48.—	do	for.	64.—
» Santos	»	54.—	»	»	62.—
» Ceylon	»	90.—	»	»	125.—
» Ceylon perla	»	90.—	»	»	125.—
» Java	»	62.—	»	»	63.—
» Moka	»	90.—	»	»	103.—
Cukar tučan	»	17.$^{1}/_{2}$	»	»	21.$^{1}/_{2}$
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	45.—	»	»	—.—
» talijansko fino	»	70.—	»	»	100.—
Riža talijanska	»	15.—	»	»	21.$^{1}/_{2}$
» indijska	»	13.50	»	»	16.—
Papar Batavia	»	86.—	»	»	87.—
Bakalar Troms	»	40.—	»	»	44.—
Petrolj u barilah	»	10.75	»	»	11.—
» u sanduolh	»	11.50	»	»	12.—
Mast svinjska	»	50.—	»	»	52.—
» engleska	»	53.—	»	»	58.—
Slanina	»	50	»	»	100.—
Maslo	»	70	»	»	—.—
Loj Dalmat.	»	40.—	»	»	—.—
Naranče pulitžke	»	3.—	»	»	5.—
Rozlći pulitžki	»	—.—	»	»	—.—
Limuni	»	7.—	»	»	9.—
Mandole Dalm.	»	80.—	»	»	81.—
Grožuje suhanina	»	14.—	»	»	15.—
Smokve	»	12.—	»	»	10.—
Grašak	»	—.—	»	»	—.—
Pažulj	»	—.—	»	»	—.—
Leća	»	—.—	»	»	—.—
Vuna bosanska	»	105.—	»	»	110.—
» dalmatinska	»	105	»	»	110.—
» latarska	»	100.—	»	»	—.—
Kože strojene	»	95.—	»	»	110.—
» volovsko surovo	»	23.—	»	»	50.—
» janjeće 100 k.	»	110.—	»	»	—.—
» kozjo	»	—.—	»	»	—.—
Ljes	»	—.—	»	»	—.—
Sieno	»	1.80	»	»	1.80
Šljive bosan. srbsko	»	17 —	»	»	10.50
» hrvatsko	»	13.—	»	»	14.—
Pšenica	»	8.25	»	»	8.75
Kukuruz vlaški	»	6 50	»	»	7.—
» banatski	»	—.—	»	»	—.—
» hrvatski	»	—.—	»	»	—.—
Vino pulitžko		15 25			15·50
» grško		15·50			15·70
» dalmatinsko		14·—			23·—
» latarsko		20·—			—.—
Raž Azow	»	7.50	»	»	—.—
Zob magjarska	»	—.—	»	»	—.—
» hrvatska	»	—.—	»	»	—.—
» urbanaška	»	—.—	»	»	—.—

Tršćanska burza

od dne 3. decembra:

Austrijska pap. renta	for.	81 80	do	for.	81.90
Ugarska »	»	90 90	»	»	90.90
Ista u zlatu 4%	»	96.20	»	»	96.80
Dionice nar. banko	»	872.—	»	»	305.$^{1}/_{2}$
» kredit-banke	»	301.$^{1}/_{2}$	»	»	302.$^{1}/_{2}$
Talijanska renta	»	95.80	»	»	96.$^{1}/_{10}$
London 10 lirah sterlinah	»	123.—	»	»	123.$^{1}/_{4}$
Napoleoni	»	9.75	»	»	9.76
C. kr. cekini	»	5.73	»	»	5.75
Državne marke	»	59·85	»	»	60.05
Isto francezke	»	48.45	»	»	48.65
Talijanske lire	»	48.40	»	»	48·60

Lutrijski brojevi

dne 30. novembra:

Beč	80	31	35	34	86
Grac	82	81	43	11	56
Temešvar	33	42	89	20	14

od 3. decembra.

Brno	38	33	28	79	41
Innsbruck	86	15	77	03	25

Traži se **sve tečaje „Naše Sloge“**, koji su do g. 1881. izašli. Tko ima sve ili pojedine tečaje i hoće je za primjerenu cienu prodati, neka se obrati na naše uredničtvo.

Odlikovan „Specialitet“ P. Slocovich-a

Ljekarna „Alla Marina“

Čisto bielo ulje bakalarovo, izvrstno sredstvo za slabašnu djecu, služi za uništiti rakitisu, škrofule, nabreknuće žlieznah itd. Cienа staklenice 60 nvč.

Ulje bakalarovo jodoželjezasto, popravljuje pokvarenu tvar krvi, pravi izpravitelj trpečih silah. Cienа staklenice 60 nvč.

Naručbe uz pouzeće obavljuju se kretom pošte.

Agencija za posredovanje

u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA

priskrbuje službe svake vrsti u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijimi pogodbami.

Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

Čvrste blagajne

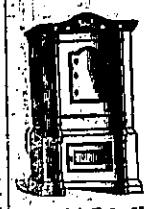

(Zajamčene od ognja i polkodjenja)

c.k. priv. izključive tvornice

C. POLCER i C.

u Beču

tvorničari c. kr. oblastih.

Skladište i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST

Via Forni br. 7.

PAROPLOVITBA

braća Rismondo.

Od dne 1. julija tek g. A. U. parobrod

„Salve“

putuje, ako vrieme dopušća, medju

TRSTOM I METKOVIĆEM

i čuči sliedeće luke: **Zadar, Traglr, Split, Makarsku, Fortopus S. Martin, Pučišće, Postire i S. Petar.**

Odlazak iz Trsta: 1. 11. 21. svakog mjeseca

Dolazak u Trst: 8. 18. 28. » »

Prašak za prsa

Izvrstan lienk proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim katarnalnim manam.

Skatnjin sa naputkom po 30 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER

Piazza Grande — Palazzo Municipale

Trst.

Naručbe obavljuju se bezodkladno.

Nekašlji više

Nekašlji više

ČASOPIS

La Verifica

O SLUŽBENIH UCIDBAH.

Predbrojba od danas napred za svu god. 1885. stoji for. 2 za Trst u stan; za državu for. 2.50; za inozemstvo 8 franakah.

Od sada domašati će tržni pregled i burzne viesti.

Giuseppe Zoldan — Trst.

Casa fu Stratti, piazza del teatro.

SKORO BADAVA

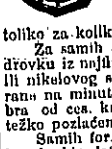

Kupio sam 1980 komadah

najfinijih žepnih satovah

na dražbi od jedne od najvećih tvornicah satovah u Genfu, radi čega mogu lahko sliedeće najfinije satove uz najjeftinije cienе svakomu naručitelju odmah poslati, te su stojiti fini oklopi satovah i uredjenje istih skoro toliko za-kolliko dajem sada čitav sat.

Za samih **5** for. **10** novč. dajem cilindrovku iz najfinijeg francezkog zlatnog-doubla ili nikelovog srebra, fino graviranе i guilohiranе na minutu točne. Iste iz 13 lotnoga srebra od c.k. ureda za puniranje kušane i težko pozlaćene za for. **7.**

Samih for. **7·40** ankorovka iz najfinijeg double-zlata ili srebrnog nikla, fino graviranе i guilohiranе sa 15 rubinah, sa kazalom sekundah točne na sekundo. Iste iz 13 lotnoga srebra od c. kr. ureda za puniranje kušane, težko pozlaćene for. **11.**

Samih for. **8·50** vašintonska remontoarka od čistog double-zlata ili srebrnog nikla za nategnut bez ključa sa spremom kazalah i fino uredjenim nikelovim strojem, ista iz čistog 13 lotnog srebra od c. kr. ureda za puniranje kušana for. **13.**

Za dobrotu svih ovih žepnih satovah jamči se **krok pet godinah.**

Osim ove lajne cienе pridaje se badava svakom satu elegantan, iz double-zlata satni lanac. Naručbe uz priposlanu unaprid svotu ili poštarskim pouzećem šalju se na

Glavno skladište tvornice satovah

J. H. Rabinovicz

Beč, II. Schiffamtsgasse broj 20.

Dobiva se i za mjesečne obroke.

ZANIMIV OGLAS

U velikom skladištu pokućstva i tapecerije **G. Gherscak-a** Via Farneto br. 12. I. p. imade uviek pripravnih šustah za postelje, izpunjenih sa veoma dobrom tvari u cieni od 6 for. naprej.

Divani i sofa izpunjeni i pokriti veoma dobrom vrsti kretona i jute u, cieni od 15 for. naprej.

Pokućstvo za sobu, sjedala, naslonjači, stolice tapecirane itd.

Prima svaku naručbu tapecarije uz povoljniju cienu nego li ostali, budući da imade vlastitu **radionicu tapecarijah, drvodjelstva i skladišćo tvarih za pokućstva.**

Dobiva se i za mjesečne obroke.

Založni papiri 5%

austrijske centralne banke zemljišnoga kredita

(Banca Centrale Austriaca di Credito fondiario) koji se amortizuju u 38 godinah pomoću vucidbah u preporuke su vriedni osobito kano stalan i unosan uložak kapitalah dočim nose polag sadašnjeg kursa interes veći od

pet po sto.

Radi svoje solidnosti mogu ovi založni papiri upotrebiti za kaucilo i tako jer ka puplarne zaloge itd. itd

Založni papiri od **5 po sto** centralne austrijske banke za zemljištni kredit prodavaju se polag sadašnjeg kursa kod: **FILIALKE UNION BANKE u TRSTU** i kod njezine **Mienarne Corso I.**, gdje se takodjer propali kuponi te izvučene srećke dižu.

Doma šivano rublje.

Nastedaje naveleno *rublje za gospode in gospe* in *manufakturni izdelki* najdnejše, najboljšo in najtežje vrste prodajejo se po izvirnih fabriških cenah skoro zastonj, in v dokaz najstrožje solidnosti se vzprejme vsak *predmet, ki ne ugaja, nazaj*, tedaj je vsako naročilo brez škode.

Košulje za gospode iste vrste kakor zgoraj, iz najfinejšega angleškega chiffona in prave švicarske vezene vložke, ležalnia u stoječa vratna, komad po gld. 1·20, tucat gld. 10·50. Ravno iste iz pravega Schrollovega chiffona v najelegantnejši izvršitvi in bogato vezano, komad po gld. 1·90, tucat po gld. 20.

Ženski noćni korseti iste vrste kakor zgoraj, zelo dolgi in po vsi dolžini z pravimi švicarskimi vezilmi vloženi, zelo elegantno opremljeni, krasota za vsako damo, komad po gld. 1·95, tucat po gld. 19·50. Isti iz najfinejšega, težkega batistna, jako dolgi, po vsi dolžini všiti, komad po gld. 1·60, tucat gld. 18.

Ženska dolnja krila iz najfinejšega, najtežjega satena, obšite okoli z pliš 6 in zlasti ter pristno barvano volno, po gld. 2·80, okrašene s zamdom in atlasom, odvišе fino, po gld. 3·80, iz težkega zapetljanega barhenta, z jilnjo okrašeni, po gld. 1·60.

Mužke košulje iz najfinejšega angleškega chiffona, dvotrorolni prsi, v poljubne širj vi za vratom, komad po gld. 1·50 tucat po gld. 16·50. Iste iz najfinejšega, pravega Schroll-a chiffon-a, najfinje delo a la Francé komad po gld. 1·70 in po 2 gld. 2, ducat po gld. 18·50 in po gld. 22·50.

Platnene ponjave iz dobrega, težkega, usnja dnase ga platna, brez šiva, komplotno, za največje postelje, 8/4 široke, po gld. 1·35 tucat gld. 15.

Platno za domaću porabu 30 vatlov, dobro, težko, najboljši ješček za hišno rabo 8/4 široki gld. 7.50, 4/4 široko gld. 5.50 komad. Cena predstvu rapid o rnje, v kratkem bo platno dvakrat toliko stalo, radi tega priporoča se slehernemu, da se kaj naroči.

Stolne garniture z všitimi risavljami cvetlic, sestoječe iz 12 obrtnov in jednega pregrinjala, je gld. 2·85, isti prav fino francoski lad lani, jako fin, s frantami za 12 oseb, garnitura gld. 3.45. Milne garnit za 12 najfinejšega damasta, z rizarijami cvetlic, sestoječe iz velikega pregrinjala za 12 oseb, in iz 12 t. fino se jemajočih velikih brisav, jako fino izdelani, jedna garnitura gld. 5·60.

Ručne brisače, zarobljene, vsak komad posebej vezen, z rudečimi bordurami, z dolgimi franzami, fino pikvirano, izvanredno l-po, ducat po gld. 3·75.

Svilene žepne rubce iz teške lionske svile, vseh barvah, vsak komad z eno barve, ducat gld. 3·50.

Svilene finiš čarape v najfinejših barvah vigasne, rudeče modre vijoličaste, roza, rujavo itd., čez kolene 3 paro gld. 1·15.

Garniture francez. pokrivača sestoječe iz dveh finih postiljonih odej in jednega namiznega pregrinjala s kiticami in barčuna, mešanobojne, jako krasno izdelane in stane garnitura, to je, trije komadi gld. 7.50.

Naročila proti vpošiljatvi zneska naprej ali pa proti povzetji vpošiljajo se pod naslovom

Tasche- und Manufactur-Warenhaus

RABINOVICS

Beč Leopoldovo, Schiffamtsgasse 20.

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtijevu, nalaze se u skladištu uviek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST

19 Via di Carintia 19

uz najniže cene. — Skališče kotačah rabljenih, vinotiskalnicah, sisaljkah, dotučenega željeza cievih za vodu i kotlovah.

Latteria Milanese

(milanska mliekarna)

Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitelje, da ima u mliekarni **svieža i suha voća. Izvrstne divljačine, zeleninah sve polag cienah na trgu Hleba genovezkog, kolačah mletačkih, slaščicah padovanskih, gorkih, kolačah salon, masla** svieža svaki dan iz Milana. **Kreme za ovariti, tučenog povrhja** prve vrsti, **kisela mleka. Za objede i soirée** ovršavaju se naručine sa pladnievi povrhjem bogato nariešeni, takodjer u ledu. Naručbe za pokrajinu izvšuju se neodvlačno, nu ne izpod 5 kilog.

M. Melchiore.

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

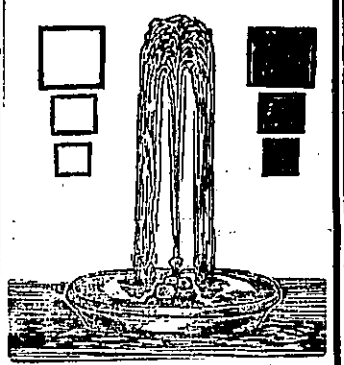

ja se ne boji konkurence niti satvorenami niti sa **skladišći!**

FONDARIJA

četverouglih pločah u portlantniškom cementu za popločiti svakojako prostore vodojeme za bašče, posude, kipove, kapitole, vodojeme za kupeli itd. itd.; veličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 22, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
" " 3 " " f. 1 — " metar
" " 4 " " 1 20 "

Marmorizirane poput bielog marmora debljine od 2 cent. po for. 2 20
" " 3 " " " 2·40
" " 4 " " " 2·60

Vodojemi za bašče u objemu od 1 metra po fr. 30. od 2 metra po fr. 50. od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest već solidnosti i po četvornom metru koristnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za ulaštiti cemente, podajuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A Z Uzorci ove nove vrsti obrtn virti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi,

Fondarija

ANDREA ZOTTELE

Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1884. IZLOŽBA U KALKUTI.

Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, preporučen od ljekarskih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Usljed pos'ignuti: Svaka nerazpoloženost, neprobavljivost, kolike, gliste, hemoroidi, zimice, vođena bolest, menstruacije, tromost, slabina, ukočenja krvi. Čisti lagano i okrepljuje živalje. Svaka ekstenzija je providjena jednom naputnicom, kako se ima upotrabiti.

Da se lagije do ovog lieka dođje, a nabdava s njim izumitelj sve kavane, mirodjajice, slastičarne, prodaje like ah u svih glavnih mestih cielega svieta.

Tvornica: Rovano Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

POZOR !! NB. POZOR OD PATVORENJA !! NB. POZOR OD PATVORENJA !! POZOR !!

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5. Dobiti se može svakojako orudje za *poljodjelca* i *zanatlije* svakojako *sprave za konje* i *predmete za kuhinje i obitelji*. Sve uz najniže cene.

Bez ovo obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj liek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlično najbolji liek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnullim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamke) *proti trzanju po dr. Maliću* s priloženo znamenje; i. staklenim 50 nvč.

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju**, ljekarn u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi **silno trpila** i razno domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, ejetim se na **Vaš dr. Malića kostobolni liek za 50 novč.**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit **uspjeh** da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrabljavala posve **težkih bolih oslobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolni cviet** kano izvrstan liek to ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti preporučam. Vašoj blagorodnosti izrićem pako **najsrdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Franc Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,

izvrstan proti kašlju, hripavici, vrutobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći sirupi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,

nebi smjela u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijaliteto, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješne** pripoznate, imade uviek **čiste** u zalogi i razpošilja odmah poštarskim ponzećem.

lekarna kul. pl. Trnkoczy-a «pri samorogu» u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.

austrijskog vjerosijskog zavoda

za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje

u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3½%
6-mjesečni odkaz 3½%

Okružni odjel

u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice

za Beč, Prag, Poštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Inuskruck, Cielovac, Ljubljanu, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja

od devisah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

Predujam

na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na poveće iznose glasom posebnoga aporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Bogato skladište

željeza svake vrsti, dužine i veličine, cciela, žuto miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razno zanato i obrte, poljodjelskog orudja, raznih sprava za kuću i brodove, vaga decimalnih i stolnih

preporučuju

hevesich i Milovcich

Palazzo Carciotti u Trstu.

NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM

(srodstvo za bradonaš).

Ne uspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i ozebenju* Uspjeh višeputnim tranjem zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrobljen pokazuje takodjer dobar uspjeh *protiv slaboći i glavobolji.*

U Trstu: Petar Slocovich, farmac. ala Marina, Via Sanita 18. Pvaxmarer ljek. **Hrvatska Slavonija: Zagreb:** samo C. Arasim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj Karlovac: Findela. **Petrinja:** Grgić **Zemun:** pl. Benko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnilja: Sarajevo:** Pl. Pleyel, ljekarnik. D. **Tuzla** Peciković, ljekarnik. **Dalmacija Zadar:** Andrievič. **Spljet:** Aljinovič.

Tamo se može takodjer dobiti *Eau de Hébe*, izlično sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieno 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubice i elegantni svlet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lepe sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Podpisani časte se objaviti trgovcem, obrtnikom, novčarom, osjeguravnjućim družtvom itd., da su otvorili ovdje **tvornicu**

Pečatah vulkaniziranog kaučuka.

Corso br. 47 — I. p.

te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatah tako, da se mogu natjecati sa onimi berlinskih i bečkih tvornicah i što se tiče «veoma nizkih cienah». Izradjuju se pečati kojegod drugo podobe; Pečati Bijouterie, prikladni za darove, kano: žetovi, medaljoni automatični, škatulje za šibice. Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati su dnevnikom i za označiti registre, naslove, dionice itd.

Primaju se takodjer pečati na popravak. Naručbe iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim štovanjem

Macerata & Battara.

Piccoli-jeva

želudačna esenca

lekarne **Piccoli-ja «pri angelu»** na Dunajskoj cesti u **Ljubljani** ozdravlja kako je očito iz zahvalnih pisam i zdravničkih svjedočbah bolesti u želudcu i trbuhu, bodenje, krč, želudačnu i promenjivu mrzlicu, zabasanje, hemeroijde, zlatenicu, migreme, itd. i je najbolja pripomoć proti glistam kod djece.

Staklenica 10 nč. Tko jih uzme više, dobi primjeren odpust.

Blagorodni gospodin Piccoli u Ljubljani!

Vaša želudačna esenca je jedino zdravilo, koje mi pomaže kod moje bolesi i u želudcu. Svaki krat kada ju rabim, čutim polagšanje i zboljšanje.

Josip Sovdat, župnik, Kamnje, pošta Črnice.

Ovdje valja izreka «Čast zaslužku». Vaša želudačna esenca, koju sam ja i mnogo drugih bolnikah rabio u bolesti, je uprav čudovite moći, osobito kod želudačnih bolestih.

A. Lupetina, župnik, Kršan u Primorju.

Podpisani potvrdjuje, da ima želudačna esenca ljubljanskoga lekarnika Piccoli-ja krtre i pročudne zdravstvene moći. S njom ozdravio je mnogo ljudi moje i susedne županije; komad da prodjo dan, da ne bi tko došao ji meni, te me prosi za jednu staklenicu želudačne esence, kojih imam uviek nekolliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-dekan. Plomin, Primorje.

Katirrhemus najbolja zdravilo proti prehladi, kostoboji, oslabi dotavnih čutilah, bolestim u križu i u prsih, prehladnim bolestim u glavi i u zubih. Staklenica 40 nč.

Pastile antemisske; (koleći proti glistam) izkušeno zdravilo proti glistam; škatuljica 10 nvč. 100 komadičah 60 nvč. 1000 komadičah 5 for.

Salicilne pastile proti prehladjenju najbolja pomoć proti davici (difteritis), plućnim, pranim i vratnim bolestim, proti kašlju i hripavosti škatuljica 20 nvč.

Želiški prašni sirup. Ta iz ljekovitih bilinah izdjelani sirup rabi se a najboljim uspjehom proti svim pranim i plućnim bolestim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušiljivomu kašlju itd. Odraščeni neka uzmu 2 do 4 žlice svaki dan, djeca toliko zličic. Staklenica 36 n.

Tu navedena, kako sva druga ozdravlja se uviek prike dobe u lekarni

G. Piccoli-ja

«pri angelu»

Ljubljana, Dunajska cesta.

Naručbe izvršuju se s prvom poštom uz poveće iznosa.

Zaloge u Trstu su u lekarnah pl. Leitenburg, Foraboschi, Prendini, Ravasini i Zanetti ter u svih boljih lekarnah Istre i Primorja.

The Singer Manufacturing & C.o

NOVA JORK

samo za

JEDAN FORINT

na čedan može se dobiti živaću maknu «Singer original». bez povišenja ciene. Garancija 5 god. Poduka u kući badava.

The Singer Manufacturing & C.o

Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu «Singer» 3 novč. komad, ducet 30 novč.

Franco di dazio

I MOBILI

fior. 40

fior. 24

migliori e più a buon mercato

in grande assortimento presso

IGNAZIO KRON

DEPOSITO MOBILI DI VIENNA

Trieste, Via al Teatro Numero 1, A

(TERGESTEO)

fior. 22.

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono dovunque franco e gratis

Velika partija ostanakah sagovah

(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.

L. Storch, tvorničar u **Brnu.**

Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija odrezakah sukna

(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.

L. Storch u Brnu.

Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 51. U Trstu 18. decembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pos.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; ii u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se na vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Ištiče eto i petnajsta godina, što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Predvratismohvala Bogu šestnajstoj godini. Pozivljuć narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za Imućnije fr. 5, a za seljake fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštarinu više. Novce netreba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom (Vaglia postale).

I ovom sgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a neplaćati ga.

Preporučamo napokom svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava «Naše Sloge».

Prije i sad!

Pripomenuli smo u poslednjem članku pod gornjim naslovom, kako su

1 Vidi broj 49.

se naši narodni protivnici prije vrlo malo brinuli za svećenstvo i za njegove dužnosti i prava; kako su jednako prezirali svećenika Talijana kano i Hrvata; da njim bijaše crkva, vjera, svećenstvo, bilo više bilo niže, deveta briga itd. Poslovica kaže, da se vremena mjenjaju a istodobno i ljudi. I naši susjedi su se ponešto promjenili u nazorih glede svećenstva, nu još se može uvjek uporaviti na njih ona poslovica, koja kaže:» vuk mjenja dlaku ali ćudi nikad.« Oni nemrze više, bar nekažu toga izvanjski, svojih svećenikah i naših izrodah; oni njim se dapače lisičavo klanjaju, oko njih se liže i maže, nu naše narodno svećenstvo mrze i preziru ako je moguće još većma nego li prije. Primjeri o tom posljednji put navedeni, mogu svakoga nepristranoga uvjeriti. Komu nisu oni dostatni, evo i drugih.

Što se nije sve radilo i poduzelo proti novomu župniku u Lanišću? Občinski načelnik i njegova svojta hodkala je i šarala okolo onih vrednih župljanah, da g. M. nebiraju. Njega su ocrnili i kod c. kr. namjestničtva u Trstu. Klevetulo se, da nepozna jezika onog puka, da ga puk neće razumiti, da nezno talijanski, da je tudjinac, a da se ga omrazi narodu još bolje, piskaralo se kroz čitave mjesece u poročkom »listiću«, proti tomu čestitomu svećeniku. Osim navedenih, stupilo je u akciju i pazinsko političko družtvo proti istom gospodinu. Jedan odličan član tog družtva kazao: je »ako bude M. izabran župnikom u Lanišću, tad će biti isto odoiepljeno od od Buzeta, ako ne tad neće«. Onaj krški puk nije povjerovao svim tim ptičam kukavicam, on se nije prestrašio pretnjah ni klevetah, on je birao po svojoj sviesti i uvidjavnosti i nije se prevario.

Otvorila se zatim župa u Berseču. Medju prositelji bio je i g. J., bivši upravitelj župe u Oprtlju. U samom Oprtlju bijaše on pravim mučenikom. Osim što su ga narodu ocrnili i mrazili riečju i pismom, dotjerali su baštinici »della avita« u Oprtlju tako daleko, da nije smio njihov župe-upravitelj na ulicu bez oružja. I Da bijaše tomu tako, lasno se može svatko uvjeriti iz dopisah u poročkom glasilu. Gospodina J. nastojali su odpremiti na sve moguće načine iz Oprtlja. Sve se dignulo proti njemu. Služilo se i najpakostnijim orudjem, najpodlijimi sredstvi. Kad jednom iznesemo na svietlo, čim su se sve »gospoda« Oprtlja proti g. J. služila, sgrozit će se svako nepokvareno srce. Za sad spominjemo samo toliko, da imade oblast posla rad neprilikah, koje je J. u Oprtlju doživio. Prošnja g. J. za Berseč došla je tim civilizatorom kano da su ju sami naručili. G. J. bijaše neobično naglo imenovan župnikom u Berseču *»jer da tamo neće imati koga pohrvačivati«*. Mi se sa g. J. od srca veselimo, što je dobio zamoljenu župu, nu čudno nam je pri tom, kako mogu uplivati na imenovanje jednog ili drugog župnika ljudi, kojim je crkva i sv. vjera deveta briga, dapače su njezini najveći protivnici i tlačitelji.

Crkvena oblast razpisala je župu u Sovinjaku i to nakom smrti prevriednog gosp. Jelenca. Javili smo u svoje vrieme, da nisu dozvolili sovinjački šaranjaci, da se postavi na groblju spomenik sa hrvatskim napisom domaćemu zasluženomu župniku Jelencu. Takva šta može se dogoditi jedino u Istri.

Jednomu od prositeljah za župu u Sovinjaku pisao je neki član talijanskog političkog družtva, da neka nemari ako nebude izabran župnikom u Sovinjaku, jer da će oni nastojat tamo namjestiti drugoga svoga svećenika, a za njega da će pak svi zajedno, i ista gospoda iz Buzetšćine raditi, da bude izabran u Oprtlju. U Sovinjaku biraju župnika župljani. Prosioca bijahu samo dva, a od tih odabran je onaj, koga je preporučalo pazinsko družtvo. Sad je na redu, da zadobije stalno župu u Oprtlju onaj, komu su ju ista gospoda obećala, a neima ni najmanje dvojbe, da će istu zadobiti, jer je tamo jur imenovan župe upraviteljem.

Župnik lindarski g. K. prešao je radi visoke starosti u stanje mira. Tom prigodom donesao je porečki listić obširan dopis, tobož iz Lindara a nije nego iz Pazina, u kojem se odlučno zahtjeva, da bude imenovan u Lindaru župnikom takav čovjek,

PODLISTAK.

Pravila.

Posujnica i štedionica u Kopru.

VIII. *Uprava zadruge.*

§. 19. Odbor se sastoji od 7 članovah, koje bira glavna skupščina sa listići u jednom izboru medju zadrugari za jednu godinu s većinom glasovah. Kod jednakosti glasovah odluči kocka. Odbor bira izmedju sebe predsjednika, podpredsjednika, tajnika, blagajnika i knjigovodju.

§. 20. Odbor podpisuje za zadrugu tako, da dvojica njegovih članovah podpišu svoja imena uz firmu zadruge.

§. 21. Odbor riešava sva zadružna pitanja u sjednicah, kojim predsjeda predsjednik ili podpredsjednik; ako su obojica zapriečeni, najstarlji od svih prisutnih odbornikah. Da budu sjednice valjane, moraju biti prisutni osim predsjednika ili podpredsjednika, ili predsjedajućeg odbornika, još najmanje dvojica odbornikah, i da vriedi koji predlog, mora za nj glasovati absolutna većina prisutnih. Ako su glasovi razpolovljeni, valjan je onaj predlog, ka kojemu se pridruži predsjedatelj. O sjednicah vode se točni zapisnici.

§. 22. Odbor zastupa zadrugu svimi pravicami, koje mu opredieljuje zakon od 9. aprila 1873. br. 70.; on zastupa zadrugu kod i izvan suda; sazivlje glavne skupščine i sastavlja dnevni red; dozvoljava ili odbija posude; brine se za redovito ovršivanje zadružnih pravilah; vodi knjige po odredbi trgovačkog zakona, da se sjegurno čuva novac i drugi vriednostni papiri i to pod dvostrukim zatvorom. Koncem mjeseca decembra zaključuje odbor račune; sastavlja bilancu te ju predloži najdalje do konca marča nadzorstvu na pregled. Odbor ustanovljuje interese na posude i uložke te svotu ustupnine novih članovah po razmjeru vremena.

§. 23. Predsjednik prima sve spise dolazeće na zadrugu te odredjuje k izpitati sve troškove. Ako je predsjednik zapriečen, nadomještuje ga u tom podpredsjednik, ako je i ovaj zapriečen, koji drugi najstariji odbornik.

§. 24. Tajnik upravlja zadružnom pisarnom, upisuje zadrugare u zadružne matice, za koje se on u obće skrbi; on vodi također zapisnik kod odborskih sjednicah i glavnih skupščinah.

§. 25. Blagajnik obavlja sve novčane poslove zadruge; smije pako jedino po odredbi odbora primati ili izplaćivati novac; on vodi dnevnik ili novčanu knjigu. Sva trojica, tajnik, blagajnik i knjigovodja sastave koncem godine bilancu. Blagajnik jamči za blagajnu, ka kojoj imade on i predsjednik ključeve.

§. 26. Knjigovodja vodi glavnu knjigu po maticl, pričnčnih knjigah i drugih podatcih, koje mu imadu pribaviti i predati na svako njegovo zahtjevanje blagajnik i tajnik. On vodi tu knjigu tako, da imade svako zadružno poduzetje svoj posebni račun, koji pokazuje dobitak ili gubitak.

§. 27. Nadzorstvo sastoji se od 5 članovah, koje odabire glavna skupščina iz svoje sredine za jedno leto; ono nadzire rad odbora te pregledava godišnje račune i bilancu, o čemu mora glavnu skupščinu izvjestiti.

IX. *Glavne skupščine.*

§. 28. Redovitu glavnu skupščinu sazivlje odbor jednom na godinu i to najdalje do konca aprila. Izvanredna glavna skupščina sazivlje se, ako se to odboru potrebnim čini, ili ako to zahtjeva deseti dio zadrugarah, naznačiv predmete za razpravu. Redovitu i izvanrednu glavnu skupščinu mora odbor 14 danah prije zadrugarom objaviti u časopisih »Istinost« i »Naša Sloga« te mora ujedno naznačiti dan, sat, mjesto i dnevni red. Glavnom skupščinom upravlja predsjednik, podpredsjednik ili najstariji prisutni odbornik.

§. 29. Predmeti zaključivanje glavne skupščine jesu:

a) promjena pravilah,
b) razpadnutje i likvidacija zadruge,
c) odobrenje godišnjih računah,
d) razdioba čistoga dobitka,
e) Izbor odbora i nadzorstva,
f) Dopitanje nagradah odbornikom.

§. 30. Svaki zadrugar imade pravo kod glavne skupščine glasovati samo jednim glasom. Punomoći su jedino skupnim osobam dozvoljene, a k tomu je dosti, ako punomoćnik pokaže dotičnu zadružnu knjižicu.

§. 31. Glavna skupščina zaključuje valjano, ako je prisutan najmanje četvrti dio zadrugarah. Kad nebi bio kod prve glavne skupščine dostatan broj zadrugarah, mora sazvati odbor u 14 danah drugu glavnu skupščinu sa istim dnevnim redom, koja pako valjano zaključuje, bez obzira na prisutan broj zadrugarah; zaključuje nadpolovičnom većinom glasovah, a sa no u slučaju jednakih glasovah, odlučuje predsjednik svojim glasom.

§. 32. Ako se radi o razpadnutju zadruge, moraju biti zastupane najmanje dvie trećine u zadružnih dionicah ili ženog novca, a glasovati moraju tri četvrtine prisutnih glasovah za razpadnutje zadruge. Ako koi prve glavne skupščine nisu zastupane dvie trećine u zadružnih dionicah uloženoga novca, mora se za 14 danah sazvati drugu glavnu skupščinu sa istim dnevnim redom, u kojoj se valjano odlučuje s tromi četvrtinami glasovah, bez obzira na zastupane dionice. Glasuje se kako već zahtjeva predsjednik, ustajanjem sa stolicah ili listići.

X. *Kad prestaje zadruga.*

§. 33. Zadruga prestaje:

a) ako to zaključi glavna skupščina, (vidi §. 32.)
b) ako dodje zadruga u konkurs,
c) po odredbi vlade po §. 37. zakona od 9. aprila 1873. br. 70.

§. 34. Prestane li zadruga na jedan ili drugi način, mora likvidaciju preuzeti i njom upravljati u to vrieme poslujući odbor. Po dovršenoj likvidaciji, razdieli se imetak medju zadrugare, primjereno dionicam. Za slučaj likvidacije i konkursa, ravna se kod izplate dugovah po odredbi §. 16. ovih pravilah.

XI. *Izravnanje prepirah.*

§. 35. Prepire medju zadrugari, ili medju zadrugari i odborom ili nadzorstvom, isto tako medju odborom i nadzorstvom, riešava pomirni sud. U taj bira svaka stranka u 8 danah iza nastalog prepira, po tri člana iz zadruge. Ovih 6 sudnicah bira izvan svoje sredine predsjednika, koji

koji će probudjenu tamo hrvatsku svjest potlačiti i izkorieniti, čovjek, koji nesmije ići na ruku svomu stadu već političkim sanjarijam paziuske gospode, čovjek, koji može biti sve što mu drago, samo da bude prijateljem i promicateljem talijanštine.

Dajte nam župniko, piše spomenuti list, koji nesmije biti «Talijanožder» a medju redci čitamo, da taj može ili mora biti Hrvatožder. Dakle i za tu župu bacio je «parolu» netko od pazinskoga družtva. I tu župu hoće pod svaki račun, da zadobiju u svoje šake, da onaj kršni puk utuču i unište.

Iz svega spomenutoga proizlazi, da vode naši narodni protivnici a na čelu njim političko družtvo, glavnu rieč kod popunjenja svećeničkih mjestah u Istri.

Često smo čuli, da upravlja jednom biskupijom u Istri neki glasoviti političar istarski i da se ga u obće nazivlje: «našim biskupom». Biskup dakle u toj biskupiji nesmije biti — ako nije značajan i samostalan — nego prostim orudjem nekoje istarske gospode. Govorkanje to nije žalibože bez temelja, jer nas o tom uvjeravaju česta, nepravedna i crkvi štetna premještenja narodnih naših svećenikah na puko, nerazložno i neosnovano klevete Krnjelah, Šarenjakah i kojekakvih izrodah.

Žalimo iz dna srca, da se tako ponizuje ugled naše sv. vjere, da se crkvene oblasti toli duboko ponizuju pred ljudmi, koji su sve prije nego li dobri vjernici. Žalimo to i u interesu našeg roda, koji nenalazi oslona il zaštite niti ondje, gdje bi to mogao i morao naći, t. j., da ga sirotu bije snieg i led i odanle, odakle bi ga moralo sunce grijati i kriepiti.

Eto nam proliepih primjerah, kako se radilo u svećeničkom pitanju drugdje a osobito kod nas prije i sada; kako su jednom naši susjedi malo ili ništa marili za svećenički stališ, za odgoj svećeničke mladeži i za namještanje svećenikah, premda se inače nemogu potužiti, da njim nisu same oblasti u tom od vjekovah na ruku išle. Danas rade oni iz potnih žilah, da si i u crkvenom pitanju pribave odlučnu rieč, a da su već prilično uspjeli, svjedoče nam navedeni primjeri.

U koliko je to od koristi za duševno dobro pučanstva Istre, neka prosude oni, koji su na to zvani, i koji će za to pred strogim Sudcem odgovarati.

---

mora biti pako takodjer zadrugar. Ako se nebi mogli sudci složiti u predsjedniku, upiše svaka stranka jednoga na listić te se zatim ime izdrieba. Nijedan član prepira nesmije biti biran niti direktno niti indirektno u pomirni sud. Kod jednakosti glasovah odlučuje predsjednik svojim glasom. Utoka nema proti odluci ovog suda.

XII. *Razglašenje obznanah.*

§. 36. Sve objave o zadružnih pitanjih razglašuju se posebnimi oglasi, izloženimi u zadružnoj pisarni ili u časopisih »Edinosta i »Naša Sloga« te su podpisane od članovah odbora za to ovlašćenih. Da prestane izlaziti jedan ili drugi od spomenutih časopisah, imade odbor pravo poslužiti se u tu svrhu drugim kojim slovenskim ili hrvatskim časopisom.

Uknjižba zadruge.

§. 37. Odbor mora oglasiti, da se ta zadruga uknjiži u zapisnik zadrugah kod trgovačkog suda te je ovlašćen preurediti sve promjene i dodatke ovih pravilah, koje po zakonu zahtjeva trgovački sud.

Priveremene odredbe.

§. 38. Za članove prvoga odbora odabrani bijahu kod nstanovljajuće glavne skupščine dne 15. maja 1884. sledeći članovi: Anton Krisanac, Josip Bellusich, Vjekoslav Spinčić, Josip Kristan, Benedikt Poniž, Josip Bartl i Jakob Gerdina.

Usljed prošnje 3. junija 1884. N. 6750 na trgovački i pomorski sud, uknjižuje se zakonito firma zadruge: «Posujilnica i hranilnica u Kopru, uknjižena zadruga sa neograničenim poročtvom». C. k. trgovački i pomorski sud u Trstu dne 6. junija 1884.

Pogled po svietu.

U Trstu, 17. decembra 1884.

Carevinsko vieće odgadja ovih danah svoje sjednice do iza božićnih blagdanah, te će se sastati opet okolo 15. jenara.

U sjednici carevinskog vieća od ponedeljka primljen je ugovor medju Austrijom i Italijom o ribarstvu u jadranskom moru. Istog dana razpravljalo se o iznimnom sudbenom stanju u onom kotaru. Sam ministar Pražak pobijao je navode zastupnikah Dalmacije te bijaše napokom primljen vladin predlog. Nadalje primljen bijaše u istoj sjednici predlog o novačenju za godinu 1885., napokom predlog o iznimnom stanju za Beč, bečko Novo Mjesto i Kornenburg.

Slovenski zastupnici na carevinskom vieću posavjetovali su se odmah čim su došli u Beč, o postupanju i o sredstvih, kojimi bi se moglo pospješiti izvadjanje narodnih pravah i tožnjah. Većina državnoga sabora da njim je obećala podporu. Vriedno bi bilo, da i ostali narodni zastupnici južnih pokrajinah sliede primjer slovenskih drugovah, jer budemo li jedino čekali, da nam vlada ili većina sabora sama štogod dobaci, tad ćemo na to zaisto dugo čekati.

Školski odsjek državnoga vieća izručio je na izvješće peticiju tršćanskoga zastupstva, da se osnuje naime u Trstu pravnička akademija ili podpuno sveučilišće, zastupniku Jirečku. Ovoj peticiji pridružilo se i pazinsko političko družtva.

U carevinskom vieću zanimaju se sada sve stranke krizom u tvornicah sladora, radi čega je pražka zemljištna-vjeresijska banka (Bodenkredit), utemeljena sa 3 milijuna forintih, obustavila svoja plaćanja. U sjednici od 12. t. m. zagovarao je vodja českih zastupnikah, dr. Riegor peticiju mnogobrojnih posjednikah tvornicah sladora u Češkoj, Moravskoj i Šleziji i molio, neka se uputi ta molbenica na porezni odbor i da ju isti odmah razpravi i još prije božićnih blagdanah zastupničku kuću o njoj izvjesti.

Posledinja sjednica tršćanskoga sabora, t. j. od 15. t. m., bijaše opet veoma burna. Medju ostalim bila je na dnevnom redu resolucija političkog družtva «Progresso» radi družtvenih zastavah; jer nije naime vlada dozvolila nekojim talijanskim družtvom u Trstu, da idu sa razvitom zastavom po gradu. Zastupnici lievice predložili su, da se izruči resolucija pravnom odsjeku, našto je nastala na galeriji strašna buka i vika medju slovenskim i talijanskim slušateljstvom. Predsjednik je naložio na to, da se izprazni galerije, što bijaše i učinjeno, nu prepir i buka prenesla se zatim na ulicu te bi tekar na posredovanje pulicije mir uzpostavljen.

Odbor ugarskoga sabora za ceste i vodogradnje razpravio je vladin predlog o uredjenju rieke Dunava.

O reformi ugarske gospodske kuće pišu iz Pešte, da će biti dotična zakonska osnova malimi promjenami primljena, ili da neće postati zakonom. Vlada ostaje kod svoje odluke, t. j. da neće pripustiti, da se članovi biraju u gospodsku kuću, niti da imadu u njoj mjesta naslovni biskupi.

Hrvatske službeno novine javljaju, da će se sastati hrvatski sabor dne 27. t. m., da dozvoli vladi indemnitet, t. j. pravo trošiti bez proračuna, za prvu četvrt god. 1885.

Srbski narodni zastupnici na ugarskom saboru zamolili su vladu, da njim sazove crkveni kongres, jer da imadu za riešiti vrlo važnih crkvenih pitanjah. Vlada je obećala zadovoljit njihovoj želji te izrazila nadu, da će kongres riešiti svoju zadaću najboljim uspjehom.

Iz Plovdiva javljaju, da su ministri javnih posalah prosvjete i financijah dali ostavku a na njihova mjesta da su imenovani vodje takozvane unionističke stranke.

Ruske novine pišu, da će država preuzeti sve željeznice u Rusiji. Od sada da će ona graditi sama sve željeznice. Preuzeti se ima najprije željeznica izmedju Petrograda i Moskve jer da imade proti sadašnjoj upravi iste najviše tužbah.

Talijanski sabor obraća svoju pažnju sve to više gospodarstvenom pitanju. Iz Rima javljaju naime, da se je ustanovio u saboru poseban odbor, koji će se baviti jedino gospodarstvenimi pitanji.

Posredovanje Englezke u pitanju Francezko-Kinezkom nije uspjelo. Kinezi ostaju tvrdoglavi napram englezkim predlogom te tako neće preostati Francezom drugo, nego pokoriti protivnika oružanom silom. Francezi čekaju sada, da njim stignu pomoćne čete te će tad započeti iznova prolievanje krvi.

Englezkim četam nedvatu ruže u Egiptu. Iz Carigrada dolazi naime viest, da će morati Englezka zaprositi turske posredovanje u pobunjenih pokrajinah. General Gordon, da je to već prije preporučivao nu da se ga nije htjelo poslušati.

U njemačkom saboru razpravlja se proračun za god. 1885. Razprava trajati će bar do konca ovog čedna. Manjka imade u proračunu 22 milijuna marakah te da će radi toga odstupiti ministar financijah.

U zapadnoj Aziji u kraljevstvu Korea nastala je krvava buna. U toj bijaše što protjerano što poubijano šest ministrah, dapače i jedan kraljev sin.

Franina i Jurina.

Fr. Jurino! ala jezero hudiči, ma si nekako osuperbel, nebiš već človeka ni pozdravil.

Jur. No parla hrvato, no.

Fr. Oho! tu je neč novega.

Jur. I bravo da je, san doznal, da fojeti »Il Diritto« ke va Rimu ishajaju, se vesele, da su prežentanti Opatijski glasovali za školu talijansku i da će njim se povratit njih stari zajik talijanski, zač da v'Opatije hrvatski niš ne rabi.

Fr. Morda je temu tako, kada z'Rima pišu, leh ja tega zajika jako v'Opatije nečujen. Ja bin rekal, da ki to piše, da ni bil va našeh krajeh.

Jur. Ako ni bil, se ufa prit; ter si se mogal već od Poreške babi navadit čagodar, ona vavek bleheće, da smo Talijani, a va Liburnije je bábica ljudi, ki njoj veruju.

Fr. Ki su ti ljudi dragi ti?

Jur. Oni ki se drže študi, mudri i adukani, kada svoj zajik z'domi tiraju i mrze.

Fr. Zač pak to?

Jur. Zač ja mislim, da moraju. Oni tancaju kako frajar s' Poreča sope.

Fr. Ki je ta frajar?

Jur. Neznan je frajar ni ne, leh znan, da ga tako nekako zovu.

Fr. Mora bit mogućan ta sopac.

Jur. Je, zač mu iz Rima sopele pošilju.

Razgovor

medju **Blažom** i **Matičinom** pred Tinjanskom crkvom.

Mate. Rekal si Blažiću zadnji put, da će nam bit bolje, nu povej mi malo kako i ča ti to misliš, ja nemorem nikako predvidit, da će nam bit ikada bolje.

Blaž. Se domišljaš kako je lipo kod nas sve napridovalo pod pokojnim i nezaboravnim plovanom Gregorićem i kapelanom Šumbercem? Ča nebi mogā i naš g. plovan još Bog zna počet nas podučavat, tešit, hrabrit i branit i izvan crkve, kako su to činili oni, od kojih nek prvoga Bog pomiluje, a drugom Bog dā zdravlje i dug život.

Mate. Bi mogal bi, to bi bila i njegova sveta dužnost, ali rekal je jedan put jedan latin, kad ni imal u ljutoj zimi niš za dati konju jesti »špetta kaval ke erba krešee« ali prije nego li je trava narasla, konj je poginul, da nebi dragi moj Blaž i nam tako bilo.

Blaž. Ne, ja se držim one rečenice, starega krnjela Žvanuta: »Bog ga vidi Bog ga providi« ne bi li se moglo po vremenu ovuda i u okolici sve promenit? he brate moj, vremena se menjuju a s njimi i ljudi.

Mate. Do istine bi bilo od velike potrebe, da se promene jer vidim, da se sve nekadanje nekamo gubi. Skoro da nima ki ni pomoć odmašit ni banderu nosit, a bome još je i drugih pomanjkanjah a treba dat krivo pravo, kako komu ide.

Blaž. Čekaj Mate ima i plovan dosti posla, obavlja službu ča su prvo tri popi a kušnje dva obavljali.

Mate. Neka se potrudi i dela dokle more ter je i nam drugem naopako i težko pak moramo mučat i trpet.

Blaž. Tr znaš, da smo kasno došli kad se je delilo lahko i dobro.

Mate. Kasno brate, kasno; mi smo uzeli najzadnji del ča je svim ostalo i ta se zove: tužni mi.

Blaž. Ma pravo tužni mi; odsad ćemo morat kad budemo veseli plakat mesto kantat, žač vajk me je strah, da ako hrvatski zakantan, da te me valje zapret, ako pak talijanski, se bojim, da me spet zapru kako i nekidan kovača.

Mate. A zač pak njega?

Blaž. A nešto je siromah pijan bleznul talijanski pak ajde marš šnjim pod ključ, a on razumi manje talijanski nega ti al ja.

Mate. Lipega vranića zna, kad zna manje nego ja, tr ja neznam nego tri besede, i to »paškva, nadal i karnebal« a ni to nebih znā, da se u ovih dnevih ča boljega neskuha.

Blaž. Ma ja neznam kako se to dogodilo; su ga zaprli pak su ga opet pustili, a ja dobro znam, da kad jednega arešťaju, ga rado ne puste.

Mate. To bi se bilo htjelo, da je oni prvi učinil, ma bi ga bili Bog zna valje u Beč tužili.

Blaž. A mò, ma nete sakega, naime oneh nete, ki muče kad kakov Šarenjak reče, da je to zemlja talijanska.

Mate. Ča češ, ono se je morda mislilo, da su ju od onuda ovamo napeljali kako i mi kad ju na njivu napeljamo.

Blaž. Sada homo lipo u crkvu svom dragom Bogu se pomoli.

Mate. Do vidjenja po poldan pod Ladonjom.

Blaž. Dobro.

Različite viesti.

Veleč g. Anton Klemenčić, prevriedni svećenik, do nedavna župnik u Lindaru kraj Pazina, stupio je u zasluženo stanje mira i preselio se u Pazin. G. Klemenčić službovao je kao župnik u Lindaru kroz 37 god. Ostario je u teškoj službi, dočekav riedku starost od 83 godine. U svojoj službi bio je čestiti starina uvjek uzornim svećenikom; krotak i ponizan, miroljubiv i strpljiv, prijazan i gostoljubiv, pošten i značajan, točan u

izvršivanju svojih dužnostih, rodoljuban u toliko, da je još i prošle godine bivo narodne predloženike u Pazinu, prigodom zemaljskih izborah. On bijaše pravi Izraelac, u komu se nije našla prevara« . . .

Neprijateljah nije poznavao, a štovateljah imao mnogo. Prije njegovog odlazka počastiše ga lindarski čitaoničari u svojoj »Čitaonici« sjajnom gostbom, kod koje je on ostao do kraja veseo i zadovoljan. — Medju Lindarci neće se lahko izbrisati uspomena na predobroga i miloga župnika Klemenčića. Oni su vrućе želili, da bi medju njimi ostao sve do smrti, a veoma žale, što njim nije mogao želje izpuniti. Ostavio je premili starina Lindar i svoje župljane nu nije ostavio za sobom ni neprijateljah ni slabe uspomene. Njegovi župljani, dični Lindarci, a uz njih zaisto i sve što je našeg roda, žele mu od srca, da ga poživi Svevišnji još dugo i dugo u zasluženom miru i da mu podieli dostojna naslednika.

Novi ravnatelj pučke škole u Kastvu. Javljaju nam sa otoka Krka, da je odanle odputovao za Kastav novoimenovani ravnatelj pučke škole v Kastvu, svećenik g. Niko Butković. Želimo g. ravnatelju, da bude žeo stostruki plod svog budućeg rada u našem Kastvu.

† G. baron Kemperle, predsjednik prizivnog suda itd. u Trstu preminuo je dne 14. t m. nakom težke bolesti u lepoj starosti od 73 godine. Pogovara se, da će mu biti naslednikom g. Defucis, predsjednik prizivnog suda u Zadru.

† G. Vergottini, načelnik porečki i zemaljski zastupnik preminuo je ovih danah u Poreču. Talijanska stranka u Istri gubi u pokojniku jednog od najboljih radnikah i promicateljah svojih težnjah.

Imenovanje. Ministar pravo sudja imenovao je g. **Demetra Daglovanni-a** kot. sudbenim pristavom u Labinju a premjestio je na vlastitu molbu kot. sudbenoga pristava g. Akila Caloglorgio iz Labinja u Pulu.

Izpravak. U uvodnom članku prošloga broja rekli smo, da nemamo u ovoj polovici carstva zakona o lihvarstvu, kukovoga ima Galicija od god. 1877. Kasnije uvjerismo se, da tomu nije tako, jer imademo i mi taj zakon od god. 1881. kojeg ćemo donesti u cielosti u našem listu. Polag ovoga zakona, može se onaj, koji nastoji velikimi interesi upropastiti dužnika, pedepsati strogim zatvorom do 3 mjeseca i globom od 300 do 500 for.

Razpisano je mjesto koncepijenta kod c.kr. financijalne prokure u Trstu sa podporom od for. 500. Molbe valja podnesti c. kr. ravnateljstvu finance u Trstu do 3. jenara buduće godine.

Učitelji i voditelji puka u Trstu. Svietsko novinarstvo napredovalo je do danas već u toliko, da ga ide punim pravom naslov, učitelja i voditelja narodah. Ako se to može kazati u obće, nemože biti zaisto o tom govora o novinarstvu u Trstu. Ovdašnji novinari, izuzam hvalevriedne iznimke, umjesto da podučavaju i rukovode puk, da mu lieče i vidaju svakojake rane, da blaže i izkorenjuju strasti, da mu u obć-, u svemu što imade dobra, krasna i plemenita prednjače, gube se u nekoristnih prepirkah, troše svoje najbolje sile u sebične i neplemenite svrhe, zalaze u otiliejska skrovišta, odakle iznašaju na svietlo sve što njim k postignuću jednog ili drugog cilja pripomaže. Dok se taj novinarski nečisti boj vodi perom, dok jedan drugoga ruži i grdi u pojedinih časopisih, neka bude, prem je to na ruglo visokomu zvanju novinarah, nu kad se boj iznese na ulicu, kad zauzme mjesto olovke il pera šaka il štap, tad u istinu postanu ti ljudi sve ino prije, nego li naučitelji i savjetnici puka. Tih uličnih novinarskih bojevah doživili smo ove godine u Trstu više a jučer bio se jedan opet u jednoj od glavnih ulicah Trsta. Suradnik lista »L' Imparziale« bi naime u sred biela dana napadnut, očuškan i ugrižen u ruku od vlastnika »L' Indipendente« jer da je on u svojem časopisu navaljivao na uredničtvo i u obće na smjer »L' Indipendenta«. Dobri Bože! Kao da nije tim ljudem dostatan jezik il pero, da svaki svoje želje i nazore istim brani i zagovara, kao da za njih nepostoji zakon, ka kojemu se mogu uteći, da zadobiju zadovoljštinu.

Znatiželjni smo, što će odlučiti naši sudovi, kojim je dojavljen jučerašnji novinarski boj.

Svuda jednaka braća. Čitali smo prošlih danah u tršćanskih novinah, kako je zahtjevno neki gortički smušenjak od odličnoga svećenika, da mu okrsti kćerku milozvučnim i patriotičnim imenom *«Irredenta.»* Svećenik učinilo je svoju dužnost odbiv drzoviti zahtjev.

Ovaj dogadjaj sjeća nas na nešto slična, što se dogodilo prije nekoliko godinah u mjestu P. u Istri. Tamo je kapelanovao jedan naš prijatelj. Njemu donese jednog dana neki Č. svoju kćerku na krst i uruči mu listić, na kojem bijahu zabilježena razna imena, dietetu namienjena. Imena ta bijahu: »**I** sime, za koje se više nesjećamo) **Nella Italia Anna**« što, složivši znači *»Nella italianaa* (nuime provinciali) Kapelan je dieto krstilo izpustiv »Italia«. Na to nasta rečkanje medju otcem s kumovi i kapelanom. Svećenik ipak nepopusti i tako bude upisano u »Matieu krščenih« krnjavo krnjelsko — irredentaško ime. Ovo je takodjer liep dokaz o patriotičnosti nekojih naših suzemljakah, koji viču uvjek, da su oni jedino protivnici anezositnih i nezadovoljnih Hrvatah Istre i nikoga drugoga. Tko hoće tomu vjerovat, neka vjeruje, mi ije nevjerujemo.

Političko društvo »Edinost«. Predsjedničtvo istoga poziva sve odbornike i zamjenike k sjednici, koja će se obdržavati u nedelju dne 21. t. m. u 10 satih u jutro u prostorijah: delavskoga podpornoga društva. Na dnevnom redu biti će razprava o molbenici za slovenske škole u Trstu, koju je gradski sabor zabacio.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzi i inozemstvu.

Dojedrili u :

Trst 7. pros. Alfa, Nikolić iz Dragomostra. 9. Otac Vieko, Jerković iz Kalamoto. 12. Slavomir, Verona iz Orana. — *Rieku* 9 prosinca. Carolina G, Belinić iz Svnnaco. 10. Vincenza, Budić i Stillcono, Vranić iz Cette. — *Liverpool* 8 pros. Ban Mažuranić, Forempolver iz Sorlju. 4. Venus B, Sabilć iz Berutti. 6. Leda, Eršan iz Wilmingtona. — *Marsilju* 4. pros. Marla T, Prosen iz Cette. 7. Otac Niko, Kolafutović iz Borga. 8. Sagittario, Sodić iz Kardiffa. 11. Lamek, Vekarić iz Londre. 12. Virgo, Gladulić iz Trsta. Kostrona, Pozelj iz Bjerneborga. — *Cette* 8. pros. Nadir, Starčić iz Rieke. 9. Crono, Rajčić iz Rieke. Taganrog, Radonićić iz Solonika. Sator, Ivančić iz Londre. — *Taranto* 15, stud. Buon Consiglio, Penso iz Trsta. — *Aleksandriju* 25. stud, Puleg, Matković iz N. Jorka. 20. Vila, Stanoa iz Trsta. — *N. Jork* 22. Blandina P, Solć iz Montevideo. 26. Fiume E. Valčić iz Lolha. 28. Leandro, Gladulić iz Smirno. — *Pensacola* 23. stud. Edvigo, Simunić iz Plymoutha. — *Batavia* 24. stud. Nemirna, Tomić iz Algoa Buy. — *Tybee* 23. stud. Colestino, Pajkurić iz Exmoutha. — *Glasgow* 3. pr. Stefanie, Randić iz Rieke. — *Ranen* 8. prosin. Errante, Nikolić iz B. Ayres. — *Odesu* 3. pros. Venus, — iz Nikolajeva. — *B. Ayres* 31. listop, Motto, Stanghar iz Newcastlu. Orion, Stuparić iz Montevideo. Rosa, Vaičić iz Liverpoola. 3. stud. Vincenza M, Minak iz Kardiffa. — *Falmouth* 6. pros. Emulo, Savoldelli iz Orčana. — *Harre* 6. ptos. Germana Antonio. Bunićić iz B. Ayres. — *Plymouth* 5. pros. Protetto, Šepić iz Cipra — *Harvich* 5. pros. Hrvat, Golubović iz Darlona. — *Montevideo* 4. stud. Emilla T, Radonićić iz Kardiffa. — *Mlljethe* 10. prosinca. Br. Kemony, Golubović iz Glasgowa. — *Bari* 10. pros. Tisza, Morović —. — *Pouillac* 7. pr. Hrabren, Fišković iz Rieke. 9. Amulla, Klenelić iz Orana. — *Carigrad* 29 stud. Giano, Raimondi iz Nikolajeva. 30. Giuseppe Sgiuppa, Tunjica iz Piren. Iskra, Kumenarović iz Sebastopola. 1. pros. Drina, Brailio iz Trsta. — *Dresl* 7. prosin. Ciro, Martinolić iz Ranghona. — *Malta* 6. pros. Robert, Margetić iz Marsilju. — *Lisbona* 13. pros. Emille, Tinulć iz N. Jorka.

Odjedrili iz :

Trsta 6. pros. Padre Stefano, Slnković za St. Nazaire. 9. Saggio, Katarinić za Cagliari. 10. La Fortuna, Xigga za Batum. 12. Edmle, Jadrošić za Kalela. — *Rieke* 6. pros. Padre, Rumen za Marsilju. Capricorno, Pezelj za Cette. Dorina, Mohović za Pireo. 7. Zora, Zubranić za Split. 8. pros. Šulić za Cette. Maria Andrina, Šepić za Cette. — *Malte* 25. studena. Angela, Dujmić za Salonik. 26 Amulla, Randić za Falmouth. — *Filadelfie* 25. stud. Mater, Skopinić za Napoli. — *Marsilje* 5. pros. Drago G, Stelić za Aleksandriju. 6 Eber, Marčević za Cagliari. 10 Industre, Sodić za Trst. 11. Maria R. Randić za Montevideo. 12. Carolina, stigllć za B. Ayres; Marietta W, Smokvina za Rieku. — *Cette* 2. pros. Maria — za Marsilju. 11. Betti, Jeletić za Kingston. Moise Montefiore za Trst. — *Taranta* 10. studenoga. Genio S., Stanoević za Cotrone. — *Montevideo* 28. listop. Orion, Stuparić za B. Ayres. 4. st. Alberto, Craguez za Falmouth. 7. Dalmazia, Vidović za Barbadoes. — *Falmouthu* 4. pros. Dio Fili, Zah za Bonsss. 15. Emilo, Savoldelli za Gloncester. — *Lisbone* 1. prosinca. Superbo, Matković za N. Jork. — *Gosta* 4. pros. Rebus, Ivančić za B. Ayres. — *Carigrada* 1. prosinca. Iskra, Kamenarović za Genovu. 2. Giano, Raimondo za Castelnovi Drina, Brailo za Batum. Sara, Botta za Batum. 3. Giurko, Petričević za Batum. — *Port-Empedocle* 6. pros. Lucia, Začević za Marsilju. — *Licate* 1. pros. Paolina T., Pendo za Marsilju. — *Grimsby* 7. prosinca. Reous, Ivančić za B. Ayres. — *Malte* 8. pros. Rosano, Tomanović za Genovu. — *Bordeauxa* 10. pros. Enrica, Stupanović za Kardiff. *Genove* 12. pros. Eridano. Pellizzaro za Trst. — *Gaete* 30. stud. Conte Geza Szapary, Sodić za Milazzo. — *Haere* 10. pros. Szapary. Jeletić za Rieku. — *Glasgora* 10. prosinca. Stefanio. Randić za Adrlatik.

TRGOVAČKE VIESTI.

Kava Rio	for.	46.—	do	for.	63.—
» Santos	»	54.—	»	»	63.—
» Ceylon	»	98.—	»	»	135.—
» Ceylon perla		100.—			185.—
» Java	»	92.—	»	»	93.—
» Moka	»	100.—	»	»	103.—
Cukar tučen	»	18.—	»	»	21·—
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	43·—
» dalmatinsko	»	46.—	»	»	—.—
» talijansko fino	»	70.—	»	»	100.—
Riža talijanska	»	15.—	»	»	21.½
» indijska		12.50		»	16.—
Papar Batavia	»	86.—	»	»	86.—
Bakalar Troms	»	40.—	»	»	40.—
Petralj u barilah	»	10.50	»	»	10.75
» u sanducih	»	11.50	»	»	12.50
Mast svinjska	»	50.—	»	»	52.—
» englezka	»	53.—	»	»	—.—
Slanina	»	56.—	»	»	56.—
Maslo	»	70.—	»	»	100.—
Loj Dalmat.	»	40.—	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	2.½	»	»	5.¾
Rozići puljižki	»	—.—	»	»	—.—
Limuni	»	7.½	»	»	9.¼
Mandole Dalm.	»	80.—	»	»	86.—
Grožđje sultanina	»	16.—	»	»	45.—
Smokve	»	12.—	»	»	16.—
Grašak	»	—.—	»	»	—.—
Pažulj	»	—.—	»	»	—.—
Leća	»	11.—	»	»	20.—
Vuna bosanska	»	105.—	»	»	116.—
dalmatinska		105·—			110·—
» istarska	»	100.—	»	»	—.—
Kože strojena	»	160.—	»	»	185.—
» kravje		180.—			250.—
surove	»	70.—	»	»	105 —
» janjeće 100 k.	»	65.—	»	»	95.—
» kozje	»	70.—	»	»	90.—
» teletje	»	350.—	»	»	540.—
Sieno	»	1.80	»	»	1.80
Šijive bosan. srbske	»	17 19	»	»	19.50
» hrvatske	»	13.—	»	»	14 —
Pšenica	»	8.—	»	»	8.50
Kukuruz vlaški	»	6.50	»	»	7.—
» banatski	»	—.—	»	»	—.—
» hrvatski	»	—.—	»	»	—.—
Vino puljižko		15·—			16·—
» grško		15·50			15·70
» dalmatinsko		14·—			28 —
» istarsko		22·—			28·—
Raž Azow	»	7.50	»	»	—.—
Zob mađarska	»	7.—	»	»	8.25
» hrvatska	»	7.—	»	»	7.25
» arbanaška	»	—.—	»	»	—.—

Tršćanska burza

od dne 17. decembra :

Austrijska pap. renta	for.	81 05	do	for.	81.80
Ugarska »	»	90 40	»	»	90.70
Ista u zlatu 4%	»	95.50	»	»	95.70
Dionice nar. banke	»	892.—	»	»	893.½
» kredit-banke	»	302.—	»	»	303.½
Talijanska renta	»	90.½	»	»	90.—
London 10 lirah sterlinah	»	123.½	»	»	123.¾
Napoleoni	»	9.76.—	»	»	9.77—
C. kr. cekini	»	5.72	»	»	5.74
Državne marke	»	60·5	»	»	60·25
Isto trancezko	»	48.60	»	»	48.75
Talijanske lire	»	48.50	»	»	48·70

Lutrijski brojevi

dne 13. decembra :

Beč	28	18	2	73	87
Graz	72	14	15	63	39
Temešvar	19	28	69	26	77
Insbruk	10	74	45	48	73

od 17. decembra.

Brno	21	79	23	61	30

PRIPOSLANO.*)

*Gospodinu dopisniku iz Krka na podlistak »Naši Trećoredci i stari krčki lisac.«***)

Kad sam tunomadne u »Našoj Slogi« u br. 41. i 45. opazio »Podlistak« gorerecenim naslovom, nadno sam se s prvice nečemu, što je mogio ćusak obradovat moje srdce, koje svedjer žaluje nad preranim gubitkom nezaboravnoga p. O. Dujmovića, tim više, što sam naišao i na moje ime, popraćeno dvlemi polivalnimi naslovi — rodoljubni i učeni O. Ivančić. A kad tamo, eto ti tuge i čemera, da sam bio usiljen odbaciti list — Slogu — koju sam svedjer milovao — i zaključiti, da si ono napisao jamačno na porugu nam ubogim i tužnim redovnikom III reda sv. Franje. Jer po Bogu brate, ako ti je iole malo razuma u glavi, valjda ćeš i sam pripoznat, da si nas svojim »Podlistkom« javnom ruglu izvrgao, kad si onako strastno i nečovječno napao na poštovanoga, koji nam je do jučer bio redodržavnim poglavarom, a sad je čuvarom u državi i upraviteljem naše jedine nade, redovske učeće se mladeži. Da si barem u svojem jadu oprostio zlatnoj uspomeni p. Dujmovića il blagoćudnom i obće jubljenom O. Banku Žgombiću! Al da! prvoga jur mi ga proganjaš zlobnom pohvalom, a drugomu na koncu arzovito prietiš i obojicu stavljaš kao stražara nedistog tvog poduzeća. Da si hotio samo nedjela žigosati, što je poštovani počinio tobož na političkom polju, ja nebi bio možda pera ni umočio, kako to nisam učinio ni onda, kad je pobratim M. u »N. L.« o krčkih redovnicih pisao, prem vas je velećeni profesor A. Franki nagovarao, da stvar zašutite za ljubav nas ostalih; al sada kad si se nečovječki usudio proviriti mu čak u dno duše i sitnozorom proresćetat mu izmišljene mane i zločine, pa je na vidjelo iznieti s pukom namjerom, da ga omrazlš i svojoj braći i našem puku, sad premučati bila bi do Boga grjehota. Jurve svaki svjestan i svećenik i svjetovnjak, osuduje tvoje neuljudno ponašanje, dočim je svaki Trećoredac po duši dužan, da ti svećano prosvjeduje te se ogradi proti tvojim osvadam i klevetam, kad si tako kadar ocrnjivat osobu, koja i med nami i u puku uživa svaki ugled. Da ti je bilo do pravoga domoljublja, do iskrenoga mara za biedni naš puk, ti bi bio jamačno drugače postupao, kako to je zdravi razum svjetovao; tim više što poštovani u glavotočkoj samoti, nije ti već od godine danah dao nikakva povoda, da se njega spomeneš. Jer što si sad kao izliku tvojem podlistku u sviet turio, to je puka laž jer će sedam nas pred živim Bogom priseći, da nije on nikad, a još manje sad, želio državnikovat, a što je još gore, da je što kad progovorio suprot dičnom našem dru. Viteziću, koga u velike časti i štuje. Nego tebi, moj brajne, nije do ničesa bilo, nego da se sad osobno osvetiš, da svoj jed iskališ i ruglu izvržeš poštovanoga, kad nije ti više muževnoga Dujmovića, koji bi bio kadar stat na put tvojem nepravednom postupku. Ni samoća, koja je drugim na uhar, nije mogla tebe poštogod osvjestiti! Zlo po tebe!

Nije moja namjera, da ovim pismom pobijem jednu po jednu od tvojih klevetah, jer to nezaslužuje podlistak nit ugled poštovanoga, onako ljuto uvriedjena; ja te samo pitam, da mi rukom na prsijuh odgovoriš, kako si mogao ave one osvade izmisliti, kad si veoma dobro znao, da ima čistih pisamah i živih svjedokah, Hrvatah dušom i tjelom, koji su u stanju u laž te utjerati, a do potrebe i pred sudom to dokazati!

Nego pošto je tvoja bila pakostna ciij, da poštovanoga pred svietom ocrniš i hrvatskomu rodu omraziš, moja je sveta dužnost, da ga u tom pogledu ikoliko opravdam jer sam mu za njegova državnikovanja tajnikom bio. A smijem se naduti, da će i meni hrvatski moj narod koliko i tebi povjerovati, kad doznade, da sam i ja rodoljub, kako mi sam naznašuješ. I za svoje rodoljubje ponesto i progona pretrpio, čim se ipak ne ponosim.

Ja neću ovdje, da uvaljsujem poštovanoga, da na javu iznesem pojedine zasluge, što jih je stekao u našoj redo-državi. Ja ću svim osvjedočenjem ovo samo iztaknuti, da izza blagopokojnoga O. Dujmovića, najviše je za nas preporod radio i učinio poštenu, kojega se hoće sad posvema obručiti. Neka to ništo koji ima srdca! Da je živ gorerecenl pokojnik, znao bi to najbolje on dokazati, al ipak ima još živih svjedokah, koji su gotovi listom ustati, da to ako uzireba i pred svietom oovtrde. U poštovanoga je dr. Dujmović kao redo-državnik, našao najvjerniji naslon i pripomoć za svoje namjere i njemu ne uzalud povjerio odgoj prve mladeži, pa sam ja i subrugovi moji uz pokojnoga P. Alfonsa Volnrića, našli u poštovanoga valjana uzgojitelja i revna pastira Pod njim mi se mladi redovnici najprije u hrvatstvo pak u glagoljicu zaljubili, jer je on stao trlabiti što se bilo jur uvuklo tudjinštine, i uveo u krčki samostan svagdanje rabljenje glagoljice i u privatnom bogoslužju. U njega je pokojni glagoljaš, profesor Ivan Brčić našao vriedna pomoćnika, kad mu iz vrbničkih glagoljskih rukopisah silu toga redkom ustrpljivošću prepisao za njegove »čitanke i utemke«. Kakvoga je prijatelja i pouzdanika u njemu ujekom imao hrvatski i glagoljski književnik preč. Parčić, znao bi to on sam svietu dokazati. Koliko se poštovani starao, da se u našoj redo-državi čuva i goji hrvaština i glagoljica, neka to svjedoči pastirska »Poslanica« što ju tiskom izdade god. 1878. dne 4. listopada, prigodom njegova jednogiasnoga imenovanja na »državničtvo«. Da naš narod upozna kakvi je to »hrvatožder poštovani« ovo vadimo nekoliko redukah, tičućih se predmeta na obći pregled: »Slovinski je«, ovako piše, »narod med kojim živemo, slovinski nad obći jezik, a i slovinska božja služba, dična nam povlast, ča s prvišta sačuvana u ovoj našoj državici, koju se zato i Slovinskom nazivlje. Ote okolnosti označuju nam i put i pravac, koga nam se držati. — Uvjerimo se, da će nam trud koristniji biti, čim bude prikladniji i pristupniji puku, što je s nami i okolo nas; naša će besjeda tim lagljе razsvjetliti um, dirnuti srdce, ganuti volju, čim ju bolje puk razumije; slovinska će služba to uspešnije podkrepljivnli pobožnost, upravljati k Bogu pam ti i misli našega puka. Zato nitko od nas, da ne zanemari u slovinskom se jeziku podučavati i vježbati, pak svakomu budi sveta dužnost znam-nitu tu povlast neprekidno uzdržati, te potomkom ju u sve to bujnijem svietu izručiti«. A to, što bijaše riečju označio, djelom potvrdi. Jer uz ostala njegova je poglavita zasluga, što i III. red sv. Franje i slavenski narod ima danas popunjen »Glagoljski Misal« dotiskanim »Prilogom« najnovijih svetacah, prevedenim po preč. Parčiću, za razprodanje koga revno se brini naša »Katolička Dalmacija«, na čem joj srdačna hvala, al za koga mnogi tobož i krčki rodoljubni svećenici malo mare. Poštovani je kano državnik svedjer podpisanoga podupirao i branio, kad ako svagdanjega rabljenja glagoljice bio zabasao u neke neprilike. On je dao posebnu naredbu, da se osobitim načinom po našoj redo-državi proslavi god. 1880. »Tisućnica uvedenja glagoljice«, i samotvet prisustvova slavenskom hodočašću u Rimu, gdje izposlova kod sv. stolice, da se kod nas Trećoredacah svetkuje blagdan sv. apoštolah Cirila i Metoda »sub ritu duplicis II. classis«. Evo kakvi je hrvatožder, kakvi hudnik puka poštovani, kojega hijelo bi se s puke strasti hrvatskomu narodu ocrniti, a svojoj braći svećenikom omraziti, da mrzo na mirotljubiva i umiljata redovnika, koji se nije nikad, pa ni prigodom zlosretnih krških izboraih u politiku pačao, a još manje druge poticao. Jedina mu je krivnja, što nije otca, kad bi u samostan došao na odmor iz samostana iztjerno. Njega ti odsudjuješ samo zato? Njega odgovornim naziviješ za djela i govore otca mu? Ruku na prsa, pa reci, kako bi se bio ti u sličnom položaju svojim rodjenim otcem ponašao, da ti je živ? Jer što mu drugo prepisuješ, to dobro znaš, da sam ti kadar dokazati, da je laž i klevela, te da si iz same osvete onako nečovječni podlistak napisao, i tim »Našu Slogu«, kojoj je smjer sklad popuirat zlorabio. Al čvrsta mi je nada, da će se ona lahko tebe riešiti i u pristrano razmotriti stvar, i ovo moje otvoreno pismo pretiskati, čim će svietu pokazati, da nije njojzi do ličnosti, do osobah, koje se mogu lahko prevariti, nego do ljubavi i sloge hrvatske, koju tako postojano zastupa.

Na Glavotoku na Martinji dan 1884.

Fr. Stlepo M. Ivančić
redovnik trećoredac sv. Franje.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara Uredničtvo.

**) Nepristranosti radi prio bćujamo gornji članak, neka se čuje i drugo zvono. Ured.

Agencija za posredovanje
u službah i kod stanovanja
E. GEROMINI-JA
priskrbuje službe svake vrsti u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijimi pogodbami.
Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

SKORO BADAVA

Kupio sam 1080 komadah
najfinijih žepnihsatovah
na dražbi od jedne od najvećih tvornicah satovah u Genfu, radi čega mogu lahko sledeće najfinije satove uz najfeltinije cene svakomu naručitelju **odmah** poslati, te su stojali fini oklopi satovah i uredjenje istih skoro toliko za koliko dajem sada čitav sat.

Za samih **5** for. **10** novč. dajem cilindrovku iz najfinijeg franceezkog zlatnog-doublа ili nikelovog srebra, fino gravirane i gullohirane na minutu točne. Iste iz 13 lotnoga srebra od ces. kr. ureda za puniciranje kušane i težko pozlačene za for. **7.**

Samih for. **7·40** ankorovka iz najfinijeg double-zlata ili srebrnog nikla, fino gravirane i gullohirane sa 15 rubinah, sa kazalom sekundah točne na sekunde. Iste iz 13 lotnoga srebra od c. kr. ureda za puniciranje kušane, težko pozlačene for. **11.**

Samih for. **8·50** vašintonska remontoarka od čistog double-zlata ili srebrnog nikla a nategnut bez ključa sa spremom kazalnih fino uredjenim nikelovim strojem, ista iz čistog 13 lotnog srebra od c. kr. ureda za puniciranje kušana for. **13.**

Za dobrotu svih ovih žepnih satovah jamči se *kroz pet godinah*.

Osim ove bajne cene pridaje se badava svakom satu elegantan, iz double-zlata satni lanac. Naručbe uz priposlanu unapred svotu ili poštarskim pouzećem šalju se na

Glavno skladište tvornice satovah
J. H. Rabinovicz
Beč, II., Schiffamtsgasse broj 20.

Prašak za prsa

Veli kašlji više — Izvrstan lek proti kašlju, promuklosti, prehladi i drugim kataralnim manam. — Nevaljali više

Škatulja sa naputkom po 30 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER

Piazza Grande — Palazzo Municipale

Trst.

Naručbe obavljaju se bezodkladno.

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

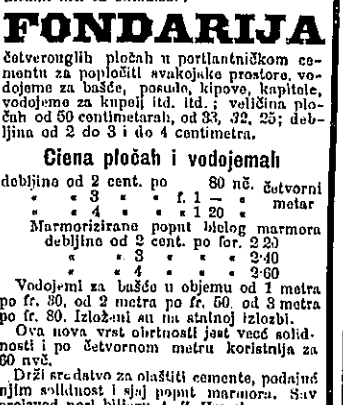

Koja se ne boji konkurence niti satvornicami niti sa skladišći i

FONDARIJA

četverouglih ploćah u portlantničkom cementu za popločiti svakojake prostore, vodojeme za bašće, posude, kipove, kapitale, vodojeme za kupeli itd. itd.; veličina ploćah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena ploćah i vodojemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
" " 3 " " f. 1 — " metar
" " 4 " " " 1 20 "

Marmorizirane poput bielog marmora debljine od 2 cent. po for. 2·20
" " 3 " " " 2·40
" " 4 " " " 2·60

Vodojemi za bašće u objemu od 1 metra po fr. 30, od 2 metra po fr. 50. od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izložbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest već od solidnosti i po četvornom metru korisnija za 60 nvč.

Drži se da tvo za oblastiti cemente, podajuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A. Z. Uzorci ove nove vrsti obrta virti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi,

Fondarija
ANDREA ZOTTELE
Via Acquedotto izpod Politeama Rossetti.

Latteria Milanese
(milanska mliekarna)
Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitelje, da ima u mliekarni sveža i suha voća, izvrstne divljačine, zeleninah sve polag cienah na trgu Hleba genovezkog, kolačah mletačkih, slaščicah padovanskih, gorkih, kolačah salon, masla sveža svaki dan iz Milana. Kreme za cvariti, tučenog povrhja prva vrsti, kisela mlieka. Za objede i soirée ovršavaju se naručne sa pladnievi povrhjem bogato nariseni, takodjer u ledu. Naručbe za pokrajinu izvršuju se neodvlačno, nu ne izpod 5 kilov.

M. Melchiore.

Za Božić!

preporučuje se »Hrvatski Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnjá, večernjá i raznih pjesama hrvatskih za crkovno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oltarj velike nadjelje, plač Gospin, služba na mrtvi dan, Svesveto, Božić, Mlado ljeto, Vodokršće, Sviećnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, oltarj na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštolâ sv. Cirila i Metoda, Aziško proščenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mnogo kupuda fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 stranâ u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Doma šivano rublje.

Naslednje navedeno *perilo za gospode in gospe* in *manufakturni izdelki* najfinejše, najboljše in najtežje vrste prodajejo se po izvirnih fabriških cenah skoro zastonj, in v dokaz najstrožja solidnosti se vzprejme vsak *predmet, ki ne ugaja, nazaj*, tudaj je vsako naročilo brez škode.

Srajce za gospé iz najfinejšega angl.-škega oblikom in pravo švicarsko vezane vložke, lastnita u celoljna vezilo, komad po gld. 1·50, tucat gld. 16·50. Ravno iste iz pravega Schmitzovega chiffona v najelegantnejši izvertivi in bogato vezeno, komad po gld. 1·90, tucat po gld. 20.

Nočni telovniki za gospé iste vrste kakor tudi dolgi a pravi mi švicarskimi vložki vezeni, zelo elegantno opremljeni, krasota za vsako damo, komad po gld. 1·50, tucat po gld. 16·50. Isti iz najfinejšega, težkega batista, jako dolgi, po vsi delišni vlici, komad po gld. 1·60, tucat gld. 18.

Spodnje jope za gospé iz najfinejega, najtežjega suvna, obitim okoli z jilsé in z bel ter pristno barvano volno, po gld. 2·80, okrašene s žamt-om in atlasom, odvisa dan, po gld. 3·80, iz težkega zapeljiva vegа barhanta, n-jfinje okrašen, po gld. 4·60.

Možke košulje iz najfinejega angleškega chiffona, fin, švicarskim predi, v poljunoj širjivi za vratom, komad po gld. 1·50 ducat po gld. 16·50. Iste iz najfinejega, pravega Schmitz-chiffona najfinje delo à la France komad po gld. 1·70 in po 2 gld. 2, ducat po gld. 18·80 in po gld. 22·50.

Platnene rjuhe iz dobrega, težkega, usnja i ducat-ga platna, brez šive, kompletno, za največje postelje, šir široke, po gld. 1·35, tucat gld. 15.

Platno za domačo rabo 30 vatlov, dobro, izdelek za hišno rabo 5/4 široki gld. 7.50, 4/4 široko gld. 5.50 komad. Cena prišlemu rapid-no raste, v kratkem bo platno dvakrat toliko stalo, radi tega priporoča se slobernemu, da se koj naroči.

Mizne garniture z vsklimi risanjami cvetlje sestoječe iz 12 obrusov in jednega pregrinjala, je gld. 2·95. Isti prav fino francoski tud isti, jako fini z franžami za 12 oseb, garnitura gld. 3.45. Mizne garnit ure iz 16 jednakega damaša, z risanjami cvetlje, sestoječe iz velikega pregrinjala za 12 oseb, in iz 12 težno se ujemajočih velikih obrusov, jako fino izdelani, jedna garnitura gl. 5·60.

Ročne brisače, zarobljene, vsak komad posebno, z dolgimi franžami, fino pikvirano, izvanredno lepo, ducat po gld. 3·75.

Svilnate žepne rute iz težke ilonske svile komad razne barve, ducat gld. 3·50.

Svilnate finiš nogavice v najlepših barvah visoke, rudeče modro, vijoličaste, roza, rujave itd., šes kolena 3 pare gld. 3·15.

Garniture francos. pregrinjal sestoječe iz dveh jako finih posteljnih odej in jednega namiznega pregrinjala s klikami iz bartuna, mehanikline, jako krasno izdelane in stane garnitura, to je, tri komadi gld. 7.50.

Naročila proti vpošiljatvi zneska naprej ali pa proti povzetji vpošiljajo se pod naslovom

Wäsche- und Manufactur-Warenhaus
RABINOVICS
Dunaj, Leopoldovo, Schiffamtsgasse 20.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,

po dr. Maliću.

je odlučno najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cviet* (Obranb. znamka) *proti trzanju po dr. Maliću* u priloženo znamenje; 1. staklenica 50 nč.

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostobolnji liek za 50 novč**., te si ga odmah naručim. I u istinu imao je čudovit uspjeh da se je majka nakon što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve teških bolih oslobodila. Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Malićev kostobolni cviet** kano izvrstan liek te ga svakomu bolesniku u sličnoj bolesti **preporučam**. Vašoj blagorodnosti izrićem pako **najzdačniju hvalu**; svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Celja.

Planinski bilinski sirop kranjski,
izvrstan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i pludnoj bolesti; 1 staklenica 60 nvč. Koristniji nego ii svi u trgovini so nalazeći siropi.

Krv čisteće kruglice c. kr. povl.,
nebi smjele u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, pokvarena želudac, kod jetrnih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak su 6 škatulah 1 for. 6 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljutnim izkustvom kano osobito uspješne priznate, imade uviek čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

liekarna Jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5. Dobiti se može svakojako orudje za *poljodjelca i zanatlija* svakojake *sprave za konje i predmete za kuhinje i obitelji*. Sve uz najniže cene.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.
austrijskog vjerosijskog zavoda
za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3½%
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3¼%
6-mjesečni odkaz 3½%

Okružni odjel
u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice
za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Innsbruck, Celovac, Ljubljana, Salcburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja
od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

Predujam
na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Piccoli-jeva
želudačna esencа

lekarne Piccoli-ja »pr angelu« na Dunajskoj cesti u Ljubljani ozdravlja kako je očito iz zahvalnih pisam i zdravničkih svjedočbah bolesti u želudcu i trbuhu, bodenje, krč, želudačnu i promenjivu mrzlicu, zabasanje, hemeroidje, zlatanicu, migreme, itd. i je najbolja pripomoć proti gliestam kod djece.

Staklenica 10 nč. Tko jih uzme više, dobi primjeran odpust.

Blagorodni gospodin Piccoli u Ljubljani!

Vaša želudačna esencа je izdino zdravilo, koje mi pomaže kod moje bolesti u želudcu. Svaki krat kada ju rabim, čutim polagšanje i zboljšanje.

Josip Šavdat, župnik, Kamnje, pošta Črnica.

Ovdje valja izreka »Čast zaslužku«. Vaša želudačna esencа, koju sam ja i mnogo drugih bolnikah rabio u bolesti, je uprav čudovite moći, osobito kod želudačnih bolestih.

A. Lupetina, župnik, Kršan u Primorju.

Podpisani potvrdjuje, da ima želudačna esencа ljubljanskoga lekarnika Piccoli-ja hitro i prečudne zdravstvene moći. S njom ozdravilo je mnogo ljudi moja i susedne županije; komad da prodje dan, da ne bi tko došao k meni, te me prosi za jednu staklenicu želudačne esence, kojih imam uviek nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-dekan. Plominj, Primorje.

Antirrheumom najbolje zdravilo proti prehladi, kostobolji, oslabi delavnih udih, bolestim u križu i u prah, prehladnim bolestim u glavi i u zubih. Staklenica 40 nč.

Pastile sanitenske; (kolješi proti gliatam) izkušeno zdravilo proti gliatam; škatuljica 10 nvč. 100 komadićah 60 nvč. 1000 komadićah 5 for.

Salicline pastile proti prehladjenju najbolja pomoć proti davici (difteritis), plućnim, pranim i vratnim bolestim, proti kašlju i hripavosti škatulica 20 nvč.

Želiški prašci sirup. Ta iz ljekovitih bilinah izdjelani sirup rabi se s najboljim uspjehom proti svim pranim i plućnim bolestim, znalčanju, kašlju, hripavosti, dušljivomu kašlju itd. Odrašćeni neka uzme 3 do 4 žlice svaki dan, djeca toliko žličić. Staklenica 30 n.

Tu navedena, kako ova druga ozdravlja se uviek frčke doba u lekarni

G. Piccoli-ja
«pri angelu»
Ljubljana, Dunajska cesta.

Naručbe izvršuju se s prvom poštom uz pouzetje iznosa.

Zaloga u Trstu su u lekarnah pl. Lautenburg, Foraboschi, Prendini, Ravasini i Zanetti ter u svih boljih lekarnah Istre i Primorja.

Dobiva se i za mjesečne obroke.

ZANIMIV OGLAS

U velikom skladišću pokućstva i tapecerije **G. Ghersciak-a** Via Farneto br. 12. I. p. imade uviek pripravnih šustah za postelje, izpunjenih sa veoma dobrom tvari u cieni od 6 for. napred.

Divani i sofa izpunjeni i pokriti veoma dobrom vrsti kretona i jute u cieni od 15 for. napred.

Pokućstvo za sobu, sjedala, naslonjači, stolice tapecirane itd.

Prima svaku naručbu tapecarije uz povoljniju cienu nego li ostali, budući da imade vlastitu **radionicu tapecarijah, drvodjelstva i skladišće tvarih za pokućstva.**

Dobiva se i za mjesečne obroke.

Podpisani časte se objaviti trgovcem, obrtnikom, novčarom, osjeguravajućim družtvom itd., da su otvorili ovdje **tvornicu**

Pečatah vulkaniziranog kaučuka.
Corso br. 47 — I. p.

te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatah tako, da se mogu naljecati sa onimi berlinskih i bečkih tvornicah i što se tiče veoma nizkih cienah. Izradjuju se pečati kojegod drugo poliobe; Pečati, Bijouterie, prikladni za darove, kano: satovi, medaljoni automatični, škatulje za šibice. Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati sa dnevnikom i za označiti registre, naslove, dlonice itd.

Primaju se takodjer pečati na popravak. Naručbe iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim štovanjem

Macerata & Battara.

Velika partija
ostanakah sagovah
(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.
L. Storch, tvorničar u **Brnu.**
Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija
odrezakah sukna
(3—4m.), u svih bojah za ciele muške odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.
L. Storch u Brnu.
Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.
Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Izdavatelj odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskom **V. Dolenca.**

Broj 52. U Trstu 25. decembra 1884. Godina XV.

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

— Uredničtvo i odpravničtvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč, za svaki redak više 5 novč.; ii u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom *naputnicom* (assegno postale) Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: »Reklamacija«. Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i 1 cielom arku. Novci i pisma šalju se na uredničtvo ili odpravničtvo. Nebiljegovani listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 nvč.

Poziv na predplatu.

Izlaze eto i petnajsta godina, što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Predvrati smo hvala Bogu šestnajstoj godini. Pozivljuć narod na novu predplatu, čvrsto se nadamo, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za Imućnje fr. 5, a za seljake fr. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštarinu više. Novce netreba šiljati uzapečaćenomlistu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom (Vaglia postale).

Buduć da nam se šalje više putah novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a neplaćati ga.

Preporučamo napokom svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava «Naše Sloge».

Dobri Božići!

Današnjim brojem završujemo petnajstu godinu obstanka »Naše Sloge«.

Početkom bila je maljahna i izlazila je samo dva puta na mjesec.

Malo po malo povećala se, a početkom prolazeće godine počela je izlaziti svakoga četna jedan put.

Oblik se je povećalo, izdavanje podvostručilo, ne iz objesti nego iz krvave nužde.

Naš hrvatski narod u Istri smatralo se je do nedavna mrtvim i bezpravnim. Čim se je počeo buditi, osviešćivati i tražiti svoja prava, odmah su se digli oni, koji su crpili korist iz njegova sna i nesviesti. I koliko je on budnijim i sviestnijim postajao, toliko su oni jače napeli svoje sile, da ga utuku, da nespoznado svojih protivnikah, da njim i nadalje služi i robuje, da bude i nadalje sredstvom njihova obogaćenja.

Da tu svrhu čim lagljo postignu, ustrojili su družtvah i novinah, varaju prostodušni narod prilikom pokrajinskih i občinskih izborah i gdjegod mogu i na sve moguće načine; prijavljuju i kleveću prijatelje našega naroda, naše rodoljube, staro i mlado, duhovne i svjetovne, zasebne i javne, riečju i u novinah, kod vlastih i oblastih.

Pred ovimi puze, moljakaju, ustmeno i pismeno, prikažujuć se kao umiljati janjci a opisujuć prijatelje našega naroda, kao vuke razdiravce, kao nemirnjake i buntovnike.

Ma i koliko njim se vjerovalo, bud u Trstu bud u Beču; ma koliko su tu i tamo uspjeli, ma koliko se i opravdavalo njihove čine tim, da jih pojedinci izvadjaju, pak da se neima sve za to odgovornimi činiti, a protivno, svaku i najmanju stvarčicu, počinjenu od pojedinacah našega naroda, povećavalo i proteznlo se na sve članove njegove; ma koliko se nas tobož pogibeljnimi predstavljalo: *jedno je stalno, neoborivo i neopozivo, da je narod, kojega zastupamo, da smo mi podložnici Njeg. Veličanstva, cara i kralja Frana Josipa, kojega srce je jednako sklono i prijazno svim narodom Njegove prostrane monarhije, da smo mi članovi te monarhije i da kao takovi imademo ne samo dužnosti, nego i prava, uzakonjena i posvećena Nj. Veličanstvom.*

I dok se ta prava od najnižih do najviših neoživotvore, dotle nećemo mirovati, dotle ćemo se za ista boriti uz geslo: *pobediti ili umrieti.*

To može biti neugodno našim protivnikom, najpače Taljanom i njihovim pomoćnikom i zagovornikom; oni nas mogu klevetati koliko hoće; oni nas mogu nazivati nemirnjaci i buntovnici i kako njim još drago: *mi sviesni, da smo na zakonitu temelju, da branimo svoja najsvetija prava, nećemo odustati od svoje zadaće do posliednjeg svojeg daha.*

Zadaća naša nije lahka, nu uz nas je zakon i pravo, uz nas je sve što imade poštenoga i pravednoga, uz nas je sav naš mili hrvatski narod, komu kličemo iz dubine srca: **Dobri Ti mili rode Božići, dobri Ti blagdani, uživao jih u miru i zdravlju!**

Gospodarom po Istri.

Da bi se poboljšalo stanje kmetskoga stališa po Istri, predložila je cesarska vlada zemaljskomu saboru u Poreču (dieti) zakon, po kojem se ima učiniti za Istru jedan «zemaljski kulturni savet» i mogu se u svakom sudbenom kotaru složiti gospodari u «kmetsku zadrugu.»

Veći del zastupnikah saborskih poganjno se je više vremena radi toga zakona, jer da neda dosta silo vladajućoj većini. Najkasnije primio je sabor zakon onako, kako ga je cesarska vlada predložila, i taj zakon od 8. septembra 1884. potvrdilo je cesarsko i kraljevsko Veličanstvo, da je dobar i da ima valjati.

Da vidimo što nosi taj zakon? Taj zakon nosi, da se ima u Istri i za Istru sastaviti jedna nova oblast, jedan savet za poljodestvo, koj će vladi svetovati, kakove poboljšice bi se morale učiniti u poljodestvu, u šumarstvu, u gojenju blaga i tako napred. U tom kolu biti će ljudih od vlade, od Junte i od puka.

Posebice pak dozvoljeno je s tim zakonom, da se gospodari, posednici, koji žive pod istim sudom, mogu združiti u jednu «gospodarsku zadrugu» ili u više zadrugah za onaj kraj. Takove družine opet imaju pravo dalje svetovati kako bi se stanje kmetskoga gospodarstva poboljšalo, mogu predlagati komu kraju i kakove pomoći trebaju.

I do sada je moglo biti gospodarskih družtvah. Mi smo već pisali o tom u «Našoj Slogi.» Jedno gospodarsko družtvo za Istru obstojalo je u Rovinju, ali mnogi kraji Istre znali su za to družbu samo po imenu, pak je propala, kako svaka stvar koja ploda nenosi.

A gospodarske zadruge, koje se učine po ovom novom zakonu bit će na pol kako neke oblasti, i njim će se više verovati.

Mi znamo, da kmet, koji ovo čita najprvo će pitati: pak što će

PODLISTAK.

Nebesa.

(Ulomak iz poveće pjesme «Trsate.) *)

Tada Angjel starcu pričat uze:
Pogledaj de na krug onaj gori,
(Tù na mliečnu prstom stazu upre)
Kòmu vaše jednu tekar polu
Oči metre, dok se drugoj dive
Ljudi s druge vaše zemlje strane.
Usried toga neizmiernog kruga
Vaše plamti, živa vatra, sunce,
Vodeć sobom pusta kroz nebesa
Cielu četu pomrklih svjetovah,
Neprestance što se okò njega,
Od divnog mu začarani svjetla,
Kò leptiri okò luči viju.
Tok se na rub onog popne kruga,
Kò sa vrha visokih planinah,
Pred očima divan mu se vidik
Na sve strane, kò da sniva, stvori.
Pogledaš li dole izpod sebe,
A to zviezde migolje pod tobom
Na sunčanoj kano prašak zraci.
Tù su vaši *Vlašići* i *Djedi*,
Tù *Danice*, *Štapi* tù i *Grablje*
I ostala vašeg neba svjetla.
Ako oči okò sebe svrneš,
To u strašnih učiš daljinah
Biele magle rasijane pramke,
(Božjim' je mi stopama zovemo)
A to nisu, kad im bliže stupiš,
Nego novih rojevi sunacah
I njihovih pratilicah zviezdah.
Natrag li se osvrneš odanle,
Da proučiš, gdje je sada ona
Vaša zemlja, vaše sunce, vaša
Mliečna cesta njena tè čudesa;
To nevidiš nego pahulj magle,
Što će vjetar, koji prvi dune,
Sa nebeske očistit vedrine.
Kolišna je ova vaša zemlja
I na vaših domaćih nebesih,
Možeš jasno već iz toga vidjet,
U nebroju što se ona zviezdah
S ciglih truh ljudskim okom vidi;
A dok svjetlo s najbliže vam zviezde
Dopre do nje, tri put vam je žito
Izmienice dozrelo u polju,
Tri put groždje zameklo na lozi.
Ovdje starac utone u misli,
Kano čovjek, što od čuda nezna,
Da li sniva ili je na javi,
Kòmu Angjel nastavi ovako:
Deder slušaj, pak se tekar divi
Božjoj, starče, mudrosti i sili!
Sve što letiš dalje, dalje, dalje,
Nedostižnom svjetlosti brzinom,
To sve nove susrećeš tè nove
Sitne pramke čudesnice magle,
Što se putem prometu u skupe
Preogromnih nebrojenih zviezdah,
Različitih oblikah i boah.
Ima ti jih zelenih i bielih,
Žutih, modrih crvenih i plavih.
Negd e su se puput zelen-trave
Nepreglednim nasijale poljem,
A u polju, kò da je u svibnju,
Svàkojakim razcvjetale cviećem;
Opet drugdje uzniele do prava
Gorostasna košata štabalja;
Tamo negdje savile s' u vience
Sve od ružah bielih tere lierah,
U divotne nanizanih šare,
Što s nebeskog ogromnoga svoda
Kò u crkvi okomice vise.
Tù je starca obuzela želja,
Čut već jednom i o Božjem gradu,
Od djetinstva kud ga srce vuče,
Radi čega himbeni sviet ovaj
I njegove s uma pusti slasti,
Tere staro polomljeno tielo,
Strogim trapi nespanjem i postom.
U molitvi svoje trajuć dane.
Angjel mu se dosietio želji,
Nadobudno pak mu ovak reče:
Što si dosad čuo o čudesih,
Što u svojih kriju jih dubinah
Nedogledna očima nebesa;
To ti nisu nego razne staze,
U nebeske što no vode dvore
Sa svih stranah ove vasione!

*) Jedan naš prijatelj ustupio nam je za tisak ovaj ulomak iz povećeg pjesmotvora, u kojem kani opjevati prenos kuće Djevice Marije iz Nazareta na Trsat.

Uredničtvo.

nam biti bolje? A mi odgovaramo: ništa, ako se sami posla ne prihvatite.

Evo malo nauke, da bi ovaj novi zakon mogao biti koristan: Koji je bio po drugih krajih, gde se gospodari pametnije, mogao je opaziti ove stvari:

Loza, gde raste, goji se razložnije.

Netrpa se okolo nje stotinu drugih stvarih, koje izpiju iz zemlje vodu i dobar sok. Sade se one vrsti trsa, kojim prija zemlja onoga kraja. Okapa se trs i u letu, da se tako zemlja prorahlji, pak da ne odrveni sve skupa od suše; naveže se trs prerano, da mu zima nenaškodi, jer soldat na straži u zimi manje čuti zimu, ako šeće simo tamo, nego ako stoji na mestu; tako i mladica od trsa manje trpi, ako je slobodna, nego ako je vezana rano, kad još može biti zime.

Polja se obdelavaju većim razlogom.

Gde je pogibelj od vode, onde se kopaju grabe i sade živice, i može se u zemlju ono, čemu treba više vlage a manje suhote.

U suhotno zemlje opet sadi se i sije ono rastje, kojemu nepači suša, i tako napred.

Kušenice se po svetu poboljšuju sijuć novo travu, izkapajuć mahovinu, kopajući grabe za odtok vode.

Živina se po svetu nastoji u dobrih štalah, čisti se, neprekida se prekomernom vožnjom; teleta se pripuščaju do kasna, jer je materino mleko za svaku mladinu najbolja hrana. — Kupuju se junci i junice za oplemeniti goveda; tako je s konji i s ovcami.

Pašišča se rabe razložito, polag dobe godine i položaja. Netaru se oranice po svu godinu pašom, i tako napred.

Kmeti se druže, pogovaraju, čitaju gospodarske knjige i novine i poslušaju dobru nauku, koju u nutri najdu.

Ako jim blago oboli, ili se svetuju s lečnikom živinarom, koj se je navlaš učio bolesti na mnogih živinah, koje budu dopeljane u velike gradove, gde su takove škole.

Po svetu ljudi sade plodna stabla: murve, jabuke, krušve, sljive, praskve orehe, črešnje; cepe jih i čiste, pak Bog dohiti rodnu godinu i eto ti ploda, za decu i za te i za putnoga čoveka. Eto ti hlada uz cestu, eto ti od jabuk piva za kuću, od sljiv (čespav) sljivovice, od oraha i črešnje dobroga drva, od murve i kostanja i plod i drvo.

Zato ljudi u drugih krajih laglje preživu; plate plaćila s manjom mukom i još svo komu god kmetu ostane novca, da odgoji sina popa, sudca, odvokata, učitelja, merčina i drugo; tako se kmetski rod ojača s gospodom od svoga jezika i kolena i ona gospoda onda primaknu štogod svojim bližnjim ili u novcu, ili u nauki, ili u preporuki. Tako se napreduje.

A kod nas? Što bimo se pitali, ter sami znamo. Kod nas je tako, da najviše putih *grади kotac, kako i otac.* Ali su danas druga vremena. Danas treba i lumbrelicu i rubčić i laštikac i sve štogod, čega stari ljudi nisu rabili. Zato današnji dan treba i nauke i napredka takovoga, da nam od zemlje i od blaga bude veće koristi.

Mnogi će reći: Lepo pevaš, mati mi nemoremo odpevati; kako ćemo mi boljšati i gnojiti i grabe kopati i plemenitije blago kupovati, kad neimamo čim?

Evo Vam na to odgovora: Da se samo sto kmeti složi u gospodarsku družinu, pak da se prisile samo 10 novčić na mesec dati u složšćinu, to bi na leto izneslo 120 forintih.

Cesarska vlada vidila bi dobru volju, pak bi pomogla barem toliko, i tako bi ona družina imela 240 forintih na leto. Tim se dade kupiti mnogo litar detelje i platit one, koji ju siju i kose, pak prodati uz dobitak.

Ili se dade pocepiti, zasaditi i očistiti mnogo plodnih stablah, koja će plod nositi; ili se dà kupiti dva junca krepkoga i mlečnoga plemena, pak jih podeliti u dva sela, ili se podarujo dva tri gospodara, koji pokažu najbolje uredjenu štalu, najlepše uzgojeno blago, naj uredniji voćnjak (vrt za žire) i tako napred; pak bi drugi pošli tim putom, pak bi se najkasnije svi gledali u jedno zrcalo i vidili bi veselije obraze nego danas.

Kad jedno dete u kući vrišći, da je gladno, gospodin koji prolazi misliti će, da nije baš to nevolje, da je dete «zvožbano», ali kada čuje svih u kući vapiti da su gladni, prvo će se smilovati. Tako je i Vam. Ako se združite, pak skupno svoje potrebe izkažete, vlada će pomoći.

Ali ako mučite i trpite, bit će uvek ovako. Osal bi puno manje batinah dobio, da zna govoriti.

U Istri živemo dvoji ljudi: jedni talijanskoga, drugi slovinskoga iliti hrvatskoga jezika.

Cesarstvo će dati pomoći onomu, koji ju pita. Ako mi ljudi hrvatskoga jezika propustimo i unapred, da nam budu Taljani za kurature, neće biti dobro, jer svoj svomu najvoli.

Dakle udružimo se u *kotarske gospodarske družine.* Kmeti, koji su pod isti sud, makar iz istoga sela, neka se dogovore, pak neka stanu pred svoga kapitana: Gospodine! mi želimo gospodarsku družinu po novom zakonu, malo moremo, ali ćemo dati svaki toliko i toliko na godinu, a potrebe su veliko, budite nam na pomoć kod viših oblastih.

Više put se ljudi tuže, da se ova gospoda po novinah samo za jezik pravdaju.

Nije istina. Dosta put smo dobrih naukah dali i u gospodarskih stvarih, ali dobre nauke dan današnji težko se primaju.

Neka barem ova nebudo glas vapijućega u pustinji. Ovde smo u kratko izkazali korist gospodarskih družinah i načiu, kojim bi moglo i nas zapasti nekoliko od onoga, što daje cesarska vlada pomoći u Istru, a mi skoro ništa od nje neimamo.

DOPISI.

Onišalj polovicom decembra. — Kakva je to „atros promjena? Djeca ldu vičnći noseć nekakve papire, za njimi nekoliko staracah vuče klupe. Sve se pita što je to? E zlo i naopako, odgovora se; oružnici su došli sa nalogom, da se škola iz «Stogate» premjesti u prijašnju kuću. Ovaj uvod biti će mnogomu nerazumljiv, stoga da ga raztumačimo ponešto.

Čitateljem cienjene «Sloge» bit će poznato iz više dopisah od ove godine, da je jedan dio občinskih zastupnikah zahtjevao, da občina kupi za školu takozvanu «Stogatu». Uzroci, radi kojih ista nebi bila prikladna za školu bijahu već navedeni (premda ih je netko nastojao pobiti); stoga nećemo ni toga opetovati. Sasvim tim prvi ob. većnik sa još nekojimi nije mirovao, nego je i nadalje zahtjevao, da občina «Stogatu» kupi, jer da će si tim znatno koristiti. G. načelnik Marč ć i još nekoji bijahu tomu protivni, znajuć da školske oblasti neće te kuće potvrditi buduć je ista još pred nekoliko godinah od školskog nadzornika nevaljalom priznata bila. Nemogavši dakle ništa učiniti lepim načinom počelo se gradim. Na početku školske godine išli su k g. komesaru u Krk pitati za savjet, da li mogu školu prenieti u «Stogatu» il ne. Mi neznamo što im se odgovorilo nu vratili se sa glasom, da im je dopustjeno školu prenieti, te zbilja drugi dan zutim počeli su odmah klupe iz prijašnje kuće u «Stogatu» prenašati. Još bi se bilo i to pregorilo, da su se barem svi razredi u «Stogatu» preneseli, nu nisu nego 2 muška i to na drugi kat (jer prvog kata nije im htio vlastnik odstupiti) dočim su treći ženski razred, smjestili u netom popravljeni občinski ured. Za taj premještaj nije se pitalo ni mjestno ni kotarsko školsko vieće, premda mislimo, da to nanje najveć spada. Mjestno škol. vieće obavlestilo je o tom odmah kotarsko, te upravo danas, kako je u uvodu napomenjeno, došao je od istoga nalog, da se škola iz «Stogate» odmah u prijašnju kuću prenese, a da se pri tom kakav nered nedogodi, poslani su oružnici da paze na red. Ovaj postupak kotarskog školskog vieća posve je opravdan ako se uzme u obzir: 1) da je ono još pred nekoliko godinah izjavilo da «Stogata» za školu nije; 2) da se je školu premjestilo bez ikakva dopuščenja i 3) i glavno, da se je občina uzevši u najam (!!!) prijašnju kuću obvezala, da nesmije iz nje škole maknuti, dok svoju vlastitu nova kuću nesagradi, i to uz 6 mjesečni odkaz. Na taj način, da bi «Stogatna» za školu i prikladna bila, nebi občini donašulo koristi plaćati najamninu za 2 kuće, jer vlastnik prve bi ju po ugovoru sigurno zahtjevao.

Nebimo radi ovimi redci ikoga uvrieditli, all bez zamjere budi rečeno, da se oni veoma varaju, koji misle, da bi se občina sa kupnjom polovice «Stogate», Bog zna koliko okoristila. Istina, ni sadanja kuća neodgovara školskim zakonom, ali kad se je već jednom pogodbu učinilo, mora se trpjeti, medjutim treba nastojati, da se čim prije nova školska zgrada pripravi.

Čmišljam: braćol Gledajte sagraditi čim prije novu školu, pak će biti svim neredom kraj. Škola je za Vas i Vašu djecu, te ako štogod i potrošite, barem će Vas se potomci spominjati. Sad ćemo Vam dokazati, da Vas neće nova škola pogubiti, kako bi Vam to nekoji u glavu utuviti radi. Polag proračuna što ga je učinilo g. inžinir stojala bi ista nešto previše, ali mi se možemo i s manjim proći. Mjesto za istu imate, da se nemože bolje naći. Čujemo, da se ujdi čovjek, koj će Vam ju za 4000 for. sazidati. Posudite li 4000 for. uz 6 po sto to ćete plaćati na godinu 240 for. interesa a pri tom će se glavnica u 30 godinah posve izplatiti. Za sadanju školu plaćate 200 forint. najamnine dakle netreba k tomu nego 40 for. dodatka svake godine i eto Vam lepe vlastite kuće. Eto kolike koristi! Gledajte ju dakle čim prije sazidati! I nako se može bo dogoditi, da će Vam ju pokrajina sama sazidati nebudete li Vi to htjeli, pak ćete morati adicionale plaćati, dok kuću izplatite.

Iz Buzeta, *mjeseca decembra.* — (*Gradnja novih cestah*). Godine 1877. odlučilo se ponukom jedne stranke, koju svatko već poznaje, da se grade nove ceste *Buzet-Roč* i *Buzet-Dragući* do pazinske medje. Proračun ili kalkul iznašao je preko 60 tisućah forinti. Nadali su se, da će vlada posuditi te novce bez interesa a občina da će to izplatiti tečajem 14 godinah adicionalom od 12% na porez i 50 po sto na duelj od vina i mesa. Prošlo je tomu sedam godinah. U posl-dnjoj občinskoj sjednici prihvaćen je jednoglasno predlog zastupnika F. . . ., da se neima izjerivati nametu ili adicionala za gornje ceste, dok slavna Junta neprikaže računa, da se vidi komu su bili povjereni novci i zašto su se potrošili.

Slavna Junta na to odgovori, da će ona sama, ako neće občinsko zastupstvo, službeno narediti, da se rečeni namet izjerije.

Priposlala i sumarni račun, polag kojega, da se je za gradnju gornjih cestah potrošilo preko 63 tisućah forinti a izplatilo da se je u ovih sedam godinah nešto preko 16.000 for. Junta kaže nadalje, da nemože priposlati namirah i drugih dokumenatah, jer da bi prepisivanje istih koštalo. Iz toga sledi, da občina još duguje preko 47.000 forinti te da će se cieli dug stopram u 28 godinah izplatiti, ako bude tako dalje išlo.

Što je pako sagradjeno? Cesta od Buzeta na Roč jedva je nešto otučena, od one na Dragući vidi se nešto od Orlići do Draguća. Govori se sada, da neće još toliko novca biti dosta, da se sve te ceste u redu sagrade. Svatko iz ovoga kotara vrući želi, da se ceste grade i sagrade, nu na ovakav način neka se više nikad negrade!

Ciela občina želi znati, kamo su se novci potrošili i tko je s njimi upravljao. Morat će doć i to na dnevni red. Neka buzetski kmetovi otvore oči, pak će bit bolje. Za svoje stvari i za svoje novce moramo se bolje zauzimati.

Pod samim nosom Buzeta putevi su jako slabi. Gosp. Clarici imao je drugoga posla, nego popravljati najpotrebitije stvari. Ustani rode i pogledaj, nedaj da se s tvojim slabo gospodari.

Pogled po svietu.

U Trstu, 24. decembra 1884.

Na sutrašnji dan iztiče 1884 godine odkad je u malenom gradiću Palestine ugledao svietlo ovoga svieta onaj, kojega je čovječanstvo težko iščekivalo i koji je cielim širokim svietom preokrenuo. Kršćanstvo preporodilo je na novi život čitav čovječanski rod. Veselim srcem izčekuje svatko božićne blagdane, da se duhom uzvine u nebeske visine promatrajuć, kako je nestalan ovaj naš život, gdje se svi moramo boriti za svoj obstanak. To nemože biti drugčije. Svaki u svojem položaju mora nastojati, da koraca, da napreduje. Kako pojedinac čovjek, tako i cieli narod. Slabo i težko narodu, koji driema ili koji je zaspao. Njemu je propast pred vrati.

Na ove velike blagdane blagodarimo Svevišnjega al se i okrepimo, da možemo uspješno nastaviti svoju borbu za naše dušovno i materijalno blagostanje.

U Istri najpreča sada nam je briga, da učinimo politično zrelim naš narod. To se ima pokazati svuda u javnosti a najpače kod svih izborah. Najvažniji izbori vršiti će se budućega leta, jer će se tada birati zastupnike za državni sabor u Beč. Naši prijatelji i ljubitelji naroda imaju se već sada zauzeti da nas nezateku nepripravne, da nezakasnimo. Bez priprave, truda i uztrajnosti neima pobjede. Sloga i rad neka vlada med našim narodom!

Bečki državni sabor odgodio je svoje sjednice radi božićnih blagdanah do polovice jenara. Važnijega se nije ništa razpravljalo. Sva pazljivost svratila se ovih zadnjih danah na veliko pronevjerenje, koje se sbilo kod velike banke u Beču. Činovnik eskomptne banke pronevjerio je do preko 2 milijuna forinti. Buduć je morala stvar izići na vidjelo, otišao je nekoga lepoga jutra, da se više nepovrati. Ubio se je u blizini Beča.

Uhvatili su jednoga njegova druga za kojega misle, da je od toga činovnika dobio i posudjivao novacah. Nezna se još, kako je mogao izgubiti il proigrati tako veliku svotu. U današnjem vieku svatko bi htio biti odmah milijunarom, pak nemisli, što čini i kakova sredstva rabi, da postigne taj željeni cilj. Ako neuspiju, tad se lačaju revolvera, koji ih rešava svake brige.

U Českoj prepiru se novine, koje stoje uz dr. Riegera i druge, koje su njemu protivne radi njegovoga famoznoga govora, izrečena u prilog Mađjarom. Sav novinarski sviet slaže se u tom, da se je tim govorom tobožnji češki prvak dr. Rieger blamirao, kako nikad prije.

Hrvatski sabor sazvan je za zadnje dane ovoga mjeseca. Odlučeno je, da će saborovati samo nekoliko dana, da dozvoli vladi utjerivati i trošiti zemaljske dohodke, jer se proračun za buduću godinu nije još razpravio. Stranka prava izključena je još za tri sjednice. Buduć će sabor sada držati svakako više od tri sjednice, to je nade, da će biti opet sabor podpun.

Prije nego su dalmatinski zastupnici ostavili Beč, posjetili su ministra-predsjednika grofa Taaffe-a, te ga zamolili, da se već konačno uvede

u sve c. kr. urede u Dalmaciji hrvatski kao službeni jezik. Ministar odgovorio im, da će stvar zrieło proučiti te da će gledati, da se pravednim željam zadovolji. Vidit ćemo, što bude!

U Petrogradu zanimaju se sve to više egipatskim pitanjem. Rusi se naime nadaju, da će biti njihovi trgovački interesi u Egiptu bolje štićeni, bude li Egipat pod nadzorom više europejskih vlastih. U srednjoj Aziji gradi Rusija putove i tvrdjave u onih pokrajinah, koje ne leže daleko od engleskog posjeda, te si tim pripravlja put i sredstva za svaku moguću neprilikū.

U Francezkoj zastupničkoj kući predlagali su radikalci, da se ukine francezko poklisarstvo kod sv. stolice, nu vlada se je tomu oštro oprla jer da bi tim izgubila Francezka pravo na protektorat svojih podanikah na iztoku i da bi se tomu veselile ostale vlasti, koje bi rado taj protektorat poprimile. Pošto je jošte izjavio ministar predsjednik, da drže i protestantske vlade svoje poklisare kod Vatikana, bijaše zabačen taj tobož slobodoumni predlog i primljena u proračun svota uvršćena za dotično mjesto.

U Njemačkoj neživi knez Bismark u slogi sa njemačkim parlamentom. Većina neće da mu dozvoli svega, što on traži. Htio je, da mu se ustroji jedno mjesto direktora u ministarstvu izvanjskih posalah te tražio u tu svrhu za jednu godinu 20.000 marakah, nu narodno poslanstvo se tomu uzprotivilo.

Egipatski podkralj popustio je kako se čini zahtjevom Rusije i Njemačke, da pripusti i njihove zastupnike u komisiju za državni egipatski dug.

Komisija afričke konferencije poprimila je predlog talijanskoga i engleskoga poslanika, da se ponešto ograniči trgovina sa jakimi pitji u pokrajini Kongo.

Franina i Jurina.

Fr. Povej mi malo Jure, ča znamenuje on *priv.* pred se kungod besedun?

Jur. Ono je skraćeno, a bi imelo stat napisano ovako: *privilegirano.*

Fr. Pak ča znamenuje sad tako raztegnjeno?

Jur. Ta beseda kadgod neznamenuje niš a kadgod puno, na prilliku: *«Privilegirani Sidbani»*, to će reć, da ki bi imeli videt nevide, ki čut nečuju, i kad bi imeli govorit muče.

Fr. Dosta mi j tega — aš sam već dosegal zač je mogla bit onoliko vremena razrovana cesta od Slatine do punti Kolove i bilo sve tiho.

Fr. Si l' ti Jure ča čul, kako j' nejde neki dan on tvoj Ženso z Lovrana genije delit pred kafetarijun na Volosken?

Jur. Lahko j' njemu pohoždala genije delit zač se ni za nje mučil ni ubijal.

Fr. Ti najbrže misliš na one inglezke ginije, ke mu j' brat pustil, ma ni temu tako ne, zač oniste stišće za se, leg on je razmetal neke jenije ke su mu valjda s Parenca poslali proti Hrvatom, zač da su oni prave jenije al bimo mi rekli izrodi.

Jur. Nebore ni slabo! Su se pak čavoloski Hrvati za temi jenijami grabanjali?

Fr. Nisu po pravice, ne. Našal se je onde blizu neki naš kapitan, pak mu jih je valje nazad va ono kosmato grlo zatukal.

Jur. Ženskotu mojmu je to storil, ma sejeno poštena mu vera.

Različite viesti.

Slavljanska čitaonica u Trstu oburžavati će dne 1. jenara buduće godine svoju redovitu glavnu skupštinu sa sledećim dnevnim redom:
1. Govor predsjednika; 2) Izvješće tajnika o djelovanju družtva; 3) Izvješće blagajnika; 4) Izvješće revizijonalnog odbora; 5) Eventualni predlozi i interpelacije; 6) Promjena i razprava o novih družtvenih pravilih; 7) Izbor predsjednika i odbora za god. 1885 i 8) Izbor *revizijonalnoga odbora.*

Iz Vrdelje kod Trsta piše nam prijatelj sledeće redke. Javili smo u svoje vrieme milomu rodu, da se kod nas oživotvorilo pjevačko družtvo «Zora». Često smo čuli opravdane tužbe naših vodjan i prvakah, da se okoličani sami vrlo malo brinu za narodno probudjenje i za narodnu svjest. Težkim smo srcem snašali opravdane ukore, nu to nas punukalo, da smo odlučili poboljšati se i pokazati svietu, da nije u nami izumrla iskra rodoljublja, da u nas još uvjek bije žarko slovensko srce. Za našom braćom u sv. Ivanu, Škednju, Rojanu, Barkolji, Lonjari, Občini, Proseku, Kontovelju, itd nemogosmo zaostati nili mi Vrdeljci. Dogovorismo se i zaključismo osnovati pjevačko družtvo, koje će Slovence tršćanske okolice budili, jačiti i poticati na domoljubni rad, na požrtvovno pregnuće za naš mili narod. Naša «Zora» u ovom kraju okolice mora biti zorom naše bolje budućnosti, ona nam imade sjiati kano što sije zvjezda danica. Narodni nam protivnici motre grdim okom što ničū u okolici pjevačka narodna družtva, nu to nam je najboljim dokazom, da su ona neobhodno potrebita jer neprijatelju neizmjerno pogibeljna. Već danas možemo ponosno kuzati, da nam «Zora» lepo napreduje, da čine zorati rodu glas. «Zorina» pjesma ori se u okolici Trsta a bude li mara i ljubavi kano što i do sada, biti će i bogata ploda. U «Zoru» dakle sve što je svjestnijega; tko tvorom tko sborom, svaki po svojih najboljih silah. Imućniji rodoljubi neka ne zaboravo na nas jer nam raunikom bilo bi težko anašati sve troškove, prem nišu isti veliki, ai mi smo radnici, koji živimo od žuljevah vlastitih rukuh. Učinimo dakle svaki svoju najsvetiju dužnost a mi jamčimo, da će biti «Zora» rodu na čast!

Na čast našim poštam. Kad nepomažu tužbe, moguće, da će pomoći hvale. Videći, da nam je sav trud uzaludan, da se već jednom zavede red na nekojih naših poštah obzirom na naš list, odlučili smo od sada slaviti i hvaliti ono na što smo se do sada tužili, ono što je svakog ukora vriedno, u to je naravno na nekojih naših poštah. Moguće da će se tako dotični poštarski uredi poboljšati ili, da će se sl. ravnateljstvo više obazirati na naše hvalospjeve nego li se obaziralo na naše tužbe.

Za danas budi ovim izrečena čast i hvala sl. pošt. uredu u Grižanjunu, (Istra) koji je tri broja našeg list., opredieljena za Hrvatsku a tamo dospjela — valjda pometnjom tršćanske pošte — natrag u Trst povratio sa opazkom: *«sconosciuto retour Trieste»* premda je na listih bio jasan i točan naslov i mjesto opredieljenja. Naslov taj glasi. *N. N. Grižane-Vinodol (littorale croato).* Mislimo, da bi ovo moralo jasno biti i poslenjemu kmetu, koji samo čitat znade. Čast dakle komu Čast, a tu bi za sada sl. pošt. uredu u Grižanjunu, komu kličemo: *slava!*

Točnost naših poštah. Naše tužaljke reć bi, da neće prestati na sl. poštarske urede. Jednom moramo se tužiti na neredovito dostavljanje našeg lista predplatnikom, drugič na bezarsmo mazanje i slikanje gnjusnih slikah na list ili opet na nezakonite globe, koje se nameću našim čitateljem od sl. pošt. uredah a sada napokom započelo se i plienjenjem ili zabacivanjem privatnih pisamah, upravljenih našem uredničtvu. Ljetos jednom nestala su u jednom čednu tri pisma upravljena nam iz kotara Voloskog, a prošlog čedna pisao nam prijatelj iz najbliže okolice Trsta, jedan sat oduljeno odavle, pismo biljegovano c. kr. markom, a nam nedodje u ruke. Neznamo već komu da se pritužimo. Sl. ravnateljstvo poštah obeća nam svaki put, da će dati stvar iztražiti, nu mi se bojimo, da stvar ostane samo kod obećanja ili da se iztraga vodi od ljudih, kojim je zakon deveta briga. Poznato nam je, da imade državna vlast u nekom riedkom slučaju pravo dirati u privatna pisma i to, nevaramo li se, samo tad, kad imade osnovane sumnje, da se tajnim dopisivanjem snuje ili radi nešto pogibeljna proti državi ili proti ljudskom družtvu. Kad je već tomu tako, neimamo prava, da tomu prigovaramo, nu kako da si protumačimo plienjenje privatnih pisamah nam upravljenih? Ih zar snujemo možda i mi ili naši prijatelji šta pogibeljna proti državi? Jesmo li se mi ikad ogriešili o državne zakone? Obstoji li i najmanje sumnja proti nam, da novršimo točno i savjestno sve što državna vlast od nas zahtjeva? Je li pako tomu tako — kako što jest — čemu nam se onda podmeću tolike neprilike, zašto nam se plienе ili zabacuju pisma, koja su privatna sadržaja, nikomu a najmanje državi pogibeljna. Molimo stoga sl. ravnateljstvo poštah i opet, da već jednom na put stane tim neredom, i da zahtjeva od podredjenih činovnikah onu točnost, koju zahtjeva od nas gledom na vršenje poštarskih zakonah.

O velikoj, efektnoj lutriji «Narodnoga doma» u Ljubljani donesli smo viest u svoje vrieme. Danas upozorujemo naše čitatelje, da će se brojevi ove lutrije izvući dana 31. t. m. Pošto ima ova lutrija 2257 dielomice jako lepih i skupocjenih zgoditakah, preporučujemo našem u občinstvu, da si u pravo vrieme nabavi srećakah. Popis izvučenih brojevah poslati će se u svoje vrieme svim prodavaocem srećakah.

Velika slavenska svetčanost priređuje se za buduću godinu. Dne 5. travnja proslaviti će se naime u Velehradu u Moravskoj tisućgodišnja uspomena na apoštola Metodija. Ovom zgodom nastoji se, da se proslavi ne samo crkveni junilej, već da se naročito iztakne svietsko-historički čin, koj ima biti znamenit za budući pounitarnistvo svih katoličkih Slavenah. «Dziennik Poljski» osobito se zanima za ovu ideju i javlja, da je na čelu odboru za tu moravsku zemaljsku svetčanost grof Egbert Belcredi i da su se ustrojili pododbori u Lavovu i Krakovu pod predsjedničtvi tamošnjih biskupah. Očekuju se tisuće gostih sa svih slavenskih krajevah i u tu svrhu se grade udobne dašćare i stanovi.

Boj s orlom. U divljem, pustom dielu prestonskoga pogorja u Pennsylvaniji, živi Lewis Williams, kojemu se je u kokošinjac navadila lisica. Hitući se riešiti nepozvana gosta, nastavi željezca (stupiou) priôvršćeno na lančiću, a ovaj priôvrsti o klin, zabijen u zemlju. Sutradan nelima ni željezca, ni lančića, ni klina, a Williams se uputi u šumu, da nadje lisicu. U šumi opazi skoro veliko juto gavranah, koji, krieštеći oblotavano oko jednoga drveta. Približiv se drvu, opazi pod njim ogromna orla, kojemu bijaše noga u željezcih a na istih upozna i svoj lančić. Odapе puškū na orla i ranī ga u kreljut, te misleć, da će ga sada nadvladati, baci se na nj, nu morade uzmaknuti pred oštrimi pandjami i čvrstimi udarci zurave orlove kreljuti. Podje kući i vrati se u šumu konopcem i vredom. Baci se konopcem na orla, nu nezahvati ga, pa sada bacima uj i vreću i priskoči, da orla prignječi k zemlji. Nu loša mu bijaše sreća, jer orao ga shvati pandjami za prsa i odtrgnu mu sve odielo na prsih, dapače mu odere i velik komad kože na prsih. Williams morade sav krvav okaniti se daljnjega boja i krenuti kući, odkuda posla 2 svoje sluge, kojim podje unpokou za rukom, ubiti orla. Bijaše to jedan od najogromnijih američkih orlovah, koji mjeri razastrtih kreljutih 8 stopah a natasto do 3 stope visine.

Koliko imade novinah na svietu. Imade ih do 30.000, i to sjev. Amerika 10.000, južna Amerika 1000. Njemačka 5.000, Austro-ugarska 3,000. Englezka 3,000, Francezka 2.500, Italija 1.500, Rusija 700, ostale europejske države 2.350, Azija 400, Australija 100, Afrika 50.

Najstarije novine utemeljene su g. 1366 u Kinaju, a tiskaju se u Pekingu. Svake godine trebaju sve te novine, pisane u 61 jeziku, 750 milijunah kilograma papira.

Veliko drvo. Na španjolskom jeziku izlazećem listu, naravoslovnog družtva u Mexiki, objelodanjen bi nedavno potanko opis i naris, jednog od najvećih stabalah svieta. To je kolosalni exemplar od t. zv. «mexikanske baruzne tise» (Ebenzypresse), koji se nalazi nasried mjesta Santa Maria del Tula a mexikanskoj državici Oojaca. Visina stabla iznaša 88.68 met. a obseg debla 51.88 met. Već Humboldt i Bonplaup pozbavahu to orijaško stablo, označujući ga najvećim poznatim stablom. Prorez debla imade oblik nepravilnog šestokuta, a uzprkos velike starosti posve je zdravo i uzčuvano.

Kako daleko je do sunca. Neki amerikanski profesor, imenom Young, koji nije imao kako se čini obiljnijeg posla, proračunao je, da bi trebao željeznički vlak, sa brzinom od 65 kilometara na uru, 256 godina dok bi stigao do sunca. Putnika stojala bi vozarina okolo 2 milijuna forintih.

Ribarstvo u Švajcarskoj. Ribarstvo očevidno napreduje u Švajcarskoj. — Polag izvještaja švajcarskih ribogojnih zavodah, za g. 1883-3. državni ribogojni zavod u Zürichu dao je od 350.310 komadah jajah, sposobnih za ribogojstvo 236.000 kom. ribah, od kojih se većina izpustila u jezeru Zürikom i Limatu (40.000 komadah pastrvah, 1000 polupastrvah, 51.000 potočnih i jezernih pastrvah zatim 20 000 komadah američkih pastrvah, 18.000 marena itd.

U ribogojnom zavodu u Sihlwaldu pako upotrebljeno bi 30.940 komadah jajah, a 28.000 komada dobljenih ribah, bude u proljeti u Sihlu izpušteno.

U Hrvatskoj počeše u najnovije doba također oko ribogojstva nastojati gospoštije Čubar i Trakoštjan.

Trgovina iz medju Austro-Ugarske i Rusije. Po službenih izkazih ruskoga odsjeka za carinu iznašao je ukupni trgovački promet izmedju Rusije i Austro-Ugarske od 1877. do 1881. godine poprieko svake godine ukupno 59,336.000 rubaljah (1 rubalj iznosi okolo 1.60 nov.) ili 5·5 po sto čitave ruske trgovine. Iz Austro-Ugarske uvažilo se je tih godinah u Rusiju poprieko robe za 22,611.000 rubaljah (4.3 po sto čitava ruskoga uvoza), iz Rusije pako uvažilo se je svake godine u Austro-Ugarsku za 36 725.000 rubaljah (9·7 po sto čitava ruskoga izvoza). Godine 1882. izniela je čitava trgovina iz medju Rusije i Austro-Ugarske 63 240.000 rubaljah, i to Rusija je u Austro-Ugarske poslala robe za 38,307 000 rubaljah, Austro-Ugarska pako u Rusiju za 29,93.3.000 rubaljah.

Vinom ugašen požar. U San Joseyu u Kalifornij zahvati požar nedavno pored ostalih zgradah i starinaku crkvu, sazidanu još u prva vremena, kad se je Kalifornija počela naseljivati i razvijati. Opasnost bješe u tolike veća, što je nestalo vode za gašenje. Ali stanovničtvo nape sve svoje sile, da starinu spasi. «Crkva nesmije izgorjeti!» začu se sa svijuh stranah i u času stvoriše se pred njom dvanaest ogromnih bačvah punih najboljega crnoga vina; staro i mlado dade se sa čabri i drugim posudjem na posao i sa svijuh stranah počeše zalievati crkvu slastnom crvenikom, ugušujući plamen, koji je u veliko počeo izbijati na više mjestah. To i pomože. Vino bješe iz podruma (kombe) nadbiskupa Alemanja u San Francisku.

Kako Afganci plaćaju globe Još od pamtivieka postoji c Afganacah običaj, da plaćaju globe u naravi, ali takvoj, da se europski obrazovani svjet mora tomu zadiviti, što samo na dalekom iztoku može pomoći. Sve veće globe plaćaju se kod njih — ženami. Ako netko nekoga ubije, onda mora njegovu najbližem rodjaku platiti, t. j. dati dvanajst ženah kano krvninu. Za odsječenu ruku ili nos, ili tako što, plaća se šest ženah, za izbijen nos globa je tri ženo; za razbijenu glavu jedna žena. Oni su kao muhamedanci mnogoženci, pa u tom imaju načina, da se oprosto dosadnih ženah. Ako n. pr. Afgancu omrzne kukva od njegovih ženah, on se je bez muke oprosti na taj način ako ode te načini kukvu od pomenutih krivicah, i onda kao kaznu izdade uvriedjenomu omrznutu ženu.

Plaće narodnih zastupnikah. Londonska «Times» sastavila je statistički pregled o dnevnicah, što jih beru narodni zastupnici i senatori u pojedinih ustavnih državah: Nizozemski zastupnik dobiva godimice 166 funtih šterlingah (šterling: deset forintah u zlatu) te putni trošak; belgijski 16 funtih i 16 šilingah (šilin 50 novč.) dok traje sjeditba; norveški putni trošak te 13 šilingah na dan. Francuzki zastupnici i senatori beru 450 funtih na godinu. Članovi kanadskih komorah dobivaju za svaku sjeditbu, koja traje duže od 30 danah 1000 dolarah, te putnoga troška 30 centimah po milji. Brazilija daje svojim senatorom 360 funtih za sjeditbu, a svojim zastupnikom osim putnoga troška 240 funtih. Meksiko daje članovom obih kućah 2000 dolarah na godinu. Argentinska republika još je darežljivija dopuštajući 700 funtih šterlingah. U sjedinjenih državah Amerike beru zastupnici i senatori 10,000 forintah na godinu. Narodni zastupnik uciešljaniji i to u zem; saborih dobiva for. 5 a u drž. saboru for. 10 na dan; u Ugarskoj dobiva 5 for. 25 nov. dnevnice, te 800 for. stanarine na godinu.

Propagiranje kršćanah u Kini. «Catholic Register» donesi popis crkvicah i kućah misionarskih, koje su u Kini, u pokrajini Chan-Tung, u mjesecu septembru o. g. bud razorene, bud oštećene, i to: u mjestu Saiunu razorena je katolička crkvica i više kućah konvertitah; u mjestu Suntaku 2 katoličke crkvice; u Namhoji oplienjeno je više kat. crkvicah i kućah konvertitah, kršćani su zlostavljeni i žene njihove obezčašćene; nadalje razoreno je sto katoličkih kućah u Tai-Hacu, dvije protestantske crkvice u Fančanu, jedna katolička i jedna protestantska crkvica, te 25 katoličkih kućah u Šeb-Longu.

Književne viesti.

Družtvo sv. Jeronima u Zagrebu. Ovo književno družtvo razposlalo je ovih danah knjige za tekuću godinu 1884. Osim koledara «Danice», koja je tiskana u 25 tisuća komadah, obdarilo je družtvo svoje članove sa četiri vrlo poučne knjižice: 1) «Domaća perad» od A. Hajdinjaka, 2) «Voćarstvo» od Fr. Kuralta, 3) «Nauk o domaćem uzgoju» od R. Filipašić-a i 4) «Žena» od I. Paulić-a. Prve dve govore o gospodarstvu a druge dve su mornjega sadržaja. Knjiga «Domaća perad» podaje nam naputak, kako se ima uzgajati kokoši, pure, guske, golubovi it. d., te je po tom namenjena naš.m gospodaricam, jer je njihova dužnost, da skrbe za kokoši i perad u obće. «Voćarstvo» govori, kako se imaju uzgajati voćke

ili žiri to je po tom namenjeno poglavito gospodarom. Obe ove knjige pisane su lepo i razumljivo baš i najzadnji kmet bi jih razumio. Od velike je vrednosti za nas «Nauk o domaćem uzgoju» t. j. kako se ima uzgajati djetcu, te je nemožemo dosti preporučiti našim otcem i majkam; jer je žalibože gorka istina, da mnogi i mnogi roditelji više skrbe za redjenje ovacah nego za uzgoj svoje djetce. U četvrti je knjižici župnik Paulić sabrao dužnosti Prave kršćanske žene i lepo jih razložio. Želimo da bi ju naše mlade žene čitale onom pomnjom, kojom ju je on napisao.

Mi ćemo iz pojedine te knjige protiskati nekoliko liepih i koristnih naukah, za one, koji nisu članovi toga družtva, a za sada nemožemo nego vruće preporučiti ovo družtvo našemu puku. Koji premože, neka nežali potrošiti 5 for., da upiše sebe ili koga od svoje djetce u to koristno družtvo; jer će za tih 5 for. dobivati do smrti svake godine Danicu i još druge tri, četiri poučne knjige.

* * *

Mali ministrant ili način kako valja dvoriti kod svete mise. Priredio K. Matica. U Zagrebu tiskom Drag. Albrechta. Cieni 6 nvč; Dobiva se u Zagrebu kod pisca. Preporučamo ovu knjižicu svećenstvu i učiteljem, koji poučaju djecu u podvorbi kod sv. mise.

Članovi „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri".

Uplatili tekuće godine:

Hrv. čitaonica u Vrbniku 10 for. Rajmund Jelušić kao utemeljitelj na račun 10 for. Petar Dorčić župnik Baška 6 for. Antun Kalac, nadžupnik Buzet 3 for. Po 2 for. uplatiše: Miroslav Grosman, učitelj Kastav. Martin Rakoš, Sarajevo kao utemeljitelj na račun. Martin Šumberac-Šote, župnik Mošćenice. — Po 1 for. uplatiše: Josip Kompare, duhovni pomoćnik. Mate Sverko pok. Ant., kmet Klenovšak. Franjo Marčetja, krčmar Klana. Božo Dubrović, učitelj sv. Matej. Adolf Justl, učitelj Mošćenice. Emin Jelušić, mornar Kastav. Robert Vlah, posjednik Kastav. Franjo Dubrović, otac tajnik Kastav. Mate Šepić, učitelj Veprinac. Josip Vlah, učitelj Kastav. Ivan Mlakar, kapelan Mošćenice. Barbara Velikonja, kuharica Mošćenice. N. N. i T. V. Ivan i Petar Dašković, Mošćenice. N. (za risarsku školu). I. o Pavačić, obć. blagajnik Ravnagora. P. Petar Čubranić. P. Jerolim Tolić, Pet. Mihovio Bonefačić, Fran Dorčić pok. Petra. P. Matej Mahulja, duh. pom. Petar Dujmović Matov, gimn. svi iz Baške. Vinko Dubrović, kap sv. Matej. Mijo Luginja, kap. Zvonečić. Josip Škorlj, kapelan u Sežani. Po 50 nvč. uplatiše: Antun Dukić Pavletić. Trinajstić. Vjekoslav Jelušić Pere, Kastav. Kazimir Mandić, gimn. Rieka. Andrija Linić gimn. Rieka. Ivan Domahović. Josip Rubinić, Mošćenice. Barbara Velikonja (za risarsku školu). Po 30 nvč. Jakov Laginja, kmet Klana.

Neuku nauka.

Kako ćeš osloboditi blago od ušenaćah (uši šenci) Dogodi se često, kad se kupi krmka (prasca) ili koje drugo živinče, da je puno ušenaćah. Taj smrad uznemiruje blago i mu dosadnje, pak se ne omože razvijati, rasti i debeliti, kako treba. Da živinu oslobodiš od tih ušenaćah, operi ju dobro lugom; ako to nije dosta, kupi duhana il' tabaka prema veličini živinčeta (10 do 20 novčićah), uvari ga u toliko vode, koliko treba za oprati životinju; očisti ju tim uvarkom dobro po cielom tjelu, a ušenci će pocrkati, životinja će mirovati i udebeliti se.

* * *

Koje kokoše nesu više? Pripovjedaju gospodarice u Istri, da kokoše, koje se legu o uščapu (punom mjesecu) nesu više jajah nego li one, koje se poležu o mlaćoju. To se može poskusiti, škodilti neće.

Dati moljci (tarme) ljeti vunenuli, suknenu odjeću ne poškode, preporučuju nekoji, da se odjeća najprije dobro otepe i prah odstrani a zatim medju odjeću amo tamo metne na polak izpušenu smotku ili olgaru, te više puta, barem jednom u mjesecu, na sunce izloži.

Perimo sitjelo. Tko se priči o mladosti prati si svaki dan vrat i prsa, barem svaki tjedan jednom noge, i to ljeti i zimi. a napokom i cielo tjelo više puta ljeti, izbjeći će mnogim bolestim, najpače prozebi i hripavosti, koža će mu se laglje potiti i cielo mu tjelo sviežlje, okretnije i žilavlje postati.

Broj jedrenjačah i parobrodah. Polag statističkih viestih o pomorstvu bilo je svih ladjah na svietu 1883. god. 53.167 i to 44.734 jedrenjuće i 8.433 parobroda. Ovamo su ubrojene samo jedrenjače, koje nose najmanje 50 a parobrodi najmanje 100 bačavah (tonelatah).

Jedrenjačah imala je Englezka 15.384; sdružene sjevero-američke države 6.344; Norvežk h. 4050; talijanskih 3036; inj-mačkih 2.471; ruskih 2.139; francezkih 2.343; Švedskih 1963; španjolskih 1502; holandskih 965; austrijskih 511 (od 207 325 bačavah); danskih 1158; južne Amerike 378; portugalskih 374; turskih 421; Azijatskih 125; srednje Amerike 118; Havai 24; belgijskih 30; rumunjskih 20; Afričkih 7; tunijskih 3. Ukupno 44.734 jedrenjače od 13.010.879 bačavah.

Parobradah imala je Englezka 5090; Francezka 493; Njemačka 488; Sdružene države 350; Španjolska 301; Italija 143; Holandija 145; Ruska 204; Norska 242; Danska 99; Švedska 292; Azija 106; Belgija 53; južna Amerika 118; Grčka 52; Egipat 28; Portugal 24; srednja Amerika 20; Turska 13; Havai 8; Rumunjska 2; Zanzibar 1; Tunis 1.

Srebrni rudokopi u Australiji. Nedaleko Silvertona u prostoru od 60 miljah daljine i 30 miljah širine na granicah južne Australije i Novoga Valesa pronašli su bogate rudokope na srebru. Do sada pronadjeno je 60 žilah, koje su tako bogate sreb-om, da su na jednom mjestu dobili 10.000 unaćah srebra. Silvertom je središkom srebronosne pokrajine a leži na 32 stupnju južne širine i 142 st. iztočne duljine. Odaljen je okolo 300 englez. miljah od Adelaide i mešto manje od toliko od Sidneja. Pučanstvo južne Australije koje je dugo trpjelo radi slabe trgovine, obživit će ovim pronašćem a već sada sve grne, što želi u kratko obogatiti se u srebrom bogate rudnike. Cieni zemljišću oko Silvertonu raste silno. Također u Emmavillu u južnom Valesu obreli su bogate rudnike iz kojih će dobivati srebro i zlato.

Javne zahvale.

Gospa Eugenija Grosman rodj. Jelušić izručila je: «Bratovšćini» 50 fr., ostavljenih oporukom pokojnoga joj 'brata, nezaboravnog predsjednika «Bratovšćine» g. Ernesta Jelušića. Zahvaljujuć se što srdačnije na plemenitom daru, kliče podpisani odbor iskreni: *slava, milom, pokojniku.*

Kastav dne 10 decembra 1884.

Odbor: Bratovšćine hrv. ljudi u Istri.
Predsjednik:
Ante Turak, župnik.
Blagajnik: Ante Puž.

Upravljajući odbor «Matice Hrvatske» u Zagrebu zaključio je jednoglasno u svojoj skupnoj odborskoj sjednici od 15. Novembra o. g., da pristupa kao utemeljitaljni član «Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri» sa prinosom od 100 for.

U to ime najusrdnija joj zahvala od odbora

«Bratovšćine hrv. ljudi u Istri.»
Kastav 16. Decembra 1884
M. Grosman tajnik — *A. Turak* predsjednik.

Podpisana obitelj zahvaljuje se srdačno občinarom klanjskim i svim prijateljem, koji su njoj izkazali toliko sućuti prigodom smrti nezaboravne kćerke Olge, te pramile njezine ostanke toli mnogobrojno do hladnog groba sprovoli.

U Klani, 12 decembra 1884
Tugujuća obitelj Lusnik—ova.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tuzemstvu i inozemstvu.

Dojedrili u:

Trst. 15. prosinca. Istok, Mlčić iz Mljetskah. 15. Sabin, Martinolić iz Rettima. 16. Helgoland, Mihanović iz Savone. 20. Sors, Calcagno iz Rettima. Tea, Naccari, iz Misrolungi. — *Rieku*, 15. pros. Grobnik, Stipanović iz Port. Vendrè. 19. Peppina, Randić iz Marsilje. — *Livorno*, 19. pros. Koločep, Kordić iz Genove. — *Korfu*, 1. pros. Regolo, Mikulić iz Trsta. — *Bataviu*, 11. studen. Gehon, Kozulić iz Newcastla. — *Nieuwe-Diep*, 11. pros. Nehaj, Vičerina iz Rotterdama. — *Celte*, 13. pros. Aquilone, Stipanović iz Liverpoola. 16. Duscović A, Negovetić iz Rieke. — *Kingston*, 12. studen. I. J. Strossmajer, Stipanović iz Kardifa. — *Sharpness*, 16. pros. Emulo, Savoldelli iz Orfana. — *Shields*, 12. pros. Amor fraterno, Laus, iz Tripola. — *Carigrad*, 6. pros Sloboda, Gullalia iz Algira. Enos, Alešić iz Tarragone. Noć, Gabela, iz Barcellone. 8. Ida S. Sgegura iz Nikolajeva. Padre Figli, Štuk, iz Berdjanske. Viganj, Kovačević iz Berdjanske. 9. Jared Barbarić iz Berdjanske. Pelešac, Košić iz Berdjanske. 10. Rachel, Grsković iz Nikolajewa. Amalia D. Šutić iz Newporta. — *Barcellona*, 15. pros. Adria, Pascoletto. — *Leith*, 13 pros. Szapary, Jelčić. — *Bordeaux*, 13. pros. Amelia, Kiselić iz Orana. — *Penang*, 16. pros. Marietta Brailli, Krelić iz Kardifa. — *Marsilju*, 14 pros. Velimir, Kalujerović iz Smirne. 15. Paolina T. iz Licate. — *Cape-Town* 19. studen. Hiperion, Car, iz Kardifja. — *St. Pierre*, 15. studenoga: Bice, Martinolić iz Marsilje. — *Cagliari*, 12. pros. Eber, Marčević iz Marsilje. — *Lisbonu*, 11. pros. Draga D. Bakarčić iz N. Jorka. 12. Emilie, Tianć iz N. Jorka. — *Larnaku*, 28. studen. Ester, Car. iz Berutti. — *Bo'ness*, 13. pros. Dio Fili, Cah, iz Rozaria. — *Trinidad*, 11. studen. Ljubidrag, Skrobolo iz St. Tomasa. — *Montevideo*, 16. studen. Prelucano, Vladisković iz Marsilje. 17. Due cuglni, Jeletić iz B. Ayres. — *Barbadoes*, 26. studen. Mercurius, Basan, iz B. Ayres.

Odjedrili iz:

Trsta, 17. pros. Angelo Custode, Stallo za Starigrad. 19. Rea, Adamec za Kandiju. — *Rieke*, 12. pros. Padosa, Večerina za Bordeaux. 13. Guido, Mandić za Cette. — *Genove*, 14. pros. Koločep, Kordić za Livorno. 18. Columbus Meneghetti za Arzew. 19. Falco, Tomašić za Bongle. — *Delfzyla*, 17. pros. Trojednica, Marocchini za Newcastle. — *Falmouthu*, 11. pros Uroš. Kilvain za Brest. — *Newcastle*, (Australija) 25. list. Herradura, Škopinić za Rokhampton. Nikolajewa. 14. pros. Melpomene, Lemešić za Miljetke. — *Zante*, 4. pros. Isis, Vidulić za Cefalonio. — *Shieldsa*, 12. prosinca. Reno, Vlašić. za B. Ayres. — *Marsilje*, 17. pros. Raymond, Blažević za Rieku. — *Kingstona*, 21. studen. Mate, Blažević za Morant-Bay. — *Anverse*, 10. pros. Slavin, Kamenarović za B. Ayres. — *Bostona*, 2. pros. Marla, Stipanović za Smirne. — *Carigrada*, 6. pros. Iskra, Kamenarović za Genovu. 9. Padre Figli, Štuk za Savonu. Ida S. Sgegura. za Mejina. Viganj, Kovačević za Marsilju. 11. pros. Rachel, Grković za Meljine Pelesac Košić za Marsilju. Jared, Barbarić za Marsilju. — *Havre*, 18. pros Melchior Vidulić, Vidulić za Londru. — *Savannah*, 3. pros. Amor, Skopinić za Trst. — *Barbadoes*, 13. studen Gerolamo, Zagabria za Jamajku. 26 Mercurius, Basan, za N. Jork. — *Savannah-La-Mar*, 12. studen. Artiere, Campacci za Kanal. — *Larnaka*, 1. pros. Ester, Car. za Englezku. — *Bahia-Blanche*, 31, list. Catterina D. Poschich za Barbadoes. — *Trinidada*, 12. studen. Pinus, Maras za Londru. — *Bordeauxa*, 14. pros. Tri Sina, Antić za N. Jork. — *Barcelone*, 17. pros Adria, Pascoletto za Kartagenu. — *Amsterdama*, 17. pros. Forza, Perčić za Kardif.

TRGOVAČKE VIESTI.

		for.		for.	
Kava Rio	for.	46.50	do	for.	60.—
» Santos	»	54.—	»	»	62.—
» Ceylon	»	90.—	»	»	125.—
» Ceylon perla	»	94.—	»	»	125.—
» Java	»	62.—	»	»	68.—
» Moka	»	94.—	»	»	98.—
Cukar tučan	»	18.—	»	»	21.—
Ulje za jelo	»	40.—	»	»	42.—
» dalmatinsko	»	48.—	»	»	50 —
» talijansko fino	»	78.—	»	»	100.—
Riža talijanska	»	15.—	»	»	21.—
» indijska		12.—			—.—
Papar Batavia	»	86.—	»	»	86.—
Bakalar Troms	»	40.—	»	»	—.—
Petrolj u barilah	»	10.75	»	»	—.—
» u sanducih	»	11.—	»	»	12.—
Mast svinjska	»	—.—	»	»	—.—
» englezka	»	52.—	»	»	—.—
Slanina	»	64 —	»	»	54.—
Maslo	»	70.—	»	»	100.—
Loj Dalmat. oskudica	»	—.—	»	»	—.—
Naranče puljižke	»	—.—	»	»	—.—
Rožići puljižki	»	—.—	»	»	—.—
Limuni	»	8.—	»	»	10.—
Mandole Dalm.	»	74.—	»	»	80.—
Groždje sultanina	»	—.—	»	»	—.—
Smokve	»	10.—	»	»	10.—
Grašak nepraktičirano	»	—.—	»	»	—.—
Pažulj	»	—.—	»	»	—.—
Leća	»	15.—	»	»	20.—
Vuna bosanska čista	»	—.—	»	»	116.—
» dalmatinska	»	105.—			110.—
» istarska čista	»	115 —	»	»	115.—
Kože strojene	»	160.—	»	»	185.—
» kravje	»	180.—			250.—
» surove	»	70.—	»	»	105.—
» janjeće 100 k.	»	65.—	»	»	95.—
» kozje	»	70.—	»	»	90.—
» teletje	»	350.—	»	»	510.—
Sieno	»	1.60	»	»	—.—
Šljive bosan. srbske	»	17 —	»	»	20.—
» hrvatske	»	13.—	»	»	14 —
Pšenica	»	8.75	»	»	—.—
Kukuruz vlaški	»	6.—	»	»	7.—
» banatski	»	—.—	»	»	—.—
» hrvatski	»	—.—	»	»	—.—
Vino puljižko		11.—			20.—
» grško		15.—			—.—
» dalmatinsko		12.—			23.—
» istarsko		18.—			20.—
Raž Azov	»	7.75	»	»	—.—
Zob mađarska	»	7.—	»	»	8.—
» hrvatska	»	7.—	»	»	7.—
» arbanaška	»	—.—	»	»	—.—

Tršćanska burza

od dne 23. decembra:

Austrijska pap. renta	for.	81 93	do	for.	88.10
Ugarska » »	»	90 40	»	»	90.70
Ista u zlatu 4%	»	95.50	»	»	95.70
Dionice nar. banke	»	892.—	»	»	893.½
» kredit-banke	»	302.—	»	»	303.½
Talijanska renta	»	96.¾	»	»	96.—
London 10 lirah sterlinah	»	123.¾	»	»	123.¾
Napoleoni	»	9.75.50	»	»	9.77—
C. kr. cekini	»	5.70	»	»	5.74
Državne marke	»	60.80	»	»	60.25
Iste francezke	»	48.60	»	»	48.75
Talijanske lire	»	48.50	»	»	48.70

Lutrijski brojevi

dne 20. decembra:

Trst	88	64	67	38	52
Buda	34	45	42	48	7
Linc	59	8	19	43	4

Prilog. Današnjemu broju prilažemo prilog od pol arka.

Velik dovoz englezkih
KLOBUKAH OD PUSTINE
Sve novi i u svih podobah, po for. **2** bez razlike. Cilindri po for. **4.50.** Velik izbor kapah za djecu uz mirne ciene.
Al Tre Francesi
Piazza Grande, sotto l'Hotel Garni, Trst.

TRGOVINA I KROJAČNICA
Pellegrino Levi
Via S. Antonio br. 5
OGRTAČI
od for. 10 i više
Podpuno odielo od f. 10 i više
Hlače . . . . » 4 »
Kratki kaputi » 6 »
Praluk . . . . » 2·20 »
Za približujuću se jesen drži velliku pripremu sukna te sgotovi na mjeru u najkraće vrieme.

ODIELA na mjesečne i nedeljne rokove mogu se dobiti u **krojačnici: al N. 12 Via Farneto.** učinjena polag mjere. Budući imade u zalihi velik izbor sukna svake vrsti, može dati uz umjerenije ciene nego li drugi.

PAROPLOVITBA
braća Rismondo.
Od dne 1. julija tek. g. A. U. parobrod
„Salve"
putuje, ako vrieme dopušća, medju
TRSTOM I METKOVIĆEM
tičući sliedeće luke: **Zadar, Trogir, Split. Makarsku, Fortopus. S. Martin, Pučišće, Postire i S. Petar.**
Odlazak iz Trsta: 1. 11. 21. svakog mjeseca.
Dolazak u Trst: 8. 18. 28. » »

Tršćanska štedionica.
Prima novčane uložke u bankovkah od 50 novč. do svake visine, svaki dan u četnu i to od 9—12 satih do podne. U nedeljah od 10—11 satih u jutro. Interesi na knjižice — — — 3%
Plaća svaki dan od 9—12 satih dopodne iznose do 50 fr. neodvlačno, preko 50 fr. sve do 100 ako se 1 dan prije oglasi. Iznose od 100—1000 fr. ako se oglasi napred 3 dana.
Eskomptira mienice, domicilirane na tršćanskom trgu po — — — 3½%
Posudjuje na državne papire austro-ugarske u iznosih do 1000 fr. za iznose veće po tokućem računu — — — — — — 4½%
Daje novac uknjiženje na posjede u Trstu; interesi po dogovoru. Trst, 20. jenara 1884.

Bogato skladište
željeza svake vrsti, dužine i veličine, ociela, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama) kositra (cinka), željeznine prosto i fino radjene, orudja za razne zanate i obrte, poljodjelskog orudja, raznih spravah za kuću i brodove, vagah decimalnih i stolnih
preporučaju
Chevesich i Milovcich
Palazzo Carciotti u Trstu.
NB. Sva se domaća (tuzemska) roba razašilje slobodna od carine i po najnižih cienah.

Tiskom V. Dolenca.

Izdavatelj odgovorni urednik M. Mandić.

Prilog k 52. broju „Naše Sloge".

Čvrste blagajne

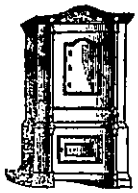

(Zajamčene od ognja i poškodjenja)
c.k. priv. isključive tvornice

C. POLCER i C.
u Beču

tvornički c. kr. oblastih.

Skladište i glavno zastupstvo za *Trst, Istru, Dalmaciju, Italiju i Istok* kod

RODOLFA MANGOLD-A — TRST
Via Forni br. 7.

!! POZOR !!

NB. POZOR OD PATVORENJA !

1864. IZLOŽBA U KALKUTI.
Diplom sa medaljom.

VLAHOV

elixir odobren po c. kr. vladi, proporčen od ljekničkih strukovnjakah, odobren patentom sjedinjenih državah Amerike.

Uzjesi pet gnuti: Svaka nerazpoloženost, nesposobljivost, kolike, gliste, hemoroidi, simnise, vodena bolest, menstruacije, tromost, slabina, slušenja krvi. Čisti lagano i okrepljuje zdravlje. Svaka staklenica je providjena znimom napuncem, kako se ima upravljati.

Da se lagje do onog lieka dodje, a naročiva s njim izumitelj sve kavane, introdijunice, slastičarne, prodaje like ah u svih glavnih mestih cielog svieta.

Tvornica: Rovano Vlahov u Šibeniku. Glavno skladište u Trstu ulica S. Lazzaro br. 1.

NB. POZOR OD PATVORENJA !

! POZOR !!

POZOR!! NB. POZOR OD PATVORENJA!! NB. POZOR OD PATVORENJA!! !! POZOR!!

Knjige

na razprodaju kod

Uredničtva „Naše Sloge":

1. **Hrvatske narodne pjesme,** što se pjevaju u Istri i na kvarnerskih otocih; snižena cieua na **80** nvč.
2. **Oesterreich und die Kroatische Frage** (Austrija i hrvatsko pitanje); snižena ciena na **30** nvč.
3. **Discorso** proferito nella Camera dei deputati a Viena, dal deputato Domenico Dr. Vitezić; snižena ciena na **20** nvč.

Tko pošalje vrhu iznosa 5 novč. dobiti će knjigu pod pasicom franko u stan

Založni papiri 5%
austrijske centralne banke zemljišnoga kredita

(Banca Centrale Austriaca di Credito fondiario koji se amortiziraju u 38 godinah pomoćju vucidbah a preporuka su vriedni osobito kano stalan i unosan uložak kapitalah dočim nose polag sadašnjeg kursa interes veći od

pet po sto.

Radi svoje solidnosti mogu se ovi založni papiri upotrebiti za kaucije i također ka pupilarne zalogo itd. itd.

Založni papiri od **5 po sto** centralne austrijske banke za zemljišni kredit prodavaju se polag svakdanjeg kursa kod: **FILIALKE UNION BANKE u TRSTU** i kod njezine **Mjenarne Corso I.**, gdje se također propali kuponi te izvučene sriečke dižu.

Nepogrješivo!

Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djelujući

ROBORANTIUM
(sredstvo za bradonost)

bezuspješan ostao. Isto tako sigurno djeluje *protiv čelavosti, ispadanju kose, peruti i osedenju.* Uspjeh višeputnim trenj m zajamčem. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce za probu po 1 for šalje

J. Grolich u Brnu.

Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh *protiv slabosti i glavobolji.*

U Trstu: Petar Slocovich, farmac. ala Marina, Via Sanita 13. Pvaxmarer Ljek. **Hrvatska Slavonija: Zagreb:** samo O. Arnsim. **Rieka:** Gmeiner. **Gospić:** Vouk. **Ivanec kraj Varaždina:** Janoš. **Ivanić grad:** Tollović. **Jaska:** Tomaj. **Karlovac:** Findeis. **Petrinja:** Grgić. **Zemun:** pl. Banko. **Sisak:** Gursky. **Varaždin:** Riedl. **Vinkovce:** pl. Aleman. — **Bosnija: Sarajevo:** Pf. Pleyel, Ijekarnik. **D. Tuzla:** Pecikovič, Ijekarnik. **Dalmacija: Zadar:** Andrievič. **Spljet:** Aljinović.

Tamo se može također dobiti *Eau de Hébe*, iztočno sredstvo ljepote, koje uzdrži svježost i bieloću puti. Cieua 85 novčića. — *Bouquet du Serail de Grolich*, vonj za rubce i eleganten sviet. Ovo je bieser svih vonja. Radi vanredno lieps sprave, služi i kao dar za Božić i imendan. Ciena for. 1.50

Železna brvna

različite visine i debljine po zahtjevu, nalaze se u skladištu uviek pripravne kod

SCHNABL i C. TRST
19 Via di Carintia 19

uz najnižo cieno. — Skladište kotačah rabljenih, vinotiskalnicah, sisaljkah, dotučenega željeza cievih za vodu i kotlovah.

Brza i sjegurna pomoć za bolesti želudca i njezine posliedice.

Obrana zdravlja

ovisi gotovo o *začuranju i pospješenju probave*, jer ova je *glavna podloga zdravlju*, te *koli tjelesnom toli duševnom dobrostanju.* Najbolji *domaći lick* za urediti probavu, primjereno mješanje krvi i odstraniti nezdrave čestice krvi jest već odavna poznati i obljubljeni

dr. ROSA životni balzam.

Prirodjen je od *najboljih, liečničkih najkriepljih zeleninah*; izkazao se osobito kano sjegurna pomoć kod *neuredne probave*, kod *odvigavanja, nadimanja, bljuvanja*, kod bolestih u *tjelu i želudcu, želudačnom krču, prepunjenom želudcu*, kod *narale krvi, hemoroidah, ženskih bolestih*, kod *bolesti u crievih, hipohondrije i melanholije* (nalled siabe probave); on oživljuje svu djelatnost *probave*, čisti krv te dobiva *bolestno tjelo* iznova *zdravlje.* Uslied ove izvrstne vlastitosti, postao je *sjegurau ljudski domaći lick* a radi toga svuda je poznat.

I staklenica 50 nvč dve staklenice I for.

Na tisuće pohvalnih pisamah, kako svaki pročita. Šalju se na *frankirana pisma* ur ave strane *na ponovše tražena.*

Gospodin Fragner!

Molim Vas, da mi pošaljete poštom 10 staklenicah dra. Rose životnoga balzama. Ovom zgodom Vam javljam, da je taj lick izstan, jer pošto ga rabim evo 3 mjeseca, nečistim likavko bolesti u želudcu, koji me je bolio 10 godinah Isti lick ozdravio je i moju supругu, koja je bolovala preko 10 god. na jetrih, a sada uzdržava i moju djecu u zdravlju i čuva ju osobito od zimnice, koja je ovdje tako česta. Primite gospodine ovo u znak mojeg visokog štovanja, kojim se biljužim

Kazimir Masalski
nadzornik šeljezničkog poduzeća u Aleksincu u Srbiji.

OPOMENA!

Da se izbjegne nemilim zgodam, prosim ave p. n. gg. naručnike, neka zahtjevaju izrično dr. Rose-a životni balzam iz ljekarne B. Fragnera, ljekarna »kernomu orlu« u Pragu, ugao »Spornergasse Br. 205-3.

U Trstu: P. Preudini, G. Forahoschl, Jak. Serravallo, Ed. v. Leitenburg i Ant. Suttina, lekarnici.

U Zadru Androvič N.; Rieka J. Prodam; Dubrovnik J. Aluksić; *U Hrvatskoj i Slavoniji sliedeće ljekarne: Zagreb* Arazim C.; H. Jasklović (gornji grad); A. E Milosrdna braća; M. L. Finkh: Fr. Perklet. *Stara Gradiška* St. pl. Varinčić; *Belovar* Mikolčić. *Osiek* J. G. pl. Dienes. *Brod n. S.* N. B. Kukovič. *Gospić* V. Vouk: *Jaska* Ed. p. Tomaj. *Ivanić* Ed. Tollović. *Karlovac* G. Findeis i Ed. pl. Sladović. *Križevci* L. Brotsky. *Kutina* S. Bachoraczky. *Nova Gradiška* D. Dienes. *Otočac* V. Častek *Ogulin* Jos. Finkh. *Petrovaradin* Dead. Echen. *Pregrada* H. Billinsky. *Sušak* J. Wertheimstein. *Valpovo* Al. Deszáthy. *Vinkovci* Fr. Herzig. *Vukovar.* Fel. Kirchbaum. *Varaždin* A. Kusy. *Županje* Malter A.

Sve ljekarne i veće trgovine sa materijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišća toga životnoga balzama.

Tamo se također dobije:

Pražko domaće mazilo
proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Ako se ženam prsa upale, ili otrdnu, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i zanoktici, kod izvinutja, kod morske (mrtve) kosti, kod reumatičnog oteka, kroničnе upale u koljenih, rukah i ledjih; ako si tko nogu izvine, proti kurjem oku i potu noguh, kod ranjenih rukuh, proti lišajem, proti tekućim ranam, otvorenim nogam, proti raku i upali kože, nejma boljega mazila nego li je ovo.

Zatvoren otok i rzo se izliečí; *smrad koji iz oteka teče, izruče ovo mazilo* brzo i ranu izliečí. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomože i rana se *prije ne zacieli, dok nije sav gnoj iz nje izvučen.* Zaprieči također rast divljega mesa i čuva od upale. Također ublaži bolesti. Otvorene i tekuće rane moraju se mljačnom vodom izprati, zatim se na nje ovo mazilo prilieni.

Škatulice se dobivaju po 25 i 35 nvč.

Balzam za uho

Po mnogih pokusih pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo: on odstrani nagluhost to se po njem zadobije opet jur izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Odlikovan „Specialitet" P. Slocovich-a

Ljekarna ‚Alla Marina'

Turska mast. Najbolje sredstvo više kost obolje ni kukobolje. Izkustvo od 70 godinah i mnogobrojne zahvale preporučuju ovaj lick. Lončić masti sa naputkom stoji 1 for. a. v.

Voda tulipanovog cvieća. Nejma više plegah na koži, kojom se ponosi bujna mladost. Cieua staklenice 1 for. a. v. Pitati valja: vodu tulipanovog cvieća P. Slocovich-a.

Lick proti lašim zubim. Vrlo dobro sredstvo za uzdrža i zdrava usta i za očuvati zazubljake od upale koli u početku toli u razvoju. Osim toga služi proti prištem na licu i bolestim od slabih zubih. Ciena staklenice 40 nvč. a. v.

Naručbe uz pouzeće obavljaju se kretom pošte.

LA FILIALE

BANCA UNION

TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valuta.

a) *Accetta versamenti in conto corrente:*
Abbuonando l' interesse annuo
per Banconote
3¼ % con preavviso di 5 giorni
4 » » » » 12 »
4½ » a sei mesi fisso
per Napoleoni
3½ % con preavviso di 20 giorni
3½ » » » » 40 »
3½ » » » » 3 mesi
4 » » » » 6 »

Godranno dell'interesse accumulato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. c. quelle con 12 giorni dal 13 giorni e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. c.

IN BANCO GIRO

abbuonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma del versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio *la valuta del medesimo giorno.*

Assume pei propri correntisti *l' incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze ed accorda loro le facoltà di* **domiciliare** *effetti presso la sua cassa* **franco d' ogni spesa per essi.**

b) *S' incarica dell' acquisto e della vendita* di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell' incasso *d' assegni, cambiali e coupons*, verso ½% di provvigione.

c) *accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.*

La Filiale della Banca Union

(Sezione Merci) s' incarica dell' acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

TRŠĆANSKA TRGOVAČKA

banka

Eskomptiranje mjenicah.

Trst neposredno i domicilirano 4%
Beč neposredno i domicilirano 4%, ali ne kraće od 10 dannh.
Prag, Pest, Brno, Gradac, Lavov, Ljubljana, Zagreb i Rieka neposredno i domicilirano 4% u roku ne kraćem od 15 dannh.

Doznake

za gore spomenuta tržišća bez provizije.
Interesi za izdane novce za Bankanote 3% godišnjih su prologiasom od 15 dannh
2½% « « « 5 «
Za komade od 20 franakah u zlatu
interesi polag ugovora

Interesi na posude vriednostnih papirah na Warrante 5% godišnjih bez ikakvih troška i provizije na papire 6% godišnjih za iznose do for. 500; za veće iznose polag ugovora.

Izplata kuponah, kupnja i prodaja vriednostih ¼% provizije.

Bankovni račun

2% do iznosa od for. 50.000.

Odliet za komade od 20 franakah u zlatu.

Sve navedene operacije obavljaju se kano to sada u komadih od 20 franakah polag ugovorenih pozodbah.

Uložci sahranjeni.

U sjegurnoj blagajni, gdje se čuvaju sva vriednosti banke, sahranjuje se javne vriednosti, zlato, srebro i skupocieni predmeti uz povoljne pogodbe.

Trst, 21. maja 1884.

Upravni savjet.

Od danas do konca godine 1886.
Svatko, koji se predplati na finane. časopis

La Verifica

O SLUŽBENIH VUCIDBAH.

dobit će ga bezplatno od septembra do konca decembra t. g. a u *jennaru 1885*, primit će *badava prontuarrij i koledar posudah. Ciena predplati za cielu godinu.*

Trst u kuću for. **2.** — Za austro-ugarsku carevinu for. **2·50.** — Inozemstvo (u zlatu) fr. **8.** — Izvan pošt. saveza fr. **10.**

Predplate se primaju danomice.

Izlazi 7, 18 i 27 svakog mesuca u **Trstu.**

Verifica donaša kod svake vucidbe izkaz zaostalnah ili brojevo kartelah izvučenih nedignutih. — *Verifica* dodaje svakoj posudi sva ona tumačenja, koja drži vriednim za razjasniti plan vucidbah. — *Vucidbe* i visti koje podaje *Verifica* jesu vazda službene. *Verifica* objavlja pladila kamatah i dividendah kuponah i označuje amortizaciju ukradjenih, izgubljenih ili izgorenih kartelah. *Viestnik Verifike* sadržaje ciene svih vriednostih austrijskih i inozemskih

Giuseppe Zoldan — Trst.

Ured nalazi se: Via dell' Orologio casa fu Stratti, vis-à-vis namjestničtva.

Franco di dazio

MOBILI

migliori e più a buon mercato
in grande assortimento presso
IGNAZIO KRON
DEPOSITO MOBILI DI VIENNA
Trieste, Via al Teatro Numero 1, A
(TERGESTEO)

fior. 40

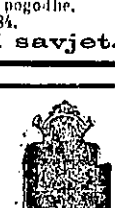

fior. 24

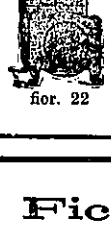

fior. 22

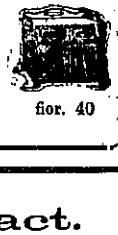

fior. 40

Prezzi correnti illustrati si spediscono
dovunque franco e gratis

Počastna diploma

Fichtennadel-Extract.

Najnovijim iznašašćem profesora Friedländusa, da se može ista upala pluća prenešena na zdrava pluća pomoćju zametka-gljive, potvrdjena je iznovice visoka vriednost čišćenjem našeg zraka kojeg usišemo, te nebi smio nitko kasniti u kućah, naposo u sobah za djecu, bolestnike i spavače upotrebljivati smolom bogati smrekovni extrakt. Kod kataralnih bolestih prsijuh, kašlja, kod djece, slabe na prsih, kod krčevitog, težkog disanja, izkašljivanja krvi i reumatičkih afekcija, je usisanje sa izvrstnim smrekovim extraktom pomiešanog i očišćenog zraka od neizmjerne, sa mnogobrojnimi sjajnimi uspjesi posvjedočene vriednosti. Ciena velike staklenice 60 nč. Ciena patentirane prašnice 1 fr.

B. Ringler's Söhne Wien.

Agencija za posredovanje
u službah i kod stanovanja
E. GEROMINI-JA
priskrbuje službe svake vrsti u Austriji i Inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijimi pogodbami.
Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

SKORO BADAVA

Kuplo sam 1980 komadah
najfinijih žepnihsatovah
na dražbi od jedne od najvećih tvornicah satovah u Genfu, radi čega mogu lahko sledeće najfinije satove uz najfelilnije ciene svakomu naručitelju odmah poslati, te su stojali fini oklopi satovah i uredjenje istih skoro toliko za koliko dajem sada čitav sat.

Za samih **5** for. **10** novč. dajem cilindrovku iz najfinijeg francezkog zlatnog-doubla ili nikelovog srebra, fino gravirane i guilohirane na minutu točne, Iste iz 13 lotnoga srebra od ces. kr. ureda za puniciranje kušane i težko pozlačene za for. **7.**

Samih for. **7·40** ankorovka iz najfinijeg double-zlata il srebrnog nikla, fino gravirane i guilohirane sa 15 rubinah, sa kazalom sekundah točne na sekunde. Iste iz 13 lotnoga srebra od c. kr. ureda za puniciranje kušane, težko pozlačene for. **11.**

Samih for. **8·50** vašintonska remontoarka od čistog double-zlata ili srebrnog nikla s nategnut bez ključa sa spremom kazalah fino uredjenim nikelovim strojem, Iste iz čistog 13 lotnog srebra od c. kr. ureda za puniciranje kušanu for. **13.**

Za dobrotu svih ovih žepnih satovah jamči se *kroz pet godinah*.

Osim ove bajne ciene pridaje se badava svakom satu elegantan, iz double- zlata satni lanac. Naručbe uz priposlanu unapred svotu ili poštarskim pouzećem šalju se na

Glavno skladišče tvornice satovah
J. H. Rabinowicz
Beč, II., Schiffamtsgasse broj 20.

Prašak za prsa

Nekašlji više

Izvrstan lek proti kašlju, promuklosti, prehladi i druglm kataralnim manam.

Skatulja sa naputkom po 30 n. dobije se **samo u ljekarni**

PRAXMARER
Piazza Grande — Palazzo Municipale
Trst.
Naručbe obavljaju se bezodkladno.

Nekašlji više

NOVA TRŠĆANSKA OBRTNIJA

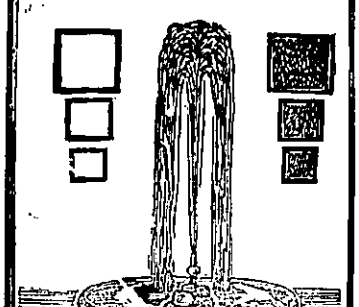

Koja se ne boji konkurence niti satvor nicami niti sa skladišći!

FONDARIJA

četverouglih pločah u portlantničkom cementu za popločiti svakojake prostore, vodjeme za bašče, posude, kipove, kapitele, vodjeme za kupolj itd. itd.; veličina pločah od 50 centimetarah, od 33, 32, 25; debljina od 2 do 3 i do 4 centimetra.

Ciena pločah i vodjemah

debljine od 2 cent. po 80 nč. četvorni
" " 3 " " f. 1 — " metar
" " 4 " " 1 20 "

Marmoriziranc poput bielog marmora
debljine od 2 cent. po for. 2·20
" " 3 " " " 2·40
" " 4 " " " 2·60

Vodjemi za bašče u objemu od 1 metra po fr. 30. od 2 metra po fr. 50. od 3 metra po fr. 80. Izloženi su na stalnoj izlozbi.

Ova nova vrst obrtnosti jest veće solidnosti i po četvornom metru korlstnija za 60 nvč.

Drži sredstvo za olaštiti cemente, podjuć njim solidnost i sjaj poput marmora. Sav proizvod nosi biljegu A. Z Uzorci ove nove vrsti obrtu virti će čim prije izloženi na stalnoj izložbi,

Fondarija
ANDREA ZOTTELE
Via Acquedotto Izpod Politeama Rossetti.

Latteria Milanese
(milanska mliekarna)
Acquedotto br. 17.

Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoge naručitelje, da ima u mliekarni **svieža i suha voća. Izvrstne divljačine, zelenicah sve polag cienah na trgu Hleba genovezkog, kolačah mletačkih, slaščicah padovanskih, gorkih, kolačah salon, masla** svieža svaki dan iz Milana. **Kreme za cvariti, tučenog povrhja** prve vrsti, **kisela mlieka. Za objede i soirée** ovršavaju se naručbe sa pladnievi povrhjem bogato nariesani, takodjer u ledu. Naručbe za pokrajinu izvršuju se neodvlačuo, nu ne izpod 5 kilog.

M. Melchiore.

Za Božić!

preporučuje se »Hrvatski-Bogoslužbenik«, u kom osim jutrnjá, večernjá i raznih pjesama hrvatskih za crkveno pjevanje kroz svu godinu, ima i put od križa, oltelj velike nedjelje, plač Gospin, službu na mrtvi dan, Svesvete, Božić, Miado ljeto, Vodokršće, Sviećnicu i ostale Gospine blagdane, Ruzarij, Litanije, Gospe i Svih Svetih, kako se služi sv. misa staroslavenski, oltelj na sv. Jurja, Sv. Ante, apoštola sv. Ćirila i Metoda, Asižko prošćenje itd. itd. Nabavlja se kod uprave »Narodnoga Lista« u Zadru. Mnogo sajuda fr. 2.—, a vezan u koži i pozlaćen fr. 2.70. Tko pošalje novce unapried, prima ovu knjigu od preko 400 stranah u kuću bez kakva poštarskoga troška.

Doma šivano rublje.

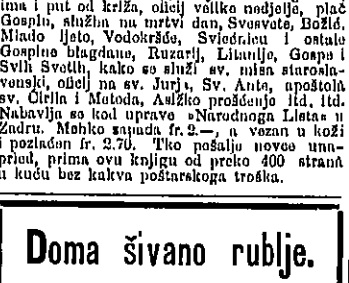

Nasleduje navedeno *perilo za gospode in gospe* in *manufakturni izdelki* najfinejše, najboljše in najtežje vrste prodajejo se po izvirnih fabriških cenah **skoro zastonj**, in v dokaz najstrožje solidnosti se vzprejmejo vsak *predmet, ki ne ugaja, nazaj*, tedaj je vsako naročilo brez škode.

Košulje za gospode iz najfinejšega angleškega cefirlčina in pravi švicarski vezani vzorci, in finih ucvetelj an vatbo, komad po gld. 1·50, tucat gld. 16·50. Ravno tali iz pravega Schrollovega chiffona v najelegantnejši izvršitvi in bogato vezana, komad po gld. 1·95, tucat po gld. 20.

Ženski noćni korseti iste vrste, zelo dolgi in po vsi dolžini s pravimi švicarskimi vezilnimi vlaknami, zelo elegantno opremljeni, krasota za vsako damo, komad po gld. 1·50, tucat po gld. 16·50. Isti iz najfinejšega, težkega batistenta, jako dolgi, po vsi dolžini vezi, komad po gld. 1·95, tucat gld. 18.

Ženska dolnja krila iz najfinejšega, najfinejšega sukna, obšiva okoli s gliuč in z bel trpežno barvano volno, po gld. 2·60, okrašeno s šamrtom in slinsom, odvisno fino, po gld. 3·80, iz težkega zapetlja vega barhenta, najfinje okrašeni, po gld. 1·60.

Mužke košulje iz najfinejšega angleškega chiffona, fin, švicarskim prsi, v poljunej širjavi za vratom, komad po gld. 1·50 ducat po gld. 16·50. Iste iz najfinejšega, pravega Schroll - chiffon-a najfinje delo s la Francé komad po gld. 1·70 in po 2 gld. 2, ducat po gld. 18·50 in po gld. 22·50.

Platnene rjuhe iz dobrega, težkega, unsjo jednoga platna, bez šiva, kompletno, za najveće postelje, 8/4 široke, po gld. 1·35, tucat gld. 15.

Platno za domaću rabu 30 vatlov, dobro, težko, najboljši izdelek za hišno rabo 5/4 široki gld. 7.50, 4/4 široko gld. 5.50 komad. Cena preliva rapidno raste, v kratkem bo platno dvakrat toliko stalo, radi toga priporoča se slehernemu, da se koj naroči.

Stolne garniture svetlimi risarijami cvetlic, sestoječe iz 12 obrusov in jednoga pregrinjala, le gld. 3·65, isti pravi fino francoski izdelani, jako fini s frantami za 12 osob, garnitura gld. 3.45. Mirna garnit ura iz najfinejega damasta, z risarijami cvetlic, sestoječe iz velikega pregrinjala za 12 osob, in iz 12 težko se ujemajočih velikih obrusov, jako fino izdelani, jedna garnitura gl. 5·60.

Ručne brisače, zarobljene, vsak komad posebej vezen, z ruđečimi bordurami, z dolgimi frantami, fino pikvirano, izvanredno lepo, ducat po gld. 3·75.

Svilene žepne rubce iz težke llonske svile v vseh barvah, vsak komad rezne barve, ducat gld. 3·50.

Svilene finiš čarape v najlepših barvah visane, ruđeče, modre, vijolčaste, roza, rujave itd., čez kolena 3 pare gld. 1·10.

Garniture francez. pokrivače sestoječe iz dveh jako finih postelinih odej in jednega namiznega pregrinjala s kitenmi iz bartuna, mešanobline, jako krasno izdelane in stane garnitura, to je, trija komadi gld. 7.50.

Naročila proti vpošiljatvi zneska naprej ali pa proti povzetji vpošiljajo se pod naslovom

Wäsche- und Manufactur-Warenhaus
RABINOVICS
Beč, Leopoldovo, Schiffamtsgasse 20.

Bez ove obranbene znamke, zakonom štićene, imade se taj lek po dr. Maliću smatrati kano patvoren

Cviet proti trzanju,
po dr. Maliću,

je odlučno najbolji lek proti kostobolji i reumatizmu, trzanju po udih, bolesti u križu i živcih, otekli, utvrdnulim udom itd.; ako se rabi i kratko vrieme prestane posvema trzanje, što dokazuje množina zahvalnicah. Traži se samo *cvietproti trzanju po dr. Maliću* (Obranb. znamka) *uz priloženo znamenje; t. staklenica 50 nč.*

Zahvala.

Gospodinu **J. pl. Trnkoczyju,** liekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domaće liekove bezuspješno rabila. Pošto se je pako bolest što dalje sve većma pogoršavala a ona nije kroz više danah više na nogu stati mogla, sjetim se na **Vaš dr. Malića kostoboljni lek za 50 novč**, te si ga odmah naručim. I u istinu imao je **čudovit uspjeh** da se je majka nakom što ga je kratko vrieme upotrebljavala posve **težkih bolih ostobodila.** Punim osvjedočenjem **priznajem dakle dr. Maličev kostoboljni cviet** kano izvrstan lek te ga svakomu bolestniku u sličnoj bolesti **preporučam.** Vašoj blagorodnosti izričem pako **najerdačniju hvalu;** svim štovanjem.

Frane Jug,
posjednik u Šmarji kod Colja.

Planinski bilinski sirop kranjski, izvratan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti; 1 staklenica 50 nvč. Koristniji nego li svi u trgovini se nalazeći siropi.

Krv čisteće krugljice c. kr. povl., nebi smjelo u nijednom gospodarstvu manjkati; one su već tisuć puta pomogle kad je čovjek zatvoren, kod glavobolje, kad su utvrdnula uda, poltvaren želudac, kod jetrnjih i bubrežnih bolestih; u škatulah po 21 novč., jedan zamotak sa 6 škatulah 1 for. 5 novč., Razašilje se samo jedan zamotak

Gori navedene specijalitete, koje su mnogoljetnim izkustvom kano **osobito uspješno** pripoznate, ima u zaloviš čiste u zalogi i razpošilja odmah poštarskim pouzećem

lekarna jul. pl. Trnkoczy-a »pri samorogu« u Ljubljani, Mestni trg br. 4.

AL VOMERO VERDE

Trgovina sa željezom: **Piazza della Legna** porta Nro. 5
Dobiti se može svakojako orudje za *poljodjelca* i *zanatlija* svakojake *sprave za konje* i *predmete za kuhinje i cbitelji.*
Sve uz najniže ciene.

Podružnina u Trstu c. kr. povl.
austrijskog vjerosijskog zavoda
za trgovinu i obrt.

Novci za ukamaćenje
u bankah uz
4-dnevni odkaz 3½%
8-dnevni odkaz 3½%
30-dnevni odkaz 3¾%
u napoleondorih uz
30-dnevni odkaz 3%
3-mjesečni odkaz 3¼%
6-mjesečni odkaz 3½%

Okružni odjel
u bankah 2½% kamate na svaku svotu a u napoleondorih bez kamatah.

Naputnice
za Beč, Prag, Peštu, Brno, Tropavu, Lavov i Rieku, nadalje Zagreb, Arad, Graz, Hermanstadt, Innsbruck, Celovac, Ljubljana, Saleburg bez troškovah.

Kupnja i prodaja
od devizah, efektah, takodjer unovčenje kuponah uz ½% provizije.

Predujam
na varrante, uvjeti na sporazumljenje uz otvor kredita u Londonu ili Parizu ½% provizije za 3 mjeseca.

Na efekte, 6% godišnjih kamatah do iznosa od fr. 1000; na poveće iznose glasom posebnoga sporazumljenja.

U Trstu 1. oktobra 1884.

Piccoli-jeva
želudačna esenca

lekarne Piccoli-ja »pri angelu« na Dunajskoj cesti u Ljubljani ozdravlja kako je očito iz zahvalnih pisam i zdravničkih svjedočbah bolesti u želudcu i trbuhu, bodenje, krč, želudačnu i promenjivu mrzlicu, zabasanje, homerojide, zlatenicu, migrene, itd. i je najbolja pripomoć proti glistam kod djece.

Staklenica 10 nč. Tko jih uzme više, dobi primjeren odpust.

Blagorodni gospodin Piccoli u Ljubljani!

Vaša želudačna esenca je jedino zdravilo, koje mi pomaže kod moja bolesti u želudcu. Svaki krat kada ju rabim, čutim potagšanje i zboljšanje.

Josip Sordat, župnik, Kamnje, pošta Črnice.

Ovdje valja izreka »Čast zaslužku«. Vaša želudačna esenca, koju sam ja i mnogo druglh bolnikah rabio u bolesti, je uprav čudovite moći, osobito kod želudačnih bolestih.

A. Lupetina, župnik, Kršan u Primorju.

Podpisani potvrđuje, da ima želudačna esenca ljubljanskoga lekarnika Piccoli-ja hitre i pročudne zdravstvene moći. S njom ozdravilo je mnogo ljudi moje i susedne županije; komać da prodje dan, da ne bi čko došao k meni, te me prosi za jednu staklenicu želudačne esence, kojih imam uviek nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-dekan. Plominj, Primorje.

Antirheumom najbolje zdravilo proti prehladi, kostobolji, oslabi dolavnih čutilah, bolestim u križu i u prsih, prehladnim bolestim u glavi i u zubih. Staklenica 40 nč.

Pastile santoninske; (kolešci proti glistam) izkušeno zdravilo proti glistam; škatuljica 10 nvč. 100 komadičah 60 nvč. 1000 komadičah 5 for.

Salicilne pastile proti prehladjenju najbolja pomoć proti davici (difteritis), plućnim, pranim i vratnim bolestim, proti kašlju i hripavosti škatulica 20 nvč.

Zeliščni prašni sirup. Ta iz ljekovitih bilinah kuhljani sirup rabi se s najboljim uspjehom proti svim pranim i plućnim bolestim, zaslužanju, kašlju, hripavosti, dušiljivomu kašlju itd. Odraslomu neka uzmu 3 do 4 žlice svaki dan, djeca toliko žličić. Staklenica 30 n.

Tu navedena, **kako sva druga ozdravila se uviek friške dobe u lekarni**

G. Piccoli-ja
»pri angelu«
Ljubljana, Dunajska cesta.

Naručbe izvršuju se s prvom poštom uz pozošlje iznosa.

Zaloge u Trstu su u lekarnah pl. Lautenburg, Foraboschi, Prendini, Ravasini i Zanetti ter u svih boljih lekarnah Istre i Primorja.

The Singer Manufacturing & Co
NOVA JORK
samo za
JEDAN FORINT
na čelan može se dobiti šivaći makinu **»Singer original«**, bez povišenja ciene. Garancija 5 god. Poduka u kući badava.

The Singer Manufacturing & Co
Corso, Palazzo Salem.

Igle za makinu »Singer« 3 novč. komad, ducat 30 novč.

Podpisani časte se objaviti trgovcem, obrtnikom, novčarom, osiguravajućim družtvom itd., da su otvorili ovdje tvorniću

Pečatah vulkaniziranog kaučuka.

Corso br. 47 — I. p.

te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatah tako, da se mogu natjecati sa ostimi berlinskih i bečkih tvornicah i što se tiče »veoma nizkih cienah«. Izradjuju se pečati kojegod drugo polobe; Pečati, Bijouterie, prikladni za durove, kano: satovi, medaljoni automatični, škatulje za šibice. Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati sa dnevnikom i za označiti registre, naslove, dionice itd.

Primaju se takodjer pečati na popravak. Naručbe iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim štovanjem

Macerata & Battara.

Velika partija
ostanakah sagovah
(10—12 metarah) šalje uz pouzeće komad po 3 for. 80 nvč.
L. Storch, u Brnu.
Tvar, koja se nebi dopala, može se zamjeniti.

Velika partija
odrezakah sukna
(3—4m.), u svih bojah za ciele mužke odjeće, šalje pouzećem po 5 f. odrezak.
L. Storch u Brnu.
Tvar (sukno), koja se nebi dopala, može se zamjeniti.
Uzorci se šalju za marku od 10 nvč.

Puče i Občinari Kastavski!

Pozvani ste, da birate občinsko zastupstvo, koje će pak izabrati občinske sávjetnike, a koji svi će onda upravljati sa imovinom kastavskom, imovinom svih nas.

Izbori občinskoga zastupstva svuda su znameniti — znameniti su osobito u našoj občini svaki put osobito i sada.

Svi občinari kastavski jedne su vjere i jednoga jezika: vjeruju u Boga po nauci svete katoličke crkve i govore našim sladkim hrvatskim jezikom; a občina je jedna najvećih i najbogatijih u Istri.

I upravo radi toga imala je ona uvjek i ima i danas mnogo neprijatelja.

Oni sramote našu svetu vjeru i crkvu i njezine obrede i njezine predstavnike, ili odvraćaju ljude od nje i od njih činom i rečju, jer znadu da je narod bez vjere sličan živini, koja se prodaje kupcu, koji više daje.

Oni odvraćaju puk od njegove domovine, od njegove narodnosti, od njegovoga jezika, jer znadu, da je bezdomovnik pripravan uvjek na svako zlo, da je narod bez narodnosti tielo bez kosti i da je narod bez svoga jezika izrod i smet, s kojim svatko pometa kako hoće.

Ti neprijatelji htjeli bi razkusati občinu u više občina, jer znadu, da bi bila razdieljenjem slabija, jer znadu, da bi propalo njezino imanje, jer znadu, da bi razdieljena osiromašila, s njom i občinari, jer znadu, da bi občini dali smrtni udarac, da bi upropastili občinu i občinare.

Oni bi htjeli naš narod u občini kao i u cieloj Istri najprije vjerski i moralno pokvariti, iznaroditi, te tim pripraviti za talijanstvo, jer javno govore da je Istra talijanska zemlja.

Što nisu sve poduzeli proti našoj občini u posljednjih dvadeset godina!

Već prije dvadeset godina zasnovali su joj smrtni udarac.

Razpuštali domoljubno zastupstvo i slali na teret občine kojekakve komisare.

Sijali su medju občinare razdor i neslogu.

Isto su činili za posljednjih občinskih izbora.

Doseljenac jedan smućivao je puk u govorih i štampom.

Psovao je i grdio što mora biti svakomu sveto, napadao svakoga, koji nije bio s njime i govorio, da ćemo mi prodati Kastavščinu.

On, prisceljenac, kazao se je kao da ima spasiti „domaćiju“ i „starinu“ kastavsku.

Početkom se je još tajio. Za vrieme izbora u carevinsko vieće 1897. pokazao se je u pravoj slici.

Pokazao se je kao pravi pomoćnik Talijana i njihovih saveznika.

Po njem dosečeni uspjeh izbora u Rukavcu proglasili su sami Talijani kao talijansku pobjedu. Mjesto da spasi, bilo bi se uništilo kastavsku „domaćiju“ i kastavsku „starinu“.

Sad ga već svatko pozna i ogromna većina ga bježi. Sad može još skrivno raditi, boji se svjetla. Neće da ljudi istinu saznadu.

Sami njegovi malobrojni vjernici moraju često tajiti svoga meštra, govoreć, da nemaju nikakva posla s njime.

Druži se s neprijatelji našega roda i poroda, putuje u Poreč, Pulu, Kopar, Trst, da smuje o stvarih koje bi bile na propast občine

Pljenili ga i u stanu i na javnih ulicah, ne našav ništa kod njega. Njeke oblasti proglasile su ga kao čovjeka kadra počiniti kažnjiva djela.

S njime su još njeki prodanci i propalice, kojim se je prodalo njihova vlastita imanja, jer nisu znali s njimi gospodariti: drugi, koji su do grla zaduženi: koji ne plaćaju ni občini što su joj dužni: koji računaju sa novimi občinami samo na svoju korist: i konačno takovi, koji se daju zavadjati na kojekakva obećanja, ludim radovanja, jelom i pićem, zdjelami i leće i žurnadami.

On i svi takovi htjeli bi što znajuć što neznajuć dati smrtni udarac občini, razdieliti ju i osiromašiti i upropastiti občinu i občinare. Htjeli bi razdijeliti njezine haljine i baciti na nje kocku.

Toga ne mogu ni nesmjedu dopustiti občinari kastavski, pravi katolici, čestiti narodnjaci, dobri gospodari, pošteni muževi.

Ne mogu i ne smjedu dopustiti oni muževi, koji su Kastavščini osvjetlali lice u svakoj prilici, i kod posljedajih občinskih izbora i kasnije; muževi, kojim su se kasnije i mnogi drugi pridružili.

To ste Vi svi, na koje upravljamo ovaj proglas. Vi svi, kojim je do časti i koristi občine i občinara.

Da ste kod posljednjih izbora izabrali prave muževe u zastupstvo, priznaju i mnogi onih, koji ga nisu birali.

Zastupnici i po njem izabrani glavar i savjetnici vršili su savjestno sve svoje mnogobrojne dužnosti.

Radili su očito, otvoreno i priobćivali svoj rad občinarom.

Prema svomu svečanomu obećanju bili su vjerni cesara i [illegible] i izrazivali mu svoja čuvstva u veselih i žalostnih zgodah.

Izvršivali su zakone i zdušno obavljali svoje poslove.

Učinili su sve moguće za ustrojenje kapelanije u Sv. Križa [illegible] nade je, da će skoro biti popunjena. Pomogli su popravljati crkve i kapele.

Brinuli su se za škole, dan danas svakomu potrebite.

Uredili su neuredjenu občinsku upravu i nastojali uzdržati u najboljem redu.

Isplatili su na glavnicah i kamatih za kastavsku imovnu občinu preko 10.000 forinta, za Klanu preko 2350 forinta, za Studenu preko 1170 for., za Škalnicu preko 900 for., a toliko po prilici i za Brgud: k tomu preko 2230 forinti pasivnih zaostatnka. U sve dakle isplatili su preko 17.000 forini.

Vršeć kršćansku dužnost i radeć po ljudskih zakonih podupirali su starce, nemoćne, unesrećene, bolne, uboge i odprostili siromahom raznih kamata.

Popravili i preuredili su občinske zgrade i zidine.

Popravili ili pomogli napraviti njeke javne ure.

Napravili ili popravili razne ceste i vodnjake po cieloj Kastavšcini i učinili zgodne korake za još druge razne.

Na gradjevine u obće, za koje su neke oblasti pomoći dale, potrosili su znatnu svotu od 26.000 forinti. Pri svem tom nisu občinari imali nikakovih nameta na poreza, a občina je povećala svoje imanje na zemljistih za 2000 forinti, na glavnicah za 10.000 forinti.

K tomu svemu uredjivao se posao štivre i doseglo: sudbene dane u Klani: žandarmerijsku postaju na Kantridi: brzojavni ured u Kastvu: poštanski ured u Zametu: [illegible] te uredilo razprodaju soli, prodalo jako mnogo lov, oslalo dobro potrošarinu i odavalo kamenolome.

Obavljalo se je u redu poslove preuešenoga djelokruga: brinulo za mir i red i nastojalo o slogi svih Kastavaca za obćenito dobro.

Zastupnici i savjetnici i glavar vršili su na taj način svoje dužnosti

Dvojica, trojica njih iznevjerili su se svojim drugovom, tražeć odnosno i mašav drugdje pomoći za se i uskočiv u družbu protivnika občine.

Većina občinara jih žali i odsudjuje i znati će ravnati se kod izbora prema tomu.

Većina je voljna i unapried raditi za dobro občine, ako to Vi hoće. Voljna je i za druge muže raditi, i više nego za se, ako Ti zelis druge muze samo da su pošteni, da nisu u savezu sa neprijatelji občine i naroda, da nisu prodanci, da nisu propalice.

Mi podpisani članovi izbornoga odbora saslušali smo želje puka i sastavili smo listinu muževa za zastupnike i zamjenike za sva tri [illegible]

Vi tu listinu možete dobiti kod koga od nas podpisanih [illegible] dan i bora u kući g. Frana Dukića.

U listini su izabranici puka, sve pošteni i čestiti muževi

Izbornici!

Nije dosta reći: mi ćemo toga, pak doma sjediti.

Valja doći k izboru i glasovati za njega [illegible] druge predložene.

Na dan, za koji ste svaki od Vas pozvani k izboru, [illegible] pozivom i listom preploženika u občinski ured u Kastav i birajte te preporučene puka, kako jih podpisani odbor predlaže.

Svi složno birajte sve predložene!

U slozi je moć i pobjeda i spas občine!

Ide za čast občine, koja bijaše prva narodna u Istri i koja valja da se i sada takovom pokaže.

Ide za korist naše starinske i slavne občine, jer neprijatelji Talijani i njihovi savezници htjeli bi ju razdieliti, osiromašiti i uništiti občinu i občinare.

Toga nećete dopustiti Vi pošteni občinari Kastavski!

Radite tako kao da imate najvećega neprijatelja pred sobom. Ako dodje, poraziti ćete ga. Ako ne dodje pokazati će se sjajno volja puka.

Dodjite po mogućnosti svi!

Ne dajte se od nikoga prevariti nit zapeljati, a najmanje od poznatih lažaca, klevetnika, varalica, propalica, prodanaca i izdajica.

Držite na pameti:

Prošteno je svima, svima . . . . samo nije izdajici!

Dodjite k izborom svi i glasujte za predložene puka i naše.

Bit će za dobro Vaše i Vaše djece, za skupno dobro svih občinara Kastavskih.

Dodjite i Bog će blagoslovit Vaše i naše djelo!

U Kastvšćini, 16. decembra 1899.

Izborni odbori

Puče i Občinari Kastavski!

Pozvani ste, da birate občinsko zastupstvo, koje će pak izabrati občinske savjetnike, a koji svi će onda upravljati su imovinom kastavskom, imovinom svih nas.

Izbori občinskoga zastupstva svuda su znameniti znameniti su osobito u našoj občini svaki put osobito i sada.

Svi občinari kastavski jedne su vjere i jednoga jezika: vjeruju u Boga po nauci svete katoličke crkve i govore našim sladkim hrvatskim jezikom: a občina je jedna najvećih i najbogatijih u Istri.

I upravo radi toga imala je ona uvjek i ima i danas mnogo neprijatelja.

Oni sramote našu svetu vjeru i crkvu i njezine obrede i njezine predstavnike, ili odvraćaju ljude od nje i od njih činom i riečju, jer znadu da je narod bez vjere sličan živini, koja se prodaje kupcu, koji više daje.

Oni odvraćaju puk od njegove domovine, od njegove narodnosti, od njegovoga jezika, jer znadu, da je bezdomovnik pripravan uvjek na svako zlo, da je narod bez narodnosti tielo bez kosti i da je narod bez svoga jezika izrod i smet, s kojim svatko pometa kako hoće.

Ti neprijatelji htjeli bi razkusati občinu u više občina, jer znadu, da bi bila razdieljenjem slabija, jer znadu, da bi propalo njezino imanje, jer znadu, da bi razdieljena osiromašila, s njom i občinari, jer znadu, da bi občini dali smrtni udarac, da bi upropastili občinu i občinare.

Oni bi htjeli naš narod u občini kao i u cieloj Istri najprije vjerski i moralno pokvariti, iznarodititi, te tim pripraviti za talijanstvo, jer javno govore da je Istra talijanska zemlja.

Što nisu sve poduzeli proti našoj občini u posljednjih dvadeset godina!

Već prije dvadeset godina zasnovali su joj smrtni udarac.

Razpuštali domoljubno zastupstvo i slali na teret občine kojekakve komisare.

Sijali su medju občinare razdor i neslogu.

Isto su činili za posljednjih občinskih izbora.

Doseljenac jedan smućivao je puk u govorih i štampom.

Psovao je i grdio što mora biti svakomu sveto, napadao svakoga, koji nije bio s njime i govorio, da ćemo mi prodati Kastavščinu.

On, priseljenac, kazao se je kao da ima spasiti „domaćiju“ i „starinu“ kastavsku.

Početkom se je još tajio. Za vrieme izbora u carevinsko vieće 1897. pokazao se je u pravoj slici.

Pokazao se je kao pravi pomoćnik Talijana i njihovih saveznika.

Po njem dosečeni uspjeh izbora u Rukavcu proglasili su sami Talijani kao talijansku pobjedu. Mjesto da spasi, bilo bi se uništilo kastavsku „domaćiju“ i kastavsku „starinu“.

Sad ga već svatko pozna i ogromna većina ga bježi. Sad može još skrivno raditi, boji se svjetla. Neće da ljudi istinu saznadu.

Sami njegovi malobrojni vjernici moraju često tajiti svoga meštra, govoreć, da nemaju nikakva posla s njime.

Druži se s neprijatelji našega roda i poroda, putuje u Poreč, Pulu, Kopar, Trst, da snuje o stvarih koje bi bile na propast občine

Pljenili ga i u stanu i na javnih ulicah, ne našav ništa kod njega. Njeke oblasti proglasile su ga kao čovjeka kadra počiniti kažnjiva djela.

S njime su još njeki prodanci i propalice, kojim se je prodalo njihova vlastita imanja, jer nisu znali s njimi gospodariti: drugi, koji su do grla zaduženi: koji ne plaćaju ni občini što su joj dužni: koji računaju sa novimi občinami samo na svoju korist: i konačno takovi, koji se daju zavadjati na kojekakva obećanja, ludim radovanja, jelom i pićem, zdjelami i leće i žurnadami.

On i svi takovi htjeli bi što znajuć što neznajuć dati smrtni udarac občini, razdieliti ju i osiromašiti i upropastiti občinu i občinare. Htjeli bi razdijeliti njezine haljine i baciti na nje kocku.

Toga ne mogu ni nesmjedu dopustiti občinari kastavski, pravi katolici, čestiti narodnjaci, dobri gospodari, pošteni muževi.

Ne mogu i ne smjedu dopustiti oni muževi, koji su Kastavščini osvjetlali lice u svakoj prilici, i kod posljednjih občinskih izbora i kasnije; muževi, kojim su se kasnije i mnogi drugi pridružili.

To ste Vi svi, na koje upravljamo ovaj proglas. Vi svi, kojim je do časti i koristi občine i občinara.

Da ste kod posljednjih izbora izabrali prave muževe u zastupstvo, priznaju i mnogi onih, koji ga nisu birali.

Zastupnici i po njem izabrani glavar i savjetnici vršili su savjestno sve svoje mnogobrojne dužnosti.

Radili su očito, otvoreno i priobćivali svoj rad občinarom.

Prema svomu svečanomu obećanju bili su vjerni cesaru i kralju i izrazivali mu svoja čuvstva u veselih i žalostnih zgodah.

Izvršivali su zakone i zdušno obavljali svoje poslove.

Učinili su sve moguće za ustrojenje kapelanije u Sv. Križu i nade je, da će skoro biti popunjena. Pomogli su popravljati crkve i kapelice.

Brinuli su se za škole, dan danas svakomu potrebite.

Uredili su neuredjenu občinsku upravu i nastojali uzdržati u najboljem redu.

Isplatili su na glavnicah i kamatih za kastavsku imovnu občinu preko 10.000 forinta, za Klanu preko 2350 forinta, za Studenu preko 1170 for., za Škalnicu preko 900 for., a toliko po prilici i za Brgud: k tomu preko 2230 forinti pasivnih zaostataka. U sve dakle isplatili su preko 17.000 forini.

Vršeć kršćansku dužnost i radeć po ljudskih zakonih podupirali su starce, nemoćne, unesrećene, bolne, uboge i odprostili siromahom raznih kamata.

Popravili i preuredili su občinske zgrade i zidine.

Popravili ili pomogli napraviti njeke javne ure.

Napravili ili popravili razne ceste i vodnjake po cieloj Kastavščini i učinili zgodne korake za još druge razne.

Na gradjevine u obće, za koje su neke oblasti pomoći dale, potrošili su znatnu svotu od 26.000 forinti Pri svem tom nisu občinari imali nikakovih nameta na porezu, a občina je povećala svoje imanje na zemljištih za 2000 forinti, na glavnicah za 10.000 forinti.

K tomu svemu uredjivao se posao štivre i doseglo: sudbene dane u Klani: žandarmerijsku postaju na Kantridi: brzojavni ured u Kastvu; poštanski ured u Zametu: — te uredilo razprodaju soli, prodalo jako unosno lov, odalo dobro potrošarinu i odavalo kamenolome.

Obavljalo se je u redu poslove prenešenoga djelokruga: brinulo za mir i red i nastojalo o slogi svih Kastavaca za obćenito dobro.

Zastupnici i savjetnici i glavar vršili su na taj način svoje dužnosti.

Dvojica, trojica njih iznevjerili su se svojim drugovom, tražeć odnosno i našav drugdje pomoći za se i uskočiv u družbu protivnika občine.

Većina občinara jih žali i odsudjuje i znati će ravnati se kod izbora prema tomu.

Većina je voljna i unapried raditi za dobro občine, ako to T ipuče hoćeš. Voljna je i za druge muže raditi, i više nego za se, ako Ti želiš druge muže, samo da su pošteni, da nisu u savezu sa neprijatelji občine i naroda, da nisu prodanci, da nisu propalice.

Mi podpisani članovi izbornoga odbora saslušali smo želju puka i sastavili smo listinu muževa za zastupnike i zamjenike za sva tri tjela.

Vi tu listinu možete dobiti kod koga od nas podpisanih, ili na dan izbora u kući g. Frana Dukića.

U listini su izabranici puka, sve pošteni i čestiti muževi.

Izbornici!

Nije dosta reći: mi ćemo toga, pak doma sjediti.

Valja doći k izboru i glasovati za njega i ze druge predloženike.

Na dan, za koji ste svaki od Vas pozvani k izboru, dodjite s pozivom i listom preploženika u občinski ured u Kastav i birajte te predloženike puka, kako jih podpisani odbor predlaže.

Svi složno birajte sve predloženike!

U slozi je moć i pobjeda i spas občine!

Ide za čast občine, koja bijaše prva narodna u Istri i koja valja da se i sada takovom pokaže.

Ide za korist naše starinske i slavne občine, jer neprijatelji Talijani i njihovi saveznici htjeli bi ju razdieliti, osiromašiti i uništiti občinu i občinare.

Toga nećete dopustiti Vi pošteni občinari Kastavski!

Radite tako kao da imate najvećega neprijatelja pred sobom. Ako dodje, poraziti ćete ga. Ako ne dodje pokazati će se sjajno volja puka.

Dodjite po mogućnosti svi!

Ne dajte se od nikoga prevariti nit zapeljati, a najmanje od poznatih lažnaca, klevetnika, varalica, propalica, prodanaca i izdajica.

Držite na pameti:

Prošteno je svima, svima .... samo nije izdajici!

Dodjite k izborom svi i glasujte za predložene puka i naše.

Bit će za dobro Vaše i Vaše djece, za skupno dobro svih občinara Kastavskih.

Dodjite i Bog će blagoslovit Vaše i naše djelo!

U Kastavščini, 16. decembra 1899.

Izborni odbor:

Frane Dukić, predsjednik.

Članovi: **Rudolf Jurinac, Frane Rubeša.** *Kastav.* — **Mate Trinajstić, Anton Širola-Bernas.** *Bernasi.* — **Andre Jelovica-Maričić, Mate Brnčić-Ivančev.** *Brnčići.* — **Mate Blažić-Protić, Anton Tibljaš.** *Blažići.* — **Ivan Brnčić.** *Bregi.* — **Ivan Cetina.** *Breza.* — **Mate Tibljaš-Gržić, Anton Host-Ivešić.** *Hosti.* — **Josip Paulinić, Ivan Bačić.** *Jurčići.* — **Frane Mavrić, Anton Čikoković.** *Jurdani.* — **Ljudevit Lipić, Ivan Vlah.** *Jušići.* — **Frane Mihelić-Matačić.** *Kučeli.* — **Mate Marčelja-Jurajev, Mate Lučić-Roškić, Anton Marčelja-Tonažev.** *Marčelji.* — **Ližijo Sinčić, Anton Monjac.** *Matulji.* — **Frane Mavrović.** *Perasići.* — **Mate Kundić, Anton Spinčić, Ivan Slavić.** *Pobri.* — **Ivan Slavić.** *Puži.* — **Vinko Kukuljan.** *Rečina.* — **Ližijo Ferlan, Ivan Rubeša, Ivan Rubeša-Sučev.** *Rubeši.* — **Frane Mavričić, Frane Poščić.** *Gornji Rukavac.* — **Ližijo Kinkela, Frane Šepić.** *Donji Rukavac.* — **Anton Lučić-Roškić, Jure Sablić, Anton Sarson.** *Sršoni.* — **Ivan Grbac, Vinko Blečić.** *Srdoči.* — **Kuzma Spinčić, Ljudevit Spinčić.** *Spinčići.* — **Josip Lučić, Mate Jardas-Faglić, Anton Širola.** *Sroki.* — **Anton Dukić, Vinko Vlah.** *Trinajstići.* — **Frane Monjac.** *Zamet.* — **Mate Kinkela-Lovrićac, Andre Kinkela-Gašpar.** *Zenoća.* — **Luka Medvedić, Mate Medvedić.** *Klana.* — **Stipan Simčić.** *Lisac.* — **Ivan Simčić.** *Skalnica.* — **Ivan Gržinčić, Jure Šebelja.** *Studena.* — **Josip Afrić, Anton Afrić.** *Brgud.*